Anumaya Koti'a Saufa Lami'nea Ke

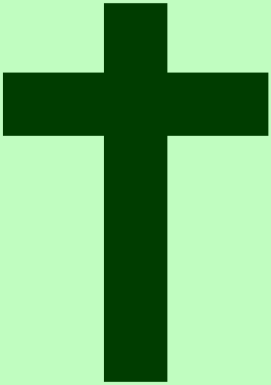

New Testament in Inoke-Yate

Anumaya Koti'a Saufa Lami'nea Ke
New Testament in Inoke-Yate

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inoke-Yate

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 May 2025 from source files dated 3 May 2025
0efd25e9-6950-53d1-8fd3-d0e2721ce857

Contents

Matiu 1
Ma'ki 105
Lu'ku 167
Yoni 272
Aposolo 348
Lomu 444
1 Kolini 494
2 Kolini 544
Kalesia 574
Efesasi 593
Filipai 609
Kolosi 620
1 Tesalonai'ka 632
2 Tesalonai'ka 641
1 Timoti 647
2 Timoti 661
Taitasi 670
Filimoni 676
Hipalu 679
Yemisi 719
1 Pita 732
2 Pita 747
1 Yoni 755
2 Yoni 767
3 Yoni 769
Yuti 771
Leveleseni 775

Yisasi Kanale Ke
Matiu'a
Ka'nea Ke.

Yisasi akinakomoki apa'ki.

1 Mamona Yisasi Kalaisi akinakomoki apa'ki hane'ne.
Yisasi'a Teviti nofi vayapati ve'ka mai'nea yafe Teviti'a
Epalahamu nofi vayapati ve'ka mai'nikeno Epalahamu'a
Yisasi akinako mai'ne.
2 Aisa'ki afo'amo'a Epalahamu'ae. Ye'kopu afo'amo'a
Aisa'ki'ae. Yuta'ae akana'amoki'ae afo'apimo'a
Ye'kopu'ae.
3 Pelesi'ae Sela'ae afo'animo'a Yuta'a mai'nikeno ita'animo
aki'a Tema'ae. Hesaloni afo'amo'a Pelesi'ae. Lama afo'amo'a
Hesaloni'ae.
4 Aminatapi afo'amo'a Lama'ae. Nasoni afo'amo'a Aminat-
api'ae. Salamoni afo'amo'a Nasoni'ae.
5 Salamoni'a Povasi afo'amo'a mai'nikeno ita'amo aki'a
Lehapu'ae. Povasi'a Opeti afo'amo'a mai'nikeno ita'amo
aki'a Luti'ae. Opeti'a Yesi afo'amo'ae.
6 Yesi'a Teviti afo'amo mai'nikeno Teviti'a Isaleli vaya'aite
ala kava ve'ka'api mai'ne. Teviti'a Solomoni afo'amo
mai'nikeno ita'amo'a hokoteno Yulaiya a'a mai'neane.
7 Liapoami afo'amo'a Solomoni'ae. Apaisa afo'amo'a Li-
apoami'ae. Esa afo'amo'a Apaisa'ae.
8 Yehosafati afo'amo'a Esa'ae. Yolami afo'amo'a
Yehosafati'ae. Usia afo'amo'a Yolami'ae.
9 Yotami afo'amo'a Usia'ae. Ehasi afo'amo'a Yotami'ae.
Hese'kaiya afo'amo'a Ehasi'ae.
10 Manasa afo'amo'a Hese'kaiya'ae. Emoni afo'amo'a Man-
asa'ae. Yosaiya afo'amo'a Emoni'ae.
11 Ye'konaiya'ae akana'amoki'ae afo'apimo'a Yosaiya'ae. Ani
afina Papiloni koteka la hake'a Isaleli vaya apavale'a Papi-
loni koteka miya o'ali aliyate apate'nae.
12 Ani vaya'moki Papiloni koteka miya o'ali ali'ya apami-
takeno Sealitielo afo'amo'a Ye'konaiya'ae. Selapapeli
afo'amo'a Sealitielo'ae.
13 Apiuta afo'amo'a Selapapeli'ae. Elaiya'kimi afo'amo'a
Apiuta'ae. Aso afo'amo'a Elaiya'kimi'ae.
14 Seto'ki afo'amo'a Aso'ae. A'kimi afo'amo'a Seto'ki'ae.
Eliuti afo'amo'a A'kimi'ae
15 Eleasa afo'amo'a Eliuti'ae. Matana afo'amo'a Eleasa'ae.
Ye'kopu afo'amo'a Matana'ae.
16 Ye'kopu'a Yosefe afo'amo mai'nikeno Yosefe'a Malia
anau'amo'a mai'nikeno ani a'mo'a Yisasi alite'nikeno

akaeyafe Kalaisi'ae hu'a Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea ve'kae hu'a aki ne'ae.
17 Epalahamu'a hokoteno mai'neno faliteke'a henaka'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole'ae aole'ae alea (14) akinakomo nofi vaya maime hai'a nefalike'a anile Teviti'a va'yi huno mai'neno falike'a henaka'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole'ae aole'ae alea akinakomo nofi vaya'a maime haike'a Papiloni vaya'moki e'a Isaleli kumate vaya apavalake'a miya o'ali ali'ya ali'nae. Ali'nake'a henaka'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole'ae aole'ae alea akinakomoki nofi vaya'a maime nehaikeno Kalaisi'a fole ai'ne.

Malia'a Yisasina alite'ne.
18 Yisasi Kalaisina alite'nea ke inake huno hane'ne ita'amo aki'a Malia'ae. Ani a'mafa'ne Yosefete ako hakemale'naya a'mafa'ne mai'nea'maki ve'ae lo'kano nohavaeya a'mafa'ne Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amoteti aipa'ae mai'ne.
19 Yosefete hakemale'naya ve'ka alakepa ve'ka mai'nea yafenakeno "Haviku Malia'a avuya hu'yafenake'na kesi atalesoe." huno akesa ne'afe.
20-21 Ani ke akesa afifi huketeno hava'neno himona akeana Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo ve'ka va'yi huno inake huno hapai'ne "Yosefeka Teviti mafa'ne'amoka koli ohu'ka Maliana a'kamo'aki afa'a aleo. Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amoteti aipa'ae mai'neanakeno ne'mafa'ne alitekaiye. Ani mafa'nemo'a akai'a vaya'amoki hao'otake ya'apimo'a nofi hupate'nea vaya kalu heno apa'kufa alino katike. Ani yafe aki'a Yisasi'ae hu'ka malekane." nehe.
22-23 A'ke'ainaka Anumayamo'a aune ve'kamo avayafati inake hu'neane
"Afeo ve'ae lo'kano nohavaeya a'mafa'nemo'a aipa'ae maiteno ne'mafa'ne alitesike'a aki'a ina ya hu'a malekae Imanueli'ae hu'a malekae." hu'neane.
Lakaeya kefati ani aki Anumaya Koti'a lakaeya'ae mai'ne huno hane'ne. Yisasina alite'nea afina ani a'ke'ainaka hu'nea kemo'a ako fole aino ne'ya'a aliteno lamake nehe.
24 Yosefe'a ani himona aketeno hetino Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo ve'ka'amo'a hapai'nea ke afino a'kame maleteno Maliafe "A'nimokae." huteno ali'ne.
25 Ali'nea'maki Yosefe'a ani afe "A'nimokae." huteno a'yafa hava o'ate'nikeno ani ne'mafa'ne ako alitetekeno Yosefe'a ani mafa'nemo aki'a Yisasi'ae huno male'ne.

2

Apa'kenopa hale'nea vaya'moki Yisasina akekefe e'nae.
1 Heloti'a Yutia koteka ala kava ve'ka mai'nea kanafi Yisasina Petelehemu aise Yutia kumate alite'ne. Alite'nike'a

henaka'a yake haineno va'yi nehea aupalikati mako apa'kenopa hale'nea vaya'moki Yelusalemu va'yi hu'nae.

2 Va'yi hu'ne'a inake hu'a nehae “Yuta vaya'aite kava hisea mafa'ne meni ako alite'nea mafa'ne hanate mai'ne? Yake haineno va'yi nehea aupalikati mako saufa sanafi va'yi nehiketa aketeta ‘Ako alite'ne.’ nehuta akaeya aki alita asaka hukefe ne'one.” hu'a nehae.

3 Nehakeno kava ve'kamo'a Heloti'ae mi'ko Yelusalemu mai'naya vaya'ae ani ke afite'a atali atalu hu'nae.

4 Atali atalu nehu'a Heloti'a mi'ko mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae ke hike'a akaeyate akeno inake huno apafine'ke “Anumaya Koti'a lapa'kufa alino katikefe hutesea ve'ka hanate alitekaiye hu'a hu'nayane?” huno apafike'ne.

5-6 Apafikeke'a inake hu'a nehae “Ani mafa'ne Petelehemu alitekaiye. A'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'kamo'a inake huno kamale'neane

‘Kakaeya Petelehemu kuma'moka Yutia kuma mai'nana'maki Yutia kava ve'kamo kuma'yaka ako akase'ka hai'nane kakaeya kumateti ala kava ve'ka va'yi huteno nakaeya vaya Isaleli vaya'aite kava ve'ka'api maike huno kamale'neane.’ hu'a nehae.”

7 Nehakeno Heloti'a apa'kesi huno yake haineno va'yi nehea aupalikati e'naya apa'kenopa hale'nea vaya'aife ke hike'a akeno “Ani saufa sanafina na yu va'yi hu'ne?” huno apafine'ke.

8 Apafikeno Petelehemu hupatekefe inake nehe “Utapa ani mafa'ne kahau atapa aketapa fole aitetapa etapa ke nahapaike'na nakaeya'ae ani kava hu'na u'na aki ali'na asaka hino.” hu'ne.

9 Hike'a ani kava ve'kamo ke afite'a u'a akayana yake haineno va'yi nehea aupalikati va'yi hike'a ake'naya sanafi'mo'a eno uno hokotepateno ani Yisasina alitekeno mai'nea no'kato'mule mai'ne.

10 Mai'neno apavelike'a ake'naya yafe apaipamo'a kanale nehike'a lusi amuse nehae.

11 Amuse hutete'a ani nopi hai'a fale'ne'a akayana ani mafa'ne'ae ita'amo'a Malia'ae mai'na'ake'a ana'kete'a mopafi ape hu'ne'a aki ali'a asaka nehu'a ku'apifati amuse yana amikefena mako moni'ae kanale mana ne'aiya la'nefa'ae yosamo a'kamemo li'ae ami'nae. Ani li'mo aki'a mea.

12 Amite'a hava'ne'a himona akayana Anumaya Koti'a hi-monafi inake huno hapapai'ne “Heloti mai'neateka o'utapa alu kateka veo.” huno hapapaike'a alu kateka kuma'apileka u'nae.

Yosefe'a Malia'ae mafa'ne'ani'ae Isipi koteka anavaleno u'ne.

13 Apa'kenopa hale'nea vaya utakeno himonafi ko'ku'napakati Anumayamo kayo kayo ve'ka Yosefete ekeno ake'ne. Akekeno inake huno hapai'ne "Heloti'a ma mafa'ne hakefe kahau akaiyanaki heti'ka mafa'ne'ae ita'amo'ae anavalete'ka lapaune hetapa Isipi koteka utapa mai'nisake'na henaka'a ete'na ke hukoanaki utapa mai'nike'nao." huno hapai'ne.

14 Ani himonafi hapaikeno Yosefe'a makale hetino mafa'ne'ae ita'amo'ae ani hani'ainaka ne'anavaleno Isipi koteka ukefe ne'vae.

15 U'a ani koteka yatala kana mai'nakeno Heloti'a faliteke'a atale'a ete'a e'nae. Ani kava hu'nea yafe a'ke'ainaka Anumayamo'a inake hu'neane

"Isipi kotekati nakaeya mafa'ne'ni ke hu'noanakeno ako e'ne." huno Anumaya Koti aune ve'ka a'ke'ainaka Anumayamo'a hapaikeno mani ke hu'neane.

Ani afina hu'nea kemo'a fole aino ne'ya'a aliteno lamake hu'ne.

Heloti'a ke hike'a nesu mafa'neyaka hapake'a fali'nae.

16 Heloti'a akesa afiteno "Ani apa'kenopa hale'nea vaya'moki apa'ke'atike hu'a a'a navataka hae." huteno aipamo'a lusiya huno hai vaikeno ke ne'neno ati vaya hupateke'a "Petelehemu'ae ani hau'ale hane'ne hane'ne hu'nea kumate mafa'neyaka mi'ko aole kafu mai'naya mafa'neyaka hapaeke'a faleo." huno hupate'ne. Apa'kenopa hale'nea vaya'moki haya ke afiteno Yisasife ani akufa kafu'a hane'nekaiye huno'aefe "Ani mafa'neyaka hapaeke'a faleo." huno hupate'ne.

17-18 Ani mafa'neyaka hapa'a hano hu'nayana a'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'ka Yelemaeya'ae nehaya ve'kamo avayafati hu'nea kemo'a inake hu'neane

"Alakepa kumapati lusi kalafa ne'ka'a avi'nele'a avovo avava nehu'a lusi hapau ke fo'ke ke afi'nayane. Leseli'a akeho'amoki mafa'ne'ae lusi avileno apate'ne. Mako vaya'moki Leseli aipa ali'a yuna hutanina'maki mafa'ne anaka'a mako'ae o'mai'naya yafe lusi avileke leke huno ama ote'ne." hu'ne.

Ani afina a'ke'ainaka hu'naya kemo'a fole ne'aino ne'ya'a aliteno lamake nehe.

Yosefe'ae Malia'ae mafa'ne'ani'ae ete'a Nasaleti kumate e'nae.

19-20 Heloti'a ako falitekeno Yosefe'a Isipi koteka mai'nikeno himonafi Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo ve'ka hutekeno eno inake huno hapai'ne "Heti'ka

mafa'ne'ka'ae ita'amo'ae anavale'ka Isaleli uvo. Mafa'ne'ka hakefe haya vayana ako fali'nae." huno hapai'ne.

21 Hapaikeno Yosefe'a hetino mafa'ne'ae ita'amo'ae ne'anavaleno Isaleli koteka u'nae.

22 U'naya'maki "Heloti'a falitekeno mafa'ne'amo'a A'keleasi'a afo'amo no alino kava ya alino Yutia mai'ne." haya ke Yosefe'a afiteno koli huno "Ani koteka o'ukoe." nehe. Neheana mako himonafi "Anileka o'veo." ke afiteno Kalili koteka u'a mai'nae.

23 Kalili uno mako aise kuma'a Nasaletine hu'a nehaya kumate uno mai'ne. A'ke'ainaka Anumaya Koti aune vaya'moki Yisasife inake hu'a hu'nae

"Akaeya Nasaleti ve'ka mai'ne." hu'a hukae hu'a hu'nae.

Ani afina a'ke'ainaka hu'naya kemo'a fole aino ne'ya'a aliteno lamake hu'ne.

3

Yoni'a li falene'apatea ve'kamo'a Anumayamo ke huno fole aino hapapai'ne.

1 Yoni'a li falene'apatea ve'ka va'yi huno Yutia koteka mako ka'me aupalika mai'neno Anumayamo ke mi'ko vaya hapapai'ne.

2 Inake huno hapapai'ne "Anumayamo'a kava yakaila-patesea kana'a ako eno aupasi neheanaki lapaipa aitapa yahae hutapa hao'otake yatapi ataleo." nehe.

3 Ani ke Yonife a'ke'ainaka Anumaya Koti'a aune ve'ka'a Aisaiya'ae nehaya aune ve'kamo avayafati hu'nea ke inake hu'neane

"Vaya o'mai ka'me aupalika mako ve'kamo'a kate kate nehuno inake huke 'Anumayamo esea ka valitapa alitapa avatati huteo.' huno hu'neane."

4 Yoni'a mako kamolo hu'a aki ne'aya afumo ayo'kaleti kena'a alo huno havaiteno puluma'ka afumo akufaleti kamai nofi alo huno afafale ne'ano ne'ya'a kenu kafa'ae alumemo li'ae ne'ne.

5 Ani kanafi Yelusalemu vaya'ae Yutia vaya'ae mi'ko Yotani li'mo haute hane'nea kumate vaya'ae Yonite ete ete hu'nae.

6 Va'yi hu'ne'a hao'otake kava nehaya ya'api hu'a fole aikeno Yoni'a Yotani lipi li falepate'ne.

7 Li falene'apateke'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Satiyusi mono ke ne'afea vaya'ae "Li falelatese." hu'a ne'akeno Yoni'a apa'keteno apa'kaeyafe inake nehe "Lapa'kaeya osifa'vemo mafa'neyaka mai'nae. Anumaya Koti kake hulapatesea kana lapa'kufa lapa'kafu kisea kana'a makale va'yi hisea yafe 'Lapaune hetapa veo.' ke nala'a lahapapaiketapa ne'ae?

8 Hokotetapa lapa'kaitapi kanale au'ava kava haya yateti
hao'otake yatape lapaipa aitapa yahae hutapa hao'otake
yatapi atale'naya ya navelisayana lina falelapatekauve.
9 Lapa'kaeya ‘Epalahamu mafa'neyaka mai'none.’ hutapa
oheo. Nakaeya lahapa'nepauve Anumaya Koti'a ma yafateti
alino Epalahamu mafa'neyaka afa'a alo hinine.
10 Lapa'kaeya yosakana hu'nakeno meni Anumaya Koti'a
ko'ne alino yosa hafu'yale avame huno male'neanakeno
kanale alaka'a o'aesea yosayaka he'yaino atafi yaka
hutalekaiye.
11 Lapaipa aitapa yahae hutapa hao'otake yatapi ata-
laya yafe nakaeya litafateti fale nelapatoanakeno nakaeya
na'kame mako ve'ka ako ekaiye. Ani ve'kamo'a lusi
lo'kiya'a hane'nea ve'kakeno nakaeya ako nakase'nike'na
nakaeya afa ve'ka mai'noanake'na akaeya aiya'kale aesoana
o'natekaiye. Ani ve'ka eseana Fate Akufa Avamu'amoteti'ae
ataleti'ae falelapatekaiye.
12 Akaeya sipeti ayo ali'neno viti avina hakome avinakana
yana faino katekeno alakepa alaka'a nopi alino anupa huno
malekaiya'maki anoma'a ata leke leke nehea atafi kakaiye.
Ani avina alino fa'ko fa'ka hea avamete vaya alino fa'ko fa'ka
huke.” huno nehe.

Yoni'a Yisasina li falete'ne.

13 Ani kanafi Yisasi'a “Yoni ayapati lina falenatese.”
nehuno Kalili aupalikati Yotani lite e'ne. Ekeno Yoni'a
Yisasina Yotani lipi falete'ne.
14 Yoni'a Yisasife “Li fale o'katekauve.” nehuno Yisasife
inake hu'ne “Kakaeya nakaeya li falenatesanana kanale
hukea'maki na'ya hike'ka nakaeyafe lina falenato hu'ka
nehane?” nehe.
15 Nehea'maki Yisasi'a Yonife ke anona'ale inake he
“Meni ani kava hisanana kanalene. Li falenatesanana
mi'ko Anumaya Koti alakepa au'ava'a alita'a alaki huku'ae.”
hikeno Yoni'a Yisasi ke a'kame maleno li falete'ne.
16 Li faletetekeno Yisasi'a lipati makale aino he'netino
akeana makale ko'ku'na'mo'a hakalo hikeno Yisasi'a
ne'akekeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a na-
makana huno haleno elineno akaeya akufale ha'kaleno
mai'ne.
17 Mai'nikeno ko'ku'napakati mako ake aiya akemo'a
inake he “Akaeya nakaeya'ni mafa'ne. Akaeyafe lusiya
huno nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne. Naipamo'a
akaeyafe lusiya huno amuse'a nehe.” hu'ne.

4

Sata'a Yisasina ano avataka hu'nea ke.

1-2 Sata'a “Hao'otake kava ho.” huno ano avataka hisea yafe Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a Yisasina avaleno vaya o'mai ka'me aupalika uno atalekeno Yisasi'a aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano hea yake'ae hani'ae (40 afina) ne'ya o'ne'nea yafe lusi aka nele.

3 Aka nelekeno Sata'a Yisasife inake he “Kakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'ne'kaefena ma yafa hapapaike'a kai hame'ya maya hamalesae.” nehe.

4 Nehikeno Yisasi'a ke anona'ale inake he “Anumaya Koti avopi kamale'nea kemo'a inake hu'neane

‘Vaya'moki ne'ya'ake nesayana kanale hu'a mai ya o'alikaya'maki mi'ko Anumaya Koti avayafati hu'nea ke'ae afi'a ne'ya'kana hu'a nesayana apa'ku mafa'ne kanale huno maike.’ hu'neane.” nehe.

5-6 Nehikeno Sata'a Yisasina Yelusalemu avaleno ala mono no'mo akofetule haino ha'ko'ya vai'nea yate ate'neno inake he “Kakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'ne'kaefena ma no'mo akofetuleti halesaka hu'ka mopafi laveo. Anumaya Koti avopi kamale'naya kemo'a inake hu'neane

Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo anaka'ae ‘Kava huteo.’ huno hupatesike'a eli'e'a kanale'ya hu'a yakaikate'nisake'ka halesaka hulavisanana apaya akusale kavale'a asaka hisakeno mako yafatena kaiyafi o'kahakaiye hu'neane.” nehe.

7 Nehikeno Yisasi'a ke anona'ale inake he “Anumaya Koti kemo'a mako'ae inake hu'neane

‘Kakaeya Anumaya Koti'a ala'a'ka a'ka avataka oho.’ hu'neane.” nehe.

8 Nehikeno Sata'a Yisasina avaleno hanafi hai'nea avimate ate'neno mi'ko mopale hane'nea no kuma'yaka'ae kanale'nale afeno'ya'ae aveli'ne.

9 Ave nelino inake he “Kakaeya nakaeyate e'ka kale'ya alo a'ka ape hu'ne'ka nakaeyafe kakesa afi'ka ‘Ala Ne'ni mai'nane.’ hu'ka naki ali'ka asaka hisanana mi'ko ani akana no kuma'yaka'ae kanale'nale afeno'ya'ae kava hisana yafe kamikoe.” nehe.

10 Nehikeno Yisasi'a inake he “Sataka mai'ka halo Anumaya Koti avopi kamale'naya kemo'a inake hu'neane

‘Anumaya Koti'kamofe akai'a mako'ke'ake ala mai'ne nehu'ka akaeyate'ke kakesa afifi nehu'ka aki ali'ka asaka nehu'ka akai'a a'kame ne'male'ka ali'ya'a aleo.’ huno hu'neane.” huno hapai'ne.

11 Nehikeno Sata'a ataleno vike'a ko'ku'napakati kayo kayo vaya'moki e'a Yisasina ha'ma'nae.

Yisasi'a Kalili uno ali'ya'a aepa heno ali'ne.

12 “Yonina ako avale'a nofi hute'nae.” haya ke Yisasi'a afiteno Kalili koteka u'ne.
13 Kalili mai'neno Yisasi'a Nasaleti ataleno Kapaneamu uno mai'ne. Ani Kapaneamu kumana Kalili li kotu'mo aki'nale hane'neno Sepiulani'ae Napatalai kumatala'mokani hanaute hane'ne.
14-16 A'ke'ainaka Aisaiya'a Anumaya Koti aune ve'kamo'a inake hu'neane
“Sepiulani kuma'ae Napatalai kuma'ae ala li kotu'mo aki'naleka hane'na'a kumana Yotani li la'ka'a ne'vaya kate hane'nea kuma'ae Isaleli nofi o'mai vaya ne'maiya Kalili kote'ae nesu vaya ne'maiye. Ani kuma'yakafi mai'naya vayana lusi hani au'ava yapi mai'naya'maki meni ala hale ya ne'akae. Mi'ko vaya'moki hani yapi mai'ne'a falikefe nehakeno Anumaya Koti kemo'a ako ano halepate'ne.” huno hu'neane.
Ani afina ani hu'nea kemo'a fole aino ne'ya'a aliteno lamake hu'ne.
17 Ani afina Yisasi'a aepa heno Anumaya Koti ke nehuno inake he “Anumaya Koti'a male'nea kana ako eno lahapau ka'niki ko'ku'napakati Anumaya Koti'a kava yakailapatesea ya makale va'yi hukefe nehiki lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae nehutapa hao'otake yatapi ataleo.” hu'ne.

Yisasi'a aole'ae aole'ae vaya'aife ke hike'a a'kame e'nae.

18 Yisasi'a Kalili li kotu'mo aki'naleka uneno nehuno mako aole konakala ana'ke'ne. Ala'mo'a Saimoni'ae nehaya ve'ka mako aki'a Pita'ae. Akana'amo'a Etalu'ae ana'keana ani konakala'mokani faya lu'konako male ali'ya ne'ali'a ve'kala mai'na'a yafe ala lu'konako ku li kotupi yaka hu'ana ne'mala'ae.
19 Ne'mala'akeno Yisasi'a inake nehe “Na'kame esa'ake'na faya neha'a avamete vaya apavalesa'a yafe hulanatekauve.” nehe.
20 Nehike'ana makale'a lu'konako'ani ne'atale'ana Yisasi a'kame ne'a'ae.
21 Ne'a'akeno Yisasi'a aisema'a ne'uno mako aole konakala ana'ke'ne. Ani konakalana Sepeti mafa'nela Yemisi'ae Yoni'ae afo'animo'ae lipi kalefi mai'ne'a lu'konako ku nefa'kanikeno Yisasi'a uno ana'keteno ana'kaeyafe ke he.
22 Ke hike'ana makale'a lu'konako'ani'ae afo'animo'ae ne'atale'ana a'kame ne'va'ae.

Yisasi'a Anumaya Koti ke hapa'nepaino kali vaya alino kanale hupate'ne.

23 Yisasi'a mi'ko Kalili aupalika uneno nehuno mono no'apifi Anumaya Koti ke alino apaya nehuno Anumaya Koti'a kava yakaipatesea ke hapa'nepaino mi'ko kali alino

kanale hune'apateno mi'ko vaya apa'kufa haviya hu'nea ya
mi'ko alino kanale hupate'ne.
24 Alino kanale hupate'nea avake'amo'a mi'ko Silia koteka
hane'nea kumate vaya u'a hapapaike'a mi'ko aki'ae aka'ae
kalimo'a apa'kufa alino haviya hapaike'a lusi apa'kafu
ne'kea vaya'ae Sata afe apaipafi mai'nea vaya'ae hafosamo'a
hapake nehea vaya'ae mi'ko apaiya apaya avayu hu'nea
vaya'ae apavale'a akeno Yisasi'a alino kanale hupate'ne.
25 Kanale hupate'nike'a mi'ko ve a'ne Kaliliti'ae naya
aole kuma'yakaleti'ae Yelusalemuti'ae Yutiati'ae Yotani li
la'ka'a alu'ale hane'nea kumate mai'naya vaya'moki Yisas-
ina a'kame u'nae.

5

Yisasi'a avimate mai'neno vaya'moki amuse hisaya yafe huno fole ne'aiye.

1-2 Lusi ve a'ne e'a ali'a atalu hakeno Yisasi'a apa'keteno
avimapi haino faitopale mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka
akaeyate ne'akeno Yisasi'a huno fole aino inake huno
hapapai'ne.
3 Mako vaya'mokitapa “Anumaya Koti aulakale nakai'nike
mako kanale ya'ni o'male'nea yafe alakepa ve'ka
o'mai'noanakeno Anumaya Koti'a naya hise.” hutapa
haya vaya'mokitapa Anumaya Koti'a lapa'kaeya kava yakai
nelapatea yafe amuse heo.
4 Lahapau hu yapi ne'maisaya vaya'mokitapa Anumaya
Koti'a lapaya huno lapaipamo'a falu hisea ya lapamisea yafe
amuse heo.
5 Lapa'kufa alitapa nohaiya vaya'mokitapa Anumaya
Koti'a henaka'a mi'ko mopa lapamisea yafe amuse heo.
6 Anumaya Koti alakepa au'ava kava hisaya yafe nela-
hapaikeno “Ani kavafe laka nele.” hutapa hisaya
vaya'mokitapa Anumaya Koti'a lapamu hisiketapa maisaya
alakepa kava lapamisea yafe amuse heo.
7 Mako vayatapimokife lapa'kaeya kalaki aipatetapa
lusiya hutapa lahapau hune'apataya vaya'mokitapa Anu-
maya Koti'a ani kava huno kalaki aino hau hulapatesea yafe
amuse heo.
8 Lapa'kaeya hao'otake kava ohakeno Anumaya
Koti aulakale honi'ya yatapi lapaipafi o'male'nisea
vaya'mokitapa Anumaya Kotina akesaya yafe amuse heo.
9 Ke ne'vai'a la nehaya au'ava kava he'a laka nehu'a “Ina
akufa kava oheo.” hu'a nehisaya vaya'mokitapa Anumaya
Koti'a “Nakai'ni mafa'ne mai'nae.” huno hulapatesea yafe
amuse heo.

10 Lapa'kaeya Anumaya Koti kanale au'ava kava hu'naya
yafe mako vaya'moki apaipa kafa helapate'a ali'a haviya
hunelapatesaya vaya'mokitapa Anumaya Koti'a lapa'kaeya
kava yakai nelapatea yafe amuse heo.
11 Lapa'kaeya na'kame malesaya yafe vaya'moki
lapa'kete'a kamuke nelahapau'a hu'a haviya hulapate'a
“Ma kavana havi kava nehae.” hu'a apa'ke'atike
hulapatesaketapaena amuse heo.
12 Ani kava hu nelapatesaketapaena ko'ku'napi anona'a
ala miya alisaya yafe lapaipamo'a kanale nehisiketapa
amuse heo. Ali'a haviya hu nelapataya kavana vaya'moki
a'ke'ainaka inani kava hu'a Anumaya Koti aune vaya ali'a
haviya hupate'nayanake'a meni lapa'kaeya'ae ani kava hu'a
apa'kaeya ali'a haviya hunelapatae.

Vaya'mokitapa hakekana nehutapa ano ha nelea ya'kana nehae.

13 Lapa'kaeya ma mopale mai'naya vaya'ai haka'ake
hakekana hutapa mai'nae. Hakemo'a haka'a ako yaku yaku
hiseana hana kava hutapa haka'a etetapa alitapa fole aikae?
Haka'a ako yaku yaku hiseana afa ya'kana hisike'a ani hake
vaya'moki ali'a ma'aileka atale'ne'a apaiyaleti alitata hu'a
a'a kasokitekae.
14 Lapa'kaeya mi'ko ma mopale mai'naya vaya'ai ano
ha lepatesea ya'kana hutapa mai'nae. Mako ala kumana
avimate hane'nisea no kuma'mo'a fala o'kikeanake'a mi'ko
vaya'moki akekae.
15 Vaya'moki ata kani ate'a samoleti ai'a ati'ka o'malekae.
Ati'ka malesayana ano ha olekaiya'maki hipamo akofetule
malesayana mi'ko nopaka ano ha lesike'a vaya'moki ake'a
maikae.
16 Ina kava hukayanaki lapa'kaeya ani kava hutapa ata
kani'mo ano ha lepatea kava hutapa Yisasi ke nehutapa
vaya'ai apaulakale kanale au'ava kava hisake'a akete'a
ko'ku'napi mai'nea afotapimo aki ali'a asaka hukae.

Anumaya Koti ke male male'nea ke.

17 Lapa'kaeya ma akufa lapa'kesa o'afeo “Mosese ke
male male'nea ke'ae Anumaya Koti aune ke laka ne-
haya vaya'moki a'ke'ainaka hu'naya ke'ae Yisasi'a alino
atalekefe e'ne.” hutapa oheo. Nakaeya ani ke ali'na
o'atalekauva'maki ani ke ali'na fole aisukeno ne'yama'a fole
aino lamake hisea yafe e'noe.
18 Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ma mopa'ae
ko'ku'na'ae haneseana ke male male'nea kefi mi'ko aise aise
o'akemo avo'atoto fanane ohuno afa'a hane'nisikeno ma
mopa'ae ko'ku'na'ae hano huno fanane huke. Mi'ko hu'nea

ke fole aino ne'ya'a aliteno lamake ohisikeno mako yama'a
afa ya'kana huno fanane ohuke.
19 Mako vaya'moki “Ani ke male male'nea ke aisema'a
a'kame o'malekauve.” nehuno mako vaya'aife “A'kame
o'maleo.” huno nehea ve'kamo'a Anumaya Koti'a kava
yakaisea kumate aise ve'ka maikea'maki mako ve'kamo'a
mi'ko ke male male'nea ke alino a'kame nehuno mako
vaya'aife “A'kame maleo.” huno hapapaiseana Anumaya
Koti'a kava yakai'nea kumate apa'kaseno ala aki hanesea
ve'ka maike.
20 Nakaeya lahapa'nepauve lapa'kaeya Falasi mono ke
ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki'ae
hu'naya alakepa au'ava kava akasetapa lusi kanale alakepa
kava ohisayana lo'kiyatapi o'male'neanaketapa Anumaya
Koti'a kava yakai'nea kumate haitapa o'maikae.

Hapai vai yafe hu'ne.

21 Lapa'kinakomoki afi'naya ke lapa'kaeya ako afi'nae
inake hu'neane “Vaya apamaki'ka kio'apato. Mako
ve'kamoka mako ve'ka amaki'ka kitesanana kake
hukatekae.” hu'neane.
22 Hu'nea'maki meni nakaeya lahapa'nepauve mako
ve'kamo'a vaya'aife aipa kafa hapaeseana Anumaya Koti'a
kake hutekaiye. Mako ve'kamo'a vaya'aife “Hao'otake
kava'ake ve'ka mai'nane.” huteseana kanisole vaya'ai
apaulakale avaleno kake hutekaiye. Mako ve'kamo'a
vaya'aife “Kakaeya anekinaki ve'ka mai'nane.” huno
huteseana hani yapi ata leke leke nehea atafi uke.
23-24 Ukea'maki kakaeya mono nopi u'ka “Anumaya
Kotiteka amuse ya amisoe.” hu'kaena anile mai'ne'ka “Vae
vaya'ni haviya hute'nokeno aipamo'a haviya nehe.” hu'ka
kakesa afite'ka Anumaya Kotiteka amikefe hisana yana
anile malete'ka vaya'ka'ae u'ka lanaipa makote maletana
hutana falu hutetana ete'ka “Anumaya Kotiteka amikoe.”
hu'ka hu'nana amuse yana ameo.
25 Mako ve'kamo'a “Hao'otake kava hunate'nananake'na
kake hukatekauve.” huno kavaleno visike'kaena kateka
ne'utana ani ve'ka'ae ke hutetana “Vaya'nimoka kaipamo'a
falu kahaisea ya kamikoe.” hu'ka hapaiyo. Ina kava
ohisanana kavaleno kake hukate ve'kale vinakeno kake
hukate ve'kamo'a afiteno inaleti ati ve'kamo ayapi kate-
sikeno kavaleno nofi hukatekaiye.
26 Nofi hukatesike'kaefena lamake hu'na lahapa'nepauve
kake hukate'nea ve'kamo'a nameo huno hu'nisea ya
o'ami'nisanana nofi nopati atale'ka ma'ailaka o'mekane
hu'nae nehoe huno Yisasi'a nehe.

Ve alave kumai kavafe nehe.

27 Lapa'kaeya ako afi'nae a'ke'ainaka kemo'a inake huno
hu'neane “Kumai kavana oheo.” hu'neane.
28 Ina ke hu'nea'maki nakaeya lahapa'nepauve mako
ve'kamo'a mako a akeno ha'ye huno “Ani a'ae ina kava
hukoe.” huno aipa akesa afiseana ani ana ako avayu huno
kumai kava ako hu'ne.
29 Lamaka aupalika hane'nea kaulakamo'a akea ya'mo'a
kavaleno yakaleno havi kapi visana kakesa kamisike'kaena
ani kaulaka ali'ka kati'ka yaka hutalo. Ali'ka katisanana
kanalene. Lapa'kaeya mako kaya lapa'kufa atalesayana
kanale hutapa maikaya'maki ani kava ohisayana lapa'kufa
mi'ko hani yapi ata leke leke nehea atafi kavaleno yaka
hutalekaiye.
30 Lamaka kaya'mo'a “Havi kava ho.” huno kavaleno
yakaleno havi kapi visana kakesa kamisike'kaefena ani
kaya hataka hu'ka atalo. Hataka hutalesanana kana-
lene. Mako kaya kakufa o'male'niseana kanalenaki haviku
lapa'kufa mi'ko hane'neno hani yapi akola leke leke nehea
ata kapi kavaleno yaka hutalekaiye.

Ve alave atane kavafe hu'ne.

31 A'ke'ainaka mani kemo'a va'yi hiketapa afi'nae. “Mako
ve'kamo'a a'a hafaino'aefena ani ve'kamo'a a'amofe ‘Ako
kahafauki uvo.’ avo kano ne'amino hutesikeno hano huno
uke.” huno hu'neane.
32 Hu'nea'maki nakaeya lahapa'nepauve mako ve'kamo'a
a'a hafaisuno'aena ani afe “Kumai a mai'nane.” huno
hute'nea'maki mako ve'kamo'a ani hafai'nea a aliseana ani
ve'kamo'a kumai kava nehe. Nehea'maki mako a'mo'a
hokoteno kumai kava hiseana anau'amo'a kanale afa'a
atalese.

“Anumayamo aulakale lamake nehoe.” hu'a nehaya ke hapa'nepaiye.

33 Lapa'kaeya ako afi'nae a'ke'ainaka mai'naya vayana
hapapai'naya ke mako kemo'a inake hu'neane “Kakaeya
mako yafe ‘Anumayamo aulakale lamake nehoanake'na ina
ya hukoe.’ hu'ka hana ya alakepa hu'ka ani kava ho.” huno
hu'neane.
34 Hu'nea'maki nakaeya lahapapauve lapa'kaeya “Anu-
maya Koti aulakale lamake nehoe.” hutapa oheo.
Ko'ku'nana Anumaya Koti'a yakai'nea kuma hane'nea yafe
lapa'kaeya “Ko'ku'na'mo akile a'na lamake nehoe.” hutapa
oheo.
35 Mopamo'a Anumaya Koti'a aiya hayo humaleno
ne'maiya mopa hane'nea yafe lapa'kaeya “Mopamo aki
a'na lamake nehoe.” hutapa oheo. Yelusalemu kumana
ala Anumaya Koti kuma'a hane'nea yafe lapa'kaeya “Ani
Yelusalemu aki a'na lamake nehoe.” hutapa oheo.

36 “Lamake nehoe.” hisu'kaena “Nakaeya lo'kiya nayo'ka
a'nea ve'kamo'na lamake nehoe.” hutapa oheo. Lapa'kaeya
lapayo'kaena “Anupa nayo'ka'ae lui nayo'ka'ae ao.” hutapa
hisaya lo'kiyatapi o'male'neanaki ani ke oheo.
37 “He.” hisutapaena ani he ke'ake heo. “He'e.” hisuta-
paena ani he'e ke'ake heo. Mako ketapi alino lo'kiya vaisea
ke'ae hisayana Sata'a ani ke alino fole ai'ne.

Havi kava hupataya vaya'aina ete'a havi kava huo'apatesaya yafe hu'ne.

38 A'ke'ainaka mani ke fole aiketapa ako afi'nae “Mako
ve'kamo'a kaulaka alino katisike'kaena ani ve'kamo aulaka
anona'a ali'ka kateo. Kavena aino ya'kesike'kaena anona'a
ani kava hu'ka akaeya avena ai'ka ya'ko.” huno hu'neane.
39 Hu'nea'maki nakaeya lahapapauve mako ve'kamo'a
havi kava hukatesike'kaena anona'a ani kava huo'ato. Mako
ve'kamo'a lamaka kakalametale kamakisike'kaena “Mako
kaya nakalametale'ae namakeo.” hukeno kamakino.
40 Mako ve'kamo'a “Haviya hunatane.” huno kake
hukateno “Kakai'ka kakufale siota nameo.” hisike'kaena
mako ala yasi siota'ka'ae ameo.
41 Mako kava ve'kamo'a “Afeno ya'ni ali'ka u'ka muka'aleti
natete'ka ekane.” hisike'kaena ani u'ka natete'ka ekane
hu'nea kumana akase'ka alu'ale visea kumate ali'ka uvo.
42 Mako ve'kamo'a “Mako ya'ka nameo.” huno
hisike'kaefena afa'a ameo. Mako ve'kamo'a ani kava huno
“Yo'ka namisanake'na henaka'a ete'na kamikuki nameo.”
hisike'kaena ani ve'ka ka'kame'ya o'ameo.

Kame vayati kanale'ya huta laipa apamisune.

43 A'ke'ainaka mai'naya vayana hapapai'naya ke ako
afi'nae inake hu'neane “Kuma'kale mai'naya vaya'aife ka-
hau kayamopafati kahainake'ka kame vaya'ka kaipa kafa
heto.” hu'neane.
44 Hu'nea'maki nakaeya meni lahapa'nepauve kame vay-
atapimokife lahapau lapayamopafati lahapaino. Havi kava
hune'katea ve'kaena “Aya ho.” hu'ka Anumayamoteka ke
hu'ka afiko.
45 Ani kava hisayana ko'ku'napi mai'nea afotapimo nehea
akufa kava nehutapa mafa'ne'a hamalekae. Anumaya
Koti'a hutekeno yakemo'a va'yi huno kanale vaya'aite'ae
hao'otake vaya'aite'ae mako'ke akufa avamete ano hale
nelapate. Anumaya Koti'a hutekeno ani kava huno alakepa
hu'a ne'maiya vaya'aite'ae hao'otake kava hu'a ne'maiya
vaya'aite'ae mako'ke akufa avamete kona apamikeno
ne'aiye.

46 Vaya'moki apaipafati lapa'kaeyafe hapaisea vayafe
lapa'kaeya'ae ani kava hutapa apa'kaeyafe lapaipafati nela-
hapaiseana ani kava hisaya yatena na akufa amuse ya
alikae? Amuse ya alaki o'alikae. Hao'otake kava nehaya
apa'kufaleti ta'kisi miya ne'alea vaya'moki'ae ani kava hu'a
apa'kaeyafe apaipafati hapaiya vayafe nehapaiye.
47 Kakaeya'ka vaya'ae'ke kake hisayana afa ya'kana nehiki
Yisasi ke o'afi'naya vaya'ae ani kava nehaki lapa'kaeya kame
vayatapimo'ae kake heo.
48 Ani yafe lapa'kaeya ko'ku'napi mai'nea afotapimo'a
alakepa kava'ake huno mai'nea yafe lapa'kaeya ani akufa
avamete vaya mai'netapa kositapa alakepa kava'ake hutapa
vayatama maiyo.

6

Vaya apaya hu au'ava yafe hu'ne.

1 Yisasi'a mako ke inake huno hu'ne hae lapa'kaeya
maitapa halove heo. Vaya'moki lapa'kete'a “Kanale
ve'ka mai'ne.” hu'a amuse hulapatesaya yafe'ke
apaulakale kanale kava oheo. Lapa'kaeya ina akufa kava
hisayana ko'ku'napi mai'nea Afotapimo'a kanale miya
olapamikea'maki anona'atapi ako hai ali'nae.
2 Ani yafe kakaeya vaya kafaluna aya hu'ka ne'ya
amikefena fala'ki'ka ameo. Ameka apa'kufaleti apa'ke'atike
kava'ake nehaya vaya'moki mono no'apifi'ae kateka'ae
“Vaya'moki lake'a amuseti hulatesae.” hu'a nehaya akufa
kava hutapa lapa'kaeya “Lakesae.” hutapa vaya hupatake'a
ka'ka hu'a ka'ae vaya u'a hoko'oteo. Nakaeya lamake
laha'nepauve ina akufa kava nehisaya vayana miya'api ako
hai ali'nayanakeno Anumaya Koti'a mako'ae o'apamike.
3 O'apamikea'maki ani yafe kakaeya vaya kafaluna aya
hu'ka mako ya amikefena lamaka kaya'kamo'a fala'kino alo
hisea yana haoka kaya'mo'a o'akese.
4 O'akesea yafe ani kava hu'ka fala'ki'ka aya hisanana
ani ya'ka Afo'kamo'a Anumaya Koti'a fala'ki kava haya
kavana ne'akea ve'kakeno ake'neanakeno kanale anona'a
eteno kamike.

Anumayamoteka ke huta afike au'avane.

5 Lapa'kaeya Anumaya Kotiteka amuse hutapa afikeke-
fena ameka apa'kufaleti apa'ke'atikeke vaya'moki nehaya
kava hutapa Anumaya Kotina afio'keo. Ani vaya'moki
mono nopi heti'ne'a Anumayamoteka afikesaya yafe'ke
nehapauno ka atakunele heti'a mai'nisake'a vaya'ko'moki

u'e'a nehu'a apa'kesaya yafe'ke nehapaiye. Lamake la-
hapa'nepauve ani akufa kava nehaya vayana alaki miya'api
ako ali'nae.
6 Ako ali'nayanaki fala'ki'nike'a no'akaya Anumayaleka
afikekefena kakaeya ma kava ho. No'kafi visana ya'moka
kita kite'ka fala'ki'ka mai'ne'ka Afo'kamoteka ke hu'ka
afikekeno fala'ki yapaka'ae ne'akea Afo'kamo'a kakele alino
henaka'a miya'a'ka kamike.
7 Anumayaleka afikekefena Anumayamo ke no'afea
vaya'moki nehaya kava hutapa havikunaku kefati afio'keo.
Anumayamo ke no'afaya vaya'moki "Anumaya Kotiteka lusi
ke hisunana afa'a ketile afike." apa'kesa ne'afea'maki ani ke
hu'a afikesaya ke o'afike.
8 O'afikea'maki lapa'kaeya apa'kaeya hisaya kava oheo.
Lapa'kaeya Afotapimoteka ke hutapa afio'ke'nakeno "Mako
yati o'male'ne." haya yana ako afi'ne. Ani yafe lusi ke oheo.
9 Lapa'kaeya "Anumayamoteka afikesune." hutapaena
make hutapa afikeo "Afotimoka ko'ku'napi mai'nane.
Vaya'moki kaki ali'a asaka nehu'a 'Fate akufa ve'ka
mai'nane.' hu'a hukatesae.
10 Kava yakaisana kana makale va'yi hise. Ko'ku'napi
ne'kahaiya kava nehaya kava lakaeya'ae ma mopafi
vaya'mokita hisune.
11 Meni afina nesuna ne'ya lameo.
12 Lakaeya hao'otake kava hulataya vayana lahapaone
lapatone nehuta laipa falu yapati ani hao'otake ya'api alita
atalepatonaki kakaeya ani kava hu'ka lakaeya hao'otake
yana lahapaove lapatove nehu'ka kaipa falu yapati ali'ka
atalelato.
13 Lakaeya kana lahaisea kate'ae Sata'a ano lavataka
hukefe hisea yapi'ae lavale'ka olato. Kava yakai ya'kaki
lo'kiya'kaki ala kaki hanesea ya'kaki mi'koma'a'ka kakai'ka
ya'akenakeno haneke haneke huno hanese. Lamake."
Inake hutapa afikeo.
14 Lapa'kaeya hao'otake kava hulapate'naya vaya'aife
lahapaone lapatone nehutapa lapaipa falu yapati alitapa
atalepatesayana ko'ku'napi mai'nea Afotapimo'ae ani kava
huno hao'otake yatape lahapaove lapatove nehuno aipa falu
yapati alino atalelapatekaiye.
15 Atalelapatekaiya'maki lapa'kaeya hao'otake ya hula-
pate'naya vaya'aife lahapaone lapatone nehutapa lapaipa
falu yapati alitapa atale opatesayana ko'ku'napi mai'nea
afotapimo'a ani kava huno hao'otake yatape lahapaove
lapatove nehuno aipa falu yapati alino o'atalekaiye.

Ne'ya mosi'ne'a Anumayamoteka afikesaya yafe hu'ne.

16 Ne'ya mosi'netapa lapa'kaeya Anumaya Kotiteka
afikekefena lapaukosamo'a ananu o'kino. Ameka
apa'kufaleti apa'ke'atike kava hu'naya vaya'moki nehaya
kava oheo. Ani vaya'moki apaukosafi hapa'ae la'nefa'ae
fale'ne'a inake nehae "Vaya'moki ne'ya mosi'nona ya lake'a
aeto hute'a laki ali'a asaka hukae." hu'a nehaya'maki
lamake hu'na lahapa'nepauve ani kava nehaya vayana
amuse ya'api ako hai ali'nae.
17-18 Ako ali'naya'maki lapa'kaeya ne'ya mosi'netapa Anu-
mayamoteka afikekefena liteti lapaukosa alitetapa masave
faleo. Ani kava hisayana mi'ko vaya'moki "Ne'ya mosi'nae."
hu'a lapa'ke'a aeto ohukaya'maki Afotapimo'a fala'ki'nike'a
no'akaya Anumaya Koti'a fala'kitapa nehaya kava ne'akea
Afotapimo'a fala'kitapa nehaya yana akai'a ake'nea yafe
kanale amuse yatapi lapamike.

Ko'ku'napaka kanale ya alitapa anupa hisaya yafe hu'ne.

19 Moni afeno yatapi ma mopale alitapa anupa oheo.
Alitapa anupa hisayana kalokalo hakesikeno ha'kano'moki
ali'a haviya nehisake'a kumaya vaya'moki hai'a notapifati
ani yatapi kumaya alikae.
20 Alikaya'maki ani mopale yafe lapa'kesa afifi oheo.
Henaka'a ko'ku'napi kanale ya alisaya yafe meni afina Anu-
mayamofe lapa'kesa afitapa kanale hutapa maisayana mi'ko
ya ko'ku'napaka malesakeno kalokalo hakeke ha'kano'mo'a
alino haviya huke kumaya vaya'moki ani kumate hai'a
kumaya'ya huke ohukae.
21 Amuse yatapi hane'nea kumate lapaipamo'ae ani ku-
mate hane'ne.

Lakufa ano hale yafe hu'ne.

22-23 Lapaulakamo'a lapaipafi ano halesea ata kani
hane'ne. Lapaulakamo'a kanale huno hane'niseana
mi'ko lapaipafi ano ha lekaiya'maki lapaulakamo'a haviya
hu'niseana mi'ko lapaipafi hani kike. "Naipa ha le'ne."
hu'ka kaki ali'ka asaka hana afina kani'ka kaipafi asu
he'nikeno lusi hani kino metapu a'ne.

Moni'ae Anumayamo ali'ya'ae alita lo'kata o'alisuna yafe hu'ne.

24 Mako'ke ve'kamo'a aole kava ve'kala'ani "Ali'ya
ve'ka'ani maisoe." ohise. Ani kava hiseana mako
kava ve'kae hai ne'vaino "O'nahaiya kava nehana ve'ka
mai'nane." hune'ateno mako kava ve'kae "Nahau
nayamopafati ne'nahaiya ve'ka mai'nane." huke. Mako
kava ve'ka aipa ne'amino mako kava ve'kai "Afole
o'nahaiya kava nehane." hukea'maki lapa'kaeya'ae ani kava
hutapa Anumaya Koti'ae moni afeno'ae "Lana'kaeya kava

yakainate'ao.” hisayana ani aole yatala a'kame malesaya lo'kiyatapi o'male'ne.

Mako yafe lapa'kesa lapa o'aiyo.

25 Nakaeya lahapa'nepauve lapa'kaeya ameka lapa'kufale kanale hutapa maisaya yafe lapa'kesa lapa o'aiyo. “Meni na ne'ya nekaune na li nekaune?” hutapa oheo. Lapa'kaeya lapa'kufale “Na kenati havaikaune?” hutapa lapa'kesa afitapa lapa o'aiyo. Ne'ya ne yana afa ya hane'niki lapavamu hane'nisiketapa mai ya'ke akaseno kanale ya hane'ne. Ku'kena havai yana ameka lapa'kufale yanaki lapavamu alitapa mai ya'ke kanale ya hane'ne.

26 Akekeo. Hale'a u'e'a nehaya namayaka'aite apa'keo. Apa'kaeya mako ya noha'kalayanake'a avina ne'ya hoy-afakati ali'e'a no'apifi no'malaya'maki ko'ku'napaka Afo-tapimo'a ne'ya ne'apamiki lapa'kaeya Anumaya Koti aulakale namayaka apa'kasetapa o'mai'netapae nehafe? Lapa'kaeya'ae kava yakai lapatekaiye.

27 Hana ve'kamoka “Ofali'na mako'ae maike maike hu'na mani mopale maime maime haikoe.” hu'ka lo'kiya kakesa afisanakeno ani kakesa afina avamete maikape? He'e o'maikane.

28 Na'ya hiketapa ku'kenatape lapa'kesa lapa ne'aiye? Akekeo. Kahaufaka vilasi ya'moki hai'a ause nehae. Ali'ya alite'a kena'api alo hu'a nohavaiya'maki kanale kena'api ause hane'ne.

29 Nakaeya meni lahapa'nepauve a'ke'ainaka mai'nea ala kava ve'katapi Solomoni'a lusiya huno kanale'nale konakali kena'a havai'nea'maki ma vilasi ya'mo ause'amo'ke mako'ae kanale ya'a akase'ne.

30 Meni kahau hoyafi hane'nea'maki eka'a ako he'a hataka hutalesakeno vaitesike'a atafi kakaya'maki Anumaya Koti'a ani kahaule kava yakaikeno kanale'ya hu'nea'maki lapa'kaeya mi'ko vaya'mokitapa nakaeyafe afitapa lapaipafi aise'a maletapa alakepa nohaya vaya'mokitapalena Anumaya Koti'a ani kava huno lapa'kaeya ku'kenatapile alino alakepa hulapatekaiye.

31 Ina yafe lapa'kesa lapa o'aiyo “Na ne'ya nekaune? Na li nekaune? Na kena havaikaune?” hutapa lapa'kesa lapa o'aiyo.

32 Anumaya Koti ke no'afea vaya'moki ma mopale yafe apa'kesa afifi hu'a ne'maiyanaki ko'ku'napi Afotapimo'a lapa'ke'neno nesaya ya'ae havaisaya ya'ae ako afi'ne.

33 Afi'neanaketapa lapa'kaeya hokotetapa “Anumaya Kotika yakailato.” hutapa akai'a nehaiya alakepa kava hisaya yafe lapa'kesa afifi hutapa maisayana Anumaya

Koti'a yakai lapateno mi'ko ne'yatapi'ae kenatapi'ae lapamike.
34 Lapamisea yafe “Eka hana kava hukune?” hutapa lapa'kesa lapa o'aiyo. Eka'a fole aike hisea ya fole aike. Ina kava hukea'maki mako'ke afina havi kana lahapaisea yafe ani yu'mepa'ake lapa'kesa afeo.

7

Vaya alitapa fa'ko oheo.
1 Lapa'kaeya vayatapimokife “Ina akufa kava nehana ve'ka mai'nane.” huo'apateo. Ani kava huo'apatesayana Anumaya Koti'a ani kava huno lapa'kaeyafe “Ina akufa kava nehana ve'ka mai'nane.” huo'katekaiye.
2 Lapa'kaeya ani vayatapimokife “Hao'otake kava nehana ve'ka mai'nane.” hutapa hisayana inani akufa ke hana ke huno Anumaya Koti'a lapa'kaeya ani kava hulapatekaiye. Lapa'kaeya ma mopale vayatapimokite hupatesaya avamete Anumaya Koti'a inani avamete'ke lapa'kaeyate'ae ani kava huno anonatapile lapamike.
3 Lakaeyati laipafi hane'nea ya afiteta alu vayafe “Hao'otake ve'ka mai'nane.” hisuna yafe Yisasi'a inake he na'ya hike'ka vaya'kamo aulakafi aise yosa aleto'na hane'nike'ka ne'akana'maki kakaeya'ka kaulakafi mako ala yosa a'kopa hane'nike'ka o'male'ne nehane?
4 Na'ya hike'ka vaya'kamofe “Kaulakafati yosa aleto'na ali'na atalekauve.” hu'ka nehana'maki kakai'ka kaulakafi mako ala yosa a'kopa hane'nike'ka o'male'ne nehane?
5 Kaipafi hane'nea ya ake'ka alakepa ohu'ne'ka ameka kavayaleti kake'atike nehananaki kakai'ka kaulakafati ala yosa a'kopa ali'ka atalete'ka henaka'a vaya'kamo aulakafi kanale ne'ake'ka aise yosa aleto'na ali'ka atalekane.
6 Lapa'kaeya amuse nehisaya fate akufa yana kala anakapina o'apameo. Ani kava hutapa Yisasi a'kame'ya ne'amea vaya'aina Yisasi kemo aepa'a hapa'opaiyo. Kanale sesutapi yaka hutapa afu anaka o'apameo. Apamisayana apaiyaleti a'a hapa ne'kale'a ai'a yahae humale'a lahapa'a nekae. Lahapa'a nesaya avamete Yisasina a'kame'ya ne'amea vayana Yisasi kemo aepa'a hapapaisayana afukana hu'a ani ke a'a hapa ne'kale'a lapa'kaeya ali'a haviya hulapatekae.

Lo'kiya vaitapa Anumayamoteka ke hutapa afikeo.
7 Anumaya Kotiteka mako yafe afikesayana ako lapamike. Mako yafe kahau aesakeno'aena alino fole ailapatekaiye. Kipateti ke hisayana Anumaya Koti'a afiteno kita ya'kilapatekaiye.

8 Mi'ko afine'kesaya vaya'moki alikae. Kahau aesaya
vaya'moki ake'a fole aikae. Kipateti ke hisaya vaya'aina kita
ya'kipatekaiye.
9 Hana ve'kamoka mafa'ne'kamo'a mayae ke nehiseana
yafa ali'ka amikane? He'e ani yafa o'amikane.
10 Hana ve'kamoka mafa'ne'kamo'a "Faya ali'ka nameo."
nehiseana nakala ali'ka amikape? He'e ani nakala ali'ka
o'amikane.
11 O'amikana'maki lapa'kaeya hao'otake vaya'mokitapa
mafa'netapi kanale ya ne'apameanakeno ko'ku'napi
mai'nea Afotapimo'a lusiya huno lapa'kase'neanaketapa
afikesakeno lusi kanale ya lapamike.
12 Lapa'kaeya vayatapimokife "Ina kava hulateo." hutapa
hisaya kava lapa'kaeya hokotetapa hupateo. Ani ka-
vana Mosese'ae Anumaya Koti aune vaya'moki'ae ke male
male'naya kemo aepa'a hane'ne.

Maike maike hu kumate visaya vaya'moki aise kipapati fale'a ukae.

13 Anumaya Koti kumate visaya kipana aise kipa
hane'neanaketapa haitapa faleo. Hani kumapi ata leke
leke nehea atafi visaya ka'mo kipana ala kipa'ae ala ka'ae
hane'nike'a mi'ko vaya yo'yo hu'a ani kate ne'vae.
14 Ne'vaya'maki akola maike maike hisuna kumate visaya
kipa'ae ka'ae aise hu'neanake'a lusi akaso ali mai'a ani kate
ne'vaya'maki nesu vaya no'vae.

Lapa'kaeya apa'ke'atike ke'ake apaune vaya'aife maitapa halove hupateo.

15 Yisasi'a inake he mako ve'kamo'a "Anumaya Koti ke
hu'na fole ne'auva ve'ka mai'noe." huno ake'atike'ake ke
nehiseana lapa'kaeya ani ve'kaena maitapa halove huteo.
Ameka akufa'amo'a sipi sipi afukana huno ne'eketapa
ne'akaya'maki aku'ainaka'a afela kalakana ve'ka mai'ne.
16 Lapa'kaeya apa'kaeyapati va'yi nehea kava aketetapa
aepa'a hana akufa vaya mai'nae hutapa afikae. Aufe nofi
hane'nea nofiteti li hane'nea alaka lakikife? He'e olakike.
Akaso'ake hu'nea kahaumo'a haka'ake yu'yu alaka lakikife?
He'e olakike.
17 Olakikaya'maki kanale yosamo'a kanale alaka
ne'aeya'maki havi yosamo'a havi alaka'a ne'aeye.
18 Kanale yosamo'a havi alaka o'aesikeno hao'otake
yosamo'a kanale alaka'a o'akaiye.
19 Mi'ko yosamo'a kanale alaka no'aeyana hataka hu'a
atafi kane'atalae.

20 Ina kava hinaketapa lapa'kaeya akekae apa'ke'atike'ake
ke huno fole ne'aiya vaya'aipati alaka'a va'yi hea kava
aketetapa aepa'api hana akufa vaya mai'nae hutapa afikae.
21 Mi'ko vaya'moki nakaeyafe "Anumaya'nimokae
Anumaya'nimokae." hu'a hisaya vaya Anumaya Koti'a
kava yakaisea kumate ohaikaya'maki ko'ku'napi mai'nea
Afo'nimo hau'nea aipa akesale a'kame ne'malesaya
vaya'mokike ani kumate hai'a falekae.
22 Anumaya Koti'a kake hupatesea afina mi'ko vaya'moki
nakaeyafe inake hu'a hukae "Anumayatimokae Anumay-
atimokae lakaeya kakaeya kaki ne'ata Anumaya Koti ke
huta fole ai'nonane. Kakaeya kaki ne'ata Sata afe'yaka alita
apatale'nonane. Kakaeya kaki ne'ata o'ake'naya avame hu
lo'kiya ya apaveli'nonane." hu'a hukae.
23 Hukaya'maki nakaeya ani afina make hu'na fole
aipatekauve "Lapa'kaeya olapa'ke'noa vaya mai'nae.
Hao'otake kava'ake alo nehaya vayanaki lapaune hetapa
nakaeyatekati veo." hu'na hukoe.

Aole ve'kala'mokani no ki'na'a au'avane.

24 Ani yafe mi'ko vaya'moki nakaeya ke ne'afi'a a'kame
huke huke nehisaya vaya'moki mako akenopafi hale'nea
ve'kamo hu'nea kava hu'a nehae. Ani ve'kamo'a yafa
akofetule no'a kimale'ne.
25 Kimale'nikeno ko ne'aino li neheno lusi yasi ne'alino
no alino kape lekefe hu'nea'maki ani nona yafa akofetule
kimale'nea yafe alino kape ole'ne.
26 Kape ole'nea'maki mako ve'kamo'a nakaeya ke afiteno
ani ke a'kame o'malesea ve'kamo'a akesa o'male ve'ka afa'a
li kahaepate no ki'nea ve'kakana nehe.
27 Ani no kimale'nikeno ko ne'aino li neheno lusi yasimo'a
ani nona alino kape kapu leno alino haviya hutale'ne.
28-29 Yisasi'a mani ke huno hano huteke'a mi'ko anile
mai'naya vaya'moki akaeya ke afi'a apamo'yo ne'aikeno
Yisasi'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki nehaya
akufa ke nohea'maki lo'kiya'api'ae vaya'moki nehaya ke
nehea yafe ani vaya'moki apamo'yo ai'nae.

8

Yisasi'a afuko ya ake'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

1 Yisasi'a avima ataleno nelavike'a lusi vaya'moki a'kame
u'nae.
2 A'kame ne'vakeno mako afuko ya ake'nea ve'kamo'a
Yisasite eno aiyafi ale'ya alo ne'ano inake he "Anu-
maya'nimoka nakaeyafe kahau hisike'kaena ali'ka kanale
hunatanine."

3 Hikeno Yisasi'a aya akufale aya huno atafa nehuno inake
he “Kanale hukatesoa yafe ne'nahaiyanakeno kakufa meni
kanale hino.” huno nehikeno hae makale'a ani afuko kali'a
hano hutekeno akufamo'a kanale hu'ne.
4 Kanale hutekeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Kava
hu'ne'ka kakaeya ali'na kanale hukate'noa yafe mako ve'ka
alaki ha'opai'ka hokote'ka mono nopi kava ve'kale ukeno
kakufa valava kano aketesike'ka mi'ko vaya'moki kali'ka
hano hu'ne hu'a afisae hu'kaena a'ke'ainaka Mosese ke
hapapai'nea kava hu'ka ‘Ma ya Anumayamoteka ameo.’
huno hu'nea ya meni amisanake'a mi'ko vaya'moki kali'ka
hano hu'ne hu'a hisae.”

Yisasi'a mako ati vaya'aite kava ve'kamo ali'ya ve'kamo kali alino kanale hute'ne.

5-6 Yisasi'a Kapaneamu kumate uno va'yi nehikeno mako
kaya naya hano hea vaya'ai apaiya apaya hano hea avamete
ati vaya'aite (100) kava ne'yakaiya ve'ka'ae fotu hute'ana
ani kava ve'kamo'a Yisasife inake huno ke nehe “Vae Anu-
mayamoka nakaeya ali'ya ve'ka'ni'a alaki ayamufa avayu
hulavikeno lo'kiya'a o'malekeno lusi akafu ne'kikeno nopi
havano mai'ne.” hu'ne.
7 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Nakaeya u'na ani
kali'a ali'na kanale hutekauve.”
8 Hapaiya'maki ani ati vaya'aite kava ve'kamo'a Yisasife
inake he “Vae Anumayamoka nakaeya no'nifi esanana
kanale o'katekaiki afa'a ke'ake nehisanakeno ani ali'ya
ve'ka'nimo kali'a kanale huteno.
9 Nakaeya kakaeya'kana hu'na kava ve'ka mai'noe.
Nakaeyate yakai'nea ve'kamo'a hanale mai'nike'na nakaeya
ani kava hu'na mako ati vaya'aite kava ali'na yakaipate'noe.
Mako ve'kae ‘Uvo.’ hukeno'aena ne've. Mako ve'kae
‘Eno.’ hukeno'aena ne'e. Ali'ya ve'ka'ni'ae ‘Ina kava ho.’
hukeno'aena ani kava nehe.”
10 Nehikeno Yisasi'a ani ke afiteno amo'yo ne'aino mi'ko
a'kame e'naya vaya'aife inake he “Nakaeya lamake hu'na
lahapa'nepauve alaki mako Isaleli ve'kamo'a ma kava
ve'kamo hea kava huno nakaeyafe afino aipafi maleama'a
o'ake'noe.
11 Lamake lahapa'nepauvanaki afeo. Lusi vaya'moki yake
haino ne'eatekati'ae yake lavino nefaleatekati'ae Anumaya
Koti kava alino yakaisea kumate e'a mai'ne'a lakinakomoki
Epalahamu'ae Aisa'ki'ae Ye'kopu'ae mai'ne'a ne'ya nekae.
12 Nekaya'maki a'ke'ainaka Anumaya Koti'a Yuta vaya'aife
‘Nakaeya kava ali'na yakaisoa kumate maikae.’ huno
hu'nea'maki akaeyafe afi'a apaipafi o'male'naya yafe meni
Anumaya Koti'a hani kumapi alino apatalesike'a lavikae.
Ani kumapi avi nele'a avovo avava nehu'a apave kemo'a

nehinakeno lusi apa'kufa apa'kafu kisea yafe lusi kalaki aikae.”
13 Yisasi'a ani Lomu ati vaya'aite kava yakai'nea ve'kaena inake huno hapai'ne “Kakaeya ali'ya ve'kamo kali'a nakaeya ali'na kanale hutesoa yafe afi'ka kaipafi male'nana yafe ali'na kanale hutekauvanaki no'kaleka uvo.” huno hute'ne. Ani kake neha'a kanatofi ani ali'ya ve'ka'amo kali'a eteno kanale hute'ne.

Pita a'mo ita'amo amu'ko kali'a Yisasi'a alino kanale hute'ne.
14 Yisasi'a Pita nopi haino akeana Pita a'mo ita'amo'a lusi amu'ko kali aliteno hipale havano mai'nikeno ake'ne.
15 Aketeno Yisasi'a ani a'mo ayate ame'ko ne'alikeno ani amu'ko kali'a hano hutekeno hetino Yisasi ne'ya ka'ne.

Yisasi'a lusi vaya'ai kali alino kanale hupate'ne.
16 Ani unena ani kumate vaya'moki Sata afe'mo'a apaipafi mai'nea vaya'yaka nesu yate apavale'a Yisasite e'nae. Akeno Yisasi'a ke nehuno ani Sata afe'yaka alino ne'apataleno mi'ko vaya'ai kali'ae alino kanale hupate'ne.
17 Ani kava hu'nea yafe a'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'ka Aisaiya'a hu'nea kemo'a ani kanale fole aino ne'ya'a aliteno lamake nehe. Ani ke inake hu'neane
“Akaeya akai'ake mi'ko ali'nona kali alino ataleteno lakufa fulu fulu huta lo'kiya no'aluna ya'ae ako alino atale'ne.” huno hu'neane.

Vaya'moki Yisasi a'kame visaya kavafe hu'ne.
18 Lusi ve a'nemoki Yisasi a'kame ne'vakeno aketeno akaeya ke ne'afea anaka'aife inake he “Li la'ka heta mekakaya aupalika viketao.”
19 Nehikeno mako mono ke hapalino hapa'nepaiya ve'kamo'a Yisasite eno inake he “Ali'ka apaya nehana Nenao mi'ko kakaeya u'ke'ka hisana kumate ka'kame u'ne'na hukoe.”
20 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “He kanale'maki afela kalamoki hamai kapi havake'a namamoki'ae ani ya hu'a havaesaya no'api hane'nea'maki nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'nemo'na nakenopa nafita aimale'na havaesoa no'ni o'male'ne.” huno hapai'ne.
21 Nehikeno mako akaeya ke ne'afea ve'kamo'a make huno he “Anumayamoka kanalenake'na afo'nimo falitesike'na ali'na kitete'na henaka'a kakaeya ka'kame ekauve.” hu'ne.
22 Yisasi'a akaeyafe make huno hapai'ne “Afa'a aote ya'aki atalo. Apa'kaeya nakaeya ke o'afi'a maikeno apa'ku apame

fali'nea vaya'moki falisea ve'ka apa'kai'api yanake'a ali'a kitekayanaki atale'ka nakaeya na'kame'ke eno.”

Yisasi'a lo'kiya yasi ke ama'kikeno laka ne'ne.

23 Yisasi'a mako lipi kalefi haino asaka hune'maike'a akaeya ke ne'afea anaka'ae a'kame u'a hai'a asaka humai'nae.
24 Hai'a asaka humaikeno Yisasi'a ako au'kaleno mai'nikeno makale'a ani li kotupatina lusi yasi ne'alikeno li'mo'a aino kalafu'nafu aino ani lipi kale ano ati'kakefe hu'ne.
25 Apati kakefe nehikeno Yisasi'a ako au'kale'nike'a u'a ali'a auna nehe'a make hae “Vae Anumayatimoka li'mo'a ano lati'kaesiketa falisuna kava nehiki heti'ka lakufa ali'ka kateo.” hu'a nehae.
26 Nehakeno Yisasi'a hetino make huno apafine'ke “Na'ya hiketapa koli nehae? Nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yatapi aise'ato'a hane'ne.” Inake huteno hetino ani yasi'ae li'aefe ke anama'kino “Ina kava ohi'ao.” hikeno yasi'ae li'ae mate'na'ae.
27 Ma'neta'ake'a ani vaya'moki apamo'yo ne'ai'a inake hae “Ma ve'ka hana akufa ve'ka mai'nikeno yasimo'ae li'mo'ae ke'a afi'a a'kame ne'mala'ae.”

Aole ve'kala'mokani anaipafati Yisasi'a Sata afe alino atale'ne.

28 Ala li kotu la'ka he'a mekakaya aupalika aki'naleka mako kuma Katala vaya mai'naya kote u'nae. Aole ve'kala'mokani anaipafi Sata afe'yaka mai'nake'ana vaya ki ne'apataya yapakake ne'mai'a ve'kala'mokani Yisasina e'ana ake'na'ae. Ani ve'kalana alaki afela he'na'ake'a mi'ko vaya'moki ani ve'kale ne'mai'a aupalika kate u'e'a nohayane.
29 U'e'a nohaya'maki ani ve'kala'mokani Yisasina akete'ana ala kefati inake hu'ana ke hapai'na'ae “Kakaeya Anumaya Koti Mafa'nemoka la'akaeya na kava hula'atekefe nehane? La'akufu la'akafu kisea kana saufa va'yi ohu'nea'maki kakaeya la'akufa la'akafu kisea ya hulatekefe ne'ape?” hu'ana neha'ae.
30 Neha'a'maki alu'ale mako nesu afu anaka mai'ne'a ne'ya ne'nae.
31 Ne'nake'a ani Sata afe'yakamoki Yisasife huke lakauke ohu'a inake hae “Anaipafati ali'ka latalekefena mika mai'naya afu anaka'moki apaipafi hulateketa haita faleno.” hu'a hu'nae.
32 Ha'akeno Yisasi'a “Kanalenaki anifi haiyo.” huno hike'a ani aole ve'kala'mokani anaipafati ne'anatale'a ani afu anaka'ai apaipafi hai'nae. Hai'a falake'a ani afuyakamoki

naku naku lavite lavite haya'ya'moki mako muli kapi
lavite'a li kotupi asaka hu'a aite'a li ne'a apamu pate'a fali'a
hano hu'nae.
33 Fali'a hano hake'a ani afu anaka'aite kava ne'yakaiya
vaya'moki apaune he'a vaya'ya'moki ala kumate u'a ani
kumate mai'naya vaya'aina mi'ko ake'naya ya Sata afe'yaka
aole ve'kala'mokani anaipafati alino atale'nea avake hapa-
pai'nae.
34 Hapapaike'a ani ke afite'a mi'ko ala kumate mai'naya
vaya'yaka e'a Yisasina akete'a inake hae "Ma kumateti
atale'ka alu kumate uvo." hu'a lo'kiya kefati hute'nae.

9

Yisasi'a mako aiya aya avayu hu'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

1 Yisasi'a mako lipi kalefi haino maiteno li kotu la'ka heno
akai'a kumate u'ne.
2 Uno mai'nikeno mako kali ve'ka aiya aya avayu hu'nea
ve'ka sifanale havano mai'nike'a avale'a Yisasite e'nae.
Akeno Yisasi'a aketeno inake huno akesa afi'ne "Vae ma
vaya'moki nakaeya ke afi'a apaipafi male'nae." nehuno
ani kali ve'kaena inake nehe "Mafa'ne'nimoka meni koli
ohu'ka nakaeya kahaove katove nehu'na naipa falu yapati
hao'otake ya'ka ako ali'na atalekatoe." nehe.
3 Nehike'a mako mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki
apa'kai'api apaipafi inake hu'a nehae "Ma ve'kamo'a Anu-
maya Kotife huno haviya hune'ate."
4 Nehaya'maki Yisasi'a apaipa apa'kesafi afea ke aketeno
inake he "Na'ya hiketapa lapa'kaeya havi lapaipa lapa'kesa
ne'afe?
5 Nakaeya ne'aloa ali'yana hana ali'ya'mo'a kana'a
hane'ne? Nakaeya kahaove katove nehu'na naipa falu
yapati hao'otake ya'ka ako ali'na atalekatoe hu'na hoa
kava'mopi kali ve'kae kali'ka ali'na kanale hukatoki heti'ka
hipa'ka alite'ka uvo hu'na hoa ali'ya'mo'ae?
6 Ani yafe nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea ve'kamo'na ma mopale mai'ne'na kahaove ka-
tove nehu'na naipa falu yapati hao'otake yatapi ako ali'na
atalesoa lo'kiya'ni hane'nea yafe lapa'kaeya afitapa halesaya
yafe mako kava hu'na lapavelikoe." nehuno aiya aya avayu
hulavi'nikeno lo'kiya'a o'male'nea ve'kae inake he "Heti'ka
sifana'ka ne'ali'ka no'kaleka uvo." huno hute'ne.
7 Hutekeno hetino no'aleka u'ne.
8 Ne'vike'a mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'moki ani kava
hea ya akete'a apamo'yo aike'a Anumaya Koti'a lo'kiya'a
vaya apami'nea yafe aki ali'a asaka nehae.

Yisasi'a Matiufe "Na'kame eno." huno ke hu'ne.

9 Anile apataleno ne'uno mako ve'ka aki'a Matiu'a ku-
maya'ya huno vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea note
faitopale mai'nikeno Yisasi'a ani ve'ka aketeno inake he
"Kakaeya na'kame eno." Nehikeno Matiu'a hetino Yisasi
a'kame u'ne.
10 U'nikeno Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae Matiu
nopi mai'ne'a ne'ya nekefe nehake'a nesu kumaya'ya nehu'a
apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea vaya'ae mako hao'otake
kava nehaya vaya'ae e'a Yisasi'ae lo'ka'a faitopale mai'nae.
11 Mai'nake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki ani vaya
apa'kete'a Yisasi ke ne'afea anaka'aife inake hae "Na'ya
hikeno lapa'kaeya alino lapaya nehea ve'kamo'a kumaya'ya
hu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea vaya'ae hao'otake
kava nehaya vaya'ae ne'ya ne'ne?" hu'a apafine'kae.
12 Apafine'kakeno Yisasi'a ani ke afiteno inake he
"Kali'api o'male'nea vaya'moki Tota ve'kale o'ukaya'maki
kali vaya'mokike Tota ve'kale ukae.
13 Nakaeya ina kava hu'na 'Alakepa vaya mai'none.' hu'a
nehaya vaya'aife ke hukefe o'me'noa'maki hao'otake kava
nehaya vaya'aife ke hisoa yafe e'noe. Anumaya Koti'a akai'a
hu'nea ke kamale'naya avopi inake hu'neane
'Afu he'a kola'a la'ki'a ne'namea kavafe o'nahaiki vaya
kalaki aipate kavafe ne'nahaiye.' hu'neane.
Hu'neanaketapa lapa'kaeya utapa ani kemo aepa'a afitapa
alakepa hutetapa ani kava heo."

Ne'ya mosi au'ava yafe hu'ne.

14 Yoni ke ne'afea vaya'moki Yisasite e'a inake hu'a
afine'kae "Lakaeya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae
ne'ya mo'nesuna'maki na kava hike'a kakaeya ke ne'afea
vaya'moki ne'ya mo'osi'a afa'a ne'nae?" hu'a afine'kae.
15 Afine'kakeno Yisasi'a inake he "A alikefe nehea
ve'kamo'a a alikefe hisea afina vaya'a'ae mai'nisike'a ani
vaya'moki hapau hukafe? He'e hapau ohukaya'maki
henaka alu kana va'yi hisike'a kame vaya'moki ani a'mo
anau'amona atafa hu'a apa'kaeyapati avalesaya kanafi ha-
pau hukae.
16 Mako ve'kamo'a saufa kenamo atupa alino atafa kena
vala ai'nisea kate maleno ohatike. Maleno hatiseana saufa
kenamo atupamo'a atafa kena ako alino vala aisikeno
mako'ae ala huke.
17 Ani kava hu'a mako vaya'moki haekafa nofi alakamo li
mememo akufaleti alo humale atafa kepi la'ki'a no'vaiye.
La'ki'a vaisayana li'mo'a kala ateno alunu aisikeno li ke
apalo huno la'ki lavino ani li ke alino haviya huke. Haekafa

nofi alakamo li saufa mememo akufaleti alo humale kepi
la'kino ne'vaiye.”

Mako a'mafa'ne fali'nikeno Yisasi'a alino hetite'nea ke'ae
mako kali a'mo'a kena'ale ame'ko nehikeno kali'a kanale
hute'nea ke'aene.

18 Yisasi'a ani ke hapa'nepaikeno mako kava ve'kamo'a
eno Yisasi aiyafi ape hu'neno Yisasife inake he “Ala Nenao
a'mafa'ne'ni ako fali'niki kakaeya e'ka kaya akufale male-
sanakeno fali'neapati eteno hetike.” nehe.
19 Nehikeno Yisasi'a makale hetino ne'vike'a akae ke
ne'afea anaka'ae heti'a a'kame u'nae.
20 Ne'vakeno mako a'mo'a ayatala'a hano huteno
aiyalekati aole uno alea kafu aiku ya akekeno maike
maike huno ne'maiya a'mo'a Yisasi a'kamelekati eno kena
atupa'ale ame'ko ne'ale.
21 Ani a'mo'a ina akufa akesa afi'ne “Kena'ale'ke ame
ne'alisukeno kali'ni'a kanale hunatekaiye.” huteno ame'ko
ali'ne.
22 Ame'ko alikeno Yisasi'a maino yahae huno ani ana
aketeno inake he “Mafa'ne'nimoka koli ohu'ka nakaeyafe
afi'ka kaipafi male'nana ya'kamo'a meni kali'ka alino kanale
hukate'ne.” nehikeno makale'a ani kali hano hute'ne.
23-24 Hano hutekeno Yisasi'a kava ve'kamo note uno va'yi
huno akeana mi'ko vaya'moki hapau nehu'a nama ali'a
kayo ne'aiya vaya'ae avi nelaya vaya'ae ali'a atalu hu'ne'a
kaleso ne'aiya ke Yisasi'a afiteno inake he “Lapa'kaeya mi'ko
hatilaveo. Mani a'mafa'ne ofali'nifa afa'a havano mai'ne.”
huno hapapai'nea'maki ani ve a'nemoki ani a'mafa'ne ako
falike'a ake'naya yafe Yisasi'a ofali'ne huno hea ke ne'afi'a
kiki'a hute'nae.
25 Kiki hune'atakeno “Kumateka hatilaveo.” huno hu-
pateteno Yisasi'a nopi haino ani a'mafa'nemo ayate atafa
nehikeno makale'a heti'ne.
26 Hetikeno Yisasi'a alino hetitea avake'amo'a uneno
hike'a mi'ko ani kote vaya'moki afi'nae.

Yisasi'a aole ve'kala anaulaka apo'ka'nea ve'kala'ani
anaulaka alino kanale hunate'ne.

27 Yisasi'a ani kuma ataleno ne'vike'ana aole ve'kala
anaulaka apo ka'nea ve'kalana a'kame ne'u'ana ka ne'a'ana
inake neha'ae “Kakaeya Teviti akeho'amoka la'akaeya
kalaki aila'ato.” hu'ana ka ne'a'ae.
28 Ka ne'a'akeno Yisasi'a nopi haino nefaleke'ana anaulaka
apo'ka'nea ve'kala'mokani akaeyate a'akeno Yisasi'a ani
ve'kalafe inake huno anafine'ke “Nakaeya lanaulaka
ali'na kanale hulanatesoa lo'kiya'ni hane'nea yafe afitana
lanaipafi ako male'na'afe?” hike'ana “He kakaeya ani kava
hula'atanine Anumayati'amoka.”

29 Inake ha'akeno Yisasi'a anaulakale aya ne'maleno inake
he “Lana'kaeya nakaeyafe afitana lanaipafi male'na'a yafe
ani kava makale hulanatekauve.” hu'ne.
30 Nehike'ana ani ve'kala'ani anaulakamo'a halai huno
kanale hunate'ne. Kanale hu'natekeno Yisasi'a ana'kaeyafe
lo'kiya ke huno anaumomo maleno inake he “Mako
vaya'aife mani hulanatoa ya hapa'opai'ao.” he.
31 Hu'nea'maki ani ve'kala'mokani hatilavi'ana Yisasi'a
hunate'nea avake'a hulitata ha'ake'a mi'ko ani kote
vaya'moki afi'nae.

Yisasi'a mako ake no'aiya ve'ka alino kanale hute'ne.

32 Ani aole ve'kala ne'va'ake'a mako ve'ka Sata afe'mo'a
aipafi mai'neno liko'ke'a alino a'kanile'nikeno ake no'aiya
ve'ka Yisasite avale'a e'nae.
33 Avale'a akeno Yisasi'a Sata afe aipafati alino
ne'atalekeno liko'a hakalo hikeno avenafu'namo'a uno
no'ale hikeno kanale'ya huno ake ne'aike'a afea vaya'moki
lusi apamo'yo ne'ai'a inake nehae “Mani akufa kavana
a'ke'ainaka Isaleli mopafi o'ake'nona kavane.” hu'a nehae.
34 Nehaya'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'moki inake
hae “Sata afe'yaka'ai kava ve'ka'apimo lo'kiya'aleti mani
Sata afe alino ne'atale.” hu'a nehae.

Yisasi'a mi'ko vaya'aife hau hupate'ne.

35 Yisasi'a ala kumate'ae aise aise kumate'ae uneno
nehuno mono no'apifi haino alino apaya nehuno Anu-
maya Koti kanale'ya huno yakaipatesea yafe kanale ke
hapa'nepaino mi'ko kali vaya alino kanale hune'apateno
lo'kiya'api o'male'nea vaya'ae alino kanale hupate'ne.
36 Alino kanale hune'apateno mi'ko ali'a atalu hu'naya
vaya apa'keteno kalaki aine'apateno inake huno akesa
afi'ne “Ma vayana sipi sipi ana'aukana hu'nakeno apaipa
apa'kesa'amo'a mako'ke kate male'a o'mai'naya yafe haviya
hu'a mai'naya'maki kava yakaipatesea ve'ka o'mai'ne.”
huteno kalaki aine'apate.
37-38 Kalaki aipateteno Yisasi'a akaeya ke ne'afea
anaka'aife inake huno hapapai'ne “Nakaeya ke no'afea
vaya'moki lusiya huno ne'ya'mo'a keteno avina aleteno
maiya kava hu'naya'maki hoya'nifi ali'ya vayana ho'ka'a
o'mai'nayanaketapa lapa'kaeya lusiya hutapa hoyamo
afo'amoteka ke hikeno ali'ya vaya'a hupatesike'a u'a ne'ya
ali'a anupa hunatesae.” huno hapapai'ne.

10

Yisasi ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'ai apa'ki'ae.

1 Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea
anaka'aife ke hike'a akaeyate akeno Sata afe ali'a ne'atale'a
ve a'nemoki aki'ae aka'ae kali'api ali'a kanale hupatesaya
lo'kiya apami'ne.
2-4 Akai'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea
anaka'moki akaeya ke ne'afikeno hupate'nea anaka'ai apa'ki
male hane'ne. Hokote ve'kamo aki'a Saimoni'ae mako
aki'a Pita'ae. Etalu'a Saimoni akana'amo'ae. Yemisi'ae
akana'amo'a Yoni'ae Sepeti mafa'nela mai'na'ae. Fil-
ipi'aki Patalomiu'aki Tomasi'aki Matiu'a ta'kesi moni ne'alea
ve'kaki Yemisi'a Alafiasi mafa'neki Tatiasi'aki Saimoni
hamo'amo'a Seloti anaka nofipati ve'kae. Yutasi Isa'kalioti'a
akaeya henaka'a Yisasina akesi huno kame vaya'ai avaleno
apamisea ve'kae.

Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'a ali'ya apami'ne.

5 Yisasi'a ani ayatala'aki aiyalekati aole alea anaka'a
ali'yate hune'apateno inake he lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai
vaya'aipi'ae Samelia vaya'ai kumapi'ae alaki o'veo.
6 O'utapa Isaleli nofi vaya'moki sipi sipi afu anaka'kana
ohu'a afela he'nayanaki lapa'kaeya ani afela he'naya Isaleli
vaya'aite veo.
7 Utapa make hutapa hapapaiyo “Anumaya Koti'a kava
yakai lapatesea kanamo'a ako eno lavate'ne.” hutapa
hapapaiyo.
8 Nehutapa lapa'kaeya utapa kali vaya alitapa kanale
hupateo. Fali'nisaya vayana alitapa heti ne'apatetapa fuko
ya apa'ke'nisea vaya'ae alitapa kanale hune'apatetapa Sata
afe vaya'moki apaipafati hapafaitaleo. Meni lapamuketapa
ne'alea lo'kiya yana afa'a ne'aleanaki apaya hisake'a kanale
hisaya yateti miya o'alitapa afa'a apaya heo.
9 Lapa'kaeya moni haita'afi alaka'afi kutapifi o'alitapa
afa'a lapa'kufa'ake veo.
10 Lapa'kaeya ka ukefe ku o'alitapa veo. Lapa'kufale aole
siota o'alitapa mako'ke'ake vailitapa veo. Lapaiyale anona
o'aleo. Ka malekefena ayomepa kayo o'aleo. Lapa'kaeya
nakaeya ali'ya alikayanake'a vaya'moki ne'yatapile yakai
lapatekae.
11 Lapa'kaeya mako ala kumate'ae aise kumate'ae
ne'utapa akesakeno mako ve'kamo'a kanale kava huno
ne'maisea ve'ka aketapa aeto hisakeno kanale'ya huno
yakai lapatesiketapaena alu vaya'ae havalitata ohutapa ani
ve'ka'ae'ke nehavatapa ataletapa alu kumate veo.
12 Lapa'kaeya mako nopi faletapa haikefe kipate kava
nefaitapa ma ke hutapa heo “Lapa'kaeya ma nopi vayana

Anumaya Koti'a falu lahapaisea ya lapamise.” hutapa falu fala hupateo.

13 Hutapa falu fala hune'apatesake'a ani nopi vaya'moki kanale kava hulapatesayana apaipa apa'kesamo'a falu hapaisea ya alikaya'maki apa'kaeya hu'a falu fala hu olapatesayana apaipamo'a falu hapaisea yana eteno esiketapa lapa'kaeya alikae.

14 Inaki mako vaya'moki “Ketapi o'afikune.” hute'a lapavale'a no'apifi ohaisaketapaena ani ala kumatetipi nopatipi ne'ataletapaena lapaiyale kama'nisea mumusopa alitapa fopo hune'ataletapa veo. Fopo hutalesaya yafe ina akufa apa'kesa afikae “Anumayamo ke la'kame'ya ami'nona yafe Anumayamo'a lakaeya'ae ani kava huno a'kame'ya lamike.” hu'a ne'afisaketapa fate kumate veo.

15 Ma ke lamake lahapapauvanaki afeo. Anumaya Koti'a mi'ko ve a'ne apavaleno kake hupatesea afina Sotomu kumate vaya'ae Komola kumate vaya'moki'ae ali'naya apa'kafu yana aise'a ali'naya'maki lapa'kaeya lapavale'a no'apifaka o'visaya kumate vaya'moki Sotomu kumate vaya'ae Komola kumate vaya'moki ali'naya yana apa'kasekae huno hapapai'ne.

Yisasi ke hu'a fole ne'aisakeno aki'ae aka'ae kana yana fole aike.

16 Afeo. Lapa'kaeya sipi sipi ana'au'akana hu'na hulapatoketapa afela kala anaka mai'naya folakapi vayanaki veo. Ne'visake'aena ali'a haviya hulapate'yafenaki lapa'kaeya lapame maleta aketetapa veo. Lapa'kaeya ali'a haviya hulapatesaketapaena namamoki nehaya kava hutapa havi kava hisaya lapa'kesa o'afeo.

17 Lapa'kaeya hu'a haviya hulapatesaya vaya'aife maitapa halove hupateo. Ani vaya'moki lapavale'a kanisole vaya'apile kake hunelapate'a mono no'apifi sefu lapamikae.

18 Nakaeya ke hu'naya yafe ani vaya'moki lapa'kaeya lapatafa hu'a kamani vaya'apile'ae ala yahauve ve'ka'apile'ae lapavale'a haikaya'maki ani vaya'ai apaulakale nakaeyafe kanale ke hapapaisake'a Isaleli nofi o'mai vaya'moki'ae afikae.

19 Lapa'kaeya kake hulapate ya hu'a lapavale'a u'a lapatesaketapaena koli ohutapa lapa'kesa lapa o'aiyo. “Ke'apile anona'a na'yane ke hukune?” hutapa lapa'kesa o'afeo. Ani kanatofi Anumaya Koti'a “Inake hutapa heo.” huno ke lapavayale malesiketapa ke'apile anona'a hukae.

20 Ani ke lapa'kaeyatapi ohukaya'maki Afotapimo'a Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a ani ke lapavayafati huke.

21 Ani afina neputapimoki Yisasi ke a'kame male'naya
yafe apakana'apimoki apavale'a kake hupatesaya yafe
kame vaya'ai apayapi apatesake'a kake hune'apate'a mako'a
apamaki'a kipatekae. Afo'apimoki mafa'neyaka'ape inake
hu'a huke “Hapaeke'a faleo.” Mafa'neyaka'apimoki ita
afo'apimokife ai'a yahae hu'a kame ya hune'apate'a kake
hupate ve'kale apavale'a kake hupatesake'a hanaesake'ana
falika'ae.
22 Lapa'kaeya nakaeya naki'ae ke'ni'ae afitapa
a'kame ne'malaya yafe mi'ko vaya'moki apaipa kafa
lahapakaya'maki mako vaya'moki nakaeya ke meni afina
aepa he'a atafa hu'a lo'kiya vaime vaime u'a lo'kiya
vaili'naya yafe Yisasi'na ete'na esoa afina nakaeya ke
atafa huli'nisaya vaya'aina Anumaya Koti'a apaipa apame
alino katike.
23 Mako kumateti vaya'moki lahapafai'a lahapaesaketa-
paena lapaune hetapa alu kumate utapa maiyo. Nakaeya
lamake lahapa'nepauve mi'ko Isaleli kuma'yakale uteta
hutapa hano ohu'nisake'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka
vaya'mo alinate'nea mafa'ne ete'na ekauve.

24 Avo nopi mafa'nemo'a alino aya nehea nena ao'kase'ne.
Ani kava huno mako ali'ya ve'kamo'a kava kano'a
ao'kase'ne.
25 Avo nopi mafa'nemo'a alino aya nehea ve'ka'ae mako'ke
aiyayi hu'ana maisa'ana kanalene. Ani kava huno ali'ya
ve'ka'ae kava kano'ae mako'ke aiyayi hu'ana maisa'ana
kanalene. Nakaeyafe “Pielisepuli Sata afe'mo kava ve'ka'a
mai'ne.” hu'a hu'nae. Nakaeya kava ve'kae hu'a haviya
hu'naya yafe lapa'kesa afiketao lapa'kaeya'ae nakaeya
anaka mai'nayanake'a ani kava hu'a hu'a haviya hulapate'a
lapa'ki ali'a haviya hukae.

Vaya'moki Anumaya Kotife'ke koli hisae.

26 Ali'a haviya hulapatekaya'maki lapa'kaeya apa'kaeyafe
koli oheo. Mi'ko fala'ki malesakeno hane'nisea yana
Anumaya Koti'a vaya apaulakale alino fole aike. Mi'ko kesi
ke hu'a fala kimale'nisaya ke Anumaya Koti'a alino fole
aisike'a mi'ko vaya'moki afikae.
27 Nakaeya hani'ainaka lahapa'nepauva ke etetapa
feluka mi'ko vaya hapapaiyo. Inaki lapa'kesafi sumi
hu'na lahapa'nepauva ke lapa'kaeya no'kato'mule haitapa
heti'netapa ala kefati ka atapa hapapaiyo.
28 Lapa'kaeya ameka lapa'kufa lahapaesaketapa falisaya
vaya'aife koli oheo. Lapa'ku'ainaka mafa'ne ha'a ofalisaya
yafe ani vaya'aife koli ohukaki lapa'ku mafa'ne'ae ameka

lapa'kufa'ae ata leke leke nehea atafi hano kitesea ve'kae'ke
lusiya hutapa koli'a heo.
29 Mako'ke moni alakaletina aole aise namatolana miya
nehaya'maki Afotapimo'a ohaininana mako'ke nama eno
ma mopafi ofalinina'maki Afotapimo'a "Falise." hikeno
fali'ne.
30-31 Lapa'kaeya lapa'kenopale hane'nea lapayo'ka Anu-
maya Koti'a ako le'kanapaino ake'ne. Ani yafe lapa'kaeya
koli oheo. Aise aise nama miya nehaya miya lapa'kaeya
akasetapa vaya ako ala ya mai'nae.

Vaya'mokita "Yisasina laipa ami'none." huta fole ai au'ava yafe hu'ne.

32 Yisasi'a inake he mako vaya'moki nakaeyafe "Yisasi'a
naipafi mai'nike'na nakaeya naipa ako ami'noe." hute'a
ve a'ne'ai apaulakale naki a'a fole ai'a hapapaisayana
nakaeya'ae ko'ku'napi mai'nea Afo'nimo aulakale
nakaeya'ae ani kava hu'na apa'kaeyafe "Nakaeya mafa'ne
anaka mai'nae." hu'na fole aipatekauve.
33 Hu'na fole aikoa'maki mako vaya'moki nakaeyafe
"Yisasina naipa o'ami'noe." hu'a ve a'nemoki apaulakale
hisayana nakaeya'ae ko'ku'napi mai'nea Afo'nimo aulakale
ani kava hu'na apa'kaeyafe "O'apa'ke'noa vaya mai'nae."
hu'na hukoe.

Yisasi'a inake he "Nakaeya e'noana la hu ya fole aike." hu'ne.

34 Yisasi'a inake he "Lapa'kaeya inake hae 'Yisasi'a ma
mopale e'neana ma mopafi vaya'mokita kame ya nehuna
ya huno lakaulatekefe e'ne.' hutapa nehafe? He'e. Nakaeya
e'noana mi'ko ma mopafi kame ya hu'a la nehaya ya ali'na
o'atalekauva'maki nakaeya e'noana ave ne'nea hakina ali'na
e'noanaketapa la hukayanaketapa yuna hetapa o'maikae.
35 Nakaeya mopafi e'noa yafe kame hu ya va'yi huke.
Mako afamopati ve mafa'nemo'a afo'amona kame ya hute-
sikeno atane ya fole aike. Ani kava huno a'mafa'ne'amo'a
ita'amona kame ya hutekaiye. Mafa'ne'amo a'mo'a
anofelo'amona kame ya hutekaiye.
36 Hune'atesike'a mako vaya'moki nakaeyafe afi'a aipafi
male'naya yafe ani afamo'ai folakapi kame ya hanekaiye."
37 Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye mako vaya'moki
ita afo'apimokife nehapaisike'ae'maki Nakaeyafe
lusiya huno ohapaiseana ani vaya Nakaeya'ae maimo
ve'ka o'mai'neanakeno vaya'ni o'maike. Ne'mafa'ne
a'mafa'ne'aena nehaisikeno'ae'maki Nakaeyafe lusiya
huno ohaiseana Nakaeya'ae maimo ve'ka o'mai'neanakeno
vaya'ni o'maike.

38 Nakaeya nakafu ya alite'na falisoa yafe akesa afiteno
“Ani kava hisoe.” nehuno akai'a yofo yosa kofino na'kame
malemo ve'ka o'mai'neanakeno vaya'ni o'maike.
39 Nakaeyafe akesa o'afino akai'a maisea yafe'ke akesa
afifi huno alino alaki hisea ve'kamo'a maike maike hu
avamu alino mai ya'a atalekaiya'maki nakaeyafe lusi akesa
afiteno “Kanale mai ya'ni'ae navamu'ae atalekauve.” huno
hisea ve'kamo'a henaka'a avamu alino katitesikeno maike
maike hu avamu alino maike.

Kanale miya ali yafe hu'ne.

40 Mako vaya'moki lapa'kaeya lapavale'a kanale kava hu-
lapatesayana nakaeya'ke navale'a kanale kava hunatekae.
Inaki nakaeya navale'a kanale kava hunatesayana ani kava
hu'a nakaeya hunateke'na e'noa Anumaya Koti'ke avale'a
kanale kava hutekae.
41 Mako vaya'moki Anumaya Koti ke huno fole ne'aiya
ve'ka “Aya hisune.” hute'a no'apifi avale'u'a kanale'ya hu'a
yakaitesayana ani vaya'moki ani Anumaya Koti ke huno
fole ne'aiya ve'kamo alisea miya mako'ke avamete alikae.
Ani kava hu'a “Alakepa ve'ka aya hisune.” hute'a avale'u'a
no'apifi ate'ne'a kanale'ya hu'a yakaitesayana ani vaya'moki
ani alakepa ve'kamo miya mako'ke avamete alikae.
42 Mako ve'kamo'a mako afa ve'kae “Yisasi ke ne'afea
ve'kake'na aya hisoe.” huteno litafa hefino amiseana ani
ve'kamo miya'a afa'a hanekaiyanakeno henaka'a alike.

11

Yoni'a akaeya ke ne'afea anaka hupateke'a Yisasite u'nae.

1 Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea
anaka'a akaeya ke ne'afea anaka alino apaya huteno fate
fate kumate uno mi'ko vaya Anumaya Koti ke hapa'nepaino
alino apaya hu'ne.
2-3 Yoni'a li fale ne'apatea ve'ka nofi nopi mai'neno
Kalaisi'a hu'nea avake afiteno mako akaeya ke ne'afea
anaka'a hupateke'a e'a inake hu'a nehae “Kakaeya Anu-
maya Kotitekati e'nana ve'ka mai'napi alu ve'ka eseafe
akeva maisune?” hu'a nehae.
4 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Lapa'kaeya
utapa ne'afea ya'ae ne'akaya ya'ae Yonina hapaiyo.
5 Ma ya ake'none hutapa heo. Apaulaka apo ka'nea
vaya'moki ete'a ake'nae. Apaiya haviya hu'nea vaya'moki
heti'a u'e'a nehae. Fuko'ya apa'ke'nea vaya'moki ete'a
kanale hu'nae. Apa'kesa a'kani'nea vaya ete'a ke ne'afe.
Fali'naya vaya ete'a heti'a mai'nae. Afeno ya'api o'male'nea
vaya'moki Anumaya Koti kanale ke'a ne'afe.

6 Nakaeya hu'noa kavafe aole akesa o'afino ya o'kalesea
ve'kamo'a amuse huno maike.”
7 Nehike'a ne'vakeno Yisasi'a anile mai'naya vaya'aife
inake huno Yonife apafine'ke lapa'kaeya vaya o'mai ka'me
koteka u'nayana na ya akekefe u'nae? Mako ve'ka hopakana
huno yasimo'a alino fakake nepaiya ve'ka akekefe u'nafe?
8 Na ya akekefe u'nae? Kanale'nale kena havaili'nea
ve'ka akekefe u'nafe? He'e kanale kena havaili'nisaya vaya
ka'me koteka o'maikaya'maki ala yahauve ve'kamo nopi'ke
ne'maiye.
9 Na ya akekefe u'nae? Anumaya Koti aune ve'ka akekefe
u'nafe? Lamake lahapa'nepauve mi'ko apaune vaya'aipati
Yoni'ae ve'kamo'a apa'kaseno mai'ne.
10 Ani ve'kaena a'ke'ainaka Anumaya Koti avopi inake
huno kamale'neane
“Afeo ke alino uno hapapaisea ve'ka'ni'a hokote'na hute-
sukeno visana ka valino kanale huke.” huno ka-
male'neane.
11 Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve Yoni'a li fale
ne'apatea ve'ka mi'ko ma mopale mai'naya vaya'aina ako
apa'kase'nea'maki mako aise ve'kamo'a Anumaya Kotife
“Kava hunato.” huno hu'nea ve'kamo'a Yonina ako
akase'ne.
12 Yoni'a li fale ne'apatea ve'kamo'a ke hapapai'nea kanafi'ae
meni maime ne'ona kanafi lo'kiya apa'ku apa'kesa hane'nea
vaya'moki aepa he'a Anumaya Koti kava hupatesea kavafe
lo'kiya vai'a “Ani yapi maikune.” hu'a lusi kava nehu'a meni
ani kava nehae.
13 Mosese'ae Anumaya Koti aune vaya'ae Anumaya Koti
yakai lapatesea yafe lo'kiya vai'a lahapapaime ne'akeno
anileti Yoni'a fole ai'ne.
14 “Ilaiya'a esiketa akekaune.” hutapa hu'naya ve'ka
ako Yoni'a ani ve'kakeno fole aino mai'nea'maki afisune
hutapaena afikae.
15 Kakesa hanesea'moka mani ke afeo.
16-17 Meni kanafi mai'naya vaya'yaka hana akufa
vaya mai'nae hu'na lahapapaisoe? Ma ke hisoa akufa
mafa'neyu'kana hutapa mai'nae. Apa'kaeya ma'keti
kuma folakapi mafa'nekana hu'a mai'nake'a mako
fate mafa'ne'aife inake hu'a nehae “Lakaeya yave'ya
ne'auna'maki lapaiya no'ae. Lakaeya avi yakame nehuta
lahau nehuna'maki lapa'kaeya avi nolae.”
18 Yoni'a li falepate ve'ka e'neana ne'ya'ae li'ae mosino
maike'a “Sata afe'mo'a aipafi mai'ne.” hu'a hu'nae.
19 Hu'naya'maki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo ali-
nate'nea mafa'nemo'na e'na li ne'ne'na ne'ya ne'ne'na
nehoanake'a nakaeyafe “Ne'ya'ae li'ae neke neke ve'ka

mai'neno kumaya'ya nehu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea vaya'ae hao'otake kava nehaya vaya'ae vaya'a mai'nae.” hu'a nehaya'maki Anumaya Koti ali'ya'mo'a akesafi hale'nea yana fole aiketapa ne'aketapa “Alakepa kava nehe.” nehae.

Mako kumate vaya apaipa ai'a yahae ohu'naya yafe Yisasi'a “Nahau hupatoe.” nehe.

20 Mako kuma'ale Yisasi'a lusi kava huno o'ake'naya avame hu lo'kiya ya alo huno apaveli'nea'maki alaki lamake hu'a apaipa ai'a yahae ohu'a hao'otake ya'api o'atalakeno Yisasi'a lusiya huno ke hapau'ne.

21 Avo'neo Kolasini'ae Petasaita'ae mai'naya vaya'mokitapae lusiya hu'na nahau nehoe. Nakaeya lapa'kaeya kumate mai'ne'na o'ake'naya avame hu lo'kiya ya ako hu'noa'maki lapaipa aitapa yahae ohu'naya'maki Taiya'ae Saitoni kumatalate ani o'ake'naya avame lo'kiya ya mako ve'kamo'a alo hinake'a ake'nininana hao'otake kava nehaya yafe hapau nehu'a la'nefafi kasepu ne'ai'a lusi yate apaipa ai'a yahae hu'a hao'otake ya'api atalenine.

22 Anumaya Koti'a mi'ko ve a'ne apavaleno kake hupatesea afina Taiya vaya'ae Saitoni vaya'ae aise kana ya alikaya'maki Kolasini'ae Petasaita'ae mai'naya vaya'mokitapa ala kana ya apa'kasetapa alikae.

23 Lapa'kaeya Kapaneamu kumate vaya'mokitapa lapa'kufa alitapa “Ko'ku'napi haikune.” hutapa nehafe? He'e ina kava ohukafa ata leke leke nehea kumapi afepakake lavikae. Nakaeya lapa'kaeya kumate mai'ne'na o'ake'naya avame hu lo'kiya ya ako hu'noa'maki lapaipa aitapa yahae ohu'nayanaki Sotomu kumate ani o'ake'naya avame lo'kiya ya mako ve'kamo'a alo hu'nininana hao'otake kava nehaya yafe hapau nehakeno kuma'api ataleno fanane ohuno meni afina afa'a hane'ninine.

24 Meni Nakaeya lahapa'nepauve Anumaya Koti'a mi'ko ve a'ne apavaleno kake hupatesea afina Sotomu mai'naya vaya aise apa'kafu ya alikaya'maki Kolasini'ae Petasaita'ae mai'naya vaya'mokitapa apa'kasetapa ala lapa'kafu ya alikae.

25 Ani afina Yisasi'a inake nehe Afo'nimoka mi'ko mopale ya'ae ko'ku'napi ya'ae kava yakai'nana Anumayamoka kanale kava nehane. Ma hapapai'noa ke “Nakaeya nakenopafi hale'nea ve'kamo'na mi'ko ya afi'noa ve'ka mai'noe.” hu'a hisaya vaya'moki “O'afisae.” hu'ka fala'kimale'nana'maki “Inamu mafa'ne mai'noe.” hu'a hu'naya vaya ako hu'ka fole ai'ka apaveli'nana yafe lusiya hu'na amuse'ka nehoe.

26 He Afo'nimoka kaipa kakesamo'a ina kava hu'nike'ka
ani kava hu'nane.
27 Anile ali'a atalu hu'naya vaya'aife inake he Afo'nimo'a
mi'ko lo'kiya ya ako nami'ne. Nakaeya mafa'ne'amo'na
aepa mi'ko vaya'moki o'afi'naya'maki Afo'nimo'a akai'ake
Nakaeya aepa'a'ni afi'ne. Afi'nea'maki mi'ko vaya'moki
Afo'nimo ne'maiya aepa'a o'afi'naya'maki Nakai'ni
mafa'ne'amo'nake afi'noanake'na Nakaeya nahaisea vaya'ai
hu'na apavelisuke'a Afo'nimo aepa'a afikae.
28 Lapa'kaeya mi'ko vaya'mokitapa lusi kana'ake ali'ya
ne'alikeno lapaipamo'a kana'ake hu'nea yafe nakaeyateka
eke'na maitapa falu hisaya ya lapamino.
29 Nakaeya ali'ya eta lo'kata aliketa vino. Nakaeya'ae
lo'katapa maisayana Nakaeya ne'aloa aepa'ni akekae.
Nakaeya vaya ali'na kanale hupatesoa ve'ka mai'noe.
Nakufa ali'na hai ve'ka o'mai'noanake'na maitapa falu
hisaya ya lapamikoe.
30 Lapa'kaeya nakaeya'ae lo'katapa visayana yo'yo hutapa
ukae. Ani lapamoa ali'ya alisayana kana olahapauke.

12

Sapati kanafi ali'ya alisaya yafe Yisasi'a hapapai'ne.

1 Mako Sapati afina Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae
mako kile hoyafi ne'u'a akaeya ke ne'afea anaka'moki
apa'kateke'a ani kile hoyafati kile atakate'a kale'a ne'nae.
2 Ne'nake'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya'moki
apa'kete'a Yisasife inake nehae “Ake'nape Sapati kanafi he'e
humale'nea kava kakaeya ke ne'afea vaya'moki ani ke ali'a
ne'atakae.”
3 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno ke
anona'apile apafine'ke lapa'kaeya a'ke'ainaka Teviti'ae
a'kame u'naya vaya'ae apa'katekeno Teviti'a hu'nea kavafe
kamale'naya ke hapalitapa o'ake'nafe?
4 Apa'ka nelekeno Teviti'a Anumaya Koti nopi hai'neno
ke male male'nea kemo'a “Afa vaya'moki o'nesafa mono
nopi kava vaya'mokike nekae.” hu'a Anumaya Koti aulakale
male'naya kai hame'ya Teviti'a ne'neno akaeya a'kame
u'naya vaya'ae apamike'a ne'nae.
5 Lapa'kaeya Mosese kamale'nea avopi hane'nea ke ha-
palitapa o'afi'nafe? Ani ke inake huno kamale'neane mono
nopi ali'ya vaya'moki mi'ko Sapati kanafi Sapati afina “Ina
kava oheo.” hu'nea ke ali'a ne'ataka'a ali'ya'api ali'nae. Ali'a
ne'atakaya'maki Anumaya Koti'a “Hao'otake kava nehaya
vaya mai'nae.” ohu'ne.

6 Yisasi'a inake he “Lahapa'nepauve Anumaya Koti'a ala
mono no akase'noa ve'ka nakaeya mai'noe.
7 A'ke'ainaka Anumaya Koti avopi inake hu'a ka-
male'nayane
‘Nakaeya Anumaya Koti'na afu he'a kola'a la'ki'a ne'namea
kavafe no'nahaiya'maki vaya kalaki aipate kavafe
ne'nahaiye.’ huno hu'ne hu'a kamale'nayane.
Kamale'naya'maki lapa'kaeya ani ke afitapa alakepa
hu'nininana hao'otake kava ohu'naya vayafe ‘Hao'otake
kava nehae.’ hutapa ohanine.
8 Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na
Sapati kana kava yakai'noe.”

Sapati kanafi Yisasi'a aya fali'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

9 Ani aupalika ne'ataleno eno mono nopi haino mai'ne.
10 Akekeo mako ve'ka aya fali'nea ve'ka anile mai'nike'a
mako vaya'moki Yisasi'a hao'otake kava nehe hu'a hisaya
kafe kahau a'a akekefe Yisasife inake hae “Sapati kanafi
kali ve'ka alino kanale hutesea yana kanale yape?” hu'a
Yisasina afine'kae.
11 Afine'kakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he
“Lapa'kaeyapati mako ve'kamo afu Sapati afina kelifi
asakau lavisiketapaena ako avayu hutapa mopale atekafe?
He ani kava hukae.
12 Vaya'moki afu akase'a ala ya mai'nae. Ala ya mai'naya
yafe ke male male'nea ke a'kame ne'maleta Sapati afina
vaya alita kanale hupatekaune.”
13 Inake huteno ani aya fali'nea ve'kae inake huno
hapai'ne “Kaya ali'ka api aiyo.” hikeno aya alino api
ne'aikeno ako kanale hutekeno mako afa'a hane'nea aya'ae
mako'ke kava hikeno kanale hu'ne.
14 Kanale hute'nea'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'moki
mono nopati hatilavi'a ali'a anupa hu'ne'a “Yisasina hana'ya
huta haesunakeno falise.” hu'a veke nehae.

Yisasi'a lamake Anumaya Koti ali'ya mafa'ne mai'ne.

15 Yisasina hakefe veke haya ke akai'a afiteno ani ku-
mana ne'ataleno u'ne. Ne'vike'a mi'ko vaya'moki a'kame
ne'vakeno Yisasi'a mi'ko ani vaya'ai kali'api alino kanale
hupate'ne.
16 Kanale hupateteno inake he “Nakaeya hulapate'noa
kavafe mako ve'ka ha'opaiyo.”
17 Yisasi'a alino kanale hupate'nea kali vaya'aife “Nakaeya
hulapate'noa kavafe hapa'opaiyo.” huno nehea kavafe
a'ke'ainaka Aisaiya'a Anumaya Koti aune ve'kamo hu'nea
ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hu'neane.

18 Inake hu'neane “Anumaya Koti'a inake huno nehe
‘Akekeo mani ve'ka nakaeya ali'ya ve'ka maisea
yafe ako hapalimale'noe. Ani ve'kae amuse hu'na
lusiya huno nahau'nea ve'kae. Nakaeya Fate Akufa
Avamu'ni'a amitesukeno nakaeya alakepa kava hu'na
yakailapatesoa yafe mi'ko Isaleli nofi o'mai vaya
hapapaike.
19 Akaeya hai o'vaino ala ke ohuno ka ka huno ke
ohukeanake'a vaya'moki katekati o'afikae.
20 Mako falupa le'nea hopa alino alo o'akaiye. Ani kava
huno fulu fulu nehaya vaya kayo o'apamike. Asu hesea
ata kanina ako asu ohekaiya'maki fu huno kakaiyanakeno
ani kava huno fulu fulu vayana kayo o'apamike. Akaeya
alakepa kava'ake huke huke hiseana ani alakepa kava'mo'a
hao'otake kavana akaseno haike.
21 Haiseana mi'ko Isaleli nofi o'mai vaya'moki apaipa
amite'a akai'a akile apame'atiti hukae.’ huno hu'neane.”

“Yisasi'a Pielisipuli'ae lo'kano ali'ya ne'ale.” nehae.

22 Mako ve'kamo aipafi Sata afe mai'nikeno liko'ke'a
a'kanile'nikeno ake no'aino aulaka'ae fali'ka'nea ve'ka Yisas-
ite avale'a ne'ae. Ne'akeno Yisasi'a ani Sata afe aipafati alino
ne'atalekeno liko'a hakalo hikeno avenafu'namo'a no'ale
vikeno kanale huno ake ne'aikeno aulakamo'a halai hikeno
ake'ne.
23 Alino kanale hune'ateke'a ake'a mai'naya vaya'moki
lusi apamo'yo ne'ai'a inake hu'a nehae “Mani ve'ka Teviti
akeho'amo'a mai'nife? Akaeya Anumaya Koti'a lakufa alino
katikefe hute'nea ve'ka mai'nife?” hu'a nehae.
24 Nehake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki afite'a inake
nehae “Sata afe'yaka'ai kava ve'ka'api Pielisipuli'a Yisasi
aipafi mai'neno lo'kiya amikeno ani Sata afe alino ne'atale.”
hu'a nehae.
25 Nehakeno Yisasi'a apaipafi nehaya ke afiteno
apa'kaeyafe inake he mako ala kote vaya'moki ali'a fa'ko
hute'a la hisayana ani ko'apimo'a uno haviya huke. Mako
kumateno mako anaka'aeno folaka'apifati ali'a fa'ko fa'ka
hute'a la hisayana ani kuma'ae ani anaka'ae fali'a hano
hukae.
26 Sata'a akai'a Sata afe vaya'ai apaipafati alino ataleseana
akai'a nofi vaya alino fa'ko hisike'a “Fate fate nofi vaya
mai'none.” hu'a hisayana Sata'a kava yakai'nea ya'a afa
ya'kana hisikeno uno haviya huno hano huke.
27 Hano hukea'maki nakaeyafe “Sata afe'yaka'ai kava
ve'ka'api Pielisipuli'a lo'kiya amikeno mani Sata afe
alino ne'atale.” hutapa nehaya'maki nakaeya Pielisepuli
lo'kiyaleti ali'na ne'ataleninana nala'a hapa'mano

lapa'kaeya mafa'neyakamoki “Sata afe'yaka ali'a ne'atalae.”
hutapa haya afina Sata'a apa'kaeya apaya nehife? Ani
mafa'netapimoki havi lapa'kesa ne'afea ya hu'a lapavelikae.
28 Nakaeya Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo
lo'kiyaleti ani Sata afe ali'na atalesoana Anumaya Koti'a
kava yakai lapatesea kana'a lapa'kaeyate ako e'ne.
29 Mako lo'kiya ve'kamo'a no'alena kava yakaino alakepa
hiseana mako ve'kamo'a “Kumaya'ya hukefe visoe.”
huno'aena hokoteno ani note yakai'nisea ve'ka atafa huno
nofiteti aiya ayate kite'neno henaka'a afeno ya'a alike.
Nakaeya ani ya hu'na Satana aiya ayate nofi kite'ne'na
akaeya afe anakana hapafaitale'noe.
30 Mako ve'ka nakaeya vaya'ni o'mai'niseana kame
ve'ka'ni mai'ne. Mako ve'kamo'a nakaeya'ae sipi sipi afu
anaka alino atalu ohiseana hapafaitalekaiye.
31 Nakaeya lahapa'nepauve mi'ko ve a'nemoki hao'otake
kava nehu'a fate fate hao'otake kava'ae mi'ko hu'a haviya
hutesaya hao'otake ya'ape Anumaya Koti'a lahapaove la-
patove nehuno aipa falu yapati alino atalelatekaiya'maki
Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amofe hu'a haviya hute-
saya ya'api Anumaya Koti'a alaki lamake huno lahapaove
lapatove nehuno aipa falu yapati alino o'atalekaiye.
32 Mako ve'kamo'a ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea ve'kae hu'a haviya hunatesaya hao'otake ya'api
Anumaya Koti'a lahapaove lapatove nehuno aipa falu
yapati alino atalelatekaiya'maki Anumaya Koti Fate Akufa
Avamu'amofe hu'a haviya hutesaya ya'api Anumaya Koti'a
alaki lamake huno lahapaove lapatove nehuno aipa falu
yapati alino o'atalekaiye. Meni'ae henaka va'yi hisea
kana'ae akola alino o'atalesikeno alaki haneke haneke huno
hanekaiye.

Havi yosamo'a havi alaka ne'aye.

33 Yisasi'a mako'ae inake he kanale yosamo'a kanale
alaka'a akaiya'maki havi yosamo'a havi alaka'a akaiye.
Kanale yosafi havi yosafi hutapa akesune hutapaena
alaka'ale aketapa aeto heo.
34 Lapa'kaeya Falasi vayana osifa'vemo mafa'ne
mai'netapa lapa'kaeya havi vayanaketapa hana kava
hutapa kanale ke hukae? Vaya'moki apaipafi ke havaite'nea
yapati ke nehaki lapaipafati lapa'ke'atike ke alitapa fole
ne'aiye.
35 Kanale aipa akesa'ae ve'kamo'a kanale aipa akesa
hane'nea yapati kanale ke nehea'maki havi aipa akesa'ae
ve'kamo'a havi aipa akesa hane'nea yapati havi ke fole
ne'aiye.

36 Nakaeya lahapa'nepauve Anumaya Koti'a henaka'a
vaya kake hupateno alino fa'ko hisea afina mi'ko vaya'moki
havikopa apa'kesa afike kanale ke huke hao'otake ke'ae
nehaya au'ava'api Anumaya Koti'a ani ke ke huno
apafikekaiye.
37 Mako nehana keleti Anumaya Koti'a "Alakepa ve'ka
mai'nane." huno hukatekaiya'maki mako nehana keleti ani
kava huno "Havi ve'ka mai'nane." huno hukatekaiye.

Mako vaya'moki Yisasife "No'akona avame hu lo'kiya ya alo huketa akeno." hu'a nehae.

38 Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke
ne'afea vaya'moki'ae Yisasife inake nehae "Ali'ka apaya
nehana Nenao no'akona avame hu lo'kiya nehana ya'ka alo
hu'ka laveliketa akeno." hu'a nehae.
39 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne meni
mai'naya vaya hao'otake ve a'ne mai'netapa "O'ake'nona
avame hu lo'kiya'ka laveliketa akeno." hutapa ke ne-
haya'maki Anumaya Koti'a alu mako'ae o'ake'naya lo'kiya
avame hu yana lapave olikea'maki mako'ke avame hu
lo'kiya ya'ake Anumaya Koti aune ve'ka Yona'a a'ke'ainaka
mai'neno hu'nea avame hu lo'kiya ya'ake lapavelisiketapa
akekae.
40 Yona'a aole'ae mako'ae hani'ae yake'ae ala faya'mo
aipafi mai'nea kava hu'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka
vaya'mo alinate'nea ve'ka nakaeya'ae kelifi ki natesake'na
aole'ae mako'ae hani'ae yake'ae mopafaka maikoe.
41 Ninive kumate mai'naya vaya'moki Yona'a hu'nea
ke afite'a apaipa ai'a yahae nehu'a hao'otake ya'api
atale'naya'maki Yonana akase'nea ve'ka meni male
mai'nea'maki lapa'kaeya hao'otake yatape lapa'kesa afitapa
lapaipa aitapa yahae nohae. Ani yafe Anumaya Koti'a mi'ko
vaya kake hupatesea afina Ninive kumate vaya'moki heti'a
meni afina mai'naya vaya'aife "Hao'otake kava hu'nae."
hu'a ali'a fole ailapatekae.
42 Mako kaya (sauti) aupalika mai'nea yahauve a mopamo
haneme uno atale'nea mopalekati eno Solomoni'a akenopafi
hale'nea ve'kamo ke afi'nea'maki akekeo Solomonina
akase'nea ve'ka ma mai'nea'maki lapa'kaeya akaeya ke
no'afe. Henaka'a Anumaya Koti'a mi'ko vaya kake hu-
patesea afina ani kava a'mo'a hetino meni afina mai'naya
vaya'aife "Hao'otake kava hu'nae." huno alino fole ailap-
atekaiye.

Sata afe halate eteno e'ne.

43 Sata afe mako ve'kamo aipafi haino mai'neapati ataleno
uno maino falu hisea kumafe li o'male yapaka uneno

nehuno lusi kahau ano uneno huketeana maisea ya'a alaki
o'ake'ne.
44 O'akeno inake he “Halate ete'na hokote'na maike'noa
nopi visoe.” huteno eteno uno akeana ani ve'kamo aipafi
ako no'ya alino vaki huno kanale kava humale'nikeno mako
vaya o'mai'nakeno ake'ne.
45 Aketeno vea'ya'mo'a naya mako kaya hano huteno
naya mako kayati aole alea afe anaka apaveleteno e'neana
akaeya hao'otake kava nehea kava akase'a mako'ae lusi
hao'otake kava nehaya afe anaka apavaleno eke'a ani
ve'kamo aipafi hai'a mai'nakeno ani ve'ka hokoteno aise
ya'a alino haviya hute'nea'maki meni mako'ae lusi kava hu'a
ali'a haviya hute'nae. Meni mai'netapa hao'otake kava ne-
haya vaya'mokitapa ani havi kava hulapatekaiye. Hokote-
tapa aise'a hao'otake kava hu'naya'maki meni mako'ae lusi
hao'otake kava hukae.

Yisasi ita'amo'ae akana'amoki'ae e'nae.

46 Yisasi'a ani ke vaya hapapaino mai'nike'a ita'amo'ae
akana'amoki'ae “Ke hapaisune.” hu'a e'a ma'aileka mai'nae.
47 Mai'nakeno mako ve'kamo'a eno akaeyafe inake
nehe “Ita'kamo'ae kakana'kamoki'ae e'a ma'aileka mai'ne'a
kakaeyafe ke nehae.” nehe.
48 Nehikeno Yisasi'a ani ke hapai'nea ve'kae ke anona'ale
inake he “Nalaki ita'nimo'ae nakana'nimoki'ae mai'nae?”
huno afine'ke.
49 Akaeya ke ne'afea anaka'aite aya ha'ko'ya nehuno inake
he “Nakaeya ita'nimoki nakana'nimoki male mai'nae.
50 Ko'ku'napi mai'nea Afo'nimo ke afi'a a'kame ne'male'a
ha'ye hea kava nehaya vaya nakana'nimoki nasa'nimoki
ita'nimoki mai'nae.”

Mako ve'kamo'a avina ya hoyafi ha'kale'ne.

13

1 Ani afina Yisasi'a nopati hatilavino li kotu aki'nale uno
faitopale mai'ne.
2 Faitopale mai'nike'a nesu ve a'ne akaeyate ali'a veko
nehaya yafe Yisasi'a lipi kalefi haino faitopale mai'nike'a
ali'a atalu haya vaya li kotu'mo aki'nale heti'a mai'nae.
3 Heti'a mai'nakeno Yisasi'a fate fate ke avoya kefati alino
apaya nehuno mako ke inake he mako ve'kamo'a uno avina
ya hoyafi ha'kale'ne.
4 Ha'kaleme ne'vikeno mako avina ya'a kateka asaka
hunelavike'a namayakamoki e'a ne'nae.
5 Mako avina ya'a yafa akofetule asaka hulavi'nea'maki
mopamo'a alapa o'ai'nea yafe makale'a hake'ne.

6 Hake'nea'maki hafu'ya'a olavi'nea yafe yake haino
ne'ekeno amu'ko'amo'a haya'a leno asakalikeno vai'ne.
7 Mako avina'a aufe kahau hane'nea yapi ha'kale'nikeno
aufe kahau'ae makopi hakete'ana aufe kahaumo'a ano
latota ne'ne.
8 Mako avina'a kanale mopafi asaka hulaviteno hakeno
haiteno nesu yate ne'ya alite'ne. Ne'ya'a aliteateka mako'ke
avinafati nesu yate naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya
hano hea avamete alaka'a (100 alaka'a) a'ne. Mako avina
yapati aole'ae mako'ae vaya'ai apaiya apaya hano hea
avamete alaka'a (60 alaka'a) a'nae. Mako avina yapati mako
ve'kamo aiya aya hano huno mako ve'kamo ayatala'a hano
hea avamete alaka'a (30 alaka'a) a'nae.
9 Kakesa hane'nisea ve'kamoka mani ke afeo.

Hana ya huno Yisasi'a avoya ke nehe?

10 Nehike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hu'a
afine'kae “Na ya hike'ka ke avoya kefati hapapai'nane?”
11 Afine'kakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he Anu-
maya Koti'a kava alino yakai lapatesea yafe fala'kino
hane'nea ke Anumaya Koti'a lapa'kaeya lahapa'mano laha-
papaiketapa afi'naya'maki nakaeya ke no'afea vaya hapa
o'makayanake'a apa'kesa afi'a alakepa ohukae.
12 Afino alakepa huno afi'nea ve'ka Anumaya Koti'a
mako'ae afisea akesa amisikeno lusiya huno afino alakepa
hukea'maki “Hai afi'noe.” huno hisea ve'ka Anumaya Koti'a
ani afi'nea ya'a alino hafalekaiye.
13 Ani vaya'moki akeme hai'naya'maki ake'a alakepa hu'a
o'akesaya yafe nakaeya avoya ke hapa'nepauve. Afime
nehaiya'maki afi'a alakepa ohisaya yafe nakaeya avoya ke
hapa'nepauve.
14 Ani kava nehaya yafe Aisaiya'a Anumaya Koti aune
ve'kamo hu'nea kemo'a ako fole aino ne'ya'a alitekeno
lamake nehe. Inake hu'neane
“Lapa'kaeya lapa'kesa afime haikaya'maki ani kemo
aepa'a afitapa alakepa ohukae. Lapaulaka akeme
haikaya'maki aketapa alakepa ohukae.
15 Kemo aepa'a afisaya yafe nohapaiya yafe apaipa apa'kesa
o'male vaya mai'nae. Ani ke o'afisea yafe apa'kesa
a'kanile'ne. Ani ya o'akesaya yafe apaulakamo'a ako
fali'ka'ne. Haviku ake'a alakepa huke apa'kesa afi'a alakepa
huke apaipa apa'kesa afi'a alakepa huke hute'a apaipa
ai'a yahae hisake'na hao'otake ya'api ali'na atalesoa yafe
o'nahaiye.” huno hike'a kamale'naya ke.
Ani yafe avoya ke'ake hapa'nepauve.

16 Anumaya Koti'a lapa'kaeya lusi kanale ya lapaulakamo
ne'akea ya'ae lapa'kesamo ne'afea ya'ae lapami'nea yafe
lusiya hutapa amuse hisaya ya lapami'ne.
17 Lamake hu'na lahapa'nepauve mi'ko a'ke'ainaka
mai'naya apaune vaya'ae alakepa kava hu'a mai'naya
vaya'ae lapa'kaeya meni ne'akaya ya "Akesune." hu'a
hu'naya'maki o'ake'nae. Meni ne'afea ke "Afisune." hu'a
hu'naya'maki o'afi'nae.

Avina yate avoya ke humaleno hu'nea kemo aepa'a aino yahae hu'ne.

18 Lapa'kaeya afeo avina ya ha'kale'nea ve'kamo avoya ke
ai'na yahae hukefe hoe.
19 Kate lavi'nea avina ya'mo kemo'a ina kava hu'ne.
Mako vaya'moki Anumaya Koti'a kava yakaipatesea ke
afi'naya'maki afi'a alakepa ohu'nakeno Sata'a eno apaipafati
ani ha'kalemale'nea ke alino atale'ne.
20-21 Yafa mopafi lavi'nea avina ya'mo kemo'a ina kava
hu'ne. Mako ve'kamo'a Anumaya Koti ke afiteno makale
alino aipafi maleteno amuse nehea'maki alike ataleke ve'ka
mai'nikeno hafu'ya'a mopafi olavi'nea yafe aise kanato afino
aipafi male'nikeno havi kana va'yi nehikeno Anumaya Koti
ke ne'afea yafe vaya'moki ali'a haviya hupate kana akaeyate
va'yi neheana makale'a Anumaya Koti ke ne'atale.
22 Mako avina'amo'a aufe kahau hane'nea mopafi lavi'nea
avinamo'a ina kava hu'ne. Mako ve'kamo'a Anumaya Koti
ke ne'afino'ae'maki ma mopale aki'ae aka'ae kana ya'ae
mi'ko moni afeno alisea yafe amuse nehuno akesa ne'afea
ya'ae Anumaya Koti ke ano ati kaekeno alaka'a o'a'ne.
23 O'a'nea'maki kanale mopafi lavi'nea avina ya'mo'a ina
kava hu'ne. Mako ve'kamo'a Anumaya Koti ke afino alakepa
huno aipafi maleteno alaka'a aeyateka mako'ke avina yapati
naya mako kaya hano hea vaya'ai apaiya apaya hano hea
avamete lusi alaka'a (100 alaka'a) a'ne. Mako avina yapati
aole'ae mako'ae vaya'ai apaiya apaya hano hea avamete
alaka'a (60 alaka'a) a'ne. Mako avina yapati mako ve'kamo
aiya aya hano huno mako ve'kamo ayatala'a hano hea
avamete alaka'a (30 alaka'a) a'ne.

Hoyafi kahau fole ai'nea avoya ke.

24 Yisasi'a mako avoya ke inake huno hapapai'ne. Anu-
maya Koti'a kava alino yakai lapatesea kava'mo'a ina akufa
avamete hane'ne. Mako ve'kamo'a kanale avina ya'a
hoya'afi ha'kalemale'ne.
25 Ha'kalemaleke'a mi'ko vaya apau kale'nakeno kame
ve'ka'amo'a eno kahau avina ani hoyafi alino ha'kalemaleno
u'ne.

26 U'nikeno henaka'a ani kanale avina'ae kahau avina'ae
makopi hake'ana hai'na'ae.
27 Hai'na'ake'a ali'ya vaya'moki akete'a hoyamo afo'amote
u'a inake hae "Ala Nenao lakaeya lakesa afunana kanale
avina ya hoya'kafi ha'kale'napi hutae huna'maki na ya
hikeno kahau'ae anifati nehake?" hu'a afine'kae.
28 Afikakeno hoyamo afo'amo'a apa'kaeyafe inake huno
hapapai'ne "Mako kame ve'kamo'a mani kava eno hu'ne."
huno hike'a ali'ya vaya'moki inake hu'a afine'kae "Lakaeya
kanale uta kahau apu'kaitalekaupe?" hu'a afine'kae.
29 Afine'kakeno ani hoyamo afo'amo'a inake he
"He'e utapa apu'kaisayana haviku kanale avina ya'ae
apu'kaitalekayanaki ataleo.
30 Lapa'kaeya ina kava ohutapa anatale'nike'ana makopi
lo'ka'ana hai'ao. Ne'ya'a ali kana fole aisea afina ani
hoyale ali'ya vaya'ni'ae inake hu'na hapapaikoe 'Hokotetapa
kahau alitapa haya vaitetapa atafi kane'ataletapa kanale
avinama'a ne'ya no'ni'afi maleo.' hu'na hukoe." huno
hu'ne.

Masatati yosale humaleno avoya ke hu'ne.

31 Yisasi'a mako avoya ke inake he Anumaya Koti'a
kava alino yakai lapatesea ya'mo'a ma akufa ya hane'ne.
Mako avinamo'a nalepa yosamo alakakana huno aise aise
alakatato hane'ne. Ani alakamo aki'a masatati hu'a nehae.
Mako kanomo'a ani alakatato alino uno hoyafi ha'kale'ne.
32 Ani masatatimo alakamo'a aise huma'aleka ma
mopafi alaka'a akaseno mako aise alakatato hane'nea'maki
ha'kalemale'nikeno ani alakatatomo'a mi'ko aki'ae aka'ae
yosayaka apa'kaseno lusi yosa nehaiyanakeno ala ala a'kopa
hane'neanake'a aki'ae aka'ae namamoki e'a neha'kalae.

Kai hame'ya hale ne'kea yafe avoya ke hu'ne.

33 Yisasi'a mako avoya ke inake huno hapapai'ne Anu-
maya Koti'a kava alino yakai lapatesea kava'mo'a kai
hame'yapi yisi malakeno hale ne'kea yisi'kana hu'ne. Mako
a'mo'a ani kai hame'ya alino hale kisea ya yisi alino aole'ae
mako'ae la'nefa falaova havaite'nea lapepi maleteno alino
aku naku hikeno henaka'a mi'ko ani la'nefa falaova'mo'a
halekino ala hu'ne. Anumaya Koti'a kava alino yakai
lapatesea kava'mo'a ani hale kisea yisi'kana huno hane'ne.

Yisasi'a ke avoya ke'ake hapapai'ne.

34 Ali'a atalu hu'naya vaya'aife Yisasi'a ani mi'ko ke
hapapai'neana avoya ke'afati'ke hapapai'ne. Alaki mako
ke'a huno fole aino hapa'opai'nea'maki alaki avoya ke'ake
hapapai'ne.

35 Ani avoya ke'ake a'ke'ainaka mako Anumayamo aune
ve'kamo hu'nea kemo'a fole aino ne'ya alitekeno lamake
hu'ne. Ani kemo'a make hu'neane
“Nakaeya navaya a'ka hu'na mi'ko avoya ke'ake hukoe.
Nakaeya a'ke'ainaka ma mopa alo ohu'nea kanafi
fala'kino haneme e'nea ke meni hapapaikoe.” huno
hu'neane.

Yisasi'a hoyafi kahaumo avoya ke aino yahae hu'ne.

36 Yisasi'a ani ali'a atalu hu'naya ve a'ne apataleno nopi
haino mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki akaeyate e'a
inake hae “Ala Nenao kahau hoyafi laki'nea avoya kemo'a
na'mone kemofe hu'napi ai'ka yahae hu'ka lahapaiyo.”
37 Nehakeno Yisasi'a inake he ani kanale avina ya
ha'kale'nea ve'ka ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo ali-
nate'nea ve'ka mai'noe.
38 Ani hoyae hu'na hoana mi'ko ma mopale kuma'yakae
hu'noe. Kanale avina yane hu'na hoana Anumaya Kotife
“E'ka yakailato.” hu'a hu'naya vaya'aife hu'noe. Sata kele
a'kame ne'malaya vaya kahaukana hu'a mai'nae.
39 Kahau avina ya ali'neno ha'kale'nea ve'ka Sata'a
ha'kale'ne. Ne'ya ali kanae hu'na hu'noana ma mopa hano
hisea kanae hu'noe. Ali'ya vayane hu'noana ko'ku'napi kayo
kayo vaya'aife hu'noe.
40-41 Kahau ali'a anupa hute'a atafi katalaya kava hu'a
henaka'a ma mopa hano hisea afina ko'ku'napakati e'noa
ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na kayo kayo anaka'ni
hupatesuke'a Anumaya Koti'a kava alino yakai'nea vayap-
atina “Mi'ko hao'otake kava ho.” hake'a apa'ku apame alino
ya ne'kalea vaya'ae mi'ko hao'otake kava nehaya vaya'ae
apasakau'a yaka hutalekae.
42 Lusiya huno leke leke nehea atafi apasakau'a yaka
hutalekae. Ani atafina lusiya hu'a avovo vava nehu'a avi
nele'a apave kemo'a lusi kava hukae.
43 Nehisake'a ani afina alakepa hu'a ne'maisaya ve
a'ne'moki Afo'apimo ne'yakaiya kumate hai'a yakekana hu'a
a'a halekae. Ani yafe kakaeya kakesa hane'nisike'kaefena
mani ke afi'ka alakepa hu'ka afeo.

Moni peni mopafi ano ati'kamale'nea avoya ke.

44 Anumaya Koti'a kava alino yakai lapatesea kava'mo'a
ma kava hu'ne. Mako ve'kamo'a moni peni hoya'afi ano
ati'kamale'nikeno fate ve'kamo'a ani moni peni akeno fole
aiteno halate ano ati'kateno lusi amuse huteno “Ma mopa
miya hisukeno nakaeya'ni ya hamalese.” huteno uno
mi'ko afeno'a mako vaya'aife “Miya heo.” hike'a miya

hetakeno ani miya alineno ani moni peni fala'kimale'nea hoya hane'nea mopa miya he'ne.

Mako ve'kamo'a kanale taimoni kinikana ya miya fai'nea avoya ke.

45-46 Anumaya Koti'a kava alino yakai lapatesea kava'mo'a ma kava hu'ne. Lusi afeno male'nea ve'kamo'a kanale'nale taimoni kinikana ya kahau ne'aeye. Kahau ame veateka mako kanale taimoni kinikana ya aketeno eteno uno mi'ko afeno ya'a mako vaya'aife "Miya heo." hike'a miya faitakeno ani miya haya moni alino uno ani kanale taimoni kinikana ya miya he'ne.

Lu'konako kute humaleno hu'nea avoya ke

47 Anumaya Koti'a kava alino yakai lapatesea kava'mo'a ma kava huno hane'ne. Lu'konako ku li kotupi atalakeno lavike'a aki'ae aka'ae faya ani lu'konako kupi mai'naya akufa kava hu'ne.
48 Ani lu'konako kuna havaiteke'a li kahaepateka avayu hu'a e'a malete'a mopale mai'ne'a kanale faya'a mako lapepi ne'male'a haviya hu'nea faya'yaka'a ali'a yaka hutale'nae.
49 Henaka'a ma mopa hano hisea afina ani akufa kava ve a'ne'aite va'yi huke. Ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki e'a fa'ko hu'a alakepa kava nehaya vaya'ae hao'otake apa'ku apa'kesa'ae vaya'ae fa'ko hukae.
50 Fa'ko hute'a mi'ko afina lusiya huno ata leke leke nehea atafi ani hao'otake kava nehaya vaya apasaka hu'a yaka hutalesake'a lavi'a ani kumapi lusiya hu'a avovo avava nehu'a apave kemo'a lusi kava huke.
51 Yisasi'a inake huno apafine'ke "Ani ke ako afitapa alakepa hu'nafe?" huno apafikeke'a inake hae "He lakaeya kanale huta ako afi'none." hu'a nehae.
52 Nehakeno Yisasi'a make huno hapapai'ne "Ala afeno no male'nea ve'kamo'a ani afeno no'afati atafa ya'ae saufa ya'ae alino vaya apamike. Lapa'kaeya mono hapalitapa hapa'nepaiya vaya meni nakaeya hoa ke afi'naya yafe ani kava hutapa a'ke'ainaka lahapapai'naya Anumaya Koti ke'ae meni lahapa'nepauva Anumaya Koti'a kava alino yakai nelapatea ke'ae afitapa a'kame malesayana hokote ke'ae meni saufa ke'ae hutapa fole aitapa hapapaiyo."

Nasaleti vaya'moki Yisasina apa'kame'ya ami'nae.

53 Yisasi'a ani avoya ke huno avaya ateno ani kuma ataleno u'ne.
54 Kuma aepa'ale Nasaleti uteno apa'kai'api mono nopi haino Anumaya Koti ke hapa'nepaike'a ani kumate vaya'moki atali atalu nehu'a make hu'nae "Mika akenopafi

hale'nea ya'ae o'ake'nona avame hu lo'kiya ya'ae mikani
ve'kamo'a hanateti ali'ne?
55 Mikani ve'ka no ki ali'ya ne'alea ve'kamo mafa'ne
o'mai'nife? Hifi Malia'a akaeya ita'amo o'mai'nife?
Yemisi'ae Yosefe'ae Saimoni'ae Yutasi'ae akana'amoki
o'mai'nafe?
56 Akaeya asa'amoki lakaeya'ae lo'ka'a o'mai'nafe? Mi'ko
lo'kiya ali'ya ne'alea ya'ae nehea ke'ae hanateti ali'ne?"
57 Inake hu'a hute'a Yisasife apaipa kafa ha'nae. Apaipa
kafa ha'naya'maki Yisasi'a inake huno hapapai'ne "Anu-
maya Koti ke huno fole ne'aiya ve'ka alu kumateka aki
hane'nea ve'ka mai'nea'maki akai'a afamo'ae no kuma'ale
vaya'ae aki ali'a asaka nohae."
58 Inake huteno akaeyafe afi'a apaipafi o'male'naya yafe
ani kumate o'ake'naya lo'kiya ya ho'kano huno apave oli'ne.

Yoni li fale ne'apatea ve'kamo ake'ya hataka hakeno fali'ne.

14

1 Ani kanafi mako ala kava ve'kamo aki'a Heloti'a Yisasi
hu'nea kava'mo avake'a afi'ne.
2 Afiteno Heloti'a akai'a ali'ya vaya'aife inake huno Yisas-
ife hapa'nepaiye "Ma ve'ka Yoni'a li falene'apatea ve'ka ako
fali'neapati heti'ne. Heti'nea yafe lusi lo'kiya'a hane'nikeno
lo'kiya ali'ya akaeya ayapati fole ne'aiye." huno hapapai'ne.
3-4 Heloti akana'amo aki'a Filipi'ae. Ani Filipi ana Heloti-
asina Heloti'a kumai kava hute'nikeno Yoni'a Helotife inake
hu'ne "Anumaya Koti ke ali'ka ataka'ka kakana'kamo ana
a'ka kapele'ka ali'nane." huno hu'nea yafe Heloti'a ali'ya
vaya'a hupateke'a Yonina atafa hu'a nofi hute'nae.
5 Nofi hute'nakeno Heloti'a "Yonina haesukeno falike."
huno hu'nea'maki mi'ko vaya'moki Yonife "Aune ve'ka
mai'ne." hu'a apa'kesa afi'naya yafe koli huno oha'ne.
6 Oha'nea'maki Helotina alite'nea kana va'yi hike'a
vaya'moki Heloti'ae ali'a atalu hu'a mai'nakeno Helotiasi
a'mafa'ne'amo'a eno folaka'apifi aiya ne'aekeno Heloti'a
ne'akeno amuse hu'ne.
7 Amuse nehuno Heloti'a ani a'mafa'ne inake huno
hapai'ne "Anumaya Koti aulakale kaha'nepauve kakaeya
mako kahaisea yafe ke hisanana kamikoe."
8 Hu'nikeno ani a'mafa'nemo ita'amo'a mako aipa akesa
amitekeno eteno eno inake he "Kakaeya Yoni'a li fale
ne'apatea ve'ka hakeno falitesike'ka akenopa'a lapepi
malete'ka ali'ke'ka nameo." hu'ne.
9 Hikeno ala kava ve'kamo aipamo'a lusi kana nehikeno
Anumaya Koti aulakale huno lo'kiya vai'nea ya'ae mai'naya

vaya'ae akesa afino “Ani a'mafa'ne hu'nea ya amikoe.” nehe.
10 Mako ati ve'ka hune'ateno inake huno hapai'ne “Yonina hakeno falino.” he.
11 Hikeno nofi nopi uno ake'ya hataka huteno akenopa'a lapepi maleteno ali'neno ani a'mafa'ne amikeno ita'amona alino uno ami'ne.
12 Yoni ke ne'afea anaka'moki e'a Yoni akufa hipo'ya hu'a ali'u'a kitete'a Yisasiteka u'a hapai'nae.

Yisasi'a laya mako kaya tauseni vaya (5,000 vaya) ne'ya apami'ne.

13 Hapaitakeno Yisasi'a ani ke afiteno ani kuma ataleno akaeya ke ne'afea anaka'ae lipi kalefi vaya o'mai koteka u'nae. Apa'kaeya apaote ani koteka u'naya'maki anile ali'a atalu hu'naya vaya'moki Yisasi'a vaya o'mai koteka vea ke afite'a kuma'apileti mopafi a'kame hafai'a u'nae.
14 U'nakeno Yisasi'a lipi kalefati asaka hunelavino akeana nesu ve a'ne mai'nakeno apa'keteno lusiya huno hau-takipateteno mi'ko kali vaya alino kanale hupate'ne.
15 Unetike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki Yisasite e'a inake hae “Ma kote alaki vaya o'mai kotenaki ako hani kikefe nehiki ma vaya'kona hupateke'a u'e'a hu'a ne'ya'api kahau a'a kuma kotekati ne'ya miya he'a neo.” hu'a nehae.
16 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Hana ya hu'a visae? Lapa'kaitapike mani vayana ne'yana apamisaya'mae.” nehe.
17 Nehike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hae “He'e lakaeya ne'ya ho'kata o'ali'nona'maki laya mako kaya kai hame'ya maya'ae aole'ko faya'ae ali'none.” hu'a nehae.
18 Nehakeno “Ani ya nakaeyate alitapa eo.” nehe.
19 Yisasi'a ani ali'a atalu hu'naya vaya'aife “Hafepale maiyo.” hike'a mai'nakeno Yisasi'a mani naya mako kaya kai hame'ya mayaki aole fayatalanaki aliteno ko'ku'napaka aulu he'neno Anumayamoteka ke huno amuse huteteno a'kaya heno akaeya ke ne'afea anaka apamike'a ali'u'e'a hu'a mi'ko vaya apami'nae.
20 Apamike'a mi'ko vaya'moki ani ne'ya ne'a apamu hutake'a neke'a atalaya atupa atapa ne'ya ali'a anupa hayana nayatala'a hano huteno naiyalekati aole ku (12 ku) ai'a havaite'nae.
21 Ani ne'ya ne'naya ve laya mako kaya tauseni vemoki (5,000) ne'naya'maki a'ne mafa'ne'a le'kana opaike'a o'afunama'amoki ne'nae.

Yisasi'a li ameka u'nea ke.

22 Ne'ya netakeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife in-
ake nehe “Nakaeya nataletapa hokotetapa lipi kalefi haitapa
ala li kotu la'ka hetapa li'mo mukakaya aupalika utapa hoko
neteke'nao. Nakaeya ma vaya'yaka hupatesuke'a visae.”
nehe.
23 Mi'ko vaya hupateke'a utakeno Yisasi'a akai'ake Anu-
mayamoteka ke huno afikekefe avimapi haino mai'nikeno
hani ki'ne.
24 Avimapi mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka u'naya lipi
kale ako uno li folakapi ne'vakeno aukosalekati lo'kiya yasi
ekeno li'mo'a ani lipi kale alino aino yahae hutale ya hu'ne.
25 Ko alino fanufane nehikeno Yisasi'a li ameka akaeya ke
ne'afea anaka'aite u'ne.
26 Ne'eke'a akaeya ke ne'afea anaka'moki Yisasi li ameka
ne'eke'a “Afe kano ne'e.” hute'a lusi koli nehu'a kalafa hu'a
avovo nehae.
27 Avovo nehakeno Yisasi'a makale inake he “Lapa'kaeya
koli oheo. Nakaeya'ke ne'oanaki lapaipamo'a lo'kiya
vainaketapa vase hutapa maiyo.”
28 Nehikeno Pita'a anona'a ke'ale inake he “Anu-
mayamoka kakaeya ne'e'kaefena ke huke'na nakaeya'ae
kakaeya mai'nanate li ameka vino.” nehe.
29 Nehikeno Yisasi'a Pitafe “Eno.” hikeno Pita'a lipi
kalefati hati lavino li ameka Yisasi'a ne'eateka ukefe ne've.
30 Ne'eno akeana lo'kiya yasimo'a lo'kiya vaino ea
yate aketeno Pita'a koli nehuno makale'a lipi lavino
nelapa'kaneno inake he “Anumayamoka nakufa ali'ka ka-
teo.” nehe.
31 Ke hikeno Yisasi'a makalema'a ayate atafa huteno heno
avayu huteno inake he “Kakaeya nakaeyafe aise ya'a afi'ka
kaipafi male'nane. Na'ya hike'ka kame aole aole nehane?”
32 Ina kava hute'ana lipi kalefi asakau ne'mai'akeno ani
lo'kiya yasi ma'nete.
33 Mateke'a lipi kalefi mai'naya vaya'moki akete'a Yisasi
aki ali'a asaka nehu'a inake hae “Lamake kakaeya Anumaya
Koti Mafa'ne mai'nane.” hu'a nehae.

*Yisasi'a Kenesaleti kumate kali vaya alino kanale hu-
pate'ne.*

34 Ani li kotu la'ka he'a Kenesaleti kumate ne'vae.
35 Ne'vake'a ani kumate vaya'moki “Yisasi'a ne'e.” hu'a
haya ke afite'a ani kuma'mo haute hane'nea kuma'yakale
vaya'aife ke hu'a hapapaike'a kali vaya apavale'a ete ete
hu'nae.
36 Ani kali vaya'moki e'a Yisasife inake hu'a afine'kae
“Afa'a kena'kamo atupale ame'ko ne'alisunakeno kaliti
hano hise.” hu'a hute'a Yisasi kenale ame'ko ne'alikeno
kali'api hano hikeno eteno apa'kufamo'a kanale hu'ne.

Isaleli vaya'ai apa'kinakomoki mono apami'naya ke Anumaya Koti kemo'a akase'ne.

15

1-2 Mako Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Yelusalemu kuma atale'a Yisasite e'a inake hae "Na'ya hike'a kakaeya ke ne'afea anaka'moki lakaeya lakinakomoki hu'naya ke ali'a ne'ataka'a ne'ya nekefe apaya sese ohu'a afa'a ne'nae?" hu'a afine'kae.
3 Yisasi'a anona'a ke'apile inake hu'ne lapa'kaeya na'ya hiketapa lapa'kinakomoki ke'ake a'kame ne'malaya yafe Anumaya Koti ke alitapa ne'atakae?
4 Anumaya Koti avopi inake hu'ne
"Lapa'kaeya ita afotapimoki apa'ki alitapa asaka nehutapa ke'api kanale'ya hutapa ne'afitapa a'kame ne'maletapa vekano'kano huo'apateo. Mako ve'kamoka ita afo'kamokanife hu'ka haviya hunatesanana falikane." huno hu'neane.
5-6 Hu'nea'maki lapa'kaeya make hutapa nehae. "Mako ve'kamo'a ita afo'amokani hana'maesea miya ali'neno'ae'maki hana'o'maesoe huteno make nehe 'Ma moni Anumaya Koti amisoa moni ali'noe.' huno hiseana Ita afo'amona ha'mano ana'ki alino asaka ohise." hutapa nehae. Ina kava nehaya kava'mo'a Anumaya Koti ke male male'nea ke alitapa ne'atakatapa lapa'kinakomoki ke'ake alitapa yosa vaitapa a'kame ne'malae.
7-8 Ina kava nehayana lapa'kaeya alaki lapa'ke'ati ke'ake vaya mai'nae. Aisaiya'ae aune ve'kamo'a alaki lamake huno lapa'kaeyafe huno make hu'neane
"Ani vaya'moki afa'a ameka apavayaleti'ke nakaeya naki ali'a asaka nehaya'maki apaipamo'a ako alu'ale hane'nike'a ani kava nehae.
9 Ani vaya'moki apavayafati hu'naya ke inake hu'nae 'Ani ke Anumaya Koti ke hane'niki a'kame maleo.' hu'a nehaya'maki inani akufa kava nehu'a nakaya naki ali'a asaka nehaya kavana afa kava mai'a nehae." huno kamale'neane.

Vaya'moki apaipa alino honi'ya nefaiya yane.

10 Yisasi'a ve a'ne'aina ke hike'a akaeyate akeno inake he "Lapa'kaeya mani ke ne'afitapa lapa'kesa afitapa alakepa heo.
11 Mi'ko ne'ya lapavayafati nakeno lapaipafi nelavea ne'ya'mo'a vaya alino honi'ya nofaiya'maki vaya'mokita lavayafati'ke hatilavea ya'mo'ke vaya alino honi'ya'ake huke."
12 Hu'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki e'a inake hu'a Yisasina hapai'nae "Falasi mono ke ne'afea vaya'moki mani

ke ne'afi'a apaipa afi'a haviya hune'kataya'maki ake'napi
o'ake'nane?" nehae.
13 Nehakeno anona'a ke'apile Yisasi'a inake he "Ko'ku'napi
mai'nea Afo'nimo'a akai'a hoya'a hane'neanakeno mi'ko
ne'ya akai'a ofai'nea ne'yama'a alaki akola hafu'ya'ae alino
va'kaitalekaiye.
14 Afa'a apataleke'a maiyo. Apaulaka apo ka'neanake'a
vaya'aina ka apavelikefe nehaya'maki apaulaka apo
ka'nisea vaya'moki aulaka apo ka'nisea afalu'amona 'Ka
male hane'niki eno.' hisakeno viseana mi'ko'a kelifi asaka
hu'a aikae."
15 Hikeno Pita'a Yisasife inake he "Inani meni hana kemo
aepa'a hu'ka fole aiketa afita haleno."
16 Nehikeno Yisasi'a inake he "Lapa'kaeya'aeti afita ha
oletapa afitapa alakepa ohu'nafe?
17 Mi'ko ne'ya lapavayafati nakeno lapaipafi lavitekeno la-
paipamo'a alino atalekeno yolakafi nelavikeno afa ya'kana
nehea'maki lapa'kaeya o'afi'nafe?
18 Afa ya'kana nehea'maki mi'ko ke lapavayafati eno hati
lavea ke alaki lapaipafati ne'eanakeno vaya alino honi'ya
nefaiye.
19 Lapaipafati hati nelavea yana ma akufa ya hane'ne.
Hao'otake lapaipa lapa'kesa afi ya'ae vaya apamakita kipate
ya'ae alu ve'kamo a avayu hu ya'ae a'ne a'mafa'nele kumai
kava'ae kumaya'ya hu ya'ae apa'ke'atike ke failitata nehea
ya'ae vayatapimokife kamuke hatake ya'ae lapaipafati hati
nelave.
20 Ina akufa kava'mo'a lapaipafati hati lavino vaya alino
honi'ya nefaiya'maki vaya'moki apaya sese ohu'a ne'ya ali'a
ne ya'mo'a lapaipa alino honi'ya nofaiye."

Kenani nofi a'mo'a Yisasife afino aipafi maleno lo'kiya vai'ne.

21 Yisasi'a ani kuma ne'ataleno Taiya'ae Saitoni'ae
hane'nea aupalika u'ne.
22 Uno mai'nikeno mako Kenani a Isaleli nofi o'mai a'mo'a
ani aupalika ne'maiya a'mo'a no kuma'aleti akaeyate eno
inake huno ke nehe "Anumayamoka Teviti akeho'amoka
kalaki ainato. Sata afe'mo'a a'mafa'ne'nimo aipafi mai'neno
lusiya huno alino haviya hune'ateke'nae nehoe."
23 Nehea'maki Yisasi'a akele o'alike'a akaeya ke ne'afea
anaka'moki e'a Yisasife inake nehae "Ala Nenao ma a'mo'a
la'kame lahafaino ne'eno lusiya huno ke hume hume ne'eki
'Ete'ka uvo.' hu'ka hutekeno vino." hu'a nehae.
24 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno anona'apile
hapapaiye "Isaleli sipi sipi afu anaka'alefe'ke Anumaya Koti
hunateke'na nakaeya apa'kaeya'alefe'ke e'noe."

25 Nehikeno ani a'mo'a Yisasi aiyafi eno ale'ya lo'a'neno
inake he “Anumayamoka kakaeya naya ho.”
26 Nehikeno Yisasi'a inake he “Haviku mafa'ne'ai ne'ya
hapafale'a kalayaka apamisayana kanale ohukeanake'na
nakaeya Isaleli nofi vaya apatale'na alu vaya apaya hisoana
kanale ohuke.”
27 Nehea'maki ani a'mo'a inake he “Anumayamoka
lamake nehana'maki kalamoki afo'apimoki hipa kapakake
mai'nake'a alakepa ne'ya ne'nakeno atupa atapa ali lavea
ne'ya'ake mopafati kahalita hu'a ne'nae. Nakaeya ani kava
hu'na Isaleli nofi a o'mai'noki afa'a aise'a naya ho.”
28 Inake hikeno Yisasi'a ani afe inake he “Ma ana afeo
nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana ya'kamo'a lo'kiya vai'nea
yafe kahau'nea ya fole aikeanaki uvo.” huno ha'nepaikeno
ani kanatole ani a'mafa'ne'a eteno kanale hute'ne.

Yisasi'a lusi kali vaya alino kanale hupate'ne.

29 Yisasi'a ani kuma ataleno Kalili li kotu aki'naleka uteno
inaleti avimapi haino faitopale mai'ne.
30 Mai'nike'a lusi ve a'nemoki akaeyate ali'a atalu nehu'a
apaiya avayu hu'nea vaya'ae apayamufamo'a kelokalo
hu'nea vaya'ae apaulaka apo ka'nea vaya'ae apa'ke no'aiya
vaya'ae mi'ko aki'ae aka'ae kali ali'naya vaya'ae apavale'a
e'a Yisasi aiyafi apate'nakeno Yisasi'a ani kali vaya'yaka
alino kanale hupate'ne.
31 Kanale hupate'nike'a mi'ko ve a'nemoki akayana apa'ke
no'aiya vaya'moki apa'ke ne'ai'a apayamufa kelokalo hu'nea
vayana ete'a kanale nehu'a apaiya haviya hu'nea vaya'yaka
ka ne'male'a apaulaka apo ka'nea vaya'yaka ete'a ne'ake'a
haya yafe lusi apamo'yo aite'a Isaleli vaya'ai Anumaya Koti
aki ali'a asaka nehae.

Yisasi'a fo tauseni'a vaya (4,000 vaya) ne'ya apamike'a ne'nae.

32 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife ke hike'a akeno
inake huno hapapai'ne “Mi'ko vaya'moki aole'ae mako'ae
afina nakaeya'ae maikeno ne'ya'api o'male'nea yafe lusi
nahau nehoe. Haviku afa'a apatalesuke'a apa'kateme
visayateka kateka u'a apaune'ka'ka ailavisafi hu'nae nehoe.”
33 Nehike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hae “Vaya
o'mai kote mai'nonanaketa hanateti ne'ya alita ma akufa
vayapi apamisunake'a nekae?”
34 Nehakeno Yisasi'a inake huno apafine'ke “Lapa'kaeya
kutapifina na'maki kai hame'ya maya ali'nae?” huno hike'a
apa'kaeya inake hae “He'e lakaeya kaya mako kaya hano
huteno kaya mako kayati aole alea (7) kai hame'ya maya

aliteta aise aise faya mako'ke mako'ke ali'none.” hu'a hapai'nae.
35 Hapaikeno Yisasi'a ani ve a'ne'aife “Mopale maiyo.” hike'a faitopale mai'nae.
36 Faitopale mai'nakeno Yisasi'a ani aya mako kaya hano huteno aya mako kayati aole alea (7) kai hame'ya maya'ae ani aise aise faya'ae aliteno Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteteno a'kaya heno akaeya ke ne'afea anaka'a apamike'a ali'u'e'a hu'a ani ve a'ne'ai apami'nae.
37 Mi'ko vaya'moki ne'a apamu hute'a neke'a atalaya atupa atapa ne'yama'a ali'a anupa hu'a apaya mako kaya hano huteno apaya mako kayati aole alea kupi (7 kupi) aikeno havaite'ne.
38 Ani ne'ya ne'naya ve fo tauseni'a vemoki (4,000 vemoki) ne'naya'maki a'ne mafa'ne le'kana opai'nae.
39 Apamike'a netakeno Yisasi'a hupateke'a utakeno mako lipi kalefi haino maiteno Makatani koteka u'ne.

Mako vaya'moki Yisasife “O'ake'nona avame hu lo'kiya ya alo huketa akeno.” hu'a nehae.

16

1 Mako Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Satiyusi mono ke ne'afea vaya'ae e'a a'a avataka hukefe Yisasife inake hae “Ko'ku'napakati mako o'ake'nona avame hu lo'kiya ya laveleo.” hu'a nehae.
2 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya une akakeno yakemo'a ko'ku'nate alino haesa hiketapaena ‘Eka'a kanale kotike.’ hutapa nehae.
3 Nehaya'maki natepi inake nehae ‘Ko'ku'nate hiya'mo'a alino anupa'ake nehuno ko'ku'na'mo'a haesa'ake nehea yafe meni yasi ne'alino ko ne'aino huke.’ hutapa nehae. He lamake lapa'kaeya ko'ku'nate alino aeto hea ya ne'aketapa ‘Ina kava huke.’ hutapa nehaya'maki meni kanafi fole ne'aiya ya aketapa aeto nohayanaketapa afitapa fa'ko nohae.
4 Fa'ko nohaki meni afina mai'naya ve a'nemokitapa hao'otake ve a'ne Anumaya Kotina a'kame'ya ami'naya vaya'mokitapa inake nehae ‘O'ake'nona avame hu lo'kiya'ka laveliketa akeno.’ hutapa ke nehaya'maki Anumaya Koti'a alu mako'ae o'ake'naya lo'kiya avame hu lo'kiya ya lapaveolikea'maki mako'ke'ake Yona'a a'ke'ainaka mai'nea Anumaya Koti aune ve'kamo'a hu'nea avame hu lo'kiya ya'ake alo huno lapavelisiketapa akekae.”

Falasi mono vaya'ae Satiyusi mono vaya'ae kai hame'ya maya halekisea ya'mo avoya ke hu'ne.

5 Yisasi ke ne'afea anaka'moki li kotu la'ka he'a
u'naya'maki kai hame'ya maya apa'ke'kani'a o'ali'a
mukakaya falika la'ka he'a u'a va'yi hu'nae.
6 Va'yi hakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne "Falasi
mono ke ne'afea vaya'ae Satiyusi mono ke ne'afea vaya'ae
apaipafi hane'nea ya ake'a alakepa ohu'ne'a ameka apavay-
aleti apa'ke'atike haya ya apa'ketapa alakepa heo. Vala
kai hame'ya maya alo hukefe yisi malete'a ali'a akunaku
hakeno hale ne'kea ya'kana kava hu'a halekino ala nehea
kava hu'naya yafe maitapa halove heo."
7 Hike'a apa'kai'api apavepi sumi ke hu'u'e'a nehu'a inake
hae "Vae lakaeya kai hame'ya maya mako alita o'me'nona
yafe mani ke nehe." hu'a nehae.
8 Nehaya ke Yisasi'a aipafi ako maleno afiteno inake
he "Lapa'kaeya aise'ato'ake nakaeyafe afitapa lapaipafi
male'naya vaya na'ya hiketapa kai hame'ya maya alita
o'me'nona yafe nehe hutapa nehae?
9 Hifi lapa'kaeya mako ya o'ake'nafe? Laya mako kaya
kai hame'ya mayafati laya mako kaya tauseni'a vaya'moki
(5,000 vaya'moki) netaketapa na'maki kupi neke'a atalaya
atupa'a alitapa aikeno havaite'ne?
10 Lapaya mako kaya hano huteno lapaya mako kayati
aole alea (7) kai hame'ya mayafati fo tauseni'a vaya'moki
(4,000 vaya'moki) netaketapa na'maki kupi neke'a atalaya
atupa'a alitapa aikeno havaite'ne?
11 Nakaeya mako kai hame'ya mayae nohoa'maki na ya
hiketapa no'afe? Nakaeya make hu'na nehoe lapa'kaeya
Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Satiyusi mono ke ne'afea
vaya'ae apaipafi hane'nea ya ake'a alakepa ohu'a ameka
apavayaleti'ke apa'ke'atike haya ya apa'ketapa alakepa heo.
Vala kai hame'ya maya alo hukefe yisi malete'a ali'a
akunaku hakeno hale ne'kea ya'kana kava hu'a halekino
ala nehea kava hu'nea yafe maitapa halove heo." hu'nae
nehoe.
12 Nehike'a afite'a "Kai hame'ya mayafi yisi malete'a ali'a
akunaku hakeno hale ne'kea yafe nohea'maki Falasi mono
ke ne'afea vaya'ae Satiyusi mono ke ne'afea vaya'moki ke
hisaya ke yakai'neta maita halove hisuna yafe nehe." hu'a
nehae.

Pita'a Yisasife "Kalaisika mai'nane." huno fole ai'ne.

13 Yisasi'a Sisalia Filipai kumate uno lava'neteno akaeya
ke ne'afea anaka'aife inake huno apafine'ke "Mi'ko ve
a'nemoki nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo ali-
nate'nea ve'kamo'naena nala'a mai'ne hu'a hune'natae?"

14 Huno apafine'keke'a anona'a ke'ale inake hae
“Mako'amoki kakaeya ‘Li falene'apatea ve'ka Yoni'a mai'ne.’
hake'a mako'amoki ‘Ilaiya'a mai'ne.’ hake'a mako'amoki
‘Yelemaeya'ao mako a'ke'ainaka mai'nea Anumayamo aune
ve'ka mai'ne.’ hu'a nehae.”
15 Nehakeno inake he “Lapa'kaeyatapi nakaeyafe nalaka
mai'nane hutapa nehae?”
16 Apafine'kekeno Saimoni Pita'a inake nehe “Kakaeya
Kalaisika Anumaya Koti lakufa alino katisea yafe
hukate'nea ve'ka mai'nane. Kakaeya lo'kiya avamu'a
hane'nea Anumaya Koti Mafa'ne mai'nane.”
17 Yisasi'a Pitafe inake he “Saimoni Yona mafa'nemoka
ani ke hana yafe Anumaya Koti'a amuse hisana ya
kami'ne. Mako mopafi ve'kamo'a inani hana ke kaha-
paike'ka ohana'maki ko'ku'napi mai'nea Afo'nimo'a kaha-
paike'ka ani ke hu'nane.
18 Nakaeya kaha'nepauve kakaeya Pitakae kakimo aepa'a
yafane. Ani hu'nana kemo'a yafa'kana nehike'na nakaeya
mi'ko apaipa nami'naya vaya mani yafa'mo akofetule
no'kana hu'na kimale'nisuke'a hani kumapi ata leke leke
nehea kelifati lo'kiya ya'mo'a ani kimale'nisoa nona alino
kape olekaiye.
19 Nakaeya Anumaya Koti kava ya alino ne'yakaiya
kumate ya'kisana ki kamitesuke'ka mopale mai'ne'ka ‘Ma ya
atafa hutapa alaki heo.’ hisanana Anumaya Koti'ae ani kava
huno ko'ku'napaka mai'neanakeno ani hu'nana ya ‘Atafa
hutapa alaki heo.’ huno lo'kiya ke huke. Kakaeya mopafi
mai'ne'ka mako yafe ‘Afa'a ataleo.’ hu'ka hisanana Anu-
maya Koti'ae ani kava huno ko'ku'napaka mai'neanakeno
ani yafe ‘Afa'a ataleo.’ huno lo'kiya ke huke.”
20 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife lo'kiya ke inake
hu'ne “Lapa'kaeya utapa mako ve'kae nakaeyafe ‘Akaeya
Kalaisi Anumaya Koti lakufa alino katiseafe hute'nea
ve'kae.’ hutapa ha'opaiyo huno apa'kesa ali'ne.”

Yisasi'a fali'niseapati eteno hetisea yafe hu'ne.

21 Ani afina Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae henaka'a
fole aisea yafe aepa heno hapapai'ne. Inake huno nehe
“Nakaeya Yelusalemu visuke'a ani kumate ala ala vaya'ae
mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya
vaya'ae lusi nakafu kisea kava hunatete'a nahaesake'na
falikoe. Falitesuke'a kelifi kinatesake'na aole'ae mako'ae
alisea kanafi fali'nisoapati ete'na hetikoe.”
22 Hikeno Pita'a Yisasina avaleno alu'ale ate'neno aepa
heno Yisasife inake he “Anumaya Koti'a ani kava ohisaya

apaipa apa'kesa apamise. Anumaya'nimoka kakaeya ani kava huo'katesae.”
23 Nehikeno Yisasi'a aino yahae huno Pitafe inake nehe “Sataka e'ka na'kamelaka uvo kakaeya nakaeya naipa ali'ka haviya hukefe nehanaki Anumaya Koti afi'nea aipa akesa kanale hu'ka no'afinaki vaya'moki kahapaiya kaipa kakesa ne'afine.”

Yisasi'a akaeya a'kame visaya yafe hu'ne.

24 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno hapapai'ne “Mako ve'kamo'a nakaeyafe afiteno na'kame malesuno'aena akai'a akufae akesa o'afino nakaeya nakufa nakafu kisike'na falisoa kava hisea akesa afiteno yofo yosa'a amete amete aki'nale kofi'neno na'kame eno.
25 Mako vaya'moki apavamu hanesike'a kanale mai ya'a atafa hu'a alaki huli'a maisayana ani apavamu hano hukea'maki mako vaya'moki nakaeyafe apa'kesa afi'a kanale mai ya'api'ae apavamu'ae atalesayana ani kanale mai ya'api alaki ali'na katisuke'a akola maikae.
26 Inaki mako vaya'mokitapa lapavamu alitapa mai yafe lapa'kesa o'afitapa mi'ko mopafi yafe'ke lusiya hutapa lahapaisiketapa ne'alisayateti falisayana ani afeno ya'mo'a hana ya huno lahapa'mano mai yana lapamike? Falite'aena ani vaya'moki hana akufa miya ali'u'a maike maike hu'a mai avamu miya he'a alikae? He'e akola fali'a fanane hukaiyanake'a akola maike maike hisaya apavamu ete'a o'alikae.
27 O'alikaya'maki henaka'a nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka afo'nimo ano hale lo'kiya himamu ya'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya'ni'ae ete'na esoa afina mi'ko vaya'moki mopale hu'naya kavateti anona'apile apamikoe.
28 Lamake hu'na lahapa'nepauve meni nakaeya'ae male mai'naya vayapati mako vaya ofali'a afa'a mai'nisake'na nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na kava yakaisoa yafe va'yi hisuke'a nakete'a falikae.” hu'ne.

Yisasi akufamo'a alino fate akufa kava hike'a ake'nae.

17

1 Apa'kaeya naya mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke alea afina (6 afina) maite'a Yisasi'a Pita'ae Yemisi'ae akana'amo'a Yoni'ae apavaleno mako hanafi hai'nea avimapi atulu hu'a hai'a apa'kai'apike mai'nae.

2 Mai'nakeno apaulakale Yisasi akufamo'a alino fate kava
nehuno aukosamo'a yakekana nehuno ano ha nelekeno
kena'amo'a yave yave nehuno alave alave nehe.
3 Alave alave nehike'a akayana aole ve'kala a'ke'ainaka
fali'na'a ve'kala Mosese'ae Ilaiya'ae fole ai'ana Yisasi'ae kake
neha'ake'a apa'ke'nae.
4 Apa'ke'nakeno Pita'a Yisasife inake huno hapai'ne "Anu-
mayamoka male maunana kanale kava heanaketa kakaeya
kahaiseana aole'ae mako'ae amoke no kikune. Mako nona
kakai'ka none. Mako nona Mosese none. Mako nona Ilaiya
none."
5 Ani ke nehikeno alave alave'ake hiya'mo'a eno aino
susu lepate'nikeno ani hiyapati mako ake ne'aino in-
ake he "Ma Mafa'ne alaki nakai'ni lusiya huno nahau
nayamopafati ne'nahaiya mafa'neke'na lusi amuse'a nehoa
ve'ka mai'neanaki ke'a kanale'ya hutapa afeo." huno ake
aiya akemo'a ake aino hapapai'ne.
6 Hapapai'nike'a Yisasi'ae lo'ka'a mai'naya anaka'moki ani
ke afite'a lusi apamo'yo ne'ai'a apaukosalekati apa'ko'ya
fai'a mopafi mai'nae.
7 Apa'ko'ya fai'nakeno Yisasi'a eno apame'ko ne'alino
inake he "Koli ohutapa heteo." huno hu'ne.
8 Hike'a ake'a asaka hu'a akayana Yisasi'a akai'ake
mai'nike'a ake'nae.

Yisasi'a Ilaiyafe hapapai'ne.

9 Ani avimapati atale'a u'a nelavi'a Yisasi'a apaumomo
maleno inake he "Lapa'kaeya mako ve'ka mani akaya yafe
alaki ha'opaitapa afa'a mai'nike'na ko'ku'napakati e'noa
ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne kelifati ete'na heti'nisoa
afina ani ke hutapa fole aitapa hapapaiyo." huno apa'kesa
ali'ne.
10 Apa'kesa aliteke'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake
hu'a afine'kae "Na'ya hike'a mono hapali'a hapa'nepaiya
vaya'moki Ilaiya'a hokoteno etesikeno Anumaya Koti'a lak-
ufa alino katisea ve'ka henaka ekaiye hu'a hu'nae?" hu'a
afine'kae.
11 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne "He
lamake Ilaiya'a e'neno mi'ko ya alino alakepa huno no'ale
no'ale maleno avatati huke.
12 Avatati hukea'maki nakaeya lahapa'nepauve ani
Ilaiya'a ako e'nea'maki vaya'moki akaeya ake'a alakepa
hu'a o'ake'nayanake'a apa'kai'api afea apa'ku apa'kesa
afea kate a'kame ne'male'a aki'ae aka'ae kava hu'a ali'a
haviya hutakeno akufa akafu kino fali'ne. Fali'neanake'a
nakaeya'ae ani kava hu'a ko'ku'napakati e'noa ve'ka

vaya'mo alinate'nea ve'ka ali'a haviya hunatesakeno nakufa
nakafu kike.”
13 Yisasi'a ani ke huno hapapaike'a akaeya ke ne'afea
anaka'moki Yoni'a li falene'apatea ve'kae nehe hu'a afi'a
hale'nae.

Yisasi'a hafosa ya ne'akea mafa'ne alino kanale hute'ne.

14 Lusi vaya ali'a atalu hu'a mai'nake'a Yisasi'a akaeya ke
ne'afea anaka'ae u'a va'yi nehakeno mako ve'kamo'a Yisasi
aiyafi eno ape huno ale'ya alo ne'ano inake he.
15 “Anumayamoka mafa'ne'ni kalaki aito. Lusiya huno
hafosa ya ne'akeno atafi'ae lipi'ae asaka huno ne'atekeno
akufa akuya ne'vaiye.
16 Ina kava nehike'na kakaeya ke ne'afea anaka'aite
avale'na e'noa'maki mafa'ne'ni ali'a kanale hutesaya
lo'kiya'api o'male'ne.”
17 Nehikeno Yisasi'a mi'ko vaya'aife inake huno
hapapai'ne “Lapa'kaeya meni afina mai'naya vaya
hao'otake vaya mai'netapa nakaeyafe afitapa lapaipafi
o'male'nakeno lapaipamo'a kanale ohu'nea yafe
nakaeya alaka ne'nahaeye. Na'maki afina lapa'kaeya'ae
mai'nisuketapa nakaeyafe afitapa lapaipafi malekae?
Na'maki afina mako'ae nahau hulapatesoe? Ani mafa'ne
male avaletapa nakaeyate eo.”
18 Huteno Yisasi'a ani aipafi mai'nea Sata afe ke
ne'ama'kikeno ani ke ama'kea afina ani mafa'nemo aipafati
ataleno vikeno hafosa ya ne'akea ya'a kanale hute'ne.
19 Yisasi ke ne'afea anaka'moki apa'kai'apike Yisasite e'a
inake hae “Na'ya hiketa lakaeya ani mafa'nemo aipafati Sata
afe alita atalesuna lo'kiyati o'male'ne?” hu'a afike'nae.
20 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne
“Nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yatapimo'a aise
hu'nea yafe ani akufa kava hisaya lo'kiyatapi o'male'ne.
He nakaeya lamake lahapa'nepauve aise avina alakamo
aki'a masatati alakakana hutapa lapa'kaeya nakaeyafe
afitapa aise'a lapaipafi male'nininana ma avimafe ‘Heti'ka
mukaleka uvo.’ hininana afa'a hetino vinine. Nakaeyafe
afitapa lapaipafi male'naya yafenaketapa lapa'kaeya ‘Mako
ali'yafe lo'kiyati o'male'ne.’ hutapa ohukaki afa'a mi'ko
lo'kiya kava afa'a hukae.
21 Hukaya'maki ne'ya mosi'netapa Anumayamoteka afike-
saya ya'mo'ke ani Sata afe alitapa atalesaya lo'kiya yatapi
alikae.”

Yisasi'a aole afina “Fali'nisoapati ete'na hetikoe.” ke hapapai'ne.

22 Akaeya ke ne'afea anaka'ae Kalili koteka makopi ne'u'a
Yisasi'a inake huno hapapai'ne "Aise kana mai'nisunake'a
ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka
navale'a kame vaya'moki apayapi natekae.
23 Natesake'a nahaesake'na falikoe. Falitesuke'a kelifi ki-
nate'nisake'na aole kana maite'na kotiseama'a fali'nisoapati
ete'na hetikoe." huno hapapaike'a akaeya ke ne'afea
anaka'moki apaipamo'a kana'ake nehe.

Yisasi'a mono no ali'a alakepa hisaya miya male'ne.

24 Henaka'a Kapaneamu kumate u'a va'yi hake'a ala mono
no ali'a alakepa hisaya moni ne'alea vaya'moki Pitate e'a
inake hae "Lapa'kaeya alino lapaya nehea ne'mo'a ala mono
no ali'a alakepa hu moni ne'malefe?" hu'a afine'kae.
25 Afine'kakeno Pita'a inake he "He ne'male." huteno
no'ale uno haikeno Yisasi'a hokoteno mako ke inake
huno afine'ke "Saimoni Pitaka kakaeya ma yafe na'yane
hu'ka kakesa ne'afine? Mopafi ala kava vaya'moki vaya
apa'kufaleti ne'alea moni hana vayateti ne'ale? Apa'kai'api
nofi vaya'aleti'ke aeto hu'a ne'alifi fate nofi vayateti'ae
ne'ale?"
26 Afikekeno Pita'a inake he "Fate nofi vaya'alekati'ke
ne'ale." huno hikeno Yisasi'a akaeyafe inake he
"Lamake hane. Apa'kai'api nofi vayateti ta'kesi moni
no'alisayana lakaeya'ae ani kava huta Anumaya Koti anaka
mai'nonanaketa lakaiti moni lakaeyateti'ae ta'kesi moni
malesuna ali'ya o'male.
27 O'malekaiya'maki haviku ina akufa kava hisuna yafe
apaipamo'a haviya hisaki kakaeya li kotute u'ka faya he nofi
atale'nekeno hokoteno eno nesike'ka avayu hisana faya'mo
avaya ali'ka a'ka huli'ne'ka mako moni akekane. Ani
alisana moni ali'ka e'ka ani vaya apamisanakeno la'akaeya
la'akufale moni atale kate aino a'kanise."

Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate nala'a ala ve'ka maike?

18

1 Ani afina Yisasi ke ne'afea anaka'moki Yisasite e'a inake
hu'a afine'kae "Hana ve'kamo'a mi'ko vaya apa'kaseno
Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate ala ne maike?"
2 Hu'a afine'kakeno Yisasi'a mako aise mafa'ne ke hikeno
eno mi'ko vaya'ai folaka'apifi hetite'ne.
3 Heti'nikeno inake he nakaeya lamake lahapapauve
lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae nehutapa lapa'kufa alitapa
hai kava ataletapa ma akufa mafa'nemo nehea akufa kava
ohisayana Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate ohaikae.

4 Mako ve'kamo'a akai'a akufa avaleno ohaino mi'ko afina
aise mafa'nekana huno maiseana ani ve'kamo'a mako vaya
apa'kaseno Anumaya Koti'a kava yakai'nisea kumate haino
ala ve'ka maike.
5 Inaki mako ve'kamo'a nakaeyafe akesa afiteno ani akufa
aise mafa'ne avaleno aya hiseana ani ve'kamo'a nakaeya'ke
navaleno naya nehe.

Hao'otake au'ava ya'mo'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya apavaleno yane'kale.

6 Nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya mafa'ne anaka-
pati mako ve'kamo'a mako mafa'ne'ne "Hao'otake kava
ho." huno avaleno yakalesikeno hao'otake au'ava yapi
asaka hulaviseana ani ve'kamo'a lusi hao'otake kava
hukeanake'na lusi hanake'ke ya ani ve'ka amikoe. Ala yafa
ali'e'a ani ve'kamo ake'yale male'a nofiteti kitete'a avale'u'a
hake lipi yaka hutalesakeno faliseana aise hanake'ke
ya hane'nea'maki inaya akase'na nakaeya mako'ae ala
hanake'ke ya amikoe.
7 Avo'neo mopafi vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi
male'naya vaya apavale'a yane'kalaya vaya'aife lusiya hu'na
nahau hune'apatoe. Ani "Hao'otake kava heo." hu'a a'a
apavataka hisaya ya va'yi hukea'maki ani kava aepa he'a
ali'a fole ai'naya vaya'aife lusiya hu'na nahau hupatoe. Ani
vaya'aife "Avo'neo." hu'na "Hanake'ke ya lapa'kaeyate fole
aike." hu'na lusi nahau hulapatoe.
8 Inaki kaiyamopi kaya'mopi "Hao'otake kava ho."
huno kavaleno yakaleno havi kapi katesike'kaena ako ani
kaiya'ae kaya'ae he'ka hataka hu'ka yaka hutalo. Hataka
hu'ka yaka hutalesanakeno mako'ke kaiya'ae mako'ke
kaya'ae hane'nisake'ka kanale'ya hu'ka maike maike hu
kavamu alisane. Haviku aole kaiyala'ae aole kayatala'ae
hane'neno kavale'a ata leke leke nehea atafi yaka hutale
yafe mako'ke kaiya kaya'ake hane'nisike'ka kanale'ya hu'ka
maike maike hu kavamu alikane.
9 Ani kava huno mako'ke kaulakamo'a akea ya'mo'a
kavaleno yakaleno havi kapi visana kakesa kamisike'kaena
ani kaulaka ali'ka kati'ka atalo. Haviku aole kaulakala
hane'neno kavale'a ata leke leke nehea atafi yaka hutalesea
yafe mako'ke kaulaka'ake hane'nisike'ka maike maike hu
kavamu alisane.
10 Lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao. Haviku
ma mai'naya vaya'mokitapa mako ve'kae "Ina akufa
ya mai'ne." hutapa hisaki. Ani yafe nakaeya make
hu'na lahapa'nepauve ko'ku'napi akaeyate kava hu kayo
kayo vaya'amoki mi'ko afina ko'ku'napi mai'nea Afo'nimo
aukosafi ake'a ne'maiye.

11 Na'yafenomaki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea mafa'nemo'na mopafi e'noana mako yatefe
o'me'noki yakale'naya vaya hani yapi leke leke nehea atafi
visaya vaya apa'ku apame ali'na katisoa yafe e'noe.

Sipi sipi afu fanane hu'nea afumo avoya ke.

12 Lapa'kaeya na'yane hutapa lapa'kesa ne'afe? Mako
ve'kamo'a nayama'a kayo afu vani hataleti'a (100) afuyaka
ate'niseapati mako'ke afu'a fanane hu'nisikeno'aena ani
afumo afo'amo'a ani afue kahau akaifi o'akaiye? He mi'ko
afuyaka'a avimate apate'neno ani mako'ke fanane hu'nisea
afu'aena uno kahau akaiye.
13 Nakaeya lamake lahapa'nepauve ani ve'kamo'a ani
fanane hu'nea afu'a kahau ano akeno fole aiseana fanane
ohu'a afa'a mai'naya afu anaka'amokife amuse nehea
amusena akaseno mako'ae lusi amuse huke.
14 Ani kava huno ko'ku'na kumate mai'nea Afotapimo'a
nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya mafa'ne anakapati
mako'ke'a yakalesea yafe alaki lamake huno nohaiye.

Nepu lapasaki hao'otake kava hulate'nisaketaena hana'ya huta lahapaone lapatone nehuta laipa yuna hepatesune?

15 Mako nepu kasaki kakaeya yate atalave ali'nisike'kaena
lana'kaitotanike mai'netana “Ina akufa kava hana kava
hao'otake kava hananaki atalo.” hu'ka hapaiyo. Ha-
paisanakeno ani ke afiteno ani au'ava kava atalesike'kaena
“Nepu nasa'ni ako ete'na avaloe.” hu'ka hukane.
16 Inaki kakaeya ke ani ve'kamo'a o'afisike'kaena aolefi
aole'ae mako'ae vayapi apavalete'ka ani ve'kale uvo.
Visanake'a ani apavale'ka visana aolefi aole'ae mako'ae
vaya'moki'ae kaha'ma'a ake'ne'a hukate'nea kava hu'a fole
ai'a hu'a fa'ko hu'a ani ve'ka aumomo malekae.
17 Aumomo malesaya ke o'afisike'kaena u'ka Anumaya
Koti ke ne'afisaya vaya ali'a atalu hu'a ne'maisaya nopi
avale'ka uke'a akesa ne'ali'a aumomo maleo. Aumomo
malesaya ke o'afisike'kaena kakaeya make hu'ka huto “Ata-
lave kava hana yafe lakaeya'ae e'ka lo'ka'ka o'mai'ka kaote
u'ka Yisasi ke o'afi vaya'ae vaya apa'kufaleti kumaya'ya hu'a
ta'kesi miya ne'alea vaya'ae u'ka lo'ka'ka maiyo.” hu'ka
hapaiyo.
18 Ani ke hutesayana nakaeya lamake lahapa'nepauve
mopale mai'netapa “Ma ya atafa hutapa alaki heo.”
hisayana Anumaya Koti'ae ani kava huno ko'ku'napi
mai'neanakeno ani hu'naya ya “Atafa hutapa alaki heo.”
huno lo'kiya ke huke. Inaki mopale mai'netapa “Ma ya
ataleo.” hutapa hisayana Anumaya Koti'ae ani kava huno

ko'ku'napi mai'neanakeno ani hu'naya yafe “Afa'a ataleo.”
huno lo'kiya ke huke.
19 Inaki mako'ae mako ke lahapapaikoe mako aole
ve'kala'mokani mako ya alikefe mako'ke anaipale
mai'ne'ana ani yafe Anumaya Kotiteka afikesa'ana
ko'ku'napi mai'nea Afo'nimo'a anamike.
20 He aolefi aole'ae mako'ae vayapi nakaeyafe afi'a
naki ali'a asaka hukefe mako kumate ali'a anupa hu'a
mai'nisake'na nakaeya ani folaka'apifi mai'nekauve
hu'neane.

Ali'ya ve'kamo'a afalu'amofe “Ete'ka namisana ya'ka o'atalekauve.” huno hu'nea avoya ke.

21 Pita'a Yisasite eno inake he “Anumayamoka na'maki
afina nafu'nakana'a hao'otake kava hunatesike'naena ani
hao'otake kava hunate'nea kavafe kahaove katove nehu'na
naipa falu yapati ali'na ataletesoe? Mako naya hano
huteno mako nayatekati aole alisea afina hao'otake kava
hunatesike'naena kahaove katove nehu'na naipa falu yapati
ali'na ataletesufe?” huno afine'ke.
22 Afikekeno Yisasi'a inake huno hapaiye “Kakaeyafe
mako naya hano huteno mako nayatekati aole uno alea
afina ani kava ho hu'na nohoa'maki nakaeya inake hoe
lakesa afiketa atalona avamete hao'otake kava hukate-
sike'kaena ani kava hu'ka lakesa afiketa atalona avamete
kahaove katove nehu'ka kaipa falu yapati ali'ka ataleto
hu'nae nehoe.”
23 “Anumaya Kotika kava yakailato.” hu'a nehaya
vaya'moki ma akufa kava nehae. Mako kumate kava
yakai'nea ve'kamo'a akai'a ali'ya vayafe inake he “Yo'ka
lapami'noa miya'ni etetapa mi'ko nameo.”
24 Huteno alino avatati hukefe nehuno mako ve'ka
avalekeno eteno amisea miya'a o'afunama'a moni mako
ve'kamo ayatala hano huteno aiya mako kaya'a hano hea
kafu (15 kafu) ali'ya ne'alino miya alino ne'nea avamete
miya eteno amisea miya hane'ne.
25 Hane'nea'maki amute o'male ve'kakeno ala
kava yakai'nea ve'kamo'a inake he “Kakai'ka'ae a'ne
mafa'ne'ka'ae afenoya'ka'ae alu ve'kamo'a miya hutesike'ka
miya'nile ete'ka namikane.”
26 Nehikeno ani ali'ya ve'kamo'a kava ve'kamo aiyafi
ape hu'neno make huno hapaiye “Ina kava ohu'ka kahau
hunatete'ka vase hu'ka nakeva mai'neke'nao. Nakaeya
henaka'a mi'ko nami'nana miya'ka ete'na kamikoe.”
27 Nehikeno ala kava ve'kamo'a ali'ya ve'ka'a lusiya
huno hau huteteno ete'ka namikane hu'nea ya ne'ataleno
kahauve katove nehuno aipa falu yapati alino atalete'ne.

28 Ako alino atalete'nea'maki ani ali'ya ve'ka hatilavino
kumateka lavino akeana ali'ya lo'ka'ana ne'ali'a ve'ka
aketeno ani ve'ka mako afina akaeyafe inake he “Mako'ke
Sotapi ali'ya alineke'a miya ne'kamea akufa miya yo'ka
nameo.” huno hikeno ami'nea'maki eteno o'ami'ne.
O'ami'nea yafe ani kava ve'kamo'a hau hute'nea ve'kamo'a
afalu'amo ake'yafi atafa nehuno make he “Kakaeya yo'ka
kami'noa miya ete'ka mi'koma'a'ni makale nameo.”
29 Nehikeno ali'ya lo'ka'ana ne'ali'a ve'kamo'a ape hu'neno
inake he “Ina kava ohu'ka atalo. Afa'a kahau hunate'ka
kaipa falu hu'ka nakeva mai'neke'na henaka'a ete'na
kamikoe.”
30 Nehikeno ani ve'kamo'a inake he “He'e ina akufa
ke no'nahaiye. Nofi nopi hukate'nisuke'ka mai'ne'ka
ete'ka namisanake'na ani nofi nopati atale'ka uvo hu'na
hukatekaove.”
31 Nehike'a mako lo'ka'a ali'ya ne'alea vaya'moki ani kava
hea ya akete'a apaipa haviya nehike'a kava ve'kale u'a mi'ko
hu'nea kava hu'a fole aine'atae.
32 Hu'a fole aine'atakeno ala kava ve'kamo'a aipa falu
hute'nea ali'ya ve'kae ke hikeno akaeyate ekeno make huno
hapaiye “Kakaeya lusi havi ali'ya ve'ka mai'nane. Hokote'ka
nakaeyafe e'ka avi lanake'na mako yo'ka kami'noa miya
ete'ka o'naminake'na kahaove katove nehu'na naipa falu
yapati ali'na atalekate'noe.
33 Nakaeya kakaeyafe nahau hukate'noa'maki na'ya
hike'ka lo'katana ali'ya ne'ali'a ve'kae kahau hu'ka
no'atane?”
34 Huteno ala kava ve'kamo'a lusi hai vaiteno nofi nopi
avaleno uno kayo amisaya vaya'moki apayapi atekeno
lusi akafu ya ali'ne. Ala kava ve'kamo'a inake huno
hapapai'ne “Henaka'a mi'ko yo'ka ami'noa miya'ni eteno
namitesiketapa atalekeno vino.” huno hapapai'ne.
35 Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya lapafu-
tapa'kanaki atalave kava hulapatesaketapaena ameka la-
paipaleti ohutapa lamake hutapa atalave ya'ape laha-
paone lapatone nehutapa lapaipa falu yapati alita atale
o'apatesayana ko'ku'napi mai'nea afo'nimo'a ani kava huno
lapa'kaeya'ae nofi hute'naya kava huno nofi hulapatekaiye.”

Yisasi'a ve alave atane yafe hu'ne.

19

1 Yisasi'a mi'ko mani ke huno hano huteno Kalili ko
ataleno Yotani li'mo mekakaya aupalika uno Yutia koteka
ukefe u'ne.
2 Ne'vike'a mi'ko vaya'moki hafai'a Yisasi a'kame vakeno
ani aupalika kali'api alino kanale hupate'ne.

3 Kanale hune'apateke'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya'moki Yisasite e'a hao'otake ke hisea'aene hu'a a'a avataka nehu'a inake hu'a afine'kae “Mako ve'kamo'a a'a ataleseana ke male male'nea ke alino atakaesifi afa'a kanale huke?” hu'a afike'nae.
4-5 Afine'kakeno Yisasi'a anona'a ke'apile inake he “Lapa'kaeya Anumaya Koti avopi hapalitapa o'ake'nafe inake hu'a kamale'nayane

‘Anumaya Koti'a hae afina aepa heno ve'ae a'ae alo humale'neane.’ huno hu'neane.

Mako ke inake hu'a kamale'nayane

‘Ve'ae a'ae alo humale'nea yafe mako ve'kamo'a ita afo'amokani anataleno a'amo'ae aino lo'kakaiye. Ai'ana lo'kaesa'ana ani aolemokani ana'kufamo'a mako'ke'ake alino hapakaiye.’ huno hu'neane.

6 Ina kava hinakeno mako'ae aole kanola o'maika'a'maki meni mako'ke ana'kufa hapaeke'ana mai'na'anakeno ani yafe Anumaya Koti'a ana'kaeya ako alino hapainate'neanakeno mako mopale kanomo'a ani alavela mai ya'ani alino atane o'anatese.”
7 Nehike'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki Yisasife inake hu'a afine'kae “Na ya hikeno Mosese'a mako ke male male'nea kefi inake huno lahapai'ne ‘Vemo'a a'a avo kano ne'amino hutesikeno hano huke.’ huno hu'neane?”
8 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “A'ke'ainaka ma mopa alo hu'nea afina mani kava ohane'nea'maki lapa'kaeya ke o'afitapa vekano'kano haya yafe Mosese'a a'ne apatalesaya ke kamale'ne.
9 Nakaeya inake hu'na lahapa'nepauve mako ve'kamo a'mo'a kumai ohe'nisikeno anau'amo'a ataleno alu a aliseana ani ve'kamo'a kumai kava hu'ne.”
10 Hike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki Yisasife inake hae “Alave lo'ka'a mai au'ava yana lusi lo'kiya ke hane'nea'maki ana o'alita afa'a me'ku'ake maisune.”
11 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Ani haya ke lamake nehaya'maki mi'ko vemoki a o'alisaya lo'kiya'api o'male'nea'maki Anumaya Koti'a a o'alisaya lo'kiya apami'nea vaya'moki ani kava hu'a a o'alikae.
12 Mako vaya'moki a alikaya'maki mako vaya'moki a alisaya lo'kiya'api o'male'ne. Ani vayapati mako vaya'a ita'apimoki alipataya afina ve kahauma a kahauma mai'naya yafe a o'ali'nae. Ani kava hu'a mako vaya'aina apa'kayamo afaya'aitale'nisayana a o'alikae. Mako vaya'moki ‘Anumaya Koti'a kava yakainatesike'na akaeya ali'ya ali'na Yisasi ke hapapaisoa yafe a o'alikoe.’ hu'a hu'nae. ‘Ani ke afi'na a'kame malesoa lo'kiya'ni hane'ne.’ huno hisea ve'kamo'a ani kava hise.”

Yisasite aise aise mafa'ne apavale'a e'nae.

13 Vaya'yakamoki mafa'ne'api Yisasi'a aya male
ne'apateno Anumaya Kotiteka ke huno afikesea yafe
apavale'a ne'ae. Apavale'a ne'ake'a akaeya ke ne'afea
anaka'moki inake hae "Ina akufa kava oheo." hu'a ke
apama'ki'nae.
14 Ke ne'apama'kikeno Yisasi'a ani ya aketeno inake hu'ne
"Afa'a ka o'a'kanitapa afa'a apataleke'a ani aise aise mafa'ne
nakaeyate eo. 'Inamu mafa'ne mai'none.' hu'a 'Lo'kiyati
o'male'ne.' hu'a nehaya vaya'mokike 'Anumaya Kotife
yakailato.' hu'a nehaya vaya mai'nae."
15 Ani ke huteno Yisasi'a mafa'ne'api aya apa'kufale
malepateteno ani kuma ataleno aluleka u'ne.

Lusi afeno male'nea ve'ka Yisasite e'ne.

16 Mako ala ve'ka lusi afeno'ya male'nea ve'kamo'a Yisas-
ite eno inake he "Vae ali'ka apaya nehana Nenao nakaeya
hana kanale kava hute'na maike maike hisoa navamu
alikoe?"
17 Afine'kekeno Yisasi'a akaeyafe inake he "Na ya hike'ka
kanale kavafe nafike'nane? Mako'ke ve'ka Anumaya Koti'a
kanale ve'ka mai'nea'maki maike maike hu'ka maisana
kavamu alisu'kaena Akaeya ke male male'nea ke a'kame
malo."
18 Nehikeno Yisasife inake huno afine'ke "Hana akufa ke
male male'nea ke nehane?" Nehikeno Yisasi'a inake he "Ke
male male'nea kemo'a inake hu'ne kakaeya vaya hakeno
ofalino. Kumai kava oho. Kumaya ya oho. Ma ve'ka
hao'otake kava nehe hu'ka kake'atike ke fai'ka mako ve'ka
ha'opaiyo.
19 Ita'kafo'kamokani ke kanale'ya hu'ka a'kame malo.
Kakai'kae ne'kahaiya avamete male'ka alu vayafe kahaino."
20 Hapaikeno ani lusi afeno male'nea nahaeya ve'kamo'a
inake he "Vae ali'ka apaya nehana Nenao nakaeya mi'ko ani
ke a'kame male'noa'maki nakaeya hana akufa kava'ae hisoa
yafe nehane?"
21 Hikeno Yisasi'a ani ve'kae inake huno hapai'ne
"Kakaeya alaki alakepa ve'ka maisoe hu'kaena mako
kava'ae hisanana ho'ka katesike'ka alakepa ve'ka maikane.
Kakaeya u'ka mi'ko afeno ya'ka apamisanake'a miya faite-
sake'ka ani miya ali'ke'ka afeno'api o'male vaya fa'ko fa'ka
hu'ka apameo. Ina kava hu'ka apamisanana Anumaya Koti
ko'ku'na kumate mi'ko kanale'nale afeno katekaiki meni
apamite'ka e'ka na'kame malo."
22 Nehikeno ani ve'kamo'a ani ke afiteno lusi moni
afeno male'neno o'atalesea yafe aipamo'a lusiya huno kana
hikeno ataleno u'ne.

23 Utekeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae inake
huno hapapai'ne “Lamake lahapa'nepauve lusi moni afeno
male'naya vaya'moki lusiya hu'a kasake'ke ne'ai'a Anumaya
Kotife kava yakailato hu'a hukae.
24 Mako ke'ae lahapapaisoe puluma'kakana afu aki'a
kamoloe hu'a aki ne'aya afumo'a kena nefa'kanea
ne'kayamo kapi faleno a'kayopa lavino viseana afa'a vakayo
huno ukife? He'e faleno a'kayopa lavino o'vinine. Ani
kava hu'a lusi moni afeno male'naya vaya'moki Anumaya
Kotife ‘Kava yakailato.’ hu'a ke hu'a afike yafe lusiya hu'a
kasake'ke ne'ai'a afino'kae.”
25 Nehike'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki ani ke afite'a
lusiya hu'a atali atalu hu'a halake'a ne'mai'a inake
hu'nae “Ina kava hisike'aena nalaki'ke maike maike hisaya
apavamu alikae?”
26 Nehakeno Yisasi'a aulu hapalitata nehuno make
he “Vaya'moki apa'kai'api lo'kiya'api o'male'neanake'a
ohukaiya'maki Anumaya Koti'a lo'kiya'a hane'neanakeno
mi'ko ya afa'a alo huke.”
27 Hikeno Pita'a inake nehe “Akeko lakaeya mi'ko yati
ataleteta ka'kame ne'onana lakaeya na ya alikune?”
28 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Lamake
lahapa'nepauve mi'ko ya alino haekafa hisike'na
ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ala
naki hanesike'na kava ali'na yakaisoa yafe ano hale'nea
fai mai yate fai maikoanaketapa ani kanafi nakaeya
na'kame ne'malesaya vaya'mokitapa nayatala'a hano
huteno naiyalekati aole alea (12) ala kava vaya fai ne'maiya
yate nahaopa'ale fai mai'netapa Isaleli nofi vaya nayatala'a
hano huteno naiyalekati aole alea nofi vaya'aite kava ya
alitapa yakaikae.
29 Yakaikayanake'a mi'ko vaya'moki nakaeyafe afi'a
apaipafi male'naya yafe apa'kesa afite'a no'api'ae
nepu'apimoki'ae apasa'apimoki'ae ita afo'apimoki'ae
mafa'ne'apimoki'ae mopa'api'ae atale'a visayana Anumaya
Koti'a ani ya huno atale'naya no'api'ae nepu'apimoki'ae
apasa'apimoki'ae ita afo'apimoki'ae mafa'ne'apimoki'ae
mopa'api'ae atale'a nakaeya kele e'naya yafe atale'naya
yate halate mako'ke hataleti mi'ko apamisuke'a maike
maike hu apavamu'ae alikae.
30 Meni kanafi ala vaya mai'naya vayana henaka'a aise
vaya maisake'a meni kanafi aise vaya mai'naya vayana
henaka'a u'a hokote'a ala vaya maikae.”

Mako nofi alakamo hoyafi ali'ya vaya'ai avoya ke.

20

1 Anumaya Koti'a kava alino yakaipate'nea kava'amo'a
ma kava hu'ne. Lusi mopa'a hane'nea ve'kamo'a vaini nofi
alaka hoya'afi ali'ya vaya apavalekefe natepati u'ne.
2 U'neno ali'ya alisaya vayafe inake he “Hoya'nifi mako'ke
afina ali'ya alisaya yatena mako'ke kina lapamite lapamite
hukoe.” hike'a mi'ko'amoki “Kanalene.” hakeno hoya'afi
hupateke'a u'nae.
3 Utakeno ani hoyamo afo'amo'a yake haineno naini
kilo'ki nehikeno vaya ali'a atalu hu'a ne'maiya kumate uno
akeana mako fate vaya ali'ya o'ali'a afa'a heti'a mai'nakeno
apa'ke'ne.
4 Apa'keteno ani vaya'aife “Hoya'nifi utapa ali'ya al-
isake'na kanale hu'na miya lapamikoe.” hike'a u'nae.
5 Utakeno yake haineno folaka nalakate maite lavino
unetino tali kilo'ki huke hea kanale'ae ani kava huno
mako'ae ali'ya vaya apavaleke'a hoya'afi u'nae.
6 Utakeno ani kava huno yake lavino nefalekeno uno
mako vaya apa'keteno inake he “Ma vayana hana ya hutapa
ali'ya kanamaki afa'a felu mai'nakeno unetino hani kisea
kava nehe?”
7 Nehike'a ani vaya'moki inake hu'a hapai'nae “Mako
ve'kamo'a ‘Ma ali'ya aleo.’ huno huolate'niketae afa'a
mai'none.” hu'a hakeno “Kanalenaki lapa'kaeya'ae utapa
nakaeya hoyafi ali'ya aleo.” huno hupate'ne.
8 Une velo amakike'a nofi alaka hoyamo afo'amo'a ali'ya
kava ve'ka'aena inake huno hapai'ne “Mi'ko ali'ya vaya'aife
ke huke'a esake'ka miya'api apameo. Aepa he'ka henaka e'a
ali'ya ali'naya vayatekati apamime u'ka natepati hokote'a
e'a ali'ya ali'naya vayana henaka'a apameo.”
9 Hikeno une faefu kilo'ki aepa he'a ali'ya ali'naya vaya
akeno vani kina apamite apamite hu'nike'a ali'nae.
10 Alitake'a ali'ya natepati aepa he'a ali'naya vaya'moki
“Ako ala moni alikune.” hu'a apa'kesa afi'naya'maki
mi'koma'a alaki vani kina vani kina'ake apami'ne.
11-12 Apamike'a alite'a ani hoyamo afo'amofe lusi ke
ne'ama'ki'a inake hae “Lakaeya natepati eta alaka ali'ya
ne'alunakeno yakemo'a laleno lasakali'neanakeno miya
mako'ae ala huno laminina'maki hana ya huno'ae hae
une'ato mako'ke aova'ake e'a ali'ya ali'naya vaya'ae mako'ke
avamete ne'alune?”
13 Hu'naya'maki ani hoyamo afo'amo'a hetino ani vaya'ai
folakapi mako ve'kae inake he “Vae vaya'nimoka afeo.
Nakaeya kumaya'ya hu'na kaipa ali'na haviya ohu'noe.
Nate'mo ‘Vani kinale kanale mako'ke afina ali'ya alikape.’
huke'kae'mo ‘Kanalene.’ ohu'ne'kae ani ke nehape?

14 Hai anima'a alite'ka no'kaleka uvo. Hokote ali'ya
vaya'ni apamoa avamete henaka ali'ya vaya'ni'ae mako'ke
kava hu'na nakai'ni yanake'na hai lapami'noe.
15 Ani miya nakai'ni ya hane'ne. Nakai'ni moni'nileti
hoa kavafe oho hutapa nehafe? Nakaeya vaya kai'na'kai
kava nehoa'maki na kava hike'ka kaipa afi'ka haviya
hune'natane?"
16 Ani akufa avamete henaka vaya'moki hokotesake'a
hokote vaya'moki henaka ekae. Meni afina ala vaya
mai'naya vaya'moki henaka'a aise vaya maisake'a meni
afina aise vaya mai'naya vaya'moki henaka'a u'a hokotekae
huno hu'nea avoya ke Yisasi'a hu'ne.

Yisasi'a aole'ae mako'ae afina "Nahaesake'na fali'nisoapati ete'na hetikoe." ke huno fole ai'ne.

17-18 Mi'ko vaya Yelusalemu nehaikeno Yisasi'a aiyalekati
aole alea anaka'ae akai'a'ae apaote lo'ka'a kateka ne'u'a
inake huno hapapai'ne "Afeo meni Yelusalemu haisunake'a
ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka natafa
hu'a navale'a mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a
hapa'nepaiya vaya'ai apayapi'ae natekae. Natesake'a kake
hunatete'a nahaesake'na falisoa ke hu'a hayakae.
19 Ke hu'a hayate'a navale'a Isaleli nofi o'mai vaya'ai
apayapi natesake'a hu'a haviya hune'nate'a aufe nofi kay-
oteti sefu namakite'a yofo yosale nasaimale'ne'a nahae-
sake'na falikoe. Falitesuke'a kelifi kinate'nisake'na aole
kana kelifi mai'nisoapati kotiseama'a Anumaya Koti'a eteno
alino hetinatekaiye."

Yemisi'ae Yoni'ae ana'kaeya "Kava maisu'ae." neha'ae.

20 Ani afina Sepeti a'a'ae mafa'nela'a'ae Yisasite e'a
ita'animo'a Yisasi aiyafi ale'ya lo'a'neno mako yafe afikekefe
nehe.
21 Afikekefe nehikeno Yisasi'a ani afe inake he "Kakaeya
na ya hunato hu'kae nehane?" huno hikeno ani a'mo'a
inake he "Kakaeya kava ali'ka yakaisana kumate u'ka
mai'ne'ka ke huke'ana aole mafa'nela'nimokani mako'mo'a
kaya lamaka maisikeno mako'mo'a kaya haoka maise."
22 Huno afi ne'kekeno Yisasi'a inake he "Lapa'kaeya
nafine'kaya ya afitapa ha ole'nae. Falisoa ya atu'ake
nehea li'kana nehea'maki ani li hane'nea kepati nakaeya
nekefe nehuki lana'kaeya'ae kanale ani li neka'afe?" huno
anafikeke'ana "Afa'a nekau'ae." neha'ae.
23 Neha'akeno Yisasi'a ana'kaeyafe make huno hanapai'ne
"He nakaeya nesoa kepati li neka'a'maki ala vaya ne'maiya
yana naya lamaka'ae haoka'ae maisa'a ve'kalana nakaeya
ya o'male'niki Anumaya Koti'a akai'a yanakeno ani naya

lamaka'ni'ae haoka'ni'ae maisaya vaya apa'keteno ako alino
avatati huteno alino kanale hupate'ne.” nehe.
24 Nehike'a laya aole hano hea anaka'moki ani ke afite'a
ani konakala'anife apaipa afi'a haviya hune'anatae.
25 Afi'a haviya hune'anatakeno Yisasi'a apa'kaeyafe ke
hike'a akaeyate akeno inake huno hapapai'ne “Mopale ala
kava vaya'moki ‘Lakaeya ako ala kava vaya mai'none.’
hute'a Isaleli nofi o'mai vayafe ke ne'apama'ki'a lo'kiya ali'ya
ke hune'apatake'a ke'api afi'a a'kame ne'malae.
26 Ina kava nehaya'maki lapa'kaeya folakapi ina akufa
kava o'malesikeno mako ve'ka ‘Nakaeya kava ve'katapi
maikefe nehoe.’ hisea ve'kamo'a mi'ko vaya'ai kayo kayo
ve'ka maise.
27 Inaki ‘Nakaeya hokote kava ve'katapi maisoe.’ hisea
ve'ka afa'a miya o'ali ali'ya ve'katapi maise.
28 Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo ali-
nate'nea ve'ka vaya'moki naya hu'a kanale naha'maesaya
yafe o'me'noa'maki nakaeya vaya apaya hu'na ali'ya
ve'ka'api maisoa yafe e'noe. E'ne'na nesu ve a'ne hao'otake
ya'apimo'a nofi kipate'nea yapati kalu he'na apavalesoa
miya hepatesoa yafe nakai'ni falikefe e'noe.”

*Yisasi'a anaulaka apo ka'nea ve'kala alino kanale hu-
nate'ne.*

29 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae Yeli'ko kuma atale'a
ne'vake'a lusi vaya'moki Yisasi a'kame u'nae.
30 A'kame ne'vake'a aole anaulaka apo ka'nea ve'kala kate
mai'na'ake'a “Yisasi'a lana'kaseno ne've.” haya ke afite'ana
inake hu'ana ke neha'ae “Teviti akeho'amoka amuse'ka
nehu'aki la'akaeya kalaki aila'ato.” hu'ana ka ne'a'ae.
31 Ka ne'a'ake'a vaya'yakamoki ke ne'anama'ki'a inake hae
“Ke ohutana lanavaya atana a'kanilitana mai'ao.” hu'a
lo'kiya kefati hanau'naya'maki mako'ae ani ke neha'ae
“Anumayamoka Teviti akeho'amoka amuse'ka nehu'aki
la'akaeya kalaki aila'ato.”
32 Neha'a ke Yisasi'a afiteno anile heti'neno inake he
“Nakaeya na kava hulanatesoa yafe nelahanaiye?”
33 Hike'ana ani netala'mokani inake ha'ae
“Anumayamoka amuse'ka nehu'aki la'aulakati'a ali'ka
kanale hula'atesanaketa'a aketa'a halai hisu'ae huta'ae
nehu'ae.”
34 Neha'akeno Yisasi'a ani netala hau hunateteno
anaulakale aya ne'malekeno makale ani anaulaka halai
hike'ana akete'ana Yisasi a'kame u'na'ae.

Yisasi'a ala kava ve'kakana huno Yelusalemu hai'ne.

21

1-2 Yelusalemu kumate ukefe Petafasi ne'u'a Yelusalemu haute hane'nike'a ake'nae. Petafasi kuma Olivi yosa'ake hane'nea avima'mo aki'nale hane'ne. Anile mai'ne'a Yisasi'a aole akaeya ke ne'afi'a ve'kala hune'anateno inake huno hanapai'ne muka kumate ne'utana atupale note utana hosikana afu ita'amo'ae ana'au'a'ae ate'nayanaketana akeka'ae. Aketetana kalu hetana avaletana male e'ao.

3 Mako vaya'moki lanafikesaketanaena inake hutana hi'ao "La'akaeya kava ve'kamo'a mako ali'ya alikefe nehuno 'Avaletana e'ao.' hiketa'ae ne'avalo'ae." hutana hapapaisa'ake'a "Afa'a avaletana vi'ao." hulanatekae."

4 Ani afina hu'naya kava'mo'a Anumaya Koti aune ve'kamo hu'nea ke ako fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hu'ne. A'ke'ainaka make huno kamale'neane

5 Yelusalemu vaya'aife inake heo "Meni lapa'kaeyate kava yakailapate'nea ve'ka akufa alino ohai ve'ka hosikana afumo akofetule fai mai'neno ekaiye. Hosikana afumo ana'au'amo akofetule fai maino ekaiye." huno kamale'neane.

6 Akaeya ke ne'afi'a ve'kala'mokani u'ana Yisasi'a hanapai'nea ke hu'na'ae.

7 Ani hosikana afu ana'au'ae ita'amo'ae Yisasite avale'ana ete'ana ana'kufaleti yasi kena'ani asaki'ana ani afumo akofetule maleta'akeno Yisasi'a anile fai mai'ne.

8 Fai mai'neno kate ne'vike'a mi'ko vaya'moki "Ala ve'ka ne'e." hu'a mako'amoki apa'kufaleti kena'api asaki'a kate ne'ya'kaike'a mako'amoki yosa haita hane'nea a'kopayaka alo a'a kate ya'kaimale'nakeno e'ne.

9 Aukosaleka'ae a'kameleka'ae ne'vaya vaya'moki inake hu'a nehae "Ala ve'ka lakufa ali'ka katisana ve'ka kanale'ya hu'ka ne'ane. Teviti akeho'amoka kanale'ya hu'ka ne'ane. Anumayamo ali'ya alisanafe hukate'nea ve'ka Anumaya Koti kanale manu kamino kaya hu'ne. Hanafaka mai'nea Anumaya Koti lakufa alino katiseafe hukate'nea ve'kae amuse'a hisune." hu'a nehae.

10 Nehakeno Yisasi'a Yelusalemu kumapi nehaike'a mi'ko vaya'moki atalitalu nehu'a inake nehae "Vae mani ve'ka nala'a ne'e?"

11 Nehake'a anile atalu hu'naya vaya'moki inake hae "Yisasi'a Nasaleti kumateti ve'ka Kalili kotekati Anumayamo aune ve'ka ne'e." hu'a hu'nae.

Ala mono nopi moni afeno male'a ne'alea vaya Yisasi'a hapafaitale'ne.

12 Yisasi'a ala mono nopi hai'neno mi'ko moni afeno male'a ne'alea vaya'ae anifati miya nehaya vaya'ae aepa heno hapafai ne'ataleno alu kotekati moni ali'e'a

ne'atalake'a ani kote moni ete'a yahae hu'a ne'apamea
vaya'ae hipa'api'ae mi'ko namayaka apate'a mai'nake'a
miya nehaya fai mai ya'ae alaki alino ako'ya faitale'ne.
13 Yisasi'a inake he "Anumaya Koti avopi make hu'neane
'Nakaeya nofe mi'ko vaya'moki Anumaya Kotiteka afikesaya
no hane'ne.' huno kamale'neane.
Ani no hane'nea'maki lapa'kaeya mani nofe afitapa afa ya
hutetapa afeno no maletapa kumaya vaya'moki no'kana
nehiketapa kumaya kava nehae." hu'ne.
14 Yisasi'a ani mono nopi mai'nike'a mako apaulaka apo
ka'nea vaya'ae apaiya haviya hu'nea vaya'ae akaeyate akeno
alino kanale hupate'ne.
15 Alino kanale hupate'nea'maki ala mono nopi kava
vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae e'a akayana
Yisasi'a o'ake'naya avame lo'kiya ya nehike'a ne'ake'a
afi'nayana mako mafa'nemoki ala mono nopi mai'ne'a Yisas-
ife ala kefati inake hae "Teviti mafa'nemoka lakufa ali'ka
katisanafe hukate'nea ve'ka mai'nananaketa lusi amuse'ka
hisune." hu'a haya ke afite'a ani vaya'moki apaipamo'a
haviya hu'ne.
16 Apaipa haviya nehike'a inake hae "Haya ke afi'nape?"
hu'a afikakeno Yisasi'a inake he "He afi'noe. Lapa'kaeya
ma ke hapalitapa afi'nafi o'afi'nae? Mani ke Anumaya Koti
avo'mo'a inake hu'neane
'Inamu mafa'ne'ae nu ne'nesaya mafa'ne'ae apavayafati
kanale'ya hu'a Anumaya Koti aki ali'a asaka hukae.'
huno kamale'neane."
17 Ina ke huteno apataleno Yelusalemuti ani hani'ainaka
lavino mako aise kumate Petani hava'ne.

Yisasi'a fiki yosa ke ama'kikeno vai'ne.

18 Havate'a natepati Petani kuma atale'a halate ete'a
Yelusalemu ukefe kateka ne'vakeno Yisasi'a aka nele.
19 Aka nelekeno ka aki'nale mako yosa ake'ne. Ani
yosamo aki'a fiki. Yisasi'a aketeno uno ani yosa aepale
heti'neno akeana alaka'a o'ano haitayaka'ake hane'nikeno
Yisasi'a ani yosaena inake he "Kakaeya alaka'a o'a'nana yafe
alaki mako'ae alaka'a o'akane. Alaka'a o'ae yosa heti'ka
maikane." huno nehikeno makale'a vai'ne.
20 Vai'nike'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki akete'a lusi
apamo'yo aite'a inake hae "Na ya hikeno ani fiki yosa
makale'a ako vai'ne?"
21 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye "Lamake
hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya 'Anumaya Koti'a mi'ko ya
afa'a alo huke.' hutapa afitapa lapaipafi maletapa lo'kiya
vai'netapa aole lapa'kesa o'afisayana fiki yosa hute'noa
kava'ae mako kava'ae hukae. Ma avimafe 'Kalafa lavi'ka

ala li kotupi laveo.’ hutapa hapaisakeno'aena ani ke a'kame
maleno lavike.
22 Ani yafe Anumaya Kotiteka afikesayana ‘Anumaya
Koti'a kanale huno afikesuna ya lamike.’ hutapa afitapa
lapaipafi malesayana ani afikesaya ya lapamike.”

Yisasife “Nala'a lo'kiya ali'ya alisana yafe hukate'nike'ka ani ali'ya ne'aline?” hu'a afine'kae.

23 Yisasi'a eteno ala mono nopi uno alino apaya nehike'a
ani mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya
vaya'ae ani kumate ala ala vaya'ae akaeyate e'a inake hu'a
afine'kae “Kakaeya hana akufa kaki hane'nea ve'kake'kae
mani ali'ya ne'aline? Hana ve'kamo'a ‘Inani akufa ali'ya
aleo.’ huno kahapaiteno lo'kiya kami'nike'ka mani ali'ya
alime u'ke'ka nehane?”
24 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Nakaeya'aeti
mako ke lapafikesuketapa lapa'kaeya ani lapafikesoa kemo
aepa'a nahapaisake'naena nakaeya'ae ani ali'ya ne'aloa
lo'kiyamo aepa'a lahapapaikoe.
25 Inake hu'na lapafine'koe Yoni'a li fale nelapatea
yana Anumaya Koti'a ko'ku'napakati lapami'nea yapi vay-
atafa'moki lapami'naya yane? Ani yafe hutapa fole aitapa
nahapaiyo.” Hike'a apa'kai'api sume ke hu'a mikafi mafi
nehu'a inake hae “Anumaya Koti'a ko'ku'napakati lami'nea
yane huta hisunana halate lakaeyafe na'ya hiketapa afitapa
lapaipafi o'male'nae huno huke.
26-27 Hukea'maki mi'ko vaya'moki ‘Yonife Anumaya
Koti aune ve'ka mai'ne.’ hu'a hu'naya yafe ‘Lakaeya
vaya'moki hute'naya ve'ka mai'ne.’ huta hisunake'aena
ani vaya'moki ke lama'kikae.” hu'a apa'kesa afite'a ani
vaya'aife koli nehu'a Yisasife inake hae “Nala'a hute'nifi?
Lakaeya o'afi'nonanaketa huta fole aita kaha'opaikaune.”
hu'a hakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Lapa'kaeya
naha'opaisayana nakaeya'ae ani kava hu'na ali'ya ne'aloa
lo'kiyamo aepa'a lahapa'opaikoe.”

Mako ve'kamo aole mafa'nela'amokani avoya ke hu'ne.

28 Na lapa'kesa ne'afe? Mako ve'kamo'a aole mafa'ne'ala
mai'na'akeno afo'a'nimo'a uno hokote mafa'ne'aena inake
he “Mafa'ne'nimoka meni afina u'ka nofi alaka hoyafi ali'ya
aleo.”
29 “Ali'ya aleo.” huno ha'nepaikeno mafa'ne'amo'a inake
he “O'ukoe.” huteno'ae'maki henaka'a aipa aino yahae
huteno uno ali'ya ali'ne.
30 Afo'animo'a uno henaka mafa'ne'ae ani ke
huno ha'nepaikeno inake he “Nakaeya u'na alikoe.”
huteno'ae'maki o'u'ne.

31 “Hana mafa'nemo'a afo'amo ke a'kame male'ne?” huno
apafikeke'a “Hokote mafa'ne'amo'ae.” hakeno Yisasi'a
apa'kaeyafe inake he “Lamake hu'na lahapa'nepauve ku-
maya'ya nehu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea
vaya'ae kumai kava hulitata nehaya a'ne'ae lapa'kase'a
hokote'a Anumaya Kotife ‘Kava yakailato.’ hu'a nehae.
32 Yoni'a va'yi hu'neno alakepa hutapa maisaya ka
lapaveliketapa lapa'kaeya akaeya ke afitapa lapaipafi
o'male'naya'maki kumaya'ya nehu'a vaya apa'kufaleti
ta'kesi miya alilitata nehaya vaya'ae kumai kava hulitata
nehaya a'ne'ae akaeya ke afi'a apaipafi male'nae. Apaipafi
male'naya'maki lapa'kaeya ani haya kava ake'naya'maki
lapaipa aitapa yahae ohutapa hao'otake yatapi o'ataletapa
akaeya ke afitapa lapaipafi o'male'nae.”

Hao'otake kava vaya'moki nofi alaka hoyale yakai'naya avoya ke.

33 Yisasi'a inake he mako avoya ke afeo. Mako ve'kamo'a
nofi alaka hoya vaimaleteno keki'ya huno veko humaleteno
ani hoya vekofi nofi alakayaka alaki'e'a havaitemale'ne'a
apaiyaleti a'a latikeno lima'a lavisea keli'ae kafimaleteno
hoyale yakaino maisea ve'kamo nona kino asaka huno ki-
male'ne. Kimaleteno no'apa'kea vaya'aife “Etapa hoya'nile
yakaitapa maiyo. Ani nofi alakafati fa'ko fa'ka hutapa mako
aleo.” huteno mako alu koteka u'ne.
34 Henaka'a nofi alaka afu nelesifi kanale hoyamo
afo'amo'a ali'ya vaya'a hoya'ale ne'yakaiya vaya'aiteka
hune'apateno inake hu'ne “Ne'ya mako alitapa eo.” huno
hupateke'a ani hoyaleka u'nae.
35 U'nake'a ani hoyafi ali'ya vaya'moki kayo ali'e'a ani
hupateke'a e'naya ali'ya vaya'aipati mako ve'ka ne'amaki'a
mako ve'ka amaki'a kine'ate'a mako ve'ka yafa kayoteti
amaki'nae.
36 Hapatakeno hoyamo afo'amo'a hokoteno aise'a
hupate'nea'maki meni mako'ae nesu ali'ya vaya
hupate'nea'maki hoyale kava vaya'moki ani kava'ke
hupate'nae.
37 Ani kava'ke hakeno hoyamo afo'amo'a mafa'ne'a
hutekefe nehuno inake he “Nakai'ni mafa'ne'ni hutesukeno
viseana hoyafi ali'ya vaya'moki nakai'ni mafa'nemo keke'a
afikae.” huno akesa afiteno mafa'ne'a hutekeno u'ne.
38 U'nea'maki ani hoyafi ali'ya vaya'moki make hu'a
hu'nae “Ma mafa'nemo'a ani hoyamo afo'amo mafa'ne
henaka'a mi'ko afo'amo ya alikeanaketa ako haeketao.
Haesunakeno falisiketa mani hoya'ae mi'ko ya'ae lakaiti ya
hamalekaiye.” hu'a nehae.

39 Hute'a ani mafa'ne atafa hute'a ani hoyafati ma'aileka
avale'a yaka hutale'ne'a hakeno fali'ne.
40 Ani kava hu'naya yafe lapa'kaeya na lapa'kesa ne'afe?
Henaka'a ani hoyamo afo'amo'a esea afina ani hoyafi ali'ya
vaya'aina na akufa kava hupatekaiye?
41 Yisasi'a ina ke hike'a apa'kaeya inake hae "Hao'otake
ali'ya vayanakeno hoyamo afo'amo'a esea afina alaki lesate
hapaesike'a falitesakeno ani nofi alaka hoya alino mako
vaya apamisike'a ali'ya ne'alisakeno ne'ya afulesea afina
ne'ya kanale'ya hu'a fa'ko fa'ka hu'a amisaya vaya'aife
'Etapa ani hoyale kava yakaiyo.' huno huke." hu'a nehae.
42 Nehakeno Yisasi'a inake he "Lapa'kaeya mani Anu-
mayamo avopi hane'nea ke hapalitapa ake'nafi o'ake'nae?
Ani kemo'a make hu'neane
'Vaya'moki yafa no ne'kea'maki mako yafafe haviya he
hute'a ne'atalaya'maki ani yafa'mo'a henaka'a mi'ko
yafa apa'kase'nea yafana atakonale ne'malaya yafa
hane'ne. Anumayamo'a akai'a ani ya alino fole aiketa
ake'nonana kanale ya nehe huta nehune.' huno
kamale'neane.
43-44 Kamale'nea'maki ani yafe lahapa'nepauve ani yafa
akofetule asaka hulavisaya vaya ai'api aino latino aise
aise humalekaiye. Inaki ani yafa aino ha'kailavino mako
ve'ka amakiseana alaki akola amakino mi'ko akufa aino
atalaka atalako hutalekaiye. Inaki Anumaya Koti kava
yakaisea ya'a lapamiketapa ali'naya ya alakepa hutapa
a'kame o'malesayana lapa'kaeyapati lahapafaleno mako
kanale'ya hu'a a'kame male'ne'a ne'ya ali'a fole aisaya vaya
apamike."
45 Hike'a mono nopi kava vaya'ae Falasi mono ke ne'afea
vaya'ae ani ke afite'a "Lakaeyafe ani avoya ke nehe." hu'a
afi'nae.
46 Afite'a Yisasina atafa hu'a nofi hutekefe hu'naya'maki
mi'ko vaya'moki Yisasife Anumayamo "Aune ve'ka mai'ne."
hu'a nehaya yafe apaulaka koli hute'a atale'nae.

A ali ne'ya'mo avoya ke.

22

1-2 Yisasi'a mako'ae mi'ko vaya'aife avoya ke inake hu'ne
Anumaya Koti'a kava yakailapatesea kava'mo'a ina kava
hu'ne. Mako ala yahauve ve'kamo'a akai'a mafa'ne a alikefe
hikeno afo'amo'a ala ne'ya ka'ne.
3 Akai'a ali'ya vaya hune'apateno inake he "Ke hu'noa
vaya'aife utapa ke hisake'a mafa'ne'nimo'a a alisea ne'ya e'a
nesae." huno hupateke'a u'a ke haya'maki ani vaya'moki
ani ne'yate o'mesaya apaipa kali'nae.

4 Ani kava hu'naya'maki eteno mako'ae alu ali'ya vaya'a
hune'apateno inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya utapa ke
hu'noa vayafe inake hutapa hapapaiyo ‘Lapa'kaeya afeo
nakaeya ako ve puluma'ka afaya'ake afu'ni ako hete'na
mako ya'ae ako ali'na avatati humale'noanaki lapa'kaeya a
ali ne'yate eo hu'ne.’ hutapa hapapaiyo.”
5-6 Nehike'a ani ali'ya vaya'moki u'a ani ke hapa-
pai'naya'maki ani vaya'moki ne'afi'a no'afi'a nehu'a atale'a
ute ete hu'nae. Makoma'a hoya'apileka ne'vake'a makoma'a
afeno no'apileka ne'vake'a makoma'amoki ani hupate'nea
ali'ya vaya apatafa hu'a ali'a haviya hune'apate'a hapake'a
fali'nae.
7 Ina kava hutakeno ani ala yahauve ve'kamo'a ali'ya
vaya'a hapaya yafe aipamo'a haviya hikeno akai'a ati vaya
hupateke'a u'a hapa'a hano hutalete'a no kuma'api ata
avekave hutale'nae.
8 Ina kava hutakeno ala kava ve'kamo'a ali'ya vaya'aena
inake huno hapapai'ne “A ali ne'ya ako ali'na avatati
humale'noa'maki eo hu'na ke hu'noa vaya apa'kai'api haya
kava'mo'a o'apateanake'a o'mekae.
9 O'mekaya'maki lapa'kaeya utapa mi'ko ala ka atakunele
utapa apa'kesaya vaya ke hike'a a ali ne'yate eo.”
10 Hike'a ali'ya vaya'a ani kate ute ete nehu'a haviya
hu'naya vaya'ae kanale vaya'ae ali'a atalu hake'a mi'ko ala
kava ve'kamo mafa'nemo a ali'nea ne'yate e'a ani nopi hai'a
havaite'nae.
11 Hai'a havaitetakeno ala yahauve ve'kamo'a apa'kekefe
ani nopi haino akeana mako ve'kamo'a a ali afina nehavaiya
akufa kena ohavai'nikeno ake'ne.
12 Aketeno ala ve'kamo'a inake huno hapai'ne
“Vaya'nimoka na'ya hike'ka a ali afina nehavaiya kena
ohavai'ka ma nopi e'nane?” huno afikekeno ani ve'kamo'a
mako hisea ke o'male'ne.
13 O'malekeno ala ve'kamo'a akai'a ali'ya vayafe inake
huno hapapai'ne “Aiya ayate nofi kitetapa asaka hutapa
hani kumapi avi nele'a apave'kemo'a nehisea hani kumapi
yaka hutalekeno maise.”
14 Yisasi'a inake he “Anumaya Koti'a mi'ko vaya'aife ke
nehea'maki mi'ko vaya o'makeno Anumaya Koti'a mako'ke
mako'ke apa'keno le'kanapai'nea vaya e'a nefalae.”

Sisateka ta'kesi moni ne'amea yafe Yisasina afike'nae.

15 Falasi mono ke ne'afea vaya'moki u'a inake hae “Hana
ya huta Yisasina akai'a hisea keleti atafa huta nofi hute-
sune?” nehu'a ke hu'a hayamale'nae.
16 Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Heloti ke ne'afea vaya'ae
hupatake'a Yisasite u'ne'a make hae “Ali'ka apaya nehana

Nenao lakaeya afunana kakaeya alaki alakepa ve'kake'ka alaki lamake ke'afati'ke mi'ko ve a'ne Anumaya Koti ke hapa'nepaine. Kakaeya alaki mako ve'kaena ala kakesa afi'ka no'amina'maki kava vaya'ae afa vaya'ae kakesa afi'ka ala vaya mai'nae hu'ka hu no'apatana'maki mi'ko vaya'aina mako'ke akufa ya'ake hune'apatane.

17 Ani kava hune'apatana yafe kakaeya na'yane kakesa ne'afine? Kanalenaketa ta'kesi moni Lomu kava ve'ka Sisana amisupi atalesune? Kakaeya lahapaiyo." hu'a afine'kae.

18 Afine'kakeno a'a avataka hisaya apa'ku apa'kesa Yisasi'a ako afiteno apa'kaeyafe inake huno apafine'ke "Lapa'kaeya ameka lapaipaleti lapa'ke'atike'ake vayana lapa'kaeya etapa mafi na'mofe ake navatakauke nehae?

19 Mako ta'kesi moni ali'nafi naveleo." hike'a ani ta'kesi moni ali'e'a aveli'nae.

20 Avelikeno aketeno Yisasi'a inake huno apafine'ke "Mani monile nala ame'ae aki'ae hane'ne?"

21 Hike'a "Sisa ame'ae aki'ae hane'ne." hakeno Yisasi'a inake he "Sisa ya'a Sisana ne'amitapa Anumaya Koti ya'a Anumaya Kotina ameo." huno hapapai'ne.

22 Hapapaike'a kesi kava hu'a Yisasina hakefe haya'maki apamo'yo aiya ke hike'a haleke'a maite'a atale'a u'nae.

Vaya fali'nisayapati ete'a hetisaya yafe Yisasina afike'nae.

23 Ani mako'ke afina Satiyusi mono ke ne'afea vaya'moki fali'naya vaya ete'a he'otikae hu'a nehaya vayanake'a Yisasite e'a inake hu'a afine'kae.

24 "Ali'ka apaya nehana Nenao Mosese'a inake huno avopi kamale'ne 'Mako ve'ka mafa'ne ali o'ate ve'ka falisikeno'aena akana'amo'a ani ve'kamo a aliteno fali'nea ve'kamo no alisea yafe ani a ali'neno mafa'ne alitese.' huno kamale'ne.

25 Kamale'niketa ake'nona yafe mako ke kafikesune lakaeya folakapi seveni'a (7) konaka mai'nayapati yake ve'kamo'a a aliteno mai'nea'maki mafa'ne ali o'ate ve'ka ako fali'ne. Falitekeno akana'amo'a ani a ali'ne.

26 Aliteno mai'neapati mafa'ne ali o'ate ve'ka falita'ake'a ani konakayumoki mako'ke kava'ke hume vakeno henaka ve'ka'ae ani kava huno ani a ali'neno fali'ne.

27 Mi'ko ani konakayu falitakeno henaka'a ani a'ae fali'ne.

28 Ani seveni'a konakamoki (7 konaka) mako'ke a'ke alite'a falite falite hutakeno ani a'ae fali'neanake'a henaka'a mi'ko fali'naya vaya ete'a hetisaya afina ani ana hana ve'kamo a maike hutae nehunaki kakaeya lahapaiyo." hu'a Yisasina afine'kae.

29 Afine'kakeno Yisasi'a apa'kaeyafe make huno hapapai'ne "Lapa'kaeya Anumaya Koti avopi kamale'naya ke'ae

Anumaya Koti lo'kiya'ae o'afi'netapae lapa'kaeya haviku-
naku ke nehae.
30 Nehaya'maki mi'ko vaya falinisayapati hetisayana
ko'ku'napi kayo kayo vaya'kana hu'a maikayanake'a
a'nemoki vele o'maisake'a vemoki a o'alikae.
31 Fali'naya vaya ete'a hetikae hu'na hu'noa ke ete'na
lapafikekefe hoe. Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe hu'nea ke
afi'nafi o'afi'nae? Ani ke make huno hu'neane.
32 'Nakaeya Epalahamu'aki Aisa'ki'aki Ye'kopu'aki apa'kaeya
Anumaya Koti'apimo'na mai'noe.' huno hu'neane.
Ani anaka fali'naya'maki 'Apa'kaeya Anumaya Koti'api
mai'noe.' huno hu'nea kemo'a fali'naya vaya'ai Anumaya
Koti'api o'mai'nea'maki ani vaya'moki apa'ku apame ofalino
afa'a mai'nea yafe ani ke nehe. Lapa'kaeya 'Fali'naya vaya
he otikae.' hutapa nehaya ke lapa'ke'atike nehae." huno
hu'ne.
33 "Ete'a hetikae." huno hea ke mi'ko anile mai'naya
vaya'moki afite'a lusi apamo'yo ai'nae.

Anumaya Koti ke male male'nea kefati uno hokote'nea ke.

34 Yisasi'a hea ke Satiyusi mono ke ne'afea vaya'moki ke
ohu'a maiya yafe Falasi mono ke ne'afea vaya'moki afite'a
Yisasite ali'a atalu hu'nae.
35 Ali'a atalu hu'a mai'naya vaya'ai folakapati mako mono
alino apaya nehea ve'kamo'a Yisasina ano avataka hu ke
inake huno afine'ke.
36 "Ali'ka apaya nehana Nenao ke male male'nea kefati
hana kemo'a mi'ko ke male male'nea kemona apa'kaseno
uno hokote'nea ke hane'ne?" huno afine'ke.
37 Afikekeno Yisasi'a akaeyafe inake he "Anumaya
Koti'kamofe kahau kayamopafati lo'kiya vaino kahaino.
Mi'ko kakesa afi ya'ae kaipa kame afisana ya'ae Anumaya
Koti ameo.
38 Inani kemo'ke ala huno apa'kase'nea ke hane'ne.
39 Ani'ale ke hokote kemo hu'nea kava huno mako'ke
ya hu'na'ae. Inake hu'neane 'Kakai'ka kakufae ne'kahaiya
avamete mi'ko vaya'aife lusiya huno kahau kayamopafati
kahaino.'
40 Mani aole kemo'a mi'ko Anumaya Koti aune vaya'moki
ke'ae Mosese hu'nea ke'ae aepa'ani mani aole kefi hane'ne."

"Kalaisi'a nala mafa'ne mai'ne?" huno apafine'ke.

41-42 Falasi mono ke ne'afea vaya ali'a atalu hu'nakeno
Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno apafine'ke "Kalaisife na
lapa'kesa ne'afe? Nala mafa'ne mai'ne?" huno hike'a
apa'kaeya "Teviti mafa'ne mai'ne." hu'a nehae.
43-44 Nehakeno Yisasi inake he "Na kava hikeno Anu-
maya Koti'a Fate Akufa Avamu'amo'a Tevitina aku akesa

amikeno Teviti avayafati ‘Anumaya'ni mai'nane.’ huno inake hu'neane
‘Anumaya Koti'a Anumaya'nimofe inake huno hu'ne kakaeya naya lamaka'a hokote vaya mai'nayateka e'ka faitopale mai'nisanake'na kame vaya'ka apavale'na kaiyafi apatesuke'a mai'ne'a kakaeyafe ako lakase'ka ala kava ne mai'nane hu'a hukae.’ huno kamale'neane.
45 Lapa'kaeya akekeo Teviti'a Kalaisife ‘Anumaya'ni mai'nane.’ huno hu'nea'maki na ya hikeno Teviti'a henaka alitesea akeho'amofe ‘Anumaya'ni mai'nane.’ huno hu'ne?” huno apafine'ke.
46 Apafine'keke'a ani vaya'moki ke anona'ale mako ke ohu'a ani afina aepa he'a koli hute'a mako yafe ke hu'a afio'ke'nae.

Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae hao'otake kava nehaki maitapa halove heo.

23

1-2 Yisasi'a ali'a atalu hu'naya vaya'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae inake huno hapapai'ne mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Mosese ke ali'a lapaya nehae.
3 Ali'a lapaya hu'a lahapapai'naya ke a'kame malekaya'maki hao'otake ya nehaya kava lapa'kame'ya ameo. Apa'kaeya ala ke nehaya'maki apa'kai'api haya ke a'kame no'malae.
4 Vaya'aife “Ke male male'nea ke a'kame maleo.” hu'apa mi'ko vaya'moki apa'ki'nale kana ya ali'a kofipatake'a lusi kana ya ali'a ko nefe. Ko nefea'maki apa'kaeya mako afina mako apaya male'a ani kana ya'api ali'a hapa'no'make'a lusi kana ya ali'nae.
5 Mi'ko nehaya kava'api “Vaya'moki lakesae.” hute'a Anumayamo kamale'nea ke ala ke'kola alo hu'a apayapi ne'vai'a Anumayamo kamale'nea ke hane'nea asa ha-panile male'nae. Kena'apile yatala konakali nofi male'a kine'malae.
6 Emule'ae mono nopi'ae kava vaya'moki ne'maiya yate maisaya yafe lusiya huno nehapaiye.
7 Apa'kaeya mi'ko vaya anupa hu kumate u'a ve a'nemoki hu'a falu fala hupatesaya yafe'ke nehapauno “Nakaeyafe in-ake hisae ‘Ala ve'ka mono ke ali'ka laya hu ve'ka'nimokae.’ hisae.” hu'a nehae.
8 Nehaya'maki lapa'kaeyafe “Mono ke ali'ka apaya hu ve'kamokae.” ohisae. Lapa'kaeya mako'ke'ake mono alino lapaya hu ve'katapi mai'niki lapa'kaeya mako'ke avamete mai'netapa mako'ke konaka'ake maiyo.

9 Mopale mai'netapa mako mono alino lapaya hu ve'kae
“Afotimokae.” oheo. Lapa'kaeya Afotapimo'a mako'ke'ake
ko'ku'napi mai'ne.
10 Mako vaya'moki lapa'kaeyafe “Ala mono ali'ka laya hu
ve'ka'nimokae.” hu'a oheo. Kalaisi'a akai'ake ala mono
alino lapaya hu ve'katapi mai'ne.
11 Lapa'kaeyapi “Mako ala ve'ka maisoe.” hisea ve'kamo'a
ali'ya ve'katapi maise.
12 Mako ve'kamo'a “Ala ve'ka mai'noe.” huno akai'a
“Nakufa ali'na asaka hukoe.” huno hiseana Anumaya
Koti'a “Afa ve'ka mai'nane.” huno hutekaiya'maki mako
ve'kamo'a “Aise ve'ka mai'noe.” huno hiseana Anumaya
Koti'a ani ve'kamo aki alino asaka huke.

*Ameka apa'kufaleti apa'ke'atike kava'ake vaya'aife Yisasi'a
“Hao'otake kava nehae.” hu'ne.*

13 Avo'neo. Lapa'kaeya mono hapalitapa hapa'nepaiya
vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ameka lapa'kufaleti
lapa'ke'atike kava'ake vaya'mokitapa mi'ko Yisasi ke
afi'naya'maki “Mako vaya'moki o'afisae.” hutetapa Anu-
maya Koti yakaisea kuma'mo kita kimale'netapa lapa'kaeya
“Ani kumate ohaikune.” nehaya'maki mako vaya'moki “Ani
kumate haikune.” hu'a nehaya'maki “He'e.” hutetapa ka
a'kani ne'apatae.
14 Avo'neo. Lapa'kaeya mono hapalitapa hapa'nepaiya
vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ameka lapa'kufaleti
lapa'ke'atike kava'ake nehaya vaya'mokitapa kaite a'ne'aife
“Mono nopi atale moni nesu'yate lameo.” nehutapa no'apifi
hane'nea ya'yaka kumaya'ya hakeno moni'api hano hike'a
ani kumaya vaya'mokitapa ve a'ne atapa apavataka hutapa
“Kanale ve'ka mai'nane.” hu'a hulatesaya yafe yatala
kefati Anumaya Kotiteka ke hutapa afi ne'kae. Ani kava
hu'naya vayana Anumaya Koti'a kake hulapatesea afina
havi anona'a lusi lapa'kufa lapa'kafu kisea ya mako'ae ala'a
alikae.
15 Avo'neo. Lapa'kaeya mono hapalitapa hapa'nepaiya
vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ameka lapa'kufaleti
lapa'ke'atike kava'ake vaya'mokitapa lapa'kaeya maitapa
halove hu'netapao. Lapa'kaeya hake li aki'naleka'ae
mopafi'ae ute ete nehutapa mako'ke ve'ka Yuta vaya'ai
mono ke afisea yafe mono ke alitapa aya nehaya'maki havi
kava hutapa alitapa aya nehaya ya'mo'a havi kapi avaletapa
ate'nayanakeno lapa'kaeya nehaya kava lapa'kaseno lusi
hao'otake kava hu'nea yafe hani yapi ata leke leke nehea
atafi lapa'kaeya'ae uke.
16 Lapa'kaeya lapaulaka apo ka'nea vaya
mai'nayanaketapa a'a apavataka hisaya yafe vaya'aife “Ka

lapavelikune.” hutapa nehaya vaya'mokitapa lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao. Make hutapa nehae “Mako ve'kamo'a ala mono no'mo aki ne'ano ‘Lamake nehoe.’ hiseana afa ya'kana ke nehea'maki mako ve'kamo'a kolimoni yafateti alo humale ya'yaka ani mono nopi hane'nea ya'mo aki ne'ano ‘Lamake nehoe.’ hiseana ani ke hisea ve'kamo'a ani ‘Hukoe.’ huno hisea ke huno alakepa huno hise.” hutapa nehae.

17 Lapa'kaeya anekinaki nehutapa lapaulaka apo ka'nea vaya mai'nae. Na ya'mo'a ala ya hane'ne? Ani kolimoni yafateti alo humale ya'mo'a akaseno ala ya hane'nifi mono no'mo'a akaseno ala ya hane'ne? He'e ani kolimoni yafateti alo humale ya mono nopi hane'nea yafe fate akufa ya hane'ne. Lamake mono no'mo'a akaseno ala ya hane'ne.

18 Lapa'kaeya inake nehae “Mako ve'kamo'a mono nopi hane'nike'a afu he'a kakeno sala'mana ne'aiya hitamo aki ne'ano ‘Lamake nehoe.’ hiseana afa kekana nehea'maki mako ve'kamo'a Anumaya Kotina afu he'a amuse ya amikefe ani hitale male'naya ya'mo aki ne'ano ‘Lamake nehoe.’ hiseana ani ke hisea ve'kamo'a ‘Hukoe.’ huno hisea ke huno alakepa huno hise.” hutapa nehae.

19 Lapaulaka apo ka'nea vayana na ya'mo'a ala ya hane'ne? Anumaya Kotina afu he'a amuse ya amisaya ya ala ya hane'nifi amuse ya ne'malaya hipa ala ya hane'ne? He hipa'ke ala ya hane'ne. Ani afu hipale male'naya yafe fate akufa ya hane'ne. Ani kava nehea yafe ala ya hane'ne.

20 Mako ve'kamo'a hipamo aki ne'ano “Lamake nehoe.” hiseana ani ya'ae mi'ko ani hipamo akofetule hane'nea ya'aefe hu'ne.

21 Mako ve'kamo'a ala mono no'mo aki ne'ano “Lamake nehoe.” hiseana ani mono nofe'ae Anumaya Koti'a ani nopi mai'nea ve'kae hu'ne.

22 Mako ve'kamo'a ko'ku'na'mo aki ne'ano “Lamake nehoe.” hiseana Anumaya Koti kava yakaisea fai mai ya'ae ani yate faitopale mai'nea ve'kae hu'ne.

23 Avo'neo. Lapa'kaeya mono ke hapalitapa hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ameka lapa'kufaleti lapa'ke'atike kava'ake nehaya vaya mai'nayanaki maitapa halove hu'netapao. Lapa'kaeya atu'ae kife'ae mi'ko aki'ae aka'ae hakomupa'ae nayatala'a male'nayapati mako'ke'a Anumaya Kotiteka fa'ko hutapa ne'amea'maki lapa'kaeya Anumayamo ke male male'nea ke hokote kavana alakepa hutapa kake hupatesaya ya'ae vaya kalaki aitapa kayone hisaya ya'ae Anumaya Kotife afitapa lapapaifi malesaya ya'ko'ae ane'kasae. Hokotetapa ani alakepa kava hu'netapa atu'ae kife'ae nayatala'a male'nayapati mako'ke'a Anumaya

Koti amisayana kanale huke.
24 Lapaulaka apo ka'nea vaya'mokitapa “Na'kame eo.” hutapa nehaya vaya'mokitapa lapa'kaeya “Nesuna lipi havikafa mai'neanaketa o'nekaune.” hutapa atale'naya'maki ala hosikana afu kamolo afu nesaya lipi mai'niketapa afa'a ne'nae.
25 Lapa'kaeya mono ke hapalitapa hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ameka lapa'kufaleti lapa'ke'atike kava'ake nehaya vaya'mokitapa maitapa halove hu'netapao. Lapa'kaeya ameka lapa'kufale kava nehutapa li ne ke'ae lape'ae ameka'ale sese nehaya'maki kumaya kava'ae lapa'kufa lahapa'ye hu ya'ae lusi kava huno lapa'ku'ainaka havaite'nea'maki sese nohae.
26 Lapaulaka apo ka'nea Falasi mono ke ne'afea vaya'mokitapa hokotetapa li ne ke'mo ayopi'ae lape'mo aku'ainaka'ae sese hisayana ameka akofetule honi'ya ofaike.
27 Lapa'kaeya mono ke hapalitapa hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ameka lapa'kufaleti lapa'ke'atike kava'ake vaya'mokitapa maitapa halove hu'netapao. Lapa'kaeya ina akufa avamete kava nehae. Vaya kipate'naya kelile mopa atapa kalifatapa vakayo hu ne'malaya kava hutapa ameka lapa'kufale ne'alea'maki lapa'ku'ainaka vaya kasalikeno apayamufa kahalita hu'nea akufa kava hutapa mai'nae.
28 Lapa'kaeya ani kelikana hu'nake'a vaya'moki ameka lapa'kufale nelapa'kayana “Alakepa vaya mai'nae.” hu'a nehaya'maki lapaipamo'a honi'ya'ake nehuno lapa'ke'atike ke hu yatapi'ae Anumaya Koti ke male male'nea ke alitapa ne'atakaya yatapi'ae nesu yate hane'ne.

Yisasi'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae “Anona'a lapamikoe.” nehe.

29 Lapa'kaeya Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapalitapa hapa'nepaiya vaya'ae ameka lapa'kufaleti lapa'ke'atike ke'ake vaya mai'nayanaki maitapa halove hu'netapao. Lapa'kaeya Anumaya Koti aune vaya'ai kipate'naya kelile vilasi hoya vai ne'apatetapa alakepa vaya'ai kelile'ae ani kava hutapa konakali vilasi hoya vai ne'apatae.
30 Vaipatetetapa inake hutapa nehae “Lakaeya lototimoki mai'naya kanafi mai'noninana Anumaya Koti aune vaya hapaonake'a ofalinine.” hutapa nehae.
31 Ani ke nehaya vaya'mokitapa “Anumaya Koti aune vaya hapa'naya vaya'moki mafa'ne'api mai'none.” hutapa nehae.
32 Inaki lapa'kinakomoki hu'naya hao'otake kava lapa'kaeya mako'ae hisakeno ho'kalapateno.

33 Lapa'kaeya osifa've mai'nae. Osifa'vemo
mafa'nemokitapa Anumaya Koti'a "Hani kumapi akola
lapa'kufa lapa'kafu kisea kelifi maiyo." huno kake
hulapatesiketapaena lapa'kaeya hana kava hutapa lapaune
hetapa ukae?
34 Ina kava hu'nakeno nakaeya apaune vaya'ae
apa'kenopa hale'nea vaya'ae mono ke hapali'a hapa'nepaiya
vaya'ae lapa'kaeyate hupatesuke'a ne'visaketapa lapa'kaeya
alitapa vekala ne'atapa alitapa havi kava hune'apatetapa
makoma'a hapaesake'a falikae. Mako'a yofo yosale nili
aitetapa asaisake'a falikae. Mako'a mono nopi heki kayoteti
sefu apamakisake'a haviya hute'a apaune he'a alu kumate
kumate u'e'a hukae.
35 Hapaesake'a u'e'a hisaya yafe ma mopa alo hu'nea
afina aepa he'a mi'ko kafu alakepa vaya hapake'a fali'naya
vaya'moki kola'apimo'a kumitapi fole ai'ne. Hokote'a
Epolona hao'otake kava ohu'nea ve'ka hakeno faliteke'a
mako'a ani kava hu'a hapame hapame e'a henaka'a
Pela'kaiya mafa'ne Se'kalaiya'a Anumayamoteka amuse ya
ali'e'a ne'malaya yafa hipa hanete ala mono no hanete
hu'nea folakapi hakeno ako fali'ne.
36 Lamake lahapa'nepauve ani hapake'a fali'naya vaya'ai
havi miya meni mai'naya vaya'mokitapa alikae.

Yisasi'a Yelusalemu mai'naya vaya'aife avi le'ne.

37 Vae Yelusalemu mai'naya vaya'mokitapa lapa'kaeya
Anumayamo aune vaya'a hapatapa ki ne'apatetapa Anu-
maya Koti'a hupateke'a lapa'kaeyate e'naya vaya'ae yafa
kayoteti apamakitapa ki ne'apatae. Ani kava nehaya'maki
nakaeya mi'ko afina ko'kolemo'a ana'au anaka'a apavaleno
ita'amo'a ha'ku kapi apateteno apatali ne'kaeya kava hu'na
Yelusalemu vaya lapavale'na anupa hisoe hu'na nehoa'maki
lapa'kaeya nolahapaiye.
38 "Nolahaiye." hutapa haya yafe afeo. Anumaya Koti'a
kumatape "Aote'ya'ae." huno ako atale'ne.
39 Ako atale'neanaketapa meni mako'ae o'nakekaya'maki
ma ke hisaya afina etetapa nakekae. Ani afina inake hutapa
hukae "Anumayamo ali'ya alikefe hikeno hute'nea ve'ka
Anumaya Koti kanale manu amise." hutapa ke hisaya afina
mako'ae nakekae.

Ala mono no ali'a kapeletalesaya yafe hapapai'ne.

24

1-2 Yisasi'a ala mono no ataleno nelavike'a akaeya ke
ne'afea anaka'moki e'a ala mono no'yaka avenele. Ave-
likeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he "Lapa'kaeya mani ala

konakali yafa no'yaka ne'akafe? Lamake lahapa'nepauve mani ne'akaya yana mako kana va'yi hiseana mako yafa'mo'a mako yafa'mo akofetule ohanekaiya'maki mi'ko ani yafa nona atakufa lavike.”

Havi kana va'yi hisea yafe hapa'nepaiye.

3 Yisasi'a Olivi yosa hane'nea avima'mo aki'naleka haino faitopale mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki apa'kai'apike Yisasite e'a inake hu'a afine'kae “Na kanale ani ya va'yi huke? Na akufa avame ya va'yi hinaketa kakaeya ekefe hanakeno'ae he huta aketesunakeno ma mopa ako avayakefe he huta akekaune.” hu'a afine'kae.

4 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao. Haviku apa'ke'atike'ake vaya'moki apa'ke'atike lahapapaisaketapa afikae.

5 Nesu vaya'moki e'a nakaeya naki ne'a'a inake hu'a hukae “Anumaya Koti'a nakaeya lapa'kufa ali'na katisoa yafe hunateke'na e'noa ve'ka mai'noe.” nehu'a apa'ke'atike ke hu'a mi'ko vaya a'a apavataka hukae.

6 Mako koteka la hisaya ke'ae fate koteka la hisaya avake'ae afikaya'maki lapaipa lapame'mo'a halekeno o'maino. Inani akufa ya va'yi hukea'maki ma mopa hano hisea kana makale va'yi ohuke.

7 Mako nofi anaka'moki mako nofi vaya'ae heti'a la hisake'a mako mopale vaya'moki heti'a mako mopale vaya'ae la hukae. Lusiya huno fate fate koteka ala imima alike. Lusi kafu nehu'a apa'katesea ya va'yi huke.

8 Ani mi'ko ya va'yi hukea'maki afa'a a'nemoki mafa'ne alitekefe nehakeno hokoteno apa'kafu ne'kea avamete maleno kikea'maki henaka'a lapa'kaeya lusi lapa'kafu kike.

9 Ani kanafi nakaeya naki'ae ke'ni'ae afitapa a'kame male'naya yafenake'a nesu nofi vaya'moki lapa'kaeyafe lusi apaipa kafa lahapate'a lapa'kaeya lapavale'a u'a ali'a haviya hulapatete'a lahapaesaketapa falikae.

10 Apaipa kafa lahapaesaya yafe nesu vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya ke atalete'a nepu konaka'apimoki apavale'a kame vaya'ai apayapi apatesake'a hapakae. Ina kava nehu'a ani konaka konaka ne'atane'a kame hukae.

11 Ani kava nehisaya kanafi apa'ke'atike'ake apaune vaya lusi yate va'yi hu'ne'a mi'ko vaya apa'ke'atike ke hapapaite'a lusi vaya apavale'a havi kapi apatekae.

12 Hao'otake au'ava ya'mo'a lusiya huno aino atak-ufakaiyanake'a vayafe hapautaki fotaki nehaya kava atalekae.

13 Atalekaya'maki mako vaya'moki nakaeya ke aepa he'a
meni afime ne'visayana Yisasi'na ete'na esoa afina nakaeya
ke atafa hu'nisaya vaya'aina Anumaya Koti'a apaipa apame
alino katike.
14 Anumaya Koti'a kava alino yakaipatesea yafe mi'ko au-
palika hapapaisake'a mi'ko vaya'moki afitesakeno henaka'a
ma mopa hano hisea kana va'yi huke.

Havi kana hapaisea ya va'yi huke.

15 Yisasi'a inake nehe a'ke'ainaka Taniolo'a Anumaya
Koti aune ve'kamo'a hu'nea ya lapa'kaeya akesakeno lusi
lapamo'yo aisea ya ma mopa alino haviya hisea ya fate
akufa nopi heti'nisiketapa akekae. Ani hu'nea ke hapalitapa
afisaya vaya'mokitapa afitapa alakepa hutapa afeo.
16 Ani lapamo'yo aisea ya akesayana ani kanafi Yutia
mai'nisaya vaya apaune he'a avimateka haiyo.
17 Mako ve'kamo'a no'kato'mule haino mai'neno ani ke
ne'afiseateti lavino no'afakati mako ya o'alino afa'a naku
naku vino.
18 Mako ve'ka hoyafaka mai'niseateti uno kena'a alikefe
noteka o'vino.
19 Avo'neo ani afina lusi havi ya va'yi huke. Ani
afina aipa'ae mai'nisea a'ae mafa'ne saufa alitete'a nu
ne'apamisaya a'ne'ae lusi nahau hune'apatoe.
20 Anumaya Kotiteka inake hutapa afikeo “Ko ne'aiya
i'kate'ae sapati afina'ae ani ya va'yi ohise.” hutapa afikeo.
21 Hokoteno Anumaya Koti'a ma mopa alo hu'nea
kana'ae meni kana'ae ani ala havi kana hapaisea ya va'yi
ohu'nea'maki ani havi kana va'yi hiseana vaya lusi apa'kafu
kikea'maki henaka'a mako'ae ani ya va'yi ohuke.
22 Anumaya Koti'a ani havi kana alino aupa huke. Alino
aupa ohininana mi'ko vaya ako falinine. Anumaya Koti'a
haikeno hapalimale'nea vaya'aife afino apa'kufa alino ka-
tisea yafe ani kana alino aupa huke.
23 Ani kanafi mako vaya'moki inake hukae “Anumaya
Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea ve'ka mafi mai'niki
akeo.” huke “Muka mai'niki akeo.” huke hisaketapaena
“Lamake nehae.” hutapa o'afeo.
24 Mako vaya va'yi hu'a vaya'aina a'a apavataka hisaya
yafe apa'ke'atike ke inake hu'a hukae “Nakaeya Anumaya
Koti'a lapa'kufa alino katikefe hunate'nea ve'kake'na ne'oe.”
hu'a hisaya vaya'ae apa'ke'atike'ake apaune vaya'ae va'yi
hukae. Ani akufa vaya va'yi hu'a Anumaya Koti'a ha'ye
hikeno hapalimale'nea vaya'aina a'a apavataka hisaya
yafe apa'ke'atike ke afisaya yafe lusi apamo'yo ai ya'ae
o'ake'naya avame ya hu lo'kiya ya'ae hukae. Ani ya

hukaya'maki Anumaya Koti ha'ye hikeno hapalimale'nea
vaya'moki o'afikae.
25 Afeo ani ya va'yi ohu'nea afina ako lahapapai'noanaki
afitapa alakepa heo.
26 Ani yafe “Ani ve'ka ka'me koteka mai'niki utapa
akeo.” hisaketapaena anifi o'mai'nekaiyanaki lapa'kaeya
o'veo. “Mika nopi mai'niki utapa akeo.” hu'a hisaketapaena
“Lamake nehae.” hutapa lapa'kesa o'afeo.
27 Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne
esoa au'ava kava'mo'a ina kava hukeanaki afeo. Lapa'kaeya
akesakeno kopasi'namo'a yake haino ne'eatekati ano kahai
huno yake lavino nefalea aupalika ano haleketapa ne'akaya
avamete Anumayamo Mafa'ne ete'na ekefe hisukeno'aena
ani kava hukeanaketapa nakekae.
28 Fali'naya vaya apa'kufa hane'nea yate'ke mi'ko ha'ki'ki
namayakamoki e'a ali'a anupa nehae. Ani kava hu'a mi'ko
vaya'ai folakapi Anumayamo Mafa'ne ekaiye.

Henaka'a Yisasi'a eteno ekaiye.

29 Ani ala kana hapaisea kana hano hutesikeno yakemo'a
alino hani'ake nehisikeno i'ka'mo'a mako'ae ano ha ole-
sike'a sanafi'yaka ko'ku'nateti atafailavi atafailavi hukae.
Atafailavitesake'a mi'ko ani ko'ku'nate lo'kiya ya hane'nea
ya'mo'a kanake kanake nehu'a fate fate kate u'e'a hukae.
30 Ani ya fole aitesike'naena nakaeya ko'ku'napakati e'noa
ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na lapavelisoa avame hu
yana ko'ku'nate va'yi hiseana mi'ko mopafi mai'naya nofi
vaya'moki apamo'yo ne'ai'a avilekae. Avi'nele'a akesakeno
ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne
ko'ku'nate hiyapi ano hale himamu lo'kiya ya'ni'ae eli'na
ne'esuke'a nakekae.
31 Ne'akesake'na kayo kayo vaya'ni hupatesuke'a lusiya
hu'a ufe ne'a'a mi'ko yake haino ne'eatekati'ae yake
lavino nefaleatekati'ae aluka aluka aupalika'ae hupate-
suke'a u'ne'a mi'ko nakai'ni vayane hu'na hapalimale'noa
vaya'ni ko'ku'na'mo'a uno atale'niseatekati'ae apavale'a e'a
anupa hute'a ekae.

Hikifa yosamo'a ne'ya ha'kale kana lavenele.

32 Yisasi'a inake nehe hikifa yosale humale'na mako
avoya ke lahapapaikoanaki afeo. Ani yosamo'a hokoteno
a'kopayakale akusasi ano haita maleteno atali huteno halate
anupa maleketapaena “Meni hoya ha'kale kana fole aiye.”
hutapa nehae.
33 Ani kava nehaya'maki ani lahapapai'noa avame ya
akesutapaena “Esea kana'amo'a aupasi nehikeno kipate eno
mai'neanakeno ako ekaiye.” hutapa lapa'kesa afikae.

34 Lamake hu'na lahapa'nepauve meni mai'naya ve alave
ofali'a afa'a mai'nisakeno mi'ko ani ya va'yi huke.
35 Lamake ko'ku'na'ae mopa'ae fanane huka'a'maki
nakaeya ke'nimo'a alaki fanane ohuno haneke haneke huke.

Yisasi'a eteno esea kana mako ve'kamo'a alaki o'afi'ne.

36 Ani lahapapai'noa kana eno fole aisea kana mako
ve'kamo'a alaki lamake huno o'afi'ne. Ani kava hu'a
ko'ku'napi mai'naya kayo kayo vaya'moki'ae ani kana
o'afi'nae. Ani kava huno Anumaya Koti Mafa'ne'amo'ae ani
kana o'afi'nea'maki Afo'amo'a akai'ake ani kana afi'ne.
37 A'ke'ainaka Noa'a mai'nea afina mai'naya vaya'moki
hu'naya akufa kava hu'a ani afina mai'naya vaya'moki'ae
ani akufa kava nehisake'na nakaeya ko'ku'napakati e'noa
ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne ete'na ekauve.
38-39 Li'mo'a ano apati o'ka'nea kanafi mai'naya vaya'moki
ne'ya'ae li'ae ne'ne'a a alike ve alike nehu'a mi'ko afina ani
yafe'ke apa'kesa ne'afi'a Noa'a ke hapapai'nea'maki ani ke
o'afi'nakeno Noa'a lipi kalefi haino faleke'a mi'ko vaya'moki
apa'kesa o'afi'a mai'naya yapi li'mo'a hakakino e'neno mi'ko
vaya ano apati ka'ne. Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka
vaya'mo alinate'nea mafa'ne ete'na esoa afina ani akufa
kava hukae.
40 Nakaeya ete'na esoa afina hoyafi aole ve'kala
mai'nisa'apati Anumaya Koti'a mako avaleno asaka nehuno
mako ve'ka alino apahetalekaiye.
41 Aole atala'mokani maya lo'ka'ana haya ne'aisa'akeno
Anumaya Koti'a mako a avaleno asaka nehuno mako a alino
apahetalekaiye.
42 Ina yafe Anumayatapimo'na esoa kana lapa'kaeya
o'afi'naya yafe lapau o'kaletapa akeva hutapa maiyo.
43 Lapa'kaeya mako kumaya vaya'aife lapa'kesa afitapa
haleo. Mako kumaya ve'kamo'a “Ina hanipi ina kanale no'a
fai'na anafe hu'na alikoe.” huno hinakeno no'mo afo'amo'a
afi'nininana “Kava yakaikoe.” huteno no'ale yakai'nisikeno
ani kumaya ve'kamo'a ano anafe huno haino no'afati ya
o'alinine.
44 Lapa'kaeya'ae ani kava hutapa avatati hutapa nakeva
heo. Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea
ve'kae “O'mekaiye.” nehutapa lapa'kesa o'afitapa haviku
mai'nisaya kanafi e'na lahapau kakauve.

Kanale ali'ya ve'ka'ae havi ali'ya ve'ka'ae avoya ke.

45 Anumayamo'a inake he kanale ali'ya ve'kamo'a
akenopa hale'nea ve'ka mi'ko afina ali'ya alike alike nehea
ve'ka lapa'kaeyapi hanate mai'ne? Ani kava hu'nea ali'ya
ve'kae ala kava ve'kamo'a inake huke “Mi'ko ali'ya vaya'aite

yakai'ne'ka mi'ko afina ne'ya fa'ko hu'ka apamite apamite
ho.” huke.
46 Hukea'maki ani kava ve'ka henaka'a eteno ne'esikeno
hokoteno hapai'nea akufa kava nehuno'aena ani ali'ya
ve'kamo'a amuse huke.
47 Lamake hu'na lahapa'nepauve ani kava hu'nea ali'ya
ve'kae kava ve'kamo'a inake huke “Mi'ko ya'ni'ale kava
yakaiyo.” hutekaiye.
48-50 Hutekaiya'maki ani ali'ya ve'kamo'a ina akufa akesa
afike “Ala kava ve'ka'ni makale o'mekaiye.” huteno
ali'ya'ale yakaipate'nea vaya kayo ne'apamino ala kava
ve'kamo ne'ya neteno mako vaya'ae atu li neteno anekinaki
nehuno “O'mekaiye.” huno haviku mai'nisea kanafi ani ala
kava ve'ka ekaiye.
51 Eno ani hao'otake kava hu'nea ali'ya ve'ka lusi
kayo amiteno inake huke “Nakaeyateka vekano'kano hu
ne'nataya vaya'ae maiyo.” huno hutekaiye. Hutesikeno
ani kumapi viseana apa'kafu yulakefa ne'ai'a apave kemo
hukae.

Nayatala'a a'mafa'neyaka'aite avoya ke hu'ne.

25

1 Yisasi'a inake huno ke avoya kefati nehe Anumaya Koti'a
kava alino yakailapatesea kana aepa hesea afina ina kava
huke. Mako ve'ka meni a ali'nea ve'ka ekefe nehike'a
naya aole a'mafa'neyaka ata kani'api ne'ali'a katekati u'a
avalekefe u'nae.
2 Naya mako kaya a'mafa'neyaka apa'kesa o'male'nea
a'mafa'neyaka maike'a naya mako kaya a'mafa'neyaka
apa'kenopa hale'nea a'mafa'neyaka mai'nae.
3 Ani apa'kesa o'male'nea a'mafa'neyaka kani'api ali'ne'a
e'naya'maki mako'ae la'kite'a ata kani aesaya lina ali'a
o'me'nae.
4 Ali'a o'me'naya'maki apa'kenopa hale'nea
a'mafa'neyakamoki ke'ayo'apifi la'kite'a ata kani aesaya
lina alite'a ani ata kani'api'ae ali'ne'a u'nae.
5 U'naya'maki ani a ali'nea ve'ka makale o'meke'a ani
a'mafa'neyaka apau mai'mai hike'a apau kale'nae.
6 Apau kale'nakeno hani'ainaka ala kefati inake hu'ne “A
ali'nea ve'ka ako ne'e. Lapa'kaeya katekati utapa avaleteo.”
7 Nehike'a mani nayatala'a a'mafa'nemoki heti'a kani'api
aesaya ya ako ali'a avatati hu'nae.
8 Apa'kesa o'male'nea a'mafa'nemoki apa'kenopa hale'nea
a'mafa'ne'aife inake nehae “Lakaeya ata kaniti ako asu
hesea kava nehiki lapa'kaeya li kepati la'kilateo.” nehae.

9 Nehake'a apa'kenopa hale'nea a'mafa'nemoki anona'a
ke'apile inake hae "Ata kani aesuna lina lakaeya'ae
lapa'kaeya'ae la'kisuna akufa kava ohu'neanaki lapa'kaeya
afeno nopati utapa miya heo." hu'nae.
10 "Miya heo." hu'a hupatake'a ne'vakeno a ali'nea
ve'ka anile eke'a ali'a avatati hute'a mai'naya a'mafa'neyaka
akaeya'ae ala ne'ya nopi hai'a falete'a kita ako kimale'nae.
11 Kimale'nake'a apa'kesa o'male'nea a'mafa'nemoki
henaka'a e'a inake hae "Ala Nenao Ala Nenao kita ya'kilato."
nehae.
12 Nehakeno a ali'nea ve'kamo'a anona'a ke'apile inake
he "He'e lamake lahapa'nepauve nakaeya nolapa'koa anaka
ne'ae." hu'ne.
13 Yisasi'a inake nehe "Ina kava hu'naya yafe lapa'kaeya
kava yakaiyo. Nakaeya ete'na esoa afina'ae kana'ae
o'afi'naya yafe kava yakaiyo."

Ali'ya vaya moni apami'nea avoya ke.

14 Yisasi'a Anumaya Koti kava yakaipatesea kanae inake
he mako kava ve'kamo'a yatala koteka ukefe nehuno ali'ya
vaya'aife ke hike'a akeno moni fa'ko huno apamite apamite
huteno u'ne.
15 Ali'ya ne'alea aepa'api apa'keteno mako ve'ka naya
mako kaya tauseni kina (K5,000) amite mako ve'ka aole
tauseni kina (K2,000) amite mako ve'ka mako'ke tauseni
kina (K1,000) ami'ne. Apamite apamite huteno afaki koteka
u'ne.
16 U'nikeno naya mako kaya tauseni kina (K5,000) ami'nea
ve'kamo'a ani monileti ali'ya aliteno mako'ae ai'akama'a
moni alikeno naya mako kaya tauseni kina'ae (K5,000)
aliteno alino maleno lo'kaeyateka nayatalama'a alea tauseni
kina (K10,000) fole ai'ne.
17 Fole aikeno aole tauseni kina (K2,000) ami'nea
ve'kamo'a ani monileti ali'ya aliteno mako'ae ai'akama'a
moni alikeno aole tauseni kina'ae (K2,000) aliteno alino
maleno lo'kaeyateka aole'ae aole'ae tauseni kina (K4,000)
fole ai'ne.
18 Fole ai'nea'maki mako'ke tauseni kina (K1,000) ami'nea
ve'kamo'a ani moni alino uno mopafi keli kafiteno ano ati
kamale'ne.
19 Ani ali'ya vaya'ai kava ve'ka yatala kana uno maiteno
eteno eno apami'nea monimo ke huke nehe.
20 Huke nehuno naya mako kaya tauseni kina (K5,000)
ami'nea ve'kamo'a va'yi huno nayatala'a tauseni kina
(K10,000) alino eno ne'amino inake he "Kava Nenao
amuse'ka nehuki naya mako kaya tauseni kina (K5,000)

nami'nanapati ete'na ali'ya alukeno ai'akama'a nayata-
lama'a tauseni kina (K10,000) hane'ne.”
21 Hikeno ala kava ve'kamo'a akaeyafe inake he “Kakaeya
mi'ko afina ali'ya alike alike hana ya'kamo'a kanale hike'ka
kanale ve'ka mai'nane. Aise moni kami'noa yateti ali'ya
ali'nakeno ala hu'nea yafe kakaeya ala kava ali'ka yakaisana
ya kamikoe. Nopi hai'keketa'a lo'kata'a amuse hi'ano.”
22 Nehikeno aole tauseni kina (K2,000) ami'nea ve'kamo'a
eno inake huno hapai'ne “Kava Nenao amuse'ka nehuki
kakaeya aole tauseni kina nami'nanapati ali'ya alukeno
ai'akama'a moni aloateka aole'ae aole'ae tauseni kina
(K4,000) ali'na ne'oe.”
23 Hikeno ala kava ve'kamo'a akaeyafe inake he “Kakaeya
ali'ya alike alike hana ya'kamo'a kanale hike'ka kanale ve'ka
mai'nane. Aise moni kami'noa'maki ali'ya alinakeno ala
hu'nea yafe kakaeya ala kava ali'ka yakaisana ya kamikoe.
Nopi hai'keketa'a lo'kata'a amuse hi'ano.”
24 Nehikeno mako'ke tauseni kina (K1,000) ami'nea
ve'kamo'a eno inake he “Kava Nenao amuse'ka nehuki
ako kake'noana kakaeya lo'kiya ke'ake ve'ka mai'ne'ka
alu ve'kamo male'nea ya ha'nefale'ka mako ve'kamo
hoya'afi ha'kalemale'nea ya'ae kumaya ali'ka ne'nana ve'ka
mai'nane.
25 Mako'ke tauseni kina (K1,000) nami'nana'maki koli'ka
hute'na mopafi keli kafite'na fala'ki'kate'noateti kakaeya ma
moni ali'na e'na ne'kamoe.”
26 Nehikeno ala kava ve'kamo'a ani ali'ya ve'kae inake
he “Kakaeya kayamufa o'ai ali'ya ve'ka mai'nane. Kakaeya
ako afi'nane nakaeya alu ve'kamo male'nea ya ha'nefale'na
mako ve'kamo hoya'afi ha'kalemale'nea ya'ae kumaya ali'na
ne'noa ve'ka mai'noa yafe ako afi'nape?
27 Afi'nana'maki na kava hike'ka moni ne'malaya nopi
moni'ni o'male'nane? Malanateninana nakaeya meni
moni'ni'ae ai'aka moni'ni'ae alunine.” hu'ne.
28 Mako vaya'aife inake he “Ani mako'ke tauseni kina
(K1,000) ali'nea ve'ka hafaletetapa nayatala'a tauseni kina
(K10,000) ali'nea ve'ka ameo.
29 Lahapa'nepauve afeno'ya'a hane'nisea ve'ka mako'ae
amisukeno ala afeno'a hanekaiya'maki afeno'ya ho'kano
o'male'nisea ve'ka ali'nisea ya'a akaeyapati hafalekauve.
30 Ani havi ali'ya ve'ka avaletapa ma'ailaka hani kumapi
yaka hutalesake'a anifi mai'ne'a lusiya hu'a avovo avava
nehu'a avi nele'a apave kume kume kanesaya kumapi
atalekae.”

Yisasi'a mi'ko vaya alino fa'ko fa'ka hisea ke.

31 Yisasi'a inake he ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea mafa'nemo'na kava yakaikefe esoa afina ano
hale lo'kiya himamu ya'ni'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae
ete'na ekauve. Nakai'ni ano hale lo'kiya'nileti kava yakaisoa
yafe hale fai mai yate maikoe.
32 Fai mai'nisuke'a mi'ko aupalikati vaya'moki nakaeyate
e'a ali'a atalu hu'nisake'na sipi sipile kava ne'yakaiya
ve'kamo'a meme'ae sipi sipi'ae alino fa'ko fa'ka nehea
avamete male'na vaya ali'na fa'ko hukoe.
33 Ali'na fa'ko hu'na sipi sipima'a naya lamaka ne'apate'na
memema'a naya haoka apatekauve.

34 Apatete'na ala kava yakai kanomo'na naya lamaka
apatesoa vayafe inake hukoe "Afo'nimo'a kanale amuse ya
ako lapami'nea vayanaki eo. Mani mopa alo hu'nea afina
aepa heno katilapate'nea kumate kava yakaisoa kumate
lapa'kaeya etapa maiyo." hu'na hukoe.
35 "Nakaeya naka'neteketapa ne'ya nami'nae. Life
ne'nahaiketapa li nami'nae. Nata ve'ka ne'oketapa hutapa
falu fala hune'natetapa navaletapa notapifi nate'nae.
36 Kena'ni o'male'niketapa kena havainate'nae. Kali
ali'noketapa kava hunate'nae. Nofi nopi mai'noketapa
utapa nake'nae. Ani kava hunate'naya yafe katilapate'noa
kumate etapa maiyo." hu'na hukoe.

37 Hisuke'a naya lamaka mai'naya alakepa kava hu'naya
vaya'moki inake hukae "Anumayati hana afina kakateketa
kaketeta ne'ya kami'none? Hana afina life kahaiketa
kaketeta li kami'none?
38 Hana afina nata ve'ka ne'anaketa alita kanale
hukate'none? Hana afina kena'ka o'maleketa kena
kami'none?
39 Hana afina kali kaha'niketa kake'none? Hana afina nofi
nopi mai'nanaketa uta kake'none." hu'a hukae.
40 Inake nehisakeno ala kava ve'kamo'a apa'kaeyafe eteno
inake huke "Lamake lahapa'nepauve lapa'kaeya apa'ki
o'male'nea nakana'nimoki hupate'naya kavana nakaeya'ke
hunate'nae." huno huke.
41 Hukea'maki aya haoka alino apate'nea vaya'aife in-
ake huke "Hao'otake kava'ake nehaya vaya hu'na haviya
hulapatesoa yafe nataletapa veo. Sata'ae ali'ya vaya'a'ae
katipate'noa kumapi akola ata leke leke nehea atafi utapa
akola maiyo.
42 Nakaeya nakale'nea'maki ne'ya o'nami'nae. Life na-
hau'nea'maki li o'nami'nae.
43 Nata ve'ka ne'oa'maki navaletapa falu fala huo'nate'nae.
Kena'ni o'male'nea'maki kena havai o'nate'nae. Kali alite
nofi nopi ute hu'noa'maki utapa o'nake'nae."

44 Hisike'a ete'a inake hukae “Anumayatimoka hana afina kakateketa kake'none? Hana afina life ne'kahaiketa kake'none? Hana afina nata ve'ka e'nanaketa kake'none? Hana afina kena'ka o'male'niketa kake'none? Hana afina kali alite'ka mai'nanaketa kake'none? Hana afina nofi nopi mai'nanaketa kake'none? Kake'nonateninana ako kaha'ma'nonine.”
45 Hakeno ala kava ve'kamo'a apa'kaeyafe inake huke “Lamake hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya apa'ki o'male nakana'nimoki ani kava hu o'apate'nisayana ani ya nakaeya'ke hu o'nate'nae.”
46 Ani hao'otake kava hu'naya vaya'aina hupatesike'a akola apa'kufa apa'kafu ki'a maike maike hisaya kumapi u'a maikaya'maki alakepa hu'a mai'nisaya vaya'moki kanale anona'a amuse hu'a ofali'a akola maike maike hu'a maisaya kumate ukae.

Kava vaya'moki Yisasina haesaya ke hu'a nehayae.

26

1-2 Yisasi'a mani ke huno avaya ateno akaeya ke ne'afea anaka'aife inake he “Lapa'kaeya ako afi'nae Anumaya Koti'a lapa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea afinafe apa'kesa afi ne'ya hale o'ki kai hame'ya yakita hu'a nesaya kana aole afina maite'a aepa he'a ani ne'ya kakae. Katesake'a ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka natafa hu'a yofo yosale asaite'a nahaesake'na falikoe.”
3 Hike'a mono nopi kava vaya'ae ala ala vaya'ae ala mono nopi hokote kava ve'ka Kaiyafasi nopi ali'a atalu hu'a mai'nae.
4 Mai'ne'a ke hu'a nehaya'a inake hae “Hana kava huta lake'atike ke huteta kesi Yisasina atafa huta haesunakeno falise?”
5 Inake hae “Mi'ko vaya'ko e'a ali'a atalu hu'ne'a ne'ya yakita hu'a nesaya yapi Yisasina atafa ohisune. Haviku atafa nehisunake'a mi'ko vaya'moki akete'a kaleso ne'ai'a la hukae.” hu'a nehae.

Mako a'mo'a Yisasi akenopale mana'ake masave la'ki'ne.

6 Yisasi'a Petani uno a'ke'ainaka fuko'ya ake'nikeno alino kanale hute'nea ve'kamo nopi uno mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Saimoni'ae.
7 Mai'nikeno mako a'mo'a yafa ke'ayo alilino akaeyate e'ne. Ani ke'ayo alo nehaya yafa'mo aki'a alapasata. Ani kepi ala miya ne'atalaya masave mana'ake li hane'nikeno ani a'mo'a ani masave ali'neno Yisasi'a hipale mai'nikeno akenopafi la'kino falete'ne.

8 La'kino fale ne'ateke'a akaeya ke ne'afea anaka mai'ne'a
akete'a ani yafe apaipa kafa neha'a inake nehae "Na kava
hikeno mika a'mo'a mana'ake masave la'kino huke ataleke
nehe?
9 Ani mana'ake masave vaya apamisunake'a miya
hisaketa ala moni aliteta moni afeno'api o'male vaya fa'ko
huta apaminine."
10 Yisasi'a haya ke afiteno inake he "Ani ana ke
o'ama'kitapa ataleo. Na ya hiketapa lapa'kaeya kana haiya
ke nehae? Akaeya mani a'mo'a kanale kava hune'nate.
11 Afeno ya'api o'male vaya mi'ko afina lapa'kaeya'ae
lo'ka'a maikayanaketapa apaya hisaya lapa'kesa afisaya
afina apaya hukaya'maki nakaeya mi'ko afina lapa'kaeya'ae
lo'ka'na o'maikoe.
12 Mani a'mo'a mana'ake masave nakufale fale ne'nateana
nakaeya kelifi kinatesaya ka'ni'a alino avatati hune'nate.
13 Nakaeya lamake lahapa'nepauve. Mi'ko aupalika
vaya'aipi Yisasi kanale ke hapapaisaya koteka mani a'mo'a
hunate'nea avake'a hapapaisake'a ani afe apa'kesa afikae."

Yutasi'a kutalu ya huno Yisasina hakefe nehe.

14-15 Ani afina layatala'a hano huteno laiyalekati aole alea
anaka Yisasi ke ne'afea anakapati mako'ke ve'ka Yutasi
Isa'kelioti'a mono nopi kava vaya'aite uno inake he "Kutalu
ya alo hutapa na'maki miya namisake'na Yisasina avale'na
lapayapi atesoe?" huno hapapaike'a ani ke afite'a lusi
amuse nehu'a teti kina (K30.00) ami'nae.
16 Amitakeno Yutasi'a ani afina Yisasina atafa hu'a hae-
saya kafe aepa heno kahau ne'aeye.

Yisasi'a ke'a ne'afea anaka'ae ne'ya ne'nae.

17 Hale o'ki kai hame'ya ne'ya ne'naya kana hokote afina
fole ne'aike'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki Yisasite e'a inake
hae "Hanate uta Anumaya Koti'a lakinakomoki apa'kufa
alino kati'nea yafe lakesa afisuna ne'ya alita avatati hukate-
sune?" hu'a afine'kae.
18 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne ala ku-
mate ne'utapa mako ve'ka aketapaena inake hutapa heo
"Alino laya nehea ve'kamo'a inake huno hulateketa ne'one
'Falisoa kana'ni ako va'yi hike'na kakaeya nopi nakaeya
ke ne'afea anaka'ae Anumaya Koti'a lakinakomoki apa'kufa
alino kati'nea yafe lakesa afi ne'ya nekefe nehune.' hutapa
hapaiyo."
19 Yisasi'a ani ke hapapaiteke'a mi'ko Yisasi'a hapapai'nea
kava hu'a Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino
kati'nea yafe apa'kesa afi ne'ya ali'a avatati hu'nae.

20 Ali'a avatati humalete'a une Yisasi'ae layatala'a hano
huteno laiyalekati aole alea anaka'ae lo'ka'a mai'ne'a ne'ya
ne'nae.
21 Ne'ya ne'ne'a Yisasi'a inake he “Nakaeya alaki
lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeya'ae mai'nonapati
mako ve'katapimo'a kutalu ya ako ne'neanakeno nakaeya
navaleno kame ya hunatesaya vaya'ai apayapi natekaiye.”
22 Nehike'a mi'ko mako'ke mako'ke'moki apaipamo'a kana
hapaike'a Yisasife inake hu'a afine'kae “Anumaya'nimoka
nakaeyafe nehapi?”
23 Hu'a afine'kakeno Yisasi'a inake he “Nakaeya'ae
mako'ke lapepati kai hame'yateti faino vakamotino ne'nea
ve'kamo'a kame vaya'nimoki nahaesaya yafe kesi kate
uneno nehuno kutalu ya ne'ne.
24 Ne'nekeno Anumaya Koti avopi ako kamale'naya ke
a'kame male'a nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea ve'ka nahaesake'na falikoe. Avopi kamale'naya
yafe ani kava hunatekaya'maki nakaeya navaleno kame ya
hu ne'nataya vaya'ai apayapi natesea ve'kaena lusiya hu'na
nahau hutoe. Ani ve'ka ita'amo'a ali o'ate'nininana kanale
hinine.”
25 Hikeno Yutasi'a avaleno kame vaya'ai apayapi atesea
ve'kamo'a inake he “Ali'ka laya nehana Nenao nakaeyafe
nehape?” Hikeno Yisasi'a inake he “He kakaeya kakai'ka
ako hu'ka fole ne'aine.” huno hute'ne.

Yisasi ke ne'afea anaka akaeyafe apa'kesa afisaya ne'ya Yisasi'a apami'ne.

26 Ne'ya ne'nakeno Yisasi'a mako kai hame'ya alino
Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteno a'kaya heno ke'a
ne'afea anaka ne'apamino inake huno hapapai'ne “Mani kai
hame'ya nakai'ni nakufaki lapa'kaeya alitapa neo.”
27 Mako li hefi'a ne'naya kepi nofi alakamo li hane'nea
ke aliteno Anumayamoteka ke huno amuse huteno
ne'apamino inake he “Mi'ko'amokitapa nete nete heo.
28 Mani lina nakai'ni kolane. Vaya'moki nahaesake'na
falisoana kola'nimo'a la'ki laviseana mi'ko vaya'mokitapa
hao'otake yatape lahapaove lapatove nehu'na naipa falu
yapati ali'na atalelapatekauve. Ani kola'mo'a Anumaya
Koti'a alino lo'kiya vailapate'nea kemo aepa'a alino lo'kiya
vaike.
29 Nakaeya alaki lamake lahapa'nepauve nakaeya mako
nofi alakamo li mako'ae o'ne'na maime u'na Anumaya Koti
kava yakaisea kumate u'na lapa'kaeya'ae saufa au'ava kava
hu'na nofi alakamo li nekauve.”
30 Hike'a mako'ke yakame hute'a ma'aileka hatilavi'a Olivi
yosa hane'nea avimate u'nae.

Yisasi'a Pitafe "Ka'kame'ya namikane." nehe.

31 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae inake he "Meni hani'ainaka mi'ko'amokitapa nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yatapi ataletapa lapaune hekae. Anumaya Koti akai'a inake hike'a avopi kamale'neane

'Nakaeya sipi sipi afu anaka'ai kava ne'api nehaesoana mi'ko afu anaka apaune he'a falu fale hukae.' huno kamale'neane.

32 Kamale'nea'maki fali'nisukeno Anumaya Koti'a eteno alino hetinatesike'na Kalili u'na hoko netesuketapa na'kame ekae."

33 Nehikeno Pita'a inake he "Mi'ko'amoki kakaeyafe afi'a apaipafi male'naya ya'api atale'a apaune hekaya'maki nakaeya lamake hu'na kaha'nepauve kakaeyafe afi'na naipafi male'noa ya'ni atale'na naune ohekauve."

34 Nehikeno Yisasi'a Pitafe inake he "Lamake kahapau-vanaki afeo. Meni hani'ainaka ko'kole ake o'ai'nisike'ka aole'ae mako'ae kana nakaeyafe 'O'ake'noa ve'kae nehae.' hu'ka vane hunatekane."

35 Nehikeno Pita'a lo'kiya ke nehuno inake nehe "Kakaeya'ae nahaesake'na falisoe hu'naena nakaeya 'O'ake'noa ve'kae.' hu'na vane huo'katekauve." huno nehike'a mi'ko Yisasi ke ne'afea anaka'ae mako'ke akufa ke'ake nehae.

Yisasi'a Ketesemeni hoyafi uno Anumaya Kotiteka ke huno afine'ke.

36 Yisasi'a apa'kaeya'ae Ketesemenine hu'a aki ne'aya hoyafi u'a va'yi nehu'a Yisasi'a ke'a ne'afea anaka'aife inake huno hapapai'ne "Anumaya Kotiteka ke hu'na afikekefe mukakaya uvanaki lapa'kaeya male maiyo."

37 Hapapaiteno Pita'ae Sepeti mafa'nela Yemisi'ae Yoni'ae apavaleteno lo'ka'a ne'u'a Yisasi aipamo'a aepa heno kana'ake nehuno atafa huno alaki hikeno lusiya huno havi akaso ali'ne.

38 Akaso ne'alino akaeya'ae u'naya anaka'aife inake he "Ako falisoa akufa kava nehukeno naipamo'a kana ne'nahaiki lapa'kaeya male mai'netapa kava yakainateo."

39 Hapapaiteno aupasi'a uno mopafi aukosalekati ivi'ivi asakauno ai'neno Anumayamoteka inake nehe "O Afo'nimoka falisoa ya huki ani havi kanamo'a atu'ake nehea li'kana nehiki Kakaeya kahaisike'kaena ani li hane'nea ke'ayo ali'ka atalanina'maki nakaeya naku nakesale a'kame o'male'ka kakai'ka afisana kaku kakesale a'kame malo." huno afine'ke.

40 Afikeno Yisasi'a uno akaeya ke ne'afea anaka'aite eteno uno apa'keana apau kale'a mai'nakeno apa'keteno Pitafe

inake nehe “Vae lapa'kaeya aise kana nakaeya'ae lo'katapa
kava yakaitapa o'mai'nafe?
41 Haviku Sata'a ‘Hao'otake kava heo.’ huno ano lapa-
vataka hu ya'mo'a eno lahapau kae yafenaki yakai'netapa
Anumayaleka afikeo hu'nae nehoe. Lamake lapaipamo'a
Anumaya a'kame malesea yafe nehaiya'maki lapa'kufamo'a
alaka nehaekeno lo'kiya'a no'male. Sata ke o'afisaya yafe
kava ne'yakaitapa Anumayamoteka ke hutapa afikeo.”
42 Mako'ae Yisasi'a eteno uno Anumayamoteka inake
huno afike'ne “Afo'nimoka mani hao'otake kanamo'a
atu'ake nehea li'kana nehikeno ani li hane'nea ke'ayo
nakaeyafe ao'kaseno ‘Afa'a nese.’ hu'ka kakesa afisanana
afa'a kanalenaki kakaeya afisana kate a'kame malo.”
43 Afikeno Yisasi'a halate akaeya ke ne'afea anaka'aite
eteno uno apa'keana apaulakamo'a kana'ake hike'a apau
kale'a mai'nakeno apa'ke'ne.
44 Halate aole'ae mako'ae kana apataleno uno hokoteno
afike'nea akufa ke'ake huno mako'ae Anumayamoteka
afine'ke.
45 Afikeno Yisasi'a halate eteno akaeya ke ne'afea
anaka'aite eno apau kale'a mai'nakeno apa'keteno inake
he “Lapa'kaeya lapau kaletapa kanale maitapa falu ne-
hafe? Afeo. Meni vaya'moki nakaeya ko'ku'napakati e'noa
ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka natafa hu'a navale'a havi
vaya'moki apayapi ako natesake'a nahakefe nehae.
46 Hetiketa ako vino. Akekeo nakaeya navaleno havi
vaya'ai apayapi natesea ve'ka kutalu ya ne'nea ve'ka ako
eno lava'neteki ake'nafe?”

Yutasi'a Yisasina kame vaya'amoki apayapi avaleno ate'ne.

47 Yisasi'a ani ke nehikeno Yutasi'ae ve'ka ayatala'a hano
huteno aiyalekati aole ali'nea anakapi lo'kano ne'maiya
ve'ka va'yi nehike'a akaeya a'kameleka mi'ko vaya e'nae.
Mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya
vaya'ae ala ala vaya'ae ani vaya hupatake'a ani vaya'moki
heki kayo alike mi'ko kayo alike hu'ne'a Yisasite e'nae.
48 Yutasi'a Yisasina haesaya kutalu ya ne'nea ve'kamo'a
inake hu'ne “U'na mako ve'ka hane hane hisoa ve'ka atafa
heo.” huno hapapai'ne.
49 Ani ke huno hapapaiteno Yutasi'a makale Yisasite eno
inake he “Ali'ka laya nehana Nenao mai'nape?” nehuno
hane hane hu'ne.
50 Yisasi'a Yutasife inake he “Vaya'nimoka hukefe e'nana
yana makale ani kava ho.” huno nehike'a anileti vaya'moki
u'a ayapi atafa hu'a alaki hu'nae.

51 Atafa nehakeno Yisasi'ae hetino mai'nea ve'kamo'a
aya maleno hakina avayu huteno ala mono nopi hokote
kava ve'kamo ali'ya ve'ka'amo akesa aepafati heno hataka
hutalekeno mopafi asaka hu lavi'ne.
52 Mopafi lavi'nea'maki Yisasi'a inake he "Hakina'ka
ku'afi ete'ka aiyo. Hakinaleti la nehaya vayana hakinaleti
hapaesake'a fali'a fanane hukae.
53 Fanane hukaya'maki nakaeya Afo'nimoteka afike-
sukeno nayatala'a hano huteno aiyalekati aole ali'nea nofi
vaya'aipati la nehaya vaya'a apa'kaseno 70 tauseni (70,000)
ko'ku'napi kayo kayo vaya nau vaisaya yafe hupatesike'a
esaya yafe o'afi'nape?
54 Nakaeya ani yafe afikesuke'a nau vaisayana hana ya
huno Anumaya Koti avopi kemo'a nakaeyafe 'Ina kava
hutesakeno falike.' hu'a hu'naya ke fole aino ne'ya'a
alitesikeno lamake huke?"
55-56 Yisasi'a ani afina atafa hu'naya vaya'aife inake
nehe "Mako vaya nehapano kumaya ya nehea ve'ka atafa
huke'kana kava hutapa lapa'kaeya hakina'ae heki kayo'ae
ali'netapa nakaeya natafa hukefe e'naya'maki nakaeya
mi'ko afina efi efi hu'na ala mono nopi hai'na mai'ne'na
Anumayamo ke ali'na apaya hu'noa'maki lapa'kaeya ani
kanafi natafa ohu'naya'maki ani mi'ko nakaeya nakufale
nehaya kava'mo'a a'ke'ainaka apaune vaya'moki ka'naya
kemo'a fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea yafe ina
kava hutapa natafa nehae." Ani ke huno hano neheana
mi'ko akaeya ke ne'afea anaka atale'a apaune he'nae.

Yisasina avale'u'a Kanisole vaya'aite kake hute'nae.

57 Yisasina atafa hu'naya vaya'moki avale'a ala mono nopi
hokote kava ve'ka Kaiyafasi nopi avale'a hai'nae. Ani nopi
mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Isaleli ala ala vaya'ae
ali'a atalu hu'a mai'nae.
58 Pita'a Yisasi a'kame u'nea'maki hau'ale o'uno alu'ale
ne'uno ala mono nopi hokote kava ve'kamo no kuma keki'ya
vekofi haino mai'neno Yisasina hutesaya ya akekefe ati
vaya'ae lo'kano mai'ne.
59 Mi'ko mono nopi kava vaya'ae Kanisole vaya'moki'ae
"Mako vaya'aife ke hisunake'a e'a apa'ke'atike nehu'a
'Yisasi'a ina hao'otake kava nehiketa ake'nona ve'kae.' hu'a
lahapaisaketa haesunakeno falise." hu'a apa'ke'atike ke
hutesaya vaya'aife kahau ne'ae.
60-61 Kahau a'nayana nesu vaya'moki e'a haviku ke
nehu'a Yisasife "Ina kava ma kava huno hao'otake kava
hu'ne." hu'a hu'naya'maki Yisasina haesaya hao'otake
kava'a o'ake'nae. O'ake'naya'maki aole ve'kala'mokani
heti'ana Yisasife inake hu'ana neha'ae "La'akaeya akaeya

hu'nea ke ako afi'no'ana inake hu'ne ‘Nakaeya Anumaya Koti ala mono nona ali'na kapelete'na aole'ae mako'ae kanafi ete'na kikoe.’ hiketa'a afi'no'ae.” hu'ana neha'ae.

62 Neha'akeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo'a hetino Yisasife inake huno afine'ke “Kakaeya mako ke ohukape? Kakaeyafe ‘Ina kava ma kava hu'ka hao'otake kava hu'nana ve'ka mai'nane.’ hu'a hune'kataya'maki kakaeya na'yane hu'ka kakesa ne'afine?”

63 Inake huno Yisasife afine'kea'maki alaki lamake huno ke huno o'ami'ne. O'amikeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo'a Yisasife inake he “Nakaeya Anumaya Koti'a avamu'a hane'nikeno mai'nea Ne'mo akile kafine'koki kakaeya alaki lamake ke nahapaiyo. Kakaeya Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hukate'nea ve'ka Kalaisika Anumaya Koti Mafa'ne mai'nape?”

64 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Kakaeya ani ke alaki ako hai nehane. Nehana'maki nakaeya mi'ko vaya lahapa'nepauve ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kake'na henaka'a nakesake'na ala lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti aya lamaka mai'ne'na ko'ku'nate hiyapi esuketapa nakekae.”

65 Nehikeno ani ke hea yafe ala mono nopi hokote kava ve'kamo aipamo'a atu hekeno kena'a alino vala aine'ataleno inake he “Anumaya Kotife huno haviya hune'ateketa akai'a avayafati ako hai afunanaketa mako vaya'aife ke hisunake'a mako akufa ke Yisasife laha'opaisae.

66 Ani ke afea yafe na'yane lapa'kesa ne'afe?” huno apafikeke'a ani vaya'moki inake hae “Lamake hane hao'otake ya'amo anona'a haesakeno falise.” nehae.

67-68 Mako vaya'moki Yisasi aukosafi aepa he'a apavaitu'na hene'ate'a mi'kimi kayo ne'amakike'a mako'amoki apaya ali'a ataleli'ne'a ne'amaki'a inake nehae “Nala'a ne'kamakifi kakaeya kaune ke hu'ka fole ai'ka lahapaiyo.”

Pita'a Yisasife “O'ake'noa ve'kae.” huno vane hute'ne.

69 Pita'a ani no'mo ma'aileka kekitalofepi mai'nikeno mako ali'ya a'mafa'nemo'a aketeno amete ne'eno inake he “Kalili koteka ve'ka Yisasi'ae kakaeya lo'katana ne'mai'a ve'kafi hu'nae nehoe.”

70 Nehikeno mi'ko vaya'ai apaulakale Pita'a inake he “Nakaeya o'afi'noa ke nehane.” huno vane hute'ne.

71 Vane hune'ateno ma'aileka no kipate lavino mai'nikeno mako ali'ya a'mafa'nemo'a Pitana aketeno anile heti'naya vaya'aife inake he “Ma ve'ka Nasaleti mafa'ne Yisasi'ae lo'kano ne'maiya ve'ka mai'ne.”

72 Nehikeno Pita'a inake he “Nakaeya alaki lamake nehoe
lapa'kaeya hu'naya ve'ka nakaeya no'akoa ve'kae nehae.”
huno vane hute'ne.
73 Vane huteno anile aise kana mai'nike'a akaeya'ae heti'a
mai'naya vaya'moki Pitafe inake hae “Lamake kakaeya
Kalili ve'kake'ka kake ne'aina kakele afita aeto nehunana
kakaeya Yisasi'ae ne'maina ve'ka mai'nane.”
74 Nehakeno Pita'a inake he “Nakaeya alaki lamake
ohisukeno'aena Anumaya Koti namakise hu'na Anumaya
Koti aulakale lahapa'nepauve. Lapa'kaeya nehaya ve'ka
nakaeya no'akoa ve'kae nehae.” huno nehikeno anile
ko'kole ake ai'ne.
75 Ake aikeno Pita'a afiteno Yisasi'a hu'nea ke akesa afino
hao hu'ne. Yisasi'a mako afina inake huno hapai'ne “Ko'kole
ake o'ai'nisike'ka kakaeya aole'ae mako'ae afina nakaeyafe
‘O'ake'noa ve'ka mai'ne.’ hu'ka vane hunatekane.” huno
hu'nea ke Pita'a akesa afino hao huteno ma'aileka hatilavino
lusi avi le'ne.

Yisasina avale'a Pailatite u'nae.

27

1-2 Kotike'a mi'ko mono nopi kava vaya'ae Isaleli nofi
vayapati ala ala vaya'ae Yisasina haesakeno falisea veke
vake hute'a Yisasina nofi kitete'a ala kamani ve'ka Pailati
ayapi ate'nae.

Yutasi'a fali'ne.

3-4 Yutasi'a Yisasina avaleno kame vaya'amoki apayapi
ate'nea ve'kamo'a akeana Yisasina kake hutete'a “Falikane.”
hu'a hutakeno aketeno lusi hautakiteno aku akesamo'a aino
yahae hikeno halate eteno ani aole'ae mako'ae kayo (K30.00)
moni ku mono nopi kava vaya'ae Isaleli nofi vayapati ala ala
vaya'aite'ae alino u'ne. Alino uno inake he “Nakaeya alaki
hao'otake kava hu'na kame vaya'ai apayapi hao'otake ya'a
o'male'nea ve'ka ate'noanake'a haesakeno falike. Miyatapi
etetapa aleo.” nehea'maki apa'kaeya inake hae “Lakaeya ya
ohane'niki kakai'ka yane.” hu'a hute'nae.
5 Hutetakeno Yutasi'a ani moni ku ani mono nopi yaka
hune'ataleno uno akai'a ayapati nofi alino yosale ane'mu
ano fali'ne.
6 Mono nopi kava vaya'moki ani moni alite'a inake hae
“Mani moni ‘Vaya haeyo.’ moni hake'naya mone Anumaya
Koti kemo'a inake huno hu'ne ‘Ani akufa moni mono nopi
moni'ae alitapa makopi o'maleo.’ huno hu'ne.”
7 Hute'a mako ke hu'a hayate'a “Ani monileti afaki
kotekati vaya falisaketa kipatesuna mopa samo alo nehaya
vaya'aiteti miya hesune.” hu'a nehae.

8 Ina kava haya yafe ani mopamo aki'a Kola Mopae hu'a
aki ne'ae. Hu'a aki male'naya mopa meni afa'a hane'nike'a
ani aki ne'ae.
9-10 Ina kava hakeno a'ke'ainaka Yelemaeya'a Anumaya
Koti aune ve'kamo avayafati hu'nea kemo'a fole aino ne'ya'a
alitekeno lamake hu'ne. Ani kemo'a make hu'ne
"Isaleli vaya'moki inake hae 'Yisasina lavelisanaketa hae-
sunakeno falisea miya kamikune.' Ani aole'ae
mako'ae kayo Anumayamo'a nahapai'nea ya hu'a ani
monileti mopa samo alo nehaya vaya'ai mopa miya
he'nae." hu'neane.
Ani mopa miya haya afina ani kemo'a fole aino lamake
hu'ne.

Pailati'a Yisasina afike'ne.

11 Yisasi'a ala kamani kava ve'kamo aulakale hetikeno
ani ala kamani kava ve'kamo'a Yisasife inake huno afine'ke
"Kakaeya Yuta vaya'ai yahauve ve'ka'api mai'nape?" huno
afikekeno Yisasi'a inake he "Kakaeya'ka ani ke hai nehane."
12 Nehikeno mono nopi kava vaya'ae Isaleli nofi vayapati
ala ala vaya'ae Yisasife "Mani hao'otake kava nehe." hu'a
kake hute'naya'maki ke'apilena alaki mako ke ohu'ne.
13 Mako ke nohikeno Pailati'a mako'ae Yisasife inake
nehe "Akeko mi'ko hao'otake kava hu'nana ya'ka hu'a fole
aine'kataya ke alaki no'afipe?"
14 Hikeno Yisasi'a eteno mako ke anona'a ke'ale ke
ha'opaikeno ani ala kamani kava ve'kamo'a akesa afino
"No'akoa kava nehe." huno amo'yo ne'aino akesa afino alu
ala hu'ne.

Pailati'a Yisasife "Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino." hu'ne.

15 Kafu'ae kafa'ae Anumaya Koti'a apa'kufa alino kati'nea
afinafe apa'kesa afi emu ne'kikeno Pailati'a mi'ko ani emu
ki afina mako nofi hupatake'a ne'maiya vayapati mi'ko
vaya'yakamoki aki a'a asaka haya ve'ka "Nofipati hai hano
hanaki uvo." huno mi'ko kafu'ae kafa'ae hupate hupate
hu'ne.
16 Ani kanale mako ve'kamo'a lusiya huno atalave atalava
kava huno hao'otake kava nehea ve'ka atafa hu'a nofi
hutakeno nofi nopi mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Yisasi
Palapasi'ae.
17 Mako ve'kamo aki akefe mi'ko ve a'ne ali'a anupa
hu'nakeno Pailati'a make huno apafine'ke "Lapa'kaeya
nalafe nofi nopati hutesukeno lapa'kaeyateka visea yafe
nelahapaiye? Nakaeya Yisasi Palapasina hutesukeno visifi
Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea

ve'ka Kalaisi'ae hu'a aki ne'aya ve'ka hu'na hano hutesukeno vise?”
18 Pailati'a ne'afeana Yuta vaya'moki ma akufa apa'kesa ne'afe “Mi'ko vaya Yisasiteka u'a akaeya keke afite'a lakaeya ke no'afe.” hu'a nehae. Apa'kai'api ke no'afea yafe Yisasife apaipamo'a haviya nehike'a Pailatite avale'e'a ate'nakeno Pailati'a ani ya afi'nea yafe ke huno apafine'ke.
19 Apafikeno Pailati'a kake hune'apataya fai mai yate fai ne'maikeno a'amo'a “Ma ke hapaiyo.” huno mako ve'ka hutekeno Pailatite eno ani hapaiyo huno hu'nea ke hapai'ne. Inake he “Hani'ainaka Yisasife himonafi ake'noa ya'mo'a naipamo'a kana neheanaki ani ve'ka alakepa ve'ka mai'neanaki mako akufa kava huo'ato ke hapaiyo.” huno hea ke hapai'ne.
20 Hapai'nea'maki mono nopi kava vaya'ae Isaleli ala ala vaya'ae u'a mi'ko ve a'nemoki apaipafi hu'a vakali nehu'a inake hu'a hapa'nepaiye “Make hutapa heo ‘Palapasife afa'a atalekeno eno.’ nehutapa ‘Yisasife yofo yosale falino.’ hutapa heo.” hu'a apa'ku apa'kesa apami'nae.
21 Apami'nakeno Pailati'a mako'ae make huno apafine'ke “Ma aole netalapatina nakaeya nalana hutesukeno vise hutapa nehae?” hike'a “Lakaeya Palapasina hutesanakeno eno hutae nehune.”
22 Nehakeno Pailati'a ani vaya'aife inake he “Ani kava hisoana Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'kae hutapa nehaya ve'ka Kalaisina na kava hutesoe?” huno apafine'keke'a apa'kaeya ala kefati inake hae “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.” nehae.
23 Nehakeno Pailati'a inake huno apafine'ke “Na'ya hiketapa ani ke nehae? Hana akufa hao'otake kava hu'ne?” huno apafine'kea'maki apa'kaeya eta'a ali'a alapi male'a ala kekefafati inake hu'a nehae “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.”
24 Nehakeno mi'ko vaya'moki haya kemo'a Pailati hea ke hu'a ati'ka ne'ate'a makale'a la hisaya kava nehakeno Pailati'a afeana ke hea kemo'a amu o'malekeno mi'ko vaya'ai apaulakale li alino aya sese nehuno inake he “Mako aise hao'otake ya'a o'male'nea ve'kamaki lapa'kaeya ‘Hakaune.’ hayanaketapa haesakeno faliseana lapa'kaitapi yanakeno mani ve'kamo kola'mo'a nakaeya nayapi o'malesikeno kumi'ni o'malesifa lapa'kaeyatapile kake hanemaleno hanese.” huteno aya sese nehe.
25 Ani ke nehike'a mi'ko vaya'moki inake hae “Lakaeya haesuna kumi'mo'a lakaeyate eteno mi'ko alipatesuna mafa'neyakamoki'ae ani kumi alisae.”
26 Hakeno Pailati'a Palapasife “Nofi nopati hano hane.”

huno apamiteno Yisasina nofi kayoteti sefu amite'a yofo yosale nili aite'a asaikeno falisea yafe ati vaya'amoki apayapi ate'ne.

Ati vaya'moki Yisasina kamuke nehau'a kiki hu ne'ate'a hu'a haviya hute'nae.

27 Hokote kava ve'kamo ati vaya'moki Yisasina avale'a no'mo haopaleka avale'a hai'a ate'ne'a anile ne'maiya ati vaya'aife eo hake'a e'a ali'a atalu hu'nae.
28 Atalu hu'ne'a akufale havaili'nea kena hate'a ne'atale'a mako ala kava ve'kamo haesa yatala kena ali'e'a havaite'nae.
29 Havaitete'a mako aufe nofiteti ali'a kalaki'a ka'kolita alo hute'a ali'e'a akenopale vaitete'a mako a'kapa kayo ali'e'a lamaka ayapi ami'ne'a aiyafi apale'ya nefai'a kiki hune'ate'a hu'a haviya havaya hutekefe inake nehae "Hae Yuta vaya'aipi ala yahauve ve'ka mai'nape?"
30 Hune'ate'a aukosafi apavaitu'na hene'ate'a ani a'kapa kayoteti akenopale amaki'nae.
31 Hu'a haviya hune'ate'a kiki hutete'a haesa kena hate ne'atale'a akai'a kena halate ali'a havaitete'a yofo yosale nili aite'a asaimale'nisakeno falisea yafe avale'a u'nae.

Yisasina yofo yosale nili aite'a asaimale'ne'a ha'nae.

32 Yisasina avale'a ne'u'a Saimoni'a Sailini kumateti ve'ka'ae kateka fotu hute'a ati vaya'moki atafa hute'a yofo yosa ali'a kofitete'a "Ali'ka uvo." hu'a hakeno alino ne've.
33 Alino ne'vike'a Yisasina avale'u'a Kolokatae nehaya kumate va'yi nehae. Ani kuma'mo aki'a lakaiti kefati Akenopa Ayamufae hu'a aki ne'ae.
34 Ani ati vaya'moki "Haesunakeno faliseana akufa akafu ki yafenaketa akufa akafu o'kisea li nese." hute'a mako atu li'ae nofi alakamo li'ae ali'a makopi akunaku hute'a amikeno mako aise ya'a ne'nea'maki Yisasi'a ani life "He'e o'nekauve." huno no'ne.
35 O'neke'a yofo yosale nili aite'a asaimale'ne'a kena'a fa'ko fa'ka hukefe kasi yo'kalokana akufa yo'kalo nelesakeno apa'kaseno haisea ve'kamo'a ani kena alite alite hisae hu'a ani yo'kalo lete'a ali'nae.
36 Alite'a mai'ne'a anile yakai'a mai'nae.
37 Nili ai'a asaimale'ne'a Yisasi akenopale "Ma kava hiketa ha'none." hu'a avo kamale'nae. Ani kamale'naya avo'mo'a "Ma ve'ka Yisasi'a Yuta vaya'ai hokote yahauve ve'kae." hu'a kamale'nae.
38 Kate'a Yisasi'ae aole ve'kala vaya nehapa'ana kumaya'ya neha'a ve'kala mako ve'ka aya lamaka aupalika

yofo yosale nili aite'a asaimalete'a mako ve'ka haoka
aupalika nili aite'a asaimale'nae.
39 Kate u'e'a haya vaya'moki apa'kenopa ke'ka hune'ate'a
“Hao'otake ve'ka mai'nane.” nehu'a kiki hune'ate'a hu'a
haviya hute'nae.
40 Inake hu'a nehae “Oho kakaeya ‘Ala mono no ali'na
kapeletalete'na aole'ae mako'ae afina makale ete'na kikoe.’
hu'ka hu'nana ve'ka mai'nape? Inaki kakaeya Anumaya
Koti mafa'ne mai'ne'kaefena meni kakaeya'ka kakufa ali'ka
katisana yafe inani mai'nana yofo yosaleti ne'atale'ka
eli'keketa kakeno.”
41 Ala mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a
hapa'nepaiya vaya'ae Isaleli ala ala vaya'moki'ae ani kava
hu'a hu'a haviya hute'nae.
42 Inake nehae “Vaya apa'kufa ako alino katipate'nea'maki
akai'a akufa alino no'kate. Kalaisi'a Isaleli vaya'aite
hokote yahauve ve'ka'api yofo yosaleti ataleno eli'nesiketa
aketeta ‘Akaeya lamake nehe.’ huta akaeyafe afita laipafi
malekaune.” nehu'a hu'a haviya hune'atae.
43 “Anumaya Koti Mafa'ne mai'noe huno nehea
ve'kamakeno Anumaya Kotife ame'atiti nehuno afino aipafi
male'nininana Anumaya Koti'a akaeyafe hau'nisikeno'aena
meni akufa alino katise.” nehae.
44 Hu'a haviya hune'atake'ana akaeya'ae yofo yosale nili
aite'a asaimale'naya ve'kala'mokani'ae ani kava hu'ana
Yisasina hu'ana haviya hune'ata'ae.

Yisasi'a ako fali'ne.

45 Yakemo'a haineno folaka'nalaka nehikeno aepa heno
mi'ko koteka hani huteno une yake lavino falekefe nehikeno
ko alino hale'ne.
46 Ani une yake lavino falekefe nehikeno Yisasi'a ala
kefati ke nehuno akai'a kefati inake he “Eli Eli lema
sapa'katani?” Lakaeya kefati ani kemo'a make hu'ne
“Anumaya Koti'nimoka Anumaya Koti'nimoka na ya hike'ka
kakaeya ne'natalane?”
47 Nehike'a mako anile heti'naya vaya'moki ani Yisasi hea
ke afite'a inake hae “Afikeo Ilaiyafe ke nehe.”
48 Nehakeno makale mako ve'kamo'a uno hake li-
pati ka'ki'nofakana ya asava'neno atu'ake nofi alakamo
lipi ateno a'kapa kayote maleno kimale'neno Yisasina
“Amisukeno mayu mayu huno nese.” huteno ami'ne.
49 Amikefe nehike'a mako vaya'moki ani ve'kae in-
ake hae “Atale'nekeno'ao Ilaiyafe ke neheanaketa akeva
mai'nisunakeno Ilaiya'a eno yofo yosaleti akufa alino
katisifi? Akeketao.” nehae.

50 Nehakeno Yisasi'a mako'ae ala kefati ke nehikeno aku
mafa'ne'a atalekeno fali'ne.
51 Falea kanatofi ala mono nopi mako lapa'ake kenaleti
hakaya amale'naya kenamo'a hanaleti aepa heno folakapati
vala aino afete lavikeno aole alino hapa'nikeno mopamo'a
imima ne'alikeno ala ala yafa aino a'kalafa'ne.
52 Aino a'kalafa'nikeno falike'a kipate'naya vaya'ai ke-
limo'a ha'kalo hike'a a'ke'ainaka Anumaya Kotiteka apa'ku'a
ami'naya vaya falike'a kipate'naya vaya ete'a heti'nae.
53 Ani kelifati atale'a heti'a mai'nakeno Yisasi'a henaka'a
fali'neapati eteno hetike'a fate akufa kumate Yelusalemu
haike'a nesu vaya'moki apa'ke'nae.
54 Ati vaya'aite kava ve'ka'ae mi'ko ati vaya'ae yakai'a
mai'ne'a akayana mopamo'a imima ne'alino mi'ko va'yi hea
ya akete'a lusiya hu'a koli nehu'a make hae "Lamake mani
ve'ka Anumaya Koti alaki Mafa'ne'a mai'ne."
55 Nesu a'neyaka Kalili kumate mai'nayateti Yisasina aya
hu'a a'kame hafai'a e'nae. E'naya a'nemoki alu'ale heti'a
mai'ne'a ake'a mai'nae.
56 Ani a'neyaka'ai folakapi mai'naya a'nemoki apa'ki'a
Makatala kumateti Malia'ae hamo'amo'a Yemisi'ae Yos-
esi'ae ita'animo'ae mako ana Sepeti mafa'nela'mokani
ita'animo'aki hu'a ani folakapi mai'nae.

Yisasina akufa'a yafa kapi kite'nae.

57-58 Une yake lavino falekefe nehikeno Yosefe'a Alimatia
kumate ala moni afeno male'nea ve'ka e'ne. Ani ve'ka Yisasi
ke ne'afea ne mai'neno Pailatite uno "Yisasi akufa alisoe."
huno afine'ke. Afine'kekeno Pailati'a ati vaya'aife hupateno
inake he "Kanalenaki Yisasi akufa alitapa ameo." huno
hapapai'ne.
59 Hapapaike'a ati vaya'moki Yisasi akufa ali'a amikeno
Yosefe'a ani Yisasi akufa alino mako honi'ya o'male kenafi
haya vai'ne.
60 Haya vaimaleteno saufa akai'a kafimale'nea kelifi Yisasi
akufa kite'ne. Ani keli mako ala yafapi kafafaimale'nea yafa
kapi kiteteno avayale mako ala yafa'kefa alino helave huno
aino a'kanimaleteno u'ne.
61 Uteke'ana Makatala kumateti Malia'ae mako
hamo'amo'ae ani kelile mai'ne'ana ake'ana mai'na'ae.

Ati vaya'moki Yisasi kelile yakai'a mai'nae.

62-63 Sapati kanamo ne'ya ali'a avatati hu'a havate'a Sapati
natema'a ala mono nopi kava vaya'ae Falasi mono ke ne'afea
vaya'ae ala kava ve'ka Pailatite u'a anupa nehu'a inake hae
"Ala Nenao ani ake'atike'ake ve'ka afa'a mai'nea afina inake
huno lahapai'ne 'Nakaeya aole'ae mako'ae afina maite'na
kelifati hetikoe.' huno lahapai'nea ke lakesa ne'afune.

64 Ani ke hu'nea yafe kakaeya lo'kiya ke hisanake'a ani
keli avayale ai'a a'kanile'a alaki humalesakeno lo'kiya vaino
hanesike'a aole'ae mako'ae afina yakaisae. Haviku akaeya
ke ne'afea anaka'moki ani kelifati Yisasi akufa kasake'a
ali'u'a vaya'aife 'Akai'a fali'neapati eteno kelifati hetino
u'ne.' hu'a hisae. Hisakeno apa'ke'atike ke hisaya kemo'a
hokoteno hu'nea ke 'Anumaya Koti mafa'ne mai'noe.' huno
hu'nea ke akasekaiye." hu'a nehae.
65 Nehakeno Pailati'a inaki huno hapa'nepaiye "Yakaisaya
ati vaya lapamisuketapa ani kelile apavaletapa utapa
lapa'kaeya lo'kiya vai'a yakaisaya apa'ku apa'kesa
apamike'a yakai'a alakepa heo."
66 Nehike'a u'a ani kelile kimale'naya yafate a'kameleti
a'a alaki humalete'a mako ati vaya'aife "Yakaiyo." hu'a
hupate'nae.

Yisasi'a fali'neapati eteno heti'ne

28

1 Sapati afina hano hutekeno Sota afina yake haineno va'yi
hukefe nehikeno Makatala kumateti Malia'ae hamo'amo'ae
Yisasina kite'naya keli akekefe ne'va'ae.
2 Ne'va'akeno lusi imima ne'alikeno Anumayamo
ko'ku'napi kayo kayo ve'ka ko'ku'na ataleno elineno male'a
la'kamale'naya yafa ano atufa ne'ataleno ani yafa'mo
akofetule fai mai'ne.
3 Fai mai'nikeno aukosamo'a kopasi'na ne'alike kana
huno ano ha nelekeno kena'amo'a yave yave huno efe'ake
hiya'kana nehe.
4 Ani kava nehike'a kite'naya kelile kava yakai'naya
ati vaya'moki ani Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo
ve'ka akete'a atali atalu nehu'a apa'ko'ya nefai'a fali'naya
vaya'kana nehae.
5 Ani kava hu'naya'maki ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a
ani atala'anife inake huno hanapai'ne "Lana'kaeya
lanamo'yo o'ai'ao. Nakaeya afi'noana lana'kaeya yofo
yosale ha'a asai'naya Yisasife kahau ne'a'ae.
6 Kahau ne'a'a'maki mafi o'mai'nifa ako heti'ne. Lahapa-
pai'nea ke ako fole aikeno ako heti'niki eta haitana kite'naya
kelifi ake'ao.
7 Aketetana naku naku hutana akaeya ke ne'afea
anaka'aife inake hutana hapapai'ao 'Yisasi'a falike'a
kite'nayapati hetino Kalili uno hoko'neteki anileka utapa
akekae.' hutana hi'ao nehuno hai lahanapauki vi'ao." nehe.
8 Nehike'ana ana'kaeya anamo'yo ne'ai'ana amuse
nehu'ana naku naku hu'ana akaeya ke ne'afea anaka
hapapaikefe ne'va'ae.

9 Ne'u'ana makale Yisasi'ae fotu hute'ana Yisasi'a inake
he “Ne'a'afe?” nehike'ana haute u'ana aiyale ali'ana soso
nehu'ana aki ali'ana asaka hu'na'ae.
10 Aki ali'ana asaka neha'akeno Yisasi'a ana'kaeyafe
inake he “Lanamo'yo o'aitana utana inake hutana
nafu'nakanakife hapapai'ao ‘Kalili utapa nakekae.’ hu'ne
hutana hapapai'ao.”

Ati vaya'ai ke

11 Aole atala saufa kateka ne'va'ake'a ani kelile yakai'a
mai'naya ati vaya'moki ala kumapi hai'a ala mono nopi kava
vaya'aife mi'ko ya fole aike'a ake'naya yafe hapapai'nae.
12 Hapapaike'a ala mono nopi kava vaya'moki u'a Isaleli
nofi vaya'ai ala ala vaya'ae ali'a atalu hu'ne'a ani ke hu'a
fole o'aisaya yafe ke hu'a hayate'a ani ati vaya'aina lusi
moniyako hake'a apami'nae.
13 “Make hutapa heo ‘Hani'ainaka lau'kale'nonake'a
akaeya ke ne'afea anaka'amoki Yisasi akufa e'a kasake'a
kumaya ali'a u'nae.’ hutapa heo.
14 Pailati'a ala kamani ve'kamo'a mani akufa ke
afisiketaena lakaeya mako akufa ke hapaikunanaketapa
lapa'kaeya mako kana ya o'alikae.”
15 Inake hake'a ani ati vaya'moki ani moni alite'a ani
hapapai'naya akufa kava hu'a a'kame male'nake'a mi'ko
Yuta vaya'aipi maleno atakufa'nea keke'a meni'ae ani ke
nehae.

Yisasi'a ke'a ne'afea anaka mono ali'yate hupate'ne.

16 Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea
anaka (11) anaka'aife “Kalili avimapi veo.” huno hapa-
pai'neanake'a hai'nae.
17 Hai'a Yisasina akete'a aki ali'a asaka nehaya'maki
makoma'amoki aole apa'kesa ne'afe.
18-19 Yisasi'a eno ani mai'naya vaya'aife inake he “Anu-
maya Koti ko'ku'nate'ae mopale'ae kava yakaisoa lo'kiya'ni
nami'nea yafe lapa'kaeya mi'ko aupalika utetapa nehutapa
nakaeya ke hapapaike'a afi'a alakepa hu'a afite'a apaipa
ai'a yahae hu'a namisaketapaena Afo'nimo akile'ae nakai'ni
nakile'ae Fate Akufa Avamu'mo akile'ae li falepateo.
20 Li fale ne'apatetapa nakaeya lahapapai'noa ke
hapa'nepaitapa ‘A'kame maleo.’ hutapa alitapa apaya heo.
Akekeo nakaeya lapa'kaeya'ae mi'ko afina maike maike
hu'na ma mopa hano hukefe hisea afina'ae olapatalekauve.”
hu'ne.

Yisasi Kanale Ke
Ma'ki
Ka'nea Ke

Yoni'a li fale ne'apatea ne'mo'a lo'kiya ke huno fole ai'ne.

1 Yisasi Kalaisi'a Anumaya Koti mafa'ne'amofe kanale ke aepa heno huno fole ai'ne.

2 Anumaya Koti aune ve'ka Aisaiya'a avopi inake huno kamale'neane
Anumaya Koti'a inake he "Afeo ke alinuno hapapaisea ve'ka'ni hutesukeno Yisasika visana kate uno hoko'neteno ka valino halekatekaiye."
3 Vaya o'mai aupalikati mako ve'kamo'a kate kate nehuno inake he "Anumayamo esea kana valitapa alakepa nehutapa alitapa avatati heo." hu'neane.

4 Yoni'a li falepatesea ve'ka va'yi huno ka'me aupalika mai'neno inake nehe "Lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae nehutapa hao'otake yatapi atalesake'na li fale nelapatesukeno Anumaya Koti'a hao'otake yatape lapahaove lapatove nehuno aipa yuna yapati alino atalelapatekaiye." hu'ne.

5 Ani afina Yelusalemu vaya'ae Yutia vaya'ae Yoni mai'neateka u'a hao'otake kava nehaya ya'api hu'a fole ne'aikeno Yoni'a ani Yotani lipi li falepate'ne.

6 Yoni'a mako kamolo hu'a aki ne'aya afumo ayo'kaleti kena'a alo huno havai'ne. Puluma'kamo akufaleti kamai nofi alo huteno afafale ne'ano ne'ya'a kenu kafa'ae alumemo li'ae ne'ne.

7 Yoni'a inake huno hapapai'ne "Nakaeya na'kame mako ve'ka ako ekaiye. Ani ve'kamo'a nakaeya nakaseno lusi lo'kiya'a hane'nea ve'kakeno nakaeya ako nakase'neanake'na nakaeya afa ve'ka akaeya aiya'kale aesoana o'natekaiye.

8 Nakaeya litafateti fale nelapatoanakeno ani ve'kamo'a Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'aleti falelapatekaiye."

Yoni'a Yisasina li falete'ne.

9 Ani afina Yisasi'a Kalili aupalika hane'nea kumana Nasaleti kumateti ekeno Yoni'a Yisasina Yotani lipi falete'ne.

10 Li faletetekeno Yisasi'a lipati makale aino he'netino akeana ko'ku'na'mo'a halekeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a namakana huno akaeyate haleno eline'ne.

11 Elino ne'ekeno ko'ku'napakati mako ake aiya kemo'a inake he "Kakaeya nakai'ni mafa'ne'nimoka kakaeyafe

lusiya huno nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne'ni kakaeyafe lusiya hu'na amuse'ka nehoe.” nehe.

Sata'a Yisasina ano avataka hu'ne.

12 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a Yisasina vaya o'mai ka'me aupalika avaleno u'ne.

13 Ne'vikeno Sata'a Yisasife “Havi kava ho.” huno ano avataka hikeno aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano hea afina (40 afina) Yisasi'a anile afela afu anaka'ae mai'nikeno ko'ku'napakati kayo kayo vaya'moki e'a ha'ma'nae.

Yisasi'a aepa heno ali'ya'a ali'ne.

14 Yonina nofi hute'nakeno Yisasi'a Kalili koteka uno Anumaya Koti'a yakaipatesea kanale ke'a hapa'nepaiye.

15 Yisasi'a inake nehe “Anumayamo male'nea kana'a ako va'yi hu'nikeno Anumaya Koti kava yakailapatesea kana makale'a va'yi hukefe neheanaki lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae nehutapa hao'otake yatapi ne'ataletapa nakaeyafe kanale ke hu'nea ke lamake nehe hutapa afitapa lapaipafi maleo.”

Yisasi'a aole'ae aole'ae vayafe ke hike'a akae a'kame e'nae.

16 Kalili li kotu'mo aki'naleka uneno nehuno Saimoni'ae akana'amo'a Etalu'ae ana'ke'ne. Ana'keana faya ya neha'a ve'kala mai'na'a yafe ala lu'konako ku li kotupi yaka hu'ana ne'mala'ae.

17 Ne'mala'akeno Yisasi'a inake huno hana'nepaiye “Na'kame e'ao. Na'kame esa'ake'na faya neha'a avamete vaya apavalesa'a yafe hulanatekauve.”

18 Hike'ana makale lu'konako'ani ne'atale'ana Yisasi a'kame ne'va'ae.

19 Ne'va'akeno Yisasi'a aisema'a ne'uno Sepeti mafa'nela Yemisi'ae Yoni'ae lipi kalefi mai'ne'ana lu'konako ku nefa'kani'akeno Yisasi'a uno ana'ke'ne.

20 Ana'keteno Yisasi'a ana'kaeyafe ke hike'ana Sepeti afo'animo'ae ali'ya vaya'a'ae lipi kalefi ne'apatale'ana a'kame ne'va'ae.

Yisasi'a Sata afe alino atale'ne.

21 Apa'kaeya Kapaneamu lavi'a mai'ne'a Yisasi'a Sapati afina mono nopi uno Anumaya Koti ke alino apaya nehe.

22 Alino apaya hu'nea kemo'a lo'kiya'a hane'nea ve'kamo kekana hu'nea yafe lusi apamo'yo ne'aike'a inake nehae “Mako mono hapali'a laha'nepaiya vaya'kana huno alino laya ohu'ne.” hu'a nehae.

23 Ani nopi mako ve'ka Sata afe'mo'a aipafi mai'nea ve'ka mai'ne.

24 Mai'neno kalafa kae kae nehuno inake nehe “Avo Yisasika Nasaleti ve'kamoka na kava hulatesana yafe e'nane? Lakaeya laha'ka falilatekefe e'nape? Nakaeya

kakaeyafe ako afi'noe kakaeya fate akufa ve'ka Anumaya
Koti hukate'nea ve'ka mai'nane." nehe.
25 Nehikeno Yisasi'a Sata afefe lo'kiya ke ne'ama'kino
inake nehe "Ke ohu'ka mani ve'kamo aipafakati atale'ka
uvo." nehe.
26 Nehikeno ani Sata afe'mo'a aipafati atalekefe nehuno
ani ve'ka aike amakike nehuno kalafa ne'kano aipafati
ataleno hatilavi'ne.
27 Hatilaviteke'a mi'ko vaya'moki apamo'yo aite'a ani yafe
ke hu'a imafi mafi nehu'a inake hae "Ma kavana hana
kava nehe? Na akufa saufa ke nehe? Lusi lo'kiya'aleti ke
hike'a Sata afe'moki akaeya ke afi'a a'kame male'a hatilavi'a
u'nae." hu'a nehae.
28 Yisasi'a ani kava hu'nea avakemo'a mi'ko Kalili koteka
uneno hike'a mi'ko vaya'moki afi'nae.

Yisasi'a Pita a'amo ita'amo kali alino kanale hute'ne.

29 Yisasi'a Yemisi'ae Yoni'ae mono nopati atale'a Sai-
monikani Etalukani nopaka ne'vae.
30 Ne'vakeno Saimoni a'amo ita'amo'a amu'ko kali
ali'nike'a makale'a Yisasina ani yafe hapai'nae.
31 Hapaitakeno Yisasi'a uno ayate alino heti ne'atekeno
amu'ko kali'a ako hano hutekeno ne'ya kano ne'apame.

Yisasi'a mi'ko kali vaya alino kanale hupate'ne.

32 Une yake lavino faleteke'a vaya'moki mi'ko kali vaya'ae
Sata afe'mo apaipafi mai'nea vaya'ae Yisasite apavale'a
ne'ae.
33 Apavale'a ne'ake'a mi'ko ani kumate vaya'moki kipate
e'a yake yake nehae.
34 Yake yake nehakeno Yisasi'a aki'ae aka'ae kali ali'naya
vaya'aina alino kanale hune'apateno mi'ko Sata afe'yaka
apaipafati alino ne'ataleke'a Sata afe'yakamoki Yisasife ako
afi'naya yafe Yisasi'a inake nehe "Nakaeyafe ke oheo."
nehe.

Yisasi'a Kalili koteka ali'ya ali'ne.

35 Natena ko alino fanufane nehikeno Yisasi'a hetino ani
nona ataleno vaya o'mai yateka uno Anumayamoteka ke
huno afine'ke.
36-37 Afine'keke'a Saimoni'ae mako vaya'ae akaeyafe ka-
hau ame u'a ake'a avatete'a inake nehae "Mi'ko vaya'moki
kakaeyafe lusi kahau ne'ae." hu'a nehae.
38 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Nakaeya
lahau'ale hane'nea kumate'ae ke hapapaisoa yafe e'noki
anile viketao." nehe.
39 Mi'ko Kalili aupalika ute ete nehuno mono nopi Anu-
maya Koti ke hapa'nepaino Sata afe'yaka vaya apaipafati
alino apatale'ne.

Fuko'ya ake'nea ve'ka Yisasi'a alino kanale hute'ne.

40 Mako ve'ka fuko ya'mo'a akufa alino haviya hu'nikeno
Yisasiteka eno ape hu'neno inake hu'ne “Kahaisike'kaena
kali'ni ako ali'ka kanale hunataninine.” nehe.
41 Nehikeno Yisasi'a hau huteteno ayana aya huno akufale
ame'ko nehuno inake he “He ne'nahaiya yafe kakufamo'a
meni kanale hino.” nehe.
42 Nehikeno ani fuko kali'a makale kanale hute'ne.
43-44 Alino kanale huteteno Yisasi'a lo'kiya ke hapaino
inake nehe “Ali'na kanale hukate'noa yafe mako ve'ka
ha'opai'ka mono nopi kava ve'kale ukeno kakufa valava
kano aketesike'a mi'ko vaya'moki kali'ka ali'na kanale
hukate'noa ya afisae hu'kaena a'ke'ainaka Mosese hapa-
pai'nea kava hu'ka ‘Ma ya Anumayamoteka ameo.’ huno
hu'nea ya meni amisanake'a mi'ko vaya'moki ‘Kali'ka hano
hu'ne.’ hu'a hisae. Amisana yafe makale uvo.” huno lo'kiya
kefati ke hau'ne.
45 Nehea'maki ani ve'kamo'a uno kali'amo avake mi'ko
vaya'aina hapapailitata hike'a nesu vaya'moki afite'a “Kaliti
alino kanale hulatese.” nehu'a ete ete hu'naya yafe Yisasi'a
mi'ko kumate mako'ae uneno ohuno alaki ma'ailekake vaya
o'mai aupalika fala'kino uneno nehike'a mi'ko aupalikati
vaya'yakamoki akaeyate ete ete hu'nae.

2

Yisasi'a aiya aya fali'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

1 Yisasi'a aupa kana maiteno eteno Kapaneamu kumate
uno mai'nike'a ani kumate vaya'moki “Yisasi'a ako eno nopi
mai'ne.” hu'a haya ke afi'nae.
2 Afite'a lusi vaya'moki e'a ani nopi ma'aileka'ae no kipa
kumate'ae mai'a havaitete'a maisaya kumana o'male'nikeno
Yisasi'a Anumaya Koti ke hapa'nepaiye.
3 Hapa'nepaike'a aole'ae aole'ae vaya'moki mako aiya aya
fali'nea ve'ka sifanale havano mai'nike'a Yisasite hipo'ya
ali'a u'nae.
4 Ute'a Yisasi amete mani ve'ka ali'a haikefe hu'naya'maki
lusi vaya'moki mako'ke apa'kufale a'kalo a'kalo hu'nake'a
Yisasi amete ali'a haisaya ka alaki o'maleke'a ani Yisasi
mai'nea no'kato'mule hai'a aisema'a hi'yakofa kasake
male'ne'a ani aiya aya fali'nea ve'ka mai'nea sifana ata-
lakeno Yisasi mai'nea amete lavi'ne.
5 Lavikeno Yisasi'a apa'keteno inake huno akesa
afi'ne “Ani kali ve'kamo vaya'amoki nakaeya ke afi'a
apaipafi male'nae.” huteno ani kali ve'kaena inake he
“Mafa'ne'nimoka nakaeya hao'otake ya'ka ako kahaove
katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe.” nehe.

6-7 Nehike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki an-
ifi mai'nayateti inake hu'a apaipa apa'kesa ne'afe “Ma
ve'kamo'a na kava hikeno ani akufa ke nehe? Inamona
Anumaya Koti aki alino haviya nehe. Mako ve'kamo'a
hao'otake yafe ‘Kahaove katove nehu'na naipa falu yap-
ati ali'na ataletoe.’ huno hukea'maki alino o'atalekaifa
Anumaya Koti akai'a mako'ke'amo'ke hao'otake yati alino
ataleteno aipa falu ya lami'ne.” hu'a nehae.
8 Nehakeno Yisasi'a aipafi makale'a afea apa'ku apa'kesa
ako afiteno apa'kaeyafe inake nehe “Na'ya hiketapa
lapa'kaeya mani hoa ke lapaipa lapa'kesa afitapa alu'ala
nehae?
9 Nakaeya ne'aloa ali'ya hana ali'ya'mo'a kana'a hane'ne?
‘Hao'otake ya'ka ako kahaove katove nehu'na naipa falu
yapati ali'na atalekatoe.’ hu'na hoa ali'ya'mopi ‘Kali'ka ako
ali'na kanale hukatoki heti'ka hipa'ka alite'ka uvo.’ hu'na
hoa ali'ya'mo'ae?
10-11 Ani yafe nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea ve'kamo'na mopale mai'ne'na hao'otake yatapi
lahapaove lapatove nehu'na naipa falu yapati ali'na atale-
lapatesoa lo'kiya ya'ni'a hane'nea yafe lapa'kaeya afitapa
halesaya yafe mako kava hu'na lapavelikoe.” nehuno ani
aiya aya ayamufa mi'ko fali'nea ve'kae inake huno hapai'ne
“Nakaeya kaha'nepauki heti'ka hipa'ka ne'ali'ka no'kaleka
uvo.” huno hute'ne.
12 Hutekeno mi'ko vaya'ai apaulakale ani ve'kamo'a
makale'a he'netino hipa'a ne'alino u'ne. Uteke'a mi'ko
vaya'moki lusi apamo'yo ne'ai'a Anumaya Koti aki ali'a
asaka nehu'a inake hae “Meni afina fate akufa lo'kiya ya
ne'akone.” hu'a nehae.

Yisasi'a Livaife ke hu'ne.

13 Yisasi'a Kalili li kotu'mo aki'naleka u'nike'a lusi ve
a'nemoki akaeyate vakeno Anumaya Koti ke hapapai'ne.
14 Hapapaiteno ka maleno ne'uno Livai'a Alafiasi
mafa'nemo'a kumaya'ya hu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi miya
ne'alea note mai'nikeno akeno avateteno Yisasi'a Livaife
inake he “Nakaeya na'kame eno.” huno hikeno Livai'a
hetino Yisasi a'kame u'ne.
15 Henaka'a Yisasi'a Livai nopi uno ne'ya ne'neke'a mi'ko
vaya'ai apa'kufaleti kumaya ya hu'a ta'kesi ne'alea vaya'ae
hao'otake kava nehaya vaya'ae Yisasi'ae akaeya ke ne'afea
anaka'ae ne'ya ne'nake'a nesu ani akufa vaya'moki Yisasi
a'kame u'e'a nehae.
16 Mai'ne'a ne'ya ne'nake'a mako Falasi mono ke ne'afea
vayapi mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki e'a akayana
Yisasi'a hao'otake kava nehaya vaya'ae vaya'ai apa'kufaleti

ta'kesi miya ali vaya'ae mai'neno ne'ya ne'neke'a akete'a
Yisasi ke ne'afea anaka'aife inake hu'nae “Na'ya hikeno
Yisasi'a hao'otake kava nehaya vaya'ae vaya'ai apa'kufaleti
ta'kesi miya ne'alea vaya'ae ne'ya ne'ne?” hu'a apafine'kae.
17 Apafine'kakeno Yisasi'a ani ke afiteno inake huno
hapa'nepaiye “Kali'api o'male'nea vaya'moki Tota vaya'aite
no'vaya'maki kali vaya'mokike Tota vaya'aite ne'vae.
Nakaeya ma mopafi e'noana alakepa vaya'aife ke hisoa yafe
o'me'noa'maki nakaeya hao'otake kava nehaya vaya'aife ke
hisoa yafe e'noe.” nehe.

Ne'ya mosi au'ava yafe hu'ne.

18 Mako afina Yoni ke ne'afea vaya'ae Falasi mono ke
ne'afea vaya'ae ne'ya mosi'nake'a mako vaya'moki Yisasite
e'a inake hu'a afine'kae “Yoni ke ne'afea vaya'ae Falasi mono
ke ne'afea vaya'ae ne'ya mo'nesea'maki na kava hike'a
kakaeya ke ne'afea vaya'moki ne'ya mo'osi'a afa'a ne'nae?”
hu'a afine'kae.
19 Nehakeno Yisasi'a inake he “A alikefe nehea ve'kamo'a
a alikefe hea afina maya hu'a ne kanale vaya'a'ae mai'nike'a
ani vaya'moki ne'ya mosikafe? He'e a alikefe nehea
ve'kamo'a apa'kaeya'ae mai'neanake'a mo'osikae.
20 Mo'osikaya'maki henaka'a mako fate kana va'yi
hisikeno kame vaya'amoki ani a'mo anau'amona atafa hu'a
apa'kaeyapati avalesaya kanafi vaya'amoki ne'ya mosikae.”
21 Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Mako ve'kamo'a saufa
kena atupa alino atafa kena vala ai'nea kate maleno nohate.
Maleno hatiseana ako atata aikeanakeno saufa kenamo
atupamo'a atafa kena alino vala aisikeno mako'ae ala huke.
22 Ani kava hu'a mako vaya'moki haekafa nofi alakamo
lima'a mememo akufaleti alo humale atafa kepi la'ki'a
no'vaiye. Vaisayana lima'a a'kapalu hakeno a'nu'ka
hesikeno li kena halo aino la'kilavike. La'kilavino ani li'ae
ke'ayo'ae alino haviya huke. Haekafa nofi alakamo lima'a
hefino saufa mememo akufaleti alo humale kepina la'kino
vaino.

Yisasi'a Sapati kava hu ve'ka mai'ne.

23 Mako Sapati afina Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae
kile hoyafi ne'u'a akaeya ke ne'afea anaka'moki ani kile
hoyafati kile ne'atakae.
24 Ne'atakake'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya'moki
apa'kete'a Yisasife inake nehae “Ake'nape? Na'ya hike'a
Sapati kanafi he'e humale'nea kava ma vaya'moki ani ke
ali'a ne'atakae?” nehae.
25 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno apafine'ke
“Lapa'kaeya a'ke'ainaka Teviti'ae a'kame u'naya vaya'ae

apa'kateke'a Teviti'a hu'nea kavafe kamale'naya ke hapalitapa o'ake'nafe?
26 Apa'katekeno Teviti'a Anumaya Koti nopi hai'neno afa vaya'moki o'nekafa mono nopi kava vaya'amokike nekae huno ke male male'nea kemo'a he'e humale'nea ne'yana Anumaya Koti aulakale male'naya kai hame'ya maya Teviti'a alino ne'neno akaeya'ae u'naya vaya'ae apamike'a ne'nae. Ani kanafina Apaiyata'a ala mono nopi hokote kava ve'ka mai'nea afinane."
27 Yisasi'a Falasi mono ne'afea vaya'aife inake he "Anumaya Koti'a vaya alo hu'neana Sapati kana ha'maesaya yafe alo ohu'nea'maki Anumaya Koti'a vaya hapa'maesea yafe Sapati kana alo hu'ne.
28 Ani yafe ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'nemo'na ani Sapati kanalena kava yakai'na mai'noe."

3

Sapati afina Yisasi'a mako aya fali'nea ve'ka alino kan ale hute'ne.

1 Yisasi'a eteno mono nopi haino akeana mako kaya aya fali'nea ve'ka anile mai'ne.
2 Mai'nike'a mako vaya'moki Yisasi'a hao'otake kava nehe hu'a hisaya kafe kahau a'a akekefe "Yisasi'a Sapati kanafi ani kali ve'ka alino kanale hutesifi huo'atesifi?" hu'a Yisasina amata hu'a mai'nae.
3 Amata hu'a mai'naya'maki Yisasi'a aya fali'nea ve'kaena inake huno hapaiye "Vaya folakapi e'ka heteo." hu'ne.
4 Huteno Yisasi'a amata hu'naya vaya'aife inake huno apafine'ke "Sapati kanaena Anumayamo kemo'a na'yane ke hu'ne? Sapati kanafi vaya alita kanale hupatesupi alita haviya hupatesune? Sapati kanafina vaya apaya huta apa'kufa alita katisupi vaya apamakisunake'a falisae? Lapa'kaeya na lapa'kesa ne'afe? Anumayamo kemo'a na'yane ke nehe?" huno apafine'keke'a ke ohu'a mai'nae.
5 Ke ohu'a maikeno Yisasi'a hai ne'vaino mi'ko vaya'moki apaulakaleka akeme uneno heana aipamo'a haviya nehikeno apa'kaeya apaipa apa'kesamo'a a'kanile'nea yafe kalaki aine'apateno aya fali'nea ve'kae inake huno hapaiye "Kaya ali'ka api aiyo." hikeno alino api ne'aikeno ako kanale hute'ne.
6 Kanale hute'nea'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'moki mono nopati atale'u'a Heloti ke ne'afea vaya'ae ali'a atalu hute'a "Yisasina hana'ya huta haesunakeno falise?" hu'a huke afike hu'a veke hu'nae.

Nesu vaya'moki Yisasite e'a ali'a atalu hu'nae.

7-8 Veke nehakeno Yisasi'ae akae ke ne'afea anaka'ae
Kalili li kotu hane'neateka vake'a lusi vaya Kaliliti a'kame
ne'vae. Yutiati'ae Yelusalemuti'ae Itumiati'ae Yotani li fa-
lika vaya'ae Taiyati'ae Saitoniti'ae mi'ko vaya'moki Yisasi'a
hu'nea avake'a afite'a akaeyateka ne'vae.
9 Ne'vakeno akaeya ke ne'afea anaka'ae inake nehe "Lusi
vaya ali'a atalu nehayanake'a nakaeya a'a natufalitata hu
yafenaki lipi kale alita avatati hunateo." nehe.
10 Hokoteno lusi vaya'ai kali alino kanale hupate'nea yafe
mi'ko kali vaya'moki ame'ko alisaya yafe a'a atufa'nayane.
11 A'a atu nefakeno Sata afe'yakamoki vaya'ai apaipafi
mai'ne'a Yisasina akete'a aulakaleka e'a apa'ko'ya nefai'a
kalafa nehu'a inake hu'a nehae "Kakaeya Anumaya Koti
mafa'ne mai'nane." hu'a nehae.
12 Nehakeno Yisasi'a lo'kiya kefati inake hu'ne "Ani ke
mako vaya'aife utapa hutapa fole aitapa hapa'opaiyo."
nehe.

*Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka nayatala'a hano huno
naiyalekati aole alea vaya le'kanapai'ne.*

13 Yisasi'a avimapi haino mai'neno akaeya haiya vayama'a
ke hike'a akaeyate hai'nae.
14 Haikeno ani vayapati nayatala'a hano huno naiyalekati
aole alea vaya le'kanapaiteno "Nakaeya'ae lo'katapa
mai'nisake'na nakaeya ke hutapa fole aisaya yafe hulapate-
soa vaya (Aposolo vaya) maiyo." huno hupate'ne.
15 "Sata afe'yaka vaya'ai apaipafati hapafaitalesaya
lo'kiya'ni'a lapamikoe." hu'ne.
16 Ani nayatala'a hano huno naiyalekati aole alea
anaka'moki apa'ki'a Saimoni'ae ve'kamo aki Yisasi'a Pita'ae
huno ate'ne.
17 Pita'ae Yemisi'ae akana'amo'a Yoni'ae Sepeti mafa'nela
mai'na'ae. Yisasi'a ani ve'kala'mokani ana'ki'a Poanesi huno
male'ne. Ani ana'kimo'a lakaiti kefati ha'kali huno ake
ne'aiya ya hu'ana ke neha'a kanolane huno'ae ani ana'ki
anate'ne.
18 Etalu'ae Filipi'ae Patalomiu'ae Matiu'ae Tomasi'ae
Yemisi'a Alafiasi mafa'ne'ae Tatiasi'ae Saimonina
hamo'amo'ae mako aki'a Seloti'ae.
19 Yutasi Isa'kalioti'ae akaeya henaka'a Yisasina akesi
huno kame vaya'aina avaleno apamisea ve'kae. Ani
vayama'a hupate'ne.

*Yisasife "Pielisipuli'a lo'kiya'aleti mani Sata afe alino
ne'atale." hu'a nehae.*

20 Yisasi'a nopi uno mai'nike'a mi'ko vaya'moki ali'a atalu
hakeno akaeya ke ne'afea anaka'ae ne'ya nesaya kana'api
o'male'ne.

21 Akai'a afamo'moki ani ke afite'a inake hae “Yisasi'a aneki kava nehe.” hute'a avalekefe u'nae.
22 Yelusalemu kumateti mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki va'yi hu'a Yisasife inake hu'a nehae “Akaeya Sata afe'yaka'ai kava ve'ka'api Pielisipuli aipafi mai'neno lo'kiya'a amikeno mani Sata afe alino ne'atale.” hu'a nehae.
23 Inake nehakeno Yisasi'a afiteno mako vaya'aife ke hike'a akeno ke avoya kefati inake huno hapapai'ne “Sata'a hana'ya huno akai'a Satana hafaike?
24 Mako ala koteka vaya'moki ali'a fa'ko fa'ka hute'a la hisayana ani ko'apimo'a uno haviya huno hano huke.
25 Inaki mako'ke afamo'moki folaka'apifati ali'a fa'ko fa'ka hute'a la hisayana ani afamo anakana u'a haviya hu'a hano hukae.
26 Sata'a akai'a Sata afe vaya aipafati alino ataleseana akai'a nofi vaya alino fa'ko hisike'a ‘Fate fate nofi vaya mai'none.’ hu'a hisayana Sata'a kava yakaisea yana uno haviya huno hano huke.
27 Mako lo'kiya ve'kamo'a no'alena kava yakaino alakepa hu'niseana mako ve'kamo'a ‘Kumaya'ya hukefe visoe.’ huno'aena hokoteno ani note yakai'nisea ve'ka atafa huno nofiteti aiya ayate kite'neno henaka'a ani afeno ya'a alike. Nakaeya ani ya hu'na Satana atafa hu'na nofiteti aiya ayate kite'ne'na akaeya afe anakana hapafaitale'noe.

28 Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve mi'ko ve a'nemoki fate fate hao'otake kava'ae mi'ko hu'a haviya hutesaya hao'otake ya'api'ae Anumaya Koti'a lapahaove lapatove nehuno aipa yuna yapati alino atalelapatekaiye.
29 Alino atalelapatekaiya'maki Anumaya Koti Fate Ak-ufa Avamu'amofe hu'a haviya hutesaya ya'api Anumaya Koti'a alaki lamake huno lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino o'atalesikeno alaki haneke haneke huno hanekaiye.” hu'ne.
30 “Sata afe'mo'a haino aipafi mai'ne.” hu'a haya yafe Yisasi'a ani ke hapa'nepaiye.

Yisasi'a ita'amo'ae akana'amoki'aefe hu'ne.

31 Hapa'nepaike'a ita'amo'ae akana'amoki'ae e'a kumateka mai'ne'a mako ve'ka hutakeno Yisasife ke nehe.
32 Ke nehike'a mi'ko vaya ali'a atalu hu'a Yisasi aiyafi faitopale mai'naya vaya'moki akaeyafe inake nehae “Afeo ita'kamo'ae kakana'kamoki'ae e'a ma'aileka mai'ne'a kakaeyafe ke nehae.” hu'a nehae.
33 Nehakeno Yisasi'a ke anona'apile inake he “Nalaki ita'nimoki'ae nakana'nimoki'ae mai'nae?” huno apafi ne'ke.

34 Hau'ale mai'a veko hu'ne'a akaeya ke ne'afea vaya'aina
apa'keno uneno nehuno inake huno hapapai'ne "Nakaeya
ita'nimoki nakana'nimoki male mai'nae.
35 Anumaya Koti ke afi'a a'kame ne'male'a nehaiya
kava nehaya vaya'ke ita'nimoki nakana'nimoki nasa'nimoki
mai'nae." nehe.

4

Mako ve'kamo'a avina ya hoyafi atale'ne.

1 Yisasi'a li kotu'mo aki'naleka mai'neno mako'ae alino
apaya nehike'a lusi ve a'ne ali'a atalu nehakeno Yisasi'a
lipi kalefi haino faitopale maiteno li folakapi uno mai'nike'a
ali'a atalu haya vaya'moki li kotu'mo aki'nale heti'a mai'nae.
2-3 Heti'a mai'nakeno Yisasi'a fate fate ke avoya kefati
alino apaya nehuno mako ke inake nehe "Mako ve'kamo'a
uno avina ya hoyafi ne'atale.
4 Ataleme ne'vikeno mako avina ya'amo'a kateka asaka
hulavi'nike'a namamoki e'a ne'nae.
5 Mako avina ya'a yafa akotofule asaka hulavi'nea'maki
mopamo'a alapa o'ai'nea yafe makale hake'ne.
6 Hake'nea'maki hafu'ya'a olavi'nea yafe yake haino
ne'ekeno amu'ko'amo'a leno asakalikeno vai'ne.
7 Mako avina ya'a aufe kahau'mo hu'nea yapi atale'nikeno
aufe kahau'ae makopi hakete'ana aufe kahaumo'a ano
latota nekeno alaka'a o'a'ne.
8 Mako avina alaka'a kanale mopafi asaka hulavi'neno
hakeno haiteno lusi yate ne'ya alite'ne. Ne'ya'a aliteateka
mako ve'kamo aiya aya hano huteno mako ve'kamo ay-
atala'a hano hea avamete alaka'a (30 alaka'a) a'ne. Mako
vaya'moki mako'ke avina yapati aole'ae mako'ae vaya'ai
apaiya apaya hano hea avamete alaka'a (60 alaka'a) a'ne.
Mako'a avina ya'afati lusi yate naya mako'kaya hano hea
vaya'ai apaiya apaya hano hea avamete alaka'a (100 alaka'a)
a'ne." hu'ne.
9 Yisasi'a ani ke huteno inake nehe "Kakesa hane'nisea
kanomoka mani ke afeo."

Yisasi'a avoya ke hu'nea kemo aepa'a hapapai'ne.

10 Nehike'a mi'ko vaya utake'a mako vaya'ae akaeya ke
ne'afea anaka'ae ani avoya ke hea kemo aepa'ae afine'kae.
11 Afine'kakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he
"Lapa'kaeya Anumaya Koti'a kava yakailapatesea yafe
fala'kino hane'nea ke Anumaya Koti'a lahapa'maeketapa
afi'naya'maki nakaeya ke no'afea vaya'yaka afi'a alakepa
ohukae. Avoya ke hapapauke'a apa'kesa afite'a ke aepa'a
afi'a ha ole'nae.
12 Ani vaya'moki akeme hai'naya'maki ake'a alakepa hu'a
o'akesaya yafe nakaeya avoya ke hapa'nepauve. Afime

nehaiya'maki afi'a alakepa ohisaya yafe nakaeya avoya ke hapa'nepauve. Haviku afi'a alakepa hute'a apaipa ai'a yahae hisake'na hao'otake ya'ape hapaove apatove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalesoa yafe avoya ke'ake hapa'nepauve.

Avina yateka humaleno hu'nea kemo aepa'a huno fole ai'ne.

13 Apa'kaeyafe inake hu'ne "Mani avoya ke afitapa alakepa ohu'nafe? Mi'ko avoya ke hana'ya hutapa afikae?
14 Avina ya neha'kalea ve'ka Anumaya Koti ke neha'kale.
15 Neha'kalekeno kate asaka hulavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti kanale ke ha'kale'nea ke afi'a apaipafi o'malesaya yafe Sata'a eno apaipafati ani ke alino atale'ne.
16 Ani kava huno yafa mopafi lavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a makale apaipafi malete'a amuse nehae.
17 Amuse nehaya'maki alike ataleke vaya mai'nayanake'a hafu'ya'a mopafi olavi'nea yafe aise kana afi'a apaipafi male'nakeno Anumayamo ke ne'afea yafe havi kana va'yi huke vaya'moki ali'a haviya hupate kana apa'kaeyate va'yi neheana makale Anumaya Koti ke ne'atalae.
18-19 Mako avina'a aufe kahau hane'nea mopafi lavi'nea avinamo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a ma mopale aki'ae aka'ae kana yafe'ae mi'ko moni afeno'api alisaya ya'aefe amuse nehu'a apa'kesa ne'afi'a aki'ae aka'ae yafe ake'a hapa'ye hu ya'apimo'ae Anumaya Koti ke ano ati'kaekeno alaka'a ano alakepa ohu'ne.
20 Ano alakepa nohea'maki kanale mopafi lavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne mako vaya'moki Anumaya Koti ke afi'a apaipafi malete'a atafa hu'a alaki hu'naya vaya'moki alaka'a alitayateka mako ve'kamo aiya aya hano huno mako ve'kamo ayatala'a hano hea avamete alaka'a (30 alaka'a) a'nae. Mako vaya'moki mako'ke avina yapati aole'ae mako'ae vaya'ai apaiya apaya hano hea avamete alaka'a (60 alaka'a) a'nae. Mako avina yapati nesu yate naya mako'kaya hano hea vaya'ai apaiya apaya hano hea avamete alaka'a (100 alaka'a) a'ne." hu'ne.

Kanina samoleti aitapa ati'ka o'maleo.

21 Anumaya Koti ke hapa'nepaiya yafe Yisasi'a inake huno apafine'ke "Mako vaya'moki kani ate'a samoleti ai'a ati'ka ne'malafi hipa kapi ne'malae? He'e ano halesea yafenake'a hipale'ke ne'malae.

22 Mi'ko fala'ki'nisea ya'mo'a henaka'a fole aike. Mi'ko
kesi kava nehaya ya'mo'a henaka'a fole hinake'a mi'ko
vaya'moki akekae.
23 Lapa'kesa hane'nisea vaya mai'netapaena mani ke
afeo."
24 Apa'kaeyafe mako'ae inake nehe "Anumaya Koti ke
ne'afea yafe lapa'kesa afitapa alakepa hutapa afeo. Afisaya
ke afitapa a'kame malesayana ani avamete mako ke'ae
lahapapaisiketapa afisakeno mako'ae ke lahapapaike.
25 Afitapa alakepa hutapa afi'naya vaya'mokitapa Anu-
maya Koti'a mako'ae afisaya ya lapamikea'maki 'Ako hai
afi'none.' hu'a hu'naya vaya'moki afi'naya ya ako eteno
hapafalekaiye." nehe.

Avina ya'mo'a mopafati nehakea yafe avoya ke hu'ne.

26-27 Yisasi'a inake nehe "Anumaya Koti'a kava
yakailapatesea ya'amo'a ma kava huno hane'ne. Mako
ve'kamo'a hoya'afi avina ya ha'kalemaleno mi'ko
hani'ainaka havamaleno felukama'a hetino uneno
hu'nea'maki ani ha'kalemale'nea avina ya'mo'a ako hakeno
ala hu'nea'maki ani ve'kamo'a hoya'nimo'a hana ya huno
nehake huno akeno alakepa ohu'ne.
28 Akeno alakepa ohu'nea'maki mopamo'a akai'ake ani
avina yana nu amikeno haketeno haita'a maleteno henaka'a
alakama'a ateno ketekeno'aefena avoyalekati alino fayo
ne'make.
29 Fayo makikeno'a aketeno 'Ako ne'ya kete.' nehuno ani
ve'kamo'a sasu'me alino uno ani ne'ya hataka nehuno meni
'Ne'ya ali kana fole aiye.' nehe."

Masatati yosale humaleno avoya ke hu'ne.

30 Yisasi'a inake nehe "Anumaya Koti'a vaya'aite
yakaipatesea yafe hana ke huta hisune? Hana akufa
ya hane'ne hu'na avoya ke humale'na ani ke lahapapaisoe?
31 Ani avinamo'a nalepa yosamo alakakana huno aise aise
alakatato hane'ne. Ani alakamo aki'a masatati hu'a nehae.
Ani masatatimo alakamo'a aise huma'aleka ma mopafi
hane'nea yosamo alaka'a akaseno mako'ae aise alakatato
hane'ne.
32 Ani alakatato ha'kalemale'nikeno mi'ko aki'ae aka'ae
yosayaka apa'kaseno lusi yosakefa nehaiyanakeno ala ala
a'kopa'a hane'nikeno aki'ae aka'ae nesu namamoki e'a
auluna'afi ha'kale'a ne'maiye."

Yisasi'a alaki avoya ke'ake hapapai'ne.

33 Yisasi'a ani kava huno lusi yate fate fate avoya kefati
hapa'nepaino afi'a apaipafi malesaya avamete hapapai'ne.

34 Yisasi'a ke avoya ke'afati'ke mi'ko ke ve a'ne'aina
hapapai'nea'maki mako ke huno fole aino hapa'opai'ne.
Hapa'opai'nea'maki akae ke ne'afea anaka'ae lo'ka'a apaote
maiya afina'ke ani avoya ke huno fole aino hapapai'ne.

Yisasi'a lo'kiya yasi "Laka'no." hikeno laka'ne'ne.

35 Ani mako'ke afina unena Yisasi'a akaeya ke ne'afea
anakafe inake huno hapapai'ne "Mikakaya li aki'naleka
viketao." huno hapapai'ne.
36 Ani mi'ko ve a'ne apatale'a Yisasi'a haino mai'nea lipi
kalefi hai'a maite'a ako u'nae. Ne'vake'a mako fate lipi
kaleyakamoki ani Yisasina avaleno vea lipi kale'ae lo'ka'a
u'nae.
37 U'naya'maki mako lo'kiya yasimo'a va'yi hikeno hake
li'mo'a aino kalafu aino ani lipi kalefina hai'neno maleno
havaite ya hu'ne.
38 Havaite ya hikeno lipi kalemo a'kameleka mako yosa
male'a veke aimale'naya kefa yosale Yisasi'a afita aiteno ha-
vano mai'nike'a auna he'a akaeyafe inake hu'a nehae "Ali'ka
laya nehana Nenao lipi lavita falisuna kava nehuna'maki
kakaeya kakesa no'afipe?" nehu'a auna he'nae.
39 Auna hakeno Yisasi'a hetino lo'kiya yasi ke ne'amakino
life inake he "Meni hainaki kakaeya laka'no." nehikeno
lo'kiya yasi laka'ne'ne. Li'mo'ae mako'ae alaki kanake
ohu'ne.
40 Kanake ohu'nikeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea
anaka'aife inake he "Lapa'kaeya na yafe ani koli hu'nae?
Hana kava hutapaefe lapa'kaeya nakaeyafe afitapa
lapapaipafi maletapa lo'kiya vai'naya yatapimo'a kale'yo
nehe?" huno apafine'ke.
41 Apafine'kea'maki lusi koli hute'a apa'kai'api apavepaka
sumi ke hu'a inake hae "Ma ve'ka hana akufa ve'ka
mai'neno'ae mani ke nehikeno yasimo'ae li'mo'ae ke hea
kelena a'kame ne'mala'ae?" hu'a nehae.

5

Yisasi'a mako aneki ve'kamo aipafati Sata afe alino atale'ne.

1 Kalili ala li kotu la'ka'a mekakaya ke'ke'ka Kelasane
nehaya koteka u'a va'yi nehae.
2 U'a va'yi hute'a Yisasi'a ani lipi kalefati ataleno li
aki'naleka ne'vikeno Sata afe aipafi mai'nea ve'kamo'a
makale'a vaya ki ne'apataya yapakati Yisasina akeno
avate'ne.
3 Ani ve'ka mi'ko afina vaya ki ne'apataya yapakake
uneno huno nehavaeya ve'kake'a mako vaya'moki alaki

atafa hu'a nofi no'aya ve'kae. Aeni seni nofiteti aiya ayate nofi kite'naya'maki atafa ohuke.

4 Nesu afina vaya'moki ani ve'ka atafa hute'a aiya ayatena seni nofiteti kite'naya'maki ako'ke aino a'kano hune'ataleno lusi lo'kiya ve'ka mai'nea yafe mako ve'kamo'a atafa huteno "Vase hu'ka yuna ho." huno huo'ate'ne.

5 Mi'ko afinana ani ve'kamo'a vaya ki ne'apataya ya-pakake ne'maino avimatekake uneno huno ne'maino ala kefati kate kate nehuno yahauna yafa alino akai'a akufa laka huke ataleke nehea ve'kae.

6 Ani ve'kamo'a Yisasina alu'aleti aketeno makale naku naku huno eno Yisasi aiyafi ape huno ale'ya lo ne'aeye.

7-8 Lo ne'akeno Yisasi'a ani Sata afefe "Ma ve'ka ne'atale'ka hatilaveo." huno hu'nea yafe ani ve'kamo'a ala kekefafati lo'kiya ke nehuno inake he "Anumaya Koti ko'ku'napi ve'kamo mafa'ne Yisasika nakaeya na kava hu-natekefe nehane? Kakaeyafe Anumaya Koti akile ke hu'na kafine'koki nakaeya ali'ka haviya hune'nate'ka nakafu kisea ya huo'nato." nehe.

9 Nehikeno Yisasi'a ani ve'kaena inake he "Kakaeya kaki'ka nalakae?" hikeno "Nakaeya naki'ni'a Nesu'ya'mo'nae nesu yate akae aipafi haita mai'none." nehe.

10 Ani ve'kamo'a Yisasife "Ani kumatetina Sata afe'yaka hupateke'a o'veo." huno ala kefati lo'kiya ke nehe.

11 Nehea'maki mako avimate nesu afuyakamoki mai'ne'a ne'ya neke neke hu'a mai'nae.

12 Mai'nake'a ani Sata afe'yakamoki Yisasife "Mika afuyakamoki apaipafi hulateketa haita maino." hu'a afine'kae.

13 Afine'kakeno Yisasi'a "Kanalenaki ani kava heo." huno hupateke'a ani Sata afe'yakamoki ani ve'ka ne'atale'a afu anaka'ai apaipafi hai'a faletake'a ani afuyakamoki naku naku lavite lavite haya'ya'moki lusi mulifi lavi'nae. Mi'ko afuyaka aole tauseni'a (2,000) afuyakake'a mako li kotupi asaka hu'a aite'a li ne'a apamupate'a fali'a hano hu'nae.

14 Hano hake'a ani afu'aite kava vaya apaune he'a ala kumate mai'naya vaya'ae hoyafi mai'naya vaya'ae "Ina kava hiketa laune heta ne'one." hu'a hapapaike'a ani hu'nea ya akekefe e'nae.

15 Yisasite e'a lusi Sata afe'yaka aipafati alino atale'nea ve'ka ako akesa ha'kalo hikeno meni kanale'ya huno kena'a havaiteno anile mai'nike'a ne'ake'a koli nehae.

16 Koli nehake'a Yisasi'a ani Sata afe'yaka alino atale'nea kava ake'naya vaya'moki "Ina akufa kava nehea ve'kamaki alino kanale hute'ne." nehu'a afu anaka'ai hupate'nea ya'aefe avake hu'a mi'ko vaya hapa'nepaiye.

17 Hapapaike'a ani vaya'moki Yisasife “Ma kumana
atale'ka alu kumate uvo.” hu'a lusi lo'kiya ke nehae.
18 Hakeno Yisasi'a ataleno ukefe lipi kalefi nehaikeno
ani Sata afe'yaka aipafati alino atale'nea ve'kamo'a Yisasife
“Kakaeya'ae visufe?” huno afike'ne.
19 Afike'nea'maki Yisasi'a ohaikeno akaeyafe inake he
“He'e. Kakaeya no'kaleka anaka nofi vaya'kaleka u'ne'ka
Anumayamo'a hautakikateteno mi'ko kakaeya kakufale alo
hukate'nea yafe fa'ko hu'ka hapapaiyo.” nehe.
20 Hikeno ani ve'kamo'a Te'kapolisine nehaya koteka
nayatala'a alea kumate vaya'aipi uno Yisasi'a alino kanale
hute'nea yafe hapa'nepaike'a ani ke ne'afi'a lusi apa'kesa
ne'afe.

So'ka ve'kamo a'mafa'ne falikefe nehe.

21 Yisasi'a eteno halate haino lipi kalefi maiteno ani li
kotuna la'ka heno makaya falika eno li aki'nale mai'nike'a
lusi ve a'nemoki akaeyate e'a ali'a atalu hu'nae.
22 Mai'nikeno mako ve'kamo aki'a Yailasi'ae nehaya ve'ka
e'ne. Ani ve'ka mako mono note so'ka ve'kakeno Yisasina
aketeno aiyafi eno ale'ya lo a'ne.
23 Eno ale'ya lo'a'neno Yisasife inake huno afine'ke “Vae
nakaeya a'mafa'ne'ni ako falikefe nehiki kakaeya e'ka kaya
maletesanakeno kanale hutesikeno eteno afa'a maise hu'nae
nehoe.”
24 Hikeno Yisasi'a ani ve'kamo a'kame anileka ne'vike'a
lusi ve a'nemoki auleka a'kameleka hu'ne'a a'kalo a'kalo
huli'a ne'u'a yake yake hu'a ne'vae.

Yisasi kenale ame'ko ali'nea a'mo kali'a alino atale'ne.

25 Ne'vakeno mako ana nayatala'a hano huno naiyalekati
aole alea kafu aiku ya akekeno mi'ko afina aiku nopakake
ne'maiya a'ae anile mai'ne.
26 Mai'nea a'mo'a yatala afina ma mopafi Tota vaya'aite
u'nea'maki lusiya hu'a akafu kea kava'ke hutakeno lusi
moni'a atale'nea'maki ani kali'a alaki lamake hu'a ali'a
kanale huo'ate'nae.
27 Kanale huo'atakeno ani a'mo'a Yisasi avake afiteno ani
vaya'ai folakapi mai'neno Yisasi a'kamelekati eno kena'ale
ame'ko ali'ne.
28 Ame'ko ne'alino ma akufa akesa afi'ne “Afa'a kena'ale
ame'ko ne'alisukeno kali'ni hano huke.” hu'ne.
29 Nehuno ame'ko ne'alikeno makale aiku ya'a lanetekeno
akufafaka maleno akeana ani kali'a ako hano hute'ne.
30 Hano hune'atekeno Yisasi'a maleno ake'neana akaey-
atekati mako lo'kiya'a ako u'nikeno Yisasi'a ani vaya'ai
folakapati aino yahae nehuno inake hu'ne “Nala'a eno
kena'nile ame'ko ali'ne?” nehe.

31 Nehike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hae
“Ake'nape lusi vaya'moki kakaeyatena mako'ke apa'kufale
a'kalo a'kalo hu'naya'maki na kava hike'ka ‘Nala'a kena'nile
ame'ko ali'ne?’ hu'ka nehane?” hu'a nehae.
32 Nehakeno Yisasi'a kena'ale ame'ko ali'nea ve'kae “Ake-
soe.” huno aulaka alinuneno nehe.
33 Aulaka ne'alikeno ani a'mo'a kena'ale ame'ko ne'alikeno
ani kali'a hano hute'nea yafe akesa ne'afino amo'yo aikeno
atete nehaikeno Yisasi aiyafi uno ale'ya lo a'neno mi'ko ya'a
huno fole ne'aiye.
34 Ne'aikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne
“Mafa'ne'nimoka nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana
ya'kamo'a meni kali'ka ako kanale hukateanake'ka kaipa
falu yapati no'kaleka ukana'maki mi'ko kali'ka alaki hano
huke.”

Yisasi'a fali'nea a'mafa'ne alino hetite'ne.

35 Yisasi'a ani ke nehike'a mono note so'ka ve'kamo
notekati mako vaya'moki e'a inake hae “So'ka Nenao
a'mafa'ne'ka ako fali'nea'maki kakaeya hana kava hu'ka
alino apaya nehea ve'ka alaka haesea akufa ke hune'atane
mako'ae afio'ke'ka atalo.” hu'a nehae.
36 Nehakeno Yisasi'a ani ke afi'nea'maki akesa afino
o'apamino ani so'ka nefe inake huno hapai'ne “Kakaeya ani
ke hisaya yafe kahau hale'ka kamo'yo o'ai'ka nakaeyafe'ke
afi'ka kaipafi malo.” huno hapai'ne.
37 Ha'nepaino Yisasi'a mi'ko ve a'ne'aife “O'meo.” hu-
pateteno “Pita'ae Yemisi'ae Yoni'a Yemisi nepu'amo'ae
apa'kaeya'ake nakaeya'ae ekae.” huteno apavaleno ne've.
38-39 Ani mono note so'ka ve'kamo note u'a va'yi
hu'nayana lusi kaleso ne'ai'a lusi avi nelakeno ani nopi
Yisasi'a hai'neno inake nehe “Na ya hiketapa lusi kaleso
ne'aitapa mani avi nelae? Mani a'mafa'ne alaki ofali'nifa
afa'a havano mai'nea yafe nehae.” nehe.
40 Nehike'a ani vaya'moki lusiya hu'a kiki'a hune'atakeno
Yisasi'a mi'ko ve a'ne ani nopati alino apataleke'a ma'aileka
hatilavitakeno Yisasi'a ani a'mafa'nemo ita afo'amokani'ae
aole'ae mako'ae anaka'a'ae Yisasi'a ke hike'a ani a'mafa'ne
mai'nea nopi hai'nae.
41 Haite'a Yisasi'a ani a'mafa'nemo ayate ne'alino inake
huno hapai'ne “Talita kumi.” Ina hea kemo'a ma ke hunofe
nehe “Aise a'mafa'ne nakaeya heteo hu'na nehuki kakaeya
heteo.” huno'ae nehe.
42 Nehikeno makalema'a ani a'mafa'ne hetino ka uneno
nehe. Ani a'mafa'ne layatala'a hano huno laiyalekati aole
alea kafu (12 kafu) mai'nea a'mafa'nekeno Yisasi'a alino
hetitekeno ka uneno hea ya ne'ake'a ani vaya'moki lusi
apamo'yo ne'aiye.

43 Apamo'yo ne'aikeno Yisasi'a “Mani hoa yafe mako vaya alaki hapa'opaiyo.” huno lo'kiya ke hapa'nepaino “Mako ne'ya alitetapa mani a'mafa'ne amikeno neno.” nehe.

6

Nasaleti kumate vaya'moki Yisasina apa'kame'ya ami'nae.

1 Yisasi'a ani kumana ataleno ko aepa'aleka vike'a akaeya ke ne'afea anaka'a a'kame u'nae.
2 Sapati afina mono no'apifi uno Anumaya Koti ke mi'ko vaya hapa'nepaike'a ani ke afite'a atali atalu nehu'a inake nehae “Mani ke akenopa hale'nea ve'kamo nehea kekana ke hanateti alineno'ae ani ke nehe? Ayateti o'ake'nona avame hu lo'kiya yana hanateti ali'ne?
3 Mani ve'ka no ki ali'yate ve'kamafe? Malia mafa'nemafe? Yemisi'ae Yosesi'ae Yutasi'ae Saimoni'ae akana'amoki o'mai'nafe? Asa'amoki lakaeya'ae makopi mai'nae.” hute'a apaipa kafa hate'a apa'kame'ya ami'nae.
4 Apa'kame'ya amitakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake hu'ne “Anumaya Koti ke nehea ve'kamo'a mi'ko kumate hapa-paiseana aki ali'a asaka hukaya'maki akai'a kumate viseana akai'a afamo'ae no kuma'ale vaya'ae aki ali'a asaka ohukae.” hu'ne.
5 Ani kumatena o'ake'naya avame hu lo'kiya yana nesu yate ohuno afa'a mako'ke mako'ke kali vaya'ake aya maleno alino kanale hupate'ne.
6 Alino kanale hupateke'a mi'ko vaya'moki akaeyafe afi'a apaipafi o'male'naya yafe Yisasi'a lusi akesa ne'afino mi'ko kumate kumate uneno nehuno Anumayamo ke alino apaya nehe.

Yisasi'a ayatala'a hano huno aiyalekati aole alea anaka'a hupate'ne.

7 Yisasi'a ayatala'a hano huno aiyalekati aole alea anaka'aife ke hike'a akaeyate akeno mi'ko Sata afe'yaka vaya'ai apaipafati ali'a apatalesaya lo'kiya'a apamiteno inake he “Aole lo'kate lo'kate hutapa veo.” huno hupate'ne.
8 Hune'apateno inake he “Ka ne'utapaena ayomepa kayo'ake alikaya'maki ku'ae maya'ae moni'ae alitapa o'veo.
9 Lapaiya anona vaikaya'maki aole kenalana o'aleo.
10 Mako nopi haitapa mai'netapaena ani nopi maitapa havatetapa ataletapa fate kumate veo. Alu nopi nopi havalitata oheo.
11 Mako kumate vaya'moki ali'a falu fala huolapate'a ‘Lapa'kaeya ke o'afikune.’ hu'a hisaketapaena ani kumana ne'ataletapa ‘Havi kava hulate'nae.’ hutapa nehisake'a

afisaya yafe lapaiyale kama'nisea mumusopa alitapa fopo hune'ataletapa veo.” huno hapapai'ne.

12 Hapapaiteke'a ani vaya'moki u'a mi'ko vayafe inake hu'a nehae “Lapaipa aitapa yahae nehutapa hao'otake yatapi ataleo.” hu'a hapa'nepaiye.

13 Hapapaike'a mi'ko Sata afe'yaka apaipafati hupatake'a ne'vake'a lusiya hu'a kali vaya'ai apa'kufale masave fale ne'apatakeno kanale hupate'nae.

Yoni'a li fale ne'apatea ve'ka ake'ya hataka hakeno fali'ne.

14 Ani kanafina Yisasi avake'amo'a lusiya hikeno mako ala kava ve'kamo aki'a Heloti'a Yisasi hu'nea kava'mo avake'a afi'ne. Mako vaya'moki Yisasife inake hu'a nehae “Ma ve'ka Yoni'a li fale ne'apatea ve'ka ako fali'neapati heti'nea yafe lusi lo'kiya'a hane'nikeno ma lo'kiya ali'ya akaeya ayapati ne'ale.” hu'a nehae.

15 Hake'a mako vaya'moki Yisasife inake hu'a nehae “Ma ve'ka Ilaiya'a mai'ne.” hu'a nehake'a mako vaya'moki inake hu'a nehae “Mako aune ve'ka mai'neno a'ke'ainaka Anumaya Koti ke lahapai'nea aune ve'kakana nehe.” hu'a nehae.

16 Nehaya'maki Heloti'a ani ke afiteno inake nehe “Yonina haeyo huke'a ako ake'ya hataka hute'a kite'naya ve'ka eteno kelifati heti'ne.” nehe.

17-18 Heloti akana'amo aki'a Filipi'ae. Ani Filipi ana Helotiasina ano kapeleno Heloti'a ali'nikeno Yoni'a Helotife inake hu'ne “Anumaya Koti ke ali'ka ataka'ka kakana'kamo ana a'ka kapele'ka ali'nane.” Nehikeno Helotiasi'a Yoni falisea yafe nehaikeno Heloti'a ali'ya vaya'a hupateke'a Yonina atafa hu'a nofi hute'nae.

19-20 Hute'nakeno Helotiasi'a Yonife hai vaiteno haesakeno falisea akesa afi'nea'maki Heloti'a inake huno akesa afi'ne Yoni'a alakepa kanokeno hao'otake kava ohuno fate akufa ve'ka mai'nea yafe Yonife koli huno “Ohakauve.” nehuno kanale'ya huno yakaite'neno Yoni ke afiteno akesa afino lapa ne'aino aole akesa ne'afino afa'a amuse huno ke'a ne'afe.

21 Mako afina Helotiasi'a Yonina haesea kana'a va'yi hu'ne. Ani kanalena Helotina alite'nea kana'a va'yi hikeno Heloti'a ala emu kimale'nike'a mi'ko kamani kava vaya'ae ati kava vaya'aite kava vaya'ae Kalili koteka lusi afeno male'naya vaya'yaka'ae ani ne'yate e'nae.

22 E'a mai'nakeno Helotiasi'a a'mafa'ne'amo'a eno fo-laka'apifi aiya ne'aeke'a Heloti'ae vaya'amoki'ae ne'ake'a amuse nehakeno Heloti'a ani a'mafa'ne inake hu'ne “Kakaeya kahaisea yafe ke hisanana kamikoe.

23 Anumaya Koti aulakale kaha'nepauve mako yafe
nafikesanake'naena kamikoe. Nakaeya yakai'noa ya'mo
folakapati a'na fa'ko hu'na kamikoe." hu'ne.
24 Hikeno ani a'mafa'nemo'a uno ita'amofe inake huno
afine'ke "Naiya aova yate na yafe ke hisoe?" huno hikeno
ita'amo'a inake nehe "Yoni'a li fale ne'apatea ve'kamo
akenopa'a hataka hute'a nameo hu'ka afiko." nehe.
25 Hikeno naku naku huno vea'ya'mo'a ala kava ve'kae
inake hu'ne "Makale Yoni'a li fale ne'apatea ve'kamo ake'ya
hataka hutetapa falitesike'ka akenopa'a lapepi alitetapa
nameo." nehe.
26 Hikeno ala kava ve'kamo aipamo'a lusi kana ne-
hikeno Anumaya Koti aulakale huno lo'kiya vai'nea ya'aefe
mai'naya vaya'moki'aefe akesa afino "Ani a'mafa'ne hu'noa
ke ali'na o'atakakauve." nehe.
27 Makale'a mako ati ve'ka hune'ateno inake huno hapaiye
"Yonina akenopa'a ali'keno." huno hikeno nofi nopi uno
ake'ya'a hataka hu'ne.
28 Hataka huteno akenopa'a lapepi maleteno alineno ani
a'mafa'ne amikeno ita'amona ami'ne.
29 Amike'a Yoni ke ne'afea vaya'moki ani ke afite'a u'a
akufa'a ali'e'a yafa'kapi kite'nae.

Yisasi'a faefu tauseni vaya'aina ne'ya apami'ne

30 Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vayana Yisasiteka ete'a
mi'ko hu'naya kava'ae hu'a apaveli'naya ke'ae e'a hapai'nae.
31 Ha'nepaike'a mi'ko vaya u'e'a hutake'a Yisasi'ae akaeya
ke ne'afea anaka'ae ne'ya nesaya kana'a o'malekeno Yisasi'a
apa'kaeyafe "Eketa vaya o'mai aupalika lakai'atike ne'uta
maita falu hisune." hu'ne.
32 Apa'kai'apike lipi kalefi hai'a maite'a vaya o'mai koteka
ukefe nehae.
33 Ne'vake'a mi'ko vaya'moki apaukosa apa'ke'a aito
nehu'a apaukosa hu'a vayateka kuma'apileti mopafi naku
naku hu'a ani vaya o'mai koteka u'a hokote'a va'yi nehae.
34 Hokote'a u'a va'yi hakeno Yisasi'a lipi kalefati
hatilavino mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'aina apa'keteno
kalaki aine'apateno inake huno akesa afi'ne "Ma vayana
sipi sipi ana'aukana kava nehaya'maki yakaipate ve'ka
o'mai'ne." huteno ani yafe kalaki aine'apateno fate fate ke
hapa'nepaiye.
35-36 Hapa'nepaikeno yake lavino falekefe nehike'a akaeya
ke ne'afea vaya'moki e'a Yisasife inake hu'a nehae "Ma
koteka vaya o'mai ko hane'nea yafe yake lavino falekefe ne-
heanake'ka mi'ko vaya'yaka hupatesanake'a u'a alu vaya'ai
hoyafati'ae nopati'ae nesaya ne'ya'api miya hisae." hu'a
nehae.

37 Nehaya'maki Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye
“Lapa'kaeya lapa'kaitapike ne'yana apameo.” huno hike'a
akaeyafe inake hu'a nehae “Mako ve'kamo'a naya aole
vaya'ai apaiya apaya alea afina (200 afina) ali'ya aliteno
miya alino ani miyateti ma akufa vaya'moki nesaya ne'yana
miya ohinine. Lakaeya ne'ya miya faiteta apamisune
hunake'kae nehape?” hu'a afine'kae.
38 Nehakeno Yisasi'a inake nehe “Na'maki maya hane'nifi
utapa akekeo.” huno hike'a u'a akete'a “Naya mako kaya
mayaki aole fayanaki huno hane'ne.” hu'a nehae.
39 Nehakeno mi'ko vaya'aife “Alitapa anupa hupate hu-
pate hutapa hafepale apateke'a maiyo.” nehe.
40 Nehike'a naya mako kaya hano hea teni'a vaya (50
vayana) ali'a anupa hu'a maite maite hu'nake'a mako kaya
naya hano hea vaya'ai apaiya apaya alea vaya (100 vaya)
ali'a anupa hu'a maite maite hu'nae.
41 Mai'nakeno Yisasi'a naya mako kaya maya'ae aole
faya'ae ali'neno ko'ku'nateka ne'akeno Anumaya Kotiteka
huno amuse huteno maya a'kaya heno akaeya ke ne'afea
vaya apamike'a ali'u'e'a hu'a vaya'yaka apami'nae. Aole
faya'ae ani kava huno mi'ko vaya'moki nesaya yafe fa'ko
huno ne'apame.
42-43 Apamike'a mi'ko'amoki ne'a apamu hutake'a mako
neke'a atalaya maya'ae faya'mo atupa atapa'ae ali'a anupa
hu'a kupi aiyateka naiyalekati aole alea kupi (12 kupi)
aikeno havaite'ne.
44 Ani ne'ya ne'naya vayana vema'ake faefu tauseni
(5,000) veyakamoki ne'nae.

Yisasi'a li avoyale u'ne.

45 Makale'a Yisasi'a akaeya ke ne'afea vaya'aife inake
hu'ne “Nakaeya nataletapa hokotetapa lipi kalefi haitapa
ala li kotu la'ka hetapa Petesaita kumate visake'na nakaeya
ma vaya'yaka hupatesuke'a visae.” nehe.
46 “Veo.” huno hupateke'a utakeno Yisasi'a akai'ake
avimapi haino Anumayamoteka afikekefe hai'ne.
47 Yake lavino falekeno une avame li kotu'mo folakapi
ne'vakeno Yisasi'a akai'ake mopaleka mai'ne.
48 Mai'neno akeana lo'kiya yasimo'a eno lipi kalemona
ano atufatalekeno yosaleti lina amaki'naya'maki ani lipi
kale no've. O'u'nikeno koti avameteka Yisasi'a li avoyale
aiya ame ame lipi kale hane'neateka eno apa'kasekefe nehe.
49-50 Apa'kaseno ukefe nehike'a akaeya li avoyale aiya
ame ame ne'eke'a ne'ake'a “Afe kano ne'e.” nehu'a lusiya
hu'a koli hute'a “Avo avo.” hu'a kalafa ka'nae. Koli
nehakeno makale'a Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Koli

ohutapa lapaipamo'a lo'kiya vaineketapa maiyo. Mamona nakaeya'ke ne'oe." huno hapapai'ne.
51 Hapa'nepaino Yisasi'a lipi kalefi haino apa'kaeya'ae ne'maikeno yasimo'a laka neke'a lusiya hu'a apamo'yo ne'aiye.
52 Yisasi'a lo'kiya'aleti ne'ya apami'nea yafe apa'ku'amo'a yafa'kana huno lo'kiya apa'ku apa'kesa hane'nea yafe aepa'a afi'a alakepa ohu'a apamo'yo ne'aiye.

Yisasi'a Kenesaleti koteka lusi kali vaya alino kanale hupate'ne.

53 Ani li kotuna la'ka he'a Kenesaleti aupalika u'a lipi kale nofiteti a'a atafa humale'nae.
54 Ani lipi kale atale'a nelavike'a ani kumate vaya'moki makale Yisasina ake'a aeto hu'nae.
55 Ake'a aeto nehu'a ani koteka hane'nea kumatena makale kali vaya apavale'a ekefe note note naku naku hu'a u'nake'a mi'ko vaya'moki "Yisasi'a eno mai'ne." haya ke afite'a kali vaya'yaka apavale'a sifanafi apatete'a Yisasite ali'a ete ete hu'nae.
56 Mi'ko aise kumate'ae ala kumate'ae mi'ko aupalika Yisasi'a uno va'yi hike'a lusi kali vaya'ke'ya apavale'a e'a kuma folakapi apatake'a ani kali vaya'moki ala kefati Yisasife inake hae "Lakaeya lataleketa kena'kamo atupa'ale ame'ko ne'alisunakeno kaliti hano hise." hu'a nehae. Hute'a mi'ko ani kali vaya'moki Yisasi kenale ame'ko ne'alikeno kali'api hano huno eteno apa'kufamo'a kanale hu'nae.

7

Anumaya Koti ke male male'nea kemo'a lakinakomoki ke akase'ne.

1 Ani afina mako Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Yelusalemuti Yisasite e'a ali'a atalu hae.
2 Ali'a atalu hu'ne'a akayana mako Yisasi ke ne'afea vaya'moki apaya sese ohu'a ne'ya ne'nake'a apa'ke'nae.
3 Falasi mono ke ne'afea vaya'moki'ae mi'ko Yuta vaya'moki'ae apa'kinakomoki'ae nehaya kava a'kame male'a apaya sese ohu'a ne'ya no'naki apaya'ke sese hute'a ne'ya nete nete hu'nayane.
4 Situateka uke'a e'aena li ofalesayana ne'yana o'nekaya'maki li falakeno apa'kufamo'a kanale huteke'ae'ke ne'ya ne'nae. Ani akufa kava'ake o'male'nea'maki a'ke'ainaka vaya'moki ke male male'naya ke ali'a lo'kiya vai'a ali'naya yafe masu'ae yape'ae samo'ae mi'ko ya'api sese nehae.

5 Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a
hapa'nepaiya vaya'ae e'a Yisasife inake hu'a nehae “Na'ya
hike'a kakaeya ke ne'afea vaya'moki lakinakomoki nehaya
kava ali'a ataka'a ne'ya nekefe apaya sese nohae?” hu'a
afine'kae.
6 Afine'kakeno Yisasi'a anona'a ke'apile inake he
“Lapa'kaeya lapame aole vaya mai'nae. Aisaiya'a Anumaya
Koti aune ve'kamo'a lapa'kaeyafe lamake huno Anumaya
Koti avopi inake huno hu'neane
Ani nofi vaya'moki ameka apavayaleti'ke nakaeya naki ali'a
asaka nehaya'maki apaipa'amo'a alu'ale hane'nike'a
ani kava nehae.
7 Ani vaya'moki apavayafati hu'naya ke inake nehae ‘Ani
ke Anumaya Koti ke hane'niki a'kame maleo.’ hu'a ne-
haya'maki inani akufa kava hu'a naki ali'a asaka nehaya
kavana afa kava mai'a nehae huno kamale'neane.
8 Anumaya Koti ke male male'nea ke ne'ataletapa vaya'moki
nehaya ke a'kame male'nae.”
9 Apa'kaeyafe inake nehe “Lapa'kaitapi lapa'kinakomoki
kavafe a'kame male'naya yafe Anumaya Koti ke male
male'nea ke ako atale'nae.
10 Mosese'a Anumaya Koti avopi inake huno hu'neane
‘Lapa'kaeya ita afotapimoki apa'ki alitapa asaka nehutapa
ke'api afitapa a'kame ne'maletapa vekano'kano
huo'apateo. Mako ve'kamoka ita afo'kamokani hu'ka
haviya hunatesanana falikane.’ huno hu'neane.
11-12 Hu'nea'maki lapa'kaeya inake hutapa nehae
mako ve'kamo'a ita afo'amokani hana'maesea miya
hane'nisea'maki ita afo'amokanife ‘Hana'o'maesoe.’
nehuno ‘Ani miyana Anumaya Kotina amisoa ya male'noe.’
hiseana ita afo'amokani mako'ae hana'o'maeseana
lapa'kaeya ‘Kanalene.’ hutapa nehae.
13 Ani ke nehaya kava'mo'a ‘Lapa'kinakomoki kavana heo.’
hutapa a'kame male'naya yafe Anumaya Koti kemo'a afa
ya'kana nehe nehutapa mi'ko ani akufa kava nehae.” hu'ne.

Vaya'moki apaipafi honi'ya'ake nehea yane.

14 Yisasi'a mani ke huteno nesu vaya akaeyate esaya
yafe ke hike'a akeno apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne
“Lapa'kaeya nakaeya ke afitapa alakepa hutapa afeo.
15 Ne'ya nesaya ne'ya'mo'a lapavayafati laviseana lapa'ku
alino honi'ya ofaikea'maki lapa'ku'ainakati hatilavisea
ya'mo'ke lapa'ku'a alino ho'niya'ake huke.
16 Lapa'kesa hanesea'mokitapa ani ke afeo.” hu'ne.
17 Huteno ne'apataleno nopaka hai'nike'a akaeya ke
ne'afea anaka'moki Yisasife inake hu'a hae “Kakaeya mani
avoya kemo aepa'a huketa afino.” hu'a hu'nae.

18 Hakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake hu'ne
“Lapa'kaeya'aeti afita ha oletapa anekinakike hu'nafe?
Mi'ko yana lapavayalekati laviseana lapa'ku alino honi'ya
ofaike.
19 Lapavayafi naya ne'ya'mo'a lapaipa lapa'kesafi no'vifa
lapa'kupafi'ke laviteno henaka'a aifa lakeno afa ya'kana
nehe.” huno nehe. Mani ke nehea kemo'a mi'ko ne'yama'a
afa'a nesaya ya hane'ne huno'ae hu'ne.
20 Inake nehe “Mako lapa'ku'ainakati haineno fole aiya
ya'mo'ke lapa'ku'a alino honi'ya'ake nelahapaiye.
21-22 Vaya'mokita laku lakesafati va'yi nehea yana ma
akufa ya alino fole ne'aiye havi aipa akesa afi ya'ae a'ne
a'mafa'nele kumai kava hu ya'ae kumaya'ya hu ya'ae vaya
apamaki'a fali kava'ae alu ve'kamo ana avayu hu ya'ae
alu ve'kamo yafe akeno ha'ye hu ya'ae hao'otake kava'ae
ake'atike ke nehuno kumaya'ya hu ya'ae ake'a hapa'ye
nehu'a kumai nehaya ya'ae vayafe afi'a haviya hupatesaya
ya'ae vaya'aife kamuke hapau ya'ae lakufa alita hai ya'ae
aneki naki hu ya'ae lapa'kupati haineno fole ne'aiye.
23 Mi'ko ani hao'otake kava haya kavana apa'ku'ainakati
va'yi nehea yafenakeno lapa'ku'a alino honi'ya'ake nelaha-
paiye.” hu'ne.

Alu kote a'mo'a Yisasina aipa ami'ne.

24 Yisasi'a ne'maiya kumana ataleno Taiya kuma'mo
aupalika uno akai'ake mai'neno “Vaya'moki o'nakesae.”
huno mako nopi haino mai'nea'maki vaya'moki ako ake'nae.
25 Akete'a makalema'a mako a'mo'a Sata afe'mo'a
a'mafa'ne'amo aipafi mai'nikeno “Yisasi mai'ne.” haya
avake afiteno eno aiyafi ale'ya nefaiye.
26 Ani ana Isaleli nofi a o'mai'niki Kali'ki ake ne'aiya
ana Finisia nofi a'mo'a Silia koteka anakeno a'mafa'ne'amo
aipafi mai'nea Sata afe alino atalese huno'ae ke huno afike
afike nehe.
27 Afine'kekeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe
“Mafa'nemoki hokote'a ne'yana nesae. Mafa'ne'ai ne'yana
hapafale'a kalayaka apamisayana haviya huke nakaeya
Isaleli nofi vaya apatale'na alu vaya apaya hisoana kanale
ohuke.” nehe.
28 Nehikeno ani a'mo'a inake nehe “Anumaya'nimoka
lamake nehana'maki mafa'nemoki ne'nake'a ani
kalayakamoki alilavea atupa'ake ne'nae. Kakaeya ani
kava hu'ka nakaeya Isaleli a o'mai'noa'maki aise'a naya
ho.” nehe.
29 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake huno ha'nepaiye
“Ke'ka ako hanake'na afuki no'kaleka uvo. Sata afe'mo'a
a'mafe'ne'kamo aipafati ako atale'ne.” huno hu'ne.

30 Hikeno no'aleka uno akeana Sata afe'mo'a a'mafa'ne'a
ako ataleno u'nikeno hipale kanale'ya huno havano
mai'nikeno ita'amo'a ake'ne.

Yisasi'a mako akesa a'kanikeno mai'nea ve'kamo akesa'ae avaya'ae alino kanale hute'ne.

31 Yisasi'a Taiya koteka ataleno aino yahae huno Saitoni
kuma akaseno eno naya aole no kumana hane'nea kumana
akaseno Kalili li aki'naleka uno va'yi hu'ne.
32 Uno va'yi hike'a vaya'yakamoki mako akesa a'kanikeno
mai'nea ve'ka Yisasite avale'a vakeno ani akesa a'kanikeno
mai'nea ve'ka avenafu'namo'a kana hikeno ke huno alakepa
nohike'a inake hu'a nehae "Akufale kaya maleto" hu'a
afine'kae.
33 Afine'kakeno Yisasi'a ani ve'ka avaleteno vaya'yaka ap-
ataleno alu'ale u'ana ana'kai'anike mai'ne'ana aya avoyaleti
akesafi vaiteno avaitu'na heteno ayana avenafu'nale
male'ne.
34 Maleteno hanafaka aulu neheno lo'kiya haimu alino
nehaino "Ve hae." huno huteno akaeyafe akai'a kefati inake
huno nehe "Efata." nehe. Lakaeya kefatina "Kakesa halo
aino." huno'ae nehe.
35 Nehikeno akesa halo aikeno avenafu'namo'a uno no'ale
maitekeno kanale'ya huno ke nehe.
36 Ke nehikeno Yisasi'a inake nehe "Mako vaya'aina
mani yafe hapa'opaiyo." huno hu'nea'maki he'e nehu'a
hapapaikeno mako'ae lo'kiya vaino "Inake oheo." huno
hu'nea'maki ani vaya'moki ani ke hu'a imafi mafi nehu'a
mi'ko vaya'ai apa'kesale hulitata hu'nae.
37 Hake'a afi'naya vaya'moki lusi apamo'yo ne'ai'a inake
hu'a nehae "Mi'ko alea ali'ya'mo'a kanale kanale'ke nehe.
Apa'kesa a'kani'nea vayana aya malepateke'a ne'afe. Apa'ke
no'aiya vayana 'Lapa'ke aiyo.' hike'a ke'api halate ete'a
kanale'ya hu'a apa'ke ne'aiye." hu'a nehae.

8

Yisasi'a o'afunama'a vaya fo tauseni vaya ne'ya apami'ne.

1-2 Mako afina lusi vaya'moki Yisasite ali'a atalu hu'nakeno
apa'keana ne'ya o'malekeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea
anakafe ke hike'a akaeyate akeno inake he "Mi'ko
vaya'moki aole'ae mako'ae afina nakaeya'ae maikeno
ne'ya'api o'male'nea yafe ani vaya'aife nakaeya nahau
hune'apatoe.
3 Mako vaya yatala kotekati e'nayanake'na haviku ap-
atalesuke'a kateka ne'visakeno apa'katesike'a apaune'ka'ka
ai yafe o'nahaiye." huno hapapai'ne.

4 Hapapaike'a akaeya ke ne'afea anaka'amoki inake hu'a
hapai'nae “Mani koteka vaya o'mai kotekaketa hanateti
maya alita ani vayana apamisune?” hu'a afine'kae.
5 Afine'kakeno Yisasi'a halate inake huno apafike
“Lapa'kaeya na'maki maya male'nae?” huno hike'a inake
hae “Lakaeya laya mako kayati aole alea maya'ake (7
maya'ake) hane'ne.” hu'a hapai'nae.
6 Hapaikeno Yisasi'a mi'ko vaya'aife “Mopale maiyo.”
huno hapapaike'a mopale mai'nakeno Yisasi'a ani laya
mako kaya hano huno laya mako kayati aole alea maya
alino Anumayamoteka amuse huno ke huno afikeno kofa
hute hute huteno akaeya ke ne'afea anaka'a apamike'a
mi'ko vaya'aina ali'a apamite apamite hu'nae.
7 Mako aise faya hane'nikeno Yisasi'a Anumayamoteka
ke huno faya'ae amuse huteteno “Alitapa apamite apamite
heo.” huno hike'a vaya apami'nae.
8 Apamike'a mi'ko vayana nakeno apamu hike'a atalaya
maya atupayaka ali'a atalu hute'a naya mako kayati aole
uno alea kupi (7 kupi) ai'a havaite'nae.
9 Ani vaya'moki ne'ya ne'naya vayana o'afunama'a vayana
fo tauseni vaya'moki (4,000 vaya'moki) netakeno Yisasi'a
hupateke'a u'nae.
10 Utakeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae lipi kalefi
hai'a asaka hune'mai'a Talamanuta kumate u'nae.

“O'ake'nona avame lo'kiya yana huketa akeno.” hu'a hu'nae.

11 Falasi mono ke ne'afea vaya'moki Yisasite e'a akaeya'ae
ke ne'vai'a a'a avataka hisaya yafe inake hae “Kakaeya
ko'ku'napakati o'ake'nona avame hu lo'kiya yana laveliketa
akeno.” nehae.
12 Nehakeno Yisasi'a kosale haekeno lo'kiya haimu ne'aino
inake nehe “Na'ya hike'a meni kanafi mai'naya vaya'moki
lo'kiya avame hu ya hisoa yafe nafine'kae? Lamake
lahapapaikuki afeo meni kanafi mai'naya vaya'aina lo'kiya
avame hu ya hu'na apave olikoe.” nehe.
13 Huteno ne'apataleno eteno lipi kalefi haino li kotu'mo
umakaya falika u'ne.

Yisasi'a kai hame'ya maya halekisea yafe avoya ke hu'ne.

14 Yisasi ke ne'afea vaya'amoki li'kotuna la'ka he'a
ne'vaya'maki apake'kanike'a mi'ko kai hame'ya maya o'ali'a
mako'ke kai hame'ya'ake ali'a ne'vae.
15 Ali'a ne'vakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Falasi
mono ke ne'afea vaya'ae Heloti'ae apaipafi hane'nea ya
ake'a alakepa ohu'ne'a ameka apavayaleti apa'ke'atike
haya yana kai hame'ya'mo hale ne'kea au'ava kava huno

halekino ala hea kava nehea yafe lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao." huno apaumomo ne'male.

16 Nehike'a ani vaya'moki apa'kai'api huke afike nehu'a inake hae "Lakaeya kai hame'ya maya o'alita e'nona yafe nehe." hu'a apa'kai'api ani ke nehae.

17 Nehaya'maki Yisasi'a ani vaya'moki haya ke ako afiteno apa'kaeyafe inake he "Na'ya hiketapa 'Ne'yati alita o'me'none.' hutapa lapa'kaitapi huke afike nehae. Lapa'kesa afitapa alakepa hutapa o'afi'nafe? Lapaipamo'a a'kanile'niketapa o'afi'nafe?

18-19 Lapaulaka hane'nea'maki aketapa alakepa ohu'nafe? Lapa'kesa hane'nea'maki afitapa alakepa ohu'nafe? Laya mako kaya maya ali'na kofa hu'na faefu tauseni (5,000) vaya'aipi apami'noa yafe ako lapake'kani'niketapa o'afi'nafe? Atupatapa'a alitapa aikeno na'maki kupi havaite'ne?" huno apafine'keke'a "Layatala'a hano huno laiyalekati aole alea kupine (12 kupine)." hu'a ha'nepaiye.

20 Ha'nepaikeno inake nehe "Mako nayatekati aole maya ali'na kofa hu'na fo tauseni (4,000) vaya apamitoketapa atupatapa'a alitapa aikeno na'maki kupi havaite'ne?" huno apafine'keke'a "Laya mako kaya hano huteno laya mako kayati aole." hu'a ha'nepaiye.

21 Ha'nepaikeno apa'kaeyafe inake nehe "Lapa'kaeya lapa'kesa no'afitapae nehafe?" huno apafine'ke.

Yisasi'a mako aulaka apo ka'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

22 Petesaita kumate va'yi nehake'a vaya'moki mako aulaka apo ka'nea ve'ka avale'a Yisasite ne'e'a inake nehae "Amuse'ka nehunaki kaya akufale malekeno aulaka kanale hino." nehae.

23 Nehakeno Yisasi'a aulaka apo ka'nea ve'ka ayate aliteno ma'aileka avaleno lavino ate'neno aulakale avaitu'na ne-heno ayana ne'maleno inake huno afine'ke "Mako ya ne'akapi no'akane?"

24 Afikekeno akeno asaka huno ake'neno inake nehe "Vaya ne'apa'koa'maki mako yosakana hu'a u'e'a nehae." hu'ne.

25 Hikeno Yisasi'a mako'ae ani kava huno ayana aulakale maletetekeno aulakamo'a kanale hikeno aulu heno akeana aulakamo'a halai hikeno mi'ko yana akeno alakepa huno ake'ne.

26 Akeno alakepa hutekeno Yisasi'a ani ve'kae "Ma kumate o'u'ka no'kalekake uvo." hute'ne.

Yisasife Pita'a huno fole aino "Anumaya Koti lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne." hu'ne.

27 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae Sisalia Filipai
aupalika hane'nea kumate ukefe kateka ne'u'a apa'kaeyafe
inake huno apafine'ke "Vaya'moki nakaeyafe nala'a mai'ne
nehae." huno apafine'ke.
28 Apafine'keke'a ke anona'ale inake nehae "Mako
vaya'moki kakaeyafe 'Yoni'a li fale ne'apatea ve'ka mai'ne.'
hu'a hake'a mako vaya'moki 'Ilaiya'a mai'ne.' hu'a hake'a
mako vaya'moki 'Anumaya Koti aune ve'ka mai'ne.' hu'a
nehae." hu'a ha'nepaiye.
29 Ha'nepaikeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno
apafine'ke "Lapa'kaeya nakaeyafe nalaka mai'nane hutapa
nehae?" huno apafikekeno Pita'a ke anona'alena akaeyafe
inake nehe "Kakaeya Kalaisika Anumaya Koti lakufa alino
katiseafe hukate'nea ve'ka mai'nane." huno nehe.
30 Nehikeno Yisasi'a apa'kaeyafe apaumomo ne'maleno
inake huno hapapaiye "Lapa'kaeya nakaeyafe 'Kalaisi'a
Anumaya Koti lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka ma
mai'ne.' hutapa mako vaya hapa'opaiyo." huno hu'ne.

Yisasi'a "Fali'nisoapati ete'na hetikoe." hu'ne.

31 Ani afina Yisasi'a aepa heno henaka'a akai'a akufale
fole aisea yafe akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno
hapapaiye "Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea ve'ka ala ala vaya'ae mono nopi kava vaya'ae
mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae apa'kame'ya namite'a
lusi nakafu kisea kava hunatete'a nahaesake'na falikoe.
Falitesuke'a kelifi kinate'nisake'na aole'ae mako'ae kana
fali'nisoapati ete'na hetikoe." hu'ne.
32 Yisasi'a ani ke alaki huno fole aino hapapaike'a Pita'a
Yisasina mako aki'naleka avalenuno Yisasife inake he
"O'nahaiya ke nehane." huno ke ama'ki'ne.
33 Ke ne'ama'kikeno Yisasi'a maino afeleno akaeya ke
ne'afea anaka'a ne'apa'keno Pitafe inake huno ke ama'ki'ne
"Sataka e'ka na'kamelaka uvo. Kakaeya Anumaya Koti
nehaiya aku akesale a'kame no'malapa vaya'moki ne'afea
akufa kaku kakesa ne'afine." huno nehe.

Yisasi a'kame visaya yafe hu'ne.

34 Ani ke huteno ali'a atalu hu'naya vaya'ae akaeya
ke ne'afea anaka'ae ke hike'a akeno inake huno hapa-
paiye "Mako ve'kamo'a nakaeyafe afiteno na'kame male-
suno'aena akai'a akufae akesa o'afino nakaeya nakafu
kisike'na falisoa kava hisea akesa afiteno yofo yosa'a amete
amete aki'nale kofi'neno na'kame eno.
35 Mako vaya'moki apavamu hanesike'a kanale mai
ya'api atafa hu'a alaki huli'a maisayana ani apavamu'api
fanane hukea'maki mako vaya'moki nakaeyafe hu'a

nakaeya kanale ke'ni'a hapapaisaya yafe kanale mai ya'ae apavamu'ae atalesayana ani kanale mai yana alaki alino katipatesike'a akola maikae.

36 Inaki mako vaya'mokitapa lapavamu alitapa mai yafe lapa'kesa o'afitapa ma mopafi mi'ko yafe'ke lusiya huno lahapaisiketapa ne'alisayateti falisayana ani afeno ya'mo'a hana ya huno lapaya huno mai yana lapamike?

37 Faliteno'aena ani ve'kamo'a hana akufa miya alinuno'a maike maike huno mai avamuna miya heno alike? He'e akola falino fanane hukeanakeno akola maike maike hisea avamu'a eteno o'alike.

38 O'alikea'maki mako vaya'moki meni afina hao'otake kava nehaya vaya'ae Anumaya Koti ke atalete'a alu kate ne'vaya vaya'ai folakapi mai'ne'a nakaeya ke hapapai yafe apavuya nehisaya vaya'aina nakaeya'ae ani kava hu'na henaka'a ko'ku'napi fate akufa kayo kayo vaya'ae Afo'nimo ano hale lo'kiya himamu ya'afi ne'e'na ani vaya'ai apa'ki ae yafe navuya hupatete'na Afo'nimo aulakalena a'na fole o'aikoe." huno hapapai'ne.

9

1 Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Lamake hu'na la-hapa'nepauve male mai'naya vayapati mako vayama'a ofali'a mai'nisakeno Anumaya Koti'a ala lo'kiya'aleti kava ya alisiketapa aketetapa henaka'a falikae." nehe

Yisasi akufamo'a aino yahae huno alu kava hike'a ake'nae.

2 Yisasi'a aole'ae aole'ae aole'ae kana (6 kana) maiteno Pita'ae Yemisi'ae Yoni'ae apavaleteno mako hanafi hai'nea avimapi haite'a ani avimapi apa'kai'apike mai'ne'a akayana apaulakale Yisasi akufamo'a aino yahae huno fate kava hu'ne.

3 Akufale huli'nea ku'kena'amo'a efe'ake nehuno alave alave hu'ne. Mako ma mopafi ve'kamo'a Yisasi kenamo hu'nea kava huno kena'a sese huno ani efe'ake kenakana ohinine.

4 Ani alave alave nehike'a ake'a mai'nakeno aole ve'kala a'ke'ainaka fali'na'a ve'kala Ilaiya'ae Mosese'ae fole ai'ana Yisasi'ae kake nehake'a apa'ke'nae.

5 Kake hu'a mai'nakeno Pita'a Yisasife inake nehe "Kakaeya ali'ka laya nehana Nenao lakaeya male mai'nonana kanale nehe. Lakaeya kateka nona aole'ae mako'ae no kilapatesune. Kakaeya nonaki Mosese nonaki Ilaiya nonaki huta kilapatesunakeno hanese." nehe.

6 Akete'a lusiya hu'a koli nehaya yafe Pita'a "Hana akufa ke hapaisoe?" akesa afiteno ani ke nehe.

7 Ani ke ha'nepaikeno mako hiya'mo'a eno aino
ati'kapate'nikeno ani hiyapakati mako ke hu'nea kemo'a
inake nehe “Mani ve'ka nakai'ni mafa'nekeno lusiya
huno nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne mai'neanaki
kanale'ya hutapa ke'a afeo.” huno ake aino hapapai'ne.
8 Hapapaiteke'a makalema'a apaulaka ake'a afa ya hute'a
akayana Yisasi'a mako vaya'ae o'mai'nifaka akai'ake mai'ne.

Yisasi'a Ilaiya avake hapapai'ne

9 Ani avima atale'a nelavi'a Yisasi'a apaumomo maleno
inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya meni ne'akaya yana
mako ve'ka alaki ha'opai'nisake'na ko'ku'napakati e'noa
ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka fali'nisoapati hetisoa afina
ani ke hutapa fole aitapa hapapaikae.” nehe.
10 Nehike'a ani ke a'kame male'a hapa'opai'naya'maki
apa'kai'apike mai'ne'a “Fali'nisoapati hetikoe.” huno hea ke
aepa'a o'afi'ne'a apa'kesa lapa aite'a “Na akufa kemofe mani
ke hu'ne?” hute'a lusiya hu'a apa'kesa kahau ne'ae.
11 Apa'kesa kahau ate'a Yisasife inake hu'a afine'kae
“Na'ya hike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki
Ilaiya'a hokoteno etesikeno Anumaya Koti'a hutesikeno
lakufa alino katisea nena henaka ekaiye hu'a nehae?” hu'a
afine'kae.
12 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye “He
lamake Ilaiya'a hokoteno e'neno mi'ko yana eteno alino
alakepa huno kate kate huno hokoteno hane'nea kava
hukea'maki nakaeyafe Anumaya Koti avopi inake hu'a
kamale'nayane ‘Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo ali-
nate'nea mafa'ne ali'a haviya hunatesake'na nakufa nakafu
kisike'a apa'kame'ya namikae.’ hu'a nakaeyafe hu'nayane.
13 Lahapa'nepauve Ilaiya'a ako e'nike'a Anumaya Koti
avopi kamale'naya kate male'a mi'ko vaya'moki apa'kai'api
afea apa'ku apa'kesa afea kava'ke hute'a mi'ko aki'ae aka'ae
hao'otake kava'ke hute'nae.” hu'ne.

Yisasi'a mako mafa'nemo aipafati Sata afe alino atale'ne.

14 Ani avimapati lavite'a mako akaeya ke ne'afea
anaka'aina apa'keana lusi vaya'moki apa'kaeyate e'a anupa
hu'a mai'nae. Mako mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae e'a
mai'ne'a ani Yisasi ke ne'afea anaka'ae ne'o'ne ke nehatake'a
ke ne'vaiye.
15 Ke ne'vaike'a anile mai'naya vaya'moki Yisasina akete'a
makalema'a lusi amuse nehu'a naku naku hu'a akaeyateka
aya'ya'moki ali'a falu fala hune'atae.
16 Ali'a falu fala hutetakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake
huno apafine'ke “Lapa'kaeya na yafe ne'o'ne ke nehatake-
tapa ke ne'vaiye?”

17 Apafikekeno mako ani vaya'aipi mai'nea ve'kamo'a
inake nehe “Vae ali'ka apaya nehana Nenao Sata afe'mo'a
mafa'ne'nimo aipafi mai'neno liko'a alino a'kanilekeno ake
no'aiya yafe kakaeyateka avale'na ne'oe.
18 Mi'ko afina ani Sata afe'mo'a lusiya huno atafa huno
alaki hu'neno asakauno mopafi yaka hune'atalekeno yave
yave avaitu'namo'a avayafati selu selu nehikeno ave kume
ne'kaneno aiya aya a'kenele. Ani yafe kakaeya ke ne'afea
vaya'aiteka ali'a kanale hutesaya yafe avale'na e'noa'maki
ani Sata afe ali'a atalesaya lo'kiya'api o'male'ne.” nehe.

19 Nehikeno Yisasi'a ani ke afiteno inake nehe “Hae
lapa'kaeya meni kanale mai'naya vaya'mokitapa nakaeyafe
afitapa lapaipafi no'malayana nakaeya na'maki afina
lapa'kaeya'ae mai'noanaketapa afikae? No'afea yafe alaka
ne'nahaeye. Na'maki afina lapa'kaeyafe lapa'keva hisoe?
Ani mafa'ne male avaletapa eo.” nehe.
20 Hike'a ani mafa'ne avale'a akeno ani Sata afe'mo'a
Yisasina ne'akeno lusiya huno aiya aya'mo'a yamo yamo ne-
huno makalema'a ani mafa'ne asaka huno yaka hutalekeno
ani mafanemo avayafati avaitu'namo'a selu selu nehikeno
havano helave helave uneno nehuno kase kase ne'aiye.

21 Ina kava nehikeno Yisasi'a afo'amofe inake huno
afine'ke “Na'maki afina mafa'ne'ka mani akufa ya nehaiye?”
huno afine'kekeno afo'amo'a inake he “Hae aise mafa'neto
mai'nikeno mani kava aepa heno hau'neane.
22 Mi'ko afina ani Sata afe'mo'a asaka huteno yaka
hune'ataleno atafi asaka huno faine'ateno lipi'ae asaka
huno yaka nehikeno falisea akufa kava nehike'na kakaey-
ate avale'na ne'oki kakaeya afa'a ali'ka kanale hutesana
lo'kiya'ka hane'niseana kahau hula'ate'ka la'aya ho.” nehe.
23 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Na'ya hike'ka
nakaeyafe ‘Ali'ka kanale hutesana lo'kiya'ka hane'nife?’
hu'ka nafine'kane? Nakaeyafe afino aipafi male'nea
kanomo'a mi'ko fate fate ya'ko'ae kanale huke.” huno
ha'nepaiye.
24 Ha'nepaikeno makale'a ani mafa'nemo afo'amo'a inake
nehe “He nakaeya kakaeyafe afi'na naipafi ne'maloa'maki
kakaeyafe afi'na naipafi male ya'nimo'a aupa hu'niki
kakaeya naya nehu'ka name'atiti hu ya'ni'a ali'ka lo'kiya
vainato.” hu'ne.
25 Hikeno Yisasi'a akeana lusi vaya ete ete hu'a anupa
hakeno Yisasi'a ani Sata afefe lo'kiya ke huno inake
hu'ne “Kakaeya avaya'ae akesa'ae ali'ka a'kani'nana afena
nakaeya ke nehuki mani mafa'ne atale'ka kaune he'ka uvo.
Ute'ka visanatekati ete'ka mako'ae o'meno.” huno hute'ne.

26 Nehikeno ani Sata afe'mo'a ala kefati kalafa ne'kano ani
mafa'ne asaka huno ne'ataleno lusiya huno aike amakike
hune'ateno ani mafa'ne ataleno u'ne. Utekeno ani mafa'ne
alaki fali'neke'kana kava huno maike'a lusi vaya'moki
"Mafa'ne alaki fali'ne." hu'a nehae.
27 Nehakeno Yisasi'a ani mafa'nemo ayate atafau'neno
alino hetitekeno heti'ne.
28 Hetitekeno Yisasi'a nopaka haino mai'nike'a akaeya
ke ne'afea anaka'moki apa'kai'apike mai'ne'a inake hu'a
afine'kae "Lakaeya na'ya hiketa ani mafa'nemo aipafati Sata
afe alita atalesuna lo'kiyati o'male'ne?" hu'a afine'kae.
29 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye "Mani
akufa Sata afe alu yateti alitapa o'atalekafa Anumaya
Kotiteka afikesaya ya'mo'ke alino atalekaiye." hu'ne.
30-31 Ani kuma atale'a Kalili koteka u'e'a nehu'a
akaeya ke ne'afea anaka'a alino apaya hukefe vaya'moki
inaleka mai'ne hu'a afisaya yafe ohaikeno sa'ko hu'a
fala'ki'a ne'vakeno Yisasi'a inake huno alino apaya nehe
"Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne
nakaeya navale'a vaya'moki apayapi natesake'a natafa
hute'a nahaesake'na falikoe. Falisuke'a kinate'nisake'na
aole'ae mako'ae kana maine'male'na ete'na hetikoe." hu'ne.
32 Hu'nea'maki ani kemo aepa'a afi'a ha ole'a ke hu'a
afikekefe hu'naya'maki koli hute'a afio'ke'nae.

Hana akufa kanomo'a ala ve'ka mai'ne?

33 Kapaneamu kumate e'a va'yi nehu'a Yisasi'a nopi
haino mai'neno akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno
apafine'ke "Lapa'kaeya kateka ne'etapa na akufa ke hume
e'nae?"
34 Apafine'kea'maki apa'kaeya kateka ne'e'a
"Lakaeyapatina nakaeya alama'a'api mai'nofi nala'a ala
ve'kati mai'ne?" hu'a kateka hume e'naya yafe Yisasi'a
apafine'kea'maki apavaya a'a a'kanile'a mai'ne'a ke ohu'a
mai'nae.
35 Ke ohu'a mai'nakeno Yisasi'a faitopale mai'neno
aiyalekati aole alea anaka'ae inake nehe "Eke'na lahapa-
paino." hike'a akaeyate akeno make nehe "Mako ve'kamo'a
ala huno hokote kava ve'ka maisoe huno'aena mi'ko vaya'ai
apa'kamelaka mai'neno kayo kayo huno apamisea kano
maiseana hokote kava ve'ka maike." nehe.
36-37 Mako aise mafa'ne avaleno folaka'apifi ateteno
ayapi anu'ki'neno inake nehe "Mako ve'kamo'a nakaeyafe
afi'neno'aena ma akufa aise mafa'neto avaleno kanale
huteseana nakaeya'ae alino kanale hunate'ne. Inaki
nakaeya alino kanale hune'natea ve'kamo'a nakaeya'ke
alino kanale huo'natea'maki hunateke'na e'noa Ne'ae alino
kanale hune'ate." nehe.

Lakaeya kame ya huolatesaya vayana apa'kaeya vayati mai'nae.

38 Hikeno Yoni'a inake nehe “Kava Nenao lakaeya mako ve'ka ake'nonana kakaeya kaki ne'ano Sata afe'yaka vaya'ai apaipafati alino ne'ataleketa ake'nona'maki lakaeya la'kame o'me'nea yafe ‘Ina akufa ali'ya mako'ae o'aleo.’ huta ‘He'e.’ hute'none.” nehe.

39 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake hu'ne “Lapa'kaeya ani ve'kamo alisea ali'yafe “Ina akufa ali'ya o'aleo.” hutapa ka a'kani o'apateo. Mako vaya'moki nakaeya nakileti o'ake'naya avame ya hu lo'kiya kava hisaya vaya'moki nakaeyafe makale'a hu'a haviya huo'natekae.

40 Lakaeya nelakeno kame ya huolatesea ve'ka lakaeya vayati mai'ne.

41 Mako ve'kamo'a lapa'kaeya nelapa'keno “Kalaisi vaya'a apavale'ne'na apaya hisoe.” huteno li hefi'neno lapamiseana nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ani ve'kamo miya'a afa'a hane'nisikeno henaka'a kanale miya alike.” nehe.

Alakepa ohu kava'mo'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vayana alino haviya hune'apate.

42 Mako aise aise anaka'nimoki nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya anaka'ne mako vaya'moki “Hao'otake kava ho.” huno avaleno yakaleno havi kate atesikeno viseana ani ve'kamo'a lusiya huno hao'otake kava neheanake'na havi akafu ya anona'a amikoe. Ala yafa'kefaleti ani ve'kamo liko'ale male'a nofi kitete'a ali'u'a hake lipi yaka hutalesayana ani havi akafu ya'mo'a afa ya'kana hu'nea'maki nakaeya havi akafu ya mako'ae lusiya hu'na amikoe.

43 Kaya'mo'a “Hao'otake kava ho.” huno kavaleno yakaleno havi kapi visana kakesa kamisike'kaefena ani kaya hataka hu'ka atalo. Hataka hutalesanana kanalene. Haviku aoleka'a kayatala hane'neno hani yapi ata akola leke leke nehea ata kapi kavaleno yaka hutale yafe kakaeya mako kayana hataka hutaletesanakeno kakufa haviya hu'nea kano mai'nisanana mako kaya kakufa'amo'a kanale maike maike ya alise.

44 Ani ata leke leke nehea kumapina vaya'yaka atafi mai'nisakeno kanaki kafa vaya apa'kufafi maikea'maki alaki ofalikeanakeno ani ata'aena alaki asu ohuke.

45 Kaiyamo'a “Hao'otake kava ho.” huno kavaleno yakaleno havi kate katesike'kaena ani kaiya hataka hu'ka atalo. Hataka hutalesanana kanalene. Kakufa haviya hu'nea kano maisanana kanale maike maike huno hano ohisea kavamu'ka hanesea ve'ka maikane. Haviku aole

kaiyala hane'neno hani yapi akola leke leke nehea ata kapi kavaleno yaka hutale yafenaki mako kaiya hataka hutalo.

46 Mani ata leke leke nehea kumapina vaya'yaka atafi mai'nisakeno kanaki kafa vaya apa'kufafi maikea'maki alaki ofalikeanakeno ani ata'aena alaki asu ohuke.

47 Kaulakamo akea ya'mo'a kavaleno yakaleno havi kapi visana kakesa kamisike'kaena ani kaulaka ali'ka lakati'ka atalo. Lakati'ka atalesanana kanalene. Mako'ke kaulaka'ake haneseana kanale Anumaya Koti'a kava yakaisea kumatena u'ka maikana'maki haviku aole kaulakamo'a hao'otake kava hisana kakesa kamike'ka hao'otake kava hu'nana yafe hani kumapi leke leke nehea atafi kavaleno yaka hutalese.

48 Ani ata leke leke nehea kumapina vaya'yaka atafi mai'nisakeno kanaki kafa vaya apa'kufafi maikea'maki alaki ofalikeanakeno ani ata'aena alaki asu ohuke.

49 Hake ne'yate ne'aiya kava huno mi'ko vaya ataleti aipatekaiye.

50 Hake kanale ya hane'nea'maki haka'ake nehea ya'a hano hiseana hana kava hutapa haka nehea yama'a etetapa alitapa fole aikae? Hakekana yana lapaipafi hanesiketapa yuna hetapa mako'ke lapaipa lapa'kesale mai'netapa kiki yo'kalo hutapa maiyo.

10

Ve alave atane yafe hu'ne.

1 Yisasi'a ani ko ataleno Yutia koteka uno Yotani li'mo umakaya falika uno va'yi nehike'a mi'ko vaya'moki akaey-ateka e'a ali'a atalu hakeno mako'ae nehea kava huno alino apaya nehe.

2 Alino apaya nehike'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya'moki Yisasite e'a hao'otake ke hisea'aene hu'a a'a avataka nehu'a ke inake hu'a afine'kae “Mako ve'kamo'a a'a ataleseana ke male male'nea ke alino atakaesifi afa'a kanale huke.” hu'a afike'nae.

3 Afikakeno Yisasi'a anona'a ke'apile inake huno apafine'ke “Mosese kemo'a ani yafe na yane ke hu'ne?” huno apafine'ke.

4 Apafine'keke'a inake hu'a hae “Mosese'a mako ke male male'nea kemo'a inake huno lahapai'ne ‘Vemo'a a'amona avo kano ne'amino hutesikeno hano huno uke.’ huno hu'neane.” hu'a nehae.

5 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya ke o'afitapa vekano'kano haya yafe Mosese'a a atalesaya ke male male'nea ke kamale'ne.

6-8 Kamale'nea'maki Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane

‘Anumaya Koti'a hae afina aepa heno ve'ae a'ae alo humale'ne. Ve'ae a'ae alo humale'nea yafe mako ve'kamo'a ita afo'amokani anataleno a'amo'ae aino lo'kakaiye. Ai'ana lo'kaesa'ana ani aolemokani mako'ke ana'kufa hapakaiye.’ huno hu'neane.
Ina kava hinakeno mako'ae aole kanola o'maika'a'maki meni mako'ke ana'kufa hapake'ana mai'na'ae.
9 Ani yafe Anumaya Koti'a ana'kaeya ako alino hapainate'neanakeno mako mopale kanomo'a ani alavela'mokani mai ya'ani alino atane o'anatese.” nehe.
10 Mani ke huteno nopaka haino mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki ani hu'nea ke afine'kae.
11 Afine'kakeno inake huno hapa'nepaiye “Mako ve'kamo'a a'a ataleteno alu a aliseana ani ve'kamo'a hokote a'amoteka kumai kava hu'ne.
12 Ani kava huno mako a'mo'a anau'amona ataleteno alu vele maiseana kumai kava nehe.” huno nehe.

Aise aise mafa'neyaka Yisasite apavale'a e'nae.

13 Vaya'yakamoki mafa'ne'api Yisasi'a aya malepatesea yafe apavale'a ne'ake'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hae “Ina akufa kava oheo.” hu'a ke apama'ki'nae.
14 Yisasi'a ke apama'kea ya aketeno aipamo'a haviya hikeno inake nehe “Afa'a ka o'a'kanitapa afa'a ap-ataleke'a ani aise aise mafa'ne nakaeyate eo. ‘Inamu mafa'ne mai'nonakeno lo'kiyati o'male'ne.’ hu'a nehaya vaya'mokike Anumaya Kotife ‘Yakailato.’ hu'a nehaya vaya mai'nae.
15 Lamake lahapa'nepauve mako vaya'moki aise mafa'nekana hu'a ‘Lo'kiya'ni o'maleki Anumaya Kotika kava yakainato.’ hu'a ohisayana Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate alaki lamake o'ukae.” hu'ne.
16 Inake huteno Yisasi'a ani mafa'neyaka apavale'neno aya malene'apateno inake nehe “Anumaya Koti'a kanale manu lapa'kaeya lapamisiketapa kanale mai ya alikae.” huno hu'ne.

Lusi afeno male'nea ve'kamo'a Yisasite e'ne.

17 Yisasi'a hetino kateka ne'vikeno mako ala ve'ka lusi afeno male'nea ve'kamo'a naku naku vea'ya'mo'a aiyafi ale'ya lo a'neno inake nehe “Vae ali'ka apaya nehana kanale Nenao nakaeya hana kava hute'na maike maike hu'na mai navamuna alikoe?” huno afine'ke.
18 Afine'kekeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Anumaya Koti akai'ake kanale ve'ka mai'nea'maki na'ya hike'ka nakaeyafe kanale ve'ka mai'nane hu'ka nehane?
19 Kakaeya Anumaya Koti ke male male'nea ke ako afi'nana kemo'a inake hu'ne kakaeya vayana hakeno

ofalino. Kumai kava oho. Kumaya ya oho. Ma ve'kamo'a hao'otake kava nehe hu'ka kake'atike ke fai'ka mako vayafe hapa'opaiyo. Kake'atike ke hute'ka alu vaya'ai yana ali'ka kakai'kaleka o'malo. Ita'kafo'kamoki hisaya ke ali'ka o'ataka'ka kanale ya hu'ka a'kame malo." huno hapai'ne.

20 Hapaikeno ani lusi afeno male'nea ve'kamo'a inake nehe "Vae ali'ka apaya nehana Nenao lamake nehana'maki nakaeya ani ke ako aise ya'nile mai'ne'na ani mi'ko ke a'kame male'noa kemofe nehane." hu'ne.

21 Hikeno Yisasi'a ani ve'kae lusiya huno aipafati haikeno ani ve'kaena inake huno hapai'ne "Mako kava ohu'nanaki ani kavana ho. U'ka mi'ko afeno ya'ka apamisanake'a miya ne'kamisayana ani miyana ali'ka afeno'api o'male vayana fa'ko fa'ka hu'ka apamite'ka e'ka na'kame malo. Ina kava hu'ka apamisanakeno Anumaya Koti ko'ku'na kumate mi'ko kanale nale afenona kamike." hu'ne.

22 Hikeno ani ve'kamo'a ani ke afiteno lusi moni afeno male'neno o'atalesea yafe aukosa avayamo'a alino ananukiteno aipa akesamo'a lusiya huno kana hikeno ataleno u'ne.

23 Utekeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'amokiteka ne'apa'keno inake nehe "Lapa'kaeya ne'akafe lusi moni afeno male'naya vaya'moki lusiya hu'a kasake'ke ne'ai'a Anumaya Kotife 'Kava yakailato.' hu'a hukae." nehe.

24 Nehike'a Yisasi ke ne'afea anaka'amoki ani ke afite'a lusiya hu'a atali hakeno mako'ae Yisasi'a eteno mako ke inake nehe "Mafa'ne anakana afeo mako vaya'moki lusiya hu'a kasake'ke ne'ai'a Anumaya Kotife 'Kava yakailato.' hu'a hukae.

25 Mako puluma'kakana afumo aki'a kamoloe nehaya afumo'a ne'kayamo kapi viseana afa'a yo'yo huno ukife? He'e o'vinine. Ani kava hu'a lusi moni afeno male'naya vaya'moki Anumaya Kotife 'Kava yakailato.' hu'a ke hu'a afike yafe lusiya hu'a kasake'ke ne'ai'a afino'kae." hu'ne.

26 Hike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki ani ke afite'a lusi apamo'yo aike'a apa'kai'apifi ke uno hapaikeno eno hapaikeno nehu'a inake hu'nae "Ina kava hisike'aena hana ve'kamo'ke maike maike avamuna alise?"

27 Nehakeno Yisasi'a aulu hapalitata nehuno make he "Vaya'moki apa'kai'api lo'kiya'api o'male'neanake'a ohukaya'maki Anumaya Koti lo'kiya'a hane'neanakeno mi'ko yana afa'a alo huke." hu'ne.

28 Hikeno Pita'a inake nehe "Akeko lakaeya mi'ko yati ataleteta ka'kame ne'one." nehe.

29-30 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne "Lamake kaha'nepauve mi'ko vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi male'ne'a nakaeya kanale ke'ni'a vaya hapapaisune

hu'aena no'api'ae nepu'apimoki'ae apasa'apimoki'ae ita afo'apimoki'ae mafa'ne'apimoki'ae mopa'api'ae apatale'a visayana Anumaya Koti'a ani ya huno mopale mai'naya kanafi atale'naya no'api'ae nepu'apimoki'ae apasa'apimoki'ae ita'apimoki'ae mafa'ne'apimoki'ae mopa'api'ae mako'ae mako'ae o'afunama'a ya apamisike'a havi vaya'moki hu'a haviya hupatesaya kana ya'ae apamisake'a alite'a henaka'a maike maike apavamu'ae alikae.
31 Meni kanafi ala vaya mai'naya vaya'moki henaka'a aise vaya maikaya'maki meni kanafi aise vaya mai'naya vaya'moki henaka'a u'a hokote'a ala vaya maikae.” hu'ne.

Yisasi'a mako'ae fali'niseapati eteno hetisea yafe hu'ne.

32 Yelusalemu haikefe kate ne'u'a Yisasi'a hokoteno ne'vike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki apamo'yo ai'a ne'vake'a a'kame ne'vaya vaya'moki'ae koli nehae. Koli nehakeno Yisasi'a eteno mako'ae laiyalekati aole alea anaka'a ma'aileka apavaleno lavi'neno henaka'a akaeyate hutesaya yafe hapa'nepaiye.
33 Apa'kaeyafe inake nehe “Afeo lakaeya Yelusalemu haitesunake'a ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka natafa hu'a mono nopi kava vaya'ai apayapi'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ai apayapi'ae natesake'a kake hunatete'a nahaesake'na falisoa ke hu'a hayate'a Isaleli nofi o'mai vaya'ai apayapi natekae.
34 Natesake'a hu'a haviya hune'nate'a naukosafi apavaitu'na hene'nate'a heki kayoteti namakite'a yofo yosale nasaimale'ne'a nahaesake'na falikoe. Falitesuke'a kelifi kinate'nisake'na aole'ae mako'ae kana mai'nisukeno Anumaya Koti'a alino hetinatekaiye.” hu'ne.

Yemisi'ae Yoni'ae “Ala kava kanola maisu'ae.” hu'ana neha'ae.

35 Sepeti mafa'nelana Yemisi'ae Yoni'ae Yisasite e'ana make hu'ana neha'ae “Hu'ka lavenelina Nenao mako ke kafikekefe nehu'a'maki ani ya hula'ato.” hu'ana neha'ae.
36 Neha'akeno Yisasi'a inake huno anafine'ke “Na ya hulanatesoa yafe neha'ae?”
37 Anafikeke'ana akaeyafe inake hu'ana neha'ae “Ano hale lo'kiya himamu ya'kafi u'ka maisana afina la'akaeya kahaute mai'nisu'ake'ka mako'mofe ‘Lamaka nayateka maiyo.’ nehu'ka mako'mofe ‘Haoka nayateka maiyo.’ hu'ka hula'ato.” hu'ana afine'ka'ae.
38 Afine'ka'a'maki Yisasi'a inake huno hanapai'ne “Nafika'a yana lana'kaeya afitana ha ole'na'ae. Falisoa yana atu'ake hu'nea li'kana neheanake'na ani li hane'nea kepati nakaeya nekauva'maki lana'kaeya lama'a na'aninipe?

Nakaeya nakufale nakafu kisea yateti falenatesaya ya'mo'a
lana'kaeya lana'kufale falelanatesayana afa'a ali'aninipe?”
39 Hike'ana “He lo'kiyati'a hane'neanaketa'a ani kava
afa'a huku'ae.” ha'akeno ana'kaeyafe inake nehe “Lamake
atu'ake hu'nea lina neka'a'maki falenatekefe nehaya
ya'mo'a nakafu ne'kea yana falelanatekae.
40 Falelanatekaya'maki ala vaya ne'maiya yana lamaka
nayateka'ae haoka nayateka'ae mai yana nakaeya ya
o'male'niki Anumaya Koti'a akai'a yanakeno ani naya
lamaka'ni'ae haoka'ni'ae maisaya vaya apa'keteno ako alino
avatati huteno alino kanale hupate'ne.”
41 Nehike'a nayatala'a vaya'moki ani ke afite'a ani
Yemisi'ae Yoni'aefe apaipa afi'a haviya hune'anatae.
42 Hu'a haviya hune'anatakeno Yisasi'a apa'kaeyafe ke
hike'a akaeyate akeno inake nehe “Ma mopale ala kava
vaya'moki ‘Lusi ala vaya mai'none.’ hu'a Isaleli nofi o'mai
vayafe ke apama'ki'a ali'ya ke hune'apate'a kava vaya'moki
nehaya kava nehae.
43 Ina kava nehaya'maki lapa'kaeya folakapi ina akufa
kava o'malesikeno mako ve'ka ‘Nakaeya kava ve'katapi
maikefe nehoe.’ hisea ve'kamo'a mi'ko vaya'ai kayo kayo
ve'ka maise.
44 Inaki ‘Nakaeya hokote kava ve'katapi maisoe.’ hisea
ve'ka afa'a miya o'ali ali'ya ve'ka maise.
45 Nakaeya ani kava hu'noana ko'ku'napakati e'noa ve'ka
vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na vaya'moki naya hu'a kanale
hunatesaya yafe o'me'noa'maki nakai'ni apaya hu'na ali'ya
kano'api maisoa yafe e'noe. E'ne'na nesu ve a'ne hao'otake
ya'apimo'a nofi kipate'nea yapati kalu he'na apavalesoa
miya hepatesoa yafe nakai'ni falikefe e'noe.”

Yisasi'a mako aulaka fali ka'nea ve'ka alino aya'kete'ne.

46 Yisasi'a akaeya ke ne'afea vaya'ae lusi vaya'yaka'ae
Yeli'ko kumate va'yi hute'a akase'a ukefe nehakeno mako
aulaka fali ka'nea ve'kamo aki'a Patimiasi'ae ani ve'ka
Timiasi mafa'nekeno ka aki'nale mai'neno “Moni nameo.”
huno au'kaya nehe.
47 Mai'neno “Yisasi'a Nasaleti kumateti ve'ka ne'e.” hu'a
haya ke afiteno akaeyafe inake nehe “Yisasika Teviti
akeho'amoka nakaeya kalaki ainato.” huno ka ne'aeye.
48 Hike'a lusi vaya'moki ke ne'ama'ki'a “Ke ohu'ka maiyo.”
hu'a nehaya'maki mako'ae ani ve'kamo'a yatalate ke hume
ne'uno inake he “Teviti akeho'amoka nakaeya kahau hu-
nato.” huno ka ne'aeye.
49 Ani ke huno maiya'kena Yisasi'a makale anile mai'neno
inake nehe “Hapaikeno eno.” huno hike'a aulaka fali ka'nea

ve'kae ke hu'a inake hae “Kakaeyafe ke nehiki kaipamo'a lo'kiya vai'ni'sike'ka makale heteo.” hu'a nehae.
50 Nehakeno akufale ya'a hatu'mano ne'ataleteno makale'a hetino Yisasite ne've.
51 Vikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Na kava hukate-soa yafe ne'kahaiye?” huno hikeno aulaka fali ka'nea ve'kamo'a inake nehe “Ali'ka apaya nehana Nenao nakaeya ete'na naulaka akesoe hu'nae nehoe.”
52 Nehikeno Yisasi'a inake huno ha'nepaiye “Afa'a uvo nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana ya'kamo'a ako alino kanale hukate'ne.” huno hikeno makale aulaka ne'akeno Yisasi a'kame u'ne.

11

Yelusalemu vaya'moki Yisasife “Ala kava ve'ka ne'ane.” hu'a nehae.

1-2 Yisasi'ae vaya'amoki'ae aole aise kumatalana Petafasi'ae Petani'ae ne'u'a Yelusalemu kuma'mo haute hane'nike'a ake'nae. Ani kumatalana Olivi yosa hane'nea avima'mo aki'naleka hane'nike'a Yelusalemu u'a lava'netae. Inaleti Yisasi'a aole akaeya ke ne'afi'a ve'kala hunateno inake huno hanapai'ne “Muka kumate vi'ao. Utana akesa'ana atupale note mako hosikana afu aki'a to'ki ana'au'a nofi ate'naya'maki mako ve'kamo'a fai o'mai'nea to'ki afu mai'neanaki kalu hetana avaletana male e'ao.
3 Mako ve'kamo'a ‘Na'ya hiketana ina kava neha'ae?’ huno hisiketanaena make hutana hi'ao ‘Ala Neti'amo'a mako ali'ya alikefe hiketa'ae ne'avalo'ae. Ali'ya aliteno makale'a eteno lapamike.’ hutana hapai'ao.” nehe.
4 Ani ve'kala'mokani u'ana ani to'ki ana'au'a no kipate nofi atakeno kate hetino mai'nike'ana ake'ana fole aite'ana nofi ali'ana kalu neha'ae.
5 Ali'ana kalu neha'ake'a mako anile heti'naya vaya'moki inake hu'a anafine'kae “Na kava hukefe ina to'kimo nofina alitana kalu neha'ae?” hu'a anafike'nae.
6 Nehake'ana Yisasi'a “Inake hutana hi'ao.” huno hea ke hapa'nepai'ake'a ani vaya'moki “Afa'a ani to'ki avaletana vi'ao.” hu'a nehae.
7 Ani hosikana afumo ana'au'a Yisasite avale'ana u'ana ana'kai'ani ana'kufaleti yasi siota ali'ana ani afumo akoto-fule ya'kaimaleta'akeno Yisasi'a anile faimai'ne.
8 Faimai'neno kate ne'vike'a lusi vaya'moki “Ala ve'ka ne'e.” hute'a mai'nayapati mako'amoki apa'kufaleti yasi ya'api asakimale'a ani Yisasi'a ukefe hea kate ne'malake'a mako vaya'moki hoya'apifakati yosa haita'a hane'nea a'kopa alo a'a ali'e'a kapi ne'malae.
9 Ne'male'a aukosaleka'ae a'kameleka'ae ne'vaya vaya'moki ala kefati inake nehae

"Lakufa ali'ka katisana ve'ka kanale'ya hu'ka ne'ane. Anumayamo ali'ya alisana yafe hukate'nea ve'kamoka Anumaya Koti'a kanale amuse ya kamino kaha'ma'ne.
10 Lakinakomo'a Teviti'a a'ke'ainaka kava ya alino yakai'nea akufa kana meni eteno va'yi neheanakeno Anumaya Koti'a kanale huno aipamo'a falu hisea amuse ya amisikeno kanale'ya huno kava alino yakaike. Ani kava hisea yafe hanafi mai'nea Anumaya Koti aki'a alita asaka nehuta amuse hutesune." hu'a nehae.
11 Nehakeno Yisasi'a Yelusalemu va'yi huteno ala mono nopi uno mi'ko ani mono nopi hane'nea yana vase huno akeno alakepa huno akeme ne'vikeno hani hu ya hikeno ataleno layatala'a hano huno laiyalekati aole alea anaka'amoki'ae Petani u'nae.

Yisasi'a fi'ki yosaena "Alaka'a alaki o'aesanane." hute'ne.

12 Eka'a kotike'a Petani kuma atale'a kateka ne'akeno Yisasi'a aka nele.
13 Aka nelekeno aulaka alino akeana mako haitamo'a nati nati hu'nea fi'ki yosa afaki huke kana'ale hane'nikeno ake'ne. Aketeno Yisasi'a ani yosa aepale uno mai'neno mako alaka a'nisea'aene huno havake kaleke hu'nea'maki ani afina fi'ki yosamo'a alaka no'aeya kanalenakeno ne'yama'a o'ano haitamo'ke lusi kava hu'nikeno ake'ne.
14 Yisasi'a ani yosaena inake nehe "Kakaeya ne'yama'a'ka o'malana yafe alaki mako'ae alaka o'aesanake'a vaya'moki laki'a o'nesayane." huno ke ama'kike'a akaeya ke ne'afea anakamoki ani ke afi'nae.

Yisasi'a ala mono nopati moni afeno male'a ne'alea vaya hapafaitale'ne.

15 Yelusalemu u'a va'yi hute'a Yisasi'a ala mono nopi hai'neno mi'ko moni afeno male'a ne'alea vaya'ae anifati miya nehaya vaya'ae aepa heno hapafai ne'atale. Hapafai ne'ataleno alu koteka moni ali'e'a ne'atale'a ani kumateti moni ete'a ne'alea vaya'ae mi'ko mai'ne'a namayaka apate'a mai'nake'a miya nehaya hipa'ae alaki alino atale'ne.
16 Alino apataleke'a apaune nehakeno afeno'api alitata haya vaya'aife inake nehe "Ani afenotapi alitetapa ma mono nopina ute eta oheo." huno ka a'kanipate'ne.
17 Ina kava huteno Yisasi'a inake huno alino apaya nehe "Anumaya Koti avopatina make hu'ne 'Nakaeya nofe mi'ko vaya'moki Anumaya Kotiteka afikesaya none.' hu'a nehaya no hane'nea'maki lapa'kaeya mani nofe afitapa kala kala hutetetapa fala'ki yapaka kumaya vaya'moki kuma'kana kava nehae."
18 Hike'a mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Yisasi'a ani hea ke afite'a ke hu'a

imafi mafi nehu'a aepa he'a Yisasina haesaya kafe kahau
a'naya'maki mi'ko vaya'moki Yisasi'a hea ke afite'a hapau
haleke'a apamo'yo ne'aiya yafe koli hute'a atale'nae.
19 Ataletakeno hani kike heapaka Yisasi'ae akaeya ke
ne'afea anaka'ae Yelusalemu atale'a u'nae.

Fi'ki yosamo avame ya alino apaya nehe.

20 Eka'a natepati ete'a e'naya kate ne'u'a akayana ani
Yisasi'a ke ama'ki'nea fi'ki yosa ako vai'nike'a ake'nae. Alaki
mi'ko haita'ae hafu'ya'ae vaino avaya'ne.
21 Vai'nikeno Pita'a ani yosae Yisasi'a hu'nea ke akesa
ne'afino Yisasife inake nehe "Hae ali'ka laya nehana Nenao
ako eka ma fi'ki yosaena mako'ae ne'ya'a ali o'atesanane
hu'nana yosamo'a ako vai'ne."
22-23 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye "Anu-
maya Kotife inake hutapa heo 'Kakaeya mi'ko yana afa'a
alo hukane.' hutapa lapaipafi maletapa lo'kiya vaisayana
nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve mako ve'kamo'a
Anumaya Kotife afino aipafi maleno lo'kiya vai'neno aole
akesa o'afino mako'ke akesa afi'neno 'Mika avima'moka
a'kalafa lavi'ka hake lipi laveo.' huno hiseana ani
avima'mo'a ke hiseama'a huno ani kava huke.
24 Ani kava hisea yafe nakaeya lahapa'nepauve.
Lapa'kaeya mako yafe Anumaya Kotiteka afikesutapaena
'He lamake Anumaya Koti'a mi'ko afine'kona yana lamike.'
hutapa lapa'ku lapa'kesa afisakeno'aena ani ke hu'naya
yana lapamisiketapa alikae.
25 Lapa'kaeya hetitapa Anumaya Kotiteka afine'kesakeno
ani kanafi mako ve'kamo'a lapa'kaeyateka havi kava hu-
lapate'nisea lapa'kesa afitapaena ani ve'kamo hao'otake
ya'aena 'Kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na
atalekatoe.' nehutapa ani hao'otake ya'a alitapa atalete-
sayana Afotapimo'a ani kava huno lapa'kaeya hao'otake
yatapi'ae alino atalekaiye.
26 Inaki lapa'kaeya hao'otake ya'ae 'Kahaove katove
nehu'na naipa falu yapati ali'na ataloe.' ohutapa ke
ne'ama'kitapa lapaipa falu hu o'apatesayana ko'ku'napi
mai'nea Afotapimo'ae ani kava huno lapa'kaeya'ae ke
nelapama'kino hao'otake yatapi lahapaove lapatove nehuno
aipa falu yapati alino o'atalekaiye."

*Yisasife "Nala'a lo'kiya ali'ya aleo huno hukate'nike'kae
ani ali'ya ne'aline?" nehae.*

27 Apa'kaeya ete'a Yelusalemu u'a va'yi hute'a Yisasi'a ala
mono nopi uneno nehike'a ani mono nopi kava vaya'ae
mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae ani kumate alopa
vaya'ko'ae akaeyate e'nae.

28 E'ne'a inake hu'a afine'kae “Kakaeya hana akufa kaki
hane'nea ve'kake'ka mani akufa ali'yana ne'aline? Hana
ve'kamo'a ‘Inani akufa ali'ya aleo.’ huno kahapaiteno
lo'kiya kami'nike'ka mani ali'ya alime u'ke'ka nehane?”
29 Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe “Nakaeya'aeti mako ke
lapafikesuketapa lapa'kaeya ‘Ina kemofe nehane.’ hutapa
hisake'naena nakaeya mani ali'ya ne'aloa lo'kiyamo avake'a
lahapapaikoe.
30 Inake hu'na lapafine'koe ‘Yoni'a li fale nelapatea yana
Anumaya Koti'a ko'ku'napati lapami'nea yapi afa'a vay-
atafa'moki lapami'naya yane?’ Ani yafe hutapa fole aitapa
nahapaiyo.”
31 Hike'a apa'kai'api ke hu'a u'e'a nehu'a inake nehae
“Anumaya Koti'a ko'ku'napakati lami'nea yane huta
hisunana halate lakaeyafe ‘Na'ya hiketapa afitapa
lapa'ku'ale no'malae?’ huno huke.
32-33 Hukea'maki mi'ko vaya'moki Yonife ‘Anumaya Koti
aune ve'ka mai'ne.’ hu'a hu'naya yafe lakaeya ‘Afa'a
vaya'moki hute'naya ve'ka mai'ne.’ huta hisuna kena
ani vaya'moki ke lama'kikae.” hu'a afite'a ani vaya'aife
koli nehu'a Yisasife inake nehae “Lakaeya o'afi'nonanaketa
huta fole aita kaha'opaikaune.” hu'a hakeno Yisasi'a
apa'kaeyafe inake nehe “Lapa'kaeya naha'opaisayana
nakaeya'ae ani kava hu'na ali'ya ne'aloa lo'kiya'nimo
avake'a lahapa'opaikoe.”

12

Hoyale kava yakai vaya'moki hao'otake kava nehae

1 Yisasi'a aepa heno mako avoya ke inake hu'ne mako
ve'kamo'a nofi alaka hoya vaimaleteno keki'ya huno veko
humaleteno ani nofi alakayaka laki'a male'ne'a a'a lata-
paisakeno li'amo'a lavisea keli mopafi kafimaleteno ani
hoyale yakai'a maisaya nona hanafi kimaleteno mako
vaya'aife ke hike'a akeno “Ma hoyale yakaiyo.” huno
hupateteno ani ve'ka ako faki koteka u'ne.
2 Ne'ya afu nelesifi kanalena ani hoya aepa ve'kamo'a
mako ali'ya ve'ka'a hutekeno hoya'ale ne'yakaiya
vaya'aiteka uno ani hoya'afati ne'ya mako amisakeno
alilino eseafene huno hute'ne.
3 Hutekeno u'nea'maki ani hoyale yakai'naya vaya'moki
ani ali'ya ve'ka atafa hu'a hate'a “O'kamikunaki halate
ete'ka uvo.” hu'a hutakeno eteno u'ne.
4 Eteno vikeno hoyamo afo'amo'a halate eteno mako ali'ya
ve'ka'a hutekeno vike'a ani hoyale yakai'naya vaya'moki ani

ve'ka'ae atafa hu'a anu heve kaleve nehu'a ne'amaki'a ali'a
haviya havaya hutete'a avuya hisifi kava hute'nae.
5 Hutakeno hoyamo afo'amo'a eteno fate ali'ya ve'ka'a
hutekeno ani hoyale ne'vike'a hakeno fali'ne. Falitekeno
hoyamo afo'amo'a mi'ko ali'ya vaya'yaka'a hupateke'a
vaya vaya'aipati mako ali'ya vayama'a apatafa hu'a kayo
ne'apamaki'a mako vayama'a alaki hapake'a fali'nae.
6 Ina kava hutakeno mako'ke'ake mai'ne. Ani ve'ka hau
ayamopafati nehaiya mafa'ne'a mai'nikeno afo'amo'a inake
nehe "Mafa'ne'nimo ke afikae." nehuno hutekeno henaka
ani hoyale u'ne.
7 U'nike'a ani hoyafi ne'yakaiya vaya'moki inake nehae
"Mamona ani hoyamo afo'amo mafa'ne. Afo'amo'a fal-
isikeno'aena mani mafa'nemo'a mani hoya alikeanaketa
ako haesunakeno falise. Falisiketaena ani hoya lakaeya ya
hapakaiye." hu'a nehae.
8 Atafa hute'a hakeno faliteke'a hoyafati akufa'a ali'a
ma'ailaka yaka hutale'nae.
9 Yisasi'a inake huno apafine'ke "Ani kava hu'naya'maki
hoyamo afo'amo'a hana'ya hupatekaiye? Afo'amo'a uno ani
hoyale ne'yakaiya vayana lesate hapaesike'a falikae. Fali'a
hano hisakeno fate vayafe 'Etapa ani hoyale kava yakaiyo.'
huno hupatekaiye."
10 Yisasi'a inake huno apafine'ke "Mani ke Anumaya Koti
avopi ako hapalitapa afi'nafi o'afi'nae? Inake hu'neane
'Vaya'moki yafateti no ne'ki'a mako yafafe haviya he hu'a
ne'atalaya'maki ani yafa'mo'a henaka'a mi'ko yafa
apa'kase'nea yafanake'a atakonale ne'malaya yafa
hane'ne.
11 Anumayamo'a ani ya alino kanale'ya hu'nea yafe
ne'aketa alaki kanale ya hane'ne huta nehune.' hu'a
kamale'nayane."
12 Yisasi'a ani ke hike'a mono nopi kava vaya'moki "Mani
avoya ke lakaeyafe nehe." hu'a apa'kesa afite'a inake nehae
"Avaleta nofi hutekaune." hu'a nehaya'maki ali'a atalu
hu'naya vayafe koli hute'a Yisasina atale'a ako u'nae.

Ta'kesi ne'atalaya yafe Yisasina afine'kae.

13 Apa'kaeya mako Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mako
Heloti anaka'ae hupatake'a Yisasina afikesakeno hisea keleti
atafa hu'a haesaya yafe Yisasina a'a avataka hukefe amete
u'nae.
14 Akaeyateka u'ne'a inake hae "Ali'ka apaya hu
ve'kamoka lakaeya ako afi'none kakaeya lamake'ake ke
nehana ve'ka mai'nane. Kava vaya'ae afa vaya'ae mako'ke
kakesa afi'ka ne'apami'ka mako'ke kate male'ka ke nehane.
Vaya'moki afi'a amuse hukatesaya ke nohana'maki kakaeya

lamake ke'ake nehu'ka Anumaya Koti'a ‘Ma kate uvo.’ huno hea kate lahapai'nane. Kakaeya hana akufa kakesa ne'afine ta'kesi miyati Sisa'a kava kanole kanale miya hesupi ohesune?”

15 Nehaya'maki Yisasi'a apaipafi ne'apa'keno “Lapa'ke'atike'ake vaya mai'netapa amekati ke nehae.” huteno apa'kaeyafe nake nehe “Na'ya hiketapa atapa navataka nehutapa natafa hisaya yafe nafine'kae? Mako moni alaka'a alitapa nakaeyateka eke'na akeno.”

16 Hike'a mako moni alaka'a ali'e'a amikeno inake huno apafine'ke “Ani monilena nala aukosa'ae nala aki'ae hane'ne?” huno hike'a “Kava ve'ka Sisa aki'ae aukosa'ae hane'ne.”

17 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno nehe “Sisa yana Sisateka ne'amitapa Anumaya Koti yana Anumaya Kotiteka anona'a ameo.” huno hike'a ani hea ke apa'kesa lapa ne'aiye.

Vaya fali'nayapati ete'a hetisaya yafe Yisasina afike'nae.

18 Mako Satiyusi mono vaya'moki mako ke afikekefe Yisasite e'nae. Ani vaya'moki vaya fali'nayapati ete'a he'otikae hu'a nehaya mono vayane.

19 Yisasife inake hu'a afine'kae “Ali'ka apaya nehana Nenao Mosese'a lakaeyafe ‘Ma kava heo.’ huno kamale'neane mako ve'kamo'a mafa'ne ali o'ate'neno a'a ataleno faliseana akana'amo'a ani a aliteno mafa'ne ali o'ateno fali'nea ve'kamo akile mafa'ne aliteteno alino malese huno kamale'neane.

20 Inaki naya mako kaya hano huno naya mako kayati aole alea konakafati yake ve'kamo'a mako a aliteno mafa'ne ali o'ate ve'ka fali'ne.

21 Falitekeno ani'ale ve'kamo'a ani ana ali'nea'maki ani kava huno mafa'ne'a o'mai ve'ka fali'ne. Eno ani'ale ve'kamo'a ani akufa kava'ke hu'ne.

22 Ani kava hu'a mi'ko konaka'amoki mako'ke a'ke alite'a mafa'ne'api ali o'ate'a falite falite hume u'a alaki naya mako kaya hano huno naya mako kayati aole alea konaka mi'koma'a fali'a avaya atakeno ani a'ae henaka'a fali'neane.

23 Inaki naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea konakamoki mako'ke a ali'ne'a falite falite hu'nayanake'a henakama'a mi'ko vaya fali'nayapati ete'a hetisaya kanalena hana ve'kamo'a ani ana alike?” hu'a afine'kae.

24 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya Anumaya Koti avopi kamale'nea ke'ae Anumaya Koti lo'kiya'aena o'afi'netapae lapa'kaeya havikunaku ke nehae.

25 Mi'ko vaya fali'nisayapati hetisayana ko'ku'napi kayo
kayo vaya'kana hu'a maikae. Mako ve'kamo'a ana
o'alisikeno mako a'mo'a ani kava huno velena o'maike.
26 Fali'naya vaya ete'a hetisaya yafe lapa'kaeya Mosese'a
kamale'nea avona hapalitapa o'ake'netapae nehafe? Mako
aise yosalena lusi ata kanefe ai'nea'maki ani yosa alaki leno
asaka oli'ne huno kamale'nea ke afi'nafi o'afi'nae? Anumaya
Koti'a ani afina Mosesefe inake huno hu'ne
‘Nakaeya Epalahamu'aki Aisa'ki'aki Ye'kopu'aki apa'kaeya
Anumaya Koti'apimo'na mai'noe.’ huno
kamale'neane.
27 Ani anaka fali'naya'maki ‘Apa'kaeya Anumaya Koti'api
mai'noe.’ huno hu'nea kemo'a fali'naya vaya'ai Anumaya
Koti'api o'mai'nea'maki ani vaya'moki apa'ku apame ofali'a
afa'a mai'naya yafe ani ke nehe. Lapa'kaeya ‘Fali'naya vaya
he'otikae.’ hutapa nehaya ke lapa'ke'atike nehae.”

Anumaya Koti'a hokote lo'kiya ke male male'nea ke.

28 Mako mono hapalino hapa'nepaiya ve'ka eno ke huke
afike nehaya ke afiteno Yisasi'a anona'a ke'apile kanale'ya
huno hapa'nepaikeno afiteno ani ve'kamo'a Yisasife inake
huno afine'ke “Anumaya Koti'a lo'kiya ke male male'nea kefi
hana kemo'a alaki apa'kaseno mako'ae hokote ke hane'ne?”
29-30 Afine'kekeno Yisasi'a inake nehe “Mani hokote lo'kiya
kemo'a inake hu'neane
‘Isaleli vaya'yaka afeo Anumayamo'a lakaiti Anumaya
Kotitimo akai'a mako'ke'ake mai'niki kakaeya Anu-
maya Koti'kamofe kahau kayamopafati lo'kiya vaino
kahaino. Mi'ko kakesa afi ya'ae kaku kame afisana
ya'ae ali'ya ne'alina lo'kiya'ae Anumaya Koti ameo.’
31 Inake huno maleteno ani'ale male'nea kemo'a inake hu'ne
‘Kakai'kae kahaike'ka mako ya'mo'a nahaesiki natesiki
nehana avamete male'ka mako vaya'aife ani avamete
apa'kaeya apa'kufaena kahaino.’
Mani aole ke kaha'nepauva kemo'a Anumaya Koti ke male
male'nea ke'afina ako apa'kase'na'ae.”
32 Nehikeno ani mono hapalino hapa'nepaiya ve'kamo'a
Yisasife inake nehe “Ali'ka apaya nehana Nenao kanale ke
nehane. Kakaeya alaki lamake nehane. He Anumaya Koti
akai'a mako'ke'ake mai'nea'maki mako fate Anumaya Koti
alaki o'mai'ne.
33 O'mai'neanaketa lakaeya mi'ko lahau layamopafati
lahaisiketa mi'ko afi yatifati'ae mi'ko ali'ya ne'aluna
lo'kiyati'ae akaeyafe lusiya huno lahaise. Nelahainaketa
lakaite nelahaiya avamete vayatimokife lusiya huno la-
haise. Lakaeya inani aole kavatala mi'ko afina a'kame
maleme haisunana ani kava'mo'a a'ke'ainaka vaya'moki afu

he'a Anumaya Kotiteka amuse ya ne'amea kavana akaseno mi'ko aki'ae aka'ae kava nehuta Anumayamo aki alita asaka hisuna kava'ae akasekaiye.”

34 Nehikeno Yisasi'a ani huno fole aiya ke ne'afino “Akenopa hale'nea ve'kakeno kanale ke naha'nepaiye.” huno akaeyafe inake nehe “Kakaeya Anumaya Kotife ‘E'ka yakainato.’ hu'ka hisana ya'kamo'a alu'ale o'male'ne.” Hike'a mi'ko vaya'moki koli'a hute'a mako ya'ae Yisasiteka mako'ae afio'ke'nae.

Kalaisi'a Anumaya Koti'a hute'nea ve'kaena Yisasi'a apafine'ke.

35 Yisasi'a ala mono nopi haino ve a'ne alino apaya nehuno inake nehe “Na'ya hike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki ‘Anumaya Koti lakufa alino katikefe hute'nea ve'ka Kalaisife Teviti akeho'amo'a mai'ne.’ hu'a haya kemo aepa'a na'yane nehae?

36 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a Tevitina aku akesa amikeno Teviti'a akai'a avayafati inake hu'ne

Anumaya Koti'a Anumaya'nimofe inake hu'ne ‘Kakaeya naya lamaka'a hokote vaya mai'nayateka e'ka faitopale mai'nisanake'na kame vaya'ka apavale'na kaiyafi apatesuke'a mai'ne'a kakaeyafe ako lakase'ka ala kava ne mai'nane hu'a hukae.’ huno kamale'neane.

37 Teviti'a akai'a Kalaisife ‘Anumaya'ni mai'nane.’ huno hu'nea'maki na ya hikeno Teviti'a henaka'a alitesea akeho'amofe ‘Anumaya'ni mai'nane.’ hu'ne?” Yisasi'a apafine'keke'a mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'moki ani Yisasi hea ke afite'a amuse nehae.

“Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'aife maitapa halove hu'netapao.” huno Yisasi'a hapapai'ne.

38 Yisasi'a alino apaya nehuno inake huno hapapai'ne “Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'aife maitapa halove hu'netapao. Hao'otake kava nehaya kavana lapa'kame'ya ameo. Ani vaya'moki yatala yatala kena'ake havaili'a maisaya yafe'ke nehapauno mi'ko vaya ali'a atalu hu kumate ute ete hu'a mi'ko ve a'nemoki ‘Ma kano ne'ape?’ hu'a falu fala hupatesaya yafe'ke nehapaiye.

39 Mi'ko afina mono nopi mi'ko vaya'moki apaulakale'ke ne'mai'a ala ne'ya ne kanale'ae ‘Nakaeya ala ve'ka mai'noanake'na hokote'na maikoe.’ nehu'a hokote hipale'ke maike hisaya yafe'ke lusiya huno nehapaiye.

40 Ani vaya'moki kaite a'ne'aife ake apavataka huke nehu'a ‘Mono nopi atalesana miya lameo.’ hu'a ani kaite a'ne'ai nopi hane'nea ya'yaka kumaya'ya hakeno

moni'api hano he. Ina kava nehu'a vaya'moki ‘Kanale ve'ka mai'ne.’ hu'a hisaya yafe apa'ke'atike ke hu'a Anumayamoteka yatala ke hu'a afine'kae. Ina akufa kava nehaya yafe henaka'a Anumayamo'a kake hulatesea kanalena ani vaya'moki lusiya hu'a havi kana ya alikae.”

Afeno'a o'male kaite a'mo'a Anumaya Kotiteka amuse ya ami'ne.

41 Yisasi'a mono nopi amuse ya moni ne'atalaya ya hane'nea aupalika mai'neno amuse ya'api atalayama'a apa'keno mai'ne. Mai'neno apa'keana ala moni'api hane'nea ve a'nemoki ala amuse ya'api ali'e'a atalete atalete hu'naya ya ake'ne.

42 Atalete atalete hakeno mako amute o'male kaite a'mo'a ani kava huno aole aise haesa monitola atale'ne. Ani monila ali'a male'a lo'kakeno nayatala toya alo hu'ne.

43 Yisasi'a ani ana aketeno akaeya ke ne'afea anaka'aife ke hike'a akaeyate akeno inake huno hapapai'ne “Nakaeya lamake hu'na lahapapauve mika amute o'male kaite a'mo'a mi'ko ala moni ali'e'a atalaya vayana apa'kaseno ala moni alineno atale'ne.

44 Ataleke'a ma mi'ko'amoki ala moni'api apa'kai'apileka hane'nike'a ali'ya'a o'malekeno afa'a male'nea moni afa'a mako'ato'a ali'e'a atale'naya'maki mani a'mo'a alaki mi'ko ya'a o'male'nea a'mo'a mi'ko male'nea moni ne'ya miya hisea ya'a alaki alineno atalekeno avaya a'ne.” nehe.

13

Ala mono nona ali'a kapeletalesaya yafe hapapai'ne.

1 Yisasi'a ala mono nopati ataleno ne'vikeno mako akaeya ke ne'afea ve'kamo'a inake nehe “Akeko ali'ka laya nehana Nenao ala kanale yafateti ma konakali no'yaka kimale'nae.”

2 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Kakaeya mani ala kanale no'yaka ake'nape? Ma ne'akana yana mako kana va'yi hiseana mako yafa'mo'a mako yafa'mo akofetule ohanekaiya'maki mi'ko ani yafa no'mo'a atakufa lavike.” hu'ne.

Havi kana va'yi hisea yafe hapapai'ne.

3 Yisasi'a Olivi yosa hane'nea avima'mo aki'naleka haino faitopale mai'neno ani ala mono nona umakaya hane'nikeno ne'akeke'a Pita'ae Yemisi'ae Yoni'ae Etalu'ae apa'kai'apike Yisasi'ae mai'nae.

4 Mai'ne'a Yisasife inake hu'a afine'kae “Na afina ani ya va'yi huke? Na akufa avame ya va'yi hinaketa aketesunakeno ani kana makale va'yi huke huta hukune?” hu'a afine'kae.

5 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne lapa'kaeya
maitapa halove hu'netapao. Haviku apa'ke'atike'ake
vaya'moki apa'ke'atike ke lahapapaisaketapa afikae.
6 Nesu vaya'moki e'a nakaeya naki ne'a'a inake hukae
“Nakaeya Anumaya Koti'a hunateke'na e'noa ve'ka
mai'noe.” hu'a apa'ke'atike ke hu'a mi'ko vayana a'a
apavataka hukae.
7 “Mako koteka la nehae.” ke ne'afitapa “Fate koteka la
hukae.” hu'a hisaya ke afikaya'maki lapaipa lapame'mo'a
halekeno o'maino. Inani akufa ya va'yi hukea'maki ma
mopa hano hisea kana'a makale va'yi ohuke.
8 Mako nofi anaka'moki mako nofi anaka'ae heti'a la
hukae. La hisake'a mako mopale vaya'moki heti'a mako
mopale vaya'ae la hukae. Lusiya huno alu kote kote ala
imima alike. Ala kafu hu'a apa'katesea ya va'yi huke.
Ani ya'yaka afa'a a'nemoki mafa'ne alitekefe nehakeno
hokoteno apa'kafu ne'kea avamete maleno kikea'maki
henaka'a lapa'kaeya lusi lapa'kafu kike.

9 Lapa'kaitapi yakaitapa alakepa heo. Vaya'moki la-
pavale'a kanisole vaya'aite kake hulapatekae. Mono nopi
lapavale'a u'a kayo lapamikae. Nakaeya ke hu'naya yafe
lapavale'a ala kava vaya'aite'ae apa'kase'naya yahauve
vaya'aite'ae hetisake'a kake hulapatesaketapaena nakaeya
kanale ke'ni lapa'kaeya hapapaikae.
10 Hapapaikaya'maki hokote'a Yisasi kanale ke vaya'moki
ali'a ute ete hu'a mi'ko koteka vaya'aina hapapaisake'a
afitesakeno ma mopa hano huke.
11 Lapavale'a u'a kake hulapatekaya'maki lapa'kaeya
“Na'yane ke hukune.” hutapa lapa'kesa lapa o'aitapa afa'a
veo. Kake hulapatesaya kana va'yi hinaketapaena Anumaya
Koti lahapapaisea ke'ake heo. Ani ke lapa'kaeya ke o'maleki
Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a huno lapa'kesale
hinaketapa hukae.
12 Ani afina lapa'kaitapi neputapimoki lapavale'a kake hu-
lapatesaya yafe kame vaya'ai apayapi lapatesake'a mako'a
apamaki'a kipatekae. Afo'apimoki mafa'neyaka'ape inake
hukae “Hapaesake'a falisae.” hukae. Mafa'neyaka'apimoki
ita afo'apimoki ai'a yahae hu'a kame ya hupate'a kake hu-
pate ve'kale apavale'a kake hupatete'a hapaesake'a falikae.
13 Lapa'kaeya nakaeya naki'ae ke'ni'ae afitapa na'kame
male'naya yafe mi'ko vaya'moki apaipa kafa lahapakae.
Lahapakaya'maki mako vaya'moki nakaeya ke meni afina
aepa he'a atafa hu'a lo'kiya vaime vaime u'a lo'kiya vai'naya
yafe Yisasi'na ete'na esoa afina nakaeya ke atafa huli'nisaya
vaya'aina Anumaya Koti'a apaipa apame alino katike.

Ala kana hapaisea kana va'yi huke.

14 Yisasi'a inake nehe “Lusiya huno ma mopa alino haviya hisea yana lamo'yo aisea kava hisea yana fate akufa nopi heti'nisiketapa akekae.” hu'ne. Ani Yisasi'a hu'nea ke hapalitapa afisaya vaya'mokitapa afita alakepa hutapa afeo. Yisasi'a inake hu'ne “Ani lapamo'yo aisea yana akesayana ani kanalena Yutia mai'nisaya vayana apaune he'a avimateka haiyo.

15 Mako ve'kamo'a no akofetule haino mai'neno ani ke ne'afiseateti lavino no'afakati mako ya'a o'alino afa'a naku naku huno aune heno.

16 Mako vaya hoyafaka mai'nisayatetina kena'api alikefe noteka ete'a o'ukae.

17 Avo'nio ani afina lusi havi ya va'yi huke. Ani kanafi apaipa'ae mai'nisaya a'ne'ae mafa'ne saufa alipatete'a nu ne'apamisaya a'ne'ae lusi nahau hu'na apatoe.

18 Anumaya Kotiteka inake hutapa afikeo ‘Ko ne'aiya i'kate ani ya va'yi ohise.’ hutapa afikeo.

19 Hae Anumaya Koti'a ma mopa alo hu'nea afina'ae meni afina'ae ani ala havi kana hapaisea kana va'yi ohu'ne. Va'yi ohu'nea'maki ani havi kana va'yi huno vaya ala apa'kafu kike. Ala ala apa'kafu kiteno henaka'a ani akufa ya va'yi ohuke.

20 Anumaya Koti'a ani havi kana alino aupa huke. Alino aupa ohininana mi'ko vayana ako falinine. Anumaya Koti'a ha'ye hikeno hapalimale'nea vayafe afino apa'kufa alino katisea yafe ani kana alino aupa huke.

21 Ani kanafi mako vaya'moki ‘Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea ve'ka ma mai'niki akeo.’ huke ‘Muka mai'niki akeo.’ huke hisaketapaena ‘Lamake nehae.’ hutapa o'afeo.

22 Mako vaya'moki va'yi hu'a vaya'aina a'a apavataka hisaya yafe ‘Nakaeya Anumaya Koti lapa'kufa alino katikefe hunate'nea ve'ka mai'noe.’ hu'a hisaya vaya'ae apa'ke'atike'ake apaune vaya'ae va'yi hukae. Ani akufa vaya va'yi hu'a Anumaya Koti ha'ye hikeno hapalimale'nea vaya'aina a'a apavataka hisaya yafe apa'ke'atike ke'api afisaya yafe lusi apamo'yo ai ya'ae o'ake'naya avame ya hu lo'kiya ya'ae hukae. Ani ya hukaya'maki Anumaya Koti ha'ye hikeno hapalimale'nea vaya'moki o'afikae.

23 Lamake ani ya va'yi ohu'nea afina ako lahapapai'noki maitapa halove hu'netapao.”

Henaka'a Yisasi'a eteno ekaiye.

24 Ani kana hapaisea ya hano hisikeno Yakemo'a alino hani'ake nehisikeno i'ka'mo'a mako'ae ano ha olekaiye.

25 Ha olesikeno sanafi'yaka ko'ku'napakatina atafailavi
atafailavi hukae. Mi'ko ani ko'ku'nate lo'kiya ya hane'nea
ya'mo'a kanake kanake nehu'a fate fate kate u'e'a hukae.
26 Ani ya fole aitesike'na vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na
ko'ku'napakati hiyapi esuke'a nakekae. Lusi lo'kiya ya'ni'ae
ano hale himamu ya'ni'ae esuketapa nakekae.
27 Nakesake'na kayo kayo vaya'ni mi'ko yake haino
ne'eateka'ae lavino nefaleateka'ae aluka aluka aupalika'ae
hupatesuke'a u'ne'a mi'ko "Nakai'ni vayane." hu'na hapali-
male'noa vaya'yaka'ni mi'ko mopa'ae ko'ku'na'ae uno hano
hu'niseatekati'ae apavale'a anupa hute'a ekae.

Yisasi'a esea kana lavelisea avame yane.

28 Yisasi'a inake nehe hikifa yosamo'a mako avame ya la-
pave neleanaki akeo. Ani yosamo'a hokoteno a'kopayakale
akusasi ano haita maleteno atali huteno anupa'a maleketa-
paena "Meni hoya ha'kale kana fole aiye." hutapa nehae.
29 Ani kava nehaya'maki ani lahapapai'noa avame ya
akesayana esoa kana'ni'amo'a aupasi nehikeno "Kipate eno
mai'neanakeno ako ekaiye." hutapa lapa'kesa afikae.
30 Lamake hu'na lahapa'nepauve meni mai'naya vayana
ofali'a afa'a mai'nisakeno ani ya mi'ko va'yi huke.
31 Ko'ku'na'ae mopa'ae fanane hukea'maki nakaeya
ke'ni'amo'a alaki fanane ohuke.

Yisasi'a eteno esea kana'a mako ve'kamo'a alaki o'afi'ne.

32 Ani lahapapai'noa kana eno fole aisea kana'a mako
ve'kamo'a alaki lamake huno o'afi'ne. Ani kava hu'a
ko'ku'napi mai'naya kayo kayo vaya'moki'ae ani kana
o'afi'nae. Ani kava huno Anumaya Koti Mafa'ne'amo'ae ani
kana o'afi'nea'maki Afo'amo'a akai'ake ani kana afi'ne.
33 Ani kana va'yi hisea kana lapa'kaeya o'afi'naya yafe
lapau o'kaletapa akeva hutapa maiyo.
34 Mako kava ve'kamo nehea kava huno Yisasi'a eteno
ekaiye. Ani kava ve'kamo'a yatala koteka ukefe ne-
huno mi'ko mako'ke mako'ke ali'ya vaya'amokitena ali'ya
apamiteno kipate yakaisea ve'kaena inake hu'ne "Kakaeya
yakaiyo." huteno ani kava ve'kamo'a kuma'a ataleno alu
koteka u'ne.
35 Ani akufa yafe lapa'kaeya ani kava hutapa mani no
kuma'mo afo'amo'a eteno esea kana'a lapa'kaeya o'afi'naya
yafe akeva heo. Ani kava ve'ka une esifi? Hani folaku
esifi? Ko'kole ake ne'aisikeno esifi? Nate esifi? Esea kana'a
o'afi'naya yafe lapa'kaeya yakaitapa maiyo.
36 Haviku havatapa mai'nisakeno makalema'a eno laha-
pau'kae yafenaki yakaitapa maiyo.

37 Lapa'kaeya kava hutapa maiyo hu'na nehoa ke mi'ko
vaya'mokiteka'ae hapa'nepauvanaki lapa'kaeya yakaitapa
maiyo.

14

Yisasina kutalu ya hu'a haesaya ke nehae.

1 Ani afina Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino
kati'nea afinafe apa'kesa afi ne'ya hale o'ki kai hame'ya
yakita hu'a nesaya kana'a aole kana ne'mai'a aepa he'a ani
ne'ya yakita hukefe nehake'a mono nopi kava vaya'ae mono
hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae inake nehae "Hana kava huta
lake'atike ke huteta Yisasina atafa huta kesi haesunakeno
falise?" nehae.
2 Inake nehae "Mi'ko vaya'yaka e'a ali'a atalu hu'ne'a ne'ya
yakita hu'a nesaya yapina Yisasina atafa ohisune. Haviku
atafa nehisunake'a mi'ko vaya'moki akete'a ke hu'a mikafi
mafi nehu'a la hukae." hu'a nehae.

Mako a'mo'a Yisasi akenopale mana'ake masave la'ki'ne.

3 Yisasi'a Petani uno a'ke'ainaka fuko'ya ako ake'nikeno
alino kanale hute'nea ve'kamo nopi uno mai'ne. Ani
ve'kamo aki'a Saimoni'ae ve'kamo nopi uno mai'neno ne'ya
ne'nekeno mako a'mo'a yafa ke'ayo alino akaeyate e'ne. Ani
ke'ayo alo nehaya yafa'mo aki'a alapasata. Ani masave kepi
mako lusi miya'a hane'nea masavena mana'ake li hane'ne.
Ani masave'mo aki'a nati. Ani a'mo'a ani masave ke alino
atakiteno Yisasi akenopale la'kino falete'ne.
4 La'kino fale ne'ateke'a mako anile mai'naya vaya'moki
ani yafe apaipa kafa neha'a apa'kai'api inake nehae "Na
kava hikeno mika a'mo'a mana'ake masavena afa'a la'kino
huke ataleke nehe?
5 Ani mana'ake masave vaya apamisunake'a miya hini-
nana tali hataleti kina (K300.00) ina akufa ya aliteta ani
moni alita uta moni afeno ya'api o'malesea vaya fa'ko huta
apaminine." hute'a ani afe ke ama'ki'nae.
6 Ke ama'ki'naya'maki Yisasi'a inake nehe "Ani ana afa'a
ataleo. Na ya hiketapa lapa'kaeya kana haiya ke nehae?
Akaeya mani a'mo'a nakaeya kanale kava hune'nate.
7 Afeno ya'api o'male vaya mi'ko afina lapa'kaeya'ae
lo'ka'a maikayanaketapa apaya hisaya lapa'kesa afisaya
afina apaya hukaya'maki nakaeya mi'ko afina lapa'kaeya'ae
lo'ka'na o'maikoe.
8 Mani a'mo'a nakaeyate 'Hu katekauve.' huno hu'nea
kavana alaki ako hune'nate. Nakaeya kelifi ali'u'a kinate-
saya ka'ni'a alino avatati hukefe mani a'mo'a mana'ake
masavena nakufale fale ne'nate.

9 Nakaeya lamake lahapa'nepauve mi'ko ma mopale
vaya'aipina Yisasi kanale ke hapapaisaya koteka'ae mani
a'mo'a hunate'nea avake'a hapapaisake'a ani afe apa'kesa
afikae.”

Yutasi'a Yisasina akesi huno hakefe nehe.

10 Ani afina layatala'a hano huno laiyalekati aole alea
anaka'moki Yisasi ke ne'afea anakapati mako'ke ve'kamo'a
Yutasi Isa'kelioti'a Yisasina kutalu ya huno apavelisike'a
atafa hisaya yafe mono nopi kava vaya'aite u'ne.
11 Uno hapapaike'a ani ke afite'a lusi amuse nehu'a
Yutasife “Ina kava hisana yate miya kamikune.” hu'a
lo'kiya kefati hapaitakeno Yutasi'a vaya kulite o'aisea afina
fala'kino apavelisike'a atafa hu'a haesaya kafe aepa heno
kahau ne'aeye.

Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'a'ae ne'ya ne'ne.

12 Hale o'ki kai hame'ya ne'ya ne'naya kana hokote
afina fole ai'ne. Ani kana Anumaya Koti'a apa'kinakomoki
apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi'a sipi sipi afu
ana'au'a hete'a ne'ya ka'a ne'naya kanalenake'a Yisasife
akaeya ke ne'afea anaka'amoki inake hae “Hanate uta Anu-
maya Koti'a lakinakomoki apa'kufa alino kati'nea afinafe
kakesa afisana ne'yana alita avatati hukatesune?” hu'a
afine'kae.
13 Afine'kakeno Yisasi'a aole akaeya ke ne'afi'a ve'kala'a
hune'anateno inake huno hanapai'ne ala kumate
ne'visa'akeno mako li ke aliteno ne'esea ve'ka'ae utapa
fotu hutetapaena ani ve'kamo a'kame hafaitana vi'ao.
14 Ne'utana akesa'akeno mako nopi haino falesiketanaena
ani no'mo afo'amofe inake hutana afike'ao “Alino laya
nehea ve'kamo'a inake nehe ‘Hana nopi nakaeya ke ne'afea
anaka'ae Anumaya Koti'a lakinakomoki apa'kufa alino
kati'nea afinafe lakesa afi ne'ya nesune?’ huno nehe.”
hutana afike'ao.
15 Afikesa'akeno akofetule nopi mai'neta ne'ya maleta
nesuna hipayaka'ae ako ali'a avatati humale'nisaya nona
lanavelikeanaki ani nopi nesuna ne'yana alitana avatati
humaletana e'ao nehe.
16 Ani ke hanapaiteke'ana ani ala kumate u'ne'ana mi'ko
Yisasi'a hanapai'nea kava huno fole aike'ana ani Anumaya
Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa
afi ne'yana ali'ana avatati hu'na'ae.

17 Ali'ana avatati humale'na'ake'a unema'a Yisasi'ae lay-
atala'a hano huno laiyalekati aole alea anaka'a'ae lo'ka'a
e'nae.

18 E'a mai'ne'a ne'ya ne'nakeno Yisasi'a inake nehe
“Nakaeya alaki lamake lahapa'nepauve nakaeya'ae etapa
ne'ya ne'naya vaya'mokitapafatina mako ve'katapimo'a ku-
talu ya huno nakaeya navaleno kame ya hune'nataya
vaya'ai apayapi natekaiye. Ani ve'ka meni nakaeya'ae ne'ya
ne'ne.” nehe.
19 Nehike'a apaipamo'a kana nehike'a mi'ko mako'ke
mako'ke'moki Yisasife inake hu'a afine'kae “Nakaeyafe
nehapi?” hu'a afine'kae.
20 Afine'kakeno Yisasi'a inake nehe “Lapa'kaeya nay-
atala'a hano huno naiyalekati aole alea anaka nakaeya
ke ne'afea vaya'nimokitapafati mako'ke ve'kamoka kame
vaya'nimoki nahaesaya yafe kesi kate u'ke'ka nehu'ka
kutalu ya ne'nane. Ani ve'kamo'a nakaeya'ae mako'ke
lapepatina kai hame'yateti faino vayakofino ne'ne.
21 He lamake Anumaya Koti avopi ako kamale'naya ke
a'kame male'a nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea ve'ka nahaesake'na falikoe. Avopi kamale'naya
yafe ani kava hunatekaya'maki nakaeya navaleno kame ya
hune'nataya vaya'ai apayapi natesea ve'kaena lusiya hu'na
nahau hutoe. Ani ve'ka ita'amo'a ali o'ate'ninana kanale
hinine.”

Yisasi'a kai hame'ya a'kaya heno ne'apame.

22 Ne'ya ne'nakeno Yisasi'a mako kai hame'ya alino Anu-
maya Kotiteka huno amuse huteno a'kaya heteno akaeya ke
ne'afea anaka'a ne'apamino inake huno hapapai'ne “Mani
kai hame'ya nakai'ni nakufaki lapa'kaeya aleo.”
23 Mako li hefi'a ne'naya kepi nofi alakamo li hane'nea ke
aliteno Anumayamoteka ke huno amuse huteno apamike'a
mi'ko'amoki nete nete hu'nae.
24 Ne'nakeno Yisasi'a inake nehe “Mani lina nakai'ni
kolane. Vaya'moki nahaesake'na falisukeno kola'nimo'a
la'kilaviseana mi'ko vaya'mokitapa hao'otake yatapi ali'na
atalekauve. Ani kola'mo'a Anumaya Koti'a alino lo'kiya
vailapate'nea kemo aepa'a alino lo'kiya vaike.
25 Lamake lahapa'nepauve nakaeya mako nofi alakamo
lina meni mako'ae o'nekauvanake'na Anumaya Koti kava
yakaisea kumate u'na saufa kava hu'na saufa nofi alakamo
li nekauve.” hu'ne.
26 Hike'a mako yakame hu'a avayate'a Olivi yosa hane'nea
avimateka ne'vae.

Yisasi'a Pitafe “Ka'kame'ya namikane.” nehe.

27 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno ha-
papai'ne “Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa nakaeya nataletapa
lapaune hekae. A'ke'ainaka ani yafe Anumaya Koti'a akai'a
inake hike'a avopi kamale'neane

‘Sipi sipile kava ve'ka haesukeno falisike'a sipi sipi afu anaka'a atale'a apaune hekae.’ huno hike'a kamale'neane.
28 Kamale'nea'maki fali'nisukeno Anumaya Koti'a eteno alino hetinatesike'na Kalili u'na hoko netesuketapa na'kame ekae.” nehe.
29 Nehikeno Pita'a inake nehe “Mi'ko'amoki kakaeyafe apame'atiti ya'api atalesayana nakaeya alaki lamake hu'na kakaeyafe name'atiti nehoa yana o'atalekauve hu'na nehoe.”
30 Hikeno Yisasi'a Pitafe inake nehe “Lamake nakaeya kahapauve meni hani'ainaka ko'kole ake o'ai'nisike'ka aole'ae mako'ae afina nakaeyafe ‘O'ake'noa ve'kae nehae.’ hu'ka vane hunatekane.” nehe.
31 Nehikeno Pita'a lusi lo'kiya ke nehuno “Kakaeya'ae nahaesake'na falisoe hu'naefe nakaeya o'ake'noa ve'kae hu'na vane hu o'katekauve.” huno nehike'a mi'ko Yisasi ke ne'afea anaka'moki mako'ke akufa ke'ake nehae.

Yisasi'a Ketesemeni hoyafi uno Anumaya Kotiteka ke huno afine'ke.

32 Yisasi'ae apa'kaeya'ae u'a mako hoyamo aki'a Ketesemeni hoyale u'a va'yi nehu'a Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno hapapai'ne “Anumaya Kotiteka ke hu'na afikekefe hoanaki lapa'kaeya male maiyo.” nehe.
33 Nehuno Pita'ae Yemisi'ae Yoni'ae ke hike'a akaeya'ae u'nayanaki Yisasi aipamo'a aepa heno kana'ake nehuno atafa huno alaki hikeno lusiya huno havi akaso ali'ne.
34 Akaso aliteno akaeya'ae lo'ka'a ne'vaya anaka'aife inake nehe “Ako falisoa akufa kava ne'nahaikeno naipamo'a kana ne'nahaiyanaki lapa'kaeya male mai'netapa kava yakaitapa alakepa hunateo.”
35 Apateteno aisema'a uno mopafi asaka hulavino mai'neno Anumaya Kotiteka inake huno afine'ke “Kakaeya kahaininana meni nakaeyate havi kana ya fole hukefe nehea kanamo'a nakasenine.” huno afine'ke.
36 Inake nehe “Vae Afo'nimoka kakaeya afa'a mi'ko kavana hanina'maki falisoa ya huki ani havi kanamo'a atu'ake nehea li'kana nehiki ani li hane'nea ke'ayona ali'ka atalo. Atalekana'maki kakaeya nakaeya naku nakesale na'kame o'male'ka kakai'ka afisana kaku kakesale a'kame malo.” huno afine'ke.
37 Afikeno Yisasi'a eteno uno akaeya ke ne'afea anaka'a apa'keana apau hava'a mai'nakeno apa'keteno Pitafe inake nehe “Saimonika kakaeya kau kale'nape? Vae kakaeya aise kana'a kava yakai'ka o'mai'nape?

38 Haviku Sata'a ‘Hao'otake kava heo.’ huno ano lapa-
vataka hu ya'mo'a eno lahapau'kae yafenaki yakai'netapa
Anumayaleka afikeo hu'nae nehoe. Lamake lapaipamo'a
Anumaya a'kame malesea yafe nehaiya'maki lapa'kufamo'a
alaka haekeno lo'kiya'a o'male'ne. Sata ke o'afisaya yafe
kava ne'yakaitapa Anumayamoteka ke hutapa afikeo.”
39 Eteno halate mako'ae uno hokoteno hu'nea akufa ke
huno Anumayamoteka afine'ke.
40 Afikeno halate akaeya ke ne'afea anaka'aiteka eno
apa'keana apaulakamo'a kana'ake hike'a apau'ke hava'a
mai'nakeno apauna heke'a “Na'mone ke hisune?” hute'a
ke ohu'nae.
41 Ke ohu'nakeno Yisasi'a halate aole'ae mako'ae afina
eteno eno apa'keana apau'ke hava'a mai'nakeno apa'keteno
inake nehe “Lapa'kaeya maitapa falu hutapa lapau'ke
hava'nafe? Haine. Kana'a'nimo'a ako va'yi nehe. Meni
vaya'moki nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea ve'ka natafa hu'a navale'a havi vaya'ai apayapi
ako natesake'a nahakefe nehae.
42 Mi'ko'a ako hetita viketao. Akeo nakaeya navaleno havi
vaya'ai apayapi natesike'a nahaesaya yafe kutalu ya ne'nea
ve'ka ako ne'e.”

Yutasi'a Yisasina haesaya vaya'ai apayapi avaleno ate'ne.

43 Yisasi'a ani ke nehikeno Yutasi'ae ve'ka ayatala'a hano
huno aiyalekati aole alea anaka'ae lo'kano ne'maiya ve'ka
va'yi nehike'a akaeya'ae mi'ko vaya mono nopi kava vaya'ae
mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae ala ala vaya'moki'ae
ani vaya hupatake'a ani vaya'moki heki kayo alike mi'ko
kayo alike hu'ne'a Yisasite e'nae.
44 Yutasi'a Yisasina haesaya kutalu ya ne'nea ve'kamo'a
inake hu'ne “U'na mako ve'ka hane hane hisoa ve'ka atafa
hutapa lo'kiya vaitapa avaletapa veo.” huno hapapai'ne.
45 Hapapaiteno Yutasi'a makale'a Yisasite uno inake nehe
“Ali'ka laya nehana Nenao.” nehuno hano ne'ne.
46 Hano neteke'a haesaya vaya'moki u'a ayate atafa hu'a
alaki hu'nae.
47 Atafa nehaya'maki mako akaeya'ae hetino mai'nea
ve'kamo'a hakina avayu huteno ala mono nopi hokote
kava ve'kamo ali'ya ve'kamo akesa aepafati heno hataka
hutalekeno mopafi asaka hulavi'ne.
48 Heno hataka hune'atalekeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake
nehe “Lapa'kaeya ma vayana nakaeya natafa hukefe hak-
ina'ae mi'ko kayo kafefa'ae ne'ayana nakaeya mako vaya
nehapa'na kumaya ve'ka mai'noketapae nehafe?
49 Mi'ko kana'ae kana'ae lapa'kaeya'ae ala mono
nopi mai'ne'na ke lahapapaime nehaitoa'maki natafa

ohu'naya'maki Anumayamo avopati kemo'a fole aino
ne'ya'a alitesikeno lamake hisea yafe etapa natafa nehae.”
50 Hike'a mi'ko akaeya ke ne'afea anaka'a ako atale'a
apaune he'nae.
51-52 Mako'ke nahaeya ve'ka ka'ki kena havaiteno Yisasi
a'kame e'nea'maki ani ve'ka atafa nehakeno ani kena'a ano
kalo vaino anifi atale ne'maleno akufa alaka'ake aune he'ne.

Yisasina avale'a u'a kanisole vaya'ai apaulakale kake hute'nae.

53 Yisasina avale'a ala mono nopi hokote kava ve'kamo
note u'nake'a mono nopi kava vaya'yaka'ae ala ala vaya'ae
mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae e'a ali'a anupa hu'nae.
54 Anupa hu'nakeno Pita'a Yisasi a'kame u'nea'maki
hau'ale o'uno alu'ale ne'uno ala mono nopi hokote kava
ve'kamo no kuma keki'ya vekofi haino ati vaya'moki ata
kamale'a lota hu'a mai'naya atale eno lota huno mai'ne.
55 Mono nopi kava vaya'ae mi'ko kanisole vaya'ae inake
hae “Mako vaya'aife ke hisunake'a e'ne'a Yisasi'a hu'nea
hao'otake kava'a hu'a fole ai'a lahapaisaketa haesunakeno
falisea kake hutesune.” hu'a kahau a'naya'maki mako ya
o'ake'nae.
56 O'ake'naya'maki lusi vaya'moki e'a Yisasife “Ina kava
ma kava huno havi kava hu'ne.” hu'a hu'naya'maki ani
hu'naya kemo'a kase o'alikeno mi'ko ke hu'naya ke'apimo'a
fate fate akufa ke'ake hu'nae.
57-58 Mako vaya'moki heti'a Yisasife apa'ke'atike nehu'a
inake nehae “Lakaeya akaeya hu'nea ke afi'none akaeya
inake he ‘Nakaeya ala mono nona vaya'moki kimale'naya
nona ali'na kapele ne'atale'na aole'ae mako'ae kanafi ete'na
kikoe. Vaya'moki no'kea akufa no kikoe.’ hiketa afi'none.”
nehae.
59 Nehaya'maki mi'ko ani vaya'moki haya kemo'a mako'ke
akufa ke ohu'naki fate fate ke'ake hu'nae.
60 Nehakeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo'a
ani folakapati hetimaleno Yisasife inake huno afine'ke
“Kakaeyafe mika akufa ke hu ne'kataya'maki anona'a
ke'apile mako ke ohisana kakesa ne'afipe?”
61 Nehikeno Yisasi'a ke ohuno mako ke alaki ohu'ne.
Ohikeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo'a halate
mako'ae inake huno afine'ke “Kakaeya Kalaisika Anumaya
Koti'a lakufa alino katiseafe hukate'nea ve'ka mai'nape? Aki
alita asaka nehuna Anumaya Koti mafa'ne'amoka kakaeya
mai'nape?” huno afine'ke.
62 Afine'kekeno Yisasi'a huno fole aino inake hu'ne
“He lamake nehane nakaeya ani ve'ka mai'noanaketapa
nakekae. Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea

ve'kamo'na henaka'a nakesake'na ala lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti aya lamaka'a mai'ne'na ko'ku'nate hiyapi esuketapa nakekae.

63 Nehikeno ani ke hea yafe ala mono nopi hokote kava ve'kamo aipamo'a ata lekeno kena'a alino vala ai ne'ataleno inake he "Hai akai'a avayafati ani ke afunanaketa mako vaya'aife ke hisunake'a mako akufa ke Yisasife laha'opaisae.

64 Lapa'kaeya Anumaya Kotife huno haviya hune'atea ke ako afife? Ani ke afea yafe na'yane lapa'kesa ne'afe?" huno hike'a ani vaya'moki inake hae "Lamake hane hao'otake ya'a hane'neanakeno anona'a haesakeno falise." hu'a nehae.

65 Mako vaya'amoki Yisasi aukosafi aepa he'a apavaitu'na hene'ate'a mako kenaleti aulakale male'a kimale'ne'a aukosafi mi'kimi kayo ne'amaki'a inake nehae "Nala'a ne'kamakifi? Kakaeya kaune ke hu'ka fole ai'ka lahapaiyo." nehake'a ati vaya'moki avale'a u'a lusi kayo amaki'nae.

Pita'a Yisasife vane huno "O'ake'noa ve'kae." hu'ne.

66-67 Pita'a afenaka no keki'ya veko humale'naya yu'ainaka mai'nikeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo ali'ya a'mafa'ne ne'eno akeana Pita'a atale lota huno mai'nikeno ake'ne. Aketeno Pitana akeno lakelake nehuno inake he "Kakaeya'ae Yisasi Nasaleti ve'ka'ae ne'maina ve'kae." hu'ne.

68 Nehikeno Pita'a akaeyafe inake nehe "Nakaeya ani ve'ka no'akoa ve'kae nehane." huno vane huteno ataleno ma'aileka hatilavino no kipate nelavikeno ko'kolemo'a ake ne'aiye.

69 Ani a'mafa'nemo'a eno halate Pitana aketeno anile heti'naya vaya'aife inake nehe "Ma ve'ka Yisasi'ae ne'maiya ve'kae." nehe.

70 Nehea'maki eteno Pita'a inake he "He'e. Nakaeya o'afi'noa ke nehae." huteke'a aise kana'a maike'a anile akaeya'ae lo'ka'a mai'naya vaya'moki Pitafe inake hae "Lamake kakaeya Yisasi'ae ne'maina ve'ka Kalili kumate ve'ka mai'nane." hu'a nehae.

71 Nehakeno Pita'a inake he "Nakaeya lamake ohisukeno'aena Anumaya Koti'a nahaese. Anumaya Koti aulakale lahapa'nepauve nehaya ve'ka nakaeya o'ake'noe." nehe.

72 Nehikeno makale'a hokoteno ake ai'nea ko'kolemo'a halate eteno ake ne'aikeno Pita'a afiteno Yisasi'a hu'nea ke akesa afino hao nehe. Yisasi'a a'ke'ainaka inake huno ha-pai'ne "Ko'kolemo'a aole kanale ake o'ai'nisike'ka kakaeya aole'ae mako'ae kana nakaeyafe vane hu'ka 'O'ake'noa ve'ka mai'ne.' hu'ka vane hukane." hu'nikeno Pita'a ani ke akesa afino hao huteno avi nele.

15

Yisasina avale'u'a Pailati ayapi ate'nae.

1 Ko neteana mi'ko mono nopi kava vaya'ae ala ala vaya'ae
mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'yaka'ae kanisole vaya'ae
Yisasina haesakeno falisea veke vake ke hute'a Yisasina
nofi kitete'a ala kamani kava ve'ka Pailatite avale'u'a ayapi
ate'nae.
2 Ate'nakeno Pailati'a Yisasife inake huno afine'ke
“Kakaeya Yuta vaya'ai yahauve'api mai'nape?” huno
afikekeno Yisasi'a inake he “Kakaeya'ka ani ke hai nehane.”
nehe.
3 Nehike'a mono nopi kava vaya'moki lusi kava hu'a “Ma
akufa kava hu'ka hao'otake kava hu'nane.” hune'atae.
4 Hune'atakeno Pailati'a mako'ae Yisasife inake nehe
“Akeko mi'ko hao'otake kava nehana yana hu'a fole
ne'aiya'maki anona'a ke'apile ohukape?” nehe.
5 Nehikeno Yisasi'a anona'a ke'ale eteno mako aise ke
nohikeno Pailati'a amo'yo ne'aiye.

*Pailati'a Yisasife “Yofo yosale hatapa asaikeno falino.”
hu'ne.*

6 Kafu'ae kafa'ae Anumaya Koti'a apa'kufa alino kati'nea
afinafe apa'kesa afi emu ne'kakeno Pailati'a mi'ko ani
emu ki afina mako nofi hupatake'a ne'maiya vayapati
vaya'yakamoki aki a'a asaka nehu'a “Akaeya ese.” hu'a
haya ve'ka “Nofipati hai hano hanaki uvo.” huno hute'ne.
7 Ani afina mako ve'kamo aki'a Palapasi'a nofi nopi
mai'ne. Palapasi'a kamani vaya'ae la nehaya vaya'ae
lo'kano mai'neno kamani vaya'ae la hu'naya afina vaya
hapano kipate'nea ve'ka mai'ne.
8 Mai'nike'a vaya'moki e'a Pailatife inake hae “Mi'ko mani
emu ki afina nehana kava hulato.” nehae.
9 Nehakeno Pailati'a inake huno apafine'ke “Nakaeya
Yisasife Yuta vaya'aite ala yahauve ve'kae ‘Hai hano hanaki
uvo.’ hu'na hutesukeno visiketapa amuse hisafe?” huno
apafine'ke.
10 Pailati'a ne'afeana mono nopi kava vaya'moki ma
apa'kesa ne'afe “Mi'ko vaya Yisasiteka u'a akaeya keke
afite'a lakaeya ke no'afe.” hu'a afi'naya yafe Yisasife apaipa
afi'a haviya hutete'a Pailatite avale'a e'a ate'nakeno Pailati'a
ani yafe afi'ne.
11 Afi'nea'maki mono nopi kava vaya'moki u'a mi'ko
vaya'ai apaipa hu'a vakali nehu'a vaya'aife inake hu'a
hapa'nepaiye “Make hutapa heo ‘Palapasi'a afa'a ese.’
hutapa heo.” nehae.
12 Nehakeno Pailati'a vaya'aife inake nehe “Ani kava
hisoana ma ve'ka lapa'kaeya ‘Yuta vaya'aite ala yahauve

ve'ka mai'ne.’ hutapa nehaya ve'ka hana kava hutesoe?” huno apafine'ke.
13 Apafine'keke'a apa'kaeya ala kekefafati inake hae “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.” hu'a hu'nae.
14 Nehakeno Pailati'a inake huno apafine'ke “Na'ya hiketapa ani ke nehae? Hana akufa hao'otake kava hu'ne?” huno apafine'kea'maki apa'kaeya ete'a ali'a alapi male'a ala kefati inake hu'a nehae “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.”
15 Nehakeno Pailati'a mi'ko vaya hapaisea kava hisea yafe Palapasife “Nofipati hano hane.” huno hune'ateno “Yisasina akufa akafu kisea kayoteti sefu ameo.” huteno ati vaya apamiteno “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.” nehe.

Ati vaya'moki Yisasina kamuke ne'ama'ki'a kiki hute'nae.

16 Ati vaya'moki Yisasina avale'a ala kava ne'mo no haopale u'ne'a mi'ko apa'kaeya'ae ne'maiya ati vaya'aife eo hu'a ke hake'a e'a ali'a atalu hu'nae.
17 Ali'a atalu hake'a Yisasina kamuke haukefe ala kava ve'kamo yatala haesa kena havaitete'a aufe nofiteti ali'a kala'kite'a Yisasi akenopale ka'kolita vaite'nae.
18 Vaitete'a aepa he'a hu'a haviya havaya hutekefe inake nehae “Hae Yuta vaya'aipi ala yahauve ve'ka mai'nape?” hu'a hune'atae.
19 Akenopale heki kayoteti amakike amakike nehu'a aukosafi apavaitu'na nehe'a apale'ya mopale fai'ne'a “Ala ve'ka mai'nane.” nehu'a kamuke ama'ki'nae.
20 Hu'a haviya hau'a kiki hutete'a haesa kena hate ne'atale'a akai'a kena halate havaitete'a yofo yosale nili aite'a asaisakeno falisea yafe avale'a u'nae.

Yisasina yofo yosale nili hete'a asaimale'nae.

21 Yisasina avale'a ne'u'a Saimoni'a Sailini kumateti ve'ka'ae kateka fotu hu'nae. Saimoni mafa'nelana Ale'kasata'ae Lufasi'ae mai'na'ae. Ani ve'ka hoya'afakati eno kate ne'eke'a ati vaya'moki atafa hu'a yofo yosa ali'a kofitete'a “Ali'ka uvo.” hu'a hakeno alino ne've.
22 Alino ne'vike'a Yisasina avale'a u'a Kolokatae nehaya kumate va'yi nehae. Ani kuma'mo aki'a lakaiti kefati Akenopa Ayamufae hu'a aki ne'ae.
23 Ani ati vaya'moki “Haesunakeno faliseana akufa akafu ki yafenaketa akufa akafu o'kisea li nese.” hu'a nehae. Ani akafu o'kisea li'mo aki'a mea. Mea'ae nofi alakamo li'ae makopi ali'a akunaku hute'a ali'a ami'nayana Yisasi'a ani life he'e huno no'ne.
24 O'neke'a yofo yosale nili aite'a asaimalete'a ati vaya'moki kena'a fa'ko fa'ka hukefe kasi yo'kalokana akufa

yo'kalo nelesakeno apa'kaseno haisea ve'kamo'a ani kena'a alite alite hise hu'a hu'nae.

25 Natena naini kilo'ki yakemo'a hanale haineno ne'vike'a Yisasina yofo yosale nili hete'a asaimale'nae.

26 Nili hetete'a “Ma kava hiketa ha'none.” hu'a inake hu'a kamale'nae “Yuta vaya'ai hokote yahauve ve'kae.” hu'a kamale'nae.

27 Kamalete'a Yisasi'ae aole ve'kalana vaya hapate'a kumaya'ya neha'a ve'kalana mako ve'ka aya lamaka yofo yosale nili aite'a asaimale'nae. Mako ve'ka haoka aupalika nili aite'a asaimale'nae.

28 Anumaya Koti aune ve'kamo'a a'ke'ainaka ka'nea kemo'a inake hu'neane

“Ke male male'nea ke ali'a ataka'naya vaya'ae mai'neana ani akufa ve'ka mai'ne hu'a apa'kesa afi'nae.” huno hu'neane.

Yisasi'a hao'otake kava hu'na'a ve'kala'ae yosale asai'naya afina ani kamale'naya kemo'a fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe.

29 Kate u'e'a nehu'a akaya vaya'moki apa'kenopa kayo ne'ai'a “Hao'otake ve'ka mai'nane.” nehu'a kiki'a hune'ate'a hu'a haviya hute'nae. Inake nehae “Oho kakaeya ‘Ala mono no ali'na kapeletale'na aole'ae mako'ae afina makale ete'na kikoe.’ hu'ka hu'nana ve'ka mai'nape?

30 Meni kakaeya kakufa ali'ka katisana yafe yofo yosa ne'atale'ka eli'keno.” hu'a nehae.

31 Nehake'a ala mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae ani kava hu'a apa'kaeya'ae ke hu imafi mafi nehu'a hu'a haviya hute'nae. Inake nehae “Vaya apa'kufa ako alino katipate'nea'maki akai'a akufa alino o'katike.

32 Kalaisi Isaleli vaya'aite hokote yahauve ve'ka'api yofo yosaleti ataleno elinesiketa aketeta akaeya lamake nehe huta akaeyafe afita laipafi malekaune.” nehu'a hu'a haviya hu ne'atake'ana akaeya'ae yofo yosale nili aite'a asaimale'naya ve'kala'mo'akani'ae ani kava hu'ana Yisasina hu'ana haviya hute'na'ae.

Yisasi'a ako fali'ne.

33 Ani afina yakemo'a folakate mai'neno yake nelea ya'a hano hikeno mi'ko koteka lusi hani kiteno une afafa eteno alino hale'ne.

34 Une afafa yake lavino falekefe nehikeno Yisasi'a ala kekefafati ke nehuno akai'a kefati inake hu'ne “Eli Eli lema sapa'katani?” hu'ne. Lakaeya kefati ani ke inake nehe “Anumaya Koti'nimoka Anumaya Koti'nimoka na kava hike'ka nakaeya ne'natalane?” nehe.

35 Nehike'a mako anile heti'a mai'naya vaya'moki ani
Yisasi hea ke afite'a inake hu'a nehae "Afikeo Ilaiyafe ke
nehe."
36 Nehakeno mako ve'kamo'a uno lipi havakana ya alino
nofi alakamo lipi ateno kayote faino lanupaiteno alino asaka
huno Yisasife mayu mayu huno nese huno ne'amino inake
nehe "Akeva mai'nisunakeno Ilaiya'a eno yofo yosaletina
avaleno elinesifi akeketao."
37 Nehikeno Yisasi'a mako'ae ala ke huteno ako fali'ne.
38 Falikeno alapa'ake kena ala mono nopi asaimale'naya
kena hanaleti aepa heno folakapati atata aino lavino mopale
lavea ya'mo'a aole hapa'ne.
39 Anile mai'naya ati vaya'aite kava ve'ka'apimo'a Yisasi
aulekaleka heti'neno Yisasi'a falikefe nehuno hu'nea ke
afiteno falea au'ava kava aketeno inake nehe "Lamake ma
ve'ka Anumaya Koti alaki mafa'ne'a mai'ne." nehe.
40 Mako a'ne alu'ale mai'ne'a ake'naya a'nemoki apa'ki'a
Salomi'ae Makatala kumate Malia'ae hamo'amo'a aise
Yemisikani Yosesikani ita'animo'ae mai'nae.
41 Mai'naya a'neyaka Yisasi'a Kalili koteka mai'nea afina
ani a'neyakamoki a'kame u'e'a nehu'a ne'ya ka'a ami'nae.
Mi'ko ani a'nemoki Yisasi'ae Yelusalemu e'naya a'neyaka
anile alu'ale mai'ne'a Yisasina ake'a mai'nae.

Yisasina yafa'kapi kite'nae.

42-43 Sapati kanae avatati hisaya kana yakemo'a lavino
falekefe nehikeno Yosefe'a Alimatia kumate ve'ka Yuta
vaya'ai kanisole vaya'ae ne'maiya ala ve'ka va'yi nehe.
Ani ve'ka Anumaya Koti kava yakaisea kanae amuse huno
akeva huno ne'maiya ve'kamo'a koli ohuno Pailatite uno in-
ake huno afine'ke "Kanale nakaeya Yisasi akufa'a alisufe?"
huno afine'ke.
44 Afine'kekeno Pailati'a "Yisasi'a makale ako fali'ne." hea
ke afiteno amo'yo ne'aikeno anile mai'naya ati vaya'aite
kava ve'ka'apimofe ke huno afine'ke "Yisasi'a ako fali'nife?"
huno afine'ke.
45 Afikekeno ati vaya'aite kava ve'ka'apimo'a "Ako fali'ne."
hikeno Pailati'a Yosefena Yisasi akufa ami'ne.
46 Amikeno Yosefe'a uno yosa'ae mi'ko yatala efe kena
miya faiteno uno akufa yofo yosaleti asaiteno alino ani
yosa'ae kenaleti akufale hayateno alino uno kafimale'naya
yafa'kapi Yisasina kite'ne. Kiteteno avayale aino a'kanilesea
yafana ano atufano ani keli avayale ano a'kanimale'ne.
47 Makatala kumate Malia'ae hamo'amo'a Yosesi ita'amo'a
Malia'ae mai'ne'ana kite'nea ya ake'na'ae.

16

Yisasi'a fali'neapati eteno heti'ne.

1 Sapati afina hano hike'a Yemisi ita'amo'a Malia'ae
hamo'amo'a Makatala kumate anaki Salomi'ae Yisasi ak-
ufale mana'ake masaveteti faletekefe ani masavena ali'a
u'nae.
2 Ani afina sota'mo hokote afina ani a'neyaka yake
hainane'eke'a Yisasina kite'naya kelileka u'nae.
3 Kateka ne'u'a kalaki ne'ai'a mako'amoki ke hu'a i'afike
o'afike hume ne'u'a inake hu'a hu'nae “Keli avayale ai'a
ati'kamale'naya yafana nala'a laya huno avayaleti alino
avayu huno afeteka atalelatekaiye?” nehae.
4 Ake'a asaka hu'a ani lusi yafa'kefa akayana ani yafana
ako heno avayu huno afa yateka atale'ne.
5 Atale'nike'a ani yafa'kapi fale'a hai'a akayana apaya
lamaka aupalika mako nahaeya ve'ka faitopale mai'nike'a
akayana ani ve'kamo'a yatala efe kena havai'nike'a lusi
apamo'yo ai'ne.
6 Apamo'yo ne'aikeno ani ve'kamo'a inake huno
hapa'nepaiye “Lapa'kaeya lapamo'yo o'aino. Lapa'kaeya
Yisasi Nasaleti mafa'ne kahau ne'ae. Yofo yosale nili
he'a asaimale'naya ve'kae kahau ne'aya'maki akaeya mafi
o'mai'niki fali'neapati ako hetino mai'ne. Male o'mai'niki
ani ve'ka kite'naya kuma'ake hane'niki akekeo.
7 Lapa'kaeya utapa Yisasi ke ne'afea anaka'ae Pita'ae inake
hutapa hapapaiyo “Yisasi'a ofalino mai'neno lahapapai'nea
ke huno ako uno hokoteno Kalili ne'ukeanaketapa anileka
utapa Yisasina akekae.” nehe.
8 Nehike'a apa'kaeya yafa'kapati hatilavi'a naku naku
u'naya'maki apamo'yo ai'naya yafe koli hu'a mako vaya
hapa'opai'nae.

Malia'a Makatala kumate a'mo'a Yisasina ake'ne.

9 Sota'mo hokote afina natepati Yisasi'a fali'neapati
he'netino hokoteno mako Malia'a Makatala kumate a'mo
aulakale va'yi hikeno ake'ne. A'ke'ainaka Yisasi'a ani a'mo
aipafati seveni'a (7) Sata afe'yaka alino atale'neane.
10 Ani a'mo'a Yisasina aketeno Yisasi'ae lo'ka'a ne'maiya
anaka'aife uno hapapaikefe u'nea'maki ani anaka'moki
Yisasina hakeno fali'nea yafe apaipamo'a haviya hike'a
hapau hu'a avile'a mai'nakeno uno apavate'ne.
11 Avi nelakeno ani a'mo'a ake'nea yafe hapa'nepaino
inake he “Yisasi'a fali'neapati ako heti'nike'na akaeya ako
akoe.” huno hapapaike'a afi'naya'maki ani a'mo hea ke
“Ake'atike nehe.” hute'a ke'a afi'a o'ami'nae.

Kateka aole ve'kala'mokani Yisasina ake'na'ae.

12 Henaka'a aole Yisasi ke ne'afi'a ve'kala'mokani ala
kuma atale'ana kateka ne'va'akeno Yisasi'a ana'kaeyate

va'yi hu'nea'maki aukosamo'a alino fate akufa kava
hu'nike'ana ake'na'ae.
13 Akete'ana ani ve'kala'mokani ete'ana vaya'ani
mai'nayateka u'ana “Yisasina ina akufa ve'ka ako'ae.”
hu'ana neha'a'maki ani vaya'moki “Anake'atike neha'ae.”
nehu'a ke'ani afi'a o'anami'nae.

Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'a ali'yate hupate'ne.

14 Henaka'a laiyalekati mako'ke alea anaka'amoki atalu
hu'a mai'ne'a ne'ya ne'nakeno Yisasi'a ani folakapi va'yi
huteno fali'neapati ako heti'nike'a hokote'a ake'naya
vaya'moki hu'naya ke afi'a apaipafi o'male'a lamake hae
hu'a ohu'naya yafe Yisasi'a ke apama'ki'ne.
15 Ke apama'kiteno inake huno hapapai'ne lapa'kaeya
mi'ko koteka uteta nehutapa nakaeya kanale ke mi'ko vaya
hapapaiyo.
16 Hapapaisake'a mako vaya'moki ani ke lamake nehae
hu'a afi'a apaipafi malesaketapa li falepatesakeno Anumaya
Koti'a apa'ku apame alino katike. Alino katikea'maki mako
vaya'moki “Ani ke lapa'ke'atike nehae.” hu'a afi'a apaipafi
o'malesaya vayana Anumaya Koti'a “Hani kumapi ata leke
leke nehea atafi veo.” huno hupatekaiye.
17 Nakaeya ke afi'a apaipafi male'a lo'kiya vaisaya
vaya'moki mani o'ake'naya avame ya hu'a apavelisake'a
akekae. Ina akufa kava hukae nakaeya nakileti Sata
afe'yaka vaya'ai apaipafati ne'atale'a apa'kesa o'afi'nisaya ke
fate fate apa'ke aikae.
18 Vaya hapake'a nefalea osifa've atafa hukaya'maki
hapaesike'a ofalikae. Vaya'moki nete'a nefalea nami
nekaya'maki apa'kufa apa'kafu ki'a ofalikae. Kali ali'nisaya
vaya'aina apa'kufale apaya malesakeno kali'api ako kanale
hupatekaiye.

Yisasi'a ko'ku'napi hai'ne.

19 Anumayatimo'a Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ai ani
ke hapapaitekeno Anumaya Koti'a ko'ku'napaka avaleno
asaka hikeno haino Anumaya Koti aya lamaka aupalika
faitopale mai'ne.
20 Faitopale mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki
mi'ko kumate kumate u'e'a hayateka apa'kaeya'ae lo'kano
mai'neno ali'ya ne'alino fate akufa o'ake'naya avame kava
hu lo'kiya'aleti ani ke alino lo'kiya vai'ne.

Yisasi Kanale Ke
Lu'ku
Ka'nea Ke.

Hokoteno aepa he'nea ke.

1 Ala nena Tiofilasika mi'ko vaya'moki Yisasi'a lakaeya
folakapi hu'nea ya ako kamale'nae.
2 Yisasi ke hapa'nepaiya vaya'moki hokoteno aepa he'nea
afina ani ya akete'a lahapai'naya yafe ako kamale'nae.
3-4 Mi'ko lahapai'naya ke aepa'a afisana yafe nakaeya
kanale'ya hu'na kahapaikoe hu'na ani Yisasi'a hu'nea yafe
a'ke'ainaka afi'na alakepa hu'na afi'noa yafe alakepa hu'na
ka'na kamikoe nehoe.

Yonina alitesea ke.

5 Inaki Yutia koteka ala kava kanomo aki'a Heloti'a kava
ya alino mai'nea kanafi mako kanomo aki'a Se'kalaiya'a
mono nopi kava kano mai'neno mono nopi kava yakai
anaka'aipi Apaisa anakapati mai'nikeno a'amo'a Eloni
anakapati fole ai'ne. Ani a'mo aki'a Elisapeti'ae.
6 Ani alavela'mokani Anumaya Koti aulakale kanale
hu'ana mai'ne'ana mi'ko mono ke afi'ana a'kame nehu'ana
alakepa kava neha'a alavelane.
7 Elisapeti'a nahamo a mai'nea yafe mafa'ne'ani o'mai
alavela kosufa anau ane'kano le'na'ae.
8-9 Apaisa anaka ali'ya ne'alea kanafi Se'kalaiya'a Anu-
maya Koti aulakale ali'ya ne'ali'ke'a mono nopi kava
ne'yakaiya vaya'moki Se'kalaiyafe “Kakaeyae.” hu'a hakeno
Se'kalaiya'a Anumaya Koti mono nopi he'e hu'nea nopi
haino mana'ake ya hane'nea yate ata ano kaekeno Anumaya
Kotina sala mana ami'ne.
10 Sala mana Anumaya Kotina ne'amike'a kumateka
mai'naya vaya'moki Anumaya Kotiteka afine'kae.
11 Afine'kakeno Se'kalaiya'a he'e hu'naya nopi mai'nikeno
Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo kano'a akaeyate fole
aino mana'ake ata kamale'nea hita aepale lamaka aupalika
hetino mai'nikeno ake'ne.
12 Se'kalaiya'a ani kano aketeno halekeno maiteno koli
hu'ne.
13 Koli hu'neanaki ani kanomo'a akaeyafe inake nehe
“Se'kalaiyaka koli ohu'ka Anumaya Kotife afike'nana yana
Anumaya Koti'a ako afi'neanakeno a'kamo'a Elisapeti'a ve
mafa'ne alitesike'ka aki'a Yoni'ae hu'ka malekane.
14 Alitesea afina kakaeya lusi amuse nehisanake'a mi'ko
vaya'moki'ae ani mafa'ne fole aisea yafe amuse hukae.

15 Ani mafa'ne Anumaya Koti aulakale ala aki hanesea kano mai'neno atu li o'nekaiye. Alitesea afina aepa heno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a aipafina havaitekaiye.

16 Havaite'nisike'a mi'ko Isaleli aupalika vaya'moki akaeya ke afite'a apaipa ai'a yahae hute'a apa'kai'api Anumaya Koti'apimo ke afikae.

17 Anumayamo esea kate hokoteno eno Ilaiya'a Fate Akufa Avamu ami'nea lo'kiya'ae alike'a afo'apimoki akaeya ke afite'a apaipa ai'a yahae nehu'a mafa'ne'ape apa'kesa afikae. Ke no'afisaya vaya'moki akaeya ke afite'a apaipa ai'a yahae hu'a alakepa apaipa apa'kesa'ae vaya'moki hu'naya apa'kenopa hale'nea ke afikae. Ani kava hu'nisakeno vaya'moki Anumaya esea yafe apa'ku'a ali'a avatati hu'a maikae."

18 Nehikeno Se'kalaiya'a inake he "Lamake nehapi kake'atike nehane hana'ya hu'na afisoe? La'akaeya ako kosufa anau ane'kano ako le'no'anake'na hana'ya hu'na ani ke afisoe?" nehe.

19 Nehikeno ko'ku'napi kayo kayo kanomo'a inake he "Nakaeya Kepalieli'na Anumaya Koti aulakale heti'na mai'nokeno Anumaya Koti'a ani kanale ke kahapaisoa yafe hunateke'na e'noe.

20 Afeo nakaeya kemo'a fole aino alaka'a alitesikeno lamake hisea ke'ni'a o'afi'nana yafe meni liko'ke'kamo'a a'kanisike'ka ke mako'ae o'aikananake'ka hoa kemo'a kanale huno fole aino lamake hisea afina liko'ke'kamo'a hakalo hisike'ka kake aikane." nehe.

21 Nehike'a kumateka mai'naya vaya'moki Se'kalaiyafe akeva maike maikete'a yatala kanale Anumaya Koti fate akufa nopi mai'nea yafe "Na'ya hikeno makale'a no'me." hu'a apa'kesa afi'a mai'nae.

22 Mai'nakeno ani nopati hatilaveana ake o'ai'ne. Ake o'ai'nea yafe vaya'moki ina akufa apa'kesa afi'nae "Nopaka mai'neno fate akufa ya aketeno eline'ne." hu'a apa'kesa ne'afikeno Se'kalaiya'a ayateti avame'name nehuno apaveli'neanaki avayamo'a lu'ki'nikeno ake o'ai'ne.

23 Avayamo'a lu'ki'nikeno ali'ya'a hano hea afina no'aleka u'ne.

24-25 Utekeno henaka'a a'amo'a Elisapeti'a aipa'ae mai'nea yafe naya mako kaya'a i'ka fala'kino mai'neno inake he "Anumayamo'a kanale ya hunate'ne. Hunate'nea yafe vaya'nimoki apaulakale nakaeya navuya hu'noa yana ako aketeno alino atale'ne." nehe.

Yisasina alitesea ke.

26 Elisapeti'a aipa'ae mai'nea i'kana naya mako kaya hano
huteno naya mako kayati mako'ke alea i'ka mai'nikeno
Anumaya Koti'a mako ko'ku'napi kayo kayo ve'ka hute'ne.
Ani ve'kamo aki'a Kepalieli'a mako Kalili aupalika hane'nea
kumate Nasaleti hute'ne.
27 Ani ko'ku'napi kayo kayo ve'ka Anumaya Koti'a mako ve
ohau a'mafa'nele hute'ne. Ani a'mafa'nemo aki'a Malia'ae.
Yosefe akile hakemale'naya a'mafa'ne. Yosefe akinakomo'a
Teviti'ae.
28 Kepalieli'a Maliate eno inake nehe "Mai'nape? Anu-
maya Koti'a kakaeyafe amuse nehea a'mafa'nemoka Anu-
maya Koti'a kakaeya'ae mai'ne." nehe.
29 Nehikeno ani hu'nea ke Malia'a lusi amo'yo ne'aino ma
akesa afi'ne "Ani ke na'yane ke eno naha'nepaiye."
30 Nehikeno ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a akaeyafe
inake nehe "Maliaka koli oho Anumaya Koti'a kakaeyafe
afino kanale hukate'ne.
31 Afino kanale hukate'neanaki afeo kakaeya kaipa'ae
maite'ka ve mafa'ne alitete'ka aki'a Yisasi'ae hu'ka malo.
32-33 Ani mafa'ne aki hanesea kano mai'nisike'a
vaya'yakamoki 'Hanale mai'nea Anumaya Koti mafa'ne
mai'ne.' hu'a hukae. Hisakeno akinakomo'a Teviti kava
yakai'nea lo'kiya'a Anumaya Koti'a amitesikeno Ye'kopu
nofi vaya'aite akola kava yakaino mai'neno kava yakaisea
afinana haneke haneke huno hanesikeno hano ohuke."
nehe.
34 Nehikeno Malia'a ko'ku'napi kayo kayo ve'kae inake
nehe "Hana'ya hu'na ani kava hukoe? Nakaeya vele
o'mai'noa a'mafa'ne mai'noe." nehe.
35 Nehikeno ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a inake
he "Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a kakaeya'ae
mai'nisikeno hanale mai'nea Anumaya Koti lo'kiya'amo'a
katali kaesike'ka kaipa'ae maite'ka mafa'ne alitekane. Alite-
sanana vaya'yakamoki ani mafa'nena 'Kanale fate akufa
mafa'ne mai'ne.' nehu'a 'Anumaya Koti mafa'ne'a mai'ne.'
hu'a hukae.
36 Afeo. Nekafo'kamo ane'kano Elisapeti'a ako ane'kano
le'nea'maki meni aipafina ve mafa'ne mai'neanakeno
alitekaiye. A'ke'ainaka 'Elisapeti'a mafa'ne ali o'atekaiye.'
hu'a hu'naya'maki meni aipa'ae mai'nikeno naya mako kaya
hano huteno naya mako kayati mako'ke alea i'ka (6 i'ka) ako
akase'ne.
37 Ina kava hu'neanakeno Anumaya Koti'a alo ohisea
akufa yana alaki o'male'neanakeno mi'ko yana afa'ake alo
huke." nehe.
38 Inake nehuno Malia'a ani kayo kayo ve'kaena in-
ake huno hapai'ne "Afeo. Nakaeya Anumayamo ali'ya
a'mafa'ne'a mai'noanakeno kakaeya nahapaina kavana eno

hiseane.” nehikeno anileti ko'ku'napi kayo kayo ve'ka ako ataleno u'ne.

Malia'a Elisapetina uno ake'ne.

39 Ani afina Malia'a hetino makale mako avimate kumate u'ne. Ani kumana Yutiane nehaya koteka hane'nikeno u'ne.
40 Vea'ya'mo'a Se'kalaiya nopi haino Elisapetina huno falu fala hune'ate.
41-42 Falu fala hutea ke Elisapeti'a ne'afikeno aipafi mai'nea mafa'nemo'a kanake kanake nehikeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a Elisapeti aipafina havaite'ne. Havaitekeno ala kekefafati inake he “Kakaeya mi'ko a'ne apa'kase'nananakeno Anumaya Koti'a kanale amuse ya kami'nike'ka ali'nane. Ina kakaeya kaipafi mai'nea mafa'nemo'aeti akaeya kanale amuse ya ali'nea mafa'ne mai'ne.
43 Nakaeya afa a'mo'na hana kava hu'noke'ka kakaeya Anumaya'nimo ita'amoka nakaeyateka ne'ane.
44 Afeo. Kakaeya hu'ka falu fala hunatana ke ne'afukeno naipafi mai'nea mafa'nemo'a amuse nehuno kanake kanake nehe.
45 Amuse huno kanake kanake neheanaki kakaeya Mali-aka ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a kahapaiya kemo'a ‘Ako kanale huno fole aike.’ hu'ka kaipafi malana yafe Anumaya Koti'a amuse hisana yana ako kami'ne.” huno Elisapeti'a hapai'ne.

Malia'a yakame hake'nea ke.

46-47 Ha'nepaikeno Malia'a inake nehe
“Naipamo'a Anumayamo aki alino asaka nehe. Nehikeno naku mafa'nemo'a naku name alino kati'nea Anumaya Kotife lusi amuse nehe.
48 Amuse nehike'na nakaeya ali'ya a'mafa'ne'a afa a'mafa'ne mai'noa'maki akai'a hautaki nate'neanake'na ani mafa'ne afa'a alitesuke'a meni mai'naya vayanaki henaka fole ai'a maisaya vayanaki nakaeyafe ‘Anumaya Koti'a kanale amuse ya ami'nea a'mafa'ne.’ hu'a hukae.
49 Ala lo'kiya'a hane'nea ve'kamo'a nakaeyate kanale kava hunate'ne. Ani ve'ka fate akufa ve'ka honi'ya ya'a o'male ve'ka mai'ne.
50 Akaeyafe apa'kesa afi'a ‘Alatimokae.’ nehaya vaya'moki'ae alipateme alipateme visaya mafa'ne'yakamoki'ae kalaki aipate'nea ya'amo'a alaki haneme haneme uke.
51 Ukea'maki aya'afatina lo'kiya ali'ya ne'alino apaipafi ne'afi'a ‘Lakaeya ala vaya mai'none.’ nehu'a apa'kufa ali'a haiya vayana hapafaitaleke'a atale'a u'e'a hu'nae.

52 Lo'kiya kava vayana apavaleno mopafi ne'apateno apa'ki
o'male vayana apa'ki alino asaka nehe.
53 Kanale yafe apa'ka nelea vayana kanale ya apamino
apamu nehea'maki nesu afeno ya male'naya vayana ha-
pafaitaleke'a afa'a ne'vae.
54-55 A'ke'ainaka lakinakomokife hapapai'nea ke Epala-
hamu'ae akai'a nofi vaya'ae henaka'a fole aisaya vaya'aife
'Alaki kalaki aipatekauve.' hu'ne. Ani hu'nea kemo'a
meni akesa ha'kalo hikeno Isaleli koteka ali'ya vaya'a
hapa'ma'ne." Malia'a hu'ne.
56 Malia'a Elisapeti'ae lo'kano aole'ae mako'ae i'ka maiteno
henaka'a eteno no'aleka u'ne.

Yonina alite'nea ke.

57 Elisapeti'a mafa'ne alite kana'a fole aikeno ve mafa'ne
alite'ne.
58 Aliteteke'a akai'a kumate vaya'ae akai'a nofi vaya'ae
Anumaya Koti'a kalaki aipate'nea yafe afite'a lusi amuse
hu'nae.
59-60 Amuse hute'a mako sota maite'a ani ve mafa'nemo
akoyamo ano'a hataka hisea ya akekefe e'naya vaya'moki
afo'amo hamo'amo'ae nehu'a aki'a Se'kalaiya'ae hu'a
malekefe nehaya'maki ita'amo'a "He'e aki'a Yoni'ae huta
malekaune." nehe.
61 Nehike'a vaya'yakamoki inake hu'a nehae "Na'ya
hike'ka ani aki ne'malane? Lakaeya nofi vaya'mokitafina
ani akufa aki o'male'ne." hu'a nehae.
62 Afo'amo liko'ke'amo'a a'kanile'nikeno ake no'aiya yafe
avame'name nehu'a "Na aki malekane." hu'a afine'kae.
63 Afine'kakeno avame'name nehuno "Avo kaesoa ya
nameo." hike'a amikeno "Aki'a Yoni'ae." huno ka'ne.
Ka'nike'a "Vaya'moki nohaya kava nehe." hute'a apamo'yo
ne'aiye.
64 Ani aki kamaletekeno makale'a Se'kalaiya liko'ke'amo'a
hakalo hikeno avenafu'namo'a yatala hikeno ake ne'aino
Anumaya Koti aki alino asaka nehe.
65 Ina kava hea yafe ani kumate vaya'moki lusi apamo'yo
aike'a ani yafe ke hu'a imafi mafi hakeno ani kemo'a
mi'ko Yutia avimateka hane'nea kuma'yakale uneno hike'a
afi'nae.
66 Afi'naya vaya'moki afi'a apaipafi malete'a inake hu'a
nehae "Anumayamo'a aya hukefe akaeya'ae mai'nea yafe
henaka'a mani mafa'ne hana kava hisea mafa'ne maike?"
hu'a nehae.

Se'kalaiya'a yakame hake'nea ke.

67-68 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a Se'kalaiya aipafi eno havaitekeno afo'amo'a Se'kalaiya'a aune ke laka nehuno inake he
“Lakaeya Isaleli vaya'ai Anumaya Koti aki alita asaka hiketao. Akai'a ve a'ne'a eno laha'mano lakaeya lakufa alino kati'nea yafe aki alita asaka hisune.
69 Anumaya Koti ali'ya ve'ka Teviti nofi anakapati mako lo'kiya ve'ka lakufa alino katiseafe alino hetite'ne.
70 Ani ke Anumaya Koti'a a'ke'ainaka fate akufa apaune vaya'moki apavayale maleke'a hu'a fole ai'nae.
71 Inake hu'a hu'nae ‘Kame vayatimoki latafa hu'a mai'naya apayapatina eteno nelavaleno apaipa kafa laha'naya vaya'moki latafa hu'a mai'naya apayapatina eteno lavaleno lakufa alino katike.’
72 Anumaya Koti'a a'ke'ainaka lakinakomokitena kalaki aipateteno kanale'ya huno apaya hu'nea kava hukeanakeno a'ke'ainaka ‘Lapamikoe.’ huteno huno lo'kiya vaimale'nea kemo'a afa'a ake o'kanino akesale mai'ne.
73 Ani lo'kiya ke lakinakomo Epalahamufe ‘Ani kamikoe hoa yana lamake nehoanake'na kamikoe.’ huno lo'kiya ke hapai'ne. A'ke'ainaka hu'nea ya'mo ali'ya'a meni lakaeyate alikefe akesa ne'afe.
74-75 Ani lo'kiya kemo'a inake hu'neane ‘Nakaeya kame vayatapimoki apayapati lapavale'na lapa'kufa ali'na katite-suketapa lapa'kaeya koli ohutapa nakaeya ali'yate maikae. Mi'ko afina lapa'kaeya ma mopale maisayana nakaeya naulakale nakaeya ali'ya'ni'ale hao'otake kavatapi o'maleno alakepa kava'afati'ke atafa hulikae.’ hu'neane.
76 Hu'nea'maki kakaeya Yonika mafa'ne'nimoka henaka'a kakaeyafe ‘Ko'ku'napi mai'nea Anumaya Koti aune ve'kae.’ hu'a hukae. Kakaeya Anumayamo visea katena u'ka hokote'ne'ka visea ka ali'ka hakalo nehu'ka ali'ka alakepa hutekane.
77-78 Lakaeya Anumaya Koti'a lusiya huno kalaki ailatea yafe akaeya ve a'ne hao'otake ya'ape lapahaove lapatove nehuno aipa yuna yapati alino atalene'apateno apa'ku apame alino katisea yafe kakaeya ali'ka apaya hisanake'a apa'kaeya ne'afeo. Hale ya'a ko'ku'napakati atalesikeno lakaeyate elino ekaiye.
79 Eno hani yapi mai'neta falikefe nehuna vaya ano hale-late'neno laiya alino kate kate hulatesiketa kanale kava huta laipamo'a falu lahaisea kate visuna yafe ekaiye.” nehe.
80 Henaka'a ani mafa'ne kosino ala nehikeno aku mafa'ne'amo'ae lo'kiya vai'ne. Vaya o'mai kopaka maime uneno neheateti Isaleli vaya'moki apaulakale eno va'yi hukefe ani kopakati eno fole aike'a ake'nae.

2

Yisasina alite'nea ke.

1 Ani kanafi mako ala kava ve'kamo aki'a Sisa Okasatasi'a
inake hu'neane "Mi'ko Lomu kamanimo yakai'nea koteka
vaya'ai apa'ki aesake'a kakae." hu'neane.
2 Hokoteno aepa heno apa'ki ka'naya afina Kuilinia'ae
ve'ka Silia aupalika hokote kava ve'ka mai'ne.
3-4 Mi'ko vayana apa'ki kakefe hake'a ko aepa'apileka ute
ute hu'nae. Yosefe akinakomo'a Teviti ani koteka alite'naya
yafe Yosefe'a Kalili aupalika hane'nea kumana Nasaleti
kuma ne'ataleno Petelehemu u'ne.
5 Malia'a hakemale'naya a'mafa'ne aipa'ae mai'nikeno
"La'aki kaesu'afene." huteno Yosefe'a avaleno u'ne.
6 Avaleno vikeno anile uno mai'neno Malia'a mafa'ne
alitekefe hu'ne.
7 Alitekefe nehea'maki mi'ko havae nona havaite'nea yafe
puluma'ka afumo nopi Malia'a yake mafa'ne ve aliteteno
kupi asaka huno aiteno puluma'kamo ne'ya ne'nea lapepi
havate'ne.

Sipi sipi afule kava yakai vaya'aite ko'ku'napi kayo kayo vaya fole ai'nae.

8 Ani hani'ainaka sipi sipi afu anaka'aite ne'yakaiya
vayana kahaufaka mai'ne'a sipi sipi afu anaka'aite kava
yakai'a mai'nae.
9 Mai'nakeno anile Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo
ve'ka ne'ekeno Anumayamo ano hale ya'amo'a ano kahai
hulino ne'eke'a lusi koli hu'nae.
10 Koli hu'naya'maki ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a in-
ake he "Koli ohutapa afeo nakaeya kanale ke lahapapaikefe
ne'oe. Lusi amuse hisaya ke lahapapaikoanake'a mi'ko ve
a'nemoki afikae.
11 Meni hani'ainaka Teviti kumate lapa'kufa alino katisea
ve'ka ako alite'ne. Ani ve'kamo aki'a Anumaya Kalaisi'ae
Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'kae.
12 Ani mafa'ne ku aiteno puluma'ka afumo ne'ya ne'nea
lapepi havate'neanaketapa utapa aketetapa ma avame yafe
'Lahapai'nea ya ako fole ai'ne.' hutapa hukae." nehe.
13-14 Nehike'a ani ko'ku'napi kayo kayo ve'ka'ae mi'ko
mako kayo kayo anaka'ae makale'a ali'a atalu hute'a Anu-
maya Koti aki ali'a asaka nehu'a inake nehae
"Anumaya Kotitimoka hanafi mai'nane huta kaki alita asaka
nehune. Ma mopale amuse nehisaya vayana mai'a
falu hu'a maisae." hu'a nehae.

Sipi sipile kava vaya'moki Yisasina akekefe u'nae.

15 Ani kayo kayo vayana apatale'a ko'ku'napaka haitake'a
sipi sipile kava yakai'a ne'maiya vaya'moki ke hu'a imafi

mafi nehu'a inake nehae "Viketao Anumayamo'a lahapai'nea yana uta akesune." hu'a hu'nae.

16 Hute'a naku naku hu'a ani koteka akekefe u'nayana Malia'ae Yosefe'ae mafa'ne'ani afumo ne'ya ne'nea lapepi atete'ana mai'na'ake'a u'a ake'nae.

17 Akete'a ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ani mafa'ne hapapai'nea ke mi'ko vaya'aina hapapai'nae.

18 Hapapaike'a mi'ko ani ke afi'naya vaya'moki sipi sipile kava ne'yakaiya vaya'moki hapapaiya ke afite'a apamo'yo ne'aiye.

19 Apamo'yo ne'aiya'maki Malia'a mi'ko ani ke afino aipafi maleteno akesa'ake afino mai'ne.

20 Mai'nike'a sipi sipile kava ne'yakaiya vaya'moki ete'a kuma'apileka ne'u'a ako hapapaike'a afite'a ake'naya yafe Anumaya Kotiteka amuse hu'a aki ali'a asaka hume hume ne'vae.

Yisasina aki male'nae.

21 Yisasina aliteteke'a mako'ke sota maite'a akoyamo ano'a laka haya afina aki'a Yisasi'ae hu'a male'nae. Ani aki ita'amo'a aipa'ae o'mai'nea afina ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ani aki'a ako male'nea aki male'nae.

Yisasina mono nopi avale'ana u'na'ae.

22 Ita'amo'ae mafa'ne'a'ae aiku nopakati lama'ana esa'a afina Mosese'a hu'nea ke a'kame malesa'a yafe Yisasina avale'u'ana Anumaya Koti amikefe Yelusalemu avale'ana hai'na'ae.

23 Anumaya Koti ke kamale'naya avopi inake hu'a kamale'nayane

"Mi'ko yake mafa'ne ve alipatesayana Anumaya Koti ayapi malesakeno fate akufa mafa'ne maisae." hu'a kamale'nayane.

24 Kamale'naya yafe Anumaya Kotiteka amuse yana amikefe avale'ana hai'na'ae. Anumaya Koti ke kamale'naya avopi kemo'a inake hu'neane "Aole nama akapalapi aole kase'kana namalapi Anumaya Kotina amuse ya amikane." hu'a kamale'nayane.

Simioni'a Anumaya Koti aki alino asaka hu'nea ke.

25-26 Ani kanafi mako Yelusalemu mai'nea ve'kamo aki'a Simioni'ae. Ani ve'ka Anumaya Koti ke a'kame ne'maleno alakepa ve'ka mai'neanakeno Isaleli vaya'ai apa'kufa alino katisea ve'ka esea yafe akeva mai'nikeno Fate Akufa Avamu'mo'a akaeya'ae mai'neno inake huno hapai'ne "Makale ofalikana'maki Kalaisi'a Anumaya Koti'a apa'kufa alino katikefe hute'nea ve'ka esike'ka akete'kake falikane." huno hapai'ne.

27-28 Hapaiteno ala mono nopi avalekeno ne'ekeno anile
mai'nike'ana Yisasi ita afo'amokani mono kemo avaya
hipo'ya hukefe avale'ana e'na'akeno ani ve'kamo'a Yisasina
avaleno anu'ki'neno Anumaya Koti aki alino asaka hu'ne.

29-30 Simioni'a inake nehe "Anumayamoka hokote'ka
nahapai'nana mafa'ne meni ani mafa'nemo'a lakaeya
lakufa alino katisea ve'ka ne'akokeno naipamo'a falu
ne'nahaiyanake'ka ali'ya ve'ka'kamo'naena 'Faleo.'
hisanake'na falisoe.
31 Mi'ko vaya'moki apaulakale ani lakufa alino katisea
ve'ka laveli'nane.
32 Laveli'nananakeno ani ve'kamo'a kakai'ka Isaleli
vaya'moki apa'ki alino asaka huteno Isaleli nofi o'mai'naya
vaya'aina ano hale ne'apateno kakaeya kavake hapapaike."

33 Hike'ana Yisasi ita afo'amo'akani Simioni'a ani mafa'ne
hu'nea ke afite'ana lusi ana'kesa afifi hu'na'ae.
34-35 Afi'a mai'na'akeno Simioni'a kanale manu
ne'anamino Maliafe ani mafa'nemo ita'amofe inake he
"Afeo Anumaya Koti'a mani mafa'ne hute'neana mi'ko
Isaleli kote mai'naya vayapati mako vaya'a alino la'ka'ka ai
ne'apataleno mako'a alino hetipatesea yafe hutekeno e'ne.
Anumaya Koti'a avame ya hisea yafe hutekeno e'neanake'a
mi'ko vaya'moki akaeyafe 'Kaote'ya'kae.' hu'a hukae. Ani
kava hu'naya yafe mi'ko vaya'moki apaipa apa'kesafati
ne'afea ke fole aipatekaiye. Maliaka henaka'a lusiya huno
kakaeya kahau halekaiye." nehe.

36-37 Ani mono nopi mako Anumaya Koti aune ana mai'ne.
Ani a'mo aki'a Ana'ae afo'amo aki'a Fanueli'ae. Ana'kaeya
Asa nofi vayapati mai'nae. Ani ana ako ane'kano le'nikeno
kafu'amo'a aole'ae aole'ae vaya'moki apaiya apaya hano
huteno aole'ae aole'ae kafu (84 kafu) mai'ne. Venemo a
mai'nea afina anau'amo'a naya mako kaya hano huteno
naya mako kayati aole alea kafu (7 kafu) mai'nikeno
anau'amo'a falitekeno kaite mai'neno mono no o'ataleno
mi'ko afina hani'ainaka'ae feluka'ae Anumaya Koti aki alino
asaka nehuno ne'ya mosi'neno Anumaya Kotiteka afike
afike huno ne'maiye.
38 Ani a'mo'a anile va'yi huno Yisasina aketeno Anumaya
Kotife lusi amuse huteteno mi'ko Yelusalemu vaya apa'kufa
alino katisea ve'kae akeva mai'naya vaya'aina Yisasina
hapapai'ne.

Nasaleti ete'a u'nae.

39 Yisasi ita afo'amokani mono ke hapa'nepaiya ka-
vana hano huteke'ana Kalili ute'ana kuma'anileka Nasaleti
u'na'ae.

40 Yisasi'a kosino lo'kiya mafa'ne akenopa hale'nea
mafa'ne mai'nikeno Anumaya Koti'a akaeya'ae mai'neno
hautakiteno ha'maesea ya ami'ne.

Yisasi'a mafa'ne mai'neno ala mono nopi u'ne.

41 Isaleli koteka vaya'moki mi'ko kafu'ae kafa'ae
Yelusalemu u'a Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa
alino kati'nea yafe apa'kesa afi'a hao hisaya emu ka'a
ne'kike'ana Yisasi ita afo'ala'mokani mi'ko kafu'ae ani
emuleka Yelusalemu u'na'ae.
42 U'na'akeno Yisasi'a nayatala'a hano huteno naiyalekati
aole alea kafu'a neheana mi'ko kafu'ae kafa'ae nehaya kava
hu'a emuleka hai'nae.
43 Ani emu kea kana'a hano hike'a no'apileka yatala
kate aepa he'a utakeno ani mafa'ne Yisasi'a o'uno afa'a
Yelusalemu mai'nike'ana ita afo'ala'mokani o'afi'na'ae.
44 "Mako vayati'a'ae kateka ne'ekaiye." hu'ana hute'ana
mako'ke afina kateka ute'ana hani'ainaka ana'kai'ani
anakapi'ae kuma'anile vaya'aipi'ae kahau a'na'ana
o'ake'na'ae.
45 Alaki o'ake'ana Yelusalemu kahau akefe ete'ana u'na'ae.
46 Aole'ae mako'ae afina kahau ake akete'ana kahau ame
u'ana ala mono nopi ali'a apaya nehaya vaya'moki folakapi
mai'nike'ana u'ana ne'aka'ae. Ne'aka'a'maki ani vaya'ai
folakapi faitopale mai'neno apa'kaeya ke afiteno haya kemo
anona'ale apafine'ke.
47 Apafine'keke'a mi'ko ani ke'a afi'naya vaya'moki ke
anona'ale "Kanale akenopa hale'nea mafa'ne." nehu'a
lusiya hu'a apamo'yo ai'nae.
48 Apamo'yo ne'aike'ana ita afo'amokani anamo'yo
ne'ai'ana ita'amo'a inake he "Mafa'ne'nimoka na'ya hike'ka
ma kava hunela'atane? Afo'kamo'ae nakaeya'ae la'aipa
afita'a kana'ake nehuta'a kakaeya kahau ne'ao'ae."
49 Nehikeno Yisasi'a ana'kaeyafe "Na'ya hiketana nakaeya
kahau ne'a'ae? Nakaeya afo'nimo nopi maisoa yafe
ne'nahaiye hu'na hoa ke o'afi'na'afe?"
50 Nehike'ana akaeya hea kemo aepa'a afi'ana ha nola'ae.
51 Afi'ana ha nola'akeno Yisasi'a ana'kaeya'ae lavino
Nasaleti mai'neno ana'kaeya ke afiteno a'kame ne'malekeno
ita'amo'a mi'ko hu'nea kavana alino aipafi male'ne.
52 Ne'malekeno Yisasi'a ko'nesino akenopafi hale ya'amo'a
ala hutekeno Anumaya Koti'ae vaya'amoki'ae afi'a lusi
amuse hute'nae.

3

Yoni'a ke hapa'nepaiye.

1 Taipiliasi Sisa'a mi'ko Lomu vaya kava yakai kuma'yaka
aole nayatala'a hano huno naiya mako kaya'a hano hea
kafu (15 kafu) kava ya alino mai'nikeno ani kafu Potiasi
Pailati'a Yutia koteka kava ya alino mai'nikeno Heloti'a
Kalili koteka ani kava huno kava ya alino mai'nikeno
akana'amo'a Filipi'a Itulia koteka'ae Tale'konaitisi koteka'ae
kava ya alino mai'nikeno Laiseniasi'a Apilini koteka ani
kava huno kava ya alino mai'ne.
2 Mai'nake'ana ani afina Anasi'aki Kaiyafasi'aki ala mono
nopi hokote kava ve'kala mai'na'akeno ani afina Yoni'a
Se'kalaiya mafa'ne ka'me koteka mai'nikeno Anumaya Koti
kemo'a akaeyate e'ne.
3 Akaeyate ekeno Yoni'a ani afina Yotani li aki'nale
hane'nea kuma'yakale uno Anumaya Koti ke hapa'nepaino
inake he lapaipa aitapa yahae nehutapa hao'otake yatapi
atalesake'na li falelapatesukeno Anumaya Koti'a hao'otake
kava hu'naya yafe lahapaove lapatove nehuno aipa falu
yapati alino atalelapatekaiye.
4 A'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'ka Aisaiya'a inake
huno kamale'neane
“Vaya o'mai aupalika mako ve'kamo'a kate kate nehuno
inake huke ‘Anumayamo esea ka valitapa alitapa
alakepa heo.
5 Otu lavi'niseapi maletapa havai netetapa aise avima'ae ala
avima'ae kafitapa alaku hikeno elineno makotalakame hise.
Uno kayaki eno kayaki hu'nea ka alitapa api aiyo. Yafa
hane'nisea ka'ae alitapa alakepa hukae.’
6 Nehisakeno Anumaya Koti'a apa'ku apame alino katisea
kavana mi'ko vaya'moki akekae.” huno kamale'neane.
7 Mi'ko vaya'yaka “Yoni'a li falelatese.” nehu'a ne'akeno
Yoni'a apa'kaeyafe inake huno hapa'nepaiye “Lapa'kaeya
osifa'vemo mafa'neyaka mai'nisakeno Anumaya Koti'a kake
hulapatesea kana'a lapa'kufa lapa'kafu kisea kana'a makale
va'yi hisea yafe ‘Lapaune hetapa veo.’ ke nala'a lahapa-
paiketapa ne'ae?
8 Hokotetapa lapa'kaitapi kanale kava haya yateti lapaipa
aitapa yahae hutapa hao'otake yatapi atalesaya yatapi
navelisayana lina falelapatekauve. Lapa'kaeya ‘Epala-
hamu mafa'neyaka mai'none.’ hutapa oheo. Nakaeya
lahapa'nepauve Anumaya Koti'a ma yafatetina alino Epala-
hamu mafa'ne alo hinine.
9 Lapa'kaeya yosakana hu'nakeno meni Anumaya Koti'a
ko'ne alino yosa hafu'yale avame nehuno kanale alaka'a
o'aesaya yosa'a atakino atafi yaka huno kakaiye.” nehe.
10 Hike'a mi'ko vaya'moki inake hu'a afine'kae “Lakaeya
hana kava hisune?” hu'a nehae.

11 Nehakeno Yoni'a inake nehe “Mako ve'kamo'a akufale
ya aole hane'nisikeno eno mako akufale ya o'malesea ve'ka
mako amino. Ne'ya'a hane'nisea ve'kamo'a ani kava huno
ne'ya'a o'malesea ve'ka amino.” nehe.
12 Nehike'a vaya'ai apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea vaya
“Li falelatese.” hu'a li falepateate ne'e'a akaeyafe inake
nehae “Ali'ka laya nehana Nenao lakaeya hana ya hisune?”
hu'a nehae.
13 Nehakeno apa'kaeyafe inake he “Ala kava ve'kamo'a
‘Ina'a ta'kesi miya aleo.’ hisea kate maletapa aleo. Afa
miya'api'ae ali o'apateo.” nehe.
14 Mako ati vaya'moki'ae inake hu'a afine'kae “Lakaeya
hana ya hisune?” hu'a hakeno apa'kaeyafe inake
he “Lapa'kaeya vayana nehapatapa moni'api o'aleo.
Lapa'ke'atike kefati kake hutapa moni'api o'aleo. Alisaya
miya'ake amuse hutapa aleo.” nehe.
15 Nehike'a mi'ko vaya'moki “Anumaya Koti'a apa'kufa
alino katisea yafe hutesea ve'ka makale ekaiye.” hu'a akeva
mai'naya yafe Yonife lusi apaipa apa'kesa ne'afi'a “Yoni'a ani
Kalaisi'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'nifi? Fate
ve'ka mai'ne?” hu'a apa'kesa aole ne'afe.
16 Hu'a ne'afikeno Yoni'a apa'kaeyafe inake nehe
“Nakaeya litafateti fale nelapatoanakeno henaka'a
esea ve'kamo'a Fate Akufa Avamu'amoteti'ae ataleti'ae
falelapatekaiye. Ani ve'kamo'a lusi lo'kiya'a hane'nea
ve'kakeno nakaeya ako nakase'neanake'na nakaeya afa
ve'ka mai'noanake'na akaeya aiya'kale aesoana o'natekaiye.
17 Akaeya sipeti ayo ali'neno viti avina hakome avinakana
yana faino kateno alakepa alaka'a nopi anupa huno
malekaiya'maki ano'a ata leke leke nehea atafi kakaiye. Ani
avina alino fa'ko fa'ka hea avamete vaya alino fa'ko fa'ka
huke.”
18 Yoni'a mani ke'ae fate fate ke'ae hapa'nepaino huno
apa'kesa nehuno Anumaya Koti kanale ke hapapai'ne.

Heloti'a Yonina nofi hute'ne.

19-20 Hapa'nepaikeno Heloti'a ala kava ve'kamo'a mi'ko
hao'otake kava hu'nea ya'ae akana'amo ana Helotiasina
kumai kava hune'ateno alite'nea yafe'ae Yoni'a aulakafi ke
ano asali huno hau'ne. Ano asali huno hau'nea ke Heloti'a
mi'ko hao'otake kava hu'nea ya akaseno Yonina avaleno nofi
hute'ne.

Yoni'a Yisasina li falete'ne.

21-22 Nofi hu o'ate'nea kanafi Yoni'a mi'ko vaya li
fale ne'apatekeno Yisasi'a akaeyate ekeno Yisasina li
faletetekeno Anumaya Kotiteka afine'kekeno ko'ku'na'mo'a

hakalo nehikeno Fate Akufa Avamu'mo'a namakana huno haleno akaeyate elino ne'ekeno ko'ku'napakati ala ake ne'aino inake nehe “Kakaeya mafa'ne'nimoka kakaeyafe lusiya huno nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne'nimoka kakaeyafe lusiya hu'na amuse'ka nehoe.” hu'ne.

Yisasi loto'amoki apa'ki'ae.

23 Yisasi'a mako ve'kamo aiya aya'a hano huno mako ve'kamo ayatala'a hano hea kafu (30 kafu) maiteno ali'ya'a aepa nehe. Mi'ko vaya'moki akaeyafe “Yosefe mafa'ne mai'ne.” hu'a nehae. Yisasi loto'amoki apa'kimo'a ne'eatekati aepa hu'neateka lavi'neanaki hapaleo.

Yosefe afo'amo aki'a Hilai'ae.

24 Hilai afo'amo aki'a Matata'ae. Matata afo'amo aki'a Livae'ae. Livae afo'amo aki'a Mele'kai'ae. Mele'kai afo'amo aki'a Yanai'ae. Yanai afo'amo aki'a Yosefe'ae.

25 Yosefe afo'amo aki'a Matataiyasi'ae. Matataiyasi afo'amo aki'a Emosi'ae. Emosi afo'amo aki'a Neami'ae. Neami afo'amo aki'a Esalai'ae. Esalai afo'amo aki'a Nakai'ae.

26 Nakai afo'amo aki'a Me'ati'ae. Me'ati afo'amo aki'a Matataiyasi'ae. Matataiyasi afo'amo aki'a Semeni'ae. Semeni afo'amo aki'a Yose'ki'ae. Yose'ki afo'amo aki'a Yota'ae.

27 Yota afo'amo aki'a Yoanana'ae. Yoanana afo'amo aki'a Lesae. Lesa afo'amo aki'a Selapapeli'ae. Selapapeli afo'amo aki'a Sialitielo'ae. Sialitielo afo'amo aki'a Nelai'ae.

28 Nelai afo'amo aki'a Mele'kai'ae. Mele'kai afo'amo aki'a Etai'ae. Etai afo'amo aki'a Kosama'ae. Kosama afo'amo aki'a Elamatama'ae. Elamatama afo'amo aki'a Ea'ae.

29 Ea afo'amo aki'a Yosu'ae. Yosu'a afo'amo aki'a Eliesa'ae. Eliesa afo'amo aki'a Yolima'ae. Yolima afo'amo aki'a Matata'ae. Matata afo'amo aki'a Livae'ae.

30 Livae afo'amo aki'a Simioni'ae. Simioni afo'amo aki'a Yuta'ae. Yuta afo'amo aki'a Yosefe'ae. Yosefe afo'amo aki'a Yonama'ae. Yonama afo'amo aki'a Elaiya'kimi'ae.

31 Elaiya'kimi afo'amo aki'a Melia'ae. Melia afo'amo aki'a Mena'ae. Mena afo'amo aki'a Matata'ae. Matata afo'amo aki'a Netani'ae. Netani afo'amo aki'a Teviti'ae.

32 Teviti afo'amo aki'a Yesi'ae. Yesi afo'amo aki'a Opeti'ae. Opeti afo'amo aki'a Povasi'ae. Povasi afo'amo aki'a Salamoni'ae. Salamoni afo'amo aki'a Nasoni'ae.

33 Nasoni afo'amo aki'a Aminatapi'ae. Aminatapi afo'amo aki'a Atamina'ae. Atamina afo'amo aki'a Anai'ae. Anai afo'amo aki'a Hesaloni'ae. Hesaloni afo'amo aki'a Pelesi'ae. Pelesi afo'amo aki'a Yuta'ae.

34 Yuta afo'amo aki'a Ye'kopu'ae. Ye'kopu afo'amo aki'a Aisa'ki'ae. Aisa'ki afo'amo aki'a Epalahamu'ae. Epalahamu afo'amo aki'a Tela'ae. Tela afo'amo aki'a Neho'ae.

35 Neho afo'amo aki'a Sela'ki'ae. Sela'ki afo'amo aki'a Leo'ae. Leo afo'amo aki'a Pele'ke'ae. Pele'ke afo'amo aki'a Epe'ae. Epe afo'amo aki'a Sela'ae.

36 Sela afo'amo aki'a Kenani'ae. Kenani afo'amo aki'a
Apa'kasati'ae. Apa'kasati afo'amo aki'a Semi'ae. Semi
afo'amo aki'a Noa'ae. Noa afo'amo aki'a Lame'ka'ae.
37 Lame'ka afo'amo aki'a Metusala'ae. Metusala afo'amo
aki'a Ino'ku'ae. Ino'ku afo'amo aki'a Yaleti'ae. Yaleti afo'amo
aki'a Mahalaleli'ae. Mahalaleli afo'amo aki'a Kenani'ae.
38 Kenani afo'amo aki'a Inosi'ae. Inosi afo'amo aki'a Seti'ae.
Seti afo'amo aki'a Atamu'ae. Atamu afo'amo aki'a Anumaya
Koti'ae.

4

Sata'a Yisasina ano avataka hu'nea ke.

1-2 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a Yisasi aipafi
havaite'nikeno Yisasi'a Yotani li ne'ataleno ne'vikeno Fate
Akufa Avamu'amo'a vaya o'mai'a ka'me aupalika avaleno
uno atalekeno aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano hea
afina (40 afina) ne'ya o'neno mai'nikeno Sata'a Yisasife
“Hao'otake kava ho.” huno ano avataka hu'ne. Ano
avataka huke huke huketekeno Yisasi'a ne'ya o'ne'nea yafe
ani kana'a hano hutekeno lusi aka le'ne.
3 Aka nelekeno Sata'a Yisasife inake he “Kakaeya Anu-
maya Koti mafa'ne mai'ne'kaefena ma yafafe hapaikeno kai
hame'ya maya hamalese.” nehe.
4 Nehikeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake huno hapai'ne
“Anumaya Koti avopi kemo'a inake hu'ne
‘Vaya'moki ne'ya'ake nesayana kanale hu'a mai ya o'alikae.’
huno kamale'neane.” hu'ne.
5 Nehikeno Sata'a Yisasina avaleno hanale ate'neno
makale'a mi'ko ma mopale hane'nea no kuma'yaka'ae
afeno'ya'ae aveli'ne.
6 Aveliteno Sata'a Yisasife inake nehe “Mani mi'ko kanale
konakali ya hane'nea kumana yakaisana lo'kiya'ka kamikoe.
Ani mi'ko kava yakai lo'kiya nakaeya yanake'na mako ve'ka
amikoe hu'na hisoana afa'a amikoe.
7 Kakaeya nakaeyate e'ka ape hu'ne'ka nakaeyafe kakesa
afi'ka ‘Ala ne'ni mai'nane’ hu'ka naki ali'ka asaka hisanana
lo'kiya'ka kamikoe.” nehe.
8 Yisasi'a anona'a ke'ale inake nehe “Anumaya Koti ke
kamale'naya kemo'a inake hu'neane
‘Anumaya Koti'kamofe akaeya mako'ke'ake ala mai'ne
nehu'ka akaeyate'ke kakesa afifi nehu'ka aki ali'ka
asaka nehu'ka akaeya'ke a'kame ne'male'ka ali'ya'a
aleo.’ huno hu'neane.” huno hapai'ne.
9 Nehikeno Sata'a Yisasina Yelusalemu avaleno ala mono
no'mo akofetule haino ha'ko'ya vai'nea yate ate'neno
inake huno hapai'ne “Kakaeya Anumaya Koti mafa'ne
mai'ne'kaefena ma no'mo akofetuleti asaka hulavi'ka
mopafi laveo.

10-11 Anumaya Koti avopi kamale'naya kemo'a inake hu'neane
‘Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo anaka'ae kava huteo huno hupatesike'a eli'e'a kanale ya hu'a yakaikate'nisake'ka asaka hulavisanana apaya akusale kavale'a asaka hisakeno mako yafatena kaiya ano lo o'akaiye.’ huno hu'ne.” nehe.
12 Nehikeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake he “Anumaya Koti ke kamale'naya avopi kemo'a inake hu'neane
‘Kakaeya Anumaya Koti'kamo'a ala'kamona a'ka avataka oho.’ huno hu'neane.” nehe.
13 Nehikeno Sata'a fate fate yate Yisasina ano avataka huketeno ne'ataleno “Mako afina ete'na a'na avataka hisoane.” huno akeva mai'ne.

Yisasi'a ali'ya'a aepa nehe.

14 Yisasi'a Fate Akufa Avamu'mo lo'kiya'ae Kalili ekeno akaeya avake'amo'a mi'ko ani kopi uneno hu'ne.
15 Mi'ko afina mono no'yaka'apifi alino apaya hike'a mi'ko vaya'moki akaeya ke afite'a aki'a ali'a asaka hu'nae.

Nasaleti vaya'moki Yisasina apa'kame'ya ami'nae.

16 Yisasi'a Nasaleti aise ya mai'neno kosino ala hu'nea kumate uno mi'ko Sapati afina nehea kava huno mono nopi haino Anumaya Koti ke hapalikefe hetino mai'ne.
17 Hetino mai'nike'a Anumaya Koti aune ve'kamo'a Aisaiya'a kamale'nea avona ali'a amikeno va'kaleno kahau ano ake'neana ani kemo'a make hu'nea ke ake'ne.
18 “Anumayamo Fate Akufa Avamu'amo'a nakaeyapi mai'ne. Mai'nikeno ‘Afeno ya'api o'male vaya'aite kanale ke u'ka hapapaiyo.’ huno lo'kiya'a namiteno hunateke'na e'noe. Hunateteno ma ke hu'ka hapapaiyo huno hu'ne ‘Nofi hulapatesaketapa mai'nisaya vayana kalu helapatesuketapa meni ataletapa afa'a ukae. Lapa'kaeya lapaulaka apalo hu'niketapa no'akaya vayana meni lapaulaka aketapa aya'ketapa akeo. Kame vaya'apimoki ali'a hao'otake kava hupate'naya kava'apimo'a nofi hupate'nea vaya'aife kalu helapate'noki afa'a veo.’ hu'na hisoa yafe hunateke'na e'noe.
19 Anumayamo kanale kana'a fole ai'nea yafe'ae ‘Ke ali'ka u'ke'ka hu'ka hapapaiyo.’ huno hunateke'na e'noe.” huno hu'neane nehe.
20 Huteno Yisasi'a ani hapalea avona aino a'kanileteno kava ve'ka amiteno mopale uno ne'maike'a mi'ko ani mono nopi mai'naya ve a'nemoki Yisasitekake aulu nehae.

21 Aulu nehakeno inake huno hapa'nepaiye “Meni
lapa'kesafati ne'afikeno mani Anumaya Koti kemo'a fole
aino ne'ya'a alitekeno lamake nehiketapa afi'nae.”

22 Inake hea yafe lusi amuse nehu'a Yisasi aki ali'a asaka
nehu'a kanale ke Yisasi avayafati hea yafe apa'kesa afikete'a
inake nehae “Hana'ya huno'ae? Akaeya Yosefe mafa'ne
o'mai'nife?” hu'a nehae.
23 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe “Lamake
lahapa'nepauve lapa'kaeya nakaeyafe ma ke hutapa hukae
‘Tota ve'kamoka kakai'ka kakufa ali'ka kanale huketa
akeno. Kapaneamu kumate hu'nana kava hu'ka male
kakai'ka kumate'ae huketa akeno.’ hutapa hukae.

24 Hukaya'maki nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve
mako Anumaya Koti ke hapa'nepaiya ve'kamo'a akai'a
kumate vaya'aipi ke nehiseana ‘Anumayamo ali'ya ve'kamo
keki afiketao.’ hu'a ohukae.
25-26 Lamake hu'na lahapapauve a'ke'ainaka Ilaiya'a
mai'nea kanalena aole'ae mako'ae kafuki (3 kafu) naya
mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke'a alea
i'ka (6 i'ka) ko o'aike'a ani Isaleli koteka mai'naya vaya'moki
ne'ya'api o'maleke'a lusi apa'kate'ne. Ani afina mi'ko kaite
a'neyaka Isaleli koteka mai'nayanaki Anumaya Koti'a aune
ve'ka'a Ilaiyana ani kaite a'neyaka'aite hu o'ate'neanaki
mako kumate aote mai'nea kaite ate Salefati kuma'mo ala
aki'a Saitoni mai'nea ate hutekeno u'ne.
27 Ani kava huno a'ke'ainaka Ilaisa mai'nea afina fuko'ya
apa'ke'nea vaya Isaleli koteka mai'nayanaki ani vaya'aipina
mako'ke ve'ka'api alino kanale hu o'ate'neanaki mako alu
koteka ve'kake aote mai'nea ve'ka Nemanina Silia mai'nea
ve'kake alino kanale hute'ne.” huno Yisasi'a nehe.
28 Nehike'a ani ke afite'a mi'ko ani mono nopi mai'naya
vaya'moki lusiya hu'a ke ne'ne'a apaipa afi'a haviya nehae.
29 Lusi ke ama'kite'a heti'a Yisasina atafa hute'a avale'a
ma'aileka ne'ate'a avale'a u'a hai'nae. Ani kumana avimate
kati male'naya kumatenake'a “Ani avimatekati uta alita
ako'ya faitalekaune.” hute'a avale'a anileka u'nae.
30 Nehaya'maki Yisasi'a mi'ko vaya'ai folakapakati ako
apataleno aluleka u'ne.

Yisasi'a Sata afe mako ve'kamo aipafati alino atale'ne.

31 Yisasi'a Kalili hane'nea kumate Kapaneamu lavi'neno
Sapati afina mi'ko ve a'ne'aina Anumaya Koti ke alino apaya
nehe.
32 Alino apaya nehike'a afeana akaeya kemo'a aki
hane'nea ve'kamo nehea kekana huno hike'a lusi apamo'yo
ai'nae.

33-34 Ani mono nopi mako ve'ka Sata afe'mo'a aipafi mai'nea ve'ka mai'neno avo avo nehuno kalafa ne'kano inake nehe "Hae Yisasika Nasaleti ne'moka na ya hulatesana yafe e'nane? Lakaeya laha'ka falilatekefe e'nape? Nakaeya kakaeyafe ako afi'noe. Kakaeya fate akufa ve'ka Anumaya Koti'a hukate'nea ve'ka mai'nane." nehe.
35 Nehikeno Yisasi'a lo'kiya kefati ani Sata afe kanoe inake nehe "Ke ohu'ka mani ve'kamo aipafakati atale'ka ako uvo." nehikeno ani Sata afe'mo'a mi'ko vaya mai'naya folakapi asaka huno alino ako'ya fai ne'ataleno mako'ae alino haviya huo'ateno ani ve'ka ne'ataleno u'ne.
36 Vike'a mi'ko vaya'moki ani ya ne'ake'a lusi ke hu'a imafi mafi nehu'a inake nehae "Ma ke hu'nea ke na akufa ke? Akaeya lusi lo'kiya'aleti Sata afe ke hapa'nepaike'a ke'a afi'a a'kame male'a vaya aipafati atale'a u'nae." hu'a nehae.
37 Nehike'a Yisasi'a hea avake'amo'a mi'ko kumate kumate uneno hike'a afi'nae.

Yisasi'a Saimoni a'mo ita'amo kali alino kanale hute'ne.

38-39 Yisasi'a ani mono nona ataleno Saimoni nopi hai'ne. Saimoni a'mo ita'amo'a lusi amu'ko kali ali'nike'a Yisasife "E'ka amu'ko kali'a ali'ka atalo." hu'a ke nehakeno ani a'mo haute uno ani amu'ko kali ke ne'ama'kikeno ani kali'amo'a ne'atalekeno makale ani a'mo'a hetimaleno ne'ya kano apami'ne.

Yisasi'a nesu kali vaya alino kanale hupate'ne.

40 Ani afinana yakemo'a lavino falekefe nehike'a ani kumate vaya'moki vaya'api aki'ae aka'ae kali ali'naya vaya'yaka apavale'a Yisasite ete ete hakeno mi'ko mako'ke mako'kete aya malepateno kali'api alino kanale hupate'ne.
41 Kanale hune'apateke'a apaipafati Sata afe'yakamoki apatale'a ne'u'a inake hae "Kakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'nane." hu'a hu'naya'maki akaeyafe apa'kaeya ako afi'nayane "Yisasi'a Anumaya Koti'a apa'kufa alino katisea ve'ka mai'ne." hu'a ako afi'naya yafe Yisasi'a ke apama'kino "Mako'ae ke oheo." huno hapa'nepaiye.

Yisasi'a mi'ko kumate vaya Anumaya Koti ke hapa'nepaiye.

42 Natepati Yisasi'a apataleno vaya o'mai koteka u'nike'a mi'ko vaya'moki kahau ame u'a ake'a fole aite'a inake hu'a nehae "Kakaeya latale'ka o'u'ka lakaeya'ae maiketao." hu'a nehae.
43 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapaiye "Nakaeya Anumaya Koti'a vaya'aite kava yakaipatesea kanale ke mako'ae alu kumate kumate u'ne'na nehu'na hapapaisoe. Anumaya Koti'a ani ali'yatefe hunateke'na e'noe."

44 Inake huteno Yisasi'a mi'ko Yutia koteka vaya'ai mono
nopi uneno nehuno Anumaya Koti ke hapapai'ne.

5

Yisasi'a Pitafe ke hu'ne.

1 Mako afinana Yisasi'a Kenesaleti li'kotu aki'nale
heti'nike'a mi'ko vaya'moki Anumaya Koti ke afikefe a'kalo
a'kalo hu'a ali'a folakapi ate'nae.

2 Ate'nakeno Yisasi'a akeana aole lipi kalelana li
aki'naleka avayu hu'a e'a male'nakeno ake'nike'a faya
lu'konako ne'male'a maiya vayana ani lipi kalefati atale'a
faya lu'konako ku'api sese nehae.

3 Sese nehakeno Yisasi'a mako lipi kale Saimoni kalefi
haino mai'neno inake he "Saimonika li aki'nalekati aise'a
lipi a'ka atufakeno vino." huno hapaiteno Yisasi'a ani lipi
kalefi faitopale mai'neno mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'aina
Anumaya Koti ke hapapai'ne.

4 Hapapaiteno Saimonife inake he "Lipi kale'ka ali'ka li
folakapi a'ka atufa'ka kotu aulaka'afi lu'konako'ka atale-
sanakeno lavinake'ka faya hekane." nehe.

5 Inake nehikeno Saimoni'a Yisasife inake he "Ala
Nenao lakaeya ako meni hani'ainaka eta faya lu'konako
male'nona'maki faya mako'ke'a ohe'nonakeno koti'ne.
Ohe'nona'maki kakaeya hana kele a'kame male'na
lu'konako malekauve." nehe.

6-7 Ani lu'konako lipi malayana nesu faya'yakamoki hai'a
havaite'nakeno lu'konako ku'mo'a kana'ake huteno aino
a'kano'kanu hukefe hike'a mako lipi kalefi apa'kaeya'ae
lo'ka'a ali'ya ne'alea vayafe apayateti avame'name nehu'a
"Etapa laha'maeyo." hu'a hake'a e'nae. E'a ani aole
lipi kalelapina faya ali'a malayana havaiteteno kana'ake
hike'ana ani lipi kalelana a'ana lapa'kanesa'a kava hu'na'ae.

8 Saimoni Pita'a ani kava aketeno Yisasi aiyafi ape hu'neno
inake he "Anumayamoka nakaeya hao'otake kava nehoa
ve'ka mai'noki nakaeya natale'ka uvo." nehe.

9 Saimoni'ae lo'ka'a mai'naya vaya'ae faya ali'a male'a
havaite'naya yafe lusi apamo'yo ai'nae.

10 Saimoni'ae lo'ka'ana ali'ya ne'ali'a ve'kalana Sepeti
mafa'nela Yemisi'ae Yoni'ae ani kava hu'ana ana'kaeya'ae
anamo'yo ai'na'ae. Anamo'yo ne'ai'akeno Yisasi'a Saimonife
inake he "Meni koli oheo. Faya lu'konako male'ka faya
hana avamete ani kava hu'ka meni Anumaya Koti'a akola
maisaya apavamu apamisea yafe vaya apavalekane." nehe.

11 Nehike'a lipi kale ali'a u'a kahaepateka malete'a mi'ko
ya'api ne'atale'a Yisasi a'kame ne'vae.

Yisasi'a fuko'ya ake'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

12 Inaki mako afina Yisasi'a mako ala kumate mai'nikeno
mako ve'ka fuko'ya'mo'a akufa alino hayaki'nea ve'kamo'a
mai'neno Yisasina aketeno akaeyate ape hu'neno inake
hu'ne "Anumayamoka kahaisike'kaefena nakaeya ako ali'ka
kanale hunatanine." nehe.
13 Nehikeno Yisasi'a ayana aya huno akufale ame ali'neno
inake he "Nakaeya ne'nahaiyanakeno kakufamo'a meni
kanale huke." nehikeno makale'a kali'a hano hute'ne.
14 Hano hutetekeno Yisasi'a inake huno ha'nepaiye "Ali'na
kanale hukate'noa yafe mako ve'ka ha'opai'ka mono nopi
kava ve'kale ukeno kakufa valava kano kaketesike'ka
mi'ko vaya'moki kali'ka ali'na kanale hukate'noa ke afisae
hu'kaena kakaeya Mosese'a a'ke'ainaka hapapai'nea kava
hu'ka 'Ma ya Anumayamoteka ameo.' huno hu'nea ya meni
amisanake'a mi'ko vaya'moki 'Kali'ka hano hu'ne.' hu'a
hisae." huno lo'kiya kefati ke hau'ne.
15 Hapai'nea'maki kali'a alino kanale hute'nea
avake'amo'a uneno hike'a nesu vaya'moki afite'a "Akaeya
ke ne'afisunakeno kaliti alino kanale hulateseafene." hute'a
e'nae.
16 E'naya'maki Yisasi'a nesu afina apataleno vaya o'mai
aupalika uno mai'neno Anumayamoteka ke huno afike afike
huno mai'ne.

Yisasi'a aiya aya avayu hu'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

17 Inaki mako afina Yisasi'a alino apaya nehike'a mi'ko
Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya
vaya'ae Yelusalemuti'ae mi'ko Kalili no kumateti'ae Yu-
tia no kumateti'ae anile e'a haute faitopale mai'ne'a
afi'nae. Afi'nakeno Anumaya Koti lo'kiya'amo'a Yisasi'ae
hane'nikeno ani lo'kiya'aleti kali vayana alino kanale
hune'apate.
18-19 Mako vaya'moki mako ve'ka sifanafi hipo'ya alili'a
e'nae. Ani ve'ka aiya aya ayamufa avayu hulavi'nikeno aya-
mufamo'a lo'kiya o'malekeno mi'ko afina havano ne'maiya
ve'ka sifanafi atete'a Yisasite avale'a mai'nea nopi hai'a
amete atekefe nehaya'maki nesu vaya ani nopi mai'a
kilipa'nake'a ani kali ve'ka ali'a haisaya kana o'malake'a
ani kali ve'ka ali'a ohai'a atale'a no'kato'mule hai'a mako
yosa ali'a asaka humale'ne'a mani kali ve'ka mi'ko ve a'ne
mai'naya folakapi atalakeno lavino Yisasi amete ai'ne.
20 Ai'nikeno Yisasi'a aketeno inake huno akesa afi'ne "Ani
ve'ka avale'a e'naya vaya'moki nakaeya ke afi'a apaipafi
male'nae." nehuno kali ve'kaena inake nehe "Vaya'nimoka
hao'otake kava hu'nana kavafe ako kahaove katove nehu'na
naipa falu yapati ali'na atalekatoe."

21 Hike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono
ke ne'afea vaya'ae ani Yisasi'a hea ke afite'a apaipafi
inake hu'a nehae "Ma ve'ka Anumaya Kotife huno haviya
hune'atea ve'ka akaeya nala'ae? Mako ve'kamo'a hao'otake
yafe ako kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na
atalekatoe huno hisea lo'kiya'a o'male'nea'maki Anumaya
Koti'a akai'ake hao'otake yafe ako kahaove katove nehuno
aipa falu yapati havi ya'ka ako ali'na atalekatoe huno hisea
lo'kiya'a hane'ne." hu'a nehae.
22 Nehakeno Yisasi'a ako afea apaipa apa'kesa afiteno
ke'apile inake huno hapapai'ne "Na kava hiketapa lapa'kesa
afitapa lapa lapa ne'aiye?
23 Nakaeya ne'aloa ali'yana hana ali'ya'mo'a ala kana'a
hane'ne? 'Hao'otake kava hu'nana yafe ako kahaove katove
nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe.' hu'na hoa
ali'ya'mopi 'Kali'ka ako ali'na kanale hukatoki sifana'ka
alite'ka heti'ka uvo.' hu'na hoa ali'ya'mo'ae?
24 Ina yafe nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea ve'kamo'na mopale mai'ne'na hao'otake yana
kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atale-
soa lo'kiya'ni hane'nea yafe lapa'kaeya afitapa halesaya
yafe mako kava hu'na lapavelikoe." nehuno aiya aya
avayu hulavi'nikeno lo'kiya'a o'male'nea ve'kae inake nehe
"Nakaeya kaha'nepauki heti'ka sifana'ka alite'ka no'kaleka
uvo."
25 Nehikeno makale'a ani ve'kamo'a ve a'ne'ai folakapati
he'netino hava'nea sifana'a aliteno no'aleka ne'uno Anu-
maya Koti aki alino asaka hume hume u'ne.
26 Ne'vike'a mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'moki lusi
apamo'yo aike'a lusi koli hute'a Anumaya Koti aki ali'a
asaka nehu'a inake nehae "Meni afina fate akufa lo'kiya ya
ne'akone." hu'a nehae.

Yisasi'a Livaefe "Na'kame eno." huno ke nehe.

27 Anile apataleno ne'uno mako ve'ka aki'a Livae'a ku-
maya'ya nehuno vaya apa'kufaleti ta'kesi moni alilitata
nehea ve'kakeno ofisi no'ale faitopale mai'nikeno Yisasi'a
ani ve'ka aketeno inake nehe "Kakaeya na'kame eno."
28 Nehikeno Livae'a mi'ko ya'a ne'ataleno Yisasi a'kame
ne've.
29 Livae'a no'afi Yisasina lusi ne'ya ka ne'ateke'a mi'ko
vaya apa'kufaleti ta'kesi moni ali'a u'e'a nehaya vaya'ae
mako vaya'ko'ae Yisasi'ae lo'ka'a ani ne'ya ne'nae.
30 Ne'nake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a
hapa'nepaiya vaya'ae Yisasi ke ne'afea anaka'aife hikalu ke
nehatake'a inake nehae "Na'ya hiketapa lapa'kaeya vaya

apa'kufaleti ta'kesi moni ali vaya'ae hao'otake kava nehaya
vaya'ae ne'ya ne'nae?" hu'a apafine'kae.
31 Apafine'kakeno Yisasi'a inake huno ke anona'apile
hapapai'ne "Kali'api o'male'nea vaya'moki Tota ve'kale
no'vaya'maki kali vaya'mokike Tota ve'kale ne'vae.
32 Nakaeya alakepa vaya'aife e'na 'Lapaipa aitapa yahae
heo.' hu'na ke hukefe o'me'noa'maki nakaeya e'noana
hao'otake yapi mai'naya vaya'aife 'Lapaipa aitapa yahae
heo.' hu'na ke hisoa yafe e'noe." nehe.

Ne'ya mosi kavafe hu'ne.

33 Nehike'a ani vaya'moki inake hu'a Yisasife nehae "Yoni
ke ne'afea vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ne'ya
mo'nesea'maki kakaeya ke ne'afea anaka'moki ne'ya mi'ko
kanafi ne'nae." hu'a nehae.
34-35 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye "Mako
ve'kamo'a a'a aliteno yake yaka hema kiseate vaya'amoki
u'a ani ve'ka'ae mai'nisayana ani vaya'moki ne'yana
mo'nesife? He'e mo'osikae. Mo'osikayanake'a henaka'a ani
a ali'nea ve'ka kame vaya'amoki atafa hu'a apa'kaeyapati
avale'a atalesakeno apa'kaeya'ae o'mai'nisike'aena inani
afina ne'ya ne yafe 'He'e.' hu'a mosikae." nehe.
36 Yisasi'a avoya kefati inake huno hapa'nepaiye "Mako
ve'kamo'a saufa kenaleti aise ya'a laka huno atafa kena
vala ai'nisea kate maleno ohatike. Maleno hatiseana saufa
kena'a alino haviya huke. Saufa kenaleti aise'a laka huno
atafa kenale maleno hati'niseana mako'ke kava ohuka'ae.
37 Mako ve'kamo'a saufa vaeni nofi alakamo li'a atafa
meme afumo akufaleti alo humale li'kepi ola'kike. La'kino
vaiseana saufa vaeni li'mo'a ano atalaka hisikeno vaeni lina
vale vale huno mopafi asaka hulavisikeno meme afumo
akufaleti alo humale li kena ano atalaka atalako hisikeno
akola haviya huke.
38 Saufa vaeni lina la'kino vaikefe saufa meme afumo
akufaleti alo humale li kepi la'kike.
39 A'nu'ka heteno atu he'nisea vaeni li ne'nea ve'kamo'a
atu ohe'nisea vaeni life nohaiye. Nohaiyanakeno inake nehe
'Atu he'nea vaeni li'amo'ke kanale'ya huno haka'ake nehe.'
hu'ne." Yisasi'a huno hapapai'ne.

6

Yisasi'a Sapati kanamo afo'amo'a mai'ne.

1 Mako Sapati afina Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae
mako kile hoyamo folakapi u'e'a nehu'a Yisasi ke ne'afea
anaka'moki kile kalete'a fali hu'a ne'nae.

2 Ne'nake'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya apa'kete'a
inake hu'a nehae “Sapati kanafi he'e humale'naya kavana
na'ya hiketapa ina kava nehae?” hu'a nehae.
3 Nehakeno Yisasi'a ke anona'apile inake huno apafine'ke
“Lapa'kaeya Teviti'a hu'nea ke hapalitapa o'afi'nafe? Ani
kanafi Tevitina a'kame hu'a u'naya vaya apa'kate'neane.
4 Apa'ka'netekeno Teviti'a Anumaya Koti nopi haino kai
hame'ya maya Anumaya Koti aulakale hane'nea maya
alino ne'ne. ‘Ani kai hame'ya maya afa vaya'moki
o'nekafa Anumaya Koti nopi ali'ya vaya'mokike nekae.’
hu'a he'e humale'nae. He'e humale'naya'maki Teviti'a
afa'a alino ne'neno a'kame hu'a u'naya vaya'ae apamike'a
ne'nae. Lapa'kaeya inani kava hu'nea ke hapalitapa afi'nafi
o'afi'nae?” nehe.
5 Yisasi'a inake nehe “Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka
vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na Sapati kanalena yakai'noa
afo'amo'nae.” nehe.

Yisasi'a aya fali'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

6 Mako fate Sapati afina Yisasi'a mono nopi haino mono
ke hapa'nepaino akeana mako aya lamaka'a fali'nea ve'ka
ani folakapi mai'ne.
7 Mai'nike'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mako mono
hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae “Yisasi'a hao'otake kava
nehe.” hu'a hisaya yafe kahau a'a akekefe “Yisasi'a Sapati
kanafi ani kali ve'ka alino kanale hutesifi hu o'atesifi?” hu'a
Yisasina amata hu'a mai'nae.
8 Amata hu'a mai'naya'maki Yisasi'a ako ani vaya'moki
ne'afea apaipa apa'kesafi ako afiteno ani aya lamaka'a
fali'nea ve'kaena inake huno hapai'ne “Kakaeya ani
vaya'moki folakapi heteo.” hikeno ani ve'ka heti'ne.
9 Hetino mai'nikeno Yisasi'a amata hu'naya vayafe inake
nehe “Mako ke hu'na lapafikekefe huki afeo. Sapati
kanaena Anumayamo kemo'a na'yane ke nehe? Sap-
ati kanafi vayana alita kanale hupatesupi alita kanale
huo'apatesune? Sapati kanafina vayana apaya huta
apa'kufa alita katisupi hapaesunake'a falisae? Lapa'kaeya
na lapa'kesa ne'afe? Anumayamo kemo'a na'yane ke hu'ne.”
huno apafine'ke.
10 Mi'ko vaya'moki apaulakaleka akeme uneno nehuno
ani aya fali'nea ve'kae inake huno hapai'ne “Kakaeya kaya
ali'ka api aiyo.” hikeno alino api ne'aikeno ako kanale
hute'ne.
11 Ayana kanale hike'a ani vaya'moki akete'a lusiya hu'a
apaipa kafa neha'a “Yisasina na kava hutesune?” hu'a
nehae.

Yisasi'a nayatala'a hano huteno naiyalekati aole alea vaya akae ke ne'afea anaka hapalimale'ne.

12 Mako afina Yisasi'a Afo'amoteka afikekefe avimapi hai'ne. Ani hani'ainaka akola Anumayamoteka afike afike nehutekeno ko alino hale'ne.
13 Ko alino ha neleana akaeya ke ne'afea anaka'aife ke hike'a e'nae. Akeno ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea vayana le'kanapaiteno "Nakaeya ke ne'afike'na ali'ya'nile hulapatesoa vaya (Aposolo vaya) maiyo." huno hupate'ne.
14-15 Ani ke'a ne'afea anaka'moki apa'ki'a Saimoni'ae ve'kamo aki Yisasi'a Pita'ae huno ate'ne. Etalu'a Saimoni akana'amo'ae Yemisi'ae Yoni'ae Filipi'ae Patalomiu'ae Matiu'ae Tomasi'ae Yemisi'a Alafiasi mafa'ne'ae Saimoni'a mako aki'a Seloti'ae.
16 Yutasi'a Yemisi mafa'ne'ae Yutasi Isa'kalioti'a akaeya henaka'a Yisasina akesi huno kame vaya'aina avaleno apamisea ve'kae.

Yisasi'a nesu ve a'ne alino apaya hu'nea ke.

17 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae lavino mako otu kumate heti'ne. Mako'ae nesu vaya akaeya ke ne'afea ve a'ne ali'a atalu hu'naya yate e'nae. Ani vaya'moki mi'ko Yutia kotekati ne'e'a Yelusalemuti ne'e'a hake li'mo aki'nale hane'nea kumatalana Taiyati'ae Saitoniti'ae e'a mai'nae.
18 "Yisasi ke afitesunakeno kaliti alino atalese." hu'a e'a mai'nakeno Sata afe'mo'a apaipafi mai'nea ve a'ne mai'nakeno Yisasi'a ani Sata afe hafai ne'ataleno alino kanale hupate'ne.
19 Yisasi aipafati lo'kiya'a fole hinake'a mi'ko vaya'ai kali alino kanale hupatea yafe mi'ko e'naya ve a'nemoki apaya akaeya akufale ame'ko hukefe nehae.

Yisasi'a amuse hisaya ya'ae avilesaya ya'aefe hu'ne.

20 Yisasi'a akeno asaka huno akaeya ke ne'afea anaka'aiteka ne'apa'keno inake nehe lapa'kaeya mi'ko afeno'yatapi o'male vaya'mokitapa Anumaya Koti kava yakailapate'nea yafe amuse heo.
21 Lapa'kaeya meni lapa'ka'nelea vayana henaka'a ne'ya netapa lapamu hisaya yafe amuse heo. Meni aviletapa mai'naya vayana henaka'a kiki hisaya yafe amuse heo.
22 Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na na'kame ne'malaya yafe vaya'moki apaipa kafa lusiya hu'a henelapate'a lahapafai ne'atale'a kamuke nelahapau'a lapa'ki a'a "Havi ya mai'nae." hu'a hisayana lapa'kaeya ani afina lusiya hutapa amuse heo.

23 Ani kava hulapatesaya afina ko'ku'napi ala miya alisaya
yafe lapaipamo'a kanale nehinaketa amuse heo. Ali'a
haviya hunelapataya vaya'ai apa'kinakomoki a'ke'ainaka
inani kava hu'a Anumaya Koti aune vaya ali'a haviya
hupate'nayanake'a meni mafa'ne'apimoki'ae lapa'kaeyate
ani kava nehae.
24 Nehaya'maki avo'neo nesu moni afeno male'naya
vayana maitapa halove hu'netapao. Lapaipa alitapa falu
hisaya yatapi hai ali'nae.
25 Avo'neo meni ne'ya netapa lapamu nehaya vayana
maitapa halove hu'netapao. Henaka'a lapa'kana lekaiye.
Avo'neo meni kiki nehaya vayana maitapa halove
hu'netapao. Henaka'a lapahautakitapa lusi avi lesaya
ya va'yi huke.
26 Avo'neo mi'ko vaya'moki lapa'ki ali'a asaka nehisayana
lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao. A'ke'ainaka
apa'kinakomoki ani ya hu'a apa'ke'atike apaune vaya'ai
apa'ki ali'a asaka hu'nayane.

Kame vayatapena lahapau lapayamopafati lahapaino.

27 Nakaeya ke afisaya vaya'mokitapa kame vayatapimok-
ife lahapau lapayamopafati lahapaino. Apaipa kafa helap-
ate'naya vaya'aina kanale kava hupateo.
28 Vaya'moki lapa'kaeya ali'a haviya hulapatesaya
vaya'aina “Anumaya Koti'a lapa'kaeya amuse ya lapamise.”
hutapa heo. Hu'a haviya hune'kataya vaya'aife “Hapa'mao.”
hu'ka Anumayamoteka ke hu'ka afiko.
29 Mako ve'kamo'a kakalametale kamakisike'kaena “Mako
kaya nakalametale'ae namakeo.” hukeno kamakino. Mako
ve'kamo'a ala yasi siota'ka alisike'kaena mako kakufale
siota'ka'ae afa'a ameo.
30 Mako ve'kamo'a “Mako ya'ka nameo.” nehisike'kae ani
ve'ka afa'a ameo. Kakaeya ya kumaya ali'nea ve'kae “Ete'ka
nameo.” hu'ka oho.
31 Mako vaya'aife “Ma kava hunateo.” hu'ka hisana
kavana kakaeya'ae alu vayana ani kava hupato.

32 Vaya'moki apaipafati lapa'kaeyafe nehapaisea vaya'aife
lapa'kaeya'ae ani kava hutapa apa'kaeyafe lapaipafati laha-
pau'kea'maki ani kava hisaya yatena na akufa amuse ya
alikae? Amuse ya alaki o'alikae. Hao'otake kava nehaya
vaya'moki'ae ani kava hu'a apa'kaeyafe apaipafati hapaiya
vaya'aife nehapaiye.
33 Inaki kanale kava hulapate'naya vaya'aina ani kava
hutapa anona'a kanale kava hupatesayana ani kavana afa
yanaki hana'ya hutapa amuse yana alikae? He'e amuse

yana alaki o'alikae. Hao'otake kava nehaya vaya'moki'ae
ani kava nehae.
34 Inaki "Eteno namisea yanake'na mako ve'ka yo'ka
amikoe." hutapa hisayana afa yanaketapa hana amuse ya
alikae? He'e amuse ya o'alikae. Hao'otake kava nehaya
vaya'moki'ae mako'ke akufa ya alisaya yafe hao'otake kava
nehaya vaya'api yo'ka ne'apame.

35 Ina kava nehaya'maki lapa'kaeya kame vayatapi la-
paipa apamitapa kanale kava hupateke hupateke hutapa
maiyo. Lapafikesaya yafe "Eteta anona'a mako ya
o'alikune." lapa'kesa o'afitapa hapaisea ya yo'ka apameo.
Ina kava hisayana henaka'a Anumaya Koti'a ala ya anona'a
lapamisiketapa ko'ku'napi mai'nea Anumaya Koti mafa'ne
anaka'a maikae. Hao'otake kava nehaya vaya'ae Anu-
maya Koti'a kanale ya hupate'nea yafe amuse ohu'naya
vaya'ae Anumaya Koti'a aipamo'a falu huno hapane'maeye.
Lapa'kaeya ani kava hisayana Anumaya Koti mafa'neyaka'a
maikae.
36 Yisasi'a inake nehe "Afotapimo'a hau hunelapatea kava
hutapa lapa'kaeya'ae vayafe lahapau hupateo."

37 Vayatapimokife "Ina akufa kava hana ve'ka mai'nane."
hu o'apateo. Ani kava hu o'apatesayana Anumaya Koti'a
lapa'kaeya'ae "Ina akufa kava nehana ve'ka mai'nane." hu
o'katekaiye. Vayatapi kake hu o'apatesayana Anumaya
Koti'a ani kava huno lapa'kaeya'ae kake hu olapatekaiye.
Hao'otake kava hulapate'nea ve'kae "Ako kahaove katove
nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe." hutapa
hisakeno'aena Anumaya Koti'a akaeya'ae hao'otake yatape
"Kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalека-
toe." huno huke.
38 Vayatapi kanale ya apamisakeno Anumaya Koti'a ani
kava huno kanale yana lapamike. Kutapifi ailapatesikeno
kutapimo'a havaiteteno alilavimo avamete lapamike. Ma
mopale vayatapimokite hupatesaya kavana Anumaya Koti'a
inani avamete'ke lapa'kaeyate'ae ani kava huno anonatapile
lapamike nehe.

39 Mako avoya ke inake hu'ne mako aulaka apo ka'nea
ve'kamo'a mako ani ya huno aulaka apo ka'nea afalufe
"Kana inale male hane'ne." huno ka avelikife? He'e avaleno
viseana aoleka'amokani kelifi'ke asakaulavika'ae.
40 Mako avo nopi mafa'nemo'a alino aya nehea nena
ao'kasekaiya'maki mi'ko alino aya hu'nea ya afino alakepa
huno afiteno alino aya hu'nea ve'kamo'a hu'nea kava huno
mako'ke avamete hu'ana maika'ae.
41 Lakaeya lakaiti laipafi hane'nea ya afiteta alu vayafe
"Hao'otake ve'ka mai'nane." hisuna yafe Yisasi'a inake

nehe “Na'ya hike'ka vaya'kamo aulakafi aise yosa aleto'na hane'nike'ka ne'akana'maki kakai'ka kaulakafi mako ala yosa a'kopakefa hane'nike'ka o'male'ne.” hu'ka nehane?

42 Na'ya hike'ka vaya'kamofe “Kaulakafati yosa atana ali'na atalekauve.” hu'ka nehana'maki kakai'ka kaulakafi mako ala yosa a'kopakefa hane'nike'ka o'ake'ka “O'male'ne.” hu'ka nehane? Kaipafi hane'nea yana ake'ka alakepa ohu'ne'ka ameka kavayaleti kake'atike vakala ke hu ve'ka mai'ne'ka kakai'ka kaulakafati ala yosa a'kopa ali'ka atalete'ka vaya'kamo aulakafi henaka'a kanale ake'ka aise yosa aleto'na ali'ka atalekane nehe.

Havi yosamo'a havi alaka'a ne'aeye.

43 Kanale yosamo'a havi alaka no'aekeno havi yosamo'a ani kava huno kanale alaka'a no'aeye.

44 No'aeya'maki vaya'moki yosa alaka'a akete'a kanale alaka'a hane'niseana “Kanale yosa hane'ne.” hu'a hukae. Lakaeya ako ake'none yu'yu'mo alaka'a mako aufe yosafati alaka'a olaki'nae. Ani ya huno kaimo'a mako aufe yapati no'aeya'maki kanale yosafati'ke ne'aeye.

45 Kanale aipa akesa'ae ve'kamo'a kanale aipa akesa hane'nea yapati mi'ko kanale ke nehea'maki havi aipa akesa'ae ve'kamo'a havi aipa akesa hane'neapati mi'ko havi ke nehe. Vaya'moki apaipa apa'kesafi havaite'nea yana apavayafati ani ke fole ne'aiye.

Aole ve'kala'mokani no ki'na'a yafe hu'ne.

46 Na'ya hiketapa nakaeyafe “Alatimokae Alatimokae.” nehutapae'maki nakaeya hoa ke a'kame no'malae? Ani ke hu'naya ke afa ke nehae.

47 Mako ve'kamo'a nakaeyate eteno ke'ni afiteno a'kame malesaya yafe ma ve'kamo mai au'ava ya'amo lapa'kaeya lapa'kesa afisaya yafe lahapapaisuketapa afikae.

48 Ani ve'ka mako no kikefe nehea ve'kakana hu'ne. Hokoteno keli kafino ema afepi laviteno kemi yosa posi yafa'mo akofetule ani kelifi faiteteno ano alaki huteno no kimale'nikeno lusi ko aiteno li heno ani note e'nea'maki ani ve'kamo'a kanale'ya huno kimale'nea yafe ani nona alino kape ole'ne.

49 Alino kape ole'nea'maki mako ve'kamo'a nakaeya ke afiteno ani kele a'kame o'malesea ve'kamo'a mopa laka'ake mopafi no ki'nea ve'kakana nehe. Ani ve'kamo'a keli ameka kafiteno falu falu posi faiteno no'a kimale'nikeno lusi ko aiteno li heno ani note e'neno makale alino kape letale'ne huno hu'ne.

7

Yisasi'a Lomu ati vaya'aite kava ve'kamo ali'ya ve'ka'amo kali alino kanale hute'ne.

1 Yisasi'a mi'ko ve a'ne'aina ke hapapaiteno Kapaneamu kumapi u'ne.

2 U'nikeno mako Lomu ati vaya'aite kava ve'kamo ali'ya ve'ka'a lusiya huno nehaiya ve'ka ala kali alino ako falikefe nehe.

3 Falikefe nehikeno ani kava ve'kamo'a Yisasi avake'a afiteno mako ala ala vaya Yisasite hune'apateno inake nehe nakaeya hoa ke inake hutapa Yisasife afikeo “Amuse'ka nehuki e'ka ali'ya ve'ka'ni kali'a ali'ka kanale huto huno ke nehe.” hutapa afikeo huno hapa'nepaiye.

4-5 Hapa'nepaike'a Yisasite u'a “Laha'mao.” hu'a ke hu'a afike afike nehu'a inake nehae “Ani kava ve'kamo'a lakaeya Yuta vaya'mokitae lusiya huno nehaikeno mono noti ki-late'nea yafe kanale ve'ka mai'niki afa'a ha'maesanana kanale kava hukane.” hu'a nehae.

6-7 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeya'ae no'ale ako u'a va'yi hukefe nehaya'maki Lomu ati vaya'aite kava ve'kamo'a mako fate vaya hune'apateno inake hutapa heo huno hupateke'a u'a Yisasite e'a inake hu'a nehae kava ve'ka inake nehe “Ala Nenao alaka kahaesike'kaena atalo. Nakaeya kanale ohu'noa ve'kake'ka no'ni'afi esanana kanale o'katekaike'nae ani yafe nakaeya kakaeyate o'u'noki afa'a meni ali'ya ve'ka'nimo kali'aena anilekati ke'ake ne-hisanakeno kali'a kanale hutese hu'nae nehoe.

8 Nakaeya kakaeya'kana hu'na kava ve'ka mai'noe. Nakaeyate kava yakainate ve'ka hanale mai'nike'na nakaeya ani ya hu'na mako ati vaya'aite kava ve'ka mai'noe. Mako ve'kae ‘Uvo.’ hukeno'aena ne've. ‘Eno.’ hukeno'aena ne'e. Ali'ya ve'ka'ni'aena ‘Ina kava ho.’ hukeno'aena ani kava nehe.” huno hu'ne hu'a hapai'nae.

9 Hapaikeno Yisasi'a ani ke afiteno ani ve'kae “Namo'yo ne'aiya ke naha'nepaiye.” huno mi'ko a'kame ne'vaya vaya'aife inake nehe “Lahapa'nepauve alaki mako Isaleli ve'kamo'a ma kava ve'kamo hea kava huno nakaeyafe afino aipafi maleama'a o'ake'noe. Mani ve'kamo'a lusiya huno nakaeyafe afino aipafi male'ne.”

10 Nehike'a hupateke'a e'naya vaya'moki ete'a noteka u'a akayana ani ali'ya ve'kamo kali'a ako kanale hute'nike'a ake'nae.

Yisasi'a mako nahaeya ve'ka fali'neapati alino hetite'ne.

11 Yisasi'a aise kanato'a maikeno mako ala kumate u'neana ani kuma'mo aki'a Neni. Akaeya ke ne'afea anaka'ae nesu ve a'ne'ae lo'ka'a akaeya'ae u'nae.

12 Ani ala kuma keki'ya vekomo kipate uno lava'netake'a
mako fali'nea nahaeya ve'ka ali'a u'a kitekefe ali'a e'nae.
Ani fali'nea ve'kamo ita'amo'a alaki mako'ke mafa'ne'akeno
ita'amo'a koku kena'ae a mai'nike'a ani kumate nesu
vaya'moki ani a'mo a'kame u'nae.
13 Ne'vakeno Anumayamo'a ani ana aketeno lusi hau
nehuno inake huno hapai'ne "Kakaeya kahau netaki'ka avi
lana yana hano hinake'ka avi ole'ka afa'a maiyo." huno
hapai'ne.
14 Inake huno hapaiteno ali'naya sifanale uno atafa
nehike'a ani sifana ali'naya vaya heti'a mai'nakeno Yisasi'a
inake nehe "Ma nahaeyanao nakaeya kaha'nepauki ete'ka
heteo." huno ha'nepaiye.
15 Ha'nepaikeno ani fali'nea nahaeya'mo'a hetimaleno ke
aepa heno ke nehikeno Yisasi'a avaleno ita'amona ami'ne.
16 Amike'a mi'ko vaya'moki lusi apamo'yo aike'a Anumaya
Koti aki ali'a asaka nehu'a inake hu'a nehae "Mako ala
Anumaya Koti aune ve'ka lakaeya folakapi e'ne." nehu'a
"Anumaya Koti'a mi'ko vaya'a apa'kufa alino katikefe
hute'nea ve'ka ako eno mai'ne." hu'a nehae.
17 Yisasi'a ani kava hu'nea kemo avake'amo'a mi'ko Yutia
koteka'ae mako aupalika hane'nea kumate'ae uneno hike'a
afi'nae.

Yoni'a aole ve'kala Yisasite hunate'ne.

18 Yisasi ali'nea ali'ya'mo avakemo'a uneno nehike'a Yoni
ke ne'afea vaya'moki ani avake'a Yonina hapai'nae.
19 Hapaikeno Yoni'a akaeya ke ne'afea vayapati aole
ve'kala ke hike'ana akaeyate a'akeno Anumayamoteka
hune'ateno "Inake hutana afike'ao." huno hanapai'ne.
"Kakaeya ekaiye hu'naya ve'ka mai'napi mako alu ve'kae
akeva maisune hutana afike'ao." huno hanapai'ne.
20 Nehike'ana ani aole ve'kala Yisasite ute'ana in-
ake hu'ana neha'ae Yoni'a li fale ne'apatea ve'kamo'a
hula'ateketa'a kakaeyateka ne'o'ae. Ne'o'akeno "Inake
hutana afike'ao." huno laha'apaiye "Kakaeya ekaiye hu'a
hu'naya ve'ka mai'napi mako alu ve'kae akeva maisune?
huno hu'ne." hu'ana afine'ka'ae.
21 Neha'akeno ani afina Yisasi'a mi'ko fate fate kali
ali'naya vaya alino kanale hune'apateno Sata afe mi'ko
vaya'moki apaipafi mai'nea Sata afe'yakae "Apataletapa
apaipafati veo." huno hupate'ne. Apaulaka apo ka'nea vaya
apaulaka alino kanale hupateke'a ake'a aya'ke'nae.
22 Yoni ke ne'afi'a ve'kala'mokani anona'a ke'anile inake
nehe "Lana'kaeya utana ne'aka'a ya'ae ne'afi'a ya'ae Yonina
inake hutana hapai'ao 'Apaulaka apo ka'nea vaya'moki
apaulaka ake'a aya ne'kae. Apaiya haviya hu'nea vaya'moki
heti'a u'e'a nehae. Afuko'ya apa'ke'nea vaya'yaka eteno

apa'kufamo'a kanale hupate'ne. Apa'kesa a'kanile'nea vaya'yaka ete'a ne'afe. Fali'naya vaya ete'a heti'a mai'nae. Afeno ya'api o'male'nea vaya'moki Anumaya Koti kanale ke'a ne'afe.' hutana hapai'ao.

23 Nakaeya hu'noa kavafe aole apa'kesa afi'a ya o'kalesea vaya'moki lusi amuse hu'a maikae." nehe.

Yonife "Ala ve'ka mai'ne." nehe.

24 Yoni ke ali'ana a'a ve'kalana ako uta'akeno Yisasi'a Yonife inake huno mi'ko ve alave'aina hapa'nepaiye a'ke'ainaka vaya o'mai koteka u'nayana na'ya akekefe u'nae? Mako ve'kamo'a hopakana huno yasimo'a alino uteno eteno nehea ve'ka akekefe u'nafe? He'e ani akufa ya akekefe o'u'nae.

25 Na ya akekefe u'nae? Vaya o'mai koteka mako kanale nale kena havai'nea ve'ka akekefe u'nafe? He'e kanale nale kena havaili'a kanale ne'ya ne'a apamu nehaya vaya'moki vaya o'mai kopaka o'maikaya'maki ala kava ve'kamo kanale no'afi'ke maikae.

26 Lapa'kaeya u'nayana na'ya akekekefe u'nae? Anumaya Koti aune ve'ka akekefe u'nafi? He lamake lahapa'nepauve ani ve'kamo'a mi'ko Anumaya Koti aune vayana apa'kaseno lusi kanale aune ve'ka mai'ne.

27 Ani ve'kaena Anumaya Koti avopi inake huno ka-male'neane
"Afeo nakaeya Anumaya Koti'na ali'ya ve'ka'ni hutesukeno viseana nakaeya ke alino uno hokote'neno visana ka valikatekaiye." hu'a kamale'nayane.

28 Nakaeya lahapa'nepauve Yoni'a mi'ko ma mopafi mai'naya vayana apa'kase'nea'maki mako afa ve'kamo'a Anumaya Kotife "Kava yakainato." huno hisea ve'kamo'a Yonina ako akase'ne.

29-30 Yoni'a hea ke afite'a mi'ko vaya'ae kumaya'ya nehu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi moni ne'alea vaya'moki'ae inake hu'a nehae "He Anumaya Koti ke male male'nea ke alaki lamake ke hane'ne." hu'a nehakeno Yoni'a li falepate'ne. Ani li falepate'nea vaya'moki ani ke nehaya'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'moki'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki'ae Yoni'a li falepatea lina ofale'nayanake'a "Anu-maya Koti ke male male'nea ke lakaeyafe ohu'ne." nehu'a kanale ka apaveli'nea kana apa'kame'ya ami'nae.

31 Yisasi'a inake nehe apa'kame'ya ami'nayanake'na meni afina mai'naya vaya'mokitapaena hana akufa vaya mai'nae hu'na lahapapaisoe?

32 Ma ke hisoa akufa mafa'neyu'kana hutapa mai'nae. Mako mafa'neyu'moki kuma folakapi mai'ne'a mako fate mafa'neyaka'aife make hu'a ke nehae "Lakaeya yave'ya

ne'amakuna'maki lapa'kaeya lapaiya no'ae. Lakaeya avi yakame nehuna'maki lapa'kaeya avi nolae."

33 Yoni'a li falepate ve'ka e'neana ne'ya o'neno nofi alakamo lina o'ne'neanaketapa lapa'kaeya "Sata afe aipafi mai'ne." hutapa nehae.

34 Nehayanaki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na e'na li ne'ne'na ne'ya ne'ne'na nehoanaketapa lapa'kaeya nakaeyafe inake hutapa nehae "Akekeo lusiya huno ne'ya neke neke li neke neke nehea ve'ka eno mai'neno kumaya ya hu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi moni ne'alea vaya'ae hao'otake kava nehaya vaya'ae akaeya vaya'ake mai'nae." hutapa nehae.

35 Nehaya'maki Anumaya Koti a'kame ne'vaya vaya'moki inake hu'a nehae "Anumaya Koti'a aku akesafi hane'nea kavapati kanale yana fole ai'nea yafe vaya'moki alakepa kava nehe." hu'a nehae.

Mako kumai a'mo'a Yisasi aiyale masave falete'ne.

36 Mako Falasi mono ke ne'afea ve'kamo aki'a Saimoni'ae. Saimoni'a Yisasife inake nehe "Nakaeya'ae ne'ya e'ka no." hikeno Yisasi'a uno ne'ya nekefe Falasi mono ke ne'afea ve'kamo nopi haino faitopale mai'ne.

37 Faitopale mai'nikeno mako kumai a ani kumate ne'maiya a'mo'a "Yisasi'a Falasi mono ke ne'afea ve'kamo nopi ne'ya nekefe u'ne." hu'a haya ke afiteno mana'ake masavena havaite'nea ke'ayona aliteno u'ne. Ani ke'ayo alo nehaya yafa'mo aki'a alapasata.

38 Yisasife "Ala ve'ka mai'nane." huteno Yisasi a'kameleka aiyafi ape hu'neno avi nelekeno aunumo'a Yisasi aiyale nelavikeno akai'a ayo'kaleti ano kalopa ne'ateno alino soso hune'ateno mana'ake masaveteti fale ne'ate.

39 Fale ne'atekeno "Ne'ya e'ka no." hu'nea Falasi mono ke ne'afea ve'kamo'a ani ya aketeno inake huno akesa afi'ne "Ma ve'ka Anumaya Koti aune kano mai'nininana aiyale alino soso hune'atea a'mofe ako afinine. Ani a'mo'a lusiya huno hao'otake kava nehea a mai'ne huno akesa afinine." huno akesa ne'afe.

40 Akesa ne'afikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe "Saimonika mako ke kahapaisoe." huno hikeno "Ali'ka laya nehana ve'kamoka nahapaike'na afino." nehe.

41 Nehikeno Yisasi'a inake huno ha'nepaiye aole ve'kala'mokani u'ana moni'a hane'nea ve'kae mako ve'kamo'a "Naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya kina (K100) nameo." hikeno mako ve'kamo'a "Naya aole hano hea kina (K10) namisanaketa'a miya ya huta'a neteta'a henaka'a eteta'a kami'ano." hu'ana ha'akeno anamike'ana ali'ana u'na'ae.

42 Henaka'a ete'ana amisa'a moni'ani hoka'o'anateke'ana
o'ami'akeno "O'namitana atale'ao." nehe. Ani ke hu'nea
yafe hana ve'kamo'a moni ami'nea ve'kae lusiya huno
amuse huno hau ayamopafati hauke huno afike'ne?
43 Afikekeno Saimoni'a inake he "Nakesa afoana ala moni
ali'nea yafe 'Atalo.' huno hute'nea ve'kamo'a lusi amuse
nehuno hau ayamopafati hauke." huno hikeno Yisasi'a
inake nehe "Lamake alakepa ke hane." nehe.
44 Ani ke huteno aino afeleno ani a ake'neno Saimonife in-
ake huno hapai'ne "Kakaeya ani ana ako. Nakaeya kakaeya
nopi oa'maki naiya sese hu o'natanakeno ma a'mo'a akai'a
aunuleti naiya sese hunateteno akai'a ayo'kaleti alino hau
hune'nate.
45 Kakaeya nopi e'na mai'noa'maki nakaeya nakufalena
ali'ka soso hu o'natanakeno ma a'mo'a naiyale eno aluya
huno alino soso hune'nate.
46 Kakaeya afa masaveteti nakenopafina fale
o'natanakeno ma a'mo'a mana'ake masaveteti naiyale
falene'nate.
47 Ani yafe kaha'nepauve ani a'mo hao'otake kava'amo'a
lusiya hu'nea'maki Anumaya Koti'a haove atove nehuno
aipa falu yapati alino atalete'nea yafe lusiya huno hau
ayamopafati hau'ne. Hau'nea'maki aise hao'otake ya'a
hane'nisea ve'ka Anumaya Koti'a ani hao'otake yafe ako
kahaove katove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekatoe
hiseana aise ya'a hau ayamopafati hauke." nehe.
48 Yisasi'a inake huno ani afe ha'nepaiye "Nakaeya
hao'otake kava hu'nana yafe ako kahaove katove nehu'na
naipa falu yapati ali'na atalekatoe." huno ha'nepaiye.
49 Ha'nepaike'a akaeya'ae lo'ka'a faitopale mai'naya
vaya'moki apa'kai'api sumi sumi kefati inake hu'a nehae
"Mani ve'ka hana akufa kano mai'neno'ae 'Hao'otake kava
hu'nana yafe kahaove katove nehu'na naipa falu yapati
ali'na atalekatoe.' ke nehe." hu'a nehae.
50 Nehakeno Yisasi'a ani afe inake he "Nakaeyafe afi'ka
kaipafi male'nana yafe kaku kame ako ali'na katoanaki
kanale kame male'ka kaipa falu yapati uvo." hute'ne.

8

Mako a'neyakamoki Yisasi a'kame u'nae.

1-2 Aise kanato'a maiteno Yisasi'a ala ala kumate'ae
aise aise kumate'ae uneno nehuno Anumaya Koti'a kava
yakaipatesea kanale ke ve a'ne'aina hapapai'ne. Akai'a
ayatala'a hano huno mako kaya aiyalekati aole alea
anaka'a'ae mako a'neyaka'ae akaeya'ae u'nae. A'ke'ainaka
ani a'nemoki apaipafati Yisasi'a Sata afe'yaka alino atalete
kali'api alino kanale hupatete hu'nea a'neyaka'ae Yisasi'ae

lo'ka'a u'nae. Mako ana Malia'a Makatala kumate ane hu'a
nehae. A'ke'ainaka ani a'mo aipafati laya mako kaya'a hano
huno laya mako kayati aole alea Sata afe'yaka Yisasi'a alino
atale'nea ane.
3 Mako a'mo aki'a Yoana'ae Heloti nopi ali'ya kava
ve'kamo ane. Ani kava ve'kamo aki'a Kusa'ae mako a'mo
aki'a Susana'ae. Mako a'neyaka'ae Yisasi'ae lo'ka'a u'nae.
Ani a'neyakamoki Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae
apa'kai'api afenoteti lusiya hu'a hapa'ma'nae.

Mako ve'kamo'a avina ya ha'kale'ne.

4 Mako nesu ve a'ne fate fate kumateti e'naya vaya'moki
Yisasite e'a mi'ko ali'a atalu nehae. Nehakeno Yisasi'a mako
ke avoya kefati inake nehe.
5 Mako ve'kamo'a uno avina ya hoyafi ne'atale. Ataleme
ne'vikeno mako avina ya'amo'a kateka asaka hulavi'nike'a
vaya'moki a'a kasoki atikeno mako avina'a namamoki e'a
ne'nae.
6 Mako avina yama'a yafa akofetule asaka hulavi'nikeno
hake'nea'maki mopa ho'kano o'male'nea yafe li'a
o'malekeno ani avina yana ako vai'ne.
7 Mako avina ya'a aufe kahaumo hu'nea yapi atale'nikeno
aufe kahau'ae makopi hakete'ana aufe kahau'mo'a ano ati
kaekeno haviya hu'ne.
8 Haviya hu'nea'maki mako avina alaka'a kanale
mopafi asaka hulavi'neno hakeno haiteno nesu yate ne'ya
alite'ne. Mako'ke avinamo'a ne'ya'a aliteateka naya mako
kaya'a vaya'ai apaiya apaya hano hea ne'ya (100 ne'ya)
alite'ne huteno Yisasi'a inake hu'ne "Vaya'moka kakesa
hane'ninake'kaena mani hoa ke afeo."

Yisasi'a avoya kefati hu au'ava kava'ae.

9 Nehike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hu'a nehae
"Ani avoya kemo aepa'a hana'ya huno hane'ne?" hu'a
afine'kae.
10 Afine'kakeno Yisasi'a inake he "Lapa'kaeya Anumaya
Koti kava yakailapatesea yafe ke huno fala'kino hane'nea
ke Anumaya Koti'a lapaya hisiketapa afi'naya'maki mi'ko
vaya'moki avoya ke'ake afi'nae. Hapapaike'a afi'naya'maki
ke aepa'a afi'a ha ole'nae. Ake'naya'maki ake'a alakepa
ohu'nae."

Avina ya'mo avoya ke aepa'a huno fole ai'ne.

11 Mani avoya kemo'a aepa'a huno fole aino inake nehe
mani avina ya'mo'a Anumaya Koti kekana hu'ne.
12 Mako kateka asaka hulavi'nea avina ya'mo'a ina kava
hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a Anumaya

Kotiteka apaipa amite'a ali'a lo'kiya o'vai'nisaya'aene nehuno Sata eno ani ke ako alino atale'ne.
13 Yafa mopafi lavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a atafa hute'a amuse nehayanaki hafu'ya'a mopafi olavi'nea yafe alike ataleke vaya mai'ne'a aupa kanafi aise afi'a apaipafi male'nakeno mako ano apavataka huke ya apa'kaeyate ne'eana makale'a Anumaya Koti ke ne'atalae.
14 Mako aufe nofi'mo aepafi lavi'nea avina ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a ne'vakeno aki'ae aka'ae kana ya'mo'aki ma mopafi amuse ya'mo'aki moni afeno ya alisaya ya'mo'ae ano apati'kaeke'a alaka'a ali o'ateno ne'yama'a fole o'ai'ne.
15 Alakepa mopafi lavi'nea avina ya'mo'a nesu yate ne'ya alite'nea kava'mo'a ina kava hu'naya vaya'aife hu'ne. Anumaya Koti ke afite'a ani ke atafa hu'a alaki hu'nakeno apaipamo'a api aino kanale hike'a lo'kiya vai'a mai'ne'a alaka'a aline'ate'a mai'nae.

Kani a'a samofi ai'a ati'kamale'naya ke.

16 Anumaya Koti ke ne'afea yafe Yisasi'a inake huno apafine'ke "Vaya'moki ata kani ate'a samoleti ai'a ati'ka no'malae. Mako hipakapaka kani ate'a no'malaya'maki ata kani ate'a hipa amekake male'nake'a ani nopi hai'aya vaya'moki ani ata kanite'ke e'a ne'akae.
17 Ani kava huno mi'ko fala'ki'nisea ya'mo'a henaka'a eteno fole aike. Vaya'moki mi'ko kesi kava nehaya kavana henaka'a fole aisike'a vaya'moki akekae.
18 Ina kava hisea yafe lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao Anumaya Koti ke afitapa alakepa heo. Mako ve'kamo'a mako ke afi'niseana Anumaya Koti'a mako ke'ae ani ve'ka amikea'maki 'Hai afi'noe.' huno akesa afi'nea ve'ka Anumaya Koti'a 'Hai afi'noe.' hu'nea ya'a alino hafalekaiye." hu'ne.

Yisasi'a akai'a anaka'aife hu'ne.

19 Ani kanalena Yisasi ita'amo'ae akana'amoki'ae Yisasi akekefe e'nayanaki nesu ve a'nemoki akaeyate ali'a atalu hu'ne'a mai'a kilipa'naya yafe Yisasi mai'neate visaya ka'api o'maleke'a ame'ale o'u'a mai'nae.
20 O'u'a mai'nake'a mako vaya'moki inake hu'a Yisasife ha'nepaiye "Ita'kamo'ae kakana'kamoki'ae e'a kumateka mai'ne'a kakekefe nehae." hu'a ha'nepaiye.
21 Ha'nepaikeno Yisasi'a inake huno ke anona'apile nehe "Vaya'moki Anumaya Koti ke afi'a a'kame nehaya vaya apa'kaeya'ke ita'nimoki nakana'nimoki mai'nae." hu'ne.

Yisasi'a yasi kanoe ke nehikeno laka ne'ne.

22 Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae lipi kalefi hai'a
maite'a Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Umakaya aupalika
li aki'naleka viketao.” huno hike'a anileka ne'vae.
23 Ani lipi kalefi ne'vikeno Yisasi'a au'kala kala hikeno
au'kaleno mai'nikeno lo'kiya yasimo'a lusiya huno
ne'alikeno ani lipi kalefina li'mo'a haino havaitesea kava
nehuno ano apati'kakefe hike'a ani lipi falisaya kava hu'nae.
24 Ina kava hea yafe Yisasi'a au'kaleno mai'neapi u'a auna
nehe'a “Kava Nenao Kava Nenao mafi li na'kaiteta ako
falisuna kava nehune.” hu'a hakeno Yisasi'a hetino li'ae
yasi'aefe lo'kiya kefati ke anama'kino inake he “Laka'netana
mai'ao.” huno hike'ana li'ae yasimo'ae ke'a afite'ana kanake
ohu'ana laka ne'na'ae.
25 Li'mo'a kanake ohuno vase huno maikeno Yisasi'a
akaeya ke ne'afea anaka'aife inake he “Nakaeyafe afitapa
lapaipafi male'naya yana hanate atale'nae?” huno hike'a
koli nehu'a apamo'yo ne'ai'a inake hu'a nehae “Ma ve'ka
nala'akino li'ae yasi'ae ke hanapaike'ana akaeya ke afi'ana
a'kame neha'ae.” hu'a nehae.

Yisasi'a mako aneki ve'kamo aipafati Sata afe hafaitale'ne.

26 Henaka'a Kalili li kotu'mo mukakaya falika hane'nea
kumate Kelasa vaya mai'nayateka u'a va'yi hu'nae.
27 Yisasi'a lipi kalefati ataleno li aki'naleka ne'vikeno ani
ala kumate ve'ka akaeyate eno va'yi hu'ne. Mako Sata
afe'yaka akaeya aipafi mai'naya ve'kakeno yatala afina
kena ohavaino nopi ohavano vaya ki ne'apataya yapakake
ne'maiya ve'kae.
28-29 Ani ve'ka ne'ekeno Yisasi'a aepa heno Sata afefe inake
nehe “Ani aneki ve'kafati ako atale'ka uvo.” nehe. Yatala
afina ani ve'ka Sata afe'mo'a atafa huno ne'maiya ve'kake'a
vaya'moki atafa hu'a aiya ayate seni nofiteti kitete'a
ne'ataya'maki ani nofina aino a'kano a'kanu hune'ataleno
Sata afe'mo'a vaya o'mai yapaka avaleno ne've. Ani
ve'kamo'a Yisasina aketeno mopafi asaka huno Yisasi aiyafi
ne'aino ala kekefafati inake he “Yisasika hanale mai'nea
Anumaya Koti mafa'nemoka na akufa kava hunatekefe
nehane? Vae afa'a nakafu kisea kava hu o'nato.” nehe.
30 Nehikeno Yisasi'a inake he “Kaki'ka'a nalakae?” hikeno
ani ve'kamo'a make he “Naki'ni'a Nesu'ya'mo'nae.” he. Sata
afe'yaka nesu yate akaeya aipafi mai'nakeno'ae “Naki'ni'a
Nesu'ya'mo'nae.” nehe.
31 Nehike'a Sata afe'yakamoki lusi ke nehu'a Yisasife inake
nehae “Kakaeya hani yapi ata leke leke nehea kumapi
lahafaiketa o'vino.” hu'a nehae.
32 Nehake'a mako nesu yate afu anaka anile aise
avima'atole ne'ya ne'nake'a ani Sata afe'yakamoki Yisasife
inake hu'a lautau nehae “Mika mai'naya afumoki apaipafi

hulateketa haino.” hu'a hakeno Yisasi'a ani afumoki apaipafi hupateke'a hai'nae.
33 Sata afe'yaka ani aneki ve'kamo aipafati atale'a afuyakamoki apaipafi fale'a haike'a ani afuyakamoki naku naku lavite lavite haya'ya'moki mako muli kapi lavite'a lipi asaka hu'a aite'a li ne'a apamupate'a fali'a hano hu'nae.
34 Fali'a hano hake'a ani afu anaka'aite kava yakai'naya vayana ani afuyaka li ne'a apamupate'a falaya ya akete'a apaune he'a u'a ala kumate mai'naya vaya'ae hoyafi mai'naya vaya'ae “Ina kava hiketa laune heta ne'one.” hu'a hapapai'nae.
35 Hapapaike'a ani vaya'moki u'a hu'nea yana akekefe Yisasite u'nayana Sata afe aipafati hafaitale'nea ve'kamo'a meni akesa ha'kalo hikeno kena'a havaiteno Yisasi aiya'afi faitopale mai'nike'a akete'a koli nehae.
36 Koli nehake'a Yisasi'a hu'nea kava ake'naya vaya'moki “Ina kava huno Sata afe'yaka aipafi mai'nea ve'ka alino kanale hute'ne.” hu'a hapa'nepaiye.
37 Hapapaitake'a mi'ko Kelasa aupalika vaya'moki Yisasife lusi koli haya yafe inake nehae “Lakaeya latale'ka uvo.” hu'a nehae. Nehakeno Yisasi'a apataleno e'neateka ukefe lipi kalefi haino asaka huno ne'maiye.
38-39 Ne'maikeno Sata afe aipafati alino atale'nea ve'kamo'a Yisasife inake nehe “Kakaeya'ae u'na lo'ka'na maisufe?” huno afikekeno Yisasi'a inake he “He'e kakaeya no'kalekake u'ka mi'ko Anumaya Koti'a hukate'nea yana u'ke'ka hu'ka vaya'yaka'ka hapapaiyo.” nehe. Hikeno ani ve'kamo'a mi'ko ala ala kuma'ale uneno huno vaya'aina Yisasi'a hute'nea yafe lusiya huno hapapai'ne.

So'ka ve'kamo a'mafa'ne falikefe nehe.

40 Yisasina akeva hu'nakeno eteno e'nea yafe mi'ko ve a'nemoki lusi amuse nehu'a hu'a falu fala hune'atae.
41 Hu'a falu fala hune'atakeno mako ve'ka eno va'yi hu'nea ve'kamo aki'a Yaelasi'ae. Ani ve'ka mako mono note so'ka ve'kakeno eno Yisasi aiyafi ape huno lusi ke nehuno inake he “Amuse'ka nehuki kakaeya nakaeya nopi eno.” huno ke nehe.
42 Ani ve'kamo'a mako'ke a'mafa'ne'ake mai'nea ve'kae. Ani a'mafa'ne'amo kafu'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea kafu (12 kafu) hane'nea a'mafa'ne ako falikefe nehe. Ani yafe “No'ni'afi eno.” huno afike afike nehikeno Yisasi'a anileka ne'vike'a nesu ve a'nemoki a'kame u'a mai'a veko hutakeno folaka'apifi mai'ne.

Yisasi kenale ame'ko ali'nea a'mo kali'a alino atale'ne.

43 Ani vayapi ne'vikeno mako a'mo'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea kafu (12 kafu) mi'ko afina aiku

nopakake maike maike huno ne'maiya anake'a ma mopafi
Tota vaya'moki ani kali'a ha'ma'a ali'a kanale hu o'atanine.
44 Ani a'mo'a Yisasi a'kamelekati eno kena atupa'ale
ame'ko ne'alikeno kola'amo'a lanekeno kanale hute'ne.
45 Lanekeno Yisasi'a inake he "Nala'a kena'nilena ame'ko
ale?" huno apafine'keke'a mi'ko anile mai'naya vaya'moki
hu'a "Lakaeya ina kava ohu'none." hu'a hakeno Pita'a
inake he "Ala Nenao nesu vaya'moki kaulaka ka'kamelaka
a'kalo a'kalo hu'a mai'naya'maki na'ya hike'ka ani ke
apafine'kane?" nehe.
46 Nehikeno Yisasi'a inake he "Lamake mako ve'kamo'a
kena'nile ame'ko ne'alike'na nakaeya male'na akoana
name'ko ne'alikeno mako lo'kiya'ni nataleno vike'nae ne-
hoe." nehe.
47 Nehikeno ani a'mo'a ina akesa afi'ne "Fala'kikefe
hoanaki Yisasi'a ako afi'ne." huno akesa afiteno ani a'mo'a
atali nehuno eno Yisasi aiyafi ape huno ale'ya alo a'neno
mi'ko ve a'nemoki apaulakale huno fole ne'aino "Ina kava
ne'nahaiya a'maki meni Yisasi kenale ame'ko ne'alukeno ani
kali'ni'a makale'a hano hunate'ne." huno hapapai'ne.
48 Hapa'nepaikeno Yisasi'a ke anona'ale inake he
"Mafa'ne'nimoka nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana
ya'kamo'a meni kali'ka ako alino kanale hukateki kaipa
falu yapati no'kaleka uvo." nehe.

Yisasi'a fali'nea a'mafa'ne alino hetite'ne.

49 Ani ke nehikeno mako ve'ka ala so'ka ve'kamo notekati
eno inake nehe "A'mafa'ne'ka ako fali'niki alino apaya
nehea ve'ka alaka haesea akufa ke mako'ae afio'ke'ka atalo."
nehe.
50 Nehikeno Yisasi'a ani hea ke ako afiteno inake nehe
"Kakaeya koli ohu'ka nakaeyafe afi'ka kaipafi malo. Afi'ka
kaipafi malesanana a'mafa'ne'ka ako fali'neapati eteno
hetike." nehe.
51 Yisasi'a ani ala so'ka ve'kamo nopi haiteno mi'ko
vaya'aife inake nehe "Haita o'meo." huteno Pita'ae Yoni'ae
Yemisi'ae ani a'mafa'nemo ita afo'ala'mokani'ae ani nopi
apavaleno hai'ne.
52 Haitake'a mi'ko ve a'nemoki ani a'mafa'ne fali'nea yafe
lusi avi le'a mai'nakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye
"Lapa'kaeya avi oletapa mani a'mafa'ne alaki ofali'nifa afa'a
havano mai'ne." nehe.
53 Inake huno hapapaike'a ani ve a'nemoki ako falike'a
ake'naya yafe "Afa'a havano mai'ne." huno hea ke lusiya
hu'a kiki'a hute'nae.
54 Kiki'a nehakeno Yisasi'a ani fali'nea a'mafa'nemo ayate
ne'alino inake he "A'mafa'nemoka kakaeya heteo."

55 Heteo huno ke nehikeno ani a'mafa'nemo aku mafa'ne'a
eteno akaeyate ekeno makale'a heti'ne. Hetikeno Yisasi'a
inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya ne'ya mani a'mafa'ne
amikeno neno." nehe.
56 Ani a'mafa'nemo ita afo'ala'mokani ani ya ne'ake'ana
lusiya hu'ana atali atalu neha'ae. Neha'akeno Yisasi'a lo'kiya
kefati inake huno hanapaiye "Lana'kaeya mani yafe mako
ve'ka ha'opai'ao." huno lo'kiya ke nehe.

9

Yisasi'a ayatala'a hano huno aiyalekati aole alea vayana ali'yate hupate'ne.

1 Yisasi'a ayatala'a hano huno aiyalekati aole alea vayafe
ke hike'a akaeyate akeno lo'kiya'a apami'ne. Mi'ko Sata
afe'yaka vaya apaipafati hapafai ne'atale'a kali'api ali'a
kanale hupatesaya lo'kiya'ae apami'ne.
2 Apamiteno Anumaya Koti'a kava yakaipatesea ke
hapa'nepai'a kali vaya kali'api ali'a kanale hupatesaya yafe
Yisasi'a ali'yate hupateke'a u'nae.
3 Ne'vakeno make huno hapapai'ne "Ne'utapaena ka uteta
hisaya yatapi ayomepa kayotapi'ae kutapi'ae mayatapi'ae
monitapi'ae ali'netapa o'veo. Mako'ke'ake lapa'kufale havai
ya ali'netapa veo.
4 Alu nopi nopi havalitata oheo. Mako ve'kamo nopi haita-
paena alaki ani nopi'ke havaetetapa henaka'a ataletapa alu
kumateka veo.
5 Mako kumate visake'aena ani kumate vaya'moki ali'a
falu fala hu olapate'a lapavele'a no'apifi ali'a alakepa hu
olapatesaketapaena ani kumana ne'ataletapa 'Havi kava
hulate'nae.' nehisake'a afisaya yafe lapaiyale kama'nisea
mumusopa aitapa fopo hu ne'ataletapa veo." huno hapa-
pai'ne.
6 Inake huno hapapaike'a mi'ko kumate kumate Anumaya
Koti kanale ke hapapai'a u'e'a nehu'a mi'ko aupalika kali
vayana ali'a kanale hupate'nae.

Heloti'a Yisasi avake'a afi'ne.

7-8 Heloti'a Kalili ala kava ve'kamo'a mi'ko Yisasi'a hu'nea
kava'mo avake'a afi'ne. Afike'a mako vaya'moki ani kava
akete'a "Yoni'a fali'nea ve'ka ako fali'neapati eteno heti'ne."
hu'a nehake'a mako'amoki "Ilaiya'a eteno fole ai'ne." ne-
hake'a mako'amoki "A'ke'ainaka mai'nea Anumaya Koti
aune ve'ka fali'neapati eteno heti'ne." hu'a nehakeno
Heloti'a ani ke afiteno aipa akesamo'a anile u'nikeno "Hana
vaya'moki lamake ke nehae?" huno akesa ne'afe.

9 Heloti'a inake he “Nakaeya ali'ya vaya'ni'a hupatoke'a
Yonina liko'a ako he'a hataka hutalakeno ako falike'a
kite'naya'maki ani avake nehaya ve'ka nala'ae?” huteno
Yisasina akekefe nehe.

Yisasi'a lusi ve a'ne ne'ya apami'ne.

10 Yisasi ke ne'afikeno hupateke'a u'naya vaya ete'a e'a
Yisasife “Ina akufa kava huta ali'ya alune.” hu'a mi'ko
ke ha'nepaiye. Yisasi'a apa'kai'apike apavaleteno Petasaita
kumate ukefe kateka u'ne.
11 U'nike'a ani ali'a atalu hu'naya ve a'neyakamoki afite'a
Yisasina a'kame hafai'a u'a ne'akakeno Yisasi'a apa'keteno
huno falu fala hupateteno Anumaya Koti kava yakaipatesea
ke hapa'nepaino kali'api hane'nea vayana kali'api alino
kanale hune'apate.
12 Une alea'aleka ayatala'a hano huteno aiyalekati aole
alea anaka'amoki akaeyate emale'a make hae “Ma mai'nona
aupalika vaya alaki o'mai kote mai'nona yafe ma mi'ko
ve a'ne hupateke'a mika hane'nea kuma'yakale u'e'a hu'a
hava'ne'a ne'ya'api kahau a'a nesae.” hu'a Yisasina
ha'nepaiye.
13 Ha'nepaikeno Yisasi'a make huno hapapai'ne
“Lapa'kaeya lapa'kaitapike ne'ya apamike'a neo.” huno
hike'a inake hae “Lakaeya ne'yana ho'kata o'ali'nopa
laya mako kaya kai hame'ya maya alite aole'ko fayatala
alite hu'nona'maki mani mi'ko vaya'kefamoki ne'yana
lakaeyafe'ke ‘Ne'ya miya hetetapa apameo.’ hu'ka kakesa
ne'afipe?”
14 Anile mai'naya vaya'yaka o'afunama'a vaya faefu
tauseni ve (5,000 ve) mai'nae. Mai'naya'maki Yisasi'a akaeya
ke ne'afea anaka'amokife inake huno hapapai'ne “Utapa
hapapaike'a aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano huno
mako'ke ve'kamo ayatalama'a hano hisea vaya alitapa atalu
hute hute hutapa ‘Maiyo.’ hutapa hapapaike'a maiyo.”
nehe.
15 Yisasi ke ne'afea anaka'moki u'a ani ke hu'a hapapaike'a
ani kava hu'a mi'ko vaya faitopale mai'nae.
16 Yisasi'a mani naya mako kaya kai hame'ya maya'ae
aole fayatala'ae aliteno ko'ku'napaka aulu he'neno Anu-
mayamoteka ke huno amuse huteteno mani kai hame'ya
alino a'kaya heteno akaeya ke ne'afea anaka apamike'a
alilitata hu'a mi'ko ve a'ne apami'nae.
17 Mi'ko ve a'neyaka ako ne'a apamu hute'a mako neke'a
atalaya atupa atapa ali'a anupa hu'a nayatala'a hano huno
naiyalekati aole alea kupi ai'a havaite'nae.

Pita'a Yisasife “Kalaisika mai'nane.” huno fole ai'ne.

18 Mako afina Yisasi'a akai'ake Afo'amoteka ke huno afine'keke'a akaeya ke ne'afea anaka anile lo'ka'a mai'nae. Yisasi'a mako ke huno apafine'ke “Ve a'nemoki nakaeyafe nala'a mai'ne hu'a nehae?” huno apafine'ke.

19 Apafikeke'a make hu'a ke anona'ale nehae “Makoma'amoki kakaeyafe ‘Yoni li fale ne'apatea ve'ka mai'ne.’ nehake'a mako'amoki ‘Ilaiya mai'ne.’ hu'a nehake'a mako'amoki ‘A'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'ka fali'neapati meni ako hetino eno mai'ne.’ nehae.” hu'a nehae.

20 Nehakeno “Lapa'kaeyatapi nakaeyafe nalaka mai'nane hutapa nehae?” huno nehikeno makale'a Pita'a inake he “Kakaeya Kalaisika Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hukate'nea ve'ka mai'nane.” huno hapai'ne.

21 Hapaitekeno Yisasi'a lo'kiya ke nehuno inake he “Mani ke alaki mako vayana hapa'opaiyo.” huno apa'kesa ali'ne.

22 Yisasi'a make hu'ne “Ala ala vaya'ae mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'nae apa'kame'ya namite'a nahaesake'na lusiya huno nakafu kisea ya alite'na falikauva'maki kinate'nisake'na aole kana kelifi maite'na aole'ae mako'ae alisea kanafi ete'na fali'nisoapati hetikoe.” hu'ne.

23 Yisasi'a mi'ko akaeya ke ne'afea anaka'aife make huno hapapai'ne “Mako ve'kamo'a nakaeya na'kame male-suno'aena akai'a akufae amuse hisea akesa o'afino mi'ko afina nakaeya nakufa nakafu kisike'na falisoa kava hisea akesa afiteno yofo yosa'a aki'nale kofi'neno nakaeya na'kame eno.

24 Mako ve'kamo'a avamu'a hane'nisikeno mai ya'a atafa huno alaki hulino maiseana ani avamu'a hano huke. Hano hukea'maki mako ve'kamo'a nakaeyafe afiteno avamu'a hane'nisikeno mai ya'a ataleseana ani avamu'ae kanale huno mai ya'ae alino katisikeno akola maike maike huno maike.

25 Mako ve'kamo'a nesu afeno ya male'neno henaka'a falisikeno akola maike maike hisea avamu'a o'maleseana hana ya huno mani ali'nea afeno ya'mo'a ha'makaiye? He'e ha'o'makaiye.

26 Mako ve'kamo'a nakaeya'ae ke'ni'aefe avuya hiseana ani kava hu'na akaeyafe navuya hutekauve. Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na esoa afina ano hale himamu lo'kiya ya'ni'ae Afo'nimo ano hale himamu lo'kiya ya'ae hao'otake kava ohu'a fate akufa ko'ku'napi kayo kayo anaka'amoki'ae ete'na esoa afina ani kava hu'na ani ve'kaena navuya hutekauve.

27 Lamake lahapauve manifi mai'naya vayapatina
mako'amoki ofali'a afa'a mai'nisakeno Anumaya Koti kava
yakaipatesea kana fole aisike'a akekae.” nehe.

Yisasi akufamo'a alino fate akufa kali'ne.

28 Ani ke huno avayateno naya mako kaya'a hano
huno naya mako kayati aole'ae mako'ae alea kana (8
kana) maite'a Yisasi'a Pita'ae Yoni'ae Yemisi'ae apavaleteno
Anumayamoteka ke huno afikekefe hike'a mako avimapi
hai'nae.
29 Hai'nakeno Yisasi'a Anumayamoteka ke huno
afine'kekeno aukosamo'a alino fate akufa kava nehuno
ku'kena'amo'a alino yave yave'ake huno alave alave hu'ne.
30-31 Alave alave nehikeno akekeo aole ve'kala a'ke'ainaka
fali'na'a ve'kala Mosese'ae Ilaiya'ae ano hale ya'ae
mai'ne'ana Yisasi'ae kake nehae. Anumaya Koti'a
a'ke'ainaka Yisasina “Ina akufa kava hu'ka falikane.”
huno hutekeno e'nea ke Yelusalemu uno falino ma mopa
ataleno haisea ke nehae.
32 Kake nehake'a Pita'ae vaya'amokani'ae apau kale'nae.
Apau kale'nayapati makale hetimale'a apaulaka ake'a
aya'ke'a akayana Yisasi'a ano hale ya'a'ae mai'nike'a akete'a
lo'ka'ana mai'na'a ve'kala'ae ana'ke'nae.
33 Yisasi'ae lo'ka'ana mai'na'a ve'kalana ako Yisasina
atale'ana ukefe neha'akeno Pita'a Yisasife inake he “Kava
Nenao male mauna ya'mo'a kanale kava heanaketa aole'ae
mako'ae amoke no kisune. Mako nona kakaeya'kaki mako
nona Mosese'aki mako nona Ilaiya'aki huta kilapatesune.”
huno hu'nea'maki Pita'a afino alakepa ohu ke hu'ne.
34 Ani ke nehikeno mako hiya'mo'a eno aino
ati'kapate'neapati Mosese'aki Ilaiya'aki ani hiyapi fala'ake'a
Pita'ae vaya'amokani'ae lusi koli hu'nae.
35 Koli nehakeno ani hiyapati mako ake ne'aino inake he
“Ma ve'ka nakai'ni mafa'ne. Akaeyafe hapalite'noa ve'kaki
lapa'kaeya ke'a afeo.” nehe.
36 Ani ke ako huno avaya ne'aeyana aole ve'kalana ako
uta'akeno Yisasi'a akai'ake hetino mai'nike'a ake'naya'maki
ake'naya kavafe mako kano alaki lamake hu'a ha'opai'nae.

Mako mafa'nemo aipafati Yisasi'a Sata afe alino atale'ne.

37 Havate'a koteateka Pita'ae Yoni'ae Yemisi'ae avimana
atale'a lavike'a mako nesu ve a'ne'moki Yisasina akekefe
ne'ae.
38 Ani ve a'nemoki folakapati mako ve'kamo'a ala kefati
make he “Vae ali'ka apaya nehana kanomoka kakaeyafe ke
hu'na kafine'koki ma mako'ke mafa'neto'ni mai'niki kahau
huto.
39 Akekeo nesu afina mako Sata afe'mo'a ani mafa'ne'ni
atafa nehikeno makale lusiya huno kalafa ne'kaekeno

ani Sata afe'mo'a lusiya huno avaleno akofe aike yahae huke nehikeno avayafati yave yave avaitu'na ano valino ne'atalekeno akufa akafa alino haviya nehuno makale'a ataleno o'visea akufa kava nehe.
40 Nehike'na kakaeya ke ne'afea anaka'aife ‘Etapa Sata afe aipafati alitapa ataleo.’ hu'na apafike apafike hu'noa'maki ani Sata afe ali'a atalesaya lo'kiya'api o'male'ne.” nehe.
41 Nehikeno Yisasi'a inake he “Lapa'kaeya meni ma kanafi mai'naya ve a'nemokitapa nakaeyafe afitapa lapaipafi no'malakeno lapaipamo'a kanale nohe. Na'maki afina lapa'kaeya'ae mai'ne'na kana yatapi alike alike hu'na maikoe? Nakaeya alaka ne'nahaiye.” huteno ani mafa'nemo afo'amofe inake nehe “Mafa'ne'ka avale'ka eno.” nehe.
42 Nehikeno ani mafa'ne'a saufa avaleno ne'ekeno ani Sata afe'mo'a avaleno yaka hune'ataleno aike amakike hune'ate. Haviya hune'atekeno Yisasi'a ani Sata afefe ke ne'ama'kino “Mani mafa'nemo aipafati hatilavi'ka laveo.” nehikeno ani mafa'nemo aipafati ataleno utekeno ani mafa'ne alino kanale huteteno eteno afo'amona avaleno ami'ne.
43 Mi'ko ve a'nemoki Anumaya Koti lo'kiya'a akete'a lusiya hu'a hapau haleke'a ne'mai'a “Vae fate akufa ya akone.” hu'a apamo'yo ai'nae.

Aole afina Yisasi'a “Falikoe.” huno hapapai'ne.

Yisasi'a ani kava hu'nea yafe lusiya hu'a apa'kesa afifi nehakeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae make huno hapapai'ne.
44 “Lapa'kesa maletapa nehoa ke afeo. Aupa kanafi ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka navale'a havi vaya'ai apayapi natekae.” nehe.
45 Nehea'maki ani kemo aepa'a ako fala'kike'a afi'a ha ole'a anile ke hu'a afikekefe hu'naya'maki koli hute'a ke hu'a afio'ke'nae.

“Nala'a lakaeyapi ala kano mai'ne?” hu'a nehae.

46 Yisasi ke ne'afea anaka'moki apa'kai'api ke ne'vai'a “Folakatifi nala'a ala ve'ka mai'ne?” hu'a nehae.
47 Nehakeno Yisasi'a ani akufa apaipa apa'kesa afi'naya ke apaipafi ako apa'keteno mako aise mafa'neto avale'neno haute hetite'ne.
48 Ate'neno Yisasi'a make huno hapapai'ne “Mako ve'kamo'a nakaeyafe akesa ne'afino ma aise mafa'neto ha'maeseana nakaeya'ae naha'ne'maiye. Inaki nakaeya naha'maesea ve'kamo'a hunateke'na e'noa kano'ae ha'ne'maiye. Lapa'kaeya folakatapifi mako ve'kamo'a aise mafa'nekana huno maiseana ani ve'ka alatapi mai'ne.” nehe.

Kame ya hu olapatesea kano vayatapi mai'ne.

49 Hikeno Yoni'a inake he “Kava Nenao mako ve'kamo'a
ake'nonakeno kakaeya kakileti Sata afe vaya'moki
apaipafati alino ne'ataleketa akona'maki la'kame o'me'nea
yafe ‘Ina akufa ali'ya mako'ae o'aleo.’ huta hapai'none.”
nehe.
50 Nehikeno Yisasi'a make huno hapai'ne “Lapa'kaeya ani
ve'kamo alisea ali'yafena ‘Ina akufa ali'ya o'aleo.’ hutapa
ka a'kani o'apateo. Lapa'kaeya kame ya hu olapatesea ve'ka
lapa'kaeya vayatapi mai'ne.”

Mako Samelia aupalika vaya'moki kuma'apile male'a ne'a'kani'a Yisasina ali'a atale'nae.

51 Yisasi'a eteno ko'ku'napi haisea kana'amo'a eno aupasi
nehikeno Yelusalemu visea yafe lusi lo'kiya akesa afi'ne.
52 Akesa afiteno mako vaya'moki ali'a avatati hisaya
yafe hokoteno hupateke'a Samelia kumate u'a hai'a inake
hu'a nehae “Yisasi no alita avatati heo.” huno hu'nea ke
hapapai'nae.
53 Nehake'a ani kumate vaya'moki Yisasi'a Yelusalemu
ukefe nehe hute'a Yisasina hu'a falu fala hu o'ate'nae.
54 Hu'a falu fala hu o'atake'ana akaeya ke ne'afi'a kanola
Yemisi'ae Yoni'ae ani kava haya kava akete'ana Yisasife
make hu'ana afike'na'ae “Ala Nenao kakaeya hana kakesa
ne'afine? Ke hisu'akeno ko'ku'napakati ata atalesikeno
atamo'a elineno leno mani vaya'yaka apasakalise hu'ka
nehape?”
55-56 Hu'ana neha'akeno Yisasi'a maino yahae huno
ne'ana'keno “Ani kava ohi'ao.” huno ke hanauteke'a ani
kumana ne'atale'a mako alu kumate u'nae.

Yisasi a'kame ukefe nehae.

57 Kateka ne'vakeno mako ve'kamo'a Yisasife make
huno hapai'ne “Mi'ko u'ke'ka hisana kumatena kakaeya'ae
lo'ka'na ka'kame u'ne'na hukoe.” nehe.
58 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Afela
kalayakamoki hamai kapi nehavake'a namayakamoki
havae no'api hane'nea'maki nakaeya ko'ku'napakati e'noa
ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka nakenopa nafita aimale'na
havaesoa no'ni o'male'ne.” nehe.
59 Yisasi'a mako ve'kae inake huno hapai'ne “Kakaeya
na'kame eno.” huno nehikeno ani ve'kamo'a make he
“Kanale afo'nimo'a falitesike'na ali'na kitete'na henaka'a
ka'kame ekauve.” nehe.
60 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “He'e nakaeya
ke o'afi'a maikeno apa'ku apame fali'nea vaya'moki
apa'kai'api yanake'a falisaya vayana ali'a kipatekaki
kakaeya u'ka Anumaya Koti vaya'aina yakaipatesea kanale
ke mi'ko vaya'aina u'ka hapapaiyo.” huno hapai'ne.

61 Nehikeno mako fate ve'kamo'a Yisasife inake huno
ha'nepaiye “Ala Nenao nakaeya ka'kame ukefe nehoa'maki
kanalenake'na nakaeya u'na vaya'ni ali'na falu fala hu-
patete'na ka'kame hisoe.” nehe.
62 Nehikeno Yisasi'a make huno hapai'ne “Mako
ve'kamo'a avina ya ha'kalekefe nehea'maki mi'ko afina
a'kameleka eteno aulu heno ne'akeanakeno ani ve'kaena
Anumaya Koti'a ‘Nakaeya ali'ya ali'ka vaya'aite nakaeya
kava yakaipatesoa ke hapapaiyo.’ huno hu o'atekaiye.”
hu'ne.

10

Yisasi'a 72 vayana mono ali'yate hupate'ne.

1-2 Anumayamo'a mako'ae 72 vaya hapaliteno “Nakaeya
ke hisaya vaya maiyo.” huteno aole alino lo'kapatete
lo'kapatete huteno “Nakaeya visoa aise kumate'ae ala
kumate'ae utapa hokotetapa ne'veo.” huno hune'apateno
apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne “Hoya'nifina lusiya
huno ne'ya'mo'a keteteno hane'nea'maki ali'ya vayana
ho'ka'a o'mai'nae. O'mai'nayanaki lapa'kaeya lusiya hutapa
hoyamo afo'amoteka ke hikeno ali'ya vaya'a hupatesike'a e'a
hoya'afati ne'yana ali'a anupa hutesae.” huno hapapai'ne.
3 Lapa'kaeya veo. Ne'utapa afeo lapa'kaeya mako sipi
sipi afu ana'aukana hutapa mai'nake'na afela kalakana
nehu'a apa'kame'ya nami'naya vaya'ai folakapi nakaeya
hulapatoketapa ukae.
4 Ukefe monitapi'ae kutapi'ae lapaiya ano'ae ali'netapa
o'veo. Kateka vaya'aife hutapa falu fala hupatekaya'maki
yatala kana mai'netapa kake oheo.
5 Inaki lapa'kaeya mako nopi haitapa falekefe nehuta-
paena hokote yana make hutapa heo “Ma nopi mai'naya
ve a'neyaka Anumayamo'a lapaya nehinakeno lapaipamo'a
falu hino.” hutapa heo.
6 Hisakeno ani nopi mako aipa falu ve'ka mai'niseana
ani apami'naya aipa akesa falu ya'mo'a ani ve'kamo'ae
lo'kano maike. Maikea'maki mako ani akufa ve'ka ani
nopi o'mai'niseana ani apami'naya falu ya'mo'a eteno
lapa'kaeyatapi alikae.
7 Ani utapa mai'nisaya nopi'ke mai'nisake'a ali'ya
ve'kamo'a ani ali'ya ali'nea yapati anona'a alisea yafe ne'ya
lapamike li lapamike hisaya yana afa'a neo. Alu nopaka
havalitata oheo.
8 Mako ala no kumate ne'visake'a vaya'moki hu'a falu
fala hunelapate'a lapavale'a no'apifaka u'a ne'ya fa'ko hu'a
lapamisaya ne'yana afa'a neo.

9 Ani kumate mako kali vaya mai'nisayana ani kali'api
alitapa kanale hupateo. Hune'apatetapa make hutapa ha-
papaiyo “Anumaya Koti'a kava alino yakailapatesea kana'a
ako aupasi nehe.” hutapa hapapaiyo.
10-11 Inaki mako ala kumapi haitapa falesake'a mako
vaya'moki e'a lapavale'a no'apifaka o'visaketapaena ani
kuma'mo ka folakapi heti'netapa make hutapa heo
“Havi kava haya yafe ma kumate mumusopamo'a eno
laiyale a'kamaeya'maki lakaeya mani mumusopa alita fopo
hutalekaune.” nehutapa inake heo “Laiyafati alita fopo
hutalekauna'maki lapa'kaeya afitapa alakepa heo Anumaya
Koti'a kava alino yakailapatesea kanamo'a ako aupasi
nehe.”
12 Meni nakaeya lahapa'nepauve Anumaya Koti'a mi'ko
ve a'ne apavaleno kake hupatesea afina Sotomu ku-
mate vaya'moki alisaya apa'kafu yana aise alikaya'maki
lapa'kaeya lapavale'a no'apifaka o'visaya kumate vaya'moki
Sotomu kumate vaya'moki alisaya yana apa'kasekae huno
hapapai'ne.

Mako kumate vayana apaipa ai'a yahae ohu'naya yafe Yisasi'a “Nahau hupatoe.” nehe.

13 “Avo'neo Kolasini'ae Petasaita'ae mai'naya
vaya'mokitapaena lusiya hu'na nahau nehoe. Nakaeya
lapa'kaeya kumate mai'ne'na o'ake'naya lo'kiya avame ya
ako hu'noanaki lapaipa aitapa yahae ohutapa hao'otake
yatapi o'atale'naya'maki Taiyaka'ae Saitoni kumatalate
ani o'ake'naya lo'kiya avame ya mako ve'kamo'a alo huno
apavelininana havi kava nehaya yafe hapau nehu'a la'nefafi
kasepu ne'ai'a apaipa ai'a yahae hinine.
14 Anumaya Koti'a mi'ko ve a'ne apavaleno kake
hupatesea afina Taiya vaya'ae Saitoni vaya'ae aise
kana ya alikaya'maki Kolasini'ae Petasaita'ae mai'naya
vaya'mokitapa ala kana ya alitapa apa'kasekae.
15 Lapa'kaeya Kapaneamu kumate vayana lapa'kufa ali-
tapa ‘Ko'ku'napi haikune.’ hutapa nehafe? He'e ina kava
ohukaki ata leke leke nehea kumapi afepakake lavikae.”
nehe.
16 Akaeya ke ne'afea anaka'ae inake huno hapapai'ne
“Lapa'kaeya ke afisea ve'ka nakaeya ke'ae ne'afea'maki
lapa'kaeya a'kame'ya lapamisea ve'kamo'a ani kava huno
nakaeya'ae a'kame'ya ne'name. Inaki nakaeya a'kame'ya
namisea ve'kamo'a ani kava huno nakaeya hunateke'na
e'noa ve'ka'ae a'kame'ya ne'ame.” nehe.

Hupate'nea vayana ete'a e'nae.

17 Hupateke'a ute'a e'naya vayana aole'ae mako'ae
vaya'moki apaiya apaya hano huteno mako ve'kamo ay-
atala'a hano huno mako aiyalekati aole alea vayana (72
vaya) amuse nehu'a ete'a e'naya vaya'moki inake nehae
“Anumayamoka lakaeya kakaeya kakileti Sata afe'yaka
hapa'nefaunake'a lakaeya ke afi'a a'kame male'nae.” hu'a
nehae.
18 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe “Nakaeya
akoana Sata'a ko'ku'napakati kopasi'namo nehea kava huno
makale asaka hulavino elineke'na akoe.
19 Afeo nakaeya lo'kiya ako lapami'noe. Mako ya'mo'a
lapa'kaeya alino haviya hu olapatekaiye. Sata lo'kiya hatapa
akasesaya lo'kiya ako lapami'noe. Vaya hapaeke'a nefalea
osifa've'ae heki'yave'ae lapaiyaleti atapa ati'kakayanaki
nakaeya lo'kiya ako lapami'noa yafe olahapakaiye. Olaha-
pakaiyanakeno mako ya'mo'a lapa'kaeya alino haviya hu
olapatekaiye.
20 Haviya hu olapatekaiya'maki Sata afe'yaka
apa'kasesaya lo'kiya lapami'noa yafe amuse ohutapa
Anumaya Koti'a lapa'ki ko'ku'napi kamale'nea yafe'ke
lusi amuse heo.” hu'ne.
21 Ani afina Fate Akufa Avamu'amo'a lusiya huno amuse
hisea aipa akesa ami'nikeno Yisasi'a amuse nehuno inake
nehe “Afo'nimoka mi'ko mopale ya'ae ko'ku'napi ya'ae kava
yakai'nana Anumayamoka kanale kava nehane. Mako
vaya'moki ‘Mi'ko ya afi'nona vaya mai'none.’ hu'a haya
vaya'moki ‘O'afisae.’ nehu'ka nakaeya mani hapapai'noa ke
fala'ki male'nananaki ‘Inamu mafa'ne mai'none.’ hu'a haya
vaya ako hu'ka fole ai'ka apaveli'nana yafe lusiya hu'na
amuse'ka nehoe. He Afo'nimoka kakaeya kaipa kakesamo'a
ina kava hu'nike'ka ani kava hu'nane.” nehe.
22 Anile ali'a atalu hu'naya vaya'aife inake hu'ne
“Afo'nimo'a mi'ko lo'kiya yana ako nami'ne. Nakaeya ve
mafa'ne'amo'na aepa'a'ni mi'ko vaya'moki o'afi'nayanaki
Afo'nimo'a akai'ake nakaeya aepa'a'ni afi'ne. Afi'nea'maki
mi'ko vaya'moki Afo'nimo ne'maiya aepa'a o'afi'nake'na
nakai'ni mafa'ne'amo'nake afi'noanake'a nakaeya nahaisea
vaya'aina hu'na apavelisuke'a Afo'nimo aepa'a afikae.”
nehe.
23 Akaeya ke ne'afea anaka'ae Yisasi'ae apaote mai'ne'a
Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Anumaya Koti'a lusi kanale
ya lapaulakale fole aiketapa ne'akaya yafe lusi amuse
hutapa maiyo.
24 Lahapa'nepauki mi'ko a'ke'ainaka mai'naya aune
vaya'ae ala yahauve vaya'moki'ae lapa'kaeya ne'akaya ya
‘Akesune.’ hu'a hu'naya'maki o'ake'nae. Lapa'kaeya ne'afea

ke ‘Afisune.’ hu'a hu'naya'maki o'afi'nae.” huno hapa-pai'ne.

Samelia ve'kamo'a kame kano'a hautakite'ne.

25 Mako mono ke hapa'nepaiya ve'kamo'a hetino ake'atike hisea'aene huno Yisasina ano avataka hukefe inake huno afine'ke “Ali'ka apaya nehana Nenao nakaeya hana'ya hu'na akola maike maike hu'na maisoa navamu alisoe?” huno afine'ke.

26 Afine'kekeno Yisasi'a inake he “Anumaya Koti avopina na'yane ke kamale'nae? Kakaeya hapali'nanana ani kemo'a na'yane hu'ne hu'ka aepa'a ne'afine?” huno afine'ke.

27 Afine'kekeno inake he “Ani kemo'a inake hu'ne ‘Ala Anumaya Koti'kamofe kahau kayamopafati lo'kiya vaino kahaino. Mi'ko kakesa afi ya'ae kaipa kame afisana ya'ae ali'ya ne'alina lo'kiya'ae Anumaya Koti ameo. Kakesa ne'afina ya'ka ameo. Kakai'ka kakufae ne'kahaiya ya hu'ka ani kava hu'ka mi'ko vaya'ai apa'kufae kahaino.’ huno hu'ne.” nehe.

28 Nehikeno Yisasi'a inake he “Kakaeya hana ke lamake hananaki mi'ko afina ani kava huke huke hisanana maike maike hisana kavamu alikane.” nehe.

29 Nehikeno ani ve'kamo'a akesafi ina akesa ne'afe “Yisasi'a nakaeyafe ‘Kanale kakesa afi'nana ve'ka mai'nane.’ huno hise.” nehuno ma ke afine'ke “Mi'ko vayana nalakife nehane?” huno afine'ke.

30 Yisasi'a ke anona'ale inake he “Mako Yuta ve'kamo'a Yelusalemu ataleno Yeli'ko ukefe kate ne've. Ne'vike'a mako kumaya vaya'moki kateka akete'a atafa hute'a mi'ko afeno'a ha'nefale'a amaki'a atale'nae. Atale'a u'nakeno falisea kava hu'ne.

31 Ina kava nehikeno ani afina mako mono nopi kava ve'kamo'a ani kate nelavino ani ve'ka akea'maki mako kaya ka aki'naleka ne'uno akaseno akeme akeme u'ne.

32 Ina kava hikeno mako Yuta ve'ka Livae nofi ve'ka ani kava huno eno akea'maki akaseno mako kaya ka aki'naleka ne'uno akeme akeme u'ne.

33 Ina kava huta'akeno mako kame ve'ka Sameliati ve'ka ani kate ne'eno ani ve'ka aketeno lusi hau hute'ne.

34 Ani ve'kamo'a haute uno mai'neno mani ve'ka ha'naya yate masave fale ne'ateno nofi alakamo li'ae amaki'naya kayomo kate la'kiteno haya vaiteteno avaleno akai'a to'ki afumo akofetule ateteno avaleno uno mako mi'ko nata vaya miya hu'a nehavaeya nopi uno ateteno lusiya huno kava hute'ne.

35 Ina kava huteno ko neteana ani no'mo afo'amona aole kina (K2.00) ne'amino inake huno hapai'ne ‘Kakaeya lusiya hu'ka mani ve'ka kava hu'ne'ka mako miya'ka mani ve'kale atalesanana henaka'a nakaeya ete'na atale'nana miya'kale kamikoe.’ hu'ne.” huno hapai'ne.

36 Yisasi'a ani ke huno hano nehuno inake he “Ina kava
hu'naki kakaeya na kakesa ne'afine? Mani aole'ae mako'ae
anakapati hana ve'kamo'a amakimale'naya ve'kamo kanapa
ve'ka'akana akufa kava hute'ne?” nehe.
37 Nehikeno ani mono hapa'nepaiya ve'kamo'a inake he
“Lusiya huno kalaki aite'nea ve'kamo'a kanapa ve'ka'akana
akufa kava hute'ne.” huno hikeno Yisasi'a akaeyafe inake
he “Kakaeya'ae u'ka mi'ko afina ani akufa kava ho.” huno
hapai'ne.

Yisasi'a Matakani Maliakani nopi u'ne.

38 Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae ka male'a ne'u'a
Yisasi'a mako kumate ne'vikeno mako ana Matae hu'a aki
ne'aya a'mo'a Yisasife ke hikeno no'afaka u'ne.
39 U'nikeno Malia'a Mata akana'amo'a Yisasi aiyafi eno
faitopale mai'neno Yisasi'a hea ke ne'afe.
40 Ne'afikeno anu'kana'amo'a Mata'a mi'ko ne'ya alino
avatati hu ali'ya lusi ali'ya alea yafe akesamo'a aole
aole nehikeno Yisasite uno inake nehe “Anumayamoka
nakana'nimo'a nataleke'na nakai'nike ne'ya ali'na avatati
hu ali'yana lusiya hu'na ne'aloa'maki ani yafe kakesa
no'afipe? Hapaikeno eno naha'maeno.” nehe.
41 Nehikeno Yisasi'a inake he “Matao Matao mi'ko yafe
kakesamo'a aole aole nehike'ka ali'ya ne'alinana havi kava
nehane.
42 Mako'ke yafe'ke kakesa afifi hu'ka maiyo. Malia'a ani
yafe akesa afifi hea yana ako atafa hu'neanakeno ani yana
mako ve'kamo'a ha'ofalekaiye.”

11

Anumayamoteka afikekefe inake hutapa heo hu'ne.

1 Mako afina Yisasi'a mako aupalika mai'neno Anumaya
Kotiteka ke huno afikeno mai'nikeno akaeya ke ne'afea
anakapati mako ve'kamo'a inake he “Anumayamoka Yoni'a
akai'a ke ne'afea anaka'aife huno apaveli'nea kava hu'ka ina
kava hutapa Anumayamoteka afikeo hu'ka laveleo.” nehe.
2 Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Anumayamoteka afike-
sune hutapaena inake hutapa heo
Afotimoka vaya'moki kaki ali'a asaka nehu'a ‘Fate akufa
ve'ka mai'nane.’ hu'a hukatesae. Kava yakaipatesana
kana makale fole aise.
3 Mi'ko afina nesuna ne'ya lameo.
4 Lakaeya hao'otake kava hulate'naya vaya'ai hao'otake
ya'api lahapaone lapatone nehuta laipa falu yapati alita
atalepatonanaki kakaeya ani kava hu'ka hao'otake yati
lahaove latove nehu'ka kaipa falu yapati ali'ka atalelato.

Sata'a ano lavataka lahaisea yapi lavale'ka olato hutapa heo.” hu'ne.
5 Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe “Hana ve'kamoka hani'ainaka u'ka vaya'kale inake hu'ka hukane ‘Vaya'nimoka aole'ae mako'ae maya yo'ka namikape?
6-7 Mako nata vaya'ni katekati eno va'yi nehike'na nesea ya o'male'noa yafe kanale namisanake'na amikufe?’ hu'ka hisanakeno vaya'kamo'a no'afakati make hisife ‘Kosale nahaeya ke nehanaki natalo. Kita ako kimalete'na mafa'ne'nimoki'ae ako havata mai'nonanake'na heti'na ani nafikana yana ali'na o'kamikoe.’ hukife?
8 He'e nakaeya lahapa'nepauve ‘Vaya'ka mai'noe.’ huno hisea yafe ‘O'kamikoe.’ huno hukea'maki kosale haeya ke afike afike huno hu'nea yafe hetino ani afike'nea ya ako alino amike.
9 Ani yafe nakaeya lahapa'nepauve Anumaya Kotiteka mako yafe afikesakeno'aena ako lapamike. Mako yafe kahau aesakeno'aena alino ako fole ailapatekaiye. Kipateti ke hisakeno'aena Anumaya Koti'a afiteno kita ako ya'kilapatekaiye.
10 Mi'ko afikesaya vayana alikae. Kahau aesaya vayana ake'a fole aikae. Kipateti ke hisaya vayana kita ya'kipatekaiye.
11 Hana vekamoka mafa'ne'kamo'a ‘Faya ali'ka nameo.’ huno kafi ne'kesike'kaena afo'amoka anakala ali'ka amikape? He'e ani anakala ali'ka o'amikane.
12 ‘Ko'kole amu ali'ka nameo.’ huno kafikesike'kaena heki'yave amikape? He'e ani heki'yave ali'ka o'amikane.
13 O'amikana'maki lapa'kaeya hao'otake vaya'mokitapa mafa'netapi kanale ya ne'apamayanakeno ko'ku'napi mai'nea Afotapimo'a lusiya huno lapa'kase'neanaketapa afikesakeno Fate Akufa Avamu'a lapamike.”

“Yisasi'a Sata afe'mo kava ve'ka'ae lo'kano ali'ya ne'ale.” hu'a nehae.

14 Sata afe mako ve'kamo aipafi haino mai'neno ake ne'aiya ya ali'nikeno ake no'aikeno Yisasi'a ani Sata afe alino ataletetekeno ake no'aiya ve'kamo'a ake ne'aino ke nehike'a mi'ko ve a'nemoki akete'a lusi apamo'yo ai'nae.
15 Apamo'yo ne'aiya'maki mako'amoki inake nehae “Akaeya Sata afe'moki kava ve'ka'apimo lo'kiyaleti Pielisepuli lo'kiya'aleti mani afe alino ne'atale.” hu'a nehae.
16 Nehake'a mako vaya'moki Yisasina a'a avataka hu'a akekefe inake nehae “Kakaeya ko'ku'napakati o'ake'nona avame hu lo'kiya'ka alo huketa akeno.” hu'a nehae.

17 Nehakeno Yisasi'a afea apaipa apa'kesa ako afiteno
inake huno hapapai'ne "Mako ala kumate vaya'moki ali'a
fa'ko fa'ka hute'a la hisayana ani kuma'apimo'a haviya
hisikeno hano huke. Inaki mako'ke afamo'moki fo-
laka'apifati ali'a fa'ko fa'ka hute'a la hisayana ani afamo
anakana haviya hu'a hano hukae.
18 Sata'a akai'a Sata afe vaya aipafati alino ataleseana
akai'a nofi vaya ano fa'ko hisike'a 'Fate vaya mai'none.' hu'a
hisayana Sata'a kava ne'yakaiya ya'a hana kava huno lo'kiya
vaike? He'e lo'kiya o'vaikea'maki nakaeyafe 'Pielisepuli
lo'kiya'a ami'nikeno Sata afe alino ne'atale.' hutapa nehaya
ke lapa'ke'atike ke nehae.
19 Nakaeyafe 'Sata afe'yaka'ai kava ve'ka'api Pielisepuli
lo'kiya amikeno Sata afe alino atale'ne.' hutapa
hu'naya'maki nakaeya Pielisepuli lo'kiyaleti ali'na
ne'ataleninana nala'a hapa'mano lapa'kaeya lapa'kame
ne'vaya vaya'moki Sata afe ali'a ne'atalae? Sata'a apa'kaeya
apaya nehifi? Ani vaya havi lapa'kesa ne'afea ya hu'a
lapavelike.
20 Lapavelikea'maki nakaeya Anumaya Koti lo'kiyaleti
mani Sata afe ali'na ne'ataloe. Ne'ataloa yana lapa'kaeya
akeo Anumaya Koti'a kava yakailapatesea ya'a ako eno va'yi
huno lahapaupi ako eno hane'ne.
21 Mako lo'kiya ve'kamo'a ati keve'a aliteno kuma'ale kava
yakaino alakepa hu'niseana mi'ko ya'amo'a afa'a kanale
huno hanekaiye.
22 Hanekaiya'maki ani ve'kamo lo'kiya akaseno lusi
lo'kiya'a hane'nisea ve'kamo'a uno atafa huno nehano mi'ko
ame'atiti nehea ati keve sasu'me ko'ne'ae afeno ya'ae alino
uteno alino visea ya'ko fa'ko fa'ka huteno vaya'a apamike.
23 Nakaeya vaya'ni o'mai'nisea ve'ka akaeya kame'ni
mai'ne. Sipi sipi afu anaka alino atalu huno naha'o'maesea
ve'ka akaeya ani afu anaka hapafaino hapano uno atale eno
atale nehea ve'ka mai'ne."

Sata afe'mo'a halate eteno e'ne.

24 "Sata afe'mo'a mako ve'kamo aipafi haino mai'neapati
ataleno u'nea'maki uno maino falu hisea kumafe li
o'male yapaka lusi kahau ano uneno nehe. Kahau ano
uneno huketeana maisea no'a alaki o'akeno halate eteno
'Hokote'na maike'noa nopi ete'na visoe.' huteno ne'e.
25 Uno akeana ani ve'kamo aipafina ako no'ya alino vaki
huno kanale kava humale'nikeno ake'ne.
26 Aketeno vea'ya'mo'a naya mako kaya hano huteno
naya mako kayati aole alea afe anaka apaveleno e'nea'maki
akaeya hao'otake kava nehea kava akase'a mako'ae lusi
hao'otake kava nehaya afe anaka apavaleno e'ne. Eke'a

ani ve'kamo aipafi hai'a mai'nakeno ani ve'kamo'a hokoteno aise ya'a alino haviya hute'nea'maki meni mako'ae lusi kava hu'a ali'a haviya hute'nae."

Kanale amuse ya alisaya yafe hu'ne.

27 Ani ke nehikeno nesu vaya mai'naya folakapati mako a'mo'a ala kefati inake nehe "Kakaeya alikateteno nu kami'nea a'mo'a amuse huke. Anumaya Koti'a lusi amuse hu'nea ya ami'ne." nehe.

28 Yisasi'a inake nehe "Ani a'mo'a amuse hukea'maki Anumaya Koti ke afite'a a'kame ne'malaya vaya'ke Anumaya Koti'a lusi amuse hisaya ya apamike." nehe.

Yisasife "O'ake'nona avame'ya nehana lo'kiya yana alo huketa akeno." hu'a nehae.

29 Nesu vaya'yaka e'a ali'a anupa nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne meni kanafi mai'naya ve a'neyaka hao'otake ve a'neyaka'ake mai'netapa "O'ake'nona avame hu lo'kiya'ka laveliketa akeno." hutapa ke nehaya'maki Anumaya Koti'a mako'ae alu o'ake'naya lo'kiya avame'ya hu yana olapamikea'maki mako'ke'ake avame'ya hu yana a'ke'ainaka mai'nea Anumaya Koti aune ve'ka Yona'a hu'nea avame'ya hu lo'kiya ya'ake huno lapavelisiketapa akekae.

30 A'ke'ainaka Yona'a hu'nea kava'mo'a inake huno hane'ne ala faya'mo'a Yonana asaka huno na'kaitekeno aole'ae mako'ae afina aipafi mai'neana Ninive kumate mai'naya vaya'aife avame kava huno apaveli'neane. Nakaeya ko'ku'napati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na meni afina mai'naya vaya'aipi ani akufa kava hu'na avame hu'na lapavelikoe.

31 Mako kaya aupalika (sauti) mai'nea ana ala kava ya alino yakai'nea a'mo'a mopa uno atupa he'neatekati eno Solomoni'a akenopafi hale'nea ve'kamo ke afi'neane. Afi'nea'maki akekeo Solomonina akase'nea ve'ka ma mai'nea'maki lapa'kaeya akaeya ke no'afe. Henaka'a Anumaya Koti'a mi'ko vaya kake hupatesea afina ani kava a'mo'a hetino meni afina mai'naya vaya'aife "Havi kava nehae." huno alino fole ailapatekaiye.

32 Ninive kumate mai'naya vaya'moki Yona'a hu'nea ke afite'a apaipa ai'a yahae hu'a hao'otake ya'api atale'naya'maki Yonana akase'nea ve'ka meni male mai'nea'maki lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae hutapa hao'otake yatapi o'atale'nae. Ani yafe Anumaya Koti'a mi'ko vaya kake hupatesea afina Ninive kumate vaya'moki heti'a meni afina mai'naya vaya'aife "Havi kava hu'nae." hu'a ali'a fole ailapatekae.

Laku'ainaka ano halesea kanife nehe.

33 “Vaya'moki ata kani ate'a no hakaya'mo au'vai'a maleke
makalufi maleke nohae. Nohaya'maki ata kani ate'a hipa
amekake male'nake'a ani nopi hai'aya vaya'moki ani ata
kani e'a ne'akae.
34 Lapaulakamo'a lapaipafi ano halesea ata kani hane'ne.
Lapa'kaeya lapaulaka kanale huno hane'niseana mi'ko
lapaipafi ano halekaiya'maki lapa'kaeya lapaulaka haviya
hu'niseana mi'ko lapaipafi hani kike.
35 Ina kava hu yafenaki lapa'kesa afitapa kava heo.
Haviku kaku'ainaka ata kani asu he'nisike'ka ‘Ata kanefe
ne'aiye.’ hu'ka hu yafenaki kava heo.
36 Lapa'ku'ainaka ata kani'mo'a mi'ko aupalika ano hale
ne'atalesikeno mako'kaya aupalika'atapi hani o'kiseana ata
kani'mo'a mi'ko aupalika ano hale ne'atalea avamete ano
halekaiye.”

Mako vaya'moki havi kava nehaya yafe hapa'nepaiye.

37 Yisasi'a ani ke nehikeno mako Falasi mono ve'kamo'a
Yisasife inake nehe “Nakaeya'ae e'ka ne'ya no.” huno ke
hikeno Yisasi'a ani Falasi mono ke ne'afea ve'kamo nopi
haino mai'neno ne'ya nesea hipale faimai'ne.
38 Faimai'nikeno Falasi mono ke ne'afea ve'kamo'a akeana
Yisasi'a aya sese ohuno ne'ya alino ne'nekeno aketeno akesa
afino lapa ne'aiye.
39 Akesa afino lapa ne'aikeno Yisasi'a akaeyafe inake
nehe “Lapa'kaeya Falasi mono ke ne'afea vaya'mokitapa
ameka ke ma kava nehae ke'ayo'ae lape'ae sese ne-
haya'maki lapa'ku'ainaka kumaya kava'mo'ae hao'otake
kavatapimo'ae lusiya huno havaite'nea'maki sese nohae.
40 Lapa'kaeya anekinaki vayana Anumaya Koti'a
ameka'atapike alo huteno lapa'ku'ainaka'a alo
ohu'niketapae nehafe?
41 Lape aku'ainaka'a hane'nea yana mako afeno ya'api
o'male'nisea vaya apamisakeno lapa'ku'afina honi'ya ofaike.
42 Avo'neo. Lapa'kaeya Falasi mono ke ne'afea vayana
maitapa halove hu'netapao. Lapa'kaeya atu'ae kife'ae mi'ko
aki'ae aka'ae hakomupa'ae aole nayatalapati mako'ke'a
fa'ko hutapa Anumaya Kotiteka ne'amaya'maki lapa'kaeya
alakepa kava hu ya'ae Anumaya Kotife lahapau la-
payamopafati lahapau ya'ae ane'kasae. Hokotetapa alakepa
kava nehutapa Anumaya Kotife lahapau lapayamopafati
lahapaino. Lahapainaketapa atu'ae kife'ae nayatala'a
male'nayapati mako'ke'a Anumaya Koti amisayana kanale
huke.
43 Avo'neo. Lapa'kaeya Falasi mono ke ne'afea vayana
lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao. Lapa'kaeya mono
nopi mi'ko vaya'moki apaulakale kava vaya ne'maiya yate

maisaya yafe lusiya huno nelahapauno lapa'kaeya mi'ko
vaya ali'a atalu hu'a ne'maiya kumate utapa mai'nisake'a
ve a'nemoki hu'a falu fala hulapatesaya yafe'ke lusiya huno
nelahapaiye.
44 Avo'neo. Lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao.
Mako vaya fala'ki'a kipate'nake'a vaya'moki ani keli o'ake'a
akotofule u'e'a nehaya akufa kava hutapa lapa'kaeya ani
kelikana nehakeno lapaipamo'a honi'ya'ake nehae." hu'ne.
45 Mako mono hapalino hapa'nepaiya ve'kamo'a ani kemo
anona'ale inake nehe "Ali'ka laya nehana Nenao kakaeya
hana kemo'a lakaeyateka hu'ka aukosa nehanakeno lakaeya
lavuya nehea ke nehane." nehe.
46 Nehikeno Yisasi'a ani ve'kae inake nehe "Lapa'kaeya
mono hapalitapa hapa'nepaiya vaya'mokitapae mani ke
nehuki afitapa alakepa nehutapa maitapa halove heo.
Lapa'kaeya 'Ke male male'nea ke a'kame maleo.' nehutapa
mi'ko vaya'ai apa'ki'nalena kana ya alitapa kofipatake'a lusi
kana ya ali'a ko'nefe. Ko'nefea'maki lapa'kaeya lapaya male-
tapa mako'ke afina ani kana ya'api alitapa hapa'o'make'a
lusi kana'ake ya ali'nae.
47 Avo'neo. Lapa'kaeya lapa'kinakomoki mi'ko Anu-
maya Koti aune vaya hapake'a fali'nake'a ani aune
vaya kipate'naya kelile lapa'kaeya konakali hoya alitapa
ne'vaiyanaki lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao.
48 Anumaya Koti aune vaya hapate'a kipate'naya kelilena
konakali hoya vaimale'naya kava'mo 'Lakinakomoki kanale
kava hu'nae.' hutapa nehae.
49 Ina kava hu'nakeno Anumaya Koti'a kanale aipa
akesa'ae ve'kakeno inake hu'ne 'Nakaeya aune vaya'ni'ae
nakaeya ke hapapaisaya yafe hupate'noa vaya'ni'ae
apa'kaeyapi ali'ya ali'a ne'visake'a vaya'moki ali'a vekala
ne'a'a ali'a haviya hune'apate'a mako vayama'a hapaesake'a
falikae.' hu'ne.
50 Fali'naya yafe ma mopa alo hu'nea afina aepa he'a
mi'ko kafu Anumaya Koti aune vaya hapake'a fali'naya
vaya'ae meni kanafi hapake'a fali'naya vaya'ae anona'api
meni mai'naya vaya'mokitapa havi miya'api alikae.
51 Hokote'a Epolona hakeno faliteke'a mako'a ani kava
hu'a hapame hapame e'a henaka'a Se'kalaiya'a Anu-
mayamoteka amuse ya ali'e'a ne'malaya yafa hipa hanete
ala mono no hanete hu'nea folakapi hakeno ako fali'ne.
Mi'ko fali'naya'maki ani ali'a haviya hupate'naya anona'a
meni afina mai'naya vaya'mokitapa alikae.
52 Avo'neo. Lapa'kaeya mono hapalitapa hapa'nepaiya
vayana maitapa halove heo. Lapa'kaeya Yisasi ke mi'ko

afi'naya'maki ‘Mako vaya'moki o'afisae.’ nehutapa kita ako kimale'netapa ya'kisaya ki'a ako atale'nae. Lapa'kaeya ‘Ani nopi ohaikune.’ nehake'a mako vaya'moki ‘Ani nopi haikune.’ hu'a nehaya'maki ‘He'e ani nopi haitapa ofalekae.’ nehae.” huno hapapai'ne.

53-54 Yisasi'a ani no ne'ataleke'a mi'ko mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae lusiya hu'a apaipa kafa hate'a “Akaeyateka mako ke huta aukosa humale'neta fate fate ke afikesunakeno hao'otake ke nehiseana ani keleti kake hutekaune.” hute'a a'kame u'e'a nehu'a akesi akesi hu'nae.

12

Apa'ke'atike ke hisaya yafe maitapa halove hu'netapao.

1 Nesu tauseni vaya'moki e'a ali'a atalu hu'naya afina Yisasi'a hokoteno akaeya ke ne'afea anaka'aife inake hu'ne Falasi mono ke ne'afea vaya'moki apaipafi hane'nea ya ake'a alakepa ohu'ne'a ameka apavayaleti apa'ke'atike ke nehaya yafe lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao. Ani kavana kai hame'ya'mo halekino ala nehea avamete kava nehe. Lapa'kaeya ani yafe maitapa halove hu'netapao.

2 Ati'kamale'nisaya yana Anumaya Koti'a alino fole aike. Fala'kimale'nisaya ke henaka'a Anumaya Koti'a alino fole aisike'a mi'ko vaya'moki afikae.

3 Lapa'kaeya mi'ko hanipi hu'nisaya ketapi Anumaya Koti'a yake feluka huno fole aisike'a mi'ko vaya'moki afikae. Mi'ko lapa'kaeya notapifi sumi sumi hutapa hu'nisaya ke Anumaya Koti'a no'kato'mule heti'neno ala kefati huno fole ailapatesike'a mi'ko vaya'moki afikae.

Mi'ko vaya'mokitapa mako'ke ve'kae koli heo.

4 Lapa'kaeya vaya'nimokitapa nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya ameka lapa'kufa'ake lahapa'a kilapatesaya vaya'aife koli'api oheo. Ani vaya'moki lapa'ku mafa'ne'ae ha'a kitesaya lo'kiya'api o'male'ne.

5 Koli'a hisaya ve'ka lapavelikoe. Vaya hapano ki ne'apateno apa'ku mafa'ne'ae hani'ake kelifi ata leke leke nehea atafi apasaka huli'neno ne'apatalea ve'kae'ke lusiya hutapa koli heo. He lamake nakaeya lahapa'nepauve lapa'kaeya Anumaya Kotife'ke lusiya hutapa koli'a heo.

6-7 Lapa'kaeya ako ake'nae vaya'moki aole haesa monileti naya mako kaya aise aise namatato miya nehaya'maki Anumaya Koti'a inani akufa namafati mako'ke namae ake o'kanino akesa afifi huno mai'ne. Ake o'kani'neanaketapa lapa'kaeyapati mako'ke'mo'a ani nesu namayakamoki miya'api akasetapa vaya ala ya mai'nae. Inani avamete

Anumaya Koti'a mi'ko lapa'kenopafi hane'nea lapayo'ka ako le'kanapaino afi'ne. Ako le'kanapai'nea yafe lapa'kaeya koli oheo.

"Yisasi'a naipafi mai'ne." huta fole aisuna yafe hu'ne.

8 Nakaeya lahapa'nepauve mako'ke ve'kamo'a vaya apaulakale nakaeya naki ne'ano "Yisasi'a naipafi mai'ne." huno ano fole aiseana ani kava hu'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na ani ve'kamo aki ko'ku'napi Anumayamo kayo kayo vaya'ai apaulakale aki a'na apa'kaeyafe "Nakaeya mafa'ne anaka mai'nae." hu'na fole aipatekauve.

9 Fole aikoa'maki mako ve'kamo'a vaya apaulakale "Yisasi naipa o'ami'noe." nehuno nakaeya a'kame'ya vai'nateseana ani kava hu'na Anumayamo kayo kayo vaya'ai apaulakale ani ve'ka na'kame'ya vai ne'ate'na "O'ake'noa ve'ka mai'ne." hu'na hukoe.

10 Mi'ko vaya'moki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka hu'a haviya hunatesayana Anumaya Koti'a lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino atalela-patekaiya'maki mako ve'kamo'a Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amofe huno haviya huteseana Anumaya Koti'a ani ve'kae kahaove katove nehuno aipa falu yapati alino o'atalekaiye.

11 Nakaeya ke hu'naya yafe lapatafa hute'a mono nopi kava vayate'ae kamani kava vayate'ae lapavale'a ala kake hulapatekefe nehaisaketapaena koli hutapa "Na'yane ke anona'ale hukune? Na'yane huta hisune?" ina akufa lapa'kesa o'afeo.

12 Ani kanatole Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a "Inake heo." huno lapavayale malesiketapa ani ke huke.

Nesu afeno ya male'nea ve'kamo'a aneki male'nea avoya ke.

13 Ani ali'a atalu hu'naya vayapati mako ve'kamo'a in-ake huno Yisasina hapai'ne "Hu'ka apave nelina Nenao nepu'nimofe hapaikeno afoti'amo afeno yapati fa'ko huno mako kaya'a namino."

14 Hu'nikeno Yisasi'a akaeyafe inake huno hapai'ne "Nakaeya kake hulapatete'na afeno yatapi ali'na fa'ko fa'ka hulapatesoa ve'ka o'mai'noe."

15 Huteno mi'ko mai'naya vaya'aife inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya yakaitapa alakepa hu'netapao. Haviku mi'ko yate lapaulakamo'a akeno ha'ye hisiki maitapa halove hu'netapao. Nesu afeno ya male'nea ve'kamo'a ani afeno yateti avamu alino mai yana o'ali'ne."

16 Mako avoya ke inake huno hapapai'ne mako nesu afeno
ya male'nea ve'kamo hoyafina nesu alaka a'ne.
17 Alaka a'nikeno ani ve'kamo'a inake huno akesa afi'ne
“Mani ne'ya'kona laki'na malesoa no'ni o'male'neanake'na
hana kava hisoe?”
18 Ma ke huno akesa afe “Mi'ko ayu no'yaka'ni ali'na
kapelete'na ala ala no'yaka kite'na mi'ko ne'ya'ni'ae mi'ko
afeno ya'a'ni'ae ani kimalesoa nopi malekauve.” hu'ne.
19 “Ina kava hute'na nakaeya'ne make hu'na hukoe
naipa nakesamoka nesu afeno ya'ni'ae ne'ya'ni'ae
hane'neanakeno haneme yatala kafufi ukeanake'na mai'na
falu hu'ne'na ne'ya ne'ne'na amuse hu'na maikoe.” huno
akesa afi'ne.
20 Nehea'maki Anumaya Koti'a akaeyafe inake hu'ne
“Anekinaki ve'ka meni hani'ainaka kavamu'ka kahafale-
suke'ka falikane. Falisanana ali'ka anupa humale'nana
ya'kona nala'a alike?” hu'ne.
21 Yisasi'a inake nehe “Mako vaya'moki apa'kai'api
apa'kufa ali'a haisaya yafe moni afeno ali'a anupa hu-
male'naya'maki Anumaya Koti amuse hisea kava ohisayana
inani hu'noa ve'kakana vaya mai'nae.”

Ma mopale yafe lapa'kesa o'afeo hu'ne.

22 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno ha-
papai'ne “Meni nakaeya lahapa'nepauve lapa'kaeya ameka
lapa'kufale maisaya yafe lapa'kesa lapa o'aitapa ‘Meni na
ne'ya nekaune?’ hutapa oheo. Lapa'kufale yafe lapa'kesa
ne'afitapa ‘Na kenati havaikaune?’ hutapa oheo. Ina akufa
lapa'kesa afime afime o'veo.
23 Ne'yana afa ya hane'niki lapavamu hane'niketapa
mai ya'mo'ke akaseno kanale ya hane'ne. Kena havai
yana ameka lapa'kufale yanaki lapavamu alitapa mai ya'ke
kanale ya hane'ne.
24 Namayaka'aife lapa'kesa afikeo ne'ya hoya'api
ali'a ha'kalete'a ne'ya ali'a itu no'vaiye. Ne'ya no'api
o'male'nea'maki Anumaya Koti'a ne'ya apamike'a ne'nae.
Ne'naya'maki lapa'kaeya ve a'nemokitapa namayaka
apa'kasetapa ala ya mai'nayakeno Anumaya Koti'a
kanale'ya huno yakailapatekaiye.
25 Lapa'kaeya folakatapifati mako ve'kamo'a ameka aku-
fale yafe lo'kiya akesa afiseana ani ve'kamo'a akai'a avamu
aise kana'a maleno avayu humale'neno yatala afina ofalino
maikife? He'e lo'kiya'a o'male'neanakeno ako falike.
26 Inani aise kava hisaya lo'kiyatapi o'male'nisiketapaena
na'ya hiketapa maisaya yafe lapa'kesa lapa ne'aiye?

27 Lapa'kesa afikeo kahaufaka vilasi ya'moki hai'a ause
nehae. Ali'ya alite'a kena'api fa'kani'a no'ale. No'alea'maki
nakaeya lahapa'nepauve a'ke'ainaka Solomoni'a kanale
konakali'ae kena alo humale'naya kena havailino
mai'nea'maki kahaufaka vilasi ya'mo ausemo'ke Solomoni
alo hu'nea konakali yana akase'ne.
28 He lamake ani kahau yana hae'ake haiteno hoyafi
hanekaiya'maki eka'a ako he'a hataka hisakeno vaite-
sike'a atafi kakaya'maki Anumaya Koti'a kanale kon-
akali ause'alena hu ne'ateanaketapa lapa'kaeya'ae ve
a'nemokitapa nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yat-
apimo'a aise nehea'maki Anumaya Koti'a kanale'ya huno
yakailapatekaiye.
29 Ina kava hinaketapa lapa'kesa lapa ne'aitapa ‘Na ne'ya
nekaune na li nekaune?’ hutapa lapa'kesa lapa o'aiyo.
30 Ma mopafi vaya'moki Anumayamoteka apaipa
o'ami'naya vaya'moki ma mopale yafe apa'kesa afi'a
ne'maiya'maki lapa'kaeya Afotapimo'a nesaya ya'ae kena
havaisaya ya'aefe ako afiteno mai'neanaki ma akufa ya
lapamike.
31 Lapamikea'maki Anumaya Kotife ‘Yakailato.’ hutapa
hisaya yafe hokotetapa lapa'kesa afifi hisakeno henaka'a
ani mi'ko ne'yatapi'ae kenatapi'ae lapamiteno ani kumatena
lapavaleno lapatekaiye.

Ko'ku'napi kanale amuse ya alitapa anupa hisae.

32 Vaya'nimokitapa lapa'kaeya aise sipi sipi afu anaka'ni
mai'nayanaki koli oheo. Afotapimo'a kava yakaisea kumate
visakeno kava yakaipatesaya yafe ako ke humale'nea yafe
koli oheo.
33 Ako ke humale'nea'maki lapa'kaeya mi'ko yatapi miya
hesaya vaya'aite alitapa vike'a miya hutesaketapa ani moni
alitetapa afeno ya'api o'male vaya hapa'matapa apameo.
Ina kava hisayana ko'ku'napi amuse yatapi alitapa avatati
hukae. Ani ko'ku'napi alitapa avatati hisaya amuse yana
hano ohuke. Kumaya ve'kamo'a kumaya'ya hukefena anile
o'uke. Ha'kano'mo'a alino haviya ohuke.
34 Amuse yatapi hane'nea kumate lapaipamo'ae ani ku-
mate hane'ne.”

Ala ve'ka esea yafe avatati hu'netapa akeva maiyo.

35 Yisasi'a inake nehe “Ala kava ve'ka ako ekaiyanaki
kenatapi alitapa aupa humale'netapa ala ata kanitapi kani
atetapa avatati hutapa maiyo.
36 Mako ali'ya vaya'moki ala ve'ka'ape akeva maisaya kava
hutapa akeva maiyo. Ani kava ve'ka mako a ali ve'kamo'a
ne'ya ne'kano ke hikeno haino mai'neateti eteno eno kipate

ne'amakisike'a makale kita ya'kitesaya yafe akeva mai'nae. Lapa'kaeya'ae ani kava hutapa avatati hu'netapa nakeva maiyo.

37 Ala ve'ka esea kanae apau o'kale'a avatati hu'a akeva mai'nisaya ali'ya vayana lusi amuse hukae. Lamake lahapa'nepauve ala ve'kamo'a akai'a kena alino aupa hu'neno ali'ya anaka'a hupatesike'a ne'ya ne hipale faitopale mai'nisakeno akai'a ne'ya alino apamike.
38 Folaku esifi? Hokote ko'kole ake ne'aisikeno esifi? Ani ali'ya vaya apau o'kale'a avatati hu'a akeva mai'nisakeno eno ne'apa'keseana ani ali'ya vaya lusi amuse hukae.

39 Lapa'kaeya kumaya vaya'aife lapa'kesa afitapa haleo. No'mo afo'amo'a ‘Meni kumaya ve'ka ekaiye.’ huno afi'nininana ‘Kava yakaikoe.’ huteno kava yakai'neno ani kumaya ve'ka atalesikeno no'a heno kape olenine.
40 Ani kava hu'nea kava hutapa lapa'kaeya'ae avatati humaletapa akeva heo. Ko'ku'napati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'nae ‘O'mekaiye.’ nehutapa haviku mai'nisaya yapi e'na lahapau kakauve.” nehe.

Alakepa ali'ya ve'ka'ae hao'otake ali'ya ve'kala'mokani avoya ke.

41 Pita'a inake he “Ala Nenao mani avoya ke lakaeya'ale'ke nehapi mi'ko vaya'mokitae ani ke nehane?” huno afine'ke.
42 Afine'kekeno Anumayamo'a inake nehe “Ali'ya ve'kamo'a akenopa hale'nea ve'ka ali'ya'a alike alike nehea ve'ka lapa'kaeyapi hanate mai'ne? Ani kava hu'nea ali'ya ve'kae ala kava ve'kamo'a inake huke ‘Mi'ko ali'ya vayate kava yakai'ne'ka ne'ya fa'ko hu'ka apamite apamite ho.’ huke.
43 Hukea'maki ani kava ve'ka henaka'a eteno ne'esikeno hokoteno hapai'nea akufa kava nehuno'aena ani ali'ya ve'kamo'a amuse huke.
44 Lamake hu'na lahapa'nepauve ani kava hu'nea ali'ya ve'kae ala kava ve'kamo'a inake huke ‘Mi'ko ya'ni'ale kava yakaiyo.’ huke.

45-46 Hukea'maki ani ali'ya ve'kamo'a akai'a akesafi ina akesa afike ‘Ala kava ve'ka'ni'a meni makale o'mekaiye.’ huteno yakaipate'nea ve a'mafa'ne kayo ne'apamino ala kava ve'kamo ne'ya'ae atu li'ae neteno anekinaki nehuno ‘O'mekaiye.’ huno hisea afina ani ala kava ve'ka ekaiye. Eno ani hao'otake kava hu'nea ali'ya ve'ka lusi kayo amakiteno inake huke ‘Nakaeyateka vekano'kano hune'nataya vaya'ae u'ka maiyo.’ huno hutekaiye.

47 Mako ali'ya ve'kamo'a akai'a ala kava ve'kamo hau'nea
kava ako afiteno kava ve'ka haiya kava ohuno alino avatati
ohu'niseana ala kava ve'kamo'a akaeya lusi kayo amakike.
48 Amakikea'maki mako ali'ya ve'ka ala ve'ka'amo haiya
kava o'afino havi kava hiseana ala kava ve'ka'amo'a vase
huno hakaiye. Anumaya Koti'a mi'ko ya apami'nea vayafe
‘Anona'a etetapa mi'ko ya nameo.’ huke. Mi'ko ya apayapi
male'nea vaya'aife ‘Etetapa anona'a lusiya nameo.’ huke.”

Ve a'ne alino fa'ko fa'ka hisea yafe Yisasi'a eno mai'ne.

49 Yisasi'a inake nehe “Nakaeya e'noana ma mopafi ata
atalesukeno lesea yafe e'noe. Ani atamo'a makale lesea yafe
lusiya huno ne'nahaiye.
50 Nakaeya nahaesakeno lusi nakafu kikea'maki makale
o'nahakeno hififi lavate o'natea yafe naipamo'a kana'ake
ne'nahaiye.
51 Lapa'kaeya hana lapa'kesa ne'afe ‘Yisasi'a ma mopafi
vaya'mokita kame ya nehuna ya huno laka hulatefe e'ne.’
hutapa nehafe? Ina kava ohukoanake'na nakaeya lamake
lahapa'nepauve nakaeya ma mopafina e'noana ve a'ne
ali'na fa'ko fa'ka hisoa yafe e'noe.
52 Meni afina aepa he'a naya mako kaya ve alavemoki
mako'ke nopi mai'nisayapati aolefi ali'a fa'ko nehu'a
aole'ae mako'ae anaka'moki aole kame ane'anatesayana
aolemokani aole'ae mako'ae anakana ani ya hu'ana kame
apateka'ae.
53 Hute'a afo'amo'a ne'mafa'ne'a kame atesikeno
ne'mafa'ne'amo'a afo'amona kame atesike'a huka'ae.
Ani kava huno ita'amo'a a'mafa'ne'a kame atesikeno
a'mafa'ne'amo'a ita'amona kame atekaiye. Mako ve'kamo
ita'amo'a anofelo'amona kame ane'ateseana saufa
anofelo'amo'a ani kava huno alopa anofelo'amona kame
atekaiye.”

Mako ala ya fole aikefe hisea kana'a aketapa aeto heo.

54 Yisasi'a ali'a atalu hu'naya ve a'ne'aife inake huno
hapa'nepaiye “Lapa'kaeya yake lavino nefalea kateka
hiya'mo'a kana'ake nehuno alino kofiketapa ne'aketapaena
‘Meni ko aike.’ hutapa nehakeno ko ne'aiye.
55 Lapa'kaeya o'ko ko'ku'na ne'aketapaena ‘Meni lusi yake
nelesikeno amu'ko'ake huke.’ hutapa nehakeno lamake ani
kava huno lusi yake nele.
56 Neleanaki lapa'kaeya lapaipafi afitapa o'male'naki
ameka lapavayaleti ke vakala vaya mai'nae. Ko'ku'nate'ae
mopale'ae fole aiya yana aketapa aeto nehaya'maki na'ya
hiketapa meni afina fole aiya yana aketapa aeto nohae?

Kake hukatekefe hisea ve'ka'ae makale kake hutana lanaipa makoteka male'ao.

57 Na'ya hiketapa lapa'kaeyatapi alakepa kava'ae alakepa
ohu kava'ae afitapa fa'ko hutapa no'afe?
58 Kake hukatekefe hea ve'ka'ae alino fa'ko hisea ve'kale
kateka ne'utanaena ani kake hukatekefe hisea ve'ka'ae kake
hutana hale'ao. Haviku ani ve'kamo'a kavaleno ke afi'a fa'ko
nehaya vaya'aite visike'a inaleti kavalemale'a ati vaya'moki
apayapi katesake'a ati vaya'moki kavale'a nofi hukatekae.
59 Nofi hukatesake'kaena kake hukate'nea ve'kamo'a
'Nameo.' huno hu'nisea ya o'ami'nisanana nofi
hukate'niseapati makale hano hu'ka o'mekane." hu'ne.

13

Aipa aino yahae ohisea ve'ka ata kapi asaka hulavike.

1 Ani kanatofi mako vaya'moki Kalili vaya'ai apavake
Yisasina ha'nepai'a inake hae "Kalili vaya'moki Anumaya
Kotiteka amuse ya amikefe sipi sipi afu nehakeno Pailati'a
kava ne'apimo'a ati vaya'a hupateke'a e'a ani vaya hapake'a
falaya kola'ae ani amuse ya amaya afumo kola'ae makopi
lavi'na'ae." hu'a hapai'nae.
2 Hapai'nakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne
"Lapa'kaeya na lapa'kesa ne'afe ani fali'naya vaya'moki
mi'ko Kalili vaya'aina apa'kase'a havi vaya mai'nayanake'a
ani kana ya ali'a fali'nae hutapa lapa'kesa ne'afife?
3 Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ina kava
ohu'nayanaki lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae hutapa
hao'otake yatapi ne'ataletapa lapaipa aitapa yahae
ohisayana ani anaka asaka u'a ai'naya kava hutapa
asakautapa aitetapa falikae.
4 Siloamu kumate mako yatala no'mo'a aino kapele lavino
nayatala'ae naiya mako kaya'ae hano huteno naiya mako
kayati aole'ae mako'ae alea vaya'yaka (18 vaya'yaka) aino
apati'kaeke'a fali'nae. Ani fali'naya vayafe hao'otake kava
hu'naya ya'apimo'a mi'ko Yelusalemu mai'naya vaya'ai
hao'otake kava nehaya kavana apa'kase'ne hutapa lapa'kesa
ne'afife?
5 Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ani kava
ohu'nayanaki lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae hutapa
hao'otake yatapi o'atalesayana lapa'kaeya'ae ani ya hutapa
falisaya ya'ake hane'ne."

Alaka'a no'aeya yosamo avoya ke.

6 Yisasi'a mako avoya ke hu'nea kemo'a inake
hu'ne "Mako ve'kamo'a hoya'afina mako fi'ki yosa
faimale'neanakeno henaka'a ani ve'kamo'a eno alaka'a
a'nisea'aene huno akeana ani yosamo'a alaka'a o'a'ne.

7 O'a'nikeno ani hoyale ali'ya ve'ka'aena inake huno
hapai'ne ‘Afeo aole'ae mako'ae kafufi mani fi'ki yosamo'a
alaka'a a'nisea'aene hu'na e'na akeke akeke hoa'maki alaki
o'a'nea yafe mani yosa atakitalo. Na'mofe mopamo ne'na'a
neno avaya ne'aeye?’
8 Ani hoyale ali'ya ve'ka'amo'a ke anona'ale inake huno
hapai'ne ‘Amuse'ka nehuki meni kafufi atale'nisanake'na
aepafi yu'ko alite'na afumo aifa ali'ne'na male'na akekene.
9 Male'na akekesukeno'ae'mo mako kafufi kanale alaka'a
aesifi o'aesifi akeke'ka atakitalekane.’ hu'ne.

Yisasi'a Sapati kanafi kali ali'nea ana alino kanale hute'ne.

10 Sapati kanafi Yisasi'a mako mono nopi uno ke hapa-
pai'ne.
11 Ani mono nopi mako kali a mai'nikeno Sata afe'mo'a
ani a'mo aipafi mai'neno lusi kali ami'ne. Nayatala'a
hano huteno naiya mako kaya'a hano huteno mako kaya
naiyalekati aole'ae mako'ae alea kafu (18 kafu) ani afe'mo'a
lusi kali amikeno ani a'mo a'kame'ya ayamufamo'a ano
fakaki'nikeno hetino api o'ai'ne.
12 Yisasi'a ani a aketeno ‘Nakaeyate eno.’ huteno inake
huno hapai'ne ‘Muka ana kali'ka ako ali'na ataloe.’ hu'ne.
13 Nehuno Yisasi'a ani ate aya ne'malekeno ani a'mo'a
makale'a hetino api ne'aino Anumaya Koti aki alino asaka
hu'ne.”
14 Alino asaka nehikeno ani mono note so'ka ve'kamo'a
Yisasi'a Sapati kanafi kali'a alino kanale hutea yafe aipa
kafa nehano ve a'ne'aife inake he “Aole'ae aole'ae aole'ae
kanafi (6 kanafi) ali'ya ali kana hane'neanaki lapa'kaeya
‘Kalitapi alino atalese.’ hutapaena ali'ya kanafaka'ke ekeno
kalitapi alino ataleno. Sapati kanafi o'meo.”
15 Nehikeno Yisasi'a ke anona'ale inake huno hapai'ne
“Lapa'kaeya ameka lapa'kufaleti kapalo kapala kelaka'ake
vaya mai'nae. Sapati kanafi puluma'katapi'ae to'ki
afuyakatapi'ae no'apifati utapa ya'kipatetetapa apavaletapa
liteka ne'vae.
16 Inaya nehayanaki ma kali'a ali'na kanale hune'atoa ana
Epalahamu akeho'amo mai'nikeno Sata afe'mo'a atafa huno
nayatala'a hano huteno naiya mako kaya'ae hano huteno
mako kaya naiyalekati aole'ae mako'ae alea kafu (18 kafu)
nofi kitekeno kali ali'nea yana Sapati kanafi ali'na kalu
hene'atoana hao'otake kava nehane hutapa nehafe?” huno
apafine'ke.
17 Apafi'keke'a kame'amoki lusi apavuya nehaya'maki
mi'ko ve a'nemoki Yisasi'a kanale lo'kiya kava hea yafe lusi
amuse hu'nae.

Anumaya Koti kava yakaisea kavana ma kava huno hane'ne.

18 Anile Yisasi'a inake he “Anumaya Koti'a vaya'aite yakaipatesea kava hana akufa ya'kana ya hane'ne? Hana akufa ya hane'ne hu'na lahapapaisoe?

19 Mako aise aise alakatato aki'a masatati alaka'akana ya hane'ne. Mako ve'kamo'a ani aise aise masatati alakatato hoya'afi faimale'nikeno ani yosamo'a haino ala hike'a namayakamoki ani yosamo a'kopale hale'e'a no'api ki'nae. Anumaya Koti kava yakailatesea kavana ani ya'kana huno hane'ne.”

20 Halate mako'ae inake he “Anumaya Koti yakailapatesea kavana hana'ya hu'na ma akufa ya hane'ne hu'na lahapapaisoe?

21 Kai hame'yapi malakeno hale ne'kea ya'kana hu'ne. Mako a'mo'a falaova'ae hale kisea ya'ae lapepi male'neno alino aku naku huteno male'nisikeno aise kanafi ani falaovamo'a hale ne'ke. Anumaya Koti kava hulatesea kavana ani ya'kana huno hane'ne.”

Anumaya Koti yakaisea kumate haisaya kipana aise kipa'ato hane'ne.

22 Yisasi'a Yelusalemu ukefe nehuno mako ala ala kumate'ae aise aise kumate'ae uneno nehuno mi'ko ve a'ne alino apaya nehe.

23 Nehikeno mako ve'kamo'a inake huno Yisasife afine'ke “Ala Nenao Anumaya Koti'a mako'ke mako'ke vaya'ake apa'ku apame alino katikifi nesu vaya alino katike?” huno afine'kekeno Yisasi'a ali'a atalu hu'naya vaya'aife inake huno hapapaiye.

24 “Anumaya Koti kumate visaya kipana aise kipa'atofati faletapa haikae. Lapa'kaeya ‘Ani kipapi falesune.’ hutapaena lapayamufa alitapa lo'kiya vaili'netapa falekae. Nakaeya lahapa'nepauve nesu vaya'moki ani aise kipa'atofati ‘Afa'a faleta haikune.’ hu'a hukaya'maki haisaya lo'kiya'api o'male'neanake'a u'a ohaikae.

25 Henaka'a ani no'mo afo'amo'a hetino eno kita'a aino a'kanisiketapa lapa'kaeya ma'aileka kipate etapa heti'netapa kipate ne'amakitapa make hukae ‘Ala Nenao kita ya'kilato.’ hutapa nehisayana Ala Ne'mo'a inake huke ‘Nakaeya olapa'ke'noki lapa'kaeya hana kumate vaya etapa mai'nae?’ huno hulapatekaiye.

26 Inake huno hisiketapa lapa'kaeya make hutapa hapaikae ‘Lakaeya valamo'mo kakaeya'ae lo'kata ne'ya neke li neke huna afina kate mai'ne'ka ke'kamo ali'ka laya hu'nana'mae.’ hutapa hukae.

27 Inake hutapa hukaiya'maki no'mo afo'amo'a inake huke
‘Lapa'kaeya olapa'ke'noa vaya mai'naki hana kumateti vaya
etapa mai'nae? Lapa'kaeya hao'otake kava nehaya vaya
mai'naki mi'ko'amokitapa maitapa halove heo.’ huke.
28 Lapa'kaeya akesayana Epalahamu'ae Aisa'ki'ae
Ye'kopu'ae Anumaya Koti aune vaya'ae Anumaya Koti
yakaisea kumate hai'a mai'nisaketapa akekayanaki
lapa'kaeya'ke ma'aileka mai'netapa lusi avi neletapa lapave
kume kanekae.
29 Nesu vaya yake haino ne'eatekati'ae yake lavino ne-
faleatekati'ae aluka aluka aupalikati ve a'ne e'a Anumaya
Koti yakaisea kumate ali'a anupa hu'a mai'ne'a ne'ya nekae.
30 He meni afina afa vaya'kana hu'a aise vaya mai'nisaya
vaya'moki henaka ani afina u'a hokote'a ala vaya maisake'a
meni afina hoko netaya ala vaya'moki henaka ani afina afa
vaya'kana hu'a henaka u'ne'a aise vaya maikae.” hu'ne.

Yisasi'a Yelusalemu mai'naya vaya'aife avile'ne.

31 Ani kanatofi Falasi mono ne'afea vaya'moki emale'a
inake hu'a Yisasife hapai'ne “Ma mai'nana aupalika
ne'atale'ka ako uvo. Heloti'a ala kava ve'kamo'a kahakefe
nehe.” hu'a hapai'nae.
32 Ha'nepaikeno Yisasi'a inake huno hapapaiye
“Lapa'kaeya utapa vala afela kalamo akekeno avenafu'na
heno katilitata huno uneno nehea ve'kamo'a ake'atike
huno ano navataka nehea ve'kae inake hutapa hapaiyo
‘Afeo meni'ae eka'ae Sata afe'yaka hapafai ne'atale'na kali
vaya ali'na ako kanale hupate'noanake'na aole'ae mako'ae
kanafi mi'ko ali'ya'ni ali'na avaya akauve.’ hu'na hoa ke
utapa hapaiyo.” huno hapapai'ne.
33 Hapapaiteno inake hu'ne “Mi'ko Anumayamo aune
vaya'a mako fate fate kumate hapake'a ofalikayanaki
akola Yelusalemu kumate'ke mi'ko hapake'a falikae. Ani
yafe menimaki ekamaki olakamaki ka u'ne'na hute'na
Yelusalemu ukoe.
34 Vae Yelusalemu mai'naya vaya'mokitapa lapa'kaeya
Anumayamo aune vaya'a hapatapa ki ne'apatetapa Anu-
maya Koti'a hupateke'a lapa'kaeyate e'naya vaya'ae yafa
kayoteti apamakitapa ki ne'apatae. Ani kava nehaya'maki
nakaeya mi'ko afina ko'kolemo'a ana'au anaka'a apavaleno
ha'ku kapi apateteno apatali kano ne'maiya kava hu'na
Yelusalemu vaya lapavale'na atalu hisoe hu'nae nehoa'maki
lapa'kaeya nolahapaiye.
35 Nolahaiye hutapa haya yafe afeo. Anumaya Koti'a
kumatapi ako ne'ataleno ‘Aote'ya'ae.’ huno hu'neanaketapa
meni mako'ae o'nakekaya'maki ma ke hisaya afina etetapa

nakekae. Ani afina inake hutapa hukae ‘Anumayamo ali'ya alikefe hikeno hute'nea ve'ka Anumaya Koti'a kanale manu amise.’ ke hutapa hisaya afina mako'ae nakekae.” hu'ne.

14

Yisasi'a akufa haleki'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

1 Mako Sapati afina Yisasi'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono nopi ala kava ve'kamo nopi uno ne'ya ne'neke'a mako vaya'moki ake'a mai'nae.

2 Mai'nakeno mako ve'ka falikefe nehikeno akufa haleki'nea ve'ka anile mai'ne.

3 Mai'nikeno Yisasi'a ani ve'ka aketeno ani nopi mai'naya Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'aefe inake huno apafike'ne “Sapati afina kali alino kanale hute yana kanale yapi havi yane? Lapa'kaeya mono kemo'a na'yane nehe?” huno apafike'ne.

4 Apafikeke'a ani vaya'yakamoki ke ohu'a mai'nakeno Yisasi'a ani kali ve'ka atafa huli'neno kali'a alino kanale huteteno hutetekeno u'ne.

5 Ne'vikeno Yisasi'a inake huno apafine'ke “Hana ve'kamoka Sapati afina mafa'ne'kafi puluma'ka afu'kafi kelifi lavi'nisike'kaena Sapati kanalene hutapa anifaka atalesafi makale avayu hukae? He lamake avayu hukae.” hu'ne.

6 Apafikeke'a mi'ko vaya'moki anona'a ke'ale ohu'nae.

“Lapa'kufa alitapa hai yana ataleo.” hu'ne.

7 “Ne'ya nekae.” huno ke hike'a e'naya vaya'moki e'a “Ala ve'kamo aimu'yale maisoe.” hu'a haya kavana Yisasi'a aketeno ani kava haya yafe inake huno hapapai'ne.

8-9 “Mako ve'kamo'a kakaeyafe ‘Ala emule eno.’ huno ke hike'ka u'ka ala ve'kamo aimu'yale faitopale o'maiyo. Anile faitopale mai'nisanakeno haviku mako kakase'nea ala ve'kamofe ke hinakeno esikeno ke hu'nea ve'kamo'a eno kakaeyafe inake huno huke ‘Heti'ka ala ve'kamo aimu'yalenaki ameo.’ huno hisike'kaena kavuya hinake'ka a'kameleka u'ka mopafi maikane.

10 Mako ve'kamo'a kakaeyafe ‘Ala ne'ya e'ka no.’ huno ke hinake'ka u'ka atupale faitopale maiyo. Anile faitopale mai'nisanakeno kakaeyafe ke hu'nea ve'kamo'a eseana kakaeyafe inake huke ‘Vaya'nimoka male o'mai'ka ala ve'kamo aimu'yale u'ka maiyo.’ huke. Ani ke hisike'kaena mi'ko anile mai'naya vaya'moki kaki ali'a asaka hukae.

11 Mako ve'kamo'a ‘Ala ve'ka mai'noe.’ nehuno ‘Nakufa ali'na asaka hukoe.’ hisikeno Anumaya Koti'a ‘Afa ve'ka mai'nane.’ huno hutekaiya'maki mako ve'kamo'a ‘Aise

ve'ka mai'noe.’ huno hisikeno Anumaya Koti'a ani ve'kamo aki alino asaka huke.” nehe.

Ne'ya apamikefe ke hisaya kavafe hu'ne.

12 “Yisasika ne'yana e'ka no.” huno akaeyafe ke hu'nea ve'kae inake nehe “Ala emu kikefe mi'ko afina vaya'kamo'ae nepu'kamo'ae kakai'ka anaka'ae moni afeno'api hane'nea vaya'aife ne'ya nesaya yafe ke oho. Ke hisanake'a henaka'a kakaeyafe ‘Ne'ya e'ka no.’ hu'a hisayana anona'a ani ne'yana ako alikane.

13-14 Alikana'maki ala emu kikefe ma vaya'aife ke ho. Miya'api o'male vaya'ae apa'kufa haviya hu'nea vaya'ae apaiya haviya hu'nea vaya'ae apaulaka apo ka'nea vaya'ae ke hisanakeno Anumaya Koti'a amuse ya kamike. Ani vaya'yaka anona'a ne'ya'kalena kamisaya akufa ohu'naya yafe amuse nehisanakeno alakepa hu'naya vaya'moki fali'nayapati hetisaya afina Anumaya Koti'a akai'a anona'a kamisike'ka amuse hukane.”

Ala emumo ne'yafe avoya ke hu'ne.

15 Mako ve'kamo'a Yisasi'ae faitopale mai'neno ne'ya ne'neno Yisasi ke afiteno inake he “Mako vaya'moki Anumaya Koti kava yakai'nea kumate mai'ne'a ne'ya nesayana lusi amuse hukae.” nehe.

16 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Mako afina mako ve'kamo'a ala emu kikefe mi'ko vaya'aife ‘Etapa ne'ya neo.’ hu'ne.

17 Emu ako kimaleteno ali'ya ve'ka'a hutekeno uno ke hu'nea vaya'aife ‘Lapa'kaeya eo mi'ko ne'ya ako alino avatati humale'ne.’ huno hapa'nepaiye.

18 Hapa'nepaike'a ani mi'ko vaya'yaka apaote apaote inake nehae ‘Lakaeya o'ukune.’ hu'a nehae. Mako'ke ve'kamo'a inake he ‘Mako hoya miya hemale'noanake'na u'na akekefe nehoanake'na amuse'ka nehuki o'ukoe.’ nehe.

19 Nehikeno mako ve'kamo'a inake he ‘Nakaeya naya aole hano hea ali'ya alisea puluma'ka miya hemale'ne'na ali'ya'a kanale ne'alifi hu'na akekefe nehoanake'na amuse'ka nehuki o'ukoe.’ nehe.

20 Nehikeno mako ve'kamo'a inake he ‘Nakaeya menito a ali'noanake'na amuse'ka nehuki o'ukoe.’ nehe.

21 Inake hakeno eteno ani ali'ya ve'kamo'a uno ala kava ve'kae hapaikeno ani ve'kamo aipamo'a haviya hikeno ali'ya ve'ka'ae inake huno hapai'ne ‘Kakaeya makale u'ka aise kate'ae ala kateka'ae ne'u'ka miya'api o'male vaya'ae apaiya haviya hu'nea vaya'ae apaulaka apo ka'nea vaya'ae apaumina haviya hu'nea vaya'ae apavale'ka eno.’ nehe.

22 Nehikeno ani ali'ya ve'kamo'a ani kava huno eteno inake huno hapai'ne ‘Ala kava ve'kamoka kakaeya ke ako

afi'na a'kame maloana mako mopale maisaya no'a afa'a
hane'nikeno no'ka'a havai ote'ne.’ nehe.
23 Nehikeno ala ve'kamo'a akaeya ali'ya ve'kae inake
huno hapai'ne ‘Kakaeya kuma atale'ka ala kale kate ute'ka
kahau aki'naleka ne'maiya vaya'ae ke hu'ka apavale'ka
eke'a nakaeya nona havaiteno.
24 Nakaeya kaha'nepauve hokote'na ke nehuke'a
o'me'naya vayana mi'ko meni ne'ya ali'a o'nekae.’ nehe.”

“Lapa'kesa afitapa alakepa hutetapa na'kame eo.” huno Yisasi'a nehe.

25-26 Nesu vaya'moki Yisasi a'kame ne'vakeno aino
yahae huno inake huno hapapai'ne “Mako vaya'moki
nakaeya na'kame esu'aena afo'amo'ae ita'amo'ae a'amo'ae
mafa'ne'amo'ae nepu'amo'ae asa'amo'ae akana'amo'aefe
‘Afa vaya mai'naki Yisasi'a lapa'kaseke'na naipa ami'noa
ve'ka mai'ne.’ huno ohisea ve'kamo'a nakaeya ke ne'afea
ve'ka o'maike. ‘Kanale maisoa navamu'nimo'a afa ya'kana
nehiki Yisasi'a akaseke'na naipa ami'noa ve'ka mai'ne.’
huno ohisea ve'kamo'a nakaeya ke ne'afea ve'ka o'maike.
27 Nakaeya nakafu kisike'na falisoa kavafe mako
ve'kamo'a ‘Ani kava hukoe.’ huno akai'a yofo yosa alino
kofiteno na'kame visea akesa o'afisea ve'kamo'a nakaeya
ke ne'afea ve'ka o'maike.
28 Lapa'kaeyapati mako ve'kamoka ala no'kefa kisana
kakesa afisu'kaena ‘Hokote'ka ani no'ni'a ki'na avaya
o'aesukeno no kisoa ya hano hisifi?’ hu'ka kakesa afifi
hute'ka ‘Mi'ko kisoa yana hane'ne.’ hute'ka ani nona aepa
he'ka kikane.
29-30 Hokote'ka ani kava ohisu'kaena aepa he'ka amalaku
aite'ka posi faitetesanakeno moni hano hisike'ka ani no
ki'ka avaya aesana lo'kiya'ka o'malesike'a mi'ko akesaya
vaya'yakamoki kiki'ka hu'a kamuke hu'a inake hu'a hukae
‘Mani ve'kamo'a nona aepa heno ki'nea'maki ani nona
makale kino hano hisea lo'kiya'a o'male'ne.’ hu'a hukae.
31 Inaki mako ala yahauve ve'kamo'a mako ala yahauve
ve'kamo'ae ‘Aepa he'na la hukoe.’ huno akesa afisuno'aena
hokoteno inake huno akesa afike ‘Nakaeya nayatala'a hano
hea tauseni ati vaya'ni (10,000 vaya) mai'nakeno mako ala
kava ve'kamo'a 20 tauseni ati vaya'a (20,000 vaya) mai'naki
hana'ya hu'na la hisoa lo'kiya'ni'a hane'nifi?’ huno akesa
afike.
32 Akesa afiteno ‘He'e la hisoa lo'kiya'ni'a o'male.’ huno
afisuno'aena akaeya'ae la hisaya vaya'moki yatala kate
mai'nisakeno mako vaya hupateteno inake huno huke inake
hutapa afikeo ‘Hana'ya huta laipa falu huta maisune?’
hutapa afikeo huno hapapaike'a u'a afikekae.

33 Ani ya hukaki lapa'kaeyapati mako ve'kamo'a mi'ko ya'a
a'kame'ya o'amiseana nakaeya ke ne'afea ve'ka o'maike.”

Hakemo'a haka'ake nehea ya'a hano hisea yafe hu'ne.

34 “Lapa'kaeya afi'nae hake kanale ya hane'nea'maki
haka'ake nehea ya'a hano hisiketapaena hana'ya hutapa
haka nehea ya'a alitapa fole aikae?
35 Haka'ake nehea ya'a ohaneseana afa ya'kana ne-
heanakeno hoyafi malesapi afu aifa'ae ali'a makopi male-
sayana afa ya'ake hukeanake'a vaya'moki afa'a yaka
hutalekae. Ke afi lapa'kesa hane'nisiketapaena ani ke afeo.”

15

Afu fanane he'nea ke hapa'nepaiye.

1 Kumaya'ya nehu'a vaya apa'kufaleti ta'kesi miya alitata
nehaya vaya'ae hao'otake kava huke huke nehaya vaya'ae
Yisasi ke afikefe amete e'nae.
2 E'nake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mono ha-
pali'a hapa'nepaiya vaya'ae akete'a inake hu'a ke vai'nae
“Akeo ma ve'kamo'a hao'otake kava nehaya vaya'ae lo'kano
mai'neno ne'ya ne'ne.” hu'a nehae.
3-4 Nehakeno Yisasi'a avoya ke inake huno hapa'nepaiye
“Hana ve'kamoka naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya
hano hea afu (100 afu) ate'niseapati mako'ke'a fanane
hikeno ani afumo afo'amo'a mi'ko afu'a kahaufaka
ne'apataleno uno mako'ke fanane he'nea afu kahau ano
akeno fole aise? Fanane hisiketapaena ani kava hutapa
kahau akafi o'akae?
5 He kahau akae. Ani ve'ka kahau ano fole aiteno amuse
huteno ake'yafi aino ko'mu'kino avaleno u'ne.
6 Kumate va'yi huteno vaya'ae ke hike'a e'a ali'a atalu
hakeno inake he ‘Fanane he'nea afu'ni'a kahau a'na ake'na
fole ai'noa yafe lapa'kaeya nakaeya'ae amuse hisune.’
nehe.”
7 Yisasi'a huno fole aino inake nehe “Ani kava huno
mi'ko naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya hano hea
vaya'moki (100 vaya) apaipa ai'a yahae nehu'a hao'otake
ya'api atalete'a alakepa kava nehaya vaya'aife Anumaya
Koti'a amuse hukea'maki mako'ke hao'otake kava hume
hume ne'visea ve'kamo'a hao'otake kava'a ne'ataleno aipa
aino yahae nehuno ‘Anumaya Kotiteka e'na naipa amikoe.’
hisikeno'aena Anumaya Koti'a lusiya huno mako'ae amuse
hutekaiye.”

Fanane hu'nea miya'mo ke hapa'nepaiye.

8 “Mako a'mo'a naya aole kina male'neapati mako'ke'a
fanane hikeno kani ano halemale'neno no'afati no'ya alino
kahau ano akeno alino fole aiteno'ae'ke ataleno maike.
9 Alino fole aiteno vaya'ae ke hike'a ali'a atalu hakeno
inake he ‘Lapa'kaeya nakaeya'ae amuse hisune. Moni'ni
fanane hu'nea ya kahau a'na ake'na ali'na fole auve.’ nehe.”
10 Yisasi'a huno fole aino inake he “Nakaeya la-
hapa'nepauve ani kava hu'a Anumaya Koti ko'ku'napi kayo
kayo vaya'amoki mako'ke ve'kamo'a hao'otake kava hume
hume ne'viseateti ‘Hao'otake kava hu'noa ya'mo'a navuya
hu'na ai'na yahae hu'na hao'otake ya'ni atale'na Anumaya
Kotiteka e'na naipa amikoe.’ huno hisikeno'aena ko'ku'napi
kayo kayo vaya'moki lusiya hu'a amuse hutekae.”

Fanane hu'nea ve'kamo ke hapa'nepaiye.

11 Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe “Mako ve'kamo'a aole
mafa'nela'a mai'na'ae.
12 Mai'na'akeno henaka alite'nea mafa'ne'amo'a afo'amofe
inake huno hapai'ne ‘Afo'nimoka falisanana nakaeya
ya hamalekaiye hu'ka nate'nisana yana meni nameo.’
huno hikeno afo'amo'a mi'ko ya'a alino fa'ko huno aole
mafa'nela'a anami'ne.
13 Anamitekeno henaka alite'nea mafa'ne'amo'a aise kana
maiteno mi'ko moni afeno ya'a aliteno yatala aupalika
u'neno hao'otake kavate akeno ha'ye huno mi'ko moni
afeno'a uno atale eno atale hikeno moni afeno ya'a mi'ko
hano hu'ne.
14 Hano hu'nikeno ani kumate ala kafu hu kana fole
aikeno mako ya'a o'malekeno lusi aka nele.
15 Aka nelekeno mako ani kumate ve'kale uno ‘Ali'ya'ka
alisoe.’ huno nehikeno kahaufaka ali'yate hutekeno uno
afule kava yakaino mai'neno ne'ya'api ne'apame.
16 Ne'apamino inake he ‘Vae afumo ne'ya haleti'ya'a
nesoe.’ hu'nea'maki mako ve'kamo'a nesea yana o'ami'ne.
17 O'amikeno akesa afino inake huno he ‘Mi'ko afo'nimo
ali'ya vaya'amoki lusi ne'ya ne'a apamu hute'a mai'nake'na
nakaeya nakateke'na falisoa kava nehoe.
18 Nehoanake'na heti'na afo'nimoteka u'na akaeyafe inake
hu'na hukoe afo'nimoka nakaeya hao'otake kava kakaeya
hukatete'na Anumaya Koti'ae hao'otake kava hulanate'noe.
19 Nakaeya alinate'nana mafa'ne'kamo'nae hu'na hisoana
o'natekaiyanake'na amuse'ka nehuki ali'ya kano'ka maisoa
yafe navalo hu'na hukoe.’ huno akesa ne'afe.
20 Huteno afo'amoteka afaki'ale ne'vikeno afo'amo'a
aketeno hautakiteteno naku naku huno vea'ya'mo'a
anu'ki'neno hano ne'ne.

21 Hano ne'nekeno mafa'ne'amo'a akaeyafe inake nehe
‘Afo'nimoka nakaeya hao'otake kava hukatete'na Anu-
maya Kotiteka'ae hao'otake kava hute'noanake'ka kakaeya
alikate'noa mafa'ne'nimokae hu'ka hisanana o'katekaiye.’
nehe.
22 Nehikeno afo'amo'a ali'ya vaya'aife inake hu'ne ‘Makale
utapa kanale hu'nisea kena alitetapa havaiteo. Ayapi
vailisea hana alitetapa vaitetapa aiya ano'ae vaiteo.
23 Ala puluma'ka afaya'ake hu'nisea afu hetesaketa kita
ne'neta amuse hutesune.
24 Ma mai'nea mafa'ne'nimo'a fali'neapati eteno he'nete.
Fanane hu'neapati eno fole hu'nea yafe amuse hutesune.’
huno hike'a aepa he'a lusi amuse nehae.
25-26 Nehakeno yake mafa'ne'amo'a hoyafakati eno note
va'yi nehuno yakame nehu'a apaiya ne'aya ke afiteno ali'ya
ve'kae ke huno inake huno afine'ke ‘Na kava nehae?’ huno
afike'ne.
27 Afine'kekeno akaeyafe inake he ‘Kakana'kamo'a ako
e'ne. Akufamo'a kanale hikeno e'nea yafe afo'kamo'a
afaya'ake afu ako heke'a ne'ne'a hafali ate'a mai'nae.’ nehe.
28-29 Nehikeno nepu'amo aipamo'a lusi kana hikeno
hai vaikeno ‘Nakaeya ohaikoe.’ huno hikeno afo'amo'a
nopakati eno inake hu'ne ‘Amuse'ka nehuki hai'keno.’
huno afike afike hikeno afo'amofe inake hu'ne ‘Afeo
nakaeya yatala kafu kakaeya ali'ya alike alike nehu'na
ke'kaena mako afina he'e ohu'noanake'ka vaya'ni'amo'ae
amuse hisoa yana mako'ke meme ana'au'a he'ka o'namitafa
hu'nane.
30 O'nami'nana'maki ma mafa'ne'kamo'a miya afeno ya'ka
alino kumai a'nele uno atale eno atale hikeno miya'ka hano
hikeno ne'eke'ka akusa'ae afu he'nane.’ nehe.
31-32 Nehikeno afo'amo'a akaeyafe inake nehe
‘Mafa'ne'nimoka mi'ko afina nakaeya'ae mai'nanakeno
mi'ko ya'ni'a kakaeya ya'ake hamale'neanaki ma
kakana'kamo'a fali'neapati eteno heti'ne. Fanane
hu'neapati eno va'yi neheanaketa amuse huta laipa kanale
huta maisunana ani ya'mo'a kanale latekaiye.’ hu'ne.”

16

Kumaya ali'ya ve'kamo ke.

1 Yisasi'a akaeya ke ne'afea vaya'aife inake huno hapa-
pai'ne mako nesu moni afeno ya'a hane'nea ve'kamo'a ani
afeno yate kava yakaisea ali'ya ve'ka'a mai'nike'a vaya'moki
e'a moni afeno'mo afo'amofe ke fai'a ha'nepai'a inake hu'a
hae “Kakaeya ali'yate kava ve'ka'kamo'a mi'ko ya'ka alino
uno atale eno atale hu'ne.” hu'a nehae.

2 Nehakeno moni afeno aepa ve'kamo'a afeno ya'ale
yakai'nea ve'kae ke hikeno ekeno “Na kava hu'nana ke
kakaeyafe naha'nepaiye? Nakaeya kava yakaisanafene
hu'na kami'noa yana hana'ya hu'ka kava yakai'napi? Hu'ka
yokita hute'ka e'ka nahapaiyo. Nahapaite'ka meni mako'ae
kava yakai ali'ya ve'ka o'maikane.” hu'ne.
3 Hikeno ani ali'ya ve'kamo'a aipa akesa inaya huno afi'ne
“Ali'ya'nileti nahafaikefe heanake'na hana kava hisoe?
Hoya ali'ya alisoana lo'kiya'ni o'male'neanake'na mako
ve'kalekati au'kaya hu'na ne'ya ali'na nesoana navuya
hukeanake'na hana kava hisoe?
4 Meni hisoa kavana ako afi'noe. Ma kava hupatesuke'a
kava yakai'noa ali'ya'nileti nahafaisike'a ani vaya'moki
‘Notifi e'ka maiyo.’ hu'a hukae.” hu'ne.
5 Mako vaya'moki moni afeno'ae ve'kae inake hu'a hu'nae
“Mako ya afa'a yo'ka namiteke'na henaka'a kamino.” hu'a
hakeno ani ali'ya ve'kamo'a ani vaya'aife apaote mako'ke
mako'ke'mokife ke hike'a akeno hokote ve'kae inake huno
afine'ke “Nakaeya kava ve'kamo'a na'maki yana yo'ka
kami'ne?” huno afine'ke.
6 Afine'kekeno inake he “Nakaeya naya mako kaya naya'a
hano hea vaya'ai apaiya apaya (100) kalasini talamu yo'ka
nami'nea'maki anona'a o'ami'noe.” huno hikeno ali'ya
ve'kamo'a inake he “Ani kamale'nea avona ma hane'niki
makale ani vani hataleti'ae huno kamale'nea aki'a a'ka
kalopa ne'atale'ka naya mako kaya kayo'ake (50) kamalo.”
huno hu'ne.
7 Mako fate ve'kae inake he “Yo'ka kami'nea ya na'maki
ali'nane.” huno afikekeno “Naya mako kaya naya'a hano
hea vaya'ai apaiya apaya (100) laisi ku havaite'nea ku yo'ka
nami'nea'maki anona'a o'ami'noe.” huno hikeno ani ali'ya
ve'ka'amo'a inake he “Ani kamale'nea avona ma hane'niki
ani vani hataleti'ae huno kamale'nea aki'a a'ka kalopa
ne'atale'ka aole'ae aole'ae vaya'ai apaiya apaya (80'ae) hu'ka
kamalo.” hu'ne. Ani kava hu'nea yafe ma akesa ne'afe
henaka'a ali'ya'nileti nahafaitalesike'a ani vaya'moki “Notifi
e'ka maiyo.” hu'a hisaya yafe ani akufa kava nehe.
8 Ani kumaya ali'ya ve'kamo'a akesa afifi huteno ani
kava hu'nea yafe ala moni afeno'mo afo'amo'a inake hu'ne
“Kanale kaipa kakesa hane'ne.” hu'ne. “Ma mopale
yafe amuse nehaya vaya'moki ani akufa kava nehu'a
vaya'apimokife apa'kesa afifi nehu'a havi kava hune'apate'a
hale yapi mai'naya vayana ako apa'kase'a apa'kesa afifi vaya
mai'nae.” hu'ne.
9 Yisasi'a inake nehe “Nakaeya nakai'ni lahapa'nepauve
ma mopale moni afeno ne'alea yana havi kava nehayanake-
tapa lapa'kaeya ani moni afeno mako vaya apamisayana

vayatapi maikae. Ani kava nehutapa falisakeno ani moni afenotapi hano hisea afinana Anumaya Koti'a maike maike hu no'afi visakeno alino falu fala hulapatekaiye.

10 Mako vaya'moki aise'ase yate kanale hu'a ne'yakaisayana ala yate'ae ani kava hu'a kanale hu'a yakaikaya'maki mako vaya'moki aise yate kanale hu'a no'yakaisayana ani kava hu'a ala yatena kanale hu'a o'yakaikae.
11 Lapa'kaeya ma mopale moni afenote kanale'ya hutapa kava yakaitapa alakepa ohisayana ko'ku'napi hane'nea alakepa afeno olapamike.
12 Lapa'kaeya alu ve'kamo yate kanale'ya hutapa kava o'yakai'nisayana lapa'kaitapi afenona olapamike.

13 Mako ve'kamo'a aole kava ve'kala'ani ‘Ali'ya ve'ka'ani maisoe.’ huno ohise. Ani kava hiseana mako kava ve'kae hai ne'vaino ‘O'nahaiya kava nehana ve'ka mai'nane.’ huno hukea'maki mako kava ve'kae ‘Nahau nayamopafati ne'nahaiya ve'ka mai'nane.’ huke. Mako kava ve'ka aipa amiteno mako kava ve'kae ‘Fole o'nahaiya kava nehane.’ huke. Lapa'kaeya ani kava hutapa Anumaya Koti'ae ma mopale moni afeno'ae ‘Lana'kaeya kava yakainate'ao.’ hisayana ani aole yatala a'kame malesaya lo'kiyatapi o'male'ne.” hu'ne.

Anumaya Koti'a kava yakaipatesea yafe hu'ne.

14 Falasi mono ke ne'afea vaya'moki moni afeno yafe lusiya huno nehapaiya vayanake'a ani hea ke afite'a lusiya hu'a kiki hune'ate'a kamuke hau'nae.
15 Kiki hune'atakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Lapa'kaeya vaya apaulakale ‘Alakepa vaya mai'none.’ hutapa ne'afea'maki Anumaya Koti'a lapaipafi ako akeno alakepa hu'ne. Akeno alakepa hu'nike'a vaya'moki apa'kai'api hu'naya kavafe ‘Kanale'nale kava nehae.’ hu'a hu'naya'maki Anumaya Koti aulakale hi'mana'ake kava nehae.
16 Mosese'ae Anumaya Koti aune vaya'ae Anumaya Koti yakailapatesea yafe lo'kiya vai'a lahapapaime ne'akeno anileti Yoni'a fole ai'nea afina nakaeya aepa he'na Anumaya Koti kava yakailapatesea kanale ke lahapa'nepauketapa mi'ko vaya'mokitapa ‘Anumaya Koti kava yakailatese.’ hu'a hukefe lusiya hu'a apayamufa ne'valae.
17 Mopa'ae ko'ku'na'ae hano hukea'maki Anumaya Koti ke kamale'naya ke mako'ke aise ya'ato'a alaki fanane ohuke.”

A'ne ne'ali'a ne'atale'a nehaya yafe Yisasi'a hu'ne.

18 Mako ve'kamo'a a'a ataleteno alu a aliseana kumai kava hu'ne. Anau'amo'a atalesikeno mai'nisea a mako ve'kamo'a aliseana ani kava huno kumai kava'ke huke.

Falite'a visaya kumafe hu'ne.

19 Mako moni afeno ya'a hane'nea ve'kamo'a mi'ko afina kanale'nale haesa ku'kena havaino mai'neno kanale ne'ya'ake ne'ne.
20 Ne'nekeno mako amute o'male ve'ka amu'mo'a akufale alino haya ki'nea ve'ka no kipa'ale faitopale mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Lasalasi'ae.
21 Ani ve'kamo'a inaya huno akesa afi'ne "Afeno'a hane'nea ve'kamo'a ne'nesikeno ali lavisea atupatapa'a nesoe." huteno eno mai'nike'a kalayakamoki e'a amuteti sakani sakani hu'a ne'nae.
22 Henaka'a amute o'male ve'ka falike'a Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki hipo'ya ali'a u'a Epalahamu mai'neate u'a ate'nakeno afeno'ae ve'ka'ae falike'a ali'a u'a kite'nae.
23 Kitetakeno hani'ake kumapi mai'neno lusi akufa akafu ne'kikeno akeno asaka huno hanaleka akeana alu'ale Epalahamu'ae Lasalasi'ae lo'ka'ana mai'na'akeno ana'ke'ne.
24 Ana'keteno inake nehe "Vae Epalahamuka nakinakomoka kakaeya lusiya hu'ka kalaki ainatete'ka Lasalasina hutekeno eno lipi aya ateno eno navenafu'nale malesikeno falu nahaise. Nakaeya lusi atafi mai'nokeno lusi nakufa nakafu ne'ke." hu'ne.
25 Nehikeno Epalahamu'a inake hu'ne "Mafa'ne'nimoka kakaeya a'ke'ainaka mopale mai'nana afina mi'ko kanale'nale ya ali'nanakeno Lasalasi'a mi'ko havi ya'ake ali'ne. Ina kava hu'nana yafe kakesa afi'ka hao hu'ka afeo. Meni Lasalasi'a ma kumate ne'ekeno aipamo'a kanale nehike'ka kakaeya kakufa kakafu'ae mai'nane.
26 Mako ya'ae kahapaikesoe lakaeya'ae lapa'kaeya'ae mai'nona folakapi Anumaya Koti'a lusi mulikefa alo humale'nike'a ma kumate vaya'moki lapa'kaeyate visaya apa'kesa ne'afea'maki halesaka hu'a o'umo avamete hane'ne. Ani kava hu'a kakaeya'ae mai'naya vaya'moki e'a ani muli halesaka hu'a o'mekae." hu'ne.
27 Nehikeno ani ve'kamo'a inake nehe "Nakinakomoka nakaeya lusi kalaki ne'ai'na kakaeyafe ke nehuki Lasalasina hutekeno afo'nimo noteka vino.
28 Nakana'nimoki naya mako kaya'a mai'nake'na nakaeya lusi nakafu ne'kea kumate e'na mai'noa yafe Lasalasina hutekeno uno ala kekefafati inake hise 'Lapaipa aitapa yahae ohisayana nakaeya mai'noa kumate ekae.' huno hapapaino." hu'ne.

29 Nehikeno Epalahamu'a inake hu'ne “Apa'kaeya
Mosese'a hu'nea ke'ae Anumaya Koti aune vaya'moki
kamale'naya ke'ae hane'neanake'a ani ke hapali'a afisae.”
hu'ne.
30 Nehikeno afeno'a hane'nea ve'kamo'a inake he “He'e
nakinakomoka Epalahamuka ani ke o'afikaya'maki mako
fali'nisea ve'kamo'a kelifati eteno hetino apa'kaeyate uno
hapapaiseana apaipa ai'a yahae hu'a hao'otake ya'api
ne'atalete'a Anumaya Kotiteka apaipa amikae.” hu'ne.
31 Nehikeno Epalahamu'a akaeyafe inake nehe “Mosese'a
hu'nea ke'ae Anumaya Koti aune vaya'moki kamale'naya
ke'ae afi'a apaipafi o'malesayana mako fali'nisea ve'ka
kelifati eteno hetino hapapaiseana ani ke'ae afi'a apaipafi
o'malekae.” hu'ne.

17

Hao'otake kava hisaya kate lapavalesea ve'kae hu'ne.

1 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae inake huno hapa-
pai'ne “Hao'otake kava heo.” huno ano apavataka hisea
ya'mo'a ve a'ne'aite va'yi hisike'a asakau'a aikaya'maki
hao'otake kava hisaya kate lapavaleno visea ve'kamo'a
maino halove hu'neno'ao hu'nae lahapa'nepauve.
2 Mako ve'kamo'a ma nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya
mafa'ne anakapati mako mafa'ne avaleno “Hao'otake kava
ho.” huno hiseana ani ve'ka lusi hao'otake kava ne-
heanakeno ala kefi maike. Ani ve'ka avalete'a ala yafa
alite'a liko'afi male'a nofi kite'a hake lipi yaka hutalesayana
ani yana ala kana ya o'male'nea'maki nakaeya henaka'a
amisoa kana yana lusi akafu kisea ya amikoe.
3 Amikoa'maki lapa'kaeya'ae maitapa halove heo.
Kakaeya mako vaya'kamo'a hao'otake kava hisike'kaena
ke ne'ama'ki'ka “Ina kava oho.” hisanakeno aipa aino
yahae huteno hao'otake ya'a ataleseana kakaeya vaya'ka
hao'otake ya'a kahaove katove nehu'ka kaipa falu yapati
ali'ka ataleto.
4 Vaya'kamo'a mako'ke afina naya mako kaya hano huteno
naya mako kayati aole alea kanale (7 kanale) kakaeyateka
hao'otake kava hukateseana ani ve'kamo'a eteno naya mako
kaya hano huteno naya mako kayati aole alea kanale
(7 kanale) eteno “Hao'otake kava hu'ne'na naipa ai'na
yahae nehoe.” huno hisike'kaena kakaeya kahaove katove
nehu'ka kaipa falu yapati hao'otake ya'a ali'ka ataleto hu'ne.

Yisasife afita laipafi malesuna yafe hu'ne.

5 Akaeya ke ne'afea anaka'moki Yisasife inake hu'a hae
“Kakaeya lo'kiya'ka hane'nea yafe afita laipafi maleteta
alakepa hisuna yati ali'ka ala hulato.” hu'a hu'nae.
6 Nehakeno Yisasi'a inake he “Aise avina alakamo aki'a
Masatati alakakana hutapa lapa'kaeya nakaeyafe afitapa
aise'a laipafi male'nininana ma yosaena inake hutapa
hapaikae ‘Yosamoka aepa'ae mi'ko va'kai'ka hake lipi lavi'ka
male'ka lakeo.’ hutapa hapaisayana lapa'kaeya ke a'kame
maleno ani kava hinine.” huno hapapai'ne.

Ali'ya ve'kamo'a hana'ya huno maise?

7 Lapa'kaeyapati mako ali'ya ve'kamo'a hoya ali'ya'ae sipi
sipi afule yakai ali'ya'ae avaya ano ne'eseana yakaite'nisea
ve'kamo'a “Makale e'ka ne'ya no.” huno hukife?
8 He'e kava ve'kamo'a inake ohukea'maki inake huno
huke “Kakaeya ne'ya'ni ali'ka avatati hute'ka kanale kena'ka
ali'ka havaite'ka alinate'ka eno. Nakaeya ne'ya netesuke'ka
henaka'a kakaeya nekane.” huno huke.
9 Ani hapai'nea ke a'kame male'nea yafe ali'ya ve'kaena
“Amuse'ka nehoe.” huno hutekaife? He'e inake ohuke.
10 Ina kava hu'neanaketapa lapa'kaeya'ae ani kava hutapa
mi'ko lahapapai'noa ali'yana alitapa avaya ne'atapa inake
hutapa heo “Lakaeya havi ali'ya vaya mai'nonanaketa
ne'aluna ali'yana kanale huno latea ali'ya'ake ali'none.”
hutapa heo hu'ne.

Yisasi'a fuko'ya apa'ke'nea vaya alino kanale hupate'ne.

11 Yisasi'a Yelusalemu ukefe veana Samelia koteka'ae
Kalili koteka'ae folaka kate ne've.
12-13 Mako kumate va'yi nehake'a nayatala'a hano hea
fuko'ya apa'ke'nea vayana afakite heti'a mai'ne'a ala keke-
fafati inake hae “Yisasika amuse'ka nehunaki lakaeya kalaki
ailato.” hu'a nehae.
14 Nehakeno Yisasi'a apa'keteno inake he “Lapa'kaeya
mono nopi kava vaya'aite utapa lapa'kufa apaveleo.” nehe.
Hike'a ani vaya'aite ne'vakeno kateka apa'kufamo'a eteno
kanale hupate'ne.
15 Kanale hupateke'a ne'vaya vaya'aipati mako'ke
ve'kamo'a akeana “Nakufamo'a kanale he.” huteno eteno
Yisasite uno ala kekefafati amuse huno Anumaya Koti aki
alino asaka hu'ne.
16 Yisasite uno ape hu'neno aiyale alino soso nehuno
“Kakaeyafe lusi amuse'ka nehoe.” nehe. Ani aiyale alino
soso nehea ve'ka Samelia ve'ka mai'ne.
17 Mai'nikeno Yisasi'a ani ve'ka aketeno inake he “Nakesa
afoana nayatala'a vaya ako ali'na kanale hupate'nofe? Mako
kaya naya hano huteno mako nayatekati aole'ae aole'ae
vaya hanate maitake'ka kakai'kake ne'ane?

18 Na'ya hike'a ani vaya'yaka Anumaya Kotite e'a aki
ali'a asaka nohae? Mani mako'ke ve'ka alu kotekati ve'ka
akaito'ake eno Anumaya Koti aki alino asaka nehife?" nehe.
19 Yisasi'a ani ve'kae inake huno hapai'ne "Kakaeya
heti'ka uvo. Nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana ya'kamo'a
kakaeya ako alino kanale hukate'ne." nehe.

"Anumaya Koti'a yakaisea kana'a ekaiye." hu'ne.

20 Falasi mono ke ne'afea vaya'moki inake hu'a afine'kae
"Na afina Anumaya Koti'a kava alino yakaipatesea kana'a
va'yi huke?" hu'a hakeno Yisasi'a ke'apile anona'a inake
he "Anumaya Koti'a kava yakaipatesea kana va'yi hiseana
Anumaya Koti'a apavelisea yafe avame'ya hu kavana
ohukea'maki ve a'nemoki o'afisaya kava huno ekaiye.
21 Mako vaya'moki inake hu'a hukae 'Akekeo male
hane'ne mukale hane'ne.' hu'a ohukaya'maki afeo Anu-
maya Koti'a lapa'kaeya folakapi kava ya alino mai'ne."
22 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake he
"Henaka'a mako kana va'yi hisiketapa inake hutapa hukae
'Ko'ku'napakati e'nea ve'ka vaya'mo alite'nea mafa'ne
mako'ke afina akesune.' hutapa hukaya'maki o'nakekae.
23 O'nakesake'a mako vaya'moki inake hu'a lahapapaikae
'Hae akekeo mekaleka mai'ne.' huke 'Mafi mai'niki etapa
akeo.' hu'a a'a lapavataka hukaya'maki afeo lapa'kaeya
apa'kaeya apa'kame o'veo.
24 O'ukayanake'na nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka
vaya'mo alinate'nea ve'ka ete'na esoa kanalena ina kava
huke ko'ku'napi mako aupalika makale'a kopasi'namo'a
alave alave nehuno mi'ko aupalika ano ha nelea kavakana
hu'na ete'na ekauve. Esukeno mi'ko aupalika ano halesike'a
akekae.
25 Akekaya'maki hokote yana meni afina mai'naya
vaya'moki apa'kame'ya namite'a nakufa nakafu kisea ya
hunatetesake'na henaka'a ani kava hu'na ekauve.
26 Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea
ve'ka ete'na esoa afina mai'naya vaya'moki Noa'a mai'nea
afina mai'naya vaya'moki hu'naya au'ava kava nehisake'na
ekauve.
27 Noa'a mai'nea kanafi mai'naya vaya'moki ne'ya ne'ne'a
li ne'ne'a a alike ve alike nehu'a mi'ko afina ani yafe'ke
apa'kesa ne'afikeno Noa'a lipi kalefi haitekeno mopafi li
he'neno mi'ko ve a'ne ano apati'kaeke'a fali'a hano hu'nae.
28-30 Ani kava hu'a Loti'a mai'nea kanafi vaya'moki ne'ya
neke li neke afeno ya ali'u'a malake'a vaya'moki miya heke
hoya alike no kike nehakeno Loti'a Sotomu ataleno ne'vea
aiya'kale ani afina Anumaya Koti'a ata'ae ala hi'mana'ake

ata nelea yafa ko'ku'napakati ko'kana huno elineno mi'ko ve
a'ne apamakino falu ati'ne. Nakaeya ko'ku'napakati e'noa
ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ete'na apaulakale fole aisoa
afina inani au'ava kava'ake nehisake'na mi'ko ve a'ne'aitena
va'yi hukoe.
31 Ani ete'na esoa afina mako ve'kamo'a no'kato'mu'ale
mai'niseateti no'afaka hane'nisea yana lavino no'afakati
o'alino. Ani ya huno mako ve'ka hoya'afaka mai'niseatetina
eteno no'aleka o'vino.
32 Lapa'kaeya Loti a'mo hu'nea kavafe lapa'kesa afitapa
hao heo.
33 Mako ve'kamo'a mai ya'ale atafa huno alaki hiseana
ani mai ya'a avaya akaiya'maki mako ve'kamo'a nakaeyafe
akesa afino mai ya'a ataleseana eteno alike.
34 Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ani hanipi
aole ve'kala lo'ka'ana mako'ke hipale hava'nisa'akeno Anu-
maya Koti'a mako ve'ka ne'avaleno mako ve'ka alino apa-
hetalekaiye.
35 Aole atala'mokani maya lo'ka'ana haya ne'aisa'akeno
mako'mona Anumaya Koti'a ne'avaleno mako'mona anifi
alino apahetalekaiye.
36 Aole ve'kalana ani ya hu'ana hoya'anifi mai'nisa'akeno
mako'mona Anumaya Koti'a ne'avaleno mako'mona anifi
alino apahetalekaiye." hu'ne.
37 Hike'a hea ke afite'a inake hu'a afine'kae "Ala Nenao ani
nehana ke hana'ale va'yi huke?" hu'a hakeno Yisasi'a inake
he "Fali'naya vaya'ai apa'kufa hane'nea yate'ke ha'ki'ki
namayakamoki ali'a atalu hu'nae. Ani kava hu'a mi'ko
vaya'moki folakapi Anumayamo Mafa'ne ekauve."

18

*Mako a'mo'a kava ve'kae "Naya ho." huno hu'nea avoya
ke.*

1-2 Yisasi'a inake nehe "Mi'ko afina Anumaya Kotiteka ke
hutapa afikeo. Alaka ne'nahaiye hutapa o'ataleo." hu'ne.
Ani ke afisea yafe mako avoya ke hapapaino inake he mako
ala kumatena mako kake afi ve'ka mai'ne. Ani ve'kamo'a
Anumaya Kotite'ae ma mopafi ve a'ne'aite'ae alaki koli
ohuno mi'ko vaya'aife "Apaote ya'ape." huno nehea ve'kae.
3-5 Ani kumate mako kaite ana mai'neno mi'ko afina
ani kake afi ve'kalena uno inake huno hapaite hapaite
hu'ne "Kame kano'nimo'a alino haviya hunatekefe ne-
hike'nae nehuki kakaeya naha'ma'ka kake ho." huno
hapaite hapaite hu'nikeno hokoteno ani kake afi ve'kamo'a
ani ana ha'o'maesea akesa afi'nea'maki henaka'a ma aipa
akesa afi'ne "Anumaya Kotife koli nohoa ve'kake'na mi'ko

vaya'aife ‘Lapaote yatape.’ hupate'noa'maki ma kaite a'mo'a lusi alaka nahaeya ke eno mi'ko afina neheanake'na ha'ma'na kake hisoe. Haviku mi'ko afina eno ke huke huke hisikeno alaka nahae yafenake'na ako ha'makauve.” hu'ne.

6 Yisasi'a inake he “Hao'otake kava nehea kake ne'afea ve'kamo ke afeo.
7-8 Anumaya Koti'a hisea kavafe na lapa'kesa ne'afe? Akaeya ha'ye huno hapalimale'nea ve a'nemoki mi'ko feluka'ae hani'ainaka'ae Anumayamoteka inake hu'a afine'kae ‘Hao'otake kava hulate'naya vaya'aife akete'ka alakepa hu'ka kake hupato.’ hu'a afike afike hu'a ne'maisayana Anumayamo'a kake huno fa'ko fa'ka huke hutapa nehafe? He ani kava huke. Yatala afina maike maiketeno makale'a fa'ko fa'ka ohuke hutapa nehafe? He'e lamake hu'na lahapa'nepauve makale'a kake huno fa'ko fa'ka hukea'maki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ete'na esoa afinana ma mopafi ve a'nemoki nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya vaya mai'nisafi o'mai'nisafi?” hu'ne.

Aole ve'kala'mokani mono nopi Anumaya Kotiteka ke hu'ana afine'ka'ae.

9-10 Mako vaya'moki apa'kai'api apaipa apa'kesafati “Alakepa kava nehune.” nehu'a mako vayafe “Havi vaya mai'nae.” hu'a nehaya vaya'aife Yisasi'a avoya ke huno inake nehe “Aole ve'kala'mokani Anumayamoteka ke hu'ana afikekefe mono nopi hai'ana mai'na'ae. Mako ve'ka Falasi mono ke ne'afea ve'kae. Mako ve'ka kumaya'ya nehuno vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea ve'kae.
11 Falasi mono ke ne'afea ve'kamo'a folakapi heti'neno Anumayamoteka akai'ae inake nehe ‘Nakaeya mako vaya'moki nehaya kava nohoa ve'ka mai'noe. Kumaya'ya haya kava nohoe. Alakepa kava nohaya vaya'ai kavana nohoe. A'ne'aife ake'a hapa'ye hu'a kumai kava nehaya kava nohoe. Ma mai'nea ve'kamo'a vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea ve'kamo'a nehea kava nohoe. Ina yafe amuse'ka nehoe.
12 Kakaeyafe mi'ko sota'mo ali'ya kanafi ne'ya aole afina mosi'na mai'ne'na mi'ko ne'aloa yapati naya aole male'noapati ali'na fa'ko hu'na mako'ke'a ne'kamoa ve'ka mai'noe.’ nehe.
13 Neheanaki vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea ve'kamo'a alu'ale mai'neno Anumaya Kotiteka ke huno afikekefe heti'neno ‘Hao'otake ve'ka mai'noe.’ huno ape hu'neno havi kafa alino fataka nehuno ko'ku'napaka

aulu oheno Anumaya Kotiteka inake huno afine'ke ‘Anumayamoka nakaeya hao'otake kava hume hume nehauva ve'ka mai'noki nakaeyafe kahau hunato.’ nehe.”

14 Yisasi'a inake nehe “Nakaeya lahapa'nepauve mani kumaya'ya huno vaya apa'kufaleti ta'kesi miya ne'alea ve'kae Anumaya Koti'a ‘Alakepa ve'ka mai'nane.’ huno hutetekeno no'aleka eteno u'ne. U'nea'maki hokote ve'kaena ani akufa ke hu o'ate'ne. Mako ve'kamo'a ‘Ala ve'ka mai'ne'na nakufa ali'na asaka hukoe.’ huno hisikeno Anumaya Koti'a ‘Afa ve'ka mai'nane.’ huno hutekaiya'maki mako ve'kamo'a ‘Aise ve'ka mai'noe.’ huno hisikeno Anumaya Koti'a ani ve'kamo aki alino asaka huke.” hu'ne.

Mafa'neyaka apavale'a Yisasite ne'ae.

15 Vaya'yakamoki mafa'ne'api “Yisasi'a aya maleno amuse ya apamise.” hu'a Yisasite apavale'a ne'ae. Apavaleli'a ne'ake'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki “Ina kava oheo.” hu'a ke ne'apama'ke.

16 Ke ne'apama'kikeno Yisasi'a ani aise aise mafa'ne'aife “Nakaeyate eo.” hike'a akeno “Afa'a ka o'a'kanitapa apataleke'a nakaeyate eo. ‘Inamu mafa'ne mai'neta lo'kiyati o'male.’ hu'a nehaya vaya'mokike Anumaya Kotife ‘Yakailato.’ hu'a nehaya vaya mai'nae.”

17 Lamake hu'na lahapa'nepauve mako vaya'moki mafa'nekana nehu'a “Lo'kiya'ni o'maleki Anumaya Koti yakainato.” hu'a ohisayana Anumaya Koti'a yakaisea kumate alaki lamake o'ukae.

Lusi afeno ya male'nea ve'kamo'a Yisasite e'ne.

18 Mako ala ve'kamo'a inake huno Yisasife afine'ke “Vae kanale ve'kamoka hu'ka apave nelina ve'ka hana kava hute'na maike maike hisoa navamu alisoe?” nehe.

19 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Anumaya Koti'a akai'a mako'ke'ake kanale ve'ka mai'nea'maki na'ya hike'ka nakaeyafe ‘Kanale ve'ka mai'nane.’ hu'ka nehane?

20 Kakaeya Anumaya Koti ke male male'nea ke ako afi'nana'maki ani kemo'a inake hu'ne kakaeya kumai kava oho. Kakaeya mako ve'ka ha'ka ki o'ato. Kumaya ya oho. Mako ve'kamo'a hao'otake kava nehe hu'ka kake'atike ke mako ve'kaleka failitata oho. Ita'kafo'kamoki ke afite'ka a'kame ho.” hu'ne.

21 Nehikeno ani ala ve'kamo'a inake he “Aise ya'nileti aepa he'na maime e'na meni ma mai'noana ani Anumayamo ke male male'nea ke a'kame male'noe.” hu'ne.

22 Nehikeno Yisasi'a ani ke afiteno inake nehe “Mako kava'ae ho. Mi'ko male'nana moni afeno ya'ka ali'ka fa'ko fa'ka hu'ka miya'api o'male vaya apamisanakeno Anumaya Koti'a ko'ku'napi afeno ya'ka katekaiye. Afeno ya'ka apamite apamite hute'ka na'kame eno.” hu'ne.

23 Nehikeno ani ve'kamo'a ani ke afiteno moni afeno ya'a
nesu'ya hane'nea yafe aipamo'a afino lusi kana'ake hu'ne.
24 Ani ve'kamo aukosamo'a ati ne'kaekeno Yisasi'a
aketeno inake nehe "Nesu afeno ya ma mopafi male'nisea
ve'kamo'a lusi akaso ne'alino Anumaya Kotife 'Kava
yakainato.' huno huke.
25 Mako puluma'kakana afumo aki'a kamolo nehaya
afumo'a ne'kayamo kapi faleno viseana afa'a yo'yo huno
ukea'maki mako ma mopafi nesu moni afeno male'nea
ve'kamo'a Anumaya Kotife 'Kava yakainato.' huno hu yafe
akaso alikeanakeno afio'kekaiye." hu'ne.
26 Hike'a anile mai'naya vaya'moki hea ke afite'a inake
hu'a afine'kae "Ina akufa kava hiseana inaki nala'amoki
apaipa apame alino katisike'a maike maike apavamuna
alikae?" hu'a nehae.
27 Nehakeno Yisasi'a inake he "Mako vaya'moki 'Lo'kiyati
o'male'neanaketa alo ohukune.' hu'a hisaya yana Anumaya
Koti'a lo'kiya'a hane'nea ve'kakeno afa'a alo huno apaipa
apame alino katike." nehe.
28 Nehikeno Pita'a inake he "Lakeko lakaeya kumati'ae
mi'ko afeno yati'ae ne'ataleteta kakaeya ka'kame ne'one."
nehe.
29-30 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne "Nakaeya
alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mako ve'kamo'a
nakaeyafe afino aipafi male'neno Anumaya Koti'a
kava yakaisea ke mako vaya hapapaikefe no'aki a'aki
nepu'amo'aki ita afo'amo'aki mafa'ne'aki ne'apataleno
eseana Anumaya Koti'a meni afina ma mopale mai'ne'a
atale'nisaya ya'apilena anona'a mako'ae mako'ae
o'afunama'a ne'apamino henaka'a fole aisea afina maike
maike hu'a maisaya apavamu'ae apamike." hu'ne.

Yisasi'a aole'ae mako'ae alea afina "Ako falikoa'maki ete'na hetikoe." nehe.

31 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'a apavaleno apaote
alino atalu hupate'neno inake nehe "Afeo meni Yelusalemu
kumapi haisunake'a a'ke'ainaka Anumaya Koti aune
vaya'moki ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea
ve'kae hunatesea ke kamale'naya kemo'a meni fole aino
ne'ya'a alitekeno lamake huke.
32 Lamake hisike'a nakaeya natafa hu'a mako Yuta nofi
o'mai anaka'ai apayapi natesake'a havi ke hu'a yakale
ne'nate'a ali'a haviya hune'nate'a naukosafi apavaitu'na
henateke hukae.
33 Kata kayoteti ne'namaki'a nahaesake'na falitesuke'a
kelifi kinate'nisake'na aole'ae mako'ae kana ani kinatesaya
kelifina maine'male'na ete'na hetikoe."

34 Akaeya ke ne'afea anaka'amoki ani Yisasi'a hea ke afi'a
ha ole'nae. Ani hea kemo aepa'amo'a ako fala'ki'nike'a ani
ke afi'a alakepa hu'a ha ole'nae.

Yisasi'a mako aulaka fali ka'nea ve'ka alino aya'kete'ne.

35 Yisasi'a Yeli'ko kuma'mo haute ne'vikeno mako aulaka
fali ka'nea ve'ka kate mai'neno u'e'a haya vaya'aife "Moni
nameo." huno ke huke huke nehe.
36 Ke huke huke nehuno afeana nesu vaya'moki ete ete
nehakeno mako vaya'aife ke huno inake nehe "Na kava
nehaketapae nehae?" huno apafine'ke.
37 Apafine'keke'a make hu'a hae "Yisasi'a Nasaleti kumate
ve'ka ne'eke'a akekefe e'a kakase'a ute ute nehae." hu'a
hapai'nae.
38 Hapaitakeno ani ve'kamo'a ala kekefafati inake nehe
"Yisasika Teviti akeho'amoka e'ka kalaki ainato." huno ka
ne'aiye.
39 Ka ne'aeke'a e'a akase'a ne'vaya vaya'moki ke
ne'ama'ki'a "Ke ohu'ka maiyo." hu'a nehaya'maki ani
ve'kamo'a mako'ae ala kekefati ka ano "Yisasika Teviti
akeho'amoka e'ka kalaki ainato." huno ka ake ake huno
mai'ne.
40-41 Ani ke huke huke huno maiya'kena Yisasi'a ani ke
afiteno makale'a uno anile mai'neno "Aulaka fali ka'nea
ve'ka male eno." hikeno amete ekeno Yisasi'a akaeyafe
inake huno afine'ke "Nakaeyafe na kava hunatese hu'ka
nehane?" huno afine'ke. Afine'kekeno inake he "Amuse'ka
nehuki nakaeya ete'na naulaka akesoe hu'nae nehoe."
nehe.
42 Nehikeno Yisasi'a inake nehe "Nakaeyafe afi'ka kaipafi
male'nana ya'kamo'a kaulaka'ka alino kanale hune'kate."
nehe.
43 Nehikeno makale'a ani ve'kamo aulakamo'a aya'kekeno
Yisasi a'kame ne'uno lusi amuse huno Anumaya Koti aki
alino asaka hike'a mi'ko anile ali'a atalu hu'naya vaya'moki
ani ya akete'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae.

19

Sa'kiasi'a Yisasina aipa ami'ne.

1 Yisasi'a Yeli'ko kumapi haiteno inaleti mako kumate
ukefe ne've.
2 Ne'vikeno mako ve'ka aki'a Sa'kiasi'a ani kumate mai'ne.
Ani ve'ka vaya'ai apa'kufaleti apa'ke'atike ke nehu'a ta'kesi
miya ne'alea vaya'aite kava ve'kakeno nesu moni afeno
male'ne.
3 Ani ve'kamo'a Yisasife "Hana akufa ve'ka mai'nifi?"
huno akekefe hu'nea'maki aupasi ve'ka mai'nea yafe nesu

vaya'moki mai'a a'kani'nakeno Yisasina akesea kafe lusiya huno kahau ame uneno hu'nea'maki Yisasina o'ake'ne.
4 O'akeno Yisasi visea kateka naku naku huno uno hokoteno vea'ya'mo'a mako fi'ki yosafi haino mai'neno Yisasina akekefe hu'ne.
5 Hu'nikeno Yisasi'a ani Sa'kiasi'a mai'nea yosa aepale ne'uno akeno asaka huno aketeno Sa'kiasife inake huno hapai'ne "Sa'kiasika makale'a eli'keno. Meni kakaeya nopi hai'na maisoe." huno hapai'ne.
6 Ha'nepaikeno Sa'kiasi'a ani ke afiteno makale'a ani yosafati elineno lusi amuse nehuno Yisasina avalelino no'afaka u'ne.
7 U'nike'a mi'ko vaya'moki inani ya ne'ake'a Yisasife kalu kalu ke ne'ama'ki'a inake hu'a ke nehae "Hao'otake kava nehea ve'kamo nopi u'ne." hu'a nehae.
8 Nehakeno Sa'kiasi'a heti'neno inake huno Anumayamofe nehe "Anumayamoka afeo. Meni mi'ko ya'nimo folakapati fa'ko fa'ka hu'na makoma'a ali'na afeno ya'api o'male vaya apamikoe. Inaki nake'atike ke hupatete'na ani ya'api kumaya ali'nisoa yatena ete'na aole'ae aole'ae afina apamikoe." nehe.
9 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake huno hapai'ne "Ma ve'kamoka Epalahamu akeho'amoka mai'nanaki meni afina Anumaya Koti'a ma nopi mai'naya anaka'ka apa'ku apame ako alino kati'ne.
10 Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo ali-nate'nea ve'kamo'na kanale ka atale'naya vaya kahau a'na apavale'na apa'ku apame ete'na ali'na katikefe e'noe." hu'ne.

Ali'ya vaya'ai moni apami'nea avoya ke.

11 Inani hea ke afitakeno Yelusalemu eno va'yi hukefe nehike'a anifi mai'naya vaya'moki ma apa'kesa afi'nae "Menito'ake Anumayamo'a kava alino yakaipatesea kana ako fole aike." hu'a nehaya yafe mako avoya ke'ae inake huno hapapai'ne.
12 Mako ala kava ve'ka mako afaki kumate visike'a avale'a ala kava ve'ka'api hamaletesakeno ani ve'kamo'a eteno ekaiye.
13 Afaki koteka ukefe nehuno nayatala'a ali'ya vaya'ae ke hike'a akeno 20 kina 20 kina huno apamiteno inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya meni ma monileti ali'ya alikeno ho'ne'kaesike'na ete'na e'na va'yi hino." hu'ne.
14 Huteno u'nea'maki ani ve'kamo kuma'aleti vaya'moki kava'api maisea yafe ohapaike'a apaipa kafa hene'atakeno ani ve'ka ne'veana mako vaya hupatake'a a'kame hafai'a

ne'u'a make hu'a hu'nae “Lakaeya ma ve'kamo'a ala kava alino yakailatesea yafe nolahaiye.” hu'a nehae.

15 Inake hu'a hu'naya'maki ke'api o'afi'a ani ve'ka avale'a “Ala kava ne maike.” hutakeno kava ya alino mai'neateti eno inake he “Moni apami'noa ali'ya vayafe ke hike'a male e'a mako'ke mako'ke'moki moni apami'noa moni ali'a akase'a male'nisafi e'a ali'a fole aiyo.” huno ke nehe.

16 Ke hikeno mako ve'kamo'a hokoteno eno inake huno hapai'ne “Amuse'ka nehuki kakaeya 20 kina nami'nana yafa'kaleti ali'ya alime ne'ukeno anona'a'ka 200 kina ali'na anupa hu'na kate'noe.” nehe.

17 Nehikeno ala kava ve'kamo'a akaeyafe inake hu'ne “Kakaeya kanale ali'ya ve'ka'ni mai'ne'ka kanale ali'ya ali'nane. Aise ya'atole kanale'ya hu'ka yakai'ne'ka ali'ya alike alike nehanakeno alino ala hu'nea yafe kakaeya nay-atala ala kumate kava ya ali'ka maisana lo'kiya ne'kamoe.” huno hapai'ne.

18 Ani a'kameleka ea ve'kamo'a emaleno inake huno hapai'ne “Amuse'ka nehuki 20 kina nami'nana moni'kaleti ali'ya alime ne'ukeno anona'a'ka 100 kina fole aike'na alikate'noe.” nehe.

19 Nehikeno ala kava ve'kamo'a inake huno hapai'ne “Kakaeya naya mako kaya'a ala kumate kava ya ali'ka yakaisana lo'kiya'ka kamoe.” huno hapai'ne.

20 Mako ali'ya ve'ka'amo'a emaleno make he “Amuse'ka nehuki nami'nana 20 kina'ka ma hane'ne. Ani moni ali'na u'na hayavaite'na fala'kimale'noateti ali'ne'na ne'kamoe.

21 Nakaeya kakoana lo'kiya ke'ake ve'ka mai'nanake'na koli'ka nehoe. Kakaeya mako vaya'moki male'naya yana hapafale'ka ne'ali'ka fate vaya'moki hoya'apifi ha'kale male'naya ne'yana kakaeya kumaya'ya hana yafe koli'ka nehoe.” nehe.

22 Nehikeno ala kava ve'kamo'a inake huno hapai'ne “Kakaeya havi ali'ya ve'ka mai'nane. Kakaeya kakai'ka kakeleti kavale'na kake hukatekauve. Kakaeya ako nake'ne'ka ‘Lo'kiya ke'ake ve mai'ne.’ hu'ka lamake nehane. Mako vaya'moki male'naya yana hapafale'na ne'ali'na fate vaya'moki hoyafati ha'kale male'naya ne'yana kumaya ne-hoa yana ako nake'nane.

23 Inani kava nehu'kae'maki na kava hike'ka mani moni'ni moni ne'malaya nopi o'male'nanakeno moni'nimo ame'a alo hike'na moni'ni'ae amema'ae o'aloe?” nehe.

24 Anile heti'a mai'naya vaya'aife inake he “20 kina hafaletapa alitapa 200 kina ali'nea ve'ka ameo.” hu'ne.

25 Nehike'a make hae “Amuse'ka nehunaki ani ve'ka 200 kina ako ali'ne.” hu'a nehae.

26 Nehakeno kava ve'kamo'a inake nehe “Lamake laha-
papauve afeno ya ali'nisaya vaya Anumaya Koti'a mako'ae
apamike. Apamikea'maki mako ya o'ali'a aise ya'ato'ake
ali'nisaya vaya ani ya hapafalekaiye.
27 Ani kame vaya'nimoki nakaeyafe ‘Kavati o'maike.’
hu'a hu'naya vayana male apavaletetapa nakaeya naulakale
hapaeke'a faleo.” hu'ne.

Yelusalemu vaya'moki Yisasife “Ala kava ve'ka ne'ane.”
hu'a nehae.

28 Yisasi'a ani hea ke huno avaya ateno Yelusalemu ukefe
uno hokote'ne.
29-30 Hokoteno Petafasi'ae Petani'ae Olivi yosa hane'nea
avima'mo aki'naleka ani kumatala hane'na'akeno uno va'yi
hukefe uno lava'nete. Inaleti akaeya ke ne'afi'a ve'kala
hune'anateno inake he “Mukaleka hane'nea kumate vi'ao.
Visa'a ya'mokitana akesa'ana atupale note mako to'ki afumo
ana'au'a nofite atesakeno mai'nekaiyanaki mako ve'kamo'a
fai o'mai'nea to'ki afu mai'neanaki ani afu kalu hetana
avalelitana e'ao.
31 Mako ve'kamo'a ‘Ina to'ki afu avaletana utana na
kava hukefe neha'ae?’ huno lanafikesiketanaena make
hutana hi'ao ‘Ala Neti'amo'a mako ali'ya alikefe hiketa'ae
ne'avalo'ae.’ hutana hapai'ao.” huno hanapai'ne.
32 Yisasi'a hunateke'ana u'na'anaki mi'ko hanapai'nea
ya'kona fole ai'ne.
33-34 Fole aike'ana ani to'ki ana'au'amo nofi kalu
neha'akeno ani to'ki afumo afo'amoki e'a make hu'a
anafine'kae “Na kava hukefe ina to'kimo nofina alitana
kasalu neha'ae?” hu'a anafikake'ana make hu'ana neha'ae
“Ala Neti'amo'a mako ali'ya alikefe nehiketa'ae ne'avalo'ae.”
hu'ana hu'na'ae.
35 Hute'ana ani hosikana afumo ana'au avale'ana
Yisasite ute'ana kena'ani ali'ana ani afumo akotofule
ya'kaimalete'ana Yisasina avale'ana anile faite'na'ae.
36 Faita'akeno ne'vike'a ve a'nemoki ku'kena'api hatete'a
Yisasi ekefe hea kate ya'kaime ya'kaime u'nae.
37 Ya'kaime u'nakeno ne'uno Olivi yosa hane'nea avi-
mate lavi'nea kate uno Yelusalemu va'yi hukefe ako eno
lava'neteke'a mi'ko akaeya ke ne'afea anaka'moki mi'ko
o'ake'naya avame hu lo'kiya ya'a alo huno apavelike'a
ake'naya yafe aepa he'a amuse hu'a lusiya hu'a ala keke-
fafati Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae.
38 Inake hu'a nehae “Ala Kava Ve'kati Anumayamo ali'ya
alikefe hanakeno hukate'nea ve'ka Anumaya Koti'a kanale
manu kamiteno kaya hu'ne. Ko'ku'napi apaipa falu hisea
no maisae. Anumaya Kotitimoka hanafi mai'nane huta kaki
alita asaka hisune.” hu'a nehae.

39 Nehake'a mako Falasi mono vaya ani vaya'ai folakapi
mai'nayateti make hu'a Yisasife hae “Ali'ka apaya nehana
Nenao kakaeya ke ne'afea vaya'ai ke apama'kike'a afa'a
maiyo.” hu'a nehae.
40 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapaiye “Nakaeya
lahapa'nepauve apavaya a'a a'kanilesayana mika hane'nea
yafa'ko'moki afa'a ani ke hu'a naki ali'a asaka hukae.”
hu'ne.

Yisasi'a Yelusalemu vaya'aife avi le'ne.

41 Yisasi'a Yelusalemu kumate eno va'yi hukefe eno
lava'neteno ani kumate vaya'aife avi leno apate'ne.
42 Avi leno ne'apateno inake he “A'ke'ainaka yuna hesaya
yafe o'afi'nayanaki nakaeya yuna he ya lapamisoa ve'ka
meni mai'noa'maki no'afe. Ani yana fala'ki'neanaketapa
o'afinine.
43 Mako kana va'yi hisike'a kame vayatapimoki e'a keki'ya
lafi kimalete'a mai'a veko nehu'a e'a ali'a haviya hulap-
atekae.
44 Lapa'kaeya'ae mafa'netapi'ae mi'ko lafifi mai'nisaya
vaya'ae falitapa hano hukae. Falitapa hano hisake'a yafateti
kimale'naya nona mi'ko mopafi ana'kupalavikae. Anumaya
Koti'a lapaya hisea yafe ne'eketapa akaeya ke no'afea yafe
kame vayatapimoki ali'a haviya hulapatekae.” nehe.
45-46 Yisasi'a ani ke huteno ala mono nopi haino faleno
akeana ani nopi mai'naya vaya'moki miya alisaya ali'ya
ne'alea vaya aepa heno alino apatalekefe nehuno inake he
“Anumaya Koti avopi make huno kamale'neane
‘Nakaeya nona mi'ko vaya'moki Anumaya Koti aki a'a
afikesaya no hane'ne.’ huno kamale'nea'maki
lapa'kaeya mani nofe afitapa afa yane hutapa afeno
ne'maletapa kumaya vaya'moki fala'ki no'apikana nehike-
tapa kumaya kava nehae.” hu'ne.
47 Mi'ko afina ani ala mono nopi alino apaya nehike'a
ala mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya
vaya'ae mi'ko vaya'aite kava vaya'ae Yisasina haesaya kafe
kahau ne'ae.
48 Kahau ne'aya'maki mi'ko vaya'moki akaeya ke afi'a
amuse nehu'a aki ali'a asaka nehaya yafe ala vaya'moki
haesaya ka ake'a fole o'ai'nae.

20

Yisasife “Lo'kiya'ka nala'a kami'ne?” hu'a afine'kae.

1 Mako afina Yisasi'a ala mono nopi mai'neno ali'a
atalu hu'naya vaya'aina alino apaya nehuno Anumaya Koti

kanale ke hapa'nepaike'a ala ala vaya'ae mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae akaeyate e'nae.
2 E'a inake hu'a afine'kae "Kakaeya hana akufa kaki hane'nea ve'kake'kae mani akufa ali'ya ne'aline? Hana ve'kamo'a 'Inani akufa ali'ya aleo.' huno kahapaiteno lo'kiya kami'nike'ka mani ali'ya ali'nane?" hu'a afine'kae.
3-4 Afine'kakeno Yisasi'a inake nehe "Nakaeya'ae ani kava hu'na mako yafe lapafikekauki nahapaiyo Yoni'a li fale ne'apatea yana Anumaya Koti'a hutekeno fale ne'apatefi afa'a ma mopale vaya'moki hutakeno fale ne'apatefi hutapa fole aitapa nahapaiyo." hu'ne.
5-7 Hike'a "Ina kava ma kava hukune." hu'a ke hu'a imafi mafi nehu'a inake hu'a nehae "Anumaya Koti'a hutekeno e'ne." hisunakeno Yisasi'a "Na'ya hiketapa akaeya ke afitapa lapapaipafi maletapa lamake hutapa nohae." huno hukea'maki lakaeya "Afa'a mopale vaya'moki hutakeno e'ne." huta hisunake'a mi'ko vaya'moki Yoni'a "Anumaya Koti aune laka hu ve'ka mai'ne." hu'a hu'naya yafe yafa kayoteti lamakisaketa falikune. Hu'a ke hu'a imafi mafi hute'a Yisasife inake hu'a nehae "Nala'a hute'nifi? Lakaeya o'afi'nonanaketa huta fole aita kaha'opaikaune." hu'a hu'nae.
8 Hakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Nakaeya'ae ani kava hu'na ali'ya ne'aloa lo'kiyamo aepa'a hu'na fole ai'na lahapa'opaikoe." hu'ne.

Vaya'moki hoyale kava yakai'naya ke.

9 Yisasi'a aepa heno vaya'aife ma avoya ke inake hu'ne "Mako ve'kamo'a nofi alaka hoya vaiteno mako vaya'ai apayapi ne'maleno inake he 'Kava hu'netapa ani nofi alaka'afati fa'ko fa'ka hutapa mako'a ne'alitapa mako'a nateo.' huteno ani hoya aepa ve'ka yatala kana maikefe afaki koteka u'ne.
10 Afaki koteka mai'neno ne'ya afu nelea afina ani hoyamo afo'amo'a mako ali'ya ve'ka'a hutekeno ne'yakaiya vaya'aiteka mako nofi alaka alikefe u'ne. Ne'vike'a hoyale ne'yakaiya vaya'moki atafa hu'a amakite'a 'O'kamikunaki atale'ka uvo.' hakeno o'alino ataleno akufa'ake u'ne.
11 Utekeno eteno mako fate kayo kayo ve'ka'a hutekeno ne'veana ani kava hu'a atafa hu'a amakite'a avuya hisea kava hutete'a 'O'kamikunaki atale'ka uvo.' hu'a hakeno o'alino u'ne.
12 Utekeno eteno mako fate kayo kayo ve'ka'a hutekeno u'nike'a amakikeno kola'a huteke'a hoyafakati avalemale'a ma'ailaka yaka hutale'nae.
13 Yaka hune'atalakeno hoyamo afo'amo'a ina akesa afi'ne 'Hana'ya hisoe? Ne'mafa'ne'ni nahau nayamopafati

ne'nahaiya mafa'ne'ni hutesukeno viseana akaeya hisea ke afikafi o'afikae?' huno akesa afi'ne.

14 Afiteno hutekeno vike'a ani hoyale yakai'naya vaya'moki akete'a inake hu'a nehae 'Mamona mani hoyamo afo'amo mafa'ne. Afo'amo'a falitesikeno'aena mani mafa'nemo'a mani hoya alikeanaki akaeya haeketao. Haesunakeno falisiketa ani hoya lakaiti ya hamalesiketa alikune.' hu'a nehae.

15 Hute'a hoyafati avale'a ma'aileka yaka hutalete'a haekeno fali'ne." Yisasi'a inake he "Ani kava hu'naya'maki hoyamo afo'amo'a hana'ya hupatekaiye?

16 Eteno hoya'afi ne'yakaiya vayana alesate hapaesike'a falikae. Fali'a hano hisakeno fate vaya'aife 'Etapa ani hoyale kava yakaiyo.' hupatekaiye." nehe. Hike'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki ani ke afite'a inake hae "Avo'neo ani kava ohisae." hu'a hu'nae.

17 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyate aulu hapalitata nehuno inake nehe "Anumaya Koti avopi kamale'nea ke aepa'a o'afi'nafe? Ani ke inake hu'ne

'Vaya'moki yafa no ne'ki'a mako yafafe haviya he hu'a ne'atalaya'maki henaka'a ani yafa'mo'a mi'ko yafa apa'kase'nea yafana lusi kanale lo'kiya yafa no'mo atakonale male'nae.' hu'a kamale'neane.

18 Kamale'nea'maki mi'ko vaya'moki ani yafate asaka hulavisayana apa'kufa aino atalaka atalako huno haviya hukea'maki ani yafa'mo'a mako ve'kamo akufale a'koli laviseana akola ani ve'ka amakisikeno mumusopakana huke." hu'ne.

19 Hike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae mono nopi kava vaya'ae inake hae "Lakaeyafe ani avoya ke nehe. Meni avaleta nofi nopi atekaune." hu'a nehaya'maki mai'naya vaya'aife koli nehu'a atale'nae.

"Sisate ta'kesi hesupi ohesune?" hu'a Yisasife ke hu'a afine'kae.

20 Yakai'a mai'ne'a mako vaya Yisasite hupatake'a u'a ani vaya'yakamoki "Lakaeya kanale alakepa vaya mai'none." nehu'a apa'ke'atike nehu'a inake hae "Akesi nehisunakeno mako ke nehiseana avaleta ala kava ve'ka lo'kiya'a hane'nea ve'kale kake hutesea yafe ayapi atekaune." nehae.

21 Ani akesi hukefe ne'vaya vaya'moki inake hu'a nehae "Ali'ka apaya nehana ve'kamoka lakaeya afi'none hu'nana ke lamake'ake ke nehane. Kava vaya'ae afa vaya'ae mako'ke kate ke hapa'nepai'ka lamake hu'ka Anumaya Koti ke ali'ka apaya nehane.

22 Kakaeya hana akufa kakesa ne'afine? Ta'kesi he yati
Lomu kava ve'ka Sisate kanale ta'kesi hesupi ohesune?”
hu'a afine'kae.
23-24 Afine'kakeno Yisasi'a a'a avataka haya ke ako afi'neno
apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne “Mako moni alitapa
navelike'na akeno.” huno hike'a ali'a avelikeno inake he
“Ani monilena nala aukosa'ae nala aki'ae hane'ne?” huno
hike'a “Sisa aukosa'ae aki'ae hane'ne.” hu'a nehae.
25 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Sisa yana
Sisateka ne'amitapa Anumaya Koti yana Anumaya Kotiteka
ameo.” hu'ne.
26 Hu'nike'a ani akesi nehaya vaya'moki vaya apaulakale
hisea keleti atafa hukefe hu'naya'maki “Lo'kiya ke ne-
heanaketa atafa ohukune.” nehu'a hu'nea ke'ae apa'kesa
afi'a apamo'yo ne'ai'a ke ohu'a mai'nae.

Falite'a hetisaya ke Yisasina afine'kae.

27-28 Mako Satiyusi mono ke ne'afea vaya'moki Yisasite
e'nae. Ani vaya'moki “Vaya fali'nisayapati ete'a he'otikae.”
hu'a nehaya vaya'moki Yisasite e'a inake hu'a afine'kae
“Ali'ka apaya nehana ve'ka Mosese'a lakaeyafe inake huno
kamale'ne ‘Mako ve'kamo'a mafa'ne ali o'ate'neno a'a
ataleno faliseana akana'amo'a ani a aliteno mafa'ne ali
o'ate'neno fali'nea ve'kamo akile mafa'ne alitese.’ huno
kamale'neane.
29 Naya mako kayati aole alea konaka mai'nayapati ala
nepu'apimo'a a aliteno mafa'ne ali o'ate'nea ve'ka fali'ne.
30 Falitekeno anile akana'amo'a fali'nea ve'kamo ana
ali'nea'maki mafa'ne ali o'ateno fali'ne.
31 Falitekeno anile akana'amo'a aliteke'a mi'ko naya mako
kayati aole alea konakamoki ani ana ali'naya'maki mafa'ne
ali o'ate'a atale'a fali'nae.
32 Ani kava hume hume e'a atalakeno ani ana henaka'a
fali'ne.
33 Naya mako kayati aole alea konakamoki ani a ali'naya
yafe vaya'yaka fali'nisayapati ete'a heti'a maisaya afina ani
ana hana ve'kamo a hamalekaiye?” hu'a afine'kae.
34-35 Afikakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake hu'ne “Meni
afina mopale mai'naya ve a'nemoki ve alike'a a alike'a
nehaya'maki henaka kana va'yi hiseana Anumaya Koti'a
‘Kanalene fali'nisayapati hetikae.’ huno hapapai'nisea
vaya'moki fali'nisayapati hetisaya afina a'nemoki vele
o'maisake'a vemoki a o'alikae.
36 Ko'ku'napi kayo kayo vaya'kana hu'a maisaya yafe
mako'ae ofalikae. Fali'nayapati heti'naya yafe Anumaya
Koti mafa'neyaka maikae.
37-38 Mako aise yosale ala ata nelekeno ata kanefe
ai'nea'maki ani aise yosa ole'nea afina fali'nisaya vaya

hetisaya ke Mosese'a afiteno inake he ‘Anumaya Koti'a Epalahamu'aki Aisa'ki'aki Ye'kopu'aki apa'kaeya Anumaya Koti'api mai'ne.’ hu'ne. Ani anaka fali'naya'maki ‘Apa'kaeya Anumaya Koti'api mai'ne.’ huno hu'nea kemo'a fali'naya vaya'ai Anumaya Koti'api o'mai'nea'maki ani vaya'ai apa'ku mafa'ne ofali'a afa'a mai'naya yafe ani ke nehe. Anumaya Koti aulakale mi'ko ani vaya'moki akola maike maike hu apavamu ako ali'nae.” hu'ne.

39 Nehike'a mako mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki akaeyafe inake hae “Ali'ka apaya nehana ve'kamoka kanale ke hai nehane.” hu'a nehae.

40 Hake'a Satiyusi mono ke ne'afea vaya'moki koli hute'a mako'ae afio'ke'nae.

Yisasi'a Teviti'a hu'nea ke apafike'ne.

41 Afino'kakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno apafine'ke “Vaya'moki lakufa alino katikefe Anumaya Koti'a hute'nea ve'ka Kalaisi'a afa'a Teviti akeho'amo mai'ne hu'a haya kemo aepa'a na'yane nehae?

42-43 Teviti'a akai'a Anumaya Kotife yakame kamale'nea pu'ku Samu avopi Teviti'a inake huno hu'neane

Anumaya Koti'a Anumaya'nimofe inake hu'ne ‘Naya lamaka'ni ala vaya mai'nayateka e'ka faitopale mai'nisanake'na kame vaya'ka apavale'na kaiyafi apatesuke'a mai'ne'a kakaeyafe ako lakase'ka ala kava ne mai'nane hu'a hukae.’ huno kamale'neane.

44 Teviti'a Kalaisife ‘Anumaya'ni mai'nane.’ huno hu'nea'maki na kava hikeno Teviti'a henaka'a alitesea akeho'amofe ‘Anumaya'ni mai'nane.’ hu'ne.” huno apafike'ne.

“Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'aife lapa'kufa maitapa halove hu'netapao.” hu'ne.

45-46 Mi'ko vaya mai'ne'a afi'nakeno akaeya ke ne'afea vaya'aife inake hu'ne “Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'aife maitapa halove hu'netapao. Ani vaya'moki apaiyaleka lavino kase'nea kena'api havaili'ne'a u'e'a hisaya yafe nehapaike'a mi'ko ve a'nemoki ali'a anupa hu'a mai'nisaya kumate ne'visake'a ‘Nakaeyafe ala ve'ka mai'nane nehu'a ali'a falu fala hunatesae.’ nehu'a mono nopi'ae emule'ae kava vaya ne'maiya yate faitopale maisaya yafe nehapaiye.

47 Ani vaya'moki kaite a'ne'aife a'a apavataka nehu'a ‘Mono nopi atalesaya moni male'nisaya moni lameo.’ hake'a nopi hane'nea ya'yaka apamike'a moni'ae hano nehake'a ani kumaya vaya'moki ve a'ne a'a apavataka hu'a ‘Kanale ve'ka mai'ne.’ hu'a hisaya yafe yatala

nunamu Anumaya Kotiteka ke hu'a afine'kae. Ani kava hu'naya vaya'aina Anumaya Koti'a kake hupatesea afina lusi apa'kufa apa'kafu kisea yana ala'a alikae." hu'ne.

21

Moni afeno'a o'male'nea a'mo'a Anumaya Kotiteka amuse ya ami'ne.

1 Yisasi'a akeno asaka huno mai'nike'a moni afeno'api'ae vaya'moki "Anumaya Kotiteka amuse ya amikune." hute'a mako po'kisifi ne'atalae.
2 Ne'atalakeno akeana mako amute o'male kaite a'mo'a eno aole aise haesa monitola anifi atale'ne.
3 Atalekeno Yisasi'a inake he "Nakaeya lamake hu'na lahapa'nepauve ma kaite ana amute o'male'nea a'mo'a mi'ko ala moni ali'e'a atalaya ve a'ne apa'kaseno ala moni alino eno atale'ne.
4 Ataleke'a ma mi'ko'amoki nesu moni afeno'api afa'a hane'nea'maki ali'ya'a o'malekeno afa'a male'nea moni Anumayamoteka afa'a makoma'a ali'e'a atale'naya'maki ma kaite ana alaki mi'ko ya'a o'male'nea a'mo'a mi'ko male'nea moni'a ne'ya'a miya hisea moni alaki alineno atalekeno avaya a'ne." hu'ne.

Yisasi'a "Havi kana va'yi huke." hu'ne.

5 Mako vaya'moki ala mono nofe inake hu'a hae "Ma nona vaya'moki Anumaya Koti aki ali'a asaka hisaya yafe nesu moni atale'a kanale yafateti konakali'a'ae nona kimale'nae." hu'a nehae.
6 Nehakeno Yisasi'a inake he "Ma ne'akaya yafa nona mako kana va'yi hiseana mako yafa'mo'a mako yafa'mo akofetule ohanekaiya'maki mi'ko ani no yafa'yaka kapele lavike." hu'ne.
7 Hike'a inake hu'a afine'kae "Ali'ka laya nehana Nenao na afina ani ya va'yi huke? Na akufa avame ya va'yi hinaketa ani kana makale'a va'yi huke huta hukune?" hu'a afine'kae.
8 Afine'kakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya maitapa halove hu'netapao haviku apa'ke'atike'ake vaya'moki apa'ke'atike lahapapaisaketapa afikae. Nesu vaya'moki e'a nakaeya naki ne'a'a inake hu'a hukae 'Nakaeya Anumaya Koti'a hunateke'na e'noa ve'ka mai'noanakeno Yisasi eteno esea kana'a ako eno va'yi hu'ne.' hu'a hisaketapaena lapa'kaeya apa'kame o'veo.
9 Mako koteka la nehu'a fate koteka la hisaya ke afikaya'maki lapa'ku lapame'mo'a halekeno o'maino. Inani akufa ya va'yi hukea'maki ma mopa hano hisea kana'a makale va'yi ohuke."

10 Apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne “Mako nofi
anaka'moki heti'a mako nofi anaka'ae la hisake'a mako
mopale vaya'moki heti'a mako mopale vaya'ae la hukae.
11 Lusiya huno ala imima alike. Alisikeno alu kote kote
ala kafu hu'a apa'katesea ya va'yi huke. Alu kote kote kali'ae
lusi ya hapauke. Ko'ku'napakati lusi havi lapamo'yo aisea
avame'ya hu lo'kiya ya'ko va'yi huke.
12 Ani lahapapai'noa yana fole ohu'nisike'a nakaeya naki
atapa na'kame e'naya yafe lapatafa hute'a ali'a haviya
hulapatete'a lapavale'a mono nopi kava vaya'aite'ae ka-
mani kava vaya'ai apaulakale'ae kake hulapatesaya yafe
lapavale'a nofi nopi lapatekae.
13 Lapatekayanaki nakaeya ke ani afina lapa'kaeya hutapa
fole aikae.
14 Meni lapa'kesa afitapa alakepa hutetapa ‘Ani kanafi na
ke hukune?’ hutapa lapa'kesa afitapa lapa o'aiyo.
15 Ani kanafi heti'nisake'na nakai'ni ke hisaya ke akenopa
hale'nea ve'kamo ke lapavayale male'nisuketapa kake ne-
hisake'a mi'ko kame vayatapimoki ani hisaya ke ‘La-
papa'ke'atike ke nehae.’ hu'a mako ke ani kele hu'a ati
o'kakae.
16 Ani afinana afotapimoki'ae neputapimoki'ae
lapa'kaitapi anaka'ae vayatapimoki'ae lapavale'a kake
hulapatesaya yafe kame vaya'ai apayapi lapatekae.
Lapatesake'a mako'atapi folakatapifati apamaki'a
kipatesake'a falikae.
17 Ani afina nakaeya naki lapa'kaeya ne'aya yafenake'a
mi'ko vaya'moki apaipa kafa lahapakae.
18-19 Ina kava hulapatekayanaki lapa'kenopafatina
mako'ke lapayo'kato apu'kai olavike. Olavikeanaki lo'kiya
vaitapa maisaya yafe maike maike hutapa maisaya
lapavamu alikae.”

“Yelusalemu kumana ali'a haviya hukae.” hu'ne.

20 “Kame ati vaya'moki Yelusalemu kumana e'a mai'a
veko hisaketapa akesutapaena ‘Ala kumati ako ali'a haviya
hisaya kana ako aupasi he.’ hutapa lapa'kesa afitapa hao
heo.
21 Ani kanafi Yutia mai'nisaya vayana apaune he'a avi-
mateka haiyo. Yelusalemu mai'nisayateti atale'a alu koteka
veo. Makoma'a ma'aileka mai'nisayateti ani keki'ya vekofi
hai'a ofaleo.
22 Ani kanafina Anumayamo avopi kamale'naya kemo'a
fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hukea'maki ke o'afi'a
hao'otake kava hu'naya vaya anona'a havi ya apamike.
23 Avo'neo ani kanafi aipa'ae mai'nisea a'ae mafa'ne saufa
alitete'a nu ne'apamisaya a'ne'ae lusi nahau hune'apatoe.

Ala kana ya ani kanafi ma mopafi va'yi hukaiyanakeno
Anumaya Koti'a hai vai ya'a ani kanafi akaeya ke'a o'afi'a
hao'otake kava nehaya yafe Yuta ve a'ne'aite malekaiye.
24 Ani kanafi kame vaya'moki yatala hakinaleti hapa'a
falikae. Mako vaya apavale'a nofi huli'a u'a fate koteka
Yuta nofi o'mai vaya'ae apate'a mai'nisake'a Yuta nofi o'mai
vaya'moki e'a Yelusalemu kumana akuya aine'atale'a ani
Yuta nofi o'mai vaya anile maike maikete'a Yuta nofi o'mai
vaya'moki kava yakaisaya kana hano huke." hu'ne.

"Nesu fate fate akufa avame'ya hu yana no'akaya ya aketesake'na ekauve." hu'ne.

25 Yisasi'a inake nehe "Nesu fate fate akufa avame'ya
hu yana yake'ae sanafi'ae i'ka'ae mi'ko fate fate kava
huke. Hake li'mo'a apaupae nehuno uneno hisea yafe ma
mopafina mi'ko koteka vayana koli hukae.
26 Ko'ku'napi lo'kiya ya hane'nea ya'ko'moki anekinaki
hu'a kanake kanake nehu'a fate fate kate u'e'a hisaya yafe
mi'ko vaya'moki 'Ma mopafi na ya va'yi hukefe nehe?'
nehu'a koli apaipa apa'kesa ne'afisakeno apaulakamo'a
veko veko nehisike'a apaune ka'ka ailavikae.
27 Ani ya fole aitesike'naena nakaeya ko'ku'napakati e'noa
ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ano hale lo'kiya himamu
ya'ae hiyapi eli'na ne'esuke'a nakekae.
28 Ani avame'ya aepa heno fole aisiketapaena lapa'kufa
alino katisea afina makale'a va'yi hiseafene hutapa hetitapa
aketapa asaka hutapa akeo." nehe.
29 Yisasi'a avoya ke inake huno hapa'nepaiye "Fi'ki yosa'ae
mako yosa'ae akeo. Fi'ki yosa hikifakana yosae.
30 Ani hikifa yosamo'a atali huteno anupa'a maleketa-
paena 'Meni hoya ha'kale kana fole aiye.' hutapa nehae.
31 Ani kava nehaya'maki ani lahapapai'noa avame ya
akesayana 'Anumaya Koti'a kava yakaipatesea kana ako
va'yi huke.' hutapa afikae.
32 Lamake hu'na lahapa'nepauve meni mai'naya vayana
ofali'a afa'a mai'nisakeno ani mi'ko ya va'yi huke.
33 Ko'ku'na'ae ma mopa'ae ako fanane huka'a'maki
nakaeya kemo'a hano ohuno haneke haneke huke.
34-35 Lapa'kaitapi yakaiyo. Haviku atu li nelitata ne-
hutapa haviku ne'ya nesaya yafe'ae lapa'kufale yafe'ae
lapa'kesa afifi hutapa mai'nisakeno ani ya'mo'a aino
ati'kalapate'nisikeno ala ve'ka ekaiye. Ala ve'ka kalifumo'a
nehea ya huno makale'a nehatea kava huno Yisasi'a eno
mi'ko ma mopafi vaya'ai apaulakale va'yi hisike'a atali
hukae.

36 Ani yafe lapa'kaitapi yakaiyo. Mi'ko afina Anumaya
Kotitekati lo'kiya alisaya yafe afine'kesukeno ani lo'kiya
lapami'nisiketapaena ani hao'otake ya va'yi hisea afina
Anumaya Koti'a lapa'kufa alino katisiketapa ko'ku'napakati
e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na naulakale
hetikae." hu'ne.
37 Yisasi'a mi'ko afina ala mono nopi mai'neno alino apaya
hu'nea'maki mi'ko hani'ainaka Olivi yosa hane'nea avimate
haino ne'maiye.
38 Mai'nikeno ko'netike'a mi'ko vaya'moki akaeya ke
afikefe mono nopi e'a ali'a atalu nehae.

22

Yutasi'a Yisasina haesaya ke hu'ne.

1 Ala emu ki afina aupasi nehe. Ani emule hale
o'ki kai hame'ya ne'ne'a kafu'ae kafa'ae Anumaya Koti'a
apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe ali'a atalu hu'a
ki'nae.
2 Ani emu ki afina aupasi nehike'a mono nopi kava
vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae ve a'ne'aife koli
hute'a "Hana'ya huta Yisasina haesunakeno falise?" hu'a
Yisasi haesaya kafe kahau ne'ae.
3-5 Koli nehakeno Sata'a uno Yutasi aipafi haino fale'ne.
Yutasi'a mako aki'a Isa'kalioti'a Yisasi aiyalekati aole alea
vaya'ae ne'maiya ve'kamo'a apataleno uno mono nopi kava
vaya'ae mono nopi ati kava vaya'ae kake huno inake
he "Akesi hu'na lahapapaisuketapa Yisasina atafa hukae."
huno hike'a amuse'a nehu'a "Ani kava hisanaketa miya
kamikune." hu'a nehae.
6 Nehakeno Yutasi'a "He." nehuno vaya kulite o'aisea
afina kesi kateti Yisasina apavelisike'a atafa hisaya kafe
kahau ane'apate.

Aole ve'kala'mokani ne'ya ali'ana avatati neha'ae.

7 Hale o'ki kai hame'ya ne'naya kana hokote afina va'yi he.
Ani afina kafu'ae kafa'ae Anumaya Koti'a apa'kinakomoki
apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi'a hao hisaya yafe
mako sipi sipi afu ana'au'a he'nae.
8 Ani yafe Yisasi'a Pita'ae Yoni'ae hune'anateno inake nehe
"Utana Anumaya Koti'a lapa'kinakomoki apa'kufa alino
kati'nea yafe lakesa afita hao hisuna yafe ne'yana utana
alitana avatati hi'aketa neno." huno hunate'ne.
9 Hune'anateke'ana "Hana nopi uta'a kaesu'ake'kae ne-
hane?" hu'ana neha'ae.
10-11 Neha'akeno inake huno hanapai'ne akeke'ao ala ku-
mate ne'visa'akeno mako ve'kamo'a ala samofi li hefino alili
ve'ka kateka fotu huka'ae. Fotu hutetana a'kame ne'utana

haino falesea nopi lana'kaeya'ae haitana fale'ao. Haisea nopi utana ani no'mo afo'amofe inake hutana hapai'ao "Alino laya hu ve'kamo'a kakaeyafe inake huno kafine'ke 'Hana nopi nakaeya ke ne'afea anaka'ni'ae Anumaya Koti'a lakinakomoki apa'kufa alino kati'nea kanae lakesa afita hao hisuna yafe ne'ya nesune?' nehe." hutana afike'ao.

12 Afine'kesa'akeno hi'yalamu hu'a hanafi kimale nona ako ali'a avatati humale nona ala no'kefa lanavelisiketana ani nopi ne'yati alitana avatati hi'ao huno hanapai'ne.

13 Hanapaike'ana u'na'a'maki hu'nea kemo'a mi'ko fole ai'nike'ana Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea kana'ae apa'kesa afi'a hao hisaya yafe ne'yana ali'ana avatati hu'na'ae.

"Nakufa'ae kola'ni'ae neo." huno apami'ne.

14 Ne'ya ako nekefe nehu'a Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae faitopale mai'nae.

15 Faitopale mai'nakeno apa'kaeyafe inake hu'ne "Lapa'kaeya'ae mani ne'ya Anumaya Koti'a lapa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea kana'ae lakesa afita hao hisuna ne'yana lapa'kaeya'ae lo'ka'na nesoa yafe lusiya huno ne'nahaiye. Nete'na lusi nakafu kitesike'na falikoe.

16 Lahapa'nepauve ma ne'ya mopale mai'ne'na mako'ae o'nekauvanaki Anumaya Koti'a akola lapa'ku lapame alino katitesike'na Anumaya Koti kava yakaisea kumate u'na nekauve." hu'ne.

17 Mako nofi alakamo li'mo aki'a vaeni Yisasi'a ani li hane'nea ke'ayo aliteno Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteno inake huno hapapai'ne "Ma ke'ayo alitapa mi'ko nete nete heo.

18 Lahapa'nepauve meni aepa he'na nofi alakamo lina mako'ae hu'na o'nekauva'maki Anumaya Koti kava yakaisea kana va'yi hinake'na nekauve." hu'ne.

19 Ina kava huteno kai hame'ya alino Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteno alino a'kaya heno ne'apamino inake nehe "Mani kai hame'ya nakaeya nakufae. Lapa'kaeyafe hu'na nakufa atalekauve. Ataletesuketapa ani kai hame'ya nesaya afina nakaeyafe lapa'kesa afifi hutapa maiyo." hu'ne.

20 Hike'a ne'ya netakeno nofi alakamo li hane'nea ke'ayo aliteno inake huno hapapai'ne "Ma lina nakaeya kolane. Nahaesake'na falisoana kola'nimo'a lapa'kaeyafe la'ki laviseana Anumaya Koti'a saufa alino lo'kiya vailap-ate'nea kemo aepa'a alino lo'kiya vaike.

21 Lo'kiya vaikaiya'maki akekeo nakaeyafe vaya'moki afisaki huno nakesi huno kame ya hunatesea ve'ka

nakaeya'ae lo'kano mai'niketa'a la'ayana makopi ne'ya
alita'a ne'no'ae.
22 Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka
Anumaya Koti'a hunate'nea kate ukoa'maki vaya'moki
afisaki huno nakesi huno nakaeya navaleno kame ya
hunateno vaya'ai apayapi natea ve'kae avo'neo hu'na nahau
hanaki kakufa mai'ka halove hu'ne'kao hu'nae nehoe.”
hu'ne.
23 Nehike'a apa'kai'api ke hu'a imafi mafi nehu'a inake hae
“Lakaeyapati hana ve'kamo'a ani akufa kava huke?” hu'a
nehae.

“Lakaeyapi nala'a ala ve'ka mai'ne.” hu'a ke vai'nae.

24 Ani ke hute'a inake hae “Nala'a lakaeyapi lakaseno ala
ve'ka mai'ne?” hu'a ani yateti ke ne'vaiye.
25 Ke ne'vaikeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe “Ma
mopale Isaleli nofi o'mai vaya'ai ala yahauve vaya'moki
‘Ala kava vaya mai'none.’ hute'a ke ne'apama'ki'a ali'ya ke
hune'apate'a ‘Nakaeyafe kanale kava ve'kae hu'a hunate-
sae.’ hu'a nehae.
26 Ina kava nehaya'maki lapa'kaeya folakapi ina akufa
kava o'malesikeno lapa'kaeyapi aki hanesea ve'kamo'a aise
ve'kamo'a nehea kava hise. Kava ve'katapimo'a lapa'kaeya
kayo kayo ve'ka maise.
27 Nala'a ala kava ve'ka mai'ne? Afa'a faitopale mai'neno
ne'ya ne'nea ve'kafi? Ne'ya hatino ne'apamea ve'kae?
Lamake afa'a faitopale mai'neno ne'ya ne'nea ve'ka ala
ve'ka mai'niki nakaeya lapa'kaeya'ae mai'ne'na kayo kayo
hunelapatoe.
28 Havi kana nakaeyate fole aiketapa lapa'kaeya
o'nataletapa nakaeya'ae mai'nae.
29 Ani yafe Afo'ni'amo'a nakaeyafe ‘Kava yakaikane.’
hunate'nea kava hu'na lapa'kaeyafe ‘Kava yakaikae.’ hu'na
hulapate'noe.
30 Ani kava hisuketapa kava yakaisoa kumate mai'netapa
nakaeya'ae ne'ya ne'netapa kava vaya'ai hipale faitopale
mai'netapa nayatala'a hano huteno naiyalekati aole alea
Isaleli nofi vaya'yaka kava yakaipatekae.” hu'ne.

*Yisasi'a Pitafe “Nakaeyafe no'akoa ve'kae hu'ka hukane.”
hu'ne.*

31-32 Saimonife inake hu'ne “Saimoni Saimoni afeo
Sata'a lapa'kaeya nakaeya natalesaya yafe lapatafa huno
‘Hao'otake kava heo.’ huno ano lapavataka hisea yafe
‘Ani vaya nameo.’ huno Anumaya Kotife afike'neanaki
Saimonika nakaeyafe ‘Lusi lo'kiya'a hane'ne.’ hu'ka kaipafi
afi'ka male'nana ke o'atalesana yafe nakaeya kakaeyafe
Anumaya Kotiteka ako afike'noanaki kaipa ai'ka yahae

hute'ka vaya'kamoki nakaeyafe apaipafati afisaya yafe
apaya ho." nehe.
33 Nehikeno Saimoni'a akaeyafe inake nehe
"Anumaya'nimoka kakaeya'ae nofi nopi hula'atete'a
laha'aesaketa'a faliku'ae hu'na naipa nakesa ne'afoe."
nehe.
34 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe "Pitaka
kaha'nepauve meni hani'ainaka ko'kolemo'a ake
o'ai'nisike'ka aole'ae mako'ae afina nakaeyafe 'O'ake'noa
ve'kae nehae.' hu'ka vane hunatekane." hu'ne.
35 Apa'kaeyafe inake huno apafine'ke "Monitapi'ae ku-
tapi'ae lapaiya ano'ae alitapa o'veo hu'na hulapate'noa'maki
mako ya ho'ka olapate'nife?" huno apafikeke'a "He'e mi'ko
ya kanale ali'none." hu'a nehae.
36 Hakeno apa'kaeyafe inake nehe "A'ke'ainaka ani ke la-
hapapai'noanaki meni afina monitapi hane'nisea'mokitapa
alitapa veo. Kutapi hane'nisea'mokitapa alitapa veo. Yatala
hakinatapi o'male'nisea'mokitapa ku'kenatapi alu ve'ka
amisakeno anona'a yatala hakinatapi lapamise.
37 Lahapa'nepauve a'ke'ainaka Anumaya Koti ke ka-
male'naya ke inake huno kamale'neane
'Hao'otake kava nehaya vaya'ae ali'a lo'kate'nae.
Vaya'yakamoki akaeyafe inake hae hao'otake
kava'ake ve'ka mai'ne hu'a nehae.'
huno kamale'nayanaki nakaeya hunatesaya kava hisakeno
ani ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe hu'a hukae."
nehe.
38 Hike'a inake nehae "Anumayatimoka ako aole yatala
hakinalana ma hane'ne." hu'a hakeno apa'kaeyafe inake
he "Haine." hu'ne.

Yisasi'a afo'amoteka ke huno afike'ne.

39 No kuma ataleno mi'ko afina nehea kava huno Olivi
yosa hane'nea avimate haino ne'vike'a akaeya ke ne'afea
anaka a'kame u'nae.
40 Maisea yate va'yi nehuno apa'kaeyafe inake nehe
"Anumaya Kotiteka inake hutapa afikeo 'Sata'a ano lavataka
hisea kate lavale'ka olato.' hutapa afikeo." nehe.
41-42 Ani ke huteno apataleno uno vaya'moki yafa kayo
yaka hutalakeno uno nehanea avamete uno ale'ya alo
ne'ano Anumaya Kotiteka inake huno afine'ke "Afo'nimoka
falisoa ya huki ani havi kana ya'mo'a atu'ake nehea li'kana
nehiki kahaisike'kaefe ani li hane'nea ke'ayona nahafalo.
Afa'a nakaeya naipa nakesale a'kame o'male'ka kakai'ka
kaipa kakesale a'kame malo." huno afine'ke.
43 Afine'kekeno ko'ku'napakati mako kayo kayo ve'kamo'a
eno Yisasina lo'kiya ami'ne.

44 Amitekeno Yisasi'a aipafi maleno akeana lusi kana
hu'nea yafe Anumaya Kotiteka mako'ae lusiya huno ke huno
afine'kekeno haisemo'a kola'kana huno mopale la'keta'ke
huno lavi'ne.
45 Nelavikeno Anumaya Kotiteka afiketeno hetino akaeya
ke ne'afea anaka'moki mai'nayateka uno apa'keana
apa'kaeya apaipamo'a kana'ake hu'nea yafe ako apau
kale'a mai'nakeno uno apa'ke'ne.
46 Apa'keteno apa'kaeyafe inake nehe "Hae lapa'kaeya
lapau kaletapa mai'nafe? Hetitapa Sata'a 'Hao'otake kava
heo.' huno ano lapavataka hisiketapa o'afisaya yafe Anu-
maya Kotiteka ke hutapa afikeo." nehe.

Yutasi'a Yisasina avaleno kame vaya'ai apayapi ate'ne.

47 Ani ke nehike'a nesu vaya va'yi hakeno Yutasi'a ay-
atala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'ae lo'kano
ne'maiya ve'kamo'a apavaleno Yisasi haute eno hano nekefe
e'ne.
48 Ekeno Yisasi'a inake nehe "Yutasi naha'ka nesana yateti
nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea
ve'ka nakesi hu'ka kame ya hunate'ka kame vaya'ai apayapi
ne'natape?" hu'ne.
49 Nehike'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea
anaka'moki akaeya'ae mai'ne'a haya kava ne'ake'a inake
hae "Anumayamoka yatala hakinaleti hapaesupe?" hu'a
nehae.
50 Nehakeno apa'kaeyapati mako ve'kamo'a ala mono
nopi hokote kava ve'kamo ali'ya ve'ka'a hakefe nehuno
yatala hakinaleti lamaka aupalika akesa heno hataka
hutalekeno mopafi asaka hulavi'ne.
51 Asaka hunelavikeno Yisasi'a inake he "La hisaya ya
ataleo." nehuno ayana akesa aepale male'neno akesa alino
kanale hute'ne.
52 Alino kanale huteteno Yisasi'a mono nopi kava vaya'ae
ala mono note ati vaya'aite kava vaya'ae ala ala vaya'ae
ani vaya'ae akaeya atafa hukefe e'naya vaya'aife'ae Yisasi'a
inake nehe "Lapa'kaeya nakaeyafe 'Vaya nehapano ku-
maya'ya nehea ve'ka mai'ne.' hutapae yatala hakina'ae
mi'ko kayo'ae alitapa ne'afe?
53 Nakaeya mi'ko afina lapa'kaeya'ae ala mono nopi
lo'ka'na mai'noketapa natafa ohu'naya'maki Anumaya
Koti'a ma kana lapayapi male'niki Sata'a hani'mo afo'amo'a
ali'ya alisea kana ako meni va'yi hu'ne." nehe.

Pita'a Yisasife "O'ake'noa ve'kae." huno hute'ne.

54 Hike'a atafa hu'a ala mono nopi hokote kava ve'kamo
kumate avale'a ne'vakeno Pita'a haute o'uno afakite a'kame
u'ne.
55 U'nike'a ani no keki'ya vekofi ata kamalete'a faitopale
mai'nakeno Pita'a ani ata kamale'a mai'naya vaya'ae lo'ka'a
faitopale mai'ne.
56 Ata kanefete faitopale mai'nikeno mako ali'ya
a'mafa'nemo'a Pitana akeno lake lake nehuno inake he
“Ma ve'ka Yisasi'ae lo'kano uneno nehea ve'ka mai'ne.”
nehe.
57 Nehikeno Pita'a inake nehe “Ma a'mafa'ne nakaeya
no'akoa ve'kae nehane.” hu'ne.
58 Aise'a maike'a mako ve'kamo'a Pitana aketeno inake
nehe “Kakaeya Yisasi'ae lo'katana ne'mai'a ve'ka mai'nane.”
huno hikeno Pita'a inake he “Ma nahaeya'moka nakaeya ani
ve'ka o'mai'noe.” hu'ne.
59 Henaka'a aise'a maike'a mako ve'kamo'a lo'kiya ke-
fati inake nehe “Lamake lahapa'nepauve ma ve'ka Kalili
ve'kakeno Yisasi'ae uneno nehea ve'ka mai'ne.” nehe.
60 Nehikeno Pita'a inake nehe “Ma ve'kamoka o'afoa ke
nehane.” nehea avayakasa ko'kolemo'a ake ne'aiye.
61-62 Ake ne'aikeno Anumayamo'a aino yahae huno Pi-
tana akeno lake lake hikeno Pita'a akesa afino hao huno
Yisasi'a hu'nea ke afi'ne. Ani ke inake hu'ne “Meni
hani'ainaka ko'kolemo'a ake o'ai'nisike'ka aole'ae mako'ae
afina ‘O'ake'noa ve'kae nehae.’ hu'ka nakaeya naki hu'ka
fala'kikane.” huno hu'nea ke Pita'a akesa afino hao huteno
hatilavino lusi avi nele.

Yisasina kamuke nehau'a amaki'nae.

63 Yisasina atafa hu'naya vaya'moki kiki hune'ate'a ka-
muke nehau'a kayoteti amaki'nae.
64 Ne'amaki'a kenaleti aulakale nofi ki'a ati kate'ne'a inake
hu'a nehae “Kaune laka nehana ve'ka mai'nanaki lahapaiyo
nala'a ne'kamakifi hu'ka fole aiyo?” hu'a afine'kae.
65 Mako'ae alu ke alu ke nehu'a kiki hune'ate'a kamuke
hau'nae.

Aepa he'a Yisasina kake hute'nae.

66 Kamuke nehautakeno kotike'a Yuta vaya'aipi ala
ala vaya'ae mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a
hapa'nepaiya vaya'ae “Kake hutesune.” hu'a ali'a atalu
hake'a Yisasina ani kanisole vaya'ai apaulakale avale'a u'a
ate'nake'a Yisasife inake hu'a afine'kae.
67 “Kakaeya lahapaiyo kakaeya Anumaya Koti'a lakufa
alino katikefe hukate'nea ve'ka mai'napi?” hu'a hakeno
Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Nakaeya lahapapaisoana
lamake hane hutapa ani ke afitapa lapaipafi o'malekae.
68 Mako ke lapafikesuketapaena anona'a ke'nile
naha'opaikae.

69 Meni aepa he'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alite'nea ve'kamo'na lusi lo'kiya'a hane'nea Anumaya
Koti lamaka aupalika'a nakaeya faitopale mai'ne'na akola
maikoe." hu'ne.
70 Nehike'a mi'ko anile ali'a atalu hu'naya vaya'moki inake
hu'a hae "Kakaeya ani ke hananaki Anumaya Koti mafa'ne'a
kakai'kake mai'nape?" hu'a hakeno "Lapa'kaeya nakaeyafe
ani ve'ka mai'nane hutapa nehayana lamake nehae." hu'ne.
71 Nehike'a inake hae "Akai'a avayafati haesuna ke ako
lahapaiketa afunanaki haviku alu vaya'aife ke hisunake'a
akaeyafe laha'opaisae." hu'a hu'nae.

23

Pailati'a Yisasina kake hute'ne.

1 Mi'ko kanisole vaya'moki heti'a Yisasina avale'a Pailati
ala kava ve'kale u'nae.
2 U'ne'a aepa he'a "Ma kava huno hao'otake kava hu'ne."
hu'a inake nehae "Lakaeya akonana ani ve'kamo'a lakaeya
kote vaya'aife 'Kamani vaya'ai ke ataletapa hao'otake kava
heo.' nehuno lakaeyafe inake he 'Sisa'a kava ve'kale ta'kesi
oheo.' nehuno 'Nakaeya Kalaisi'na nakai'nike yahauve
ve'ka mai'noe.' hu'ne." hu'a nehae.
3 Nehakeno Pailati'a Yisasife inake huno afine'ke "Yuta
vaya'ai yahauve'api mai'nape?" huno afikekeno Yisasi'a
inake he "Kakaeya'ka ani ke hai nehane." nehe.
4 Nehikeno Pailati'a mono nopi kava vaya'ae mi'ko ali'a
atalu hu'naya vaya'ae inake huno hapapai'ne "Hao'otake
kava hu'ne hutapa hu'naya yana kahau aovana mako
hao'otake ya'a o'male'ne." hu'ne.
5 Hike'a lo'kiya kefati inake hu'a nehae "Mi'ko Yutia
koteka uneno nehuno vaya'yaka'aife 'Kamani vaya'ai ke
ataletapa ma kava heo.' huno apavelike'a 'Ani kava
hupatekaune.' hu'a nehae. Kaliliti ani kava aepa heno
hume hume meni male ako e'ne." hu'a nehae.

Heloti'a Yisasina kake hute'ne.

6 Pailati'a ani ke afiteno inake huno apafine'ke "Ani ve'ka
Kalili ve'kafe?" huno apafine'ke.
7 Apafine'keke'a "He ani kumateti ve'kae." hu'a hakeno
Heloti'a kava ne'yakaiya kumateti ve'ka mai'ne hu'a haya
ke afiteno Helotite hute'ne. Heloti'a ani kanafi Yelusalemu
ne'maiye.
8 Heloti'a Yisasina aketeno lusi amuse nehe. Avake'a
afi'neanakeno mako o'ake'naya avame hu lo'kiya yana
hinake'na akesoafene nehuno yatala afina Yisasina akesea
akesa afi'nea'maki o'ake'ne.

9 Yisasina aketeno mi'ko yafe ke huno afike afike
hu'nea'maki Yisasi'a ke anona'ale mako aise ke ohu'ne.
10 Ohu'nike'a mono nopi kava vaya'ae mono hapali'a
hapa'nepaiya vaya'ae anile heti'a mai'ne'a lusi ke nehu'a
"Ina kava ma kava huno havi kava hu'ne." hu'a nehae.
11 Hakeno Heloti'ae ati vaya'amoki'ae Yisasina hu'a haviya
hutete'a kiki nehu'a kamuke ne'ama'ki'a mako kanale kena
ali'a havaitetakeno Heloti'a Yisasife "Pailatite eteno vise."
huno hute'ne.
12 A'ke'ainaka Heloti'ae Pailati'ae kame fai'ana ne'mai'a
kanola'maki meni ani afina ana'kaeya makopi ali'ana kon-
aka neha'ae.

Pailati'a Yisasife "Yofo yosale hata asaikeno falino."
hu'ne.

13-14 Pailati'a mono nopi kava vaya'ae Yuta vaya'ai kava
vaya'ae vaya'yaka'aefe ke hike'a akaeyate akeno inake
huno hapapai'ne "Lapa'kaeya ma kanoe havi kava huno
vaya'aife 'Kamani vaya'ai ke ne'ataletapa havi kava heo.'
huno hapa'nepaiye hutapa hayana nakaeya kake hute-
soa yafe nakaeyate avaletapa e'naya'maki akeo nakaeya
lapa'kaeyatapi lapaulakale kahau aovana 'Havi kava hu'ne.'
hutapa haya havi kavana alaki mako'ke'ato'a alaki ohu'ne
hu'na aipafi ake'noe.
15-16 Ake'noanaki Heloti'a ani kava huno akeana lakaey-
atefe 'Ete'ka uvo.' huno hute'ne. Akeo mani ve'ka falisea
hao'otake kava ohu'nea yafe afa'a aumomo malete'na akesa
alite'na kayo amite'na atalesukeno afa'a vise." hu'ne.
17 Mi'ko kafu'ae kafa'ae ala emu ki afina ala kava
kanomo'a mako'ke ve'ka nofi nopi hutekeno mai'nea kanoe
vaya'moki apa'ki akeno apa'kasea ve'kae "Hano hanaki
uvo." huno hute'ne.
18 Hute'nea'maki mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'moki ke
nehu'a inake hae "Yisasina haesakeno falise. Lakaeya
Palapasife nofi nopati hano hise huta aki ne'aone." hu'a
nehae.
19 Ani Palapasi'a ala kumate vaya'aife inake he "Kamani
vaya'ae la hiketao." huno mako ve'ka hano kite'nea yafe
nofi nopi hute'naya ve'ka mai'nike'a akaeyafe ani ke nehae.
20 Nehakeno Pailati'a Yisasife "Atalesukeno vise." huno
apa'kaeyafe mako'ae apafine'ke.
21 Apafine'keke'a apa'kaeya ala kekefafati inake hae "Yofo
yosale nili aitetapa asaikeno falino. Yofo yosale nili aitetapa
asaikeno falino." hu'a hu'nae.
22 Pailati'a mako'ae eteno apa'kaeyafe inake huno
apafine'ke "Na'ya hiketapa ani ke nehae? Hana akufa
havi kava hu'ne? Nakaeya kahau aovana falisea hao'otake

kavana ohu'nea yafe afa'a aumomo malete'na akesa alite'na
sefu amite'na atalesukeno afa'a vise." hu'ne.
23 Ani ke hea'maki apa'kaeya lusi lo'kiya ke nehu'a ala
kefati inaki hu'a hae "Yofo yosale nili aitetapa asaikeno
falino." hu'a lo'kiya kefati huke huke hakeno apa'kaeya
kemo'a Pailati'a hea ke ano ati'kate'ne.
24 Ano ati'kaeya yafe Pailati'a haya ke afiteno Yisasife
"Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino." huno ati vaya
hapapai'ne.
25 Palapasi'a vaya'aife "Kamani vaya'ae la hiketao."
huteno mako kano hano kite'nike'a nofi nopi hute'naya
kanoe ke hu'a afike afike haya yafe Pailati'a "Hano hananaki
uvo." hu'nea'maki mi'ko vaya'moki Yisasife "Yofo yosale nili
aitetapa asaikeno falino." hu'naya ke a'kame nehe.

Yisasi'a kateka ne'uno hu'nea ke.

26 Yisasina avale'a ne'u'a Saimoni'a Sailini kumateti ve'ka
hoya'afakati kate ne'eke'a ati vaya'moki atafa hute'a yofo
yosa ali'a ayo'nale kofitete'a "Yisasi a'kame kofi'ka uvo."
hu'a hute'nae.
27 Nehake'a mi'ko vaya'ae a'ne'ae a'kame ne'u'a a'nemoki
avi yakame nehu'a avi nele'a hapau hume hume ne'vae.
28 Ne'vakeno Yisasi'a aino yahae huno ne'apa'keno in-
ake he "Yelusalemu a'nemokitapa nakaeyafe avi letapa
o'nateo. Avi lesune hutapaena lapa'kaeyatape'ke avi nele-
tapa mafa'netapike aviletapa apateo.
29 Akekeo henaka'a mako havi kana va'yi hisike'a inake
hu'a hukae 'Nahamo a'nemokitapa lusi amuse hutapa
maiyo. Mafa'ne ali o'ate'naya a'nemokitapa amuse hutapa
maiyo. Mafa'ne nu no'amisaya a'nemokitapa amuse hutapa
maiyo.' hu'a hukae.
30 Ani havi kanafi
Aepa he'a ala avimafe inake hu'a hukae 'Mehai ali'ka lati
kao.' hu'a hukae. Aise avimafe inake hu'a hukae
'Mehai ali'ka ai'ka ati'kalato.' hu'a hukae.
31 Nakaeya haekafa atakana ve'ka faipa kava ohu'noa
ve'ka mai'noke'a mani kava hunenate'naya'maki
lapa'kaeya vai'nea atakana vaya faipa kava nehaya vaya
mai'nayanake'a hana akufa kava hulapatekae?" hu'ne.
32 Yisasina hakefe avale'a ne'u'a aole hao'otake kava
hu'na'a ve'kala'ae hanakefe anavale'a ne'vae.
33 Akenopa Ayamufae hu'a aki ne'aya avimate ute'a
avale'a aole hao'otake kava hu'na'a kanola'ae yofo yosale
nili aite'a asaimale'nae. Mako ve'ka Yisasi haoka aupalika
nili ai'a asaimalete'a mako ve'ka aya lamaka aupalika nile
aite'a asaimale'nae.
34 Nili aite'a asaimale'nakeno Yisasi'a Anumaya Kotiteka
inake huno ke nehe "Afo'nimoka ma vaya'moki hao'otake

kava nehaya kavafe ‘Ina kava nehune.’ hu'a afi'a alakepa ohu'naki ani yafe lahapaove lapatove nehu'ka kaipa falu yapati ani hao'otake ya'api ali'ka atalepato.” hu'ne. Hike'a ati vaya'moki kena'a ali'a fa'ko fa'ka hukefe kasi yo'kalokana yo'kalo nelakeno apa'kaseno haiya ve'kamo'a ne'ale.

35 Kasi yo'kalokana yo'kalo le'a ne'alike'a vaya'moki ali'a atalu hu'a heti'a mai'ne'a aulu nehake'a kava vaya'moki hu'a haviya hune'ate'a inake nehae “Mako vaya'ai apa'kufa alino kati'nea kano Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hapaliteno hute'nea ve'ka mai'niseana akaeya'a akufa alino katise.” hu'a nehae.

36-37 Nehake'a ati vaya'moki ani kava hu'a kamuke hau'nae. Haka ohu nofi alakafati fole ai'nea lina amite'a inake hae “Kakaeya Yuta vaya'aipi yahauve kano'api mai'nisanana kakai'ka kakufa ali'ka kateo.” hu'a nehae.

38 Akenopale hane'nea avo'mo'a inake nehe “Mani ve'ka Yuta vaya'aipi ala yahauve ve'ka mai'ne.” hu'a kamale'nae.

Hao'otake kava hu'nea kanomo'a Yisasina aipa ami'ne.

39 Mako hao'otake kava hu'nea kano yofo yosale nili ai'a asaimale'naya kanomo'a Yisasife kamuke nehauno inake nehe “Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hukate'nea ve'ka mai'nape? Kakaeya ani ve'ka mai'nisanana kakaeya'ae la'akaeya'ae yosaleti ali'ka ataleketa lavino.” nehe.

40 Hikeno mako hao'otake kava hike'a yofo yosale nili aite'a asaimale'naya ve'kamo'a ani ke afiteno ke ne'ama'kino inake nehe “Vae la'akaeya hao'otake kava hu'no'a anona'a makopi la'akaeya'ae nili aite'a asai'nayanaketa'a faliku'ae. Kakaeya Anumaya Kotife koli nohu'kae ani ke nehape?

41 La'akaeya hao'otake ya hu'no'a anona'a kanale laha'a'a asai'naya'maki ma ve'ka mako hao'otake ya'a o'male'nea ve'ka ani kava hute'nae.” nehe.

42 Ani ve'kamo'a Yisasife inake nehe “Yisasika kava yakaikefe esana afina nakaeyafe kanale kakesa afi'ka nameo.” nehe.

43 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Lamake hu'na kaha'nepauve meni afina nakaeya'ae kanale maike maike nehaya kumate lo'kata'a haita'a maiku'ae.” hu'ne.

Yisasi'a ako fali'ne.

44 Ani kanafi yakemo'a eno folakate nehikeno yake nelea ya'a hano hikeno mi'ko koteka lusi hani kiteno une afafa eteno alino hale'ne.

45 Hani ne'kikeno ala mono nopi a'a asaimale'naya kenamo'a folakapati vala ai'ne.

46 Vala aitekeno Yisasi'a ala kekefafati inake nehe
"Afo'nimoka naku mafa'ne meni kayapi ne'maloe." ne-
hikeno avamu'a hano hikeno fali'ne.
47 Fali'nike'a anile mai'naya ati vaya'aite kava
ve'ka'apimo'a Yisasi'a hu'nea kavana aketeno Anumaya
Koti aki alino asaka nehuno inake nehe "Lamake mani
ve'ka hao'otake kava ohu'nea ve'ka alakepa ve'ka mai'ne."
hu'ne.
48 "Na kava hutesafi aketetae." hu'a ali'a atalu hu'naya
vaya'moki mi'ko hu'nea kava akete'a hapau hutete'a
havikafa ali'a fatakaume fatakaume no'apileka u'nae.
49 U'naya'maki mi'ko vaya'ae Kaliliti a'kame e'naya
a'neyaka'ae mako aise'a afakite mai'ne'a hute'naya kavana
ake'nae.

Yisasina yafa kapi kite'nae.

50-51 Mako alakepa ve'ka Yosefe'a Yuta vaya ne'maiya
kumate Alimatia kumateti ve'ka anile mai'ne. Ani ve'kamo'a
Yuta vaya'ai kanisole'api mai'neanaki "Yisasina hakaune."
hu'a haya kavafe "He kanalene haeyo." huno ohu'nea'maki
ani ve'ka Anumaya Koti'a kava yakaipatesea kana'ae akeva
mai'nea ve'kae.
52 Yosefe'a Pailatite uno inake huno afine'ke "Kanale
nakaeya Yisasi akufa'a alisufe?" huno afine'ke.
53 Afine'kekeno "He." hikeno yofo yosaleti asaino akufa'a
aliteno mako yosa'ae kenaleti akufale hayateno mako vaya
kio'apate'naya yafa'kapi alino uno kite'ne.
54 Ani yu'mepa Sapati afina va'yi hukefe hike'a ali'a avatati
hukefe haya afina Sapati ako aepa hekefe nehike'a ani kava
nehe.
55 Nehike'a Kaliliti Yisasi'ae e'naya a'neyaka Yosefe'a
yafa'kapi ki ne'ateke'a a'kame u'a ake'nae.
56 Akete'a no'apile ete'a u'a akufale faletesaya mana'ake
masave ali'a avatati nehakeno Sapati afina va'yi hike'a ke
male male'nea ke a'kame male'a mai'a falu hu'nae.

24

Yisasi'a fali'neapati heti'ne.

1 Sota'mo hokote afina ko o'ali'nike'a ani a'nemoki ali'a
avatati humale'naya mana'ake masavena ali'a Yisasina
kite'naya kelileka u'nae.
2-3 U'a akayana keli avayale ai'a a'kanimale'naya yafana
ako ali'a a'kolitale'nakeno avayale o'male'nike'a ani yafa
kapi fale'a hai'a ake'naya'maki Yisasi akufa o'ake'nae.
4 O'ake'naya yafe "Hanate mai'ne?" hu'a lusi apa'kesa
ne'afikeno akekeo aole ve'kalana apaulaka alino katea
ku'kena havaili ve'kala va'yi neha'ae.

5 Va'yi ha'ake'a a'neyakamoki lusi koli hu'a ape hake'ana
ani aole ve'kala'mokani apa'kaeyafe inake hu'ana neha'ae
"Na'ya hiketapa afa'a mai'nea ve'kae fali'naya vaya'ai kelile
kahau ne'ae? Malena o'mai'niki fali'neapati ako heti'ne.
6 Kalili mai'neno lahapapai'nea ke lapa'kesalekati afitapa
hao hutapa afeo.
7 Inake hu'ne 'Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo ali-
nate'nea ve'ka nakesi hisike'a hao'otake kava nehaya
vaya'moki natafa hute'a yofo yosale naha'a asaisake'na fa-
likoe. Falitesuke'a kinate'nisake'na aole afina kelifi maite'na
aole'ae mako'ae alea kanafi fali'nisoapati hetikoe.' hu'ne.
Ani hu'nea ke'aena lapa'kesa afitapa hao hutapa afeo."
hu'ana neha'ae.
8-9 Neha'ake'a Yisasi'a hu'nea ke apa'kesa afi'a hao hute'a
keli ne'atale'a ete'a ake'naya kava'ae afi'naya ke'ae Yisasina
ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'ae
akaeya ke ne'afea ve a'ne'ae hapapai'nae.
10 Malia'a Makatala kumate a'ae Yohana'ae Yemisina
ita'amo'a Malia'ae mako a'neyaka'ae akaeya ke ne'afea
anaka'ae hapapai'nae.
11 Hapa'nepaiya'maki apa'kesa afeana "Afa kekana ke
nehae. Lamake nehafi apa'ke'atike nehafi?" hute'a afi'a
apaipafi o'male'nae.
12 Afi'a apaipafi o'malakeno Pita'a hetino naku naku
uno kite'naya yafa kapi uno ape hu'neno akeana Yisasina
hayavaite'naya kena'ake ake'ne. Aketeno akesa afime afime
no'aleka u'ne.

Aole ve'kala'mokani kateka Yisasina ake'na'ae.

13 Ani afina aole ve'kala Yisasi ke ne'afi'a ve'kala Emeasi
kumate ukefe neha'ae. Ani ka'mo'a Yelusalemuti Emeasi
u'nea ka aise'a yatala ka ileveni kilomita hane'ne.
14 Ani aole ve'kala kate ne'u'ana ani kava hu'naya yafe
kake hume hume ne'va'ae.
15 Ne'u'ana ani yafe kake hu'ana i'afi o'afi hume
ne'va'akeno Yisasi'a ana'kame eno ana'kaeya'ae u'ne.
16 Lo'ka'a ne'u'a ake'na'a'maki anaulakamo'a hani'ali
ko'ali hike'ana Yisasina ake'ana alakepa ohu'na'ae.
17 Ake'ana alakepa ohu'na'akeno Yisasi'a ana'kaeyafe
inake huno anafine'ke "Na yafe kake hume hume ne'va'ae?"
huno anafikeke'ana heti'ana mai'na'akeno anaulafinamo'a
ati'ka'ne.
18 Mako ve'kamo aki'a Kaliopasi'a inake nehe "Mi'ko
Yelusalemu nata vaya'moki meni afina hu'naya kava ako
afi'naya'maki kakaeya mako'ke'amoka o'afi'nape?" nehe.
19 Hikeno inake huno anafine'ke "Hana kavafe neha'ae?"
huno anafikeke'ana inake hu'ana neha'ae Yisasi'a
Nasaleti ve'kae o'afi'nape? Ani ve'kamo'a aune laka

hu ve'ka mai'neno Anumaya Koti aulakale'ae vaya'moki
apaulakale'ae lusiya huno o'ake'nona avame hu lo'kiya ya
alo nehuno lusi lo'kiya ke'a lahapai'ne.
20 Lahapai'nea'maki lakaeya mono nopi kava vaya'ae kava
vayati'ae akaeya atafa hu'a kake hutete'a "Falikane." hute'a
yofo yosale ha'a nili aite'a asaikeno fali'ne.
21-23 Fali'nea'maki lakaeya akaeyafe "Anumaya Koti'a
lakufa alino katikefe hutekeno e'nea ve'kae." huta
lame'atiti nehune. Mako ya'ae hamale'naya kavana olaka
hu'nayanaki meni lakaeya'ae ne'maiya a'neyaka natetepi
Yisasina kite'naya kelile u'a akayana Yisasi akufa o'male'nea
yafe ete'a e'a inake hu'a lahapai'nae "Lakaeya ko'ku'napi
kayo kayo ve'kala ne'ana'konake'ana inake hu'ana laha-
pai'na'ae 'Yisasi'a ako hetino mai'ne.' hu'ana ha'a ke
lahapai'aketa ne'one." hu'a nehaketa lakaeya lusiya huta
atali atalu hu'none.
24 Atali atalu hu'nonake'a mako lakaeya'ae mai'naya
vaya'moki ani kelileka u'ne'a akayana a'neyakamoki
hu'naya ke mi'ko lamake hu'naya'maki Yisasina o'ake'nae
hu'ana ha'nepai'ae.

25 Ha'nepai'akeno ana'kaeyafe inake nehe "Lana'kaeya
lana'kesa o'male'nea ve'kala mai'na'ae. Makale'a lanaipa
lana'kesamo'a hao nohiketana mi'ko Anumaya Koti aune
vaya'moki kamale'naya ke afitana haletana lanaipafi
o'male'na'ae.
26 Ani aune vaya'moki inake hu'a kamale'nae 'Anumaya
Koti'a lakufa alino katiseafe hutesea ve'kamo'a lusi akufa
akafu kisea ya hano hutesikeno ano hale himamu lo'kiya
ya'ae kuma'ale uke.' hu'a kamale'naya ke o'afi'na'afe?"
nehe.
27 Mosese'ae mi'ko Anumaya Koti aune vaya'ae akaeyafe
kamale'naya ke aepa heno aepa'a huno kafino hana'nepaiye.

28-29 Hanapaike'ana ukefe va'a koteka ako va'yi ha'akeno
Yisasi'a mako'ae ka ukefe nehike'ana akete'ana atafa
nehu'ana inake ha'ae "La'akaeya'ae maiyo. Yake ako
lavino falesikeno makale'a hani kike." hu'ana ha'akeno
ana'kaeya'ae maikefe nopi haino fale'ne.

30-31 Ana'kaeya'ae ne'ya nekefe faitopale mai'neno kai
hame'ya aliteno Anumaya Kotiteka ke huno amuse
huteno a'kaya heno anami'ne. Anamike'ana ne'ali'akeno
anaulakamo'a inanile haleke'ana Yisasina ake'ana alakepa
hu'na'ae. "Akaeyamae." hu'ana neha'akeno anile fanane
hike'ana mako'ae Yisasina o'ake'na'ae.
32 Ani yafe ana'kai'ani hu'ana i'afi o'afi hu'ana inake
ha'ae "Vae la'akaeya kate ne'o'akeno akaeya kanale ke
laha'apaino Anumaya Koti ke kamale'naya avopi huno

kafino aepa'a laha'a'nepaiketa'a la'aipamo'a vakali hu'ne.”
hu'ana neha'ae.
33 Hute'ana makale'a heti'ana ete'ana Yelusalemu
u'ana Yisasi ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke
alea vaya'amoki'ae mako vaya'yaka'ae ali'a atalu hu'a
mai'nake'ana apa'ke'na'ae.
34 Aketa'ake'a inake hu'a hanapai'nae “Lamake Anumay-
atimo'a ako fali'neapati heti'nikeno Saimoni'a ako ake'ne.”
hu'a nehae.
35 Nehake'ana ana'kaeya'ae kateka hu'nea avake'a
hapa'nepai'ana inake ha'ae “Kai hame'ya a'kaya heno
nela'amikeno la'aulaka haleketa'a Yisasina aketa'a alakepa
hu'no'ae.” hu'ana neha'ae.

Yisasina ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea vaya'amoki Yisasina ake'nae.

36 Ani ke neha'akeno Yisasi'a folaka'apifi heti'neno inake
nehe “Yuna lapa'kesa afitapa maiyo.” huno hapapai'ne.
37 Hapa'nepaiya'maki apa'kaeya koli nehu'a atali atalu
nehu'a akaeyafe “Afe kano eno mai'ne.” hu'a koli nehae.
38 Koli nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Na'ya
hiketapa lapaipa afitapa haviya nehae? Na'ya hiketapa
lapa'kesa lapa ne'aiye?
39 Lapa'kaeya naya'ae naiya'ae akeo. Akekeo
nakaeya Yisasi'na e'na mai'noe. Nakufale name alitapa
akeo. Afe'mo'ae hininana akufa ame'ae ayamufa'ae
o'male'nina'maki nakaeya nakufa name'ae nayamufa'ae
hane'niketapa ne'akae.” nehe.
40 Ani ke huteno aiya aya'ae apave nele.
41 Apave nelike'a apamo'yo ne'ai'a lusi amuse haya yafe
“Lamakefi ake'atike nehe?” hu'a aole apa'kesa ne'afi'a
akaeyafe apa'kesa lapa ne'aikeno apa'kaeyafe inake nehe
“Nesoa ya hane'nife?” huno apafine'ke.
42-43 Apafikeke'a atafi kate'a male'naya faya amikeno alino
apaulakale kutala aino ne'ne.

“Mi'ko lapaulakafati ake'naya yafe vaya hapapaiyo.” hu'ne.

44 Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe “Lapa'kaeya'ae lo'ka'na
mai'noa afina make hu'na lahapapai'noe mi'ko nakaeyafe
kamale'naya ke Mosese ke'ae Anumaya Koti aune vaya'moki
ke'ae Anumaya Kotife Samu avopi yakame kefati ka-
male'naya ke'ae mi'ko ani nakaeyafe kamale'naya ke fole
aino ne'ya'a alitekeno lamake huke hu'na lahapapai'noane.”
nehe.
45 Huteno ani kamale'naya ke afi'a alakepa hu'a afisaya
yafe apa'kesamo'a haleke'a afi'a alakepa hu'nae.

46 Inake huno hapapai'ne “Make hu'a kamale'nayane
Anumaya Koti'a lapa'kufa alino katiseafe hutesea ve'kamo'a
lusi akufa akafu kisea ya aliteno falitesike'a kite'nisakeno
aole afina kelifi maiteno aole'ae mako'ae alea kana (napa 3
afina) fali'niseapatina eteno hetike.
47 Heti'nike'a Yelusalemu aepa he'a mi'ko aupalika
kuma'yakale inake hu'a hukae ‘Yisasi'a lapa'ku lapame alino
kati'nea yafe lapa'kesa ne'afitapa aitapa yahae nehutapa
hao'otake yatapi atalesakeno Anumaya Koti'a lapahaove
lapatove nehuno yuna aipafati atalelapatekaiye.’ hu'a
hapapaisaya yafe kamale'nayane.
48 Mi'ko lapaulakafati ake'naya kavafe mi'ko vaya hapa-
paiyo.
49 Afeo nakaeya Afo'nimo'a ‘Lapamikoe.’ huno hu'nea
ve'ka Fate Akufa Avamuna nakaeya lapa'kaeyate hutekau-
vanaki lapa'kaeya mani ala kumate mai'nisakeno eno
hanafakati lo'kiya lapamitesiketapa utapa nakaeya ke ha-
papaiyo.” hu'ne.

Yisasi'a ko'ku'napaka hai'ne.

50-51 Ani ke huteno apavaleno Petani kumate uno
ayana alino asaka nehuno inake nehe “Anumaya Koti'a
lo'kiya'aleti lapaya hise.” nehuno apataleno ko'ku'napaka
nehaiye.
52-53 Haiteke'a apa'kaeya aki ali'a asaka hute'a lusi amuse
nehu'a ete'a Yelusalemu u'a mai'ne'a mi'ko afina ala mono
nopi mai'ne'a Anumaya Koti aki ali'a asaka huke huke
nehae.

Yisasi Kanale Ke Yoni Ka'nea Ke.

Yisasi'a mako aki'a Kemo'a avamu'ae mai'ne.

1 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'nea afina Yisasi'a mako aki'a Kemo'a mai'neno Anumaya Koti'ae lo'ka'ana mai'na'ane. Ani Kemo'a Yisasi'a akai'a Anumaya Koti mai'ne.

2 Mai'neno ma mopa alo ohu'nea afina ani ve'ka Anumaya Koti'ae lo'ka'ana mai'na'ane.

3 Anumaya Koti'a ha'nepaikeno Yisasi'a mi'ko ya alo hu'ne. Yisasi'a alo ohu'nea yana mako yana o'male'ne.

4 Yisasi'a mi'ko vaya apavamu ne'apamea ve'ka mai'neanakeno ani avamu'amo'a vaya ano halepatesea ya'a hane'ne.

5 Ani ano hale ne'apatea ya'mo'a hani'ki'nea yapi ano ha neleanaki hani'mo aku'ainaka ano hale'nea yana asu ohu'ne.

6 Anumaya Koti'a mako ve'ka hute'ne. Ani ve'kamo aki'a Yoni'ae.

7 Ani ve'kamo'a ano halepatesea ya'mo ke hapapaikefe e'ne. E'nike'a akaeya keleti mi'ko vaya'moki ano hale yafe “Lamake hane.” hu'a Yisasife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hute'a maisae huno e'ne.

8 Yoni'a ani ano hale ya'mo aepa'a o'mai'nea'maki afa'a ano hale ya'mo aepa'a hane'nea ve'kae hapapaikefe e'ne.

9 Lamake ano hale ya'mo'a ma mopale eno mi'ko vaya ano halepatesea yafe e'ne.

10 Yisasi'a ma mopa alo humale'nea ve'ka eno ma mopafi mai'nea'maki ma mopafi vaya'moki ake'a alakepa ohu'a aepa'a afi'a ha ole'nae.

11 Akai'a kumate e'nea'maki akai'a vaya'moki ali'a falu fala huo'ate'nae.

12 Avale'a no'atake'a mako'ke mako'ke'moki ali'a falu fala hune'ateno Yisasina avale'nea ve'kamo'a Yisasife afino aipafi male'neno aku'a amino alakepa hu'nea ve'ka Yisasi'a lo'kiya'aleti Anumaya Koti mafa'ne alite'ne.

13 Ani vayana vaya'moki kolateti ali no'apataya'maki Anumaya Koti'a akai'a alipate'ne. Vaya'moki apa'kufa ake'a hapa'ye hu yateti ali no'apataya'maki Anumaya Koti'a akai'a alipate'ne. Vaya'moki mafa'ne alipatesaya apa'kesa afea yateti ali no'apataya'maki Anumaya Koti'a akai'a alipate'ne.

14 Yisasina mako aki'a Kemo'a alitetekeno ve mai'neno lakaeya'ae mai'niketa akaeya fate akufa ano hale lo'kiya'a

ne'akone. Ani ve'ka Anumaya Koti alaki mako'ke mafa'ne'a mai'neanakeno afo'amo'a akai'a fate akufa ano hale lo'kiya'a ami'ne. Amikeno vaya alino kayone hu ya'ae lamake hu ya'mo'ae akaeya aipafina havaite'ne.

15 Yoni'a akaeyafe kate kate nehuno inake huno fole ai'ne "Ma ve'kae a'ke'ainaka inake hu'na lahapapai'noe henaka'a mako ve'ka ekaiye. Ani ve'ka nakaeya nakaseno mai'nea ve'ka ekaiya'maki nakaeya ali o'nate'naya afina ako mai'nea ve'kakeno nakaeya ako nakase'ne hu'na lahapapai'noe." nehe.

16 Vaya alino kayone hu ya'a nesu'ya hane'neapati lakaeya mi'ko'amokita laha'mateno kanale manu lamiteno mako'ae nesu yate kanale manu nelame.

17 Anumaya Koti'a ke male male'nea ke Mosesena hapaikeno hapapai'nea'maki vaya alino kayone hu ya'ae lamake hu ya'ae Yisasi Kalaisi'a lami'ne.

18 Alaki mako'ke ve'kamo'a Anumaya Kotina alaki o'ake'ne. Lamake mi'ko vaya'moki o'ake'nae. O'ake'nafa alaki mako'ke mafa'ne'amo'ke Anumaya Koti haute mai'neateti eno afo'amo aepa'a huno kafino lahapai'ne.

Yoni'a ma ke nehe.

19 Yuta vaya Yelusalemu mai'nayateti Livae nofi vaya'ae mono nopi kava vaya'ae hune'apate'a inake hu'a nehae "Yonife kakaeya nalakae? hutapa afikeo." hu'a hupate'nae.

20 Hupatake'a u'a afikakeno Yoni'a ani ke fala'kino nohea'maki ani ke huno fole aino inake nehe "Nakaeya Kalaisi'na Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea ve'ka lamake nakaeya o'mai'noe." nehe.

21 Nehike'a "Ani ve'ka o'mai'nana'maki kakaeya nalaka mai'nane? Ilaiyaka mai'nape?" hu'a afikakeno "He'e nakaeya ani ve'ka o'mai'noe." nehike'a "Anumaya Koti aune ve'ka mai'nape?" hu'a hakeno "He'e." nehe.

22 Nehike'a inake hu'a nehae "Lahapaiyo kakaeya nalakae? Eteta uta hulataketa e'nona vaya'aina lafike'naya yate anona'a hapapaisuna yafe kakaeya kakesa afi'ka na'yane ke nehane?" hu'a nehae.

23 Nehakeno Yoni'a inake huno hapapai'ne "Nakaeya ma ve'ka mai'noe. Nake ai ve'ka mai'noe. Ka'me koteka mai'ne'na kate kate hu ve'ka mai'ne'na inake hoe 'Anumayamo visea ka valitapa alakepa heo.' hu'nae nehoe." nehe.

Ani ke Aisaiya'a Anumaya Koti aune ve'kamo'a a'ke'ainaka ako humale'nea ke.

24 Ani afikesaya ke ali'a ne'vaya vayana Falasi mono ke ne'afea vaya'moki hupate'nae.

25 Ani vaya'moki Yonife inake hu'a afine'kae “Kalaisika'ae
Ilaiyaka'ae Anumaya Koti aune ve'ka'ae o'mai'nana'maki
na'ya hike'ka lina fale ne'apatane?” hu'a afike'nae.
26 Afikakeno Yoni'a inake he “Nakaeya litafateti fale
nelapatoa'maki lapa'kaeya folakapi mako o'ake'naya ve'ka
heti'ne.
27 Heti'neanakeno ani ve'ka henaka'a ekaiye. Nakaeya
afa ve'ka mai'noanake'na akaeya aiya'kale aesoana
o'natekaiye.” hu'ne.
28 Yotani li'mo mikakaya falika Petani kumate Yoni'a li
falepate'ne. Ani hu'naya kavana Petani kumate hu'nae.

Yisasi'a Anumaya Koti Sipi Sipi Ana'au'a mai'ne.

29 Havate'a kotike'a Yisasi'a Yoniteka ne'ekeno Yoni'a
ne'akeno inake nehe “Akekeo ma ve'ka Anumaya Koti Sipi
Sipi Ana'au'a haesakeno falisea yateti ma mopale vaya'ai
hao'otake ya'api alino atalesea yafe e'ne.
30 Ani ve'kae mako afina inake hu'na lahapai'noane
‘Henaka'a mako ve'ka ekaiye. Ani ve'ka nakase'nea ve'ka
ekaiya'maki nakaeya ali o'nate'nea afina mai'nea ve'kakeno
nakaeya ako nakase'ne.’ hu'na lahapapai'noane.
31 Nakaeya'ni akaeya aepa'a o'ake'noa'maki Isaleli
vaya'aipi Yisasi'a esea afina Yisasina apavelikefe u'na
lina falepatesoe hu'nae e'noe.” nehe.
32 Yoni'a inake huno hapapai'ne “Nakaeya akokeno
Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a namakana
huno ko'ku'napakati haleno elineno akaeya akufale eno
ha'kale'nike'na ake'noe.
33 Nakaeya'ni akaeyafe alaki o'afi'noa'maki Anumaya
Koti'a li falepate yate hunateke'na e'noa ve'ka inake huno
nahapai'ne ‘Kakaeya ake'nisanakeno nakaeya Fate Akufa
Avamu'nimo'a haleno elineno'a mako ve'kamo akufale
ha'kalesike'ka akesanana ani ve'ka Anumaya Koti Fate
Akufa Avamu'aleti falelapatekaiye hu'ka hukane.’ huno
hike'na afi'noe.
34 Nakaeya ani kava hea yana naulaka'nifati ne'ake'na
lahapa'nepauve mamona Anumaya Koti mafa'ne mai'ne
hu'na lahapa'nepauve.” nehe.

Aepa he'a aole'ae aole'ae vaya'moki Yisasina a'kame ne'vae.

35 Havate'a kotea'aleka Yoni'a eteno aole ve'kala akaeya
ke ne'afi'a ve'kala'ae heti'nae.
36-37 Yisasi'a uneno nehikeno Yoni'a akeno lakelake
nehukeno inake nehe “Akekeo Anumaya Koti Sipi Sipi
Ana'au'a mika mai'ne.” hike'ana aole Yoni ke ne'afi'a
ve'kala'mokani ani ke afite'ana Yisasina a'kame ne'va'ae.

38 Ne'va'akeno Yisasi'a maino yahae huno ana'keana
a'kame ne'va'akeno ana'keteno inake huno anafine'ke "Na
yafe ne'a'ae?" huno hike'ana ana'kaeya inake ha'ae "Lapae
hanate ne'maine?" hu'ana neha'ae. Lapae kemo'a lakaeya
kefatina ali'ka apaya nehana nenao hu'ne.
39 Yisasi'a inake nehe "Etana ake'ao." huno hana-
paike'ana ani ve'ka'ae u'ana ne'maiya no akete'ana un-
etike'ana ani afina akaeya'ae lo'ka'ana mai'na'ae.
40 Yoni'a hea ke afite'ana Yisasina a'kame ne'va'a
ve'kala'mokanipati mako ve'kamo aki'a Etalu'ae ani ve'ka
Saimoni Pita akana'amo'ae.
41 Etalu'a hokoteno uno kahau ano nepu'amona Saimon-
ina akeno fole aiteno inake huno hapai'ne "Anumaya Koti'a
lakufa alino katisea yafe hute'nea ve'ka ako ake'no'ae."
nehe. Anumaya Koti'a lakufa alino katisea yafe hute'nea
ve'kamo mako aki'a Kalaisi'ae.
42 Saimonina avaleno Yisasite ne'vikeno Yisasi'a akeno
lakelake nehuno inake nehe "Kakaeya Saimonika Yoni
mafa'nemoka kakaeya kaki fate kaki malekauve Sifasikae
Pitakae hu'na malekauve." nehe. Ani akilana lakaeya
kefina yafa'mokae huno male'ne.

Yisasi'a Filipi'ae Natanielo'aefe ke nehe.

43 Havate'a kotikeno Yisasi'a Kalili koteka visea akesa
afi'ne. Filipina aketeno inake huno hapai'ne "Kakaeya
na'kame eno."
44 Hikeno Filipi'a Petesaita kumate ve'kae. Ani ala
kumatena Etalu'ae Pita'ae ne'mai'a kumane.
45 Filipi'a Natanielona akeno fole aiteno inake huno ha-
pai'ne "Mako ve'kae Anumaya Koti aune vaya'ae Mosese'ae
mono avopi kamale'nayane ani ve'ka lakaeya ako aketa fole
ai'none. Akaeya Yisasi'a Yosefe mafa'ne Nasaleti kumate
ve'kamo mafa'ne mai'ne." nehe.
46 Nehikeno Natanielo'a ne'afino inake huno afine'ke
"Nasaleti kumatena mako kanale ya fole aikife?" hikeno
Filipi'a inake he "Afa'a ne'e'ka ako." nehe.
47 Natanielo'a Yisasiteka ne'ekeno Yisasi'a aketeno
akaeyafe inake he "Akeo mika ne'ea ve'ka alaki akola
Isaleli ve'kae. Ani ve'ka mako ake'atike ke'a mako'ke'a
akaeyapina alaki o'male'ne." nehe.
48 Hikeno Natanielo'a inake huno afine'ke "Nakaeyafe
hana ya hu'ka nake'ne'kae nehane?" huno afikekeno
Yisasi'a inake he "Filipi'a uno kakaeyafe ke ohu'nea'ae
kanale kakaeya fi'ki yosamo aepale mai'nanake'na ako
kake'noe." nehe.
49 Hikeno Natanielo'a inake he "Ali'ka apaya hu
ve'kamoka Anumaya Koti mafa'ne mai'ne'ka Isaleli kote ala
kava ve'ka mai'nane." nehe.

50 Nehikeno Yisasi'a Natanielofe inake nehe “Fi'ki yosamo
aepale mai'nanake'na kake'noe hu'na kahapauva yafe
lamake nehane hu'ka afite'ka kaipafi male'ka kaipa alakepa
hu'ka ne'namipe? Henaka'a meni akana yana akaseno lusi
ala ya akekane.” huno hapai'ne.
51 Yisasi'a mako'ae apa'kaeyafe inake he “Lamake hu'na
lahapapauve ko'ku'na'mo'a hale'nisiketapa lapa'kaeya ake-
sake'a Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo vaya'yakamoki
eli'e'a ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea
ve'kamo'nalena haite'a eli'ete'a hisaketapa akekae.” huno
hapapai'ne.

2

Mako ve'kamo'a a ali'ne.

1-2 Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae aole afina
mai'nike'a Yisasife “Kakaeya ke ne'afea anaka'ae a ali ya
etapa akeo.” hu'a nehake'a Kalili koteka hane'nea kuma
Kena kumate u'nakeno ani kumate mako ve'kamo'a a
ne'alikeno Yisasi ita'amo'a ani a alikefe hea nopi u'ne.
3 U'a ake'nakeno henaka'a nofi alakamo li ne'a hano
hutakeno Yisasi ita'amo'a Yisasife inake huno hapai'ne “Nofi
alakamo lina ako hano he.” hu'ne.
4 Nehikeno Yisasi'a inake he “Ato ina kava ma kava ho
ke naha'opaiyo. Kakaeya ya o'male'ne. Nakaeya lo'kiya'ni
hu'na apavelisoa kana'a va'yi ohu'ne.” nehe.
5 Nehikeno Yisasi ita'amo'a ne'ya alo hu'a ne'apamea
vaya'aife inake huno hapapai'ne “Mako ke hisiketapaena
akaeya ke a'kame maleo.” huno hapapai'ne.
6 Yuta vaya'moki mono kemo'a inake hu'ne “Mi'ko afina
mi'ko ya sese nehutapa li faleo.” hu'ne. Ani yafe naya
mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke alea
yafa li samoyakafi naya aole afina li kepati hefi'a la'kikeno
havai'netea samoyaka anile hane'ne.
7 Yisasi'a ne'ya ne'apamea vaya'aife inake huno hapa-
pai'ne “Mani li samoyakafina litafa hefitapa havaiteo.”
huno hapapaike'a hefi'a havaite'nae.
8 Hefi'a havaitetakeno Yisasi'a inake nehe “Aise'a hefitapa
ani ne'yate kava ve'kale alitutapa amikeno neno afikeno.”
huno hike'a ali'a u'nae.
9 Ani lina hokoteno litafa hane'nea'maki henaka'a nofi
alakamo li alino hapa'nikeno ani ne'yate kava ve'kamo'a
neno aketeno ani li e'nea kama'a o'ake'nea'maki ani
li hefi'naya ali'ya vaya'amoki afi'nakeno ne'yate kava
ve'kamo'a ani a alea ve'kae ke huno inake huno hapai'ne.
10 “Mi'ko vaya hokote'a haka'ake li apamike'a ne'a apamu
hutake'a henaka'a afa li apami'naya'maki kakaeya hokote'ka

haka ohu li laminaketa ako netonake'ka meni haka'ake li nelamine.” nehe.

11 Mani alo hea yana Yisasi'a aepa faino o'ake'naya avame ya hu lo'kiya yana Kalili koteka hane'nea kuma Kena kumate ani kavana alo nehuno lusi ala lo'kiya ya'a'ae apavelike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'nae.

12 Ani ya humaleteke'a Yisasi'ae ita'amo'ae akana'amoki'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae Kapaneamu u'a aise kana'a anile mai'nae.

Yisasi'a ala mono nopi u'ne.

13 Emu ki'a ne'ya ne kanamo'a aupasi nehikeno Yisasi'a Yelusalemu u'ne. Ani emu Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi emu kikefe nehae.

14 Yisasi'a ala mono nopi uno akeana vaya'yakamoki puluma'ka afuki sipi sipi afuki namaki hu'a male'nake'a miya nehake'a mako vaya'moki alu kotekati moni ne'ali'a ani kumate moni anona'a apamisaya yafe hitale malete'a mai'nakeno Yisasi'a apa'ke'ne.

15 Apa'keteno nofi alino masakena kiteno mi'ko vaya sipi sipi afu'ae puluma'ka afuyaka'ae mono nopati ha-pafaitale'ne. Moni ali'a anupa nehaya vaya'moki hipa'api'ae moni'api'ae alino atakufatale'ne.

16 Namayaka miya hisaya ya ali'e'a male'naya vaya'aife inake nehe “Alilitapa veo. Mafina afo'nimo nona lapa'kaeya alitapa ma'keti kuma ya alo oheo.” nehe.

17 Nehike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki avopi hane'nea ke apa'kesa afi'a hao nehae. Ani kemo'a inake hu'ne

“Anumaya Koti nofe mi'ko afina nakesa afifi hu none. Ani nona kanale'ya huno hanesea yafe lusiya hu'na amuse nehoe.”

huno kamale'nea ke apa'kesa afi'a hao nehae.

18 Afi'nake'a Yuta vaya'moki make hu'a afine'kae “Ani kava hana kavana moni ali'a anupa nehaya vaya'moki hipa'api'ae moni'api'ae ali'ka atakufatale'nanana hana ak-ufa lo'kiya ya'kaleti nehane? Lo'kiya'ka hane'ne huta afisuna yafe mako no'akona avame lo'kiya ya'ka huketa akeno.” hu'a nehae.

19 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye “Mani ala mono nona alitapa kape letalesake'na aole'ae mako'ae kanafi halate ete'na ani no ki'na avaya akauve.” nehe.

20 Nehike'a Yuta vaya'moki inake hu'a hapai'nae “Ke'kamo'a kanale ohea ke nehane. Aole'ae mako'ae kanafi ani nona ali'na hetikoe hu'ka hana'maki vaya'moki 46'a kafufi mani nona ki'nae.” hu'a nehae.

21 Hu'a hakeno Yisasi'a ani mono nofe hu'neana akai'a akufae avoya ke nehe.
22 Inake hu'neatenakeno henaka'a Yisasi'a fali'neapati eteno heti'nea afina akaeya ke ne'afea anaka'moki ani hu'nea ke apa'kesa afi'a hao nehisakeno Anumaya Koti ke'afi kamale'nea avopi hane'nea kemaki Yisasi'a hea kemaki lamake nehe hu'a afi'a apaipafi male'nae.

Yisasi'a mi'ko vaya'ai apaipafi ake'ne.
23 Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi emu ne'kea kana va'yi hikeno Yisasi'a Yelusalemu mai'neno no'akaya avame hu lo'kiya yana ne'alike'a mi'ko vaya'moki akete'a akaeyafe lamake nehe nehu'a afi'a apaipafi male'nae.
24-25 Apaipafi male'naya'maki Yisasi'a mi'ko vaya'ai apaipafi ako ake'nea yafe akai'a aipafi hane'nea ke hapa'nopaiye. Yisasi'a mi'ko vaya'ai apaipafi hane'nea yana ako afi'nea yafe mako ve'kae “Kaipafi hane'nea ya nahapaiyo.” huno apafi no'ke.

3

Yisasi'a Ni'kotimasi'ae kake nehe.
1 Mako Falasi mono ke ne'afea ve'ka Yuta vaya'aite ala kava ve'ka'apimo aki'a Ni'kotimasi'ae.
2 Mako hani'ainaka Ni'kotimasi'a Yisasite eno inake nehe “Hu'ka apavenelina Nenao lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a hukateke'ka kakaeya hu'ka apavenelina ne mai'nane. Kakaeya o'ake'naya avame'ya hu lo'kiya kavana nehane. Anumaya Koti'a kakaeya'ae o'mainininana ani kavana kakaeya ohanine. Ani yafe lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a hukateke'ka e'nane.” nehe.
3 Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Alaki lamake hu'na kaha'nepauve Anumaya Koti'a mako ve'ka saufa mafa'ne mako'ae ali o'ateseana ani ve'kamo'a Anumaya Koti kava yakai'nea kumana o'akekaiye.” nehe.
4 Nehikeno Ni'kotimasi'a inake nehe “Alopa ve'ka hana'ya huno halate eteno alitekaiye? Ita'amo aipafi eteno visikeno mako'ae halate alitekaife?” huno afine'ke.
5 Afine'kekeno Yisasi'a inake nehe “Alaki lamake hu'na kaha'nepauve liteti'ae Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amoteti'ae halate mafa'ne ali o'ateseana Anumaya Koti kava yakai'nea kumatena o'uke.
6 Akufa ame hane'nea ve'kamo'a akufa ame hane'nea mafa'ne ali ne'atea'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mako ve'ka aliteseana Fate Akufa Avamu'amo avamu alitekaiye.

7 Nakaeya hoa ke ‘Kakaeya mako'ae ete'ka alinato hu'ka
ho.’ hu'na hoa ke afi'ka kamo'yo o'aiyo.
8 Yasimo'a haiya aupalika alino uneno nehea'maki
kaulakaleti no'akane. Afa'a vo'vo hea ke'ake ne'afina'maki
va'yi hu'nea ka'ae visea ka'ae no'akane. Yasimo'a hea kava
huno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mako ve'ka
ali ne'atea'a no'akone.” nehe.
9 Ni'kotimasi'a inake huno afine'ke “Ani yana hana'ya
huno nehe?” huno afine'ke.
10 Afine'kekeno Yisasi'a inake nehe kakaeya Isaleli kumate
vaya hu'ka apavenelina ve'ka mai'nanaki na'ya hike'ka
o'afi'nane?
11 Alaki lamake hu'na kaha'nepauve ake'nona ya'ae
afi'nona ya'ae kaha'nepauvanaki ani ke no'afine.
12 Nakaeya ma mopale yafe ako kahapauke'ka lamake
hane hu'ka afi'ka kaipafi o'male'nananake'na ko'ku'napi
yafe kahapaisoana hana'ya hu'ka afi'ka kaipafi malekane?
13 Mako ve'kamo'a ko'ku'napaka ohai'nea'maki nakaeya
ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na
nakai'nike ko'ku'napakati ma mopafi eli'ne'noe.
14 Mosese'a ka'me koteka mai'neno osifa've alo huteno
yosale heno kamateno alino asaimale'nea kava hu'a meni
ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ani
kava hu'a ali'a nasaikae.
15 Ali'a nasaisakeno mi'ko vaya'moki nakaeyafe lamake
nehe hu'a afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a nami'a alakepa
hisaya vayana akola maike maike hisaya apavamu alikae.
16 Anumaya Koti'a lakaeya ma mopale vayafe lusiya
huno hau ayamopafati haikeno aiya mako'ke mafa'ne'a
hutekeno eline'niketa lakaeya mako'ke mako'ke'mokita
akaeyafe lamake nehe huta afita laipafi maleteta laku'a
amita alakepa hisunana hani'ki'nea yapi ata leke leke nehea
atafi o'ukunanaketa akola maike maike huta maikune.
17 Anumaya Koti'a ma mopafi vaya kake hupateno nofi
hupatekefe mafa'ne'a hutekeno o'me'nea'maki ma mopafi
vaya apa'ku apame alino katiseafe hutekeno eline'ne.
18 Eline'nea'maki mako vaya'moki Yisasife lamake
nehe nehu'a afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a
alakepa nehisakeno Anumaya Koti'a kake huno nofi hu
o'apatekaiya'maki mako vaya'moki Yisasife ake'atike nehe
nehu'a afi'a apaipafi o'male'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'a
no'ameanakeno Anumaya Koti'a ako kake hupateteno nofi
hupate'ne. Anumaya Koti aiya mako'ke mafa'ne'amo'a
ake'atike nehe nehu'a afi'a apaipafi o'male'a apa'ku'a
o'ami'naya yafe kake huno nofi ako hupate'ne.

19 Ano ha nelea ve'ka ma mopafi ako e'nike'a vaya'moki
hao'otake ya hu'a hanipi mai yafe amuse nehu'a ano ha
nelea yafe nohapaiye. Nohapaiya yafe Anumaya Koti'a kake
hupate'ne.
20 Mi'ko hao'otake kava huke huke nehaya vaya'moki
ano ha nelea yafe nohapaike'a ano ha nelea yapi no'mae.
"Hao'otake ya'ni akeno fole aike." hute'a hale yapi no'mae.
21 Lamake'ake ke nehea ve'kamo'a ano ha nelea yapi
ne'eno inake he "Anumaya Koti'a naha'maeke'na kanale
kava hu ya ali'noanake'a mi'ko vaya'moki akesae." nehe.

Yoni ke ne'afea anaka'moki Yonina afine'kae.

22 Ani ya hano huteke'a Yisasi'ae akaeya ke ne'afea
anaka'ae Yutia koteka u'nae. Yatala afina ani kumate
mai'ne'a li falepate'ne.
23 Li fale ne'apatekeno Yoni'a Inoni kumate mai'neno ani
kava huno li falepate'ne. Inoni kuma'mo haute Selimi
hane'ne. Nesu li ani koteka hane'nike'a vaya'yakamoki anile
ete ete hakeno Yoni'a li falepate'ne.
24 Fale ne'apatea'maki ani afina Yonina nofi hu
o'ate'nakeno afa'a mai'neno li fale ne'apate.
25 Yoni ke ne'afea anaka'ae mako Yuta ve'ka'ae Yuta
vaya'moki li fale au'ava yafe ke hu'a imafi mafi nehae.
26 Ke hu'a imafi mafi hute'a Yoniteka u'a inake hu'a
ha'nepaiye "Ali'ka laya nehana ve'kamoka Yotani li'mo
meka kaya aupalika kakaeya'ae mai'nike'ka akaeyafe la-
hapai'nana ve'kamo'a meni li fale ne'apateke'a mi'ko vaya
akaeyate ne'vae." hu'a nehae.
27 Nehakeno Yoni'a inake he "Mako vaya'aina Anumaya
Koti'a o'apamininana mako yana o'alinine.
28 Hu'noa ke lapa'kaeya afi'nae. Inake hu'na hu'noane
'Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka
nakaeya o'mai'noa'maki nakaeya na'kame mako ve'ka esea
yafe e'na hokotene'atoe.' hu'na hu'noe.
29 'Mako ve'kamo'a a ne'aleana akai'a a mai'nea'maki
ha'maeya ve'kamo'a lusiya huno nehaikeno ani kava huno
aketeno amuse nehe. Ani kava hu'nea kava hu'na mi'ko
vaya'moki Yisasiteka u'naya yafe lusi amuse nehoe.
30 Yisasi'a ala ve'ka nakaseno aki'amo'a ala hukea'maki
nakaeya afa ve'ka mai'ne'na nakimo'a afete lavise.' nehe."

Ko'ku'napakati e'nea ve'kae hapa'nepaiye.

31 Yoni'a inake nehe "Hanafakati e'nea ve'ka mi'ko yana
apa'kase'nea'maki ma mopafati fole ai ve'kamo'a ma mopafi
ve'ka mai'neno ma mopale yafe'ke ke nehe. Ko'ku'napakati
e'nea ve'kamo'a mi'ko yana apa'kase'ne.

32-33 Ani ve'kamo'a ake'nea ya'ae afi'nea ya'aefe
hapa'nepaike'a mako vaya'moki ani ke afi'a apaipafi
no'malaya'maki mako'ke mako'ke vaya'moki hu'nea ke
afi'a apaipafi malesune hu'apaena ‘Anumaya Koti'a lamake
ve'ka mai'ne.’ hu'a lo'kiya ne'vaiye.
34 Anumaya Koti'a hute'nea ve'ka Anumaya Koti'a Fate
Akufa Avamu'a amikeno nesu yate havaite'nikeno Anumaya
Koti ke nehe.
35 Nehikeno afo'amo'a mafa'ne'ae lusiya huno hau'nea
yafe mi'ko yana kava yakaisea yafe ami'ne.
36 Mako vaya'moki mafa'ne'ae lamake nehe hu'a
afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hisayana
akola maike maike hu apavamuna ako ali'nae.
Ali'naya'maki mako vaya'moki mafa'ne'amo'a hea ke
a'kame o'malesayana ani apavamuna o'alikaya'maki
Anumaya Koti'a ani vaya'aife hai vai ne'apate.”

4

Yisasi'a Samelia a'ae kake nehe.

1-3 “Yisasi'a Yonina akaseno mi'ko ke'a ne'afea anaka'aina
li falepatea akimo'a hanale hai'ne.” hu'a haya ke Falasi
mono ke ne'afea vaya'moki afi'nae. Yisasi akai'a li
fale o'apate'nea'maki akaeya ke ne'afea anaka'mokike fale
ne'apatake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki afi'naya ke
Yisasi'a afiteno Yutia koteka ataleno Kalili eteno u'ne.
4 Ne'uno mako folaka ko Sameliane hu'a aki ne'aya kona
alino maleka ataleno ukefe hea koteka u'ne.
5 Ani Samelia koteka aise kuma'mo aki'a Sai'kana. Ani
kuma Ye'kopu'a Yuta vaya'ai apa'kinakomo'a mafa'ne'a
Yosefena ami'nea hoya hane'neate hane'nikeno Yisasi'a ani
kumate va'yi nehe.
6 Ye'kopu'a li he'nefea li keli hane'nea yate va'yi nehikeno
yakemo'a folaka'nalaka hikeno Yisasi'a ka male'nea yafe
alaka haekeno ani li keli avayale faitopale mai'ne.
7-8 Faitopale mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka ne'ya
miya hukefe ala kumate utakeno Yisasi'a faitopale
mai'nikeno mako Samelia a li hefikefe ne'ekeno Yisasi'a
akaeyafe inake nehe “Li hefi'ka namike'na neno.” nehe.
9 Yuta vaya'ae Samelia vaya'ae kame ate'a apaote apaote
mai'naya yafe ani Samelia a'mo'a inake nehe “Kakaeya
Yuta ve'ka mai'nanake'na nakaeya Samelia a mai'noki na
ya hike'ka nakaeyafe ‘Li hefi'ka namike'na neno.’ hu'ka
nehane?” nehe.
10 Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Kakaeya Anumaya Koti'a
kamisea yafe afi'nininana ‘Li hefi'ka namike'na neno.’
hu'na hu'noa ve'kae afi'nininana life nafikaninana maike
maike hisana lina kaminine.”

11 Inake nehikeno ani a'mo'a inake nehe “Amuse'ka
nehoa'maki ani li kelimo'a afepi hane'neanake'ka li hefi
ke'ayona o'male'nea'maki hanateti ani maike maike hisoa
li hefikane?
12 Ye'kopu'a lakinakomo'a ani li keli lami'nea kele.
Ye'kopu'a akai'a'ae mafa'ne'amoki'ae afu anaka'amoki'ae
ani li kelifati ne'naya'maki ‘Ye'kopu'a akase'na ala ne
mai'noe.’ hu'kae nehape?” nehe.

13-14 Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Mi'ko ma lipati nesaya
vayana ete'a life hapaukea'maki nakaeya mako'ke mako'ke
vaya apamisoa lina apaipafati kapai nehakea li'kana huno
haneke haneke hisike'a maike maike hu'a maisaya apavamu
apamike.” nehe.
15 Nehikeno ani a'mo'a inake nehe “Amuse'ka nehuki
ani lina namike'na neno. Namisanakeno mako'ae life
o'nahaisike'na nakaeya mako'ae li hefikefe ma lite o'mesoe.”
nehe.

16 Nehikeno Yisasi'a inake nehe “U'ka anau'kamofe ke
hute'ka ete'ka male e'ao.” nehe.
17 Nehikeno ani a'mo'a inake he “Anau'nimo'a o'mai'ne.”
nehikeno Yisasi'a inake nehe “Anau'nimo'a o'mai'ne hu'ka
hanana alaki lamake hane.
18 Kakaeya a'ke'ainaka naya mako kaya'a anau'kamoki
mai'nayane. Meni afina mako ve'kale mai'nana'maki miya
hukate'naya anau'kamo'ae o'mai'nana yafe ani ke alaki
lamake hu'ka naha'nepaine.” nehe.

19 Nehikeno ani a'mo'a inake nehe “Ala Nenao nakaeya
ako meni afoe lamake kakaeya Anumaya Koti aune ve'ka
mai'nane.
20 Nakinakomoki ma avimate Anumaya Koti aki
ali'a asaka nehu'a aki a'naya'maki lapa'kaeya Yuta
vaya'mokitapa inake nehae ‘Yelusalemu Anumaya Koti
aki alitapa asaka hutapa afine'kaya kumana hane'ne.’
hutapa nehae.” nehe.
21 Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Ma ana nakaeya lamake
kaha'nepauvanaki afite'ka kaipafi ali'ka malo. Mako kana
va'yi hinakeno ma avimate'ae Yelusalemu'ae Anumaya Koti
aki ali'a asaka nehu'a aki o'akaya'maki fate fate kumate aki
ali'a asaka hukae.
22 Lapa'kaeya Samelia vaya'mokitapa aki alitapa asaka ne-
hutapa aki ne'aya ve'ka aketapa alakepa ohu'nae. Lakaeya
Yuta vaya'moki afita alakepa hu'neta aki alita asaka huta aki
a'nona ve'ka ako afi'none. Lapa'kufa alino kati ve'ka Yuta
vaya'aipati va'yi nehe.
23 Mako kana va'yi huke hu'na hu'noa kana ako va'yi ne-
heana vaya'moki lamake hu'a apaipa apame'afati afo'nimo

aki ali'a asaka nehu'a avake hisaya kana ako va'yi nehe. Ani
kava hisaya vayafe afo'nimo'a hau'nikeno kahau ne'aeye.
24 Anumaya Koti'a aipa ame'ake hane'nea'maki akufa
o'male ve'ka mai'ne. Ani yafe akaeya avake nehu'a aki ali'a
asaka nehaya vaya'moki apaipa apame'afati nehu'a lamake
hu'a aki ali'a asaka nehu'a avake heo." nehe.
25 Nehikeno mani a'mo'a akaeyafe inake nehe "Nakaeya
Kalaisi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hutesea ve'ka
esea ke ako afi'noe. Eseana mi'ko yafe lahapaike." nehe.
26 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he "Nakaeya
nevaya'na ani ve'ka mai'noe. Kakaeya'ae meni mai'ne'na
kake nehu'a ve'ka ani ve'ka mai'noe." nehe.
27 Ani ke nehike'a akaeya ke ne'afea vaya ete'a ne'e'a
Yisasi'a ani a'ae kake neha'ake'a ana'kete'a lusi apa'kesa
lapa ne'aiya'maki mako'amoki "Na kava hike'ka kake ne-
hane?" hu'a ani ana afio'ke'nae. "Na'ya hike'ka ma a'ae
kake nehane?" hu'a Yisasina afio'ke'nae.
28-29 Ani a'mo'a li kena ne'ataleno ala no kumate eteno
uno anile mai'naya vaya'aife inake nehe "Etapa akeo.
Mi'ko hu'noa yana huno fole ainate'nea ve'ka etapa akeo.
Ani ve'ka Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea
ve'kafi?" nehe.
30 Nehike'a kuma ne'atale'a Yisasite ne'ae.
31 Saufa ne'ake'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki Yisasife
inake nehae "Hu'ka lavenelina ve'ka nesana yana hane'niki
no." hu'a kune kune nehae.
32 Yisasi'a inake nehe "O'afi'naya ne'ya ako ne'noe." nehe.
33 Nehike'a ani vaya'moki apa'kai'api ke huke afike nehu'a
inake hu'a nehae "Mako ve'kamo'a nesea ne'ya ako alineno
ami'nifi?" hu'a nehae.
34 Nehakeno Yisasi'a inake nehe hunate'nea ve'kamo
haiya kava hisoana inamona alaki nesoa ne'ya'ni hane'ne.
Hunate'nea ve'kamo nami'nea ali'ya ali'na avaya aesoana
inani ali'yana ne'ya'ni'a hane'ne.
35 Vaya'mokitapa nehaya ke inake hutapa nehae "Aole'ae
aole'ae i'ka maitesunakeno henaka'a ne'ya afule kana va'yi
huke." hutapa nehafe? Nakaeya lahapa'nepauve hoyafi
ne'yate aketapa alakepa hutapa akeo ani hoyafi ne'ya'mo
afu nelea akufa kava nehe. Ani kava nehea kava hu'a
vaya'moki nakaeya ke afi'a apaipafi malesaya vayana hoyafi
ne'ya afu nelea akufa kava hu'a ako afu nelae.
36 Afu neleana Anumaya Koti ke afisaya yafe hapa'maesea
ve'kamo'a anona'a alikea'maki hapa'maeke'a afi'a apaipafi
malesaya vaya akola maike maike hu apavamu alikae.
Alikaya'maki ani hoyafi avina ya neha'kalea ve'ka'ae
afulekeno ha'mano ne'alea ve'ka'ae mako'ke kava hu'ana
amuse huka'ae.

37 Ani kava hisayana ako hu'naya ke lamake nehae
inake hu'a nehae “Mako ve'kamo'a ha'kalemale'nikeno alu
ve'kamo'a ne'ya'a ne'ale.” hu'a nehae.
38 Nehaki mako vaya'moki nakaeya ke o'afi'naya
vaya'aina Anumaya Koti ke ako hapapai'naki lapa'kaeya
hapa'makefe ani vaya'aite hulapate'noanaketapa
hapapaisake'a nakaeyafe afi'a apaipafi malekae. Mako
vaya'moki ali'ya ako alimale'naketa lapa'kaeya afa'a
ne'ya'ake ne'ale nehe.
39 Ani a'mo'a “Mi'ko a'ke'ainaka hu'noa yafe huno ako
fole ainate'ne.” huno hike'a afi'naya yafe mi'ko Samelia
vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a
alakepa hu'nae.
40 Yisasite va'yi hu'ne'a lusiya hu'a inake hu'a nehae
“Lakaeya'ae maisane.” hu'a hakeno Yisasi'a apa'kaeya'ae
aole kana'ake mai'ne.
41 Mai'nike'a nesu vaya'moki akaeya ke ne'afea yafe afi'a
apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'a ami'nae.
42 Amite'a ani afe inake hu'a ha'nepaiye “Meni kakaeya
hana ke afuna yafe Yisasife afita laipa no'amuna'maki
lakaeya akaeya ke lakaiti lakesafati afuna yafe afita laipafi
maleteta laku'a amita alakepa nehune. Meni afi'none ani
ve'ka lakufa alino katisea ve'ka mai'neno ma mopale vaya
lakufa alino katikefe e'ne.” hu'a nehae.

Yisasi'a mako kava ve'kamo mafa'ne kali'a alino kanale hute'ne.

43 Aole kana hano nehikeno Yisasi'a ataleno Kalili u'ne.
44 Yisasi'a akai'a inake hu'ne “Mako mono hapa'nepaiya
ve'kamo'a akai'a kumate vaya'aipina mai'nike'a vaya'amoki
‘Ala ve'kamo keki afiketao.’ hu'a nohae.” nehe.
45 Nehea'maki Kalili va'yi hike'a ani kumate vaya'moki
hu'a falu fala hune'ate'a amuse'kase hu'nae. Ani vaya'moki
Yelusalemu ala emu ki'naya afina u'a Yisasi'a mi'ko ya
hu'nea ya ake'naya yafe hu'a falu fala hune'ate'a amuse
hune'atae.
46 Amuse hune'atakeno Yisasi'a eteno Kalili hane'nea
kumana Kena kumate uno va'yi hu'ne. Ani kumate Yisasi'a
life hakeno litafateti alino nofi alakamo li alino hapa'nea
kumatene. Yisasi'a anile mai'nikeno mako kamani kava
ve'ka Kapaneamu kumate ve'kamo ne'mafa'ne kali ali'ne.
47 Kali ne'alikeno afo'amo'a “Yisasi'a Yutiati Kalili e'ne.”
haya ke afiteno makale'a mafa'ne'a ne'ataleno Yisasite uno
inake nehe “Mafa'ne'ni'a falisea ya nehiki e'ka ali'ka kanale
huto.” nehe.
48 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Lapa'kaeya
o'ake'naya avame hu lo'kiya ya o'akesayana nakaeyafe

afitapa lapaipafi maletetapa lapa'ku'a namitapa alakepa ohukae.” nehe.
49 Nehikeno ani kamani kava ve'kamo'a inake nehe “Amuse'ka nehuki mafa'ne'ni ako falikefe nehike'nae nehuki makale nakaeya'ae eno.” nehe.
50 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Kakaeya afa'a uvo mafa'ne'ka ofalino afa'a mai'ne.” huno hikeno Yisasi hea ke afino aipafi maleteno u'ne.
51 E'nea kateka atakineno ne'vike'a ali'ya mafa'ne'amoki e'a kateka fotu hute'a inake hu'a nehae “Kakaeya mafa'ne'ka ako kanale hutekeno hetino mai'ne.” hu'a nehae.
52 Hakeno “Hana kanale aepa heno ani kali'a kanale hute'ne?” huno apafikeke'a “Eka yakemo'a lamotule haiteno nelavikeno ani amu'ko kali'a hano hute'ne.” hu'a nehae.
53 Nehakeno afo'amo'a akesa afino hao nehuno inake he “Lamake yakemo'a ani kanale eno nelavikeno Yisasi'a ‘Mafa'ne'ka ako kanale huno mai'ne.’ huno nahapai'ne.” huteno akaeya'ae mi'ko anaka'a'ae Yisasife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa nehae.
54 Yisasi'a Yutiati Kalili uno ani mafa'ne alino kanale huteteno o'ake'naya avame hu lo'kiya kavana aole afina alo hu'ne.

5

Yisasi'a mako kali ve'ka alino kanale hute'ne.
1 Henaka'a Yuta vaya'moki ala emu ne'kikeno Yisasi'a Yelusalemu hai'ne.
2 Yelusalemu keki'yafi mako kipana sipi sipi afu anaka'ai kipa hane'ne. Ani kipa hane'neateka mako li kotu male'ne. Ani li kotu'mo aki'a Yuta vaya'moki kefati Petesaita. Ani kotute naya mako kaya'a no mai'a falu hisaya no kimale'nae.
3 Mi'ko kali vaya ani nopi ali'a atalu hute hute hu'a hava'a mai'nae. Apaulaka apo ka'nea vaya'ae apaiya avayu hu'nea vaya'ae apaiya apaya api ai'nea vaya'ae ali'a atalu hu'a hava'a mai'nae.
4 Mai'nakeno Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo ve'ka mako'ke kana'ae kana'ae lavino lipi aino kalafu kalafu ne'aikeno hokoteno ani lipi lavea kano kali'a hano hute'ne. Ani kava hisea yafe kali vaya akeva mai'nae.
5 Ani akeva mai'naya vaya'aipi mako kano yatala afina mako ve'kamo aiya aya hano huno mako ve'kamo aya'a hano huteno aiyalekati aole atale'nea kafu (38 kafu) kali alino mai'ne.
6 Yisasi'a ani havano mai'nea ve'ka aketeno mani ve'ka yatala afina kali alino mai'nea yafe afiteno akaeyafe inake he “Kali'kamo'a hano hisea yafe amuse nehape?” huno afike'ne.

7 Afikekeno kali ve'kamo'a Yisasife inake he “Ali'ka apaya
nehana ve'ka li aino kalafu aiya afina navaleno lipi natesea
ve'ka o'mai'neno naha'o'make'na anileka makale o'u'noe.
Nakaeya'nike uva'maki nakaeya ako nakase'a lipi makale
u'nae.” nehe.
8 Hikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Heti'ka havae hipa'ka
ne'ali'ka uvo.” huno hapai'ne.
9 Hapaikeno makale kali'a avayatekeno makale'ato'a het-
ino havae hipa'a ne'alino u'ne. Ani afinana Sapati afinane.

Kanale hute'nea kana Sapati afinane.

10 Yuta vaya'moki kali'a hano hutea ve'kae inake nehae
“Meni kana Sapati afinanaki na'ya hike'ka havae hipa'ka
ali'ka ne'vane? Lakaeyate ke male male'nea kemo'a ‘Sapati
afina ina kava oho.’ huno hu'ne.” hu'a nehae.
11 Nehakeno ani ve'kamo'a inake he “Kali'ni alino
atale'nea ve'kamo'a inake huno nahapai'ne ‘Havae hipa'ka
alite'ka uvo.’ huno hunate'ne.” nehe.
12 Nehike'a akaeyafe inake hu'a afine'kae “Ani ve'ka hana
akufa ve'kamo'a kahapaike'ka nehavana ya'kaikona'ka
ali'ka ne'ane?” hu'a hu'nae.
13 Nehaya'maki Yisasi'a mi'ko vaya anile ali'a atalu
hu'naya vaya'aipi ako makale u'nea yafe ani kali'a alino
kanale hute'nea ve'kamo'a akeno alakepa ohu'ne.
14 Henaka Yisasi'a kali alino kanale hute'nea ve'ka mono
nopi aketeno inake huno hapai'ne “Kakaeya ako meni
kali'ka hano hike'ka kanale hu'ka mai'nananaki hao'otake
kava mako'ae oho. Hao'otake kava hisanana mako'ae ala
kali alite'ka kana kahaisea no maikane.” nehe.
15 Nehikeno ani ve'kamo'a uno Yuta vaya'aife inake huno
hapapai'ne “Kali'ni alino kanale hunate'nea ve'ka Yisasi'ae.”
nehe.
16 Neheanaki Yisasi'a Sapati afina kali'a alino kanale
hute'nea yafe Yuta vaya'moki havi apa'kesa afite'a Yisasina
apaipa kafa hate'a ali'a haviya hute'nae.
17 Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Afo'nimo'a mi'ko afina
ali'ya ne'alike'na nakaeya'ae ani kava hu'na ali'ya ne'aloe.”
nehe.
18 Mani ke'ae Yisasi'a “Anumaya Koti'a afo'nimo'ae.
Nakaeya Anumaya Koti'ae mako aiyayi huta'a mai'no'ae.”
nehea ke'aefe Sapati afina ke male male'nea ke alino
ataka'nea yafe Yuta vaya'moki mako'ae lusi apaipa kafa
neha'a ke ne'ama'ki'a “Hakaune.” hu'a hu'nae.

Yisasi'a ali'ya alisea lo'kiya'a hane'ne.

19 Yisasi'a anona'a ke'apile inake nehe lamake hu'na
lahapa'nepauve mafa'ne'amo'a akai'ake mako'ke kava no-
hea'maki afo'amo nehea ya aketeno ani kava nehe.
Afo'amo'a nehea kava huno mafa'ne'amo'a ani kava nehe.

20 Afo'nimo'a mafa'ne'amo'naena aipafati nehaikeno akai'a mi'ko nehea kava navenele. Henaka'a lusi ala kava mako'ae navelisike'na hisoa yafe atali atalu hukae.
21 Afo'nimo'a fali'naya vayana alino hetipateno apavamu ne'apameanakeno mafa'ne'amo'na ani kava hu'na nahaiya ve'ka avamu ne'amoe.
22 Afo'nimo'a akai'ake mako ve'ka kake huo'atekaiya'maki mafa'ne'amo'nake mi'ko vaya kake hupatesoa lo'kiya yana ako nami'ne.
23 Nami'nea yafe mi'ko vaya'moki afo'nimo avake nehu'a aki ali'a asaka hu'nayane ani kava hu'a mafa'ne'amo'naena mi'ko vaya'moki navake nehu'a naki ali'a asaka hisae. Ali'a asaka hukaya'maki mako vaya'moki mafa'ne'amo'na naki ali'a asaka ohisayana ani kava hu'a hunate'nea afo'nimo aki'ae ali'a asaka ohu'nae.
24 Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mako vaya'moki ke'ni'a ako ne'afi'a hunate'nea ve'kae lamake hane hu'a afi'a apaipafi malete'a apaipa nami'a alakepa hisaya vaya akola maike maike hisaya apavamuna ako ali'nae. Ani vayana ako fali'neke'kana hute'a fali'nayapati ako heti'a apavamu'api ali'nayanakeno henaka'a Anumaya Koti'a kake huo'apatekaiye.
25 Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mako kana va'yi huke hu'nea kana ako meni va'yi hu'ne. Ani kanafi fali'naya vaya'moki Anumaya Koti mafa'nemo ke afikae. Ani ke afi'naya vaya heti'a akola maike maike hu'a maikae.
26 Afo'nimo'a akai'afi avamu'mo aepa'a hane'nikeno ani kava huno mafa'ne'ae “Avamu'mo aepa'a maiyo.” huno hunate'ne.
27 Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne mai'noa yafe mi'ko vaya kake hupatesoa lo'kiya'a nami'ne.
28 Mani yafe lapamo'yo o'aiyo. Mako kana va'yi huteno mi'ko falike'a kelifi kipate'naya vaya'moki ake'a afite'a ani kelifakati heti'a hatilavikae.
29 Hatilavisake'a kanale kava hu'naya vaya'yaka heti'a kanale hu'a maikayanaki hao'otake kava hu'naya vaya'yaka hetisakeno Anumaya Koti'a kake hupateteno nofi hupatekaiye.

Ma ya'mo'a Yisasife laha'nepaiye.

30 Nakai'nike mako yana nakesafati nohoa'maki Anumaya Koti nahapaiya keleti kake hune'apatoe. Ani yafe alakepa kava hu'na kake hune'apatoe. Nakai'ni naipa nakesafati nohoanaki hunate'nea ve'kamo aipa akesa'ae ali'na nehoa yafe alakepa hu'na kake hupatoe.

31-32 Nakai'ni aepa'a'ni'a lahapapaisoana ke'nimo'a haviya
hukea'maki mako ve'kamo'a nakaeyafe lahapa'nepaiyana
nakaeya ako afi'noe akaeya nakaeyafe hea ke lamake nehe.
33 Lapa'kaeya vayana hupatake'a Yoniteka u'nayana
Yoni'a nakaeyafe lamake ke ako lahapapai'ne.
34 Nakaeyafe vaya'moki hu'naya ke afa ke hane'ne hu'na
nehoanaki lapa'kaeya ani ke afisakeno lapa'kufa alino
katisea yafe'ke lahapa'nepauve.
35 Yoni'a mako kani'kana hu'neane. Ani kani'mo'a aupa
kana'afi ano hale'niketapa lapa'kaeya akaeya kani'mo'a
hale'nea yafe amuse hu'nae.
36 Mako lusi kanale ya'ae nakaeya aepa'ae lapaveli'ne.
Ani yana ali'na avaya aesoa ali'ya'ni afo'nimo'a nami'nea
ali'yana Yoni'a nakaeyafe hu'nea ke akase'niketapa aketetapa nakaeyafe afi'nae. Ani ali'yana afo'nimo hunate'nea
yafe lapaveli'ne.
37 Hunate'nea afo'nimo'a nakaeyafe ako lahapapai'neanaki lapa'kaeya akaeya ake o'afitapa akaeya
aulakafina o'aketapa hu'nae.
38 Akaeya ke lapaipafi ohane'ne. Hute'nea ve'kae lamake
nehane hutapa afitapa lapaipafi maletapa lapaipa amitapa
alakepa ohu'naya yafe Anumaya Koti ke lapaipafi ohane'ne.

39-40 Anumaya Koti ke a'ke'ainaka kamale'naya avopi
hapalitapa kahau atapa ake'nae "Ani avopati akola maike
maike hisuna lavamu alikune." hutapa lapa'kesa afi'nae.
Ani avona nakaeyafe hu'a lahapapai'naya'maki nakaeyateka esaya lapa'kesa no'afe. Akola maike maike hisaya
lapavamu lapamikoa'maki nakaeyateka no'mae.

41-42 Vaya'moki amuse hunatesaya yafe kahau
no'aova'maki lapa'kaeyafe nakaeya ako afi'noe. Lapa'kaeya
lapaipafina Anumaya Kotife nolahapaike'na ne'akoe.
43 Nakaeya afo'nimo akile e'noe. E'noanaki alitapa falu
fala hutapa no'natayanaki mako ve'kamo'a akai'a akile
eseana afa'a alitapa falu fala hutekae.

44 Lapa'kaeya "Fate fate vayatimoki amuse hulatesae."
hutapa nelahapaiya'maki Anumaya Koti'a akai'ake mai'niki
fate Anumaya Koti'a o'mai'neanaketapa "Anumaya Koti'a
amuse hunatese." hutapa nolahapaiye. Ina kava nehutapa
hana'ya hutapa nakaeyafe afitapa lapaipafi maletetapa
lapaipa namitapa alakepa hutapa namikae?
45 Lapa'kaeya nakaeyafe inake hutapa nehafe
"Afo'amoteka lakaeyafe huno fole ailatekaiye." hutapa
lapa'kesa afi'nafe? He'e nakaeya hu'na fole ai
olapatekauvanakeno fate ve'ka Mosese'a lahapapai'nea

kemo'a lahapa'maesea yafe lapame'atiti yapi mai'naya yateti ani ke huno fole aino kake hulapatekaiye.

46 Mosese ke afitapa lapaipafi male'nininana nakaeya ke'ae ani kava hutapa afitapa lapaipafi malanine. Mosese'a nakaeyafe huno ani ke kamale'nea yafe ani kava hinine.

47 Lapa'kaeya Mosese'a kamale'nea ke afitapa lapaipafi alitapa o'male'nayanaketapa hana'ya hutapa nakaeya ke afitapa lapaipafi alitapa malekae? huno apafine'ke.

6

Yisasi'a faefu tauseni vaya ne'ya ne'apame.

1 Ani ke huno hano huteno Yisasi'a uno lipi kalefi Kalili li kotu la'kano u'ne. Ani li kotu'mo mako aki'a Taipiliasi.

2 Mi'ko vaya'ai kali alino kanale hune'apateno no'akaya avame hu lo'kiya kavana nehike'a ne'ake'a a'kame u'nae.

3 Ne'vakeno Yisasi'a avimate haino akaeya ke ne'afea anaka'ae mopale mai'nae.

4 Yuta vaya'moki Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi emu kisaya kana'a aupasi nehe.

5 Yisasi'a akeno maleno akeana mi'ko vaya'yaka akaey-ateka ne'akeno Filipife inake he “Hanatekati ani vaya'yaka nesaya ne'ya miya hesune?” nehe.

6 Yisasi'a Filipina ano avataka hukefe ani ke nehuno ina kava ma kava hukoe hisea yana ako afi'ne.

7 Filipi'a inake he “Mako ve'kamo'a naya aole vaya'ai apaiya apaya alea afina (200 afina) ali'ya aliteno miya aliteno ani miyateti ne'ya miya heseana ma mi'ko vaya'moki o'nekaki aise'ato'ake ne'ya nekae.” nehe.

8-9 Hikeno mako akaeya ke ne'afea anaka'aipati Saimoni Pita akana'amo'a Etalu'a inake he “Mako mafa'nemo'a naya mako kaya mayaki aole fayatalanaki alilino mai'ne. Mani ne'yana aise'ato'akeno vaya'kefamo'ke ako ala hu'nea yafe ani ne'ya'mo'a ho'o'kakaiyanaketa hana'ya hisune?” nehe.

10 Nehikeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake he “Mi'ko vaya mopale maiyo hutapa heo.” huno hapapai'ne. Ani kumatena mi'ko hafaepa'ake hane'nea kumatenaki'a mi'ko vaya faitopale mai'nae. Ani vaya'yaka o'afunama'a vaya'yaka faefu tauseni ve (5,000 ve) mai'nae.

11 Yisasi'a ani maya alino Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteteno mi'ko mopale mai'naya vaya'yaka apamite apamite hu'ne. Faya'ae ani kava huteno apamite apamite hike'a mi'ko vaya'moki ani ne'ya ne'a apamu hu'nae.

12 Ani vaya'yaka apamu hutekeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea vaya'aife inake he “Mi'ko atupatapa ne'yana alitapa

maleo. Haviku mako aise aise atupa'a fatili fatili huta atalesaki alitapa anupa heo." hu'ne.

13 Mi'ko vaya'yakamoki naya mako kaya mayafati nete'a atalaya maya atupayaka'a ali'a anupa hakeno nayatala'a hano huteno naiyalekati aole uno alea ku (12 ku) ai'a havaite'nae.

14 Anifi mai'naya vaya'moki o'ake'naya avame hu lo'kiya yana Yisasi'a apavelike'a akete'a inake hae "Lamake ma mopale esea Anumaya Koti aune ve'ka ma mai'ne." hu'a nehae.

15 Nehakeno Yisasi'a vaya'moki akaeyate hukefe haya kavana ako aku'a akesafi inake huno afi'ne "Ma mi'ko vaya'moki nakaeya navale'a kava kano'api maisoa yafe nakaeya navalekefe nehae." huno akesa afiteno akai'ake avimapi hai'ne.

Yisasi'a li avoyale e'ne.

16-17 Yake lavino falekefe une avameteka akaeya ke ne'afea anaka'moki ala li kotuteka vakeno Yisasi'a apa'kaeya'ae lo'kano o'vike'a apa'kai'apike lipi kalefi u'a li la'ka hekefe Kapaneamu li aki'naleka saufa uke uke nehakeno hani kipate'ne.

18 Lo'kiya'ake yasikefamo'a ne'ekeno lusi kava huno li'mo'a aino kalafu kalafu huno lusi kava hupate'ne.

19 Lusi kava nehike'a lipi kalefi mai'naya vaya'moki alaki yosaleti lina amaki'a mako yatalate (6 kilomita) li kotu'mo folaka'afi ne'vakeno Yisasi'a li avoyale aiya ame ame lipi kale ne'veateka ne'eke'a lusi koli nehae.

20 Koli nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne "Koli oheo mamona nakaeya'ke ne'oe." huno hapapai'ne.

21 Hapa'nepaike'a ani vaya'moki Yisasi'a lipi kalefi esea yafe amuse hu'a lipati avale'a asaka nehakeno ani lipi kalemo'a visune haya kumate makale u'ne.

Yisasife kahau ne'ae.

22 Havate'a kotike'a li kotu'mo falika mai'naya vaya apa'kete'a inake hae "Eka mako fate lipi kale o'male'nea'maki mako'ke lipi kale'ake hane'nike'a Yisasi ke ne'afea anaka ani lipi kalefi ako u'naya'maki Yisasi'a ani lipi kalefi haino apa'kaeya'ae o'u'nifa akaeya ke ne'afea anaka apa'kai'apike u'nakeno Yisasi'a hanate mai'ne?" hu'a nehae.

23 Nehaya'maki Yisasi'a Anumayamoteka amuse huteteno kai hame'ya apamike'a ne'naya kumate Taipiliasi kumateti lipi kaleyaka e'a lavate'nae.

24 Mi'ko ve a'nemoki kahau a'a akayana Yisasi'ae akaeya
ke ne'afea anaka'ae o'maike'a lipi kalefi Kapaneamu u'a
Yisasife kahau ne'ae.

Yisasi'a apavamu apami maya mai'ne.

25 Yisasi'a li la'kano mukakaya falika uno mai'nike'a
kahau a'a ake'a fole aite'a inake hae "Ali'ka apaya nehana
Nena na yu ma kumate e'nane?" hu'a afine'kae.
26 Afine'kakeno Yisasi'a inake he "Nakaeya alaki lamake
hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya nakaeya o'ake'naya
avame hu lo'kiya ya lapaveluketapa ake'naya yafe kahau
no'aya'maki lapa'kaeya ne'ya lapamuketapa netapa lapamu
haya yafe nakaeya kahau ne'ae.
27 Lapa'kaeya ako kasalisea ne'ya alisaya yafe ali'ya o'aleo.
O'alitapafa alaki maike maike hisaya ne'ya alisaya yafe'ke
ali'ya aleo. Nakaeya Anumaya Koti afo'nimo nehaiya ve'ka
hunate'nea ve'kamo'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo
alinate'nea mafa'nemo'na mani ne'ya lapamikoe." nehe.
28 Nehike'a akaeyafe inake hu'a afikae "Lakaeya hana
kava huta Anumaya Koti ali'ya alisune?" hu'a afine'kae.
29 Afine'kakeno Yisasi'a inake he "Mani ali'yafe Anumaya
Koti'a amuse hu'neana akaeya hute'nea mafa'ne'ae afitapa
lapaipafi maletapa lapa'ku'a amitapa alakepa hisaya yafe
amuse nehe."
30 Nehike'a mi'ko vaya'moki inake hae "Hana akufa
ali'ya alite'ka o'ake'nona avame hu lo'kiya ya lavelisanaketa
aketeta laku'a kamita alakepa hisune? Kakaeya na kava
hukane?
31 A'ke'ainaka lakinakomoki ka'me koteka mai'ne'a mako
ne'ya'mo aki'a mana ne'nayana ani yafe ako avopi inake
huno kamale'neane
'Ko'ku'napakati maya apamike'a ne'nae.' huno hu'neane."
hu'a nehae.
32 Hu'a hakeno Yisasi'a inake he "Nakaeya alaki lamake
hu'na lahapa'nepauve Mosese'a ko'ku'napakati eline'nea
maya olapami'nea'maki afo'nimo'a ko'ku'napakati alakepa
maya nelapame.
33 Ani Anumaya Koti'a lapami'nea maya ko'ku'napakati
e'nea ve'kae. Ani mayamo'a ma mopale mai'naya vayana
apavamu ne'apame." nehe.
34 Inake huteke'a inake hu'a hae "Ala Netimoka mi'ko
afina ani maya lamike lamike hu'ka maiyo." hu'a nehae.
35 Hakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne "Nakaeya
nakai'nike apavamu apami maya mai'noanakeno nakaeyate
esea ve'kamo'a mako'ae aka olekaiye. Nakaeyafe afino
aipafi maleteno aku'a namino alakepa hisea ve'ka life
mako'ae ohauke.

36 Ako lahapapai'noe. Nakaeya ako nake'naya'maki nakaeyafe afitapa lapaipafi maletetapa lapa'ku'a namitapa alakepa nohae.
37 Afo'nimo'a mi'ko apavaleno nami'nea vaya'moki apaipa namikefe nakaeyateka ne'ayapati mako'ke'a nakaeyateka ne'ea ve'kae ‘Ete'ka ai'ka yahae hu'ka mukaleka uvo.’ hu'na huo'atekauve.
38 Hunate'nea ve'kamo haisea kava hisoa yafe ko'ku'napakati e'noanake'na nakaeya nakai'ni nahaisea kavana hisoa yafe o'me'noe.
39 Inani hunate'nea ve'kamo haisea kava'mo'a ma kava hu'ne mi'ko apavaleno nayapi male'nea vayapati mako'ke'a fanane ohisafa ma mopa hano hisea afina alaki mi'ko fali'nisayapati ali'na hetipatesuke'a akola maike maike hukae.
40 Afo'nimo'a ina kavafe amuse nehe. Mi'ko vaya'yaka mafa'ne'a ne'ake'a afi'a alakepa hu'a akaeya lakaeyate hulate'nea kavafe afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hisayana akola maike maike hisaya apavamu alikae. Alitesake'na ma mopa hano hisea afina fali'nisayapati ali'na hetipatesuke'a akola maike maike hukae. Ina akufa yafe afo'nimo'a amuse nehe.” huno nehe.
41 Nehike'a Yuta vaya'moki Yisasi'a “Nakaeya ko'ku'napakati eline'nea maya mai'noe.” huno hea ke Yisasife ke nete'a lusi ke nehatakae.
42 Inake hu'a nehae “Ma ve'ka Yisasi'a Yosefe mafa'ne mai'nifi? Ani ve'ka mai'niketa ita afo'ala'mokani ako ana'ke'nona'maki na kava hikeno meni afina ‘Ko'ku'napakati eli'ne'noe.’ nehe.” hu'a nehae.
43 Nehakeno Yisasi'a inake nehe “Lapa'kaeya ke hatake-tapa utetapa nehaya ke ataleo.
44 Mako ve'kamo'a nakaeyateka akai'ake akesa afino no'meanaki hunate'nea afo'nimo'a avayu hisikeno nakaey-ateka esike'na ma mopa hano hisea afina fali'niseapati ete'na ali'na hetitesukeno avamu alike.” nehe.
45 Yisasi'a inake nehe “Anumaya Koti aune vaya'aipati mako ve'kamo'a inake huno kamale'neane
‘Anumaya Koti'a mi'ko ve a'ne alino apaya huke.’ huno kamale'neane.”
Yisasi'a inake nehe “Mi'ko vaya afo'nimo alino apaya hu'nea ke afite'a a'kame malesune hu'apaena nakaeyateka ekae.
46 Mako ve'kamo'a alaki Afo'nimona o'ake'nea'maki Anu-maya Kotitekati e'noa ve'kamo'na nakai'nike afo'nimona ake'noe.
47 Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeyafe afino aipafi maleteno aku'a namino alakepa hu'nea ve'ka akola maike maike hisea avamu'a ako ali'ne.

48 Nakaeya nakai'nike apavamu apami maya mai'noe.
49 A'ke'ainaka lapa'kinakomoki vaya o'mai ka'me koteka mai'ne'a mako ne'ya'mo aki'a mana ne'naya'maki fali'nae.
50 Fali'naya'maki ko'ku'napakati eline'nea mayamo'a ma kava hu'ne. Nesaya vayana ofalikae.
51 Nakaeya apavamu apami maya mai'noe. Ko'ku'napakati eline'nea maya mai'noe. Mako vaya'moki mani maya nesayana akola maike maike hukae. Ani apamisoa maya nakai'ni nakufa name apamikoe. Ani nakufa name'a mani mopale mai'naya vayana akola maike maike hisaya yafe nakaeya falikoe." nehe.
52 Nehike'a Yuta vaya'moki ani hea ke ke ne'vai'a inake hu'a nehae "Mani ve'kamo'a hana'ya huno akufa amena alino lamisiketa nesuna yafe nehe?" hu'a hu'nae.
53 Hu'a nehakeno Yisasi'a inake he "Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'nemo'na nakufa name'ae kola'ni'ae o'nesayana maike maike hisaya lapavamu lapaipafi o'malekaiye.
54 Mako vaya'moki nakufa name'ae kola'ni'ae ne'nesayana akola maike maike hisaya apavamu ako ali'nayanake'na mani mopa hano hisea afina fali'nisayapati ali'na hetipatekauve.
55 Nakaeya nakufa namena alaki alakepa ne'ya hanete kola'ni'ae alaki alakepa li hanete hu'ne.
56 Mako vaya'moki nakufa name'ae kola'ni'ae nesayana nakaeya naipafi ne'maike'na nakaeya'ae ani kava hu'na apa'kaeya apaipafi'ae mai'noe.
57 Hunate'nea afo'nimo'a avamu'mo aepa'a mai'neno avamu nami'nea yafe mai'noanake'a mako vaya'moki nakaeya nakufa name nesayana ani vaya'yaka nakaeya apavamu apamisoa yafe maikae.
58 Mani ko'ku'napakati eline'nea mayamo'a ma kava hu'ne. Yuta vaya'ai apa'kinakomoki a'ke'ainaka ne'naya mayakana nohe. Ani maya nete'a ako fali'naya'maki mako vaya'moki ko'ku'napakati eline'nea maya nesayana akola maike maike hukae." nehe.
59 Yisasi'a Kapaneamu mono nopi alino apaya nehuno mani ke hapapai'ne.

Akola maike maike hisaya ke hu'ne.

60 Mako akaeya ke ne'afea anaka'moki ani hea ke afite'a inake hu'a hae "Mani hea kemo'a lusi kava huno kana'ake nehiki hana ve'kamo'a mani ke afiteno a'kame malesea lo'kiya'a hane'ne?" hu'a nehae.

61 Ani hea ke kanaku kanaku ke nehatakakeno Yisasi'a
aipafi maleno afiteno inake he “Mani hoa kemo'a lapaipa
alino hao'otake kava hea ke nehuketapaefe natalesaya
lapa'kesa ne'afife?
62 Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo ali-
nate'nea ve'ka ete'na hokote'na ne'mauva kumate visuke-
tapa nakesayana hana lapaipa lapa'kesa afikae?
63 Anumaya Koti Avamu'amo'a maike maike hisuna
lavamu nelamea'maki lakaeya ameka lakufamo'a mako
kanale ya nolame. Lahapapai'noa kemo'a maike maike
lapavamu alaki lapamisea ke'ae Anumaya Koti Avamu alaki
lapamisea ke'ae hane'ne.
64 Ani ke lahapapai'noa'maki folakatapifati mako'amoki
mani hoa ke afitapa lapaipafi no'malae.” nehe. Hae
aepa he'nea afina afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a o'amisaya
vaya'ae akaeya akesi huno kame ya hutesea ve'ka'ae Yisasi'a
ako afi'ne.
65 Yisasi'a mako'ae inake he “Inani ke inake hu'na
lahapapai'noe mako ve'kamo'a akai'ake nakaeyateka
o'mekaiya'maki afo'nimo'a esea akesa o'ami'nininana
nakaeyateka o'menine.” nehe.

66 Ani ke hike'a nesu a'kame u'naya vaya'yaka ete'a ai'a
yahae hu'a atale'a akaeya'ae lo'ka'a no'vae.
67 No'vaki Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole
alea anaka akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno
apafine'ke “Lapa'kaeya'ae ani kava hutapa nakaeya natale-
tapa ukafe?” huno apafine'ke.
68 Apafine'kekeno Saimoni Pita'a akaeyafe inake he “Ala
Nenao nalate visune? Kakaeya kemo'a maike maike huta
maisuna lavamu nelame.
69 Nelamiketa lakaeya ani ke ako afita laku'afi maleteta
kakaeya'ke fate akufa ve'ka Anumaya Kotitekati e'nana
ve'ka kakaeya'kake mai'nane huta nehune.” nehe.

70 Nehikeno Yisasi'a inake he “Hana'ya nehe? Nakaeya
nayatala'a hano huteno naiyalekati aole alea anaka
le'kanapaimale'noa'maki folakatapifati mako ve'ka Sata afe
mai'ne.” nehe.
71 Yisasi'a Yutasife ani ke hu'ne. Ani ve'kamo'a ayatala'a
hano huteno aiyalekati aole alea anakapati Yisasina hakefe
hisaya vaya'moki apayapi avaleno atesike'a hakae. Ani
ve'ka Saimoni Isa'kalioti mafa'ne mai'ne.

7

Yisasi akana'amoki Yisasife afi'a apaipafi no'malae.

1 Anile Yutia koteka Yuta vaya'moki haesaya apa'kesa
ne'afea yafe Yisasi'a Yutia mako'ae uneno ohuno Kalili
kotekake uneno nehe.
2-3 Hoyafi ne'ya afule'nea emu kisaya kanamo'a aupasi
nehike'a Yisasi akana'amoki inake hu'a hapai'nae "Ma
kumana atale'ka Yutia koteka uke'a kakaeya ke ne'afea
anaka'moki kakaeya lo'kiya'kaleti alinana ali'ya akeo.
4 Mako ve'kamo'a mi'ko vaya'moki nakesayafene huno
kesi ali'ya o'ali'ne. Kakaeya ani lo'kiya ali'yana ma mopale
vaya'ai apaulakale alisanake'a ani ali'ya'ka akesae." hu'a
nehae.
5 Nehaya'maki ani akana'amoki akaeyafe afi'a apaipafi
o'male'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa ohu'ne'a ani ke
nehae.
6 Ami'a alakepa ohakeno Yisasi'a inake he "Ali'ya'ni'a
apavelisoa kana'ni va'yi ohu'nea'maki lapa'kaeya afa'a
utapa mi'ko afina lapa'kaitapi lahapaisea kava hisaya kana
hane'ne.
7 Nakaeya ke o'afi'naya vaya'moki lapa'kaeya kame ya
huolapatekayanaki nakaeya 'Hao'otake kava nehae.' hu'na
hapa'nepauva yafe nakaeyafe apaipamo'a kana hike'a kame
ya hune'natae.
8 Nakaeya ali'ya alisoa kana'ni va'yi ohu'nea yafe meni
emuleka o'ukuki lapa'kaeyatapike ani emuleka veo." nehe.
9 Ina akufa ke hapapaiteno afa'a Kalili koteka mai'ne.

Yisasi'a emuleka e'ne.

10 Akana'amoki emuleka utakeno henaka'a Yisasi'a
anileka u'ne. Vaya apaulakale o'u'niki fala'kino ne've.
11 Fala'kino ne'vike'a Yuta vaya'moki akaeya emule es-
eafene hu'a kahau ame u'e'a nehu'a inake hu'a nehae "Ani
ve'ka hanate mai'ne?" nehae.
12-13 Nehake'a anile ali'a atalu hu'naya vaya'moki Yisasife
lusi ke nehatake'a ke ne'vai'a mako'amoki "Kanale ve'kae."
hu'a nehake'a mako'amoki "Ake'atike ke nehuno vaya ano
apavataka nehea ve'kae." hu'a nehae. Yuta vaya'aife koli
haya yafe ani ke ala ke ohu'a vase hu'a sumi kefati hu'a
fala'ki'nae.
14 Ani emu ne'yana neke maleke humai'a mako Sota mai'a
ne'nakeno Yisasi'a aole'ae mako'ae kana maiteno ala mono
nopi uno alino apaya nehe.
15 Alino apaya nehike'a Yuta vaya'moki lusi apamo'yo
ne'ai'a inake hu'a nehae "Mani ve'ka hana avo nopi u'nea
ve'kakeno avona hapalino laha'nepaiye. Avo nopi o'u'nea
ve'kamaki hanateti ani ke afi'ne?" hu'a nehae.

16 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye ali'na
lapaya nehoa yana nakaeya nakesafati ali'na lapaya no-
hoa'maki Nevaya hunate'nea ve'kamo'a nahapai'nea ke
lahapa'nepauve.
17 Mako ve'kamo'a “Anumaya Koti haisea kava hukoe.”
huno hisea ve'kamo'a mani ali'na lapaya hu'noa ke nake-
safati lahapa'nepaufi Anumaya Koti'a nahapaike'na la-
hapa'nepaufi aepa'a afike.
18 Mako ve'kamo'a akai'a akesafati ke hisea ve'ka “Naki
ali'a asaka hisae.” huno akai'ae ani ke nehea'maki mako
ve'kamo'a “Nevaya'a hunate'nea ve'kamo aki ali'a asaka
hisayafene.” huno nehea ve'ka kanale aipa akesa'ae ve'ka
mai'neanakeno ake'atike nohe.
19 Mosese'a ke male male'nea ke ako lahapapai'nea'maki
lapa'kaeya mako'amokitapa ani ke a'kame no'malae. Na'ya
hiketapa meni afina nahakefe nehae huno apafine'ke.
20 Apafine'keke'a vaya'moki inake hu'a nehae “Sata
afe'mo'a kakaeya kaipafi mai'neno kavalelitata nehe.
Nalaki kahakefe nehake'kae nehane?” hu'a nehae.
21 Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Nakaeya
mako lo'kiya ali'ya Sapati afina aluketapae ani yafe la-
pamo'yo ne'aife?
22 Mosese'a a'ke'ainaka ne'mafa'netapi'ai apa'koya ameka
akufa'a ‘Laka heo.’ huno ke male male'nea ke hapapai'ne.
Afa'a ani kavana Mosese'a alino aepa ohe'neanaki Mosese
akinakomoki ani kava aepa he'nae. ‘Ani ke male male'nea
ke a'kame malekaune.’ hutapaena ne'mafa'netapimoki
apa'koya ano'a laka nehayana Sapati afina laka nehae.
23 Lapa'kaeya ‘Mosese ke male male'nea ke alita
o'atakaesune.’ hutapaena Sapati afina ne'mafa'ne'ai
apa'koya ano'a laka nehaya'maki na'ya hiketapa nakaeya
Sapati afina mako ve'kamo akufa mi'ko ali'na kanale
hute'noa yafe lahapai vai ne'natae?
24 Haviku ke nehae ameka yate aketapa fa'ko ohutapa
alakepa ya aketetapa fa'ko heo.” nehe.

*Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka
mai'nife hu'a nehae.*

25 Nehike'a ani ke afite'a mako Yelusalemu mai'naya
vaya'moki inake hu'a nehae “Mani ve'ka hakaune hu'naya
ve'kafe?
26 Inaki akekeo akaeya vaya apaulakale kake nehea'maki
mako vaya'moki akaeyafe ke ama'kike'kana ke nohae. Ma
ve'kae kava vaya'moki ake'a Anumaya Koti'a lakufa alino
katilateseafe hute'nea ve'ka mai'ne hu'a ako afi'nafe?
27 Anumaya Koti lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka
eseana vaya'moki ‘Hana kumateti e'ne.’ hu'a e'nisea kuma

o'akekaya'maki ma ve'ka e'nea kuma ako ake'none." hu'a nehae.
28 Nehakeno Yisasi'a ala mono nopi mai'neno huno apave nelino ala kefati inake nehe "Lapa'kaeya nakaeya ako naketapa alakepa hutetapa e'noa kuma'ae ako afi'nae. Nakaeya nakai'ni nakesafati o'me'noa'maki nakaeya hunate'nea ve'kamo'a lamake ke'ake ve'ka mai'nea'maki lapa'kaeya ani ve'ka o'ake'nae.
29 O'ake'naya'maki nakaeya akai'aleti e'noafenake'na ako ake'noe. Akaeya hunateke'na e'noe." nehe.
30 Nehike'a atafa hu'a nofi hutesaya apa'kesa afi'naya'maki falisea kana'a saufa va'yi ohu'nea yafe mako ve'kamo'a akufale aya maleno atafa ohu'ne.
31 Nofi hutekaya'maki nesu vaya anifi mai'naya vaya'moki akaeyafe afi'a apaipafi ne'male'a inake hae "Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hutesea ve'ka eseana ma mai'nea ve'kamo'a o'ake'nona avame'ya hu lo'kiya hu'nea kavana akasesifi? He'e ao'kasekaiya'maki ma ve'ka Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne." hu'a nehae.

Ati vaya'moki Yisasina avalekefe ne'vae.

32 Nehake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki akaeyafe sume ke nehaya ke afite'a mono nopi kava vaya'moki'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'moki'ae ati vaya'aina hupatake'a Yisasina atafa hu'a nofi hutesaya yafe avaleke ne'vae.
33 Vakeno Yisasi'a inake nehe "Aupasi kana'ake lapa'kaeya'ae maike'na hunateke'na e'noa ve'kaleka ako ete'na ukoe.
34 Ukoanaketapa lapa'kaeya nakaeyafe kahau akaya'maki o'nakekae. U'na maisoa kumatena lapa'kaeya o'ukae." nehe.
35 Nehike'a Yuta vaya'moki apa'kai'api ke hu'a imafi mafi nehu'a make hu'a nehae "Mani ve'ka hanate ukeanaketa o'akekaune? Hifi akaeya Kali'ki koteka Yuta vaya latale'a u'naya koteka uno mai'neno ani Kali'ki vaya alino apaya hisifi?
36 Akaeya hea ke 'Lapa'kaeya nakaeyafe kahau akaya'maki o'nakekae. U'na maisoa kumatena o'ukae.' huno hea kemo aepa'a na'yane huno'ae nehe?" hu'a nehae.

Olane lina apaipafati kapai hakekaiye.

37 Emu ki'a neme neme nehai'a ki'a avaya akefe nehaya afina ala kana hane'ne. Ani afina Yisasi'a hetimaleno ala kekefafati inake nehe "Mako ve'kamoka life kahaiseana e'ka nakaeyateti li no.
38 Mako ve'kamo'a nakaeyafe afino aipafi maleseana Anumaya Koti avopi inani ve'kae inake hu'neane

‘Alaki olane avamu amisea li'mo'a ani ve'kamo aipafati kapai hakeno uke uke huno uke.’ hu'neane.”

39 Yisasi'a Fate Akufa Avamufe ani ke nehe. Akaeyafe afi'a apaipafi malesaya vaya ani Fate Akufa Avamu apamite apamite hukefe nehe. Apamikefe nehea'maki ani ke hea afina Yisasi'a saufa ko'ku'napi ohai'nea afinanakeno Fate Akufa Avamu saufa o'apami'ne.

Akaeyafe vaya aolefi ali'a fa'ko fa'ka nehae.

40 Mi'ko ali'a atalu hu'naya vayapati mako vaya'moki ani ke afite'a inake hae “Lamake mani ve'ka Anumaya Koti aune ve'kae.” hu'a nehae.

41 Nehake'a mako'amoki “Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'kae.” nehake'a mako'amoki inake hae “Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hutesea ve'kamo'a Kaliliti va'yi ohuke.

42 Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane ‘Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hutesea ve'ka Teviti nofipati va'yi huke. Teviti'a Petelehemu ne'maiya kumate va'yi huke.’ huno kamale'neane.” hu'a nehae.

43 Inake hute'a akaeyafe aolefi ali'a fa'ko fa'ka nehae.

44 Fa'ko fa'ka nehaya'maki mako'amoki “Akaeya atafa hutapa nofi huteo.” hu'a haya'maki mako ve'kamo'a Yisasina atafa ohu'ne.

Kava vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi no'malae.

45 Ina kava hike'a ati vaya'moki ete'a mono nopi kava vayate'ae Falasi mono ke ne'afea vayate'ae vake'a inake hu'a apafine'kae “Na'ya hiketapa ani ve'ka avaletapa no'mae?” hu'a nehae.

46 Nehake'a ati vaya'moki inake hae “A'ke'ainaka'ae meni'ae mako vaya'moki Yisasi nehea akufa ke ohu'nae.” hu'a nehae.

47 Nehake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki inake hae “Lapa'kaeya'ae ako ano lapavataka hu'nife?

48-49 Lakaeya kava vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Yisasife afi'a apaipafi mako'amoki male'nafe? He'e o'male'nae. Ani kava nohaya'maki mani ali'a atalu hu'naya vaya'moki Mosese ke male male'nea ke o'afi'nafe apaipafi male'naya'maki Anumaya Koti'a hai vaipateno hani'ki yapi hupatekaiye.” hu'a nehae.

50-51 Nehakeno Ni'kotimasi'a Yisasite u'nea ve'kamo'a apa'kaeya'ae mai'neno inake nehe “Lakaeya mono kemo'a inake hu'ne ‘Nofi hutesaya ve'kamo ke afitetake ina kava ma kava hu'nea ke hokotetapa afitetake henaka'a hao'otake kava hu'niseana nofi huteo.’ huno hu'ne.” nehe.

52-53 Nehike'a “Kakaeya'ae Kalili koteka ve'ka mai'ne'kae nehape? Anumaya Koti ke kamale'naya kefina hapali'ka afi'ka alakepa hute'ka afikane Kaliliti mako aune ve'ka fole o'aike.” hu'a hu'nae.

8

Mako a'mo'a alu ve'ae kumai nehe.

1 Mi'ko vaya'moki kuma'apileka vakeno Yisasi'a Olivi yosa'ake hane'nea avimapi hai'ne.

2 Natepati Yisasi'a hetino ala mono nopi vike'a vaya'yaka mai'a veko nehakeno Yisasi'a faitopale mai'neno alino apaya nehe.

3 Alino apaya nehike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae akayana mako a'mo'a alu ve'ae kumai kava nehike'a akete'a avale'a e'a ani vaya'ai folakapi ate'nae.

4 Ate'ne'a Yisasife inake hu'a hapai'nae “Ali'ka apaya nehana Nenao ake'nape ma a'mo'a alu ve'ae kumai neheketa ake'none.

5 Mosese'a lami'nea ke male male'nea kefina ‘Ani akufa kava hisea afe yafa kayoteti amakitapa keli vaiyo.’ huno kamale'nea'maki kakaeya na'yane hu'ka kakesa ne'afine?”

6 Yisasi'a mako akufa havike hisike'aena avale'a kake hutesaya yafe kahau ne'a'a ani ke a'a avataka hune'kakeno Yisasi'a mopale ape huno mako avo ka'ne.

7 Avo ne'kaeke'a lusiya hu'a Yisasife afike afike nehakeno Yisasi'a hetino inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeya folakapati aise hao'otake kava nohisana ve'kamoka hokote'ka yafa kayo ali'ka mani a amakeo.” huno hapapai'ne.

8 Hapapaiteno halate ape huno mopale ani avo ka'ne.

9 Ani ke afite'a mi'ko vaya'yaka hokote'a alopa alopa vaya utake'a mako vaya henaka hatilavi'a ma'aileka u'a hano hutakeno Yisasi'a akai'ake mai'nikeno ani ana mako'ke'ake Yisasi aulakale hetino mai'ne.

10 Yisasi'a hetino inake he “Male kahakefe e'naya vayana hanate mai'nae? Kakaeya kake hukatesea ve'ka manile o'mai'nife?” huno afine'ke.

11 Afine'kekeno ani a'mo'a inake he “Anumayamoka lamake alaki o'mai'ne.” nehikeno Yisasi'a inake huno nehe “Nakaeya'ae kake huo'katekauki afa'a ne'u'ka henaka'a mako'ae hao'otake kava oho.” nehe.

“Ma mopafi vaya a'na halepatesoa ve'ka mai'noe.” nehe.

12 Henaka'a Yisasi'a mono nopi ali'a atalu hu'naya vaya'aife inake hu'ne “Nakaeya ma mopafi vaya'aipi a'na halepatesoa ve'ka mai'noe. Nakaeya na'kame malesaya

vayana ofalino ano halesea yana alitetapa hani yapi uteta ohukae.” nehe.
13 Nehike'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki akaeyafe inake hae “Kakaeya kakai'kae'ke kake'atike ke hu'ka fole ne'ainanaketa kakaeya ke o'afikune.” hu'a nehae.
14 Nehakeno Yisasi'a inake nehe “He'e nakaeya nakai'ne ke hisoana hisoa kemo'a lamake hukoe. Nakaeya aepa he'na e'noa kuma'ae visoa ka'ae ako ake'noe. Ake'noanaketapa lapa'kaeya nakaeya e'noa kumate'ae visoa ka'ae o'ake'nae.
15 Lapa'kaeya ma mopafi vaya'moki kavateti kake hupatetapa atapa fa'ko nehaya'maki nakaeya mako'ke ve'ka kake hute'na a'na fa'ko nohoe.
16 A'na fa'ko nohoa'maki nakaeya vaya ali'na fa'ko hu'nininana kanale'ya hu'na ali'na fa'ko hunine. Nakaeya nakaeya'nike vaya ali'na fa'ko fa'ka nohoa'maki hunate'nea Afo'nimo'ae lo'ka'neta'a kanale kava huta'a fa'ko nehu'ae.
17 Lapa'kaeya mono kemo'a inake nehe ‘Aole ve'kala'mokani mako'ke kate hisa'ana ana'kaeya kemo'a lamake huke.’ nehe.
18 Nakaeya nakai'ni ke hu'na fole ne'aukeno hunateke'na e'noa afo'nimo'a ani kava huno nakaeyafe huno fole ne'aiye.” nehe.
19 Nehike'a ani ke afite'a akaeyafe inake hu'a afikae “Afo'kamo'a hanate mai'ne?” hu'a afikakeno Yisasi'a inake he “Lapa'kaeya nakaeya o'nake'nisayana Afo'nimo'ae ani kava hutapa o'ake'nae. Nakaeya nake'nininana Afo'nimo'ae ani kava hutapa ake'ninine.”
20 Yisasi'a mani ke ala mono nopi amuse ya ne'malaya aupalika mai'neno ani ke alino apaya neheanaki akai'a falisea kana'a va'yi ohu'nea yafe mako ve'kamo'a akaeya avaleno nofi huo'ate'ne.

Yisasi'a “Visoa koteka o'ukae.” nehe.

21 Huo'ate'nikeno Yisasi'a eteno mako'ae inake hu'ne “Nakaeya ako ukoanaketapa nakaeyafe kahau akaya'maki lapa'kaitapi hao'otake yatapi o'atalekayanakeno hane'nisiketapa falikayanaketapa nakaeya visoa katena lapa'kaeya o'ukae.” nehe.
22 Nehike'a Yuta vaya'moki inake hae “Nakaeya visoa katena lapa'kaeya o'ukae hea kemo aepa'a akai'a akufa haesikeno falisea yafe nehifi?” hu'a nehae.
23 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Lapa'kaeya afetekati e'naya'maki nakaeya hanafakati e'noe. Lapa'kaeya ma mopafati e'naya'maki nakaeya ma mopafati o'me'noe.
24 Ina yafe lapa'kaeya lahapapai'noe ‘Lapa'kaitapi hao'otake yatapi o'ataletapa hane'nisiketapa falikae.’ hu'noe. ‘Nakaeya ma ve'ka mai'noe.’ hu'noa ke

lapa'kaeya afitapa lapaipafi o'malesayana hao'otake yatapi
o'atalesakeno hane'nisiketapa falikae." nehe.
25 Nehike'a inake hu'a nehae "Kakaeya nalakae?" hu'a
afikakeno Yisasi'a inake he "Lapa'kaeya hokote'na lahapa-
pai'noa ve'ka mai'noe.
26 Lusi ke lapa'kaeyafe kake hulapate'na ali'na fa'ko
hulapatesoa ke hane'nea'maki nakaeya hunateke'na e'noa
ve'kamo'a lamake ke'ake hu'nea ve'ka mai'neanake'na
akaeyatekati afi'noa ke ma mopafi vaya lahapa'nepauve."
nehe.
27 Ani ke Afo'amofe nehea'maki apa'kaeya afi'a aepa ali'a
o'afi'nae.
28 O'afi'naya yafe Yisasi'a apa'kaeyafe inake he
"Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne
lapa'kaeya yofo yosale alitapa asaka hisayana nakaeya
ani ve'ka mai'noa yafe afitapa alakepa hukae. Ani afina
ma ya afikae nakaeya nakai'ni nakesafati mako'ke yana
ohu'noa'maki afo'nimo hu'nea ke'ake nehoanaketapa afikae.
29 Nakaeya hunate'nea ve'ka nakaeya'ae lo'kano mai'neno
mi'ko afina akai'a amuse hea kava nehoa yafe nakaeya
o'natale'ne." nehe.
30 Nehike'a lusi vaya'moki Yisasi'a hea ke afi'a apaipafi
malete'a apa'ku'a ami'a alakepa nehae.

"A'va kate mai'naya vaya mai'nae." nehe.

31 Yisasife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa
hu'naya Yuta vaya'aife Yisasi'a inake he "Lapa'kaeya
nakaeya ke mi'ko afina a'kame malesayana nakaeya ke
ne'afea anaka maikae.
32 Nakaeya lamake hoa ke afitapa alakepa hutapa
afisakeno ani lamake kemo'a lapa'kaeyapi kana laha-
pau'nea yana nofi hulapate'naya yana hano hisiketapa afa'a
a'va kate mai'naya vaya maikae." nehe.
33 Nehike'a ke'ale inake hu'a hapai'nae "Lakaeya Epala-
hamu nofi vaya mai'nonanaketa mako vaya'moki nofi
huolate'naketa miya o'ali ali'yana o'ali'nona'maki na'ya
hike'ka lakaeyafe 'Nofi hulapate'naya yafe miya o'ali ali'yapi
ne'maiya ya hano hinaketapa meni a'va kate mai'naya
vaya'kana hutapa maikae.' hu'ka nehane?" hu'a afine'kae.
34 Afine'kakeno Yisasi'a inake he "Alaki lamake hu'na
lahapa'nepauve mi'ko vaya hao'otake kava alo hisayana
hao'otake yatapimo'a nofi hulapate'niketapa miya o'ali
ali'ya ne'alea vaya mai'nae.
35 Afa'a miya o'ali ali'ya ve'ka mako afamo'ae akola
lo'kano o'maikea'maki alite'nisea mafa'ne'amo'ke akola ani
afamo'ae maike.

36 Anumaya Koti mafa'ne'amo'a hao'otake ya'mo'a la-
patafa hu'nea yana alino atale'niseana afa'a meni a'va
kate maiyo huno hulapate'nisiketapaena ako alaki alino
atale'nea yafe mako'ae ani ali'yana o'alikae.
37 Nakaeya ako afi'noe lapa'kaeya Epalahamu nofi vaya
mai'naya'maki nakaeya hoa ke afitapa lapaipafi o'male'naya
yafe nahakefe nehae.
38 Nakaeya afo'nimo'a naveli'nea kava'ake
lahapa'nepauva'maki lapa'kaeya lapa'kaitapi afotapimo
lahapapai'nea kava nehae." nehe.

Yisasi'a inake nehe "Lapa'kaeya afotapimo'a Sata'ae."
nehe.
39 Yisasife inake hae "Afotimo'a Epalahamu'ae." hu'a
hakeno "Lapa'kaeya Epalahamu mafa'ne mai'nininana
akaeya hu'nisea akufa kava alo hinine.
40 Alo hinina'maki meni nakaeya afo'nimotekati
lamake'ake ke afi'noa ke lahapapai'noa ve'ka nahaesaya
kava nehae. Epalahamu'a ina akufa kavana ohu'neane.
41 Lapa'kaeya afotapimo kava nehae." huno hike'a
apa'kaeya inake hu'a nehae "Itatimo'a kumai heno uneno
nehuno ali olate'niki lakaeya mako'ke'ake afotimo'a Anu-
maya Koti'a akai'ake mai'ne." hu'a nehae.
42-43 Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he "Anu-
maya Koti'a afotapimo'a mai'nininana nakaeyafe laha-
pau lapayamopafati lahapainine. Nakaeya Anumaya
Koti mafa'ne akaeyatekati e'noanake'na nakai'ni nakesafati
o'me'noanake'na Anumaya Koti'a hunateke'na e'noa'maki
na'ya hiketapa ke hoa ke afitapa alakepa nohae. Lapa'kaeya
o'afimo hu'naya yafenaketapa nakaeya ke o'afi'nae.
44 Lapa'kaeya afotapimo'a Sata'a alilapateketapa afo-
tapimo haisea kava hutapa a'kame malekefe nehae.
Hokoteno aepa hu'neatekati vaya hapaeke'a fali'naya
ve'kae. Ani ve'ka lamake ke aipafi o'male ve'ka mi'ko afina
hao'otake kate uneno nehea ve'ka mai'ne. Havike hiseana
mi'ko afina aepa'akeno alaki ani kava nehea kava nehe. Ani
ve'ka Sata'a havike'ake ve'kakeno mi'ko havikemo afo'amo
mai'ne.
45 Mai'nea yafe nakaeya lapa'kaeya lamake ke la-
hapa'nepauva yafe ke afitapa lapaipafi no'malae.
46 Hana ve'kamoka ne'nake'ka nakaeyafe 'Hao'otake ya'ka
hane'ne.' hu'ka hukane? Nakaeya lamake ke laha-
papai'noa'maki na'ya hiketapa nakaeyafe afitapa lapaipa
no'name?
47 Mako vaya Anumaya Koti mafa'neyaka mai'ne'a
Anumaya Koti ke ne'afea'maki lapa'kaeya Anumaya Koti
mafa'neyaka o'mai'naya yafenaketapa nakaeya ke no'afe."

"Epalahamu'a fole o'ai'nea afina nakaeya mai'noe." hu'ne.

48 Yuta vaya'moki ke anona'ale Yisasife inake hu'a nehae "Lakaeya lamake nehune kakaeyafe Samelia ve'ka mai'nanana Sata afe kaipafi mai'ne huta lamake hu'none." hu'a nehae.

49 Nehakeno Yisasi'a inake hu'ne "Nakaeyapi Sata afe o'mai'nea'maki nakaeya Afo'nimo aki ali'na asaka nehoa'maki lapa'kaeya nakaeya naki alitapa asaka nohae.

50 Alitapa asaka nohaya'maki naki ali'a asaka hisaya vayafe nakaeya kahau no'aova'maki mako'ke ve'kamo'a vaya'moki naki ali'a asaka hisaya yafe nehaiye. Ani ve'ka Anumaya Koti'akeno akaeya kake hupate ve'ka mai'ne.

51 Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeya ke a'kame malesea'mo'a alaki ofalike." nehe.

52 Nehike'a Yuta vaya'moki akaeyafe inake nehae "Ani ke nehanaketa lakaeya afunana kakaeya kaipafi Sata afe mai'ne. Epalahamu'ae a'ke'ainaka Anumaya Koti aune vaya'ae fali'naya'maki kakaeya 'Nakaeya ke a'kame malesaya'moki ofalikae.' hu'ka nehape?

53 Kakaeya lakinakomona Epalahamuna akase'noa ve'ka mai'noe hu'ka nehape? Epalahamu fali'nike'a Anumaya Koti aune vaya'ae fali'nae. Kakaeya hana ve'ka mai'noe hu'ka nehane?" hu'a nehae.

54 Nehakeno Yisasi'a inake nehe "Nakaeya naki'ni'a ali'na asaka hisoana afa ya'kana hukea'maki Afo'nimo'a nakaeya naki alino asaka nehiketapa lapa'kaeya ani ve'kae 'Anumaya Kotitimo mai'ne.' hutapa nehae.

55 Nehaya'maki lapa'kaeya akaeya o'aketafa hu'nae. Nakaeya akaeya ako ake'noe. Nakaeya 'Akaeyafe o'ake'noe.' hu'nininana lapa'kaeya haya kava hu'na havike'ake ve'ka mai'ninina'maki nakaeya ako akaeya ake'ne'na akaeya ke a'kame ne'maloe.

56 Epalahamu'a lapa'kinakomo'a nakaeyafe inake hu'ne 'Nakaeya akaeya ma mopale va'yi hisea afina akekauve.' huno amuse huteno aketeno mako'ae amuse hu'ne." nehe.

57 Nehike'a Yuta vaya'moki akaeyafe inake nehae "Kakaeya aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano huteno mako ve'kamo ayatala'a hano hea kafu (50 kafu) ohu'ne'ka vayatama o'mai'nana'maki Epalahamuna kakaeya ake'nape?" hu'a nehae.

58 Nehakeno Yisasi'a inake nehe "Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve Epalahamuna ali o'ate'nea afina nakaeya hokote'na ko'ku'napaka mai'noane." nehe.

59 Ani ke hea yafe yafa kayo ali'a asaka hu'a Yisasina hakefe nehakeno Yisasi'a fala'kino apataleno Anumaya Koti aki ali'a asaka nehaya nopakati ma'aileka u'ne.

9

Yisasi'a aulaka fali ka'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

1 Yisasi'a kateka ne'uno mako ve'ka ita'amo'a hae alitea afina aulaka fali ka'nea ve'ka ake'ne.
2 Ake'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hu'a afine'kae “Ali'ka apaya nehana Nenao nala'a hao'otake kava hu'nea ya'mo'a mani ve'kamo aulaka fali ka'ne? Akai'afi ita afo'ala'mokani hao'otake kava ha'a ya'mo'a ani aulaka fali ka'ne?” hu'a afine'kae.
3 Afine'kakeno Yisasi'a inake he “Ani ve'ka ita afo'ala'mokani'ae akai'a'ae hao'otake kava hu'naya ya'mo'a ani aulaka fali o'ka'nea'maki Anumaya Koti'a lo'kiya'amo'a alino kanale hutesike'a mi'ko vaya'moki akesaya yafe aulaka fali ka'ne.
4 Meni kotino hale'nisea'ae'ke hunate'nea ve'kamo ali'yana alike alike huta maisune. Hani kiseana mako ve'kamo'a ali'yana o'alike.
5 Meni nakaeya ma mopale mai'noa afinana nakaeya ma mopafi a'na halesoa ve'ka mai'noe.”
6 Inake nehuno avaitu'na mopafi heteno mopa'ae avaitu'na'ae alino maleno akunaku huteno ani mopa alino kalifateno aulaka fali ka'nea ve'kamo aulakale malete'ne.
7 Maleteteno inake huno hapai'ne “Kakaeya Siloamu li kotute u'ka kaukosa sese hute'ka ete'ka eno.” nehe. Nehikeno uno li faleteno eteno ne'ekeno aulakamo'a kanale hikeno ne'ake. Ani li kotu'mo aki'a lakaeya kefati make huta aki akaune “Hute'ne.” huta akaune.
8 Eke'a kuma'ale vaya'ae mi'ko afina mani ve'ka aulaka fali ka'nea kanafi moni au'kaya huno “Moni nameo nameo.” nehike'a ake'naya vaya'moki'ae inake hu'a hu'nae “Ani ve'kamo'a mi'ko afina felu mai'neno moni au'kaya nehea ve'kafi alu ve'kae?” hu'a nehae.
9 Nehake'a mako'amoki “Ani ve'kae.” nehake'a mako'amoki “Fate ve'ka ani akufa ve'kae.” hakeno akai'a “Nakaeya ani ve'ka mai'noe.” hu'ne.
10 Nehike'a mi'ko vaya'moki afine'kae “Hana'ya hanakeno kaulakamo'a kanale hukate'ne?” hu'a nehae.
11 Nehakeno inake nehe “Mako ve'ka Yisasi'ae hu'a aki ne'aya ve'kamo'a hapa alino kalifateno alino naulakale malenateteno ‘Siloamu li kotuteka u'ka li falo.’ hike'na u'na li nefalokeno naulakamo'a haleke'na ake'noe.” nehe.
12 Nehike'a ani vaya'moki “Hanate ani ve'ka mai'ne?” hu'a hakeno “Nakaeya o'ake'noe.” hu'ne.

Falasi mono ke ne'afea vaya'moki aulaka alino kanale hute'nea ve'ka afine'kae.

13 Ani kava hakeno Falasi mono ke ne'afea vaya'aiteka aulaka fali ka'neapati aulaka eteno ake'nea ve'ka avaleli'a u'nae.

14 Yisasi'a hapa alino kalifateno ani ve'kamo aulaka alino
kanale hute'nea kana Sapati afinane.
15 Falasi mono ke ne'afea vaya inake hu'a afine'kae
“Hana'ya hanakeno kaulakamo'a kanale hukate'ne?” hu'a
hakeno “Hapa alino kalifateno naulakale maleteke'na u'na
li falokeno naulakamo'a haleke'na meni ne'akoe.” nehe.
16 Nehike'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya'moki
“Ani kava hu'nea ve'ka Sapati kana a'kame no'malea yafe
Anumaya Koti'a ani ve'ka hutekeno o'me'ne.” hu'a nehake'a
mako vaya'moki inake hae “Hana kava huno hao'otake kava
nehisea ve'kamo'a ina akufa kava huno o'ake'naya avame
ya hu lo'kiya kavana alo hininine?” hu'a nehake'a ani afina
aolefi ali'a fa'ko fa'ka hu'nae.
17 Ina kava hake'a aulaka fali ka'nea ve'kaena ete'a
inake hu'a afine'kae “Ani kaulaka alino kanale hukate'nea
ve'kaena na'yane ke nehane?” hu'a hakeno inake he
“Anumaya Koti aune ve'ka mai'ne hu'na nehoe.” nehe.
18 Nehike'a Yuta vaya'moki ani ve'ka aulaka fali ka'nea
ve'kamaki meni aulakamo'a ako kanale he hu'a haya ke
ake'atike nehe hu'a ani ke afi'a apaipafi o'male'nae. Apaipafi
o'male'a ani aulaka fali ka'nea ve'kamo ita afo'amokanife ke
hute'a anafikake'ana hapapai'ake'a ani ke afi'nae.
19 Ita afo'amokanife inake hu'a anafine'kae “Ma ve'ka
alite'na'a afinana aulaka fali ka'nea mafa'netani mai'nife?
Hana kava hikeno meni aulakamo'a kanale hikeno ne'ake?”
hu'a anafine'kae.
20-21 Anafine'kake'ana ita afo'ala'mokani inake hu'na'ae
“La'akaeya ake'no'ana mani ve'ka la'akaiti mafa'ne mai'ne.
Ita'amo'a aliteateka aulaka fali ka'nea mafa'ne alite'nea'a
ako ake'no'a'maki hana'ya huno aulaka kanale hikeno
ake'nea'a o'ake'no'ae. Hana ve'kamo'a ani aulaka
alino kanale hute'nifi o'ake'no'aki akai'ake ke hutapa
afikekena'ao. Alopa ve'ka mai'neanakeno akai'a lahapa-
paike.” hu'ana neha'ae.
22-23 Ita afo'ala'mokani Yuta vaya'aife koli nehu'ana
ani ke hu'na'ae. Yuta vaya'moki ako mako ke hu'a
lo'kiya vaimalete'a inake hu'nae “Mako ve'kamoka Yisas-
ife ‘Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka
mai'ne.’ hisana ve'ka akola mono nopati avaleta ma'aileka
atalekaune.” hu'naya ke koli neha'ae. Inani aepaleti “Alopa
ve'ka mai'niki akai'a afikekeno'a lahapapaino.” hu'ana
neha'ae.
24 Mako'ae aulaka fali ka'nea ve'kae ke hute'a inake
hu'nae “Kakaeya Anumaya Koti aulakale alaki lamake
nehu'ka Anumaya Koti aki ali'ka asaka ho. Akonana ani
ve'ka hao'otake kava nehea ve'kae.” hu'a nehae.
25 Nehakeno inake huno nehe “Nakaeya o'ake'noe akaeya
hao'otake kava nehea nepi nohea nepi hu'na o'ake'noa'maki

mako'ke ya'ake ake'noana hokoteno naulaka'ni fali ka'nea'maki meni naulaka'ni alino kanale hike'na ne'akoe. Ina ya'ake ake'noe." nehe.

26 Nehike'a inake hu'a afine'kae "Hana kava hukate'ne? Hana'ya huno kaulaka alino kanale hukate'ne?" hu'a afine'kae.

27 Afine'kakeno inake huno hapa'nepaiye "Nakaeya ako hokote'na lahapapai'noa'maki lapa'kaeya ke'ni'a no'afe. Na'ya hiketapa etetapa halate nafine'kae? Lapa'kaeya'ae etetapa akaeya ke ne'afea vaya maikefe nehafe?" nehe.

28 Nehike'a apa'kaeya kamuke ne'ama'ki'a inake nehae "Kakaeya'ke Yisasi ke ne'afina ve'ka mai'nana'maki lakaeya Mosese ke ne'afuna vaya hai mai'none.

29 Anumaya Koti'a Mosese ke hapai'nea'a lakaeya ako afi'nonaki inani ve'ka hanatekati e'nifi lakaeya o'ake'none." hu'a nehae.

30 Nehakeno aulaka fali ka'nea ve'kamo'a inake nehe "Inani kavana alaki fate akufa kava nehae. Lapa'kaeya va'yi hu'nea ka'a o'ake'naya'maki ani ve'kamo'a naulaka alino kanale hunate'ne.

31 Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a havi vaya'ai ke no'afea'maki mako vaya'moki Anumaya Kotife amuse hu'a aki ali'a asaka hisaya vayana Anumaya Koti'a nehaiya kava hisaya vaya mai'nisayana Anumaya Koti'a ke'api afike.

32 A'ke'ainaka ma mopa aepa faino alo hu'nea kanaleti haneme eno meni mai'nona kanale mako ve'ka ita'amo'a aliteateka aulaka fali ka'nea ve'ka mai'nikeno 'Mako ve'kamo'a aulaka alino kanale hute'ne.' hu'a hu'naya ke mako o'male'nike'a o'afi'nayane.

33 Inaki Anumaya Koti'a mani ve'ka hu o'ate'nininana mako lo'kiya kavana akaeya alo ohinine." nehe.

34 Nehike'a akaeyafe inake hu'nae "Kakaeya ma mopafi hao'otake ya hane'nea yapati ita'kamo'a alikateke'ka e'nana'maki lakaeya meni ali'ka laya hukefe nehape?" hu'a nehae. Ani ke hute'a mono nopati ma'aileka avale'a yaka hutale'nae.

Yisasife afino aipafi male'ne.

35 Yaka hutale'nakeno Yisasi'a ani ke afiteno ani avale'a yaka hutale'naya ve'ka aketeno inake he "Kakaeya ko'ku'napakati e'nea ve'ka vaya'mo alite'nea ve'kaena afi'ka kaipafi ne'malape?" huno afine'ke.

36 Afine'kekeno ani ve'kamo'a inake he "Amuse'ka nehuki ani ve'ka nala'ae? Nahapaisanake'na ani ve'kaena afi'na naipafi malekauve." nehe.

37 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he "Kakaeya ani ve'ka ako ake'nane. Ani ve'ka'ae meni kake neha'ae." nehe.

38 Nehikeno ani ve'kamo'a inake nehe “Anumaya'nimoka meni kakaeyafe afi'na naipafi ne'maloe.” nehuno amuse huno akaeyate ale'ya alo ano alino soso hune'ate.

39 Yisasi'a inake he “Nakaeya ma mopale vaya ali'na fa'ko fa'ka hu'na kake hupatesoa yafe e'noe. Ali'na fa'ko hisuke'a apaulaka fali ka'nea vaya'moki apaulaka kanale hupatesike'a akekae. Akesakeno apaulaka ne'akesaya vayana eteno fali kakaiye.” nehe.

40 Nehike'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya haute mai'ne'a ani hea ke afite'a akaeyafe inake hu'a afine'kae “Lakaeya'aefe lapaulaka fali ka'ne hu'ka nehape?” hu'a afine'kae.

41 Afine'kakeno Yisasi'a inake nehe “Lapaulakamo'a fali ka'nininana Anumaya Koti'a ‘Hao'otake yatapi hane'ne.’ huno ohinina'maki lapa'kaeya ‘Laulakamo'a haleketa kanale huta ake'none.’ hutapa nehaya yafe hao'otake yatapi hane'ne.”

10

Sipi sipimo ke hapa'nepaiye.

1 Yisasi'a inake nehe “Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mako vaya'moki sipi sipimo keki'ya kipateti o'u'a keki'ya afafafati hale'a haisaya vayana kumaya vaya mai'nae.

2 Mai'naya'maki kipateti haino nefalea ve'ka sipi sipile ne'yakaiya ve'ka mai'ne.

3 Kipate ne'yakaiya ve'kamo'a akaeya aketeno kita ya'kitekeno kipateti haino nefaleke'a sipi sipiyakamoki akele afi'nayanakeno akai'a sipi sipimoki apa'ki hanete hanete hu'neanakeno apa'ki ano makoteka makoteka nehuno apavaleno ma'ailaka nelave.

4 Apavaleno ma'ailaka ne'uno uno hokoteno ne'vike'a sipi sipimoki a'kame ne'vae. Ani ve'kamo akele afi'nayanake'a a'kame ne'vae.

5 A'kame ne'vaya'maki o'ake'naya vaya'moki a'kame o'ukae. Ani ve'kamo akele o'afi'naya yafenake'a apaune he'a aluleka ukae.” nehe.

6 Yisasi'a ani avoya ke hapapai'nea'maki apa'kaeya afi'a alakepa hu'a o'afi'nae.

“Kanale sipi sipi afule kava ve'ka mai'noe.” nehe.

7 O'afi'naya'maki Yisasi'a eteno halate inake hu'ne “Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeya sipi sipimoki haisaya kipa mai'noe.

8 Mai'noke'a mako vaya hokote'a e'naya vayana ku-
maya'ya nehu'a vaya nehapaya vaya e'naya'maki sipi
sipiyakamoki ani vaya'ai apa'ke o'afi'nae.
9 Nakai'nike kipa mai'noe. Mako vaya'mokitapa
nakaeyapi etapa falesake'na lapa'ku lapame ali'na katisuke-
tapa uteta nehutapa nesaya ya alikae.
10 Kumaya ve'kamo'a kumaya'ya nehuno vaya neheno
alino haviya hukefe ne'ea'maki nakaeya kanale lapavamu
lapamikefe e'noe. Akola hano ohu lapavamu lapamisukeno
ani avamu'mo'a lapaipafi havaitekaiye.”

11 Yisasi'a inake nehe “Nakaeya kanale sipi sipile kava
ve'kamo'na sipi sipi anaka'nimoki apa'ku apame ali'na
katisoa yafe falikoe.
12 Mako ve'ka sipi sipimo afo'amo o'mai'nea'maki miy-
atefe'ke ali'ya ne'alino kava yakai'nisikeno mako afela kala
ne'eseana atale ne'maleno aune hesikeno ani afela kalamo'a
sipi sipi anakana hapafaino hapalitata hisike'a apaune he'a
u'e'a hukae.
13 Na'yafene ani sipi sipile kava ve'kamo'a akaeya miya
alisea yafe'ke akesa afiteno ‘Sipi sipiyaka'ni mai'nae.’ huno
akesa o'afino ataleno aune heno u'ne.
14-15 Nakaeya sipi sipile kanale kava ve'ka mai'noe.
Mai'ne'na mi'ko afu anaka'ni apa'ke'noke'a afu
anaka'nimoki nakaeya'ae ako nake'a aeto hu'nae.
Afo'nimo'a akai'a aipa nami'nike'na nakaeya'ae naipa
ami'noe. Ani kava hu'noa kava hu'a sipi sipiyaka'nimoki
apaipa ne'namike'na nakaeya'ae naipa apami'noe. Nakaeya
sipi sipi afuyaka'nimoki apa'ku apame ali'na katisoa yafe
falikoe.
16 Mako sipi sipiyaka'ni apaote ma'ailaka mai'ne'a keki'ya
veko'nifi o'mai'nayanake'na ani afuyaka'ni apavale'na
esoana nakaeya nake afisake'na mako'ke'ake sipi sipi afu
anaka'ni maisake'na mako'ke'mo'na sipi sipi afu anaka'aite
kava ve'ka maikoe.

17 ‘Nakaeya afa'a falikoe.’ hu'na hoa ke Afo'nimo'a hau
ayamopafati lusiya huno nakaeyafe nehaiye. Navamuna
eteno namisike'na hetisoa yafenake'na navamuna afa'a
atalekauve hu'na nehoe.
18 Mako vaya'moki navamuna naha'ofalekaya'maki
nakai'ni nakesafati navamuna atalekauve. Navamu'ni'a
atalesoa lo'kiya'ni hane'neanake'na navamuna atalete'na
ete'na alisoa lo'kiya'ni hane'ne. Ani kava hisoa ke
Afo'nimo'a nahapaike'na afi'noa ke hane'ne.” hu'ne.

19 Inake huno hea yafe Yuta vaya'moki aolefi ali'a fa'ko
hu'nae.

20 Nesu vaya'moki inake nehae “Sata afe akaeya aipafi mai'nikeno anekinaki nehiki na'ya hiketapa akaeya ke ne'afe.” hu'a nehae.
21 Nehake'a mako vaya'moki inake hu'a hae “Sata afe'mo'a aipafi mai'nininana ma akufa ke ohinine. Sata afe'mo'a aulaka fali ka'nea ve'ka alino halai huteninipe?” hu'a apafine'kae.

Yisasife “Aote'ya'ae.” hu'a nehae.

22-23 A'ke'ainaka mono no kimalete'a kita ya'ki'naya kanae apa'kesa afi'a amuse nehaya emu Yelusalemu ki'nae. Kitakeno ani lanitani kana Yisasi'a Anumaya Koti nopi mai'neno yasi ne'alea no Solomoni'a ano analakimale'nea aupalika uneno nehe.
24 Nehike'a mi'ko Yuta vaya'moki e'a Yisasi mai'nea yate mai'a veko hu'a mai'ne'a inake hae “Laipa lakesamo'a aolefi aolefi nehuno kana'ake nehiki na yu lakaeya laipa lakesa ali'ka kanale hulatekane? Meni kakaeya Anumaya Koti'a hukateke'ka e'nana ve'ka mai'nisanana lamake hu'ka fole ai'ka lahapaiyo.” hu'a nehae.
25-26 Afine'kakeno Yisasi'a inake nehe “Nakaeya ako lahapapai'noa'maki nakaeyafe afitapa lapaipafi no'malae. Afo'nimo nami'nea lo'kiyaleti ali'noa ali'yana nakaeya naki lapaveli'ne. Nakaeya ani Anumaya Koti'a hunateke'na e'noa ve'ka mai'noa yafe lahapapai'nea'maki lapa'kaeya nakaeya sipi sipi anaka o'mai'naya yafe afitapa lapaipafi no'malae.
27 No'malaya'maki nakaeya sipi sipiyakamoki nakaeya nakele afite'a na'kame ne'malake'na nakaeya apa'kaeya ako apa'ke'noe.
28 Apa'kete'na maike maike hu apavamuna ako apami'noanake'a ofalikae. Nakaeya nayapi ako mai'nayanakeno mako ve'kamo'a eno apavayu ohuke.
29 Afo'nimo'a ani sipi sipi anaka nami'nea ve'kakeno mi'ko yana apa'kase'nea ve'ka mai'nea yafe alu ve'kamo'a afo'nimo ayapatina ha'ofalekaiye.
30 Afo'nimo'ae nakaeya'ae mako'ke'ake mai'no'ae.” nehe.
31 Nehike'a Yuta vaya'moki mako'ae yafa kayo ali'a asaka hu'a halate amakikefe nehae.
32 Nehakeno Yisasi'a inake he “Nakaeya mi'ko afo'nimo nami'nea kanale kavana lapa'kaeya lapaulakale alo hu'na lapaveli'noa'maki hana kava hu'noa yafe nakaeya yafa kayoteti nahakefe nehae?” huno apafine'ke.
33 Apafine'keke'a “Kanale ya hu'nana yafe yafa kayoteti o'kahakauna'maki kakaeya ma mopafi afa'a vayatafa'mokamaki ‘Nakaeya Anumaya Koti'na mai'noe.’

nehu'ka Anumaya Kotife hu'ka haviya hutana yafe yafa kayoteti kahakefe nehune.” hu'a nehae.

34 Nehakeno Yisasi'a inake he “Lapa'kaitapi mono ke kamale'nea kemo'a inake hu'ne
Anumaya Koti'a inake he ‘Lapa'kaitapi koti'kana vaya mai'nae.’ nehe hu'a kamale'nayane.

35-36 Ani Anumaya Koti ke kamale'naya ke haneke haneke huno lamake ke'ake huke. A'ke'ainaka Anumaya Koti kemo'a ani vaya'aite uno ako hapa'nepaiya vayafe ‘Koti'kana vaya mai'nae.’ huno hu'niseana nakaeya Afo'nimo'a ‘Naha'ye hea ve'ka mai'nane.’ huno hunateke'na ma mopafina e'noki na'ya hiketapa ‘Nakaeyafe nakaeya Anumaya Koti mafa'ne'amo'nae.’ hu'na hoa ke ‘Anumaya Kotife hu'ka haviya hu ne'atane.’ hutapa nakaeyafe nehae?

37-38 Nakaeya Afo'nimo ali'ya o'alininana nakaeyafe afitapa lapaipafi o'malesayana kanale kava hanina'maki nakaeya ani ali'ya ali'nisoana nakaeya ke afitapa lapaipafi ‘O'malesune.’ hutapaena nakaeya ali'yafe afitapa lapaipafi maleo. Ani kava hisayana Afo'nimo'a nakaeya'ae maike'na nakaeya ani kava hu'na akaeya'ae mai'noa ke afitapa alakepa hutapa afikae.” nehe.

39 Nehike'a mako'ae nofi hutekefe atafa hukefe hu'naya'maki apataleno u'ne.

40 Ne'uno Yisasi'a eteno Yotani li la'ka heno Yoni'a li falepate'nea aupalika uno mai'ne.

41 Mai'nike'a nesu vaya akaeyate ne'e'a inake hae “Yoni'a o'ake'nona avame ya hu lo'kiya ali'yana o'ali'nea'maki ma ve'ka mi'ko hu'nea kemo'a alaki lamake ke'ake hu'ne.” hu'a nehae.

42 Mi'ko e'naya vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.

11

Lasalasi'a ako fali'ne.

1 Mako ve'kamo aki'a Lasalasi'a kali ali'ne. Ani ve'ka'ae asa'amo'a Mata'ae akana'amo'a Malia'ae Petani ne'maiya kumane.

2 Malia'a mako afina mana'ake masaveteti Yisasi aiyale faleteteno ayo'kaleti ano kalopate'nea a'mafa'ne. Ani a'mafa'nemo asa'amo'a Lasalasi'a kali ali'ne.

3 Kali ali'nike'ana ani aole anu'kanala'mokani Yisasiteka mako ve'ka huta'akeno uno inake nehe “Anumayamoka kakaeya kahau kayamopafati lusiya huno ne'kahaiya ve'ka kali ali'ne.” nehe.

4 Nehikeno Yisasi'a ani ke ne'afino inake he “Lasalasi'a kali ali'nea'maki falisea kali o'ali'niki ani kali Anumaya Koti aki ali'a asaka hisaya yafe ali'ne. Ani kali Anumaya Koti

mafa'nemo'a no'akaya lo'kiya kava hisike'a akete'a aki ali'a asaka hisaya yafe va'yi hu'ne." nehe.

5 Mata'ae akana'amo'ae Lasalasi'ae Yisasi'a ani anaka'aife aipafati lusiya huno nehaiya anakane.

6-7 Lusiya huno nehaiya anaka'maki Lasalasi'a kali ali'nea ke afiteno o'uno aole afina ani mai'nea kumate maiteno akaeya ke ne'afea vaya'aife inake nehe "Yutia koteka eteta visune." nehe.

8 Hike'a akaeya ke ne'afea vaya'moki inake hae "Ali'ka apaya nehana ve'ka Yuta vaya'moki yafa kayoteti ali'a kamakikefe hu'naya koteka meni kakaeya halate ete'ka ani koteka ukefe nehape?" hu'a afike'nae.

9-10 Afikakeno Yisasi'a akai'a mani mopale mai'nea kana'a hano ohu'nea yafe avoya ke nehuno inake he "Natepati ano hale'nea ya'mo'a ano hale'nikeno une netife? Mako ve'ka natena vailino ohakaiye. Ma mopale ano hale ya hane'nea yafenakeno ake'nea'maki hani'ainaka ano hale ya'a aku'ainaka o'male'nea yafenakeno uneno hiseana vailino hakaiye."

11 Yisasi'a ani ke huteno mako ke inake nehe "Lakaeya vayatimo'a Lasalasi'a havano mai'neanake'na nakaeya u'na ali'na hetitekefe uve." hu'ne.

12 Hike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hae "Anumayamoka akaeya afa'a havano mai'niseana kali'a kanale hutesikeno eteno hetike." hu'a nehae.

13 Yisasi'a Lasalasife avoya ke nehuno ako fali'nea yafe "Havano mai'ne." huno hea ke akaeya ke ne'afea anaka'moki o'afi'a "Afa'a havano mai'nikeno'ae nehe." hu'a nehae.

14 Yisasi'a avoya ke ataleno huno fole aino inake he "Lasalasi'a ako fali'ne.

15 Lapa'kaeya nakaeyafe afitapa alakepa hutapa lamake hane hutapa lapaipafi maletapa lapa'ku'a namisaya yafe o'mai'nokeno fali'nea yafe amuse nehuki meni akaeyateka viketao." nehe.

16 Tomasi'a Yisasi ke ne'afea anaka'aife inake he "Viketao. Yisasi'ae makopi ne'visunake'a lahaesaketa makopi falisune." nehe. Tomasi'ae aki lakaeya kefati aole mafa'ne ya hu'ne nehae.

"Maike maike hu apavamu apami ve'ka aepa'a mai'noe." nehe.

17 Lasalasina aole'ae aole'ae kana kelifi kite'nakeno Yisasi'a uno va'yi hike'a kite'naya kana'ae hapaikeno afi'ne.

18-19 Yelusalemu kuma'mo haute (3 kilomita) Petani kumana hane'neanake'a ani yafe mi'ko Yuta vaya'moki Yelusalemuti Mata'ae Malia'ae anasa'animo'a fali'nea yafe hapautaki fotaki hunatekefe e'nae.

20 E'nakeno Mata'a Yisasife ne'e ke afiteno kateka uno fotu
hu'na'a'maki Malia'a no'afi mai'ne.
21 Mai'nikeno Mata'a Yisasife inake he “Anumayamoka
kakaeya male mai'naninana nasa'nimo'a ofalinine.
22 Ofalinina'maki ako afi'noe meni kakaeya Anumaya
Kotiteka mako yafe ke hu'ka afikesanana afa'a kamike.”
nehe.
23 Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Kasa'kamo'a
avamu'a hano hu'nea'maki eteno avamu'a aliteno hetike.”
nehe.
24 Hikeno ani a'mafa'nemo'a inake he “He nakaeya ako
afi'noe mi'ko ya hano hisea afina mi'ko vaya fali'nayapati
hetisaya afina eteno avamu'a alike.” nehe.
25 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Nakaeya fali'naya
vayana apavale'na asaka hu'ne'na apavamu ne'apamoa
ve'ka mai'noe. Nakaeya maike maike hu apavamu apami
ya'mo aepa'a mai'noe. Mako vaya'moki nakaeyafe afi'a
apaipafi male'a apa'ku'a nami'a alakepa hisayana falite'a
hetisayana akola maike maike apavamu afa'a alikae.
26 Mako vaya'a mai'ne'a nakaeyafe afi'a apaipafi malete'a
apa'ku'a nami'a alakepa hu'naya vayana maike maike
hukayanake'a ofalikae. Ma ke ako afi'ka alakepa hu'ka
kaipafi male'nape?” huno afike'ne.
27 Afikekeno ani a'mafa'nemo'a inake he “He Anu-
maya'nimoka nakaeya ako afi'na naipafi malete'na naku'a
kami'na alakepa hu'noe. Lamake nehae kakaeya Kalaisika
Anumaya Koti mafa'ne mai'nane. Ma mopale eli'ka esana
ve'ka mai'nane.” nehe.

Yisasi'a avi nele.

28 Mata'a ani ke huteno eteno ne'uno akana'amona Mali-
afe sumi huno inake huno ha'nepaiye “Alino apaya nehea
ve'ka eno mai'neno kakaeyafe ke nehe.” hu'ne.
29 Hikeno Malia'a ani ke afiteno makale'a hetino Yisasiteka
ne've.
30 Ne'vea'maki Yisasi'a kumate va'yi ohuno Mata'ae fotu
hu'na'a yate'ke mai'ne.
31 Mai'nike'a hanau hunatekefe e'naya Yuta vaya'moki
Malia'ae nopi mai'nayateti Malia'a makale'a hetino ku-
mateka vea yafe akete'a inake hu'a apa'kesa ne'afe “Vae
Malia'a asa'amo kelileka uno avilekefe ne've.” hu'a a'kame
u'nae.
32 U'nakeno Malia'a Yisasi mai'neateka uno aketeno
aiyafi ape hu'neno inake he “Anumayamoka kakaeya male
mai'naninana nasa'nimo'a ofalinine.” nehe.
33 Nehikeno Yisasi'a Maliana akeana avi nelekeno
akaeya'ae mai'naya Yuta vaya'moki ani kava hu'a avi
nelakeno Yisasi aipamo'a haviya hu'ne.

34 Aipamo'a haviya nehikeno apa'kaeyafe inake he
“Hanate kite'nae?” huno hike'a “Anumayamoka e'ka ako.”
hu'a nehae.
35 Nehakeno Yisasi aulakafati aunu eli'ne'ne.
36 Aunu eli'ne'eke'a Yuta vaya'moki inake hae “Akeo
Lasalasife lusiya huno hau ayamopafati nehaiye.” hu'a
nehae.
37 Nehaya'maki mako vaya'moki inake hae “Mani
ve'kamo'a mako aulaka fali ka'nea ve'kamo aulaka
alino kanale aya'kete'nea'maki na kava hikeno Lasalasina
ha'o'maekeno fali'ne?” hu'a nehae.

Lasalasi'a fali'neapati heti'ne.

38 Yisasi aipamo'a mako'ae afino haviya huteno kite'naya
kelileka u'ne. Ani keli yafa kapi kite'naya keli ala yafateti
keli avayalena ai'a ati kamale'nae.
39 Ati kamale'nakeno Yisasi'a inake he “Ani keli avay-
aleti yafana alitapa ataleo.” huno hikeno Mata'a fali'nea
ve'kamo asa'amo'a inake nehe “Anumaya'nimoka ani ve'ka
kitonakeno aole'ae aole'ae kana kelifi mai'nea ve'kakeno
hi'mana'ake huke.” nehe.
40 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Nakaeya mako ke
ako kahapai'nofe? Inake hu'na ako kahapai'noe ‘Kakaeya
nakaeyafe lamake nehane hu'ka afi'ka kaipafi male'ka
kaku'a nami'ka alakepa hisanana Anumaya Koti aki ali'a
asaka hisaya yana no'akaya lo'kiya ya akekane.’ hu'na
kahapai'noe.” nehe.
41 Ani yafana ali'a ataletakeno Yisasi'a hanafaka ne'akeno
inake he “Afo'nimoka amuse'ka nehuki kafikesoa ke ako
afi'nane.
42 Afi'nanake'na nakaeya afoana mi'ko afina kafine'koa
ke ne'afinaki afa'a manile mai'naya vaya'moki kakaeya
hunate'nanake'na e'noa ke lamake hane hu'a afi'a apaipafi
malesaya yafe kafine'koe.” nehe.
43 Ani ke huteno ala kekefafati inake he “Lasalasika
hatilaveo.” nehe.
44 Nehikeno fali'nea ve'ka hetino eke'a aiya aya
aukosafi'ae kenaleti hayate'naya ve'ka ekeno Yisasi'a
apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne “Kalu hetapa atalekeno
vino.” nehe.

Yisasina haesaya ke nehae.

45 Nehike'a mi'ko Yuta vaya Malia'ae e'a mai'naya
vaya'moki Yisasi'a hea kava akete'a apaipafi malete'a
apa'ku'a ami'a alakepa nehae.
46 Apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya'maki mako vaya atale'a
Falasi mono ke ne'afea vaya mai'nayateka u'a Yisasi'a hea
kavafe hapapai'ne.

47-48 Hapapaike'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ala mono nopi kava vaya'ae “Kanisole vayate kake hukune.” hu'a hapapai'nake'a inake hu'a nehae “Mani ve'ka lusiya huno o'ake'naya avame'ya hu lo'kiya kava nehuno ani kava neheanaketa hana'ya hukune? Afa'a atale'nisunakeno mi'ko afina ani kava'ake hisike'apaena mi'ko vaya'moki akaeyafe lamake he hu'a afi'a apaipafi male'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'a amikae. Amisake'a Lomu vaya'moki kame hulatekefe e'a mani kumate mi'ko ya ala mono no'ae ali'a kapele ne'atale'a mi'ko koteka vayati'ae hapakae.” hu'a nehae.

49 Nehakeno Kaiyafasi'a ani kafufina ala mono nopi ala kava ve'kamo'a ani vayapati hetino make he “Lapa'kaeya mako'ke ke no'afe.
50 Lapa'kaeya o'afi'nafe na ya kanale yana mi'ko koteka vayati hapaesake'a falisafi? Mako'ke ve'ka mi'ko vaya'ai no alino falise?” huno apafine'ke.
51 Ani kafufi Kaiyafasi'a ala mono nopi ala kava ve'ka mai'nea yafe Anumaya Koti'a ha'nepaikeno aune ame laka nehea'maki akai'a aipa akesafati nohe. Ani aune ame laka hu'nea aepa'a inake he “Yisasi'a Yuta vaya'ai hapa'maesea yafe falike.” nehe.
52 Apa'kai'apile'ke ofalikiki fate fate koteka mai'naya vaya Anumaya Koti mako'ke mafa'ne anaka'ake maisaya yafe Yisasi'a falike nehe.

53 Ani afina aepa he'a Yuta vaya'aite kava vaya'moki Yisasina haesaya ke hu'a afite'a hu'a u'e'a nehae.
54 Ani yafe Yisasi'a Yuta vaya'ai apaulakale hetino uneno ohuno mako kumate uno mai'nea kuma'mo aki'a Efaleamu. Ani kumana vaya o'mai ka'me ko hane'nea haute hane'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'ae anileka u'a mai'nae.

55 Yuta vaya'moki kafu'ae kafa'ae Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe ali'a atalu hu'a emu ki'nae. Ani emu kisaya kana'a aupasi hike'a mi'ko vaya mi'ko kumateti Yelusalemu hai'nae. Ke male male'nea ke hapa'nepaiya kava hukefe apa'kufa'ae apa'ku'ainaka'ae sese hukefe u'nae. Sese hute'a ani emu'api hati'a nekae.
56 Ala mono nopi ali'a atalu hu'a heti'ne'a Yisasife ka-hau a'naya'maki o'ake'nae. Apa'kaeya u'a afike e'a afike nehu'a inake nehae “Na'yane lapa'kesa ne'afe ne'ya nonate o'meanakeno esifi o'mesifi?” hu'a nehae.
57 Nehake'a ala mono nopi kava vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Yisasina atafa hukefe inake hu'nae “Ma kava heo. Yisasi'a havaesea kumana akesutapaena etapa lahapaiyo.” hu'a nehae.

12

Yisasi aiyale mana'ake masave falete'ne.

1 Yisasi'a Petani va'yi nehikeno emu kisaya kana aupasi nehe. Mako kaya naya hano huteno mako kaya nayatekati mako'ke alea afina maite'a Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe emu kikefe nehae. Petani kumate Lasalasi'a fali'nikeno Yisasi'a alino hetite'nea ve'ka ne'maiya kumate Yisasi'a anile u'ne.

2 U'nike'a Yisasina amuse hutesaya ne'ya ka'naya ne'ya Mata'a alinuneno huno apamite apamite nehikeno Lasalasi'a Yisasi'ae mako vaya'ae lo'ka'a faitopale mai'nae.

3 Faitopale mai'nakeno Malia'a masavena lusi monileti ali'nea masave mana'ake masavena ani masave'mo aki'a nati alino Yisasi aiyale la'kiteno ayo'kaleti ano kalopa ne'atekeno mana'amo'a kahau kahau hike'a nopi mai'naya vaya'moki afi'nae.

4-5 Yisasi ke ne'afea vaya'aipati mako ve'kamo aki'a Yutasi Isa'kalioti'ae. Ani ve'kamo'a henaka'a Yisasina avaleno kame vaya'ai apayapi atesike'a haesaya ve'kamo'a inake nehe “Na kava hikeno ani mana'ake masave afa'a ne'atale? Alino la'ki o'ataleno afa'a ali'ninaketa mako vaya apamisunake'a tali hataleti kina (K300) miya lamite-saketa ani moni alita uta afeno'api o'male vaya apamisuna yafe'mo.” nehe.

6 Yutasi'a afeno o'male vaya'aife akesa afino hau hune'apatea yafe ani ke nohea'maki mi'ko afina moni hane'nea kute kava yakaino mai'neno malaya moni kumaya alino ne'nea ve'kakeno ani ke nehe.

7 Yisasi'a inake he “Ma ana afa'a atalo. Nakaeya fali'nisuke'a ali'u'a kinatesaya yafe akesa afino meni ani masaveteti falene'nate.

8 Afeno ya'api o'male vaya'moki lapa'kaeya'ae mi'ko afina maikayanaketapa apaya hisaya lapa'kesa afisaya afina apaya hukaya'maki nakaeya lapa'kaeya'ae mi'ko afina lo'ka'na o'maikoe.” hu'ne.

Lasalasina haesaya ke nehae.

9 Nesu Yuta vaya'moki Yisasife “Petani kumate mai'nekaiye.” hu'a haya ke afite'a mai'neateka u'nae. Yisasi'ke akekefe o'me'naya'maki Lasalasi'ae ako fali'neapati alino hetitekeno mai'nea ve'ka'ae akekefe e'nae.

10-11 Lasalasi'a fali'neapati heti'nea yafe nesu Yuta vaya'moki kava vaya'api ne'apatale'a Yisasi ke afi'a apaipafi ne'male'a apa'ku'a ami'naya yafe ala mono nopi kava vaya'moki “Lasalasina haesunakeno falise.” hu'a nehae.

Yisasi'a Yelusalemu va'yi nehe.

12 Havate'a kotike'a Anumaya Koti'a apa'kinakomo
apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi'a emu ki'nake'a
mi'ko vaya'yaka ani emule e'nae. E'naya vaya'moki "Yisasi'a
Yelusalemu kumate ekefe nehe." haya ke afi'nae.
13 Afite'a masu haita hataka hute'a Yisasi ne'eateka u'a
fotu hukefe u'nae. Ne'u'a ala kefati inake hu'a nehae
"Lakufa ali'ka katisana ve'ka kanale'ya hu'ka ne'ane. Anu-
mayamo ali'ya alikefe hanakeno hukate'nea ve'ka Anumaya
Koti kanale manu kamiteno kaya hu'ne. Isaleli kumate
yakaipate'nana ala ve'ka Anumaya Koti'a kaya hu'ne." hu'a
nehae.
14 Nehakeno Yisasi'a mako hosikana afumo aki'a to'ki
afu akeno fole aiteno akotofule faimai'ne. Ani kava hea
kavana a'ke'ainaka Anumaya Koti ke kamale'nea kemo'a
inake hu'neane
15 "Yelusalemu vayana koli oheo. Meni lapa'kaeyate kava
yakailapate'nea ve'ka to'kimo ana'au'amo akotofule
faimaino ekaiye." huno kamale'neane.
16 Yisasi ke ne'afea anaka'moki Yisasi'a ani kava hea afina
ani kamale'nea ke o'afi'naya'maki henaka'a Yisasi'a faliteno
hetino hale ya'a hane'nea kumate haiteke'a apa'kesamo'a
ha'kalo hike'a ani kamale'nea ke'ae vaya'moki ani afina
hute'naya ya'ae apa'kesa afi'a hao hu'nae.
17 Yisasi'a Lasalasife "Kelifati heteo." huno hikeno
heti'nea afina mi'ko yake yake haya vaya'yaka ani afina
Yisasi'ae maite'a "Ina kava ma kava hu'ne." hu'a ke
hapapai'nae.
18 Hapapaike'a ani yafe o'ake'naya lo'kiya'a apaveli'nea ke
afi'naya yafe mi'ko vaya'moki u'a Yisasi'ae fotu hu'nae.
19 Fotu hake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki apaote
apaote ke hute hute hu'a make hu'a hu'nae "Mi'ko ma
mopale vaya ako akaeya a'kame ne'vae."

Kali'ki vaya'moki Yisasife kahau ne'ae.

20 Mako Kali'ki vaya'moki Anumaya Koti aki ali'a asaka
hukefe ani emu ne'ya nayateka u'nae.
21 Ani Kali'ki vaya'yaka Filipi mai'neateka u'nae. Filipi'a
Kalili koteka hane'nea kuma Petesaitane hu'a nehaya ku-
mateti ve'ka mai'nike'a akaeyateka u'a inake hae "Amuse'ka
nehunaki lakaeya Yisasina akekefe ne'one." hu'a nehae.
22 Nehakeno Filipi'a uno Etaluna hapaiteke'ana u'ana
Yisasina hapai'na'ae.
23 Hapai'akeno Yisasi'a inake huno hanapai'ne
"Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea
mafa'nemo'na naki ne'a'a lusiya hu'a naki ali'a asaka
hisaya kana meni va'yi nehe.

24 Lamake hu'na lahana'nepauve mako'ke kile
avina mopafi ofaiseana mako'ke ani kile avina'ake
hanekaiya'maki mako'ke kile avina mopafi faimale'nisikeno
alulu aino apalo huno haketeno ne'ya'a lusi yate alitekaiye.
25 Alitekaiya'maki mako vaya'moki mi'ko ma mopafi yafe
apa'kufa ali'a haisaya vaya'yaka apavamu'ae ani ya'ae
mi'ko hano hukea'maki ma mopale vaya'moki apa'kufa ali'a
hai yafe ‘Afa yane.’ hu'a nehaya vayana maike maike
hukayanakeno apavamuna hano ohuke.
26 Mako vaya'moki nakaeyafe ‘Kakaeya ali'ya vaya
maikune.’ hisayana na'kame eke eke hisae. Nakaeya ali'ya
vaya nakaeya'ae maikefena na'kame esakeno Afo'nimo'a
nakaeya ali'ya ne'alea vaya'aife ‘Ala ve'ka mai'nane.’ huno
hupatekaiye.”

Yisasi'a falisea yafe hapa'nepaiye.

27 Yisasi'a inake nehe “Nakaeya naipamo'a lusiya huno
kana ne'nahaiya'maki na ke hisoe? Afo'nimoka meni
nakaeya nakufale fole aisea yana ali'ka atalo hisufi? He'e
nakaeya inani akufa ali'ya alisoa yafe'ke e'noanake'na
nakufa nakafu kisea yapi maikefe e'noe.
28 Afo'nimoka kaki'ka ali'ka asaka ho.” nehe. Nehikeno
anile ko'ku'napakati ake aino inake nehe “Naki'ni ako ali'na
asaka hu'noanake'na ete'na mako'ae ali'na asaka hukoe.”
nehe.
29 Nehike'a yake yake nehaya vaya'moki ake aiya ke
afite'a mako'amoki inake hu'a nehae “Ko'ku'napakati ha'kali
ha'kalu nehe.” hu'a nehake'a mako'amoki inake hu'a nehae
“Mako ko'ku'napakati kayo kayo ve'kamo'a eno mako ke
ha'nepaiye.” hu'a nehae.
30 Nehakeno Yisasi'a haya kele inake nehe “Ani ake
ne'aiya ke nakaeya naha'maesea yafe nohea'maki ani ke
lapa'kaeya lahapa'maesea yafe nehe.
31 Meni afina Anumaya Koti'a ma mopafi vaya'aina kake
hupatekaiye. Meni afina ma mopafi kava ya alino mai'nea
ve'ka Sata'ae ve'ka ako hafaitalekaiye.
32 Hafaitalekaiya'maki nakaeya ma mopafati navale'a
asaka hu'a nasaisake'a mi'ko vaya'moki nakaeyateka apaipa
namisaya yafe apavayu hukoe.” nehe.
33 Ani avoya ke hea kemo'a make hu'ne. Mani yateti yofo
yosale nahaesake'na falikoe huno hapa'nepaiye.
34 Hapa'nepaike'a ani vaya'moki anona'a ke'ale inake hu'a
ha'nepaiye “Lakaeya mono kemo'a inake huno lahapai'ne
Anumaya Koti'a ‘Lakufa alino katiseafe hutesea ve'kamo'a
mi'ko afina maike maike huke.’ huno lahapai'nea'maki
na'ya hike'ka ma ke nehane? ‘Ko'ku'napati e'noa ve'ka

vaya'mo alinate'nea mafa'ne asaikae.’ hu'ka nehane? Ani ko'ku'napakati e'nea ve'ka vaya'mo alite'nea mafa'ne nala'a mai'ne?” hu'a afine'kae.
35 Afine'kakeno Yisasi'a inake nehe “Ano hale'nea ve'ka aise kana'a lapa'kaeya folakapi maikeanakeno lapa'kaeyate hani o'ki'nisea'ae hale yate ute ete heo. Hani aku'ainaka u'e'a haya vaya'moki visaya ka o'ake'a ‘Hana kate visune?’ hu'a nehae.
36 Hale ve'ka mai'nisea afina hale kanoe lamake hane hutapa afitapa lapaipafi maleo. Ani kava hisayana hale yatapi'ae vaya maikae.” nehe.

Yuta vaya'moki ani Yisasi hu'nea ke afi'a apaipafi no'malae.

Yisasi'a mani ke huteno uno fala ne'ke.
37 Nesu yate o'ake'naya avame'ya hu lo'kiya yana apaulakale hu'nea'maki afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a o'ami'nae.
38 Ani yafe Anumaya Koti aune ve'kamo'a Aisaiya'a hu'nea ke ako va'yi huno ne'ya'a alitekeno lamake nehe. Ani ke Aisaiya'a inake huno hu'neane

“Anumayamoka mani hu'nona ke nalaki afi'a apaipafi ne'malae? Anumayamo lo'kiya'a hana vaya'ai apaveli'nike'a afi'a alakepa nehae.” huno kamale'neane.

39-40 Aisaiya'a mako'ae inake hu'ne

“Apaulaka o'akesaya yafe Anumaya Koti'a apaulaka alino fali kapate'ne. Apaipa afi'a alakepa ohisaya yafe apaipa alino lo'kiya vaiteno ‘Yafa'kana apa'kenopa'ae vaya maiyo.’ hupate'ne. Ani kava hupate'nike'a nakaeya ali'na kanale hupatesoa yafe nakaeyateka esaya yafe apaipa ai'a yahae ohisae hu'na ani kava hupate'noe.” huno hu'neane.

Mani yafe lo'kiya'api o'male'neanake'a afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a o'ami'nae.
41 Aisaiya'a Yisasina fate akufa lo'kiya'a hane'nea hale ya'a aketeno akaeyafe ani ke hu'neane.
42 Ani ke hu'nea'maki Yuta kava vayapati nesu vaya'moki Yisasife afite'a apaipa ne'amea'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'moki inake hae “Ani kava hisayana mono nopi o'meo huta hulapatekaune.” hu'a hu'naya yafe Yisasife “Ako afita laipafi maleta laku'a ne'amune.” hu'a fole no'aiye.
43 Ani vaya'moki Anumaya Koti'a “Kanale kava hane.” huno hisea yafe nohapaiya'maki ma mopafi vaya'moki “Kanale kava nehane.” hu'a hisaya yafe'ke nehapaiye.

“Ke'ni'amo'a kake huno fa'ko hulapatekaiye.” huno Yisasi'a nehe.

44 Yisasi'a ala kekefafati inake hu'ne “Mako vaya'mokitapa
nakaeyafe lamake nehe hutapa afitapa lapaipafi maletetapa
lapa'ku'a namisayana nakai'nike lapa'ku'a no'namea'maki
hunate'nea ve'ka'ae lapa'ku'a ne'ame.
45 Mako vaya'mokitapa ako ne'naketapa hunate'nea
ve'ka'ae ne'akae.
46 Nakaeya a'na halesoa ve'ka ma mopale e'noe. Mi'ko
vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a
nami'nisaya vayana hani yapi o'maikae. Hani yapi
o'maisaya yafe e'noe.
47 Mako vaya'mokitapa nakaeya ke afitetapa na'kame
o'malesayana nakaeya lapa'kaeya kake huolapatekauve.
Ma mopale vaya kake hupatesoa yafe o'me'noa'maki mopale
vayana apa'kufa ali'na katisoa yafe e'noe.
48 Mako vaya'moki nakaeya apa'kame'ya namite'a
nakaeya ke afi'a apaipafi o'malesakeno'aena mako
ve'kamo'a kake hupatekaiye. Ma mopa hano hisea kana
va'yi hiseana lapa'kaeyafe hu'na fole ai'noa ke'nimo'a kake
hulapatekaiye.
49 Ani ke nakesafati ali'na fole ai'na lahapa'nopauki
hunate'nea Afo'nimo'a akai'ake ho huno nahapai'nea ke'ake
lahapa'nepauve.
50 Nakaeya ako afi'noe akaeya ke afitapa lapaipafi malete-
tapa akola maike maike hisaya lapavamu alikae. Ani yafe
Afo'nimo'a nahapaiya ke nehoe.” nehe.

13

Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ai apaiya sese hupate'ne.

1 Anumaya Koti'a a'ke'ainaka Yuta vaya'ai
apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi
ne'ya emu ki'a ne'naya kana makale va'yi hisikeno Yisasi'a
ma mopa ne'ataleno Afo'amoteka haisea kanamo'a ako eno
aupasi nehe huno akesa ne'afino ma mopafi vaya'moki
akaeyafe afi'a apaipafi ne'malaya vaya'aife lusiya huno
hau ayamopafati nehaikeno hau hupate'ne. Alaki lusi yate
mako'ae hau ayamopafati haume ne'uno fali'ne.
2 Unema'a Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole
alea anaka'a'ae ne'ya ne'nakeno Sata'a Yutasife “O'afisiki
hu'ka akesi hu'ka u'ka kame vaya'aena hapapaisanake'a
Yisasina haesae.” huno havi aipa akesa ami'ne. Yutasi'a
mako aki'a Isa'kalioti Saimoni mafa'ne.
3 Sata'a ani aku akesa ami'nikeno Yisasi'a inake huno
akesa afi'ne “Afo'nimo'a mi'ko lo'kiya yana ako nayapi
maleteno Anumaya Koti'a hunateke'na e'noanake'na ete'na
Anumaya Kotiteka haikoe.” huno ako afi'ne.

4 Ne'afino Yisasi'a ani ne'yana ne'ataleno hetino yasi
kena'a asakino ne'ataleno mako tauli alino afafafi aino
atafai'ne.
5 Aino atafaili'neno li alino ala lapepi la'kiteno akaeya ke
ne'afea anaka'ai apaiya aepa heno sese hupateteno afafafi
aino atafai'nea taulileti alino hau hune'apate.
6 Sese hupateme eno Saimoni Pitate ekeno Pita'a inake
he “Anumayamoka nakaeya naiya sese hunatekefe nehape?
Kakaeya nakaeya naiya sese ohukane.” nehe.
7 Nehikeno Yisasi'a ani hea kelena inake huno hapai'ne
“Nakaeya meni ma nehoa kava'mo aepa'a o'afi'nana'maki
henaka'a aepama'a afikane.” nehe.
8 Nehikeno Pita'a akaeyafe inake he “Alaki lamake hu'ka
nakaeya naiya sese hu o'natekane.” nehe. Nehikeno Yisasi'a
eteno Pitafe inake he “Nakaeya kaiya sese hu o'katesoana
kakaeya nakaeya'ae lo'ka'ka o'maikane.” hu'ne.
9 Inani ke hea yafe Saimoni Pita'a inake he “Anu-
maya'nimokaki naiya'ake sese hu o'nate'ka mi'ko naiya
naya'ae nakenopa'ae sese hunato.” hu'ne.
10 Hu'nea'maki Yisasi'a inake huno hapai'ne “Ako li
fale'nisea ve'kamo'a halate mako'ae li ofalekaiya'maki
afa'a aiya'ake sese nehisikeno mi'ko akufa'a honi'ya
ofaike. Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa hao'otake kava haya
honi'yatapi o'male'nea'maki mako'ke ve'kamo'ke hao'otake
kava nehikeno honi'ya'ake hu'ne.” nehe.
11 Ani ke neheana Yisasi'a akaeya akesi huno kame
vaya'amoki apayapi atesike'a haesaya ve'ka ako ake'nea
yafe “Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa honi'yatapi o'male'ne.”
ohu'ne.
12 Apaiya sese huteno yasi kena'a alino vaiteno faitopale
mai'neno inake huno apafine'ke “Lapa'kaeyate nakaeya
hulapatoa kavana ako afitapa alakepa hu'nafe?
13 Lapa'kaeya nakaeyafe ‘Ali'ka Laya Hu Nenao.’ ne-
hutapa ‘Anumayatimokae.’ hutapa nehayana alaki lamake
nehae nakaeya inani akufa ve'ka mai'noe.
14 Nakaeya Anumayatapimo'na ali'na lapaya hu
ve'katapimo'na lapaiya sese hu nelapatoanaki lapa'kaeya'ae
ani kava hutapa vayatapimoki apaiya sese hupateo.
15 Nakaeya ani hisaya kavana ako hu'na lapaveneluki
lapa'kaeya nakaeya hulapate'noa kava hutapa heo.
16 Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve ali'ya
ve'kamo'a kava ve'ka'a haino ao'kasekaiye. Kayo kayo
ve'kamo'a hute'nea ve'ka ao'kasekaiye.
17 Lapa'kaeya ani ke afitapa alakepa hu'nayanaketapa ani
kava hisayana amuse hutapa maikae.

18 Nakaeya ‘Amuse hutapa maikae.’ hu'na hoa ke mi'ko'amokitapae nohoa'maki nakaeya nahaike'na hapal-imale'noa'ae ako afi'noe. Anumaya Koti ke a'ke'ainaka kamale'nea kemo'a make hu'ne
‘Nakaeya'ae ne'ya ne'nea ve'kamo'a nakaeya ano lata-paikefe aiya alino asaka nehe.’ huno kamale'neane.
Kamale'nea kemo'a meni fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe.
19 Henaka'a ani kana fole aisiketapaena nakaeyafe ‘Vae lamake akaeya Anumaya Koti mai'ne.’ hutapa afitapa lapaipafi malesaya yafe meni ani kana'a va'yi ohu'nike'na ako lahapa'nepauve.
20 Lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeya ali'ya alisea yafe hutesoa ve'ka mako vaya'moki avale'a ali'a kanale kava hutesayana nakaeya'ke navale'a ali'a kanale kava hune'natae. Nakaeya navale'a ali'a kanale kava hunatesaya vaya'moki nakaeya hunateke'na e'noa ve'ka ani kava hu'a avale'a ali'a kanale kava hune'atae.”

“Mako ve'kamo'a nakesi huno kame ya hunatekaiye.” huno Yisasi'a nehe.
21 Yisasi'a ani ke hutekeno aipamo'a lusiya huno kana nehaikeno inake huno fole ne'aiye “Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya folakatapifati mako ve'kamoka vaya'moki afisaki hu'ka nakesi nehu'ka kame ya hu-natekane.” nehe.
22 Nehike'a akaeya ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'amoki i'aulakafi o'aulakafi hute'a “Nalafe nehe?” hu'a ani ve'kaena o'afi'nae.
23 O'afi'nake'na nakaeya Yoni'na akaeya ke ne'afea vaya'ae ne'mai'na hau ayamopafati nakaeyafe hau'nea ve'kamo'na haute mai'noe.
24 Mai'nokeno Saimoni Pita'a aumaliya nehuno nakaeyafe inake huno naha'nepaiye “Nalafe nehifi ke hu'ka afikeke'nao.” nehe.
25 Nehike'na nakaeya Yisasi amete maime ne'u'na akaeyafe inake hu'na hoe “Anumayamoka ani ve'ka nalafe nehane?” hu'na afikoe.
26 Afikokeno Yisasi'a inake nehe “Nakaeya ne'ya ali'na memeyapi ate'na ali'na amisoa ve'kamo'a nakesi huno kame vaya'nimoki apayapi natesea ve'ka mai'ne.” nehe. Ani ne'ya alino memeyapi ateno Yutasi Saimoni Isa'kalioti mafa'ne ne'ame.
27 Amikeno aliteno mai'nikeno Sata'a uno aipafi haino faleno mai'nikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Kakaeya alo hukoe hu'ka kakesa afina kavana makale alo ho.” nehe.
28 Nehike'a anile faitopale mai'naya vaya'moki Yisasi'a hu'nea kemo aepa'a o'afi'nae.

29 O'afi'naya'maki Yutasi'a moni kute yakai'nea
ve'kakeno'ae “Yisasi'a akaeyafe inake huno ha'nepaiye
hu'a mako'amoki ina apa'kesa ne'afe ‘Ala emule nesuna
ne'ya u'ka ali'ka eno.’ huno'ae nehifi ‘Moni'api o'male vaya
mako moni u'ka apameo.’ huno'ae nehifi?” hu'a apa'kesa
afi'nae.
30 Apa'kesa ne'afikeno Yutasi'a ani ne'ya aliteno makale'a
ma'aileka hatilavino lusi hanipi u'ne.

Yisasi'a saufa ke male male'nea ke hapapai'ne.

31 Yutasi'a hatilavi'nikeno Yisasi'a inake nehe
“Meni ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea
mafa'nemo'na naki'ni ali'a asaka hukae. Nakaeya
nahaesake'na falitesuke'a Anumaya Koti aki ali'a asaka
hukae.
32 Nakaeya falisoa yafe Anumaya Koti aki ali'a asaka
hisayana Anumaya Koti'a navalesike'na akaeya'ae maikoe.
Makale navaleteno naki alino asaka huke.
33 Mafa'ne'nimokitapa lapa'kaeya'ae nakaeya aise kana'a
maikoe. Maite'na ako visuketapa nakaeyafe kahau
akaya'maki lo'kiyatapi o'male'neanaketapa visoa kumatena
o'ukae. Ani ke Yuta vaya'aife ako hapapai'noa kemaki meni
lapa'kaeya lahapa'nepauve.
34 Meni mako saufa o'afi'naya ke male male'noa ke
lahapapaikoanaki afeo. Vayatapimokife akola lahapau
lapayamopafati nelahapaiseana apa'kaeya'ae ani kava
hu'a lapa'kaeyafe hapaise. Nakaeya lapa'kaeyafe nahau
nayamopafati ne'nahaiya kava hutapa vayatapimokife laha-
pau lapayamopafati nelahapaiseana apa'kaeya'ae ani kava
hu'a lapa'kaeyafe hapau apayamopafati hapaise.
35 Ani kava hisayana mi'ko vaya'moki lahapau la-
payamopafati nelahapaiya ya akete'a lapa'kaeyafe inake
hukae ‘Yisasi ke ne'afea vaya mai'nae.’ hu'a hukae.” nehe.

Pitafe “Naki a'ka fala'kikane.” nehe.

36 Saimoni Pita'a inake nehe “Anumayamoka hanate
ukane?” huno afikekeno Yisasi'a inake nehe “Visoa ku-
matena meni na'kame o'ukana'maki henaka'ake ukane.”
nehe.
37 Nehikeno Pita'a inake nehe “Anumaya'nimoka nakaeya
na'ya hinake'na meni ka'kame o'visoe? Kakaeyafe na-
hau'neanake'na kaha'ma'na navamuna atale'na falikoe.”
nehe.
38 Nehikeno Yisasi'a inake huno afine'ke “Kakaeya
nakaeyafe ‘Lusiya huno nahau'neanake'na kaha'maesoa
yafe navamu atale'na falikoe.’ hu'ka nehape? Alaki lamake
hu'na kaha'nepauve ko'kolemo'a ake o'ai'nisike'ka kakaeya

aole'ae mako'ae afina vane nehu'ka nakaeyafe ‘O'ake'noa ve'kae nehae.’ hu'ka naki a'ka fala'kikane.” nehe.

14

“Nakaeya ko'ku'napi visaya ka'mo aepa'a mai'noe.” huno Yisasi'a nehe.

1 Yisasi'a inake nehe “Lapaipamo'a halekeno o'maino. Anumaya Kotife afitapa lapa'ku'a ne'amitapaena ani kava hutapa nakaeya'ae afitapa lapaipafi maletapa lapa'ku'a nameo.

2 Afo'nimo nopina mi'ko vaya maisaya yana nesu ya hane'ne. Ani ya ohane'nininana ako lahapapaunine. Lahapapaunina'maki nakaeya no kumatapi ali'na avatati hulapatekefe nehoanake'na ukoe.

3 Nakaeya mai'noa kumate esaketa nakaeya'ae lo'kata maisuna yafe nakaeya u'na no kumatapi ali'na avatati hulapatete'na ete'na esoana lapavale'na visuketa alaki lo'kata maikune.

4 Lapa'kaeya ani kumate visoa kana ako ake'nae.” nehe.

5 Nehikeno Tomasi'a inake nehe “Anumayatimoka visana kumana lakaeya o'afi'nona'maki hana kava huta visuna kafe afisune?” huno afine'ke.

6 Afine'kekeno Yisasi'a inake nehe “Nakaeya'nike ko'ku'napi visaya ka'mo aepa'a mai'noe. Nakaeya lamake ke hu ya'mo aepa'a mai'noe. Nakaeya akola maike maike hu apavamu'mo aepa'a mai'noe. Mako vaya'moki Afo'nimoteka esayana alu kateti o'ukaya'maki nakaeya'ke ka'mo aepa'a mai'noa yafe alaki nakaeyateti'ke ukae.

7 Lapa'kaeya nakaeya ako naketapa alakepa hu'nininana Afo'nimo'ae ani kava hutapa ako ake'ninina'maki lapa'kaeya meni aepa hetapa Afo'nimona ako ne'aketapa afitapa ako hale'nae.” nehe.

8 Nehikeno Filipi'a inake huno hapai'ne “Anumayatimoka Afo'kamona lavelisanaketa akesunakeno laipamo'a mako'ae laka olese.” nehe.

9 Nehikeno Yisasi'a inake huno ha'nepaiye “Filipika yatala afina lapa'kaeya'ae lo'ka'na mai'noa'maki nakaeya aepa o'ake'nape? Mako ve'kamo'a nakaeya nake'niseana ani kava huno Afo'nimo'ae ne'akea'maki na'ya hike'ka ‘Afo'kamona laveleo.’ hu'ka nehane?

10 Nakaeya Afo'nimo aipafi maukeno Afo'nimo'a ani kava huno nakaeya naipafi mai'nea yafe kakaeya afi'ka kaipafi no'malape? Lahapapai'noa ke nakai'ni naku nakesafati ali'na lahapa'nopauva'maki Afo'nimo'a nakaeyapi mai'neno ali'ya ne'alino ani ke nahapai'nea ke lahapa'nepauve.

11 Nakaeya Afo'nimo aipafi mai'nokeno ani kava huno
Afo'nimo'a nakaeya naipafi mai'ne hu'na nehoa ke afi-
tapa lapaipafi maletapa lapa'ku'a nameo. Inake hoa
kelefe lapa'ku'a o'namikefe lapa'kaeya mi'ko ne'aloa
ali'yafe ake'netapa nakaeyafe afitapa lapaipafi ne'maletapa
lapa'ku'a nameo.
12 Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mako vaya'moki
nakaeyafe afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a nami'naya
vaya'moki mi'ko ali'noa ali'yana ani kava hu'a alikae.
Alikaya'maki nakaeya Afo'nimoteka visoa yafenake'a lusi
ali'ya ali'a nakaeya ali'noa ali'yana ali'a nakase'a alikae.
13 Inaki lapa'kaeya mi'ko yafe nakaeyafe afitapa nakaeya
nakile nafikesayana ani kava hukoe. Mafa'ne'amo'na
hu'noa kava'mo'a Afo'nimo aki ali'a asaka hisaya yafe ani
kava hulapatekauve.
14 Ani kava hutapa mi'ko yafe nafikesayana nakaeyafe
afitapa nakaeya nakile ke hutapa mi'ko yafe nafikesayana
ani kava hulapatekauve." hu'ne.

"Fate Akufa Avamu lapamikoe." hu'ne.

15 "Lapa'kaeya lahapau lapayamopafati nakaeyafe laha-
paisiketapaena lahapapai'noa ke a'kame malekae.
16 A'kame malesake'na Afo'nimoteka afikesukeno la-
hapa'maesea Avamuna hutesikeno eno akola maike maike
huno lapa'kaeya'ae maike. Ani Fate Akufa Avamu'amo'a
lamake'ake kemo aepa'a mai'neanakeno alino lapaya huke.
17 Mi'ko mani mopale yafe apa'kufa ali'a hai'naya
vaya'moki ake'a afi'a alakepa ohu'naya yafe Fate Akufa
Avamu'a o'avalekaya'maki lapa'kaeya ako aketapa alakepa
hutapa mai'nayanakeno lapa'kaeya'ae mai'neanakeno la-
paipafi eno maike.
18 Ani yafe lapatalesuketapa mekusa mafa'nekana hutapa
o'maikayanaki lapa'kaeyate ete'na ekauve.
19 Aupasi afina mani mopale yafe apa'kufa ali'a
nehaiya vaya'moki mako'ae nakaeya o'nakekayanaketapa
lapa'kaeya nakaeya nakekae. Akola maike maike
apavamu'mo aepa'a mai'noa yafe lapa'kaeya ani ya hutapa
maike maike lapavamu alitapa maikae.
20 Mai'netapa lapa'kaeya mani kanale Fate Akufa
Avamu'amo'a esea afina nakaeya Afo'nimo'ae mai'noketapa
lapa'kaeya ani ya hutapa nakaeya'ae mai'nake'na nakaeya
ani ya hu'na lapa'kaeya'ae mai'noa yafe afitapa alakepa
hutapa afikae.
21 Mako vaya'moki nakaeya ke afite'a a'kame malesu'aena
nakaeyafe hapau apayamopafati nehapaiye. Nakaeyafe
hapau apayamopafati nehapaiya vayafe Afo'nimo'a ani ya

huno apa'kaeyafe hau ayamopafati hauke. Haisike'na
nakaeya'ae ani ya hu'na nahau nayamopafati apa'kaeyafe
nahaisike'na naipa apamisuke'a nake'a alakepa hu'a
nakekae" nehe.
22 Nehikeno Yutasi Isa'kalioti aomepa hamo'amo'a inake
nehe "Anumaya'nimoka na'ya hinake'ka lakaeya laulakale
aepa'a'ka lavelikananaki mi'ko ma mopale yafe apa'kufa
ali'a hai'naya vaya'ai apaulakale hu'ka fole ohukane?" huno
afine'ke.
23 Afine'kekeno Yisasi'a inake he "Mako vaya'moki
nakaeyafe apaipafati hapaisike'aena nakaeya ke a'kame
malekae. A'kame malesakeno'aena Afo'nimo'a apa'kaeyafe
ani kava huno aipafati hauke. Afo'nimo'ae nakai'ni'ae eta'a
apa'kaeya'ae maiku'ae.
24 Mako vaya'moki nakaeyafe apaipafati ohapaiseana
nakaeya ke a'kame no'malaya'maki lahapapai'noa ke
nakai'ni ke o'maleanaki hunate'nea Afo'nimo ke hane'ne.
25 Lapa'kaeya'ae mai'ne'na mani ke lahapapai'noe.
26 Lahapapai'noa'maki Afo'nimo'a nakaeya nakile hutesea
ve'ka lapaya hu ve'kakeno mi'ko ya huno lapavelike. Ani
hutesea ve'ka Fate Akufa Avamu'akeno mai'neno mi'ko
lahapapai'noa ke lapa'kesa alino hao hisiketapa afikae.
27 Lapatale'na ukefe nehu'na yuna hetapa maisaya la-
paipa lapa'kesa nelapamoe. Nakaeya yuna he'na mai'noa
naipa nakesa nelapamoe. Ani nelapamoa yana ma mopale
vaya'moki yuna hesaya ya nelapamea ya'kana noheanaki
havi lapaipa lapa'kesa afitapa koli oheo.
28 'Lapatale'na ute'na lapa'kaeyate ete'na ekauve.' hu'na
lahapapai'noa ke ako afi'nae. Nakaeyafe lapaipafati nela-
hapaininana Afo'nimo'a nakaseno ala hu'nea yafe Afo'nimo
mai'neateka ukefe hisoa yana amuse hanine.
29 Lapatale'na visoa afina afitetapa lapaipafi malesaya
yafe meni afina visoa yafe lahapa'nepauve.
30 Sata'a ma mopale kava ve'ka makale'a ekefe ne-
heanake'na nakaeya mako'ae ke ohukoe. Sata lo'kiya'amo'a
nakaeya nao'kase'neanaki Afo'nimo'a nahapai'nea kava
hu'na falikoe.
31 Nakaeya Afo'nimofe naipafati ne'nahaiya kavana ma
mopale vaya'moki afisaya yafe Afo'nimo'a nahapai'nea kava
nehoe. Hai'a nehuki ako viketao." nehe.

15

Yisasi'a "Nakaeya lamake alakamo nofi mai'noe." nehe.

1 Yisasi'a inake nehe nakaeya lamake alakamo nofi
mai'nokeno Afo'nimo'a ani alaka nofi hoyamo afo'amo
mai'ne.

2 Akaeya mi'ko nakaeyate a'kama'nea nofi a'kopamo'a
alaka'a no'aeyana yakeno ne'atale. Inaki kanale'ya huno
alaka aeya a'kopama'a mako'ae kanale'ya huno nesu yate
alaka aeseafene nehuno ai'a alino hakalo hu'ne.
3 Lapa'kaeya ako lahapapai'noa kemo'a ako alino hakalo
hiketapa kanale'ya hutapa mako honi'ya yatapi o'male vaya
mai'nae.
4 Lapa'kaeya nakaeyate kamatapa maisake'na nakaeya'ae
ani kava hu'na lapa'kaeya'ae kama'na maikoe. Mako nofi
alaka nofi'mo a'kopamo'a nofi'ale a'kamano ohaneseana
ne'ya'a ali o'atekaiye. Ani kava hutapa lapa'kaeya'ae
nakaeyate kamatapa alaki hutapa o'maisayana ne'ya'a ali
o'atekae.
5 Nakaeya nofi'mo yosa'a mai'noketapa lapa'kaeya
a'kopa'a'ni mai'nae. Nakaeyate kamano mai'nike'na akaey-
ate kama'na mai'noa ve'kamo'a alaka'a nesu yate ne'aeye.
Inaki lapa'kaeya natalesayana alaki lamake hutapa mako
akufa kanale kava ohukae.
6 Mako vaya'moki nakaeya'ae mai'a ohapaisayana alaka'a
o'aeya a'kopakana hu'a hataka hutale'nisake'a vaikae. Vaite-
sake'a ani a'kopayaka ali'a anupa hute'a atafi yaka hu'a
katalekae.
7 Lapa'kaeya nakaeyate maitapa hapai'nisakeno nakaeya
kemo'a lapa'kaeyapi hane'nisiketapa lahapau'nisea yafe
nafikesayana afa'a lapamikoe.
8 Lapa'kaeya lusiya hutapa alaka'a aesayana Afo'nimo'a
ala aki hanekaiye. Hanesea yafenaketapa lapa'kaeya
nakaeya ke ne'afea vaya maikae.
9 Afo'nimo'a nakaeyafe hau ayamopafati nehaiya kava
hu'na lapa'kaeyafe ani kava hu'na nahau nayamopafati
nahau'ne. Nahau nayamopafati nahau'nea vaya'nimokitapa
nakaeya nahau nayamopafati ne'nahaiya aku'ainaka
maiyo.
10 Nakaeya Afo'nimo'a hu'nea ke afi'na a'kame male'noa
yafe Afo'nimo'a nakaeyafe hau ayamopafati nehaiya
aku'ainaka ne'mauve. Mai'noketapa lapa'kaeya ani kava
hutapa hu'noa ke afitapa a'kame malesake'na lapa'kaeya'ae
nahau nayamopafati ne'nahaiya aku'ainaka maikae.
11 Nakaeya naipamo'a amuse ya hane'nea ya
lapa'kaeya lapaipafi male'na havaitelapatesoa yafe ani
ke lahapa'nepauve.
12 Nakaeya lapa'kaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiya
kava hutapa vayatapimokife lahapau lapayamopafati la-
hapaisike'a ani kava hu'a apa'kaeya'ae lapa'kaeyafe ha-
pau apayamopafati hapaino hu'na ke male male'noa ke
ne'maloe.

13 Mako ve'kamo'a vaya'amofe “Kakaeya kakufa ali'na
katisoa yafe nakaeya kakaeyatefe falikoe.” huteno faliseana
mi'ko vaya'moki hapau apayamopafati nehapaiya kavana
apa'kasekaiye.
14 Nakaeya hu'noa ke a'kame malesayana nakai'ni vaya
maikae.
15 Nakaeya lapa'kaeyafe “Ali'ya vaya'ni mai'nae.” hu'na
mako'ae ohukoe. Mako ali'ya ve'kamo'a kava ve'ka'amo
ali'ya alea aepa'a o'ake'nea'maki nakaeya mi'ko ya
Afo'nimo'a nahapai'nea ke ako lahapapai'noa yafe “Ali'ya
vaya'ni mai'nae.” ohukoanaki ako lahapapai'noa yafe
“Lapa'kaeya vaya'ni mai'nae.” hu'na nehoe.
16 Lapa'kaeya nakaeya naketapa le'kanapai
o'nate'naya'maki nakaeya hokote'na lapa'kaeya utapa
Anumaya Koti haisea kava hisaya yapati ne'ya'a alitapa fole
aisayana akola hanesea yafe lapa'ke'na ako le'kanapaite'na
hulapate'noe. Hulapate'noketapa nakaeyafe ne'afitapa
nakaeya nakile Afo'nimoteka mako yafe afikesayana mi'ko
ani afikesaya yana lapamike.
17 Nahau'nea kavafe inake hu'na ke male male'noa ke
ne'maloe vayatapimokife lahapau lapayamopafati laha-
painake'a ani kava hu'a lapa'kaeyafe hapau apayamopafati
hapaino.

“Ma mopale vaya'moki kame ya hulapatekae.” hu'ne.

18 Ma mopale yafe apa'kufa ali'a nehaiya vaya'moki
lapa'kaeya kame ya hulapatesaketapaena lapa'kesamo'a
hao hinaketapa afeo hokote'a nakaeya ani kava hu'a kame
ya hunate'nae.
19 Lapa'kaeya ma mopale vaya'kana hutapa mai'nininana
mani mopale vaya'moki hapau apayamopafati lapa'kaeyafe
hapainina'maki nakaeya ma mopale vayapati lapa'ke'na
le'kanapaimale'noa yafe lapa'kaeya mopale vaya'kana vaya
o'mai'nae. Ani yafe ma mopale yafe apa'kufa ali'a nehaiya
vaya'moki kame ya hunelapatae.
20 Nakaeya inake hu'na ako lahapapai'noe “Ali'ya
ve'kamo'a kava ve'ka'a ao'kase'ne.” Ani hu'noa ke lapa'kesa
afitapa hao heo. Mako vaya'moki nakaeya lapa'kaeya kava
ve'katapi ali'a haviya hunate'naya ya hu'a lapa'kaeya ani
kava hu'a ali'ya vaya'ni'ae ali'a haviya hulapatekaya'maki
mako vaya'moki nakaeya ke afi'a a'kame male'nisayana
lapa'kaeya ke'ae ani kava hu'a afi'a a'kame malekae.
21 Hunate'nea ve'kae afi'a alakepa hu'a o'afi'naya yafe
lapa'kaeya nakaeya vaya mai'naya yafe ani kava hulap-
atekae.

22 Nakaeya e'na ke hapa'opauninana apa'kaeya hao'otake kavana ohanine. Afa'a ako e'na hapapai'noa'maki hao'otake ya hu'naya yafe ete'a ke hisaya ke'api o'male'ne.
23 Nakaeya kame ya hunate'naya vaya'moki Afo'nimo'ae kame ya hute'nae.
24 Nakaeya apa'kaeyapi mai'ne'na mako vaya o'ake'naya lo'kiya kava ohininana hao'otake kavana ohanina'maki ako alo huke'a akete'a nakaeya'ae Afo'nimo'ae kame ya hunela'atae.
25 Apa'kaeya ke male male'nea ke kamale'naya kemo'a nakaeyafe inake hu'ne "Hao'otake kava ohu'ninake'a kame ya hune'natae." hu'a kamale'nayane. Ani ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe hisea yafe nakaeya kame ya hunate'nae.
26 Lapaya hu ve'ka Afo'nimotekati hutesoa ve'ka lamake'ake ke hisea ve'ka Fate Akufa Avamuna Afo'nimotekati hutesukeno eseana nakaeyafe ke lahapapaike.
27 Lahapapaikeanaketapa nakaeya ali'ya aepa he'na ali'noa afina lapa'kaeya nakaeya'ae ako mai'nayanaketapa nakaeyafe mi'ko vayana ke hapapaikae.

16

1 Yisasi'a inake nehe nakaeyafe lapaipafi afitapa male'nayateti ataletapa o'visaya yafe mani ke lahapapai'noe.
2 Apa'kaeya lapa'kaeya lapavale'a mono nopati laha-pafaitalekae. Ani kana esea afina mako vaya'moki lapa'kaeya nelahapa'a ma apa'kesa afikae "Mani kava nehunana Anumaya Koti a'kame ne'malone." hu'a hukae.
3 Afo'nimo'ae nakaeya'ae apaipa ola'ami'naya yafe ani kavana hulapatekae.

Fate Akufa Avamu'mo ali'yafe hapa'nepaiye.

4 Ani kana eno va'yi hisea afina lahapapai'noa kemo'a lapa'kesa alino hao hinaketapa afitapa alakepa hisaya yafe meni ani ke lahapapai'noe. Mani ke hokote afina lapa'kaeya'ae mai'noa yafe a'ke'ainaka lahapa'opai'noane.
5 Lahapa'opai'noa'maki meni hunateke'na e'noa ve'kamoteka ukoanaketapa mako ve'kamoka nakaeyafe "Hana'ale ne'vane?" hutapa nafio'ke'nae.
6 Nafio'ketapa nakaeya lahapa'nepauva ke lahapau nehae.
7 Lahapau nehake'na alaki lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeya o'visoana lapaya hu ve'ka o'mekaiye. O'mekaiyanake'na nakaeya ute'na lapaya hisea ve'ka

lapa'kaeyate hutesukeno eseana kanale lapa'kaeya lapaya huke.
8 Lapaya hu ve'ka eseana mi'ko ma mopale vayana hao'otake ya hu'naya aepa'ae fatako kava hu'naya aepa'ae Anumaya Koti'a kake hupatesea ya'mo aepa'ae huno fole ainake'a afikae.
9 Hao'otake ya'mo aepa'ae lapaya hu ve'kamo'a inake huke "Yisasife afitapa lapaipafi no'malaya yafe hao'otake yatapi hane'ne."
10 Nakaeya Afo'nimo mai'neateka ako visuketapa nakaeya mako'ae o'nakesaya yafe fatako kava hu ya'mo aepa'a lapaya hu ve'kamo'a huno fole ainaketapa afikae.
11 Satana ma mopale kava ve'ka Anumaya Koti'a kake ako hute'nea yafe lapaya hu ve'kamo'a Anumaya Koti'a kake hupatesea ya'mo aepa'a fole ainaketapa afikae.
12 Nakaeya lusi ke lahapapaikoa'maki kana'ake hea yafe lapa'kaeya afitapa alakepa hutapa o'afikae.
13 Lamake ke nehea ve'ka Anumaya Koti Avamu'a eseana akai'alekati mi'ko Anumaya Koti lamake ke'a lapavelike. Akai'a aipa akesafati ke ohukeanaki ne'afea ke'ae henaka esea ya'mo ke'ae lahapapaike.
14 Ani ve'kamo'a nakaeya hu'noa ke lahapapaisike'a naki'ni lusiya hutapa alitapa asaka hukae.
15 Mi'ko Afo'nimo'a male'nea ya'a nakai'ni ya'ake hamale'ne. Ina kava hu'nea yafe ani ke hu'noe "Fate Akufa Avamu'amo'a amisoa ke alino lahapapaike." hu'na hu'noe.

Yisasi'a "Afo'nimoteka ukoe." nehe.

16 "Aise kana'a nakaeya mako'ae o'nakekaya'maki aise kana'a maiketapa etetapa nakekae." nehe.
17 Nehike'a mako akaeya ke ne'afea anaka'moki mako anaka'aife inake hae "Mani kemo aepa'amo'a hana'ya hu'ne? 'Aise kana'a nakaeya mako'ae o'nakekaya'maki aise kana'a maiketapa etetapa nakekae.' nehuno 'Afo'nimoteka visoa yafe nehoe.' huno nehiketa aepa'a no'afune.
18 'Aise kana'ae.' heana aepa'a na'yane huno'ae nehe? Lakaeya akaeya hea ke no'afune." hu'a huke afike nehae.
19 Nehakeno afikekefe haya ke Yisasi'a aipafi maleno afiteno inake he "Hu'noa ke 'Aise kana'a nakaeya o'nakekaya'maki etetapa aise kana'a maiketapa nakekae.' hu'na hoa ke lapa'kaeya lapa'kaitapi ani kemo aepa'aena hutapa uteta nehafe?
20 Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya lapatale'na visoa yafe avi alekaya'maki ma mopale vaya'moki amuse hukae. Hokotetapa lahapau hukaya'maki henaka'a lahapau hu ya'mo'a amuse ya hapakaiye.

21 A'mo'a mafa'ne alitesea kana aupa nehikeno akufa akafu kisea kana va'yi hu'nea yafe aipa kana nehe. Aipa kana nehea'maki mafa'ne ako alitetekeno ‘Mafa'ne ako alitoe.’ huno amuse huno akufa akafu ki'nea yana ako ake'ne'kane.
22 Ani kava'mo'a lapa'kaeyapi'ae hane'ne. Meni lapa'kaeya'ae lapaipa kana nelahapaiyanake'na ete'na lapa'kesukeno lapaipafina amuse ya'mo'a havaitekaiye. Havaitesikeno mako ve'kamo'a ani amuse yana lahapa'ofalekaiye.
23 Ani kana eno va'yi hiseana lapa'kaeya nakaeyafe mako yafe nafio'kekae. Lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeyafe afitapa naki atapa mako yafe Afo'nimoteka afikesayana mi'ko afikesaya yana afa'a lapamike.
24 A'ke'ainaka'ae meni'ae nakaeyafe afitapa naki atapa mako'ke yafe Afo'nimoteka afio'ke'nae. Amuse yatapimo'a lapaipafina havaitese hutapaena nakaeyafe nafikeke'na lapamino.

Yisasi'a ma mopafi au'ava yana akaseno kava alino mai'ne.
25 Mani ke avoya ke humale'na lahapa'nepauvanake'na henaka'a ani avoya ke mako'ae ohukoanake'na Afo'nimofe hu'na fole ai'na lahapapaikoe.
26-27 Hu'na fole aisuketapa ani afina nakaeya nakile afikekayanaki nakaeya lapa'kaeyafe Afo'nimona afikekauve hu'na nohoa'maki lapa'kaeya nakaeyafe lapaipafati nela-hapaiya yafe Afo'nimo'a lapa'kaeyafe aipafati nehainekeno afikesaya yana akai'a lapamike. Nakaeya Anumaya Kotitekati e'noa ke afitapa lapaipafi ne'malaya yafe Afo'nimo'a lapa'kaeyafe aipafati nehaiye.
28 Nakaeya Afo'nimotekati ma mopafi e'noe. Meni nakaeya mani mopa atale'na Afo'nimoteka ukefe nehoe.” nehe.
29 Nehike'a akaeya ke ne'afea vaya'moki inake hae “Ako avoya kefati meni nohanaki mani ke hu'ka fole ai'ka nehane.
30 Meni lakaeya afunana kakaeya mi'ko yana afi'nane. Mi'ko vaya'moki apaipafi afi'naya ya afi'nanaki mako'ke ve'kamo'a mako yafe kafio'kese. Mi'ko yana afi'nana ke lakaeya kakaeyafe ‘Anumaya Kotitekati e'nane.’ huta laipafi afita male'none.” hu'a nehae.
31 Nehakeno Yisasi'a inake nehe “Meni lapa'kaeya afitapa lapaipafi maletapa lapaipa ne'namife?
32 Afeo mako kana makale'a ekefe neheana ako eno va'yi hu'ne. Ani kanafina mako'ke mako'ke'mokitapa nataletapa

no kumatapile uteta hukae. Nataletapa visake'na nakai'nike maikoa'maki Afo'nimo'a nakaeya'ae maike.

33 Lapa'ku'a namitetapa lapaipa falu hutapa vase hutapa maisaya yafe ani ke lahapapai'noe. Ma mopale maikayanakeno mako kana'ake ya fole aikeanaki koli oheo. Nakaeya ma mopafi au'ava yana ako akase'na kava ya ali'na yakai'noe.”

17

Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka hapa'maesea yafe Anumayamoteka ke huno afine'ke.

1 Yisasi'a ani ke huno hano huteno ko'ku'napaka aulu neheno Anumayamoteka inake huno ke nehe Afo'nimoka falisoa kana'a ako va'yi hike'na mafa'ne'kamo'na kaki ali'na asaka hisoa yafe falite'na heti'na kakaeyate haisuke'ka ala naki'ae lo'kiya'ni'ae mafa'ne'kamo'na nameo. Namisanake'na kakaeya kaki hanale ali'na asaka hukoe.

2 Mafa'ne'kamo'na mi'ko nami'nana vaya akola maike maike hisaya apavamu ne'apami'na mi'ko vayate kava yakaisoa lo'kiya'ka ako nami'nane.

3 Anumaya Kotika kakai'kake lo'kiya ve'ka lamake ve'ka mako'ke'ake Anumaya Kotika mai'nane hu'a vaya'moki kakaeyafe ako afi'a alakepa hute'a hute'nana ve'ka Yisasife vaya apa'ku apame alino kati ve'ka ko'ku'napakati e'nea ve'ka mai'ne hu'a afi'a alakepa hu'naya yafe maike maike hu apavamu alikae.

4 Nami'nana ali'yana ako ali'na avaya a'noa yafe ma mopale kaki'ka ali'na asaka humale'noe.

5 Humale'noanaki Afo'nimoka meni afina kakaeya kamete mai'nisuke'ka fate akufa ano halesea lo'kiya'ni nameo. Ma mopa alo ohu'nana afina kakaeya'ae mai'noanake'na fate akufa ano hale lo'kiya'ni hane'nike'na mai'noanaki meni ani ya hu'ka ani akufa ano hale lo'kiya'ni nameo.

6 Ma mopafi vayapati apavale'ka nami'nana vaya'aitena aepa'a'ka hu'na fole ai'na ako hapapai'noe. Ani vaya'moki kakai'ka vaya'yakake'ka apavale'ka nakaeya nami'nane. Nami'nanake'a ani vaya'moki kakaeya ke'kalena a'kame ne'malae.

7-8 Nami'nana ke ako apami'noke'a ako atafa hu'a afi'a alakepa huli'ne'a nakaeya kakaeyatekati e'noa yafe afi'a alakepa huli'ne'a kakaeya hunatanake'na e'noa yafe afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a nami'nae. Apaipafi male'naya yafe mi'ko nami'nana yana kakaeyatekati'ke e'ne hu'a meni afi'nae.

9 Apa'kaeya hapa'maesane hu'na Afo'nimokaleka ke
hu'na kafine'koe. Ma mopale yafe apa'kufa ali'a nehaiya
vayafe Afo'nimokaleka meni kafi no'koa'maki kakai'ka
apavale'ka nami'nana vaya'yaka kakai'ka vaya mai'naya
yafe nami'nana vaya hapa'maesana yafe kafi ne'koe.
10 Mi'ko nakaeya vayana kakaeya vaya'akene. Mi'ko
kakaeya vayana ani kava hu'a nakaeya vaya'ake mai'ne'a
apaipa nami'naya vaya'nimoki nakaeya naki ali'a asaka
hu'nae.
11 Ali'a asaka hu'nake'na meni ma mopa atale'na kakaey-
ate ukoanaki nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya vayana
ma mopafi maikayanaki Afo'nimoka fate akufa Afo'nimoka
kakai'ka nami'nana kakile hane'nea lo'kiya'kaleti yakaipate-
sanana la'akaeya mako'kepi mai'no'a avamete mai'no'a ya
hu'a apa'kaeya'ae mako'ke kate male'a mako'ke'a maisae.
12 Nakaeya apa'kaeya'ae lo'ka'na mai'noa afina kakaeya
nami'nana kakile hane'nea lo'kiyaleti yakaipate'nokeno
mako'ke ve'ka hani yapi leke leke nehea atafi o'ukea'maki
Anumaya Koti ke kamale'naya kemo'a fole aino ne'ya'a
alitesikeno lamake hisea yafe ani hani yapi leke leke nehea
atafi visea ve'ka Yutasi'a akai'ake uke.
13 Meni kakaeyateka ete'na ekauvanaki nakaeya nehoa
amuse ya'mo'a apa'kaeya apaipafi havaitesea yafe ma
mopale mai'ne'na mani ke hapa'nepauve.
14 Hapa'nepai'na kakaeya ke ako apami'noki nakaeya ma
mopale vaya'kana ve'ka o'mai'na fate naku name'ae ve'ka
mai'noke'a apa'kaeya'ae nakaeya'kana hu'a ma mopale
vaya'kana vaya o'mai'a fate apa'ku apame'ae vaya mai'naya
yafe ma mopafi ve a'nemoki apa'kaeyafe apaipa kafa
hepate'a kame ya hupate'nae.
15 Kame ya hupate'naki nakaeya vaya'ni “Ma mopafati
apavale'ka asaka ho.” hu'nae kafi no'koanaki Sata'a ano
apavataka hu yafe “Yakaipate'ka apa'kufa ali'ka katike'a
apa'kufaena kava hu'a maisae.” hu'naefe kafi ne'koe.
16 Nakaeya ma mopafi vaya'kana ve'ka o'mai'na alu naku
name'ae ve'ka mai'noke'a apa'kaeya nakaeya'kana hu'a ma
mopafi vaya'kana vaya o'mai'a alu apa'ku apame'ae vaya
mai'nae.
17 Mai'nayanaki kakaeya'ka lamake'ake keleti fate akufa
vaya maisaya apaipa apa'kesa apameo. Kakaeya hu'nana
kemo'a lamake ke'ake nehe.
18 Kakaeya nakaeya hunatanake'na ma mopafi vaya'ai
folakapi e'noana nakaeya ani kava hu'na mopale vaya'ai
folakapi u'a maisae hu'na hupate'noe.
19 Hupate'noanake'a apa'kaeya lamake'ake keleti fate
akufa vaya maisaya apaipa apa'kesa afisaya yafe nakaeya

fate akufa ve'ka maisoa naipa nakesa ne'afoe.

20 Nakaeya'ae mai'naya vaya'ake hapa'maesana yafe kafi no'koa'maki apa'kaeya hisaya keleti nakaeyafe afi'a apaipafi malesaya vaya'aefe kafine'koe.

21 Afo'nimoka inake hu'na kafine'koe mi'ko nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya vayana mako'ke apaipale maisae. Mi'ko mopale ve a'nemoki kakaeya hunate'nanake'na e'noa yafe afi'a apaipafi malesaya yafe la'akaeya mai'no'a kava hu'a mako'ke apaipale maisae. Kakaeya nakaeyapi ne'mainake'na nakaeya kakaeyapi mauketa'a hu'no'a kava hu'a la'akaeyapi maisaketa mako'ke laipale maisune.

22 La'akaeya mako'ke la'aipa la'akesale mau'a kava hu'a mako'ke apaipa apa'kesale maisaya yafe ano halesea lo'kiya'ni nami'nana lo'kiya yana ako apami'noe.

23 Apa'kaeya mako'ke apaipa apa'kesale mai'a alakepa hisaya yafe nakaeya apa'kaeyapi mauke'ka kakaeya nakaeyapi mai'nane. Nakaeyafe kahau kayamopafati kahau'nike'ka ani kava hu'ka ma mopale vaya'aife kahau kayamopafati kahau'nea ya'ae hunatanake'na e'noa ya'aefe mi'ko mopale vaya'moki afisaya yafe kakaeya ke afi'naya vayana mako'ke apaipa apa'kesale maisae.

24 Afo'nimoka ma mopa alo ohu'ne'ka nakaeyafe kahau kayamopafati kahaike'ka nami'nana fate akufa ano hale lo'kiya'ni kakaeya apavale'ka nami'nana vayana maisoa kumatena nakaeya'ae mai'ne'a akesae hu'nae nehoe.

25 Afo'nimoka hao'otake kava hu ya'ka o'male Afo'nimoka ma mopale yafe apa'kufa ali'a hai vayana kakaeyafe o'afi'nayanaki nakaeya ako kakaeyafe afi'noke'a ma mai'naya vaya'moki nakaeya hunatanake'na e'noa yana ako afi'nae.

26 Nakaeya apa'kaeya apa'ku'ainaka maisoa yafe aepa'a'ka ako hapapai'noe. Nakaeyafe kahau kayamopafati kahau'nea ya apa'kaeya apaipafi malesana yafe aepa'a'ka hu'na fole ai'na hapapai'noa'maki mako'ae hapapaikoe huno hu'ne.

18

Yisasina atafa hu'a nofi hute'nae.

1 Yisasi'a ani ke Anumayamoteka ke huno afikeno akaeya ke ne'afea anaka'ae hatilavi'a mako otufi u'nae. Ani otumo aki'a Kitaloni. Ani li falika mako olivi yosa ha'kalemale'naya hoya hane'nike'a Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae ani hoyafi hai'nae.

2 Hai'naya'maki Yutasi'a Yisasina avaleno kame vaya'amoki apayapi atesea ve'kamo'a ani hoya ake'neane.

Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae ani hoyafi ali'a atalu
hu'a ne'maiya hoyafinakeno Yutasi'a ake'neane.
3 Ake'neatenakeno Yutasi'a uno ala mono nopi kava
vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'aite'ae vikeno mono
nopi ati vaya'ae mako ati vaya'ae ne'apavaleno ani hoyafi
ata kani'ae lamu kani'ae ala hisaya ati keve'ae ali'ne'a e'nae.
4 Yisasi'a mi'ko akaeya akufale fole aikefe nehea yana ako
aketeno uno hapau'aleti inake huno apafine'ke "Lapa'kaeya
nalafe kahau ne'ae?" nehe.
5 Nehike'a anona'a ke'ale inake nehae "Yisasi'a Nasaleti
kumateti ve'kae eta kahau ne'aone." hu'a nehae. Nehakeno
Yisasi'a inake nehe "Ma nakaeya'ke mai'noafe'mune." huno
nehikeno Yutasi'a avaleno kame vaya'ai apayapi atekefe
nehea ve'ka ani vaya'ae mai'ne.
6 Mai'nikeno Yisasi'a "Nakaeya ma mai'noafe'mune." ne-
hike'a apa'kamelakati la'ka'ka ai'a asakau'a ai'nae.
7 Asakau'a ai'nakeno Yisasi'a halate mako'ae inake huno
apafine'ke "Lapa'kaeya nalafe kahau ne'ae?" huno hike'a
anona'a ke'ale inake nehae "Yisasi'a Nasaleti kumateti
ve'kae eta kahau ne'aone." hu'a nehae.
8 Nehakeno Yisasi'a anona'a ke'apile inake nehe "Ma
nakaeyafe'mune hu'na ako lahapapai'noe. Lapa'kaeya
nakaeyafe kahau ne'atapaena ma vaya'kona apataleke'a
ete'a veo." nehe.
9 Yisasi'a ako hokoteno hu'nea ke inake hu'ne "Nami'nana
vayapati mako'ke'a o'atale'noe." hu'ne. Ani hu'nea kemo'a
fole aino lamake huno ne'ya'a alitesea yafe Yisasi'a "Ap-
ataleke'a veo." nehe.
10 Nehikeno Saimoni Pita'a sasu'me aliteno mai'neateti
ani sasu'me ku'afati avayu humaleno ala mono nopi
kava ve'kamo ali'ya ve'kamo aya lamaka aupalika akesa
aepa'afati heno hataka hutalekeno mopafi asaka hulavi'ne.
Ani ali'ya ve'kamo aki'a Mala'kasi'ae.
11 Ina kava nehikeno Yisasi'a Pitafe inake nehe
"Sasu'me'ka halate ali'ka ku'afi aiyo. Na kava nehane?
Ko nakufa'ae naku name'ae nakafu kisea ya'mo'a atu'ake
nehea li'kana nehikeno afa'a ani li hane'nea ke'ayona
Afo'nimo'a nami'nea'maki nakaeyafe 'O'nese.' hu'kae
nehape?" nehe.

Yisasina Anasite avale'a ne'vae.

12 Nehike'a kame hu ati vaya'ae ala kava ve'ka'api'ae mono
nopi ati vaya'ae Yisasina atafa hu'a ayate nofi kite'nae.
13 Nofi kitete'a hokote'a Anasite avale'a ne'vae. Anasi'a
Kaiyafasi a'amo afo'amo'a mai'neanakeno Kaiyafasi'a ani
kafufi ala mono nopi hokote kava ve'ka mai'nea kanalene.
14 Kaiyafasi'a Yuta vaya'aife inake huno hapapai'ne "Mako
ve'ka mi'ko vaya'aite falise." hu'ne.

Pita'a Yisasife "O'ake'noa ve'kae." nehe.

15 Saimoni Pita'ae mako Yisasi ke ne'afea ve'ka'ae Yisasina
a'kame ne'va'akeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo'a
ani Yisasi ke ne'afea ve'ka ako ake'nea ve'kakeno ala mono
nopi hokote kava ve'kamo keki'ya vekofi Yisasi'ae lo'kano
hai'ne.
16 Haitekeno Pita'a ma'aileka kipate hetino mai'nikeno ani
Yisasi ke ne'afea ve'kamo'a uno kipate yakai'nea a'mafa'ne
ke hapaiteno Pitana avaleno atekeno mai'ne.
17 Mai'nikeno ani kipate yakai'nea a'mafa'nemo'a Pitafe
inake he "Kakaeya'ae ma ve'kamo ke ne'afina ve'ka
mai'nape?" huno afine'kekeno Pita'a inake hu'ne "Nakaeya
ani ve'ka o'mai'noe." nehe.
18 Nehikeno yasimo huteno lusi lanitani hike'a ali'ya
vaya'ae mono nopi ati vaya'ae ata kate'a lusi yasi hike'a
heti'a lota hu'a mai'nakeno Pita'a apa'kaeya'ae atale hetino
akufa lota nehe.

Ala mono nopi hokote kava ne'mo'a Yisasina kake hute'ne.

19 Ala mono nopi hokote kava ve'kamo'a Yisasife inake
huno afine'ke "Kakaeya ke ne'afea anaka'ae kakaeya hu'ka
apaveli'nana ke'ae nahapaiyo." huno afine'ke.
20 Afine'kekeno Yisasi'a ke'ale inake he "Nakaeya mi'ko
ve a'ne'ai apaulakale mono ke hapapai'noana mi'ko afina
Yuta vaya atalu hu'naya mono nopi'ae ala mono nopi'ae
mi'ko ke hu'noa'maki fala'ki yapaka u'na mako kesi ke alaki
hapa'opai'noe.
21 Na kava hike'ka nafine'kane? Nakaeya ke nehuke'a
afi'naya vaya'aife hapapai'noa ke apafiko. Nakaeya hu'noa
ke afi'nae." nehe.
22 Nehikeno mako anile hetino mai'nea ati ve'kamo'a
Yisasi aukosafi ne'amakino inake he "Kakaeya ala mono
nopi hokote kava ve'kamo kele nakalu hukape?" nehe.
23 Nehikeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake he "Nakaeya
mako hao'otake ke hu'nisuke'kaena kakaeya ani hao'otake
ke hu'nisoa ke ete'ka hu'ka fole ainato. Inaki nakaeya
lamake ke hu'nisoana na'ya hike'ka ne'namakine?" hu'ne.
24 Nehike'a nofi kitete'a Anasi'a ala mono nopi hokote
kava ve'ka Kaiyafasiteka huteke'a avale'a ne'vae.

Pita'a mako'ae Yisasife "O'ake'noa ve'ka mai'ne." nehe.

25 Ne'vakeno Saimoni Pita'a atale lota huno mai'nike'a
inake hu'a nehae "Kakaeya'ae ani ve'kamo ke ne'afina ve'ka
mai'nape?" hu'a nehakeno Pita'a make he "He'e ani ve'ka
nakaeya o'mai'noe." nehe.
26 Nehikeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo ali'ya
ve'kamo'a Pita'a akesa heno hataka hu'nea ve'kamo

vaya'amo'a inake nehe “Lamake kakaeya Yisasi'ae hoyafi
mai'nanake'na kake'noane.” nehe.
27 Nehikeno Pita'a mako'ae inake hu'ne “Nakaeya
o'nake'nane.” nehikeno ko'kolemo'a makale'a ake ai'ne.

Yisasi'a Pailatite heti'ne.

28 Natepi Yisasina Kaiyafasi nopati avale'a ala Lomu
kamani kava ve'kamo kake hupate note avale'a u'nae. Yuta
vaya'ai mono ke'apimo'a inake hu'ne afa vaya'ae lo'katapa
maisayana apa'kaeya kava hutapa hao'otake vaya mai'naya
yafe ala emu ne'yana o'nekae huno hu'nea yafe Yuta
vaya'moki ani ala emu ne'yana nesaya yafe ani nopi ohai'a
ma'aileka mai'nae.
29 Kumateka mai'nakeno Pailati'a ala Lomu kamani kava
ve'kamo'a apa'kaeya mai'nayate eno inake huno apafine'ke
“Lapa'kaeya na'yane keleti mani ve'ka kake hutekefe ne-
hae?” nehe.
30 Hike'a anona'a ke'ale inake hu'a hapai'nae “Mani ve'ka
hao'otake kava ohu ve'ka mai'nininana ma kava huta
kakaeyate avalelita o'menine.” hu'a nehae.
31 Nehakeno Pailati'a eteno inake huno hapapai'ne
“Lapa'kaitapi yanaki lapa'kaeya avaletapa mono ketapileti
kake huteo.” nehe. Nehike'a Yuta vaya'moki inake hu'a
hu'nae “Kakaeya kamanimoka ke male male'nana kemo'a
‘Mako ve'ka hatapa ofaleo.’ hu'ka lakaeyafe nehane.” hu'a
nehae.
32 A'ke'ainaka Yisasi'a “Falikoe.” nehuno inake hu'ne
“Yofo yosale nahaesake'na falikoe.” hu'ne. Lomu kamani
vaya'moki mako ve'ka hakefe yofo yosale asaikeno fali'ne.
Yisasi'a hu'nea kemo'a fole aino ne'ya'a alitekeno lamake
hisea yafe Yuta vaya'yakamoki ani ke nehae.
33 Ani ke hakeno Pailati'a ataleno kake hune'apatea
nopaka haiteno Yisasife ke hikeno vikeno inake huno
afine'ke “Kakaeya Yuta vaya'aipi ala yahauve ve'ka
mai'nape?” huno afine'ke.
34 Afine'kekeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake he “Kakaeya
kaipa kakesafati mani ke nehapi mako vaya'moki inani
akufa ke nakaeyafe kahapaike'kae nehane?” huno afine'ke.
35 Afine'kekeno Pailati'a anona'a ke'ale inake huno
afine'ke “Nakaeya Yuta ve'ka mai'nofi? Kakai'ka nofi
vaya'ae ala mono nopi kava vaya'ae kavale'a nakaey-
ate ne'ayana kakaeya na hao'otake kava hu'nane hu'na
kafine'koe?” nehe.
36 Afine'kekeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake he “Nakaeya
kava yakaisoa kumana ma mopafi o'male'ne. Inaki
ma mopafi kava yakaisoa kuma'ni hane'nininana ali'ya
vaya'nimoki heti'a la hinina'maki nakaeya navale'a Yuta
vaya'ai apayapina ma kava hu'a o'natanina'maki nakaeya

kava yakaisoa kuma'ni ma mopafi o'male'nea yafe Yuta
vaya'moki apayapi navale'a nate'nae." nehe.
37 Nehikeno Pailati'a akaeyafe inake nehe "Ala kava ve'ka
mai'noe hu'ka nehape?" nehikeno Yisasi'a anona'a ke'ale
inake he "Kakaeya nakaeyafe 'Ala kava ne mai'nane.' hu'ka
hana ke lamake nehane. Nakaeya lamake ke hu'na fole
aisoa yafe ita'nimo'a alinate'ne. Lamake ke hu'na fole aisoa
yafe ma mopafi e'noana lamake ke afi'a apaipafi male'naya
vaya'moki nakaeya nehoa ke ne'afe." nehe.
38 Nehikeno Pailati'a Yisasife inake nehe "Ani lamake ke
na akufa ke hane'ne?" nehe.

Yisasife "Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino." hu'a nehae.

Pailati'a hatilavino kumateka uno Yuta vaya'aife inake
huno hapapai'ne "Hao'otake kava hu'nea yana kahau ao-
vana o'ake'noe.
39 O'ake'noa'maki lapa'kaeya mi'ko ala emu ki afina
nafikake'na mako ve'ka nofi nopati afa'a avale'na
lapami'noanaki lapa'kaeya meni nalafe nelahapaiye?
Yuta vaya'mokitapa yahauve ve'ka afa'a atalesukeno
lapa'kaeyateka visife?" huno apafine'ke.
40 Apafikeke'a ala kefati inake hu'a hu'nae "Akaeya
ne'atale'ka Palapasina avale'ka lamisane." hu'a nehu'a
"Palapasi'kene Palapasi'kene." hu'a nehae. Ani Palapasi'a
ala kumate vaya'aife inake he "Kamani vaya'ae la hiketao."
huno hu'nea ve'ka mai'nike'a akaeyafe ani ke nehae.

19

1 Pailati'a Yisasina avaleno "Nofi kayoteti sefu ameo."
huno hapapaike'a sefu ami'nae.
2-3 Sefu amite'a kame vaya'moki aufe nofiteti ali'a kalaki'a
ka'kolita alo hute'a akenopale vaite'nae. Vaitete'a ala kava
ve'kamo haesa yatala kena havaitete'a Yisasi'a mai'neate
e'a Yisasife inake hae "Hae Yuta vaya'ai ala yahauve ve'ka
mai'nape?" nehu'a aukosafi apayateti amaki'nae.
4 Ina kava hakeno Pailati'a kumateka hatilavino ali'a atalu
hu'naya Yuta vaya'aife inake nehe "Hao'otake ya'a kahau
a'na akoana mako'ke o'maleke'na lapa'kaeya ani ke afisae
hu'na avale'na lapa'kaeyate hatilavi'na ne'oe." nehe.
5 Nehikeno Yisasi'a kumateka hatilavino e'ne. Aufe
nofiteti ali'a kalaki'a alo humale ka'kolita akenopale
hane'nikeno haesa kena havaite'naya kena'ae hatilavino
e'ne. Ekeno Pailati'a apa'kaeyafe inake nehe "Mani ve'ka
mai'niki akeo." huno hapapai'ne.
6 Hapapaike'a mono nopi kava vaya'ae ati vaya'ae Yisas-
ina akete'a ala kekefafati inake hu'a nehae "Yofo yosale nili

aitetapa asaikeno falino. Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino." hu'a nehakeno Pailati'a inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeyatapi avaletapa yofo yosale nili aitetapa asaiyo. Nakaeya kahau aovana mako hao'otake ya'a o'male'nea yafenake'na ohakauve." nehe.

7 Nehike'a Yuta vaya'moki inake hu'a hapai'nae "Yisasi'a akai'ae inake hu'ne 'Nakaeya Anumaya Koti mafa'ne'a mai'noe.' hu'ne. Hu'nikeno lakaeyapina mako ke male male'nea kemo'a inake hu'ne 'Ani ke hisea ve'ka falise.' hu'neanakeno meni Yisasi'a ani ke hu'nea yafe falise." hu'a nehae.

8 Nehakeno Pailati'a ani ke afiteno lusiya huno amo'yo ne'aiye.

9 Amo'yo ne'aikeno Pailati'a eteno kake hupate nopi haino faleno mai'neno Yisasife inake huno afine'ke "Kakaeya hanatekati e'nane." huno afine'kea'maki Yisasi'a anona'a ke'ale ha'opai'ne.

10 Ha'opaikeno Pailati'a inake huno hapai'ne "Kakaeya na'ya hike'ka nakelena no'aline? Nakaeya lo'kiya'ni'ae ve'kake'na nofi nopati katalesoe hu'naena 'Ataleo.' hu'na hisoana katalekaya'maki 'Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.' hu'na hisoana ani ya hukatekae. Kakaeya ani ke ne'afipi no'afine?" huno afine'ke.

11 Afine'kekeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake huno hapai'ne "Kakaeya Anumaya Koti'a lo'kiya'a o'kami'nininana nakaeya natafa ohanina'maki nakaeya navale'a kakaeya kayapi nate'naya vaya'ai hao'otake ya'apimo'a kakaeya hao'otake ya akaseno hao'otake ya'api ala huno hane'ne." nehe.

12 Nehikeno Pailati'a ani ke afiteno "Hana'ya hu'na atalesoe." huno ani kafe kahau ne'ayanaki Yuta vaya'moki ala kekefafati inake hu'a hu'nae "Mako'ke ve'kamo'a Yisasi'a hea kava huno akai'aena 'Nakaeya ala yahauve ve'ka mai'noe.' huno hisea ve'ka Sisa'a kava ve'katimo kame'a mai'ne. Kakaeya ani ve'ka atalesanakeno viseana kakaeya Sisa'a kava ve'katimo vaya'a o'mai'nane."

13 Nehakeno Pailati'a ani ke afiteno Yisasina avaleno hatilavino kumateka eno ala kake ne'afi ve'ka fai ne'maiya yate fai mai'ne. Ani no'mo haopaleka Yuta vaya'ai kefati aki'a Kapatae hu'a nehae. Ani no'mo haopaleka lakaiti kefati amalaku ai'a yafa male'naya haopalekae huta nehune.

14 Ani afina Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe Yuta vaya'moki apa'kesa afi emu ne'ya ki kanamo'a aupasi hike'a ali'a avatati nehakeno yakemo'a eno uno apamotule ekeno Pailati'a inake huno Yuta vaya'aife hapapai'ne "Ala kava ve'katapi akeo." nehe.

15 Nehike'a apa'kaeya ala kekefafati inake hu'a nehae
“Aote'ya'ae aote'ya'ae yofo yosale nili aitetapa asaikeno
falino.” hu'a hakeno Pailati'a inake huno hapapai'ne
“Nakaeya lapa'kaeya ala yahauve ve'katapi yofo yos-
ale asaisukeno falisife?” huno hike'a mono nopi kava
vaya'moki inake hae “Mako ala yahauve ve'kati o'mai'nifa
Sisa'a akaeya mako'ke'ake mai'ne.” hu'a nehae.
16 Nehakeno Pailati'a Yisasife “Yofo yosale nili aitetapa
asaiyo.” huno avaleno ati vaya apami'ne.

Yisasina yofo yosale nili aite'a asai'nae.

17 Yisasina avale'a u'nae. Ne'vakeno Yisasi'a akai'a nili
aite'a asaisaya yofo yosa kofino Akenopa Ayamufae hu'a aki
ne'aya kumate u'ne. Ani kuma'mo aki'a Yuta vaya'ai kefati
Kolokatae hu'a nehae.
18 Ani kumate avale'a u'a yofo yosale nili aite'a asai'nae.
Aole ve'kala'ae anaote yofo yosale aluka aluka aki'naleka
asaimale'ne'a Yisasina folaka'anifi nili aite'a asaimale'nae.
19 Asaimale'nakeno Pailati'a mako avo kano Yisasina nili
hemale'naya yofo yosale asaimale'ne. Ani avo'mo'a inake
he “Yisasi'a Nasaleti ve'kae. Yuta vaya'ai ala yahauve ve'ka
ma mai'ne.” huno kamale'ne.
20 Kamale'nike'a Yisasi'a yofo yosale asaimale'naya au-
palika ala kuma'mo haute asaimale'nake'a mi'ko Yuta
vaya'moki ani ke hapali'a ake'nae. Pailati'a aole'ae mako'ae
alu kefati kamale'nea ke Yuta vaya'ai kefati'ae Lomu vaya'ai
kefati'ae Kali'ki vaya'ai ke'ae kamale'nike'a hapali'a ake'nae.
21 Ake'nake'a Yuta vaya'ai mono nopi kava vaya'moki
Pailatife inake hae “Kakaeya ‘Yuta vaya'ai ala yahauve ve'ka
ma mai'ne.’ hu'ka o'ka'ka ma ke hu'ka kao ‘Nakaeya Yuta
vaya'aipi ala yahauve ve'ka mai'noe huno nehea ve'ka ma
mai'ne.’ hu'ka kao.” hu'a nehae.
22 Nehakeno Pailati'a inake he “Kamale'noa ke hai ka-
male'noanakeno hanese.” nehe.
23 Ati vaya'moki Yisasina yofo yosale nili aite'a
asaimalete'a kena'a aole'ae aole'ae hetama vai'a ali'nae.
Mako yatala kena'a'ae alikefe akayana ofa'kani kena mi'ko
hanalekati afeteka afa'a lavino kase'nea kenae.
24 Ofa'kani kenake'a ani ati vaya'moki kake hute'a in-
ake hae “Hatata ohuta afa'a alita kasi yo'kalokana akufa
yo'kalo nelisunakeno lakasesea'mo'a alise.” hu'a apa'kai'api
nehae. Ani kava haya kava humaletakeno Anumaya Koti
ke a'ke'ainaka kamale'naya kemo'a ako fole aino ne'ya'a
alitekeno lamake nehe. Ani a'ke'ainaka kamale'naya kemo'a
inake hu'ne
“Kena'ni fa'ko fa'ka hu'a ne'ali'a mako kena'ni yo'kalo le'a
apa'kasesea'mo'a alike.” hu'a kamale'nayane.

Kamale'nake'a ani kemo'a lamake hisea yafenake'a ati
vaya'moki ani kava nehae.
25 Nehake'a Yisasi'a asaimale'naya yofo yosamo
haute Yisasi ita'amo'ae ani a'mo ato'amo'ae heti'na'ae.
Ana'kaeya'ae Kalopasi a'mo aki'a Malia'a hamo'amo'ae
Makatala kumateti a'ae heti'a mai'nae.
26 Heti'nakeno Yisasi'a ita'amona aketeno aipafati hau'nea
ve'ka Yoni'na haute mai'no'akeno la'aketeno ita'amofe inake
nehe "Ma ana ma ve'ka kakaeya mafa'ne'ka mai'ne." nehe.
27 Huteno nakaeyafe "Mamona ita'kamo'ae." huno
hike'na nakaeya ani afina Maliana yakaitesoa yafe no'nileka
avale'na u'noe.

Yisasi'a ako fali'ne.

28 Ani ke huteno Yisasi'a inake nehe "Mi'ko ali'ya'ni ali'na
ako hano hoe." huno akesa afiteno a'ke'ainaka Anumaya
Koti ke kamale'naya kemo'a alaki fole aino lamake hisea
yafe inake he "Life ne'nahaiye." nehe.
29 Nehike'a nofi alakafati fole ai'nea lina mako kepi
havaite'nike'a mako lipi havakana ya ali'a ani lipi ate'a
kayote vaite'a ali'a asaka hu'a Yisasi avayale male'nae.
30 Malakeno Yisasi'a mayu mayu huno neteno inake he
"Afo'nimo'a nahapai'nea yana ako avaya a'noe." nehuno
ake'yamo'a ape nehuno avamu'a ne'atale.

Keveleti Yisasi haopafi ha'ne.

31 Sapati kanae ali'a avatati hisaya kanakeno eka ala Sap-
ati afina va'yi hukefe hike'a Yuta vaya'moki ani yofo yosale
hapamale'naya vaya'ai apa'kufa Sapati afina yofo yosale
hanesea yafe ohapaike'a Pailatife inake hu'a afine'kae
"Kakaeya apaiya'a ali'ka kofa hisanake'a makale falite-
saketa hipo'ya huta alita ukune." hu'a nehae.
32 Nehakeno Pailati'a ati vaya hapapaike'a u'a aole
ve'kala'ae Yisasi'ae yofo yosale asaimale'naya ve'kala
mai'na'ate e'a anaiyala ali'a kofa hu'nae.
33 Ali'a kofa hute'a Yisasiteka e'a ake'nayana ako fali'nike'a
akete'a akaeya aiya ali'a kofa ohu'nae.
34 Ali'a kofa ohu'nakeno mako ati ve'kamo'a keve'aleti
Yisasina haopafi haekeno makale'a ani keve kapati kola'ae
li'ae elino e'ne.
35 Elineke'na nakaeya Yoni'na ani kavana
ake'noanake'nae lahapa'nepauve. Lahapa'nepauva
ke lamake ke hane'neanaki afi'na alakepa hu'ne'na
lahapa'nepauvanaki lapa'kaeya'ae Yisasife afitapa lapaipafi
malesaya yafe lamake ke lahapa'nepauve.
36-37 A'ke'ainaka Anumaya Koti ke kamale'naya kemo'a
inake hu'ne

“Apa'kaeya mako ayamufa ali'a kofa ohukae.” hu'a kamale'nayane.

Inaki mako Anumaya Koti ke kamale'naya kemo'a inake hu'ne
“Haopafi keveleti ha'nea ve'ka akekae.” hu'a kamale'nayane.

Kamale'naya kemo'a alaki fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea yafe mani kava hu'nae.

Yisasina kite'nae.

38 Haopafi keveleti hamale'nikeno Yosefe'a Alimatia kumate ve'kamo'a inake huno Pailatina afine'ke “Kanale nakaeya Yisasi akufa'a alisufe?” huno afikekeno Pailati'a “Kanalene.” huno hutekeno Yosefe'a uno Yisasi akufa'a alino e'ne. Ani ve'kamo'a Yisasi ke afino a'kame ne'malea ve'kakeno Yuta vaya'aife koli huteno Yisasife afino aipafi male'nea ke alino fala'kimale'neno mako ve'ka ha'opai'ne.

39 Ni'kotimasi'a hokoteno Yisasite hani'ainaka e'nea ve'kamo'a eno Yosefena aya hukefe fu'ki a'kamekana lina aole yosafati hefino e'ne. Ani aole yosala'mokani ana'ki'a mea'ae alo'ae hane'nike'a ali'a akunaku humale'nayapati mana'ake li fole aikeno alino e'ne. Ani yana sikelile malakeno 34 kilo hikeno alino e'ne.

40 Ani aole ve'kala'mokani u'ana Yisasi akufa'a ali'ana hipo'ya huli'ana u'ana mopale male'ne'ana yosa'ae kenaleti akufale hayavaite'ana mana'ake lina faletete'ana ali'ana kala'ki'na'ae. Mi'ko afina Yuta vaya'moki vaya falike'aena ani kava hu'a ne'apataya kava hute'na'ae.

41 Yisasina yofo yosale nili aite'a ha'naya aupalika mako kanale hoya hane'ne. Ani hoyafina mako vaya kipatesaya yafa'ka hane'ne. Ani yafa'kana saufa kafimale'ne'a mako vayana kio'apate'naya yafa'kapi ali'ana u'ana kite'na'ae.

42 Ani afina Sapati ali'a avatati hisaya afinanake'ana ani matimatina hau'ale hane'nike'ana ani aole ve'kala'mokani Yisasina akufa'a anile ali'u'ana kite'na'ae.

20

Yisasi'a fali'neapati ako heti'ne.

1 Sota'mo hokote afina ko o'ali'nikeno Malia'a Makatala kumate a'mo'a natepati Yisasi kite'naya kelile eno akeana keli avayale ai'a a'kanimale'naya yafana o'male'nikeno ake'ne.

2 Aketeno eteno ataleno naku naku uno nakaeya Yoni'na Yisasi'a nakaeyafe lusiya huno nehaiya ve'ka'ae Saimoni Pita'ae mai'no'ate eno la'akaeyafe inake huno laha'a'nepaiye “Anumayatimo akufa'a kelifati ako ali'nayanake'a hana'ale male'nafi?” huno laha'apai'ne.

3 Laha'apaiketa'a afiteta'a Pita'ae nakaeya'ae Yisasi
kite'naya kelileka u'no'ae.
4 Makopi naku naku uta'a Yisasi kite'naya kelileka
u'no'a'maki Pitana akase'na nakaeya Yoni'na makale u'na
Yisasi kite'naya kelile hokote'na va'yi hu'noe.
5 Va'yi hute'na nakaeya ape hu'ne'na akoana Yisasi ak-
ufale hayate'naya kena'ake hane'nike'na ake'noa'maki ani
keli'afi fale'na u'na ohai'noe.
6-7 Ohai'na ma'aileka mai'nokeno Saimoni Pita'a henaka
na'kame ea ve'kamo'a Yisasina kite'naya kelifi eno makale
faleno hai'ne. Haino mako hayate'naya kenayaka
akeana Yisasi akenopale kite'naya kena'ae akufale hay-
ate'naya kena'ae makopi lo'kano o'male'nifa aote yate ano
kafake'kino hane'nikeno haino ake'ne.
8 Ne'akeke'na nakaeya Yoni'na kelile hokote'na u'noa
ve'kamo'na anifi fale'na hai'na ne'ake'na kelifati ako
heti'nea ke lamake hu'ne hu'na afi'na naipafi male'noe.
9 Ani afina lakaeya mi'ko vaya'mokita Anumaya Koti ke
kamale'naya ke "Yisasi'a fali'niseapati eteno hetike." hu'a
kamale'naya ke afita alakepa ohu'none.
10 La'akaeya Yisasi ke ne'afu'a ve'kalana ani kelifati
hatilavita'a noti'aleka eteta'a u'no'ae.

Yisasi'a Maliate va'yi hu'ne.

11 Malia'a ani yafa'ka'mo avayale mai'neno avi neleno ape
huno kavafaino ne'ake.
12 Akeana aole ko'ku'napi kayo kayo ve'kalana yave
yave'ake kena havaili'na'akeno ana'ke'ne. Ani ve'kalana
Yisasi akufa male'naya yate faitopale mai'na'ae. Mako
ve'kamo'a akenopa male'naya aupalika maikeno mako ve'ka
aiya male'nayateka maikeno hu'ana mai'na'ae.
13 Mai'ne'ana Maliafe inake ha'ae "Mika ana na'ya hike'ka
avi nelane?" hu'ana ha'akeno Malia'a inake nehe "Anu-
maya'ni ali'u'a male'naya kuma o'ake'ne'nae avi neloe."
nehe.
14 Inake huteno aino afeleno akeana Yisasi'a akai'a
heti'nikeno aukosafi akeno alakepa ohu'ne.
15 Akeno alakepa ohu'nikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe
"Ma ana na'ya hike'ka avi nelane? Nalafe kahau ne'ane?"
nehe. Nehikeno Malia'a akesa afino inake nehe "Ma ve'ka
hoyale ne'yakaiya ve'ka mai'ne." huno akesa afiteno inake
nehe "Amuse'ka nehuki kakaeya ali'ka u'ka male'nisu'kaena
male'nisana kuma navelisanake'na u'na ali'na visoe." nehe.
16 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he "Maliao." huno
hikeno ani a'mo'a aino afeleno Yuta vaya'ai kefati akaeyafe
inake nehe "Laponae." nehe. Ani ke lakaeya kefatina ali'ka
laya nehana Nenao nehe.

17 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Natafa oho.
Nakaeya Afo'nimo mai'neateka ohai'noki name'ko ohu'ka
u'ka nakaeya'ni nakana'nimokife kahapaisoa ke hapa-
paiyo ‘Nakaeya'ae lapa'kaeya'ae Afotimoteka haikefe nehoe.
Nakaeya'ae lapa'kaeya'ae Anumaya Kotitimoteka haikefe
nehoe.’ hu'na kaha'nepauva ke hu'ka hapapaiyo.” nehe.
18 Nehikeno Makatala kumateti Malia'a uno akaeya ke
ne'afea anaka'aife inake huno hapapai'ne “Nakaeya Anu-
maya'ni'a ako ake'noe.” huteno Yisasi'a hapai'nea ke
hapapai'ne.

Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea vaya'aite va'yi nehe.

19 Yisasi'a fali'neapati heti'nea Sota'mo hani'ainaka
Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea
anaka'amokita Yuta vaya'aife koli huteta kita kita alaki hu-
maleta mako nopi alita atalu huta mai'none. Mai'nonakeno
Yisasi'a folakatifi va'yi huno heti'neno lakaeyafe inake he
“Lapaipamo'a falu hinaketapa maiyo.” huno lahapai'ne.
20 Lahapaiteno akai'a aya'ae haopa'ae laveliketa
ne'aketa ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea
anaka'amokita Anumayati aketeta laipamo'a lusi amuse
nehe.
21 Amuse nehunakeno Yisasi'a lakaeyafe mako'ae inake
he “Lapaipamo'a falu hinaketapa maiyo. Afo'nimo'a hu-
nate'nea ya hu'na lapa'kaeya'ae hunelapatoe.” nehe.
22 Ina ke huteno avamu'a ha huno nelamino lakaeyafe
inake he “Fate Akufa Avamu lapamuki avaleo.
23 Lapa'kaeya mako hao'otake kava hu'nisea ve'kae
‘Kahaone katone nehuta laipa falu yapati alita atalekatone.’
hutapa hisayana Anumaya Koti'a ani kava huno haove
atove nehuno aipa falu yapati alino ataletekaiya'maki
hao'otake kava hu'naya vaya'aife ‘Naipamo'a falu
oheanake'na hao'otake yatapi ali'na o'atalekauve.’ hutapa
hisayana Anumaya Koti'a ani kava huno aipamo'a falu
ohisikeno hao'otake ya'api alino o'atalekaiye.” huno
lahapai'ne.

Yisasi'a Tomasite va'yi nehe.

24 Yisasi'a lakaeyate va'yi hu'nea afina Yisasi'a ayatala'a
hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amokitafatina
mako'ke ve'ka Tomasi'a lakaeya'ae o'mai'ne. Ani ve'ka
Tomasi'a mako aki'a aole mafa'ne alinate'neapati mai'nea
ve'kae hu'a nehae.
25 Ani ve'ka lakaeya'ae o'mai'nea yafe lakaeya “Anu-
mayati ako ake'none.” huta ha'nepaunakeno Tomasi'a
lakaeyafe inake he “Nakaeya Yisasina nili ai'naya afuku

ayapi o'akesu'naena ani ke lamake nehae hu'na afi'na naipafi o'malekauve. Nakaeya naya ha'ko'ya afukute o'malesu'naena ani ke afi'na naipafi o'malekauve. Haopafi hayo a'naya afukupi naya o'vaisu'naena ani ke afi'na naipafi o'malekauve.” nehe.

26 Naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole'ae mako'ae alea afina maiteta Yisasina ayatala'a huno huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amokita eteta ani nopi mai'nonakeno Tomasi'a ani afina lakaeya'ae mai'ne. Kita kita alaki humale'nona'maki Yisasi'a folakatifi va'yi huno heti'neno lakaeyafe inake he “Lapaipamo'a falu hinaketapa maiyo.” nehe.

27 Tomasife inake he “Kaya avoya mafi vaite'ka nayapi nafuku'a ako. Kaya ali'ka nahaopale hane'nea nafukupi vai'ka ako. Akete'ka aole kakesa afina ya atale'ka nakaeyafe afi'ka kaipafi malo.” nehe.

28 Nehikeno Tomasi'a inake he “Kakaeya Anumaya'nimokae Anumaya Koti'nimoka mai'nane.” nehe.

29 Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Kakaeya nakete'kake nakaeyafe kaipafi afi'ka male'nape? O'nake'ne'a nakaeyafe afi'a apaipafi malesaya vayana Anumaya Koti'a lusiya hu'a amuse hisaya ya apamisike'a lusiya hu'a amuse hukae.” nehe.

30 Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amokitaena laulakale fate fate akufa avame hu lo'kiya yana no'akaya ya huno laveli'ne. Ani yana mi'ko mani avopi nakaeya Yoni'na o'ka'noe.

31 O'ka'noa'maki ma ke kamale'noa ke lapa'kaeyafe hu'na Yisasi'a laku lame alino kati ve'ka Kalaisi'a mai'neno akaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'ne hutapa afitapa lapaipafi maletapa lapa'ku'a amisae hu'nae ani ke kamale'noe. Kamale'noanaki lapa'kaeya afitapa lapaipafi malesune hutapaena Yisasi akileti akola maike maike hisaya lapavamu alikae hu'nae kamale'noe.

21

Yisasi'a li aki'nale uno va'yi nehe.

1 Henaka'a Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amoki (11 anaka) Taipiliasi li'kotu aki'naleka mai'nakeno Yisasi'a apaulakale eno va'yi hu'ne. Lakaeyate va'yi hu'nea kavafe meni nakaeya Yoni'na lahapapaikoe.

2 Lakaeya Saimoni Pita'ae Tomasi'a mako aki'a lako'ya mafa'ne'ae Nataniolo'a Kalili hane'nea kumana Kena nehaya kumate ve'ka'ae aole Sepeti mafa'nela'a nakaeya Yoni'na'ae nakana'nimo'ae Yisasina ayatala'a hano huteno

aiyalekati mako'ke alea anakapati aole ve'kala'ae lo'kata mai'none.

3 Mai'nonakeno Saimoni Pita'a inake huno lahapai'ne "Nakaeya faya ya hukoe." huno hiketa lakaeya inake hune "Lakaeya'ae visanateka lo'kata ukune." huta hapaiteta lipi kalefi haita maiteta ani hani'ainaka u'nona'maki mako'ke faya alaki ohe'none.

4 Ohe'nonakeno yake haineno va'yi hukefe nehikeno Yisasi'a li aki'naleka hetino mai'nea'maki lakaeya akaeya ke ne'afuna anaka'amokita Yisasina aketa alakepa ohu'none.

5 Aketa alakepa ohu'nonakeno Yisasi'a inake huno lafine'ke "Vae mafa'ne'nimokitapa faya mako he'nafi ohe'nae?" huno lafikeketa "He'e ohe'none." huta hapai'none.

6 Hapaitonakeno Yisasi'a inake huno lahapai'ne "Lapa'kaeya lu'konako kutapi alitapa lipi kaletapimo lamaka aupalika atalesayana faya hekae." huno lahapaiketa lakaeya lu'konako kuti ani kava huteta lusi yate fayana he'none. He'nonakeno lu'konako'mo'a kana'ake hiketa alita asaka hisuna yafe lusi ya hu'none.

7 Nakaeya Yoni'na Yisasi'a nakaeyafe lusiya huno nehaiya ve'kamo'na Pitafe inake hu'na hapauve "Akaeya Anumayatimo'ae." hu'na ha'nepauve. Saimoni Pita'a yasi kena'a asakitaleno ali'yana ne'aleateti afeana nakaeya Anumayatimo'ae hoa ke afiteno yasi kena'a eteno makale'a alino vaiteno lipi halesaka huno lavino Yisasite ne've.

8 Ne'viketa ani lipi kalefi alu'ale mai'neta lakaeya mako Yisasi ke ne'afuna anaka'mokita lu'konako ku'ae ani faya'ae heta avayu hulita li kahaepateka e'none.

9 Li kahaepate lavita ata neleketa akonana faya'yaka'ae kai hame maya'ae ani atafina hane'niketa ake'none.

10 Ake'nonakeno Yisasi'a inake huno lahapai'ne "Meni alitapa aya fayapati mako alitapa nakaeyate eo." huno lahapai'ne.

11 Laha'nepaikeno Saimoni Pita'a lipi kalefi hai'neno nesu faya havaite'nea lu'konako kuna alino li kahaepateka eno male'ne. Ani lu'konako kupina 153 faya'yaka havaite'nea'maki ani lu'konako kuna a'kano ohu'ne.

12 Yisasi'a inake huno lahapai'ne "Lapa'kaeya etapa ne'ya neo." huno lahapaiketa lakaeya lamo'yo aiteta "Kakaeya nalakae." huta afio'ke'nona'maki "Anumayati mai'ne." huta afi'nona yafe afio'ke'none.

13 Yisasi'a eno kai hame'ya maya'ae faya'ae a'kaya heno nelame.

14 Yisasi'a kite'naya kelifatina ako hetiketa aole afina ake'nonateti mani hea kava ne'akokeno aole'ae mako'ae

afina akaeya ke ne'afuna anaka'amokita laulakale va'yi hu'ne.

Yisasi'a Pitana afine'ke.

15 Lakaeya ne'ya netonakeno Yisasi'a Saimoni Pitana inake huno afike'ne “Saimonika Yoni mafa'nemoka kakaeya mako'ae kaipa ne'namipe faya lu'konako malesana yafe kaipa kakesamo'a lusiya huno ne'kahaiye?” huno afikekeno Pita'a inake nehe “He Anumaya'nimoka kakaeya ako afi'nane kakaeyafe ne'nahaiye.” hikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Kakaeya nakaeya sipi sipi afu ana'au'yaka'ni ne'ya apameo.” huno hapai'ne.

16 Hapaiteno mako'ae eteno inake he “Saimonika Yoni mafa'nemoka nakaeyafe kaipa afi'ka ne'namipi no'namine?” hikeno Pita'a inake huno hapai'ne “Kakaeya ako afi'nane nakaeya kakaeyafe ne'nahaiye.” huno hikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Kakaeya sipi sipi anaka'nilena kava yakaiyo.” huno hapai'ne.

17 Hapaiteno mako'ae eteno aole'ae mako'ae afina ani ke huno afine'ke “Saimonika Yoni mafa'nemoka nakaeyafe ne'kahaifi no'kahaiye?” huno afine'kekeno Saimoni'a aole'ae mako'ae afina ani akufa keke “Kakaeya kaipa afi'ka ako ne'namipe?” huno afine'kea yafe Pita aipamo'a kana nehikeno inake hu'ne “Anumaya'nimoka mi'ko yana ako afi'nanafe nakaeya kakaeyafe ne'nahaiya yafe ako afi'nane.” huno hapai'ne. Hapaikeno Yisasi'a inake nehe “Kakaeya sipi sipi anaka'ni ne'ya apameo.

18 Lamake hu'na kahapauve kakaeya nahaeya ve'ka mai'ne'kaena kena'ka kakai'ka havaite'ka visoe hu'ka hu'nana kumate ne'vana'maki henaka'a kosufa lesanana kaya ali'ka asaka hu'nisanake'a mako vaya'moki kena'ka havaikatete'a o'ukoe hu'ka hisana kumate afa'a kavale'a ukae.” nehe.

19 Ani hu'nea kemo aepa'a inake hu'ne henaka'a havi vaya'moki katafa hu'a kahakaya'maki ani afina Anumaya Koti aki ali'ka asaka hukane huno aepa'a nehe. Yisasi'a ani ke huteno Pitafe “Na'kame eno.” nehe.

Yisasi'a hau ayamopafati nehaiya ve'kae hu'nea ke.

20 Pita'a maino afeleno Yoni'ni'na nake'ne. Nakaeya Yoni'na Yisasina hau ayamopafati hau'nea ve'kake'na nakaeya ne'ya nona afina Yisasina haopale mai'ne'na inake hu'na afike'noe “Anumayamoka hana ve'kamo'a kakaeya kakesi huno kame vaya'kamoki apayapi kavaleno katekaiye?” hu'na afike'noa ve'kamo'na Yisasi'ae Pita'ae ana'kame ne'okeno Pita'a maino afeleno nake'ne.

21 Naketeno Pita'a Yisasife inake huno afine'ke “Anu-
maya'nimoka ma ve'kamo'a henaka'a hana akufa kava
huke?” huno afine'ke.
22 Afine'kekeno Yisasi'a inake huno ha'nepaiye “Nakaeya
akaeyafe nahaisike'naena ma mopale afa'a mai'ninake'na
ete'na esoe hu'na hisoana kakaeya ya hane'nife? Kakaeya
afa'a na'kame eno.” huno hapai'ne.
23 Hapai'nea ke vaya'amoki hu'a imafi mafi hake'a inake
nehae “Yoni'a ofalike.” hu'a nehaya'maki Yisasi'a ani ve'kae
“Ofalike.” huno ohu'nifa make hu'ne “Nakaeya akaeyafe
nahaisike'naena ma mopale afa'a mai'ninake'na ete'na esoe
hu'na hisoana kakaeya ya hane'nife?” hu'ne.
24 Ani ke hayana Yoni'nae nehae. Nakaeya mi'ko Yisasi'a
hu'nea kavafe lahapapaite'na avopi kamale'noe. Nakaeya
hu'noa ke “Lamake hu'ne.” huta afi'none.
25 Yisasi'a mi'ko fate fate ya'ko'ae nesu yate alo
hu'nea'maki vaya'moki mi'ko alo hu'nea ya'a ake'a kahalita
hu'a avopi ka'nayateninana nakesa afoana ani avo'yaka ma
mopalena mi'ko koteka lusiya huno havaitesikeno mopale
hanesea ka'a o'malenine.

Aposolo

Fate Akufa Avamu'mo'a Aposolo vayana apaya hike'a ali'naya ali'yafe Lu'ku'a kamale'ne. Lu'ku'a hokoteno Yisasi ke kamaletekeno Yisasi'a fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Lu'ku'a 40'a kafu akeva maiteno mani Aposolo avo kamale'ne. Aposolo vayana (Yisasi ke ne'afikeno ali'ya'ale hupate'nea vaya'moki) Yisasi kanale ke ali'u'e'a hu'a fate fate koteka vaya hapapai'nae. Pita'a ali'ya ali'nea ke Sapta 1 leti uno 12 le hane'ne. Polo'a ali'ya ali'nea ke Sapta 13 leti uno 28 le hane'neanaki ako.

Yisasi'a "Fate Akufa Avamu'a lapamikoe." huno lo'kiya vaino hapapai'ne.

1-2 Tiofilasika hokote'na kamale'noa autamafi Yisasi'a aepa heno hu'nea ali'ya'ae alino apaya nehea ke'ae Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo lo'kiya'aleti "Ina kava heo." huno akaeya ke ne'afikeno hupate'nea anaka (Aposolo anaka) hapapaiteno ko'ku'napi hai'nea kava'ae ako ka'na kahapai'noe.

3 Yisasi'a lusi akafu ki ya alino faliteno hetino akaeya ke ne'afikeno hupate'nea anaka'moki apaulakale va'yi huno fali'neapati hetino avamu aliteno mai'nea ya afisaya yafe lusi lo'kiya kava hu'ne. Aole ve'kala'mokani anaiya anaya alea afina (40 afina) apaulakale eno va'yi huteno uteno halate eteno va'yi huno Anumaya Koti kava alino yakaisea yafe hapapai'ne.

4-5 Mako afina apa'kaeya'ae mai'neno ne'ya ne'neno make huno hapapai'ne "Lapa'kaeya Yelusalemu kuma o'ataletapa mai'nikeno Afo'nimo'a mako ve'ka 'Lapamikoe.' huno hu'neanakeno ani ve'ka lapamitesiketapa avaletapa veo. Nakaeya ani ve'kae ako lahapapai'noe. Yoni'a litafateti falelapate'nea'maki lapa'kaeya aupa kanatofi Afo'nimo'a Fate Akufa Avamu'aleti falelapatekaiye." hu'ne.

Yisasi'a eteno ko'ku'napaka hai'ne.

6 Mako afina Yisasi ke ne'afea anaka ali'a atalu hu'a mai'ne'a Yisasife inake hu'a afine'kae "Anumayatimoka meni kanafi Lomu kamanifati hapafale'ka kakaeya'ka Isaleli vaya'mokitale kava ali'ka yakailatesane hutae nehune?" hu'a afine'kae.

7 Afine'kakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake nehe "Afo'nimo'a akai'a lo'kiya'aleti mi'ko kana'ae mi'ko afina'ae 'Ma ali'ya alikoe.' huno yakai'nea'maki ani yana lapa'kaeya afisaya ya o'male'ne.

8 O'afi'naya'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a
lapa'kaeyate eseana lo'kiya'a lapamitesiketapa nakaeyafe
Yelusalemu'ae mi'ko Yutia koteka'ae Samelia koteka'ae
mi'ko ma mopamo atupale mai'naya vaya'ae nakaeyafe
hapapaikae." hu'ne.
9 Ani ke huno hano huteke'a ake'a mai'nakeno mopaleti
nehaikeno mako hiya'mo'a aino susuleteno avaleno haike'a
o'ake'nae.
10 Nehaike'a apa'kaeya ko'ku'nate ake'a aiya'ka ne'vaike'a
ani afina aole efe ku'kena huli ve'kala va'yi hu'ana
apa'kaeya apamete e'ana heti'na'ae.
11 Heti'ne'ana inake hu'ana neha'ae "Kalili kumate
vaya'mokitapa na'ya hiketapa heti'netapa ko'ku'napaka
aketapa aiya'ka ne'vaiye? Yisasi'a lapataleno ko'ku'napi
haiya'maki ani ve'ka ani haiketapa akaya avamete eteno
elinekaiye." hu'ana hu'na'ae.
12 Hu'na'ake'a apa'kaeya Olivi yosa hane'nea avimana
atale'a vani kilomita ne'u'a Yelusalemu va'yi hu'nae.
13 Va'yi hute'a ne'maiya nona ki'a avayu hu'a akofetule
kimale nopi hai'a mai'nae. Hai'a mai'naya vaya'moki
apa'ki'a Pita'aki Yoni'aki Yemisi'aki Etalu'aki Filipi'aki
Tomasi'aki Patalomiu'aki Matiu'aki Alafiasi mafa'ne
Yemisi'aki Saimoni'ae ve'ka mako aki'a Seloti'aki Yutasi'a
Yemisi mafa'ne'ae ani nopi hai'a mai'nae.
14 Ani vaya'ae a'neyaka'ae Malia'a Yisasi ita'amo'ae Yisasi
akana'amoki'ae mako'ke apaipa apa'kesa afite'a mi'ko afina
Anumayamoteka ke hu'a afine'kae.

Yutasi no alisea ve'ka Mataiyasi hapalite'a "Kakaeyae."
hute'nae.

15 Mako afina naya mako kaya hano huno naya mako kay-
ati mako'ke alea vaya'ai apaiya apaya hano hea vaya (120
vaya) mai'nakeno Pita'a apa'kaeya folaka'apifati heti'ne.
16 Hetiteno inake hu'ne "Vaya'nimokitapa Anumaya Koti
Fate Akufa Avamu'amo'a a'ke'ainaka Teviti avayafati Yu-
tasi'a Yisasina atafa hu'a haesaya ka apaveli'nea ve'kaena
aune laka hu'ne. Ani kemo'a meni fole aino ne'ya'a
alitekeno lamake nehe.
17 Ani ve'ka Yutasi'a lakaeya'ae Yisasi ke ne'afuna anakapi
mai'neno Yisasi ali'ya ve'ka mai'ne.
18 Yutasi'a hao'otake kava hu'nea ya'mo anona'a moni
alino mako mopa miya heteno anifi asaka hulavikeno
akufamo'a aino atalaka hikeno aipa aino helafi lavi'ne.
19 Helafi lavi'nike'a mi'ko Yelusalemu mai'naya vaya'moki
ani ke afite'a ani mopamo aki'a apa'kai'api kefati A'kelatama
hu'a aki a'nae. Inaki lakaeyati lakefati ani aki'aena 'Kola
lavi'nea kumane.' huta akaune."

20 Pita'a inake hu'ne "Teviti'a yakame hu'nea avona Samupi inake huno kamale'neane
'Akai'a ne'maiya nona vaya'moki o'maisakeno yu nona hamalese.' huno kamale'neane.
Mako aupalika inake hu'ne
'Alu ve'kamo'a akaeya ali'yate alise.' huno kamale'neane.

21-22 Inake huno kamale'nea yafe mako ve'kamo'a Anumayati Yisasi'ae lakaeya'ae uneno nehea ve'ka Yoni'a li fale ne'apatea afina aepa heno lakaeya'ae uneno huno Yisasi'a ko'ku'napi hai'nea afina lakaeya'ae ne'maiya vayapati mako ve'ka Yisasi'a fali'neapati heti'nea ke hapapaisea yafena lakaeya'ae hetise." huno Pita'a hu'ne.

23 Hike'a apa'kaeya aole ve'kalafe "Ana'kaeyae." hu'a ana'ki a'nae. Mako ve'ka Yosefe Yasatasi'ae ve'kamo mako aki'a Pasapasi'ae. Mako ve'ka Mataiyasi'ae hu'a ana'ki a'nae.

24-25 Ate'a Anumayamoteka inake hu'a afine'kae "Anumayamoka kakaeya mi'ko vaya'moki apaipafi ako ake'nane. Yutasi'a haiya kava huno ataleno havi kapi u'nea yafe anona'a alu ve'kamo'a hetino kakaeya ke afisike'ka hutesana ve'ka maise hutae nehune. Kakaeya hana ve'ka mani ve'kalapati ako hapali'ka hute'nane? Hute'nana ve'ka laveleo." hu'a afine'kae.

26 Anumayamoteka ke hu'a afike'a ana'ki'a aote aote haitale kate'a mako lapepi vaimale'ne'a mako'ke'a avayu hu'a akayana Mataiyasi aki ali'a avayu hu'nae. Avayu hakeno ani ve'kamo'a aiyalekati mako'ke alea vaya'ae hetino Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka'ae mai'ne.

2

Fate Akufa Avamu'a apa'kaeyate elino e'ne.

1 Yisasi'a faliteke'a mako ayatekati aole alea sota (7 sota) maite'a ne'ya afule kanae amuse nehaya emu ki afina mi'ko vayana mako'ke nopi ali'a atalu hu'a mai'nae.

2 Mai'nakeno makale'a ko'ku'napakati ala ake ne'aino ala yasimo'a vo vo huno ake ne'aino ea'ya'mo'a faitopale mai'naya nopi haino havaite'ne.

3 Havaite'nike'a akayana mako ata kanefe'kana ya eno ano fa'ko fa'ka huno mi'ko apaote apaote apa'kufale mailino u'ne.

4 Mailino u'nikeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a eno mi'ko anaka'moki apaipafi eno havaiteke'a apa'kaeya aepa he'a Fate Akufa Avamu'amo apamea ke apaipa apa'kesafati no'afea ke fate fate kefati hu'nae.

5 Nehake'a ani afinana lusi vaya'moki Anumaya Koti ke
ne'afea Yuta vaya'yaka mi'ko kotekati e'a Yelusalemu ali'a
atalu hu'nae.
6 Ani vaya'moki ko'ku'napakati ala ake ne'aike'a afite'a e'a
ali'a atalu hu'a afeana ani nopi mai'naya vaya'moki fate
fate kefati hake'a alu kote koteti e'naya vaya'moki apaote
apaote inake hae "Vae nakaeya kefati nehae." nehake'a
"Vae nakaeya kefati nehae." hu'a lusi apamo'yo ai'nae.
7-8 Apamo'yo ne'ai'a lusi apa'kesa ne'afi'a inake hae "Ani
ke nehaya vaya Kalili vaya'ake mai'naya'maki hana'ya hu'a
lakaiti kefati itati afotimoki nehaketa ne'afuna kefatina ke
haketa ne'afune?
9-11 Lakaeya ma kumatekati e'none. Patiati'ae Mitiati'ae
Elamiti'ae Mesopotemiati'ae Yutiati'ae Kapatosiati'ae Pot-
asiti'ae Esiati'ae Filisiati'ae Pamafiliati'ae Isipiti'ae Sailini
haute Lipia kotekati'ae Lomuti'ae Kalititi'ae Alepiati'ae
eta Yuta vaya'ae Yuta vaya'ai Anumaya Koti'apimo ke
afi'naya vaya'ae eta mai'neta ne'afunake'a Anumaya Koti'a
lusi lo'kiya'aleti hu'nea kavafe lakaiti kefati hu'a fole ai'a
laha'nepaiye." hu'a nehae.
12-13 Mi'ko vaya'moki lusi apamo'yo ne'aike'a apa'kesa
lapa aite'a mako vaya'moki inake hu'a nehae "Ani akufa
kava'mo aepa'a na'yane?" hu'a haya'maki mako vaya'moki
kiki'api nehu'a inake hae "Apa'kaeya atu li nete'a anekinaki
ke nehae." hu'a nehae.

Pita'a ani yafe ke huno fole aino hapa'nepaiye.

14 Nehaya'maki Pita'a ayatala'a hano huteno aiyalekati
mako'ke alea anakapati Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea
anakapati heti'neno ala kefati inake hu'ne "Yuta
vaya'nimokitapa'ae Yelusalemu ne'maiya vaya'ae mako
ke lahapapaikefe nehuki afeo.
15 Lapa'kaeya lapa'kesa ne'afeana 'Mani vaya'moki atu
li nete'a anekinaki ke nehatakae.' hutapa nehafe? He'e
meni nate mai'nonakeno naini kilo'ki nehea'maki mako atu
li o'ne'nae.
16-17 O'ne'naya'maki meni nehaketapa afea kavafe
a'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'ka Yoeli'a hike'a
kamale'naya kemo'a inake huno hu'neane

Anumaya Koti'a make hu'ne 'Mi'ko ya avaya akefe hisea
kanafi nakaeya Fate Akufa Avamu'ni mi'ko vaya'aina
helafi'na apamikoe. Apamisuke'a lapa'kaeya ve
mafa'ne'ae a'mafa'ne'ae Anumayamo'a avayafati ha-
papaisea ke apaune vaya'kana hu'a hisake'a na-
haeya'vetapimoki himonakana ya feluka ne'akesake'a
kosufatapimoki himona akekae.

18 He inani kanafi nakaeya Fate Akufa Avamu'ni helafi'na
ali'ya vaya'ni ve'ae a'ae apamitesuke'a Anumayamo
avayafati hapapaisea ke apaune vaya'kana hu'a
lahapapaikae.
19 Nakaeya ko'ku'nate fate fate akufa o'ake'naya lo'kiya kava
nehu'na mopale o'ake'naya avame hisea lo'kiya kavana
kola'mo'ae atamo'ae halinamo'ae ma mopafi vaya lapave-
likoe.
20 Lapavelite'na feluka yake ali'na asu hesukeno hani
ne'kiseana i'kana ali'na kola'ake hutesukeno ani kanafi
Anumayamo'a esea kana'a ala kana lapamo'yo aisaya kana
va'yi huke.
21 Va'yi hukeanake'a mi'ko vaya'moki Anumayamo aki ne'a'a
kalaki ailato hu'a hisayana Anumaya Koti'a apa'ku apame
alino katike.' huno kamale'neane.
22 Isaleli vayana mako ke lahapapaikoanaki afeo Yisasi'a
Nasaleti ve'ka 'Anumaya Kotitekati e'nea ve'ka mai'ne.'
hutapa afisaya yafe Anumaya Koti'a aya hikeno lusiya
huno kanale ali'ya'ae o'ake'naya avame lo'kiya kava'ae
lapa'kaeyapi alino fole aiketapa ako ake'nae.
23 Ake'naya'maki Anumaya Koti'a a'ke'ainaka afino 'Ina
kava ma kava hukoe.' huno akesa afino haya vaiteno
'Ani kava hukae.' huno hute'nea ve'ka lapa'kaeya lapayapi
ate'nike'a Anumaya Koti'a huno haya vaimale'nea kava hu'a
ani ve'ka Yisasina havi vaya'ai apayapati yofo yosale nili ai'a
asaite'a hakeno fali'ne.
24 Fali'nea'maki fali ya'mo'a atafa hisea lo'kiya'a
o'male'nikeno Anumaya Koti'a ani akufa akafu ki'nea
ya'ae fali'nea ya'ae kalu hene'ataleno alino hetite'ne.
25 Yisasi fali'neapati alino hetite'nea kavafe a'ke'ainaka
Teviti'a inake huno hu'neane
'Mi'ko afina Anumaya'nimo'a nakaeya'ae mai'ne. Lamaka
nayateka mai'nea yafe koli ohukoe.
26 Nakaeya'ae ne'maiya yafe naku mafa'nemo'a lusi amuse
hike'na aki ali'na asaka nehoe. Yo'ka falite'na hetikoe hu'na
name atiti nehoe.
27 Nakaeya fate akufa vaya'ka mai'noke'ka Anumaya Kotika
nakufa kasalisea yafe fali'naya vaya'ai afe'yaka ne'maiya
kumate o'natalesana yafe name atiti nehoe.
28 Akola maike maike hu'na maisoa ka kakaeya ako
naveli'nananake'na kakaeya'ae maisoana lusiya hu'na
amuse hukoe.' huno Teviti'a ani ke hu'neane."
29 Pita'a mako'ae inake he "Nepu'nimokitapa hu'na
fole ai'na lahapapaisoe lakinakomo'a Teviti'a ako falike'a
kite'nae. Kite'naya keli'a lakaeya folakapi hane'nea'maki
ani yafe ani ke akai'alefe humaleno ohu'neane.

30-31 Ohu'nea'maki Anumaya Koti'a akaeyafe inake huno lo'kiya vai'neane ‘Kakaeya kakeho'kamokipati mako mafa'ne avale'na hetitesukeno kakaeya anakapi kava alino yakaipatekaiye.’ huno hu'neane. Hu'nea'maki Teviti'a Anumaya Koti aune ve'kakeno Kalaisi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka ‘Fali'neapati hetikaiye.’ huno aune laka nehuno inake huno Kalaisifena nehe ‘Fali'naya vaya'ai afe'a ne'maiya kumate o'atalesanakeno kelifi akufa'a o'kasalike.’ huno hu'neane.

32 Ani ve'ka Yisasina Anumaya Koti'a fali'neapati ako alino hetite'niketa aketeta lahapa'nepaune.

33 Anumaya Koti'a ako alino hetiteteno avaleno asaka huno akai'a aya lamaka hokote vaya ne'maiyateka ateteno a'ke'ainaka ‘Fate Akufa Avamu'a lapamikoe.’ huno hu'nea ve'ka amitekeno Yisasi'a Fate Akufa Avamu'a ako aliteno mai'neno lakaeya alino helafino lamiketa mani kava hu-naketapa ne'aketapa ne'afitapa nehae.

34-35 Teviti'a ko'ku'napi haino o'mai'nea'maki inake huno hu'neane

Anumaya Koti'a Anumaya'nimofe inake hu'ne ‘Naya lamaka hokote vaya ne'maiyateka e'ka faitopale mai'nisanake'na kame vaya'ka ali'na kaiya'afi ap-atesuke'a ani kame vaya'kamoki kakaeyafe ako lakase'nane hu'a hukae.’ huno hu'neane.

Yisasi'a hu'nea kava huno Teviti'a ko'ku'napi haino o'mai'nea'maki ani ke akai'ae ohu'niki Kalaisife hu'neane.

36 Inani yafe Isaleli vaya'mokita afita alakepa huta afisune. Ani Yisasina lapa'kaeya yofo yosale nili aitetapa asai'naya ve'kae Anumaya Koti'a inake hu'ne ‘Ani ve'ka Anumaya mai'neno Kalaisi'a mai'nike'na nakaeya hutokeno eno ve a'ne'aina apa'kufa alino kati'nea ve'ka mai'ne.’ hu'ne.” huno Pita'a nehe.

Ani afina lusi ve a'moki apaipa ai'a yahae hake'a li falepate'nae.

37 Apa'kaeya Pita ke afite'a apamo'yo ne'aikeno apaipamo'a kana'ake hike'a Pita'ae mako Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'aife inake hu'a nehae “Vayatimokita meni hana'ya hisune?” hu'a apafine'kae.

38 Apafine'kakeno Pita'a apa'kaeyafe inake nehe “Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa lapaipa aitapa yahae nehutapa Yisasi Kalaisi aki ne'aesaketa li falelapatesune. Ani kava hisakeno'aena Anumaya Koti'a hao'otake yatape lahapaove lapatove nehuno yuna aipafati atalelapateteno Fate Akufa Avamu'a lapamike.

39 ‘Lapamikoe.’ huno hu'nea ke lapa'kaeyafe nehiki lapa'kaeya'ae mafa'netapi'ae Isaleli nofi o'mai vaya'aefe ani

ke nehuno mi'ko Anumaya Koti'a ‘Nakaeyate eo.’ huno ke hisea vaya'aife ‘Lapamikoe.’ hu'ne.”

40 Pita'a ani ke huteno mako'ae fate keko'ae huno kanaye kanaye huno inake nehe “Meni kanafi mai'naya vaya'moki lusiya hu'a hao'otake kava nehayanaki maitapa halove heo. Haviku lapa'kaeya Anumayamo aulakale hao'otake kava nehaya vaya'ae utapa yakalesaki apataletapa lapa'ku lapame alitapa kateo.” hu'ne.

41 Nehike'a o'afunama'a vaya'moki aole'ae mako'ae tauseni (3,000) vaya'moki ani ke afi'a apaipafi malake'a ani afina li falepate'nae.

Saufa Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki lo'ka'a kanale kava nehae.

42 Li falepatetake'a apa'kaeya mi'ko afina mako'ke apaipa apa'kesa ne'afi'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'moki ke ne'afi'a vaya'apimoki hapa'ma'a lo'ka'a ne'ya ne'ne'a Yisasife apa'kesa afi ne'ya'ae nete nete nehu'a Anumayamoteka amuse hu'a afine'kae.

43 Afine'kake'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka'moki (Aposolo anaka) lusiya hu'a o'ake'naya avame lo'kiya yana alo hake'a akete'a mi'ko vaya'moki apamo'yo ai'nae.

44 Apamo'yo ai'nake'a mi'ko Yisasi ke afite'a apa'ku ami'a alakepa hu'naya vaya'moki alaki mako'ke apaipa apa'kesa ne'afi'a mi'ko mako'ke mako'ke'moki afeno ya'apena “Lakaiti ya'akene.” hu'a ohu'naya'maki “Alaki mi'ko'amokita yane.” hute'a mi'ko'amoki ali'nae.

45 Mopa'api haneke afeno ya'api haneke hu'nea vaya'moki afeno ya'api o'male vaya hapa'maesaya yafe mopa'api alu vaya'aite apamike'a miya hutake'a ani moni ali'e'a fa'ko hute hute hu'a ne'ya'api o'male vayana apami'nae.

46-47 Mi'ko afina mi'ko'amoki mako'ke apaipa apa'kesale mai'ne'a ala mono nopi ute'a alu nopi nopi u'a ne'ya'ae Yisasife apa'kesa afi ne'ya'ae nete nete nehu'a amuse yapati Anumaya Koti aki ali'a asaka nehake'a mi'ko vaya'moki akete'a “Kanale kava nehae.” hu'a hu'nakeno Anumayamo'a mako'ke mako'ke afina mako vaya'ai apa'ku apame alino katiteno “Nakaeya ke ne'afea vaya'ae maiyo.” huno hupate'ne.

3

Pita'ae Yoni'ae mako aiya haviya hu'nea ve'ka ali'ana kanale hute'na'ae.

1 Mako afina une tali kilo'ki Pita'ae Yoni'ae Anumaya
Kotiteka ke hu'a afikesaya kana aupasi hike'ana ala mono
nopi hai'na'ae.
2 Hai'na'ake'a vaya'moki mako kali ve'ka ita'amo alite'nea
afina aiya haviya hu'nea ve'ka avale'a ne'ae. Mi'ko afina ani
aiya haviya hu'nea ve'kamo'a ala mono no kipate faitopale
mai'ne. Ani kipa'mo aki'a Konakali kipane hu'a aki ne'aya
kipate mai'neno ala mono nopi ne'vaya vaya'aife "Mako
moni nameo." huno aya aya nehuno au'kaya huke huke
nehe.
3 Au'kaya nehuno akeana Pita'ae Yoni'ae ala mono nopi
haikefe neha'akeno ana'keteno "Moni nami'ao." huno
au'kaya hunate'ne.
4 Ani yafe Pita'ae Yoni'ae aulu nehe'ana Pita'a inake he
"La'akaeya aulu laha'ao." hu'ne.
5-6 "Aulu laha'ao." hikeno ani ve'kamo'a "Mako ya
namikefe neha'ae." nehuno ana'kaeya ana'keno lake lake
nehikeno Pita'a inake nehe "Moni o'ali'no'a'maki nakaeya
ali'noa ya kamikoe Yisasi Kalaisi Nasaleti ve'kamo akile
kaha'nepauki heti'ka ka malo." hu'ne.
7 Nehuno lamaka ayate alino heti ne'atekeno makale'a
aiya'ae aiya au'a'ae kanale hutekeno lo'kiya vai'ne.
8 Lo'kiya vai'nikeno makale hetino api ne'aino
ana'kaeya'ae ala mono nopi ka maleno uneno nehuno
halela'ko mala'ko nehuno Anumaya Koti aki alino asaka
hulino ne've.
9-10 Ka maleno uneno nehike'a mi'ko vaya'moki
ne'akakeno Anumaya Koti aki alino asaka hike'a akete'a
inake nehae "Vae ani ve'ka mi'ko afina ala mono no'mo
Konakali kipate mai'neno 'Moni nameo.' huno nehea
ve'kamae." nehu'a alino kanale hute'nea yafe apaipa
apa'kesamo'a lusi apamo'yo ai'nae.

Pita'a ala mono nopi Yisasi ke huno fole aino hapa'nepaiye.

11 Apamo'yo ne'aikeno ani ve'kamo'a Pita'ae Yoni'ae
ananu'kino anatafa hu'nike'a mi'ko vaya'moki ete ete hu'a
ala mono no'ma ki'a avayu humale yateka aki'a Solomoni
aupalikae hu'a nehaya yateka u'a ani ve'ka akete'a lusiya
hu'a atali atalu nehu'a apamo'yo ai'nae.
12 Apamo'yo ne'aikeno Pita'a aketeno apa'kaeyafe inake
hu'ne "Isaleli kumate vaya'mokitapa na kava hiketapa
lapa'kesa lapa ne'aitapa atali atalu nehae? La'akaeya
la'akaiti'a lo'kiyaleti'ae alakepa kava hu'no'a au'ava yateti'ae
mani ve'ka alita'a kanale hune'ato'akeno ka maleno uneno
nehe hutapae la'akaeya aulu laha'atapa lake lake nehafe?
13 He'e Anumaya Koti'a Epalahamu'ae Aisa'ki'ae
Ye'kopu'ae lakinakomoki Anumaya Koti'apimo'a akai'a

mafa'ne Yisasi aki'a ali'a asaka hisaya yafe ani ve'ka alino kanale hute'nea'maki lapa'kaeya ani Yisasina avaletapa kame vaya'ai apayapi ate'nakeno Pailati'a Yisasife ‘Afa'a atalekauve.’ huno hiketapa lapa'kaeya Pailati aulakale ‘Lakaeya kava ve'ka o'mai'niki afa'a falise.’ hutapa lapa'kame'ya ami'nae.

14-15 Yisasi'a kanale ve'ka fate akufa ve'ka lapa'kame'ya ami'naya'maki vaya apamakino ki ne'apatea ve'kake ‘Atalekeno eno.’ hutetapa mi'ko vaya'ai apavamu'mo aepa'a hane'nea ve'ka hakeno fali'nea'maki Anumaya Koti'a fali'neapati ako avaleno heti'niketa'a ako aketeta'a ani ke lahapa'nepau'ae.

16 Yisasi'a alino kanale hutesea lo'kiya'a hane'ne huta'a afita'a la'aipafi male'no'a yafe Yisasi aki ne'ao'akeno mani ne'akaya ve'ka ako alino kanale hutekeno aiyamo'a lo'kiya vai'ne. Yisasi'a alino kanale hutesea lo'kiya'a hane'ne huta'a afita'a la'aipafi male'no'a yateti ako alino kanale hutekeno lapa'kaeya lapaulakale kanale huno mai'ne.

17 Vaya'nimokitapa nakaeya afoana lapa'kaeya'ae kava vayatapimoki'ae Yisasi'a ma mopale e'nea aepa'a afitapa alakepa ohu'netapa Yisasina ha'nae.

18 Ha'naya yafe a'ke'ainaka Anumaya Koti apaune vaya'amoki apavayafati hu'naya ke inake hu'nayane ‘Nakaeya lapa'kufa ali'na katikefe hute'noa ve'kamo'a lusiya huno akufa akafu ya alino falike.’ hu'a hu'naya kemo'a ako fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hu'ne.

19 Ani yafe hao'otake yatapi ne'ataletapa lapaipa aitapa yahae hisakeno Anumaya Koti'a hao'otake yatapi ano kalopatalekaiye.

20 Ano kalopalapateteno akaeyatekati alino lo'kiya vaila-patesea ya lapamiteno Kalaisi lapa'kaeya lapa'kufa alino katiseafe hute'nea ve'ka eteno lapa'kaeyate hutekaiye.

21 Hutekaiya'maki meni afinana Yisasi'a ko'ku'napi mai'neno Anumaya Koti'a mi'ko ya eteno alino haekafa ya'ake hisea afinana mi'ko Anumaya Koti a'ke'ainaka mai'naya apaune vaya'moki hu'naya kemo'a meni fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea afina Yisasi'a eteno esea yafe akeva mai'nae.

22-23 Mosese'a akaeyafe inake huno kamale'neane

‘Anumaya Koti'a lapa'kaeya anakapati nakaeya hoa akufa kava hisea aune ve'ka alino hetitetesiketapa akaeya hisea ke kanale hutapa afeo. Ani aune ve'kamo ke o'afikune hu'a hisaya vayana fali'a hano hukae.’ huno hu'neane.

24 Mi'ko Anumaya Koti apaune vaya'yaka Samiyueli'ae akaeya a'kameleka maili'a e'naya apaune vaya'moki'ae meni mai'nona kanae afi'a ani ke kamale'nayane.

25 Lapa'kaeya Anumaya Koti apaune vaya'ai apa'keho'apimokitapa mai'nae. Anumaya Koti'a lapa'kinakomofe huno lo'kiya vaipate'nea ke lapa'kaeyate'aefe ani ke hu'ne. Ani Epalahamufe huno lo'kiya vaimale'nea kemo'a inake hu'neane

‘Kakeho'kamo'a mi'ko mopale nofi vaya'yaka apaya huno kanale manu apamisike'a alikae.’ hu'neane.

26 Mi'ko ani hu'naya kemo'a fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea yafe Anumaya Koti'a akai'a mafa'ne'a alino hetite'neana lapa'kaeya hao'otake yatape lapaipa aitapa yahae hisakeno lapaya huno kanale manu lapamisea yafe hokoteno lapa'kaeyate hutekeno e'ne.” huno Pita'a mani ke hu'ne.

4

Pita'ae Yoni'ae nofi hunate'nae.

1-2 Pita'ae Yoni'ae ani ke saufa hapa'nepai'ake'a mono nopi kava vaya'ae mono nopi ati vaya'aite kava ve'ka'ae mako Satiyusi mono ke ne'afea vaya'ae ani mono nopi e'a va'yi hu'a ana'kayana ana'kaeya “Yisasi'a fali'neapati ako heti'neanake'a mi'ko vayana ani kava hu'a fali'nisayapati ete'a hetikae.” hu'ana hapapai'na'a yafe apaipa kafa hanate'a ke ne'anama'ke.

3 Apaipa afi'a haviya hunatete'a une'aleka anatafa hute'a “Eka'a kake hunatekaune.” hute'a nofi nopi anate'nae.

4 Anate'naya'maki lusi vaya'moki ana'kaeya ke afi'a apaipafi male'nae. Lakesa afiketa atalemo akufa vayana faefu tauseni vaya'moki Yisasi'a lakaeyatefe fali'nea yafe afi'a apaipafi male'nae.

Pita'ae Yoni'ae kanisole vaya'ai apaulakale kake hunate'nae.

5-6 Havate'a ko neteana kava vaya'ae ala ala vaya'ae mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Anasi'a ala mono nopi ala kava ve'ka'ae akai'a afamo'ae Kaiyafasi'ae Yoni'ae Ale'kasata'ae Yelusalemu ali'a atalu hu'nae.

7 Ali'a atalu hute'a folaka'apifi ani ve'kalana anavale'a hetinatete'a inake hu'a anafine'kae “Nala lo'kiyaleti ani kava hu'na'ae? Nala akileti mani akufa kava hu'na'ae?” hu'a anafine'kae.

8 Anafine'kakeno Fate Akufa Avamu'amo'a Pita aipafi havaite'neno aya hikeno Pita'a inake hu'ne “Kava vaya'mokitapa'ae ala ala vaya'ae afeo.

9 ‘Na'yateti mani aiya haviya hu'nea ve'ka alitana kanale
hute'na'ae?’ hutapaefe lapa'kaeya kake hu nela'atetapa
la'afi ne'kafe?
10 Inaki lapa'kaeya afikefena mi'ko'amokitapa'ae mi'ko
Isaleli vaya'ae afitapa alakepa hutapa afeo. Yisasi Kalaisi
Nasaleti ve'kamo akileti mani lapaulakale hetino mai'nea
ve'ka alino kanale hute'ne. Ani Yisasina lapa'kaeyatapi yofo
yosale nili aitetapa asaikeno fali'nea'maki Anumaya Koti'a
fali'neapati ako alino hetite'ne. Ani ve'kamo akileti mani
lapaulakale hetino mai'nea ve'ka alino kanale hute'ne.
11 Anumaya Koti autamafi inake hu'ne
‘Lapa'kaeya yafa no ne'kitapa mako yafafe haviya he hutapa
ne'atalaya'maki meni ani yafa'mo'a lusi lo'kiya yafana
no atakonale ako ali'a male'nae.’ huno hu'neane.
Ani yafana Yisasife hu'ne.
12 Ani ve'kamo'a akai'ake laku lame alino katike. Mi'ko
ma mopale vayapati mako ve'kamo akileti laku lame alino
o'katikea'maki Yisasi'a akai aki'aleti'ke laku lame alino
katike.” hu'ne.
13 Pita'ae Yoni'ae koli ohu'ana lo'kiya ke ha'ake'a ne'afi'a
inake nehae “Vae ani ve'kalana avo nopi o'u'na'a ve'kala
mai'na'a'maki hana'ya hu'ana kanale ke neha'ae?” nehu'a
apa'kesa lapa ne'aiye. Lapa ne'ai'a “Vae ani ve'kalana
Yisasi'ae lo'ka'a mai'na'a ve'kalane.” hu'nae.
14 Hu'naya'maki alino kanale hute'nea ve'kamo'a
ana'kaeya'ae hetino mai'nike'a ne'ake'a mako ke anafi
o'ke'nae.
15 “Kanisole vaya'ai nopati ataletana ma'aileka lavi'ao.”
hu'a hunatake'ana ma'aileka lavita'ake'a apa'kai'api ke huke
afike hu'nae.
16 Inake hu'a nehae “Mani aole ve'kalana hana kava
hunatesune? Mani o'ake'naya avame kava hu lo'kiya yana
ako hu'na'ake'a mi'ko Yelusalemu mai'naya vaya'moki ako
ake'naya'maki hana'ya huta fala'kisune?
17 Haviku mani kemo'a mi'ko koteka uneno hu'yafenaki
lusiya huta lo'kiya ke anama'kisunake'ana mako'ae ani
aki'a alitata nehu'ana hu'ana fole o'aisa'ae huta ka
a'kaninatesune.” hu'a hu'nae.
18 Hute'a ana'kaeyafe ke hake'ana a'ake'a inake hu'a
ana'kesa ali'nae “Yisasi akimo avake'a mako'ae hulitata
hutana mako vaya'aiteka hapa'nepaitana alitana apaya
ohi'ao.” hu'a ana'kesa ali'nae.
19 Hake'ana Pita'ae Yoni'ae ke anona'apile inake hu'ana
ha'ae “Hana lapa'kesa ne'afe Anumaya Koti aulakale
mai'neta'a nala ke a'kame malesu'ae? Lapa'kaeya kefi
Anumaya Koti ke? Inani yafe lapa'kaeyatapike na lapa'kesa
ne'afe?

20 La'akaeya mi'ko Yisasi'a hu'nea yana aketeta'a afi'no'a
yana huta'a fala o'kiku'anaketa'a afa'a huta'a fole aisu'ae.”
hu'ana neha'ae.
21-22 Neha'ake'a ana'kafu ya anamisaya apa'kesa
ne'afea'maki mi'ko vaya'moki hu'na'a kavana akete'a
Anumaya Koti aki ali'a asaka hu'nae. Ani aiya haviya
hu'nea ve'ka alino kanale hute'nea ve'kamo kafu'a aole
ve'kala'mokani anaiya anaya hano hea kafu (40 kafu) ako
mai'nea yafe Anumaya Koti aki'a ali'a asaka hu'nake'a
kanilsole vaya'moki koli nehu'a inake hae “Ana'kafu ya
anamisunana vaya'moki kelama'kikae.” nehu'a mako'ae
ana'kesa alite'a anatale'nae.

Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki Anumayamoteka afine'kae.

23 Anatalake'ana anaka'animoki mai'nayateka va'a
ya'mokani mi'ko ala mono nopi ala kava vaya'ae ala ala
vaya'ae hanapai'naya ke hapapai'na'ae.
24 Hapapai'ake'a afite'a mako'ke apa'kesa afi'ne'a Anu-
mayamoteka ke hu'a inake hu'a afike'nae “Kava yakai
Anumayatimoka mopa'ae ko'ku'na'ae hake li'ae mi'ko anifi
hane'nea ya'yaka'ae alo humale'nana ve'ka mai'nane.
25-26 Kakaeya Fate Akufa Avamu'ka ha'nepainakeno
kakaeya ali'ya ve'ka lototimo'a Teviti avayafati Fate Akufa
Avamu'kamo'a inake huno hu'neane
‘Na'ya hike'a Isaleli nofi o'mai vaya'moki Anumaya Koti'ae
la hukune nehu'a Kalaisi'a laku lame alino katisea
yafe hute'nea ve'kae apaipa afi'a haviya nehu'a hapai
ne'vaiye? Na kava hike'a mopale kava vaya'ae ala ala
vaya'ae ati keve hute'a ali'a atalu hu'a haviku ke huke
afike nehae.’ huno hu'neane.
27 Mani ke lamake. Heloti'ae Potiasi Pailati'ae Isaleli nofi
o'mai'naya vaya'ae Isaleli vaya'ae mani kumapi ali'a atalu
nehu'a Kakaeya fate akufa mafa'ne'ka lakufa alino katisea
yafe hute'nana ve'ka kame hutesaya yafe ali'a atalu hu'a
mai'nae.
28 Mai'nake'ka Kakaeya a'ke'ainaka afi'ka ‘Ina kava ma
kava hukae.’ hute'ka kakesa afi'ka ako haya male'nana kava
hisaya yafe ali'a atalu hu'nae.
29 Meni Anumayatimoka mani lakaeyafe apaipa afi'a
haviya nehu'a ke nelama'kea ke afi'ka alakepa hu'ka laya ho.
Lakaeya Kakaeya ali'ya vaya mai'nonanaki laya hisanaketa
koli ohuta lo'kiya vaita Kakaeya ke hapapaisune huta
kafine'kone.
30 Kayana aya hu'ka kali vayana ali'ka kanale
hune'apate'ka kakai'ka fate akufa mafa'ne'kamo aki'a

ne'aona yafe o'ake'naya avame lo'kiya ya hisuna lo'kiya'ka lameo.” hu'a Anumayamoteka ke hu'a afine'kae.

31 Afine'kakeno Anumaya Koti'a apa'kaeya mai'naya nona alino kanake kanake nehikeno Fate Akufa Avamu'amo'a eno apaipafi havaiteke'a koli ohu'a lo'kiya vai'a Anumaya Koti ke hu'a fole ai'a hapa'nepaiye.

Mi'ko Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya'moki alaki mako'ke apaipale mai'nae.

32 Mi'ko Yisasi ke afite'a apaipa ami'naya vaya'moki mako'ke apaipa apa'kesale mai'ne'a mako ve'kamo'a akai'a yafe aketeno “Nakai'ni yanaki ataleo.” huno ohu'nea'maki mi'ko ya'aena “Lakaiti ya'akene.” hu'a nehae.

33 Anumaya Koti'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya (Aposolo vaya) lusi lo'kiya'a apamike'a “Yisasi'a fali'neapati ako heti'ne.” ke hu'a hapa'nepaikeno Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a apamiteno apaya nehe.

34-35 Apaya nehike'a mopa'api hane'nea vaya'ae no'api hane'nea vaya'ae “Alu ve'kamo miya hise.” hu'a hake'a miya apamike'a ali'a u'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka apamike'a ne'ya'api o'male vaya'aina apamite apamite nehakeno apa'kaeya folakapina ne'ya o'male ve'ka mako'ke'ato o'mai'ne.

36-37 Mako ve'kamo aki Yosefe'a mako aki'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'moki ma aki male'nae Pana-pasi'ae hu'a aki male'nae. Ani aki lakaeya kefati inake hu'ne apaipa lo'kiya apamisea ke nehea ve'kae. Ani ve'ka Livae nofi ve'ka mai'neno Saipalasi kumateti ve'kakeno akai'a mopa alu ve'ka amikeno miya amitekeno ani miyana alineno Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka (Aposolo anaka) apami'ne.

5

Ananaiyasi'ae Safaila'ae kasuke hu'na'ae.

1 Mako ve'ka Ananaiyasi'ae a'amo aki'a Safaila'ae. Ani alavela'mokani mako mopa'ani alu ve'ka ami'akeno miya anami'ne.

2 Anamike'ana Ananaiyasi'a mako miya'a akai'a alino fala'kikeno a'amo'a ani alea miyana ako ake'nikeno mako kaya moni'a alino uno Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka apami'ne.

3 Apami'nea'maki Pita'a akaeyafe inake he “Ananaiyasika na kava hike'ka Sata atalanakeno kaipafi havaiteke'ka kakaeya ‘Mi'koma'a ma hane'ne.’ hu'ka nehana'maki makoma'a ali'ka fala'kimale'ne'ka Fate Akufa Avamu'amofe kasuke hune'ate'ka a'ka avataka nehane.

4 Mani mopa miya ohe'naya afina kakaeya'ka mopake'ka
‘Alu ve'kamo alise.’ hu'ka miya ali'nana'maki ani kava
huno kakaeya'ka moni hane'niki na'ya hike'ka ‘Kasuke
hu'na a'na avataka hukoe.’ hu'ka kaipa kakesa ne'afine?
Mako ve'ka kasuke hu o'atana'maki Anumaya Kotina kasuke
hune'atane.” nehe.
5-6 Hikeno Ananaiyasi'a ani ke ne'afino anile la'ka'atino
alaki fali'ne. Falike'a nahaeya'vemoki kenafi ali'a
hayavaili'u'a kelifi kite'nake'a ani fali'nea ke mi'ko
vaya'moki afite'a lusi koli hu'a apamo'yo ai'nae.
7-8 Kite'nakeno aise kana aole'ae mako'ae aova hano ne-
heana a'amo'a ani fali'nea ke o'afino ekeno Pita'a Safailafe
inake he “Ina hane'nea miyana mopaleti hai ani'ake
ali'na'afe?” hikeno “Lamake ani'ake ali'no'ae.” hu'ne.
9 Hikeno Pita'a Safailafe inake nehe “Na'ya hiketana
lana'kaeya mako'ke lanaipa lana'kesa afitetana Fate Akufa
Avamuna kasuke hapai'na'ae? Akeko anau'kamo'a ako
falike'a ali'u'a kite'naya vaya e'a heti'a mai'ne'a kakaeya'ae
falisanake'a ali'a u'a kikatekefe nehae.” hu'ne.
10 Nehikeno makale ani a Pita aiyafi la'ka'atino fali'ne.
Fali'nike'a nahaeya'vemoki hai'a akayana ani ana ako
fali'nike'a ali'u'a anau'amo kite'naya haopale lo'ka'a ki-
nate'nae.
11 Kinatetake'a Yisasina apa'ku ami'naya vaya'ae mi'ko ani
ke afi'naya vaya'moki'ae afite'a lusi kava hu'a koli hu'nae.

Lusiya huno fate fate o'ake'naya lo'kiya kavana va'yi nehe.

12 Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka'moki (Aposolo
anaka) lusiya hu'a o'ake'naya avame lo'kiya yana mi'ko
vaya'ai folakapi nehake'a Yisasina apa'ku ami'naya
vaya'moki mako'ke apaipa apa'kesale mai'ne'a u'a ala
mono no ki'a avayu humale yateka aki'a Solomoni aupalika
hu'a aki ne'aya yateka u'a ali'a atalu vai'a ne'maiye.
13-14 Ali'a atalu hu'nake'a mako vaya'moki koli nehu'a
apa'kaeya'ae lo'ka'a o'mai'naya'maki mi'ko vaya'moki
Aposolo anaka'ai apa'ki ali'a asaka hu'nae. Mi'ko ve
a'nemoki Yisasi ke afi'a apaipafi male'ne'a apa'ku'a ami'a
alakepa hu'nae.
15 Mi'ko kali hapa'nea vayana apavale'a e'a havae
hipakote kate ne'apate'a inake nehae “Pita'a ne'esikeno
akai'a yake ame'mo'a aino hapalesikeno kali'api kanale
hupatekaiye.” hute'a kate apate'nae.
16 Apate'nake'a mi'ko Yelusalemu haute hane'nea
kuma'yakaleti vaya'yakamoki kali hapa'nea vaya'ae Sata
afe'moki ali'a haviya hune'apatea vaya'ae apavale'a akeno
mi'ko kali'api ako eteno kanale hupate'ne.

Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya nofi nopi hupate'nae.

17-18 Kali'api ako eteno kanale hupatake'a ala mono nopi ala kava ve'ka'ae akaeya'ae lo'ka'a ne'maiya vaya'ae Satiyusi mono ke ne'afea vaya'moki'ae apaipa afi'a haviya nehu'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anakana apatafa hu'a apavale'a ala nofi nopi apate'nae.

19-20 Apate'nakeno ani hani'ainaka Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a eno kita ya'kiteno anifati apavaleno ma'aileka elineno apate'neno inake nehe "Lapa'kaeya utapa ala mono nopi hetitapa mi'ko vaya'aife akola maike maike hisaya apavamu alisaya yafe hapapaiyo." hu'ne.

21 Hike'a afite'a natepati ala mono nopi u'a vaya'aina ani ke hapa'nepaiya'maki ala mono nopi ala kava ve'ka'ae akaeya'ae lo'ka'a ne'maiya vaya'ae nofi nopati atale'naya ke o'afi'ne'a e'a kanisole vaya'ae Isaleli nofi ala ala vaya'ai ke hake'a ake'a ati vayafe inake hae "Utapa nofi hupate'nona vayana apavaletapa eo." huno hapapai'ne.

22-23 Hapapaike'a apa'kaeya u'a nofi nopina akayana o'maike'a atale'a ete'a e'a inake hae "Lakaeya uta akonana ani kita lo'kiya lo'kileti hemale'ne'a kipate kava vaya heti'naketa kita ya'kiteta ani nofi nopi haita akonana ani Aposolo vayana o'mai'nae." hu'a hu'nae.

24 Inake hake'a ala mono nopi kava vaya'moki'ae mono nopi ati kava ve'ka'ae ani ke afite'a lusi apa'kesa lapa ne'ai'a inake nehae "Hana kava hu'a nofi nopi atale'nae? Hana fate akufa kava fole aike?" hu'a nehae.

25 Nehakeno mako ve'kamo'a eno inake huno hapapai'ne "Afeo nofi nopi apate'naya vayana ako u'a ala mono nopi heti'a mai'ne'a ve a'ne'aina ali'a apaya nehae." nehe.

26 Nehike'a mono nopi ati vaya'aite kava ve'ka'ae ati vaya'ae ala mono nopi ute'a ina akufa apa'kesa ne'afe "Haviku apa'kaeya ke ne'afea vaya'moki yafa kayoteti lamakisaketa falikune." apa'kesa afite'a o'apamaki'a vase hu'a apavale'a e'nae.

Aposolo vaya'moki koli ohu'a kanisole vaya'ai apaulakale Yisasi ke hu'a fole ne'aiye.

27 Apavale'a e'a kanisole vaya'ai folakapi hetipate'nakeno ala mono nopi ala kava ve'kamo'a inake he.

28 "Yisasife mako'ae vaya hapa'nepaitapa alitapa apaya oheo." lakaeya huta lapa'kaeya lapa'kesa ako ali'nona'maki lapa'kaeya mi'ko Yelusalemu mai'naya vaya'aina ani ke ako hapa'nepaitapa lakaeyafe "Yisasina ha'naya vaya mai'nae." hutapa hapapai'nae nehe.

29 Nehea'maki Pita'ae mako Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'ae inake hu'a nehae “Lakaeya ma mopafi vaya'moki hisaya kele afita a'kame o'malekaupa Anumaya Koti keke afita a'kame malekaune.
30 Lapa'kaeya Yisasina yofo yosale hatapa asaimale'nakeno fali'nea'maki lototimoki Anumaya Koti'apimo'a fali'neapati ako alino hetite'ne.
31 Alino hetiteteno avaleno asaka huno aya lamaka atekeno ala kava ve'ka mai'neno laku lame alino kati'nea ve'ka mai'neanaketa lakaeya Isaleli vaya laipa aita yahae hisuna lakesa lamisiketa laipa aita yahae hisunakeno hao'otake yate lahapaove lapatove nehuno yuna aipafati atalelapatekaiye.
32 Lakaeya ani ve'kamo ke huta fole aisuna vaya mai'nonakeno Fate Akufa Avamu'amo'a ani kava huno ani ke hu'ne. Mi'ko Anumaya Koti ke afi'a a'kame male'naya vaya'aina Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a ako apami'ne.” nehe.

Kamelieli'a kanisole vaya'aife inake nehe “Aposolo vaya'aina yuna hetapa apateo.” hu'ne.

33 Nehake'a ani ke afea yafe lusi hapai vaike'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya hapaesake'a falisaya apa'kesa ne'afe.
34 Hapakefe nehaya'maki mako kanisole ve'ka heti'ne. Ani ve'ka Falasi mono ke ne'afea ve'kamo aki'a Kamelieli'ae mono hapalino hapa'nepaiya ve'ka Yuta vaya'ai kanisolefi mai'nike'a mi'ko vaya'moki aki ali'a asaka hu'naya ve'kakeno ani ve'kamo'a hetino inake nehe “Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'aina ma'aileka hupateke'a lavi'a aise kanato'a mai'nisaketa laote ke hisune.” nehe.
35 Hati lavitakeno inake huno kanisole vaya'aife nehe “Isaleli vaya'nimokitapa ani vaya'aite mako akufa kava hupatekefena lapa'kesa afitapa alakepa hu'netapa ani kava heo.
36 Lapa'kaeya ako afi'nae a'ke'ainaka mako ve'kamo'a aki'a Teutasi'a va'yi huno ‘Nakaeya ala kava ve'ka mai'noe.’ huno hike'a aole'ae aole'ae hataleti vaya'moki (400 vayana) akaeya ke afi'a a'kame u'naya'maki henaka'a kamani vaya'moki ani ve'ka ako hakeno falike'a a'kame ne'vaya vaya atale'a apaune he'a u'e'a hakeno ali'ya'amo'a afa ya'kana hu'ne.
37 Akaeya a'kameleka apa'ki ne'kaeya kanafi Yutasi'a Kalili koteka ve'ka va'yi huno ke hapa'nepaike'a mako vaya'a akaeyateka ai'a ne'male'a kamani vaya hapafaikefe nehike'a kamani vaya'moki Yutasina ako hakeno falike'a a'kame u'naya vaya atale'a apaune he'a u'e'a hu'nae.

38-39 Ina akufa kava hu'naya yafe meni lahapa'nepauki ani vayana apataleke'a veo. Ani nehaya ke ma mopale vaya'ai ke nehisakeno'aefena afa'a hano hukea'maki Anumaya Koti ke hane'niseana lapa'kaeya alitapa haviya hisaya lo'kiyatapi o'male'ne. Haviku lapa'kaeya Anumaya Koti kame vaya'a mai'netapa akaeya'ae la hukayanaki aketapa alakepa hu'netapa mi'ko kava heo." hu'ne.

Aposolo anaka'moki ke'a hu'a fole ne'aike'a apavuya ya hupate'naya yafe amuse hu'nae.

40 Kamelieli ke afite'a "Lamake hane." hute'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vayafe ke hake'a ake'a nofi kayoteti sefu apamite'a apa'kesa ne'ali'a inake hae "Yisasi ke mako'ae alilitata hutapa mi'ko vaya'aina hapa'opaiyo." hu'a hapapaite'a apatalake'a u'nae.

41 Ani Kanisole vaya apatale'a ne'u'a inake hae "Anumaya Koti'a inake he 'Lapatea kava nehutapa Yisasi aki a'naya yafe lapavuya hisifa kava hulapate'nae.' huno lakaeyafe hu'ne." ani yafe apa'kesa afime ne'u'a lusi amuse hume hume ne'vae.

42 Ne'u'a mi'ko afina ala mono nopi'ae vaya ne'maiya nopi'ae Yisasife inake hae "Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katisea yafe hute'nea ve'kae." hu'a mi'ko vaya'aina hapapai'nae.

6

Seveni'a vaya'aife (7 vaya) "Aposolo vaya apaya heo." hu'a hupate'nae.

1 Nesu vaya'moki Yisasi ke afi'a apapaipafi male'ne'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya kanafi mako'a vaya'a Kali'ki apa'ke ne'aiya vaya maike'a mako vaya'a Hipalu apa'ke ne'aiya vaya mai'nae. Kali'ki vaya'moki inake hae "Havi kava hutapa Kali'ki kaite a'neyaka aise ne'ya'ake ne'apamea'maki Hipalu kaite a'neyakake mi'ko afina lusi ne'ya ne'apame." hu'a apaipa kafa nehapa'a kanaku kanaku ke nehae.

2-3 Kanaku kanaku ke nehaya yafe Yisasi aiyalekati aole alea anaka'moki mi'ko Yisasi ke ne'afea vaya'aife ke hake'a ake'a inake hu'a nehae "Haviku lakaeya Yisasi ke hapa'nepauna ali'yati ataleta ne'ya fa'ko fa'ka hisunana kanale huolatekaiki vaya'nimokitapa lapa'kaeya folakapati kahau atapa naya mako kayati aole alea vayana (7 vaya) apa'kenopa hale'nea vaya Fate Akufa Avamu'amo'a apaipafi havaite'nisea vaya ve a'ne'ai apaulakale kanale'ya hu'a ne'maisaya vayafe kahau atapa apavaletapa esaketa ani ali'yate aleo hupatesune.

4 Hupatesunake'a yakaitesaketa lakaeya mi'ko afina Anu-
mayamoteka ke huta afike ya'ae Yisasi ke ve a'ne'ai hapapai
ya'ae lakaiti hisune." hu'a hu'nae.
5 Inake hake'a mi'ko vaya'moki ani ke afi'a amuse
hute'a mani vaya'moki hapalite'a ali'a hetipate'nae
Sitiveni'a Yisasi ke afino aipafi lo'kiya vaino male'nikeno
Fate Akufa Avamu'amo'a aipafi havaite'nea ve'ka'ae
Filipi'ae Polo'kolasi'ae Nai'kena'ae Taimoni'ae Pamenasi'ae
Ni'kolasi'ae. Ni'kolasi'a Atio'ku ve'ka a'ke'ainaka Isaleli
nofi ve'ka o'mai'nea'maki eno "Yuta vaya'ai Anumaya
Koti'apimo ke afikoe." huno Isaleli nofi ve'ka eno mai'ne.
6 Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anakateka ani vaya'aina
apavale'a ake'a ani vaya'aife Anumayamoteka ke hu'a
afine'ke'a apayana apa'kenopale male'nae.
7 Anumaya Koti kemo'a uneno hike'a nesu vaya
Yelusalemu mai'naya vaya'moki Yisasi ke afi'a apaipafi
ne'male'a apa'ku'a ami'a alakepa nehake'a nesu mono nopi
kava vaya'moki'ae ani kava hu'a Yisasina apa'ku'a ami'a
alakepa hu'nae.

Yuta vaya'moki Sitivenina avale'a kake hute'nae.

8 Sitiveni'a kanale ve'kakeno Anumaya Koti'a vaya alino
kayone hu ya'ae lo'kiya'ae amikeno ala hikeno lusiya huno
ani vaya'aipina fate fate o'ake'naya avame hu lo'kiya kavana
hu'ne.
9 Ani kava nehike'a mako vaya'moki heti'a Sitiveni'ae ke
ne'vaiye. Ani vayana hokote'a mako vaya'moki apa'kufale
miya hake'a miya o'ali ali'ya ne'alea vaya mai'nayanake'a
hu'a hano hupatake'a afa'a mai'ne'a mako'ke mono nopi
ne'vaya vayana Sailiniti'ae Ale'kasataliati'ae Silisiati'ae Es-
iati vaya'ae Sitiveni'ae ke ne'vaiye.
10 Ke ne'vaiya'maki Fate Akufa Avamu'mo'a aya huno
akenopa hale'nea ve'kamo kekana huno ami'nikeno ani
ke hike'a ani vaya'moki hu'naya kemo'a Sitiveni hea ke
ao'kase'ne.
11 Ao'kaseke'a mako vaya'aife inake hae "Sitivenife kasuke
hutesaketa moni lapamikune." hu'a hake'a ani vaya'moki
u'a inake hae "Ani ve'kamo'a Mosese'ae Anumaya Koti'aefe
lusiya humaino huno haviya hunate'nea ke hiketa afi'none."
hu'a hu'nae.
12 Ani ke haya yafe mi'ko vaya'ae ala ala vaya'ae mono
hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae apaipamo'a haviya hike'a u'a
Sitivenina atafa hu'a kanisole vaya'aite avale'a u'nae.
13 U'ne'a mako kasuke ke hutesaya vaya ali'a hetipatake'a
ani vaya'moki inake hae "Ma ve'kamo'a mi'ko afina lakaeya
fate akufa mono noti'ae lakaeya ke male male'nea ke'ae

lusiya humaino huno haviya hume nehaiketa ne'afuna ve'kae.
14 Nehiketa afunana inake he ‘Yisasi'a Nasaleti ve'kamo'a
mani ala mono nona alino kapeleteno Mosese'a lahapai'nea
mono ke ataletapa alu kava heo.’ huno hiketa afi'none.”
hu'a nehae.
15 Nehake'a mi'ko kanisolefi mai'naya vaya'moki Sitiven-
ina aulu ha'a akayana aukosamo'a alave alave nehuno
ko'ku'napi kayo kayo vaya'ai apaukosa alino kali'ne.

7

Sitiveni'a kanisole vaya'aite ke huno fole ai'ne.

1 Ala mono nopi ala kava ve'kamo'a Sitivenife inake huno
afike'ne “Mani nehaya ke lamake nehafe?” huno afike'ne.
2 Afine'kekeno Sitiveni'a inake hu'ne afo'nimokitapa'ae
nakana'nimokatapa'ae afeo. Lakinakomo'a Epalahamu'a
Halani kumate o'uno Mesopotemia koteka mai'nikeno fate
akufa hale himamu ya'ae Anumaya Koti'a Epalahamute
va'yi hu'neane.
3 Va'yi hu'neno akaeyafe inake huno hapaiye “Kakai'ka
mopa'ka'ae nepu kakana'kamoki'ae apatale'ka kavelisoa
kumate uvo.” huno hu'neane.
4 Hikeno Epalahamu'a Kalatia vaya'moki mopa atal-
eno Halani kumate uno mai'nikeno afo'amo'a falitekeno
Anumaya Koti'a Epalahamuna hutekeno lapa'kaeya meni
mai'naya mopale eno mai'neane.
5 Mai'nea'maki Anumaya Koti'a Epalahamufe
“Kakai'ka mopae.” huno hu'nea'maki mopa mako
atupa'a ano fa'ko huno mako aiya ano maisea mopa
o'ami'nea'maki “Henaka'a kamisuke'ka ali'nisanake'a
kakaeya mafa'neyaka'kamoki ani mopa alikae.” huno
hu'nea'maki Epalahamu'a ani kanafi mafa'ne'a o'mai'ne.
6 O'mai'nikeno Anumaya Koti'a akaeyafe inake he
“Kakaeya kakeho'kamoki Isaleli nofi o'mai vaya'ai mopale
visake'a ani vaya'moki apatafa hu'a ‘Miya o'ali ali'ya alila-
teo.’ nehu'a lusiya hu'a ali'a haviya hupatesake'a ani
mopale aole'ae aole'ae hataleti kafu (400 kafu) maikae.
7 Maikaya'maki apatafa hu'a ‘Miya o'ali ali'ya aleo.’ hu'a
hu'naya vaya'aina nakaeya kake hupatete'na ali'na haviya
hupatesuke'a kakaeya kakeho'kamoki ani kuma atale'a ete'a
ma mopale e'a nakaeya naki ali'a asaka hukae.” huno
hu'neane.
8 Anumaya Koti'a inake hu'ne “Nakaeya vaya maisaya
yafe lo'kiya ke hu'na hayamale'noa ya afisaya yafe
mafa'ne'kamo akoyamo ano'a laka ho.” huno hikeno
Epalahamu'a Aisa'kina ve mafa'ne aliteteno naya mako

kaya hano huteno naya mako kayati aole'ae mako'ae alea afina maiteno akoyamo ano'a laka hu'neane. Aisa'ki'a mafa'ne'a Ye'kopuna alite'ne. Ye'kopu'a layatala'a hano huteno laiyalekati aole alea mafa'neyaka lakaeya lakinakomoki alipate'ne.

9-10 Ani lakinakomoki apakana'apimona Yosefefe lusi apaipa kafa hetete'a alu vaya'aite avale'u'a apamite'a miya alike'a ani vaya'moki Isipi koteka avale'a u'naya'maki Anumaya Koti'a Yosefe'ae mai'neno mi'ko ali'nea kana yapati akufa alino katiteno akenopa hale'nea ya amikeno Isipi ala kava ve'ka Felo aulakale hetikeno Felo'a amuse'a huteno "Hokote kamani kava ve'ka'ni mai'ne'ka mi'ko Isipi kote kava nehu'ka mi'ko nakaeya no'nifi hane'nea ya'alena kava ne maiyo." huno hute'ne.

11 Kava alino mai'nea kanafi kafu hu kana va'yi hike'a Isipi koteka'ae Kenani koteka'ae ne'yana o'malekeno lototimoki lusiya huno apa'ka le'ne.

12 Apa'ka neleke'a "Isipi koteka ne'yana hane'ne." hu'a haya ke Ye'kopu'a afiteno mafa'neyaka'a ani koteka hupateke'a hokote'a u'nae.

13 Ute'a no'apileka e'a maite'a henaka'a anile ne'vayana Yosefe'a nepu'amokife "Nakaeya lapa'kanatapimo'na mai'noe." huno hikeno Felo'a Yosefe afamo anaka'a apa'ke'ne.

14-15 Apa'ke'nikeno Yosefe'a afo'amo Ye'kopu'ae mi'ko afamo'a'ae naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea kayonaki naya mako kaya hano hea vaya'aife (75 vaya) ke hike'a Isipi koteka u'a mai'nae. Mai'ne'a henaka'a Ye'kopu'a anile faliteke'a mafa'neyaka'a'ae fali'nayane.

16 Falike'a ete'a ali'u'a Se'kemu kumate Epalahamu'a Hemo mafa'neyakamoki mopa amikeno miya apamiteno ali'nea mopafi kipate'nae.

17-18 Anumaya Koti'a Epalahamufe huno lo'kiya vai'nea ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea kana aupasi hike'a lakaeya lakinakomoki Isipi kote lusi vaya ka'a atakufa'a mai'nakeno fate ve'ka Yosefena o'ake'nea ve'kamo'a Isipi kote ala kava ya ali'neane.

19 Kava ya alino mai'neno lakaeya nofi vaya ano apavataka nehuno alino haviya hune'apateno "Mafa'neyakatapi ma'aileka apataleke'a mai'ne'a faleo." huno lusi lo'kiya ke hu'ne.

20 Nehikeno ani kanafina Mosesena alitetekeno Anumaya Koti aulakale kanale mafa'nekeno ita afo'ala'mokani aole'ae mako'ae i'kana no'anifi atete'ana kava hu'ana mai'na'ae.

21 Kava hute'ana kahaufaka ate'na'akeno Felo
a'mafa'nemo'a ani mafa'ne eno avaleno akai'a mafa'nekana
huno akai'ne.
22 Ne'akaikeno mako Isipi koteka vaya apa'kenopa
hale'nike'a afi'naya yana ali'a aya hutakeno Mosese'a lusiya
huno kanale ke nehuno lo'kiya ali'ya ali ve'ka mai'ne.
23 Mai'neno aole ve'kala'mokani anaiya anaya kafu (40
kafu) utekeno Mosese'a inake nehe "Isaleli vaya'aite u'na
apa'kete'na vaya'ni apaya hukoe." hu'ne.
24 Huteno ne'uno akeana mako Isipi ve'kamo'a Isaleli
ve'ka ne'amakikeno Mosese'a uno au ne'vaino ani Isipi ve'ka
amakino kite'ne.
25 Mosese'a ma akesa afi'ne "Vaya'nimoki inake hu'a
hukae 'Anumaya Koti'a Mosese ayate hisikeno lakufa alino
katike.' hu'a hukae." huno akesa ne'afea'maki vaya'amoki
ina akufa apa'kesa no'afe.
26 No'afikeno Mosese'a eka'a eno akeana aole Isaleli
ve'kala'mokani la neha'akeno ana'keteno alino kuku
hune'anateno inake nehe "Hae vaya'nimokitana lana'kaeya
mako'ke konakala mai'na'aki na kava hiketana la neha'ae?"
hu'ne.
27 Nehikeno ani la aepa heno akana'amona amaki'nea
ve'kamo'a Mosesena ano atu'nefano inake nehe "Kakaeya
nala'a lakaeya kake hulate kava ve'ka maiyo huno
hukate'nike'ka kakaeya e'ka mani kava nehane?
28 Kakaeya eka mako Isipi ve'ka amaki'ka kite'nana ya
hu'ka nakaeya namaki'ka kinatekefe nehape?" nehe.
29 Hikeno ani hea ke Mosese'a afiteno ataleno aune heno
Mitiani vaya'ai mopale uno mai'neno a aliteno henaka'a aole
ve mafa'nela alinate'ne.
30 Maike maiketeno aole ve'kala'moki anaiya anaya alea
kafu (40 kafu) hano hikeno Mosese'a ka'me koteka Sainae
avimate uno mai'nikeno mako aise yosale ata kanefe
ne'aikeno ani kanefepi mako ko'ku'napi kayo kayo ve'ka
va'yi hikeno ake'ne.
31-32 Aketeno akesa lapa ne'aino amo'yo aikeno akeno
alakepa hukefe hau'ale ne'ekeno Anumayamo'a ake aino in-
ake nehe "Nakaeya kakinakomoki Anumaya Koti'apimo'na
mai'noe. Epalahamuki Aisa'kiki Ye'kopuki Anumaya
Koti'apimo'na mai'noe." huno hikeno Mosese'a atali hukeno
maiteno ani ya akea yafe koli huno aulu ohe'ne.
33 Koli hikeno Anumayamo'a akaeyafe inake nehe "Mani
mopa nakaeya fate akufa kanale mopale mai'nanaki 'Ani ya
afi'noe.' hu'ka hisana yafe kaiya anona asaki'ka malo.
34 Nakaeya nakai'ni nofi vaya Isipi mai'naya vaya Felo
vaya'moki lusi kava hu'a ali'a haviya hu ne'apataya kavana
ako ake'noe. Avilaya ke ako afi'ne'na apa'kufa ali'na

katikefe e'noe. Meni kakaeya eke'na nakaeya hukatesuke'ka Isipi kote ukane." huno Mosesefe hu'nea ke Sitiveni'a hapa'nepaiye.

35 Huteno inake he ani Mosesefe a'ke'ainaka inake hu'a hu'nae "Nala'a kakaeyafe kava ve'ka mai'ne'ka ke ali'ka fa'ko fa'ka hu ve'ka maiyo ke kahapaike'ka ani kava nehane?" hu'a apa'kame'ya ami'naya ve'ka aise yosatofi va'yi hikeno ake'nea ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Mosesena aya nehikeno Anumaya Koti'a kava yakaite'neno apa'kufa alino katisea yafe hute'neane.

36 Hutetekeno ani ve'kamo'a Isipi kumate mai'neno lusi kava huno o'ake'naya avame hu lo'kiya yana huteno ani kotekati apavaleno aole ve'kala'mokani anaiya anaya alea kafu (40 kafu) haesa li kotute'ae vaya o'mai ka'me koteka'ae lusi kava huno o'ake'naya avame hu lo'kiya ya'ae hu'neane.

37 Ani Mosese'a Isaleli vaya'aife inake huno hapapai'ne "Anumaya Koti'a lapa'kaeya anakapati nakaeya nehoa akufa kava hisea aune ve'ka alino hetitekaiye." huno hapapai'neane.

38 Mosese'a vaya o'mai ka'me koteka mai'nikeno mono ke afikefe lakinakomoki ali'a atalu hu'a mai'nakeno mako ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Sainae avimate va'yi huno Anumaya Koti lavamu lamisea mono ke lakaeya afisuna yafe Mosesena ha'nepaikeno Mosese'a folaka'apifi heti'neno lakinakomoki hapapai'ne.

39-40 Hapapai'nea'maki lakinakomoki "Mosese ke a'kame o'malekaune." hu'a apa'kame'ya amite'a Isipi kumate ete'a visaya apaipa apa'kesa afite'a Elonife inake hu'a nehae "Mosese'a Isipi kotekati lavaleno e'nea ve'ka hanate u'nifi? Vea ka o'ake'nona yafe ka lavelisea koti fate kotiti alo hulato." hu'a nehae.

41 Ani ke hute'a mako puluma'ka ana'au'a apayateti alo hute'a "Kotiti ma mai'ne." hute'a ani apayateti alo humale'naya yafe lusi amuse hu'a afu he'a ka'a sala mana ha'nae.

42 Ha'nakeno Anumaya Koti'a a'kame'ya apamiteno apataleke'a apa'kaeya yakema sanafi'ma i'ka'ma ina yate amuse hu'a apaipa ami'a alakepa hute'a apa'ki ali'a asaka hu'nayane. Ani kava hu'naya yafe Anumaya Koti apaune vaya'moki kamale'naya avopi inake hu'a hu'nayane

"Lapa'kaeya Isaleli nofi vaya'mokitapa aole ve'kala'mokani anaiya anaya alea kafu (40 kafu) vaya o'mai ka'me koteka mai'netapa puluma'ka sipi sipi afu hetapa sala mana he'naya'maki nakaeyafe amuse hutapae ani kava hu'nafe? He'e ani afina fate ve'kae amuse hutapae ani kava hute'nae."

43 Lamake ani fate kotitapimofe amuse nehae. Lamake
ohu koti'a Molo'kife amuse hutapa akaeya aki alitapa asaka
hisaya no'a kitetapa alitapa utapa lamake ohu koti'a Lefan-
ife amuse hutapa Lefani sanafi'kana ya alo hutetapa amuse
hutapa lapaipa amitetapa apa'ki alitapa asaka nehae. Ani
kava hu'naya yafe “Lapa'kaeya kotekati ali'na lahapafai'na
lapatalesuketapa Papiloni kona akasetapa umakaya'a utapa
maikae.” hu'neane.
44 Anumaya Koti'a “Ma kava hu'ka kenaleti mono nona
keo.” huno Mosesena avelikeno kike'a lakinakomoki vaya
o'mai ka'me koteka mai'nakeno mono nona ali'a u'neane.
Anumaya Koti'a ani nofe inake he “Nakaeya e'na ani nopi
lapa'kaeya'ae lo'ka'na maikoe.” hu'neane.
45 Henaka Mosese'a faliteke'a lakinakomoki ani ke-
naleti kimale mono nona ali'a Yosu'a'ae u'a Isaleli nofi
o'mai vaya'ai mopale u'nae. U'nakeno Anumaya Koti'a
ani Isaleli nofi o'mai vaya'aina apa'kaeya'api mopaleti
lapa'kinakomoki apaulakale alino apataleke'a apaune het-
ake'a ani kenaleti kimale mono nona ali'e'a ani mopale
male'nakeno anile hane'nikeno Teviti'a fole ai'neane.
46-47 Anumaya Koti'a Tevitife amuse hune'atekeno Teviti'a
Anumayamoteka ke nehuno inake he “Ye'kopu Anumaya
Kotika kanale nona kikatesoe.” hu'nea'maki akaeya
ani nona o'ki'nea'maki mafa'ne'amo'ke Solomoni'a ani no
ki'neane.
48 Ako kimale'nea'maki hanale ne'maiya Anumaya Koti'a
vaya'moki apayateti kimale'naya nopi no'maiye. Ani yafe
mako Anumaya Koti aune ve'kamo'a inake hu'neane
49-50 Anumaya Koti'a inake he “Ko'ku'nana nakaeya
faitopale mai'ne'na kava hisoa kuma hane'nikeno ma
mopa naiya hayo hu'na mai'na falu hisoa mopae.
Hana akufa no kinatekae? Hana kumate mai'na falu
hisoe? Nakaeya mani mi'ko ko'ku'napi ya'ae mopale
ya'ae alo humale'noe.” nehe huno hu'neane.
51 Lapa'kaeya ke o'afi vaya mai'netapa lapaipa
lapa'kesamo'a “Anumaya Koti ke o'afikune.” hutapa
Fate Akufa Avamu a'kame'ya amitetapa lapa'kinakomoki
mai'naya akufa avamete mai'nae.
52 Lapa'kinakomoki mi'ko Anumaya Koti apaune
vaya'aina ali'a haviya hupate'nae. “Kanale fatako ve'ka
ekaiye.” hu'a ke hu'a fole ai'naya vaya lapa'kinakomoki
apamaki'a kipate'naya kava hutapa lapa'kaeya ani fatako
ve'ka ako akesi hutapa kame vaya'amoki apayapi atetetapa
hakeno fali'ne.
53 Ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki e'a Anumaya Koti'a ke
male male'nea ke lahapapai'naya'maki lapa'kaeya ani kele
a'kame no'malae huno Sitiveni'a inani ke hu'ne.

Sitivenina yafa kayoteti amaki'a kite'ne.

54 Anile mai'naya vaya'moki Sitiveni'a hea ke afite'a apaipa kafa neha'a hapai ne'vaike'a apavaya mumu mema nehu'a apavena hani'a alaki nehae.

55 Ani kava nehakeno Sitiveni aipafi Fate Akufa Avamu'mo'a havaitekeno ko'ku'napaka aulu heno asaka huno akeana Anumaya Koti'a ano hale lo'kiya ya'ae Yisasi'a Anumaya Koti aya lamaka hetino mai'nikeno ake'ne.

56 Sitiveni'a aketeno inake nehe “Akekeo nakaeya akoana ko'ku'nana ako halekeno ko'ku'napakati e'nea ve'ka vaya'mo alite'nea mafa'ne Anumaya Koti aya lamaka'a hetino mai'nike'na ake'noe.” huno hapa'nepaiye.

57 Nehea'maki ali'a atalu hu'naya vaya'moki Sitivenina ala kefati ali'a aunepa anepa ne'ai'a “Akaeya hisea ke o'afikune.” hu'a apayateti apa'kesale ali'a ati'ka'ne'a lusi ke nehau'a u'a atafa hu'nae.

58 Atafa hute'a ma'aileka he'a avayu hu'a atalete'a aepa he'a yafa kayoteti akufalena yaka yaka hu'a amaki'nae. Sitivenife “Hakaune.” hu'naya vaya'moki “Alakepa kava nehune.” hu'a apa'kufale yasi kena'api kava ve'kamo aiyale Solo aiyafi male'nae.

59 Malete'a yafa kayoteti ne'amakikeno Sitiveni'a Anumayamoteka afine'keno inake nehe “Yisasika Anumaya'nimoka naku mafa'ne kayapi ne'maloe.” hu'ne.

60 Ani ke huteno ale'ya alo a'neno Anumayamoteka ala kekefafati mako'ae inake nehe “Anumaya'nimoka ma hao'otake kava hune'nataya ya'apimo anona'a ali'ka haviya hu o'apato.” huteno fali'ne.

8

Solo'a lusiya huno Yisasina apa'ku ami'naya vaya alino haviya hupate'ne.

1-2 Sitivenina hakeno fali'nea yafe Solo'a “Kanalene.” huno amuse hu'nea'maki mako Anumaya Koti ke ne'afea vaya'moki Sitivenife lusi avi nele'a ali'u'a kite'nae. Kite'nake'a Yelusalemu ne'maiya vaya'moki ani kanaleti aepa fai'a Yisasi ke afi'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya ali'a haviya hupatake'a ani vaya'yaka apaune he'a Yutia koteka'ae Samelia koteka'ae u'e'a hutake'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka apa'kai'apike Yelusalemu mai'nae.

3 Ina kava hu'naya'maki Solo'a Yisasi ke afite'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aina alino haviya hune'apateno apa'kaeya no'apifi'ae hai'neno mi'ko ve a'ne'aina apavaleno uno nofi nopi apate'ne.

Filipi'a mako Samelia kumate uno Yisasi kanale ke huno fole ai'ne.

4 Nofi hupate'naya'maki apaune he'a u'naya vaya'moki alu kumate kumate u'e'a nehu'a Yisasi kanale ke hapa'nepaiye.
5 Filipi'a mako Samelia kumate lavino inake huno hapa'nepaiye "Yisasi'a Anumaya Koti mafa'ne lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne." huno hapa'nepaiye.
6-7 Hapapaike'a mi'ko vaya'moki akaeya ke ne'afikeno akaeya o'ake'naya avame hu lo'kiya ya nehikeno Sata afe'yaka vaya'ai apaipafi mai'nayateti kalafa ne'ka'a apaipafati hati nelavikeno apaiya apaya fali'nea vaya'ae apaiya haviya hu'nea vaya'ae alino kanale hupateke'a akete'a mako'ke apa'ku apa'kesa ne'afi'a akaeya ke afi'a apaipafi male'nae.
8 Apaipafi male'ne'a ani kumate vaya'moki lusi amuse hu'nae.

Saimoni'a o'ake'naya avame hu lo'kiya ya alo nehea.

9 Amuse haya'maki ani kumate mako ve'ka mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Saimoni'ae. Ani ve'kamo'a ke'o'ke ka'o'ke lusa ne'kino analisa yate ve'kakeno "Nakaeya lusi ala ve'ka mai'noe." huno o'ake'naya lo'kiya ya hu'nike'a mi'ko Samelia vaya'moki akete'a lusi apamo'yo ai'nae.
10 Apamo'yo aite'a mi'ko vaya apa'ki hane'nea vaya'ae apa'ki o'male'nea vaya'ae akaeya ke afite'a inake hu'a nehae "Ma ve'kamo'a Anumaya Koti lo'kiyamo aki'a ala lo'kiyae hu'a nehaya lo'kiya mani ve'kamo'a ali'ne." hu'a hu'nae.
11 Lusiya huno yatala afina o'ake'naya lo'kiya yana hu'nike'a akete'a apamo'yo ai'naya yafe akaeya ke afi'nae.
12 Afi'naya'maki Filipi'a va'yi huno Anumaya Koti kava yakaisea yafe kanale ke'ae Yisasi'a Anumaya Koti mafa'ne lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne huno hu'nea kanale ke'ae afite'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hakeno ve a'ne'aina li falepate'ne.
13 Saimoni'aeti Yisasi ke afino aipafi maletekeno lina faletetekeno Filipi'ae lo'kano mai'nikeno Filipi'a o'ake'naya avame hu lo'kiya yana hikeno aketeno amo'yo ai'ne.
14 Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea anaka Yelusalemu mai'naya anaka'moki "Samelia mai'naya vaya'moki Anumaya Koti ke afi'a apaipafi male'nae." haya ke afite'a Pita'ae Yoni'ae hunatake'ana ani koteka lavi'na'ae.
15 Lavi'a ya'mokani "Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a ani vaya'aina apamise." hu'ana Anumayamoteka afine'ka'ae.
16-17 Apa'kaeya Yisasi akileti ako li falepate'naya'maki Fate Akufa Avamu'mo'a apa'kaeyate elino o'me'nea yafe Pita'ae

Yoni'ae anayana apa'kufale ne'mala'akeno Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a apami'ne.

18-19 Apami'nikeno Saimoni'a Yisasi ke ne'afikeno hute'nea ve'kalana ana'ke'nike'ana anayana vaya apa'kufale ne'mala'akeno Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a ne'apamikeno aketeno inake nehe "Moni lanamitesuketana ali'na'a lo'kiya yana nakaeya'ae namisa'ake'na ani kava hu'na naya malene'apatesukeno Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a apamise." huno anafine'ke.

20 Anafine'kekeno Pita'a akaeyafe inake nehe "Kakaeya Anumaya Koti'a afa'a ne'apamea yana monileti miya hekauve hu'ka nehape? Kakaeya ani kakesa afina yafe miya'ka'ae kakai'ka'ae Anumaya Koti'a alino haviya hukatekaiye.

21 Anumaya Koti aulakalena kaipamo'a kanale ohu'nea yafe mani ali'yana kakaeya ali'ya alaki o'male'neanake'ka alaki o'alikane.

22 Meni ani hao'otake kava hu'nana yafe kaipa ai'ka yahae nehu'ka Anumayamoteka afikesanakeno ani havi kaipa kakesa afi'nana yafe kahaove katove nehuno aipa falu yapati alino atalekatekaiye.

23 Nakaeya kaipafi akoana Anumaya Koti afa'a apami'nea yafe kaipamo'a akeno ha'ye huno haviya hu'nea yafe ani hao'otake ya'kamo'a ako kavaleno nofi hukate'ne." nehe.

24 Nehikeno Saimoni'a inake nehe "Ani hana ya'mo'a nakaeya nakufale va'yi ohisea yafe lana'kaeya nakaeyafe Anumayamoteka ke hutana afike'ao." hu'ne.

25 Pita'ae Yoni'ae Anumayamo ke hapa'nepai'ana inake hu'ana ha'ae "La'akaeya Yisasi aketeta'a akaeyafe afita'a la'aipafi maleno'ae." hute'ana ete'ana Yelusalemu ukefe kate ne'u'ana Samelia aupalika hane'ne hane'ne hea kumate u'ana Yisasi kanale ke hapapai'na'ae.

Filipi'a mako Itiopia koteka ve'kae Yisasi kanale ke hapai'ne.

26 Hapa'nepai'akeno mako ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Filipife inake huno ha'nepaiye "Heti'ka Yelusalemuti mako Kasa kumate u'nea kate uvo." nehe. Ani ka vaya o'mai ka'me aupalika u'nea kane.

27-28 Ani ke hikeno Filipi'a hetino ne'uno akeana ani kate mako anupa ve'ka Itiopia koteka kava ve'ka mi'ko ala yahauve a'mo moni afeno yate kava ne'yakaiya ve'ka ake'ne. Ani Itiopia ala yahauve a'mo aki'a Kanatesi'ae. Akaeya moni afeno ya kava ne'yakaiya ve'kamo'a Anumaya Koti aki'a alino asaka hukefe Yelusalemu uteno ani afina eteno no'aleka ukefe nehuno hosi afumo'a ano avayu

nehea kalefi faimai'neno Anumaya Koti aune ve'ka Aisaiya'a kamale'nea autamafi hapalime ne've.

29 Ne'vikeno Fate Akufa Avamu'amo'a Filipife inake nehe "Kakaeya ani kalemo haute u'ka lo'ka'ka uvo." nehe.

30 Nehikeno Filipi'a naku naku vea ya'mo'a ani kalemo haute ne'uno afeana ani ve'kamo'a Aisaiya'a kamale'nea autamafi hapalime vea ke afiteno inake hu'ne "Kakaeya inani nehapalina kemo aepa'a afi'ka alakepa nehape?" nehe.

31 Nehikeno ani ve'kamo'a inake he "Mako ve'kamo'a nave oliseana hana'ya hu'na afikoe?" huteno Filipife "Nakaeya mai'noate hai e'ka maiyo." hu'ne.

32 Ani nehapalea Anumaya Koti ke kamale'naya ke inake huno hu'neane

"Sipi sipi hakefe avale'a ne'vaya avamete kava hu'a avalakeno u'ne. Sipi sipi ana'aumo ayo'ka'a laka nehea ve'kamo amete avovo ohuno hetino ne'maiya avamete kava huno ke ohuno mai'ne.

33 Ani ve'kae 'Afa ve'ka mai'nane.' hute'a avuya hisea kava hutete'a alakepa kava hu'a kake hu o'ate'a hakeno fali'nea'maki mafa'neyaka'a o'mai'nayanake'a vaya'moki avake'a ohukaya'maki alaki ako faliteno mako'ae mopale o'mai'ne." huno kamale'nikeno hapali'ne.

34 Hapaliteno ani kava ve'kamo'a Filipife inake huno afine'ke "Ani aune ve'kamo'a nalafe mani ke hu'ne akaeya'ae hu'nifi mako fate ve'kae ani ke hu'ne?" huno afine'ke.

35 Afine'kekeno Filipi'a aepa heno ani ke aepa'a hapaiteno Yisasi kanale ke hapai'ne.

36 Hapaime kateka ne'u'ana mako lite u'ana va'yi nehu'ana ani kava ve'kamo'a inake nehe "Ako lina ma hane'niki kanale li falenatesape?" nehe.

37 Nehikeno Filipi'a inake nehe "Ani ke afi'ka kaipafi malete'ka lo'kiya vaisanana kanale li falekatekauve." huno hikeno ani ve'kamo'a inake he "Nakaeya Yisasi Kalaisi'a Anumaya Koti mafa'ne mai'neno lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne hu'na afi'na naipafi malete'na naku'a ami'na alakepa hu'noe." hu'ne.

38 Ani ke huteno hosi afumo'a ano avayu hulino ne'vea kalemo talaiva ve'ka "Male atafa hu'ka la'ato." hike'ana Filipi'ae ani kava ve'ka'ae lipi lavite'ana Filipi'a li falete'ne.

39 Li faleteteke'ana lipati atale'ana hai'a ne'a'akeno Fate Akufa Avamu'mo'a Filipina makale'a avaleno u'nikeno kava ve'kamo'a Filipina mako'ae o'ake'nea'maki lusi amuse hume hume kateka u'ne.

40 U'nikeno Filipi'a Asotasi kumate va'yi huno Yisasi
kanale ke mi'ko kumate kumate vaya'yaka hapapaime
hapapaime Sisalia kumate uno va'yi hu'ne.

9

Solo'a aipa aino yahae huno Yisasina aku'a ami'ne.

1-2 Ani kanafi Solo'a Anumayamo ke ne'afea vaya'aina
aipa kafa hepateno lo'kiya ke huno “Hapaesuke'a falisae.”
huno ala mono nopi ala kava ve'kale uno inake huno
afine'ke “Amuse'ka nehuki nakaeya Tamasi'kasi kumate
u'na Yisasi ke afi'a a'kame malete'a ani kate ne'vaya
vefi a'nefi apa'kesu'naena apatafa hu'na nofi hupatete'na
Yelusalemu apavale'na ekauve. Ani kumate mono note
kava vaya'moki naya hisaya yafe avo ka'ka nameo.” hikeno
ami'ne.
3 Amikeno Solo'a kate ne'uno Tamasi'kasi va'yi hukefe
uno lava'netekeno makale'a ko'ku'napakati hale ya'mo'a
ano kahai hulino ne'eno ano hale'ne.
4 Ano halekeno Solo'a mopafi ako'ya nefaikeno mako ala
kemo'a inake nehe “Solo Solo na'ya hike'ka nakaeya ali'ka
haviya hune'natane?” hu'ne.
5-6 Nehikeno Solo'a inake he “Ala ve'kamoka kakaeya
nalakae?” huno afine'kekeno ke anona'ale inake he
“Nakaeya Yisasi'na ali'ka haviya hune'natana ve'kaki
kakaeya heti'ka ala kumate ukeno'ao mako ve'kamo'a ‘Ina
kava hisana ali'ya'ka hane'ne.’ huno kahapaike.” huno
hapai'ne.
7 Ha'nepaike'a Solo'ae lo'ka'a u'naya vaya'moki'ae anile
heti'a mai'ne'a ake ai'nea ke afi'naya'maki vaya'a o'ake'naya
yafe apamo'yo ne'aike'a mako ke ohu'nae.
8 Ke ohu'nakeno Solo'a mopafati hetiteno aulaka akeno
hali hu'nea'maki aulakamo'a alaki hani ki'nike'a ayatata
huli'a Tamasi'kasi kumate avale'a u'nae.
9 U'nakeno Solo'a aole'ae mako'ae afina mai'nea'maki
aulakamo'a alaki ha oleno hani'ake hu'nikeno ne'ya'ae li'ae
mosino mai'ne.
10 Ani Tamasi'kasi kumate mako Yisasi ke ne'afea ve'ka
Ananaiyasi'a mai'nikeno Anumayamo'a himonafi akaeyafe
inake hu'ne “Ananaiyasika mai'nape?” huno hikeno
Ananaiyasi'a “Vae Anumaya'nimoka mai'noe.” hu'ne.
11 “Mai'noe.” hikeno Anumayamo'a akaeyafe inake huno
hapai'ne “Heti'ka api ai'nea kane hu'a nehaya kate ute'ka
Yutasi nopi hai'ka akesanana Tasasi kumateti ve'ka Solo'a
anile mai'neno Anumayamoteka afine'kesike'ka akekane.
12 Solo'a himonafi akeana mako ve'ka Ananaiyasi'a
eno aulaka alino kanale hutesea yafe akenopale aya

male'nikeno ake'ne. Ani himonafi ake'nea ve'ka kakaeya kaki'ka Ananaiyasikae huno himonafi kake'ne." hu'ne.

13 Hu'nea'maki Ananaiyasi'a inake hu'ne "Anu-maya'nimoka ani ve'kae mi'ko vaya'moki haya ke afi'noana inake hu'a hu'nae 'Anumayamo anaka Yelusalemu mai'ne'a Yisasi ke ne'afea vaya lusiya huno alino haviya hupate'ne.' hu'a hake'na afi'noa ve'kae nehane.

14 Ina ala mono nopi ala kava vaya'moki avo ka'a amikeno male eno kakaeya kakile kafine'kona vaya nofi hulatekefe e'ne." nehe.

15 Nehea'maki Anumayamo'a akaeyafe inake nehe "Akaeyate afa'a uvo mani ve'ka ako hapalite'na hutesukeno nakaeya ke alino uno Isaleli nofi o'mai vaya'ae kava vaya'ae Isaleli vaya'ae nakaeya ke hapapaike.

16 Nakaeyafe hapa'nepaisike'a lusiya hu'a ali'a haviya hutete'a akafu ya amisakeno ala kana ya akaeyate va'yi hisea ya avelisukeno akekaiye." hu'ne.

17 Inake huno hapaikeno Ananaiyasi'a uno ani nopi haino Solo akenopale aya ne'maleno inake nehe "Nakana'nimoka Soloka Yisasi'a Anumayati'amo'a kateka ne'anakeno kavate'nisea ve'kamo'a hunateke'na ne'oanakeno kaulakamo'a kanale hukatesike'ka ne'akesanakeno Fate Akufa Avamu'mo'a kaipafi havaitesea yafe hunateke'na e'noe." nehe.

18-19 Nehikeno makale'a aulakale ili'kana ya asaka hulavikeno aulakamo'a eteno kanale nehike'a Yisasi akileti li faletetakeno ne'ya nekeno akufamo'a lo'kiya alitekeno uno ani Tamasi'kasi mai'ne'a Yisasi ke ne'afea vaya'ae uno aise kana mai'ne.

Solo'a Tamasi'kasi kumate Yisasi kanale ke huno fole ai'ne.

20 Tamasi'kasi kumate mai'neno makale mi'ko mono nopi uneno nehuno inake huno hapa'nepaiye "Yisasi'a akai'ake Anumaya Koti mafa'ne mai'ne." hu'ne.

21 Ani ke afi'naya vaya'moki lusi apamo'yo ne'ai'a inake hu'a nehae "Mikani ve'ka Yelusalemu mai'neno Yisasi aki a'a afine'kaya vaya ako hapateno meni ma kumate elineno ani kava nehaya vaya'aina nofi hupateteno ala mono nopi kava vaya'aite kake hupatesea yafe apavalekefe e'nea ve'kafe?" hu'a nehae.

22 Haya'maki Solo'a Yisasi ke hapapaisea lo'kiyamo'a mako'ae ala nehikeno inake he "Yisasi'a Anumaya Koti'a lakaeya lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne." huno lusiya huno apave nelike'a ani Tamasi'kasi ne'maiya Yuta vaya'moki afite'a lusi apa'kesa lapa ne'aiye.

Yuta vaya'moki Solona "Haesunakeno falike." hu'a nehaya'maki Solo'a aune heno ne've.

23-24 Yisasi ke yatala afina hume hume vea yafe Yuta vaya'ai apaipamo'a haviya hike'a inake hae "Hana'ya huta Solona haesunakeno falise?" hute'a ke hu'a haya'nae. Solona hakefe nate'ae hani'ainaka'ae ani kuma'mo kipa'yakale yakai'a mai'nakeno Solo'a ani ke ako afi'ne.
25 "Yakai'a mai'nae." haya ke afiteno mai'nike'a mako akaeya hu'nea ke ne'afea vaya'moki mako hani'ainaka Solona avale'a yafateti humale lafifi haite'a kalakopi'na lapepi Solona ate'ne'a ani lafifati ma'ailaka atalakeno lavi'ne.

Solo'a Yelusalemu u'ne.
26 Laviteno Yelusalemu uno "Yisasi ke ne'afea vaya'ae u'na maikoe." huno nehea'maki mi'ko'amoki akaeyafe koli nehu'a Solofe "Yisasi ke ne'afea ve'ka mai'nefi o'mai'ne?" hu'a apa'kesa afi'a o'ami'nae.
27 O'ami'naya'maki Panapasi'a aya huno Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'aite Solona avaleno kate ne'uno Solo'a Anumaya ne'akekeno ke hapai'nea ya'ae Tamasi'kasi kumate vaya'aife koli ohuno lo'kiya vaino Yisasi ke hapapai'nea ya'aefe Panapasi'a hapapai'ne.
28 Hapapaiteke'a Solona avalakeno apa'kaeya'ae lo'kano Yelusalemu kumate mai'neno uneno nehuno koli ohuno lo'kiya vaino Yisasi ke hapapai'ne.
29 Mako Kali'ki apa'ke ne'aiya Yuta vaya'ae kake nehike'a ke ne'vai'a "Ani ve'ka haesunakeno falise." hu'a nehae.
30 Nehake'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki ani ke afite'a Solona Sisalia kumate avale'a lavite'a inaleti hutakeno kuma aepa'aleka Tasasi u'ne.
31 Yutia'ae Kalili'ae Samelia aupalika'ae mai'naya vayana Yisasi ke ne'afea vaya'moki apaipa falu yapati mai'ne'a ke vai'a la hu'a ha'kalu ya'api alaki o'maleke'a apa'ku apame ali'a lo'kiya vai'nae. Anumaya Koti hau'nea kate a'kame ne'malakeno Fate Akufa Avamu'mo'a apaipa alino lo'kiya ne'vaino apaya hike'a kanale'ya hu'a mai'nake'a nesu vaya'moki Yisasi ke afi'a apaipafi male'nae.

Pita'a Iniasi kali alino kanale hute'ne.
32 Pita'a mi'ko kuma'ae kuma'ae apa'kaeya folakapi uneno nehuno Lita kumate lavino Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'ae mai'ne.
33 Mai'neno akeana mako ve'ka aiya aya fali'nea ve'ka aya mako kaya hano huteno aya mako kayati aole'ae mako'ae alea kafu (8 kafu) ka o'maleno hipale havano ne'maiya ve'ka aki'a Iniasina ake'ne.
34 Pita'a aketeno inake huno hapai'ne "Iniasika Yisasi Kalaisi'a ako alino kanale hukate'niki heti'ka hava'ka

ne'maina hipa'ka ali'ka alakepa ho.” huno hikeno makale'a
heti'ne.
35 Hetino mai'nike'a mi'ko Lita kumate vaya'ae Seloni
kumate vaya'moki'ae ani ve'ka akete'a apaipa ai'a yahae
nehu'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.

Tapita'a fali'nikeno Pita'a alino hetite'ne.

36 Yopa kumate mako Yisasi ke ne'afea a mai'ne. Ani a'mo
aki'a Tapita'ae. Kali'ki vaya'moki kefatina To'kasi'ae hu'a
aki a'nae. Ani a'mo'a lusiya huno vaya alino kayone nehea
anakeno mi'ko afina ne'ya'api'ae afeno'api'ae o'male'nea
vaya apaya huno ne'apamea ane.
37 Pita'a Lita kumate mai'nikeno ani ana kali alino
fali'nike'a ani a'mo akufa sese hute'a hanafi ki'a a'kalo
humale nopi male'nae.
38 Malete'a Yisasi ke ne'afea vaya'moki “Pita'a Lita kumate
mai'ne.” haya ke afite'a Lita kumana Yopa kuma'mo hau'ale
hane'nea yafe aole ve'kala hunatake'ana u'ana inake ha'ae
“Amuse'ka nehu'aki makale'a la'akae kumate eno.” hu'ana
neha'ae.
39 Neha'akeno Pita'a ana'kaeya'ae uno va'yi hike'a ani ki'a
a'kalo humale nopi avale'a haike'a lusi kaite a'neyakamoki
anile Pita haute heti'a mai'ne'a avi nelae. Avi nele'a ani
To'kasi'a apa'kaeya'ae mai'neno hatino apami'nea kena'api
Pitana ave nele.
40 Ave nelikeno Pita'a mi'ko mai'naya ve a'ne'aife
“Hatilaveo.” hike'a hatilavitakeno ale'ya lo'a'neno Anu-
mayamoteka ke huno afine'ke. Afikeno ani ateka maino
feleno aukosa hu'neno Pita'a inake nehe “Tapitaka heteo.”
huno hikeno ani a'mo'a fali'neapati aulaka akeno aya'keno
Pitana ne'akeno hetino faitopale mai'ne.
41 Faitopale mai'nikeno Pita'a ayate aliteno alino het-
iteteno Yisasina apa'ku ami'naya vaya'ae kaite a'ne'ae
ke hike'a hai'akeno fali'neapati heti'nea Tapitana avaleno
apami'ne.
42 Ani kemo'a mi'ko Yopa kumate uneno hike'a mi'ko
vaya'moki afite'a Yisasife afi'a apaipafi male'nae.
43 Male'nakeno Pita'a yatala afina Yopa kumate mai'neno
mako puluma'kamo akufa laka huno hi'mana o'aisea yafe
yakele ne'malea ve'ka'ae lo'kano mai'ne. Ani ve'kamo aki'a
Saimoni'ae.

10

*Ko'ku'napi mako kayo kayo ve'kamo'a eno Koniliasina ke
ha'nepaiye.*

1 Mako ve'ka Koniliasi'a Lomu ati vaya'aite kava
ve'kakeno Sisalia mai'neno Itali kotekati naya mako kaya

vaya'ai apaiya apaya hano hea ati vaya (100 vaya) ati vaya'aite kava ve'ka'api mai'ne.
2 Ani kava ve'ka'ae anaka'a'ae Anumaya Koti ke ne'afi'a "Akaeya nehaiya kava hukune." hu'a afeno'api o'male vaya miya ne'apamino mi'ko afina Anumayamoteka amuse huno ke huno afine'ke.
3-4 Mako une ani ve'kamo'a heti'neno himonakana ya ne'akekeno mako Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a akaeyate va'yi huno inake he "Koniliasika mai'nape?" huno hikeno Koniliasi'a aulu neheno lusi amo'yo aikeno inake nehe "Ala Nenao na'ya hike'kae nehane?" huno hikeno ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a akaeyafe inake nehe "Kakaeya Anumayamoteka afine'kana ya'ae afeno'api o'male vaya apaya hu'ka ne'apamina ya'ae Anumaya Koti aulakale va'yi hikeno kakaeyafe akesa afino amuse nehe.
5 Amuse neheanaki meni mako vaya hupateke'a Yopa kumate u'a Saimoni mako aki'a Pita'ae nehaya ve'ka avale'a esae.
6 Ani ve'ka mako puluma'kamo akufa laka huno hi'mana o'aisea yafe yakele ne'malea ve'ka'ae mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Saimoni'ae. No'a hake li aki'naleka hane'nekaiye." nehe.
7-8 Ani ke huteno ataleno utekeno Koniliasi'a aole ali'ya ve'kala'ae mako Anumaya Koti ke ne'afea ati ve'ka'ae ke hike'a akeno ani ko'ku'napi kayo kayo ve'ka va'yi huno hu'nea ke hapapaiteno hupateke'a Yopa kumate u'nae.

Pita'a himonakana ya ake'ne.

9 Kateka ne'vakeno hani hupateke'a havate'a heti'a ne'u'a Yopa kumate va'yi hukefe u'a lava netakeno yakemo'a haineno folaka nalakate haikeno Pita'a Anumayamoteka afikekefe no akotofule haino mai'neno Anumayamoteka ke huno afine'ke.
10 Afine'kekeno lusi aka neleke'a saufa ne'ya ali'a avatati nehakeno mako himonakana yana ake'ne.
11 Akeana ko'ku'na'mo'a hakalo nehikeno mako ala lavo lavo kenakana yana aluka aluka atupale nofi amale'nakeno mopale elino ne'ekeno ake'ne.
12 Akeana ani yapi mi'ko aki'ae aka'ae yaka kafa afu nakala nama vayupa kafa'ae anifi mai'nakeno eline'ne.
13 Elinekeno mako ake ne'aino inake huno hapai'ne "Pita heti'ka ma ne'ya he'ka no." nehe.
14 Nehikeno Pita'a inake huno hapai'ne "He'e Anumaya'nimoka 'Ma kafa yaka honi'ya'ake hu'ne.' hute'ka lakaeyafe 'Moseo.' hulate'nana yanake'na lamake hu'na no'noa yanake'na o'nekauve." nehe.

15 Nehikeno mako'ae ake ne'aino inake hu'ne “Anumaya
Koti'a ‘Honi'ya ohu'neanaki no.’ huno hu'nea ne'yafena
mako'ae ‘Honi'ya'ake hu'neanake'na o'nekauve.’ hu'ka
oho.” huno hu'ne.
16 Ani akufa kavana aole'ae mako'ae afina eno fole aiteno
makale ani lavo lavo kena ko'ku'napi haino fanane hu'ne.

17 Fanane hutekeno Pita'a “Ani ake'noa himonamo aepa'a
hana akufa ya'mo ake'noe?” huteno lusiya huno akesa afino
lapa ai'ne. Inani akufa akesa afike afike huno mai'nea
yate Koniliasi'a hupate'nea vaya anile u'a va'yi hu'nae.
Ani vaya'moki “Saimoni nona hana'ale hane'ne?” hu'a
apafikeme apafikeme u'a ani nona akete'a e'a kipate heti'a
mai'nae.
18 Heti'a mai'ne'a inake hu'a nehae “Saimoni'a mako aki'a
Pita'ae nehaya ve'ka ma nopi mai'nifi o'mai'ne?” hu'a
nehae.
19 Nehakeno Pita'a “Ani ake'noa himonamo aepa'a hana
akufa ya'mo ake'noe?” huno akesa afike afike huno
mai'nikeno Fate Akufa Avamu'mo'a Pitafe inake huno ha-
pai'ne “Akeko aole'ae mako'ae vaya'moki kakaeyafe kahau
ne'ae.
20 Kakaeyafe kahau ne'aki heti'ka lavi'ka apa'ko.
Nakaeya hupatoke'a ne'ayanaki aole kakesa o'afi'ka afa'a
apa'kaeya'ae lo'ka'ka uvo.” hu'ne.

21 Hikeno Pita'a lavino apa'kaeyafe inake nehe “Nakaeyafe
kahau'ni ne'aya ve'ka mai'noe. Na'ya hiketapa nakaeyateka
ne'ae?” huno apafine'ke.
22 Apafine'keke'a inake hu'a nehae “Mako ve'ka Koniliasi'a
ati vaya'aite kava ve'kamo'a kanale ve'ka mai'neanakeno
‘Anumaya Koti nehaiya kava hukoe.’ huno hu'nea
ve'kamo'a hulateketa ne'one. Ani ve'ka Isaleli nofi ve'ka
o'mai'nea'maki Yuta vaya'moki akaeyafe ‘Kanale ve'ka
mai'ne.’ hu'a nehaya ve'kakeno mako afina mako fate
akufa ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a akaeyate va'yi huno
inake he ‘Saimoni Pitafe ke hukeno no'kafi eno mako ke
kahapaisike'ka afeo.’ huno hikeno hulateketa ne'one.” hu'a
nehae.
23 Nehakeno Pita'a apa'kaeyafe inake nehe “No'nifi
haiteo.” huno hike'a hai'a havate'a eka'a Pita'a het-
ino apa'kaeya'ae ne'vike'a mako Yopa kumateti Yisasina
apa'ku'a ami'naya vaya'moki lo'ka'a apa'kaeya'ae u'nae.

Pita'a Koniliasi nopi u'ne.

24 Kateka ne'vakeno hani hapaike'a mako'ke no ha-
vate'a eka'a Sisalia kumate u'a va'yi nehakeno Koniliasi'a
“Apa'kaeya ekae.” huno apa'keva mai'neno akaeya nofi
vaya'ae vaya'amoki'ae ke hike'a e'a ali'a atalu hu'nae.

25 Ali'a atalu hu'nakeno Pita'a ani nopi haino nefalekeno
Koniliasi'a haute eno aiyafi ape hu'neno amuse hute'ne.
26 Amuse hune'atekeno Pita'a alino heti ne'ateno make
nehe "Heteo nakaeya kakaeya'kana ve'ka mai'noki ina kava
oho." nehe.
27 Pita'a ani ke nehuno Koniliasi'ae kake hume nopi
nehaino akeana lusi vaya ali'a atalu hu'nae.

28-29 Ali'a atalu hu'nakeno Pita'a apa'kaeyafe inake nehe
"Lapa'kaeyatapi ako afi'nae Yuta vaya'moki e'a Isaleli nofi
o'mai vaya'ae lo'ka'a mai yafe 'He'e.' hute'a ani vaya'ae kake
hu ya'ae ako 'He'e.' hu'naya ke ako afi'naya'maki Anumaya
Koti'a ma kava huno nakaeya naveli'ne 'Mako ve'kaena
honi'ya'ake ve'ka mai'nane.' hu'ka oho huno naveli'nea
yafe nakaeya Isaleli nofi ve'kamo'naena kakaeya Isaleli
nofi o'mai ve'kamoka ke hana'maki aole nakesa o'afi'na
makale'a e'noana na'ya hike'ka nakaeyafe ke hu'nane?"
huno afine'ke.
30 Afikekeno Koniliasi'a inake huno hapai'ne "Mako ya
nakaeyate fole ai'nea yana aole'ae aole'ae afina ako eno
hu'ne. Ani kana'a une netike'na meni mai'nona akufa
afina no'nifi hai'na mai'ne'na Anumayamoteka ke hu'na
afine'kokeno mako ve'ka naulakaleka eno hetike'na akoana
kena'amo'a yave yave'ake hu'ne.
31 Ani ve'kamo'a nakaeyafe inake hu'ne 'Koniliasika
kakaeya Anumayamoteka afine'kana ya'ae afeno'api o'male
vaya apaya hu'ka ne'apamina ya'ae Anumaya Koti aulakale
va'yi hikeno kakaeyafe akesa afino amuse'ka hu'ne.
32 Amuse'ka neheanaki meni mako vaya hupateke'a Yopa
kumate u'a Saimoni mako aki'a Pita'ae nehaya ve'ka avale'a
eo. Ani ve'ka mako puluma'kamo akufa laka huno hi'mana
o'aisea yafe yakele ne'malea ve'ka'ae mai'ne. Ani ve'kamo
aki'a Saimoni'ae. No'a hake li'mo aki'nale hane'nekaiye.'
huno nahapai'ne.
33 Nahapaike'na nakaeya makale kakaeyafe ke huke'ka
kanale'ya hu'ka e'nananaketa meni lakaeya mi'ko'a Anu-
mayamo'a kakaeyafe hapapaisana yafene huno kaha-
pai'nisea ke afikefena Anumaya Koti aulakale alita atalu
huta mai'none." hu'ne.

Pita'a Koniliasi nopi Yisasi ke huno fole ai'ne.

34-35 Pita'a hetino aepa heno inake he "Lamake meni
ne'afoana Anumaya Koti'a vaya apa'ki'ae anaka'ae nofi'ae
ala akesa afino nolamea'maki mi'ko nofi vaya'aipati mako
vaya'moki Anumaya Kotina apa'ku amite'a 'Akai'a nehaiya
kava hukune.' hute'a kanale kava hu'naya vaya'aina
Anumaya Koti'a 'Ne'nahaiya vaya mai'nae.' nehe.

36 Anumaya Koti'a Isaleli nofi vaya lami'nea ke ako
afi'nayane. Anumaya Koti'a Yisasi Kalaisina hutekeno
kanale ke huno Anumaya Koti'ae makopi alino lateketa
mako'ke laipa lakesale maisuna ke lahapai'ne. Ani Yisasi
Kalaisi'a mi'ko vaya'mokita Anumayati mai'ne.
37 Lapa'kaeyatapi ako afi'nayane Yoni'a 'Hao'otake yatape
lapaipa aitapa yahae hisake'na li falelapatekauve.' huno
hea ke hapapaitekeno Yisasi'a Kalili aupalika aepa heno ke
huno fole aikeno mi'ko Yutia koteka mani kemo'a faleno
uneno hu'nea yafe ako afi'nae.
38 Afi'nayana Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'amo'ae
lo'kiya'a'ae Yisasina Nasaleti ve'ka amitekeno Anumaya
Koti'a Yisasi'ae lo'kano mai'nea yafe alu kumate kumate
uneno huno kanale kava nehuno Sata'a apaipa alino haviya
hupate'nea vaya'aina alino kanale hupate'ne.
39 Alino kanale hupateketa lakaeya mi'ko Yuta vaya
mai'nayateka'ae Yelusalemu'ae hu'nea kavana laulakafati
aketeta lahapa'nepaune. Ani kava hike'a yofo yosale nili
aite'a asaikeno fali'ne.
40 Fali'nea'maki Anumaya Koti'a aole afina maiteno
fali'neapati avaleno hetiteteno alino fole aino laveli'ne.
41 Laveli'nea'maki mi'ko vaya'yaka apavelike'a Yisas-
ina o'ake'naya'maki lakaeya mi'ko vaya hapapaisuna yafe
Anumaya Koti'a ako lakaeya hapalilate'nea vaya'amokita
fali'neapati avaleno hetite'nea afina Yisasi'ae lo'kata li'ae
ne'ya'ae ne'none.
42 Ne'nonakeno Yisasi'a inake he 'Uteta hutapa mi'ko vaya
hapapaiyo.' huno lakesa ne'alino 'Inake hutapa hapapaiyo.'
hu'ne 'Nakaeya Anumaya Koti'a fali'nisaya vaya'ae afa'a
mai'nisaya vaya'ae kake hu'na fa'ko fa'ka hupatesoa yafe
Yisasi'na hunate'nea yafe utapa hapapaiyo.' hu'ne.
43 Yisasife mi'ko Anumaya Koti aune vaya'moki inake hu'a
hu'nayane 'Mi'ko vaya'moki akaeyafe afi'a apaipafi malete'a
apa'ku'a ami'a alakepa hisakeno akai'a akileti hao'otake
ya'apena lahapauve lapatove nehuno aipa yuna yapati
atalelapatekaiye.' hu'a hu'nayane." nehe.

Isaleli nofi o'mai vaya'moki Fate Akufa Avamu avale'nae.

44 Pita'a ani ke saufa hapa'nepaiya'maki Fate Akufa
Avamu'mo'a lavino mi'ko ani ke ne'afea vaya'ai apaipafi
elineno mailino u'ne.
45-46 Apaipafi eno mailino u'nike'a apaipa apa'kesafati
no'afea ke fate fate kefati nehu'a Anumaya Koti aki ali'a
asaka nehae. Ani kava hu'naya yafe Pita'ae e'naya vayana
Yisasina apa'ku'a ami'naya Isaleli nofi vaya'moki afite'a
Anumaya Koti'a Isaleli nofi o'mai vaya'aina Fate Akufa

Avamu'a apami'nea yafe lusi apamo'yo ne'aikeno Pita'a inake hu'ne.
47 “Anumaya Koti'a lakaeya Fate Akufa Avamu'a lami'nea avamete kava huno mani vaya'aina ako apami'ne. Ani yafe kanale li falepatesune.” hu'ne.
48 Huteno apa'kaeyafe inake he “Yisasi Kalaisi akileti li falepateo.” hike'a li falepatake'a akaeyafe inake hu'a nehae “Lakaeya'ae mako kana'a maiyo.” hu'a hu'nae.

11

Yelusalemu mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite Pita'a uno akai'a ali'ya ne'alea yafe hapapai'ne.

1 Yutia mai'ne'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'ae mako Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'ae afeana “Isaleli nofi o'mai vaya'moki Anumaya Koti ke afi'a apaipafi male'nae.” hu'a haya ke afi'nae.
2-3 Afite'a mai'nakeno Pita'a Yelusalemu haino mai'nike'a apa'koyamo ano'a laka hu yafe “Alaki kanale yane.” hu'a hu'naya Yuta vaya'moki Pitafe “Havi kava hane. Na'ya hike'ka apa'koyamo ano'a laka nohaya vaya'ai nopi u'ka ne'ya apa'kaeya'ae ne'nane?” hu'a ke ama'ki'nae.
4-5 Ke ama'ki'naya'maki Pita'a aepa heno mi'ko fole aikeno ake'nea yafe inake huno fole ai'ne nakaeya Yopa kumate mai'ne'na Anumaya Kotiteka afine'kokeno mako himonakana ya ake'noana ko'ku'napakati mako ala lavo lavo kenakana yana aluka aluka atupale nofi amaletakeno nakaeyate elino eke'na ake'noe.
6 Ake'noana ani yapi mi'ko aki'ae aka'ae yaka kafa afu nakala nama vayupa kafa'ae anifi mai'nake'na ake'noe.
7 Ne'ake'na afukeno mako ake ne'aino inake huno hike'na afoe “Pita heti'ka ma ne'ya he'ka no.” hike'na afi'noe.
8 Afite'na inake hu'na hapauve “He'e Anumaya'nimoka ‘Ma kafa yaka honi'ya'ake hu'ne.’ hu'ka hute'ka lakaeyafe ‘Moseo.’ hu'ka hulate'nana yanake'na lamake hu'na no'noa ya hane'ne.” hu'nae nehoe.
9 Nehukeno mako'ae ko'ku'napakati ake ne'aino inake hu'ne “Anumaya Koti'a ‘Honi'ya ofai'neanaki no.’ huno hu'nea ne'yafe mako'ae ‘Honi'ya'ake hu'neanake'na o'nekauve hu'ka oho.’ hu'ne.”
10 Ani akufa kava aole'ae mako'ae afina eno fole aiteno makale'a ani lavo lavo kena ko'ku'napi haino fanane hu'ne.
11 Fanane huteke'na mai'noke'a makale'a ani mai'noa note aole'ae mako'ae vaya'moki Sisiliati nakaeyate hupate'nea vaya anile u'a va'yi hu'nae.
12 Va'yi hu'a mai'nakeno Fate Akufa Avamu'mo'a nakaeyafe inake huno nahapai'ne “Aole kakesa o'afi'ka

afa'a apa'kaeya'ae lo'ka'ka uvo.” huno hike'na ne'uke'a manile ne'maiya vayana naya mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke alea vaya'yaka Yisasina apa'ku ami'naya vaya'moki nakaeya'ae u'nae. Uteta ani ve'kamo nopi uta va'yi huta hai'none.

13-14 Haunakeno akaeya inake huno lahapaiye “Ko'ku'napi kayo kayo ve'ka no'nifi eno heti'nike'na ne'akekeno inake huno nahapai'ne ‘Saimoni Pitafe ke hukefena vaya hupateke'a Yopa veo. Ute'a avale'a esakeno Yisasi'a lapa'ku lapame alino katisea ke lahapapaisiketapa kakaeya'ae mi'ko anaka'ka'ae lapa'ku lapame alino katike.’ huno hike'na afi'noe.” huno lahapai'ne.

15 Lahapaiteke'na aepa he'na ke nehukeno Fate Akufa Avamu'mo'a hokote afina lakaeya laipafi eno fale'nea kava huno elineno apa'kaeya apaipafi fale'ne.

16 Fale'nike'na Anumayatimo hu'nea ke nakesa afi'na hao nehu'na afoana inake hu'ne “Yoni'a litafateti li falelapate'nea'maki Afo'nimo'a Fate Akufa Avamu'aleti falelapatekaiye.” hu'ne.

17 Lakaeya Yisasi Kalaisife afita laipafi maleta laku'a amita alakepa hu'nona afina Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a lami'nea kava huno apa'kaeya'ae Fate Akufa Avamu'a ako apami'nea'maki nakaeya nala'nake'na Anumaya Koti ka male'na a'kanilesoe? Lo'kiya'ni o'male'neanake'na male'na o'a'kanikoe huno Pita'a hu'ne.

18 Hike'a afite'a ke ohu'a mai'ne'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a inake hu'nae “Lamake Anumaya Koti'a Isaleli nofi o'mai vaya'ae ‘Lapaipa aitapa yahae hisake'na akola maike maike hisaya lapavamu lapamino.’ hu'ne.” hu'a nehae.

Atio'ku kumate vaya'moki Yisasi ke afikefe ali'a atalu hu'a ali'ya ali'nae.

19 Sitivenina hakeno faliteke'a vaya'moki Yisasi ke afi'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aina ali'a haviya hupataya yafe apaune he'a alu kote kote u'nae. Mako vaya Finisia vake'a mako vayama'a Saipalasi vake'a mako vayama'a Atio'ku kumate u'ne'a Anumaya Koti ke Yuta nofi vaya'aina hapapai'naya'maki Isaleli nofi o'mai vaya'aina hapa'opai'nae.

20 Hapa'opai'naya'maki apa'kaeya folakapi mako vaya Saipalasiti'ae Sailiniti'ae u'a Atio'ku mai'ne'a Kali'ki kefati nehaya nofi vaya'aina Yisasi'a Anumayatimofe kanale ke hu'a hapapai'nae.

21 Hapa'nepaikeno Anumayamo'a lo'kiya'aleti apaya
hike'a lusi vaya'moki apaipa ai'a yahae hu'a Anumayamo
ke afi'a apaipafi male'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.
22 Ami'a alakepa hu'nake'a Yelusalemu mai'ne'a Yisasina
apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'moki ani ke afite'a
Panapasina hutakeno Atio'ku kumate u'ne.
23 Anile uno akeana Anumaya Koti'a alino vaya kay-
one hupate'nea ya aketeno amuse huteno inake huno
hapapai'ne "Lapaipa lapa'kesamo'a lo'kiya vainaketapa efi
efi hutapa Anumayatimo'ae lo'katapa uteta heo." huno
hapapaike hapapaike huno mai'ne.
24 Ani hapapaiya ve'ka Panapasi'a kanale ve'kakeno
Fate Akufa Avamu'amo'a aipafi havaite'nikeno Yisasi ke
aipafi maleno lo'kiya vaino male'nea ve'kakeno Yisasife
hapa'nepaike'a nesu vaya'moki apa'ku'a Yisasina ami'a
alakepa hu'nae.
25 Ami'a alakepa hu'nakeno Panapasi'a Solofe kahau ano
Tasasi u'ne.
26 Uno kahau ano akeno fole aiteno Atio'ku avaleno
vike'ana mako'ke kafufi ana'kaeya Yisasina apa'ku'a
ami'naya vaya'ae lo'ka'ana mai'ne'ana nesu vaya'aina Yisasi
ke hapa'nepai'ake'a Atio'ku mai'naya vaya'moki hokote'a
Yisasi ke ne'afea vaya'aife Kalaisi a'kame male'naya
vaya'mokitapaena Kalisiteni vayane hu'a apa'ki'a male'nae.

Panapasi'ae Solo'ae hunatake'ana Yelusalemu u'na'ae.

27 Ani kanafi mako Anumaya Koti apaune vaya
Yelusalemu atale'a Atio'ku eli'e'nae.
28 Eli'e'a mai'naya folakapati mako ve'kamo aki'a Aka-
pasi'a heti'nikeno Fate Akufa Avamu'mo'a hapaikeno
auneme laka huno inake hu'ne "Ne'ya o'malesikeno lusi
kafu hu kana mi'ko aupalika mopale va'yi huke." huno
hu'nikeno Kalotiasi'a ala kava ya alino mai'nea kanafi ani
ne'ya o'malekeno kafu hu ya fole ai'ne.
29 Ani auneme laka hea ke afite'a Yisasina apa'ku'a
ami'a alakepa hu'naya vaya'moki inake hae "Yutia
mai'naya vayatimokiteka apaya hisuna yafe mi'ko moni
hane'nisea'amokita alita anupa huteta apamisune." hu'a
hu'nae.
30 Hute'a ali'a anupa hute'a Panapasi'ae Solo'ae hu-
natake'ana ani moni ali'ana Yisasina apa'ku'a ami'naya
vaya'aite kava ne'yakaiya vaya'aina apami'na'ae.

12

Heloti'a Yemisina haekeno falitekeno Pitana avaleno nofi hute'ne.

1 Ani kanafi Heloti'a ala kamani kava ya alino mai'neno
mako Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aina
alino haviya hupate'ne.
2 Alino haviya hune'apateno Yemisina Yoni nepu'amona
ala hakinaleti liko'a kitakikeno fali'ne.
3 Liko'a kitakikeno falitekeno akeana ani kava hu'nea
kavafe Isaleli vaya'moki apaipamo'a afi'a kanale hu'naya
yafe Pita'ae hakefe atafa hu'ne. Ani kanafi Isaleli vaya'moki
hale o'ki kai hame'ya ne'naya kanafi ani kava hu'ne.
4 Heloti'a Pitana atafa huteno nofi nopi nofi huteteno
nayatala'a hano huteno mako kaya naiya'ae hano huteno
mako naiyalekati mako'ke alea ati vaya'aife (16 vaya'aife)
inake hu'ne "Aole'ae aole'ae lo'katapa maite maite hutapa
lo'kiya vaitapa kava yakaiyo." huno hupateke'a mai'nakeno
Heloti'a ina akesa afi'ne "Anumaya Koti'a apa'kinakomoki
apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afisaya emu kite-
sake'na mi'ko vaya'ai apaulakale avale'na kake hutete'na
haesukeno faliseane." hu'ne.
5 Hikeno Pita'a nofi nopi mai'nike'a ati vaya'moki lusiya
hu'a yakai'a mai'naya'maki Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa
hu'naya vaya'moki Anumaya Koti'a aya hisea yafe lusiya
hu'a Anumayamoteka ke hu'a afine'kae.

Ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a eno nofi nopati Pitana avaleno u'ne.

6 Anumayamoteka ke hu'a afine'kakeno Heloti'a "Eka'a
Pitana avale'na kake hutekauve." nehikeno ani hani'ainaka
Pitana aole ati ve'kala'mokani folakapi aole seni nof-
iteti aluka aluka ayatalapi ate'a aole ati ve'kala'mokani
anayapi'ae amaletakeno havano mai'nike'a mako ati
vaya'moki heti'a ani nofi no'mo kipatena yakai'a mai'nae.
7 Yakai'a mai'nakeno mako Anumayamo ko'ku'napi kayo
kayo ve'kamo'a Pita haute va'yi hikeno ani nofi no'mo
aku'ainaka hale ya'amo'a lusiya huno ano kahai hulino
ne'eno ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Pita haopale
kayo ne'amakino alino auna neheno inake huno hapai'ne
"Makale'a heteo." huno hikeno he netikeno ayapi ate'naya
seni nofitala hatu'malavi'ne.
8 Hatu'malavikeno ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a
inake huno hapai'ne "Kena'ka'ae kaiya ano'ae ali'ka vaiyo."
huno hikeno Pita'a ani kava hutekeno inake huno hapai'ne
"Kakufale yasi kena'ka ali'ka havaite'ka na'kame eno."
nehe.
9 Hikeno ani nofi nopati hatilavino a'kame u'nea'maki
ne'uno aole akesa afiteno anekineno inake nehe "Ko'ku'napi
kayo kayo ve'kamo hea kavana himona ne'akofi folete
ne'akoe?" hu'ne.

10 Ana'kaeya u'ana hokoteno yakai'nea ati ve'ka akase'ana
u'ana mako ati ve'ka akase'ana u'ana ala kumate ne'vaya
kipate va'yi neha'akeno lo'kiya aenileti kimale'naya kita
ki'a alaki humale'naya kitamo'a akai'a ne'ya'kike'ana mako
no akase'ana aise kate va'ateti ko'ku'napi kayo kayo ve'ka
anileti ataleno fanane he'ne.
11 Fanane hu'nikeno Pita aipa akesamo'a hakalo hikeno
akesa ne'afino inake nehe “Meni nakaeya afi'na alakepa
hu'na haloe. Anumayamo'a akai'a ko'ku'napi kayo
kayo ve'ka'a hutekeno eno Heloti ayapati navaleno eno
ne'nataleno Isaleli vaya'moki nakaeyatena mako akufa kava
hunatekefe apa'kesa ne'afea yapati'ae nakufa alino kati'ne.”
hu'ne.
12 Inani akufa akesa afiteno Malia nopi u'ne. Ani Malia'a
Yoni ita'amo'ae. Ani Yoni mako aki'a Ma'ki'ae. Ani nopi
mi'ko vaya ali'a atalu hu'a mai'ne'a Anumayamoteka ke hu'a
afine'kae.
13 Afine'kakeno Pita'a kumatekati ani no'mo kitale
ne'amakikeno mako ali'ya a'mafa'nemo aki'a Lota'a eno
ya'kikefe ne'e.
14 Ne'eno afeana Pita akekana ake afiteno aipamo'a afino
amuse hikeno ani kita ya'ki o'ateno naku naku haiya
ya'mo'a ani nopi mai'naya vaya'aife inake huno hapapaiye
“Pita'a ako eno kipate hetino mai'ne.” nehe.
15 Nehike'a “Kakaeya aneki ne'malane.” hu'a hakeno ani
ali'ya a'mafa'nemo'a lo'kiya kefati inake he “He'e lamake
nehoe.” huno hike'a “Akaeya o'me'nifa akaeyate kava
ne'yakaiya ko'ku'napi kayo kayo ve'ka eno mai'nisea yafe
nehukane.” hu'a nehae.
16 Nehakeno Pita'a kitale ha'kalu ha'kalu huno
ne'amakike'a e'a kita ya'kite'a akaeya akete'a lusiya hu'a
atali atalu hu'nae.
17 Apamo'yo ne'aikeno Pita'a “Ke ohutapa maiyo.” huno
hapapaikefe ayateti avame'name huteno Anumayamo'a nofi
nopati avaleno e'nea ke hapapaiteno inake huno hapapai'ne
“Mani ke Yemisi'ae mako Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa
hu'naya lafutakanaki hapapaiyo.” huteno hatilavino alu
koteka u'ne.
18 Eka'a kotino yake haineke'a ati vaya'moki akayana
Pita'a o'mai'nike'a “Hana'ya huno lataleno ve?” hute'a ala
ke nehu'a apamo'yo ai'nae.
19 Heloti'a afiteno ati vaya'aife “Pitafena kahau aeyo.”
huno hike'a kahau a'naya'maki ake'a fole o'aikeno kava hu
ati vaya'aina kake hune'apateno mako ati vaya'aife ke hike'a
akeno ani ati vaya'aina “Hapaeke'a faleo.” huteno Yutia
ataleno lavino Sisalia uno mai'ne.

Heloti'a ako fali'ne.

20 Heloti'a mai'neno Taiya vaya'ae Saitoni mai'naya vaya'ae lusi ke ne'vai'a aipamo'a haviya hu'ne. Haviya hike'a ani kumatalateti vaya'moki Heloti kumateti ne'ya'api e'a miya nehaya yafe mako'ke apaipa apa'kesa afi'a ali'a atalu hu'a Heloti hokote ali'ya ve'kamote Palasatasiteka e'a inake hu'a hae "La nehuna yana avaya ata yuna heta maisuna yafe kakaeya Helotina hapaisanaketa haisune." hu'nae.

21 Hu'nakeno Heloti'a mako kana apamiteno ani apamea afina kava ve'kamo kena'a havaiteno ala kake hupatekefe ala kava ve'ka fai ne'maiya yate faitopale mai'neno yatala ke hapa'nepaiye.

22 Hapa'nepaike'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki inake hu'a nehae "Ma ke mopale ve'kamo'a nehea akufa kekana nohea'maki Anumaya Koti'a nehea kekana ke hu'ne." hu'a nehae.

23 Nehakeno Heloti'a ani ke haya ke "Kasuke nehae." huno ohuno Anumaya Koti aki alino asaka nohea yafe makale'a Anumayamo ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a eno ne'amakikeno kali ne'alike'a kanaki kafayakamoki aipa laka lako hu'a nakeno fali'ne.

24 Falike'a nesu vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.

25 Panapasi'ae Solo'ae ani moni Yelusalemu kumate ali'ana u'ana apamite'ana Yoni Ma'kina Yelusalemuti avale'ana Atio'ku kumate e'na'ae.

13

Panapasi'ae Solo'ae Anumayamo ali'ya alisa'a yafe hapali'a hunatake'ana u'na'ae.

1 Ani Atio'ku kumate mai'ne'a Yisasina apa'ku'a ami'naya vayapati mako apaune ai'a Yisasi ke hapa'nepaiya vaya mai'nae. Ani vaya'moki apa'ki'a Panapasi'ae Simioni'ae ve'ka mako aki'a Naisa'ae lakaiti kefati ani aki Anupa Ve'kae huta hukune. Ani ve'ka'ae Lusiasi'a Sailini koteka ve'ka'ae Solo'ae Maneyeni'ae. Ani ve'ka aise mafa'ne mai'nea afina Heloti'ae Kalili kava ve'ka'ae mai'neane.

2 Mako afina Yisasina apa'ku'a ne'amea vaya'moki ne'yana mosi'a mai'ne'a Anumayamo aki ali'a asaka nehu'a amuse nehu'a afine'kakeno Fate Akufa Avamu'mo'a apa'kaeyafe inake hu'ne "Panapasi'ae Solo'ae nakaeya fate ali'yate hunate'noanaki lapa'kaeya hunateke'ana ani ali'yate vi'ao." hu'ne.

3 Hike'a mako'ae ne'ya mosi'ne'a Anumayamoteka afike'a apayana ana'kenopale malete'a hunatake'ana u'na'ae.

Saipalasi koteka u'na'ae.

4 Fate Akufa Avamu'mo'a hunateke'ana ana'kaeya Selusia kumate lavi'ana mako lipi kalefi hai'ana maita'akeno anavaleno Saipalasi koteka u'ne.

5 Salamisi kumate u'ana va'yi hu'ana Isaleli vaya'ai mono nopi u'ana Anumaya Koti ke hapa'nepai'a'keno Yoni Ma'ki'a anaya hu'ne.

6 Ani Saipalasi li'mo folakapi hane'nea koteka ute ete hu'a Pefosi kumate va'yi hu'nae. Ani kumate mako Isaleli ve'kamo'a kasuke nehuno “Anumaya Koti aune ve'ka mai'noe.” nehea ve'kamo aki'a Payisasi'ae. Ani ve'kamo'a lusa ne'kino analisa yate ve'kakeno vaya ano apavataka nehea ve'kae.

7 Ani ve'kamo'a mi'ko afina kava ve'ka'ae lo'kano ne'maiye. Ani kumate kava ve'kamo aki'a Sesiasi Polasi'a akenopa hale'nea ve'kakeno Anumaya Koti ke afikefena Panapasi'ae Polo'ae ke hike'ana e'ana Anumayamo ke hapai'na'ae.

8 Ha'nepai'akeno ani kasuke aune ve'kamo'a lusa ne'kino analisa yate ve'kakeno mako aki'a Kali'ki kefati Elimasi'ae nehaya ve'kamo'a inake nehe “Ani ke afi'ka kaipafi o'malo.” hu'ne.

9-10 Hu'nea'maki Solo'a mako aki'a Polo'akeno akaeya aipafi Fate Akufa Avamu'mo'a havaite'nea yafenakeno Elimasina lo'kiya aulu nehano akaeyafe inake nehe “Kakaeya Sata'mo mafa'ne mai'nane. Alakepa au'ava kava hu ya'mo kame ve'ka'a mai'nane. Savali ke'ake ve'kamoka kakaeya kaipafi havikunaku kava alo hu ya'ae kasuke ke'ae kakaeyapi havaite'ne. Ani kava nehana ve'kamoka Anumaya Koti'a kanale au'ava yana alino fole ne'aiya ka api ai'nea ka hane'nea'maki kakaeya ani kafena ‘Kayaki'nea ka hane'niki o'veo.’ hu'ka hapapai'nane. Na afina ani hao'otake kava'ka atalekane?

11 O'atale'nana yafe akeko meni Anumayamo lo'kiyamo'a kakaeyate ne'eanakeno kaulaka yo'ka apo ka'nisike'ka yake o'akekane.” nehe. Nehikeno makale'a mako hani hani hiya'mo'a aulakale eno maleno kamaekeno aulaka apo ka'nikeno “Nala'a nayate alino ka navelise?” hu'ne.

12 Kava ve'ka Sesiasi Polasi'a ina akufa kava hea kavana aketeno Yisasife hu'nea ke lusi amo'yo aiteno Yisasife afino aipafi maleteno aku'a amino alakepa hu'ne.

Mako Pisitia koteka hane'nea kumana Atio'ku kumate u'ana Yisasi ke hapapai'na'ae.

13 Polo'ae lo'ka'ana u'na'a ve'kala Pefosi kuma atale'a lipi kalefi hai'a maite'a mako Pamafilia hane'nea kumate

Peka kumate u'a va'yi hute'a anileti Yoni Ma'ki'a anataleno Yelusalemu eteno u'ne.

14 Uteke'ana ana'kaeya Peka atale'ana mako Pisitia koteka hane'nea kuma'mo aki'a Atio'ku kumate u'ana va'yi hute'ana Sapati afina Isaleli vaya'ai mono nopi hai'ana mai'na'ae.

15 Mai'na'ake'a Mosese kamale'nea ke'ae Anumaya Koti apaune vaya'moki kamale'naya ke'ae hapaliteke'a ani mono nopi so'ka vaya'moki mako ve'ka hutakeno uno ani ve'kalafe inake hu'ne "Neputimokita laipa lo'kiya vaisea ke ali'na'afi etana hi'aketa afino." hu'ne.

16 Hikeno Polo'a hetino aya alino asaka nehuno inake hu'ne Isaleli vaya'ae "Anumaya Koti haiya kava hukune." hutapa nehaya Yuta nofi o'mai vaya'ae afeo.

17 Ani Isaleli vaya'ai Anumaya Koti'apimo'a lakinakomokife akai'a vaya maisaya yafe hapalike'a Isipi koteka u'a yo'ka mai'nakeno Anumaya Koti'a apaya hike'a lusi vaya ka'a atakufate'a lo'kiya vaya mai'nakeno akai'a lo'kiya'aleti Isipi kotekati apavaleke'a u'nae.

18 U'nakeno aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano hea kafu (40 kafu) vaya o'mai ka'me koteka apa'kaeya au'ava kava'mo kana ya ne'alino apa'kaeya'ae lo'kano mai'neno kava yakaino mai'ne.

19 Kava ne'yakaino nayatekati aole alea nofi vaya Kenani koteka ne'maiya vaya'aina hapake'a falitakeno apa'kaeya mopa alino Isaleli vaya apami'ne. Apamike'a fo hataleti fifiti kafu (450 kafu) ani kumate mai'nayane.

20 Mai'nakeno Anumaya Koti'a mi'ko kake afi'a fa'ko fa'ka hupatesaya vaya alino hetipateke'a apa'kaeya maime maime etakeno henaka'a mako Anumaya Koti aune ve'ka Samiyueli'a fole ai'neane.

21 Fole aike'a "Ala yahauve ve'kati ali'ka hetitekeno yakailateno." hu'a hakeno Anumaya Koti'a Solona alino hetite'ne. Ani ve'kamo afo'amo aki'a Kisi'akeno Penisameni nofipati ve'ka mai'neanakeno Solo'a aole ve'kala'mokani anaiya anaya kafu (40 kafu) kava ya alino mai'neane.

22 Kava ya alino mai'nikeno Anumaya Koti'a "Haine." huteno hafaitaleteno Anumaya Koti'a Tevitina alino hetitekeno ala yahauve ve'ka'api mai'ne. Anumaya Koti'a Tevitife inake hu'neane

"Yesi mafa'ne Teviti'a nakaeya'ae mako'ke la'aipa la'akesa ne'afu'a ve'kakeno Teviti'a mi'ko nahaisea kava huke." huno hu'neane.

23 Anumaya Koti'a a'ke'ainaka huno lo'kiya vaimale'nea ke inake hu'ne "Teviti akeho'amopati lapa'kufa alino katisea

ve'ka va'yi huke." huno hu'nea yafe Yisasi'a ani lakufa alino katisea ve'ka mai'ne.

24 Yisasi'a fole o'ai'nea afina Yoni'a Isaleli vaya'aife "Hao'otake kava nehaya yatape lapaipa aitapa yahae nehike'na li falelapateno." huno hapapai'ne.

25 Yoni'a ali'ya'a alino avaya akefe nehuno inake hu'ne "Lapa'kaeya nakaeyafe 'Anumaya Koti lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne.' hutapa nehaya'maki nakaeya ani ve'ka o'mai'noa'maki ani ve'ka na'kameleka ne'ea'maki nakaeya afa ve'kake'na akaeya aiya'kalena aesoana o'natekaiye." hu'ne.

26 Vaya'nimokitapa Epalahamu nofi vaya'mokitapa'ae "Anumaya Koti nehaiya kava hukune." hutapa nehaya Yuta nofi o'mai vaya'mokitapa'ae Anumaya Koti'a lakufa alino katisea yafe hu'nea ke'a atalekeno lakaeyapi fole ai'ne.

27 Yelusalemu mai'naya vaya'moki'ae kava vaya'api'ae Yisasina ake'a alakepa ohu'nayanake'a mi'ko Sapati kanafi nehapalea ke Anumaya Koti apaune vaya'moki "Yisasina kake hutete'a hakae." hu'a kamale'naya kemo aepa'a o'afi'naya'maki Yisasina kake hute'naya kava'mo'a huno'aefena ani apaune vaya'moki hu'naya ke ako fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hu'ne.

28 Kake hune'ate'a haesakeno falisea akufa hao'otake kava fole o'ai'nea'maki Pailatife "Yisasina hakeno falino." hu'a hu'nae.

29 Mi'ko apaune vaya'moki a'ke'ainaka akaeyafe hu'naya ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hike'a yofo yosaleti akufa'a asaili'u'a yafa kapi kite'nae.

30 Kite'naya'maki Anumaya Koti'a fali'neapati ako alino hetite'ne.

31 Hetite'nikeno Yisasi'a nesu afina mako vaya'amoki apaulakale va'yi hike'a ake'nae. Akaeya'ae Kaliliti Yelusalemu hai'naya vaya'moki apaulakale va'yi hike'a akete'a akaeyafe mi'ko vaya'aina hapapai'nae.

32 Hapapai'nayanaketa'a la'akaeya'ae ani kava huta'a Yisasi kanale ke lapa'kaeya lahapapaikefe e'no'ae. Mani ke Anumaya Koti'a lakinakomokipina ako huno lo'kiya vaino hapapai'ne.

33 Mani ke meni fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea yafe Anumaya Koti'a lakaeya apa'keho'apimokita laulakale Yisasina ako alino hetite'ne. Ani ke Samu autamafi aole alea (Sapta 2) inake hu'a kamale'nayane

"Kakaeya mafa'ne'ni mai'nane. Meni afina ako ali'na fole ai ne'katoane." hu'a kamale'nayane.

34 Yisasina fali'neapati alino hetite'neanakeno mako'ae eteno ofalisea yafe a'ke'ainaka inake hu'neane

"Tevitife 'Kanale manu kamikoe.' hu'na hu'noa yana lapa'kaeya lapamikoe." huno hu'neane.
35 Ani yafe mako Samu autamafi Anumaya Kotife inake hu'neane
"Akaeya fate akufa mafa'ne alakepa ya huno mai'nea mafa'ne'ka mai'nea yafe fali'nisike'ka atalesanakeno akufa'a o'kasalike." huno hu'neane.
36-37 Inani ke hu'neana Tevitife ohu'nea'maki Teviti'a Anumaya Koti haiya kava nehuno mopale mai'naya vaya'aina apaya huteno fali'nike'a akinakomoki'ae kitakeno akufa'a ako kasali'ne. Kasali'nea'maki Yisasi akufa Anumaya Koti'a atalekeno o'kasali'nifa fali'neapati ako alino hetite'ne.
38 Fali'neapati ako alino hetite'nea yafe ani ve'ka lakaeyatefe fali'nea yafe Anumaya Koti'a hao'otake kava nehaya yatape ako lahapakefe hu'nea'maki aipamo'a falu hikeno lapate'ne huta'a lahapapai'no'anaki vaya'nimokitapa afitapa alakepa hutapa afeo.
39 Mosese'a ke male male'nea ke a'kame malesunakeno Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hulatekaiye hutapa lapame'atiti hisaya yafe "Alakepa vaya mai'nae." huno hu olapatekaiya'maki Yisasife afitapa lapaipafi maletetapa lapa'ku'a amitapa alakepa hisakeno Yisasi'a fali'nea yateti Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hulapatekaiye.
40 Ani yafe Anumaya Koti apaune vaya'moki kamale'naya ke lapa'kaeyate va'yi hisea yafe maitapa halove heo. Inake hu'a kamale'nayane
41 "Lapa'kaeya Anumaya Koti hu'nea ke kamuke nehatakaya vayana afeo. Lapa'kaeya mai'nisaya afina nakaeya Anumaya Koti'na lusiya hu'na o'ake'naya lo'kiya kavana hukoe. Ani kavafe vaya'moki lahapapaisaketapa 'Lamake hae.' hutapa o'afikae. Ani kavafe lapa'kesa lapa aitapa lapamo'yo aitetapa falikae." hu'a kamale'nayane Polo'a hu'ne.
42 Polo'a ani ke huno avaya ateke'ana Panapasi'ae apatalekefe neha'ake'a mi'ko ali'a atalu hu'naya vaya'moki inake hae "Mako Sapatifi etetana mako'ae ani ke lahapaisa'ane." hu'a nehae.
43 Ke hano hike'a mono nopati hati nelavi'a nesu Yuta vaya'ae Anumaya Koti ke ne'afea Yuta nofi o'mai vaya'ae Polo'ae Panapasi'ae ana'kame ne'vake'ana inake hu'ana hapa'nepai'ae "Lo'kiya vaitapa Anumaya Koti'a alino kayone hulapate'nea ya'afi mai'netapa mi'ko afina ani kate'ke uke uke hutapa maiyo." hu'ana hu'na'ae.
44 Anile Sapati afina ani kumate mi'ko'a Anumaya Koti ke afikefe ali'a atalu hu'a mai'nae.

45 Ali'a atalu hu'nake'a Yuta vaya'moki akete'a apaipamo'a
haviya hike'a “Polo'a hea ke kasuke nehe.” hute'a hu'a
savali savala hune'ate'a ali'a haviya hunate'nae.
46 Ali'a haviya hunate'naya'maki Polo'ae Panapasi'ae
lo'kiya vai'ana lo'kiya kefati inake neha'ae “Lapa'kaeya
Yuta vayafe la'akesa afiteta'a lapa'kaeyate hokoteta'a eta'a
Anumaya Koti ke akola maike maike hisaya ke la-
hapa'nepau'aketapa ani ke lapa'kame'ya ne'amitapa ‘Akola
maike maike hisuna lavamu alisunana olatekaiyanaketa
o'alikune.’ hutapa haya yafe akekeo lapa'kaeya lapataleta'a
Yuta nofi o'mai vaya'aite uta'a hapapaiku'ae.
47 Ani kava hisu'a yafe Anumayamo'a avopi laumomo
maleno inake hu'neane
‘Yuta nofi o'mai vayapi ano halepatesea yafe ako
hukate'noanaki ani yafe mi'ko mopale vaya'aipina
apa'ku apame ali'na katisoa yafe hapapaikane.’ huno
avopi hu'neane.” hu'ana neha'ae.
48 Neha'ake'a Yuta nofi o'mai vaya'moki ani ke afite'a lusi
amuse nehu'a Anumaya Koti ke ali'a asaka nehakeno Anu-
maya Koti'a ha'ye huno “Akola maike maike hu lapavamu
lapamikoe.” huno hapalimale'nea vaya'moki akaeya ke afi'a
apaipafi ne'male'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.
49 Apa'ku'a ami'a alakepa nehakeno Anumaya Koti kemo'a
mi'ko inani aupalika uneno hu'ne.
50 Uneno hu'nea'maki Yuta vaya'moki mono ke ne'afi'a
apa'ki haneke'a mai'naya a'neyaka'ae kava vaya'moki'ae
apaipa ali'a hetike'a aepa he'a Polo'ae Panapasi'aena ali'a
haviya hunatete'a ani ala kumateti hanafaike'ana u'na'ae.
51 Hanafaike'ana ana'kaeya “Havi kava nehae.” hu'ana
ani kumateti mumusopa anaiya akusaleti ali'ana fopo
hune'atale'ana Ai'koniamu atale'ana u'na'ae.
52 U'na'a'maki Yisasi ke afi'a apa'ku'a ami'a alakepa
hu'naya vaya'moki lusi amuse nehakeno Fate Akufa
Avamu'mo'a apaipafi havaite'ne.

14

Polo'ae Panapasi'ae Ai'koniamu kumate u'ana Yisasi ke hapapai'na'ae.

1 Ai'koniamu kumate Polo'ae Panapasi'ae va'yi hu'ana
neha'a kava hu'ana Yuta vaya'ai mono nopi lo'ka'ana
u'ana kanale'ya hu'ana ke hapapai'na'ake'a nesu Yuta
vaya'moki'ae Kali'ki ke nehaya vaya'moki'ae afi'a apaipafi
male'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.
2 Ani kava hu'naya'maki mako Yuta vaya'moki Yisasi ke
no'afea vaya'moki kasuke hu'a Yuta nofi o'mai vaya'aife

mako Yisasi ke ne'afea vaya'aife “Hao'otake kava nehae.”
hu'a kasuke ke hake'a ani Yuta nofi o'mai vaya'moki apaipa
kafa hepate'nae.
3 Apaipa kafa hepate'naya'maki Polo'ae Panapasi'ae yatala
afina Anumayamo ke lo'kiya vai'ana hu'na'ae. Neha'akeno
Anumayamo'a anaya huno vaya alino kayone hupatesea
ke afisaya yafe lo'kiya'a anamike'ana fate fate o'ake'naya
avame hu lo'kiya ya'yaka hu'na'ae.
4 Ani kava nehake'a ani kumate vaya'moki aolefi ali'a fa'ko
fa'ka nehu'a mako'amoki inake hae “Yuta vaya'moki lamake
nehae.” hu'a nehaya'maki mako'amoki inake hae “He'e
Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'moki lamake nehae.”
hu'a hu'nae.
5-7 Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae kava
vaya'apimoki'ae inake hae “Polo'ae Panapasi'ae alita haviya
hunateteta yafa kayoteti anamakisunake'ana falisa'ae.”
hu'a haya ke afite'ana anaune he'ana Li'konia koteka
hane'nea aole kumatala Lisatala kumate'ae Tepi kumate'ae
anile hane'nea kumate'ae u'ana mai'ne'ana Yisasife kanale
ke hapapai'na'ae.

Lisatala kumate mai'ne'ana aiya avayu hu'nea ve'ka ali'ana kanale hute'na'ae.

8 Lisatala kumate mai'na'akeno mako ve'ka ita'amo'a
alite'nea afina aiya avayu hu'nikeno alaki ka uneno nohea
ve'ka anile faitopale mai'ne.
9-10 Faitopale mai'neno Polo'a nehea ke ne'afikeno Polo'a
ani ve'ka lo'kiya aulu nehano akeana ani ve'kamo'a Yisasife
“Kanale hunatesea lo'kiya'a hane'ne.” huno lusi akesa
ne'afikeno Polo'a aipafi ne'afea ke afiteno ala kekefafati
inake nehe “Kaiya a'ka api ne'ai'ka heteo.” huno hikeno
makale'a hetino hale'ko nehuno ka maleno u'ne.
11 Ka maleno u'nike'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki Polo'a
hu'nea kavana akete'a ala kefati kate kate nehu'a Li'konia
vaya'ai kefati inake nehae “Lakaeya anumayati vayatafa
ali'a hamalete'a lakaeyate eli'e'nae.” hu'a nehae.
12 Nehu'a ani vaya'moki Panapasife “Aki'a Susi'ae nehaya
anumayati e'ne.” nehu'a Polofe lusi kake nehea yafe “Aki'a
Hemisi'ae nehaya anumayati eno mai'ne.” hu'a ana'ki
anate'nae.
13 Anumaya'api Susi aki ali'a asaka nehaya nona
ani kuma'mo aki'nale hane'nikeno ani mono nopi kava
ve'kamo'a ve puluma'ka'ae lamu vaimale'naya ause'ae
ani kuma'mo hi'anale alino eke'a mi'ko vaya'moki pu-
luma'kayaka he'a mani aole ve'kalate sala mana kava
hunatekefe nehae.

14-15 Hunatekefe nehaya'maki Yisasi ke ne'afi'akeno hu-
nate'nea ve'kala Panapasi'ae Polo'ae ani kava hukefe ne-
haya ke afite'ana “Havi kava nehae.” nehu'ana kena'ani
ali'ana atata ai ne'atale'ana ani ali'a atalu hu'naya vaya'ai
folakapi naku naku hu'ana hai'ana ala kefati inake ha'ae
“Na'ya hiketapa ani kava nehae? La'akaeya lapa'kaeya
maiya ya huta'a vayatafa mai'no'ae. Kanale ke lahapa-
paikefe e'no'ae. Afa kava hutapa ma apavamu o'male
mani'mo aki alitapa asaka nehaki ani ya ne'ataletapa
lapaipa aitapa yahae hutetapa Anumaya Kotina lapa'ku'a
ameo. Ani Anumaya Koti'a ofali ve'ka ko'ku'na'ae mopa'ae
hake li'ae alo huteno mi'ko ani lipi mai'naya kafa'ae
ko'ku'napi mai'naya nama'ae mopale mai'naya afu'ae
vaya'ae alo hu'neane.

16-17 Mi'ko afina a'ke'ainaka fate fate nofi vaya'moki
apa'kai'api hapaiya kava hu'a ka male'a u'e'a nehakeno
Anumaya Koti'a ‘Ina kava oheo.’ huno ka a'kani
o'apate'nea'maki ‘Nakaeya ma mai'noe.’ huno apavelisea
yafe kanale kava'ake hune'apateno ko'ku'napakati ko nela-
pamino hoyafi kanale ne'ya nelapamino hiketapa ‘Kanale
huta mai'none.’ hutapa hisaya yana lapami'ne. Ani kava
hu'nea ya'mo'a lapavelino'aefena ‘Nakaeya ma kanale kava
ve'ka mai'noe.’ huno lahapapai'ne.” hu'ana neha'ae.

18 Ani akufa ke neha'a'maki ani vaya'moki ana'kaeyate afu
he'a sala mana henatekefe haya yafe “He'e.” hu'ana lusi
lo'kiya vai'ake'ana atale'nae.

Polona yafa kayoteti yaka hu'a hakefe nehae.

19 Mako Yuta vaya'moki Atio'ku kumateti'ae
Ai'koniamukati'ae ani kumate va'yi hu'a ali'a atalu hu'naya
vaya'ai apaipa ali'a hetipatake'a yafa kayoteti yaka yaka
hu'a Polona amakite'a akayana “Ako fali'ne.” hu'a apa'kesa
afite'a kuma'mo ma'aileka avayu huli u'a atale'nae.

20 Atale'naya'maki Yisasi ke ne'afea vaya'moki Polote e'a
mai'a veko hu'nakeno hetino ani kumate uno havateno
kotikeno ekama'a Panapasi'ae Tepi kumate u'na'ae.

21-22 Tepi kumate ute'ana ani kumate vaya'aina Yisasi
kanale ke hapa'nepai'ake'a nesu vaya'moki Yisasife afi'a
apaipafi male'a apa'ku ami'a alakepa hutake'ana inaleti
ete'ana Lisatala kumate'ae Ai'koniamu kumate'ae Atio'ku
kumate'ae ete'ana ne'e'ana ani kuma'yakale mai'ne'a Yisasi
ke ne'afea vaya'moki apaipa apame'mo lo'kiya vaisea yafe
inake hu'ana hapapai'na'ae “Lo'kiya vaitapa lapa'ku'a Yisas-
ina amitapa alakepa hu'naya kava hutapa mi'ko afina
ani lapamete maiyo. Anumaya Kotife ‘Kava yakailato.’
huta nehuna vaya'mokita ma mopale mai'nisunakeno kana

ya'mo'a lakufale fole aikea'maki henaka'a kanale kumate
ukune." hu'ana hu'na'ae.
23 Fate fate kumate mono nopi u'e'ana nehu'ana ne'ya
mosi'ne'ana Anumayamoteka ke hu'ana afine'ke'ana ani
Yisasina apaipa ami'naya vayapati kava yakaisaya so'ka
vaya hapali'ana "Kakaeya kakaeya kava yakaiyo." hu'ana
hupatete'ana inake ha'ae "Lapame'atiti hu'naya Anu-
mayamo ayapi lapaya hisea yafe ako lapavaleta'a lap-
ate'no'ae." hute'ana apatale'ana u'na'ae.

Polo'ae Panapasi'ae ete'ana Silia koteka hane'nea Atio'ku kumate u'na'ae.
24 Ne'u'ana Pisitia koteka folakapaka u'ana mako Pa-
mafilia kumate va'yi hu'na'ae.
25 Peka kumate u'ana Peka kumate vaya'aina Yisasi kanale
ke hapapaite'ana Atalia kumate lavi'na'ae.
26 Ani ali'yana ali'ana avaya ate'ana lipi kalefi hai'ana
mai'na'akeno anavaleke'ana Atio'ku kumate ete'ana u'na'ae.
A'ke'ainaka ani kumate mai'ne'a Yisasina apa'ku ami'naya
vaya'moki "Anumaya Koti'a lanaya hisiketana utana akaeya
ke hapapai'ao." hu'a hunate'naya kumate ete'ana u'na'ae.
27 Atio'ku ete'ana u'ana Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aife
"Etapa alitapa atalu heo." ha'ake'a ake'ana Anumaya
Koti'a ana'kaeya'ae lo'kano mi'ko ali'ya ali'nea kavafe ha-
papaite'ana inake ha'ae "Yuta nofi o'mai vaya'moki Yisasife
afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hisaya yafe
Anumaya Koti'a kita ako ya'kipate'ne." hu'ana hu'na'ae.
28 Hute'a ani Yisasi ke ne'afea vaya'ae yatala kana
mai'na'ae.

15

Nesu vaya'moki Yisasiteka apa'ku ami'naya vaya Yelusalemu e'a ali'a atalu hu'nae.
1 Polo'ae Panapasi'ae Atio'ku kumate mai'ne'ana Yisasina
apa'ku'a ami'naya vaya'ae mai'na'ake'a mako vaya'moki
Yutiati eli'e'a ali'a apaya nehae. Inake hu'a hu'nae "Mosese'a
hu'nea ke 'Lapa'koyamo ano'a laka heo.' hu'nea ke
a'kame o'malesayana Anumaya Koti'a lapa'ku lapame alino
o'katike." hu'a hu'nae.
2 Hu'nake'ana Polo'ae Panapasi'ae "He'e kasuke nehae."
hu'ana lusi ke ne'vai'a apa'kaeya'ae lusi kake nehae. Ne-
hake'a mani haya ke hu'a kanale hisaya yafe Yisasi ke
ne'afikeno hupate'nea vaya'aite'ae so'ka vaya'aite'ae u'a
apafikekefe Polo'ae Panapasi'ae mako vaya'ae hupatake'a
Yelusalemu hai'nae.
3 Yisasiteka apa'ku ami'naya vaya'moki apavalake'a
Yelusalemu haikefe kate ne'u'a Finisia koteka'ae Samelia

kote'ae u'e'a nehu'a mako fate fate kumate Yisasiteka apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aife inake hu'a hapa'nepai'a “Yuta nofi o'mai vaya'moki apa'ku'a ai'a yahae hute'a apa'ku'a Yisasiteka ami'nae.” hu'a mani ke hapapaike'a lusi amuse hu'nae.

4 Amuse hutake'a Yelusalemu u'a va'yi hake'a Yisasiteka apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'ae Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'ae so'ka vaya'yaka'ae ali'a falu fala hupatetake'a mi'ko Anumaya Koti'a ana'kaeya'ae lo'kano ali'ya ali'nea kavafe hapapai'nae.

5 Hapapai'naya'maki mako Falasi mono ke ne'afea vayapi Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'moki inake hu'a hu'nae “Yuta nofi o'mai vaya'moki Yisasiteka apa'ku'a ami'a alakepa hu'nisayana kanalenaki ani kava huta ‘Apa'koyamo ano'a laka heo.’ huta Mosese ke male male'nea ke a'kame malesaya yafe apaumomo malesune.” hu'a nehae.

6 Nehake'a mani ke hu'a kanale hukefe Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'ae so'ka vaya'yaka'ae ali'a atalu hu'a kake nehae.

7 Lusi kake hutakeno Pita'a hetimaleno apa'kaeyafe inake hu'ne Yisasi ke afi'naya konaka'nimokitapa lapa'kaeya afi'nae a'ke'ainaka Anumaya Koti'a lapa'kaeyapati nakaeyafe “Kakaeyae.” huno “Yuta nofi o'mai vaya'aipi Yisasi ke hapapaisanake'a afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a nami'a alakepa hisae.” huno nakaeyafe hapalimale'ne.

8 Anumaya Koti'a laipafi ako ake'nea ve'kamo'a akeana “Ani vaya'moki alaki apa'ku'a ako nami'a alakepa hu'nae.” huteno lakaeya Fate Akufa Avamu'a lami'nea ya huno ani vaya'aina ako apami'ne.

9 Mako aiyayi huno ani Fate Akufa Avamu'a apamiteno Yisasife afi'a apaipafi male'naya yafe hao'otake ya'api apaipafati ano kalopatale'ne.

10 Ako ano kalopatale'nea'maki na'ya hiketapa Anumaya Koti'a hu'nea kavafe “Afa ya'kana nehe.” hutapa lusi kana'ake ya Yisasiteka apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aite alitapa malekefe nehae. Ani kana'ake yana Mosese lahapai'nea ke lakaeya'ae lakinakomoki'ae a'kame malesuna lo'kiyati alaki o'male'nea'maki na'ya hiketapa apa'kaeyate malekefe nehae?

11 A'kame malesuna lo'kiyati o'male'nea'maki lakaeya “Anumayati Yisasi'a vaya alino kayone hulateteno hao'otake yatile fali'neanakeno laku lame alino katike.” huta lame'atiti nehuna'maki ani yateti Yuta nofi o'mai vaya'ai apa'ku apame alino katike huno hu'ne.

12 Pita'a ani ke hu'nike'a mi'ko ali'a atalu hu'naya

vaya'moki mako avame ke ohu'nake'ana Panapasi'ae Polo'ae Yuta nofi o'mai vaya'ai folakapi Anumaya Koti'a ana'kaeya anayate o'ake'naya avame hu lo'kiya kavana hu'nea yafe hapapai'ake'a ne'afe.

13 Ne'afikeno Yemisi'a ani folakapati hetino inake nehe "Vaya'nimokitapa nakaeya ke afeo.

14-15 Saimoni Pita'a Anumaya Koti'a hokote kanafi aepa heno Isaleli nofi o'mai vaya'aina apaya hukefe uno ani vaya'aipati akai'a vaya hamalesaya yafe apavale'nea ke Saimoni Pita'a ako lahapai'nea'maki ani ke Anumaya Koti apaune vaya'moki a'ke'ainaka ani akufa ke kamale'naya ke inake hu'a hu'nayane

16 'Ma kana hano hisike'na nakaeya Anumaya Koti'na Teviti no ako la'ku ai'neanake'na ani nona ete'na halate ali'na hetikoe. Ani haviya hu'nea nona ete'na kikoe.

17-18 Ali'na asaka hisuke'a mi'ko vaya'moki nakaeyafe kahau akae. Nakaeya le'kanapaimale'noa Yuta nofi o'mai vaya'moki afite'a nakaeyafe kahau akae. Nakaeya Anumaya Koti'na a'ke'ainaka ani ke lahapapai'noe.' huno hike'a apaune vaya'moki kamale'nayane."

19 Yemisi'a eteno inake nehe "Ina akufa ke hu'nea yafe nakaeya afoa nakesamo'a inake nehe Yuta nofi o'mai vayapati Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aina kana ya o'apamisune.

20 Kana ya o'apamita avo kata 'Ina akufa kava oheo.' huta hapapaisune 'Fali'naya vaya'aife Anumayati mai'nae hu'a apa'kisana nefai'a male'nisaya ne'yana o'neo. A'ne a'mafa'ne apavayu hu yana ataleo. Vaya'moki ane'mu aesakeno fali'nisea afu'ae kola'ae o'neo.' huta kata hapapaisune.

21 A'ke'ainaka aepa he'a mi'ko koteka Yuta vaya'ai mono nopi mi'ko Sapati afina Mosese ke hapali'a 'Mani kava oheo.' hu'a hu'naya ke ne'afe." hu'ne.

Yuta nofi o'mai vayapi Yisasina apa'ku ami'naya vayateka avo ka'a apami'nae.

22 Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'ae so'ka vaya'ae Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'ae ke hu'a "Kanalene." hu'a haya vaite'a apa'kaeyapati aole ve'kalana ali'a hetinatete'a hunatake'ana Polo'ae Panapasi'ae Atio'ku kumate u'nae. Ani ve'kala kava ve'kala'api mai'na'a yafe hunate'nae. Ana'ki'a Yutasi Pasapasi'ae Sailasi'ae hunatake'ana u'na'ae.

23 Mako avona ka'a ani ve'kala'mokani anayapi anami'nae. Inake hu'a kamale'nae.

Lakaeya Yisasi ke ne'afunakeno hulate'nea vaya'ae so'ka vaya'ae mani avo kata lapa'kaeya Yuta nofi o'mai vayapati Yisasina lapa'ku'a amitapa alakepa hu'naya vayatimokitaleka Atio'ku'ae Silia'ae Silisia'ae mai'naya lafu lakanakitaleka "Vase heo." huta avo kata nelapamune.

24 Lakaeya afi'nonana mako vaya'moki lakaeyapati u'ne'a mako lapa'ku lapa'kesa alino yakalesiketapa aole lapa'kesa afisaya ke lahapapai'naya'maki lakaeya "Ani ke heo." huta hu o'apate'none.

25-26 Hu o'apate'nona yafe lakaeya ani ke afiteta alita atalu huta kake huta haya vaita mako'ke laipa lakesa afiteta aole ve'kalana lakaeyapati hunatonake'ana Panapasi'ae Polo'ae uka'ae. Panapasi'ae Polo'ae lahau layamopafati nelahaiya ve'kalana Anumayati Yisasi Kalaisi ke hapa'nepai'a yafe hanaesake'ana falisa'a yafe anamo'yo o'ai ve'kala lapa'kaeyateka ukae.

27 Ina kava hiketa Yutasi'ae Sailasi'ae hunatonake'ana lapa'kaeyateka uka'anake'ana hu'nona ke ana'kai'ani anavayafati lahapapaika'ae.

28-29 Fate Akufa Avamu'mo'a lakaeya'ae mai'niketa kake huteta kanalene huta mako'ae Mosese'a ke male male'nea ke kana lahapaisea ke lapa'ki'nale male olapatesupa ma ya'ake a'kame maleo huta ne'kaone. Ako fali'nisaya vaya'aife anumayati mai'ne hu'a apa'kisana nefai'a male'nisaya ne'yana o'nesae. A'ne a'mafa'ne apavayu hu yana ataleo. Vaya'moki ane'mu aesakeno fali'nisea afu'ae kola'ae o'neo huta ka'none. Ani kava ohisayana kanale hutapa maikae. Keti hai hano he hu'a kamale'nae.

30-31 Kamalete'a hupatake'a Atio'ku kumate lavi'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya ali'a atalu hupatete'a ani kamale'naya avona apamike'a hapali'a ani ke afite'a lusi amuse hu'nae.

32 Amuse hake'ana Yutasi'ae Sailasi'ae Anumayamo avayafati hanapai'nea ke hu'ana fole ne'ai'a ve'kalanake'ana yatala ke hu'ana apa'ku apame ali'ana lo'kiya vai'na'ae.

33-34 Ani ke hute'ana mako kana'a apa'kaeya'ae maite'ana "Eteta'a uku'ae." ha'ake'a hu'a falu fala hunatetake'ana hunate'naya vaya'aite ukefe ha'a'maki Sailasi'a Atio'ku maisea akesa afiteno ataleno anile mai'ne.

35 Mai'nike'ana Polo'ae Panapasi'ae Atio'ku mai'ne'ana Yisasi ke hapa'nepai'ana ali'ana apaya neha'ake'a mako vaya'ae ani kava nehae.

Polo'ae Panapasi'ae a'ana fa'ko hu'ana anaote anaote mai'na'ae.

36 Yatala afina maike'ana Polo'a Panapasife inake hu'ne
“Eteta'a mi'ko kumate Yisasi ke hapapai'no'a kumate ku-
mate uteta huta'a aketeta'a Yisasina apa'ku ami'a alakepa
hu'naya vaya'moki kanale'ya hu'a ne'maifi haviya hu'a
ne'maifi uta'a apa'kesu'ae.” nehe.
37-38 Hikeno Panapasi'a “Yoni Ma'ki avaleta'a visu'ae.”
huno nehea'maki Polo'a ani ve'kaena inake nehe “He'e
a'ke'ainaka la'akaeya'ae uno Pamafilia kumate nela'ataleno
ali'ya o'alino u'nea ve'kae.” nehe.
39 Hike'ana ani yafe ke vaite'ana a'a fa'ko hu'ana anaote
anaote u'na'ae. Panapasi'a Ma'kina avaleteno lipi kalefi
hai'ana maita'akeno Saipalasi koteka anavaleno u'ne.
40 Uta'akeno Polo'a anona'a Sailasina avaleke'a Yisasina
apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'moki Anumayamoteka
afine'ke'a inake hae “Ka visa'ateka Anumayamo'a vaya alino
kayone hulanateteno lanaya hise.” hu'a hutake'ana u'na'ae.
41 Silia koteka'ae Silisia koteka'ae u'e'a hu'ana Yisasina
apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aife “Lapa'ku lapame
alitapa lo'kiya vaitapa maiyo.” hu'ana lo'kiya apami'na'ae.

16

Timoti'a aepa heno Polo'ae Sailasi'ae lo'kano u'ne.

1 Polo'a Tepi kumate uteno Lisatala kumate u'ne. Ani
kumate mako Yisasi ke ne'afea ve'ka mai'nea ve'kamo aki'a
Timoti'ae. Ani ve'ka Yuta a'mo mafa'nekeno afo'amo'a Yuta
nofi o'mai'nea ve'ka Kali'ki nofi ve'ka mai'ne. Mai'nikeno
ita'amo'a Yisasina aku'a amino alakepa hu'nea ane.
2 Lisatala'ae Ai'koniamu'ae mai'ne'a Yisasina apa'ku'a
ami'a alakepa hu'naya vaya'moki Timotife “Kanale ve'ka
mai'ne.” hu'a nehae.
3 Nehakeno Polo'a Timotife inake he “La'akaeya'ae lo'kata
uteta nehuta Yisasi ke hapapaisune. Hapapaita uteta hisuna
koteka mai'naya Isaleli vaya'moki kakaeya afo'kamo'a
Yuta nofi o'mai'nea ve'ka Kali'ki ve'ka mai'ne hu'a ako
afi'nayanake'a haviku ani yafe apaipa afi'a haviya hu
yafene.” hute'ana Timotina avale'ana Mosese hu'nea kava
hu'ana akoyamo ano'a laka hutale'na'ae.
4 Ina kava hute'a alu kumate kumate ne'vake'a
Yelusalemu mai'ne'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'ae
so'ka vaya'ae ako hu'a haya male'naya ke a'kame malesaya
yafe hapapai'nae.
5 Hapapaike'a ali'a atalu hu'a Yisasina apa'ku ami'a
alakepa hu'naya vaya'moki apa'ku apa'kesamo'a lo'kiya
vaike'a mi'ko afina saufa vaya'ko'ae lusiya hu'a e'a
apa'kaeya'ae lo'ka'a mai'nae.

Polo'a himonafi mako Masetonia koteka ve'ka ake'ne.

6 Fate Akufa Avamu'mo'a inake he “Esia koteka nakaeya
ke alaki hapa'opaikae.” huno ka a'kanipate'nike'a Filisia
koteka'ae Kalesia koteka'ae'ke ute ete hu'nae.
7 Misia koteka u'a va'yi hu'a Pitinia ukefe hayana Yisasi
Fate Akufa Avamu'amo'a mako'ae “O'veo.” huno ka
a'kanipate'ne.
8 Ka a'kanipate'nea yafe Misia akase'a Taloasi kumate
lavi'nae.
9-10 Ani hani'ainaka Polo'a mako himona akeana mako
Masetonia koteka ve'kamo'a himonafi hetino akaeyafe in-
ake hu'ne “Amuse'ka nehuki hake lina la'ka he'ka Masetonia
mai'nona vaya e'ka laya ho.” huno nehikeno Polo'a ina
akufa ya aketeketa makale'a “Lakaeya Masetonia ukune.
Anumaya Koti'a lakaeyafe ‘Utapa ani koteka vaya'aipi Yisasi
kanale ke hapapaiyo.’ hu'ne.” huta anileka ukefe nehune.

Litia'a Anumayaleka aku'a amino alakepa hu'ne.

11-12 Taloasiti lipi kalefi haita maitonakeno makale'a
lavaleketa Samotalesi li folakapi kumate va'yi huta havateta
akaseta Niapolisi va'yi huta mopale uta Filipai kumate
va'yi hu'none. Ani Filipai kumana Masetonia vaya'moki
hokote kuma'api mi'ko Lomu ati vaya'moki a'ke'ainaka e'a
ne'maiya kumatene. Lakaeya ani kumate uta va'yi huta
aolakufa afina mai'none.
13 Ina Sapati kanafinaketa ani kuma'mo keki'ya hi'ana
haleta ma'aileka uta li aki'naleka lavita “Anile Anu-
mayamoteka afine'kaya kuma hane'nekaiye.” huta nelavu-
nake'a mako a'neyaka ali'a atalu hu'a mai'naketa Anumaya
Koti ke hapapai'none.
14 Lavita hapa'nepauna folakapina mako a'mo aki'a
Litia'ae. Taiyataila kumateti anakeno haesa kena alo huno
moni ali'ya ne'alea a'mo'a Yuta nofi o'mai'nea anakeno
lusiya huno Anumaya Koti aki alino asaka nehea ane. Ani
a'mo'a Polo'a hea ke ne'afikeno Anumaya Koti'a aipa alino
yahae huteno afisea aku akesa ami'ne.
15 Amitekeno afiteno henaka'a mi'ko afamo'a'ae mono li
falepatetakeno lakaeyafe inake hu'ne “Amusetapi nehuki
nakaeyafe ‘Alaki Yisasina aku amino alakepa hu'nea a
mai'ne.’ hutapaefena nakaeya nopi etapa maiyo.” huno
lo'kiya ke hea kena uta no'afi mai'none.

Polo'ae Sailasi'ae Filipai kumate nofi hunate'nae.

16 Mako afina Anumayamoteka afine'kona kumate ukefe
nehuta kateka ne'unakeno mako miya o'alino afa ali'ya
ne'alea a'mafa'ne Sata afe'mo'a aipafi mai'nikeno aune ame
laka nehike'a mi'ko fala'ki'nea yafe vaya'moki afikakeno
hapa'nepaiya yafe ani a'mafa'nele kava vaya'amoki lusi
miya alite alite hu'nae.

17-18 Ani a'mafa'nemo'a Polo'ae lakaeya'ae la'kame ne'uno
mi'ko afina kate kate nehuno inake he “Ma vaya'moki
hanafi mai'nea Anumaya Koti ali'ya vayanake'a Anumaya
Koti lapa'ku lapame alino katisea ka'mo ke hu'a la-
hapa'nepaiye.” huno mi'ko afina ani ke hulino uteno eteno
hea kemo'a Polo aipa alino haviya hikeno maino fele'neno
ani Sata afefe inake hu'ne “Yisasi Kalaisi lo'kiya'aleti
kaha'nepauki mikani a'mafa'nemo aipafati hatilaveo.”
huno hikeno makale'a ani Sata afena ataleno u'ne.
19 U'nike'a ani a'mafa'nele yakai'naya kava vaya'amoki
akayana miya'api ali'a nesaya ka'api a'kanike'a Polo'ae
Sailasi'ae anatafa hute'a anavayu huli u'a mi'ko vaya atalu
hu'a ne'maiya kumate kake hunatesaya vaya'aite u'nae.
20 Kake hunate vaya'aite anavale'a u'a inake hu'nae “Mani
ve'kalana Yuta ve'kala mai'ne'ana lakaeya kumate vaya
ali'ana haviya neha'ae.
21 Nehu'ana lakaeya Lomu vaya'mokitaena oheo hu'a ka
a'kanilate'naya kavafe ‘Afa'a heo.’ hu'ana neha'ae.” hu'a
nehae.
22 Nehake'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki “Lamake ne-
hae.” hu'a hake'a kake afi'a fa'ko fa'ka hu vaya'moki
inake hae “Kena'ani hatetetapa heki kayoteti sefu anameo.”
hake'a anamaki'nae.
23 Heki kayoteti lusiya hu'a sefu anamakite'a anavale'a u'a
nofi nopi nofi hunate'ne'a ani nofi nopi kava ve'kaena inake
hu'a nehae “Mani ve'kalatena yakai'ka alakepa ho.” hu'a
hu'nae.
24 Ani lo'kiya ke hakeno afiteno ani note kava ne'yakaiya
ve'kamo'a anavaleno folaka nalakapi a'a analakimale
nopaka anateteno anaiya'a mako kafafai male yosamo kapi
vaiteno kino atala'ko hunate'ne.

Nofi nopi mai'na'akeno imima ali'ne.

25 Nofi nopi mai'ne'ana ani hani'ainaka folaku Polo'ae
Sailasi'ae yakame nehu'ana Anumayamoteka amuse hu'ana
ke hu'ana afine'ka'ake'a nofi nopi mai'naya vaya'moki afi'a
mai'nae.
26 Afi'a mai'nakeno anile makale'a ala imima ne'alikeno
mani nofi note mopafi kafi'a faite'naya yosa alino ku'ye
ku'ye nehikeno mi'ko kitayaka ya'kike'a mi'ko nofi hu-
pate'naya vaya'moki apaya'kopati seni nofina aino kasalu
helavino lavite lavite hu'ne.
27 Lavitekeno nofi hupate'naya vaya'aite yakai'nea kava
ve'ka havano mai'neapati hetino akeana mi'ko kitayaka ako
ya'ki'nakeno aketeno inake huno akesa afi'ne “Vae mi'ko
nofi hupate'naya vayana ako apaune he'a utae.” nehuno

yatala hakina'a alino asakiteno akai'a liko'a laka hukefe hu'ne.
28 Laka hukefe nehikeno Polo'a ala kefati inake nehe “Hae kakai'ka kakufa ali'ka haviya oho. Lakaeya mi'ko'a afa'a mai'none.” nehe.
29-30 Nehikeno ani kava ve'kamo'a “Ata kani a'ka ali'keno.” huteno naku naku uno ani nopi haino fale'neno koli hu'nea yafe atali atalu huno Polo'ae Sailasi'ae anaiyafi ape huteno ani nopati anavaleno ma'aileka lavino ana'kaeyafe inake hu'ne “Amusetani nehuki hana kava hisukeno Anumaya Koti'a naku name alino katinatese?” hu'ne.
31 Hike'ana inake hu'ana ha'nepai'ae “Anumayati Yisasife afi'ka kaipafi male'ka kaku ami'ka alakepa hisanakeno Anumaya Koti'a kaku kame alino katike. Kakaeya'ae kakai'ka anaka'ka'aefe mani ke nehu'ae.” hu'ana hapai'na'ae.
32-33 Hapaite'ana ani ve'ka'ae mi'ko anaka'a'ae Yisasi ke hapapaita'akeno anavaleno ani hani'ainaka anamaki'naya anamute sese hunateteke'ana anile ani ve'ka'ae akai'a afamo'ae mono li falepate'na'ae.
34 Mono li falepateta'akeno anavaleno no'afaka haino ne'ya ne'anamino lusiya huno akai'a afamo'ae Anumaya Kotina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya yafe lusi amuse nehae.
35 Amuse nehakeno kotike'a kake afi'a fa'ko hunate'naya vaya'moki ati vaya hupatake'a e'a inake hae “Ani ve'kalana anataleke'ana vi'ao.” hu'a hu'nae.
36 Hu'nakeno nofi hupate'naya vaya'aite kava ve'kamo'a Polona inake huno hapai'ne “Kake afi'a fa'ko hupate vaya'moki mako vaya hupatake'a e'a lana'kaeyafe inake hae ‘Anataleke'ana vi'ao.’ hu'a haki lana'kaeya nofi nopatina ne'ataletana lanaipamo'a falu nehinaketana vi'ao.” nehe.
37 Nehikeno Polo'a ati vaya'aife inake he “La'akaeya Lomu nofi ve'kala mai'no'a'maki ali'a haviya hula'ate'a la'akaeya ke afi'a alakepa hu'a kake hu ola'ate'a vaya apaulakale ke o'male keleti heki kayoteti lusiya hu'a sefu la'amite'a nofi hula'ate'naya'maki meni na'ya hike'a fala'ki'a ali'a la'atalekefe nehae? Lamake nehu'ae la'akaeya kesi o'uku'a'maki apa'kaeya apa'kai'apike e'a nofi nopati la'avalete'a ‘Vi'ao.’ hu'a hula'atesaya'mae.” hu'ne.
38 Hike'a ati vaya'moki ani ke ali'a u'a kake afi'a fa'ko hupate vaya'aina hapapaike'a Polo'ae Sailasi'ae “Lomu nofi ve'kala mai'no'ae.” hu'ana ha'a ke afite'a lusi koli hu'nae.
39 Koli nehu'a nofi note u'a hapau'ke fa'ke nehu'a “Havi kava hu'none.” hute'a nofi nopati anavale'a ma'aileka ne'anate'a inake hae “Amusetani nehunaki mani kuma ataletana mako alu aupalika vi'ao.” hu'a hu'nae.

40 Hake'ana nofi nopatina Polo'ae Sailasi'ae u'ana Litia
nopi hai'ne'ana Yisasina apa'ku ami'a alakepa hu'naya
vaya apa'kete'ana “Lapa'ku lapame lo'kiya vaitapa maiyo.”
hu'ana hapapaite'ana u'na'ae.

17

Tesalonai'ka vaya'moki Polo'ae Sailasi'ae hanakefe hu'nae.

1 Polo'ae Sailasi'ae Amufipolisi kumate u'ana va'yi
hute'ana akase'ana Apolonia kumate u'ana va'yi hute'ana
akase'ana Tesalonai'ka kumate u'ana va'yi hu'na'ae. Ani
kumatena mako Yuta vaya'ai mono no hane'ne.

2-3 Hane'nikeno Polo'a mi'ko afina nehea kava huno
aole'ae mako'ae Sapati afina ani mono nopi haino Anumaya
Koti ke kamale'naya autamafi alino apaya nehuno ani
kemo aepa'amo'a inake hu'ne “Anumaya Koti'a lakufa
alino katiseafe hute'nea ve'ka lusiya huno akafu kisikeno
falike. Faliteno fali'niseapati eteno hetike.” huno hu'nea
ke autamafati huno kafino aepa'a hapapaiteno inake hu'ne
“Ani Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea
ve'kae. Ani ve'kae lahapa'nepauve.” hu'ne.

4 Mani ke hike'a mako Yuta vaya'ae lusiya hu'a Anu-
maya Koti aki ali'a asaka nehaya Kali'ki apa'ke ne'aiya
vaya'ae ala apa'ki hane'nea a'ne'ae Yisasife afi'a apaipafi
ne'male'a apa'ku ami'a alakepa hute'a Polo'ae Sailasi'ae
lo'ka'a mai'nae.

5 Lo'ka'a mai'naya yafe Yuta vaya'moki apaipamo'a haviya
hike'a hao'otake kava nehaya vaya'ae felu ne'mai'a vaya
atalu hu'a ne'maiya kumate ne'maiya vaya'ae apavale'a
ali'a atalu hupatake'a ani kumate vaya'moki “La hisae.”
hu'a apaipa apa'kesa ali'a he'netike'a ani kumapi nesu vaya
u'e'a hute'a Polo'ae Sailasi'ae anavale'a ve a'ne'ai apayapi
anatekefe Yesoni note u'a kita amaki'a ya'kite'a nopi hai'a
kahau a'nae.

6 Haite'a kahau ayana o'ana'ke'a Yesoni'ae mako Yisasina
apa'ku ami'a alakepa hu'naya vaya'ae ani nopati apavayu
huli'a lavi'a ani kumate kake afi'a fa'ko hu vaya'aite
apavale'a u'a inake hu'a ka ka a'nae “Ani ve'kala Polo'ae
Sailasi'ae mi'ko ma mopale vaya'ai monona ali'ana haviya
hume e'ana meni lakaeya kumate ne'a'ae.

7 Ne'a'akeno Yesoni'a no'afi anavaleno anateke'ana
mai'na'a'maki ani ve'kalana ala yahauve ve'ka Sisa'a hu'nea
ke hu'ana haviya nehu'ana inake ha'ae ‘Mako fate ala
yahauve ve'ka mai'nea ve'kamo aki'a Yisasi'ae.’ hu'ana
neha'ae.” hu'a hu'nae.

8-9 Hu'nake'a ali'a atalu hu'naya vaya'ae kake afi'a fa'ko
nehaya vaya'ae ani ke afite'a apa'kesa lapa ne'ai'a “Nofi nopi

o'visaya yafe Yesoni'ae mako vaya'ae moni miya hetetapa afa'a ukae.” hake'a miya hetake'a apatalake'a u'nae.

Polo'ae Sailasi'ae Pelia kumate u'ana Yisasi ke hapapai'na'ae.

10 U'a aupa kana maike'a ani hani'ainakake Yisasina apa'ku ami'a alakepa hu'naya vaya'moki Polo'ae Sailasi'ae hunatake'ana Pelia kumate u'ana Yuta vaya'ai mono nopi hai'na'ae.
11 Pelia mai'naya Yuta vaya'moki Tesalonai'ka kumate mai'naya Yuta vaya apa'kase'a lusi kanale apaipa apa'kesa ne'afikeno Polo'a Yisasi ke hapa'nepaike'a lusi amuse hute'a lusiya huno nehapaiye. Nehapaike'a afi'a apaipafi malete'a mi'ko afina “Lamake nehifi kasuke nehifi?” hute'a Anumaya Koti ke kamale'naya kefi hapali'a kahau a'a ne'akae.
12 Ani kava nehu'a nesu Yuta vaya'ae nesu Kali'ki ke ne'afea a'ne apa'ki hane'nea a'neyaka'ae mako Kali'ki ke ne'afea ve'ae afite'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.
13 Ami'a alakepa hu'naya'maki Tesalonai'ka ne'maiya Yuta vaya'moki afeana Polo'a Anumaya Koti ke Pelia kumate vaya'aina hapapaiya ke afite'a anile e'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki haleke'a maiya akufa ke hapa'nepai'a “Havi kava neha'aki hanaeyo.” hu'a apaipa apa'kesa ali'a haviya hu'nae.
14 Ali'a haviya hake'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'moki makale'a Polona hutakeno hake li aki'naleka laviteke'ana Sailasi'ae Timoti'ae anile Pelia kumate mai'na'ae.
15 Mai'na'ake'a Polona avale'a u'naya vaya'moki Atenisi u'a atete'a ete'a ekefe nehakeno Polo'a inake huno hapapai'ne “Sailasi'ae Timoti'aefe inake hutapa hanapaiyo ‘Lana'kaya makale'a nakaeyate e'ao he.’ hutapa hanapaiyo.” huno hapapaike'a atale'a u'nae.

Polo'a Atenisi kumate mai'ne.

16 U'nakeno Polo'a ana'keva mai'neno ani Atenisi kumatena yafateti alo humale'naya koti'api lusiya hu'a alo hu'a male'nakeno aketeno aipamo'a lusiya huno haviya hu'ne.
17 Aipamo'a haviya hu'nea yafe Yuta vaya'ai mono nopi'ae mi'ko afina nesu vaya ai'a ataku nefaya kumate'ae uno Yuta nofi vaya'ae Anumaya Koti aki ali'a asaka nehaya Yuta nofi o'mai vaya'ae anile mai'naya vaya'aipi Anumaya Koti ke alino apaya nehuno ani vaya'ae kake nehe.
18 Kake nehike'a mako Epi'kulia mono ne'afi'a ne'ya neke neke hu'a maisaya apa'kesa ne'afea vaya'ae Sitovi'ki ke ne'afea vaya'ae akaeya'ae ke huke afike nehake'a mako vaya'amoki Polofe inake hu'a nehae “Mani kanomo'a

na'yafe avalu'na o'ae ke nehe.” hu'a hake'a mako vaya'amoki Polo'a Yisasi kanale ke'ae Yisasi fali'neapati heti'nea ke'ae hapapai'nea yafe inake hu'a hu'nae “Alu kumate kotife nehuke.” hu'a nehae.
19 Hute'a akaeya ke afikefe Aliopakasi kanisole vaya'aite avale'a u'a Polofe inake nehae “Kakaeya saufa hu'nana mono ke afikefe nehunaki lahapaisape?
20 Ke'ka'a afunana fate akufa ke nehanaketa aepa'a afisuna laku lakesa ne'afune.” hu'a hu'nae.
21 Mi'ko Atenisi mai'naya vaya'ae yo'ka e'naya vaya'ae mi'ko afina saufa mono ke hisaya ya afisaya yafe lusiya huno nehapaike'a alu kava ohisaya apa'kesa afi'nae.

22 Ani yafe Polo'a Aliopakasi kanisole vaya'ai folakapati hetino inake hu'ne “Atenisi vaya'mokitapa nakaeya akoana lapa'kaeya nesu kotitapi apa'ki alitapa asaka nehaya vaya mai'nae.
23 Mai'nake'na u'ne'na nehu'na akoana yafateti alo hu'naya koti'yakamoki apa'ki alitapa asaka nehaya kotitapi akete'na mako yafa hipa'ae ake'noana ani yate inake hutapa kamale'nae ‘O'afi'nona kotitimokae.’ hutapa kamale'nayanaki ani ve'ka ‘O'afi'nona ve'kamo aki alita asaka nehune.’ hutapa kamale'naya kanoe hu'na fole ai'na lahapa'nepauki afeo.

24 Anumaya Koti'a ma mopa'ae mi'ko mopafi hane'nea ya'ae alo humale'nea ve'kamo'a mi'ko ko'ku'napi yate'ae mopafi yate'ae kava yakai'nea ve'kamo'a vaya'moki kimale'naya nopi no'maiye.
25 Ani akufa nopi no'maiyanaketa lakaeya layateti ha'o'makauna'maki akai'a mi'ko vaya'ai apavamu'ae mi'ko ya'ae apami'nea ve'kaketa hana'ya huta mako ya'a o'male'neanaketa ha'maesune?
26 Anumaya Koti'a ma mopale mi'ko koteka maisaya yafe mako'ke lototimona hokoteno alo humaleteno ani ve'kafati mi'ko mopale nofi vaya alino fole aipateteno akesa afiteno ala vaya maisaya kana'api'ae maisaya mopa'ae akai'a ako hapalipate'ne.
27 Apa'kaeya Anumaya Kotina apa'ku amikefe kahau aesaya yafe alaki ani kava huno alo hu'ne. Ani kava hu'nea yafe apa'kaeya au'ava'a e'a akete'a atafaute'a Anumaya Koti aepa'a afikae. Lamake Akaeya alu'ale o'mai'nea'maki lakaeya mako'ke mako'ke'mokita'ae lamete mai'ne.
28 Mai'neno akai'a lavamu lamiketa uteta huta mai'none. Ani ke'ae mako lapa'kaeya avo'ae kamale'naya vaya'moki inake hu'a hu'nae ‘Lakaeya akaeya mafa'ne'a alilateketa mai'none.’ hu'a hu'nae.

29 Hu'naketa lakaeya akai'a alilate'nea mafa'ne'a
mai'nonanaketa haviku lakaeya ma lakesa afikune
‘Anumaya Koti aepa'a vaya'moki apa'kesa afi'a yafateti'ae
kapaleti'ae aleketeke nehea yafateti'ae kanale'ya hu'a alo
humale'nae.’ huta ohisune.
30 A'ke'ainaka Anumaya Koti aepa'a mi'ko vaya'moki
o'afi'naya yafe Anumaya Koti'a lusi ke ohu'nea'maki meni
mi'ko mopale vaya'aipina apaumomo maleno inake hu'ne
‘Lapa'ku'a aitapa yahae hutapa nakaeyateka eo.’ hu'ne.
31 Anumaya Koti'a kake hupatesea au'ava'amo'a api aisea
kake hisea ve'kakeno mi'ko mopale vaya'aina kake hupate-
sea kana'a ako huno haya vaiteno kake hupatesea ve'ka ako
hapalimale'ne. Ani hapalimale'nea ve'kaena vaya'moki afi'a
alakepa hu'a afisaya yafe fali'neapati ako alino hetite'ne.”
hu'ne.
32 Hike'a “Fali'neapati ako alino hetite'ne.” huno hea ke
afite'a mako vaya'moki kiki'a hune'ate'a kamuke nehake'a
mako vaya'amoki inake hae “Mako'ae ani mono ke laha-
paikane.” hu'a hu'nae.
33-34 Hakeno Polo'a apataleno u'nea'maki mako vaya'moki
akaeyate u'a Yisasife afi'a apaipafi male'a Yisasiteka
apa'ku'a ami'nae. Apa'ku'a ami'naya vayapina mako
ve'kamo aki'a Tayonisiasi Aliopakasi kanisole ve'kae. Mako
a'mo aki'a Tamalisi'ae mako vaya'ae apa'ku'a Yisasiteka
ami'nae.

18

Polo'a Kolini kumate uno Yisasi ke hapapai'ne.

1 Henaka'a Polo'a Atenisi kuma ataleno Kolini kumate
u'ne.
2 Anile mai'neno mako Yuta ve'ka ake'ne. Ani ve'kamo
aki'a A'kuvila'ae. Kuma aepa'a Potasi hane'nea'maki Lomu
aupalika kava ve'ka Kalatiasi apaumomo maleno inake
hu'ne “Mi'ko Yuta vaya'mokitapa Itali vaya'ai ala kuma'api
Lomu kuma ataletapa alu aupalika veo.” huno hea ke
ani afina A'kuvila'ae Palisila'ae Itali koteka atale'ana Kolini
kumate u'na'akeno Polo'a ana'kaeya uno ana'ke'ne.
3 Uno ana'keana mako'ke akufa ali'ya kenaleti nona
fa'kani'a miya ne'ali'a ali'ya ne'ali'a anakanake'a alavela
mai'na'a yafe ana'kaeya'ae lo'kano mai'neno ani ali'ya
ali'nae.
4 Aliteno Polo'a mi'ko Sapati afina Yuta vaya'ai mono
nopi uno lo'kiya ke nehuno “Yuta vaya'ae Kali'ki apa'ke
ne'aiya vaya'ae Yisasife afi'a apaipafi malesae.” huno
apa'ku apa'kesa alino hetikefe hapa'nepaiye.
5 Henaka'a Sailasi'ae Timoti'ae Masetoniati Kolini
uta'akeno Polo'a fate ali'ya o'alino mi'ko afina Yuta vaya'aife

“Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka Kalaisi mai'ne.” huno lo'kiya kefati hapa'nepaiye.

6 Hapa'nepaike'a akaeya ke apa'kame'ya amite'a Polofe “Ina ya kahau'nea ve'ka mai'nane. Ma ya kahau'nea ve'ka mai'nane.” nehu'a hu'a haviya hute'nakeno Polo'a “Havi kava nehae.” nehuno hetino kena'ale hane'nea mumusopa alino fopo hune'ataleno inake huno hapa'nepaiye “Lapa'kaeya havi kapi asaka hutapa aitetapa Anumaya Koti kumate o'visayana nakaeya ya o'maleki lapa'kaitapi yane. Meni nelapatale'na aepa he'na Yuta nofi o'mai vaya'aite u'na hapapaisoane.” hu'ne.

7 Huteno apataleno mako Anumaya Koti aki alino asaka nehea ve'kamo nopi uno mai'ne. Ani ve'kamo aki'a Tisiasi Yasatasi'ae. Ani ve'kamo nona Yuta vaya'ai mono no hane'nea haute hane'ne.

8 Ani mono nopi so'ka ve'kamo aki'a Kalisipasi'ae mi'ko anaka'a'ae Anumayamofe afi'a apaipafi male'nake'a Koliniti nesu vaya'moki Polo'a hea ke afite'a Yisasife afi'a apaipafi male'nakeno mono li fale ne'apate.

9-10 Mako hani'ainaka Anumayamo'a himonafi Polote va'yi huno inake hu'ne “Kakaeya koli ohu'ka lo'kiya vai'ka mani ke o'atale'ka hapapaiyo. Nakaeya kakaeya'ae lo'ka'na mai'noanakeno mako ve'kamo'a hetino kakaeya alino haviya hu o'katekaiyanake'a nakaeya vayana mani kumate nesu'ya mai'nae.” huno hu'ne.

11 Hikeno Polo'a ani kumate mako'ke kafuki naya mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke alea i'ka'ae ani vaya'ae mai'neno Anumaya Koti ke alino apaya hu'ne.

12-13 Alino apaya hu'nea'maki Kalio'ae ve'kamo'a Kali'ki koteka hokote kava ya alino mai'nea kanafi Yuta vaya'moki ali'a atalu hu'ne'a Polona kame ya hutete'a atafa hu'a kake afino fa'ko nehea ve'kale avale'a u'ne'a inake nehae “Ma ve'kamo'a lakaeya Yuta vaya'mokitale ke male male'nea ke alino ne'atakano mi'ko vaya'aife inake nehe ‘Fate au'ava kava nehutapa Anumaya Koti aki alitapa asaka heo.’ huno laha'nepaiye.” hu'a nehae.

14-15 Nehakeno Polo'a anona'a ke'apile hapapaikefe hea'maki Kalio'a inake huno Yuta vaya'aife hapapai'ne “Yuta vaya'mokitapa afeo. Ani ve'kamo'a lusi hao'otake kava hu'nininana kanale name male'na mai'ne'na mani ketapi afi'na fa'ko hulapatenina'maki lapa'kaeya lapa'kaitapi ke male male'naya kefi hane'nea akile afa kelefe etapa nafi ne'kayanake'na o'afikuki lapa'kaitapike afitapa fa'ko hukafa nakaeya ina akufa ketato afi'na fa'ko hu yafe no'nahaiye.” hu'ne.

16 Ani ke huteno kake afi nopati hapafaitaleke'a ma'aileka
lavi'nae.
17 Hapafaitaleke'a lavi'ne'a Yuta vaya'ai mono nopi so'ka
ve'ka Sosotenisina kake afi kumate atafa nehu'a amakikeno
Kalio'a ake'nea'maki "Apa'kai'api yane." nehuno ani yafe
ala akesa afino o'apami'ne.

Polo'a eteno Atio'ku kumate u'ne.

18 Polo'a Yuta vaya'moki nehaya kava huno Anu-
maya Koti aulakale huno lo'kiya vaiteno "Nayo'ka laka
ohukoe." hu'ne. Huteno aise'a yatala kana Kolini maikeno
afu'akanaki ne'apataleno Palisila'ae A'kuvila'ae lipi kalefi
hai'a maite'a Seni'kilia kumate ne'u'a Polo'a Anumaya Koti
aulakale "Ina kava hukoe." huno hu'nea ya avaya atekeno
ayo'ka laka huteke'a Silia koteka ne'vae.
19-21 Efesasi kumate u'a va'yi hute'a Polo'a Palisila'ae
A'kuvila'ae ne'anataleno Yuta vaya'ai mono nopi haino
Yuta vaya'aina mono ke hapapai'ne. Hapa'nepaike'a in-
ake hae "Mani kumate yatala kana lakaeya'ae maike'ka
ukane." hu'a hu'naya'maki "He'e o'maikoe." nehuno ap-
ataleno ukefe nehuno inake nehe "Anumaya Koti'a haiseana
henaka'a ete'na lapa'kaeyate ekauve." huteno lipi kalefi
haino maiteno Efesasiti u'ne.
22 Sisalia kumate uno va'yi huno Yelusalemu haino Yisas-
ina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vayana huno falu fala
hune'apateno Atio'ku kumate lavi'ne.

Polo'a aole'ae mako'ae alea afina aepa heno ka uneno hu'ne.

23 Anile aise'a yatala kana Atio'ku kumate maikeno
ataleno Yisasi ke ne'afea vaya apa'ku apame alino lo'kiya
vaipatesea yafe fate fate kumate uneno nehuno mi'ko Kale-
sia aupalika hane'nea kumate'ae Filisia aupalika hane'nea
kumate'ae uneno hu'ne.
24 Mako Yuta ve'kamo aki'a Apolosi'ae Ale'kasatalia kuma
aepa'a hane'nea ve'kamo'a Efesasi uno va'yi hu'ne. Ani
ve'kamo'a lusiya huno kanale ke'ake nehea ve'kakeno Anu-
maya Koti autamafi hane'nea ke afino alakepa hu'neane.
25 Apolosi'a Anumayamo a'kame visea ka afiteno aya-
mufa alino lo'kiya vai'neno kanale kava huno Yisasife
hapa'nepaiya'maki Yoni'a li fale ne'apatea au'ava kava'ake
afi'nifa Yisasi akile li fale ne'apataya au'ava kavafe
o'afi'neane.
26 O'afino Yuta vaya'ai mono nopi uno lo'kiya ke
hapa'nepaike'ana Palisila'ae A'kuvila'ae afite'ana ani ve'ka
avale'u'ana alakepa hu'ana Anumaya Koti au'ava aepa'a
aveli'na'ae.

27 Avelita'akeno henaka'a Apolosi'a Kali'ki koteka ukefe
nehike'a Efesasi mai'ne'a Yisasi ke ne'afea afu'akanaki aya
hu'a Kali'ki koteka mai'ne'a Yisasi ke ne'afea vaya'aite
avo ka'a inake hae "Apolosina alitapa falu fala huteo."
hu'a kamale'nae. Kamale'nakeno Anumaya Koti vaya
alino kayone hu ya'amo'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya
vaya'aina apaya nehikeno Apolosi'a anile va'yi hu'neno
mako'ae apaya hu'ne.
28 Mi'ko vaya'ai apaulakale lusi lo'kiya ke nehuno Yuta
vaya'ai havikopa ke'api alino ano ati ne'kaeke'a afi'a
alakepa ohu'naya yafe Anumaya Koti autamafi avo hapalino
"Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea
ve'ka Kalaisi'a mai'ne." huno avopati huno fole aino
apaveli'ne.

19

Polo'a Efesasi mai'neno Yisasi ke ne'afea vaya'aina Yisasi ke hapapai'ne.

1 Apolosi'a Kolini mai'nikeno Polo'a avima'mo hu'nea
aupalika uneno huno Efesasi kumate uno va'yi hike'a mako
Yisasina apa'ku ami'a alakepa hu'naya vaya mai'nakeno
apa'ke'ne.
2 Apa'keteno apa'kaeyafe inake huno apafike'ne "Yisasife
afitapa lapaipafi maletetapa lapa'ku'a ami'naya afinana
Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a avale'nafe?" huno
apafikeke'a inake hae "He'e o'afi'nona ke nehane. Fate
Akufa Avamu'a mai'nea ke o'afi'none." hu'a nehae.
3 Hakeno Polo'a inake huno apafike'ne "Nala aki ne'a'a
mono li fale nelapatae?" huno apafi ne'keke'a inake hae
"Yoni'a lahapai'nea li'ke fale nelatae." hu'a nehae.
4 Hakeno Polo'a inake nehe "A'ke'ainaka Yoni'a inake
huteno mono li falepate'ne 'Hao'otake yatapena lapaipa
aitapa yahae hisake'na li falelapatekauve.' nehuno ve
a'ne'aife inake huno hapapai'ne 'Na'kame esea ve'ka Yisas-
ife afitapa lapaipafi maleo.' huno hu'neane." hu'ne.
5 Hike'a Efesasi kumate vaya'moki ani ke afite'a inake hae
"Anumayati Yisasi aki ne'a'ka mono li falelato." hu'a hu'nae.
6 Hakeno li falepateteno Polo'a aya apa'kenopale malepate
malepate nehikeno Fate Akufa Avamu'a eno apa'kaeyate
lavino maite maite hike'a apaipa apa'kesafati no'afea ke fate
fate apa'ke ne'ai'a Anumayamo avayafati hapa'nepaiya ke
hu'a fole ai'nae.
7 Ani vaya'yaka layatala'a hano huteno laiyalekati aole
alea vaya (12 vaya'moki) ani kava hu'nae.

8 Polo'a aole'ae mako'ae i'ka mai'neno Yuta vaya'ai mono
nopi haino lo'kiya ke huno Anumaya Koti kava yakaisea
yafe apa'ku apa'kesa alino hetisea ke hapapai'ne.
9 Hapa'nepaiya'maki mako vaya'moki apaipa apa'kesa
ali'a a'kani'a lo'kiya vai'ne'a “Kasuke nehananaketa lakaeya
ani ke afita laipafi o'malekaune.” hu'a mi'ko vaya'ai
apaulakale Anumaya Koti ke hu'a haviya hutakeno
Polo'a ne'apataleno Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya
apavaleno uno mi'ko afina efi efi huno Tilanasi avo nopi
Anumayamo ke alino apaya hu'ne.
10 Aole kafu ani kumate mai'neno alino apaya hike'a mi'ko
Esia koteka ne'maiya Yuta vaya'ae Kali'ki vaya'ae alaki
Anumayamo ke afi'nae.

Si'keva mafa'neyakamoki hao'otake kava nehae.

11 Ne'afikeno Anumaya Koti'a Polo ayate fate fate akufa
ya o'ake'naya lo'kiya yana alo hu'ne.
12 Alo nehike'a vaya'moki a'kasipe'ae kena'ae ali'a u'a Polo
akufale malete'a ali'a u'a kali vaya'ai apamike'a ne'alikeno
kali'api hano nehikeno apaipafati Sata afe'yaka'ae hatilavi'a
u'nae.
13 Mako Yuta vaya'moki Sata afe'yaka vaya'ai apaipafati
hapa'nefai'a moni ne'alea vaya'moki avame hu'a Sata
afe'yaka vaya'ai apaipafi mai'nea vayate Yisasi aki ne'a'a
inake hu'a nehae “Polo'a laha'nepaiya ve'kamo aki Yisasi ak-
ileti aipafi mai'nana afena hatilaveo hu'na kaha'nepauve.”
hu'a hu'nae.
14 Ani kava nehaya vayana naya mako kaya hano huteno
naya mako kayati aole alea mafa'neyaka (7 mafa'neyaka) ala
mono nopi kava ve'ka Si'keva mafa'neyakamoki ani kava
hu'nae.
15 Nehakeno mako'ke afina Sata afe'mo'a anona'a ke'apile
inake nehe “Yisasi'ae Polo'ae ana'ke'noa'maki lapa'kaeya
nalakitapae?” huno apafike'ne.
16 Apafine'keno ani Sata afe'mo aipafi mai'nea ve'kamo'a
ani naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole
alea vaya'ai apa'kofetule ano hailo hu'neno lusi kayo
apamiteno apa'kufa alino haviya hune'apateno kena'api
alino vatalo vatalu aitaleke'a apa'kufa alaka'ake ani nopati
hatilavi'a apaune he'nae.
17 Ina kava hutake'a Efesasi mai'naya Yuta vaya'ae Kali'ki
vaya'ae mi'ko ani ke afite'a lusi koli hute'a Anumayati Yisasi
aki ali'a asaka hu'nae.
18 Aki ali'a asaka nehu'a nesu vaya'moki Yisasife afi'a
apaipafi malete'a apa'ku'a ne'amea vaya'moki e'a hao'otake
kava nehaya yafe hu'a fole ai'nae.

19 Hu'a fole aite'a sefe safe kava nehaya ya'api'ae
hai'o'ae lusa ne'ki'a havi kava nehaya ya'api'ae analisa
ya'ae ani kavafe vaya'moki kamale'naya avo'yaka ali'a
ete ete hu'a mi'ko vaya'ai apaulakale hataka hu'a atafi
ka'nae. Kamale'naya avo miya he'naya moni le'kanapai'a
akayana o'afunama'a moni fifiti tauseni kina (50,000 kina)
le'kanapai'nae.
20 Analisa ya'api katale'naya yafe mi'ko vaya'moki Anu-
mayatimofe haya ke afi'a apaipafi male'a apa'ku'a ami'a
alakepa hu'nae.

Efesasi vaya'moki Polona hakefe ke la'ke'na'ke nehae.

21 Fate Akufa Avamu'mo'a Polona ka visea aku akesa
amikeno inake nehe "Masetonia u'na maike'na Kali'ki
koteka u'na maike'na Yelusalemu ute'na henaka'a Lomu'ae
visoa nakesa ne'afoe." hu'ne.
22 Huteno aole ha'ne'ma'a ve'kalana Timoti'ae Elasatasi'ae
hunateke'ana Masetonia koteka uta'akeno Polo'a akai'ake
mako aise kana'a Esia koteka mai'ne.
23 Ani afina Yisasi ke no'afea vaya'moki heti'a Anumaya
Koti a'kame ne'malaya yafe lusi ke ne'ne'a ke la'ke'na'ke
nehu'a ke ne'vaiye.
24 Ani koteka vaya'moki moni alo nehaya yafateti atafi
kate'a mako ana apayateti alo hute'a "Kotitimo'ae." hute'a
"Aki'a Atemisi'ae." hu'a hu'nae. Nehakeno mako ve'kamo'a
aki'a Temitiliasi'a moni alo nehaya yafa atafi kateno ani
a'mo aki ali'a asaka nehaya no avame huno aise aise no
alo hike'a vaya'moki miya nehae. Miya hake'a alo nehaya
vaya'moki lusi miya ali'nae.
25 Ali'nakeno Temitiliasi'a mi'ko akaeya ali'ya vaya'ae
mi'ko aise aise Atemisi no alo nehaya vaya'ae ke
hike'a e'a ali'a atalu hakeno inake huno hapa'nepaiye
"Nafalu'nimokitapa afeo lapa'kaeya ako afi'nae mani
ne'aluna ali'yateti kanale miyati ne'alune.
26 Ne'aluna'maki mani ve'ka Polo'a mi'ko Efesasi kumate
ne'maiya vaya'ae mi'ko Esia koteka ne'maiya vaya'ae inake
huno hapapai'ne 'Vaya'moki apayateti alo nehaya kotina
afa yanakeno koti o'mai'ne.' huno nesu vaya apavaleno
apaipa apa'kesa alino yakalesea ya hike'a mi'ko vaya'moki
'Lamake hane.' hu'a a'kame ne'malaketapa lapa'kaeya
avake'a ne'afitapa ne'akae.
27 Ani Polo'a nehea kemo'a lakaeya ne'aluna ali'ya'mo aki
alino haviya havaya hutekaiya'maki ani ya'ake o'male'niki
mi'ko Esia koteka ne'maiya vaya'ae mi'ko mopale vaya'ae
'Lusi ala kotiti mai'ne.' hu'a aki ali'a asaka hu'naya ana
Atemisi akimo'a lavisike'a vaya'moki afi'a 'Afa yane.' hute'a

mako'ae aki ali'a asaka ohisayana ani Atemisi aki ali'a asaka
haya nofe ‘Afa ya hane'ne.’ hu'a hukae.” hu'ne.
28 Hike'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki ani ke afite'a
apaipamo'a haviya hike'a lusi hapai vaite'a inake hu'a nehae
“Atemisi'a Efesasi kumate mai'nona vaya'mokita lusi ala
kotitimo'a mai'ne.” hu'a hu'nae.
29 Hu'nake'a mi'ko ani kumate vaya'moki ke ala'ke'na'ke
nehu'a mukale male haya kemo'a lusi kava hike'a ali'a atalu
nehaya kumate naku naku hu'a ne'u'a Polo'ae lo'ka'ana
u'e'ana neha'a ve'kalana aole Masetoniati ve'kala Kaiyasi'ae
Alisata'kasi'ae anavayu hu'a ani ali'a atalu nehaya kumate
anavale'a ne'vae.
30 Ne'vakeno Polo'aeti “Ani vaya'ai folakapi u'na ke hisoe.”
huno nehea'maki Yisasina apa'ku ami'a alakepa hu'naya
vaya'moki “O'ukane.” hu'a atafa hu'nae.
31 Atafa hake'a Esia koteka mako'a Lomu kamani vaya
Polo vaya mai'nae. Mai'nayanake'a ani kava hu'a akaeyate
ke atalakeno vike'a lo'kiya ke ne'vai'a inake nehae “Kakaeya
vaya ali'a atalu nehaya kumate o'uvo.” hu'a hu'nae.
32 Nehake'a ali'a atalu hu'naya vaya'moki apaipa
apa'kesamo'a yakaleke'a anekinaki hute'a mako vaya'amoki
mako ke hake'a mako vaya'amoki fate ke hake'a lusi ke
nehu'a nesu vaya'moki “Na ya hiketa male eta alita atalu
hu'none?” nehu'a aepa'a o'afi'nae.
33 O'afi'nake'a mako ali'a atalu hu'naya Yuta vaya'moki
Ale'kasatana avayu huli u'a “Inake hu'ka ho.” hu'a folakapi
atetakeno ani kemo aepa'a hapapaikefena aya alino asaka
hu'ne.
34 Alino asaka nehea'maki ali'a atalu hu'naya vaya'moki
akayana Yuta ve'ka mai'nea yafe ake'a aeto hute'a
mi'ko'amoki mako'ke apavaya hu'a inake hae “Atemisi'a
Efesasi kumate mai'nona vaya'mokita ala kotiti mai'ne.”
hu'a mako'ke ke'ake huke huke hu'a mai'nakeno yakemo'a
aole aova hu'ne.
35 Hu'nikeno henaka'a ani kumate avo kae yate yakai'nea
ve'kamo'a ali'a atalu hu'naya vaya'aina alino a'kayu ne-
fano inake he “Lapa'kaeya Efesasi vaya'mokitapa Atemisi
kotitimo aki alitapa asaka nehaya nona Efesasi ku-
mate kanale huno kava ne'yakaiya yafe hana vaya'moki
o'afi'naketapae nehae? Ako afi'naki. Ko'ku'napakati
eli'ne'nea fate akufa yafafe kanale ya huta yakai'nona yafe
hana vaya'moki o'afi'naketapae nehae? Mi'ko'amoki ako
afi'nae.
36 Mako vaya'moki lo'kiya'api o'male'neanake'a mani ke
ali'a fala o'kikaya'maki lapa'kaeya anekinaki kava ohutapa
afa'a maiyo.

37 Anavaletapa e'naya ve'kalana Atemisi aki ali'a asaka ne-
haya nopati mako yatapi kumaya ohe'ana lakaiti kotitimona
Atemisife hu'ana haviya hu o'ate'na'ae.
38 Ala kake hutesea ve'kamo'a mako afina kake afi nopi
mai'neno kake afino fa'ko fa'ka hukea'maki Temitiliasi'ae
ali'ya ne'alea vaya'moki mako ve'kae ke hane'ne hisayana
ani ve'kale visae.
39 Ukaya'maki ‘Fate yafe hisune.’ hutapaena kamani
vaya'moki ke hisake'a ali'a atalu hisaya afina ani ya hutapa
fa'ko heo.
40 Meni yakefi hu'nona yafe kamani vaya'moki ‘La ne-
hae.’ hute'a lafikesaketaena hana ve'kamoka heti'ka ani
ke ala'ke'na'ke nehaya yafe aepa'a hu'ka fole ai'ka anona'a
ke'apile hapapaikae?” hu'ne.
41 Avo kae yate yakai'nea ve'kamo'a ani ke huteno
“Notapileka ataletapa veo.” huno hupateke'a u'nae.

20

Polo'a Masetonia'ae Kali'ki'ae u'ne.

1 Ani ali'a atalu hu'ne'a kaleso aiya ke'api hano hutekeno
Polo'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vayafe ke
hike'a akaeyate akeno apaipa apa'kesa afi'a lo'kiya vai'a
maisaya ke hapapaiteno huno falu fala hune'apateno ap-
ataleno Masetonia aupalika ukefe ne've.
2 Masetonia aupalika uneno nehuno mi'ko afina Yisasina
apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya lo'kiya vai'a maisaya
ke hapapaime uneno hume hume uno Kali'ki koteka va'yi
hu'ne.
3 Va'yi huteno aole'ae mako'ae i'ka maiteno Silia aupalika
ukefe nehuno lipi kale alikefe nehike'a Yuta vaya'moki
akaeya haesaya ke hu'a haya ne'vaikeno Polo'a afiteno lipi
kale ataleno “Mopale Masetonia aupalika ukoe.” hu'ne.
4 Akaeya'ae ma vaya u'nae Pilasi mafa'ne aki'a
Sopata'akeno Pelia kumate ve'ka'ae Tesalonai'kati
Alisata'kasi'ae Se'katasi'ae Tepi kumateti ve'ka Kaiyasi'ae
Timoti'ae Esiati ve'kalana Ti'ki'kasi'ae Talofimasi'ae ina'a
vaya Polo'ae u'nae.
5 Ani vaya'moki u'a hokote'a Taloasi kumate lakeva
maikefe u'nae.
6 U'a mai'naketa lakaeya Filipai kumate mai'neta hale
o'ki kai hame'ya ne'naya emu ne'kea kana'a hano huteketa
lipi kale alita naya mako kaya'a alea afina li la'kata
apa'kaeyateka Taloasi kumate uta va'yi huta naya mako
kayati aole alea afina (7 afina) mai'none.

Yuti'kasi'a alilavino haekeno Polo'a alino hetite'ne.

7 Sota afina Anumayamo ne'ya nekefe alita atalu
hu'nonakeno Polo'a eka'a ukeanakeno mono ke lahapaime
ne'vikeno hani folaku va'yi hu'ne.
8 Nehiketa ki'a a'kalo a'kalo humale nopi hanafi
mai'nonake'a nesu kani a'a halemale'naketa mai'none.
9 Mai'nonakeno mako nahaeya ve'ka Yuti'kasi'a
ha'kalokate faitopale mai'nikeno Polo'a mono ke hume
hume ne'vikeno Yuti'kasi'a au'kala kala hikeno havano
afeka'ka huteno hanale aole'ae mako'ae ki'a a'kalo a'kalo
humale nopati la'kati lavino mopale lavino haeke'a lavi'a
ali'a asaka hayana ako fali'ne.
10 Fali'nea'maki Polo'a lavino anu'ki'neno inake he
"Lapa'kaeya atali atalu oheo. Ofali'nea'maki avamu'a afa'a
hane'ne." hu'ne.
11 Huteno eteno ani nopaka haino mai'neno kai hame'ya
maya a'kaya heno neteno yatala kana apa'kaeya'ae kake
huno ne'vikeno ko alino halekeno apataleno u'ne.
12 Vike'a ani nahaeya ve'ka eteno kanale huno mai'nike'a
noteka avale'a u'a lusi amuse nehu'a apaipamo'a kanale
hu'nae.

Polo'a Taloasi ataleno Mailitasi u'ne.

13 Polo'a inake hu'ne "Mopafi Asosi utesuketapa anileti
utapa lipi kalefi navalekae." huno hea yafe lakaeya uta
hokoteta lipi kale aliteta Asosi u'none.
14 Asosi uta Polona aketeta lipi kalefi avaleta ateteta
Mitilini kumate u'none.
15 Uteta inaleti lipi kalefi uta mako hani'ainaka havateta
Kaiyosi kuma'mo haute va'yi huta ani lipi kalefi havateta
kotiketa Samosi uta ani kava huta havateta Mailitasi kumate
uta va'yi hu'none.
16 Polo'a "Ne'ya afu nelea kanae amuse hisaya emu kisaya
afina Yelusalemu u'na va'yi hu'na maikoe." huno akesa
afiteno yatala kana Esia o'maisea akesa huteno "Efesasi
kumana akase'na makale ukoe." hu'ne.

Polo'a Efesasi kumate kava vaya'aina akola apataleno u'ne.

17-18 Polo'a Efesasi kuma akasekefe nehuno Mailitasiti
vaya hune'apateno "Efesasi utapa inake hutapa heo 'Yisasi
ke ne'afea vaya'aite kava vaya nakaeyate eo.' hutapa
hapapaiyo." huno hike'a u'a hapapaike'a akaeyate akeno
inake huno hapapai'ne lapa'kaeya ako ake'nae nakaeya
hokote'na Esia koteka e'noa afina aepa he'na hu'noa kavana
ako ake'nae.
19 Nakufa ali'na hai kava ohu'na Anumayamo ali'ya
ne'aluke'a Yuta vaya'moki mi'ko afina nakaeya ke afisaya
yafe ohapaike'a nahaesaya ke hakeno lusi kana ya nakaey-
ate va'yi hike'na lusi avile'noane.

20 Avile'noa'maki koli ohu'na mi'ko lapa'ku lapame lo'kiya
vaisaya ke lahapa'nepauki vaya ali'a atalu hu'a maiyate'ae
notapifi'ae Anumaya Koti ke ali'na lapaya hu'noe.
21 Ali'na lapaya nehu'na "Hao'otake yatapena lapaipa
aitapa yahae hutapa Anumayati Yisasi Kalaisife afitapa
lapaipafi maleo." hu'na Yuta vaya'ae Kali'ki koteka vaya'ae
hapapai'noane.
22 Hapapaite'na meni akekeo Anumaya Koti Fate Ak-
ufa Avamu'mo'a nahapaike'na a'kame male'na Yelusalemu
haikefe hoe. Anile hai'na mai'nisuke'a vaya'moki hunate-
saya kavana o'afi'noe.
23 O'afi'noa'maki mi'ko u'noa kumate mai'nokeno Fate
Akufa Avamu'mo'a inake huno nahapai'ne "Lusi kana ka-
haisea ya kakaeyate va'yi hutesike'a nofi nopi hukatekae."
huno nahapai'ne.
24 Nahapai'nea'maki nakaeya falisufi afa'a maisufi afa
ya'kana yane hu'na nakesa ne'afoa'maki Anumayati Yisasi'a
nami'nea ali'ya ali'na avaya aesoa nakesa ne'afoe. Ani
ali'yana mi'ko vaya'aife Anumaya Koti'a lusiya huno alino
kayone hulate'nea yafe kanale ke hapapaisoe hu'nae nehoe.

25 Nehu'na lapa'kaeya folakapi u'ne'na nehu'na Anumaya
Koti kava yakailapatesea ke lahapa'nepauva'maki meni
afeo nakaeya afi'noe henaka'a nakaeya naukosa mako'ae
o'nakekae.
26-27 Ani yafe meni afina alaki lamake hu'na
lahapa'nepauve nakaeya koli ohu'na mi'ko Anumaya
Koti aku akesafi hane'nea ke ako lahapapai'noa yafe
mako ve'kamoka Anumaya Koti kumate va'yi ohisayana
lapa'kaitapi yanaki ani ke nakaeyapi o'malekaiye.
28 O'malekaiya'maki lapa'kaeya lapa'kufa maitapa halove
hu'netapa Fate Akufa Avamu'mo'a kava yakaisaya yafe
lapami'nea vayana Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya
sipi sipile kava ne'yakaiya ve'kamo akufa kava hutapa kava
yakaiyo. Ani kava hutapa Anumayamo'a akai'a kola'aleti
miya humale'nea vayana Yisasife afi'a apaipafi male'naya
vaya'aite kanale'ya hutapa kava yakaiyo.
29 Nakaeya afi'noe lapatale'na ne'visoana mako vaya'moki
kave'ake afela kalakana hu'a lapa'kaeya folakapi e'a Yisasife
afi'a apaipafi male'naya sipi sipi ali'a haviya hukae.
30 Ali'a haviya hukaya'maki lapa'kaeya folakapi mako
vaya heti'a u'e'a nehu'a ali'a haviya nehu'a kasuke nehu'a
Yisasife afi'a apaipafi male'naya vayana apa'kame malesaya
yafe lapavayu hu'a apa'kai'apileka malekae.
31 Ani kava hukefena lapa'kufa maitapa halove heo.
Nakaeya aole'ae mako'ae kafufi feluka'ae hani'ainaka'ae

“Alaka nahae.” hute'na mai'na falu ohu'na avi nele'na mi'ko'amokitapaena lapa'ku lapa'kesa mako'ke mako'ke mokitapale alimale'noanaki ani yafe lapa'kesa afitapa hao hu'netapa maiyo.

32 Lapa'kesa alimalete'na meni Anumaya Koti ayapi ali'na lapate'nokeno akai'a alino kayone hu ke'aleti yakailap-atekaiye. Ani alino kayone hu ke'amo'a lapa'kaeya alino lo'kiya vailapateteno mi'ko akai'a fate akufa vaya'ae alo huno lapate'nea kanale ya lapamike.

33 Nakaeya mako moni afeno yatapile'ae kenatapile'ae ake'na naha'ye ohu'noe.

34 Lapa'kaeya ako nake'nae nakai'ni nayapati ali'ya alite'na nesoa ya'ae nakaeya'ae lo'ka'a mai'naya vaya'moki nesaya ya'aena ali'na fole ai'noane.

35 Ani kava nehu'na mi'ko yana ali'na lapaya nehu'na inake hu'na hu'noane “Ali'ya alitetapa kali ne'alea vaya apaya heo. Anumayati Yisasi'a hu'nea ke lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Inake huno hu'neane ‘Mako vaya'moki mako ya alisayana amuse hukaya'maki vaya'a mako ya amiteno lusiya huno amuse huke. Mako ya ami'nea ve'kamo amuse ya'mo'a ali'nea ve'kamo amuse yana akasekaiye.’ huno hu'ne.” nehe.

36 Ani ke humaleteno Polo'a ale'ya alo ano ani Yisasi ke ne'afea vaya'aite kava vaya'moki'ae Anumayamoteka ke huno afine'ke.

37-38 Afikeke'a mi'ko Yisasi ke ne'afea vaya'aite kava vaya'moki heti'a avi nele'a Polona anu'ki'a hane hane nehu'a “Henaka'a nakaeya naukosa kipalena mako'ae o'nakekae.” hu'nea ke hapau haleke'a avi nele'a lipi kalefi avale'a u'nae.

21

Polo'a Yelusalemu ukefe lipi kalefi hai'ne.

1 Apataleta lipi kalefi haita maitonakeno lavaleno hao hiketa Kosi kumate u'none. Uteta eka'a Lotesi kumate uta va'yi huteta inaleti ataleta Patala kumate uta va'yi hu'none.

2 Patalati mako lipi kalemo'a Finisia koteka ukefe nehea kale aketeta ani lipi kalefi haita maitonakeno lavaleno u'ne.

3 Ne'uta henaka'a ani li folakapi mako mopa a'kavo'mo aki'a Saipalasi aketeta haoka laya aupalikati akaseta uta Silia koteka uteta lipi kalemo'a mako afeno ya atalekefe hiketa Taiya kumate uta mai'none.

4 Mai'neta Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya apa'keteta ani kumate laya mako kaya hano huteno laya mako kayati aole alea kana (7 kana) mai'nonakeno Fate Akufa

Avamu'mo'a Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aife huno apa'kesa hike'a Polofe "Yelusalemu o'uvo." hu'a ha'nepaiye.
5-6 Hapaitaketa apa'kaeya'ae mauna kana'a hano hiketa ani kuma ataleta ukefe nehunake'a Yisasina apa'ku'a ami'naya ve a'ne mafa'nemoki ani kumapati lavale'a ma'aileka laviketa hake li aki'naleka lavita lale'ya alo a'neta Anumayamoteka ke huta afike'none. Ke huta afiketaefena anileti huta falu fala hupateteta lipi kalefi haunake'a apa'kaeya ete'a no'apileka u'nae.

Sisaliati Akapasi'a mako aune ve'kamo'a Polona ke hapai'ne.

7 Lipi kalefi uta Taiya kumana ataleta Tolemesi kumate uta va'yi huteta Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya huta falu fala hupateta ani anaka'ae mako'ke kana'ake mai'none.
8 Maiteta eka'a kotiketa ani Tolemesi ataleta Sisalia uta va'yi hu'none. Ani kumate mako Anumayamo ke hapa'nepaiya ve'kamo aki'a Filipi'ae. A'ke'ainaka Yelusalemu mai'ne'a laya mako kaya hano huteno laya mako kayati aole alea vaya (7 vaya) ne'ya apamisaya yafe hapalimale'naya vaya'aipati Filipi mai'ne. Ani ve'kamo nopi uta akaeya'ae mai'none.
9 Ani Filipi'a aole'ae aole'ae a'mafa'ne alipate'nea'maki vele o'mai'nayanake'a ani a'mafa'neyakamoki Anumaya Koti apaune a'mafa'neyaka mai'nae.
10 Sisalia mai'nonakeno mako aune ve'kamo aki'a Akapasi'a Yutia kotekati Sisalia kumate eline'ne.
11 Eline'nea ve'kamo'a lakaeya mai'nonate eno Polo afafafi ne'aeya kamai alino akai'a aiya ayate nofi ne'kino inake he "Fate Akufa Avamu'mo'a inake hu'ne 'Yelusalemu mai'naya Yuta vaya'moki mani kamaimo afo'amona ma kava hu'a aiya ayate nofi kitete'a Yuta nofi o'mai vaya'ai apayapi atekae.' huno hu'ne hu'nae nehoe." hu'ne.
12 Hiketa ani ke lakaeya afiteta lakaeya'ae ani kumate vaya'ae Polofena inake nehune "Amuse'ka nehunaki Yelusalemu ohaisane." huta huke huke nehuta lo'kiya ke hu'none.
13 Hu'nona'maki Polo'a eteno inake hu'ne "Lapa'kaeya na'yafe nakaeyafe avi neletapa naku namena alitapa yakalesaya kava nehae? Nakaeya Anumaya'ni Yisasina naku ami'na alakepa hu'noa yafe nakesa afi'na ali'na avatati hu'noanake'a Yelusalemu vaya'moki nofi hunatesayana kanalene. Ani ya'alefe'ke avatati ohu'noa'maki hai'na falisoa yatefe'ae avatati hu'noe hu'nae nehoe." hu'ne.
14 Hiketa ani ke afiteta akaeya aipa akesa alita kahalae hisuna lo'kiyati o'maleanaketa ani huna ke ne'ataleta ani

yafena “Anumayamo akai'ake afi'neanakeno haisea kava hise.” huta hu'none.

Polo'a Yelusalemu va'yi huteno kava vaya'aipi ali'ya ali'nea ke hapapai'ne.

15 Sisalia kumate mako kana'a maiteta mi'ko yati alita alo ala huteta Yelusalemu kumate hai'none.
16 Hai'nonana Sisaliati mako Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya'yaka e'a la'kame haketa Yelusalemu uta va'yi hunake'a havaesunafe Nasoni nopi lavale'a u'nae. Nasoni'a Saipalasi li a'kavo mopaleti ve'kakeno a'ke'ainaka Yisasiteka aku'a ami'nea ve'kae.
17 Yelusalemu uta va'yi nehunakeno Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya'moki lakaeya lakaya yafe lusiya hu'a amuse hute'a hu'a falu fala hulate'nae.
18 Hu'a falu fala hulatetakeno eka'a kotiketa Polo'a lakaeya'ae Yemisina akekefe ne'uta ani afina Yemisi'ae mi'ko Yisasife afi'a apa'ku'a ami'naya vaya'aite kava vaya'yaka e'a mai'naketa u'none.
19 Utaefena Polo'a huno falu fala hupateteno Anumaya Koti'a aya hikeno Yuta nofi o'mai vaya'ai folakapi mi'ko ne'alea ali'yafe fate fate ke hapapai'ne.

Kava vaya'moki haya ke afiteno Polo'a ala mono nopi u'ne.

20 Ani ke hapapaike'a afite'a Anumaya Koti aki ali'a asaka hute'a Polofe inake hae neputimoka kakaeya ake'nane nesu tauseni vaya'yakamoki Yisasife ako afi'a apaipafi malete'a Yisasiteka apa'ku'a ami'nae. Ami'naya vaya'mokimaki lusi lo'kiya vai'a Mosese'a ke male male'nea kele a'kame malesaya apa'kesa ne'afe.
21 A'kame malesaya apa'kesa ne'afea'maki mako vaya'moki e'a kakaeyafe inake hu'a hapapai'nae “Polo'a Yuta nofi o'mai vaya'aipaka mai'naya Yuta vaya'aife Mosese ke male male'nea ke ne'ataletapa mafa'netapimoki apa'koyamo ano'a laka oheo. Meni Yuta vaya'moki male'a u'e'a nehaya au'ava kavana ne'ataletapa mako'ae oheo.” hu'ka hu'nana ke ako e'a hapapaike'a afite'a mai'nae.
22 Lamake ako afi'nayanake'a meni kakaeyafe ako e'ka mai'nane ke afi'nayanaketa hana kava hisune?
23 Inaki lakaeya mako kava hisana ke kahapaisunake'ka ani kava hisane. Lakaeyapi aole'ae aole'ae (4) anaka mai'naya anaka'moki Anumaya Kotife “Mako akufa kava hukune.” hu'a hapai'ne'a lo'kiya ke humalete'a mai'nae.
24 Kakaeya inani aole'ae aole'ae (4) anaka apavaleke'a ani anaka'moki Anumayamo aulakale honi'ya ya'api ohanesea kava hisake'ka kakaeya'ae hisanana Anumayamo'a ke male male'nea ke a'kame malete'ka ani anaka'moki apayo'ka laka

hisaya yafe kakaeya miya malepato. Ina kava hisanake'a mi'ko vaya'moki kakete'a make hukae “Akaeyafe hu'naya ke afa'a apa'ke'atike ke hu'nae. Akaeya'ae ke male male'nea kele a'kame ne'male.” hu'a hukaya'maki kakaeya mani kahapauna kava u'ka ho.

25 Mani ke a'ke'ainaka aepa heta kake huta haya ne'vaita Yuta nofi o'mai vayapati Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aiteka ako avo kata apami'nonake'a ako afi'nae. Make huta avo ka'none “Apa'kaeya yakai'a alakepa hu'ne'a fali'naya vaya'aife anumayati mai'nae hu'a apa'kisana nefai'a aki ali'a asaka nehu'a male'nisaya ne'ya o'ne'a ane'mu aesakeno fali'nisea afu'ae kola'ae o'nesae. A'ne a'mafa'ne apavayu hu kavana ataleo.” Inake inake huta ako avopi kata hapapai'none hu'ne.

26 Inake hu'a hapaitakeno eka'a Polo'a ani aole'ae aole'ae (4) vaya'ae apavaleteno apa'kaeya'ae Anumayamo aulakale apa'kufa'ae apa'ku'ae honi'ya ya'api ohanesea kava hu'a sese hutakeno ala mono nopi haino kava vaya'aife inake huno hapa'nepaiye “Anumayamo aulakale lakufa'ae laku'ae honi'ya yati ohanesea kava huta sese humaleta naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea kana (7 kana) maiteta lamete lamete sipi sipi afu heta Anumaya Kotiteka sala mana haesuna yati alita eta amikune.” hu'ne.

Yuta vaya'moki Polona atafa hu'nae.

27-29 Mako afina Polo'ae Talofimasi'ae Yelusalemu lo'ka'ana u'a nehai'ake'a ake'nayanake'a Efesasi kumateti ve'ka mai'nea yafe apa'kaeya kasuke apa'kesa ne'afi'a “Polo'a ani Yuta nofi o'mai'nea ve'ka avaleno ala mono nopi hai'ne.” hute'nae. Ani ke kasuke ke nehakeno Polo'a akufa'ae aku'ae sese hu'nea afina naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole alea kana (7 kana) hano hukefe nehike'a Esia kotekati Yuta vaya e'a Polo'a ala mono nopi mai'nike'a akete'a ani vaya'moki mi'ko ve a'ne'ae apaipa apa'kesa ali'a he'neti'a Polona atafa nehu'a ala kefati inake hae “Lapa'kaeya Isaleli vayana etapa laya heo. Ma ve'kamo'a mi'ko kumate vaya'aina inake huno alino apaya nehe Isaleli vaya'ae Mosese ke male male'nea ke'ae mani ala mono noti'ae alino afa ya'kana huteno ani kava'ake nohifa mani ve'kamo'a Kali'ki vaya'ae apavale'neno ala mono nopi haike nehea au'ava kava'mo'a mono noti ali'a honi'ya'ake nehae.” hu'a hu'nae.

30 Inake hu'a hake'a mi'ko Yelusalemu kumate vaya'moki apaipamo'a he'netike'a ke ala ke'na'ke nehu'a mi'ko ve a'neyaka u'a ali'a atalu nehu'a Polona atafa hu'a ala mono

nopati avayu hu'a ma'aileka lavitake'a makale'a ala mono no'mo mi'ko kipana kita ki'nae.

Lomu ala ati vaya'moki Yuta vaya'ai apayapati Polona avale'a e'nae.

31 Polona hakefe nehu'a “Yelusalemu vaya'moki lusi la hukefe nehae.” hu'a haya kemo'a ati vaya'aite hokote kava ve'kamo'a akesa le'ne.

32 Akesa lekeno ani ke afiteno mako ati vaya'ae kava vaya'api'ae apavaleteno naku naku hu'a lavi'nae. Lavi'nake'a Yuta vaya'moki Polona ne'amakeateti ati vaya'aite hokote kava ve'ka'ae ati vaya'ae ne'apa'ke'a mako'ae o'amaki'a atale'a mai'nae.

33 Atale'a mai'nakeno ani ati vaya'aite hokote kava ve'kamo'a Polo haute uno atafa huteno ati vaya'aife ke hike'a aiya ayate aole seni nofiteti kitetakeno ani hokote kava ve'kamo'a inake huno apafine'ke “Mani ve'ka nala'ae? Mani ve'kamo'a hana kava nehiketapae ne'amake?” huno apafine'ke.

34 Apafine'keke'a nesu ve a'ne mai'naya yafenake'a mako'amoki mako'ke akufa ke hake'a mako'amoki fate ke nehayana hute'a nesu vaya'moki iyopa ayopa aikeno ke aepa'a o'afino ati vaya'aife inake he “Lo'kiya notifi avaletapa haiyo.” hu'ne.

35-36 Hikeno Polo'a ki'a avayu humale note haiteno ati vaya'ai no kipate va'yi nehike'a nesu vaya'moki hapafai'a apa'kame ne'u'a ala kefati inake nehae “Polona haekeno falino.” hu'a lusi ke nehake'a ati vaya'moki apayo'nale avale'a hai'nae.

Polo'a akai'a aepa'a huno fole ai'ne.

37 Ati vaya'moki Polona avale'a no'apifaka haikefe nehakeno ani mi'ko ati vaya'aite kava ve'kaena inake huno afine'ke “Kanalenaki'na kakaeya'ae kake hukufe?” huno afine'kekeno kava ve'kamo'a inake he “Kakaeya Kali'ki ke afi'nape?

38 Nakaeya nakesa afoana kakaeya a'ke'ainaka Isipi koteka mai'ne'ka ‘Mi'ko kamani vaya'ae la hukune.’ hute'ka fo tauseni'a vaya (4,000 vaya) apavale'ka mi'ko la hu ya'ae ali'ka vaya o'mai ka'me koteka u'nana ve'ka mai'napi hu'nae nehoa'maki alu ve'ka mai'nape?”

39 Hikeno Polo'a akaeyafe inake he “Nakaeya Yuta ve'ka mai'noe. Nakaeya kuma aepa'ni Silisia koteka hane'nea kumana Tasasi kumane. Ani aki hane'nea kumateti ve'ka mai'noe. Amuse'ka nehuki nakaeya kanalenake'na ma mi'ko vaya ke hapapaikufe?” huno afine'ke.

40 Afine'kekeno “Kanalenake'ka hukane.” hikeno Polo'a ani kipate heti'neno aya alino asaka nehuno “Ke ohutapa

afeo.” huno mi'ko vaya'aife hike'a ke ohu'a mai'nakeno Polo'a apa'kai'api ke Hipalu kefati make huno hapapai'ne.

22

1 Polo'a ati vaya'ai lo'kiya no kipate heti'neno inake huno hapapai'ne “Nafalu'nimokitapa'ae afo'nimokitapa'ae afeo nakaeya anona'a ketapile hao'otake kava ohu'noa yafe ke lahapapaikefe nehoanaki hisoa ke afitapa alakepa heo.” nehe.

2 Nehike'a apa'kaeya Yuta vaya'ai kefati Hipalu ke nehea ke afite'a ke ohu'a mai'nakeno ani ke hapapai'ne.

3 “Nakaeya Yuta ve'ka ita'nimo alinate'nea ko'mo aki'a Silisia hane'ne. Aise kuma'ni Tasasi kumate alinateteke'na mani ala kumate Yelusalemu e'na kositokeno Kamelieli'a mi'ko lakinakomoki ke male male'naya kemo aepa'a alino naya hike'na afi'na alakepa hu'na a'kame male'noa'maki lapa'kaeya meni afina Anumaya Koti ke a'kame male'naya kava hu'na naipa ami'na alakepa hu'noe.

4 Nakaeya a'ke'ainaka Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vayana lusiya hu'na ali'na haviya hupatete'na hapaoke'a alaki fali'nae. Ve'ae a'ae apatafa hu'na nofiteti apaiya apayate kite'na nofi hupate'noe.

5 Ani kava hu'noa ke ala mono nopi ala kava ve'ka'ae kanisole vaya'ae ani kava hu'noa kavana ake'nayanake'a navake hisaketapa afikae. Mako autama ka'a namite'a ‘Tamasi'kasi ne'maiya Yuta lafu lakanakiteka ali'ka uvo.’ hake'na alite'na inake hu'na hoe ‘Tamasi'kasi u'na Yisasiteka apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vayana apatafa hu'na nofi hupatete'na Yelusalemu apavale'na hai'nesuke'a apa'kufa apa'kafu ya alisae.’ hute'na lavi'noane.”

Polo'a akai'a Yisasiteka aku'a ami'nea ya'mo avake hapapai'ne.

6 “Kate ne'u'na Tamasi'kasi va'yi hukefe u'na lava'netokeno yakemo'a folaka nalaka hikeno makale'a ko'ku'napakati hale ya'mo'a lusiya huno naulaka kapi ano kahai huno male'neane.

7 Ano haleke'na mopafi nako'ya nefai'na afukeno mako kemo'a nakaeyafe inake hu'ne ‘Solo Solo na'ya hike'ka nakaeya ali'ka haviya nehane?’ huno nafike'ne.

8 Nafikeke'na anona'a ke'ale inake hu'noe ‘Ala Nena kakaeya nalakae?’ hukeno nakaeyafe inake he ‘Nakaeya Yisasi'na Nasaleti ve'ka nakaeya ali'ka haviya hune'natana ve'ka mai'noe.’ hu'ne.

9 Nehike'a nakaeya'ae lo'ka'a ne'vaya vaya'moki hale ya ake'naya'maki ke huno nahapaiya ve'kamo ake'a o'afi'nae.

10 O'afi'nake'na nakaeya inake hoe ‘Ala Nenao nakaeya
hana kava hisoe?’ hu'na afikokeno inake hu'ne ‘Heti'ka
Tamasi'kasi ukeno mako ve'kamo'a mi'ko ali'ya alisana yafe
kahapaike.’ huno nahapai'ne.
11 Nahapai'nea'maki ani naulakafi ano kahai hu'nea
ya'mo'a lusiya huno ano hale'nea yafe naulakamo'a alaki
o'akeke'a nakaeya'ae lo'ka'a u'naya vaya'moki nayate alite'a
Tamasi'kasi kumate navale'a u'nae.
12 U'nonakeno mako anile mai'nea ve'kamo aki'a
Ananaiyasi'a lusiya huno Anumaya Koti ke male male'nea
ke a'kame ne'malea ve'kake'a mi'ko ani kumate mai'naya
Yuta vaya'moki ani nefe ‘Kanale ne mai'ne.’ hu'a aki ali'a
asaka hu'nae.
13 Ani Ananaiyasi'a nakaeya nahaute eno heti'neno
nakaeyafe inake hu'ne ‘Nenafuka Poloka kaulakamo'a eteno
kanale hisike'ka ake'ka halekane.’ huno hikeno ani kanatofi
makale'a naulakamo'a eteno kanale hunateke'na ake'na
alakepa hu'na ani ve'ka ake'noe.
14 Ne'akokeno Ananaiyasi'a nakaeyafe inake huno na-
hapai'ne ‘Lakinakomoki aki ali'a asaka hu'naya Anumaya
Koti'a akai'a haisea kava afisana ya'ae Fate Akufa Ve'ka
mako hao'otake kava nohea ve'ka akesana ya'ae akaeya
avayafati ke afisana yafe kakaeyafe ako hapali male'ne.
15 Hapali male'neanake'ka akaeyafe meni ne'afi'ka
ne'ake'ka hana yana hu'ka fole ai'ka mi'ko vaya'aina hapa-
paikane.
16 Ina kava hukana'maki na yafe kakaeya akeva
mai'nane? Makale heti'ka Yisasi aki ne'ake'a mono
li falekatesakeno Anumaya Koti'a hao'otake ya'ka ano
kalopataleno.’ hu'ne.”

Anumaya Koti'a Polona hutekeno Yuta nofi o'mai'naya vaya'aite u'nea avake.

17 Henaka'a nakaeya Yelusalemu ete'na ala mono nopi
u'na Anumayamoteka afine'ke'na mako himonakana yana
ake'noe.
18 Ake'noana Yisasi ake'nokeno nakaeyafe inake hu'ne
“Male mai'naya vaya'moki nakaeyafe hisana ke ‘Lamake
hane.’ hu'a o'afikaki makale Yelusalemu ne'atale'ka alu
kumate uvo.” hu'ne.
19 Hike'na nakaeya inake hoe “Anumaya'nimoka
apa'kai'api ako afi'nae nakaeya mi'ko Yuta vaya'ai mono
nopi u'ne'na nehu'na kakaeyafe afi'a apaipafi male'naya
vaya apavale'na nofi hune'apate'na kayo ne'apami'na
hu'noa ya ako afi'nae.
20 Afi'nake'na a'ke'ainaka Sitiveni'a kakaeya ke huno
hapa'nepaiya ve'ka hakeno fali'nea afinana nakaeya haute
heti'na mai'ne'na ha'naya vaya'moki kena'apile yakai'na

mai'ne'na ‘Kanale kava nehae.’ hu'na nehuke'a hakeno fali'ne.” huno hapai'noe.
21 Ha'nepaukeno Anumayamo'a nakaeyafe inake hu'ne “Makale heti'ka uvo. Nakaeya hukatesuke'ka afaki ko'afi u'ka Yuta nofi o'mai'naya vaya'aina nakaeya ke hapa-paikane.” huno hike'na afi'noe hu'ne.

Lomu ati vaya'aite kava ve'kamo'a Polona lo'kiya vaino kava yakaite'ne.

22 Hu'nike'a Yelusalemu mai'naya vaya'moki hea ke kanale'ya hu'a ne'afea'maki “Yuta nofi o'mai vaya'aite ukoe.” huno hea kemo'a apaipa haviya hike'a aepa he'a ala ke nehu'a lo'kiya kefati Polofe inake hae “Haekeno falino. Ina akufa ve'ka ma mopafi afa'a o'maise. Ako haekeno falino.” hu'a nehae.
23-24 Ani ke nehu'a apa'kufaleti yasi kena'api asakau'a yaka hune'atale'a mumusopa kate'a yaka yaka nehu'a lusi ke nehakeno ala ati vaya'aite kava ve'kamo'a ati vaya'ae inake he “Lo'kiya notifi Polona avaletutapa sefu kayoteti ne'amakikeno vaya'moki lusi ke haya kemo aepa'a huno fole aino nahapaise.” hu'ne.
25 Hike'a avale'u'a sefu kayoteti amakisaya yafe nofi ki ne'atakeno Polo'a ani ali'yate kava ne'yakaiya ati ve'kae inake huno afine'ke “Lapa'kaeya Lomu nofi ve'ka ke'a afi-tapa alakepa ohu'netapa kake hu o'ate'netapa sefu kayoteti afa'a amakikafe? Lapa'kaeya ke male male'nea kemo'a ‘Kanalenaki ani kava heo.’ huno hu'nife? He'e ina akufa ke ohu'ne.” hu'ne.
26 Nehikeno ani naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya hano hea ati vaya'aite (100 vayate) ne'yakaiya ve'kamo'a ani ke afiteno akaeya akaseno mai'nea ala ati vaya'aite kava ve'kale uno inake nehe “Na kava hukefe nehane? Mani ve'ka Lomu nofi ve'ka mai'ne.” nehe.
27 Nehikeno ani hokote ati vaya'aite kava ve'kamo'a eno Polofe inake huno afine'ke “Lamake nehapi kakaeya Lomu nofi ve'ka mai'napi? Nahapaiyo.” huno afine'kekeno Polo'a “He.” nehe.
28 Nehikeno ani hokote ati vaya'aite kava ve'kamo'a inake he “Nakaeya lusi moni Lomu kamanifi ataloke'a ‘Lomu nofi ve'ka mai'nane huta hukune.’ hu'a hunate'nae.” huno hikeno Polo'a inake he “Ani kava hu'nana'maki nakaeya ita afo'nimokani Lomu nofi alavela'mokani alinate'na'ake'na nakaeya Lomu nofi ve'ka alaki mai'noe.” hu'ne.
29 Hu'nike'a “Sefu amitesakeno ke lahapaise.” hu'a haya vaya'moki ani ke afite'a koli hute'a makale'a ne'atale'a vakeno hokote ati vaya'aite kava ve'kamo'a Polofe “Lomu nofi ve'ka mai'nike'na nofi hute'noe.” huteno lusi koli hu'ne.

30 Koli huno havateno eka'a Polofe na akufa kava hu'nea yateti Yuta vaya'moki hu'naya kemo aepa'a afikefe ayapati nofina kasalu hene'ateno ala mono nopi kava vaya'ae mi'ko Yuta vaya'ai kanisole vaya'ae “Etapa alitapa atalu heo.” hike'a ali'a atalu hu'nakeno Polona avaleno lavino folaka'apifi ate'ne.

23

Polo'a Yuta vaya'ai kanisole vaya'aite ke huno fole ai'ne.

1 Polo'a kanisole vaya'ai apaulakafi lo'kiya aulu nehapano inake hu'ne “Nafalu'nimokitapa afeo. Nakaeya mi'ko afina Anumaya Koti aulakale u'ne'na hu'noa yafenake'na naipamo'a mako akufa hao'otake kava hu'nane huno ohike'na nakesa ne'afoana meni afina ‘Hao'otake ya'ni'a hane'ne.’ hu'na nakesa no'afoe.”

2 Nehikeno mono nopi hokote kava ve'ka Ananaiyasi amete heti'a mai'naya vaya'aife inake he “Avaya aita laka hutapa amakeo.” hu'ne.

3 Nehikeno Polo'a akaeyafe inake nehe “Kakaeya ‘Avaya aitapa laka heo.’ hu'ka hana'maki Anumaya Koti'a kakaeya kamakike. Kakaeya kaku'afi afi'ka o'male'ka amekati savali ke nehana ve'kamoka kakaeya Anumaya Koti ke male male'nea kefati kake afi'ka fa'ko hunatekefe hana'maki ani ke ali'ka ne'ataka'ka nakaeyafe ‘Amakeo.’ hu'ka nehane.” hu'ne.

4 Hike'a amete heti'a mai'naya vaya'moki inake hae “Kakaeya Anumaya Koti mono nopi hokote kava ve'ka hu'ka haviya hune'atapi hutae nehune.” hu'a afine'kae.

5 Afine'kakeno Polo'a inake he “Nafu'nakanakitapa amusetapi nehuki akaeya mono nopi hokote kava ve'ka mai'nea ke afi'noninana ani ke ohuninina'maki Anumaya Koti autamafi inake huno kamale'neane ‘Kava ve'katape hu'ka haviya huo'ato.’ huno kamale'nea ke ako afi'noane.” nehe.

6 Polo'a afeana mako kanisole vaya'a Satiyusi mono ne'afea vaya maike'a mako kanisole vaya'a Falasi mono ke ne'afea vaya mai'naya ke afiteno ani kanisole vaya'aife inake huno hapapai'ne “Nafu'nakanakitapa nakaeya Falasi mono ke ne'afoa ve'ka mai'noe. Afo'nimo'a Falasi mono ke ne'afea ve'kamo'a alinate'ne. Nakaeya ‘Fali'naya vaya ete'a hetikae.’ hu'na name'atiti hu'noa yafe navale'a e'a kake hunatekefe nehae.” hu'ne.

7 Ani ke hike'a afite'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae Satiyusi mono ke ne'afea vaya'ae folaka'apifi lusi ke ne'vai'a ani kanisole vaya'moki aolefi a'a fa'ko fa'ka nehae.

8 (Satiyusi mono ke ne'afea vaya inake hu'a nehae
“Vaya fali'nisayapati he otikae nehu'a ko'ku'napi kayo
kayo vaya'ae afe anaka'ae o'mai'nae.” nehu'a ali'a apaya
nehaya'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'moki ani yafe
“Lamake mai'nae.” hu'a nehae.)
9 Anileti ala kefati lusi ke ne'vai'a mako Falasi mono
ke ne'afea vaya'aipi avo hapali'a hapa'nepaiya vaya'moki
heti'a inake hae “Mikani ve'ka akonana hao'otake kava
hu'nea ya'a alaki o'male'ne. Haviku ko'ku'napati kayo kayo
ve'kamo'a hapai'nifi afe anaka'moki hapai'nakeno lamake
nehe.” hu'a nehae.
10 Nehaya'maki lusi kava hu'a ali'a apalo apalu hu'a ke
ne'vaikeno ala ati vaya'aite kava ve'kamo'a akeana Polona
aluka alukati avayu huli'a ute'a ete'a hayateka Polona
ali'a katali hisakeno falisea kava nehakeno koli huno ati
vaya'aife “Lavitapa folaka'apifati Polona avaleta haitetapa
lo'kiya notifi ateo.” huno hike'a avale'a ate'nae.
11 Ani hani'ainaka Anumayamo'a eno Polo amete
heti'neno Polofe inake nehe “Koli ohu'ka kaipa kamena
ali'ka lo'kiya vaiyo. Kakaeya Yelusalemu mai'ne'ka
nakaeyafe hapapai'nana kava hu'ka meni Lomu kumate'ae
u'ka hapapaikane.” hu'ne.

Yuta vaya'moki mako'ke kate hu'a haya malete'a “Polona haesunakeno falise.” hu'a nehae.

12 Havate'a kotike'a mako Yuta vaya ali'a atalu hu'ne'a
inake hae “Polona haesunakeno falise. Anumaya Koti
aulakale mani ke nehune meni li'ae ne'ya'ae mosi'neta
falisea afina mako ke huta hataka huta nekaune. Hae-
sunakeno ofaliseana Anumaya Koti'a lakaeyateka ala havi
ya hulatese.” hu'a lo'kiya ne'vaiye.
13 Ani ke hu'a haya vaite'a hu'a lo'kiya vai'naya vaya'yaka
aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano hea vaya (40 vaya)
mai'nae.
14 Ani vaya'moki u'a mono nopi hokote kava vaya'ae ala
ala vaya'aite u'a inake hu'a hapapaiye “Lakaeya lo'kiya ke
huta haya vaiteta Polona haesunakeno falise huta meni
li'ae ne'ya'ae mosi'nisunakeno falisea afina mako'ke ke huta
hataka huta nekaune. Haesunakeno ofaliseana Anumaya
Koti'a lakaeyateka ala havi ya hulatese huta Anumaya Koti
aulakale huta lo'kiya vai'none.
15 Ani yafe meni lapa'kaeya'ae kanisole vaya'ae ati
vaya'aite kava ve'kae ke hutapa hapapaiyo ‘Meni
kake huteteta kemo aepa'a afita alakepa huta fa'ko
hutekaunanaki lakaeyate avale'ka eno.’ hutapa hisakeno
lapa'kaeyate saufa eno va'yi ohu'nisiketa kateka kesi
yakai'neta haesunakeno falise.” hu'a hu'nae.

16 Hu'naya'maki Polo asa'amo mafa'nemo'a ani ke afiteno
ati vaya'ai nopi uno haino Polona hapai'ne.
17 Hapaikeno Polo'a mako kava ve'ka vani hataleti ati
vaya'aite kava yakai'nea ve'kae ke huno inake hu'ne "Ma
mafa'nemo'a ati vaya'aite hokote kava ve'kaleka ke mako
ali'neno hapaikefe nehiki avale'ka ukeno hapaino." hu'ne.
18 Hikeno avaleno ati vaya'aite hokote kava ve'kale vikeno
inake nehe "Nofi nopi ve'kamo'a Polo'a ke hike'na ukeno
inake he 'Ma mafa'ne kakaeyateka ke mako kahapaikefe
hikeno kakaeyatefe avale'ka uvo.' huno hike'na avale'na
ne'oanakeno ani ke kahapaike." hu'ne.
19 Hikeno ati vaya'aite hokote kava ve'kamo'a ani
mafa'nemo ayate aliteno avaleno aki'naleka uno
ana'kai'anike mai'ne'ana inake huno afine'ke "Na'yane
ke nahapaikefe e'nane?" huno afike'ne.
20-21 Afikekeno inake he "Yuta vaya'moki lo'kiya ke hu'a
haya vaite'a kakaeyafe inake hu'a hukefe nehae 'Kake
huta kemo aepa'a afita alakepa huta fa'ko hutekaunanaki
lakaeyate avale'ka eno.' hu'a hisake'ka apa'kaeya ke o'afeo.
Ani ke hu'a lo'kiya vai'naya vayana aole ve'kala'mokani
anaiya anaya hano hea vaya (40'a vaya'moki) inake hae
'Lapa'kaeyate eno va'yi ohu'nisiketa kateka kesi yakai'neta
haesunakeno falise. Anumaya Koti aulakale huta lo'kiya
ne'vaita inake nehune meni li'ae ne'ya'ae mosi'nisunakeno
Polo'a falisea afina mako'ke ke huta hataka huta nekaune.
Haesunakeno ofaliseana Anumaya Koti'a lakaeyateka ala
havi ya hulatese.' hu'a lo'kiya vai'nae. Lo'kiya vaite'a
meni kate mai'ne'a kakaeya 'Kanalene.' hute'ka Polona
atalesanakeno elinesa'aene hu'a yakai'nae." hu'ne.
22 Hikeno mi'ko ati vaya'aite kava ve'kamo'a ani
mafa'nena inake huno lo'kiya kefati he "Ani ke hu'ka fole
ai'ka nahapai'nana yafe alaki mako vaya hapa'opaiyo."
huno hutekeno u'ne.

Polona hutekeno ala yahauve ve'kale Feli'kisite u'ne.

23 Huteno hokote kava ve'kamo'a vani hataleti ati
vaya'aite kava ve'kala'aena ke hike'ana a'akeno inake huno
hanapai'ne "Meni hani'ainaka naini kilo'ki tu hataleti ati
vaya'ae seveti'a hosi afule fai mai'ne'a ne'vaya ati vaya'ae
(70 vaya) tu hataleti'a keve nehaya ati vaya'ae alitana
avatati humale'netana Sisalia ukae.
24 Polo'a faimai'neno visea hosi afu'ae alitana avatati
hutetana kanale'ya hutana kava yakaitana Polona avaletana
ala kamani kava ve'ka Feli'kisi ayapi utana ate'ao." hu'ne.
25-26 Huteno avo kano inake hu'ne "Nakaeya Kalotiasi
Lisiasi'na kanale kamani ve'kamokale Feli'kisi'kale avo
ka'na hu'na falu hukatoe.

27 Yuta vaya'moki mani ve'ka atafa hute'a amaki'a kitekefe
nehake'na ‘Lomu ve'ka mai'ne.’ hu'a haya ke afite'na ati
vaya'ni'a'ae lavuna ya'mokita ani hakefe nehaya yapati
avale'noe.
28 Avalete'na ‘Kake hute'naya kemo aepa'a afisoe.’ hute'na
kanisole vaya'apile avale'na u'noane.
29 Avale'na u'ne'na afoana apa'kai'api ke male male'naya
ke ‘Alino ataka'ne.’ hu'a haya'maki falisea hao'otake kava'ae
nofi hutesuna akufa hao'otake kava'ae lamake huno ohu'ne.
30 Ohu'nea'maki mako ke afoana mako vaya'moki ‘Kesi
fala'ki'neta haesunakeno falike.’ hu'a haya ke nahapaike'na
makale kakaeyate hutokeno u'neanake'a kake hutesaya
vaya kakaeyate ute'a hu'a fole aisake'ka ani kemo aepa'a
afi'ka halekane.” hu'na hapa'nepauve. Ke'ni'a hano he
huno avopi kamale'ne.

31 Ati vaya'moki kava ve'kamo ke a'kame male'a ani
hani'ainaka folaku Polona avale'a Atipatalisi kumate u'nae.
32 U'a havate'a mako ati vaya'a ete'a kuma'apileka vake'a
hosi afule faimai'naya ati vaya'amokike Polona avale'a
Sisalia u'nae.
33 Sisalia kumate u'a va'yi hute'a avo kano apami'nea au-
tama ala kamani ve'ka ne'ami'a Polona avale'a u'a aulakale
hetite'nae.
34-35 Hetite'nakeno ala kamani ve'kamo'a ani autama
hapalino aketeno Polofe inake huno afine'ke “Kakaeya hana
aupalika ve'ka mai'nane?” hikeno “Silisia aupalika ve'ka
mai'noe.” hikeno afiteno inake nehe “Kake hukatesaya vaya
e'a va'yi hisake'naefena ke'ka afi'na fa'ko hukatesoane.”
nehuno ati vaya'aife inake nehe “Heloti'a a'ke'ainaka ki-
male'nea nopi avaletapa utapa ate'netapa yakaiteo.” huno
hapa'nepaiye.

24

Yuta vaya'moki Feli'kisi aulakale Polona kake hute'nae.

1 Naya mako kaya hano hea kana uteke'a ala mono nopi
hokote kava ve'ka Ananaiyasi'ae mako ala ala vaya'ae mako
kake hisea ve'ka Tetulusi'ae eli'e'ne'a Polona kake hutesaya
ke hokote kamani ve'ka ha'nepaiye.
2-3 Hapaitakeno Polofe ke hikeno ekeno Tetulusi'a aepa
heno Polona kake hune'ateno make nehe ala kamani
ve'kamoka Feli'kisika afeo. Kakaeya kanale kava Nenake'ka
kakaeya hu'nana kavafe lakaeya la ohuta kanale'ya huta
mai'nonanake'ka kanale kava hu'ka mi'ko kumate laya
hisana ke nehanaketa lusiya huta amuse hu'none.

4 Ina mako'ae ke hukefe hoa'maki yatala afina katafauli'na
mai mofe hu'na amuse'ka nehuki meni aupa ke kaha-
paisuna ke afeo.
5 Lakaeya akonana ma ve'kamo'a Polo'a lusi hao'otake
kava nehuno mi'ko aupalika Yuta vaya'ai folakapi hetino ke
vaike la huke haya akufa ke hapa'nepaino Yisasi Nasaleti
ve'kamo ke ne'afea vaya'aite uno hokote'nea ve'ka'api
mai'ne.
6-7 Mai'neno lakaiti ala mono nopi haino alino haviya
hukefe hu'nea'maki uta atafa huteta lakaitile ke male
male'nea keleti kake hutekefe nehunakeno ala ati vaya'aite
kava ve'kamo'a Lisiasi'a eno lo'kiya'aleti layapati heno
avayu huno avaleno u'ne.
8 Avaleno ne'uno inake hu'ne "Kake hutekefe hisaya
vayana Feli'kisika kaulakale u'a heti'nisake'ka kakaeya ke
hu'ka afikesanakeno mi'ko lakaeya kake hune'atona ke
akai'a avayafati aepa'a kahapaisike'ka afikane." hu'ne.
9 Nehike'a Yuta vaya'moki'ae hu'a lo'kiya vai'a inake hae
"Alaki lamake nehe Polo'a hao'otake kava nehea ve'kae."
hu'a hute'nae.

Polo'a Feli'kisi aulakale ke huno fole ai'ne.

10 Ala kamani ve'kamo'a Polofe "Ke ho." huno ayateti
avame'name hikeno Polo'a ke anona'a inake hu'ne "Ala
kamani Nena afeo kakaeya mi'ko kafu'ae kafa'ae mani
vaya'moki kake'api afi'ka fa'ko hune'apatana yafe afi'na
koli ohu'nokeno naipamo'a amuse neheanake'na anona'a
ke'kale kahapaisoe.
11 Kakaeya apafikesanana ma akufa ke kahapaisake'ka
afikane. Nakaeya yatala afina Yelusalemu hai'na
o'mai'noa'maki nayatala'a hano huteno naiyalekati aole
alea kana'ake (12 kana) mai'ne'na Anumaya Koti aki ali'na
asaka hukefe Yelusalemu hai'na mai'noe.
12 Hai'na mai'noke'a nake'naya'maki nakaeya ala mono
nopi mako vaya'ae ke o'vai'na 'Nakaeyate vaya alitapa
atalu heo.' hu'na apaipa apa'kesa ali'na he oti'noe. Mono
no'yakafi'ae ala kumate'ae ani kava ohu'noke'a o'nake'nae.
13 O'nake'nayanake'a meni kake hune'nataya ke mako
vaya'moki 'Lamake hae. Nakaeya ake'noanake'na aepa'a
kahapaikoe.' huno ohuke.
14 Ohukea'maki mako yafe ke hu'na fole ai'na kahapaisoe.
Nakaeya Yisasi ke ne'afea vaya'moki nehaya kava nehoe.
Ani vaya'aife inake hu'a nehae 'Vaya ali'a fa'ko nehae.' hu'a
hu'naya'maki nakaeya lakinakomo Anumaya Koti aki ali'na
asaka nehu'na mi'ko ke male male'nea ke'ae Anumaya Koti
apaune vaya'moki ke'ae afi'na naipafi male'noe.

15 Naipafi male'noke'a apa'kaeya nehaya kava hu'na
Anumaya Koti'a ‘Hao'otake ya'api o'male.’ huno hupate'nea
vaya'ae hao'otake kava hu'naya vaya'ae fali'nayapati alino
hetipatekaiye hu'na name'atiti nehoe.
16 Ani yafe nakaeya Anumaya Koti aulakale'ae vaya'ai
apaulakale'ae hao'otake kava ohu'na alakepa kava'ake
hisukeno naipafi mako hao'otake ya o'malesea yafe lo'kiya
vai'na yakai'na mai'noe.
17 Yatala kafu aluleka maite'na meni e'na Yuta nofi
vaya'nimokipi afeno'api o'male vaya apaya hisaya
moni'ae Anumaya Kotina amisoa amuse ya'ae apamikefe
Yelusalemu hai'noe.
18 Hai'na ne'apami'na nakufa'ae naku mafa'ne'ae sese
hu'na hao'otake ya'ni o'malesea kava hute'na ala mono
nopi u'na mai'noke'a e'a nake'nayana nesu vaya o'mai'naya
atalufi mai'noa'maki kaleso o'aike'na mai'noe.
19 Mai'noanaki mako Esia aupalikati Yuta vaya'moki e'a
nake'nayanake'a nakaeyafe ‘Hao'otake kava nehe.’ hu'a
hu'nae. Apa'kaeya nakaeyateka mako ke hunatesaya ke'api
hane'nesike'aena e'a kakaeya kaulakale kake hunateo.
20 O'mesiketapaena ma e'a mai'naya vaya'moki nakaeya
kanisole vaya'ai apaulakale heti'noa afina ‘Hao'otake kava
hu'ne.’ hu'a nake'nisaya yafe kahapaiyo.
21 Kahapaikaya'maki mako'ke'ake ke hu'noa ke apa'kaeya
folakapi heti'ne'na make hu'na hu'noe ‘Anumaya Koti'a
vaya fali'nisayapati alino hetipatekaiye hu'na name'atiti
nehoe.’ hu'na hu'noa keleti meni afina kake hune'natae
hu'nae nehoe.” hu'ne.
22 Nehikeno Feli'kisi'a Yisasi ke ne'afea vaya'moki haya
au'ava kavafe ako ne'afea ve'kakeno Yuta vaya'aife inake
hu'ne “Hainaki mi'ko ati vaya'aite kava ve'ka Lisiasi'a
elinesike'na mani ketapi afi'na fa'ko hulapatekauve.” hu'ne.
23 Huteno ati vaya'aite kava ne'yakaiya ve'kae ke
hikeno ekeno inake he “Polona avale'ka nofi nopi u'ka
hutekana'maki lo'kiya o'vai'ka ataleke'a vaya'amoki e'a
ne'ya ne'ami'a aya hisae.” hu'ne.

Feli'kisi'a Polona aole kafu nofi hute'ne.

24 Mako kana'a maiteno Feli'kisi'ae a'amo'a Talusila'ae
Polona akekefe e'na'ae. Talusila'a Yuta a mai'ne. E'ana
mai'ne'ana Feli'kisi'a Polofe ke hikeno eno Yisasi Kalaisife
afi'a apaipafi ne'malaya ke hanapai'ne.
25 Hana'nepaino “Hao'otake kava ohutana mai'ao.
Lana'ku lana'kesale yakaitana lo'kiya vai'ao.” nehuno
Anumaya Koti'a henaka'a kake hupatesea yafe
hapa'nepaiya yafe Feli'kisi'a ani ke afiteno koli huno inake

he “Hainaki meni natale'ka ete'ka uvo. Henaka'a ali'ya'ni o'malesea afina mako'ae e'na ke'ka afikoe.” hu'ne.
26 Ani ke nehuno mako yatefe'ae inake nehe “Polona ali'na atalesoa yate mako moni namike.” huno Feli'kisi'a akesa afino mi'ko afina akaeyafe ke hikeno eke'ana kake hu'ana maite maite hu'na'ae.
27 Hu'na'akeno aole kafu hano hutekeno mako kava ve'ka Polisiasi Fesatasi'a Feli'kisi no alino kava ya ali'ne. Alitekeno Feli'kisi'a masave ake aino “Yuta vaya'mo hapaisea kava hukoe.” huno Polofe “Mako'ae nofi nopi maise.” hu'ne.

25

Polo'a hokote kamani ve'ka Sisafe “Ke'ni afise.” hu'ne.

1 Fesatasi'a ako eno kava alino maisea kote va'yi huteno aole'ae mako'ae kana maiteno Sisalia kuma ne'ataleno Yelusalemu hai'ne.
2-3 Haike'a mono nopi kava vaya'ae Yuta vaya'ai ala ala vaya'api'ae Polofe “Ina kava ma kava hu'ne.” hu'a hapaite'a inake hae “Vae amuse'ka nehunaki laya hu'ka Polona hutekeno Yelusalemu ese.” hu'a hu'nae. Apa'kaeya kateka kafo male'ne'a haesakeno falisea yafe hu'aefe ani ke hu'nae.
4-5 Hu'nakeno Fesatasi'a anona'a ke'apile inake hu'ne “Polo'a Sisalia nofi nopi mai'neanake'na nakaeya aupa kana'a maite'na anile nelavisuke'a lapa'kaeya ala kava vayatapimoki nakaeya'ae lo'ka'a lavi'ne'a akaeya hao'otake kava hu'niseana u'a kake hutekae.” hu'ne.
6 Fesatasi'a apa'kaeya'ae naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole'ae mako'ae (8) afinapi naya aole (10) afinapi maiteno eteno Sisalia kumate lavino havateno eka'a kotikeno kake hupate nopi uno mai'neno inake nehe “Polona avaletapa eo.” hu'ne.
7 Ke hikeno eke'a Yelusalemuti e'naya Yuta vaya'moki hau'ale mai'a veko hu'ne'a lusi ke nehu'a inake hae “Lusi hao'otake kava hu'ne.” hu'a lo'kiya vai'a kake hute'naya'maki afa'a lamake kake hutesaya aepa'ae ke hu'a fole ai'a ha'opai'nae.
8 Ha'opai'nakeno Polo'a anona'a ke'apile inake he “Nakaeya mako Yuta vaya'ai ke male male'nea ke ali'na o'ataka'noe. Ala mono no'ae ali'na haviya ohu'noe. Ala Lomu ve'ka Sisana ali'na haviya hu o'ate'noe. Lamake mako hao'otake akufa kavana alaki ohu'noe.” hu'ne.
9 Hu'nea'maki Fesatasi'a masave ake aino Yuta vaya'aife “Hapaisea kava hukoe.” huno Polofena inake huno afine'ke “Kakaeya kanalenake'ka Yelusalemu haisanake'na anile hai'na kake'ka afi'na fa'ko hukatesoe?” huno afine'ke.

10 Afine'kekeno Polo'a inake nehe “Meni Sisa ala kava
ve'kamo'a kake afi nopi heti'noanake'ka mani nopi'ke
kanale nakaeya kake hunatekane hu'nae nehoe. Kakaeya
ako afi'nane nakaeya Yuta vaya'aina mako akufa hao'otake
kavana hu o'apate'noe.
11 Nakaeya mako akufa hao'otake kava hu'nisoana alaki
nahaesake'na falisoa hao'otake au'ava kava hu'nininana
kanale falunina'maki mikani kake hune'nataya ke'apimo'a
lamake huno ke aepa'a o'male'nisike'kaefena navale'ka
apayapi o'nate'ka ala kava ve'ka Sisa ayapi natesanakeno
akaeya kake hunatese hu'nae nehoe.” hu'ne.
12 Hikeno Fesatasi'a akai'a kanisole vaya'ae kake huteno
inake he “Sisa'ke kake'ni afino fa'ko hunatese hu'ka hanafe
Sisate ukeno kake'ka afikateno.” hu'ne.

Fesatasi'a Polofe Yuta vaya'ai ala yahauve ve'ka Akalipana afine'ke.

13 Mako kana'a maite'a ala yahauve ve'ka Akalipa'ae
asa'amo'a Penaisi'ae Fesatasina hu'ana falu fala hutekefe
Sisalia kumate e'ana va'yi hu'na'ae.
14 Yatala kana mai'na'akeno Fesatasi'a ala kava ve'ka
Akalipana Polofe ha'nepaino inake nehe “Feli'kisi'a hano
huno u'nea afina mako ve'ka nofi nopi mai'nikeno anifi
ataleno u'ne.
15 U'nike'na Yelusalemu hai'na mai'noke'a mono nopi
kava vaya'ae Yuta vaya'ai ala ala vaya'ae akaeyafe ‘Ina kava
hu'nike'ka kake hute'ka mako akafu kisea ya ameo.’ hu'a
hu'nae.
16 Hu'nake'na ke'apile inake hoe ‘Lakaeya Lomu
vaya'mokita mi'ko afina ma akufa kava nehune. Mako
ve'ka havikopa kayo no'amuna'maki hokoteta mako akaeya
kake hutesoe hisea ve'kamo'a kake hupate ve'kamo aulakale
eno heti'neno kake huteteketa lakaeya inake nehune kake
hukatea kele ina kava hu'noe hu'ka ho huta hunakeno ke'a
huteketa afita alakepa nehune.’ hu'na hapapai'noe.
17 Huke'a nakaeya'ae male e'nake'na havate'na eka'a
makale u'na kake hupate nopi u'na Polofena ‘Avaletapa eo.’
huke'a avale'a e'nae.
18 Eke'a kake hutaya vaya'moki heti'ne'a aepa he'a
akaeyafe kake hu'naya'maki ‘Ma akufa hao'otake kava
hu'ne hu'a hisafi?’ hu'na nakesa afoa akufa hao'otake
kavafe ohu'nae.
19 Ohu'nafa apa'kaeya mono'apimo ke'ae akaeya'ae ke
ne'vai'a mako fali'nea ve'ka Yisasi'ae nehaya ve'kae ke
ne'vaikeno Polo'a ‘Ani ve'ka fali'neapati ako hetino afa'a
mai'ne.’ hu'ne.
20 Hu'nike'na ‘Hana'ya hu'na ani kemo aepa'a afi'na
halesoe?’ hute'na inake hu'na afike'noe ‘Kanaleneke'ka

Yelusalemu haisanake'na kake'ka afi'na fa'ko hukatesoe?’
hu'na afike'noe.
21 Afikokeno Polo'a ‘Nofi nopi mai'nisukeno hokote kava
ve'kamo'a kake'ni afinatese.’ huno hike'na ‘Kanalene
hute'na Sisate hutesukeno visea yafe nofi nopi akeva maise.’
hute'noe.” nehe.
22 Nehikeno Akalipa'a Fesatasife inake hu'ne “Nakaeya
ani ve'kamo ke afisoa yafe ne'nahaiye.” huno hikeno
“Kanaleneke'ka eka'a e'ka ke'a afikane.” hu'ne.
23 Havate'a kotike'a Akalipa'ae Penaisi'ae kanale konakali
ku'kena humalete'ana kake afi nopi va'ake'a ala ati vaya'aite
kava vaya'ae ani kumate ala ala vaya'ae lo'ka'a ani nopi
haikeno Fesatasi'a Polofe ke hike'a avale'a e'nae.
24 Avale'a akeno Fesatasi'a inake he “Ala Yahauve Nena
Akalipaka'ae mi'ko alitapa atalu hu'naya vaya'mokitapa'ae
afeo. Ma ne'akaya ve'ka mi'ko Yelusalemu kumate'ae ma
kumate'ae mai'naya Yuta vaya'moki lo'kiya kefati inake hu'a
nahapai'nae ‘Ma ve'ka kake hute'ka hakeno falino mako'ae
ma mopafi o'maino.’ hu'a lusi kaleso ai'nae.
25 Nehake'na nakaeya akoana ‘Mani ve'ka falisea
hao'otake kava mako ohu'ne.’ hu'na hukeno Polo'a inake
hu'ne ‘Hokote Lomu yahauve ve'kamo'a kake'ni afise.’ huno
hike'na ‘Kanaleneke'ka ukane.’ hu'na hute'noe.
26 Hute'noa'maki mani ve'kamo'a hao'otake kava hu'nea
kemo aepa'a lamake o'afi'noe. Hana kava hu'na ‘Ina akufa
keleti kake hutekane.’ hu'na ala kava ve'katileka avo ka'na
atalesukeno vise? Mako ke'a o'male'nea yafe lapa'kaeyate
avale'na ne'oanake'ka ala yahauve ve'kamoka Akalipaka
mani ve'kamo ke afi'ka haletesanake'na avo ka'na atalesoe
hute'na lapa'kaeyate avale'na e'noe.
27 Nakaeya nakesa afoana nofi hu'nea ve'ka hutesukeno
visike'na kake hutesaya ke ka'na o'amisoana haviya huke
hu'nae nehoe.” hu'ne.

26

Polo'a akai'a kake hute'naya ke huno fole aino Akalipana hapai'ne.

1 Akalipa'a Polofe inake huno ha'nepaiye “Kakaeya ke'ka
hu'ka fole aiyo.” huno hikeno Polo'a aya alino asaka
hu'neno kake hute'naya kele anona'a inake hu'ne.
2 Akalipaka ala yahauve ve'kamoka meni kakaeya
kaulakale hu'na fole ai'na Yuta vaya'moki kake hunate'naya
kele anona'a kahapaisoa yafe lusi amuse nehoe.
3 Kakaeya mi'ko lakaeya Yuta vaya'mokita nehuna
kava'mo aepa'a ako akete'ka mi'ko fate fate lakesa ne'afuna
ya'ae ake'nana yafe lusi amuse nehoe. Ina kava hu'nana

yafe amuse'ka nehuki kakaeyate hisoa ke alaka o'kahaeno
vase hu'ka mai'ne'ka afeo.
4 Mafa'nemo'na nakaeya nofi anaka'ni'ae maite'na
Yelusalemu mai'ne'na aepa he'na maime e'noa au'ava
ya'ni mi'ko Yuta vaya'moki ake'nae.
5 A'ke'ainaka mai'noa au'ava yana ako afi'nayanake'na
nakaeya mono ke alakepa hu'a a'kame ne'malaya vaya
Falasi mono ke ne'afea vaya'ae mai'ne'na ke male male'naya
ke a'kame ne'maloke'a nake'naya yafe hu'apa "Fole
aikatekaune." hu'a hisayana ani ke kahapaikae.
6 Kahapaikaya'maki a'ke'ainaka Anumaya Koti'a
lakinakomokife "Mako ya lapamikoe." huno lo'kiya
vaimale'nea kele name'atiti hoa yafe meni kake
hune'natake'na kaulakale heti'noe.
7 Vae Ala Nenao ani Anumaya Koti'a huno lo'kiya
vaimale'nea ke ayatala'a hano huteno aiyalekati aole
alea vayana Yuta nofi vaya'moki apame'atiti hu'a nate'ae
hani'ainaka'ae ani ya alisaya yafe Anumaya Koti aki ali'a
asaka hume ne'vake'na ani yafe name'atiti hoa yateti Yuta
vaya'moki kake mai'a hune'natae.
8 Na'mofene nakaeya "Anumaya Koti'a fali'naya vaya
alino hetipatekaiye." hu'na hoa ke lapa'kaeya "Kasuke
nehe." hutapa nehae?
9 A'ke'ainaka nakai'ni "Nasaleti ve'ka Yisasi akimo'a ala
ohuno mopafi lavisea yafe fate fate kava hu'na ali'na haviya
hisoe." hu'noane.
10 Mono nopi kava vaya'moki "Ina kava ma kava ho." hu'a
hunatake'na Yelusalemu ani kava hu'na Yisasina apa'ku'a
ami'a alakepa hu'naya vaya'yaka nofi nopi hupatete'na kake
hupataya afina "Hapaeke'a faleo." hu'na hu'noe.
11 Yisasife kamuke haisae nehu'na mi'ko mono nopi
u'na kayo ne'apami'na nahai ne'vai'na hapafailitata hu'na
Yuta nofi o'mai vaya'ai kumateka'ae u'ne'na nehu'na ali'na
haviya hupate'noe.

Polo'a akai'a Yisasiteka aku'a ami'nea avake hu'ne.

12 Ani kava hisoa yafe ala mono nopi kava vaya'moki
hunatake'na Tamasi'kasi kumate ukefe hu'noe.
13 Ala Yahauve Nena afeo yakemo'a folaka nalekate
nehike'na kate ne'okeno ko'ku'napakati lusi hale ya'mo'a
ano kahai hulino ne'eno haleke'na ake'noe. Ani ano kahai
hulino ne'eno halea ya'mo'a yakemo'a ano ha neleama'a
akase'nikeno nakaeya'ae lo'kata e'nona vaya'ae ano hale-
late'ne.
14 Ano haleketa lakaeya mopafi lako'ya fai'neta afukeno
mako kemo'a nakaeyafe Hipalu kefati inake he "Solo Solo
na'ya hike'ka nakaeya ali'ka haviya nehane? Ani kava

hanana sane'nea yana a'ka atakufanakeno kakai'ka kakufa
kakafu ne'ke." huno hu'ne.
15 Hike'na ke anona'ale inake hu'noe "Ala Nenao kakaeya
nalakae?" hukeno nakaeyafe inake he "Nakaeya Yisasi'na
nakaeya ali'ka haviya hune'natana ve'ka mai'noe.
16 Mai'noki hetike'na kakaeya hukatesuke'ka nakaeya
ali'ya ne'ali'ka nakaeya ne'nakana ya'ae henaka'a kavelisoa
ya'ae hapapaisana yafe ako hapalimalete'na kakaeyate
meni va'yi hu'noe.
17 Va'yi nehu'na henaka havi kava hukate'nisaya Yuta
vayapi Yuta nofi o'mai vaya'ai apayapati kavale'na kakufa
ali'na katikoe.
18 Kakufa ali'na katite'na ani Yuta nofi o'mai vaya'aite
hukatesuke'ka u'ka apaulaka fali ka'nea vaya'aina kakaeya
u'ne'ka ali'ka halepatesanake'a ne'ake'a hani yapi'ma
mai'naya yana atale'a apaipa ai'a yahae hute'a e'a hale
yapi maisaya yafe hune'katoe. Sata lo'kiyafi mai'naya ya
ne'atale'a apa'ku'a ai'a yahae hu'a Anumaya Koti lo'kiyafi
maisaya yafe hune'katoe. Nakaeyafe afi'a apaipafi male'a
apa'ku'a namisake'na hao'otake ya'ape hapaove apatove
nehu'na yuna hepate'na fate akufa vaya'nimo'ae apavale'na
apatesoa yafe hune'katoe." hu'ne.

*Polo'a akai'a Yisasi ke hapapaino uneno hu'nea yafe
Akalipana hapai'ne.*

19 Akalipaka ala kava Nenao afeo. Ani ko'ku'napati eke'na
ake'noa himonakana yapi hane'nike'na afi'noa ke a'kame
male'noe.
20 Hokote'na Tamasi'kasi vaya hapapaite'na anile
Yelusalemu vaya hapapaite'na anile mi'ko Yutia kote
mai'naya vaya'ae hapapaite'na Yuta nofi o'mai vaya'ae
inake hu'na hapapai'noe "Hao'otake yatapi ne'ataletapa
lapaipa aitapa yahae hutapa Anumaya Kotiteka etetapa
lapaipa ako aitapa yahae hutapa mai'nisaya kanale au'avate
ali'yama'a aleo." hu'na hapapai'noe.
21 Mani ke hapapai'noa yateti mono nopi mai'noke'a Yuta
vaya'moki natafa hute'a naha'a falikefe nehae.
22 Nahakefe nehaya'maki Anumaya Koti'a mi'ko afina
naya hu'nike'na meni heti'na mai'ne'na ala kava vaya'ae
apa'ki o'male vaya'ae mani ke lahapa'nepauve. Mako fate
ke lahapa'nopauva'maki Mosese'ae Anumaya Koti apaune
vaya'moki'ae "Ma akufa kavana fole aike." hu'a hu'naya
ke'ake lahapa'nepauve.
23 Inake hu'a hu'nayane "Anumaya Koti'a lakufa alino
katiseafe hutesea ve'kamo'a akufa akafu ya aliteno falike.
Fali'niseapati eteno hetike. Mi'ko fali vaya he oti'nisakeno

hokoteno fali'niseapati hetiteno ako ano halepatesea ke Isaleli vaya'ae Isaleli nofi o'mai vaya'ae hapapaike." hu'a apaune vaya'ae Mosese'ae hu'nayane huno nehe.

Polo'a Akalipafe "Anumayamoteka kaku'a ameo." huno hapai'ne.

24 Polo'a ani ke nehikeno Fesatasi'a ke ala kefati inake nehe "Poloka lusi anekinaki ke nehane lusi avo nopi ute'ka ala afi ya'mo'a kakenopafi havaite'neno kavaleno yakaleke'ka lusi aneki ne'male'ka mani ke nehane." hu'ne.
25 Nehikeno Polo'a inake nehe "Ala kava Nenao Fesatasika nakaeya mako aneki no'maloe. Mani ke lamake'ake ke kanale naipa nakesafati nehoe.
26 Nehuki nakaeya nehoa ke ala kava Nena Akalipa'a afi'nea yafenake'na koli ohu'na hu'na fole ai'na nehoe. Mi'ko ani kavana fala'ki'a nohaya'maki akaeya aulakale'ae akesafi'ae mi'ko ani yana hu'nae. Nakaeya afoana mi'ko ani yana ake'ne.
27 Ala kava Nenao Akalipaka kakaeya Anumaya Koti apaune vaya'ai ke ako afi'ka kaipafi male'nape? He lamake kakaeya ako afi'ka kaipafi male'nanake'na afi'noe." nehe.
28 Nehikeno Akalipa'a inake nehe "Kakaeya meni nehana keleti aupa kanafi makale'a Yisasife afi'na naipafi malesoe hu'kae nehape?" hu'ne.
29 Nehikeno Polo'a inake nehe "Aupa kanafino yatala kanafino mai'ne'ka nakaeya'kana hu'ka Yisasife afi'ka kaipafi malesana yafe Anumayamoteka ke hu'na afine'koe. Kakaeyafe'ke ani ke nohuki mi'ko meni afina mai'ne'a nakaeya ke ne'afea vaya'yaka'ae mi'ko'amokitapa nakaeya'kana hutapa maisaya yafe ne'nahaiya'maki nofi nopi maisaya yafe alaki no'nahaiye. Anumayamoteka lapa'ku'a amisae nehu'na Anumayamoteka ke hu'na afine'koe." hu'ne.
30-31 Hikeno ala yahauve ve'ka Akalipa'ae mako kava ve'ka Fesatasi'ae Penaisi'ae apa'kaeya'ae mai'naya vaya'moki hetite'a ma'ailaka hatilavi'a kake mai'a nehu'a inake hae "Mani ve'ka alaki nofi nopi hutesaya akufa hao'otake ya'ae haesakeno falisea akufa hao'otake kava'ae ohu'ne." hu'a hu'nae.
32 Hike'a Akalipa'a Fesatasife inake huno hapaiye "Ani ve'ka Polo'a Sisafe 'Kake'ni afinatese.' huno ohu'nininana 'Afa'a nofi nopati atale'ka uvo.' hu'ka hutaninine." hu'ne.

27

Lomu kumate ukefe hea lipi kalefi Polona avale'a ate'nae.

1 Polofe "Lomu kumate lipi kalefi uke." hute'a ke hu'a hayamalete'a Polo'ae mako nofi hupate'naya vaya'ae

apavale'a vani hataleti ati vaya'aite kava ve'kamo ayapi apate'nae. Ani ve'kamo aki'a Yuliasi'ae. Ani ve'ka Sisa anaka nofipati ati ve'ka mai'neanake'na nakaeya Lu'ku'na Polo'ae u'noe.

2 Mako Masetoniati ve'ka aki'a Alisata'kasi'ae. Ani ve'kamo aise kuma'amo aki'a Tesalonai'kae. Ani ve'ka lakaeya'ae lo'kano eketa mako Atalamitiamu kumateti lipi kalefi asaka humaita u'nonakeno ani lipi kalemo'a Esia ko'mo li aki'naleka hane'nea kumate ukefe nehiketa u'none.

3 Uta havateta eka'a Saitoni kumate va'yi hunakeno Yuliasi'a Polofe kanale kava huteno "Kanalenaki vaya'kamokite visanake'a kaha'ma'a ne'ya kamisae." huteno lataleketa u'none.

4 Uta maiteta inaleti Saitoni kuma ataleta ne'unakeno lusi yasimo'a lavaleno latalekeno lipi kalemo'a alino uteno eteno hiketa yasimo'a aise hisea yafe mako li folapi ko'mo a'kameleka u'none. Ani ko'mo aki'a Saipalasi.

5 Hake li la'ka heta uta Silisia'ae Pamafilia aupalika'ae anakaseta Maila kumate uta va'yi huta ani kuma'mo ala ko'mo aki'a Lisia uta va'yi hu'none.

6 Maila kumate mai'nonakeno Polote ne'yakaiya ati ve'kamo'a Ale'kasataliati lipi kale akeana Itali koteka ukefe nehikeno lavaleno ani lipi kalefi lateketa asaka humaita u'none.

7 Mi'ko afina ani lipi kalefi unana aise yasi aliketa vase vase huta kateka havate havate huta Nitasi kuma'mo haute u'none. Ne'unakeno lo'kiya yasi laukosalekati alino ea yasimo'a latafa hiketa o'umo akufa kava heateka mako li folakapi hane'nea kote Kaliti ko'mo haute a'kameleka unana Salamoni kuma'mo haute u'none.

8 Kaliti li'mo aki'naleka vase huno viketa mako kumate va'yi hu'none. Ani kuma'mo aki'a Kanale Li Kahaepane. Ani kuma'mo haute Lasea ala kuma hane'ne.

9 Vase vase huta u'nona yafe yatala kana kate mai'nonakeno Yuta vaya'moki ne'ya mo'nesea kana eno va'yi nehikeno ni'ni ko nelea kana'ae ani afina va'yi hu'nea yafe li'mo'a kalafu'nafu hikeno Polo'a ani vaya'aife inake huno hapapai'ne.

10 "Nakaeya afoa nakesa lahapapaikoanaki afeo. Ani lipi kalefi visunana yaha hume hume ne'visunakeno afeno'ya'ae lipi kale'ae lakaeya'ae lusiya huno alino haviya hisiketa falikune hu'na nakai'ni mani naku nakesa afi'noe." huno hapapai'ne.

11 Hapapai'nea'maki ati vaya'aite kava ve'kamo'a ani ke afiteno "Afa'a ake'atikeke nehe." huno aipafi o'male'nea'maki lipi kalemo ako'ya kayote ne'alea ve'ka'ae lipi kalemo afo'amo'ae ha'a kele'ke afino "Lamake neha'ae."

huno a'kame ne'maleno Polo'a hea ke afino a'kame o'male'ne.
12 A'kame o'male'nike'a ani mai'naya kumate lusi yasi ne'alea kumatenakeno lo'kiya yasi alisea kana lipi kalemo'a kanale huno hanemo akufa ya o'male'neanake'a ani lipi kale ne'alea vaya'moki ke hu'a afite'a "Anileti ataleta uta avame huta mako Kaliti kote hane'nea kumate Fini'kisi kumate yasimo'a alino aise nehea kumatenakeno lipi kale yasi kanafina kanale ya hu'a fala'ki'a ne'malaya kumate anile avame huta uta ni'ni kolea kana maikune." hu'a hu'nae.

Lusi lo'kiya yasimo'a hake lina alino afu aipa kala aipa hu'ne.
13 Henaka'a amu'ko yasimo'a aepa heno vase vase huno ne'alike'a "Meni kanale hukeanaketa hu'nona li aki'naleka afa'a ukune." hute'a lipi kale atafa hulino mai ya ali'a asaka hute'a ani lipi kalemo'a Kaliti ko'mo li aki'nalekake u'ne.
14-15 Ne'vakeno aupa kanatofi Kaliti kotekati lo'kiya'ake yasi elino ne'eketa eteta "Kumate ukune." huta ne-huna'maki ani lo'kiya yasimo'a lipi kale alino yahae yahau nehuno ano atufaeketa ne'one.
16-17 Ne'uta hake li folakapi hane'nea kuma'mo a'kameleka haute u'none. Ani kuma'mo aki'a Kauta ne'onakeno yasimo'a aise'a laka nehiketa lusi ali'ya alita la'kameleka avayu hu'nona aise lipi kale alita asaka nehuta ala lipi kalemo akotofule maletonake'a ani ala lipi kale kape kapu oleno lo'kiya vaino haneseafene nehu'a ala lipi kalemo akafokapakati nofi ai'a veko hu'a ki'a atafa humalete'a "Haviku ani yasimo'a ano atufaesiketa Afeli'ka koteka yafa'ake hane'nea li aki'nalekaketa uta haviya hukune." nehu'a hanale a'a asaimale'naya lavolavo yasimo'a ano latu nefaeya lavolavo kalu he'a afepi maletakeno yasimo'a ano latufaeketa ne'one.
18 Ne'unakeno li'mo yasimo'a lusiya huno aino kalafu kalafu aiketa havateta kotiketa ani lipi kale kana ohisea yafene nehu'a ani lipi kalefi hane'nea afeno'ya ali'a hake lipi yaka yaka hutale'nae.
19 Yaka hutaletaketa mako'ae havateta kotike'a mi'ko ani lipi kalefi ali'ya yana apa'kai'api apayapati ali'a lipi yaka yaka hutale'nae.
20 Yaka hutaletakeno yatala afina li'mo yasimo'a lusiya huno aino kalafu kalafu aiketa yake'ae sanafi'ae o'aketaenaketa lakufa alino katisea yafe lame'atiti nehuna ya ako ataleta "Mani lipi alaki avaya akaune." huta nehune.
21 Ani vaya'moki yatala afina ne'ya o'ne'a mai'nakeno Polo'a folaka'apifi hetimaleno inake nehe "Vaya'nimokitapa afeo. Lapa'kaeya haviya hutapa hokote'na 'Kaliti kumate

o'ataleo.’ hu'na lahapapai'noa ke afitapa a'kame malani-
nana alino haviya hulate ya va'yi ohinakeno afeno yati'ae
kanale huno hanenine.
22 Inaki meni lahapa'nepauve koli ohutapa lapaipamo'a
falu hinaketapa maiyo. Lapa'kaeyapati mako ve'ka ofa-
likea'maki lipi kale'ake kape kapu leno haviya huke.
23 Nakaeya Anumaya Koti mafa'ne'a mai'ne'na mi'ko afina
akaeya aki ali'na asaka nehoe. Meni hani'ainaka Anumaya
Koti'a ko'ku'napi kayo kayo ve'ka'amo'a eno namete heti'ne.
24 Heti'neno inake huno nahapai'ne ‘Poloka koli hu kakesa
o'afeo. Kakaeya Sisa aulakale afa'a u'ka hetikane. Anumaya
Koti'a kakaeya ke hu'ka afike'nana yana kamike. Mi'ko
mani lipi kalefi kakaeya'ae ne'vaya vaya'moki apa'kufa
alino katike.’ huno nahapai'nike'na lahapa'nepauve.
25 Ani yafe lapa'kaeya mi'ko'amokitapa koli oheo. Anu-
maya Koti'a nahapai'nea kate a'kame malekaiye hu'na afi'na
naipafi male'na name'atiti nehoe.
26 Inani kava hukuna'maki yasimo'a alino haviya hiketa
mako li folakapi mopale uta makale le'nafakaune.” hu'ne.
27 Ani lipi kalefi aole sota mai'neta li'mo'a aino kalafu
kalafu aiketa Metitalenia hake li'mo folakapi ne'onakeno
hani folaku nehike'a lipi kalefi ali'ya vaya'moki “Mako
ko'mo haute eta va'yi nehuna akufa kava nehune.” hu'a
apa'kesa afi'nae.
28 Apa'kesa afite'a vasile'nifi amekafi hu'a nofi'mo atupale
kana'ake alaka alaka ya ate'a atalakeno lipaka laviteke'a
akayana vasile'nea'amo'a yatala'a aole ve'kala'mokani
anaiya anaya mita (40 mita) hu'ne. Mako'ae aise uteta ani
kava hu'a lipi ani nofi atale'a akayana li vasile'nea'amo'a
aole'ae mako'ae teni mita (30 mita) hu'ne.
29 Hu'nike'a “Haviku yafa akotofule ne'visunakeno
yafa'mo'a aino ha'kelisikeno lahaesifi?” hu'a lusi koli
hu'naya yafe aole'ae aole'ae lipi kale ano atafa nehea ya lipi
kalemo ai'akatekati lipi atalakeno lavi'nike'a mai'ne'a “Yake
makale hainesikeno kotise.” hu'a Anumayamoteka ke hu'a
afike'nae.
30 Afine'kaya'maki lipi kalefi ali'ya vaya'moki koli hute'a
atale'a apaune hekefe nehu'a aise lipi kale asaitalakeno lite
lavi'nike'a apa'ke'atike kava hu'a ani lipi kale atafa nehea
yana ako'yalekati asaitaleke'kana kana hu'nae.
31 Ani kava hakeno Polo'a ati vaya'ae apa'kaeya kava
ve'ka'aefe inake huno hapapai'ne “Ake'nafe mani vaya'yaka
lipi kalefi o'maisaketapaena lapa'kaeya avaya akae.” hu'ne.
32 Inake hike'a o'visaya yafe ati vaya'moki ani aise lipi
kalele atafa hu'nea nofina he'a laka hutalakeno alaka'ake
lipi u'ne.

33 Yake haineno va'yi hukefe nehikeno Polo'a mi'ko
vaya'aife inake nehe “Ne'ya hetitapa neo. Yatala afina koli
hakeno lapaipamo'a fa'ko fa'ko hiketapa ne'ya mositapa
ne'ya o'netapa maime ne'onakeno meni aole sota ne've.
34 Ina kava hu'naya yafe nakaeya lo'kiya kefati la-
hapa'nepauve ne'ya neo. Ne'ya nesakeno lapa'kufamo'a
lo'kiya alino. Lamake lahapa'nepauve mako'ke ve'katapi
ofalike.” hu'ne.
35 Ani ke huteno akai'a maya alino apaulakale Anu-
mayamoteka amuse huteno a'kaya heno ne'ne.
36 Ne'neke'a akete'a mi'ko'amoki afi'a apaipa kanale hute'a
apa'kaeya'ae ani kava hu'a ne'ya ne'nae.
37 Lakaeya ani lipi kalefi mai'nona vayana tu hataleti
seveti sikisi vaya (276 vaya) mai'none.
38 Ne'ya ne'a apamu hute'a “Lipi kale kana ohise.” hu'a
kile avina hane'nea ku'yaka ani lipi kalefati ali'a yaka yaka
hutale'nae.

Lipi kale haviya hu'ne.

39 Yake va'yi nehike'a no'akaya koteka va'yi nehu'a
akayana mako kanale li amakele kahaepa hane'nike'a
akete'a “Lipi kale anile haise.” hu'a hu'nae.
40 Hute'a lipi kale atafa nehea nofina he'a a'kano
hutalete'a mani ako'ya kayote kimale'naya nofina he'a laka
humalete'a yasi ali'a visaya lavolavo hanale ali'a ne'asai'a
atafa hutakeno lipi kalemo'a naku naku huno mukani li
kahaepateka ne've.
41 Ne'vikeno ani lipi kale mako avima hai'nea mopale
vaili'ne. Ani lipi kalemo ako'ya'a faino kalifateno kanake
ohuno maikeno li'mo'a uteno eteno nehuno aino apa'kalo
apa'kalo heateka aino kapeletale'ne.
42-43 Kapeletaleteke'a ati vaya'moki nofi hupateli'a u'naya
vaya'aifena ma apa'kesa afi'nae “Havikopa mako vaya lipi
ya'nakosa ai'u'a apaune hekayanaketa ako hapaesunake'a
falisae.” hu'a nehaya'maki ati vaya'aite kava ve'kamo'a
Polona ha'maesea akesa afi'neno “Ina akufa kava oheo.”
huno ka a'kani ne'apateno mi'ko lipi ya'nakosa ne'aiya
vayafe “Ya'nakosa aitutapa umakaya li aki'naleka va'yi
huteke'nao.” hu'ne.
44 Hike'a lipi ya'nakosa no'aiya vaya yosa atupa ne'ali'a
lipi kale haviya hu'nea ayamufa'a alite'a akotofule mai'ne'a
a'a atufali'a vaketa mi'ko'amokita kanale huta ani li ka-
haepateka va'yi hu'none.

28

Polo'a Malata kumate mai'ne.

1 Lakaeya mi'ko'amokita kanale huta li kahaepateka eta
va'yi huna ko'mo aki'a Malata kotekae hu'a aki aketa
afi'none.
2 Ko ne'aino lanitani nehike'a ani kumate ne'maiya
vaya'moki lavale'a kanale ya hunelate'a ata kamalete'a
lavale'a u'a ani atale lataketa lota hu'none.
3 Polo'a mako ata kahalita hulineno atafi ne'kaekeno mako
vaya nehapaeya nakalamo'a akufa atamo'a leno amu'ko
hikeno ata kaeya yapati hai'e'maleno Polo ayapi a'kafu
haniteno kala'ki'ne.
4 Kala'ki'nike'a anile mai'naya vaya'moki ne'ake'a Polofe
inake hae "Ani ve'ka vaya hapano ki ne'apatea ve'kakeno
anona'a alisea yafe hake lipi ofali'neanaki fatako kava
nehea anumayamo'a afa'a maisea yafe ohaikeno nakala
hutekeno a'kafu hanite'neanakeno ako falike." hu'a nehae.
5 Nehakeno Polo'a ani nakala aino vilosa aino atalekeno
atafi lavi'nea'maki Polo akufa alino haviya ohu'ne.
6 Haviya ohike'a "Akufa halekisikeno asaka hulavino
falisea yafene." hu'a yatalate akeva maiya'maki mako havi
ya'mo'a akaeyate va'yi ohike'a ete'a alu apa'kesa afi'a inake
hae "Mani ve'ka mako anumaya mai'ne." hu'a hu'nae.
7 Va'yi hu'nona kuma'mo haute hane'nea a'kavo (aeleni)
mopa ani li folakapi hane'nea kote kava ve'kamo mopa
hane'ne. Ani kava ve'kamo aki'a Pupuliasi'ae. Ani
ve'kamo'a lavaleno no'aleka uno late'neno aole'ae mako'ae
kana kanale'ya huno yakailate'neno ne'ya lami'ne.
8 Yakailate'nikeno Pupuliasi afo'amo'a amu'ko kali'ae
aitato kali'ae alino mai'nikeno Polo'a uno aketeno Anu-
mayamoteka afine'keno aya akufale male ne'atekeno ani
kali'amo'a kanale hute'ne.
9 Inani kava huno alino kanale huteke'a akete'a mako
ani li folakapi a'kavo (aeleni) kumate kali vaya'moki Polo
mai'nea kumate akeno Polo'a ani kali'api alino kanale
hupate'ne.
10 Kanale hune'apateke'a lusi kava hu'a lakaeya kanale ya
hunelataketa apataleta ukefe nehunake'a lakaeya nesuna ya
ho'ka olate'nea ne'yana ali'a ete ete hu'a lakaeya ukefe huna
lipi kalefi late'nae.

Polo'a Lomu kumate uno va'yi hu'ne.

11 Mako Ale'kasatalia kumateti e'nea lipi kalemo ako'yale
Susi'ae hu'a nehaya anumayamo aole mafa'ne ya hu'nea
mafa'nela'mokani anamena alo humale'naya kale ala yasi
ne'alea i'ka ani kumate mai'niketa hokoteta ani kuma
a'kavofi lakaeya aole'ae mako'ae i'ka maiteta ani lipi kalefi
haita mai'none.
12 Ani lipi kalefi haita maiteta una ya'mokita Sila'kayusi
kumate uta va'yi huta aole'ae mako'ae kana mai'none.

13 Maiteta Sila'kayusi kumate ataleta aita veko hulita una
ya'mokita Lekeamu kumate uta va'yi hu'none. Mako'ke
kana maitonakeno yasi aliketa uta aole kana Puteoli kumate
uta va'yi huteta hatilavita lipi kale akola ataleta mopafi
ne'one.
14 Puteoli kumate mako Yisasi ke ne'afea vaya mai'naketa
ne'apa'konake'a inake hae "Lakaeya'ae mako'ke sota
maiyo." hu'a haketa maiteta Lomu kumate uta va'yi
hu'none.
15 Kate ne'onake'a Lomu kumate mai'ne'a Yisasiteka
apa'ku'a ami'naya vaya'moki lakaeyafe "Kateka ne'ae."
ke afite'a mako vaya'a e'a Apiusi ma'keti kumate fotu
nehunake'a mako vaya'a aole'ae mako'ae no'yaka nata vaya
nehavaya no'yaka hane'ne hu'a aki ne'aya kumate eta fotu
nehunakeno Polo'a ani vayana apa'keteno Anumayamoteka
amuse nehikeno aipamo'a lo'kiya ali'ne.

16 Lomu kumate nehaunake'a kava vaya'moki Polofe
"Kanale kakai'ka nopi maisanakeno mako ati ve'kamo'a
yakaikatekaiye." hu'nae.

Polo'a Lomu kumate vaya'aina Yisasi ke hapapai'ne.

17 Polo'a aole'ae mako'ae kana maiteno ani kumate
mai'naya Yuta vaya'ai kava vaya'aifena ke hike'a e'a ali'a
atalu hakeno make huno hapapai'ne "Nafu'nakanakitapa
nakaeya lakaiti Yuta nofi vaya'ai apa'ki ali'na haviya
ohu'na lakinakomoki hu'naya au'ava kava'ae ali'na haviya
ohu'noa'maki Yelusalemu natafa hu'a nofi hunatete'a Lomu
vaya'ai apayapi nate'nae.
18-19 Lomu vaya'moki ke'ni afi'a fa'ko hayana nakaeyapi
mako nahaesake'na falisoa akufa ke'ni o'male'nea yafe na-
talekefe hu'naya'maki Yuta vaya'moki ani ke 'He'e.' hu'naya
yafe mako a'na akasesoa ka'ni alaki o'maleke'na 'Sisa'a ke'ni
afino fa'ko hunatese.' hu'na hu'noa'maki nakaeya nofi vaya
kake hupatesoa ya o'male'ne.
20 Ani yafe ke lahapapaikefe ke huketapa e'nae. E'nake'na
lahapa'nepauve Isaleli vaya'moki apame'atiti hu'a akeva
mai'naya ve'kae afi'na naipafi male'noa yafe nofi hu-
nate'nae." hu'ne.
21 Hike'a ani vaya'moki Polofe inake hae "Mako Yutia
vaya'moki kakaeyafe avo ka'a olamiketa o'afi'none. Mako
vayatimo'a lakaeyate eno kake huno mako hao'otake kava
hu'nana ke laha'nopaiye.
22 Laha'opai'naya'maki mi'ko kote kote vaya'moki Yisasina
apa'ku'a ami'naya vaya'aife 'Hao'otake kava hae.' hu'a
hu'naketa afi'nonanaki meni kaipa kakesafati hisana ke
afikune." hu'a hu'nae.

23 “Ma afina afikune.” hu'a kana'a male'ne'a lusi ve a'nemoki Polo'a mai'nea nopi e'a ali'a atalu hu'nakeno Polo'a natepati aepa heno ke'a huno fole aino Anumaya Koti kava yakaisea yafe hapa'nepaino Anumaya Koti'a hutekeno e'nea ve'ka Yisasi'a mai'nea yafe Mosese kamale'nea avopati'ae Anumaya Koti apaune vaya'moki kamale'naya avopati'ae hapalino hapa'nepaino apa'kaeya apaipa alino hetisike'a Yisasife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a amisaya yafe hapa'nepaikeno yake lavino fale'ne.

24 Mako vaya'moki ani Polo'a hu'nea ke haka nete'a afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'naya'maki mako vaya'moki “Haka olahaiya ke nehane.” hute'a afi'a apaipafi o'male'a apa'ku'a no'ame.

25 Fate fate apaipa apa'kesa ne'afi'a ke hu'a imafi mafi hute'a atale'a ukefe nehakeno Polo'a hokoteno mako akufa ke inake hu'ne “Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lamake huno Aisaiyana ha'nepaikeno Aisaiya'a Anumaya Koti aune ve'kamo'a lakinakomokifena lamake'ake ke inake huno hapapai'neane.

26 Kakaeya ani vaya'aipi u'ka inake hu'ka ho ‘Lapa'kaeya lapa'kesa afime afime haikaya'maki ani kemo aepa'a afitapa alakepa ohukae. Lapaulaka akeme akeme haikaya'maki mako yana aketapa alakepa ohukae.’

27 Ke aepa'a afi apaipa apa'kesa o'male vaya mai'nae. Ani ke o'afisaya yafe apa'kesamo'a ako a'kanile'ne. Apaulakamo'a ani ya o'akesaya yafe ako ali'a fali kamale'a mai'nae. Haviku ani ke afisu'apaena apaipa ai'a yahae hu'a nakaeyateka esake'na ali'na kanale hupatesoane huno hike'a kamale'nayane.

28 Anumaya Koti'a ani ke lapa'kinakomokifena hapapai'nike'a apa'kame'ya ami'nayane. Lapa'kaeya ani kava hutapa lapa'kame'ya ami'nae. Ani yafe lapa'kaeya afeo. Anumaya Koti'a ani afina lapa'ku lapame alino katisea ke Yuta nofi o'mai vaya'aite ako hupate'neanake'a ani vaya'moki afikae.” hu'ne.

29 Polo'a ani ke huno hano huteke'a Yuta vaya'moki ne'u'a apa'kai'api folakapi lusi ke vai'nae.

30-31 Polo'a mako nona miya huteno ani nopi aole kafu mai'neno akaeyateka e'naya vayana apavaleno kanale'ya huno Anumaya Koti kava yakaisea ke'ae Anumayati Yisasi Kalaisife'ae alino apaya nehuno ke huno lo'kiya vaino hapapai'nea'maki mako vaya'moki “Ina akufa ke oho.” hu'a avayalena a'kani o'ate'nae.

Lomu

Polo'a Kolini kumate mai'neno mani avo kamale'nea avo mako ana Fipina amikeno Lomu kumate alinuno apami'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetiteno ko'ku'napi haitekeno Polo'a 24 kafu akeva mai'neno Lomu vaya'ai ke kamale'ne.

Polo'a akai'a ali'ya ali'nea ali'ya'mo aepa'a huno fole ai'ne.

1 Nakaeya Polo'na Yisasi Kalaisi ali'ya ve'ka mai'ne'na Yisasi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nea ve'ka mai'nokeno Anumaya Koti'a ke huno "Mi'ko vayapati e'ka fate akufa ve'ka mai'ne'ka nakaeya Yisasife kanale ke hu'noa ke hu'ka fole ai'ka hapapaiyo." huno nakaeyafe hapalimale'ne.

2 Anumaya Koti'a a'ke'ainaka "Ani kanale ke lapamikoe." huno lo'kiya vai male'nike'a akaeya apaune vaya'moki hu'a fole ai'a Anumaya Koti fate akufa avopi kamale'nayane.

3 Ani kanale ke akai'a mafa'ne'amo ke lahapai'ne. Ani mafa'ne ve maisea yafe Teviti nofi anakapati fole ai'ne.

4 Fole ai'nea'maki Anumaya Koti'a fali'neapati alino hetite'nea yafe Fate Akufa Avamu'amo'a lahapai'ne "Ma ve'ka Anumaya Koti lo'kiya'a hane'nea mafa'ne'a mai'ne." huno laveli'nikeno ani ve'ka Anumayati Yisasi Kalaisi mai'ne.

5 Mai'nike'a Yisasi aki ali'a asaka hisaya yafe mi'ko koteka vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'a a'kame malesaya yafe Yisasi'a akai'a vaya alino kayone hu ya'a namiteno inake huno hunate'ne "Nakaeya ke ne'afinake'na ali'ya'ni'ale hukatoanaki maiyo." huno hunate'ne.

6 Hunate'neanaketapa mi'ko kumate vaya'ae lapa'kaeya'ae Lomu kumate vaya'ae Yisasi Kalaisi vaya'a maisaya yafe haikeno ako hapali male'ne.

7 Anumaya Koti'a Lomu kumate mai'naya vayafe hau ayamopafati nehaiya vaya'mokitapae avo ka'na nelapamoe. Anumaya Koti'a akaeya fate akufa vaya'a maisaya yafe ke hiketapa akaeyateka e'nae. Anumaya Koti afotimo'ae Yisasi Kalaisi Anumayati'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamisa'ae.

Polo'a Lomu kumate vaya uno apa'kekefe hu'ne.

8 Hokote'na ma ke hukefe hoe. Mi'ko koteka vaya'moki lapa'kaeyafe inake hae "Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya mai'nae." hu'a lapavake hake'na ani ke afi'noa yafe lusiya hu'na Yisasi Kalaisi hu'nea yateti Anumaya Koti'nimoteka amuse nehoe.

9 Nayamufa vale'na Anumaya Koti ali'ya ali'na akai'a mafa'ne'amo hulate'nea yafe kanale ke hapa'nepaukeno

Anumaya Koti'a nake'nike'na lapa'kaeyafe mi'ko afina Anumayamoteka lapa'ki a'na ke hu'na afine'koe.
10 Olapa'ke'noa yafe meni lapa'kaeya mai'nayateka visoa yafe Anumayamoteka ke hu'na afine'koana make hu'na afine'koe "Kakaeya visoa yafe kahau'nisike'kaena kana valinato." hu'na ke hu'na afine'koe.
11 Lapa'kaeya lapa'ku mafa'ne alino lo'kiya vaisea yafe Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lami'nea lo'kiya'a alisaya yafe lahapa'maesoe nehu'na lapa'kesoa yafe lusiya huno ne'nahaiye.
12 Inake hoe Yisasife afitapa laipafi male'naya yatapimo'a nakaeya naha'ne'maesikeno nakaeya'ae ani kava hu'na afi'na naipafi male'noa ya'nimo'a lapa'kaeya'ae lahapa'maese hu'nae nehoe.
13 Nepu nasa'nimokitapa ma yafe afitapa alakepa heo. Nakaeya Isaleli nofi o'mai vayapi Yisasi ke hapa'nepauke'a afi'a apaipafi ne'malakeno ne'ya'a fole ai'nea kava hu'na lapa'kaeyapi u'na ani kava hisoe hu'na mi'ko afina nehoa'maki mako ya'mo'a ukefe hoa ka'ni maleno a'kanike'na o'u'noe.
14-15 Anumaya Koti'a ali'ya'ale hunateke'na ani ali'ya ne'ali'na kanale hu'a ne'maiya vaya'ae haviku ne'maiya vaya'ae kanale avo nopi u vaya'ae alakepa apa'kesa o'male vaya'ae mi'ko vaya'aina Yisasife kanale ke hapapaiyo huno hunate'nike'na ani vaya'aiteka nofi'ni hane'nea yafe lapa'kaeya Lomu kumate mai'naya vayate e'na lahapapaisoa yafe naipamo'a vakali vakali nehe.

Anumaya Koti lo'kiya'a Yisasi kanale ke hu'a fole ne'aiya kefi hane'ne.

16 Anumaya Koti lo'kiya'a Yisasi kanale ke hu'a fole ne'aiya kefi hane'nike'a mi'ko ani ke afi'a apaipafi ne'malaya vaya'aina Anumaya Koti'a apa'ku apame alino katike. Ani yafe nakaeya ani ke hu'na fole aisoa yafe navuya nohoe. Ani kemo'a Yuta anaka'ake hokoteno apa'ku apame alino katiteno henaka'a Yuta nofi o'mai vaya'ai apa'ku apame alino kati'ne.
17 Ani kemo'a inake huno lahapai'ne Yisasife afi'a apaipafi male'nisaya vaya'moki hao'otake kava ako hu'naya'maki Anumaya Koti aulakale alakepa vaya mai'nae. Yisasife afita laipafi malesuna kava'ake hisunana Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hulatekaiye. Anumaya Koti avopi inake huno hu'neane

"Anumaya Kotife afino aipafi male'nisea ve'ka alakepa ve'ka mai'neno akola maike maike huno maisea avamu'a alike." hu'neane.

Mi'ko vaya'moki Anumaya Kotina apa'kame'ya ami'nae.

18 Anumaya Kotina mi'ko vaya'moki apa'kame'ya ne'ami'a
hao'otake kava nehaya yafe lamake'ake ke'a ali'a fala'neke.
Apa'kame'ya ami'naya yafe Anumaya Koti'a ko'ku'napi
mai'neno hai ne'vaiyanakeno kake huno kayo apamisea ya
alino fole aino lave nele.
19 Lave nelea'maki akaeya au'ava kava fala'kino
o'male'nifa ako eno fole aino Anumaya Koti'a mi'ko apaipafi
ako apavelike'a vaya'moki Anumaya Kotife afi'ninine.
20 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a ma mopa alo hu'nea
afina aepa heno alo hu'nea yateti akai'a o'akesuna au'ava
ya'a'ae akola haneke haneke hisea lo'kiya'a'ae lakaseno fate
akufa ve'ka mai'nea ya'ae apaveli'nike'a ake'a alakepa hu'a
akanine. Akanina'maki akesaya lo'kiya'api hane'nea'maki
“Akesuna kati o'male'niketa no'akona yafe nehane.” hu'a
hisaya ka'api o'male'nea yafe Anumaya Koti'a anona'a havi
ya apamike.
21 Apa'kaeya Anumaya Kotife afi'naya'maki aki ali'a asaka
hu'a “Ma ya ako lami'ne.” hu'a akaeyafe amuse huo'ate'a
havikopa yafe'ke apa'kesa afifi nehakeno apaipa apa'kesa
alino anekinaki nehikeno apaipafi hani'ake hu'ne.
22-23 Hani'ake hu'nike'a “Lakaeya lakenopa hale'nea vaya
mai'none.” hu'a hu'naya'maki anekinaki hu'a mai'ne'a
Anumaya Koti'a ofalino akola maike maike hu ve'ka
ano hale lo'kiya'a hane'nea Anumaya Kotife inake hu'a
apa'kesa afi'nae “Afa ve'ka mai'ne.” hute'a aki ali'a asaka
ohu'a apa'kame'ya amite'a falisaya vefi namafi kala yakafi
osifa'vefi apayateti alo humale'naya amefe “Anumayati
mai'ne.” hu'a apa'ki ali'a asaka nehu'a apa'kisana nefaiye.

Fate fate hao'otake kava hu'nae.

24 Anekinaki haya yafe Anumaya Koti'a apataleke'a apaipa
apa'kesafi hane'nea kavana apa'kufa ake'a hapa'ye hu kava
nehu'a haviku naku apa'kesa afea ya'mo'a apavayu hike'a
hao'otake kava'ake nehu'a ve apafaluki'ae lo'ka'a ve alave
kava haya ya'mo'a nehu'a apa'kai'api apa'kufa ali'a haviya
nehae.
25 Lamake'ake ke Anumaya Kotife hu'naya ke apa'kame
ya amite'a kasuke'ake ke ne'afi'a Anumaya Koti'a alo
humale'nea yate “Anumayati mai'ne.” hu'a apa'kisana
nefai'a amuse'kase nehu'a apa'ki ali'a asaka hu'naya'maki
ani ya alo humale'nea Anumaya Kotina apa'kame'ya
ami'naya'maki ani Anumaya Koti aki alita asaka huke
huke hisuna ve'ka akai'a mako'ke'ake kanale ve'ka mai'ne.
Lamake.

26 Apa'kame'ya ami'naya yafe Anumaya Koti'a apataleke'a
apavuya hisea ya apa'kufa ake'a hapa'ye hu kava nehae.
A'nemoki anau'apimoki'ae ve alave humo akufa kava
ne'atale'a fate honi'ya kava “Ina kava oheo.” huno hu'nea
hao'otake kava nehae.
27 Nehake'a vemoki'ae ani kava hu'a a'ne'api'ae ve alave
nehaya kava ne'atale'a mako ve afalu'ae lo'kano ve alave
nehaya akufa kava'mo'a apa'kufa ake'a ha'ye hu kava
nehayanakeno ani kava'mo'a ata neleke'kana huno apaipafi
hane'neanake'a vemoki mako ve afalu'ae apavuya hisea
au'ava kava nehae. Ani hao'otake kava nehaya anona'a
apa'kai'api apa'kufa aku'ainaka ali'nae.
28 Ali'naya'maki Anumaya Kotife “Afa ve'ka
mai'neanaketa akaeyafe lakesa afita o'amikune.” hu'a haya
yafe Anumaya Koti'a apataleke'a honi'ya apa'ku apa'kesa
ne'afi'a vaya'moki ohumo hao'otake au'ava kava nehae.
29 Mi'ko fate fate hao'otake kava nehu'a ma kava nehae.
Alu vaya'ai yafe ake'a hapa'ye nehu'a vaya'ape hu'a haviya
hune'apate'a alu ve'kamo'a alo hea yafe ake'a hapa'ye
nehu'a vayana hapa'a fali ne'apatae. Apa'kai'api haya
ke hapai ne'vai'a hu'a savali savala ke'ae vaya mai'ne'a
vaya'apimokife “Ina kava nehae.” nehu'a ke failitata vaya
mai'nae.
30 Vaya apa'ki ali'a haviya nehu'a Anumaya Kotina kame
fai ne'atae. Vekano'kano nehu'a hala'kae hala'kau ke nehu'a
apa'kufa ali'a nehai'a apa'kai'api apa'ki ali'a asaka nehae.
Saufa hao'otake kava ali'a fole ne'ai'a ita afo'apimoki ke ali'a
ne'atakae.
31 Ani vaya'moki anekinaki nehu'a “Ma kava hukune.”
hu'a hu'naya ke ne'atale'a vaya'ape hapau apayamopafati
nohapaike'a hapautaki no'apatae.
32 Anumaya Koti'a hu'nea kemo'a inake huno hu'neane
“Ani au'ava kava nehisaya vayana ani hao'otake ya'apimo
anona'a akola falikae.” Ani vaya'moki mani Anumayamo
male'nea ke ako afi'ne'ae'maki apa'kai'api'ae hao'otake kava
nehu'a ani hao'otake kava nehaya vaya'ai apa'ki ali'a asaka
hu'a hao'otake kava nehaya yafe amuse nehae.

2

Anumaya Koti'a kake hulateseana alakepa au'avate maleno kake hulatekaiye.

1 Lapa'kaeya mako ve'kae “Kakaeya ina akufa kava ma
akufa kava nehane.” nehutapa kake hune'ataya'maki
lamake ani hao'otake kava hu'naya yafe vaya'nimokitapa
mako'ke mako'ke'mokitapa ani ke ohinina'maki lapa'kaeya

kake hupataya vaya'mokitapa ani hao'otake kava nehayana
lapa'kaitapi lapa'kufake kake hune'atae.
2 Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a alakepa kava
huno ani hao'otake kava hu'naya vaya'aina kake hupateteno
anona'a apamikefe alakepa kava huno ne'apame.
3 Anona'a ne'apamiki kakaeya hana kakesa ne'afine?
Vaya'nimoka kakaeya ani akufa hao'otake kava nehaya
vaya'aife “Kakaeya ina kava nehane. Ma kava nehane.”
hu'ka hune'apate'ka kakaeya'ae ani akufa hao'otake kava
nehane. Kakaeya inake nehane “Anumaya Koti'a kake
hunateteno anona'a'ni o'namike.” hu'kae nehape? He'e
hao'otake kava hu'nananakeno anona'a'ka kamike.
4 Hifi Anumaya Koti'a lusiya huno kanale kava hukateteno
makale kake huo'kateno yatala kana kakeva maino ne'eki
hao'otake kava hu'nana anona'a'ka makale o'kamino vase
huno kakeva mai'nea yafe “Afa yane.” hu'ka kakesa
ne'afipi? Kake'atike ke nehanaki hao'otake ya'kae kakesa
afite'ka kaipa ai'ka yahae nehu'ka “Mako'ae ohukoe.” hu'ka
hisana yafe Anumaya Koti'a kanale kava hukateno kake
huo'kate'niki ani yafe o'afi'nape?

5 Kaipa atafa hu'ka lo'kiya vai'ne'ka “Hao'otake ya'ne
afite'na naipa ai'na yahae ohukoe.” hu'ka nehana yafe Anu-
maya Koti'a kakaeyafe hai vaiteno havi miya'ka kamisea
miya ali'ka anupa hu'ka male'nisanakeno'aena Anumaya
Koti'a kake hupatesea afina ani miya kamisea miya'mo'a
akai'a alakepa huno kake hukatesea ya kavelike.
6 Anumaya Koti'a mi'ko vaya'moki hu'naya au'ava'apile
ne'akeno anona'a miya'api apamike.
7 Apamikea'maki mako vaya'moki “Anumaya Koti'a
amuse huno laki alino asaka nehisiketa lo'kiya hale ya'a'ae
maikune.” nehu'a akola maike maike hu apavamu alisaya
yafe apayamufa ne'vale'a kanale kava'ake huke huke ne-
haya vaya'aina Anumaya Koti'a akola maike maike hisaya
apavamu apamike.
8 Apamikea'maki mako vaya'moki apa'kai'api
apa'kufae'ke apa'kesa ne'afi'a lamake'ake ke apa'kame'ya
ne'ami'a hao'otake au'ava kava hu yatekake a'kame
ne'malayanakeno Anumaya Koti'a lusi hai vai
ne'apateanakeno apa'kufa apa'kafu kisea miya'api apamike.
9 Hao'otake kava huke huke nehaya vaya'moki hao'otake
kava hu'naya yafe mi'koma'a Anumaya Koti'a lusi kana
hapaisea ya'ae apa'kufa lusiya huno apa'kafu kisea ya'ae
apa'kaeya alino ati kapatekaiye. Hokoteno Yuta vaya'ai
apamiteno henaka'a Yuta nofi o'mai vaya apamike.
10 Apamisike'a alikaya'maki kanale kava nehaya

vaya'aina Anumaya Koti'a ko'ku'nate ano hale lo'kiya ya'a'ae ala apa'ki'ae apaipa falu hapaisea ya'ae apamike. Hokoteno Yuta vaya'ai apamiteno henaka'a Yuta nofi o'mai vaya'ae apamike.

11 Anumaya Koti'a mi'ko nofi vaya'aina miya apamike-fena hai lavi kase lavi huno o'apamikifa mako'ke akufa avamete'ke maleno apamike.

12 Apamikeanake'a ke male male'nea ke hapa'opaike'a o'afi'nisaya vaya'moki hao'otake kava hu'nisayana Anumaya Koti'a ani ke male male'nea keleti kake huo'apatekaiya'maki kake hupateteno alino fa'ko hinake'a hani aku'ainaka akola apa'kufa apa'kafu kisea no maikae. Maikaya'maki mi'ko vaya'moki Anumaya Koti ke male male'nea ke'a afi'nisaya vaya'moki hao'otake kava hu'nisayana Anumaya Koti'a akai'a ke male male'nea keleti kake hupateteno alino fa'ko hupatekaiye.

13 Fa'ko hupatekaiya'maki mako vaya'moki Anumaya Koti ke male male'nea ke afi'ne'ae'maki a'kame o'malesayana Anumaya Koti'a apa'kaeyafe "Alakepa vaya mai'nae." huno huo'apatekaiya'maki Anumaya Koti ke male male'nea ke mi'ko a'kame ne'malesaya vaya'aife Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hupatekaiye.

14 Hupatekaiya'maki Yuta nofi o'mai'naya vaya'moki Anumaya Koti ke male male'nea ke apa'kaeyapi ohane'nea'maki mako'amoki apa'kai'api apaipa apa'kesafati hane'nea ke a'kame ne'malaya yafe apa'kai'api apaipa apa'kesafati Anumaya Koti ke male male'nea ke ali'a fole ai'nae.

15-16 Fole ai'naya'maki Anumaya Koti'a akai'a ke male male'nea ke apaipafi kano apavelike'a apaipa apa'kesa afi'a alu alu nehu'a mako afina "Hao'otake kava hane." huno kake hune'apateno mako afina "Kanale kava hane." huno apave nele. Ani laipafi kamale'nea ya laveli'neanakeno nakaeya Yisasi'a hulate'nea yafe kanale ke hu'noapati inake hukoe "Mako afina ma mopa hano hisea afina Anumaya Koti'a Yisasi Kalaisina hutesikeno mi'ko vaya'moki fala'ki'a nehaya kavafe kake hupatetesikeno Anumaya Koti'a fa'ko huno anona'api apamike."

Yuta vaya'moki inake nehae "Ke male male'nea kemo'a laya huke." hu'naya'maki kasuke hu'nae.

17 Kakaeya inake hu'nane "Yuta ve'ka mai'noanake'na Anumaya Koti mafa'ne mai'ne'na Mosese'a male male'nea ke afi'na a'kame ne'maloanakeno naya huke." hu'ka kakai'ka kaki ali'ka asaka nehape?

18 Anumaya Koti ke male male'nea ke ako ali'a kaya hake'ka afi'nana yafe "Anumaya Koti'a nehaiya kava

afite'na alakepa au'ava ya ako afi'noa ve'ka mai'noe." hu'ka nehape?

19-20 Kakaeya make hu'ka kakesa ne'afine "Mi'ko ke male male'nea kemo kanale afi ya'ae lamake ke hu ya'mo aepa'a afi'noanake'na aulaka fali ka'nisikeno no'akesea ve'ka visea ka avelikoe. Hani yapi mai'naya vaya'aina a'na halepatekauve. Mako ya o'afi'nisaya vaya ali'na apaya nehu'na aise aise mafa'neyakatato ali'na apaya hukoe." hu'ka nehape?

21 He lamake alu vaya'aina ali'ka apaya nehana'maki na'ya hike'ka kakai'ka ali'ka kaya nohane? "Kumaya ya oheo." hu'ka hapa'nepaina'maki kakai'ka kumaya ya nehana ve'ka mai'napi o'mai'nane?

22 "Kumai kavana oheo." hu'ka vaya hapa'nepaina'maki kakai'ka ani kumai kava nehapi nohane? "Ako fali'naya vaya'aife 'Anumayati mai'ne.' hu'a apa'kisana nefaiya kavafe alaki o'nahaiye." hu'ka nehana'maki ani vaya'ai mono nopati kumaya ya nehapi nohane?

23 Kakai'ka kaki ali'ka asaka nehu'ka inake nehane "Anumaya Koti ke male male'nea ke afi'noe." hu'ka hu'nana'maki ani ke ali'ka ataka'nana yafe Anumaya Koti aki ali'ka haviya hu'napi ohu'nane?

24 He Anumaya Koti ke kamale'naya avopi Yuta vaya'mokitaena inake hu'a hu'nayane

"Lapa'kaitapi hao'otake kava nehaya yatapimo'a Yuta nofi o'mai'naya vaya'moki hao'otake yatapi akete'a Anumaya Koti aki ne'a'a kamuke hau'nae." hu'ne.

Apa'koya ano'a laka hu yana afa ya'kana nehe.

25 Lamake ke male male'nea ke a'kame malesayana "Yuta vaya mai'none." hu'a hisaya yafe apa'koya ano'a laka hu kava'mo'a lapaya hukea'maki ke male male'nea ke alitapa atakaesayana apa'koya ano'a laka hu ya'mo'a afa ya'kana huke.

26 Afa ya'kana hukea'maki ani yafe apa'koya ano'a laka nohaya vaya Yuta nofi o'mai vaya'moki Anumaya Koti ke male male'nea ke a'kame malesayana Anumaya Koti'a ani vaya'aife inake huno huke "Nakaeya mafa'ne mai'ne'a apa'koya ano'a laka humale'naya vaya'kana nehae." huno hupatekaiye.

27 Lamake ke male male'nea ke avopi kamale'naketapa lapa'koya ano'a laka nehaya'maki ani ke male male'nea ke ali'a ne'atakaya yafe mako apa'koya ano'a laka nohaya vaya Yuta nofi o'mai vaya'moki ke male male'nea ke afi'a a'kame malesayana lapa'kaeya lapa'kase'a kanale kava

nehayanake'a lapa'kaeyafe “Hao'otake kava nehae.” hu'a hulapatekae.

28-29 Inaki mako ve'kamo'a ameka akufa'aleti'ke “Nakaeya Anumaya Koti vaya'a Yuta ve'ka mai'noe.” huno hisea ve'kamo'a akaeya Yuta ve'ka alaki o'mai'ne. O'mai'nea'maki mako ve'kamo akoya ano'a laka hute'nea'maki ameka akufaleti'ke ani kava hu'nea ve'kamo'a Yuta vaya alaki o'mai'nea'maki Anumaya Kotina aipa alaki ami'nea ve'ka lamake Yuta ve'ka mai'ne. Ani ve'kamo'a ke male male'nea ke a'kame malesea yafe akoyamo ano'a laka ohu'nea'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a eno aipafi mai'neno haekafa aipa aku akesa amikeno mai'ne. Mai'nikeno vaya'moki ani kava hu'nea ve'kamo aki ali'a asaka ohukaya'maki Anumaya Koti'a aki alino asaka huke.

3

Hao'otake au'ava kava'mo'a kanale au'ava kavana alino ao'kasekaiye.

1 Hana'ya hu'a Yuta vaya'moki Yuta nofi o'mai vaya apa'kase'naya vaya mai'nae? Apa'koya ano'a laka nehaya kava'mo'a hana akufa kanale ya fole aipate'ne?

2 Vae Yuta vaya'moki kanale'nale ya'api ali'nae. Hokote'a Anumaya Koti'a hapapaike'a kamale'naya ke “Yakaisae.” huno alino apayapi male'ne.

3 Male'nea'maki mako vaya'moki afi'a apaipafi o'male'naya yafe Anumaya Koti'a “Ke hu'na lo'kiya vailapate'noa ya olapamikoe.” huteno atalesifi?

4 He'e ani hu'nea ke o'atalekaiye. Mi'ko kasuke'ake vaya mai'naya'maki Anumaya Koti akai'ake lamake'ake ve'ka mai'ne. Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane

“Anumaya Kotika hu'nana ke'kamo'a ‘Alakepa ve'ka mai'nane.’ huno hukate'ne. Kake hukataninana apa'kasanine.” hu'a hu'nayane.

5-6 Vaya'moki apa'kesafati nehaya ke lahapapaikuki afeo. Lakaiti hao'otake yatimo'a Anumayamo alakepa au'ava ya'a apavelisiketaena na ke hukune? Lakaeya hao'otake kava hu'nona yafe Anumaya Koti'a hai ne'vaino anona'a havi ya nelamiketa “Kanale ohea kava nehe.” huta hisupi? Lamake ani kanale ohea kava nohea'maki Anumaya Koti'a alakepa kava mi'ko afina ohininana hana'ya huno ma mopale vaya kake hulatenine?

7 Mako ve'kamo'a “Nakaeya kasuke nehoa keleti Anumaya Koti lamake'ake au'ava ya apavelisuke'a aki ali'a asaka hisayana Anumaya Koti'a na kava hinakeno kasuke nehoa yafe nakaeyafe ‘Hao'otake kava nehana ve'ka mai'nane.’ huno anona'a havi ya nami'ne?” huke.

8 Hukea'maki vaya'moki apa'kesa o'afi ke nehu'a inake hae
“Ani kava hu'niseana kanale ya fole aisea yafe hao'otake
kava hiketao.” hu'a nehu'a ani vaya'moki lakaeyafe “Ani
ke nehae.” nehu'a hu'a haviya hunelatae. He'e ani ke
ohu'noa'maki ani ke hunate'naya vaya'aina Anumaya Koti'a
kake hupateteno hai ne'vaiya ya apamike.

Mako ve'ka alakepa kava nehea ve'ka alaki o'mai'ne.

9 Na ke hisune? Lakaeya Yuta vaya'mokita mako vayana
ako apa'kase'nopi? He'e lamake ako lahapapauve hao'otake
kava nehuna yatimo'a lakaeya mi'ko aupalika vaya Yuta
vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae alino ano lati'ka'neno ani
hao'otake kava huke huke hisuna laipa lakesa nelame.
10 Ani yafe Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane
“Mako ve'kamo'a alakepa kava nehea ve'ka alaki o'mai'ne.
11 Mako ve'kamo'a Anumaya Koti mai aepa'a o'afi'ne. Mako
ve'kamo'a Anumaya Kotife afino alakepa hisea yafe kahau
no'aeye.
12 Mi'ko vaya'moki Anumaya Koti ka ako ne'atale'a
hao'otake kava'ake nehaya vaya'ake mai'nae. Mako'amoki
alakepa au'ava kava nohaki he'e mi'ko'amoki hao'otake
kava nehae.
13 Apavayamo'a fali vaya'ai kelimo'a halo ai'nikeno
hi'mana'ake nehea kava nehe. Apavenafu'naleti kasuke'ake
ke nehu'a ani apavayafati'ke vaya ali'a haviya hupatesaya
ke nehaya kemo'a osifa'vemo'a vaya hapateno avaitu'na
hene'apatea li'kana huno alino haviya nehe.
14 Mi'ko afina kamuke nehapau'a vaya hu'a haviya hisaya
kemo'ke apavayafi havaite'ne.
15 Mi'ko afina naku naku ne'u'a vaya apamaki'a kipatesaya
yatekake ai'a ne'malae.
16 Mi'ko afina mi'ko vaya'aina ali'a haviya hune'apate'a havi
no mai ya apamisaya kava'ake nehae.
17 Alu vaya'ae mako'ke apaipa apa'kesale maisaya yafe
nohapaiye.
18 Anumaya Kotife apamo'yo ai'a koli'a nohae.”
19 Lakaeya afunakeno Anumaya Koti ke male male'nea
kemo'a ani male male'nea kemo aiya'afi mai'naya vaya'aife
hu'ne. Ani yafe mako ve'kamo'a “Nakaeya alakepa ve'ka
mai'noe.” huno ohino. Na'yafenomaki mi'ko koteka
vaya'mokita Anumaya Koti aulakale “Hao'otake kava'ake
nehuna vaya mai'nona yafe kake hulateteno hao'otake
yatimo anona'a lamike.” huta afi'none.
20 Anumaya Koti ke male male'nea ke a'kame male'nona
yateti Anumaya Koti'a mako ve'kae “Alakepa ve'ka
mai'nane.” huno huo'atekaiye. Anumaya Koti ke male

male'nea kemo'a mako'ke ya'ake lave nelino "Hao'otake kava nehae." huno laveli'ne.

Kalaisife afino aipafi male'nea ve'kae Anumaya Koti'a "Alakepa ve'ka mai'nane." hute'ne.

21 Meni Anumaya Koti aulakale alakepa vaya maisuna yafe ako laveli'ne. Mako'ke ve'kamo'a mi'ko Anumaya Koti ke male male'nea ke a'kame o'malenine. Ani yafe Anumaya Koti aulakale alakepa vaya maisuna ya ke male male'nea ke a'kame male'nea yateti fole o'ai'nea'maki alu kateti fole ai'nea'maki Mosese kamale'nea kemo'ae Anumaya Koti aune vaya'moki kamale'naya kemo'ae alino alakepa hulatesea yafe ako lahapai'ne.

22 Ani "Alakepa vaya mai'nae." huno hulatesea ya'mo'a ina kava huke. Mi'ko vaya'moki Yisasi Kalaisi hulate'nea yafe afi'a apaipafi malesayana Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hupatekaiye. Anumaya Koti'a ani kava huno mi'ko vaya'aina mako'ke avamete hupate'nea'maki mako fate ka o'male'ne.

23 Mi'ko vaya'mokita hao'otake kava hu'nonanaketa Anumaya Koti haisea kava hisuna lo'kiyati ho'o'ka'neanaketa Anumaya Koti hale kuma'ale ohaikune.

24 Ohaikuna'maki Anumaya Koti'a akai'a vaya alino kayone hu ya'aleti "Alakepa vaya mai'nae." huno hulate'nea ya afa'a lami'ne. Hao'otake yatimo'a nofi hulate'nea'maki Yisasi Kalaisi'a fali'nea ya'mo'a ani nofi hulate'neapati kalu heno lavalesea miya failate'nea yateti Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hulate'ne.

25 Lakaeya hao'otake kava nehuna yafe Anumaya Koti'a afino aipa haviya hulateteno mi'ko vaya'ai apaulakale "Yisasika falikane" huno hutekeno fali'nea kola'aleti Anumaya Koti'a "Lahapaove lapatove nehu'na naipa falu yapati hao'otake yatapi ali'na atalelapate'noe. Ali'na atalelapate'noa yafe vaya'moki afi'a apaipafi malesayana hao'otake ya'api ano kalopatalekauve." huteno Anumaya Koti'a akai'a alakepa kava'ake nehea yana lavelisea yafe Yisasi Kalaisina hutekeno fali'ne. A'ke'ainaka Yisasi'a ofali'nea afina hao'otake kava hu'naya vaya'aina apa'kufa apa'kafu kisea ya makale'a o'apami'ne.

26 O'apami'nea'maki meni mopale mai'nona afina akai'a alakepa kava'ake lavelisea yafe Yisasina hutekeno Yisasi'a fali'nea yafe afi'a apaipafi malesaya vaya'moki hao'otake kava hu'naya'maki Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hunelate.

27 Ina kava hu'nea'maki lakaiti laki alita asaka hisuna kana hanate hane'ne? Alaki o'male'ne. Ke male male'nea ke a'kame male'nona yafe laki alita asaka hisupe? He'e

lakaiti kanale kava hu'nona yafe Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno huolate'nea'maki Yisasi'a hulate'nea yafe afita laipafi male'nona yateti “Alakepa vaya mai'nae.” hulate'nea'maki lakaiti laki alita asaka hisuna ka lamake alaki o'male'ne.

28 O'male'nea'maki “Lakaeya make nehune ke male male'nea ke a'kame malona yateti Anumaya Koti'a ‘Alakepa vaya mai'nae.’ huno huolatekaiya'maki Yisasi'a hulate'nea yafe afita laipafi male'nona yateti'ke ‘Alakepa vaya mai'nae.’ huno hulatekaiye.”

29 Anumaya Koti'a Yuta vaya'ai Anumaya Koti'ke mai'nife? Yuta nofi o'mai vaya'ai Anumaya Koti'api o'mai'nife? He'e mi'ko Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae Anumaya Koti'a Anumaya'api mai'ne.

30 Anumaya Koti'a akai'a mako'ke'ake mai'nea yafe Yuta vaya'moki Yisasi'a hulate'nea yafe afi'a apaipafi male'naya yafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno hune'apateno Yuta nofi o'mai vaya'ae Yisasi'a hulate'nea yafe ani kava hu'a afi'a apaipafi male'naya yafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupatekaiye.

31 Ani ke hu'nona yafe Yisasife afita laipafi male'nona yatimo'a “Anumaya Koti ke male male'nea ke afa kekana ke hane'ne.” huno hu'nife? He'e ina ke ohu'nifa ke male male'nea ke alita lo'kiya ne'vaune.

4

Anumaya Koti'a Epalahamufe “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'ne.

1 Epalahamu'a Yuta vaya'mokita lakinakomofe na ke hisune? Akai'a hu'nea kavateti na ya ali'ne?

2 Epalahamu'a akai'a ali'yateti mi'ko ke male male'nea ke a'kame male'nea yafe Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'nininana Epalahamu'a akai'a aki alino asaka hinina'maki Anumaya Koti aulakale ina kava ohu'ne.

3 Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane Anumaya Koti'a “Ma ya kamikoe.” huno lo'kiya vaimale'nea ke Epalahamu'a “Lamake hu'nananake'ka namikane.” huteno afino aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'neane hu'a kamale'nayane.

4 Vaya'moki ali'ya ne'alea ali'yateti miya ne'ali'a ani miyafe “Amuse ya afa'a ne'alune.” hu'a nohaya'maki “Ali'ya ne'aluna ali'yateti miyati ali'none.” hu'a nehae.

5 Nehaya'maki mako ve'kamo'a ke male male'nea ke mi'ko afina a'kame ne'maleno kanale ali'ya ne'alea yafe Anumaya

Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno huo'atekaiya'maki mako ve'ka Anumaya Kotife afino aipafi male'nea yafe ame'atiti nehiseana Anumaya Koti'a ani ya'a aketeno “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hutekaiye.

6 Yuta vaya'mokita lakinakomo'a Teviti'a inake hu'neane “Mako vaya'moki ke male male'nea ke a'kame ne'malesafi no'malesafi Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'nisayana Anumaya Koti'a ani vaya'aife ‘Alakepa vaya mai'nae.’ huno hupatesea yafe lusi amuse hukae.”

7 Teviti'a ani vaya'aife Anumaya Koti avopi inake huno ka'neane

“Vaya'mokitapa hao'otake kava hu'naya kavana Anumaya Koti'a ‘Ako lapahaove lapatove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalelapate'noe.’ huno hu'nea yafe amuse heo. Amuse nehutapa hao'otake kava hu'naya kava ano kalopatale'nea yafe amuse heo.

8 Mako ve'kamo hao'otake kava hu'nea yafe Anumayamo'a akesa afino o'amino ake'kaniteseana ani ve'kamo'a amuse hino.” hu'neane.

9 Ani amuse hisaya vayana nalakife nehe? “Yuta vaya mai'nae hu'a apa'kesa afisae.” hu'ae apa'koya ano'api laka hu'naya vaya'aife'ke nehife? He'e apa'koya ano'a laka ohu vaya Yuta nofi o'mai vaya'ae ani kava hu'a amuse hukae. Epalahamufe lakesa afisune. Anumaya Koti'a “Ma ya kamikoe.” huno lo'kiya vai'nea ke Epalahamu'a “Lamake hu'nananake'ka namikane.” huteno afino aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'ne.

10 Epalahamu'a hana'ya huno mai'nikeno Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'ne? Akoyamo ano'a ako laka hutekeno hute'nifi laka ohu'nikeno hute'ne? He'e laka ohu'nikeno ani ke hute'ne.

11 Hokoteno akoya ano'a laka ohu'neno Anumaya Koti ke afino aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'nea yafe vaya'moki afisae huno akoya ano'a laka hu'ne. Ani yafe mi'ko apa'koya ano'a laka ohu'nisaya vaya'moki Epalahamu hu'nea kava hu'a Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'nayanakeno Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupate'nea vaya'moki Epalahamu akeho'amoki'kana vaya mai'nae.

12 Ani kava nehake'a mako vaya'moki apa'koya ano'a laka hu'naya'maki ani kava'ake ohu'naki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya kava'ae Epalahamu'a akoya ano'a laka ohu'nea afina hu'nea kava hu'naya vaya'ae Epalahamu'a loto'apimo'a mai'ne.

Anumaya Koti'a huno lo'kiya vaipate'nea ke mi'ko akaeyafe afi'a apaipafi male'naya vaya'ai yane.

13 Anumaya Koti'a “Lapamikoe.” huno lo'kiya vaimale'nea ke Epalahamu'ae akeho'amoki'aefe inake hu'neane “Mi'ko ma mopale kava yakaisaya yafe lapamikoe.” huno lo'kiya vaimale'ne. Anumaya Koti'a “Ke male male'nea ke a'kame maletesake'na lapamikoe.” huno ohu'nea'maki apa'kaeya Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya yafe “Alakepa vaya mai'nae hu'na hulapate'noa yafe lapamikoe.” hu'ne.

14 Ke male male'nea ke a'kame male'naya vaya ani “Lapamikoe.” hu'nea ya ali'nininana afi'a apaipafi male'naya ya'apimo'a afa ya'kana hinakeno huno lo'kiya vaino “Lapamikoe.” hu'nea kemo'a fole o'ainine.

15 Ke male male'nea ke alita ataka'nona yafe hao'otake kava hu'nona ya alino fole aikeno Anumaya Koti'a hai ne'vaino anona'a havi ya nelamea'maki ke male male'nea ke o'male'nininana “Ako alitapa ataka'nae.” hu'a ohanine.

16 Ani Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae hu'na hulapatekauve.” huno lo'kiya vai'nea ke vaya alino kayone hu ya'aleti fole aisea ya'ae mi'ko Epalahamuna akeho'amoki alisaya ya'ae akaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yafe “Alikae.” huno hu'neane. Ke male male'nea ke a'kame ne'malaya vaya'ake o'alikaki lakinakomo'a Epalahamu'a Anumaya Kotife afino aipafi male'nea kava hu'naya vaya'ae alikae. Epalahamu'a hu'nea kava hu'naya yafe Epalahamu akeho'amoki mai'nae.

17 Inake hu'a Epalahamufe kamale'nayane “Kakaeya mi'ko koteka vaya'ai loto'apimoka maikane.” hu'a kamale'nayane.

Ani ke Anumaya Koti aulakale lo'kiya vaino hane'neanakeno Anumaya Koti'a fali'naya vaya'aina eteno apavamu ne'apamino fole o'ai'nea yafe ke'ake nehikeno fole ne'aiya ve'kae Epalahamu'a afino aipafi male'ne.

Epalahamu'a kanale'ya huno Anumaya Kotife afino aipafi male'ne.

18 Anumaya Koti'a “Mi'ko koteka vaya'ai apa'kinako maikane.” huno hu'nea ke'ae “Kakaeya kakeho'kamoki sanafi hane'nea kava hu'a ka'a atakufakae.” hu'nea ke'ae Epalahamu'a afino aipafi maleteno mafa'ne alitesea kana'a ako hano hu'nea yafe akesa o'afino Anumaya Kotife afino aipafi male'ne.

19 Ani afina Epalahamu'a naya mako kaya vaya'ai apaiya apaya alea kafu (100 kafu) ako mai'nikeno akufamo'a kalavu kalava kikeno mafa'ne alitesea lo'kiya'a

ohane'nikeno a'amo'a nahamo a mai'nea yafe ani Anumayamo ke aole akesa o'afino lo'kiya vaino Anumaya Kotife afino aipafi male'ne.

20 Anumaya Koti'a “Kamikoe.” huno hu'nea yafe “Namisifi o'namisifi?” huno aole akesa o'afi'nifa Anumaya Koti aki alino asaka nehuno afino aipafi male'nea yafe ame atiti nehea ya'amo'a ala hu'ne.

21 “Kamikoe huno hu'nea ya ako namike.” huno akesa afino alakepa hu'ne.

22 Akesa afino alakepa hu'neno “Anumaya Kotika ‘Hukatekauve.’ hu'ka hu'nana yana lamake hu'nananake'ka hunatekane.” huno afino aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'ne.

23-24 Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hute'nea ke kamale'nea ke akaeyafe'ke ohu'nifa alaki lakaeya'aefe mani ke hu'neane. Lakaeya Anumayati Yisasi Kalaisina fali'neapati alino hetite'nea ve'kamo hulate'nea yafe afita laipafi malesunakeno “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulatekaiye.

25 Anumaya Koti'a Yisasina hutekeno hao'otake yati ano kalopatalesea yafe fali'ne. Fali'nea yafe Anumaya Koti'a lakaeyafe “Alakepa vayane.” huno hulate'ne. Ani ke hulate'nea lo'kiya'a hanesea yafe Anumaya Koti'a fali'neapati alino hetite'ne.

5

Anumaya Koti'a lakaeyafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulate'ne.

1 Lakaeya Yisasi'a hulate'nea yafe afita laipafi male'nona yafe Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulate'nikeno Anumayati Yisasi Kalaisi'a hulate'nea yateti Anumaya Koti'ae lakaeya'ae alino lo'kalateketa mako'ke laipa lakesale mai'none.

2 Yisasi Kalaisi'a akai'a hulate'nea yateti akaeyafe afita laipafi male'nona yafe ka valilateketa Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'afi mai'neta Anumaya Koti fate akufa hale ya'a'ae aliteta haita akaeya'ae lo'kata maisuna yafe lame atiti nehuta amuse nehune.

3 Mani yafe'ke amuse ohuta kana ya lakaeyate fole ne'aiya ya'aefe amuse nehune. Ako afi'none kana lahaisea yapati lo'kiya vaita maisuna yati fole aike.

4 Lo'kiya vaita maisuna ya fole aino hane'neanakeno kanale au'ava ya fole aikeanakeno Anumaya Koti'a amuse hisiketa akaeya akesuna yafe lame atiti huta akeva maikune.

5 Lame atiti huta akeva mai'nona yana lamisikeno afa
ya'kana ohukeanakeno laya huke. Anumaya Koti'a akai'a
Fate Akufa Avamu'a ako lamikeno laipafi mai'neanakeno
Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya ya
lusiya huno laveli'nea yafe lame atiti huta akeva mai'nona
ya'mo'a afa ya'kana ohuke.
6 A'ke'ainaka kanale kava hisuna lo'kiyati o'male'nea
kanafi Anumaya Koti'a Yisasife "Falikane." hute'nea
afina Yisasi Kalaisi'a lakaeya hao'otake kava nehuna
vaya'mokitale fali'ne.
7 Mako ve'kamo'a alakepa kava nehea ve'ka aya hisea
yafe ofalikea'maki lamake mako ve'kamo'a vaya kayone'ake
ve'ka aya hisea yafe falininipe?
8 O'afi'nona'maki lakaeya hao'otake kava'ake nehuta
mai'nonakeno Yisasi Kalaisi'a lakaeyate fali'ne. Ani fali'nea
yateti Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya
yana laveli'ne.
9 Yisasi'a fali'nea kolateti hao'otake kava hu'nona anona'a
Yisasi'a ali'neanakeno Anumaya Koti'a lakaeyafe "Alakepa
vaya mai'nae." huno hulateteno mako'ae laya huno
hao'otake kava nehuna yafe Anumaya Koti'a hai vai
nelateno anona'a havi ya lamikefe nehea'maki Yisasi'a
fali'nea ya'amo'a ani anona'a ali'neanakeno laku lame alino
katike.
10 Lakaeya Anumaya Koti'ae kame faita mai'nonanakeno
akai'a mafa'ne'amo'a eno fali'nea yateti Anumaya Koti'a
"Afa'a maiyo." huno falu hulateketa Anumaya Koti'ae
mako'ke laipa kalita mai'nonanakeno Yisasi'a fali'neapati
heti'nea avamu'ae mai'neno laya huno laku lame alino
katike.
11 Ma ya'ake o'male'nea'maki Yisasi Kalaisi'a ako lavaleno
Anumaya Koti'ae makopi aino lo'kalateketa mako'ke laipale
mai'nona yafe Anumaya Kotife lusiya huta amuse hutesune.

Atamu'a fali ya alino fole ai'nea'maki Yisasi'a avamu ali ya alino fole ai'ne.

12 Mako'ke ve'ka Atamu'a hao'otake kava hu'nikeno
ani kava hu'nea hao'otake ya'mo'a mopale fole aitekeno
hao'otake kava hu'nea kumi'a hane'nea ya'mo'a vaya fali
ya alino fole ai'ne. Fole ai'nea ya'mo'a mi'ko vaya'moki
hao'otake kava hakeno hao'otake ya'apimo anona'a vaya fali
ya mi'ko vayapi e'ne.
13 Ke male male'nea ke o'me'nike'a hao'otake kava
hu'naya'maki ke male male'nea kemo'a ohane'nea yafe
Anumaya Koti'a "Mako'ke mako'ke hao'otake kava nehae."
huno akesa no'afe.

14 Akesa no'afea'maki Atamu'a mai'nea afina aepa he'a
vaya fali'nae. Falime falime e'a Mosese mai'nea afina ani
kava hu'a fali'nae. Anumaya Koti'a Atamufe “Ina kava oho.”
huno hu'nea ke alino ataka'nea kava hu'a mako vaya'moki
ani ke ali'a o'ataka'naya'maki fali'nae. Henaka esea ve'kamo
ame Yisasi Kalaisi amena Atamu'a huno laveli'ne.
15 Atamu'a hu'nea hao'otake kava'ae Anumaya Koti
vaya alino kayone hulate'nea ya'ae mako'ke akufa
kava ohu'na'afa fate fate kava hu'na'ae. Lamake
mako'ke ve'kamo'a hao'otake kava hu'nea kavateti nesu
vaya'moki hao'otake kava nehaya kumi'api hane'nea yafe
fali'naya'maki Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'ae
ani vaya alino kayone hu yapati Yisasi Kalaisi'a hulate'nea
ya'ae afa'a lami'neanakeno lusiya huno fali ya akaseno ani
mako'ke ve'ka Yisasi Kalaisi'a kanale ya hulate'neanakeno
nesu vaya'aife “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupate'ne.
16 Anumaya Koti'a alino kayone hulate'nea ya'ae Atamu'a
hao'otake kava hu'nea ya'ae mako'ke akufa kava ohu'na'afa
fate fate kava hu'na'ae. Mako'ke ve'kamo'a hao'otake kava
hu'nea yafe Anumaya Koti'a mi'ko vaya'ai kake hupateteno
“Hani kumapi akola lapa'kufa lapa'kafu kisea no maikae.”
huno hupate'nea'maki nesu vaya'moki hao'otake kava
hu'naya'maki ani vaya alino kayone hupate'nea ve'kamo'a
“Alakepa vaya mai'nae.” huno hupate'ne.
17 Lamake mako'ke ve'kamo'a hu'nea hao'otake kavateti
mi'ko vayana fali ya'mo aiya'afi mai'naya'maki ani kava
huno mako'ke ve'ka Yisasi Kalaisi'a vaya alino kayone
hulate'nea ya alisaya vaya'aife Anumaya Koti'a “Alakepa
vaya mai'nae.” huno hupateke'a akola maike maike hu
apavamu ako alite'a kava ya ali'a yakaikae.
18 Ani yafe mako'ke ve'kamo'a hao'otake kava hu'nea
yateti mi'ko vaya'aina Anumaya Koti'a kake hupateteno
“Hani kumapi akola apa'kafu kisea no maikae.” huno
hupate'nea'maki ani kava huno mako'ke ve'ka Yisasi'a
mako'ke alakepa kava'ake hulate'nea yafe Anumaya Koti'a
mi'ko vaya'aife “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupateke'a
akola maike maike hisaya apavamu ako ali'nae.
19 Mako'ke ve'ka Atamu'a Anumaya Koti ke a'kame
o'male'nea yafe mi'ko vaya'moki hao'otake kava'ake ne-
haya'maki ani kava huno mako'ke ve'ka Yisasi'a Anumaya
Koti ke a'kame male'nea yafe Anumaya Koti'a nesu vaya'aife
“Alakepa vaya mai'nae.” huno hupatekaiye.
20 Anumaya Koti'a ke male male'nea ke apami'nea'maki
ani ke lusiya hu'a ali'a ataka'nae. Hao'otake kava hu ya'mo'a
mako'ae ala nehikeno Anumaya Koti vaya alino kayone hu
ya'amo'a ani hao'otake kavana akaseno ala ya hane'ne.

21 Hao'otake kava hu'naya anona'a fali ya'mo aiya'afi
mi'ko vaya mai'ne'a nefalea'maki vaya alino kayone hu-
late'nea ya'a ala ya hane'nea yafe Anumayati Yisasi Kalaisi'a
fali'nea yateti Anumaya Koti'a alino kayone hunelateno
“Alakepa vaya mai'nae.” huno hulateteno akola maike
maike hisuna lavamu lami'neanaketa Kalaisi'ae kava ya
alita maikune.

6

Lakaeya Kalaisi'ae lo'kata fali'nonapati akaeya'ae hetita mai'none.

1 Na ke hisune? Lakaeya lusi hao'otake kava hisunakeno
Anumaya Koti'a vaya alino kayone hulate ya'amo'a
lakaeyapi havaite'nisikeno ala hise huta hisupi?
2 He'e ina kava alaki ohisune. Hao'otake kava hu'nona ya
ako ataleteta fali vaya'kana hu'none. Fali'naya vaya'moki
hao'otake kava ohanine.
3 “Yisasi Kalaisi'ae alino lo'ka late'niketa aita kamata
akaeya'ae fali'none.” hunake'a li falelate'nae. Li falelataya
afina Yisasi'ae makopi fali'neke'kana hu'nonake'a li fale
nelatae. Ani yafe lapa'kesa o'afi'nafe?
4 Lamake li falelataya afina Yisasi Kalaisi'ae aita kamata
akaeya'ae fali'nonake'a kelifi kilate'nae. Kelifi kilate'naya
yapati Afotimo'a fate ano hale lo'kiya'aleti Kalaisina kelifati
alino hetite'nea kava huno lakaeya'ae alino hetilateteno
haekafa lavamu lamiketa ali'nonanaketa kanale'ya huta
haekafa au'ava yapi uteta hisune.

Lakaeya Kalaisi'ae lo'kata hetiteta lavamu alita mai'none.

5 Lakaeya akaeya'ae hapai'neta akaeya hu'nea kava
huta fali'nisunana ani kava huta akaeya'ae hapaita
mai'nonanaketa akaeya fali'neapati heti'nea kava huta
heti'none.
6 Lakaeya ako afi'none hao'otake ya'mo lo'kiya'a hano
kitesikeno hano hisea yafe a'ke'ainaka hao'otake kava
nehuna laipa lakesa Yisasi Kalaisi'a alino kofiteno yofo
yosale ako fali'neanaketa lakaeya hao'otake kava'mo ali'ya
vaya'a mako'ae o'maisune.
7 Na yafe mani ke nehoe? Hao'otake ya'mo lo'kiya'a hano
kite'nea ve'ka ako fali'nea yafe hao'otake kava'mo'a eteno
mako'ae ani ve'ka atafa ohuke.
8 He lakaeya “Kalaisi'ae lo'kata fali'nonanaketa ani
kava huta akaeya'ae hetita maikune.” huta afita laipafi
male'none.
9 Lakaeya ako afi'none Yisasi Kalaisi'a fali'neapati ako
heti'nea yafe mako'ae eteno ofalikea'maki fali ya'mo'a
lo'kiya'a o'male'neanakeno “Faleo.” huo'atenine.

10 Ani fali'nea ya'amo'a ina kava hu'ne. Mako'ke afina'ake
vaya'moki nehaya hao'otake ya'apimo lo'kiya'a alino atale-
sea yafe fali'nea'maki haekafa avamu aliteno Anumaya
Koti'a haisea kava hisea yafe mai'ne.
11 Ina kava hu'nea yafe mi'ko afina lapa'kaeya'ae ma
lapa'kesa afifi hutapa maiyo "Kalaisi'a fali'nea afina
nakaeya'ae ako fali'noanakeno hao'otake ya'mo lo'kiya'a
o'male'neanake'na mako'ae a'kame o'malekaufa Yisasi
Kalaisi'ae hapai'na mai'ne'na navamu ako ali'noanake'na
Anumaya Koti haisea kava'ake hukoe." hutapa heo.

12 Ani yafe hao'otake kava'mo'a yahauvetapikana huno
kava yakai olapateno. "Falisea lapa'kufale aketapa la-
hapa'ye hisaya kava heo." huno kava yakai olapateno.
13 Lapa'kaeya lapaiya lapaya lapaulaka alitapa hao'otake
au'ava kava hu ali'yapi o'apatetapa mi'ko lapa'kufa Anu-
maya Kotina akai'ake ameo. Lapa'kaeya ako fali'nayapati
heti'naya vaya mai'naki mi'ko lapa'kufamo'a kanale au'ava
kava hisea yafe Anumaya Kotina ameo.
14 Amitetapa lapa'kaeya mi'ko ke male male'nea ke a'kame
malesaya lo'kiyatapi o'male'nea yafe ani kemo'a lapa'ku
lapame alino katisea yafe lapame atiti ohu'naya'maki "Anu-
maya Koti'a vaya alino kayone hulate'nea yateti laku lame
ako alino kati'ne." hutapa nehaya yafe hao'otake kava'mo'a
"Lapa'kaeya ma kava heo." huno yahauve kava netapi
o'maino.

Lakaeya alakepa kava'mo ali'ya vaya'a maisune.

15 Lakaeya na kava hukune? Ke male male'nea ke lakaeya
a'kame male'nona yafe lame atiti nohuna'maki Anumaya
Koti'a vaya alino kayone hulate'nea yafe lame atiti nehuta
hao'otake kava kanale hukupi? He'e hao'otake kava alaki
ohisune.
16 Lapa'kaeya o'afi'nafe? Lapa'kaeya mako ve'kae mi'ko
lapaipa lapa'kesa ha'kitapa amitetapa ke'a a'kame male-
sayana ani ve'kamo ali'ya vaya'a maikae. "Hao'otake kava
hu ya'mo ali'ya vaya'a maisune." hutapaena ani hao'otake
kava hu'naya ya'mo anona'a falikayanaketapa Anumaya
Koti'ae akola o'maikaya'maki lapa'kaeya "Anumaya Koti ke
a'kame male ya'mo ali'ya vaya'a maisune." hutapaena ani
ke a'kame male'naya ya'mo anona'a alitesakeno Anumaya
Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." hulapatekaiye.
17 Lamake a'ke'ainaka lapa'kaeya hao'otake kava'mo ali'ya
vaya'a mai'naya'maki Anumaya Koti ke ali'a lapaya hake-
tapa afitetapa a'kame male'nae. A'kame male'naya yafe
lakaeya Anumaya Kotiteka lusiya huta amuse hune'atone.

18 Hao'otake kava'mo'a nofi hulapate'nea yapati Anumaya
Koti'a ako alino kalu helapate'neanaketapa alakepa kava'mo
ali'ya vaya maisaya yafe hulapate'ne.
19 Anumayamo ke afi yatapimo'a saufa lo'kiya
o'vai'neanake'na vaya'mokita laipa lakesafati nehuna ke
lahapa'nepai'na make nehoe “Hokotetapa lapaiya lapaya'ae
mi'ko lapa'kufa'ae atalekeno ‘Hao'otake honi'ya'ake ya'mo
ali'ya mafa'ne'a maiyo.’ hutapa ke male male'nea ke
mi'ko alitapa ataka'naya'maki meni lapaiya lapaya'ae mi'ko
lapa'kufa'ae alitapa alakepa kava'mo ali'yate atesakeno
Anumaya Koti hao'otake kava ohu fate akufa vaya'a
maikae.”
20 Lapa'kaeya hokotetapa hao'otake kava'mo ali'ya vaya'a
mai'naya yafe alakepa kava'mo ali'ya vaya'a o'mai'nae.
O'mai'naya yafe alakepa kava hisaya lapa'kesa no'afe.
21 Hao'otake kava'mo ali'ya vaya'a mai'naya yafe hana ak-
ufa ya anona'a kanale ya ali'nae? Kanale ya o'ali'naya'maki
meni ani hao'otake yafe lapavuya neheanaketapa falitetapa
Anumaya Koti'ae akola o'maisaya ya fole aike.
22 Fole aikea'maki hao'otake kava'mo'a nofi hulapate'nea
yapati meni Anumaya Koti'a ako kalu helapateteno “Ali'ya
vaya'ni maiyo.” hu'niketapa ani ali'ya ne'alea ali'ya'mo
anona'a ina akufa ya alikae. Lapa'kaeya hao'otake kava
ohu fate akufa vaya'a mai'nayanaketapa akola maike maike
hisaya lapavamu alikae.
23 Hao'otake kava'mo ali'ya ne'alea ali'ya'mo anona'a fa-
likae. Falikaya'maki Anumaya Koti'a mako amuse yana ako
lami'neana Anumayati Yisasi Kalaisi'a fali'niketa akaeya'ae
lo'kata mai'nona yateti akola maike maike hisuna lavamu
ako lami'ne.

7

Lakaeya meni saufa laku lakesale ali'ya alisune.

1 Nepu nasakitapa Anumaya Koti ke male male'nea ke
afitapa alakepa hu'naya vaya lahapa'nepauve lapavamu
hane'niketapa haekafa mai'naya vaya ke male male'nea ke
a'kame malesaya yafe aiya'afi mai'naya'maki falisaya afina
ani ke a'kame o'malekae. Ani yafe lapa'kaeya o'afi'nafe?
2 Mako avoya ke lahapapaikefe huki afeo. Mako a'mo'a
vele mai'niseana ke male male'nea kemo'a anau'amo'ae
aino lo'katekeno maiya'maki anau'amo'a ataleno falite-
sikeno aino lo'katekeno ne'maiya kemo'a mako'ae atafa
ohukea'maki kanale kalu hete'neanakeno alu ve'kale maike.
3 Anau'amo'a ofalino mai'nisikeno alu vele viseana ani
afe “Kumai a mai'nane.” hu'a hukaya'maki anau'amo'a ako
falitesikeno ke male male'nea kemo'a nofi hute'nea ya ako

kalu hetale'neanakeno mako ve'kale uno maiseana “Kumai
a mai'nane.” hu'a ohukae.
4 Nepu nasakitapa lapa'kaeya ani kava hu'nae.
Hokotetapa ke male male'nea ke'ae lo'ka'netapa a'kame
male'naya'maki Kalaisi'ae aitapa hapai'netapa Kalaisi'ae
fali'nae. Fali'naya yafe ke male male'nea ke ako alino kalu
helapate'neanaketapa alu ve'ka'ae lo'katapa mai'nae. Ani
ve'ka falike'a kite'nayapati ako heti'nea ve'ka'ae lo'katapa
mai'nae. Anumaya Koti'a haisea kanale au'ava ya alitapa
fole aisaya yafe alino lo'kalapate'ne.
5 Hokoteta lakaeya hao'otake laku lakesale
mai'nonanakeno ke male male'nea kemo'a “Ina kava
oheo.” huno hu'nea yafe aketa laha'ye nehuna hao'otake
kava hisuna laipa lakesa alino lakufa male'neanakeno
mi'ko lakufamo'a hao'otake kava huteno fali ya'ake alino
fole ai'ne.
6 Fole ai'nea'maki meni kana Kalaisi'a fali'nea afina
lakaeya akaeya'ae lo'kata fali'nona yafe latafa hu'nea ke
male male'nea ke ako alino kalu hetale'neanaketa anona'a
havi ya lamisea yafe koli ohuta a'ke'ainaka kamale'naya
avopi ke male male'nea ke a'kame no'malona'maki meni
haekafa laipa lakesa Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo
lami'nea lo'kiyaleti Anumayamo ke a'kame male'none.

Hao'otake au'ava'mo'a vayana alino haviya nelahaiye.

7 Ani kava hisiketa na'yane ke hisune? “Ke male
male'nea ke hao'otake yane.” huta hisupi? He'e ina akufa
ke alaki ohukune. Ke male male'nea kemo'a hao'otake
ya nave oli'nininana “Hao'otake kava nehoe.” hu'na
o'afunine. O'afunina'maki ani kemo'a “Alu ve'kamo yate
ake'ka kaha'ye oho.” huno ohu'nininana nakaeya alu
ve'kamo yate ake'na naha'ye hisoa kavafe navuya ohinine.
8 Ke male male'nea kemo'a hao'otake kava fole ne'aino
mi'ko ake'na naha'ye hu ya naipafi va'yi nehe. Ke male
male'nea ke ohane'nininana hao'otake kava'mo'a fali'nea
ya'kana hinake'na hao'otake kavafe navuya ohinine.
9-10 Hokote'na ke male male'nea ke o'afi'noa kanafi haviku
mai'noa'maki ke male male'nea kemo'a nakaeyate fole
aiya afina “Hao'otake kava nehoanake'na ani kava hu'noa
yafe falikoe.” hu'na hu'noe. Ke male male'nea kemo'a
“Lapavamu lapamikoe.” huno eteno hao'otake kava hu'noa
yafe nahaeke'na fali'noe.
11 Ke male male'nea kemo'a hao'otake kava navelikeno ani
hao'otake kava'mo'a ano navataka hike'na hao'otake kava
hu'noa yafe nahaeke'na fali'noe.
12 Lakaeya afi'none Anumaya Koti ke male male'nea ke
fate akufa ke hao'otake ya'a ohane'nea ke hane'ne. Alakepa
kava'ake hu ke hane'ne.

13 Hane'nea'maki ani kanale kemo'a nakaeya nahaeke'na
fali'nofi? He'e o'naha'nea'maki hao'otake ya'mo'a ani kanale
keleti nahaeke'na fali'noe. Ke male male'nea kemo'a
hao'otake kava'mo'a hale yate eno fole ai'nikeno mi'ko
hao'otake kava'mo'a hi'mana'ake ya hane'nea yafe aepa'a
navelike'na "Lamake ani hao'otake ya alaki alakepa ohu ya
hane'ne." hu'na hu'noane.

Hao'otake au'ava kava'mo'a yakailate'ne.

14 Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti Fate Akufa
Avamu'amo'a ke male male'nea ke lami'nea'maki nakaeya
hao'otake naku nakesa'ae ve'ka mopale ve'kake mai'nokeno
hao'otake ya'mo'a nofi hunate'nike'na ani hao'otake ya'mo
ali'ya'a ne'aloe.
15 Nakaeya nehoa ya'mo aepa'a alaki o'afi'noe. Na kava
nehufi? "Naipa nakesamo'a ne'nahaike'na hukoe." hu'na
hoa au'ava ya alaki nohoa'maki "Naipa nakesamo'a alaki
nohaikeno ohukoe." huno hea au'ava ya mi'ko afina
nakaeya ani kava nehoe.
16 "O'nahaiye." hu'na hu'noa ya huke huke hisoana
naipamo'a "Ani kava oho." huno hu'nea yafe "Ke male
male'nea kemo'a alakepa ke hane'ne." hu'na afi'noe.
17 "O'nahaiye." hu'na hu'noa ya huke huke hisoana
meni ako afi'noe nakai'nike ani kava nohoa'maki hao'otake
ya'mo'a naipafi hane'neno ani ya'mo'ke akai'a ani hao'otake
kava hu'ne.
18 A'ke'ainaka "Naipafi kanale ya o'male'ne." hu'na
afi'noa'maki lamake "Kanale au'ava kava hisoa yafe
ne'nahaiye." hu'na nehoa'maki ani kanale kava hisoa
lo'kiya'ni o'male'ne.
19 "Kanale kavafe ne'nahaiyanake'na hukoe." hu'na
nehoa'maki ani kava nohoe. "Hao'otake kavafe
no'nahaiyanake'na ohukoe." hu'na nehoa'maki ani kava
nehoe.
20 No'nahaiya kava hisoana nakai'nike nohoa'maki
hao'otake ya naipafi hane'nea ya'mo'ke akai'a ani kava
nehe.
21 Na'ya hike'na nakaeya mi'ko afina mani akufa kava'ake
nehoe? "Kanale kava'ake hisoe." nehoa'maki hao'otake
ya'mo'a nakaeyapi hane'neno kanale kava hisoa ka maleno
a'kani'nike'na hao'otake kava nehoe.
22-23 Lamake nakaeya naipafi Anumaya Koti'a nehaiya
kavafe ne'nahaiya'maki mi'ko nakufamo'a naulaka nakesa
naya'mo'a hao'otake kava hisaya apa'kesa afite'a naipafi
hane'nea Anumaya Koti'a nehaiya kava'ae la nehu'a
nakaeya nakesafi hane'nike'na hao'otake kava nehoa nofipi
navale'a nate'nae.

24 Vae nahau'neo hao'otake ya nehoa ve'ka mai'noe. Fali
nakufa'ae mai'noanakeno hana ve'kamo'a naku name alino
katike?
25 Nakaeya Anumaya Kotife lusiya hu'na amuse
hune'atoe. Anumayati Yisasi Kalaisi'a naku name ako
alino kati'ne. Alino kati'nea'maki nakai'ni naipa nakesafati
Anumaya Koti'a nehaiya kava a'kame ne'maloa'maki
hao'otake naipa nakesamo'a "Hao'otake kava a'kame malo."
hike'na aiya'afi mai'noe.

8

Kalaisi'a hao'otake yati alino ataleteno Fate Akufa Avamu ako lami'ne.

1 Lakaeya Yisasi Kalaisi'ae lo'kata mai'nona vaya'mokita
Anumaya Koti'a mako'ae kake hulateteno hao'otake kava
hu'nona ya'mo anona'a olamike.
2 Olamikea'maki hao'otake ya a'kame ne'male'na falisoa
ya'mo nofipi mai'nokeno avamu hane'nikeno haekafa
mai'nea Anumaya Koti Avamu'amo lo'kiyaleti Yisasi
Kalaisi'a fali'nea yateti alino kalu henate'neanakeno ani
hao'otake ya'mo'a mako'ae yakai o'natekaiye.
3 Hao'otake laipa lakesamo'a ke male male'nea ke a'kame
malesea lo'kiya'a o'male'nea yafe ke male male'nea kemo'a
"Alakepa vaya mai'nae." huno lakaeya alino kanale huo-
latekaiya'maki Anumaya Koti'a akai'a ani kanale kava ako
hulate'ne. Anumaya Koti'a mafa'ne'a hutekeno eline'neana
lakaeya hao'otake vaya'mokita mako'ke lakufa elineno alino
kaliteno mai'ne. Mai'nikeno Anumaya Koti'a lakaeya
hao'otake kava hu'nona lakufa lakafu kisea anona'a Yisasi
Kalaisi akufale alino kofitekeno fali'nea yafe hao'otake ya
kake huteno lo'kiya'a ako alino atale'ne.
4 Faliteno alino atale'nea yafe lakaeya ke male male'nea
kemo alakepa au'ava ya huta uteta hukune. Hana'ya huta
uteta hukune? Hao'otake laipa lakesamo'a laha'nepaiya
kavapi meni lakaeya uteta nohuna'maki Anumaya Koti Fate
Akufa Avamu'amo'a laha'nepaiya kava huta uteta nehune.
5 Vaya'moki hao'otake apaipa apa'kesamo'a hapa'nepaiya
kavapi u'e'a nehu'a apa'kufa ake'a hapa'ye hu yate'ke
apa'kesa afifi nehu'a ani kate ne'vaya'maki mako vayana
Fate Akufa Avamu'mo'a "Utetapa heo." huno hea kate'ke
u'e'a nehayana Fate Akufa Avamu'mo nehaiya yafe apa'kesa
afifi nehae.
6 A'ke'ainaka hao'otake apaipa apa'kesa'ae vaya'moki
ne'afi'a apa'kufa ake'a hapa'ye nehisayana falikaya'maki
vaya'moki Fate Akufa Avamu'mo nehaiya yafe apa'kesa

afifi hisayana apaipamo'a falu hinake'a akola maike maike
hisaya apavamu alikae.
7 A'ke'ainaka hao'otake apaipa apa'kesa ne'afi'a apa'kufa
ake'a hapa'ye nehisaya vaya'moki Anumaya Kotina kame
ya hune'ate'a Anumaya Koti ke male male'nea ke a'kame
o'male'nayanake'a ani ke alaki a'kame o'malanine.
8-9 Vaya'moki hao'otake apaipa apa'kesa ne'afi'a apa'kufa
apa'ke'a hapa'ye hisayana Anumaya Koti'a nehaiya kava
ohanina'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a
lapaipafi mai'nea yafe lapa'kaeya akaeya ke a'kame
ne'malaya yafe hao'otake lapaipa lapa'kesa a'kame
no'malae. Kalaisi Fate Akufa Avamu'amo'a mako vaya'ai
apaipafi o'mai'niseana Kalaisi mafa'ne o'mainae.
10 Lamake hao'otake kava hu'naya yafe ako fali'naya'maki
Kalaisi'a lapaipafi mai'neanaketapa Anumaya Koti'a
“Alakepa vaya mai'nae.” huno hulapate'nea yafe lapa'ku
lapame haekafa hane'neanaketapa akola maike maike
hukae.
11 Anumaya Koti'a Yisasina falike'a kite'nayapati ako alino
hetite'nea ve'kamo Fate Akufa Avamu'amo'a lapa'kaeya
lapaipafi mai'niseana Anumaya Koti'a ani Fate Akufa
Avamu'amoteti mani fali'nisaya lapa'kufa alino hetilap-
ateteno lapavamu lapamike.

Fate Akufa Avamu'mo ke a'kame malesunana Anumaya Koti mafa'ne'a maikune.

12 Nepu nasakitapa Yisasina anona'a amisuna ya
hane'nea'maki a'ke'ainaka hao'otake laipa lakesamo'a alino
kanale ya hu olate'neanaketa akaeya anona'a amisuna
ya'a o'male'neanaketa o'amisune. A'ke'ainaka hao'otake
laipa lakesa a'kame o'maleta lakufa aketa laha'ye hu kava
ohisune.
13 He'e lapa'kaeya a'ke'ainaka hao'otake lapaipa
lapa'kesale utetapa hisayana falikaya'maki lapa'kaeya
Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo lo'kiyaleti
lapa'kufa aketapa havi lahapa'ye nehaya yana hatapa
falikayanaketapa akola maike maike hisaya lapavamu
alitapa maikae.
14 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a alino kate kate
hapaisike'a a'kame male'a u'e'a hisaya vaya Anumaya Koti
mafa'ne'a mai'nae.
15 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a inake ohu'ne
“Koli hisaya nofipi etetapa maiyo.” ohuno ani kava
hulapatesea yafe lapaipafi haino o'me'nea'maki lapa'kaeya
“Anumaya Koti mafa'ne maiyo.” huno hulapatesea yafe

lapaipafi eno mai'niketapa Anumaya Kotife “Afo'nimokae Afo'nimokae.” hutapa nehae.

16 Nehakeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a akai'a lakaeya laku mafa'ne inake huno ha'nepaiye “Kakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'nane.” ha'nepaiye.

17 Laku mafa'ne ha'nepaiyanaketa lakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'nona yafe Afotimo yana lakaeya ya hapakaiye. He lakaeya'ae Kalaisi'ae Anumaya Koti yana lakaeya ya hapakaiye. Lakaeya kana lahaisea yana lakufa lakafu kisea ya Kalaisi'ae alisunana akaeya'ae fate ano hale lo'kiya'a'ae ala laki'ae alikune.

Henaka'a ko'ku'napi kanale huta maisuna ya alikune.

18 Nakaeya nakesa afoana henaka'a Anumaya Koti'a fate ano hale lo'kiya ya'a fole aino lavelisiketa aketeta “Meni mai'nona kanafi lakufa lakafu ne'kea ya ne'aluna ya'mo'a afa ya'kana hu'ne.” huta hukune.

19 Anumaya Koti'a mi'ko alo humale'nea ya'moki ake'a asaka hu'a Anumaya Koti mafa'neyaka fate ano hale lo'kiya'api'ae fole aisake'a akete'a apa'ki ali'a asaka hisaya yafe ake'a alakepa hute'a akeva mai'nae.

20-21 He Anumaya Koti'a mi'ko alo humale'nea yana kasali'a haviya nehae. Apa'kai'api nehapaiya yafe ani kava ohu'naki Anumaya Koti'a ani kasalisaya nofipi nofi hupate'nike'a mai'naya'maki henaka'a Anumaya Koti'a ne'kasalino haviya hisea nofipi mai'naya yana alino atalete-siketa lakaeya Anumaya Koti mafa'neyaka'a nofipati lavayu hiketa ali'nona fate ano hale lo'kiya'a alaki hane'nea yapi maikune.

22 Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a mi'ko alo hu-male'nea ya'moki ma kava nehae. A'nemoki mafa'ne alitekefe nehakeno apa'kafu ne'kea akufa apa'kafu ki ya mi'ko ya'yakamoki apa'kafu ne'kike'a a'ke'ainaka avile'naya kava hu'a meni'ae avi'nelae.

23 Mi'ko alo humale'nea yafe'ke nohea'maki Anumaya Koti'a “Henaka'a mi'ko ya lapamikoe.” huno lo'kiya vaimale'nea yafe hokoteno Fate Akufa Avamu'a lamiketa ako avale'neta ani lakufa lakafu ne'kiketa laipafi avi'nelone. Ne'kasalea lakufa alino katisikeno haekafa lakufa alino hapatesikeno Anumaya Koti'a “Mafa'neyaka'ni mai'nae.” huno hulatesea yafe lame atiti nehuta akeva mai'none.

24 Anumaya Koti'a laku lame alino kati'nea afina inake huno hu'neane “Lapa'kufa ali'na katisoa yafe lapame atiti hutapa nakeva heo.” hiketa akeva mai'none. Lakaeya ako ake'nona yafe lame atiti huta mako'ae akeva o'maikune. Mako ve'kamo'a ako ake'nea yafe hana'ya huno akeva huke?

25 O'ake'nona yafe “Alikune.” huteta alaki lame atiti huta
maisunana vase huta akeva maikune.
26 Inani akufa kava nehuta lakaeya fulu fulu vaya
mai'nona yafe “Anumayamoteka hana'ya huta afikesune?
Na mofe afikesune?” huta nehuna'maki Anumaya Koti Fate
Akufa Avamu'amo'a laipafi mai'neno laya nehuno akai'a
lakaeyafe Anumayamoteka ke huno kalaki ne'aino vaehae
lakaeya huta fole o'aimo akufa ke huno fole ne'aiye.
27 Fole ne'aikeno Anumaya Koti'a vaya'ai aipafi hane'nea
ya'ae Fate Akufa Avamu'amo aipa akesafi hane'nea ya'ae
afino alakepa huno afi'ne. Afi'neanakeno Fate Akufa
Avamu'amo'a Anumaya Koti'a haisea au'avafe ne'afino
Anumaya Koti anaka apaya huno Anumayamoteka ke huno
afine'ke.
28 Lakaeya ako afi'none Anumaya Kotina apaipa ami'naya
vaya Anumaya Koti'a akai'a haisea kava hisaya yafe
ke huno akai'aleka apate'nea vaya'aite mi'ko va'yi hisea
yana kanale ya'ae kana hapau ya'ae Anumaya Koti'a
alino lo'kanate'neanake'ana ani vaya'aina ali'ana kanale
hune'apata'ae.
29 Anumaya Koti'a a'ke'ainaka ako apa'keteno hapali
male'nea vaya akai'a mafa'ne'amo akufa kali'nea vaya
maisae huno apate'nike'a nesu vaya mai'naya'maki Kalaisi'a
hokote mafa'ne'a mai'neanakeno ala nepu'apimo'a maise
huno hute'ne.
30 Ani hapali male'nea vaya'aife ke huno akaeyateka ap-
ate'neanake'a hao'otake kava hu'naya vaya mai'naya'maki
Yisasi'a hupate'nea yafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno
hupate'neanake'a Kalaisi'kana vaya maisaya yafe fate akufa
ano hale lo'kiya'a apami'ne.

Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya ya'a o'atalekaiye.

31 Lakaeya na'yane ke hisune? Anumaya Koti'a lakaeya
laha'nemaesikeno'aefena nala'a lakaeya kame failatekaiye?
32 Mafa'ne'a atafa huno alaki ohu'niki afa'a lakaeyafe
akesa afiteno hutekeno eline'neanakeno mi'ko ya
laha'maesea ya'ae lamike.
33 Anumaya Koti'a hapali male'nea vaya'aina nala'a kake
hupatekaiye? Anumaya Koti'a akai'a “Ako alakepa vaya
mai'nae.” huno hulate'ne.
34 Hana ve'kamo'a kake hulateteno “Lusi lapa'kufa
lapa'kafu kisea ya alikae.” huno hulatese? Yisasi Kalaisi'a
hao'otake kava hu'nona ya'mo anona'a alisea yafe akai'a
faliteno eteno hetiteno haino Anumaya Koti aya lama aupa-
lika mai'neno laha'maesea yafe afo'amoteka ke huno afike

afike huno mai'nea yafe mako ve'kamo'a kake hulateteno alino haviya huolatekaiye.
35 Kalaisi'a lakaeyafe lusiya huno hau ayamopafati nehaiyanakeno nala'a ani hau ayamopafati ya lahafalekaiye? Kana lahau ya'ae lusi lakafu kisea ya'ae vaya'moki havi kava hulatesaya ya'ae kafu hu kana va'yi hisea ya'ae mi'ko yati o'male'niseana ani hau ayamopafati nehaiya yana laha'ofalekaiye. Havi ya'mo'a lakaeya alino haviya lahaukefe nehiseana ani hau ayamopafati nehaiya yana laha'ofalekaiye. Lahaesaketa falisuna ya va'yi nehiseana ani hau ayamopafati nehaiya ya alino laha'ofalekaya'maki Kalaisi'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya ya'amo'a haneke haneke huke.
36 Ani havi ya'mo'a lakaeyate va'yi hisea yafe Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane
“Lakaeya kakaeya mafa'neyaka mai'nona yafe mi'ko afina lakaeya lahaketa nefalunana lakaeya hapake'a nefalea sipi sipi afu mai'neke'kana vaya mai'none.” hu'a kamale'nayane.
37 Mi'ko ina akufa havi yafe “Aote ya'ae.” nehuta Kalaisi'a lakaeyafe hau ayamopafati hau'nea ve'kamo lo'kiya'aleti mi'ko ani havi ya apa'kaseta hai'none.
38 Nakaeya mani yafe afi'na alakepa hu'na naipafi male'noe. Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya yana mako ya'mo'a laha'ofalekaiye. Falisunapi mai'nisunapi Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae Sata afe'yaka'ae kava hisaya lo'kiya ya'ae meni hane'nea ya'ae henaka va'yi hisea ya'ae Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya yana alaki laha'ofalekaiye.
39 Ko'ku'nate ya'ae mopale hane'nea ya'ae mako fate fate ya'ko Anumaya Koti alo humale'nea ya'ae Anumaya Koti hau ayamopafati nehaiya yana alaki laha'ofalekaiya'maki Anumayati Yisasi Kalaisi'a hulate'niketa akaeya'ae lo'kata mai'nona yafe Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati akola nehaiye.

9

Polo'a Isaleli vaya'aife hau hupate'ne.

1-3 Kalaisi'ae hapai'na mai'ne'na kasuke ohu'na alaki lamake hu'na lahapa'nepauve Isaleli vaya'nimoki Yisasi ke o'afi'naya yafe mi'ko afina naipamo'a lusi kana ne'nahauno nakafu ne'ke. Ne'kike'na nakaeya nofi anaka'nimoki apaipa ai'a yahae hute'a Yisasi ke afisaya yafe Anumayamoteka ke hu'na afikesukeno nakaeya hai vainateno hani yapi nateteno ani vaya apavalese hu'na afikesoa nakesa ne'afoe.

Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a naipafi mai'nike'na lamake nehoe.
4 Nakai'ni nofi vaya Isaleli vaya mai'ne'a Anumaya Koti mafa'neyaka'a mai'nakeno Anumaya Koti'a akai'a fate ano hale lo'kiya'a apaveliteno lo'kiya vaino haya male'nea ke hupateteno ke male male'nea ke'ae apamite akaeya aki ali'a asaka hisaya ali'ya'ae apamite huteno "Ma ya hulapatekauve." huno lo'kiya vaino hapapai'ne.
5 Ani anakapati apa'ki hane'nea lakinakomoki va'yi hu'nakeno Kalaisi'a ani lakinakomokipati ve hapaesea yafe fole ai'ne. Ani Kalaisi'a mi'ko yate kava ne'yakaino Anumaya Kotitimo mai'neanaketa mi'ko afina akola aki alita asaka hisune. Lamake.

Anumaya Koti'a Isaleli vaya akai'a ve a'ne'a maisaya yafe hapali male'ne.

6 Anumaya Koti'a huno lo'kiya vaino haya male'nea ke fole o'aino afa ya'kana nehe hu'nae nehufe? He'e ani ke nohoa'maki mi'ko Isaleli nofi vaya'moki Anumaya Koti mafa'neyaka alaki o'mai'nae.
7 Mi'ko Epalahamu akeho'amoki akai'a mafa'neyaka alaki o'mai'naya'maki Anumaya Koti'a Epalahamufe inake huno akai'a avopi kamale'neane
"Kakaeya'ka mafa'ne Aisa'ki'a alipatesea mafa'neyakamoki kakaeya kakeho'kamoki alaki maikae." hu'neane.
8 Ani kemo aepa'amo'a inake hu'ne. Mi'ko ve alave nehaya kavateti Epalahamu'a alipate'nea mafa'neyaka Anumaya Koti mafa'neyaka o'mai'naya'maki Anumaya Koti lo'kiya ke huno haya male'nea kefati fole ai'naya vaya'aife Anumaya Koti'a lo'kiya ke hu'nea yafe "Epalahamu akeho'amoki mai'nae." huno hupate'ne.
9 Ani huno lo'kiya vaino haya male'nea ke Anumaya Koti'a inake hu'neane
"Nakaeya male'noa kana fole aisikeno Sela'a ve mafa'ne alitekaiye." hu'neane.
10-13 Ani ya'akenomaki lakinakomo'a Aisa'ki'a kositeno a'a Lepe'kana aliteno mai'ne'ana aipa'ae mai'neana aole mafa'nela aipafi mai'na'akeno Anumaya Koti'a inake huno ita'animofe hapai'ne
"Yake mafa'ne'kamo'a henaka mafa'ne'kamo aiyafi mai'neno a'kame maleno ali'ya alike." hu'neane.
Anumaya Koti avopi inake huno ka'neane
"Ye'kopufe nahau nayamopafati ne'nahaiya ve'kaki Iso'a o'nahaiya ve'ka mai'ne." hu'neane.
Ani mafa'nelana ali o'anate'nea afina alakepa kavapi hao'otake kavapi ohu'na'akeno ani ke hu'ne. Anumaya

Koti'a ani ke hu'neana akai'a nehaikeno vaya nehapalea au'ava kava huno hapali male'ne. Ani kava'amo'a inake hu'neane. Vaya'moki kanale kava haya yafe ohapali'nea'maki akai'a haiya vaya'ake ke hike'a akaeyateka u'nae.

14 Inake hu'neanaketa lakaeya na'mone ke hukune? "Anumaya Koti'a alakepa kava ohu'ne." huta hukupe? He'e ani ke alaki ohukune.

15 Anumaya Koti'a Mosesefe inake huno hapai'neane

"Mako ve'kae 'Nahau hutete'na kalaki aitekauve.' hu'na hisoa ve'ka afa'a kalaki aitekauva'maki mako ve'ka 'Nahau hutete'na naipa falu hutekauve.' hu'na hisoa ve'kae naipa falu hutekauve." hu'neane.

16 Ani ke hu'nea yafe Anumaya Koti'a kalaki aitesea yana vaya'moki "Namike namike." hu'a apa'kesa afifi hisaya yafe o'apamike. Vaya'moki apayamufa ali'ya alisaya yafe Anumaya Koti'a kalaki ai'o'apatekaiya'maki "Ma ve'kae ne'nahaiyanake'na kalaki aitekauve." huno hisea ve'kake hau huteteno kalaki aitekaiye.

17 Anumaya Koti ke kamale'naya avopi Isipi ala kava ve'ka Felofe inake hu'a ka'nayane

"Navakemo'a mi'ko koteka uneno hisea yafe kakaeyafe 'Ala ve'ka maiyo.' hu'na hukate'noe. Mi'ko vaya'moki lo'kiya'ni akesaya yafe kakaeya ali'na hetikate'noe." hu'nea ke kamale'nayane.

18 Ina akufa kava hute'nea ke lakaeya afi'none Anumaya Koti'a haisea ve'kae hau huno kalaki aitekaiya'maki Anumaya Koti haisikeno'aena mako ve'kae akaeya ke o'afisea yafe aipa akesa alino a'kanilesikeno alaki o'afike.

Anumaya Koti'a hai vai nelatea ya'ae kalaki ainelatea ya'aefe hu'ne.

19 Lapa'kaeya nakaeyafe inake hutapa nafikekae "Anumaya Koti'a ani kava nehea'maki na'ya hikeno vaya'aife 'Hao'otake kava nehae.' huno nehe? Akai'a haisea aipa akesa hane'nea yafe nala'a 'Ani kava ohukane.' huno hutekaiye?" hutapa hukae.

20 Hukaya'maki kakaeya ani ke hisana ve'kamoka hana akufa ve'ka mai'nanake'ka mopale ve'ka Anumaya Kotife kake ala ne'ai'ka ke haukane? Mopaleti alino kalifano alo humale'nisea samo'mo'a alino kalifano alo hu'nisea ve'kae "Na'ya hike'ka nakaeya ma kava hu'ka alo hunate'nane." huno ke haukife?

21 He'e ani ke ohaukea'maki ani mopaleti alino kalifano alo nehea ve'kamo'a alo nehea yana akai'a yane. Mako mopa aliteno alino a'kaya heteno mako kaya'aleti kanale

samo alo huteno mako kaya'aleti havi ali'yate samo alo hiseana akai'a yane.

22-24 Anumaya Koti'a ani kava hu'ne. Lakaeya akai'a alo humale'nea samo'kana huta mai'none. Mako vaya'a hao'otake kava hu'naya yafe lusi hai vai ne'apateno lo'kiya'aleti "Apa'kufa apa'kafu kisea ya apamikoe." hu'ne. Ani ke hu'nea'maki lakaeya Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae akaeyate visuna yafe ke hulate'nea vaya'mokita "Henaka'a fate ano hale lo'kiya'ni'a lapamikoe." huno hulateteno lusiya huno vaya alino kayone hu ya'a hulate'ne. Vaya'mokita aote ano hale lo'kiya'a lami'nea yana mi'ko vaya'moki akesaya yafe ani fali'a fanane hisaya samo'kana vayafe Anumaya Koti'a makale kake huo'apateno vase huno mai'ne.

25 Ani yafe Anumaya Koti aune ve'ka Hosea'a Anumaya Koti'a hu'nea ke avopi inake huno kamale'neane

"Yuta nofi o'mai'naya vaya'aife 'Nakaeya nofi anaka mai'nae.' hu'na hukoe. Naipa o'apami'noa anaka'aife 'Nahau nayamopafati ne'nahaiya anaka mai'nae.' hu'na naipa apamikoe."

26 Anumaya Koti'a "Nakaeya anaka o'mai'nae." huno hu'nea kumate vaya'aife henaka'a inake huke "Navamu hane'nike'na haekafa mai'noa Anumaya Koti'na mafa'neyaka'ni lapa'kaeya mai'nae." huno huke.

27 Aisaiya'a kamale'nea avopi Isaleli nofi vaya'aife inake huno kamale'neane

"Isaleli nofi vaya'moki mafa'ne'api alipateme visake'a ka'a atakufa'a hake li kahaepa'kana hu'a lusi vaya maikaya'maki ani vayapati aise anaka'ai apa'ku apame alino katike.

28 Alino katikea'maki Anumayamo'a mopale mai'naya vaya alakepa kava huno kake hupateteno 'Ina ya alikae.' huno hupate'nea ya makale'a apamsike'a alisakeno avaya akaiye." hu'neane.

29 Aisaiya'a Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane

"Mi'ko lo'kiya'a hane'nea Anumayatimo'a aise anaka'aina kalaki aino o'apate'nininana mi'ko Sotomu kumate mai'naya vaya'ae Komola kumate mai'naya vaya'ae hupate'nea kava huno lakaeya'ae hulate'niketa falita hano hu'ninine." huno kamale'neane.

Mi'ko Isaleli vaya'moki Anumaya Kotife afi'a apaipafi o'male'naya yafe "Alakepa vaya mai'nae." huno huo'apate'ne.

30 Ina kava hu'neanaketa lakaeya na'yane ke hisune? Yuta nofi o'mai vaya'moki alakepa vaya maisaya yafe apayamufa o'vale'naya'maki afa'a Yisasi'a hulate'nea yafe

afi'a apaipafi male'naya vaya'aife Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupate'ne huta hisupi?
31 Ani ke hupate'nea'maki Yuta nofi vaya'moki lusiya hu'a ke male male'nea ke a'kame malesaya yafe apayamufa vale'naya'maki mi'ko ani ke a'kame o'male'naya yafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno huo'apate'ne huta hisupi?
32 He ani ke hisune. Na'ya hikeno “Alakepa vaya mai'nae.” huno huo'apate'ne? “Lakaiti layamufa valeta ke male male'nea ke a'kame male'nona yafe alakepa vaya maikune.” hu'naya'maki “Yisasi'a hulate'nea yafe afita laipafi male'nona yafe ‘Alakepa vaya mai'nae.’ huno hulatekaiye.” hu'a nohaya yafe alakepa vaya o'mai'nae. Yisasi'a asakake yafa'kana hu'nike'a akaeyafe afi'a apaipafi o'male'naya yafe ani asakake yafate apaiya a'a yahae hu'a asaka hulavi'nae.
33 Anumayamo avopi inake hu'a kamale'nayane
“Apaiya a'a yahae hu'a asaka hulavi'nisaya yafana Saiyoni malokeno hane'ne. Ani male'noa yafate a'a yahae hu'a asaka hulavikaya'maki akaeyafe afi'a apaipafi male'naya vaya'moki apavuya ohukae.” hu'a kamale'nayane.

10

Mi'ko Isaleli vaya'moki Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” hupatesea yafe o'afi'nae.

1 Nepu nasakitapa Anumaya Koti'a Yuta vaya'ai apa'ku apame alino katisea yafe nakaeya lusiya huno ne'nahaike'na mi'ko afina ani yafe Anumaya Kotiteka ke hu'na afine'koe.
2 Apa'kaeya nehaya kavana ako akete'na mani ke nehoe apa'kaeya Anumaya Koti haisea kava lusiya hu'a hisaya apaipa apa'kesa ne'afea'maki akaeya nehaiya kavafe afi'a alakepa ohu'nayanake'a nohae.
3 Anumaya Koti'a vayafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupate'nea au'ava kavafe “O'afikune.” nehu'a anekinaki nehu'a “Ani kava hulato.” hu'a afi no'kaya'maki apa'kai'api ne'maiya au'ava ya'ape “Anumaya Koti'a aketeno ‘Alakepa kava nehae.’ huno huke.” hu'a hu'naya'maki apa'kai'api ani au'ava kava hu'naya yafe ani ke huo'apate'ne.
4 Huo'apate'nea'maki Kalaisi'a hulate'nea yafe afi'a apaipafi male'naya vaya'aife Anumaya Koti'a “Ako alakepa vaya mai'nae.” huno hupate'nea yafe Kalaisi'a Mosese ke male male'nea ke alino alakepa huno alino avaya'ne.

Anumaya Koti'a mi'ko vaya apa'ku apame alino katisea yafe nehaiye.

5 Mosese'a ke male male'nea ke a'kame male'naya yafe
Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hupatesea
yafe Mosese'a inake huno ka'neane
“Mako ve'kamo'a mi'ko ke male male'nea ke a'kame male-
seana ani ve'kamo'a avamu alino maike.” huno
hu'neane.
6 Hu'nea'maki mako ve'kamo'a Yisasi'a hulate'nea yafe
afino aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka
mai'nane.” huno hute'nea ya'mo'a inake nehe
“Lapaipafati inake oheo ‘Nala'a ko'ku'napaka haike?’
hutapa oheo.” Inake nehaya kemo'a mako ve'kamo'a
haino Kalaisina avaleno elinese hutapae nehayanaki
ani ke oheo.
7 “Inake hutapa oheo ‘Nala'a fali vaya mai'nayateka lavise?’
hutapa oheo.” Inake nehaya kemo'a Kalaisina kelifati
avalesikeno halate esea yafe mako ve'ka lavise hutapae
nehae.
8 Nehaya'maki Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.”
huno hutesea yafe na'yane ke nehe?
“Anumaya Koti kemo'a lahapanile'ae lapavayale'ae la-
paipafi'ae hane'ne.”
Ani huta fole ne'auna ke Yisasi'a hulate'nea yafe afita laipafi
malesuna yafe ani ke hu'ne.
9 Kakaeya kavayafati inake hu'ka fole aiyo “Yisasi'a Anu-
maya'ni mai'ne.” hu'ka fole ne'ai'ka “Anumaya Koti'a
Yisasina fali'neapati alino hetite'ne.” hu'ka afi'ka kaipafi
malesanakeno Anumaya Koti'a kaku kame alino katike.
10 Lamake Yisasi'a hulate'nea yafe afi'ka kaipafi male'nana
yafe Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” hukateke.
“Yisasi'a hulate'nea yafe afi'na naipafi male'noe.” nehu'ka
hu'ka fole ne'aina yafe Anumaya Koti'a kaku kame alino
katike.
11 Anumaya Koti avopi inake hu'neane
“Mako ve'kamo'a Yisasife afino aipafi male'niseana ani
ve'kamo avuya hisea ya'a fole o'aike.” hu'neane.
12 Mani ke mi'ko vaya'aife hu'ne. Anumaya Koti
aulakale Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae mako'ke
avamete mai'nayanakeno Anumaya Koti'a mi'ko vaya'ai
Anumaya'api mai'neanake'a mi'ko vaya'yakamoki akaeyafe
ke hisakeno'aena kanale nale ya apaipamo'a falu hisea ya
apamike.
13 Anumaya Koti avopi inake hu'neane
“Mi'ko vaya'moki Anumayamo aki ne'a'a akaeyafe ke
hisayana apa'ku apame alino katike.” hu'neane.
14 Alino katikea'maki Yisasi'a hulate'nea yafe afi'a apaipafi
o'malesayana hana'ya hu'a aki a'a ke hu'a afikekae? Yisasi'a

hulate'nea yafe o'afi'nisayana hana'ya hu'a akaeyafe afi'a apaipafi malekae? Mako ve'kamo'a Yisasi'a hulate'nea yafe huno fole aino hapa'opaiseana hana'ya hu'a ani ke afikae?
15 Yisasi'a hulate'nea yafe hu'a fole aisaya vaya huo'apate'nisayana hana'ya hu'a ani ke hu'a fole aikae? Anumaya Koti avopi inake hu'neane
"Yisasi kanale ke ali'a ne'esaya vaya ne'apa'ke'a lusi amuse hukae." huno hu'neane.

Mi'ko Isaleli vaya'moki Yisasi'a hulate'nea ke afi'a apaipafi o'male'nae.
16 Mi'ko ani ke ne'afea vaya'moki afi'a apaipafi o'male'nae. Anumaya Koti avopi Aisaiya'a inake hu'neane
"Anumayamoka hapa'nepauna ke nala'amoki afi'a apaipafi male'nae?" huno afike'neane.
17 Afi'a apaipafi male'naya yana hapapaike'a ne'afea kefati fole ai'ne. Ani ne'afea ke Kalaisi avake hane'ne.
18 Hane'nea'maki nakaeya lapafine'koe mani kanale ke o'afi'nafe? He'e alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mi'ko'amoki ako afi'naya'maki Anumaya Koti avopi inake hu'neane
"Apa'ke ai'a haya kemo'a mi'ko koteka uneno hikeno ke'apimo'a mi'ko aupalika u'ne." hu'neane.
19 Mako'ae ke hu'na lapafikekefe hoe mani kanale ke Isaleli vaya'moki o'afi'nafe? Lamake ako afi'naya'maki Anumaya Koti avopi hokoteno Mosese'a Anumaya Koti'a hu'nea ke inake huno ka'neane
"Nakaeya mako nofi anakapi o'mai vaya apavalesuketapa ani yafe afitapa lapaipa haviya hunatekaya'maki anekinaki nehaya nofi anakapati vaya apavalesuketapa ani yafe ke vaikae." hu'neane.
20 Aisaiya'a ke hisea yafe koli ohuno inake hu'ne "Anumaya Koti'a inake hu'neane
'Mako vaya'moki nakaeyafe kahau o'a'naya'maki ako nake'a navate'nae. Nakaeyafe mako vaya'aife ke hu'a apafi o'ke'naya vaya'ai apaulakale fole auke'a nake'nae.' huno hu'ne."
21 Isaleli vaya'aife inake hu'neane
"Nakaeya yatala kana naya aya'ku aya'ku ne'ai'na ke huketapa nakaeya ke 'O'afikune.' nehutapa alitapa ataka'naya vaya mai'nae." hu'neane.

11

Anumaya Koti'a Isaleli nofi vaya alino kayone hupate'ne.
1 "Akai'a Isaleli anaka'ai Anumaya Koti'a a'kame'ya apami'nife?" hu'na lapafine'koe. Lamake ina kava ohu'ne.

Nakaeya'ae Isaleli nofi ve'ka mai'noe. Nakaeya Epalahamu akeho'amo'na Penisameni nofi ve'ka mai'noe.

2-3 He'e mani Isaleli anakana Anumaya Koti'a hae afina hapali male'nea anakanakeno a'kame'ya o'apami'ne. Ilaiya avake Anumaya Koti avopi kamale'nea ke o'afi'nafe? Ilaiya'a Isaleli anaka'aife Anumaya Kotiteka ke huno inake huno afike'neane

"Anumayamoka vaya'moki kakaeya kaune vaya ako hapake'a ako fali'a avaya atake'na nakaeya mako'ke'ake mai'noke'a nahakefe kahau ne'a'a kakaeyateka afu he'a sala mana ne'kamea hita'ae ali'a kapeletale'nae." hu'neane.

4 Hu'nea'maki ke anona'ale Anumaya Koti'a na'yane ke hapai'ne? Akai'a avopi inake hu'neane

"Kakai'kake o'mai'nana'maki naya mako kaya hano huno naya mako kayateti aole alea tauseni vaya (7,000 vaya'moki) o'natale'naki nakaeya vaya mai'ne'a yafateti apa'ke'atike anumaya alo humale ve'ka Pala'a aki ali'a asaka nohu'a akisana nofaiya anaka'ni mai'nae." hu'neane.

5 A'ke'ainaka hu'nea kate male'a meni ani kate maleno Anumaya Koti'a akai'a vaya alino kayone hupate'nea yafe aise anaka'a akaeya vaya maisaya yafe ako hapali male'ne.

6 Anumaya Koti'a ani anaka'a alino kayone hu ya'aleti hapali male'nea'maki kanale kava hu'naya yafe hapali o'male'ne. Kanale kava hu'naya yafe hapali male'nininana akai'a alino kayone hu ya'amo'a afa ya'kana hinina'maki Anumaya Koti'a alino kayone hu ya'aleti hapali male'ne.

7 Ani kava hu'neanaketa na'yane ke hisune? Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hupatesea yafe Isaleli vaya'moki apayamufa vale'naya'maki alaki ani ke huopate'nea'maki Anumaya Koti'a aise Isaleli vaya'ake hapali male'nea vaya'aife "Alakepa vaya mai'nae." huno hupate'nea'maki mako'amoki "Ke'ni o'afisaya vaya maisae." huteno apaipa apa'kesa alino kasakino lo'kiya vaipate'ne.

8 Anumaya Koti avopi inake hu'neane

"Anumaya Koti'a apaulaka alino fali kaeke'a apau kale'a afeka'ka hu'neke'kana kava hupateno apa'kesa alino a'kanile'nike'a ke o'afi'a maime maime e'naya kava hu'a ani kava hu'a meni'ae mai'nae."

9 Teviti'a ka'nea avopi inake hu'neane

"Anumayamofe inake hu'na ke hu'na afikekauve 'Ala ne'ya hematale mai'nisakeno Anumaya Koti'a kalifu hanaki male'nisike'a hete'a asaka hulavisayana anona'a havi ya'api alisae.

10 Apaulakamo'a hani'ake hisike'a alaki o'akesae. Mi'ko afina kana'ake ya ali'naya yafe apepe nehu'a akola ani kava'ke hu'a u'e'a hisae.’ hu'na Anumayamoteka afike'noe.” huno hu'neane.

Anumaya Koti'a Yuta nofi o'mai vaya'ai apa'ku apame alino kati'ne.

11 Isaleli vaya'moki Yisasi ke apa'kame'ya ami'naya yafe apaiya a'a yahae hulavi'a apa'ko'ya ako fai'nafe? He'e alaki apa'ko'ya ofai'nafa Yisasi ke apa'kame'ya ami'naya yateti Anumaya Koti'a Isaleli nofi o'mai vaya'ai apa'ku apame alino kati'ne. Apa'ku apame alino kati'nea yafe Isaleli vaya'moki akete'a ani yafe “Lakaeya'ae laku lame alino katise.” hu'a ake'a hapa'ye hukae.

12 Lamake Yuta vaya'moki ka atale'a yakale'naya yafe mi'ko mopale vaya'moki kanale ya ali'nae. Isaleli vaya'moki Yisasi ke apa'kame'ya ami'naya yafe Isaleli nofi o'mai vaya'moki kanale ya ali'naya'maki Anumaya Koti'a ke hupate'nea Isaleli ve a'nemoki mi'ko ete'a Yisasi ke afi'a a'kame malesayana lusi kanale ya fole aiteno Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae laya huke.

13 Ani yafe lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai vaya'mokitapae nehoe “Isaleli nofi o'mai vaya'aite Yisasi ke hu'ka fole aiyo.” huno nakaeyafe hike'na akaeya ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nea ve'ka mai'noa yafe amuse nehu'na mani ali'ya'a ne'aloe.

14 Mani ne'nahaike'na ne'aloa ali'ya'nileti nakaeya nofi anaka Isaleli vaya'ai apaipa apa'kesa ali'na hetisuke'a ake'a hapa'ye hisakeno Anumaya Koti'a mako vaya'ai apa'ku apame alino katise hu'nae nehoe.

15 He lamake Anumaya Koti'a Isaleli anakana a'kame'ya apami'nea yafe mi'ko ma mopale ve a'ne'aife inake he “Lahapaove lapatove nehu'na naipa falu yapati hao'otake yatapi ali'na atale nelapate'na mako'ke laipa lakesale maisune.” huteno Anumaya Koti'a eteno Isaleli ve a'ne apavaleseana fali'nayapati he'netea kava hukae.

16 Mi'ko alo hu'naya kai hame'yapati hokote kai hame'ya ali'a Anumaya Kotina ami'nayane. Amite'a atalakeno mi'ko hane'nea'a Anumaya Koti yane. Inaki mako yosamo hafu'ya'a Anumaya Koti ya hane'niseana mi'ko ani yosamo a'kopayaka'ae Anumaya Koti yane.

17 Anumaya Koti'a hoya'afi hane'nea Olivi yosamo a'kopa alino kalapataleteno lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai vayana kahaufaka hane'nea Olivi yosa mai'nakeno kahaufakati lapavaleteno alino kalapatale'nea a'kopale alino

lo'ka male'neno a'kameleti ano kamalapateteno nofi kilapate'niketapa mai'netapa ani yosafati nu'a ne'nae. Ani kava hu'naya kava'mo'a Isaleli vaya'ai kanale manu'api ali'nae.

18 Ani yafe lapa'kaeya alino kalapatale'nea a'kopayakae "Afa vaya mai'naketa lakaeya ako lapa'kaseta ala vaya mai'none." hutapa afitapa haviya huo'apateo. Lapa'kaeya a'kopa'ake mai'netapa hafu'yafati nu ne'naya'maki lapa'kaeya yosa alapa'a nu amikeno no'ne.

19 Lapa'kaeya make hutapa nehae "Nakaeya kanale ve'ka mai'noa yafe nakaeya a'kopa alino a'kamanatesea yafe ani Isaleli a'kopa ako alino kalapatale'ne." hutapa nehae.

20 Lamake Anumaya Kotife afi'a apaipafi o'male'naya yafe alino kalapataleteno lapa'kaeya Anumaya Kotife afitapa lapaipafi male'naya yafe alino a'kamamale'ne. Ano a'kamamale'nea yafe lapa'kaeya "Ala vaya mai'none." hutapa lapa'kufa avaletapa ohaitapa koli nehutapa Anumaya Kotife afitapa lapaipafi male'naya ya atalesaya yafe lapamo'yo aino.

21 He Anumaya Koti'a akai'a Isaleli vaya a'kopa alakepa'a mai'nakeno alino kalapatale'nea'maki lapa'kaeya'ae ani kava hutapa Anumaya Kotife afitapa lapaipafi o'male'nisayana ani kava huno alino kalapatalekaiye.

22 Alino kalapatale'nea yafe Anumaya Koti hautaki'nea ya'ae lo'kiya aipa akesa afino kake hulateteno anona'a havi ya lamisea ya'ae afi'ka alakepa ho. Akaeya kanale au'ava ya'a atale'naya ve a'ne kake hupateteno lusiya huno anona'a havi ya apamikea'maki lapa'kaeya hautakilapate'ne. Lapa'kaeya akai'a hautakilapate'nea ya'afi vase hutapa maisayana kanale'ya hutapa maikaya'maki ina kava ohisayana lapa'kaeya'ae ako alino kalapatalekaiye.

23 Inaki hokoteno alino kalapatale'nea a'kopayaka Isaleli vaya mai'nayanake'a Anumaya Kotife afi'a apaipafi no'malaya au'ava ya'api atalesakeno'aena Anumaya Koti'a eteno hokoteno alino kalapatale'nea aepale ano a'kamapatekaiye. Lamake Anumaya Koti'a eteno hokote aepa'apile ano a'kamapatesea lo'kiya'a hane'ne.

24 Lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai vayana hokotetapa kahaufaka Olivi yosafati fole aitapa a'kopa'a mai'nakeno Anumaya Koti'a lapavaleno Isaleli vaya'ai Olivi yosale ano kamalapate'nea'maki lapa'kaeya ani yosafati fole aiya yosa a'kopayaka o'mai'naki lamake ani a'kopayaka alakepa'a Isaleli vaya mai'nayanakeno eteno apavaleno apa'kai'api hokoteno alino kalapatale'nea yosale ano a'kamapatekaiye.

Anumaya Koti'a mi'ko vaya alino kayone hupate'ne.

25 Mi'ko nepu nasakitapa mako fala'ki ke afitapa alakepa
hu'netapa anekinaki ohisae hu'nae nehoe. Haviku
lapa'kaitape'ke lapa'kesa ne'afitapa "Lakaeya mi'ko ya ako
afi'none." hisaki ani yafe ma fala'ki'nea ke hu'na fole ai'na
lahapa'nepauve. Ani kemo'a make nehe. Mako kaya Isaleli
anaka'moki "Anumaya Koti ke o'afikune." hute'a lo'kiya
vai'naya'maki akola ani kava ohukaki Anumaya Koti'a
mi'ko hapali male'nea Isaleli nofi o'mai vaya'moki Anumaya
Kotife afi'a apaipafi maletakeno "Ako hapali male'noa kate
etapa aita a'kane hutesike'a Isaleli vaya ete'a Yisasi ke
afikae."
26 Ne'afisakeno mi'ko Isaleli nofi vayana apa'ku apame
alino katike. Ina au'ava kava hisea yafe Anumaya Koti avopi
inake hu'a kamale'nayane
Yelusalemu kumateti mako apa'ku apame alino katisea
ve'ka fole aiteno Ye'kopu anaka'ai hao'otake au'ava
ya'api alino atalekaiye.
27 Alino ataleteno Anumaya Koti'a inake he "Mani
ali'na lo'kiya vailapate'noa kemo'a hao'otake ya'api ali'na
atalekauve."
28 Yisasi'a hulate'nea kanale ke Isaleli vaya'moki
apa'kame'ya ami'naya yafe Anumaya Kotina kame vaya'a
mai'nae. Ani kava hu'naya yateti lapa'kaeya Isaleli nofi
o'mai vaya lapaya hu'nea'maki a'ke'ainaka Anumaya Koti'a
apa'kinakomokife hapali male'nea yafe ani Isaleli vaya'aina
"Nahau nayamopafati ne'nahaiya vaya mai'nae." hu'ne.
29 Lamake Anumaya Koti'a hokoteno hapaliteno kanale
manu apami'nisea vaya'aina henaka'a aipa akesa afino
kalahae nehuno "Nelapatale'na fate vaya apavalekauve."
huno ohuke.
30 Lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai'naya vaya'mokitapa hokote-
tapa Anumaya Koti ke alitapa ataka'naya'maki meni Isaleli
vaya'moki ani kava hu'a Anumaya Koti ke ali'a ataka'naya
yafe Anumaya Koti'a lapa'kaeya kalaki ailapate'ne.
31 Lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai vaya Anumaya Koti'a kalaki
ailapate'nea yafe Isaleli vaya'moki meni ete'a kalaki ailap-
ate'nea ya alisaya yafe meni Isaleli vaya'moki Anumaya Koti
ke ali'a ataka'nae.
32 Anumaya Koti'a mi'ko vaya'aina kalaki aipatesea yafe
hokoteno mi'ko vaya'moki akaeya ke ali'a ataka'naya
ya'mo'a nofi hupateke'a mai'nae.

Lakaeya Anumaya Koti aki alita asaka hisune.

33 Avo'neo Anumaya Koti'a lusi kanale kalaki aine'apatea
ve'ka mai'ne. Afi ya'amo'a akenopafi hale'nea yafe lusiya
huno havaite'nikeno hake li'mo'a vasile'nea kava nehikeno
mi'ko ya afi'ne. Anumaya Koti'a "Ina kava hukoe ma kava

hukoe.” huno hisea aipa akesa vaya'mokita aketa fole o'aikaune. Akaeya uneno nehea kava'a vaya'moki o'akekae.

34-35 Anumaya Koti avopi inake hu'neane

“Hana ve'kamo'a Anumayamo aipa akesa afinine? Nala'a ‘Ina kava ho.’ hisea akesa Anumaya Koti aminine? Nala'a Anumaya Koti'a eteno anona'a amisea yafe ani yana Anumaya Koti ami'ne?”

36 He'e ani kava ohukae. Anumaya Koti'a mi'ko ya alo hu'nea ya'mo aepa'a mai'neno mi'ko ya'mo kava ve'ka mai'ne. Akai'a nehaiya yafe mi'ko yana hane'neanaketa akola mi'ko afina Anumaya Koti aki'ake alita asaka hume hume haisune. Lamake.

12

Anumaya Kotina lakaeya lakufa amuse ya amisune.

1 Nepu nasakitapa amusetapi nehuki Anumaya Koti'a hau hulateteno kalaki ailate'nea yafe lapavamu hane'nisiketapa Anumaya Kotife amuse ya sipi sipi he'a ne'amea kava hutapa lapa'kufa Anumaya Kotina amuse ya ne'amitapa utetapa hutapa maisaya lapa'kufa ameo. Fate akufa vaya'a maisayana Anumaya Koti haiya kava hukae. Ani kava hisayana alakepa lapaipa lapa'kesafati Anumaya Koti aki alitapa asaka nehutapa akaeya ali'ya alikae.

2 Lapa'kaeya ma mopafi vaya'moki u'e'a hu'a ne'maiya akufa kava ohutapa lapaipa lapa'kesa aitapa yahae hakeno saufa lapaipa lapa'kesa hane'nea yafe fate akufa lapaipa lapa'kesale maiyo. Maisayana Anumaya Koti'a nehaiya kavafe afitapa alakepa hutapa afikae. Ani kavafe Anumaya Koti'a lusiya huno nehaiyanakeno kanale kava hane'neanakeno mi'ko kavana ako akaseno hai'nea yate maikae.

Anumaya Koti'a fate fate lo'kiya'a lami'nea yateti ali'ya alisune.

3 Anumaya Koti'a akai'a vaya alino kayone hu ya'aleti ali'ya'a nami'nea yafe mako'ke mako'ke'mokitapa lahapa'nepauve “Anumaya Koti'a ma ya nami'ne.” hu'ka afite'ka kakai'ka kakufa ali'ka ohaiyo. Lapa'kesa afitetapa kanale lapaipa lapa'kesale maiyo. Yisasife afitapa lapaipafi male'naya yana mako'ke mako'ke'mokitapa ala'afi aise'afi Anumaya Koti'a afa'a lapami'nea yafe lapa'kesa afitapa maiyo.

4 Lakaeya ako afi'none mako'ke lakufamo'a fate fate ya'a lakufafi hane'neanakeno mako'ke akufa ali'ya'ake no'alifa fate fate ali'ya'api hane'nike'a ne'ale.

5 Lakaeya mi'ko'a'mokita ani avamete kava huta nesu
vaya Kalaisi'ae aita kamata mai'nona'maki Kalaisi akufa
mako'ke'ake alita hapa'none. Hapa'nona yafe mi'ko'amokita
ani afalu afalu mai'none.
6 Mai'nonanakeno Anumaya Koti'a alino kayone hu-
lateteno fate fate ali'ya'a alisuna lo'kiya'a ako lami'ne. Mako
vaya'aina Anumaya Koti avayafati hapapai'nea ke hu'a fole
aisaya lo'kiya'a apami'niseana Anumaya Kotife afi'a apaipafi
male'naya ke'ake hu'a fole ai'a hapapaisae.
7 Mako vaya'aina nepu apasaki hapa'maesaya lo'kiya'a
apami'niseana ani ali'ya ali'a lo'kiya vaisae. Mako vaya'aina
ali'a apaya hisaya lo'kiya'a apami'niseana lo'kiya vai'a ali'a
apaya hisae.
8 Mako vaya'aina vaya apaipa apa'kesa ali'a hetipate-
saya lo'kiya'a apami'niseana ali'a lo'kiya vai'a ani apaipa
apa'kesa ali'a hetipatesae. “Nepu apasaki mako ya
apamikoe.” hisuno'aena ho'ka'va'ka huno apamise. Hokote
kava ve'kamo'a akesa afifi nehuno aipamo'a he'netisikeno
kava hise. Mako vaya hapau hupatete'a ali'a kayone hukefe
apaipa alakepa'afati amuse nehu'a ali'a kayone hupatesae.

Nepu lasaki laipa alakepa'afati laipa apamisuna yafe hu'ne.

9 Nepu lapasaki “Laipa apamisune.” hutapaena kanale
lapaipa lapa'kesafati lapaipa apameo. Hao'otake au'ava
yana lapa'kame'ya amitetapa kanale au'ava ya'ake atafa
hutapa lo'kiya vaiyo.
10 Nepu lapasaki lapaipa ne'apamitapa lusiya huno la-
hapaino. Mako'ke mako'ke'mokitapa vayatapimoki apa'ki
alitapa asaka nehutapa “Utapa hokoteo.” hutapa hupateo.
11 Lapa'kaeya mi'ko afina ali'ya ne'alitapa “Alaka na-
haeye.” hutapa oheo. Anumaya Koti Fate Akufa
Avamu'amo'a lapaipafi mai'nea ve'kamo lo'kiya'aleti alino
hetilapate'neanaki Anumayamo ali'ya aleo.
12 Anumayamo'a hulatesea yafe lapame atiti nehutapa
akeva mai'naya yafe amuse heo. Mako kana'ake ya'mo'a
lapa'kaeyate fole aisiketapaena hetitapa lo'kiya vaitapa
maiyo. Mi'ko afina Anumayamoteka ke hutapa afike afike
hutapa maiyo.
13 Anumaya Kotife afi'a apaipafi ne'malaya vaya'moki
mako ya'api ho'kano ohane'nisiketapaena apaya hutapa
apameo. Nata vaya lapa'kaeyate ne'esaketapaena alitapa
kayone hutapa yakaipateo.
14 Mako vaya'moki lapa'kaeya ali'a haviya hulapatesake-
tapaena Anumaya Kotiteka ke hutapa afine'ketapa “Ani

vaya'aina ali'ka kanale hupato.” hutapa afikekaya'maki “Ali'ka haviya hupato.” hutapa afio'keo.

15 Mako vaya'moki kiki yo'kalo hu'a maisaketapaena lapa'kaeya'ae ani kava hutapa maiyo. Mako vaya'moki avilesaketapaena lapa'kaeya'ae ani kava hutapa avileo.

16 Nepu lapasaki'ae mako'ke lapaipa lapa'kesale maiyo. Lapa'kaeya “Ala vaya mai'none.” ohutapa apa'ki o'male vaya'ae makopi lo'katapa utetapa nehutapa maiyo. Lapa'kaeya inake oheo “Nakai'nike kanale naku nakesa hane'ne.” hutapa oheo.

17 Mako ve'kamo'a havi au'ava kava hulapatesiketapaena anona'a havi au'ava kava huo'ateo. Mi'ko vaya'ai apaulakale kanale kava'ake heo.

18 Lapa'kaeya la hisaya yafe lapa'kesa o'afi ya mai'nisake'a mako vaya'moki “La hukune.” hisaketapaena “He'e.” nehutapa mi'ko vaya'ae yuna hetapa mako'ke lapaipa lapa'kesale maiyo.

19 Ne'nahaiya nepu nasakitapa lapa'kaeya havi kava hulapatesaketapaena “Anona'a ani havi kava hulapatekaune.” hutapa oheo. Anumaya Koti'a ani kava nehaya kava'apimo anona'a akai'a apamisea yafe maitapa haleo. Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane

Anumayamo'a inake hu'neane “Havi kava hulapatesaya anona'a apami yana nakai'ni ali'yane. Nakai'ni apa'kufa apa'kafu kisea ya apamikoe.” hu'neane.

20 Lapa'kaeya havi ya'apimo anona'a o'apamikaya'maki Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane

“Mako kame ve'ka'ka aka neleseana ne'ya ameo. Life nehaiseana li ameo. Ina akufa au'ava kava hupatesayana apavuya hute'a kame ane'kataya au'ava ya atalekae.” hu'neane.

21 Haviku hao'otake au'ava'mo'a katafa hu'yafenaki kanale au'ava'ake hukeno ani hao'otake kava akaseno.

13

Lakaeya kamani vaya'ai kemo aiya'afi maisune.

1 Mi'ko vaya'mokitapa kamani vaya'ai ke a'kame maleo. Mako kamani ve'ka akai'a akesafati va'yi ohu'nea'maki mi'ko kamani ali'ya ne'alea vaya Anumaya Koti'a akai'a aipa akesale alino fole aipateke'a mai'nae.

2 Mako vaya'moki kamani vaya'ai ke afite'a “Olahaiye.” hu'a ali'a atakaesayana Anumaya Koti'a hupateke'a mai'naya vaya'ai ke ali'a ne'atakayanake'a Anumaya Koti'aefe “Kaote'ya'kae.” hune'atae. Ina kava hisaya vaya'moki apa'kai'api apa'kufa apa'kafu kisea ya alikae.

3 Kanale kava nehaya vaya'moki kamani vaya'aife koli
ohukaya'maki hao'otake kava nehisaya vaya'mokike koli
hisae. “Kamani vaya'aife koli ohisune.” hutaena kanale
kava'ake nehisunake'a laki ali'a asaka hisae.
4 Kamani vaya'moki lahapa maesaketapa kanale hutapa
maisaya yafe Anumaya Koti ali'ya vaya'a mai'naya'maki
hao'otake kava nehisake'a lapamakisaya lo'kiya'api
hane'nea yafe koli heo. Hao'otake kava hisaya vaya'aina
apa'kufa apa'kafu kisea ya apamisaya yafe Anumaya Koti'a
ani kamani vaya hupateke'a akaeya ali'ya ne'ale.
5 Ina kava hu'neanaketa lakaeya kamanitimoki apaiya'afi
maisune. Anumaya Koti'a hai ne'vaiya ya lamisea yafe'ke
koli ohukuna'maki lakaiti laipamo'a “Ina kava heo.” huno
nehea kava'ae kamani vaya'ai ke'ae a'kame malesune.
6 Kamani vaya'moki Anumaya Koti ali'ya ne'ali'a mi'ko
afina ani ali'ya'ake lo'kiya vai'a ne'alea yafe lakufaleti ta'kesi
miya ne'ale.
7 Lapa'kaeya aki'ae aka'ae ya'mo anona'a mi'ko kamani
vaya ne'apamitapa ani kava hutapa lapa'kufaleti kanisole
ta'kesi'ae kamani ta'kesi'ae ne'alisaya vaya'aina apameo.
Kava vayatapimoki apaiya'afi vase hutapa mai'netapa ala
ala vaya'ai apa'ki alitapa asaka hutapa maiyo.

Lakaeya mi'ko vaya'aife laipa alakepa'afati apamisune.

8 “Mako ya lamiteketa henaka'a eteta kamino.”
hu'netapaena aupasi kana maitetapa etetapa ameo. Inani
mako'ke ali'nona nofina nepu lasaki laipa ne'apamita
apaya hisuna nofi hane'neanake'a nepu apasaki apaipa
apamisayana mi'ko ke male male'nea ke a'kame ne'malae.
9 He ke male male'nea kemo'a inake hu'ne kumai kava
oheo. Vaya apamaki'ka kio'apato. Kumaya ya oheo. Alu
ve'kamo yate ake'ka kaha'ye oho ke'ae Anumaya Koti ke
male male'nea ke'ae ani mi'ko mako aepa'amo'a inake hu'ne
“Kakai'ka kakufae ne'kaiya avamete mi'ko vaya'ai apa'kufae
ani avamete kahaino.” hu'neane.
10 Vaya apaipa ne'apamisea ve'kamo'a aipa ami'nisea
ve'ka alino haviya huo'atekaiye. Ani kava nehea ve'kamo'a
mi'ko ke male male'nea ke ako a'kame male'ne.

Lakaeya alakepa ka'ake maleta uteta hisune.

11 Na kava hike'nae ani akufa kava heo hu'na la-
hapa'nepauve? Meni mai'nona kanafi lapa'kaeya afi'nayana
hokoteta Yisasife afita laipafi male'nona afina Anumaya
Koti'a laku lame alino katisea kana alu'ale hane'niketa
mai'nona'maki meni ako eno aupasi huke'kana nehea yafe
lapau o'kaletapa hetitapa maisaya kana ako va'yi hu'ne.
12 Hani ki'nea kana ako hano hukefe nehikeno makale ako
kotikefe nehikeno ano ha nelea kana ako va'yi hukefe nehea

yafe mi'ko hani au'ava ya ne'ataleta hale ya'mo au'ava kava hisune.
13 Vaya'moki halete u'e'a nehaya kava huta lakaeya ka uteta hisune. Lakaeya atu li ne'neta anekinaki nehuta havikunaku ke ohatakesune. Apa'kufale aketa laha'ye nehuta yo'kalo o'apatesune. Lakufamo'a laha'ye nehisiketa kumai kava hulitata ohisune. Lapa'kaitapi hisaya ke lahapai o'vaiyo. Alu ve'kamo yate aketapa lahapa'ye oheo.
14 Ani kava ohukaya'maki lapa'kaeya Anumayatapi Yisasi Kalaisina halekutapikana hutapa lapa'kufale afaili'netapa aketapa lahapa'ye hisaya yafe lapa'kesa afifi oheo.

14

Lakaeya nepu lasaki mai au'ava ya'api alita fa'ko huo'apatesune.

1 Yisasi'a hulate'nea yafe mako ve'kamo'a afino aipafi male'nea'maki Anumaya Koti'a "Ako alakepa ve'ka mai'nane." huno hute'nea yafe afino alakepa ohuno "Ina kava hisukeno Anumaya Koti'a 'Alakepa ve'ka mai'nane.' huno huo'natekaiye." huno nehea ve'ka lapa'kaeya'ae makopi mono nopi maisea yafe avalekaiya'maki akaeya akesafati fate ke hisea keleti la oheo.
2 Mako ve'kamo'a "Mi'ko ne'ya nekauve." huno akesa ne'afea'maki mako ve'kamo'a Yisasife afino aipafi male'nea'maki Anumaya Koti'a "Alakepa ve'ka mai'nane." huno ako hute'nea yafe afino alakepa ohuno Anumayamo'a "Alakepa ve'ka mai'nane hunatesea yafe afu ame'a o'nekauve." hu'neane.
3 Mi'ko ne'ya ne'nesea ve'kamo'a afu no'nesea ve'kaena "Ina akufa ya mai'nane." huno huo'ateno. Afu ame'a no'nesea ve'kamo'a mi'ko ne'ya ne'nesea ve'kae "Ina akufa ve'ka mai'nane." huno huo'ateno. Anumaya Koti'a ani aole ve'kalana ako anavale'ne.
4 Kakaeya nalaka mai'ne'kae mako ve'kamo ali'ya ve'kaena "Ina kava hana ali'ya ve'ka mai'nane." hu'ka hune'atane? Ani ve'kamo ali'ya kanale huno ne'alisifi haviya huno ne'alisifi akai'a kava ve'ka'amo yanaki kakaeya ya o'male'ne. Anumayamo'a hetiteno alino lo'kiya vaino maisea lo'kiya'a hane'neanakeno alino hetitesikeno lo'kiya vaino maike.
5 Mako ve'kamo'a "Mako'ke kana mauna ya'mo'a mi'ko kana akase'neanaketa ani kanale alita atalu hu'neta Anumayamo aki alita asaka hukune." huno nehea'maki mako ve'kamo'a "Mi'ko kanae mako'ke avamete hane'neanaketa maikune." huno nehea'maki ani yafe mi'ko'amoki apamete

apamete apa'kai'api apaipa apa'kesamo'a afino kanale hisea
kava'ake hisae.
6 Mako ve'kamo'a akesa afiteno “Mako'ke kana mauna
ya'mo'a mi'ko kana akase'neanaketa ani kanafi'ke alita atalu
huta Anumayamo aki alita asaka hukune.” huno hiseana
ani ve'kamo'a Anumaya Koti aki alino asaka hisea yafe ani
kava nehea'maki mako ve'kamo'a “Mi'ko ne'ya nekauve.”
huno hiseana Anumayamoteka amuse huteno ne'nea yafe
Anumayamo aki alino asaka hu'nea'maki mako ve'kamo'a
afu ame'a mosi'nisea ve'kamo'a “Anumaya Koti aki ali'na
asaka hukoe.” huno mosi'ne. Akaeya'ae Anumaya Kotiteka
amuse huteno ani kava hu'ne.
7 Lakaeya folakapati mako ve'kamo'a inake huno akesa
ne'afe “Navamu hane'nisike'na nakaeya amuse hisoa
kava'ake hukoa'maki nakai'ni yane.” nehea ve'kamo'a
kasuke nehe. Nehea'maki mako ve'kamo'a inake huno
akesa ne'afe “Falisoana nakai'ni ya hane'ne.” huno nehea
ve'kamo'a kasuke nehe.
8 Kasuke neha'aki Anumayamo ya hane'ne. Lakaeya
lavamu hanesiketa maisunana Anumayamo aki alita asaka
hisuna yafe mai'none. Lakaeya falisunana ani kava huta
Anumayamo aki alita asaka hisuna yafe falikune. Ina kava
nehea yafe haekafa maisuno falisuno lakaeya Anumayamo
anaka mai'none.
9 Fali'naya vaya'ae haekafa mai'naya vaya'ae Anumaya'api
maisea yafe Kalaisi'a fali'neapati ako avamu aliteno heti'ne.
10 Lapa'kaeya na'ya hiketapa nepu lapasaki mai au'ava
ya'api alitapa fa'ko hune'apatae? Na'ya hiketapa nepu
lapasakife “Ina akufa ya mai'nane.” hutapa hune'apatae?
Lapa'kaeya ako afi'nae lakaeya mi'ko'amokita Anumaya
Koti'a ala kake hulateseate hetikune.
11 Anumaya Koti avopi inake hu'neane
Anumayamo'a inake hu'ne “Nakaeya navamu hane'nike'na
alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mi'ko vaya'moki
nakaeyate e'a apale'ya lo'a'ne'a inake hu'a hukae
‘Kakaeya vaya mai'nonaki kava yakailato.’ hu'a
hukae. Mi'ko vaya'moki ‘Kakaeya Anumaya Kotiti
mai'nane.’ hu'a naki ali'a asaka hukae.” hu'a
kamale'nayane.
12 Kamale'naketa lakaeya ako afi'none mi'ko mako'ke
mako'ke'mokita hu'nona au'ava ya'mo aepa'a mi'ko Anu-
maya Kotina huta fole aita hapaikune.

Lafutakanaki hao'otake kava hisaya yapi apavaleta o'apatesune.

13 Nepu lasakife “Ina kava nehae.” huta alita fa'ko
fa'ka hune'apateta mako'ae havi lakesa afio'apatesune.

Afio'apatekauna'maki haviku nepu lasaki lakete'a asaka hu'a aite'a hao'otake kava hu yafenaki mako'ae hao'otake kava ohisune.
14 Anumaya'ni Yisasi'ae lo'ka'na mai'nokeno alino naya hike'na ako afi'noana Yisasi'a mako ne'yafe "Honi'ya fai'ne." ohu'nea'maki mako ve'kamo'a akai'a akesafati "Honi'ya fai'ne." huno akesa afisea ne'yana ako honi'ya fai'ne.
15 Kakaeya mako ve'ka mosi'nea ne'ya ne'nana au'ava ya'kamo'a kakai'ka nepu kasaki apaipa apa'kesa ali'ka haviya hune'apatanana kahau kayamopafati ne'kahaiya kava nohane. Kalaisi'a ani nepu kasaki apa'ku apame alino katisea yafe fali'nea'maki mako mosi'nea ne'ya nesana yateti nepu kasaki ali'ka haviya huo'apato.
16 Lapa'kaeya kanale kava nehisake'a haviku mako vaya'moki "Hao'otake kava nehae." hu'a hulapate yafenaki kava yakaiyo.
17 Anumaya Koti'a kava yakailatesea ya'mo aepa'amo'a ne'ya neke li neke hu ya o'male'nifa Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'mo nelamea alakepa kava'ae laipa yuna he ya'ae amuse hu ya'ae Anumaya Koti'a kava yakailatesea ya'mo aepa'a hane'ne.
18 Hane'neanake'a mako vaya'moki ani au'ava kava nehu'a Kalaisi ali'ya alisayana Anumaya Koti'a "Kanale kava nehana ve'ka mai'nane." hune'apatesike'a vaya'moki'ae "Kanale ve'ka mai'nane." hu'a hupatekae.
19 Ani ke hulatekaiya'maki lakaeya'ae mako'ke laipa lakesale maisuna au'ava kava'ae nepu lasaki apaya nehuta alita lo'kiya vaipatesuna kava'ake hisune.
20 Lapa'kaeya ne'ya nesaya yafe'ke lapa'kesa ne'afitapa Anumaya Koti ali'yana alitapa haviya oheo. Lamake mi'ko ne'ya kanalenake'ka nekana'maki ne'nana ne'ya'mo'a nepu lapasaki alitapa apa'ko'ya faitalesaya kava hupatesanana lusi hao'otake kava nehane.
21 Lapa'kaeya afu ame'a ne'nesafi atu li ne'nesafi mako fate akufa kava'ae nehisake'a nepu lapasaki lapa'kete'a apa'ko'ya faisayana ani kavana ataleo.
22 Ani ne'nana yafe afi'ka kaipafi male'nana yana kakai'ka ya'ae Anumaya Koti ya'ae'ke hane'ne. Mako ve'ka ne'ya ne'nesea ya'ae alo nehea kava'ae akai'a aipamo'a kake huo'ateseana ani ve'kamo'a amuse huke.
23 Amuse hukea'maki mako ve'kamo'a ne'nesea ya'ae aole akesa ne'afino neseana Anumaya Koti'a "Hao'otake kava nehane." hutekaiye. Ani ve'kamo'a "Kanale ne'ya ne'noe." huno afino aipafi o'male'nea yafe hao'otake kava nehe. Mi'ko yafe "Kanale ya hane'ne." huta afita laipafi o'male'nona ya'mo'a hao'otake ya hane'ne.

15

Kalaisi'a afi'nea aipa akesamo kava'ke a'kame malesune.

1 Lakaeya Kalaisife afita laipafi male'nona yatimo'a lo'kiya
vai'nea vaya'mokita ali'yati hane'neanaketa apame atiti
ya'apimo'a lo'kiya o'vai'nisea ve a'ne apaya huta kana ya'api
alikuna'maki lakaiti laipa lakesamo lahaisea kava ohisune.
2 Ani kava ohuta mi'ko'amokita lamete lamete mai'nisaya
vaya'aina kanale au'ava alisea yafe apaya hisunake'a Yisas-
ife afi'a apaipafi ne'malaya ya'api lo'kiya vaisae.
3 Lakaeya ako afi'none Kalaisi'a ani kava huno akai'a aipa
akesamo'a nehaiya kava a'kame o'male'nea yafe Anumaya
Koti avopi akaeyafe inake hu'a kamale'nayane

"Anumaya Kotika vaya'moki kakaeyafe hu'a haviya hukate'naya ke nakaeya nakufale ali'a male'nae."

4 A'ke'ainaka Anumaya Koti avopi kamale'naya kemo'a
eteno lakaeya meni afina lakesa alino ha'kalo hisea yafe
kamale'nayane. Anumaya Koti'a laya neheanakeno eteno
lavalesea yafe lame atiti nehuna yati ani avopi hane'nea
kemo'a alino lo'kiya vailatekaiye.
5 Inake hu'na Anumayamoteka ke hu'na afine'koe "Anu-
maya Koti'a lapaipa lapa'kesa alino lo'kiya vai'neno alino
hetilapatesea ya'mo aepa'akeno lahapa maesiketapa Yisasi
Kalaisi hu'nea au'ava ya a'kame ne'maletapa mako'ke
lapaipa lapa'kesale maisae." hu'nae Anumayamoteka ke
hu'na afine'koe.
6 Mako'ke lapaipa lapa'kesale maisaya yafe Anumaya Koti
Anumayati Yisasi Kalaisi afo'amo aki lapavaya mako'ke
hutapa aki alitapa asaka hisae.

Kalaisi'a Isaleli vaya'ae Isaleli nofi o'mai vaya'ae hapa'ne'maeye.

7 Vaya'moki Anumaya Koti aki ali'a asaka hisaya yafe
Kalaisi'a lapa'kaeya huno falu fala hunelapateno la-
pavale'nea kava hutapa nepu lapasakife hutapa falu fala
hune'apatetapa apavaletapa mako'ke lapaipale maiyo.
8 Lahapa'nepauve Anumaya Koti'a Yuta vaya'mokita lak-
inakomokife hapapai'nea ke fole aikeno ne'ya'a aliteno
lamake hisea yafe Kalaisi'a Isaleli vaya'aina apaya hu'nea
yafe Anumaya Koti'a "Lamake'ake ve'ka mai'ne." hu'a
hu'nae.
9 Aki ali'a asaka hisaya yafe Anumaya Koti'a Isaleli nofi
o'mai'naya vaya'aina vaya alino kayone hu ne'apatea ya hu-
pate'nike'a Kalaisi'a Isaleli vaya'aina hapa'ma'ne. Anumaya
Koti avopi inake hu'a kamale'nayane

"Isaleli nofi o'mai'naya vayapi kaki ali'na asaka nehu'na amuse hukatekauve. Mono yakamefati kaki ali'na asaka hukoe." hu'neane.
10 Anumaya Koti kemo'a mako'ae inake hu'neane
"Lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai anaka'mokitapa akai'a nofi anaka'ae mako'ke lapavaya hutapa amuse heo." hu'neane.
11 Nehuno mako aupalika avopi inake hu'neane
"Lapa'kaeya Isaleli nofi o'mai anaka'mokitapa Anumaya Koti aki alitapa asaka nehisake'a mi'ko aupalika vaya'moki'ae ani kava hu'a aki ali'a asaka heo." hu'neane.
12 Mako aupalika ani kava huno Aisaiya'a Anumaya Koti aune ve'kamo'a make hu'neane
"Yesi nofi anakapati yahauve kava ve'ka fole aino Isaleli nofi o'mai vaya'mokitapale kava yakailapate'nisiketapa akaeyafe 'Laku lame alino katike.' hutapa lapame atiti hukae." huno Aisaiya'a hu'neane.
13 "Anumaya Koti'a lame atiti yatimo aepa'a mai'neanakeno lapa'kaeya akaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yafe lusi amuse ya'ae lapaipamo'a falu lahapaisaya ya'ae lapamino havaitelapatesiketapa Fate Akufa Avamu'amo lo'kiya'aleti lusiya hutapa Yisasi'a hulatesea yafe lapame atiti nehutapa akeva hisae." hu'nae Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.

Polo'a Yisasi ke alino uneno huno hapapai'nea yafe amuse hu'ne.
14 Nepu nasakitapa lapa'kaeyafe afi'noana lapa'kaeya kanale au'ava kava'ake nehutapa mi'ko ke afi yana afi'nayanaketapa lapa'kaitapi mako nepu lapasaki alitapa apaya hukae.
15-16 Apaya hukaya'maki mako ke ka'na lahapapai'noa kemo'a lapaipa lapa'kesa ali'na hao hisoa yafe aise'a lo'kiya ke ka'noe. Afa'a o'ka'noa'maki Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a namiteno Isaleli nofi o'mai vaya'ai folakapi ali'ya alisoa yafe Yisasi Kalaisi ali'ya mafa'ne'a hunate'neke'na mono nopi kava ve'kakana hu'noke'a Isaleli nofi o'mai vaya'moki afi'a apaipafi ne'malesakeno Fate Akufa Avamu'amo'a "Fate akufa vaya mai'nae." hupatesike'na apavale'na Anumaya Koti amete apatesukeno Anumaya Koti'a amuse hisea yafe Yisasi'a hulate'nea yafe kanale ke hu'na fole ai'noe.
17 Fole ai'na Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'na mai'ne'na Anumaya Koti ali'ya ne'ali'na lusi amuse nehoe.
18-19 Nakaeya nakai'ni lo'kiyaleti mako kava hu'noa avake nohoa'maki mako'ke yafe'ke hu'na fole aikoe. Ani yana

Isaleli nofi o'mai vaya'moki Anumaya Koti ke a'kame malesaya yafe Kalaisi'a akaeya lo'kiya'a namike'na hu'noa keleti'ae nakaeya hu'noa au'ava kavateti'ae o'ake'naya avame ya hu'noa lo'kiya'aleti'ae Fate Akufa Avamu'mo lo'kiya'a apave neli'na Yisasi'a hulate'nea yafe kanale ke hapapai'noana Yelusalemuti aepa hete'na alakepa hu'na mi'ko koteka hapapaime u'na Ilili'kamu koteka u'na va'yi hu'noe.

20 Vaya'moki Kalaisi aki o'afi'nisaya aupalika Kalaisi'a hulate'nea yafe kanale ke hapapaisoa yafe'ke ne'nahaiye. Haviku mako ve'kamo'a hokoteno uno Yisasi ke hapapaiteno no posi faite'nisea yosale u'na no kisoa yafe no'nahaiye.

21 Lamake Anumaya Koti avopi kamale'naya kate a'kame malekefe nehoe. Inake hu'a kamale'nayane

“Akaeya avake o'afi'nisaya vaya'moki apaulakaleti akekae. Ke'a o'afi'nisaya vaya'moki ke'a afi'a alakepa hu'a afikae.” hu'a kamale'nayane.

Polo'a uno Lomu vaya apa'keteno Sipeni koteka ukefe nehe.

22 Mi'ko afina lapa'kaeya Lomu kumate mai'naya vaya'mokitapaleka ukefe nehoa'maki ani Yisasi'a hulate'nea ke mi'ko vaya ke hapa'nepauva ya'mo'a visoa ka'ni maleno a'kanike'na lapa'kaeya mai'nayateka o'u'noe.

23-24 O'u'noa'maki yatala kafu lapa'kaeyate visoa nakesa afi'noa yafe meni mai'noa aupalika ali'ya'ni ako avaya a'neanake'na Sipeni koteka ukefe nehoanake'na hokote'na u'na lapa'kaeya'ae mai'ne'na hu'na falu fala hunelapate'na amuse hunelapatesuketapa lapa'kaeya naya hisake'na Sipeni ukoe.

25 Lapa'kaeyate ukoa'maki hokote'na Yisasife afi'a apaipafi male'naya ve a'ne apaya hisoa yafe meni Yelusalemu ne'oe.

26 Masetonia vaya'ae A'kaiya vaya'ae amuse hute'a ke hu'a hayate'a Yelusalemu mai'naya vaya mako ya'api o'male'nea vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina apamisaya ya fa'ko hu'a male'nayanake'na ali'na u'na apamikefe nehoe.

27 Lamake Masetonia vaya'ae A'kaiya vaya'ae apaipamo'a kanale'ya hike'a “Apamikune.” hu'naya'maki Yelusalemu vaya'aite nofi'api hanepate'ne. Ani nofi'api Anumaya Koti'a apa'ku apame alino katisea kanale ke Isaleli vaya'moki hokote'a Isaleli nofi o'mai vaya nofi hupate'a apami'naya yafe Yisasi ke afi'naya Isaleli nofi o'mai vaya'moki nofi'api hane'neanake'a Yuta vaya'aina apaya hu'a apa'kufale yana apamisayana kanalene.

28 Ali'a anupa hu'naya moni ali'na Yelusalemu u'na
apamite'na lapa'kaeya mai'nayate ute'na henaka'a Sipeni
ukoe.
29 Nakaeya ako afi'noana lapa'kaeyate visoa afina Kalaisi'a
kanale amuse ya'amo'a naipafi havaitenate'nisike'na
lapa'kaeyate u'na va'yi hukoe.
30 Mi'ko nepu nasakitapa amusetapi nehuki Anumayati
Yisasi Kalaisife lapa'kesa afifi nehutapa mai'naya ya'ae
Fate Akufa Avamu'mo'a lahau layamopafati nelahaiya ya
lapami'nea ya'aefe lapafine'koe lo'kiya vaitapa nakaeyafe ke
hutapa Anumayamoteka afine'keke'na nakaeya'ae ani kava
hu'na afine'kesukeno nakaeya naya hise.
31 Inake hutapa Anumayamoteka ke hutapa afikeo "Yutia
mai'ne'a Yisasi ke no'afea vaya'moki Polona atafa hute'a
ali'a haviya hutekefe nehayanaki Kakaeya Anumaya Kotika
akufa ali'ka kateo. Yelusalemu mai'ne'a Yisasife afi'a
apaipafi male'naya vaya'aite Polo'a apaya hisike'a ani apaya
hisea ali'yafe amuse hisae." hutapa afikeo.
32 Ani kava hutapa afikesakeno'aena Anumaya Koti'a
nehaiseana nakaeya amuse nehu'na lapa'kaeyate u'na va'yi
hute'na lapa'kaeya'ae mai'na falu hukoe.
33 Anumaya Koti'a laipa falu ya'mo aepa'akeno
mi'ko'amokita'ae lo'kano maise hu'nae nehoe. Lamake.

16

Polo'a mi'ko vaya'aife "Felukae." huno falu fala hupate'ne.

1 Fipi'a Yisasife afino aipafi male'nea lasatimo'a Seni'kilia
kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apapaipafi male'naya
vaya'aina kanale'ya huno hapa'ma'ne.
2 Hapa'ma'nike'na lapafine'koe Anumayatimo'ae lo'katapa
mai'naya yafe Fipina avaletapa folakatapifi ate'nisakeno
mako yafe kana nehaiseana kanale'ya hutapa aya heo. Anu-
maya Koti mafa'neyakamokita ina au'ava kava hisunana
kanale yane. Fipi'a nesu vaya'aina apaya nehuno
nakaeya'ae ani kava huno naya hu'neane.
3-4 Yisasi Kalaisi ali'ya naya hu'ana ali'na'a alavela Pal-
isila'ae A'kuvila'ae hu'na falu fala hunatoa ke hanapaiyo.
Nakaeya nahakefe hu'naya'maki naya hisa'a yafe inake
hu'na'ae "Akaeya anona'a la'akaeya laha'aesaketa'a fa-
liku'ae." hu'na'a alavela mai'na'a yafe nakaeya'nike amuse
huno'anatoa'maki mi'ko Isaleli nofi o'mainaya vaya'moki
Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki'ae hu'a amuse
hune'anatae.
5 Ani alavela'mokani nopi Yisasi ke afikefe ali'a atalu ne-
haya vaya'ai hu'na falu fala hupatoa ke hapapaiyo. Epaine-
tasina nahau nayamopafati ne'nahaiya nakana'nimofe

hu'na falu fala hutoa ke hapaiyo. Ani ve'ka Esia koteka mai'naya vayapati apa'kaseno hokoteno Kalaisi ke afino aipafi male'nea ve'ka mai'ne.

6 Ani kava hutapa Maliana hu'na falu fala hutoa ke hapaiyo. Ani ana lapa'kaeya'ae mai'neno lapaya hukefe lusi ali'ya ali'neane.

7 Ataloni'kasi'ae Yuniasi'ae ani kava hu'na falu fala hunatoa ke hanapaiyo. Nakaeya Yisasi ke o'afi'noa afina ani ve'kala Yisasife afi'ana anaipafi malete'ana Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'ai folakapi ana'ki hane'nea ve'kala'ae nakaeya'ae Isaleli nofi vaya mai'nonanaketa Yisasi ke hu'nona yafe nofi nopi mai'none.

8 Apaliatasina Anumayamo'ae lo'ka'na mai'ne'na naipa ne'amoa ve'ka hu'na falu fala hutoa ke hapaiyo.

9 Upana'ae Anumayamo'ae lo'kata'a ali'ya ali'no'a ve'ka hu'na falu fala hutoa ke ha'nepaitapa ani kava hutapa Sata'kisina kanale naipa ne'amoa nafalu'nimona hu'na falu fala hutoa ke'ae hapaiyo.

10 Apelesi'a Kalaisina a'kame ne'malea yafe aki hane'nike'na hu'na falu fala hutoa ke ha'nepaitapa Alisitopulasi afamo'aina hu'na falu fala hupatoa ke'ae hapapaiyo.

11 Helotioni'a nakaeya'ae Isaleli ve'ka mai'neanaki hu'na falu fala hutoa ke ha'nepaitapa Anumayamo'ae lo'ka'a mai'naya nepu nasaki Nasisasi afamo'ai hu'na falu fala hupatoa ke hapapaiyo.

12 Talifina'ae Talifosa'ae Anumayatimo ali'ya lusiya hu'ana ne'ali'a atala'anife hu'na falu fala hunatoa ke hana'nepaitapa Pesisife nahau nayamopafati ne'nahaiya ana Anumayatimo ali'ya ayamufa valeno ne'alea ana hu'na falu fala hutoa ke hapaiyo.

13 Lufasi'a kanale'ya huno Yisasina a'kame ne'malea ve'kake'na hu'na falu fala hutoa ke ha'nepaitapa Lufasina ita'amo'a nakaeya ita'nimo'kana hu'nike'na hu'na falu fala hutoa ke'ae hapaiyo.

14 Asi'kalitasi'ae Falekoni'ae Hemisi'ae Patolopasi'ae Hemasi'ae apa'kaeya'ae lo'ka'a mai'naya nafu'nakana'ai hu'na falu fala hupatoa ke hapapaiyo.

15 Filolokasi'ae Yulia'ae Olipasi'ae Neleasi'ae asa'amo'ae apa'kaeya'ae lo'ka'a mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'ae hu'na falu fala hupatoa ke hapapaiyo.

16 Anumaya Koti vaya'mokita nehuna ya hutapa lapaote lapaote mi'ko nepu lapasaki lapaya ne'apamitapa hutapa falu fala hupateo. Mi'ko kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki hu'a falu fala hulapatae.

Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina mako vaya'moki ali'a ataku fatale'ne.

17 Mi'ko nepu nasakitapa lapa'kesa ne'aloanaki afeo. Yisasi ke afikefe alitapa atalu nehaya yapi mako vaya'moki e'a ali'a atanelapatesaya ke hute'a lahapapai'noa ke apa'kame'ya ne'ami'a ali'a ne'atakaya vaya'aife maitapa halove nehutapa ani ke nehaya vaya'aina lapa'kame'ya apameo.

18 Ani vaya'moki Anumaya Kalaisi ali'ya no'alea'maki apa'kai'api apa'kufa ake'a hapa'ye hu yafe'ke a'kame malesaya apa'kesa ne'afe. Haka hapaiya ke mako'ae hu'a masave nehu'a apaipafi ake ataleke nehu'a apa'kesa no'afea vaya a'a apavataka nehu'a ali'a haviya hune'apatae.

19 Ali'a haviya hune'apataya'maki lapa'kaeya Yisasi'a hulate'nea ke afitapa lapaipafi maletapa alaki huli'naya yafe mi'ko vaya'moki ako afi'naya yafe afite'na lusi amuse nehu'na kanale au'ava ya'mo aepa'a afitapa alakepa hutapa afi'nayanaketapa mako hao'otake kavafe lapa'kesa o'afisae hu'nae nehoe.

20 Hao'otake kavafe lapa'kesa o'afisakeno Anumaya Koti'a laipa alino falu ya'mo aepa'akeno aupasi kanafi Satana ano latapaiteno alino lapaiyafi atesiketapa lapaiyaleti atapa latapaikae. Anumayati Yisasi'a vaya alino kayone hu ya'amo'a lapa'kaeya'ae hanese.

Mako vaya'moki Lomu kumate vaya hu'a falu fala hupate'nae.

21 Nakaeya'ae makopi ali'ya ne'alu'a nakana'nimo'a Timoti'a huno falu fala hulapate. Ani kava hu'a Lusiasi'ae Yesoni'ae Sosipata'ae Isaleli nofi vaya'nimoki hu'a falu fala hunelapatae.

22 Nakaeya Tetiasi'na Polo avayafati ke afite'na mani avo kaove. Anumayamo'ae lo'ka'na mai'ne'na hu'na falu fala hulapatoe.

23 Kaiyasi'a huno falu fala hulapate. No'afi kanale'ya huno yakainate'nike'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki Yisasi ke afikefe akaeya nopi ali'a atalu nehae. Elasatasi'a mani kumate kamani moni kava nehea ne'mo'ae Kavatasi'a lakanatimo'ae hu'ana falu fala hulapata'ae.

24 Anumayati Yisasi Kalaisi'a vaya alino kayone hu ya'amo'a lapa'kaeya'ae hanese. Lamake.

Lakaeya Anumaya Koti aki alita asaka hisune.

25-26 Anumaya Koti aki lusiya huta alita asaka hiketao. Yisasi Kalaisi'a hulate'nea yafe kanale ke hu'na fole ai'na lapami'noa keleti Anumaya Koti'a lo'kiya vaitapa maisaya lo'kiya lapamike. Mani ke hokoteno yatala kana huno

fala'kimalekeno hane'nea'maki meni Anumaya Koti'a ako alino fole ai'ne. “Mani ke hu'ka fole aiyo.” hu'nea keketa lakaeya'ae huta fole ne'aune. Ani ke hokote'a Anumaya Koti aune vaya'moki kamale'naya ke mi'ko nofi vaya'moki afisaya yafe mani fala'kimale'nea ke huta fole ne'aune. Anumaya Koti'a alaki maike maike huno ne'maiya ve'kamo'a inake huno apaumomo male'nea ke hu'neane “Mi'ko fate fate nofi vaya hapapaisake'a afite'a apaipafi male'ne'a nakaeya au'ava ya a'kame malesae.” hu'neane.

27 Anumaya Koti'a akai'a mi'ko afi ya afi'neanakeno apa'kenopa hale'nea vaya apa'kaseno ala ve'ka mai'nea yafe Yisasi Kalaisi'a lakaeyafe hulate'nea kava huta fole ne'aita akola mi'ko afina aki alita asaka hisune. Lamake.

1 Kolini

Polo'a Efesasi kumate mai'neno mani avo Kolini kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite ka'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetiteno ko'ku'napi haitekeno Polo'a 23 kafu akeva mai'neno 1 Kolini ke ka'ne. Kolini vaya'moki hokote'a avo ka'a afikakeno anona'a ke'apile mani avo kano apami'ne.

1-2 Nakaeya Polo'na Anumaya Koti'a haiya kava huno nakaeyafe hapalimale'nike'na Yisasi Kalaisi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nike'na nakaeya'ae lakanatimo'a Sosetenisi'ae lo'kata'a mani avo kata'a Yisasi ke afitapa lapaipafi male'naya vaya Kolini kumate mai'naya vaya nelapamu'ae. Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa mai'naya yafe "Hao'otake kava ohutapa fate akufa vaya mai'nae." huno hulapate'ne. Akaeya fate akufa vaya maisaya yafe hapalimale'ne. Mi'ko koteka mai'ne'a Anumayati Yisasi Kalaisi aki ali'a asaka nehaya vaya'ae lapa'kaeya'ae akai'a fate akufa vaya'a maisaya yafe hulapate'ne. Yisasi'a lapa'kaeya'ae lakaeya'ae mi'ko'amokita ala Anumayati mai'ne.

3 Anumaya Koti afotimo'ae Yisasi Kalaisi Anumayatimo'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamisa'ae.

Polo'a Anumayamoteka ke huno amuse hute'ne.

4 Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa mai'naya yafe Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a lapami'nea yafe nakaeya mi'ko afina lapa'kaeyafe Anumayamoteka amuse hu'na ke hu'na afine'koe.

5-6 Kalaisi ke ako lahapapai'noketapa afitapa alakepa hu'netapa ani keleti Anumaya Kotife afitapa lapaipafi male'nayanaketapa Yisasi'ae lo'katapa mai'naya yafe Anumaya Koti'a mi'ko ya afitapa lapa'kenopa halesea ya'ae mako vaya'aina ani ke hapapaisaya lo'kiya'ae lapaipafi ako lapamikeno havaite'ne.

7 Lapamikeno havaite'nea yafe meni afina Anumayati Yisasi Kalaisi'a ko'ku'napakati elineno fole yate fole aisea yafe lapame'atiti nehutapa akeva mai'nayanakeno Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'amo fate fate lo'kiya ya lapami'neanaketapa mako yafe haneolate'ne hutapa ohukae.

8 Lo'kiya vaitapa maisaya ya ako lapami'neanaketapa
meni'ae ma mopa hano hukefe hisea afina'ae Anumay-
ati Yisasi Kalaisi'a kake hulatesea afina hao'otake yatapi
ohanekaiyanaketapa kanale hutapa hetikae.
9 Anumaya Koti mafa'ne Anumayati Yisasi Kalaisi'ae
lapa'kaeya'ae mako'ke lapaipa lapa'kesale maisaya yafe
Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe ke huno "Ani kava hukoe."
huno hulapate'nea ke ake'kani olapatekaiyanakeno ani keke
huke.

Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki fa'ko hu'a aole vaya mai'nae.

10-11 Nepu nasakitapa Kaloe anaka'moki lapa'kaeyafe
inake hu'a nahapaike'na afi'noe "Apa'kaeya ke vaike vaike
hu'a mai'nae." hu'a nahapaike'na Anumayati Yisasi Kalaisi
akile ali'na lapauna hesoa ke lahapa'nepauvanaki mako'ke
akufa lapaipa lapa'kesa ne'afitapa fate fate ke ohisakeno
fa'ko lahapaisea ya fole o'aisea yafe mako'ke lapaipa
lapa'kesale maiyo hu'na lahapa'nepauve.
12 Lapa'kaeya mako'ke mako'ke'mokitapa make hutapa
nehaya yafe nehoe "Lakaeya Polo vaya mai'none." nehake'a
mako'amoki "Lakaeya Apolosi vaya mai'none." nehake'a
mako'amoki "Lakaeya Pita vaya mai'none." nehake'a
mako'amoki "Lakaeya Kalaisi vaya mai'none." hutapa
nehaya yafe nehoe.
13 Na'ya hiketapa ani ke nehae? Kalaisi akufa ataneno
aluka alaka hu'niketapae ani ke nehafe? Nakaeya Polo'na
yofo yosale nasaike'na lapa'ku lapame ali'na katisoa yafe
fali'nofe? Polo'na nakaeya naki ne'a'a li falelapate'nafe?
He'e Kalaisi'a lapa'kaeyate fali'nea yafe akaeya aki'ke ne'a'a
li falelapate'nayanaki lapa'kaeya "Polo mono ke ne'afoa
ve'ka mai'noe." hutapa oheo.
14 Lapa'kaeya folakapi Kalisipasi'ae Kaiyasi'ae
ana'kai'anike li falenate'noe. Mako vayana li fale
o'apate'noa yafe Anumayamoteka ke hu'na amuse
hune'atoe.
15 Haviku mako vaya'moki "Polo akile li falelate'nae."
hu'a hisaki. Lapa'kaeya mi'koma'a Kalaisi akile'ke li fale-
lapate'nae.
16 Lamake nakaeya Setefanasi'ae anaka'amo'ae li
falepate'noa'maki nakesa ne'afoana mako vaya'ae li fale
o'apate'noe.
17 Kalaisi'a nakaeyafe "U'ka mi'ko vaya li falepato." huno
huo'nate'nea'maki nakaeya hunate'neana "Kanale ke hu'ka
fole ai'ka hapapaisanafene." huno'ae hunate'ne. Mi'ko
mopale yafe apa'kenopa hale'nea vaya'moki nehaya akufa

ke hu'na hapapaisoa yafe huo'nate'nea'maki Yisasina yofo yosale hakeno fali'nea ke lahapapaisoa yafe hunate'ne. Haviku mopale yafe apa'kenopa hale'nea vaya'moki nehaya ke hisoana Yisasi Kalaisina yofo yosale asaimale'naya kemo'a afa ya'kana hu'yafenake'na ani akufa ke ohukoe.

Kalaisi'a Anumaya Koti lo'kiya'a mai'ne.

18 Lamake hani yapi ata leke leke nehea atafi ukefe nehaya vaya'moki Yisasina yofo yosale hakeno fali'nea yafe afite'a apa'kesa ne'afea'maki ani ke "Anekinaki ke nehae." hu'a nehaya'maki lakaeya Anumaya Koti'a laku lame alino ne'katea vaya'mokita Yisasina yofo yosale hakeno fali'nea yafe "Anumaya Koti'a lo'kiya'a hane'ne." huta ne'afune.

19 Lamake Anumaya Koti avopi ani ke inake hu'neane

"Nakaeya apa'kenopafi hale ya hane'nea vaya'ai apa'kenopafati afi ya ali'na atalesukeno fanane huke. Mi'ko yafe apaipa apa'kesa ne'afea vaya'ai apaipa apa'kesa ali'na atalekauve." hu'neane.

20 Ani ke hu'neanaketa ma mopale yafe lusiya huno apa'kenopa hale'nea vaya'aife na'yane ke hisune? Mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'aife na'yane ke hisune? Heti'a ma mopale yafe apa'ke ne'ai'a "Ketimo'a haka hisife ohisifi." hu'a kake nehaya vaya'aife na'yane ke hisune? Anumaya Koti'a ma mopale yafe apa'kenopa hale'nea vaya'ai ke'ape "Anekinaki ke nehae." huno laveli'ne.

21 Anumaya Koti'a akai'a akenopa hale'nea ve'kakeno akai'a amuse nehea kava huno ma mopafi vaya'moki apa'kai'api apa'kenopafi hale'nea yateti Anumaya Kotina ake'a alakepa ohukaya'maki Anumaya Koti aipa akesamo'a inake he "Yisasi'a yofo yosale asaite'a ha'naya ke afi'a apaipafi malesayana apa'ku apame ali'na katikoe." huno hu'neanake'nae nakaeya ani ke lahapa'nepauketapa ne'afea'maki ani ke mako vaya'moki "Haviku ke nehane." hu'a nehae.

22-23 Isaleli vaya'moki inake hae "O'ake'naya avame ya hu lo'kiya ya hisanaketa aketeta Kalaisife afita laipafi malekaune." nehake'a Kali'ki apa'ke ne'aiya vaya'moki "Lakenopa hale vaya maikune." hu'a nehaya'maki lakaeya Yisasi Kalaisi'a yofo yosale fali'nea yafe huta fole aita hapa'nepaune. Hapa'nepaunake'a Isaleli vaya'moki "Afita o'apamuna ke nehae." hu'a apa'kame'ya ami'naya'maki Isaleli nofi o'mai vaya'moki "Ani ke afunana anekinaki ke nehae." hu'a nehae.

24 Nehaya'maki lakaeya Anumaya Koti'a hapalimale'nea vaya'mokita lakaeya Isaleli vaya'ae Isaleli nofi o'mai vaya'ae

lakaeya ako afi'none Kalaisi'a yofo yosale fali'nea ya'mo'a Anumaya Koti lo'kiya ya'ae akenopa hale'nea ya'ae laveli'ne.

25 Anumaya Kotife “Anekinaki kava nehe.” hu'a nehaya'maki ani anekinaki nehea yana lusi lo'kiya ya'a hane'neanakeno mi'ko ma mopale yafe apa'kenopa hale'nea vaya'moki afi ya'api apa'kase'ne. Anumaya Kotife “Fulufulu kava nehe.” hu'a nehaya'maki ani fulufulu kava'mo'a lusi lo'kiya ya'a hane'neanakeno ma mopafi vaya'moki lo'kiya'api ako apa'kase'ne.

26 He nepu nasakitapa lapa'kesa afifi nehutapa afeo Anumaya Koti'a lapa'kaeya hapalimale'nea afina hana akufa kava nehaya vaya mai'nae? Lapa'kaeya folakapati ma mopale yafe apa'kenopa hale'nea vaya nesu'yate o'mai'nae. Ma mopale lo'kiya'api hane'nea vaya nesu'yate o'mai'nae. Ani kava huno ala apa'ki hane'nea vaya'ai mafa'ne'api nesu'yate o'mai'nae.

27 Nesu'yate o'mai'naya'maki apa'kenopa hale'nea vaya apavuya hisea yafe ma mopafi vaya'moki “Apa'kenopa hale'nea vaya o'mai'nae.” hu'a hu'naya vaya'aina Anumaya Koti'a hapalimale'ne. Lo'kiya'api hane'nea vaya apavuya hisea yafe ma mopafi vaya'moki “Ma vaya fulufulu vaya mai'nae.” hu'a hu'naya vaya'aina Anumaya Koti'a hapalimale'ne.

28 Ma mopafi apa'ki hane'nea vaya'ai lo'kiya'api alino fanane hisea yafe apa'ki o'male vaya'ae “Ina akufa ya mai'nae.” hu'a hune'apataya vaya'ae Anumaya Koti'a hapalimale'ne.

29 Hapalimale'nea yafe mako'ke ve'kamo'a Anumaya Koti aulakale akufa alino nehaisea kava huno “Naki hane'nea ve'ka mai'noe.” huno ohisea yafe Anumaya Koti'a ani akufa vaya hapalimale'ne.

30 Ani kava huno hapalimale'nea'maki Anumaya Koti'a akai'ake Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa maisayafene huteno alino makopi aino lo'kalate'neanaketa lakenopa hale ya'mo aepa'a Yisasi Kalaisi'a mai'ne. Yisasi'a hulate'nea kavateti Anumaya Koti'a lakaeyafe “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulateteno honi'ya o'male fate akufa au'ava kava hisuna lo'kiya'a lami'neanaketa lakaeya hao'otake yatimo'a nofi hulate'nea nofipati kalu heno lavalesea miya ataleteno ako kalu heno lavale'ne.

31 Ina kava hulate'nea yafe Anumaya Koti avopi inake hu'neane

“Mako ve'kamo'a akai'a aki alino asaka hisea akesa afisuno'aena ani afisea akesa ne'ataleno Anumayamo aki'ake alino asaka hino.” hu'neane.

2

Kolini vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'naya ke Polo'a huno fole ai'ne.

1-2 Nepu nasakitapa nakaeya lapa'kaeyate ako u'na Anumaya Koti'a a'ke'ainaka maleno fala kimale'nea ke lahapa'nepai'na apa'kenopafi hale'nea vaya'moki nehaya akufa ke'ae lapaipamo'a lahapaisea ke'ae lahapa'opai'noa'maki nakai'ni nakesa inake hu'na afi'noe "Nakaeya apa'kaeya folakapi mai'ne'na mako fate yafe hapa'opaikoa'maki Yisasi Kalaisi'a yofo yosale fali'nea ve'kamo keke hapapaikoe." hu'na nakesa afi'noe.

3 A'ke'ainaka lapa'kaeya'ae mai'noa afina nakufamo'a lo'kiya o'vai'nike'na koli nehu'na atete hu'noe.

4-5 Apa'kenopafi hale'nea vaya'moki hu'naya ke lapame'atiti nehutapa Yisasife afitapa lapaipafi o'malesae hu'na apa'kenopafi hale'nea vaya'moki nehaya ke'ae lapaipamo'a lahapaisea ke'ae ohu'noa'maki Anumaya Koti lo'kiyae lapame'atiti nehutapa Yisasife afitapa lapaipafi malesaya yafe Yisasi kanale ke nehu'na Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo lo'kiya'a'ae lapaveli'noe.

Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lakesa afita alakepa hisuna ya nelame.

6 Lamake Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'a alaki hu'ne'a a'kame ne'malaya vaya'aife nakenopafi hale'nea ke hu'na hapa'nepauva'maki ma mopale yafe apa'kenopa hale'nea vaya'ai ke'ae mopafi kava vaya'ai ke'ae ohu'noa'maki mani mopale kava vaya'ae lo'kiya'api'ae ako fanane huke.

7 He'e lakaeya Anumaya Koti'a akenopafi hale'nea ke maleno fala'kimale'nea ke lahapa'nepaune. Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'neno hokoteno akenopafi hale'nea yapati lakaeya ko'ku'napi haita Anumaya Koti'ae ano hale lo'kiya'a alisuna ka ako vali'ne. Ani ka ako vali'nea yafe mako ke huno fala'kimale'nea'maki meni ani ke ako fole ai'ne.

8 Ma mopafi kava vaya'moki ani akenopafi hale'nea ke o'afi'nae. He'e ani ke afi'nininana Anumayamo'a ano hale lo'kiya'amo'a aepa'a hane'nea ve'kake'a yofo yosale nili he'a o'asainine.

9 Aepa'a o'afi'naya'maki Anumaya Koti avopi kamale'naya kemo'a inake hu'neane

"Laulakamo'a o'ake'nea ya'ae lakesamo'a o'afi'nea ya'ae vaya apaipa apa'kesafati fole o'ai'nea ya'ae Anumaya Kotina apaipa ne'amea vaya'aife Anumaya Koti'a ako alino avatati hupate'ne." hu'a kamale'nayane.

10 Vaya'moki o'afi'naya'maki Anumaya Koti'a ani fala'kino
male'nea ke akai'a Fate Akufa Avamu'amoteti ako laveli'ne.
He Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mi'ko ya
ne'akeanakeno Anumaya Koti fala'kino ne'afea aipa
akesa'ae ako afi'ne.
11 Hana ve'kamo'a mako ve'kamo aipa akesafi hane'nea ke
ako afinine? He'e o'afi'nea'maki ani ve'kamo'a akai'a aipafi
mai'nea aku mafa'nemo'ke afi'ne. Ani akufa kava hea yana
mako ve'kamo'a Anumaya Koti aipa akesafi hane'nea ke
o'afi'nea'maki akai'a Fate Akufa Avamu'amo'ke afi'ne.
12 Afi'nikeno Anumaya Koti'a ma mopafi vaya'moki ne'afea
apaipa apa'kesa olami'nea'maki Fate Akufa Avamu'amo'ke
ako lamiketa avale'nona yafe lakaeya Anumaya Koti'a
lami'nea ya afita alakepa huta afi'none
13 Afi'nona yafe ke huta fole ne'auna'maki mopale yafe
apa'kenopafi hale'nea vaya'ai ke nohuna'maki Anumaya
Koti Fate Akufa Avamu'a apaipafi mai'nea vaya'aife Fate Ak-
ufa Avamu'amo'a lahapaiya ke'ake sali huta hapa'nepaune.
14 Hapa'nepauna'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a
o'avale'nea ve'kamo'a ani Fate Akufa Avamu'amo nelamea
yana o'alikeanakeno “Haviku ya hane'ne.” huteno afino
alakepa ohu'nea yafe ani ke huno kafino alino apaya hisea
Avamuna o'avale'nea yafe aepa'a o'afinine.
15 O'afinina'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a ako
avale'nisea ve'kamo'a kemo aepa'a afi'neanakeno mi'ko
au'ava ya alino fa'ko fa'ka hukea'maki mako ve'kamo'a
akaeyafe “Ina akufa ve'ka mai'nane.” huno alino fa'ko
huo'atese.
16 Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane
“Anumayamo ne'afea aipa akesa nala'a afi'neanakeno
Anumaya alino aya hisea ke hapaike?” huno ka-
male'nea'maki
Kalaisi'a akaeya aipa akesa lamiketa ako ali'nona yafe
akaeya kemo aepa'a ne'afune.

3

Anumaya Koti ali'ya vaya'aife hu'ne.

1 Nepu nasakitapa nakaeya lapa'kaeya'ae mai'ne'na “Anu-
maya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lapaipafi mai'niketapa
alopa vaya mai'nae.” hu'na ke lahapa'opai'noketapa
lapa'kaeya Kalaisi'ae mai'naya'maki hao'otake lapaipa
lapa'kesale a'kame maletapa aise mafa'nekana hutapa
mai'naya yafe Yisasi ke o'afi'naya vaya'moki afisaya ke'ake
lahapapai'noe.
2 Lapa'kaeya alakepa hutapa o'mai'naya yafe “Lo'kiya
ne'ya'kana ke o'afikae.” nehu'na nakaeya nu lapamike'kana

ke'ake lahapapai'noe. Meni kanafi'ae ani kava nehutapa alakepa hutapa o'mai'naya yafe nu lapamike'kana ke'ake lahapa'nepauve.

3 Hao'otake lapaipa lapa'kesale a'kame maletapa mai'naya yafe nu lapamike'kana ke lahapa'nepauve. Lapa'kaeya nepu lapasakife lapaipa afita haviya hune'apatetapa ke ne'apama'kitapa ata apa nehaya au'ava kava lapa'kaeyapi hane'neana hao'otake lapaipa lapa'kesa hane'neanaketapa ma mopafi vaya'moki nehaya kava'ake nehae.

4 Mako vaya'moki inake nehae "Polo'a laha'nepaiya keleti Yisasife afita laipafi male'none." hu'a nehake'a mako'amoki "Apolosi'a laha'nepaiya keleti Yisasife afita laipafi male'none." hu'a nehae. Ani ke nehayana ma mopale vaya'moki nehaya kava nehae.

5 Ani ke nehutapa na'ya hiketapa ata apa nehae? Lapa'kesa afitapa alakepa heo Apolosi'ae ve'ka hana akufa ve'ka mai'ne? Nakaeya Polo'na hana akufa ve'ka mai'noe? La'akaeya ali'ya ve'kala'ake mai'no'anakeno Anumaya Koti'a fate fate ali'ya'a la'amiketa'a ali'no'ae. Ani ali'no'a ali'yateti lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi male'nae.

6 Nakaeya Yisasi ke lapaipafi ha'kale male'nokeno Apolosi'a li hefino la'kikeno lapaipamo'a fulufulu nehea'maki Anumaya Koti'a akai'ake alino la'ka faekeno nehake.

7 Ina kava neheanaketa avina ya neha'kalaya vaya'ai apa'ki'ae li hefi'a nela'kea vaya'ai apa'ki'ae alitapa asaka ohukaya'maki ani avina ya alino la'ka faekeno nehakea ve'kamo aki Anumaya Koti aki'ake alita asaka hisune.

8 Anumaya Koti ke ha'kalaya vaya'ae li hefi'a nela'kea vaya'ae mako'ke akufa ali'ya ali'na'anake'ana ani aolemokani ali'ya'anileti hailavi kaselavi hu'ana miya'ani alika'ae.

9 He la'akaeya Anumaya Koti'ae lo'kata'a makopi mai'neta'a ali'ya ne'alu'a ve'kala mai'no'aketapa lapa'kaeya Anumaya Koti hoya'a mai'nae.

Anumaya Koti ali'ya vaya'moki no ki vaya'kana hu'nae.

10 Lapa'kaeya Anumaya Koti'a kimale'nea no'a mai'naya yafe nakaeya Anumaya Koti vaya alino kayone hu ya'aleti no ki ali'yate kava ve'ka mai'noe. Nakaeya fiko yosa lo'kiya vai'na ako faimale'noanake'a mako vaya'moki hanakae. Mi'ko vaya'moki "Ina kava huta kikune." hu'a apa'kesa afite'a alakepa hu'a keo.

11 Lapa'kaeya ako afi'nae lo'kiya vaino atafa nehea anu-
maya yosa Yisasi Kalaisi'a akai'ake mai'ne. Mako vaya'moki
mako fate anumaya yosa ofainine.
12 Anumaya Koti ke hapa'nepaiya vayana no ne'kea
vaya'kana hu'a mai'nae. Mako vaya'moki hapapai'naya
keleti nona lo'kiya'ake yateti falupa olesea yosaleti'ae
u yosaleti'ae kemi yosaleti'ae yafateti'ae ne'kea'maki
mako vaya'moki makale kasalino falupa lesea yosaleti'ae
hi'yakofaleti'ae ne'ke.
13 Ne'kea'maki Yisasi'a kake hulatesea afina mako ya ata
kanefe'kana huno fole ne'aino mi'ko vaya'moki ali'ya'api
ne'alea ali'ya ani atamo kanefepi avame hupateno apaleno
apasakeke apasakeke hiseapati ali'ya ali'naya ali'ya'apimo'a
fole yate fole aisike'a kanale ali'yapi havi ali'yapi vaya'moki
akekae.
14 Akete'a mako vaya'moki kanale ke hapa'nepai'a yafateti
no kimale'nisayana no'api ata olesikeno kanale huno
hane'niseana ani vaya'moki kanale miya'api alikae.
15 Anona'a kanale alikaya'maki mako ali'ya vaya'amoki
kimale'nisaya no'api ata leseana mi'ko ali'naya ali'ya'api
leno fanane hukea'maki Anumaya Koti'a apa'kai'api apa'ku
apame alino katisike'a kanale hu'a maikaya'maki anona'a
kanale miya'api o'alikaya'maki atafati hapa'naya vaya'kana
hu'a maikae.

*Yisasife afi'a apaipafi male'naya vayana Anumaya Koti
no'a mai'nae.*

16 Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa Anumaya Koti no'a
mai'nakeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a ani
nopi lapaipafi mai'ne. Lapa'kaeya ani yafe afitapa alakepa
ohu'nafe?
17 Anumaya Koti akai'a fate akufa no'a hane'neanake'a
mako vaya'moki Anumaya Koti'a ne'maiya no'a ali'a haviya
hutesayana Anumaya Koti'a ani vaya alino haviya hu-
patekaiye. Ani nona lapa'kaeya mai'nae.

Vaya'ai apa'ki alita asaka ohisune.

18 Haviku lapa'kaeya folakapi mako vaya'moki apa'kai'api
apaote apaote a'a apavataka nehu'a “Ma mopale yafe
nakenopa hale'nea ve'ka mai'noe.” hu'a hisaya vaya'moki
ani mopale yafe apa'kenopafi hale'nea ya'api atalete'a
Anumaya Koti'a ne'apamea apa'kenopa hale ya alisae.
Alisayana vaya'ai apaulakale anekinaki vaya'kana hu'a
maikaya'maki lusi apa'kenopa hale'nea vaya maikae.
19 Anumaya Koti aulakale ma mopale yafe apa'kenopa
hale'nea vaya'moki afi'naya ya'mo'a anekinaki vaya'ai

apaipa apa'kesa'kana nehe. Anumaya Koti avopi inake hu'neane
“Apa'kenopa hale'nea vaya'moki ke'o'ke ka'o'ke kava nehaya kava'apileti vaya ali'a haviya nehaya'maki Anumaya Koti'a ma mopale yafe apa'kenopa hale'nea hao'otake ya'api alino kalifu hanakimale'neanake'a yaka kafa he'nike'a ne'valaya kava huno apatafa hu'neanakeno alino haviya hupate'ne.” hu'neane.
20 Anumaya Koti avopi mako'ae inake hu'neane
“Anumayamo'a afi'neana ma mopale yafe apa'kenopafi hale'nea vaya'moki ne'afea ya va'yi ohuke.” huno hu'neane.
21 Ani yafe mako ve'kamo'a ma mopale vaya'aife “Lusi kanale vaya mai'nae.” huno apa'ki alino asaka ohino. Anumaya Koti'a lapaya hukefe mi'ko yana lapami'ne.
22 Polo'ae Apolosi'ae Pita'ae apa'kaeya lapaya hisaya yafe Anumaya Koti'a lapami'ne. Ma mopa'ae lapavamu'ae fali ya'ae meni kana'ae henaka'a fole aisea kana'ae mi'ko yana lapaya hisea yafe Anumaya Koti'a lapa'kaeya ako lapami'ne.
23 Lapami'niketapa lapa'kaeya Kalaisi ayapi mai'nakeno Kalaisi'a Anumaya Koti ayapi mai'nea'maki na'ya hiketapa mopale vaya'ai apa'ki alitapa asaka nehae?

4

Anumayamo'a akai'a ali'ya vaya'a alino fa'ko nehe.

1 Yisasi ke lahapa'nepauna vayatapimokitae lapa'kaeya lakaeyafe inake hutapa lahaisae “Yisasi Kalaisi ali'ya kava vaya mai'ne'a a'ke'ainaka Anumaya Koti'a fala'kimale'nea ke alino apayapi maleke'a aepa'a hu'a fole ai'nae.” hutapa heo.
2 Ali'yate ala kava ve'kamo'a kava ve'ka'amo hapaisea ke a'kame maleno mi'ko afina ali'ya alino. Anumayamo'a lakaeya ina kava hisuna yafe nehaiye. Ani yafe lakaeya mi'ko afina Anumayamo ke lahapa'nepaune.
3 Lapa'kaeya'ae mako vaya'ae laha'nepaiya ke kanale huno laha'nepaifi havi kava huno laha'nepaifi alitapa fa'ko nahaisaya yafe koli nohoa'maki afa'a mai'ne'na nakai'ni nehoa aepa'ni ali'na fa'ko nohoa'maki Anumayamo'ke akai'a alino fa'ko huke.
4 Ali'na fa'ko nohoa'maki nakai'ni ne'akoana “Alakepa ali'ya ve'ka mai'noe.” nehoa'maki ani kava nehoa yafe Anumaya Koti aulakale nakaeya alakepa ve'ka o'mai'noa'maki Anumayamo'a akai'ake “Ina kava nehane.” huno alino fa'ko nahaisea ve'ka mai'neanakeno alino fa'ko hune'nate.
5 Henaka'a Anumaya Koti'a kake hunatekaiya'maki ani kana fole o'ai'nisiketapa lapa'kaeya vaya alitapa fa'ko

nehutapa “Ina kavana hao'otake kava nehae.” hutapa huo'apateo. Huo'apate'nisakeno Anumayamo'a akai'a esea afina mi'ko vaya'moki hao'otake kava nehaya kava hani yapi fala'kimale'naya kavana Anumaya Koti'a alino hale yate fole ainelateno Anumayamo'a akai'a laipafi hane'nea ya aketeno “Kanale kava hu'nafi hao'otake kava hu'nafi?” huno akai'a alino fa'ko lahauke. Akai'a alino fa'ko huteno mi'ko vaya'ai apaipa apa'kesa apaote apaote apa'keteno Anumaya Koti'a “Kanale kava hu'nane.” huno hapapaike.

Kolini vaya'moki apa'kai'api apa'kike ali'a asaka nehae.

6 Nepu nasakitapa lapa'kaeya afisaya yafe nakaeya'ae Apolosi'ae alitapa fa'ko olaha'aisaya ke nehu'na ka lapave neli'na inake nehoe Anumayamo avopi hane'nea ke afitapa a'kame maleo. Mako ve'kamo aki alitapa asaka nehutapa mako ve'kamo aki alitapa haviya hisayana lapa'kaitapi lapa'kufa alitapa hai yafe maitapa halove heo.

7 Kakaeya vaya apa'kase'ka lusi kanale ve'ka o'mai'nane. Mi'ko male'nana yana Anumayamo'a kami'niki ani yafe na'ya hike'ka kakesa ne'afi'ka “Nakai'nike ani kava nehoe.” hu'ka kakai'ka kakufa ali'ka nehaine?

8 Lapa'kaeya Kolini vaya'mokitapa ma ke hutapa nehafe “Lakaitike Yisasi ke ako hai afi'none.” nehutapa “Polo'ae Apolosi'ae mani ke lahapai'aketa o'afi'nona'maki lakaitike ako afi'nonanaketa ako lana'kaseta kava vaya ako mai'none.” hutapa nehafe? Kava vaya mai'naninana la'akaeya lapa'kaeya'ae lo'kata'a kava vaya'kana huta'a mai'no'ae hu'na hinina'maki lamake lapa'kaeya ani akufa vaya o'mai'nae.

9 Nakaeya make hu'na nakesa ne'afoe Anumaya Koti'a lakaeyafe ako hapalimale'nea yafe Yisasi ke ne'afunakeno ali'ya'ale hulate'nea vaya'mokita ala vaya u'a hokotetaketa henaka apa'kame ne'ona vaya aise vaya maisuna yafe hulate'ne. A'ke'ainaka kame vaya'moki ako kake humale'ne'a hapake'a nefalea vaya'kana huta lakaeya henaka ne'ona vaya mai'nonanake'a vaya'moki'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae lakaeya nelake'a “Lo'kiya'api o'male'nea vayane.” nehu'a kiki hulate'nae.

10 Lakaeya Kalaisi ali'ya ne'alunake'a vaya'moki lakaeyafe “Aneki vaya'kana hu'a mai'nae.” hu'a nehaya'maki lapa'kaeya inake nehae “Kalaisi'ae lo'kata mai'nona yafe kanale lakenopafi hale'nea vaya mai'none.” hutapa nehaya'maki lakaeya lo'kiyati o'male'nea vaya mai'nona'maki lapa'kaeya inake nehae “Lo'kiyati hane'nea vaya mai'none.” hutapa nehae. Lapa'kaeya lapa'ki ali'a asaka nehaya'maki lakaeyafe “Olahaiya vaya mai'nae.” hu'a nehae.

11 Yisasi ke nehuna yafe a'ke'ainaka'ae meni'ae ne'yafe
laka neleno life nelahauno kenati vala ne'aino havaesuna
no'ae ohane'niketa uteta nehunake'a kayo nelame.
12 Layapati ali'ya alunakeno moni fole aiketa ne'ya alita
ne'none. Vaya'moki hu'a haviya hunelataya'maki lakaeya
Anumayamoteka ke nehuta inake nehune "Anona'a kanale
ya apameo." huta nehune. Lakaeya lusiya hu'a ali'a haviya
hunelataya'maki lakaeya vase huta mai'neta ani kana ya
ne'alune.
13 Hu'a haviya hunelataya'maki apa'kaeya yuna he'a
maisaya ke hapa'nepaune. Mi'ko mopale vaya'moki
lakaeyafe "Kasali'nea ya ali'a hakaki'a ne'atalaya ya'kana
vaya mai'nayanaketa apa'kaeya ke o'afikune." hu'a nehae.
A'ke'ainaka'ae meni'ae ani ke hulateme ne'ae.

Polo'a "Nakaeya au'ava kava a'kame maleo." hu'ne.

14 Mani ke afitapa lapavuya hisaya ke no'kaova'maki
ne'nahaiya mafa'ne mai'naya yafe lapaipa lapa'kesa ali'na
halesoa yafe lapaumomo ne'male'na mani ke ne'kaove.
15 O'afunama'a vaya'moki Kalaisina a'kame visaya ke
ali'a lapaya nehaya'maki nakaeya nakai'nike afotapimo'na
mai'noe. Yisasi Kalaisi kanale ke nakai'nike lahapa-
pai'noketapa afitapa lapaipafi male'naya yafe nakaeya afo-
tapimo'na mai'noe.
16 Afotapimo'na mai'noa yafe nakaeya ne'mauva au'ava
ne'aketapa na'kame maletapa utetapa heo.
17 Ani kava hisaya yafe Timotina hutokeno lapa'kaeya
lapa'kekefe ne've. Timoti'a Anumayati'ae lo'kano mai'neno
kanale ali'ya'a ne'alike'na nakaeya nahau nayamopafati
ne'nahaiya mafa'ne'ni mai'nea yafe Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'na
u'ne'na nehoa au'ava yafe huno lapa'kesa hisiketapa ani
au'ava kava hisaya ke lahapapaisea yafe ne've. Ne'vike'na
nakaeya fate fate kumate u'na Yisasife afi'a apaipafi
male'naya vaya'aife ani ke hapa'nepauve.
18 Mako'amokitapa nakaeyafe "O'mekaiye." nehutapa
lapa'kaitapi lapa'kufa alitapa nehaiye.
19 "O'mekaiye." hutapa nehaya'maki Anumayamo'a
hau'nisikeno'aefena hunatesike'na makale lapa'kaeyate ako
ukoe. U'ne'na apa'kai'api apa'kufa ali'a nehaiya vaya'ai
u'na ne'apa'ke'na nakaeyafe nehaya ke'ake o'afikoa'maki
Anumaya Koti lo'kiya'a hane'nike'a kanale ali'ya ne'alifi
afa'a mai'nafi hu'na apa'kekauve.
20 Anumaya Koti'a kava ne'yakaiya yapi lakaeya mai'nona
ya'mo aepa'amo'a ina kava huno hane'ne. Lakaeya nehuna
ke Anumaya Koti'a nohaiya'maki akai'a lo'kiyaleti kanale
huta maisuna yafe nehaiye.

21 Nehaiyanake'na lapa'kaeyate visoana lapa'kaeya
na'yafe nelahapaiye? Ke lapama'kikefe visufi? Vase
hu'na lapa'kaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiya kava
hukefe ukoe? Ani yafe etetapa lapa'kesa ne'afitapa alakepa
hutapa maisayana lapa'kaeyafe nahau nayamopafati
ne'nahaisike'na va'yi hukoe.

5

Kumai kavafe hu'ne.

1 Lapa'kaeya mai'naya folakapati "Lusi hao'otake kava
nehae." hu'a hake'na afi'noana "Yisasi ke no'afea vaya'moki
nohaya kava huno mako ve'kamo'a afo'amo a'ae kumai
kava nehe." hu'a avake hake'na afi'noe.
2 Ani kava hu'nea yafe na kava hiketapa "Mi'ko yafe
ako afi'none." hutapa lapa'kufa alitapa nehaiye? Na'ya
hiketapa lapavuya nehikeno lapaunumo'a lapaulakafati
elino no'me? Lapavuya hisiketapaena na'ya hiketapa ani
ve'ka lapa'kaeyapati hafaitalakeno no've? Na'ya hiketapa
"Afa'a maiyo." hakeno mai'ne?
3 Nakaeya aluleka mai'noa'maki name'amo'a
lapa'kaeya'ae mai'nike'na nakaeya lapa'kaeya'ae
mai'neke'kana hu'na hao'otake kava hu'nea ve'kae
"Hao'otake kava nehane." hu'na Yisasi Kalaisi akile kake
hune'atoe.
4-5 Ani ke ako huketapa afi'nayanaki alitapa atalu hutapa
mai'naya folakapi nakaeya name'ae Yisasi Kalaisi lo'kiya'ae
lapa'kaeya'ae lo'ka'ana mai'na'anaketapa Anumayatimo'a
kake hulatesea afina ani ve'kamo aku ame alino katisea yafe
Anumayati Yisasi lo'kiya'aleti Sata ayapi avaletapa ateo.
Sata'a ani ve'ka kayo amakisikeno akeno ha'ye nehea akufa
hano hutese.

Hao'otake kava nehaya vaya'aina hapafaitalesaya ke.

6 Lapa'kaeya lapa'kufa alitapa nehaiya kavana alakepa
kava alitapa avina nohae. Inaki ma yafe o'afi'nafe? La'nefa
falaovateti kai hame'ya maya alo hukefe halekisea ya
aise yisi ali'a akunaku hute'a ali'a kalifa'a male'nakeno
henaka'a mi'ko'a haleki'ne. Ina haleki'nea akufa kava huno
aise hao'otake kava hu'naya ya'mo'a mi'ko vaya'ai folakapi
uneno hisikeno hale ne'kea avamete ala hao'otake kava
alino fole aike.
7 Ala hao'otake kava fole o'aino kanale saufa la'nefa'kana
falaova maisaya yafe halekisea yisi ani la'nefa falaovapati
alitapa yaka hutaleo. Ani kava nehutapa alakepa kava'ake
hutapa maisaya yafe ani hao'otake ya alitapa yaka hutaleo.
A'ke'ainaka vaya'moki hao'otake kava'ape afi'a sipi sipi
afu he'naya akufa kava huno lakaeya alakepa kava huta

maisuna yafe Yisasi'a fali'ne. Fali'nea yafe yisi alitapa atale'naya avamete hao'otake yati atalesune.

8 Ani yafe a'ke'ainaka vaya'moki sipi sipi he'a amuse hu'naya akufa kava huta amuse nehuta Anumayamona a'kame ne'uta vaya afita haviya hupatesuna kava'ae hao'otake kava'ae ataleteta afita alakepa hu'neta aole lakesa o'afita lamake ke'ake huta maisune.

9 Ako ka'na lapami'noa avopi inake hu'noe "Kumai kava nehisaya vaya'ae lo'katapa o'maiyo." hu'na kamale'noe.

10 Ani ke hu'noana a'yafa nehava'a kumai kava nehu'a Yisasi ke no'afea vaya'ae lo'katapa o'maiyo hu'nae nehoe. Ani vaya'moki alu ve'kamo yafe ake'a hapa'ye nehu'a apa'ke'atike ke nehu'a kumaya ya nehu'a ako fali'naya vaya'aife anumayati mai'ne hu'a apa'kisana nefaiya vaya'ae mai'naya'maki ani vaya'ae lo'katapa o'maisayana mi'ko ma mopa alaki ataletapa ukae.

11 Ukaya'maki nakaeya ani avo ka'noa avo'mo aepa'a inake hu'na ka'noe Yisasife afi'a apaipafi male'naya nepu lapasaki folakapi mako ve'kamo'a a'yafa nehavano kumai kava nehuno alu ve'kamo yafe akeno ha'ye nehuno ako fali'naya vaya'aife anumaya'ni mai'ne huno akisana nefaiya kava nehuno vaya'aife huno haviya hune'apateno atu li ne'neno anekinaki nehuno ake'atike ke huno ano apavataka nehuno kumaya'ya nehisea kava huno nepu lapasaki ani kava nehisaketapaena apa'kaeya'ae lo'katapa o'maiyo. Ani kava nehaya vaya'ae lo'katapa ne'ya o'neo hu'na lo'kiya ke nehoe.

12-13 Anumayamo a'kame no'vaya vaya nakaeya kake hupatesoa ali'ya'ni o'male'nea'maki Anumaya Koti'a akai'a ali'yanakeno kake hupatekaiye. Lakaeya'ae mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi ne'malaya vayana alitapa fa'ko hune'apatetapa "Hao'otake kava oheo." hutapa hapa'maesaya ali'yatapi hane'ne huno Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane
"Lapa'kaeya'ae lo'ka'a mai'nisayapati hao'otake kava hisea ve'ka hafaitapa ataleo." huno kamale'neane.

6

Yisasife ako afi'a apaipafi male'naya vaya'moki nepu apasaki apavale'a kake huo'apateo.

1 Mako nepu lapasaki'ae ke vai'netapaena kake hupatekefena na'ya hiketapa Anumayamo a'kame no'malaya kava vaya'aite apavaletapa ne'vae? Lapa'kaeya ina akufa kava nehaya yafe lapavuya hino. Ina kava ohutapa Yisasife

ako afi'a apaipafi male'naya vaya'aite'ke apavaletapa vike'a
ketapi afi'a fa'ko hunelapate'a ali'a kanale hulapateo.
2 Yisasife afi'a apaipafi male'naya anaka'moki henaka'a
ma mopale vaya kake hupatekae hu'naya ke o'afi'nafe?
Lapa'kaeya henaka'a mopale vaya kake hupatekaya'maki
na'ya hiketapa aise yafe "Ke alita fa'ko hisuna lo'kiyati
o'male'ne." hutapa nehae?
3 Henaka'a lakaeya ko'ku'napi kayo kayo vaya kake hu-
patekaune ke lapa'kaeya o'afi'nafe? Ani kava hukunanaketa
ma mopale kake hisaya yana aise yanakitapa lapa'kaeya
alitapa fa'ko hukae.
4 Mako ke lapa'kaeya folakapi fole aisiketapaena "Ani ke
alita fa'ko hisune." hutapaena na'ya hiketapa Anumayaleka
a'kame no'malaya vaya'aite alitapa ne'vae? He'e ani kava
nehayana hao'otake kava nehae.
5 Lapavuya hisaya yafe mani ke nehoe. Havi kava
nehaki lapa'kaeya folakapi aole ve'kala'mokani ako ke
vai'nisa'akeno'aena lapa'kaeya folakapi mako akenopa
hale'nisea ve'kamo'a folaka'anifi heti'neno ke'ani alino fa'ko
hanaisea ve'ka o'mai'nife? He'e mai'nekaiye.
6 Mai'nekaiya'maki na'ya hiketapa ani ve'kale kake
ohutapa nepu lapasaki kake hupatekefena Anumayamo
a'kame no'malaya vaya'aite avaletapa ne'vae?
7 Anumayamo kate ne'visakeno ke vai ya fole
ainaketapaena kake hupatesayana ani hao'otake kava
hu'nayaketapa ako asakaulavi'nae. Mako ve'kamo'a
hao'otake kava hukate'niseana ani kavafe "Afa yane."
nehu'ka kake huo'ataninana kanale hinine. Mako ve'kamo'a
kakaeya ya kumaya ali'nisike'kaena "Afa yane." nehu'ka
kake huo'atesanana kanalene.
8 Kanale hinina'maki ani kava ohutapa nepu lapasaki
kake hupatesaya yate apavaletapa ne'vayana havi kava
hune'apatetapa apa'kaeya ya kumaya'ya ya nehayana
hao'otake kava nehae.
9 "Hao'otake kava nehaya vayana Anumaya Koti'a kava
yakaisea kumate ohaikae." huno hu'nea ke o'afi'nafe? Ani
yafe afitapa alakepa hutetapa kasuke'ake ke o'afeo. Ma
hao'otake kava nehisaya vaya'moki Anumaya Koti kava
yakaisea kumate ohaikae a'yafa nehava'a kumai nehe'a ako
fali'naya vaya'aife anumayati mai'ne hu'a apa'kisana nefai'a
alu ve'kamo a'ae avayu nehu'a ve afalu'ae ve alave kava
nehisaya vayana Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate
ohaikae.
10 Kumaya nehe'a alu ve'kamo yafe ake'a hapa'ye nehu'a
atu li ne'ne'a anekinaki nehu'a mako vayafe hu'a haviya
hune'apate'a kasuke nehu'a kumaya ya nehisaya vayana

Anumaya Koti'a kava yakaisea kumate apaukosa lamake huno o'malekaiye.
11 Lapa'kaeya'ae mako mai'naya vaya'moki a'ke'ainaka ani akufa havi vaya mai'naya'maki Anumayatimo Yisasi Kalaisi akileti'ae Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amoteti'ae havi yatapi ako ano kalopatale'niketapa fate akufa vaya mai'netapa Anumaya Koti aulakale "Alakepa vaya mai'nae." huteno alino kanale hulapate'ne.

Lakaeya lakufa Fate Akufa Avamu'mo no hane'ne.

12 Mako vaya'moki inake hu'a nehae "Mi'ko Mosese ke male male'nea ke a'kame o'malesunana kanalene. Mi'ko hisuna kavana ka o'a'kani'neanaketa afa'a hukune." nehaya'maki nakaeya inake nehoe mi'ko kava'mo'a laya ohukeanake'na nakaeya naha'o'maesea kava ohukoe. Nakaeya afa'a hunina'maki ani kava'mo'a nofi hunatesea yafe nakaeya ani kava ohukoe.
13 Mako vaya'moki inake nehae "Anumaya Koti'a ne'ya nesuna yafe laipa alo humale'ne. Ne'ya nesuna yafe ne'ya alo hu'neanaketa afa'a nekaune." hu'a nehaya'maki Anumaya Koti'a henaka'a ne'ya'ae laipa'ae alino fanane hukea'maki lakaeya kumai hesuna yafe Anumaya Koti'a vaya lakufa alo huo'male'nea'maki Anumaya'ae lo'kata mai'netae akai'a ali'ya alisuna yafe lakufa alo humale'neno Anumayamo'a laya hisea yafe mai'ne. Ani yafe kumai kava ohisune.
14 Anumaya Koti'a Anumayati Yisasi'a fali'neapati akufa ako alino hetite'ne. Alino hetite'nea kava huno lo'kiya'aleti lakaeya fali'nisunana ani kava huno lakufa alino hetilatekaiye.
15 O'afi'nafe Yisasi Kalaisi'ae maita hapaita mai'nona yafe lakaeya lakufa laiya laya laulaka lakesa Kalaisi ya'ake hane'ne. Ani yafe hana'ya huta Kalaisi'ae hapaita mai'nonapati kumai nehaya a'ne'ae makopi nehavaone? Havaesunana Yisasi'a akai'a kumai a'ne'ae havaesea akufa kava huta hava'none.
16 Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane
"Ve alave hisa'ana mako'ke ana'kufa hapakaiye." huno kamale'neane.
Ani kava hu'na'a'maki mako ve'kamo'a kumai a'ne'ae lo'kano havaeseana ani kava huno mako'ke ana'kufa hapakaiye. Ani yafe o'afi'nafe?
17 Mako'ke ana'kufa hapakaiya'maki Anumaya'ae maino hapaisea ve'kamo'a ani kava huno Anumaya'ae mako'ke anaipa ana'kesale maika'ae.
18 Inaki lapa'kaeya kumai he yafe koli nehutapa ataletapa lapaune heo. Mi'ko hao'otake kava'mo'a vaya apa'kufa alino haviya nohea'maki kumai he kava'mo'ke vaya apa'kufa

aku'ainaka'ae ameka'ae alino haviya nehe. Ani yafe koli nehutapa ataletapa lapaune heo.

19 O'afi'nafe lapa'kufa Fate Akufa Avamu'amo no'a hane'niketapa Anumaya Koti'a akai'a Fate Akufa Avamu'a ako lapami'nikeno lapaipafi mai'ne. Ani yafe lapa'kufa lapa'kaitapi ya o'male'nea'maki Anumaya Koti ya hane'ne.

20 Anumaya Koti'a ala miyateti lapa'kaeya ako miya helapate'nea yafe lapa'kufa lapa'kaeya ya o'male'niki Anumayamo akai'a ya hane'nikeno miya helapate'nea yafe lapa'kufa yakai'netapa kanale au'ava kava'ake nehutapa Anumaya Koti aki alitapa asaka heo.

7

Ve alavemoki kanale hu'a maisaya au'ava kavafe hu'ne.

1 Lapa'kaeya avo katapa nafike'naya yafe lahapapaikuki afeo. Mako ve'kamo'a a o'alisea akesa hinakeno'aena a o'alino afa'a maiseana kanale huno maike.

2 Kanale huno maikea'maki apa'kufa ake'a hapa'ye nehu'a kumai he kava'mo'a lusiya huno fole aino hane'nea yafe mi'ko vemoki a alisake'a a'nemoki ve alisae.

3 Ve alave mai'na'a yafe a'amo'a “A'yafa havakau'ae.” hisikeno'aena anau'amo'a “He'e.” ohise. Anau'amo'a ani kava huno “A'yafa havakau'ae.” hisikeno'aena a'amo'a “He'e.” ohise.

4 Mako'ke alavela mai'na'a yafe a'mo akufa akai'a akufa o'male'niki anau'amo'ke kava hisea akufa hane'ne. Ani kava huno vemo akufa akai'a akufa o'male'niki a'amo'ke kava hisea akufa hane'ne.

5 Ina akufa ya hane'nea yafe vemoka a'kamofe “He'e.” huo'ato. A'moka anau'kamofe “He'e.” huo'ate'ka mako'ke lanaipa lana'kesale mai'netana “Aise kana'a afina ve alave kava ohuta'a Anumaya Kotiteka ke huta'a afikekau'ae.” hutetana etetana ve alave ya hi'ao. Ohisa'ana Sata'a ano lanavataka hisiketana fate ve'ae fate a'ne'ae apa'ketana lahana'ye hu yafenaki aise'a maiketana hi'ao.

6 Mani nehoa ke lapaya hukefe nakai'ni nakesafati nehuki Anumaya Koti ke male male'nea ke ohu'noe.

7 Anumaya Koti'a a o'alisoa lo'kiya nami'neanake'na nahaeya mai'noa'maki mi'ko vaya'moki nakaeya hu'noa kava hisaya yafe ne'nahaiya'maki Anumaya Koti'a akai'a lo'kiya'a mako'ke mako'ke'mokita lami'niketa laote laote kava huta mai'neta fate fate laipa lakesa afita mai'none.

8 Nahaeya've'ae a'mafa'ne'ae kaite ve'ae kaite a'ne'aefe mani ke nehoe nakaeya a o'ali'na ne'mauva kava hutapa maisune hutapaena kanalene nehoe.

9 Kanalene nehoa'maki apa'kufa ake'a hapa'ye hu ya'mo afi'a lo'kiya vai'a apaipa kava yakaisaya lo'kiya'api

o'male'niseana a alisake'a ve alisake'a hisae. A alisayana kanale'maki a o'ali'a afa'a maisayana ata lapale'yafenaki a'ke alisae.

10 Ve alavemokitapa lapaumomo male'noa ke hu'na lo'kiya vai'na lahapapaikefe hoe. Nakai'ni nakesafati no-hoa'maki Anumayamo hu'nea ke nehoe. A'nemokitapa anautapimoki o'apataleo.

11 O'apatalekaya'maki apatalesaya a'nemokitapa mako fate vele o'maitapa afa'ake maiyo. Afa'a o'maisaya lapa'kesa hinaketapaena etetapa anautapimo'ae utapa ke hutapa falu hutetapa mako'ke lapaipale maiyo. Vemokitapa a'netape "Lahapafaitalonaki veo." hutapa oheo.

12 Mako vaya'mokitapa'ae afisaya ke nehoe. Mani ke Anu-mayamo'a ohu'nea ke nakaeya nakesafati nehoe. Yisasife afino aipafi male'nisea ve'kamo a'mo'a Anumayamo a'kame o'maleno havikopa ne'maiya a'mo'a anau'amo'ae maisea akesa hisikeno'aena anau'amo'a "Ako katale'noki ako uvo." huno huo'atese.

13 Yisasife afino aipafi male'nisea a'mo anau'amo'a Anumayamo a'kame o'maleno havikopa ne'maisea ve'kamo'a a'amo'ae maisea akesa hisikeno'aena a'amo'a "Ako katale'noki ako uvo." huno huo'atese.

14 Huo'atekaiya'maki Yisasife afino aipafi male'nea a'amo'a Yisasi ke no'afea ve'ka'ae lo'kano ne'maiya yafe ani Yisasi ke no'afea anau'amo'a Anumaya Koti aulakale fate akufa ve'ka mai'ne. Mai'nikeno Yisasife afino aipafi male'nea anau'amo'a Yisasi ke no'afea a'ae lo'kano ne'maiya yafe ani Yisasi ke no'afea ana Anumaya Koti aulakale fate akufa a mai'ne. Anumaya Koti aulakale fate akufa vaya o'maisa'ana mafa'ne'animoki'ae ani kava hu'a fate akufa mafa'ne o'maikaya'maki lo'ka'ana maisa'ake'a Anumaya Koti aulakale fate akufa mafa'ne mai'nae.

15 Mai'naya'maki Yisasi ke no'afea ve'kamo'a Yisasife afino aipafi male'nea a'a atalesea akesa afiseana afa'a atalese. Yisasi ke no'afea a'mo'a Yisasife afino aipafi male'nea anau'amona atalesea akesa afiseana afa'a atalese. Atalekaya'maki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vefi api nofi alino atafaipate'neapati nofi ako alino kalu hetale'nike'ana afa'a mai'na'ae. Anumaya Koti'a laipa falu hisuna yapi maisuna yafe ke hiketa akaeyateka e'none.

16 E'nona'maki Anumayamo a'kame ne'vana a'moka akaeya'ae mai'nisanana anau'kamo'a aipa aino yahae hisifi? Aino yahae hinakeno Anumaya Koti'a aku ame alino katisikeno aino yahae hisifi ohisifi ina'a o'afi'nane. Aipa aino yahae hisea yafe kame'atiti ho. Anumayamo a'kame ne'vana ve'kamoka akaeya'ae mai'nisanana a'kamo'a akai'a aipa aino yahae hisikeno Anumaya Koti'a aku ame alino

katisikeno aino yahae hisifi ohisifi ina'a o'afi'nane. Aipa aino yahae hisea yafe kame'atiti ho hu'nae nehoe.

Anumaya Koti'a "Ina kava hutapa maiyo." huno hulate'nea kava'ake huta maisune.

17 Anumaya Koti'a mi'ko vaya u'e'a hu'a maisaya au'ava ya fa'ko huno apami'neanaketapa mi'ko'amokitapa Anumayamo'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'nea afina "Ina kava hu'ka mai'ne'ka ali'ya aleo." huno kahapai'nea kava'ake ho. Ani ke fate fate kumate u'na Anumayamo anaka'aina hapa'nepauki afeo.

18 Mako vaya'moki Anumayamo'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'nea afina Yuta vaya'moki nehaya kava hu'a akoya ano'a laka hu'nea afukuna hane'nikeno eteno ani afuku'mo ano vala'vala nehea kava huno fala o'kise. Anumaya Koti'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'nea afina mako Yuta nofi o'mai vaya'moki "Yuta vaya mai'nae." hu'a hulatesae nehu'a apa'koya ano'a laka ohu'naya vaya'moki "Meni laka hukune." hu'a ohisae.

19 Apa'koya ano'a laka nehisafi laka nohisafi ani aole kavana afa'a atupale ya hane'niki Anumaya Koti keke afita a'kame malesunana aepa'a hane'ne.

20 Inaki mi'ko'amokitapa Anumaya Koti'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'nea afina mai'nana no'ae ne'alina ali'ya'ae o'atale'ka mako'ae ani kava'ake ho.

21 Mako ve'kamoka kava ve'kale miya o'ali ali'ya alisanana nofipi mai'nanakeno Anumaya Koti'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'neanaki kanalene nehu'ka ani ali'ya aleo. Alikana'maki "Meni nofi huo'kate'noanake'ka afa'a maikane." huno hisike'kaena amuse nehu'ka afa'a uvo.

22 Mako ve'kamoka miya o'ali ali'ya ne'alinana nofipi mai'nananakeno Anumaya Koti'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'nike'ka Anumayatimo'ae lo'ka'ka mai'nana yafe Anumayamo'a hao'otake ya'ka alino nofi humale'neapati ako alino kalu hekate'nea yafe nofipi mako'ae o'mai'nana'maki mako vaya'moki nofi huo'apatake'a afa'a mai'nakeno Anumaya Koti'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'nikeno Yisasi Kalaisite miya o'alisaya ali'ya vaya'a mai'nae.

23 Anumaya Koti'a ala miyateti miya faino lapavale'niketapa akaeya vaya ako mai'nayanaki mopale vaya'moki lapa'kaeya lapaipa lapa'kesale kava yakai olapatesae hu'nae nehoe.

24 Nepu nasakitapa Anumaya Koti'a "Nakaeya mafa'ne maiyo." huno ke hu'nea afina mai'naya au'ava'ae ali'ya

ne'alea ali'ya'ae ne'alitapa “Hai mai'none.” hutetapa Anumayamo'ae lo'katapa utetapa heo.

Ve a'nemoki vele o'mai'naya vaya'aife hu'nea ke.

25 Anumaya Koti'a kalaki aino hautakinateteno “Kava ve'ka mai'nane.” hunate'nike'nae ke hukefe nehoe. Anumayamo'a ke male male'nea ke mani ke ohu'nea'maki Anumayamo'a naya hike'na nakaeya nakesafati afi'na alakepa hute'na vele o'mai'naya a'mafa'ne'ae ke hukefe hoe.

26 Meni kanafi lusi kana'ake ya fole ne'aiya yafe inake hu'na nakesa ne'afoe meni mai'naya akufa avamete mako'ae ani kava hutapa maiyo.

27 Maikaya'maki a ako ali'nana ve'kamoka a'kae “Ako kataloe.” hu'ka huo'ato. A o'ali'nisana ve'kamoka “A o'aleo.” hu'nae nehoe.

28 Nehoa'maki a alisanana hao'otake kava ohane'niki kanalenake'ka a alikane. A'mafa'nemoka vele maisanana hao'otake kava ohukana'maki ve alave mai'nisa'api kana'ake ya lana'kaeyapi fole aikike'nae ani ya'mo'a lana'kaeyapi fole aisea yafe nakaeya no'nahaike'nae meni mai'naya avamete maiyo hu'nae nehoe.

29 Nepu nasakitapa ma mopale mai'nona kana ako avayakefe nehea yafe meni aepa hetapa Anumayamofena lapa'kesa ne'afitapa a ali'naya vaya'mokitapa a'netape lapa'kesa o'afitapa a o'ali vaya'kana hutapa maisae hu'nae nehoe.

30 Ma mopale mai'nona kana ako avayakefe nehea yafe mako vaya'moki apaipamo'a kana'ake hapaike'a “Avi lesaya kava hisune.” hu'aena avi ole apaukosa kali'a maisae. Amuse nehaya vaya'moki amuse ohu vaya'kana hu'a maisae. Afeno'ya'api miya he'a male'naya vaya'moki miya he'a o'male vaya'kana hu'a maisae.

31 Mani mai'nona mopa ako hano hukefe nehiki mako vaya'moki mopale moni afeno'api hane'niseana mani mopale yafe apa'kesa afifi ohisae.

32 Mopale yafe lapa'kesa afifi nehutapa lapa'kesa lapa ai yafe nakaeya no'nahaiye.

A o'alino ne'maiya ve'kamo'a Anumayamo'a nehaiya kava hisea yafe'ke akesa ne'afino Anumayamo ali'yafe'ke akesa afifi huno mai'ne.

33 Ne'maiya'maki a'a mai'nea ve'kamo'a mopale yafe a'amo amuse hisea ya'ae nehaiye.

34 Ani aole akesa ne'afea ve'kamo'a mako kaya Anumayamofe akesa ne'afino mako akesamo'a ma mopafi yafe akesa ne'afea'maki me'ku a'ae a'mafa'nemoki'ae Anumayamo kavafe'ke apa'kesa ne'afi'a apa'kaeya “Nakufa'ae naipa'ae Anumayamo fate akufa ya'a hane'ne.” nehu'a kava

ne'yakai'a kanale hu'a ali'ya'a ne'alea'maki vele mai'naya
a'nemoki anau'apimoki amuse hupatesaya yafe mopafi
yafe'ke apa'kesa ne'afe.
35 Mani kemo'a kana lahapaisea ke nohuki lapa'kaeya
lapaya huno lahapa'maesea yafe nehoa'maki kanale hutapa
aole lapa'kesa o'afitapa Anumayamofe lapa'kesa afifi hutapa
maisaya yafe nehoe.
36 Mako ve'kamo'a akai'ale hapalimale'nisaya a'mafa'ne
"Lo'kata'a o'maiku'ae." huteno henaka'a akufamo'a akeno
ha'ye huteno "Kanale kava huo'ate'noe." huteno ne'nahaiye
hisike'a ani a'mafa'ne havai'a amisae. Havai'a amisayana
ani ve'ka hao'otake kava nohe.
37 Hao'otake kava nohea'maki mako nahaeya'mo'a akai'a
akufa akeno ha'ye hu aipa akesa kanale huno kava
ne'yakaiya ve'kakeno akai'ale hapalimale'naya a'mafa'ne
"Anumayamo ali'ya alisu'a yafe afa'a la'aote la'aote
maiku'ae." huno akesa afiseana kanale kava nehe.
38 Ani yafe mako ve'kamo'a akai'ale hapalimale'naya
a'mafa'ne aliseana kanale kava hukea'maki mako ve'kamo'a
akai'ale hapalimale'naya a'mafa'ne o'aliseana mako'ae
akaseno kanale kava nehe.

Kaite a'ne'ai ke.

39 Vele havai'a ate'naya a anau'amo'a ofalino afa'a
mai'niseana ani a'mo'a fate vele o'vise. O'ukea'maki
anau'amo'a falitesikeno'ae'ke fate vele maisea akesa
hiseana kanalenakeno vele maikea'maki Anumaya'ae
lo'kano uneno nehisea ve'kale'ke maise.
40 Maikea'maki nakaeya mani ke nakesafati inake nehoe
"Afa'a maisoe." hisuno'aena alu vele o'maiseana lusi amuse
huke hu'nae nehoe. Nehoa ke nakesa ne'afoana Fate Akufa
Avamu'mo'a mani ke nahapaike'na nehoe.

8

*Ako fali'naya vaya'aife anumayati mai'ne nehu'a
apa'kisana nefai'a ne'ya ne'apamea kavafe hu'ne.*

1 Ako fali'naya vaya'aife "Anumayati mai'ne." nehu'a
apa'kisana nefai'a ne'ya ne'apamea kavafe nafike'naya
ke nehoe. Lapa'kaeya inake hutapa nehae "Lakaeya
kanale lakesa afi'nona vaya mai'none." hutapa lamake
nehaya'maki ani kanale lapa'kesa afi'naya yana lapa'kufa al-
itapa nehaiya yanaki alu vaya'aife lahapau lapayamopafati
nelahapaiya ya'mo'ke kanale ya hane'neanakeno kositapa
lo'kiya vaitapa maisaya yafe lapaya huke.
2 Mako ve'kamo'a "Mi'ko yafe ako afi'na alakepa hu'noe."
huno akesa ne'afea ve'kamo'a mako yama'a afino alakepa
ohu'ne.

3 Afino alakepa ohu'nea'maki mako vaya'moki Anumaya
Kotina apaipa ami'naya vaya'aina Anumaya Koti'a apa'keno
alakepa huteno “Mafa'ne'ni mai'nae.” huno hupate'ne.
4 Ako fali'naya vaya'aife “Anumayati mai'ne.” hu'a
apa'kisana nefai'a ne'apamea ne'ya lapa'kaeya o'nesaya
yafe nehuki afeo. Lakaeya afunana ako fali'naya vaya'moki
ma mopafi haekafa o'mai'naki Anumaya Koti'a akai'ake
mako'ke Anumaya Koti mai'ne.
5-6 Mai'nea'maki mopale'ae ko'ku'napi'ae mai'naya
apa'ke'atike anumaya'aife inake hu'a nehae “Ani yana
lakaeya anumayati mai'ne.” hu'a nehae. Lamake nesu'yate
apa'ke'atike anumaya mai'naya'maki lakaeya inake nehune
“Afotimo'a akai'ake Anumaya Koti'a mai'neno mi'ko ya alo
humale'niketa akaeya aki'ake alita asaka hisuna yafe'ke
ne'maune. Mako'ke Anumayati Yisasi Kalaisi'a mai'ne.
Akaeya mi'ko ya alo huteno lakaeya'ae alo hulateteno
lavamu lami'ne.” huta ne'afune.
7 Afi'nona'maki a'ke'ainaka mako vaya'moki ani ke
o'afi'naya yafe apa'ke'atike anumayamo aki ali'a asaka
hu'naya'maki meni Yisasife afi'a apaipafi male'naya'maki
apaipamo'a lo'kiya o'vai'nea yafe ani apake'atikeke
anumayamo ne'apamea ne'ya ne'ne'a inake hae
“Apa'ke'atike anumayamo ne'ya ne'nonana hao'otake
kava nehunanakeno ani ne'ya'mo'a lakaeya alino haviya
nelahauno laipa alino honi'ya'ake nehe.” hu'a apa'kesa
afi'nae.
8 Afi'naya'maki ne'ya nesuna ya'mo'a Anumaya Koti amete
lavaleno uno late'neno laku lame alino o'katike. Ani ne'ya
o'nesunapi nesunapi Anumaya Koti aulakale kanale vaya
o'maikuna'maki ne'ya ne yana afa ya hane'ne huta afi'none.
9 Afi'nona'maki “Apa'ke'atike anumayamona ne'amea
ne'ya afa'a nekaune.” hutapa hisaya yafe maitapa
halove heo. Haviku Yisasife afi'a apaipafi lo'kiya
o'vai'nisaya vaya'moki lakaeya ne'nesunake'a lakete'a ne-
sayana “Hao'otake kava nehune.” hu'a hisaya yafe havi kate
apavaletapa apatesake'a yakale yafenaki maitapa halove
heo.
10 “Apa'ke'atike anumaya o'mai'nae.” hute'ka afi'ka
alakepa hu'nana ve'kamoka ani apa'ke'atike anumaya'api
afu he'a ne'amea nopi u'ka ne'ya ne'nesanakeno mako
Yisasife afino aipafi maleno lo'kiya o'vai'nisea ve'kamo'a
kaketeno “Nakaeya'ae afa'a nekauve.” huteno neseana
“Hao'otake kava nehu'na havi kate ne'oe.” huno hisea yafe
lapa'kaitapi nesaya yafe lapa'kaeya maitapa halove heo.
11 Ani yafe kakaeya afi'ka alakepa hu'nana ve'kamoka ani
kafu'kakana'aife Kalaisi'a fali'nea'maki ani ve'kamo'a Yisas-

ife afino aipafi maleno lo'kiya o'vai'neanakeno kakaeya
hu'nana kavateti havi kate uno yakaleno falino fanane
huke.
12 Ani hu'nana kava'mo'a kafu'kakana'a "O'nekauve."
huno hu'nea yana neseana Yisasife afino lo'kiya o'vai'nea
aku mafa'ne amakisikeno akafu kisea yafe havi kava
hune'atane. Kafu'kakanana havi kava hutesanana
Kalaisi'ae havi kava ako hute'nane.
13 Ani yafe nafu'nakana'a "Afu o'nekauve. Nesoana
havi kapi ukoe." huno hisike'naena nakaeya'ae mako'ae
afu alaki o'nekauve. Haviku nafu'nakana'a havi kapi
u'yafenake'na ani ne'ya o'nekauve.

9

Polo'a Yisasi ali'ya ne'alino "Miya nameo." huno ohu'nea yafe amuse hu'ne.

1 Nakaeya ne'mauva au'ava akeo. Mako ma mopale
ve'kamo'a "Ina kava ho." huno natafa nehife? He'e nakai'ni
nakesafati mi'ko kava nehoe. Yisasi ke ne'afukeno ali'ya'ale
hunate'nea ve'ka mai'noe. Nakaeya Anumayati Yisasina
ako ake'noe. He lamake Anumayamo'ae lo'ka'na mai'ne'na
akaeya ali'ya ali'noa yafe lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae
nehae.
2 Mako vaya'moki nakaeyafe make hu'a apa'kesa ne'afe
"Anumayamo'a mani ali'yate kakaeya huo'kate'nea'maki
kakesafati e'ka mani ke nehane." hu'a nehaya'maki
lapa'kaeya nakaeya hu'noa ke afitetapa lapaipa aitapa
yahae hu'nake'a vaya'moki kanale ka lapaveli'noa yafe
akete'a nakaeyafe "Anumayamo'a hute'nea ve'ka mai'ne."
hu'a nehae.
3 Mako vaya'moki ke ne'nama'ki'a nakeno'ka
nehake'naefena nakaeya make nehoe.
4 Nakaeya Anumayamo ke ali'na lapaya nehoa'maki
ne'ya'ae li'ae namisayana kanale yapi?
5 Yisasi ke ne'afikeno ali'ya'ale mako hupate'nea vaya'ae
Yisasi akana'amoki'ae Pita'ae hu'naya kava hu'na Yisas-
ife afino aipafi male'nea a alite'na avale'na uteta'a ne-
huta'a mani ali'ya alininana ani kava'mo'a hao'otake kava
ohininipe?
6 Nakaeya'ae Panapasi'ae la'akaiti'ake Anumayamo ali'ya
ne'alita'a la'akaiti monileti'ke ne'ya miya hu'no'a'maki mako
Anumayamo ali'ya ne'alea vaya ne'ya afa'a apami'nae.
Ne'ya ola'ami'naya kavana kanalepe? Na'ya hiketapa la'aya
nohae?
7 Inaki ati vaya'moki la hu ali'yapi mai'ne'aena apa'kai'api
moni'apileti ne'ya'api'ae kena'api'ae miya nehafe? Ina

kava nohaya'maki Kamani vaya'mokike miya ne'apame.
Ne'apamea'maki hana ve'kamo'a hoya alino vaiteno ani
hoyafati ne'ya alino no'ne? He'e ne'ya alino ne'ne. Alino
ne'nea'maki ani kava huno hana ve'kamo'a puluma'ka afu
akaiteno henaka'a heno no'ne? He'e heno ne'ne.

8 Meni mai'naya vaya'moki nehaya kava'ake a'kame
male'na ani ke nehufe? He'e Anumaya Koti avopi'ae
hane'nea ke nehoe.

9 Mosese'a avopi inake huno kamale'neane

“Puluma'ka afumo'a kile ano lata nepaisiketapaena
kile o'nese hutapaena avayale nofi kio'atetapa
atale'nikeno ali'ya'a ne'alino ne'ya neno.” huno
avopi kamale'ne.

Ani ke avopi kamale'neana Anumaya Koti'a puluma'ka
afue'ke hu'nife?

10 He'e lakaeyafe hu'ne. Inaki hoya ali'ya alisea ve'kamo'a
ne'ya nesea yafe akesa ne'afino ali'ya alise. Ani ve'ka'ae
hoyafati ne'ya alisea ve'ka'ae “Makopi mai'neta'a ne'ya
nekau'ae.” nehu'ana ali'ya'ani alisa'ae.

11 Ina kava huka'a'maki lakaeya'ae lapa'kaeya hoyafi Fate
Akufa Avamu'mo ke ha'kalekefe huta fole aita lahapa-
pai'nonanaketapa ani hoyafati ne'ya kete'nisiketapaena
kanale ameka lakufale ya kena'ae ne'yati'ae kanale
lapa'kaeyapati alikupi o'alikune hu'nae nehoe.

12 Mako vaya'moki kanale hu'a ne'alea'maki nakaeya
apa'kase'na mai'noa yafe “Ani kava hu'na alikoe.”
hu'na hisufe? Kanale ani kava hukoa'maki Yisasi Kalaisi
kanale ke afisaya katapi male'na a'kani olesoa yafe ne'ya
o'alikoanake'na mi'ko kana'ake nahaisea ya ne'ali'na afa'a
“Ne'ya nameo.” hute'na o'ali'noe.

13 Mono nopi ali'ya ne'alea vaya'moki ani nopati ne'ya'api
ne'alike'a mako vaya'moki Anumayamofe amuse nehu'a afu
avale'a e'a amike'a ani afu he'a atale ka'a sala mana nehaya
vaya'moki ani afufati ne'ya'api ali'nae. Ani akufa kava
nehaya ke o'afi'nafe?

14 Ani kava nehaya kavana Yisasife kanale ke
hapa'nepaiya ali'ya ne'alea vaya'aife Anumayamo'a
laumomo male'nea ke inake huno hu'ne “Ani ali'ya
alisayapati ani ke afi'a apaipafi ne'malaya vaya'moki
miya'api kena'api'ae ne'ya'api'ae apamisae.” hu'ne.

15 Ani ke hu'nea'maki nakaeya ani yafe “Nameo.” ohu'na
o'alisoa nakesa ne'afoe. Ne'afi'na meni “Mako ya namisae.”
hu'nae ma avo no'kaove. No'kaova'maki “Nakateke'na ako
falisoa kava nehoe.” hu'na hunina'maki ne'yafe lapafikesoa
nakesa hukeanake'na lapafi o'kekauve. Miya o'ali'na Yisasi

ke afa'a lahapa'nepai'na lapa'kaeyapati ne'ya no'aloa yafe
amuse nehoa ya'ni hane'ne.
16 Yisasi kanale ke hu'na fole ne'auva yafe nakaeya amuse
nehu'na nakai'ni nakufa ali'na nohauva'maki Anumaya
Koti'a "Inani kava ho." huno lo'kiya ke nahapai'nike'na ani
ke hu'na fole ne'auve. Ani ke hu'na fole o'aininana Anu-
maya Koti'a amuse'ni ohisikeno naipamo'a kana nahainine.
17-18 Nakaeya nakesa afi'na "Mani ali'ya nahaiya ali'yane."
nehu'na ani ali'ya alisoana ani ali'yateti miya alikoa'maki
nakesafati ani ali'ya no'aloa'maki Anumayamo'a hu-
nateke'na ne'aloa yafe hana akufa kanale amuse ya alikoe?
Ma akufa amuse ya ne'aloe. Anumayamo'a ako naha-
pai'neanake'na ali'ya alisoana miya alikoa'maki miyafe
ke ohu'na ani ali'ya afa'a ne'alukeno naipamo'a kanale
nehike'na Anumayamo ke hu'na fole ne'auva yafe miyatapi
o'ali'noa yafe lusi amuse nehoana hai miya'ni'a hane'ne.

"Mi'ko vaya'ai ali'ya ve'ka'api mai'noe." huno Polo'a nehe.

19 Ani miya no'aloa yafe mako vaya'ai ali'ya ve'ka
o'mai'noa'maki mi'ko vaya'moki apaipa ai'a yahae hisaya
yafe mi'ko vaya'ai ali'ya ve'ka'api mai'noe.
20 Mai'noa yafenake'na Yuta vaya'moki Yisasi a'kame
visaya yafe apa'kaeya'ae mai'noa kanafi Yuta vaya'moki ne-
haya kava hu'na mai'ne'na Yisasi ke hapa'nepauve. Mosese
ke male male'nea ke afi'na a'kame ne'malesukeno Anu-
mayamo'a "Alakepa ve'ka mai'nane." huno hunatekaiye
hu'na nohoa'maki ani kemo'a nofi huo'nate'nike'na ani
ke a'kame ne'malaya vaya'moki Yisasi a'kame visaya yafe
apa'kaeya'ae mai'ne'na ani ke male male'nea ke a'kame
ne'male'na Yisasi ke hapa'nepauve.
21 Ani kava hu'na Mosese ke male male'nea ke o'afi'naya
vaya'ae mai'ne'na Yisasina a'kame visaya yafe apa'kaeya
nehaya kava hu'na Mosese ke male male'nea kemo aiya'afi
o'mai'na Yisasi ke hapa'nepauve. Hapa'nepai'na Anumaya
Koti ke male male'nea ke ali'na o'atale'noa'maki Kalaisi
a'kame ne'u'na akaeya ke afi'na a'kame ne'maloe.
22 A'kame ne'maloke'a Anumayamo a'kame ne'vaya'maki
Yisasife afi'a apaipafi male'a lo'kiya o'vai'nisaya vaya'ae
mai'ne'na "Apaipa ali'na lo'kiya vaisoa yafe ke hapa-
paisoe." nehu'na lo'kiya naipa o'male'nea ve'kakana
hu'na vase hu'na mai'ne'na apa'kai'api nehaya kava hu'na
ke hapa'nepauve. Mako vaya'moki hao'otake kava hu'a
mai'nayapati Yisasi a'kame visakeno apa'ku apame alino
katisea yafe alu kate kate male'na apa'kai'api apaote apaote
nehaya kava hu'na Yisasi ke hapa'nepai'na mai'noe.

23 Mai'ne'na ani kava nehisuke'a “Nesu vaya'moki Yisasi
kanale ke afisae.” hu'nae nehoanake'a afite'a amuse
hisake'na nakaeya'ae ani kava hu'na amuse nehu'na kanale
hu'na maikoe hu'nae nehoe.

Lakaeya layamufa valeta naku naku nehuta amuse ya alisune.

24 Vaya'moki naku naku nehu'a i'akase o'akase hu'a
ne'vaya'maki apa'kaseno vea ve'kamo'ke male'naya amuse
ya alike. Lapa'kaeya ani ya ake'nafe? Ani yo'kalo nelaya
kava hutapa lapayamufa valetapa naku naku nehutapa
Anumayamo a'kame ne'vikeno amuse ya'a lapamino.
25 Ani yo'kalo nelaya vaya'moki “Naku naku huta
apa'kaseta amuse ya alisune.” hute'a amuse ya alisaya
yafe apaipa apa'kesale lo'kiya vai'a kava yakai'nayapati
apa'kase'nea ve'kamo'a amuse ya ali'nea'maki ani amuse
ya'mo'a kasalino fanane hisea konakali ya ali'nea'maki
lakaeya Anumayamofe afita a'kame visunana o'kasalino
fanane ohisea amuse ya maike maike hisuna lavamu
alikune.
26 Nakaeya'ae “Ani ya alisoa yafe naku naku hu'na
apa'kasesoe.” hu'naena havikopa yapaka aulu nehe'na
naku naku nohoe. Nakaeya nayateti mako ve'ka'ae la hu'na
apa'kasesoa yo'kalo neloana nayana havikopa no'atalofa
vaya akufa'ale'ke sali hu'na ne'amakoe.
27 Yisasi kanale ke nakaeya ako vaya hapapai'noa'maki
haviku nakaeya hao'otake kava nehisukeno Anumaya Koti'a
a'kame'ya nami'yafene nehu'na naipa nakesale yakai'na
lo'kiya vai'ne'na nakufa ake'na naha'ye hu kava ohukoe
nehoe.

10

Haviku kana lahaisea yapi asaka huta ai yafenaketa maita halove hisune.

1 Anumaya Koti'a a'kame'ya olapamisea yafe nepu nasak-
itapa ma ke afeo. Yuta vaya'ai apa'kinakomoki Mosese
a'kame ne'u'a hu'naya kavafe lapa'kesa afisae hu'nae nehoe.
Mako hiya'mo'a ka apavelisea yafe mi'ko vaya aino susu
lepate'nike'a kanale hu'a u'a mi'ko'amoki lusi hake lina
Haesa Line hu'a aki ne'aya li la'ka he'nayane.
2 La'ka hetakeno hiya'mo'a mi'ko vaya aino susu lep-
ate'nea ya'mo'ae lina la'ka he'naya ya'mo'ae mi'ko'amoki
“Mosese a'kame ukune.” nehu'a li fale ne'apataya
kava'kana hu'nae.
3-4 Ani kava hutetake'a mi'ko'amoki li o'male aupalika u'a
mai'ne'a mako'ke Anumaya Koti Avamu apami'nea ne'ya'ae
li'ae ne'nae. Ani lina Anumaya Koti Avamu'mo apami'nea

yafapati fole ai'nea li ne'naya'maki lakaeya ako afunana
ani yafana Kalaisi'a akai'a mai'neno apa'kaeya'ae uneno
nehuno apa'kame ne'vike'a ani li neme neme u'nae.
5 Mi'ko'amoki ne'naya'maki nesu vaya'moki Anumaya Koti
ke a'kame o'male'naya yafe Anumaya Koti'a ani vaya'aife
amuse huo'apateno apataleke'a ka'me kopi fali'nae.
6 Fali'a hano hu'naya yafe lakaeya lakesa ne'afita apa'kufa
ake'a hapa'ye hu'naya kava ohisune.
7 Mako vaya'moki apayateti alo humale'naya apa'ke'atike
anumayae apa'ki ali'a asaka nehu'a Anumaya Koti ke
atale'nae. Ani kava hu'naya yafe Anumayamo avopi inake
huno kamale'neane
“Apa'ke'atike anumayae amuse hu'a mopale mai'ne'a ne'ya
ne'ne'a li ne'ne'a hute'a heti'a apaiya ne'a'a hao'otake
yo'kalo le'nae.” huno kamale'neane.
Kamale'neanaketapa lapa'kaeya ani kava oheo.
8 Ani vayapati mako vaya'moki kumai kava hu'naya kavateti
mako ve'kamo aiya aya hano huno mako ve'kamo ayatekati
aole'ae mako'ae alea tauseni vaya (23 tauseni vaya) mako'ke
afina fali'a hano hu'nae. Lakaeya kumai kava ohisune.
9 Havi kanafi Anumayamofe “Ma kava ho.” hu'a
ake avataka huke nehake'a nakalamoki hapake'a
fali'nayanaketa lakaeya ani kava huta Kalaisina “Ma kava
ho.” huta ake avataka huke ohisune.
10 Mako vaya'moki “Anumayamo'a havi kava nehe.” hu'a
kalusu kalese ke nehakeno ko'ku'napakati vaya hapaeke'a
nefalea kayo kayo ve'kamo'a eno mako vayama'a hapaeke'a
fali'nae. Fali'nayanaketa lakaeya ani kava huta Anumayae
“Havi kava nehe.” huta kalusu kalese ke huo'atesune.
11 Mi'ko inani akufa ya'komo'a a'ke'ainaka vaya'ai
apa'kufale fole ai'nea ya'mo ame'kana hiketa ne'aketa havi
kava ohuta kanale huta maisuna yafe Anumaya Koti avopi
kamale'ne. Lakaeya meni mai'nona kanafi i'ka'ae mopa'ae
fanane hisea kana hane'nea yafe ani ke afiteta havi kava
ohisuna yafe kamale'ne.
12 Ani yafe “Nakaeya kanale hu'na mai'noe.” hu'ka
nehisana ve'kamoka haviku asaka hu'ka ai yafenaki kava
ho.
13 Kava hu'nisakeno mi'ko kana lahapaisea ya'ae
“Hao'otake kava heo.” huno ano lapavataka hisea
ya'ae lapa'kaeyate fole aiseana mi'ko vaya'aina ano
apavataka nehea akufa ya'kana ya'ke hane'nea'maki ano
lapavataka nehisiketapa “Lo'kiya'ni o'male'ne.” hukefe
nehisakeno Anumaya Koti'a huno lo'kiya vaimale'nea ke
aole akesa o'afino ani ke a'kame maleno lapaya hisea
ka hane'neanakeno alino lo'kiya vailapatesiketapa lo'kiya

vaitapa mai'netapa ani mi'ko ano lapavataka hisea ya atapa akasekae.

Ako fali'naya vaya'aife "Anumayati mai'ne." hutapa apa'kisana nefaiya kava oheo.

14 Ani yafe nahau nayamopafati ne'nahaiya nepu nasakitapa ako fali'naya vaya'aife "Anumayati mai'nae." hutapa apa'kisana nefaiya kava ohutapa Anumaya Koti akike alitapa asaka heo.

15 Lapa'kaeya kanale lapa'kenopa hale'nea vaya mai'naya yafe lahapapaisoa ke lapa'kaeya alitapa fa'ko hutapa afitapa maiyo.

16 "Kalaisi'a lakaeya hao'otake yatilefe fali'ne." huta lakesa afifi hisuna yafe nofi alakamo li'a alita Anumayamoteka amuse huteta ne'nonakeno Kalaisi kola'a'ae alino lo'kalateketa mai'none. Ani kava huta kai hame'ya maya alita a'kaya heteta ne'netaefena make nehune "Kalaisi akufa ai'a atalaka hakeno akafu ki'nea yafe hao'otake yati ako alino atale'ne." nehuta ne'nonakeno Kalaisi akufa'ae alino lo'kalateketa mai'none.

17 Mai'neta mi'ko ne'nona vaya'mokita mako'ke kai hame'ya maya a'kaya heta ne'nona yafe lakaeya mi'ko'amokita mako'ke ve'kamo akufakana huta mai'none.

18 Lapa'kaeya Isaleli vaya'moki hu'naya kavafe lapa'kesa afeo. Apa'kaeya Anumaya Kotiteka afu he'a sala mana ne'ami'a anifati ali'a ne'nayana Anumayamo'ae makopi ai'a lo'ka'a mai'nae.

19 Ani lahapa'nepauva kemo aepa'a afeo. Ako fali'naya vaya'aife "Anumayati mai'ne." hute'a ne'ya ne'apami'a apa'kisana nefaiya kavana havikopa kava nehaki ani fali'naya vaya'moki lo'kiya'api o'male'ne.

20 Lo'kiya'api o'male'nea yafe lahapa'nepauve Yisasi ke no'afea vaya'moki ne'ya ali'a u'a ne'ami'a Sata afe'yakamokiteka ne'ya ne'apamea'maki ani ne'ya Anumaya Kotina no'ame. Sata afe'ae lo'katapa o'maisaya yafe nehuki ani ne'ya o'neo.

21 Haviku lapa'kaeya "Hao'otake yatilefe Kalaisi'a fali'ne." hutetapa nofi alakamo lina netetapa utapa Sata afe'yaka ne'apamea lina ne'netapa hu yafenaki ani kava lamake hutapa oheo. Haviku lapa'kaeya Anumayamo ne'ya netetapa Sata afe'yakamoki ne'ya'ae ne'yafenaki ani kava alaki oheo.

22 Lakaeya inani kava nehisunakeno Anumaya Koti aipamo'a haviya hisikeno hai vailatese hutapae nehafe? Lamake akaeya lo'kiyamo'a lakaeya lo'kiya ako akase'ne.

Mi'ko nehuna kavateti Anumaya Koti aki alita asaka hisune.

23 Mako vaya'moki inake hu'a nehae “Mi'ko Mosese ke male male'nea ke a'kame o'malesunana kanalene.” nehaya'maki nakaeya inake nehoe “Kanale huta maisuna yafe mi'ko kava'mo'a laya ohuke.” hu'nae nehoe. Mako vaya'moki inake hu'a nehae “Mi'ko hisuna kavana ka o'a'kani'neanaketa afa'a hukune.” hu'a nehaya'maki nakaeya inake nehoe “Mi'ko ani hisuna kava'mo'a Yisasife afita laipafi male'nona yati alino lo'kiya vai olatekaiye.”

24 Lakaeyati laha'maesea yafe'ke lakesa o'afisunaki mako lakanatimoki'ae lakesa afita hapa'maesuna kava'ae hisune.

25 Afu ma'ketifati miya hukefe ne'utapaena “Sata afe'yaka ne'apamea afufi?” hutapa afio'keo. “Nesunana havi kava hukune.” hutapa lapa'kesa o'afitapa afa'a miya hetapa neo.

26 Anumayamo avopi inake huno kamale'neane

“Ma mopa'ae mi'ko mopafi hane'nea ya'ae Anumaya Koti ya'ake hane'ne.” huno ka'neane.

Ani yafe “Ma afu Sata afe'yaka apami'naya afue.” hutapa lapa'kesa o'afitapa afa'a alitapa neo.

27 Afa'a nekaya'maki Yisasife afi'a apaipafi no'malaya vaya'moki “Etapa lakaeya'ae ne'ya neo.” hu'a ke hisaketapaena ukune hu'netapaena ani ve'kamo lapamisea ne'ya afa'a neo. “Sata afe'yaka apami'naya ne'yapati nelamifi?” hutapa apafio'ketapa lapa'kesa lapa o'aitapa afa'a neo.

28 Nekaya'maki mako ve'kamo'a “Ma ne'yana Sata afe'yaka ka'a sala mana ha'naya ne'yane.” huno lahapapaisiketapaena ani lahapapai'nea ve'kamo'a lapa'kaeyafe aipa afino havi kava nehae huno hulapate yafenaki ani ne'ya o'netapa ataleo.

29 Kaipamo'a kakaeyafe “Havi kava nehane.” huno hisea yafe nohoa'maki alu ve'kamo aipa afino haviya hukatesea yafe ani ne'ya o'no hu'nae nehoe.

Mako ve'kamoka inake hu'ka nafine'kape? “Nakaeya ani ne'ya nekauva'maki mako ve'kamo'a aipa afino haviya hisea yafe nakaeyafe ani ne'ya o'no hu'ka nehape?” hike'na “He.” ani ke hu'nae nehoe.

30 Nakaeya Anumayamoteka ani ne'yafe hu'na amuse hutete'na ne'nesukeno'aena na kava hinakeno mako ve'kamo'a nakaeya ani hu'na amuse hute'na ne'ya ne'noa yafe “Havi kava nehane.” huno kene'nama'ke?

31 Ne'ya nekefepi ali'ya alikefepi mi'ko mako kava'ae hisutapaena inake hutapa heo “Vaya'moki lakaeya hisuna kava akete'a Anumaya Koti aki ali'a asaka hisae.” nehutapa ani kava heo.

32 Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae Yisasife afi'a
apaipafi male'naya vaya'ae mi'ko vaya'ai apaulakale'ae
kanale kava'ake hutapa maiyo. Haviku lapa'kaeya mako
kava nehisakeno ani kava'mo'a kota nehapaeya kava huno
apaiyafi hapaesike'a hao'otake yapi asakau'a aikae.
33 Nakaeya nakai'nike naha'maesea kavafe nakesa
o'afi'na mi'ko nehoa kavana mi'ko vaya'moki akete'a
amuse hisake'na hapa'ne'maesukeno mi'ko vaya hao'otake
kava'apimo nofi hupate'neapati Yisasi'a alino kalu heno
apa'ku apame alino katise hu'nae nehoe. Nehoa'maki
nakaeya ne'mauva avamete maletapa mi'ko kava nehutapa
na'kame maleo.

11

1 Nakaeya Polo'na Kalaisi avake afite'na a'kame male'na
ne'mauva kava naketetapa nakaeya nehoa kava'ake a'kame
maleo.

*A'nemoki mono nopi haikefena apa'kenopale ai'a
ati'ka'ne'a haisaya yafe hu'ne.*

2 Nakaeya hu'noa au'ava'ae lapaumomo male'na lahapa-
pai'noa ke'ae lapa'ke o'kanitapa kanale'ya hutapa a'kame
male'naya yafe “Kanale ya nehae.” hu'na amusetapi nehoe.
3 Amusetapi nehoa'maki meni hisoa ke afitapa alakepa
heo. Kalaisife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki akenopa
huno mai'nea ve'ka Kalaisi mai'ne. Mai'nike'a vemoki ani
kava hu'a a'ne'apimokite akenopa hu'a mai'naya vayana
anau'apimoki mai'nae. Mai'nakeno Kalaisite akenopa huno
mai'nea ve'ka Anumaya Koti'a mai'ne.
4 Mi'ko vaya ali'a atalu hu'a mai'nisayapi mako ve'kamo'a
Anumaya Koti'a akai'a avayafati hapai'nea ke huno fole
aikefepi Anumayamoteka ke huno afikekefepi akenopale
mako ya aino ati'kamale'neno ke ohise. Aino ati'kaeseana
akenopa huno mai'nea ve'ka Kalaisi avuya hisea kava
hutekaiye.
5 Hutekaiya'maki mi'ko vaya ali'a atalu hu'a mai'nisayapi
mako a'mo'a Anumaya Koti avayafati hapai'nea ke huno fole
aikefepi Anumayamoteka ke huno afikekefepi akenopale
aino ati'kamale'neno ke hise. Aino ati o'kaeseana ayo'ka
mi'ko heno fumakomako hutaleseana kumai a'kana nehuno
anau'amo ke no'afea a'kana huno anau'amo'a akenopa huno
mai'nea ve'ka avuya hisea kava hutekaiye.
6 Mako a'mo'a akenopale aino ati o'kaesea akesa
afisuno'aena ayo'ka mi'ko laka hutalese. “Mi'ko nayo'ka
laka hutalesoana navuya huke.” huno'aefena afa'a
atale'neno akenopale aino ati'kamalese.

7 Anumaya Koti'a akai'akana huno mi'ko ve alo hu-
pateteno kava ne'yakaiya lo'kiya'a apami'neanake'a Anu-
maya Koti aki ali'a asaka nehaya yafe apa'kenopale ai'a
ati o'kaesake'a a'nemoki anau'apimokife lo'kiya'api hane'ne
nehu'a apa'ki ali'a asaka hisaya yafe apa'kenopale ai'a
ati'kaesae.
8 Anumaya Koti'a hokote ve'ka Atamuna a'ne'aipati alo
ohu'nea'maki hokote ana Ivina ve'aipati'ke alo hu'ne.
9 Alo hu'nea'maki Anumaya Koti'a vemoki a'ne apaya
hisaya yafe afiteno ve alo ohu'nea'maki ve'aife akesa afiteno
a'nemoki ve apaya hisaya yafe a'ne alo hu'ne.
10 Apaya hisae huteno alo hu'nea ya'ae ko'ku'napi kayo
kayo vaya'moki ne'akaya ya'ae a'nemoki mi'ko vaya ali'a
atalu hu'nisayapi "Nakaeya anau'nimo aiyafi ne'mauve."
huteno apa'kenopale ai'a ati'kamalesae hu'nae nehoe.
11 Nehoa'maki Anumayamo'ae lo'katapa mai'nisaya
vaya'mokitapa a'nemoki "Nakaeya'nike naote maisoana
kanale hu'na maikoe." hutapa oheo. Vemoki ani kava
hu'a "Nakaeya'nike naote maisoana kanale hu'na maikoe."
hutapa oheo. Vemoki a'ne apaya nehisake'a a'nemoki ve
apaya nehisake'a hutapa maiyo.
12 Maikaya'maki hokoteno vefati a alino fole aitekeno
mai'nea'maki ani kava huno meni a'nemoki ve
aline'apataya'maki Anumaya Kotipati mi'ko ya fole
ne'aiyanakeno ani ya'mo aepa'a mai'ne.
13 Mi'ko vaya ali'a atalu hu'nisayapi a'nemoki
apa'kenopale ai'a ati o'ka'ne'a Anumayamoteka ke hu'a
afikesayana kanale kavapi havi kavane? Lapa'kaeya
lapa'kesa afitetapa ani kava fa'ko heo.
14-15 Vemoki apayo'ka atalesakeno a'nemoki apayo'kamo
nehea kava huno yatala hiseana apavuya hisea kava huno
hane'ne hutapa nehaya'maki a'nemokike yatala apayo'ka
haneseana apa'kenopale aino ati'kapatesea yafe Anumaya
Koti apami'neanake'a ani apayo'ka kufe amuse hisaya
konakali ya hane'ne hutapa nehae.
16 Nehakeno mako ve'kamo'a ani ke hai ne'vaino ke
neseana ani ke nesea kemo anona'a mani ke nehoe
"Nakaeya'ae mi'ko Anumaya Kotife afita laipafi male'nona
vaya'ae fate kava nohuna'maki mako'ke kava'ake nehune."
hu'na nakai'ni mani ke nehoe.

Anumayamo akufa'a nesaya yafe hu'ne.

17 Meni lapaumomo male'nea ke lahapapaisoa ke afeo.
Yisasi aki alitapa asaka hukefe alitapa atalu hu'naya'maki
mako vaya'ai apaipa alitapa lo'kiya vaipatesaya kava nohaki
anifi hao'otake kava nehake'na afite'na nakaeya no'nahaiye
hu'nae nehoe.

18 Mako vaya'moki nahapaike'na ne'afoana lapa'kaeya
Yisasife afitapa lapaipafi male'naya vaya'mokitapa Yisasi
aki alitapa asaka hukefe alitapa atalu hu'nayapati “Ke
ne'vaitapa aolefi alitapa fa'ko nehae.” hu'nayana lamake
nehafi hu'nae nakesa ne'afoe.
19 Nakaeya afoana mopale mai'nona afina lapa'kaeya'ae
mai'naya vayapati mako vaya'moki Anumaya Kotife afi'a
apaipafi alaki alakepa hu'a male'nae. Ani vaya'moki
ke ne'vai'a aolefi ali'a fa'ko nohayanaketapa ani vaya
apa'ketapa fole aisaya yafe lapa'kaeya fate fate ke nehutapa
aolefi alitapa fa'ko hu yatapi hane'ne.
20-21 Anumayamo ne'ya nekefe alitapa atalu hu'netapa
lapaote lapaote ne'ya alitapa e'naya ne'yatapi makale
makale hutapa lapa'kaitapi ne'ya netapa hano nehake'a
mako'amoki apa'ka'neteke'a mako'amoki nofi alakamo li
nesu ne'ne'a anekinaki hu'nae. “Anumayamofe lapa'kesa
afi ne'ya neo.” hu'nea ne'ya alakepa kava hutapa no'nae.
22 Na'ya hiketapa ani kava nehae? Ne'ya'ae li'ae ne-
saya notapi o'male'nife? Anumaya Kotife afi'a apaipafi
male'naya vaya'aife “Afa vaya mai'nae.” nehutapa ne'ya'api
aisema'a hane'nea vaya'aife “Afa vaya mai'nae.” nehutapa
apavuya hisea kava hune'apatafe? Ani kava nehayana
kanale kava nehae nehufe? He'e lamake hao'otake kava
nehae hu'nae nehoe.

Yisasi'a kai hame'ya maya'ae nofi alakamo li'ae apamike'a ne'naya ke.

23-24 Mani kavafe Anumayamo'a nahapaike'na ako la-
hapapai'noe. Yutasi'a Yisasina akesi huno atafa hukefe
hu'nea hani'ainaka Anumayati Yisasi'a kai hame'ya maya
aliteno Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteteno a'kaya
heno ne'apamino inake hu'ne “Manimona nakaeya naku-
fae. Lapa'kaeya lahapa'maesoa yafe nakufa ha'ki'na nela-
pamoanaki nakaeyafe lapa'kesa afifi nehutapa nete nete
heo.” huteno apami'ne.
25 Apamike'a ne'ya netakeno ani kava huno mako li
ne'naya ke ali'neno inake hu'ne “Ma nofi alakamo lina
nakaeya kola hane'ne. Nakaeya kola'ni la'ki laviseana
Anumaya Koti'a saufa alino lo'kiya vailapate'nea ke alino
alakepa hukeanaketapa mi'ko afina mani li nekefena
nakaeyafe lapa'kesa afitapa hao nehutapa neo.” hu'ne.
26 Ani kai hame'ya maya'ae nofi alakamo li'ae nesayana
Yisasi'a lakaeyatefe fali'nea aepa'a hutapa fole ne'aiye. Ani
kava hume hume ne'visakeno Yisasi'a eteno ekaiye.

Anumayamofe apa'kesa afi'a hao hu ne'ya mako vaya'moki havikopa nesayana hao'otake kava hu'nae.

27 Mako vaya'moki apa'kesa afi'a alakepa ohu'ne'a Anu-
mayamo kai hame'ya mayafi nofi alakamo lipi “Havikopa
ya hane'ne.” nehu'a nesayana hao'otake kava hu'a Anu-
mayamo akufa'ae kola'ae ali'a haviya nehae.
28 Ani yafe mi'ko vaya'mokitapa Anumayamo kai hame'ya
maya'ae nofi alakamo li'ae nesune hutapaena hokotetapa
lapaote lapaote lapaipafi maleta aketetapa “Hao'otake kava
hu'nofi ohu'nofi.” hutapa lapa'kesa afitapa alakepa hute-
tapa lapaipamo'a kanale hu'nisiketapaena neo.
29 Mako vaya'moki ne'ne'a Yisasi'a lakaeyatefe akufa
ha'kino fali'nea ya'mo aepa'ae hu'a o'afi'a mani ne'yafe
“Yisasi akufa'ae kola'ae hane'ne.” hu'a o'afi'a havikopa
nesaya vaya'aina Anumaya Koti'a kake hupateteno havi
miya apamike.
30 Ani kava hu'naya yafe lapa'kaeya folakapati mako
vaya'a apa'kufamo'a lo'kiya o'vaike'a mako vaya'a kali
ne'alike'a mako vaya'a ako fali'nae.
31 Fali'naya'maki lakaeya hokoteta laipa afita alakepa
hu'neta alita fa'ko hu'noninana Anumaya Koti'a kake hu-
lateno havi miya olaminine.
32 Havi miya olaminina'maki lakaeya hao'otake kava ne-
hunanakeno Anumayamo'a henaka'a akaeya ke no'afisaya
vaya kake hupateteno havi miya apamisea afina lakaeya
olamisea yafe meni lakeno alakepa huteno ako fa'ko
lahau'neanakeno alakepa huta maisuna yafe kayo keve
nelame.
33 Nepu nasakitapa ani yafe Anumayamo ne'ya nekefe
alitapa atalu hukefena kanale hutapa mako vayafe apa'keva
mai'nike'a mi'ko etesaketapa lapaukosa makote hu'netapa
ani ne'ya neo.
34 Haviku Anumayamo ne'ya havi kava nehutapa ne-
sayana Anumaya Koti'a kake hunelapateno afino fa'ko laha-
pau yafenaki mako ve'kamo'a akatesikeno'aena no'afaka'ke
neteno ese. Lapa'kaeyate esoa afina fate fate yafe
nafike'naya ya lahapapaikoe.

12

Fate Akufa Avamu'mo'a fate fate lo'kiya ya'a nelapame.

1 Meni Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lo'kiya ya
ne'apamea ke lahapapaikoe. Nepu nasakitapa ani lo'kiya
ya'mo aepa'a afisaya yafe nehoe.
2 A'ke'ainaka Yisasi ke o'afi'naya afina Sata'a lapavayu
huno “Fate fate kava heo.” huno hiketapa ako
fali'ne'a apa'ke no'aiya vaya'aife “Anumayati mai'ne.”

hutapa apa'kisana nefaiya kava nehutapa yakale'naya yafe
lapa'kaeya ako afi'nae.
3 Ani kava hu'naya yafe afeo. Anumaya Koti Avamu'mo'a
mako ve'kamo aipafi mai'nisikeno'aena ani ve'kamo'a Yisas-
ife mani ke ohuke "Anumaya Koti'a Yisasife hai vait-
eno hani'ki yapi maiyo huno hutese." huteno Yisasina
huno haviya huo'atekaiya'maki mako ve'ka Fate Akufa
Avamu'mo'a aipafi o'mai'nisea ve'kamo'a "Yisasi'a Anu-
maya'ni ala ve'ka'ni mai'ne." huno ohuke.
4 Anumayamo ali'ya alisaya yafe fate fate lo'kiya ya
nelamea'maki mako'ke'ake Fate Akufa Avamu'mo'a mai'ne.
5 Anumayamo ali'ya'a fate fate ali'ya ne'aluna'maki
mako'ke Anumayamo'a mai'ne.
6 Mai'niketa fate fate ali'ya ne'aluna'maki Anumaya Koti'a
mako'ke'amo mi'ko vaya lakaeya ali'ya alisuna yafe akai'a
lo'kiya ya'a nelame.
7 Mi'ko vaya hapa'maesuna yafe Fate Akufa Avamu'mo'a
lo'kiya ya'a laveliteno laote laote nelame.
8 Fate Akufa Avamu'mo'a mako vaya'aina Anumaya
Koti apa'kenopafi hale'nea ke hapapaisea lo'kiya ya'a
ne'apamino ani Fate Akufa Avamu'mo'a mako vaya'aina
fala'ki'nea kemo aepa'a afite'a hapapaisaya apaipa apa'kesa
ne'apame.
9 Ani Fate Akufa Avamu'mo'a mako vaya'aina "Anu-
mayamo'a lo'kiya kava huke." hu'a lusiya hu'a Anu-
mayamoteka afi'a apaipafi male'naya ya ne'apamino mako
vaya'aina kali ali'a kanale hupatesaya lo'kiya ya'a ne'apame.
10 Vaya'moki o'ake'naya avame hu lo'kiya kava hisaya
lo'kiya ya mako vaya'aina ne'apamino mako vaya'aina
Anumayamo avayafati hapapai'nea ke hu'a fole aisaya
lo'kiya ya'a ne'apamino vaya'moki ake'naya kava'ae afi'naya
ke'ae "Anumayamo Avamu'mo nehifi vaya'moki apaipa
apa'kesafati nehafi Sata afe'moki nehafi?" hu'a afi'a alakepa
hute'a ali'a fa'ko hisaya lo'kiya ya mako vaya'aina ne'apame.
Mako vaya'aina fate fate apa'ke no'afea kefati Anumaya Koti
ke hisaya yafe lo'kiya ya'a ne'apame. Ani kava huno ani
kemo aepa'a aino yahae huno hapapaisea lo'kiya ya mako
vaya'aina ne'apame.
11 Mako'ke Fate Akufa Avamu'mo'a akai'ake ani aote aote
lo'kiya ya'a akai'a nehaiya kava huno laote fate fate lo'kiya
ya'a fa'ko huno nelame.

Lakaeya mi'ko'amokita Yisasi akufa'a mai'none.

12 Lakufa mako'ke'ake hane'nea'maki lakufafati laiya laya
laulaka aote aote ya hane'nea'maki alaki lakufa mako'ke'ake
hane'ne. Ani akufa kava huta Yisasife afita laipafi

male'nona vayana fate fate vaya mai'nona'maki hapaita
mai'neta Yisasi akufa'a mai'none.
13 Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a lamiteno li fale-
lateteno alino mako'ke akufafi late'niketa Yuta nofi o'mai
vaya'ae Yuta vaya'ae miya o'ali ali'ya ne'alea vaya'ae
apa'kai'api miya alisaya ali'ya ne'alea vaya'ae alino mako'ke
lakufa kalilateteno aino kamalateketa mako'ke vaya hapata
mai'nonakeno Fate Akufa Avamu'a mako'ke'ake mai'nea
Avamu'mo'a li'mo nehea kava huno eno laipafi mai'ne.
14 Lakufa mako'ke'ake ohane'nea'maki lakufafati fate fate
ya'a laiya laya laulaka hane'ne.
15 Hane'neanakeno mako ve'kamo aiyamo'a “Nakaeya aya
o'mai'noa yafe ani ve'kamo akufa'a o'mai'noe.” hiseana
kasuke nehiki ani ve'kamo aiya akufa'afi hane'ne.
16 Hane'nea'maki ani ve'kamo akesamo'a “Ani ve'kamo
aulaka o'mai'noa yafe ani ve'kamo akufa o'mai'noe.”
hiseana kasuke nehiki ani ve'kamo akufa'a akesa hane'ne.
17 Hane'nea'maki mi'ko akufa'a aulaka'ake hane'nininana
hana kava huno akesa afinine? Mi'ko akufa'a akesa'ake
hane'nininana hana kava huno kanale mana afinine?
18 Ina kava huno lakufa o'male'nea'maki Anumaya Koti'a
akesa afiteno mako'ke lakufale laulaka laiya laya alo huteno
akai'a haiya kava huno aote aote mako'ke lakufafi alo
hulate'ne.
19 Ani laiya laya laulaka mako'ke'ake hane'nininana mi'ko
lakufa o'male'ninine.
20 O'male'ninina'maki fate fate ya laiya laya alo hikeno
hane'neana lakufa mako'ke'ake hane'ne.
21 Aulakamo'a ayafe “Kakaeya o'mai'naninana nakaeya
kanale hu'na afa'a maunine.” huno ohise. Akenopamo'a
aiyaena “Kakaeya o'mai'naninana nakaeya kanale hu'na
afa'a maunine.” huno ohise.
22 Ani kava ohinina'maki mako kaya lakufae “Lo'kiya'a
ohane'nikeno afa ya'kana nehe.” huta nehuna'maki ali'ya
o'aliseana lakufamo'a kanale ohuke.
23 Mako kaya lakufae “Afa yane.” nehuna'maki kanale'ya
huta kava ne'yakauna'maki lavuya nehea lakufa'a kena
havaita ati ne'kaone.
24 Kena havaita ati ne'kaona'maki kanale hu'nea lakufale
kena havaita ati no'kaona'maki Anumaya Koti'a akai'a akesa
afiteno mi'ko lakufa alo huno hapaimale'nea ve'kamo'a
haviya hu'nea lakufa kanale ali'ya'ae aki ali'a asaka hisaya
ali'ya'ae ne'apame.
25 Mi'ko lakufamo'a alino fa'ko ohisea yafe ani ali'ya'api
apami'ne. Apami'nea yafe “Mako'ke lakufa hane'ne.”
nehuta mi'ko aise ase lakufae mako'ke avamete maleta
hapa'maesuna yafe kava ne'yakaune. Ani kava ne-
huna kava huta Yisasi akufa'a mai'nona yafe vayati

hapa'maesuna yafe kava yakaisune.
26 Mako lakufamo'a lakafu ne'keana mi'ko lakufamo'ae
lakafu ne'ke. Mako kaya lakufae vaya'moki aki ali'a asaka
hisayana mi'ko lakufamo'a amuse huke.

27 Lapa'kaeya Yisasi akufa'a mi'ko mai'netapa lapaote
lapaote aise ase ya'a aiya aya aulaka'a mai'nae.
28 Makopi mai'neta Yisasife afita laipafi male'nona
vaya'mokita fate fate ali'ya Anumaya Koti'a hapalimale'nea
ali'ya lami'ne. Hokote'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea
vaya mai'nae. Ani'ale Anumayamo avayafati hapapai'nea
ke hu'a fole ne'aiya vaya mai'nae. Ani'ale Anumaya Koti ke
ali'a apaya nehaya vaya mai'nae. Ani'ale o'ake'naya lo'kiya
ya alo nehaya vaya mai'nae. Ani'ale kali vaya ali'a kanale
hune'apataya vaya mai'nae. Ani'ale vaya hapa'maesaya
vaya mai'nae. Ani'ale kava vaya mai'nae. Ani'ale no'afea
ke fate fate apa'ke ne'aiya vaya'ae ali'ya alisaya yafe alino
hetipate'ne.
29 Mi'ko vaya'mokita Yisasi ke ne'afunakeno hulate'nea
vaya mai'nopi? He'e. Mi'ko vaya'mokita Anumayamo
avayafati ke lahapaiketa huta fole ne'auna vaya mai'nopi?
He'e. Mi'ko vaya'mokita Anumaya Koti ke alita apaya
hu vaya mai'nopi? He'e. Mi'ko vaya'mokita vaya'moki
o'ake'naya lo'kiya ya alo nehuna vaya mai'nopi? He'e.
30 Mi'ko vaya'mokita kali vaya alita kanale hune'apatona
vaya mai'nopi? He'e. Mi'ko vaya'mokita no'afuna ke fate
fate apa'kefati nehupi? He'e. Mi'ko vaya'mokita ani apa'ke
ne'aiya ke aita yahae huta hapa'nepaupi? He'e.
31 Mi'ko lo'kiya kava mako'ke ve'kamo'a nohea'maki
lapa'kaeya lo'kiya vai'netapa hokote kanale lo'kiya ya
Anumaya Koti'a lapamisea yafe'ke lapa'kesa afifi nehutapa
lusiya huno lahapaino.

Lahapaisike'na meni lusi kanale au'ava kavafe lahapa-
paikuki afeo. Ani mi'ko kavana apa'kaseno hokote'nea
kanale au'ava kavana vaya'aife lahapau lapayamopafati
lahapaisea kavafe nehoe.

13

Mi'ko vaya'aife lahau layamopafati nelahaiya yafe hu'ne.

1 Nakaeya no'afoa ke fate fate apa'kefati ke nehu'na
mopale vaya'ai apa'ke'ae Anumaya Koti ko'ku'napi
kayo kayo vaya'ai apa'ke'ae aikoa'maki vaya'aife nahau
nayamopafati o'nahaiseana yave'ya'ae velo'ae ne'auke'ana
akilaka o'a'ana apau pau nehu'ana kaleso ne'ai'a avamete
kava hu'na afa ke nehoe.

2 Anumayamo avayafati nahapai'nea ke kanale hu'na fole
ne'ai'na Anumaya Koti'a fala'ki male'nea kemo aepa'a mi'ko
afi'na alakepa hu'noa'maki vaya'aife nahau nayamopafati
o'nahaiseana afa ve'ka mai'noe. Anumayamofe afi'na
naipafi malete'na Anumaya Kotife name'atiti hu'noa yafe
mako avimafe "Umaleka uvo." hisukeno ani avima'mo'a
ke'ni afino ukea'maki vaya'aife nahau nayamopafati
o'nahau'niseana afa ve'ka mai'noe.
3 Mi'ko moni afeno'ya'ni vaya ne'kai'na afeno'api o'male
vaya ne'apami'na Anumayamo ke hu'na fole ne'aisuke'a
hapai vaine'nate'a navale'a atafi kaesakeno nakufa leno
nasakesike'na falikoa'maki vaya'aife nahau nayamopafati
o'nahau'niseana ani kanale kava hu'noa ya'nimo'a afa
ya'kana hukeanakeno naha'o'makaiye.

4 Vaya'aife hapau apayamopafati nehapaiya vaya'moki
makale ali'a havi kava huo'apatekaya'maki vaya ali'a kay-
one hu vaya ne'maiye. Vaya'aife hapau apayamopafati
nehapaiya vaya'moki alu ve'kamo yate ake'a hapa'ye nehu'a
apaipamo'a haviya nohae. Ani vaya'moki apa'kufa ali'a
nohaiya vaya mai'nae.
5 Vaya'aife hapau apayamopafati nehapaiya vaya'moki
apa'kai'api apa'ki ali'a asaka nohu'a vekano'kano nohae.
Apa'kai'api yafe'ke apa'kesa afifi nohae. Makale'a hapai
o'vai'a havi kava hune'apataya vaya'aife apa'kesa o'afi'a
afa'a ne'atalae.
6 Vaya'aife hapau apayamopafati nehapaiya vaya'moki
mako ve'kamo'a hao'otake kava nehea yafe amuse no-
haya'maki kanale kavafe'ke amuse nehae.
7 Vaya'aife hapau apayamopafati nehapaiya vaya'moki
vaya'apimoki havi kava hupatesake'aena makale'a vaya'api
no'apatalae. Mako vaya'aife "Hao'otake kava nehae."
hisake'aena ani vaya'ai ke o'afi'a vaya'ape apame'atiti
nehu'a vaya'api o'apatale vaya mai'nae. Kana ya apa'kufale
fole ne'aiyana Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya yafe
heti'a lo'kiya vai'a ne'maiye.

8 Hapau apayamopafati nehapaiya ya'mo'a hano
ohuno haneke haneke hukea'maki Anumayamo avayafati
hapa'nepaiya ke vaya'moki hu'a fole ne'aiya kavana ako
hano huke. No'afea ke fate fate apa'kefati apa'ke ne'aiya
kavana ako hano huke. Fala'ki male'nea kemo aepa'a
afi'a alakepa nehaya kavana ako hano hukea'maki hapau
apayamopafati nehapaiya yana akola haneke haneke
hukeanakeno hano ohuke.
9 Hano ohukea'maki ani fala'ki male'nea ke'ae Anu-
mayamo avayafati lahapai'nea ke huta fole ne'auna

kela'mokani “Aepa'ani afita alakepa hu'none.” huta nehuna'maki mako kaya'a afita alakepa ohu'none.

10 Afita alakepa ohu'nona'maki alakepa kava'ake nehea ve'ka Yisasi'a esea afina mi'ko afita alakepa huta o'afi'nona kava ako hano huke.

11 Nakaeya aise mafa'ne mai'noa kanafi nakaeya afi'na alakepa ohu'na mafa'nemoki nehaya kava hu'na ke nehu'na nakesa afi'na “Nahaiya kava hukoe.” hu'na naipa nakesa afi'noa'maki kosi'na ala hoateka mafa'nemoki nehaya kava ako atale'noe. Lakaeya ani kava huta Kalaisi'a esea afina afita alakepa hu'nona kava atalekaune.

12 Atalekauna'maki meni afina haviya hu'nea kapo'kapopati lame aketa alakepa huta no'akona kava huta Anumaya Koti aukosa lakaeya aketa alakepa huta no'akonana'maki henaka'a Anumayamo aukosa ne'aketa aketa alakepa hukune. Meni kanafi Anumayamo ke afita alakepa huta no'afuna'maki Anumayamo'a nakaeya nakeno alakepa huno nake'neanake'na henaka'a nakaeya ani kava hu'na Anumaya Kotina ake'na alakepa hukoe.

13 Fate Akufa Avamu'amo'a nelamea lo'kiya ya'a ako hano hukea'maki aole'ae mako'ae yana hano ohu'a akola hanekae. Anumayamofe afita laipafi ne'malona ya'ae “Anumayamo'a hukoe huno hu'nea kava huke.” huta lame'atiti nehuna ya'ae vayafe lahau layamopafati nelahaiya kava'ae alaki haneke haneke hu'a hanekae. Hanekaiya'maki vayafe lahau layamopafati nelahaiya kava'mo'a ani aole kavatalana ana'kaseno alakepa ya hane'ne.

14

Anumayamo avayafati lahapapai'nea ke afitetapa hutapa fole aisaya yafe amuse heo.

1 Hokote yana lapa'kaeya mako'ae vayafe lahapau lapayamopafati lusiya huno lahapaisiketapa anile Anumayamo'a fate fate ali'ya alisaya yafe “Fate Akufa Avamu'mo'a lo'kiya'a lamise.” hutapa ani yafe lusiya huno lahapaino. Ani lo'kiya yapi hokote lo'kiya yana Anumayamo avayafati hapai'nea ke afiteno huno fole aisea lo'kiya yana hokote ya hane'nea yafe ani lo'kiya alisaya yafe lusiya huno lahapaino.

2 Fate fate apa'ke no'afea kefati ake aisea ve'kamo'a ake aisike'a vaya'moki ani ke no'afea yafe vaya hapa'nopaiya'maki Anumaya Kotina ha'nepaikeno Fate Akufa Avamu'mo lo'kiya'aleti fala'kino male'nea ke nehe.

3 Nehea'maki Anumaya Koti avayafati hapai'nea ke huno fole ne'aiya ve'kamo'a vaya hapapaisike'a apaipafi afi'a

lo'kiya vai'a malete'a maisaya ya hune'apateno keleti lo'kiya
ne'apamino hau hune'apateno hapa ne'maeyanaketapa ani
yafe ani ke hisaya lo'kiya alisaya yafe lahapaino.
4 Fate fate apa'ke no'afea kefati apa'ke ne'aiya
vaya'moki apa'kai'api apaipa ali'a lo'kiya vaisaya ya'api
ne'apamea'maki Anumayamo avayafati hapapai'nea ke
hu'a fole ne'aiya vaya'moki Yisasife afi'a aipafi male'naya
vaya'aina hapa'ne'mae.
5 Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa Fate Akufa Avamu'mo'a
lapami'nea ke fate fate apa'ke no'afea kefati ke nehaya
ke hisayana kanale'maki lapa'kaeya mi'ko'amokitapa Anu-
maya Koti avayafati hu'nea ke hutapa fole aisake'naena
lusiya hu'na amuse hulapatekauve. Fate fate apa'ke no'afea
kefati ke nehisake'aena Fate Akufa Avamu'mo'a mako ve'ka
lo'kiya ya ami'nisikeno ani ke aino yahae hisike'a mi'ko
Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki ne'afisakeno
apaipa apa'kesa alino lo'kiya vaiseana hapa'makaya'maki
ani ke eteno aino yahae hisea ve'ka o'mai'nisikeno'aena
Anumayamo avayafati hu'nea ke huno fole ne'aiya
ve'kamo'a no'afea ke fate fate apa'kefati nehea ve'ka ako
akase'nea'maki ani ke aino yahae hiseana kanale huno
hapa'makaiye.
6 Ani yafe nepu nasakitapa lapa'kaeyate esoa afina fate
fate apa'ke o'afi'nisoa kefati ke lahapa'nepaisuketapa ani ke
o'afisayana ani kemo'a hana kava huno lahapa'makaiye?
Lahapa'o'makaiya'maki Anumayamo lo'kiya'aleti akaeya
kemo aepa'a afi'na alakepa hu'noanake'na hu'na fole aike
Anumayamo'a fala'kino male'nea ke nahapaisike'na hu'na
fole aike mako ke Anumayamo avayafati nahapai'nea ke
hu'na lahapapaike Anumayamo ke ali'na lapaya hisoa
kava'mo'a kanale lahapa'makaiye.

*Lakaeya Anumayamo ke hukefena lakaiti lakefati hapa-
paisune.*

7 Ani hu'nea kava'mo avamete vaya'moki avamu
o'male'nea yapati kapufa nehu'a hotalo ne'ai'a kita
ne'amaki'a akilaka o'ae yakame nehisayana hana'ya hu'a
vaya'moki “Ina yakame nehae.” hu'a apa'kesa afikae?
8 Mako kumate kame hukefe nehisakeno ufe akaya'maki
ani ufe'mo'a ake aino alakepa ohisike'a afi'a alakepa
ohisayana kame hu vaya'moki hana kava hu'a afite'a kame
hisaya ya ali'a avatati hukae?
9 Ani kava hutapa lapa'kaeya fate fate apa'ke no'afea
kefati vaya'moki o'afisaya ke hisayana hana kava hu'a ani
ke afikae? O'afikaya'maki ani ke yasimo nehea kava huno
fanane huke.

10 Lamake ma mopale vaya'moki fate fate apa'ke
ne'aiya'maki mi'ko ani apa'ke afa ya o'male'nea'maki ani
apa'ke ne'afea vaya'mokike ani kemo aepa'a afikae.
11 Afikaya'maki mako ve'kamo'a fate kefati o'afisoa
ke hisike'naena "O'afoa ke neheana alu koteka ve'ka
mai'neanake'na ani ve'ka'ae lo'ka'na o'maikoe." hu'na
hukoa'maki ani ve'kamo'a nakaeyafe "Alu koteka ve'ka
mai'ne." huno huke. Ani yafe vaya hapa'maesake'a afi'a
alakepa hisaya yafe afisaya ke'afati'ke Anumaya Koti ke
hike'a afeo.
12 Lapa'kaeya Anumayamo ali'ya alisaya yafe Fate Akufa
Avamu'mo'a lo'kiya ya'a lapamisea yafe lusiya huno nelaha-
paiki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya hapa'maesake'a
lo'kiya vai'a alopa hesaya ali'ya'mo lo'kiya ya'a alisaya yafe
lusiya huno lapa'kaeya lahapaino.

Fate fate apa'ke no'afea kefati nehaya kavafe Polo'a hu'ne.

13 Ani yafe fate fate apa'ke no'afea kefati ne'aiya
ve'kamo'a ani ke eteno aino yahae hisea lo'kiya ya'a alisea
yafe Anumayamoteka ke huno afikese.
14 Fate fate apa'ke no'afoa kefati Anumayamoteka
ke hu'na afikesoana naku mafa'ne'amo'ke ani ke
afine'kea'maki nakesa'amo'a ani ke o'afino afa'a ne'maiye.
15 Ani yafe na kava hisoe? Fate Akufa Avamu'mo'a
ne'namea fate fate apa'ke o'afi'noa kefati naku mafa'nemo'a
Anumayamoteka ke huno afine'kesike'naena nakesafati'ae
Anumayamoteka ke hu'na afikekauve. Ani kava hu'na
mono yakame Fate Akufa Avamu'mo'a ne'namea ke nake-
safati no'afoa ke naku mafa'nemo'a hisike'naena nake-
safati'ae mono yakame hukoe.
16 Hukoa'maki kakaeya ani kava ohisanana kaku
mafa'nemo'a nehea ke kakesamo'a o'afisea ke fate fate
apa'kefati nehea kefi Anumayamo aki alino asaka nehisike'a
ani kava o'ake'nisaya vaya'moki hana'ya hu'a "Lamake
nehe." nehu'a Anumayamo aki ali'a asaka hisae? Ani
hisana ke o'afi'naya yafe "Lamake." hu'a ohukae.
17 Lamake kakaeya Anumayamoteka kanale ya
hu'ka amuse nehu'ka aki ali'ka asaka hu'nana'maki
apa'kaeya o'afisayana apaipa ali'ka lo'kiya vai o'apate'ka
hapa'o'makane.
18 Lapa'kaeya fate fate apa'ke no'afea kefati nehaya ke
aise'a nehaya'maki nakaeya mi'koma'a lapa'kase'na no'afoa
ke fate fate apa'kefati ne'aiya ke lusiya hu'na nehoa yafe
Anumayamoteka amuse nehoe.
19 Amuse nehoa'maki Yisasi ke afisaya yafe vaya ali'a atalu
hu'nisayapi ali'na lapaya hisuketapa afitapa alakepa hisaya
yafe lapa'kaitapi lapa'kefati aise ke naya mako kaya'a ke

(5) lahapapaisoa kava'mo'a ala kemo'a nayatalama'a tauseni (10,000) ke fate fate apa'ke no'afoa kefati ne'auva ke ako akase'ne.

20 Akase'nea yafe nepu nasakitapa Fate Akufa Avamu'mo'a lo'kiya ya'a lapamisea yafe lahapapai'noa ke fa'ko hutapa afeo. Kositetapa mafa'nemoki ne'afea lapaipa lapa'kesa o'afeo. Hao'otake kava hisaya yafe aise nute mafa'nekana hutapa maiyo hu'na nehoa'maki lapaipa lapa'kesa ne'afea kavafe kanale hutapa vayatamamoki ne'afea kava hutapa lapa'kesa afitapa ke alitapa fa'ko hutapa maiyo.

21 Anumayamo avopi inake huno kamale'nayane

Akaina a'kame'ya ami'naya Yuta vaya'aife Anumayamo'a a'ke'ainaka inake huno hu'neane "Nakaeya vaya'aife fate apake ne'aiya vaya'moki apavayafati hapapaisuke'a ani kava hu'a nakaeya ke afi'a a'kame o'malekae." huno hu'neane.

22 Ani ke hu'nea yafe fate fate apa'ke o'afea kefati nehea ke nehisake'a Yisasi ke no'afea vaya'moki huno nehea avame ya ne'afi'a "Anumaya Koti'a lo'kiya'a hane'ne. Anumayamo ke lamake nehe." hu'a hisaya yafe apave nelea'maki ani avame yana Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aife ohu'nea'maki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aife Anumaya Koti avayafati ke mako vaya hapaisike'a hu'a fole aisakeno hapa'makaiye.

23 Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya ali'a atalu hu'ne'a mi'ko vaya'moki fate fate apa'ke no'afea kefati apa'ke ne'aisake'a mako vaya'moki ani kavafe o'afi'nisaya vaya'ae Yisasi ke no'afea vaya'ae e'a mai'ne'a afite'a "Anekinaki vaya mai'nae." hu'a hukae.

24 Hukaya'maki mi'ko vaya'moki Anumayamo'a avayafati hapapai'nea ke hu'a fole ne'aisake'a ani kavafe o'afi'nisaya vaya'ae Yisasi ke no'afea vaya'ae hai'a mai'ne'a ne'afikeno Yisasife hu'naya kemo'a apaipa hanino ki'netakino hao'otake kava hu'naya yafe kake hupateteno alino fa'ko hapauke.

25 Alino fa'ko nehisike'a apaipafi fala'kino hane'nea ya'api alino fole aine'apatesike'a apa'kesa afite'a mopafi apaukosalekati ape hu'ne'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a "Lamake Anumaya Koti'a lapa'kaeya folakapi mai'ne." hu'a hukae.

Anumayamo aki alita asaka hukefena mi'ko alakepa kava'ake hisune.

26 Nepu nasakitapa ani yafe na kava hisune? Alitapa atalu hisaya afina lapaote lapaote avatati hutetapa mako

ve'kamo'a Yisasife yakame nehisikeno mako ve'kamo'a
Anumaya Koti ke alino lapaya hino. Mako ve'kamo'a
Anumayamo'a fala'kino male'nea ke meni Anumayamo'a
ha'nepaisikeno huno fole ne'aisikeno mako ve'kamo'a Fate
Akufa Avamu'mo'a ami'nea fate fate apa'ke no'afea kefati
nehisikeno mako ve'kamo'a ani ke afiteno aino yahae huno
lahapapaino. Ani kava nehutapa vaya apaipa alitapa lo'kiya
vaisaya yafe'ke heo.

27 Mako ve'kamo'a Fate Akufa Avamu'mo'a ami'nea fate
fate apa'ke no'afea kefati nehisike'a nesu vaya'moki ani ke
ohisae. Ohisafa aolefi aole'ae mako'ae vaya'mokike apaote
apaote nehisake'a ani ke ali'a ai'a yahae hu'a lahapaisae.

28 Ani ke aino yahae huno lahapapaisea ve'ka
o'mai'nisiketapaena mono nopi ani fate fate apa'ke no'afea
kefati ohu'a apa'kai'apike maisayateka Anumayamofe ani
ke hisae.

29 Hisake'a aolefi aole'ae mako'ae vaya'moki Anumaya
Koti avayafati hapapai'nea ke hu'a fole ne'aisake'a mi'ko
vaya'moki ani ke ali'a fa'ko hu'a afeo.

30 Ne'afisayapi mako ve'kamo'a mono ke nehikeno Anu-
mayamo'a avayafati mako ve'ka ke hapapaisikeno'aena
hokoteno ke nehisea ve'kamo'a ke ohuno mai'nisikeno ani
ke hise.

31 Mi'ko vaya'moki afi'a alakepa hute'a mai'a lo'kiya
vaisaya yafe mi'ko'amokitapa lapaote lapaote Anumaya Koti
avayafati ke lahapapaisea ke hutapa fole aiyo.

32 Anumayamo avayafati hapa'nepaiya ke hu'a fole aisaya
vaya'moki ani Fate Akufa Avamu'mo'a apami'nea lo'kiya
ya'ape yakai'ne'a apa'kesa afi'a alakepa nehu'a ani ke hisaya
kana'ae ohisaya kana'ae apa'kai'api apaipa'ae apavayale'ae
yakai'a maisae.

33-34 Anumaya Koti'a havikunaku kava hisaya yafe nohaiki
yuna hetapa maisaya yafe'ke nehaiyanaketapa ke ohatake-
tapa ani yafe lapaote lapaote ke hutapa fole aitapa maiyo.

Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'yaka ali'a atalu hu'a
mai'naya afina a'nemoki mono nopi ke ohu'a vase hu'a
maisae. Mosese avopi ani ke ako ka'nea yafe a'nemoki
anau'apimoki apaiyafi mai'ne'a mono nopi ke afikaya'maki
mono nopi mono ke ohisae.

35 Mako kemo'a kana hapaisike'aena a'nemoki u'a no'apifi
mai'ne'a anau'apimokife ani ke apafikekaya'maki a'nemoki
mono nopi ke hisayana apavuya hu ya hane'ne.

36 Ani ke “Olahaiya ke nehane.” hutapa nehafe? Yisasi
kanale ke lapa'kaeyapati hokoteno fole ai'nife? “Lakaey-
atike afi'none.” hutapa nehafe? Mani ke lapa'kaeya
afi'naya'maki afitetapa vekano'kano oheo.

37 Mako ve'kamo'a “Anumayamo'a avayafati ke naha-
paike'na hu'na fole aisoa ve'ka Fate Akufa Avamu'mo'a
lo'kiya nami'nike'na mai'noe.” hiseana mani ke apaumomo
male'noa ke ma kamale'noa ke “Anumayamo'a ako hu'ne.”
huno hise.
38 Mako ve'kamo'a ani hu'noa ke “Lamake ke o'male'ne.”
huno hisea ve'kae “Anumayamo avayafati nehea ke nohea
ve'ka mai'ne.” hutapa heo.
39 Nepu nasakitapa afeo. Anumayamo avayafati ke
lahapapaisiketapa hutapa fole aisaya lo'kiya yafe lusiya
huno lahapaino. Lahapaukea'maki Fate Akufa Avamu'amo
lo'kiya'aleti fate fate apa'ke no'afea kefati nehisaya vaya'aife
“Oheo.” hutapa apatafa oheo.
40 Apatafa ohukaya'maki “Anumayamo aki alitapa asaka
hisune.” hutapaena alitapa atalu hu'netapa mono hukefena
havikunaku kava ohutapa mi'ko alakepa kava'ake heo.

15

Kalaisi'a ako fali'neapati eteno heti'ne.

1 Nepu nasakitapa Yisasi'a hulate'nea kavafe kanale ke
ako lahapapai'noa ke ete'na lapa'kesa ali'na hao hukefe
nehoe. Ani ke ako afitetapa atafa hutapa lapame'atiti nehae.
2 Ani keleti Anumayamo'a lapa'ku lapame alino kati'ne.
Ani kanale ke atafa huli'nisakeno Anumayamo'a lapa'ku
lapame alino katikea'maki afa'a ameka lapa'kufaleti
mako'ke mako'ke'mokitapa “Yisasife afi'na naipafi
male'noe.” hutapa nehayana ani kava hu'naya ya'mo'a
lapa'ku lapame alino no'kate.
3 Anumayamo'a nahapaike'na ako afite'na hokote ke inake
hu'na ako lahapapai'noe Anumayamo avopi hane'nea kate
maleno Kalaisi'a hao'otake kava hu'nona yatilefe fali'ne.
4 Falike'a kitetakeno akufa'a aole afina kelifi haneteno
aole'ae mako'ae alea afina Anumaya Koti'a avopi hane'nea
kate a'kame maleno Anumaya Koti'a fali'neapati alino
hetite'ne.
5 Alino hetitetekeno Pita aulakale uno fole aiteno henaka'a
akaeya layatala'a hano huno laiyalekati mako'ke alea
anaka'aite uno fole ai'ne.
6 Fole aiteno henaka'a naya mako kaya'a alea hataleti'a
(500) vaya'moki akaeyafe afi'a apaipafi male'naya vaya ali'a
atalu hu'naya vaya'aite uno fole ai'ne. Ani vayapati mako
vaya'a ako falitake'a makoma'a ofali'a afa'a mai'nae.
7 Mai'nakeno anile Yemisi mai'neate fole aiteno henaka'a
mi'ko akaeya ke ne'afea anaka'aite fole ai'ne.
8-9 Ina kava huteno alaki henakalafa nakaeya Polo'na
naulakale eno fole ai'ne. Nakaeya lusiya hu'na Kalaisi

a'kame ne'vaya vaya ali'na haviya hupate'noa yafenake'na afa ve'kakana hu'noke'a mi'ko Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'moki nakaeya ako nakase'nae. Nakase'naya yafe nakaeyafe inake nehae "Yisasi ke ne'afikeno hute'nea ve'kakana ohu'nane." hu'a hunate'naya ve'ka mai'noe. Mai'noa'maki Kalaisi'a faliteno nakaeyate fole aikeno a'mo'a mafa'ne alitesea kana fole o'ai'nikeno mafa'ne alite'nea kava huno Anumaya Koti'a akai'a mafa'ne'a alinate'ne.

10 Alinateteno Anumaya Koti'a akai'a vaya alino kayone hu ya'a nami'nea yafe Yisasi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nea ve'ka mai'noe. Anumaya Koti vaya alino kayone hu ya'amo'a naya hike'na Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vayapati mako vaya'a nakaeya ako apa'kase'na ala ali'ya ali'noe. Ali'noa'maki nakaeyaomaki Anumaya Koti vaya alino kayone hu ya'amo'a naya nehuno nakaeya'ae lo'kano mai'nea yafe apa'kase'na ali'ya ali'noe.

11 Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'moki Yisasi'a fali'neapati alino hetite'nea ke mako vaya'moki lahapapai'nafi nakaeya lahapapai'noe? Lakaeya mi'ko'amokita mako'ke keke lahapapai'nonanaketapa afitapa lapaipafi male'nae.

Fali'naya vaya henaka'a mi'ko hetikae.

12 Kalaisi'a ako fali'neapati heti'ne huta nehuna'maki na ya hiketapa lapa'kaeya folakapati mako vaya'moki inake hu'a nehae "Fali'nayapati ete'a he'otikae." hutapa nehae?

13-14 Vaya fali'nayapati he'otisayana Kalaisi'ae ani kava huno fali'neapati he'oti'ninine. Kalaisina fali'neapati alino heti'o'ate'nininana nakaeya nehoa kemo'a afa kekana hisiketapa lapa'kaeya havikopa yafe afitapa lapaipafi malanine.

15 Anumaya Koti'a fali'naya vaya alino heti o'apate'nininana Kalaisina ani kava huno alino heti o'ate'nine. Lakaeya "Anumaya Koti'a Kalaisina ako alino hetite'ne." huta nehuna kemo'a Anumaya Kotife kasuke hutonine.

16 Anumaya Koti'a vaya fali'nayapati alino heti o'apate'nininana Kalaisina ani kava huno fali'neapati alino heti o'ate'nine.

17 Inaki Kalaisina alino heti o'ate'nininana Kalaisife afitapa lapaipafi male'naya yatapimo'a afa ya'kana hukeanakeno hao'otake kava nehaya yatapimo'a nofi kilapate'neno lapatafa huno alaki nehinine.

18 Kalaisi'a he'oti'nininana Kalaisife afi'a apaipafi malete'a fali'naya vaya hani aku'ainaka akola apa'kafu kisea yapi ako mai'nanine.

19 Lakaeya Kalaisife afita laipafi male'neta lame'atiti
nehuna ya'mo'a meni ma mopale maisuna kana'ale'ke
laya hukea'maki henaka'a faliteta ko'ku'napi ohainine
Yisasi ke no'afea vaya'moki lusiya hu'a lakaeyafe hapau'ke
fo'ke hunelate'a inake hukae "Kalaisife afitapa lapaipafi
male'naya yatapimo'a afa ya'kana nehe." hu'a hinina'maki
"Henaka fole aisea ya lamake hane'ne." huta lame'atiti
nehune.

20 Lamake hokoteno Kalaisina fali'neapati ako alino het-
ite'neanakeno henaka'a ani kava huno fali'naya vaya alino
hetipatekaiye.
21 Atamu'a mako'ke'mo'a hao'otake kava hu'nea kavateti
falisuna ya alino fole ai'nea'maki ani kava huno Kalaisi'a
mako'ke'mo'a fali'neapati eteno heti'nea yafe lakaeya'ae ani
kava huta faliteta eteta hetikune.
22 Mi'ko vaya'mokita hokote afotimo'a Atamu'a mai'nea
yafenaketa lakaeya mi'ko'amokita akaeya hu'nea kava huta
falikuna'maki Kalaisi'ae aita hapai'nona yafe mi'ko'amokita
Kalaisi'a hu'nea kava huta eteta hetita maike maike hisuna
lavamu'ae vaya maikune.
23 Maikuna'maki hokoteno Kalaisi'a ako heti'nea yafe-
nakeno akaeya eteno esea afina Kalaisife afi'a apaipafi
malete'a mi'ko fali'nisaya vayana hetikae. Anumaya Koti'a
Kalaisina alino hetite'nea kana'a ako malete'neanakeno
lakaeya'ae fali'nisunapati hetisuna kana'ae ako male
male'ne.
24 Male male'neanakeno alino heti ne'apatesikeno mi'ko
ya hano hu'nisikeno Yisasi'a mi'ko mopale kava vaya'ae
Anumaya Koti kame vaya'ae lo'kiya'api hane'nea Sata
afe'yaka'ae mi'ko lo'kiya'api'ae apa'kaseno alino fanane
hupateteno Kalaisi'a akai'a kava yakai ne'apatea vaya
Anumaya Koti afo'amo kava yakaipatesea yafe apavaleno
aiya'afi apatekaiye.
25 Kalaisi'a kame vaya'amoki lo'kiya'api apa'kaseno alino
fanane hutalesea yafe mi'ko yate kava yakaime yakaime
haike.
26 Mi'ko hai'o'ae kame ya'a ako hano avayatale'neanakeno
henaka yana fali ya'mo'a kame fai nelatea ya'mo lo'kiya'a
Kalaisi'a ako akase'neanakeno hano fanane hutalekaiye.
27 Kalaisife Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane

"Anumaya Koti'a mi'ko yana Yisasi aiyafi kava yakaisea yafe
alino male'ne." huno avopi kamale'neane.
Kamale'nea'maki Anumaya Koti ala kava ve'ka
mai'neanakeno Yisasi aiyafi mi'ko ya alino male'nea
Anumaya Kotina Kalaisi'a kava yakai o'atekaiye.

28 Yakai o'atekaiya'maki Anumaya Koti'a mi'ko ya
apa'kaseno kava mai'neanakeno mi'ko'amokitale hokote
kava ve'kati maisea yafe mafa'ne'a Kalaisi'a mi'ko ya
apa'kaseno kava yakai'nea afina akai'a afo'amofe "Kaiya'afi
maikoanake'ka nakaeya kava yakainatekane." huke.
29 Mako vaya'moki "Fali'naya vaya'aina hapa'maesunafe
mono li falelateo." hake'a fale ne'apatae. Fali'naya
vaya he'otisayana na'ya hike'a fali'naya vaya'aife li fale
ne'apatae? Ani fali'nayapati he'otisaya vaya hapa'maesaya
yafe li falesayana anekinaki kava nehae.
30 Nehaya'maki lakaeya Anumaya Koti ke huta fole
ne'aunake'a mi'ko afina kayo lamiketa falisuna kava ne-
huna'maki "Faliteta fali'naya vaya'ae hetikune." huta
lakesa o'afi'nininana ani Anumaya Koti ke ohinine.
31 Nepu nasakitapa mako'ae ke hukoanaki afeo. Yisasi
Kalaisi Anumayatimo'ae lo'ka'na mai'ne'na akaeya ke laha-
papauketapa afi'naya yafe lusiya hu'na amusetapi nehoa
yafe lamake hu'na lahapa'nepauve mi'ko afina Yisasi ke
hu'na fole aisoa yafe "Meni nahaesake'na falisufi?" hu'nae
nehoe.
32 Efesasi mai'noke'a ani kumate vaya'moki afela
kalakana hu'a kave ne'ai'a Yisasi ke hapa'nepauva yafe
lusiya hu'a kayo namaki'nae. Nakufa ali'na asaka hisoa yafe
ani Yisasi ke hu'nofe fali'nisaya vaya he'otisayana ani havi
kava hunate'naya yafe anona'a hana'ya hu'na kanale miya
alisoe? Fali'nisaya vaya he'otisayana mopale vaya'moki
nehaya kava hisune. Inake nehae
"Eka falisufi olaka falisufi afa'a mai'neta li'ae ne'ya'ae
kanale neta maisune." hu'a nehae.
33 Nehaya'maki ani kasuke nehaya vayafe maitapa halove
heo. Mako vaya'moki inake hu'a nehae "Kanale hu'a
ne'maiya vaya'moki hao'otake kava nehaya vaya'ae lo'ka'a
maisayana ali'a haviya hupatekae." hu'a nehae.
34 Mako vaya'moki Anumaya Koti ke o'afi'naya yafe
lapavuya hisae. Ali'na lapauna hesuketapa lapaipa aitapa
yahae nehutapa hao'otake kava nehaya kavatapi ataleo
hu'nae nehoe.

Faliteta eteta hetisunana fate akufa lakufa kalike.

35 Mako ve'kamoka inake hu'ka nafikekane "Fali'naya
vayana apa'kufa ako kasali'nea'maki hana'ya hu'a hetikae?
Fali'nisaya vaya hetisayana hana akufa apa'kufa'ae vaya
fole aikae?" hu'ka nafikekane.
36 Ani ke nafikesana ve'kamoka kakesa o'afi'ka aneki
ne'malape? Avina ya mopafi ha'kale male'nisanakeno
hokoteno alulu o'aiseana ohakekaiye.

37 Ha'kale male'nana avina ya'mo'a hakeateka
faimale'nana avina ya'kana nohea'maki aise avina
alaka'ake kile avinafi aki'ae aka'ae avina ya aise ya'atato
ha'kalonakeno avina'a fanane nehikeno ne'ya'a fole
aiyateka fate akufa ne'ya'a fole ne'aiye.
38 Anumaya Koti'a akai'a nehaiya kava huno mi'ko
avina ya'mo'a yosa'afi haita'afi fate fate apa'kufa apamike'a
hake'nae. Ani apamike'a hake'naya akufa kava huno
Anumaya Koti'a fali'naya vaya'aina fate akufa apa'kufa
alino hapapatesike'a hetikae.

39 Mi'ko ya'moki mako'ke akufa apa'kufa o'kali'ne. Vayana
fate lakufa kali'ne. Afu kala fate apa'kufa kali'ne. Na-
mayaka fate apa'kufa kali'ne. Faya'yaka fate apa'kufa
kali'ne.

40 Ko'ku'nate mai'naya ya fate apa'kufa kalike'a mopale
mai'naya ya'moki ani ya hu'a fate apa'kufa kali'ne. Mopale
ya'moki konakali'api hane'nikeno ko'ku'nate ya'moki'ae ani
kava huno konakali'api hane'ne.
41 Yakemo'a fate akufa konakali ya'a hane'nikeno ani
kava huno i'ka'mo'a fate konakali ya'a hane'nikeno
sanafi'yakamoki'ae ani kava hu'a fate akufa konakali ya'api
hane'nea'maki mako sanafi'mo'a fate kava huno ano ha
nelea'maki mako sanafi'amoki fate akufa kava hu'a a'a ha
nelae.

42 Fali vaya'moki ani akufa kava hu'a fali'nayapati
ete'a hetisayana fate akufa apa'kufa'ae hetikae. Faliketa
kipate'nona vayana kasalisea apa'kufa hane'nea'maki ete'a
hetisaya apa'kufamo'a o'kasalino akola haneke haneke
hisea apa'kufa'ae hetikae.
43 Faliketa kipate'nona apa'kufa apavuya nehea hao'otake
apa'kufa hane'nea'maki fali'nayapati ete'a hetisayana
kanale konakali'a hane'nea apa'kufa'ae hetikae. Faliketa
kipate'nona apa'kufa alaki lo'kiya'a o'male apa'kufa
hane'nea'maki ete'a hetisaya apa'kufa lusi lo'kiya'a hane'nea
apa'kufa hane'nisike'a heti'a lo'kiya vai'a maikae.
44 Faliketa kipate'nona apa'kufa ma mopale apa'kufa
hane'neanake'a ete'a heti'a alisaya apa'kufa ko'ku'napi
maisaya apa'kufa fole aike. Meni mopale maisuna lakufa
hane'niseana ko'ku'napi maisuna lakufa'ae hane'ne.
45 Hane'nea yafe Anumaya Koti avopi inake huno ka-
male'neane

“Anumaya Koti'a hokote ve'ka Atamuna avamu amikeno
aliteno haekafa ve'ka fole ai'ne.” huno avopi ka-
male'neane.

Kamale'nea'maki henaka fole ai'nea Atamu'a Yisasi'a
ko'ku'napi maike maike hisaya apavamu apamisea yafe fole
ai'ne.
46 Ani kava hu'na'a avamete hokoteno ko'ku'napi maisuna
lakufa fole o'ai'nea'maki hokoteno mopale maisuna lakufa
fole ai'neanakeno henaka'a ko'ku'napi maisuna lakufa fole
aike.
47 Hokoteno fole ai'nea ve'ka Atamuna mopaleti alino kali-
fateno alo hute'nea'maki henaka fole ai'nea ve'ka Yisasi'a
ko'ku'napakati e'ne.
48 Mopale mai'naya vayana mopaleti alo humale'nea
ve'kakana vaya mai'naya'maki ko'ku'napaka haisaya
vayana ko'ku'napakati e'nea ve'kakana vaya mai'nae.
49 Meni mopaleti alo humale'nea ve'kamo akufa'ae vaya
mai'nona'maki henaka'a ko'ku'napakati e'nea ve'kamo ak-
ufakana lakufa kalike.

50 Nepu nasakitapa ma yafe lahapa'nepauki afeo mopafi
mai'nona lakufamo'a Anumaya Koti kava yakaisea ku-
mate haino kanale'nale ya o'alikeanakeno mopafi kasalino
fanane hisea lakufakeno maike maike hisuna kumate alaki
ohaike.

51 Anumaya Koti'a fala'kino male'nea ke lahapa'nepauki
afeo Yisasife afita laipafi male'nona vaya'mokita mi'ko
ofalita afa'a mai'nisunakeno makale mi'ko'amokita fate
akufa lakufa alino hapakaiye.

52 Ma mopa hano hisea afina ko'ku'napakati henaka ufe
ake ne'aisikeno makale'a laulakamo'a fali kakeno halai ne-
hea avamete kava huno Yisasi'a fole ne'aisike'a ako fali'naya
vaya'moki heti'a akola maike maike hisaya apa'kufa alite-
saketa ofalita afa'a mai'nona vayana ani'ale maike maike
hisuna lakufa alino hapakaiye.

53 Mopale mai'nona lakufa kasalikea'maki henaka'a
o'kasalisea lakufa alino hapakaiye. Falisuna lakufa meni
hane'nea'maki henaka'a ofalita akola maike maike hisuna
lakufa alino hapakaiye.

54-55 Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane

“Maike maike hu ya'mo'a fali yana alaki akase'ne. Fali
ya'moka lakasesana lo'kiya'ka hanate hane'ne? Fali
ya'moka vaya'moki apa'kufa hanike hatakauke hu'ka
hapa'ka kine'apatana lo'kiya'ka hanate hane'ne?”
huno avopi ka'neane.

Ka'nea'maki ne'kasalea lakufa fanane hisikeno o'kasalisea
lakufa alino hapaeseana vaya fali ya fanane hisikeno ofalita
maike maike hisuna lakufa alino hapalateseana mani avopi
ka'nea Anumaya Koti ke ako fole ai'neanakeno ne'ya'a
alitekeno lamake huke.

56 Hanike hatakauke huno hapano kine'apatea lo'kiya'a
hao'otake kava nehuna ya hane'nea'maki hao'otake kava
nehuna ya'mo lo'kiya'a Anumaya Koti ke male male'nea ke
a'kame o'male'nona yafe lo'kiya'a ali'ne.
57 Ali'nea'maki Anumayati Yisasi Kalaisi'a falino lakaeya
laha'ma'nea yafe falisuna ya'mo kana nelahaiya ya ako
ane'kasone. Anumaya Koti'a lo'kiya'a ako lami'neanaketa
ani yana ane'kasona yafe Anumaya Koti aki alita asaka
nehuta amuse hune'atone.
58 Fali ya ane'kasona yafe nakaeya ne'nahaiya nepu
nasa'nimokitapa Yisasife afitapa lapaipafi male'naya yana
lo'kiya vaitapa ali'netapa hetitapa fate fate kate alaki
o'veo. Maitapa lo'kiya vai'netapa Anumayamo ali'ya lusiya
hutapa aleo. Lakaeya ako afi'none Anumayamo'ae aitapa
kama'netapa ali'ya'a alisayana afa ali'ya no'aliki kanale
miya alisaya ali'ya ne'ale.

16

Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya hapa'maesaya moni alitapa atalu heo hu'nea ke.

1 Yutia koteka mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya
vaya hapa'maesaya moni apamisaya ke hukefe hoe. Kalesia
koteka mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aife
nakaeya ani ke ako hapapai'noanaki lapa'kaeya'ae ani
hapapai'noa kava heo.
2 Nakaeya esoa afina ani monie ke hisoa yafe no'nahaiki
lapa'kaeya mi'ko ali'ya kanafaka alisaya monifati Sota'ae
Sota'ae fa'ko hutapa notapifi malete malete heo.
3 Alitapa malete malete nehisake'na nakaeya esoa
afina lapa'kaeya nelahapaisea vayafe “Kakaeyae.” hute-
sake'na avo ka'na ani vaya apamite'na hupatesuke'a avo'ae
apamisaya moni'ae ne'ali'a Yelusalemu kumate ukae.
4 Ukaya'maki nakaeya visoa nakesa hisike'naena
apa'kaeya'ae lo'ka'na ukoe.

Polo'a Kolini mai'naya vaya uno apa'kesea yafe hu'ne.

5 Masetonia koteka ka male'na visoa yafe nakesa
ne'afoa'maki u'na o'maikufa lapa'kaeya'ae e'na maikoe.
6-7 Anumayamo'a huno kanale hunatesike'naena nakaeya
mako'ae yatala kana lapa'kaeya'ae maisoa nakesa ne'afoa
yafe meni afina lapa'kaeyateka u'na lapa'kete'na makale
lapatale'na visoa yafe no'nahaiyanake'na u'na lapa'kaeya'ae
yatala kana maisoa yafe nahaisike'naena lapa'kaeya'ae
mai'nisukeno ko ne'aiya i'ka avaya atesike'na alu kumate
ukefe nehisuketapaena nakaeya naha'matapa ka valinate-
sake'na ukoe.

8-9 Meni Efesasi kumate mai'nokeno Anumaya Koti'a akaeya ke hapapaisoa yafe ka vali nateteno ani ali'ya namike'na lusiya hu'na ke hapa'nepauke'a nesu vaya'moki ke ne'afea'maki ani kemo kame vaya'a nesu'yate mai'nae. Mai'naya'maki anile mai'nisuke'a ne'ya afuleke'a amuse nehu'a emu kisaya kana (Peti'kosi kana) va'yi hutesike'na ukoe.

10 Nakaeya Anumayamo ali'ya ne'aloa kava huno Timoti'a ani kava huno Anumayamo ali'ya ne'aleanakeno lapa'kaeyate visiketapaena kanale'ya hutapa yakaitekeno aipa falu hisea ya huno lapa'kaeya'ae maino.

11 Kanale huno mai'nisiketapa haviku lapa'kame'ya ami'yafenaki lapa'kame'ya o'amisakeno mai'neno lapataleno nakaeyateka ako ekefe nehisiketapaena ha'matapa ka valitesakeno aipamo'a falu nehisikeno nakaeya mai'noateka kanale huno ese. Akaeya'ae mako nafu'nakanaki'ae nakaeyateka esaya yafe apa'keva mai'noe.

12 Apolosina nakana'nimofe nehoe. “Mako nafu'nakana'ae Kolini kumate uvo.” hu'na lo'kiya ke hapai'noa'maki akaeya meni o'visea akesa ne'afeanakeno “Visoa kana'ni'a hane'nisike'naena ukoe.” huno hu'neanakeno henaka'a lapa'kaeyate uke.

Atupale ke.

13 Lapa'kaeya kava yakai'netapa Yisasife afitapa lapaipafi male'naya yatapi atafa hutapa alaki huli'netapa koli ohutapa hetitapa lo'kiya vaitapa maiyo.

14 Mi'ko kava hukefena vayatapimokife lahapau lapayamopafati nelahapaisiketapa ani kava heo.

15 Lapa'kaeya Setefanasife afi'nayana A'kaiya koteka mai'neno akaeya'ae anaka'a'ae hokote'a apaipa ai'a yahae hute'a Yisasife afi'a apaipafi malete'a fate ali'ya o'ali'a mi'ko afina Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya hapa'ma'nae.

16 Hapa'ma'nayanaketapa lapa'kaeya nepu nasakitapa apa'kaeya apaiya'afi mai'netapa mi'ko apa'kaeya'ae lo'ka'a Anumaya Koti ali'ya ne'alea vaya'ai apaiyafi mai'netapa apa'kaeya ke afitapa a'kame maleo.

17 Lapa'kaeya alule mai'naya yafe nakesa ne'afoa'maki meni Setefanasi'ae Fotunatasi'ae A'kai'kasi'ae nakaeyateka ne'ake'na apa'koa yafe lusi amuse nehoe.

18 Lapa'kaeya folakapati e'ne'a lapa'kaeyafe nahapaikeno naipamo'a falu ne'nahaikeno kanale hu'na amuse nehoe. Amuse nehoa yafe lapa'kaeya lapaipamo'a ani kava huno kanale hu'nisiketapa lapa'kaeyate ete'a visaketapaena ani kava hu'naya vayafe amuse nehutapa apa'ki alitapa asaka heo.

19 Esia aupalika fate fate kumate mai'ne'a Yisasife afi'a
apaipafi male'naya vaya ali'a atalu hu'naya vaya'moki hu'a
falu fala hunelapatae. A'kuvila'ae Palisila'ae ana'kaeya
nopi ali'a atalu hu'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya
vaya'moki Anumayamo'ae lo'ka'a mai'ne'a hu'a falu fala
hunelapatae.
20 Mi'ko male mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya
vaya'moki hu'a falu fala hunelapatae.
Lapa'kaeya Anumaya Koti anaka mai'naya yafe
mi'ko'amokitapa lapaya i'ami o'ami hutapa maiyo.
21 Mani ke mako ve'ka hapaukeno ka'nea'maki mani
atupale avona nakai'ni Polo'na nayapati ka'na nelapamoe.
22 Anumayamofe hau ayamopafati nohaisea ve'ka Anu-
maya Koti'a lusiya huno alino haviya hutese. “Anu-
mayamoka makale eno.” hu'nae nehoe.
23 Anumayati Yisasi'a vaya alino kayone hu ya'amo'a
lapa'kaeya'ae hanese hu'nae nehoe.
24 Yisasi Kalaisi'ae ai'na kama'na mai'ne'na lapa'kaeyafe
lusiya huno nahau nayamopafati ne'nahaiye. Lamake.

2 Kolini

Polo'a Masetonia mai'neno Kolini kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite mani avo ka'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetiteno ko'ku'napi haitekeno Polo'a 24'a kafu akeva mai'neno 2 Kolini ke ka'ne.

1 Anumaya Koti'a Akai'a haiya kava huno nakaeya Polo'na hapali male'nike'na Yisasi ke'a ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nike'na nakaeya'ae lakanatimo'a Timoti'ae lo'kata'a mani avo kata'a Yisasi ke afitapa lapaipafi male'naya vaya Kolini kumate'ae A'kaiya aupalika'ae mai'naya vaya nelapamu'ae.

2 Anumaya Koti afotimo'ae Yisasi Kalaisi Anumayatimo'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamisa'akeno lapaipamo'a alaku hise.

Anumaya Koti'a Polona ha'ma'nea yafe amuse nehuno afine'ke.

3 Amuse nehuta Anumaya Koti aki alita asaka huta ne'maune. Anumaya Koti'a Anumayati Yisasi Kalaisi afo'amo'a mai'neanakeno kalaki ai ya'mo aepa'a mai'ne. Mi'ko vaya'mokita laipa kanale lahaisea ya'mo aepa'a mako'ke'ake Anumaya Koti'a mai'neno ani ya hunelate.

4 Lakaeya mi'ko kana nelahaiya ya ne'alunakeno Anumaya Koti'a laipamo'a alaku lahaisea ya nelame. Nelamea yafe lakaeya ani kava huta mako vaya'aite kana ya va'yi nehiseana Anumaya Koti'a lakaeya laha'ne'maeya kava huta vaya apaipa alita falu hupatesune. Falu hupatesuna yafe lakaeya lakufale kana ya fole ne'aiye.

5 Yisasi Kalaisi'a lusi kana ya ali'nea ya huta lakaeya'ae ani kava huta kana nelahaiya ya fole ne'aiya'maki Yisasi Kalaisi'ae lo'kata mai'nona yafe Akaeya lusiya huno laipa alino falu hunelate.

6 Lakaeyate kana ya fole aisiketaena lapa'kaeya lahapa'mata lapaipa alita falu hulapatesuna yafe fole ne'aiye. Lapa'kaeya lapa'ku lapame alino katisea yafe fole ne'aiye. Fole ne'aiya afina Anumaya Koti'a laipa alino falu hunelatesiketa lakaeya lahapa'maesuna yafe laipa alino falu hulate'ne. Kana lahaisea ya lapa'kaeya ali'nakeno Anumaya Koti'a lahapa'mano lapaipa alino falu lahapaisea yafe vase hutapa lo'kiya vaitapa maikae.

7 “Lapa'kaeya lo'kiya vaitapa maikae.” nehuta lusiya huta lame'atiti nehune. Lakaeya'ae lapa'kaeya'ae lo'kata kana lahaisea ya fole aisea afina Anumayamo'a lakaeya laipa

alino falu nelahaiya kava huno lapa'kaeya'ae lapaipa alino falu hulapatekaiye hutae nehune.

8 Nepu nasakitapa Esia koteka kana ya ali'nona ya'mo ke lahapapaikefe hoe. Ani lusi kana ya lakaeyate fole aiketa lakaeya ata akasesuna lo'kiyati o'male'niketa “Ako falikune.” huta afi'none.

9 “Ako falikune.” huta afi'nona'maki lakaeyati kanale huta maisuna lo'kiyati o'male'niketa ani lo'kiyae lame'atiti ohu'nona'maki Anumaya Koti'a fali'naya vaya alino heti ne'apatea ve'kamo lo'kiyae lakaeya lame'atiti hisuna yafe ani kana ya lakaeyate fole ai'ne.

10 Fole ai'neana ani koteka vaya'moki lusi kayo lamakiketa ako falikefe hu'nona'maki Anumaya Koti'a lakufa alino kati'neanakeno mako'ae lakufa alino katiteno henaka'a eteno lakufa alino katike huta lame'atiti nehune.

11 Lame'atiti nehunanaki lapa'kaeya Anumayamoteka ke hutapa afikekeno laya hino. Laya hu'nisike'a mi'ko vaya'moki ani laya hu'nea ya ne'ake'a Anumaya Koti'a mi'ko vaya'moki afike'naya ke afi'nea yafe Anumaya Kotina amuse hutekae.

Polo'a Kolini vaya'aife ake'atike ke hapa'opai'ne.

12 Yisasi ke afi'a apaipafi o'male'naya vaya'ae lapa'kaeya'ae lo'ka'na mai'ne'na Anumaya Koti'a naya hike'na hao'otake kava ohu'na fate akufa ve'ka mai'ne'na Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a nami'nike'na alakepa au'ava kava nehu'na ma mopale yafe apa'kenopafi hale'nea vaya'ai kava nohoe. Ani yafe nakesa afoana naipamo'a “Hao'otake kava nehane.” huno ohu'nea yafe lusi amuse nehoe.

13-14 Meni hapalitapa afitapa alakepa hisaya ke'ake avopi ne'kaova'maki meni mi'ko ne'kaova aepa'ati afitapa alakepa nohaya'maki henaka afitapa alakepa hisaya yafe lame'atiti nehuna'maki Yisasi Kalaisi'a eteno esea afina aepa'ati afitapa alakepa hisayana lakaeya lapa'kaeyafe amuse nehuna kava hutapa lakaeyafe amuse hukae.

15-16 Nakaeya nehoa kavafe nelahapaiye hu'na name'atiti nehu'na nakesa ne'afi'na Masetonia koteka ne'oanake'na lapa'kaeya hokote'na u'na lapa'kete'na Masetonia ute'na ete'na e'na aole kana lapa'kaeya'ae mai'ne'na lapaya hisuketapa lapa'kaeya'ae nakaeya naya hisake'na Yutia koteka ukoe hu'na nakesa afite'na hu'na haya male'noe.

17 Ani ke hute'na o'u'na mai'noa yafe “Polo'a aole akesa ne'afea ve'kae.” hutapa lapa'kesa ne'afife? Nakaeya nakesa ne'afi'na “Ina kava hu'na ali'ya alikoe.” hute'na nakaeya mopale vaya'ai apa'kesa afi'naya kava hu'na “He.” hute'na henaka'a “He'e.” nehufe? He'e ani kava nohoe.

18 Anumaya Koti'a alakepa ve'kakeno “Alaki hukoe.” huno hu'nea ya hukea'maki nakaeya'ae ani kava hu'na kasuke lahapa'nopauvanake'na “He.” nehu'na “He'e.” hu'na nohoe.
19 Anumaya Koti mafa'ne'a Yisasi Kalaisi'a kasuke huno ano lavataka hu ve'ka o'mai'nea yafe “He.” nehuno “He'e.” nehuno nohea ve'kakeno lamake'ake ke nehea ve'ka mai'ne. Sailasi'ae Timoti'ae nakaeya'ae lapa'kaeyapi uta ani Yisasi Kalaisi ke ako lahapapai'none.
20 Lahapapai'nonakeno Anumaya Koti'a “Lapamikoe.” huno lo'kiya vaimale'nea kemo aepa'a Yisasi'a mai'neanakeno ani kele “He” nehuno lapamike. Yisasi'a ani ke hu'nea yafe lakaeya Anumaya Kotife “Lamake nehe.” huta aki alita asaka nehune.
21 Anumaya Koti'a lavaleno lakaeya'ae lapa'kaeya'ae Kalaisi'ae aino kamano lo'kiya vailateteno Akaeya ke huta fole aisuna yafe lakaeya akai'a vaya hapali male'ne.
22 Lakaeya hapali maleteno inake he “Lapa'kaeya nakaeya anaka mai'nae.” huno hiketa hu'nea ke afisuna yafe akai'a Avamu'a laipafi lami'nikeno laipafi mai'nea yafe lakaeya afunana “Henaka'a kanale ya mako'ae lamike.” huta nehune.

Polo'a Kolini kumate makale o'u'nea ya'mo aepa'a hapapai'ne.

23 Nakaeya ke nelapama'kisuketapa lapaipamo'a haviya hu yafe Kolini kumate o'u'noe. Mani nehoa ke Anumaya Koti'a ne'afike'na akaeya aulakale mani ke lamake nehoe.
24 Lapa'kaeya Anumayamofe afitapa lapaipafi male'naya ke atafa hutapa lo'kiya ne'vaiya yafe “Mani ke lapa'kesa afeo.” nehuna'maki kava vaya'kana ke lahapa'nopaunaki amuse hutapa maisaya yafe mani ke nehune.

2

1 Nakaeya mako'ae ete'na o'u'noana halate ke lapama'kisukeno lapaipamo'a haviya hisea yafe “O'ukoe.” hu'na hu'noe.
2 Nakaeya ke nelapama'kisukeno lapaipamo'a haviya nehiseana nalaki naipamo'a amuse hisea ya namikae? Lapa'kaeya lapaipa haviya hisea ya lapamisoa vaya'mokitapake amuse hisoa ya namisaya vaya mai'nae.
3 Lapa'kaeyate ne'u'na ke olapama'kisoa yafe avo ka'na nelapamoe. Lapa'kaeya amuse ya ne'namea vaya mai'naya yafe haviku ke nelapama'kisukeno lapaipamo'a haviya nehisikeno naipamo'ae haviya hu yafe makale o'me'noe. Avopi ka'na lahapapai'noa hao'otake kava ako alitapa

alakepa hutesaketa lo'kata makopi amuse hukune hu'nae
nehoe.
4 Lapa'kaeyafe lusiya hu'na nakesa ne'afukeno naipamo'a
kana'ake nehike'na avi nele'na mani avo ka'noe. Lapaipa
afitapa haviya hu yafe mani avo o'ka'noki lapa'kaeya
“Lakaeyafe lusiya huno nehaikeno'ae ani akufa avo kano
lami'ne.” hutapa hisaya yafe ani avo ka'na lapami'noe.

*Hao'otake kava hu'nea ve'kae kahaone katone nehutapa
lapaipa falu yapati alitapa ataleteo.*

5 Mai'naya vayapati mako ve'kamo'a hao'otake kava
hu'nike'na naipa afi'na haviya hu'noa'maki nakai'nike
ohu'noki lapa'kaeya mi'ko'amokitapa lapaipamo'ae haviya
hu'nike'na lo'kiya'ake ke nakaeya ohisoe hu'nae nehoe.
6 Lapaipamo'a haviya hu'niketapa ani ve'kae “Hao'otake
kava nehane.” hutapa hune'ataya yafe aipa aino yahae
hukiki lautau huo'atetapa ataleo. Hai hao'otake kava'amo
miya ako ali'ne.
7 Ani miya ako ali'nea yafe kahaone katone nehutapa la-
paipa falu yapati alitapa atale ne'atetapa lahapau hutetapa
aipa alitapa falu huteo. Haviku avuya hu'nea ya'amo'a kana
haisiki kanale kava huteo.
8 Amusetapi nehuki alitapa kanale hune'atetapa
“Kakaeyafe lusiya huno nelahaiye.” hutapa huteo hu'nae
lahapa'nepauve.
9 “Mi'ko ka'noa ke'ni kanale afite'a a'kame male'nisafi
o'male'nisafi?” hu'nae hokote avona ka'na lapami'noe.
10 Mako ve'kae lapa'kaeya kahaone katone nehutapa
lapaipa falu yapati hao'otake ya'a alitapa ataletesayana
nakaeya'ae ani kava hu'na ani ve'kae mako hao'otake
kava hane'niseana kahaove katove nehu'na naipa falu
yapati ali'na atale ne'atoa'maki lahapa'maesoa yafe Kalaisi
aulakale mai'ne'na kahaove katove nehu'na naipa falu
yapati ako ali'na atale'noe.
11 Ani kava ohisunana Sata'a lakaseno kava yakai'neno
lakaeya ano lavataka huyafenaketa akaeya au'ava ya ako
afi'none.

Polo'a Taitasina akesea yafe nehaiye.

12 Yisasi Kalaisife kanale ke hu'na fole aikefe Taloasi
kumate ne'okeno Anumayamo'a anile mai'naya vaya'ai
apaipa alino ha'kalo hike'na kanale hu'na ani ke hu'na fole
ai'noe.
13 Mako'ae hu'na fole aikefe hu'noa'maki lakanatimo'a
Taitasi'a o'mai'nea yafe nakesamo'a lapa ne'aike'na ap-
atale'na Masetonia koteka kahau ame u'noe.

Anumaya Koti lo'kiya'aleti akai'a ali'ya ne'alea vaya'moki Satana ha'a akase'nae.

14 Kalaisi'a Sata ayapati eteno lavaleketa Akaeya'ae lo'kata mai'nona yafe mi'ko hao'otake ya akaseta mai'neta Anumaya Kotife amuse'a nehuta aki alita asaka hisune. Akaeya lakaeya laha ne'maeketa fate fate kumate Yisasi avake hapa'nepaunake'a ani ke afi'a alakepa nehaya yafe kanale mana aino uneno nehe.

15 Nehiketa lakaeya Yisasi avake nehuna vaya'mokita Kalaisi'ae lo'kata mai'nona yafe kanale mana ne'aiya ya'kana nehunakeno Anumaya Koti'a amuse nehe. Ani mana'amo'a mi'ko vayapi vike'a ani mana'ake ke ne'afikeno apa'ku apame alino ne'katea vaya'ae hao'otake kava nehu'a hani yapi ata leke leke nehea atafi visaya vaya'ae ani mana'ake ke ne'afe.

16 Ne'afea'maki mako'amoki ani ke afi'a a'kame no'malaya vaya'moki hani yapi ata leke leke nehea atafi visaya vaya mai'naya yafe ani kemo'a fali'naya vaya'moki hi'mana ne'aiya akufa kava neheanakeno ani kemo'a hapano kipatekaiya'maki mako'amoki ani ke afi'a apaipafi malete'a "Maike maike hisuna lavamu lamisea yafe nehe. Kanale mana'ake nehe." hu'a nehae. Lusi ali'ya ne'aluna'maki lakaiti lo'kiyaleti ani ali'ya o'alinina'maki Anumaya Koti lo'kiya'aleti ani ali'ya ne'alune.

17 Nesu vaya'moki "Anumaya Koti ke hisuna yateti miya alikune." hu'a nehaya'maki Anumaya Koti'a lakaeya hulate'niketa alakepa au'ava kava nehuta lamake'ake ke huta fole ne'aunana Yisasi Kalaisi'ae lo'kata mai'neta Anumaya Koti aulakale ani ke huta fole ne'aune.

3

Saufa alino lo'kiya vailate'nea kemo ali'ya vaya'a mai'none.

1 Lakaeya lakufa mako'ae alita haisuna yafe mani ke nehupe? He'e ani kava nohune. Lakaeyafe o'afi'naya yafe mani ke nehufe? Mako vaya'moki avopi kamale'naya ke ali'a u'e'a hu'naya avo'mo'a inake hu'ne "Kanale ve'ka mai'nea yafe akaeya ke afeo." huno kamale'nike'a ali'a u'e'a nehaya'maki lakaeyafe ako afi'naya yafe lakaeya ani akufa avo alita uteta nohune. Lapataleta ne'utaena "Ani akufa avo katapa lameo." huta ohukune.

2 Lakaeya lahapapai'nona ke afitetapa lapaipa aitapa yahae hu'naya yafe mi'ko vaya'moki nelapa'ke'a lakaeyafe "Anumaya Koti ke alakepa ke nehae." hu'a nehaketapa lapa'kaeya lakaeyafe kamale'naya avo'kana hutapa laipafi kamale'nae.

3 Nakaeya Yisasife ali'na lapaya hu'na lahapapaukeno
Kalaisi'a lapa'kaeya lapaipafi ani avo ka'ne. O'ko liteti
o'ka'nea'maki avamu hane'nea Anumaya Koti'a akai'a Fate
Akufa Avamu'amoteti ka'ne. Yafa akofetule o'ka'nea'maki
vaya lapaipafi kamale'niketapa kanale kava hutapa Kalaisi
avo mai'naya yafe mi'ko vaya'aina apave nele.

4 Kalaisi'a laya nehiketa Anumaya Kotife lame'atiti nehuta
mani ke nehune.
5 Nehuna'maki mani ali'ya lakaiti lo'kiyaleti no'aluna'maki
Anumaya Koti'a lo'kiya'a lamiteno laha'ma'nea yafe ali'ya
ne'alune.
6 Anumaya Koti'a alino ho'ka latesea lo'kiya'a lami'nea
yafe Anumaya Koti'a saufa alino lo'kiya vailate'nea ke hapa-
paisuna yafe hulate'ne. Anumaya Koti'a hokoteno ke male
male'nea ke yafate kamale'nike'a vaya'moki ani ke a'kame
malesaya apa'kesa afi'naya'maki lo'kiya'api o'male'nike'a
ali'a ataka'naya yafe fali'naya'maki Fate Akufa Avamu'mo'a
mani saufa alino lo'kiya vailate'nea ke laveliteno saufa
maike maike hisuna lavamu nelame.
7 Lami'nea'maki hokoteno ke male male'nea ke a'kame
o'male'naya yafe ani kemo'a hapaeke'a fali'nae. Mani
ke male male'nea ke yafate kano apami'nea afina Anu-
maya Koti'a ano hale ya'amo'a Mosese aukosafi ano lata-
late hu'nea yafe Isaleli vaya'moki apaulakamo'a haviya
hu'nike'a Mosesena o'ake'nae. O'ake'naya'maki ani ano
latalate hu'nea ya'a henaka'a hano hu'ne.
8 Ano latalate hu'nea yafe ake'a alakepa ohu'naya'maki
meni kanafi Fate Akufa Avamu'amo'a laha'ne'maeya
ali'ya'mo hale ya'amo'a a'ke'ainaka ano latalate hu'nea ya
akaseno lusiya huno lusi lo'kiya ya fole ne'aiye.
9 Ke male male'nea ke afi'a a'kame o'male'naya yafe
hapaeke'a fali'naya ke fole ai'nea kanafi hale'nea ya fole
ai'neana Anumaya Koti aulakale alakepa huta maisuna ke
fole ai'neno hokote ke akaseno lusi kanale ke fole ai'nea yafe
hokoteno hale'nea yana akaseno lusiya huno ano hale'nea
lo'kiya ya'a meni fole ai'ne.
10 Lamake lusiya huno ano hale'nea lo'kiya'a hane'nea ke
fole ai'nea yafe hokoteno fole ai'nea hale yana ako ano asu
he'ne.
11 Ano asu hesea ke male male'nea ke fole ai'nea kanafi
ano hale ya'a'ae fole ai'nea'maki meni akola haneke haneke
hisea ke lusiya huno ano hale'nea lo'kiya'a hane'nea ke
hane'ne.
12 Ani kemo'a akola haneke haneke hisea ke nehuta
lame'atiti nehuna yafe koli ohuta ani ke huta fala o'kita huta
fole ne'aune.

13 Anumaya Koti'a Mosese aukosafi ano latalate hu'nea
ya'amo'a hane'neateti asu nehesike'a "Isaleli vaya'moki asu
hesea ya o'akesae." huteno Mosese'a kenaleti aukosafi alino
ati'ka'nike'a o'ake'naya'maki lakaeya Mosese hu'nea kava
huta ano hale'nea ya alita fala no'kune.
14 Fala no'kuna'maki apa'kaeya apaipa apa'kesa alino
a'kanile'neanakeno a'ke'ainaka'ae meni'ae Anumaya Koti
avopi nehapali'a ani Isaleli vaya'ai apaipale kenaleti
apaukosafi ai'a ati'ka'naya kava nehu'a apaipa apame
ai'a ati'ka'naya yafe afi'a alakepa nohaya'maki mako
ve'kamo'a Kalaisi'ae lo'kano mai'nisikeno aipa amete aino
ati'kamale'nea ya alino ataletesikeno afino alakepa huke.
15 Lamake Mosese ke male male'nea ke meni hapalite'a
ani apaipa apame aino ati'ka'nea akufa kava hike'a afi'a
alakepa nohae.
16 Afi'a alakepa ohu'naya'maki mako vaya'moki apaipa
ai'a yahae hute'a Anumayamoteka akeno apaipa apamete
aino ati'ka'nea ya Yisasi'a alino atale'nea yafe afi'a alakepa
nehae.
17 Anumayamo'a Akai'a Fate Akufa Avamu mai'ne.
Lakaeya Anumayamo Fate Akufa Avamu'a laipafi avaleta
atonakeno mai'neno laipa lamete aino ati'kalateno nofi
kilate'nea ya ako kalu hetale'nea yafe mako'ae ke male
male'nea ke a'kame malesuna ali'yati o'male'neanaketa nofi
hulate'nea vaya'kana huta o'mai'none.
18 Laukosafi aino ati'ka'nea ya o'male'niketa lakaeya
mi'ko'amokita Anumaya Koti fate akufa ano hale'nea lo'kiya
au'ava ya'a ne'akonake'a vaya'moki lakayana lakaeya kapo
kapo'kana nehunake'a lakete'a Anumayamo fate akufa ano
hale'nea lo'kiya au'ava ya'a ake'nae. Anumayamo'a akai'a
Fate Akufa Avamu mai'neanakeno lakaeya akaeya'akana
vaya maisuna yafe alino hamalelateketa akai'a fate akufa
lo'kiya au'ava ya'a alime alime nehaune.

4

Anumayamo ali'ya vayana mopa samo'kana hu'nae.

1 Anumaya Koti'a vaya alino kayone hunelatea yateti
"Nakaeya ke hutapa fole aiyo." hulate'nea yafe alaka
nolahaeketa layamufa valeta ani ali'ya ne'alune.
2 Ani ali'ya ne'alita fala'kita lavuya hisea kava nohuta
Anumaya Koti ke ne'ataleta fate ke nehuta vaya ata apa-
vataka huta lake'atike nohuna'maki alakepa ke'ake huta
fole ne'aune. Anumaya Koti aulakale ani kava nehuta
lamake'ake ke vaya hapa'nepaunake'a mi'ko vaya'moki

apaipafati “Lamake'ake ke nehu'a alakepa kava nehae.”
hu'a nehae.
3 Yisasife kanale ke huta fole ne'auna'maki mako
vaya'moki afi'a alakepa ohisayana ani vaya hani yapi ata
leke leke nehea atafi visaya vaya mai'nae.
4 Ani vaya'moki Yisasi ke o'afi'naya vaya Kalaisi'a
hao'otake ya'api alino kanale hupateteno alino halepatesea
ke o'afisaya yafe Sata'a ma mopafi kava yakai'nea ve'kamo'a
apaipa apa'kesa alino a'kanilekeno apaulaka apo ka'nea
vaya'kana hu'nakeno Kalaisi'a akai'a hale'nea lo'kiya'a
hane'nea ve'ka mai'neno Anumaya Koti'ae mako'ke avamete
mai'na'a'maki ake'a alakepa hu'a o'ake'nae.
5 O'ake'nayanaketa lakaiti lakufa alita haisuna yafe
ke huta fole no'auna'maki Anumaya Koti'a lakufa alino
katikefe hute'nea ve'ka Yisasi'a Anumayati mai'niketa
lapa'kaeya ali'ya vaya mai'none huta nehune.
6 Anumaya Koti'a ko'ku'na'ae mopa'ae alo hukefe nehuno
“Hani yapati halo.” hikeno hale'nea ve'kamo'a hani ki'nea
laipafi ano halelateketa Yisasi Kalaisi aukosafi Anumaya
Koti hale'nea lo'kiya ya laveliketa ake'none.
7 Ake'nona'maki Anumaya Koti'a akai'ake ani lusi ano
hale lo'kiyamo aepa'a mai'neanakeno vaya apavelisea yafe
Anumaya Koti'a ani ano hale lo'kiya ya'a lakaeya mopa
samo'kana fulu fulu vaya'mokita laipafi male'neanaketa
fulu fulu lakufaleti akaeya ali'ya ne'alunanake'a vaya'moki
lakete'a “Apa'kai'apike ani ali'ya no'ale.” nehu'a Anu-
mayamo aki ali'a asaka hisaya yafe ali'ya'a fulu fulu vaya'a
lami'ne.
8 Mi'ko afina fate fate kana ya lakaeyate fole ne'aiya'maki
lakaeya alaki alino haviya nohe. Lakesa lapa ne'aiya'maki
Anumayamo ali'ya no'atalone.
9 Yisasi ke nehuna yafe ali'a haviya hulate'naya'maki
Anumayamo'a olatale'ne. Mi'ko afina kayo lami'naya'maki
ofali'none.
10 “Yisasina haesunakeno falise.” hu'a hute'naya kava
hu'a meni ani hu'naya kava hu'a laha'a falikefe nehaya'maki
koli ohuta lo'kiya vaita ne'mauna yafe “Yisasi'a fali'neapati
hetino mai'neno akai'a vaya'ae lo'kano mai'ne.” hu'a
akesaya yafe ali'a haviya hunelatae.
11 Falisea laku lame'mo laipafi Yisasi'a mai'neno lo'kiya'a
nelamea ya apavelisea yafe lakaeya mopale mai'nona afina
Yisasi ke huta fole ne'auna yafe hapai vaite'a lahakefe mai'a
nehae.
12 Anumaya Koti ke huta fole ne'auna yafe lahakefe
nehaya'maki lapa'kaeya ani ke afi'naya yafe akola maike
maike hisaya lapavamu ne'ale.

13 Anumaya Koti avopi inake hu'neane
“Lamake nehe hu'na afi'na naipafi male'noa yafe ani ke
hu'na fole ne'auve.” huno ka'neane.
Ka'nea'maki lakaeya'ae ani kava huta “Anumayamo'a
lamake nehe.” huta afiteta laipafi male'nona yafe huta fole
ne'aune.
14 Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a Anumayati Yisasina
fali'neapati alino hetite'ne. Alino hetite'nea ve'kamo'a
lakaeya'ae lapa'kaeya'ae ani kava huno Yisasi'ae lo'kata
mai'nona yafe fali'nisunapati alino hetilateteno Akai'a
mai'neate lavaleno latekaiye huta lakesa afi'none.
15 Lahapa'maesuna yafe lakaeyate kana ya fole ai'ne.
Fole ai'nea yafe fate fate vaya'moki Anumayamo'a vaya
alino kayone hu ya'ae afi'nae. Afi'nakeno Anumayamo'a
lahapa'ne'mano mi'ko vaya hapa'ma'nea yafe mi'ko
vaya'moki Anumaya Kotife amuse nehu'a aki ali'a asaka
nehae.

Afita laipafi male'nona ya'mo'a kanale hale'nea lo'kiya'a nelame.

16 Anumayamo aki ali'a asaka nehaya yafe lakesa ne'afita
alaka nelahae huta koli nohuna'maki ameka lakufa falikefe
nehea'maki mi'ko afina Anumayamo'a laipa alino haekafa
hulateme nehaino alino lo'kiya vainelate.
17 Lamake meni kana nelahaiya ya'mo'a afa ya'kana
nehuno aise kana'a maikeno hano hukea'maki ani kana ya
ali'nona yafe ko'ku'napi haita mai'neta kanale falu lahaisea
ya alisuna yafe lakesa afiketa atalona ala hale'nea kanale
yana fole aisiketa aliteta akola maike maike huta maikune.
18 Ani ko'ku'napi haita alisuna yafe ne'afita mopafi yafe
lakesa afifi nohuna'maki o'ake'nona ya henaka'a kanale
ya va'yi hisea yafe lakesa ne'afune. Mopale hane'niketa
laulakaleti ne'akona ya ako hano hukea'maki laulakaleti
o'ake'nona ya henaka'a fole aisea kanale'nale ya'mo'a
haneke haneke huno hanekaiye huta afi'none.

5

1 Lakaeya afi'nonana mopale mai'nona lakufamo'a yuku
no'kana neheanake'a lahaesaketa falisunakeno ani no hano
hisikeno Anumaya Koti'a ko'ku'napi akola haneke haneke
hisea lakufa ako alo humale'ne. Ani lakufa vaya'moki
apayateti alo ohu'naya'maki Anumaya Koti'a akai'a alo
humale'ne huta afi'none.
2 Ani yafe ne'afuna'maki mopale lakufa'ae mai'nona yafe
“Alaka lahaeye.” nehuta avi neleta ko'ku'napi maisuna
lakufa lamisea yafe lusiya huno nelahaiye.

3 Nelahaiyanaketa ani lakufa aliteta lakufa laka'ake vaya
o'maikuna'maki ko'ku'nate maisuna lakufa'ae vaya maisuna
yafe nelahaiye.
4 Ani yafe mopale lakufa'ae mai'neta avovo nehuta kalaki
ne'aita falisuna yafe nolahaiya'maki maike maike hisuna
lakufa alisuna yafe nelahaiye. Falino hano hisea laku-
fale maike maike hisuna lavamu'mo'a saufa ku'kena alita
nehavauna kava huno havailatesiketa akola maike maike
hisuna yafe lusiya huno nelahaiye.
5 Anumaya Koti'a akai'a maike maike hisuna lavamu
alisuna yafe lakaeya ako alo hulate'niketa "Ako ali'none."
huta afi'nonanakeno Anumaya Koti'a "Henaka'a mako'ae
kanale ya lapamikoe." hiketa afisuna yafe lamake Fate
Akufa Avamu'a ako lami'ne.
6-8 Ani Avamu ali'nona yafe laku lame alino lo'kiya vaiketa
mopale mai'nona afina Anumayamo haute ko'ku'napi
o'mai'nona'maki mani mai'nona lakufa ne'ataleta Anu-
mayamo haute uta akola maisuna yafe lusiya huno nela-
haiya'maki meni Anumaya o'ake'nona'maki Akaeyafe afita
laipafi male'nona yateti uteta nehune.
9 Uteta huta ma mopale maisupi falisupi Anumayamo
nehaisea kava'ake hisune.
10 Lakaeya mi'ko'amokita Kalaisi aulakale
heti'nisunakeno ma mopale mai'neta hu'nona hao'otake
au'ava ya'ae kanale au'ava ya'ae akeno alakepa huteno
alino fa'ko fa'ka nehuno lakaeya hu'nona ya'mo miya'ati
laote laote lamisea yafe meni Anumayamo'a nehaiya kava
nehune.

*Vaya hapa'maesunake'a Anumaya Koti'ae mako'ke
apaipale maisaya ali'ya'a lami'ne.*

11 Ani kake hulatesea yafe lakaeya "Anumayati koli
hutesuna ve'ka mai'ne." huta afi'nona yafe vaya'moki
alakepa au'ava kava hu'a maisaya ya apave nelune. Apave
nelunakeno Anumaya Koti'a lakaeya laipa lakesa ne'akeno
"Kanale au'ava kava nehae." hu'nea'maki lapa'kaeya
lakaeyafe ani ke nehafi? hu'nae nehoe.
12 Ani ke nehunana lapa'kaeya olake'naya yafe lakaeya
laki alitapa asaka hisaya yafe ani ke nohuna'maki mako
vaya'amoki ameka apa'kufae afi'a amuse nehu'a "Alakepa
au'ava kava nehuna vaya mai'none." hu'a hukaya'maki
apaipafi o'ake'ne'a ani vaya'moki lakaeyafe lapafikesaketa-
paena amuse nehutapa anona'a ke'apile lakaeyafe kanale
ke hapapaisaya yafe mani avo ne'kaove.
13 Anumaya Koti ali'ya ne'alunake'a mako vaya'amoki
lakaeyafe "Aneki vaya mai'nae." hu'a nehaya'maki aneki
kava hisunana Anumayamo aki alita asaka hisuna yafe ani

kava nehune. Lapa'kaeya lapaya hisuna yafe laipa lakesale
kava yakai'neta Anumaya Koti ali'ya ne'alune.
14 Kalaisi'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya yafe
ne'afunakeno hau ayamopafati nehaiya ya'amo'a laipa
lakesale kava yakaino mai'nea yafe akaeya ali'ya ne'alune.
Ne'alita ma yafe afi'none mako'ke ve'kamo'a mi'ko vaya'aite
fali'nea yafe afiteta akaeyafe afita laipa ne'amita ali'ya'a
ne'alune. Kalaisi'a lakaeyate fali'nea yafe mi'ko vaya
akaeya'ae ako fali'nae.
15 Fali'nonapati hetita haekafa mai'neta lakaiti lahaisea
kava'ake ohuta lakaeyatefe faliteno heti'nea ve'kae laipa
amiteta akaeya haisea kava'ake hisuna yafe Yisasi'a mi'ko
vaya'aitefe fali'ne.

16 Meni Kalaisi'a lakaeyatefe fali'nea ke afi'nona yafe
lakaeya ma mopale au'avateti vaya alita fa'ko fa'ka
ohu'nona'maki a'ke'ainaka ma mopale au'avateti Kalaisi
alita fa'ko fa'ka hute'nona'maki meni Kalaisife afita alakepa
hu'nona yafe ani kava nohune.
17 Ani yafe mako vaya'moki Kalaisi'ae lo'ka'a mai'ne'a
saufa vaya hamale'ne'a hao'otake kava nehaya atafa apaipa
apa'kesa hano hike'a saufa apaipa apa'kesa hamale'ne.
18 Ani hu'nea kava'mo aepa'a Anumaya Koti'a akai'a
mai'niketa lakaeya Anumaya Koti'ae kame ya huta
mai'nona yafe Kalaisina hutekeno elineno Anumaya
Koti'ae laipa alino yuna helateketa Akaeya'ae makopi
mai'nonakeno Anumaya Koti'a mako vaya'aife “Ani kava
hupatekauve.” nehuno apaipa alino Anumaya Koti'ae yuna
hepatesea ali'ya'a lakaeya ako lami'ne.
19 Nelamino inake hu'ne “Kalaisi'a lakaeyatefe fali'nea
yafe Anumaya Koti'a hao'otake yatimo miya olamisea akesa
afino mi'ko mopale vaya'ai apaipa alino yuna hene'apateno
Akaeya'ae makopi maiyo.” hulate'ne. Hulate'neanakeno
“Nakaeya'ae maisaya yafe apaipa alino yuna hepatesea ke
hapapaiyo.” huno hulate'ne.

20 Hulateketa Kalaisi avaya alita ke'a hu vaya
mai'nonakeno Anumaya Koti'a lahapaiketa akai'a avayafati
ke nehune “Amusetapi nehunaki Kalaisi'a lapa'kaeyatefe
fali'nea yafe Anumaya Koti'ae kame nefaiya yatapi
ataletetapa akaeya'ae mako'ke lapaipa lapa'kesale maiyo.”
huta lahapa'nepaune.
21 Anumaya Koti'a lakaeya laha'mateno akai'a aulakale
“Alakepa vaya mai'nae.” huno hulatesea yafe mako
hao'otake au'ava kava'a o'male ve'ka Yisasina hutekeno
lakaeya hao'otake kava nehuna yati alino akufale maleteno

hao'otake yatimo miya amitekeno hao'otake kava nehea ve'kakana huno fali'ne.

6

Yisasi ke ne'afikeno ali'ya'ale hupate'nea vaya'moki ala kana ya ali'nae.

1 Anumaya Koti'ae lo'kata ali'ya ne'aluna yafe mani ke huta lapauna nehone Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a lapami'niketapa ako ali'naya yafe "Afa ya'kana nehe." ohutapa a'kame maleme haiyo.

2 Anumayamo'a akai'a avopi inake hu'neane
"Naipamo'a kanale nehike'na nafike'naya ke ako afi'noanake'na lapa'kufa ali'na ne'kati'na lahapa'ma'noe." hu'neane.
Hu'nea yafe meni nehoa ke afeo. Meni lapaipa aitapa yahae nehisakeno Anumaya Koti'a hao'otake yatapi alino atalekaiye. Afeo. Meni alino atalesea yafe nehiki lapaipa aitapa yahae heo.

3 Lakaeya hao'otake kava nehisunake'a vaya'moki nelake'a apaipa ai'a yahae ohukae nehuta haviku mako vaya'moki "Apa'kaeya hao'otake kava nehaya kavana lakaeya aketeta Anumayamofe olahaiye." hu'yafenaketa lakaeya laipa lakesale kava ne'yakaune.

4 Laipa lakesale kava ne'yakaita "Anumaya Koti kanale ali'ya vaya'a mai'nae." hutapa hisaya yafe mi'ko afina kanale kava'ake nehune. Vaya'moki lakaeya ali'a haviya hunelataya'maki lo'kiya vaita vase huta mai'none. Kana ya lakaeyapi fole ne'aiya'maki lo'kiya vaita vase huta ne'maune.

5 Vase huta mai'nonakeno ina akufa kana ya fole ai'ne kayoteti nelamaki'a nofi hulate'nae. Mi'ko vaya'moki kalafa ne'ka'a lahakefe nehae. Lusi ali'ya ne'alita lau o'kale'none. Lusi laka nele.

6 Ani kava hunelataya'maki alakepa kava'ake huta mai'neta lakaeya Anumayamofe afita alakepa hu'neta alaku huta mai'neta vaya alita kayone nehuta vaya hapa'ne'maone. Fate Akufa Avamu'mo'a laipafi mai'neno laha'ne'maeketa vayafe lahau layamopafati nelahaiya yafe ameka lavaya'aleti'ke nohune.

7 Lamake'ake ke nehuta Anumaya Koti lo'kiya'aleti ali'ya ne'alita vaya'moki la hukefe lamaka apayapi ati keve ne'ali'a haoka apayapi haleku a'a a'nefai'a kame nehaya akufa kava huta alakepa kava'ake nehuna ya'mo'a keveti hane'niketa kanale'ya huta Sata'ae la nehune.

8 La nehuna'maki mako vaya'moki laki ali'a asaka nehake'a mako'amoki laki hu'a haviya hunelatae. Mako

vaya'amoki kamuke nelama'kike'a mako'amoki hu'a kanale hunelatae. Lakaeyafe inake nehae “Apa'ke'atike nehu'a a'a lavataka nehae.” hu'a nehaya'maki lakaeya alaki lamake'ake ke hapa'nepaune.

9 Mako vaya'amoki lakaeyafe “Afa vaya'kana hu'nae.” hu'a nehaya'maki Anumaya Koti'ae mako vaya'ae “He'e apa'ki hane'nea vaya mai'nae.” nehake'a mako vaya'amoki nelahaya'maki akekeo ofali'none. Anumaya Koti ke nehuna yafe hapai ne'vai'a nelahaya'maki ofali'none.

10 Mako yafe lahau nehea'maki mi'ko afina laipamo'a kanale nehiketa amuse nehune. Afeno yati o'male'nea'maki Yisasi ke huta fole ne'auna yafe mako vaya'aina lusi kanale ya ne'apamune. Mako yati o'male'nea'maki afeno ya'api hane'nea vaya'kana huta mai'none. Ani ya lakaeyapi fole ne'aike'a vaya'moki “Anumaya Koti ali'ya vaya mai'nae.” hu'a hunelatae.

11 Kolini mai'naya vayatimokitapae lapa'kaeyafe lusiya huno nelahaiketa mako ke huta fala'o'kita mi'ko huta fole aita lahapapai'none.

12 Lapa'kaeyafe nelahaiketa lahapa'nepauna'maki lakaeyafe nolahapaiye.

13 Nakai'ni mafa'nekana hu'naya yafe mani ke lapa'kaeyafe nehoe laipa nelapamuna kava hutapa lapaipa lameo.

Lakaeya Anumaya Koti fate akufa no'a mai'none.

14 Ali'ya alike a alike a'mo'a ve alike hisune hutapaena Anumaya Koti apa'kame'ya ami'nisaya vaya'ae maitapa o'kamaeyo. Lo'katapa mai'nisayana hana'ya hu'ana alakepa kava'ae hao'otake kava'ae ai'ana lo'kaka'ae. Hani ya'ae hale ya'ae lo'kaesa'ana haviya huka'ae.

15 Yisasi Kalaisi'ae Sata'ae lo'ka'ana maisa'ana mako'ke anaipa ana'kesale o'maika'ae. Anumayamo a'kame no'malaya vaya'ae Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'ae lo'ka'a maisayana mako'ke apaipa apa'kesale o'maikae.

16 Ako fali'naya vaya'aife “Anumayati mai'ne.” hu'a apa'kisana nefaiya kavana Anumaya Koti mono nopi ohisae. Ani kava hisayana haviya hukea'maki avamu hane'nikeno haekafa mai'nea Anumaya Koti'a lakaeya laipafi mai'ne. Ani yafe Anumaya Koti'a akai'a avopi inake hu'neane

“Nakaeya apaipafi mai'ne'na apa'kaeya'ae u'ne'na nehu'na Anumaya Koti'api mai'nisuke'a nakaeya nofi vaya maikae.

17 Ani yafe hao'otake kava ataletetapa lapaote mai'netapa ho'niya'ake hao'otake kava nohisake'na nakai'nileka la-pavale'na malekauve.

18 Lapavalete'na lapa'kaeya afotapimo'na mai'nisuketapa
nakaeya mafa'ne a'mafa'ne maikae. Nakaeya mi'ko lo'kiya
ya'mo aepa'amo'na mani ke hu'noe." Anumayamo'a hike'a
ka'nayane.

7

1 Anumayamo'a lakaeyafe huno lo'kiya vaimale'nea
ke ako ali'nona yafe nahau nayamopafati ne'nahaiya
vaya'mokitapa lakufa'ae laipa lame'ae alino haviya hisea
kava ne'ataleta Anumaya Kotife koli nehuta alakepa
kava'ake nehuta hao'otake kava ohu fate akufa vaya'a
maisune.

Kolini vaya'moki apaipa ai'a yahae hu'naya yafe Polo'a amuse nehe.

2 Lakaeyafe lapaipa afitapa haviya nehafe? Ani kava
ohutapa lapa'kaeya lapaipa lameo. Mako vaya'aina havi
kava hu no'apatone. Mako ve'ka havi kate avaleta no'atone.
Mako ve'ka ata avataka nehuta moni'a o'ali'none.
3 Mani ke lapa'kaeyafe "Ina kava hu'nae." hu'na no-
hoa'maki lapa'kaeyafe "Lahau layamopafati nelahaiye."
hu'na ako lahapapai'noanaketa afa'a maisupi falisupi
lapa'kaeyafe mako'ae lahauke.
4 Lapa'kaeya alakepa au'ava kava hutapa maikae hu'na
name'atiti nehu'na lapa'ki ali'na asaka nehu'na lapa'kaeyafe
amuse nehoe. Mi'ko kana'ake ya nakaeyate fole aike'na ani
kana yapi mai'noa'maki lapa'kaeyafe nakesa ne'afi'na lusiya
hu'na amuse nehoe.

Taitasi'a Polote u'ne.

5 Masetonia koteka uta va'yi hu'nona afina "Kanale yapi
maikune." hu'nona'maki aki'ae aka'ae kana ya fole ai'ne.
Fole ai'nea kana yana mako vaya'moki lakaeya'ae ke vaiyu
kafuyu nehunakeno laipamo'a koli hu'ne.
6 Koli nehunakeno Anumaya Koti'a kana ya ali'naya
vaya'ai apaipa alino kanale hune'apatea ve'ka mai'neno
Taitasina hutekeno eno laipa alino kanale hulate'ne.
7 Taitasi'a e'nea yafe'ke amuse ohu'noa'maki Taitasi'a
lahapai'nea ke'ae amuse nehoe. Inake huno lahapai'ne
"Kolini kumate mai'naya vaya'moki kanale kava nehaya
yafe naipamo'a kanale hu'ne. Kanale hu'nike'a apa'kaeya
kakaeyafe nehapauno kakaeya hapapai'nana hao'otake
kava nehaya yana ne'atalake'a mako vaya'moki kakaeya
kaki ali'a haviya hukefe nehake'a 'Lakaeya ha'maesune.'
hu'a hu'nae." huno Taitasi'a hu'nea yafe nakaeya naipamo'a
kanale hu'nike'na lusi amuse nehoe.
8 "Avo ka'na lapami'noa avo'mo'a lapaipamo'a haviya
hukeanake'na nakaeya havi kava hu'na avo ka'na

apami'noe.” hu'na nakesa afi'noa'maki meni lapaipamo'a
aise'a kana lahapaiketapa etetapa lapaipa aitapa yahae
hu'naya yafe amuse nehu'na “Kanale avo ka'na apami'noe.”
hu'na nakesa ne'afoe.
9 Afite'na meni amuse nehoe. Lapaipamo'a kana nela-
hapauno lapavuya hu'nea yafe amuse nohoa'maki la-
paipamo'a kana nelahapauno lapavuya nehiketapa lapaipa
aitapa yahae hu'naya yafe amuse nehoe. Anumaya Koti'a
ani kava huno lapaipamo'a kana nelahapauno lapavuya
hu'nea ya lapamiketapa lapaipa aitapa yahae hutake'na
lapami'noa avo'mo'a lapa'kaeya alino haviya hu olap-
ate'nea'maki alino kanale hulapate'ne hu'na nehoe.
10 Lakaeya laipa aita yahae hisuna yafe Anumaya Koti'a
kana lahaisea ya nelame. Lamitesiketa laipa aita yahae
hisunakeno laipa lame alino katike. Ani yafe Anumaya
Koti'a kana lahaisea ya lami'nea yafe “Olahaiye.” huta
ohu'nona'maki ma mopale yafe apa'kesa afifi nehaya
vaya'aite kana hapaisea ya va'yi hisike'a apaipa ai'a yahae
ohisayana falite'a hani yapi ukae.
11 Lapa'kaeya folakapi mai'nea ve'kamo'a hao'otake
kava nehiketapa ke o'ama'ki'naya yafe aise avo ka'na
lapami'noketapa ake'nae. Aketetapa lapaipamo'a kana
lahapau'nikeno Anumaya Koti'a ani kana nelahapauno
lapavuya ya lapami'nea ya'mo'a lusi kanale ya hulapate'niki
afeo. “Ani hao'otake kavafe lavuya neheanaketa makale
atalekaune.” nehutapa lapaipa aitapa yahae nehutapa
lapaipamo'a kana lahapaisea yafe koli nehutapa “Ani
hao'otake kava hu'nea ve'kae miya'a amikune.” hutetapa
ami'nae. “Polo aipamo'a kanale hisiketa akesune.” ne-
hutapa nakaeyafe nelahapaiye. Mi'ko ani kava hu'naya
ya'mo'a lapa'kaeya hao'otake kava ohu'naya yafe naveli'ne.
12 Mani avo ka'noana ani hao'otake kava nehea
ve'ka'ae hao'otake kava hute'nea ve'ka'ae nakesa afi'na
o'ka'noa'maki lapa'kaeyafe nakesa afite'na ka'noketapa
lapa'kaeya nehapalitapa Anumaya Koti aulakale ani avopi
hane'nea ke a'kame ne'maletapa “Polofe nelahaiketa akaeya
vaya mai'none.” hutapa hisaya yafe mani avo ka'na
lapami'noe.
13 Lapami'noketapa nakaeyafe nelahapaiketapa ke'ni
afi'naya yafe naipamo'a kanale nehe.
Na'yafenomaki ani kava hutapa Taitasi aipa alitapa
kanale hute'naya yafe mako'ae naipamo'a kanale nehe.
14 Lapa'kaeyafe amuse nehu'na lapa'ki ali'na asaka
nehu'na lapa'kaeyafe Taitasina hapai'noketapa kanale kava
nehaya yafe navuya ohu'ne. Lapa'kaeya lamake'ake ke la-
hapapai'noa kava hu'na lapa'kaeyafe Taitasina hapai'noa ke

nake'atike ke ha'opai'noanaketapa lapa'kaeya ako hapai'noa
kate maletapa kanale kava hu'nae.
15 Taitasi'a lapa'kaeyate eketapa lapa'kaeya koli nehutapa
kanale kava hutapa avale'netapa akaeya ke afitapa a'kame
male'naya yafe Taitasi'a akesa afifi nehuno lapa'kaeyafe
lusiya huno hau ayamopafati nehaiye.
16 Lapa'kaeya hao'otake kava ohutapa alakepa kava'ake
hutapa maikae hu'na name'atiti nehu'na lusi amuse nehoe.

8

Anumayamofe afi'a apaipafi male'naya vaya'moki Yutia koteka mai'naya nepu apasaki apaya hu'ne.

1 Masetonia mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya
vaya Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a apamike'a
kanale kava hu'naya kavafe lahapapaikefe nehuki afeo.
2 Lusi kana'ake ya ani vaya'aipi fole ai'nea'maki apaipa
afi'a haviya ohu'naki Anumayamofe amuse nehu'a aise
afeno ya'api hane'neapati lusiya hu'a alu vaya apaya hisaya
yafe apa'kesa ne'afi'a lusi moni afeno ali'a anupa hu'nae.
3-4 Anupa hune'ate'a aise afeno male'nayapati makoma'ati
malesune hu'a apa'kesa o'afi'a vaya'aina ala moni haviku
apami'nae. “Ani kava heo.” huta hapa'opai'nona'maki
apa'kai'api apaipa apa'kesafati “Mako kumate vaya'ae ani
kava hisune.” hu'a lafine'ke'a Yutia mai'ne'a Yisasife afi'a
apaipafi male'naya vaya apaya hisaya yafe lusi ali'ya ali'nae.
5 Ali'ya ali'naya'maki “Aise moni apamikae.” huta lakesa
afi'nona'maki ala moni apami'nae. Moni'ake o'apami'nafa
hokote'a Anumaya Koti nehaiya kava hute'a Anumayamona
apaipa amite'a henaka lakaeya laha'ma'nae.
6 Ani kava hu'naya yafe Taitasife inake hu'na ha-
pai'noe “Kakaeya Kolini vayate u'ka vaya ali'a kayone
nehu'a hapa'maesaya moni ali'a atalu heo hu'ka ako ha-
papai'nanaki meni ani ali'ya u'ka ali'ka avayao.” hu'na
hapai'noe.
7 Lapa'kaeya lusi ali'ya ne'alea vaya'mokitapa mi'ko
kanale kava'ake nehutapa Anumayamofe afitapa lapaipafi
male'naya yana lo'kiya vaitapa atafa hu'netapa Yisasi ke
hutapa fole ne'aiyana alakepa ke'ake nehae. Lapa'kenopa
hale'nea vaya mai'netapa mi'ko kava nehayana lapayamufa
valetapa nehae. Lakaeyafe lahapau lapayamopafati nelaha-
paiya avamete meni ani kava hutapa vaya alitapa kayone
hune'apatetapa moni apameo.
8 “Moni apameo.” hu'na lapaumomo o'male'noki alu
vaya'moki kanale kava hu'a moni apami'naya yafe la-
hapa'nepauki ani ke afitetapa ani kava hisafi hu'nae ali'na

fa'ko fa'ka hunelapatoki hana kava hukae? “Vaya'aife lahapau lapayamopafati nelahapaiya yatapi alakepa huno hane'nifi?” hu'nae lapafine'koe.

9 Lapa'kaeya afi'nae Anumayati Yisasi Kalaisi'a vaya alino kayone hulateteno ano hale'nea lo'kiya ya'afi mai'neno lakaeyafe akesa afiteno lakaeya kanale huta maisuna yafe Yisasi'a akai'a kanale huno mai'nea yapati ne'ataleno ma mopale elineno amute o'male ve'ka mai'nea yafe lapa'kaeya mi'ko kanale ya alikae.

10 Alikaya'maki Yisasi vaya'a mai'naya yafe “Ani kanale kava heo.” hu'na nakesa ne'afoa ke lahapapaikuki afeo. Lapa'kaeya ako hano hu'nea kafufi “Moni alita atalu hisune.” nehutapa aepa hetapa alitapa atalu hu'naki meni ani ali'ya alitapa avaya aeyo.

11 Hokotetapa “Moni apamikune.” hutetapa alitapa anupa humale'naya monile meni mako'ae male'naya afenopati alitapa maletapa a'kalo hutetapa apameo.

12 Moni apami'naya vaya'moki apaipa kanale nehu'a amuse nehu'a apami'naya vaya'aife Anumayamo'a “Kanale hae.” huno hupate'nea'maki moni apami'naya vaya'aife “Ala moni male'naya yapati ala'a apami'nafi aise'a apami'nafi? Aise moni male'naya yapati aise apami'nafi?” huno ohu'ne. O'male'nisaya ya apameo huno ohu'ne.

13-14 Apa'kaeya kanale'ya hu'a maisaya yafe ala moni apamitetapa monitapi o'malesiketapa lapa'kaeya haviya hutapa maisae hu'nae nohoa'maki meni moni lapa'kaeyapi hane'nea yafe apamute o'maleke'a mai'naya vaya hapa'maeke'a henaka'a lapa'kaeya lapamute o'malesea afina lahapa'makae. Ani kava hisayana lahapa'maesaketapa mako'ke avamete maikae.

15 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a Isaleli vaya'aina ko'ku'napakati ne'ya apami'nea afina ani akufa kava hu'naya ke Anumaya Koti avopi inake hu'neane

“Nesu'yate ali'nea ve'kamo'a ho'kate'nea ya'mo'a ao'kase'nea'maki aise ya'a ali'nea ve'kamo'a aise'a ali'nea'maki ho'kate'ne. Nesu ya ali'nea ve'ka'ae aise ya ali'nea ve'ka'ae anamu hu'na'a ne'ya ali'na'ae.” huno avopi ka'neane.

Ani yafe hapa'maeyo hu'nae nehoe.

Taitasi'ae mako vaya'ae Polo'a Kolini kumate hupate'ne.

16 Lahapa maesoa nakesa ne'afukeno Anumaya Koti'a Taitasina ani kava hisea aipa akesa ami'nike'na Anumayamofe amuse hune'atoe.

17 Amuse nehuta “Kolini kumate uvo.” huta hutekefe
nehunakeno “He amuse hu'na ani kumate visoa nakesa
ne'afoe.” nehe.
18 Nehikeno mako ve'kamo'a kanale huno Yisasi ke
huno fole ne'aike'a mi'ko vaya'moki avake'a afi'naya ve'ka
hune'atone.
19 “Vayafe lahau hiketa moni alita uta apamisune.” huta
hu'nonana fate fate koteka Yisasife afi'a apaipafi male'naya
vaya'moki ani ve'kae lakaeya'ae uneno hisea yafe ali'a
hetite'nae. Ani ali'a hetite'naya ve'ka'ae Taitasi'ae hunate-
sunake'ana lo'ka'ana utesa'aketa ani apamisaya moni alita
uta apaya hisuna kava akete'a Anumayamo aki ali'a asaka
hisaya ya'ae ani hapa'maesuna yafe laipamo'a vakali vakali
nehea ya'ae akesaya yafe ani kava nehune.
20 Ani ala moni ali'a anupa hu'naya monie haviku
vaya'moki lakaeyafe “Hao'otake kava nehae.” hu'a hulate
yafenaki lakaeya kava yakai'neta ani lakanatimo'ae makopi
uteta hukune.
21 Anumayamo aulakale'ae vaya'ai apaulakale'ae kava
yakai'neta alakepa ali'ya alisuna yafe nelahaiye.
22 Nelahaiketa mako lakanatimo'a mi'ko afina fate fate
ali'ya ne'alea ya'afi afita fa'ko fa'ka huta akonana aya-
mufa valeno vaya hapa'ne'mano meni lapa'kaeya kanale
kava hu'naya kavafe afiteno lusiya huno lahapa'makefe
neheanakeno Taitasi'ae mako ve'ka'ae akaeya'ae ukae.
23 Lapa'kaeya lahapa'maesea yafe Taitasi'a nakaeya'ae
lo'kano ali'ya ne'alike'a akaeya'ae ne'va'a lakanatila'mokani
Yisasife afi'a apaipafi male'ne'a fate fate kumate mai'naya
vaya'moki hunate'nake'ana kanale ali'ya ne'ali'a yafe Kalaisi
aki ali'ana asaka neha'ae.
24 Aki ali'ana asaka neha'aki lapa'kaeya Kolini
vaya'mokitapa kanale kava nehaya kavatapi nehutapa
lahapau lapayamopafati nelahapaiya kavatape ani esaya
vaya'aifena ako hapapai'noa ke fate fate kumate mai'ne'a
Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina apaveleo.
Apavelisake'a “Polo'a lahapai'nea kemo'a lamake hu'ne.”
hu'a hukae.

9

Anumaya Koti anaka'aina amuse ya apamisaya yafe hu'ne.

1-2 “Yutia mai'naya vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi
male'naya vaya hapa'mata moni apamisune.” hea ke
lapa'kaeya afitetapa “Ani kava hukune.” hu'naya ke
nakaeya ako afite'na Masetonia vaya'aina lapa'kaeyafe
inake hu'na hapapai'noe “Ako hano hea kafufi A'kaiya
mai'naya vaya'moki ani moni apamisaya yafe ako ali'a

avatati hu'nae." hu'na hapapauke'a lapa'kaeya lapaya-
mufa valetapa hu'naya kavafe mako vaya'moki afite'a
"Lakaeya'ae ani kava hukune." hu'a nehae. Ani moni
apamisaya yafe mako'ae avo kaesoana afa ya'kana huke.
3 "Ako ali'a avatati humale'nae." hu'na lapa'kaeyafe
hapapai'noki haviku apa'kaeya nakaeyafe "Kake'atike ke
nehane." hu'a hu'yafenaki mako'ae alitapa anupa hisaya
yafe mako lakanatimoki lapa'kaeyateka hupatesuke'a u'a
lahapa'makae.
4 Lahapa ne'maesake'na ani moni alikefe apa'kame
ne'visuke'a Masetonia koteka vaya nakaeya'ae esayana
moni alitapa anupa ohu'nisake'na lapa'kaeyafe "Ako ali'a
anupa hu'nae." hu'na hu'noa yafe haviku nakaeya'ae
lapa'kaeya'ae ani vaya'ai apaulakale lavuya hisiki.
5 Lavuya ohisea yafe ani "Apamikune." hutapa hu'naya
moni alitapa anupa hisaya yafe mako vaya hokote'na hupa-
toke'a u'nae. U'a va'yi hisaketapaena "Apamikune." hutapa
hu'naya moni "Apa'kaeya au'kaya haketa apami'none."
ohutapa "Amuse ya afa'a ne'apamune." heo hu'nae nehoe.
6 Mani moni apamisaya yafe lapa'kesa afeo. Aise avina
ya hoyafi neha'kalea ve'kamo'a aise ne'ya alikea'maki nesu
avina ya neha'kalea ve'kamo'a ala ne'ya alike.
7 Ani kava hisaya yafe lapa'kaeya lapaote lapaote lapaipa
lapa'kesa afitetapa "Ma moni amikoe." hute'ka kaipamo'a
kana okahauno kanale hu'nisike'ka ameo. Aipamo'a kanale
hu'nisikeno vaya kai'na'kai nehisea ve'kae Anumaya Koti'a
hau ayamopafati nehaiye.
8 Nehaikeno Anumaya Koti'a lo'kiya'a hane'nikeno mi'ko
afina ho'ka lapatesea ya nelapamino lahapa'maesea yafe
vaya alino kayone hu ya'a nelapamino fate fate amuse ya
lapamike.
9 Ani ami'naya kavafe Anumaya Koti avopi ma ke ka-
male'neane
"Mako ve'kamo'a apamute o'male vaya'aina moni
afeno'afati apamime nehaiya ve'kae Anumaya Koti'ae
vaya'moki'ae 'Akaeya vaya kai'na'kai ve'ka mai'ne.'
hu'a apa'kesa afifi nehayanakeno falitesike'a akola
akaeyafe apa'kesa afikae." huno ani avopi ka'neane.
10 Anumaya Koti'a avina ya lami'niketa
ha'kalemale'nonakeno ne'ya aline'ateketa aki'ae aka'ae
ne'ya mi'ko vaya ne'nae. Ani ve'ka Anumaya Koti'a vaya
kai'na'kai Ne mai'neanakeno vaya hapa'maesuna yafe ala
ya lapamisiketapa ne'alitapa lahapau nehisiketapa vaya
kai'na'kai vaya maikae. Ina kava hisayana mako ve'ka
hoya ha'kale male'nikeno aki'ae aka'ae ne'ya fole ne'aiya

avamete hutapa alakepa au'avatapimo'a mako'ae mako'ae
kanale huke.
11 Vaya kai'naya yafe Anumayamo'a mako'ae
lahapa'maesiketapa lapa'kaeya ani moni lamisaketa
alita uta vaya ne'apamisunake'a ani vaya'moki ne'ali'a
lapa'kaeya apami'naya yafe Anumaya Koti aki ali'a asaka
nehu'a amuse hutekae.
12 Kanale'ya hutapa Yisasife afi'a apaipafi male'naya
vaya'aina o'male'naya ya hapa'matapa apami'nae.
Apami'naya ya'akenomaki apami'naya yafe lusiya hu'a
Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a amuse hute'nae.
13 “Kalaisi kanale ke afita lapaipafi male'none.” ne-
hutapa ani ke kanale'ya hutapa a'kame ne'malesake'a
hapa'ne'maya vaya'ae mako vaya'ae hapa'matapa vaya
kai'na'kai kava nehaya yafe Anumaya Koti aki ali'a asaka
hukae.
14 Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a Anumaya Koti'a
vaya alino kayone hu ya'a lapa'kaeya lusiya huno la-
pami'nea yafe apa'kesa ne'afi'a lapa'kaeyafe lusiya huno
nehapaike'a “Anumayamo'a mako'ae lahapa'maese.” hu'a
Anumayamoteka afikekae.
15 Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a lusiya huno
lami'nea yafe hana kava huta lavayafati huta fole aisune.
Ani yafe Anumaya Kotina huta amuse hutesune hu'nae
nehoe.

10

Mako vaya'moki Polo ali'ya'a ali'a haviya hute'naya vaya'ai anona'a ke'apile hapapai'ne.

1 Mako vaya'moki nakaeyafe inake hu'a nehae “Polo'a
aluleka mai'neno lakaeyafe lo'kiya ke nehea'maki lakaeya
laulakale e'neno koli nehuno ke nohe.” hutapa nehaya'maki
nakaeya Polo'na amusetapi nehuki Kalaisi'a alaku huno
mai'neno kanale kava hupate'nea kava hu'na vase hu'na
lapafikekefe nehoe.
2 Lapa'kaeya mai'nayate ukefe nehoanaki mako
vaya'moki nakaeyafe inake hae “Ma mopale vaya'moki
nehaya kava nehe.” hutapa nehaya vaya nakaeya
visoa afina u'na kelapama'kikoe hu'na nehoa'maki meni
o'u'nisoa'ae lapa'kaeya ako alitapa alakepa hupate'nike'na
vino. Alitapa alakepa ohu'nisayana lo'kiya'ake ke hukoe
hu'na nakesa afi'noe.
3 Lamake lakaeya mopafi vaya mai'nona'maki Sata'ae
la nehunana hao'otake laipa lakesa a'kame male'neta la
nohune.

4 Mopafi vaya'moki kame nehaya ati keveleti kame no-
huna'maki Anumaya Koti'a akai'a lo'kiya'a lami'niketa Sata
lo'kiya ya'a alita haviya huteta ane'kasone.
5 Satana akaseteta Anumaya Kotife apa'ke'atike ke nehaya
ke alita haviya huteta vaya'moki apa'kai'api apa'kufa ali'a
nehai'a "Anumaya Koti ke o'afikune." hu'a nehaya ke mi'ko
ani ke apa'kaseta hu'nona keleti apa'kaeya apaipa apa'kesa
alita Kalaisi ke a'kame malesaya yafe aiya'afi apate'none.
6 Lapa'kaeya lapaipa aitapa yahae hutetapa mi'ko Kalaisi
ke a'kame maletesaketa vekano'kano nehaya vaya hao'otake
miya'api apamikune.
7 Lapa'kaeya ameka apa'kufa'ale'ke ne'apa'kaki
lapaulakale hane'nea ya akeo. Mako ve'kamo'a "Nakaeya
Kalaisi ali'ya ve'ka mai'noe." huno hu'niseana nakaeya'ae
ani kava hu'na alaki Kalaisi ali'ya ve'ka mai'noa yafe akesa
afifi huno maise.
8 Lakaeya kava vayatapi mai'nonaketapa Anumayamofe
afitapa lapaipafi male'naya ya mako'ae alita lo'kiya vaila-
patesuna yafe Anumayamo'a hulate'nea'maki lapaipa alita
haviya hulapatesuna yafe huolate'ne. Anumayamo'a
hulate'nea yafe amuse nehu'na lusiya hu'na vaya'aife
hapa'nepai'na laki ali'na asaka hisoana ani ke hisoa yafe
navuya ohukoe.
9 Nakaeya koli'ni hisaya yafe mani ke avopi o'ka'noe.
10 Mako vaya'moki nakaeyafe inake nehae "Polo'a lo'kiya
kefati avo kano ke nelama'kea'maki lakaeya laulakale
ne'eno fulu fulu ve'ka mai'neno koliti nehuno afa ke nehe."
11 Nehaya'maki ani ke nehaya vaya'mokitapa mani ke
afeo. Aluleka mai'ne'na avopi ka'noa ke'ae navayafati
hu'noa ke'ae mako'ke akufa ke hane'na'anake'na ani au'ava
kava hukoe.
12 Ani au'ava kava hukoa'maki ani vaya'moki mako
vaya'apimoki ne'maiya au'ava kava'api akete'a inake hae
"Ina kava ma kava nehaya vaya mai'nae." nehu'a "Nakaeya
au'ava'mo'a apa'kaeya au'ava apa'kase'ne." nehu'a
apa'kai'api apa'ki ali'a asaka nehae. Apa'kaeya anek-
inaki nehaya'maki nakaeya ani akufa kava nohoanake'na
"Nakaeya apa'kaeya ne'maiya au'ava'api ako apa'kase'na
kanale hu'na mai'noe." hu'na hisufi? "Apa'kaeya ako
nakase'a kanale hu'a mai'nae." hu'na hisufi? He'e ani ke
hisunana lakenopa hale'nea vaya o'maikune.
13 Anumaya Koti'a alisuna ali'ya ako lami'niketa ani
ali'ya alisuna yafe ako lavaleketa lapa'kaeyate u'none. Ani
lami'nea ali'ya'ke "Kanale kava nehune." huta ne'aluna yafe
laki alita asaka hukuna'maki mako fate ali'yafe laki alita
asaka ohukune.

14 Laki alita asaka ohukuna'maki alu vaya o'me'naketa
lakaeya hokoteta lapa'kaeyate eta Kalaisife kanale ke la-
hapapai'nona yafe meni ani ali'yafe amuse nehuta “Vaya
hapapaisune.” nehuta Anumaya Koti'a olami'nea ali'yafe
amuse ohuta hapa'nopaune.
15 Alu vaya'moki ali'naya ali'yafe “Lakaiti ali'none.” huta
laki alita asaka ohu'nona'maki ma yafe'ke lame'atiti ne-
hune lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi male'naya yat-
apimo'a kositeno lo'kiya vaisiketa lakaeya Anumaya Koti
lami'nea ali'ya'ae mako ali'ya'ae ne'alita vayatape Yisasi ke
hapa'nepaisunakeno ali'yatimo'a ala hisea yafe lame'atiti
nehune.
16 Lapa'kaeya folakapi ali'yatimo'a ala hisea yafe
lapa'kaeya mai'naya aupalika akaseta fate aupalika uta
Anumayamo ke o'afi'naya vaya hapapaisuna yafe nelahaiki
alu vaya'moki ali'naya ali'yafe laki alita asaka hisuna yafe
nolahaiye.
17 Anumaya Koti avopi inake hu'neane
“Mako ve'kamo'a aki alino asaka hisea akesa hisikeno'aena
Anumayamo'a akaeya aketeno hute'nea kavafe
amuse nehuno ani hute'nea yafe'ke amuse nehuno
alino fole aise.” hu'a kamale'nayane.
18 Mako ve'kamo'a “Kanale kava'ake nehoe.” huno hisea
ke'amo'a afa kekana hukea'maki Anumayamo'a akaeyafe
“Kanale kava'ake nehe.” huno hisea kemo'ke lamake lo'kiya
ke hane'ne.

11

Polo'a nehea kava'mo'a apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki hu'naya kava ohu'ne.

1 Aise'a aneki vaya'moki nehaya akufa ke hukuki vase
hutapa mai'netapa “Alaka lahaeye.” ohutapa mani ke afeo
hu'nae nehoe.
2 Anumayamo aiya'afi lapa'kaeya maisaya yafe lusiya
huno ne'nahaiyanaketapa lapa'kaeya havi kapi o'visaya
yafe lusi nakesa lapa ne'aiye. Mako a'mafa'ne ako hake-
male'naya a'mafa'ne alu ve'kamo'a avayu hisikeno ani
a'mafa'nemo afo'amo'a lusi avuya huke. Avuya hukea'maki
nakaeya ani a'mafa'nemo afo'amo'a hute'nea kava hu'na
afotapimo ya hute'na lapavale'na Kalaisina amisu'nae ne-
hoanaketapa hao'otake kava ohutapa fate akufa vaya'a
mai'nisake'na amisoa yafe kava yakai nelapatoe.
3 A'ke'ainaka mako ake'ati ke'ake kemo akenopafi
havaite'nea nakalamo'a Ivina ano avataka hu'nea kava
hu'a mako vaya'moki a'a lapavataka hisaketapa alakepa

lapa'kesale mai'netapa Kalaisi a'kame ne'vaya ka ataletapa aole lapa'kesa ne'afitapa lapa'kame'ya amikae hute'na nakaeya lapa'kaeyafe lusiya hu'na nakesa ne'afoe.

4 Mako vaya'moki e'a Yisasife apa'ke'atike ke lahapapai'naya'maki ani vaya'moki Yisasife hokoteta lahapapai'nona ke nohaya'maki lapa'kaeya makale ke'api ne'afe. “Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a lapaipafi eno maike.” huta hu'nona'maki apa'kaeya lahapaikeno alu ve'kamo avamu'a lapaipafi mai'niketapa makale amuse nehae. Lakaeya Yisasife kanale ke lahapapai'nonaketapa afi'naya'maki meni fate kanale ke “Lamake nehe.” nehutapa makale a'kame ne'maletapa lusi havi kava nehae.

5 Ani apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki apa'ki ali'a asaka nehaya'maki nakaeya lamake hu'a nao'kase'naki nakaeya ke afeo.

6 Nao'kase'naya'maki mi'ko vaya'ai apaulakale ke hu'na kanale hu'na fole aisoa lo'kiya'ni o'male'nea'maki kemo aepa'a nakaeya afi'ne'na mi'ko afina alakepa kava nehu'na mi'ko ya ako ali'na lapaya nehoe.

7 “Anumaya Koti kanale ke lahapapai'noa ali'yateti miya nameo.” hu'na au'kaya ohu'noa yafe lapa'kaeya lapavale'na asaka nehu'na nakufa avale'na lavi'noa kava'mo'a havi kava hulapate'nofe?

8 Lapa'kaeya lahapa'ma'na miya o'ali ali'ya ne'aluke'a mako kumate mai'naya vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki nakaeya naha'ma'a moni nami'naya'maki lapa'kaeyapi e'na mono ali'ya ne'ali'na apa'kaeya moni kumaya ali'nofe?

9 Lapa'kaeyapi ali'ya ne'ali'na mako ya'ni o'maleke'na “Miya nameo.” hu'na au'kaya hu'na lapafi o'ke'noa'maki Masetoniati e'naya vaya'moki mi'ko o'male'noa ya'ni nami'nake'na ako hu'noa kava mako'ae hu'na lapa'kaeyafe “Miya nameo.” hu'na au'kaya ohukoe.

10 Kalaisi lamake ke'a naipafi hane'nike'na lapa'kaeyapi miya o'ali ali'ya ali'noa yafe lusi amuse nehoanake'a A'kaiya mai'naya vaya'moki ka a'kani o'natesae hu'nae nehoe.

11 Moni o'ali ali'ya ali'noana lapa'kaeyafe no'nahaifi? He'e lapa'kaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiya yana Anumaya Koti'a afi'ne.

12 Apa'ke'atike ke lahapa'nepaiya vaya'moki apa'kufa ali'a nehai'a inake hae “Polo'ae mako'ke kava nehune.” hu'a a'a lapavataka hu'naya ke lapa'kaeya “Alakepa ke nehae.” hutapa oheo. Ohisaya yafe lapa'kaeyapi ako ali'noa ya mako'ae huke huke nehu'na lapa'kaeyapati miya o'alikoe hu'nae nehoe.

13 Ani apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki “Kalaisi ke'a
ne'afunakeno ali'ya'ale hulate'nea vaya mai'none.” hute'a
ali'a hamalete'a apa'ke'atike ke nehu'a vaya a'a apavataka
nehae.
14 Ani yafe lapaipamo'a halake aike ohino. Sata'a
ko'ku'napi ano hale yapi ne'maiya kayo kayo ve'kakana
huno alino hamaleteno vaya ano apavataka nehe.
15 Ina kava hu'nea yafe Sata ali'ya vaya'amoki Anumaya
Koti ke hapa'nepai'a alakepa kava'ake nehaya vaya ali'a
hapate'a ani vaya'kana hu'a ke lahapa'nepaiye. Ani kava
hu'naya kava'apimo havi miya'a henaka'a alikae.

Polo'a nesu kana ya ali'nea yafe hu'ne.

16 Mako'ae lahapa'nepauki afeo. Naki ali'na asaka nehoa
yafe mako vaya'mokitapa “Aneki ve'kakana nehe.” hutapa
oheo. Ani ke afa'a hukaya'maki naki ali'na asaka nehoa ke
afeo.
17 Mani naki ali'na asaka nehoa ke Anumayamo'a nehaiya
ke nohoa'maki aneki vaya'moki nehaya ke'kana ke nehoe.
18 Ma mopale yafe havikunaku ke nehaya vaya'moki
apa'kai'api apa'ki ali'a asaka nehaya kava hu'na nakai'ni
naki ali'na asaka hisoa ke lahapapaikoe.
19 “Lapa'kaeya lapa'kenopafi hale'nea vaya'mokitapa na
ya hiketapa aneki kava nehaya vaya'ai ke afi'nae?” hu'na
ke nelapama'koe.
20 Ani vaya'moki “Miya o'ali ali'ya vayati maiyo.”
hu'a haketapa apa'kame male'nae. Lapa'kaeyapati miya
alite'a lapa'kaeya ali'a haviya hunelapate'a apa'kufa
ali'a haikefe nehu'a lapa'kaeyafe “Afa vaya'kana hutapa
mai'nae.” hu'a hu'naya ke lapa'kaeya ke'apile anona'a
ohake'a lapa'kalametale lapamaki'naya'maki atalake'a lapa-
maki'nae.
21 Hu'naya kava hisoa himamu'ni o'male'nea yafe navuya
hisufi ohisufi? Mako vaya'moki ali'ya'ape apa'ki ali'a asaka
hisaya ke nehaya'maki nakaeya'ae ani akufa ke hu'na aneki
ve'kakana hu'na ani ke hukoe.
22 Ani vayana Hipalu vaya mai'nisayana nakaeya'ae
ani kava hu'na Hipalu ve'ka mai'noe. Apa'kaeya Isaleli
vaya mai'nisayana nakaeya'ae ani kava hu'na Isaleli ve'ka
mai'noe. Apa'kaeya Epalahamu akeho'amoki mai'nisayana
nakaeya'ae ani kava hu'na Epalahamu akeho'amo'na
mai'noe.
23 Apa'kaeya Kalaisi ali'ya vaya'a mai'nisayana nakaeya
apa'kase'na lusi kava hu'na Kalaisi ali'ya ne'aloe. Avo'neo
naki ali'na asaka nehoa ke aneki vaya'moki nehaya ke
nehoe. Nesu kana nofi nopi mai'noke'a mi'ko afina
kayo namaki'naya'maki apa'kaeya aise'a kayo apamaki'nae.

Nakaeya mi'ko afina falisoa akufa kana ya ali'noa akufa
kava apa'kaeya ohu'nae.
24 Anumayamo ali'ya alime ne'oke'a Yuta vaya'moki naya
mako kaya kana teti naeni (39) sefu kayo mako'ke ve'kamo'a
mako afina namakite namakite hu'ne.
25 Aole'ae mako'ae kana kayo namaki'nae. Mako afina
yafa kayoteti namaki'nae. Aole'ae mako'ae kana lipi kalefi
ne'okeno li'mo'a aino kalafu kalafu ne'aino nahaesea kava
hikeno lipi kale aino atave atavu kalino haviya hike'na
mako yosa atupale atafa hu'na lipi mai'noana mako'ke
hani'ainaka'ae mako'ke yake'ae li folakapi mai'noe.
26 Mi'ko afina alu kumate kumate u'ne'na nehuke'a
nahaesaya kava'ake hu'nae. Li ne'na namupaesoa kava
hu'noe. Kumaya vaya'moki'ae Yuta anaka'ni'ae Yuta nofi
o'mai vaya'ae nahaesaya kava'ake hu'nae. Ala kumate
mai'noa afina'ae kateka u'noa afina'ae ali'a haviya hu-
natekefe nehae. Lipi kalefi ne'ukeno haviya hike'na
falisoa kava hu'noe. Apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki
“Kakana'kamokita mai'none.” nehu'a nakaeya ali'ya ali'a
haviya hu'nae.
27 Lusi ali'ya ne'alukeno alaka ne'nahaeke'na nesu afina
nau o'kale'nokeno naka neleno life nahau'ne. Nesu afina
ne'ya'ni'ae kena'ni'ae o'male'nikeno yasi ne'nahaike'na
haviya hu'noe.
28 Ameka nakufamo'a kana haiya yafe nehuki mi'ko
afina Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aite kava
ne'yakauva yafe nakesa afifi nehukeno nakesamo'a lapa
ne'aiye.
29 Ani vayapati mako vaya'moki lo'kiya'api o'maleke'na
nakaeya'ae lo'kiya'ni hano hu'ne hu'nae nakesa ne'afoe.
Mako vaya'moki hao'otake kava nehu'a vaya yakalesaya
yapi apatesake'a Anumayamo ka ne'atale'a hao'otake kava
nehakeno nahai ne'vaiye.
30 Nakai'ni naki ali'na haisoa nakesa hisike'naena fulu
fulu ve'ka mai'ne'na hu'noa kava lapavelisoa yafe lahapa-
paikoe.
31 Anumayati Yisasi Kalaisi Afo'amo'a Anumaya Koti'a
kanale yapi mai'nea yafe vaya'moki aki ali'a asaka huke
huke hisae. Ani ve'kamo aulakale nakaeya nake'atike ke
nohoa'maki Akaeya ako afi'nea ke nehoe.
32-33 Nakaeya Tamasi'kasi kumate mai'nokeno Aletasi'a
ala yahauve ve'kamo kava ve'ka'amo'a ati vaya'a hupateke'a
natafa hisaya yafe “Kate yakaiyo.” huno hike'a yakai'a
mai'naya'maki vaya'nimoki sefana kute nofi ate'a nasakau'a
aite'a ani kuma'mo yafa keki'ya vekomo ha'kalo kapati na-
talake'na eli'nete'na ani kava ne'mo ayapati naune he'noe.

12

Anumaya Koti'a mi'ko ya Polona himonafi aveli'ne.

1 Nakai'ni naki ali'na asaka hisoa ya'mo'a laya ohukea'maki mako fate ka o'male'neanake'na mako'ae lahapapaikoe. Anumayamo'a naipafi'ae himonafi'ae nahapaiya ke lahapapaikefe nehoe.

2 Nayatala'a hano huteno naiyalekati aole'ae aole'ae alea kafu (14 kafu) ako eno u'nea kafufi hu'noa kavafe lahapapaikefe hoe. Ani afina Kalaisi'ae lo'ka'na mai'noa ve'kamo'na Anumaya Koti'a hana'afi hane'nea ko'ku'napi navaleke'na naipafi mafa'ne'ake hai'nifi nakufa'ae hai'nofi nakaeya o'afi'noa'maki Anumaya Koti'a akai'ake afi'ne.

3 Afi'nea'maki nakaeya ko'ku'napi navaleke'na hai'noa yafe afi'noa'maki naipafi mafa'ne'ake hai'nifi nakufa'ae hai'nofi nakaeya o'afi'noa'maki Anumaya Koti'a akai'ake afi'ne.

4 Ko'ku'napi haite'na afi'noa ke vaya'moki ohumo akufa ke hane'nea ke mopafi vaya'moki ani ke ohukae huno ka a'kanimale'ne.

5 Kanale ya naveli'nea yafe amuse nehu'na lahapa'nepai'na nakai'ni naki ali'na ohaikoa'maki lo'kiya'ni o'male'nea yafe'ke amuse nehu'na naki ali'na asaka nehu'na lahapapaikoe.

6 Naki ali'na haisoa nakesa afi'nininana haviku ke ohu'na lamake ke'ake hinina'maki ani ke ohisuke'a vaya'moki ali'ya'ni ne'ake'a ke'ni ne'afi'a “Ina akufa ve'ka mai'ne.” hu'a hisae hu'nae nehoa'maki nakaeya naki ali'na nohauve.

Anumaya Koti'a Polona akufa akafu ki ya ami'ne.

7 Lusi kanale'nale ya navelike'na ake'noa yafe Anumayamo'a inake he “Haviku akufa alino hai yafene.” nehuno ne'kaya kana ya'mo'a nakufafi uno faike eno faike nehikeno nakafu ki'ne. Ani kana yana Sata'a alino fole aino nami'nike'na “Nakufa ali'na haikoe.” hu'na nehoa afina nakufa ali'na ohaisoa yafe nakafu ne'ke.

8 Nakafu ne'kea ya hano hisea yafe aole'ae mako'ae afina Anumayamoteka ke hu'na afike'noe.

9 Afine'kokeno inake huno nahapai'ne “Ani ya hano ohukea'maki nakaeya vaya ali'na kayone hu ya'nileti lusiya hu'na kaya hisukeno ho'kaesike'ka ali'ya'ka afa'a alikane. Lo'kiya'ka o'male yafe lusi ala lo'kiya'ni kakaeyate fole aike.” huno hike'na ani ke afi'noa yafe amuse hu'na lo'kiya'ni o'male'nea yafe Kalaisi'a lo'kiya'a namike'na amuse hu'noe.

10 Kalaisife nakesa ne'afi'na ali'ya'a ne'aloa yafe lo'kiya'ni o'male'nisifi nakaeya naki ali'a haviya hu'nafi kana ya

fole ainifi Yisasi ke nehoa yafe nakaeya hu'a haviya hu-
nate'nafi haviya hu'na mai'nofi ani ya fole ai'nea yafe naipa
afi'na haviya nohoa'maki afa'a amuse nehoe. Lo'kiya'ni
o'male'nikeno Anumayamo'a lo'kiya'a nami'nea yafe lusi
amuse nehoe.

Kolini vaya'ai apaipa apa'kesa Polo'a alino lo'kiya vaipate'nea ke.

11 Lapa'kaeya nakaeyafe amuse nehutapa havi kava
hutapa naki alitapa asaka nohaya yafe nakai'ni naki ali'na
asaka nehu'na aneki ve'kakana nehoe. Nakaeya afa
ve'ka mai'noa'maki lapa'kaeya ani apa'ke'atike mono ke la-
hapa'nepaiya vaya'aife "Lusi kanale vaya mai'nae." hutapa
nehaya'maki ani vaya'moki lamake nakaeya nao'kase'nae.
12 Nao'kase'naya'maki lamake nakaeya Yisasi ke
ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nea ve'ka mai'noa yafe afitapa
alakepa hisaya yafe lo'kiya vai'na ma kava ako huketapa
ake'nae. Lapa'kaeya'ae mai'ne'na o'ake'naya avame hu
lo'kiya ya ako hulapate'noketapa "Yisasi ke'a ne'afikeno
ali'ya'ale hute'nea ve'ka mai'ne." hutapa nake'nae.
13 Nake'nayanake'na nakaeya mako'ke avamete male'na
lapa'kaeya'ae fate kumate mono vaya'ae kava yakailap-
ate'noa'maki lapa'kaeya'ae mai'ne'na mako'ke'ake fate kava
nehuki lapa'kaeyafe "Moni nameo." hu'na o'ali'noa yafe
"Havi kava hu'nane." hutapae nehafe? Ani ke nakaeyafe
hu'nisayana afa'a atalekeno lapaipamo'a kanale hunatese.

14 Aole afina ako u'na lapa'ke'noa'maki meni mako'ae
u'na lapa'kesoa yafe nehoe. Mako yatapi'ae monitapi'ae
alisoa yafe no'nahaiki lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi
malesaya yafe ne'nahaiye. Mafa'nemoki moni ali'a anupa
hute'a ita afo'apimoki ali'a apamisaya ali'ya o'male'nea'maki
ita afo'apimokike moni ali'a anupa hute'a mafa'ne'api ne'ya
ali'a ne'apame. Nakaeya ani kava hu'na afotapimo'na
mai'noketapa lapa'kaeya mafa'neyaka'ni mai'naya yafe la-
paya hukoe.
15 Nakaeya lapaya hisuketapa Yisasife afitapa
lapaipafi malesaya yafe mi'ko moni'ni'ae lo'kiya'ni'ae
atalekauve. Lapa'kaeyafe lusiya huno nahau nayamopafati
ne'nahaiya'maki lapa'kaeya nakaeyafe aise'a lahapau
lapayamopafati nelahapaifi hu'nae nehoe.

16 Mako vaya'amoki nakaeya nehoa kavafe inake nehae
"Lamake Polo'a lakaeyateti moni fole no'alea'maki ake'atike
kava nehuno kesi moniti ne'ale." hu'a nehae.
17 Nakaeya hana kava hu'na a'na lapavataka hu'noe?
Mako vaya hupatoke'a u'naya vaya'moki a'a lapavataka

hute'a lapa'kaeya moni ali'a nami'nafe? He'e ani kava ohu'nae.
18 Lapa'kaeya mai'nayateka Taitasife "Uvo." hu'na kune kune hune'ate'na mako lakanatimo'ae hunatoke'ana u'na'a'maki Taitasi'a lapa'kaeya ano lapavataka huteno lapa'kaeya moni ali'nife? He'e Taitasi'ae nakaeya'ae mako'ke akufa la'aipa la'akesale mai'neta'a kanale ali'ya alime ne'o'ae.
19 Mani ka'noa ke lapa'kaeya inake hutapa nakaeyafe nehafe "Lakaeya laulakale'ke kake hute'nea ke 'Ina kava hu'na kanale kava hu'noe.' ke nehe." hutapa nehafe? He'e Anumaya Koti aulakale Kalaisi'ae lo'ka'na mai'ne'na mani ke nehuki nahau nayamopafati ne'nahaiya vaya'nimokitapa Yisasife afitapa lapaipafi male'naya ya ali'na lo'kiya vailapatesoa yafe mi'ko mani ke ka'noe.
20 Ka'noa'maki koli nehu'na ina akufa nakesa afi'noe haviku lapa'kaeyate visoa afina o'nahaiya kava hisake'na naipa afi'na haviya nehu'na ke lapama'kisukeno lapaipamo'a nakaeyafe haviya hu'yafenaki haviku ke ne'vaitapa alu ve'kamo yate aketapa lahapa'ye nehutapa lahapai ne'vaitapa lapa'kaitapi lapa'kufae'ke lapa'kesa ne'afitapa mako vaya'ai apa'ki hutapa haviya nehutapa ke failitata nehutapa lapa'ki alitapa asaka nehutapa havikunaku kava hisaya yafe koli nehu'na mani avo ka'na nelapamoe.
21 Haviku lapa'kaeya mai'nayateka va'yi nehisuke'a a'ke'ainaka honi'ya'ake hao'otake kava'ae a'yafa nehava'a kumai nehaya kava'ae apa'kufamo'a akeno ha'ye nehike'a kumai helitata nehaya kava nehaya vaya'moki apaipa ai'a yahae ohu'a ani kava'ake nehu'a mai'nisaya vaya'aite e'na ne'apa'kesukeno Anumaya Koti'a navuya hisea ya namikeanake'nae lapa'kaeyafe lusiya hu'na avi lekauve hu'nae koli nakesa ne'afoe.

13

Kolini vaya'moki Yisasife afi'a aipafi male'naya yate yakaisae.

1 Aole afina lapa'kaeya mai'nayateka ako u'noa'maki meni mako'ae visoe hu'nae nehoe. Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane
"Mako ve'kamo'a hao'otake kava hu'nisiketapa kake hutekefena aolefi aole'ae mako'ae vaya'moki 'Ani ve'kae ako ake'none.' hu'a hisaketapaena ani ve'ka kanale kake huteo." hu'neane.
2 A'ke'ainaka aole afina e'na lapa'kaeya'ae mai'ne'na hu'noa kemaki meni aluleka mai'ne'na ani ke lahapa'nepauve.

Henaka'a lapa'kaeyate ete'na esoa afina a'ke'ainaka hao'otake kava hu'naya vaya'ae meni nehisaya vaya'aife mani ke hu'noane. Ete'na mako'ae esoana hao'otake kava hu'nisaya vaya'aina ani hao'otake kava'apimo miya apamikoe hu'noe.

3 Apamikoa'maki lapa'kaeya nakaeyafe inake nehae "Kalaisi'a ha'nepaiya ke nehifi akesafati ke nehe?" hutapa nehaya'maki nakaeya e'na hao'otake kava nehaya vaya'aina lo'kiya ke ne'apama'kisuketapa ne'naketapa "Lamake Kalaisi lo'kiya ke'a nehe." hukae. Lamake Kalaisi'a lo'kiya'a o'male'nea ve'ka o'mai'nea'maki lapa'kaeyapi lo'kiya'aleti ali'ya'a ne'ale.

4 Lamake Kalaisi'a lo'kiya'a o'male'nea ve'kakana hu'nike'a yofo yosale asaite'a hakeno fali'nea'maki ako hetiteno meni Anumaya Koti lo'kiya'aleti mai'ne. Lakaeya Kalaisi'ae lo'kata akaeya hu'nea kava nehuta akaeya'ae lo'kiyati o'male'nea vaya mai'nona'maki Anumaya Koti'a lo'kiya'a nelamea yafe akaeya'ae lo'kata akaeya lo'kiya'aleti lapaya nehune.

5 Lapa'kaeya lapa'kaitapi lapaipafi aketetapa "Yisasife afita laipafi male'nona ke atafa hu'nopi ohu'nopi?" hutapa aketapa alakepa hutapa akeo. Yisasi Kalaisi'a lapaipafi mai'nifi o'mai'ne? Lapaipafi o'mai'niseana akaeya vaya alaki o'mai'nae.

6 Lapa'kaitapi lapaipa aketapa alakepa hutetapa henaka lakaeya laketa alakepa nehutapa "Kanale kava nehae." hutapa hisaya yafe ne'nahaiye.

7 Hao'otake kava ohutapa kanale kava'ake hisaya yafe Anumayamoteka ke hu'na afike afike nehoe. Lapa'kaeya kanale kava'ake nehisake'a alu vaya'moki lapa'kete'a "Polo'a kanale ali'ya ne'ale." hu'a hisaya yafe ani ke Anumayamoteka ke hu'na afino'koa'maki mako vaya'moki lakaeyafe "Anumayamo ke nehu'a havi ali'ya ne'ale." hu'a hisayana kanalenaki "Lapa'kaitapi kanale kava'ake nehutapa maisae." hu'nae Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.

8 Anumaya Koti lamake'ake ke'a alita haviya nehuna vaya o'mai'nona'maki Akaeya ke a'kame ne'malona vaya mai'none.

9 Lo'kiyati o'male'niketa lapa'kaeya lo'kiya vaitapa ne'maiya yafe amuse nehune. Lo'kiya vaitapa uteta nehutapa kosisaya yafe Anumayamoteka ke huta afike afike nehune.

10 Haviku lapa'kaeyate u'na va'yi hute'na Anumaya Koti'a nami'nea lo'kiyaleti kelapama'ki yafene nehu'na meni aluleka mai'ne'na mani avo ka'na nelapamuki lapa'kaitapi

hapalitapa afitetapa lapaipa aitapa yahae hutapa kanale heo. Anumaya Koti'a nami'nea lo'kiya'a lapa'kaeya ali'na haviya hulapatesoa yafe o'nami'niki lapa'kaeya lapaipa ali'na lo'kiya vailapatesoa yafe nami'ne.

Hano hu ke.

11 Nepu nasakitapa nakaeya ke'ni hu'na hano hukefe nehoe. Lapa'kaeya alakepa au'ava kava hutapa maisaya yafe lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Nakaeya hu'noa ke afitapa alakepa heo. Mako'ke lapaipa lapa'kesale kanale hutapa mai'netapa ke o'vaitapa kanale kava'ake hutapa maiyo. Ani kava hisayana Anumaya Koti'a hau ayamopafati nehaiya falu ya'mo aepa'a mai'neanakeno lapa'kaeya'ae maike.

12 Mi'ko'amokitapa Yisasi ke ne'afea nepu lapasaki lapaya ne'apamitapa hutapa falu fala hupateo. Mi'ko kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki lapa'kaeyafe hu'a falu fala hulapatae.

13-14 Anumayati Yisasi Kalaisi'a vaya alino kayone hu ya'a lapamikeno Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe hau ayamopafati nehaikeno Fate Akufa Avamu'amo'a lapa'kaeya'ae lo'kano maise hu'nae Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.

Kalesia

Kalesia kumate mai'ne'a Yisasi ke afi'a apaipafi male'naya vaya'aite Polo'a mani avo kano apami'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 23 kafu akeva mai'neno Kalesia ke kamale'ne.

1 Nakaeya Polo'na Yisasi ke ne'afukeno ali'ya'ale hu-
nate'nea ve'kamo'na mani avo ne'kaove. Yisasi ali'ya alisoa
yafe mako ma mopafi ve'kamo'a huo'nate'nea'maki Yisasina
fali'neapati alino hetite'nea Anumaya Koti Afotimo'ae Yisasi
Kalaisi'ae navalete'ana hunata'ake'na Yisasi ke hu'na fole
ne'auve.
2 Nakaeya'ae mai'naya nepu nasa'nimoki'ae Kalesia ku-
mate mai'naya Anumaya Koti anaka'aife "Felukae." huta
falu fala hunelapateta mani avo ne'kaove.
3 Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae
vaya ali'ana kayone hu ya'ae lapaipamo'a falu lahapaisea
ya'ae lapamisa'ae.
4 Meni kanafina mi'ko vaya'moki hao'otake ya nehaya
yafe mopale hani ya'mo'a aino lati'kano nofi kilate'nikeno
ani yapati lavaleno laku lame alino katisea yafe Yisasi'a
Anumaya Koti Afotimo haiya kava huno lakaeya hao'otake
yapi mai'nonakeno Yisasi'a alino kalu helatekefe akesa afino
akai'a akufa ha'kilateno fali'ne.
5 Ani kava hu'nea yafe Anumaya Koti aki alita asaka
hiketao. Anumaya Kotiteka amuse hisuna ya'mo'a afa'a
haneke haneke hume haise. Lamake.

Yisasi kanale ke mako ke'ake hane'ne.

6 Yisasi Kalaisi vaya alino kayone hu ya'aleti akaey-
ate visaya yafe Anumaya Koti'a ke hiketapa akaeyate
u'naya'maki makale'a fate akufa ke ne'afitapa Yisasi'a
lakaeyate fali'nea yafe kanale ke lapa'kame'ya ne'amea yafe
nakaeya namo'yo ne'aiye.
7 Lamake Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe fate kanale ke
o'male'nea'maki mako vaya'moki ani ke hu'a haviya nehae.
Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe kanale ke ai'a yahae nehu'a
fate akufa ke lahapa'nepaiketapa aole lapaipa lapa'kesa
ne'afea kava hunelapatae.
8 Havi kava hunelapataya'maki maleka lapa'kesa maleo.
Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe kanale ke lahapapai'noa
kemo'a lamake'ake nehiki afeo. Lakaeyafi ko'ku'napi
kayo kayo anakapi fate ke lahapapaisunaketapaena o'afeo.
Ani fate ke lahapapaisaya vaya'aina Anumaya Koti'a hai
vaipateteno ata kumapi hupatese hu'nae nehoe.

9 A'ke'ainaka lahapapai'noa ke ete'na mako'ae lahapapaikefe hoe. Mako vaya'moki Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe lahapapai'noa kanale ke lapaipafi male'naya akufa ke lahapa'opai'a fate ke lahapapaisayana ani lahapapaisaya vayana Anumaya Koti'a hai vaipateno ata kumapi hupatese hu'nae nehoe.

10 Mani ke nehoana vaya'moki afi'a amuse hunatesaya ke'ake nehufe? He'e ani akufa ke nohoe. Anumaya Koti'a afino "Kanale ke nehane." huno hunatesea yafe huketapa ne'afife? He ani ke nehoe. A'ke'ainaka hu'noa kavana akete'a vaya'moki amuse hisaya yafe ne'nahaiya'maki meni "Amuse hukae." hu'nae nohoe. Vaya'moki "Kanale kava nehe." hu'a hisaya yafe nahaininana Yisasi ali'ya ve'ka o'maunine.

Polo'a Yisasi ke ne'afikeno ali'ya'ale hute'nea avake.

11 Nepu nasa'nimokitapa lahapa'nepauki afeo. A'ke'ainaka lapa'kaeya lahapapai'noa ke Yisasi'a lakaeyate fali'nea kanale ke vaya'moki apa'ku apa'kesafati ali'a fole o'ai'naki Anumaya Koti'a akai'a aipa akesafati alino fole ai'ne.

12 Mako vayapati ani ke o'afi'noe. Ani kava hu'a mako vaya'moki ali'a naya hake'na mani ke o'afi'noa'maki Yisasi Kalaisi'a akai'a mani ke alino fole aike'na afite'na lahapapauve.

13 A'ke'ainaka nakaeya Yuta vaya'ai mono ke afi'na alakepa hu'ne'na a'kame male'noketapa nakaeya navake'a ako afi'nae. Anumaya Koti anakana Yisasi ke afi'a apaipafi male'naya vaya'aina nahau huo'apate'na hapa'na hano hukefe lusiya hu'na ali'na haviya hupate'noe.

14 Nakaeya'ni aunale vayana apa'kase'na Yuta vaya'ai mono ke ali'na hipo'ya hute'na lusi ali'ya ali'na lakinakomoki hu'naya ke afi'na alakepa hu'na a'kame male'noe.

15 A'kame male'noa'maki hokoteno ita'nimo'a alio'nate'nikeno ali'ya'a alisoa yafe Anumaya Koti'a nakaeyafe "Fate akufa ve'ka maiyo." hunateteno akai'a vaya alino kayone hu yateti nakaeya hapali'ne.

16 Nakaeyafe afiteno hapali male'nea yafe Isaleli nofi o'mai vaya'aipina Yisasi ke hapapaisoa yafe akaeya mafa'ne'a nakaeya naulakale fole aike'na aepa'a afite'na mako ma mopale ve'kae naveli'nea yafe "Na akufa ya naveli'ne?" hu'na apafio'ke'noe.

17 Apafio'ke'na Yelusalemu kumate hokote'a Yisasi ke ne'afikeno hupate'nea vaya'aite o'u'na ani ke apafio'ke'noa'maki alu koteka Alepia u'na ako maike'na ete'na Tamasi'kasi kumateka e'noe.

18 Aole'ae mako'ae kafu maite'na Yelusalemu kumate
hai'na Pita'ae mai'neta'a aole sota'ake mai'ne'na kake
hu'no'ae.
19 Mai'neta'a Yisasi akana'amo'a aki'a Yemisi'a akai'ake
ake'noe. Mako Yisasi ke ne'afikeno ali'yate hupate'nea
vayana o'apa'ke'noe.
20 Nakaeya kasuke nohuki Anumaya Koti aulakale lamake
hu'na mani avo ne'kaove.
21 Yelusalemu kumateti atale'na Silia koteka'ae Silisia
koteka'ae u'noe.
22 Ina kava hu'na u'ne'na hu'noa'maki Yutia aupalika
mai'ne'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki nakaeya naukosa
o'nake'nae.
23 Naukosa o'nake'a nakaeyafena make hu'a nehake'a ani
vaya'moki afi'nae "A'ke'ainaka Yisasife afi'a apaipafi male'a
apa'ku'a ami'naya vayafe 'O'nahaiya kava nehae.' huteno
'Ani kava hano hise.' huno lakaeya latafa huno kayo keve
lami'nea ve'kamo'a meni Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe ke
huno fole ne'aiye." hu'a hu'nake'a afi'nae.
24 Ani ke hapapaike'a ne'afi'a Anumayamona naku
ami'noa yafe Anumaya Koti aki ali'a asaka hu'nae.

2

Mako Yisasi ke ne'afikeno ali'yate hupate'nea anaka'ae Polo'ae kake hute'a mako'ke apaipale male'nae.

1-2 Naya aole hano huteno naiyalekati aole'ae aole'ae
kafu maitokeno Anumaya Koti'a uvo huno hunateke'na
Yelusalemu kumate ete'na ne'u'na Panapasi'ae Taitasi'ae
anavaletoketa lo'kata u'none. Uteta haviku mono kava
vaya'moki ke nehoa ali'yafe "Havi kava nehane." hu'a
hisake'na "Afa ali'ya o'ali'noe." hute'na fatako hu'na Yisasi'a
lakaeyate fali'nea yafe kanale ke ina kava hu'na Isaleli
nofi o'mai vaya'aina hapa'nepauva kavana mono kava
vaya'ale'ke u'na hapapai'noe.
3-4 Hapapauke'a atalu hu'a mai'nayapi mako vaya'moki
kasuke nehu'a "Lakaeya Yisasi ke afita laipafi male'nona
vaya mai'none." nehu'a lakesi hu'a lakekefe nopi hai'a
mai'nae. Mai'ne'a avale'na u'noa ve'ka Taitasife "Yuta
vaya'mokita lakoya ano'a laka nehuna ya hutapa Taitasi
akufa laka heo." hu'nae. Taitasi'a akaeya Isaleli nofi
ve'ka o'mai'nifa Kali'ki nofi ve'ka mai'nea yafe ani ke
nehae. Nehaketa monote kava vaya'mokita apa'kaeyafe
"Apaotenaki ataleo." haketa afa'a mai'none. Ani lakesi
haya vaya'moki "Mosese'a ke male male'nea ke a'kame
malesune." hu'a nehae. Ani ke male male'nea kemo'a nofi
hulate'nea ke hane'nea'maki Yisasi Kalaisi'ae aita kamata
mai'nona yafe ani nofi ako kalu helate'niketa kanale huta

mai'nona'maki ani vaya'moki “Halate etetapa ani nofipi maiyo.” hu'a hae.

5 Nehaya'maki apa'kae ke lamake o'afita huta Taitasi akufa laka ohu'none. Laka huninana a'ke'ainaka ke'ae lamake'ake ke Yisasi'a lakaeyate fali'nea ke'ae lo'kano haneseana haviya huke nehuta laka ohu'none. Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe lamake ke haneke haneke hisea yafe apa'kae ke o'afitafa hu'none.

6 Yelusalemu u'na ke hapapai'noa vayafe “Apa'ki'ae kava vaya mai'nae.” hu'naya'maki “A'ke'ainaka hu'naya kavana afa ya hane'ne.” nehu'na nakesa afoana Anumaya Koti'a ala laki hane'nea ya'ae ameka lakufale'ae akesa no'afe. Ani kava vaya'moki ke nahapaiya'maki saufa ke mako hake'na o'afi'noe.

7 O'afinoa'maki inake hu'a apa'kesafi ako afi'nae “Yuta vaya'aite Yisasi'a fali'nea yafe hapapaisea yafe Anumayamo'a Pitana hutekeno u'nea kava huno Isaleli nofi o'mai vaya'aite Yisasi'a fali'nea yafe hapapaisea yafe Anumayamo'a Polona hutekeno u'ne.” hu'a afite'a ali'ya aepa'ni'a ne'ake'a “Kanalene.” hu'a hunate'nae.

8 Anumaya Koti'a lo'kiya'aleti Pitana Yuta vaya'aipi Yisasi ke hapapaisea yafe alino hetite'neno ani kava huno Anumaya Koti'a lo'kiya'aleti nakaeya Isaleli nofi o'mai vaya'aipi Yisasi ke hapapaisoa yafe alino hetinate'ne.

9 Ani ke hapa'nepauke'a “Kava vaya mai'nae.” hupate'naya vayana Yisasina akana'amo'a Yemisi'ae Pita'ae Yoni'ae ani ke ne'afi'a “Lamake hane.” hu'a “Anumayamo'a ani ali'ya kamiteno vaya alino kayone hu ya'aleti kaya nehe.” hute'a apayana Panapasi'ae la'ami'niketa laipa makopi ne'maleta “Lana'kaeya Isaleli nofi o'mai vayapi utana ali'ya ali'ao.” hu'a hunela'ate'a “Lakaeya Yuta vaya'aipi ali'yana alisune.” hu'a hu'nae.

10 Hute'a mako'ke ke'ae hune'male'a inake hae “Yuta vaya'ai folakapina ne'ya'api o'malesea vayafe kanale hutana apaya hi'ao.” hu'a hu'nayanake'na ani yafe nakesa ako ne'afi'na ani akufa yafe lusiya huno ne'nahaike'na kafekafe hu'na mi'ko afina ne'aloe.

Pita'a havi kava hu'nea ya Polo'a huno fole aite'ne.

11-13 Pita'a Atio'ku kumate eno mai'neno hokoteno Yisasina apa'ku ne'amea Yuta nofi o'mai vaya'ae kanale huno ne'ya ne'nea'maki Yemisi mai'neatekati mako vaya e'a va'yi hakeno Pita'a ma akesa ne'afe “He'e hu'nona ya ne'atale'na Yuta nofi o'mai vaya Yuta vaya'moki apa'koyamo anona laka ohu'naya vaya'ae ne'ya ne'noa yafe ke nahaisafi?” huteno Yuta nofi o'mai vaya ne'apataleno aote uno ne'ya ne'neke'a mi'ko Yisasina apa'ku'a ne'amea Yuta vaya'moki ani kava

hu'a apaipafi afi'a o'male'a amekati nehu'a apatale'a apaote u'a ne'nakeno Panapasi'a amekati nehaya kava aketeno ani akufa kava'ake hu'ne. Hike'na Pitana akoana havi kava hu'nike'na u'na akete'na vaya apaulakale ke ama'ki'noe.

14 Ke ne'ama'ki'na Yisasi'a lakaeyatefe fali'nea yafe lamake'ake kanale ke fatako huno hane'nea kate no'vake'na apa'kete'na mi'ko vaya mai'nake'na Pitana hapai'noe "Pitaka kakaeya Yuta nofi ve'ka mai'nana'maki Yuta vaya'moki nehaya kava ohu'ka Yuta nofi o'mai vaya'moki nehaya kava nehu'ka Yuta nofi o'mai vaya'ae ne'yana ako ne'nane. Na'ya hike'ka meni kakaeya Yuta nofi o'mai vaya'aife 'Yuta vaya'moki nehaya kava heo.' hu'ka apaumomo male'nane?"

Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afino aipafi malesea ve'kae Anumaya Koti'a "Alakepa ve'ka mai'nane." huno hutekaiye.

15-16 Yuta nofi vaya o'mai'ne'a hao'otake kava nehaya vaya lakaeya o'mai'nona'maki Yuta nofi a'nemoki alilate'naya yafe Yuta nofi vaya mai'neta lakaeya ako afi'none Mosese ke male male'nea ke mako ve'kamo'a mi'ko a'kame malesea lo'kiya'a ohane'nikeno Anumaya Koti'a ne'akeno "Alakepa ve'ka mai'nane." huno huo'atekaiya'maki Yisasi Kalaisi'a lakaeyate fali'nea yafe afino aipafi male'nea yafe'ke Anumaya Koti'a "Alakepa ve'ka mai'nane." huno hute'ne. Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe lakaeya'ae afita laipafi male'nona Yuta vaya'mokita Anumaya Koti ke male male'nea ke mi'ko a'kame malesuna lo'kiyati o'male'nea'maki "Alakepa ve'ka mai'nane." huno hulatesea yafe Yisasi Kalaisi'a lakaeyate fali'nea yafe'ke afita laipafi male'none. Ani ya'ake nehunakeno Anumaya Koti'a nelakeno "Alakepa vaya mai'nae." huno hulate'ne. Mako vaya'moki Mosese ke male male'nea ke a'kame malesaya yateti Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno huo'apatekaiye.

17 Anumaya Koti'a lakaeyafe "Alakepa vaya mai'nae." hulatesea yafe Yisasi Kalaisi'ae lo'kata mai'neta akaeyafe lame'atiti nehunake'a vaya'moki lakaeyafe "Hao'otake kava nehaya vaya mai'nae." hu'a hisaketapaena Yisasi Kalaisi'a "Hao'otake kava heo." huno alino haviya nelahaife? He'e ani kava ohutafa hu'ne.

18 Ohu'nea'maki a'ke'ainaka Mosese ke male male'nea ke a'kame male'nona'maki ani kava nehuna yafe Anumaya Koti'a "Alakepa vayane." huno huolate'nea yafe afiteta ne'ataleta "Meni Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi male'none." huta nehuna'maki ete'na nakaeya ai'na yahae hu'na "A'ke'ainaka mai'noa kate ukoe." hu'nininana haviya huninine.

19 Mosese ke male male'nea ke a'kame hume hume hai'noa yafe “Alakepa ve'kae huo'natekaiye.” hu'na afite'na fali'naya vaya'moki nehaya kava hu'na ani ke name'atiti nohoe. Anumaya Koti'a maike maike hu avamu'a namike'na haisea kava huke huke hu'na maisoa yafe ani ke male male'nea kemo'a nahaeke'na ako fali'noe. Yisasi'a nakaeya hao'otake ya'mo anona'a alisea yafe yofo yosale fali'nike'na nakaeya'ae yofo yosale akaeya'ae ako fali'noe.

20 Fali'noa yafe a'ke'ainaka mai'noa akufa kava ohu'na Yisasi'a naipafi mai'nea yafe ma mopale nakai'nike u'ne'na nohoa'maki Yisasi'a Anumaya Koti mafa'nemo'a nakaeyafe hau ayamopafati nehaikeno fali'nea yafe afi'na naipafi male'noa yateti haekafa hu'na ne'mauve.

21 Mosese ke male male'nea ke a'kame male'nona yafe Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hulate'nininana Yisasi'a afa kate fali'ninine. Inake hu'nae nehoe Anumaya Koti'a vaya alino kayone hulatekeno Yisasi'a fali'nea ya'mo'a afa ya'kana nehe hu'na na'kame'ya o'amikoe.

3

Ke male male'nea ke a'kame malesaya au'ava ya'ae Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afi'a apaipafi malesaya au'ava ya'aefe hu'ne.

1 Hae. Kalesia kumate aneki vayana afeo. Yisasi'a “Alakepa vaya mai'nae.” huno hulatesea yafe yofo yosale lakaeyate fali'nike'na nakaeya lahapapauketapa lapaulakafati akaeya ake'neke'kana hutapa aketapa alakepa hu'naya'maki nala'a lapa'kaeya ano lapavataka hiketapa anekinaki nehutapa Yisasi ke ataletapa Mosese ke male male'nea ke'ake afitapa a'kame ne'malae?

2 Nakaeya meni mako'ke yafe lapafikekefe nehoe “Mosese ke male male'nea kele a'kame ne'malakeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a lapaipafi eno fale'nifi Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afitetapa lapaipafi ne'malakeno eno lapaipafi fale'nife?” hu'na lapafine'koe. He Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afitapa lapaipafi male'naya yafe lapaipafi eno mai'ne.

3 Hokotetapa Yisasi ke afitapa lapa'ku'a amitakeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lapaya hu'nea'maki meni na'ya hiketapa anekinaki nehutapa ameka lapa'kufaena lapa'kesa ne'afitapa “Nakai'nike Yuta vaya'moki nehaya kava'ake nehu'na alakepa ve'ka maikoe.” hutapa nehae.

4 Hokote afina Yisasi ke afitapa lapaipafi male'naya yateti ali'a haviya hulapate'naya ya afa ya'kana nehife?

He'e afa'a o'ali'naya'maki Yuta vaya'moki a'a lapavataka nehayanaketapa etetapa apa'kaeya apa'kame ne'vafe?
5 Anumaya Koti'a akai'a Fate Akufa Avamu'a lapamiteno lo'kiya'aleti o'ake'nona avame hu ya'a alino fole ai'neana na yateti ani kava hu'ne? Mosese ke male male'nea ke a'kame male'naya yafe hu'nife? Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afitapa lapaipafi maletetapa lapa'ku'a amitapa alakepa hu'naya yafe ani kava hu'nife? He Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afitapa lapaipafi male'naya yafe ani kava hu'ne.
6 Ani kava hu'nea yafe Anumaya Koti autamafi Epalahamufe inake hu'ne
"Anumaya Koti'a hutesea yafe afino aipafi male'neno aku amino alakepa hu'nea yafe Anumaya Koti'a 'Alakepa ve'ka mai'nane.' huno hute'neane."
7 Ina kava hu'nea yafe afitapa alakepa heo. Epalahamu'a hu'nea kava hu'a Anumaya Kotife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vayana Epalahamu nofi anaka mai'nae.
8 Anumaya Koti'a a'ke'ainaka inake huno akesa'a afi'ne "Yuta nofi o'mai vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi malesake'na 'Alakepa vaya mai'nae.' hu'na hupatekauve." huno afi'neno kanale ke'a Epalahamufe ha'nepaino Anumaya Koti autamafi inake huno kamale'ne
"Kakaeya kanale ke hapapaike'a Yuta nofi o'mai vaya'moki mi'ko afisakeno Anumaya Koti'a kanale manu apamisike'a kanale hu'a maikae." huno avopina kamale'neane.
9 Kamale'neanakeno Epalahamu'a Anumaya Koti'a hutesea yafe afino aipafi male'neno aku amino alakepa hu'nea yafe Anumaya Koti'a kanale manu ami'ne. Ami'nike'a mako vaya'moki Epalahamu'a hu'nea kava hu'a Anumaya Kotife afi'a apaipafi ne'malaya vayana Anumaya Koti'a akai'a ani kanale manu ne'apame.
10 Anumaya Koti autamafi inake hu'a kamale'nayane
"Mako vaya'moki mi'koma'a Mosese ke male male'nea ke a'kame o'male'a mako'ke'a ali'a atakaesayana Anumaya Koti'a hai vaipateteno hani kumapi apatekaiye." hu'a kamale'nayane.
Ani yafe meni mako vaya'moki "Mosese ke male male'nea kele a'kame malesukeno Anumaya Koti'a 'Alakepa ve'ka mai'nane.' huno hunatekaiye." hu'a nehaya vaya'moki mi'ko ke'a a'kame o'malesayana Anumaya Koti'a hani kumapi apavaleno apatekaiye.
11 Anumaya Koti autamafi inake huno kamale'neane
"Anumaya Kotife afino aipafi male'nea ve'kaena Anumaya Koti'a akai'a ne'akeno 'Alakepa ve'ka mai'nane.' huno

huteteno maike maike hu avamu amisikeno lo'kiya vaino maike." huno avopi ka'neane.

Ani ke afuna yafe lamake ako afi'none Mosese ke male male'nea ke a'kame malaya kateti Anumaya Koti'a aketeno "Alakepa ve'ka mai'nane." huno huo'atekaiye.

12 Mako Mosese hu'nea ke inake huno avopi kamale'niki afeo.

"Mosese'a ke male male'nea ke mi'ko'a a'kame malesea ve'kamo'a maino lo'kiya vaike." huno avona kamale'ne.

Ani kemo'a "Lapa'kaitapi ina kava ma kava heo." hu'nea'maki Anumaya Kotife afita laipafi malesuna yafena ohu'ne. Ani aole kemo'a fate fate ya hu'ana hu'na'ae.

13 Mosese ke male male'nea ke mi'ko a'kame o'male'nona yafe mako nofipi mai'nonanaketa hani kumapi ata leke leke nehea kumapi ukuna'maki lakaiti ani kava humo anona'a Yisasi'a laha'mano ani nofina heno a'kano huno miya helatesea yafe yofo yosale fali'ne. Anumaya Koti autamafi inake hu'a kamale'nae

"Yofo yosale nili aite'a asaike'a falisaya vayana Anumaya Koti'a kayo apamisike'a falite'a hani kumapi ukae." hu'a kamale'nae.

Yisasina yofo yosale nili aite'a asaimale'naya yafe Yisasife inake hu'a nehae "Anumaya Koti'a kayo ne'ameanakeno faliteno hani kumapi ata leke leke nehea kumapi uke." hu'a hu'nae.

14 Inani akufa ya fole aikeno fali'nea yafe a'ke'ainaka Anumaya Koti'a Epalahamuna kanale manu ami'nea manu Yuta nofi o'mai vaya'ae meni apamiketa lakaeya Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi male'nona yafe Anumaya Koti'a "Lapamikoe." huno hu'nea Fate Akufa Avamu'a laipafi ako lami'ne.

Anumaya Koti'a ke male male'nea kemo'a "Ma ya kamikoe." huno lo'kiya vaimale'nea ke alino o'atakakaiye.

15 Nepu nasa'nimokitapa Anumaya Koti'a "Mako ya lapamikoe." huno lo'kiya vaimale'nea ke meni vaya'mokita nehuna akufa kava hu'neanaki aepa'a afisae. Mako ve'kamo'a akesa afino "Falisoa afina ma ya alikane." huno aulaka ake'neno huno lo'kiya vaino avopi kamale'nisike'a vaya'moki ani ke'a afitesakeno faliseana hu'nea ke mako vaya'moki ali'a haviya ohu'a apaipa apa'kesafati mako ke ani hume uno atale'neate hu'a avayu ohukae. Anumaya Koti'a ani kava huno lo'kiya vaimale'nea kemo'a alaki eno kanale huke.

16 Anumaya Koti'a "Ma ya kamikoe." huno akai'a huno lo'kiya vaino Epalahamu'ae mako'ke akeho'amo'aefe'ke

hu'ne. Ani Anumaya Koti autamafi kamale'nea ke
“Kakeho'kamokife nehu'na mi'ko vaya'aife nehoe.” huno
ohu'nea'maki “Mako'ke kakeho'kamo'ke amikoe.” huno
hu'ne. Ani hu'nea ve'ka Yisasi Kalaisife hu'ne.
17 Mani nehoa ke'nimo aepa'amo'a ma kava hu'ne.
Hokoteno Anumaya Koti'a Epalahamufe “Ma ya kamikoe.”
huno lo'kiya vaino haya maletekeno fo hataleti teti kafu
(430 kafu) eno utekeno anile Mosese ke male male'nea
kemo'a va'yi hike'a afi'nae. Afi'naya'maki ani kemo'a
hokoteno huno haya male'nea kemona lamake huno ano
kalopa o'atalekaiye. Ani kemo'a a'ke'ainaka Epalahamufe
“Kamikoe.” huno hapai'nea ke fanane ohuno haneke
haneke hu'ne.
18 Anumaya Koti'a Epalahamufe “Ma ya hukatekauve.”
huno lo'kiya vaino haya male'nea kemo'a inake huno hu'ne
“Alakepa vaya mai'nae.” huno akai'a afa'a hulatesea
yafe hu'nea'maki lakaeya “Mosese ke male male'nea ke
aliteta a'kame malesunakeno Anumaya Koti'a ‘Alakepa vaya
mai'nae.’ huno hulatekaiye.” huta hisutaena kasuke
nehune. “Lakaiti nehuna kavateti ani ke hulate'ne.”
huta nehuna'maki Anumaya Koti'a “Nakai'nike afa'a hulap-
atekauve.” huno ako haya male'ne.
19 Ani “Kamikoe.” huno lo'kiya vaino haya male'nea ke
hu'neana na kava hikeno mako ke'ae ke male male'nea ke
huno fole aino lahapai'ne? Ani kemo aepa'a lahapapaikuki
afeo. Lakaeya hao'otake kava huna yana lavelikefe ke
male male'nea ke'a kamalekeno hane'nea'maki haneme
haneme haisea yafe ohu'niki Anumaya Koti'a ma akesa
ne'afe “Epalahamu akeho'amofe ‘Ma ya kamikoe.’ hu'na
lo'kiya vai'na haya male'noa ke ami'noa ve'ka Kalaisi'a va'yi
hiseana ani ke male male'nea kemo ali'ya'a alino avaya
akaiye.” huno hu'ne. Ani ke male male'nea ke Anumaya
Koti'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'a hapapaike'a apa'kaeya
mako folakate ve'ka Mosesena hapaikeno Mosese'a ani kava
huno vaya'aina hapapai'ne.
20 Mosese'a folaka'apifi mai'neno hapa'nepaiya'maki
a'ke'ainaka Anumaya Koti'a huno lo'kiya vaino haya
male'nea ke Epalahamuna hapaikefena mako ve'ka
hutekeno eno ha'opai'nea'maki lusi ala ke hane'nea yafe
Anumaya Koti'a akai'a mako'ke ve'ka mai'neno haute uno
hapai'ne.

Mosese ke male male'nea kemo'a Kalaisife afita laipafi malesuna yate lavalesea yafe yakailatesea afotimo mai'ne.

21 Ani kava hikeno Anumaya Koti'a Epalahamufe huno
lo'kiya vaino haya male'nea ke hapaikeno henaka'a Mosese
ke male male'nea kemo'a va'yi huteno hokote ke akaseno

kame'a hane'nife? He'e ani kava ohu'ne. Mosese ke male male'nea ke a'kame ne'malona yafe maike maike hisuna lavamu lamiseana ke male male'nea ke a'kame ne'malona yafe Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hulatenina'maki ani ke'amo'a maike maike hisuna lavamu lamisea lo'kiya'a o'male'ne.

22 Lo'kiya'a o'male'nea'maki Anumaya Koti autamamo'a inake hu'ne "Mi'ko mopale vaya'moki hao'otake kava hu'a apa'kai'api ake'a hapa'ye nehaya ya'mo'a apatafa huno nofi hupate'ne." Nofi hupate'nikeno Anumaya Koti'a inake he "Nakaeya 'Ani ya alikae.' hute'na hu'na lo'kiya vai'na haya male'noa ya alisaya yafe Yisasi'a apa'kaeyate fali'nea yafe afi'a apaipafi malesake'na nofipi mai'naya vaya'aina he'na kalu hepatekauve." hu'ne.

23 Hokoteta Yisasife afita laipafi malesuna ke fole o'ai'nea afina Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi malesuna ke Anumaya Koti'a lavelisiketa akesuna yafe Mosese ke male male'nea kemo'a lusiya huno nofi hulate'neno kava hulate'ne.

24 Yisasi Kalaisi'a fole o'ai'nea kanafi Mosese ke male male'nea kemo'a kava hulate'nikeno Yisasi Kalaisi'a fole aino lakaeyate fali'nea yafe lakaeya afita laipafi ne'malona yafe Anumaya Koti'a "Alakepa vaya mai'nae." huno hulate'ne. Ani kava hulatesea yafe Mosese ke male male'nea kemo'a kava hulate'ne.

25 Kava hulate'nea'maki Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi male'nona ke va'yi hu'nea yafe meni Mosese ke male male'nea kemo'a mako'ae kava hunolate.

Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi male'nona yafe Anumaya Koti mafa'ne mai'none.

26 Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afitapa lapaipafi ne'maletapa lapa'ku'a amitapa alakepa hutetapa Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa mai'naya yafe Anumaya Koti'a alopa mafa'neyaka'a mai'nae.

27 Anumaya Koti'a Yisasi Kalaisi aku'ainaka lapavaleno lapate'neno akaeya'ae makopi mai'nakeno li falelapateketapa lapa'kufale kena nehavaiya avamete Yisasina havaili'nae.

28 Havaili'netapa Yisasi'ae lo'katapa ne'maiya vaya mako aiyayi huta mai'nae. Yuta vaya'ae Yuta nofi o'mai vaya'ae. Miya o'ali ali'ya vaya'ae a'va kate mai'ne'a miya ne'alea vaya'ae. A'ne'ae ve'ae no'maiya'maki meni Yisasi Kalaisi aku'ainaka ne'maiya yafe mako aiyayi hutapa mako'ke anaka'ake mai'nae.

29 Makopi mai'netapa Kalaisi vaya mai'naya yafe Epalahamu akeho'amokana hutapa mai'netapa Anumaya Koti'a

Epalahamufe “Ma ya hukatekauve.” huno lo'kiya vaino haya male'nea yana lapa'kaeya'ae alikae.

4

Kalaisi'a hu'nea yateti Anumaya Koti mafa'neyaka hamale'none.

1 Nakaeya kemo aepa'a inake hu'na fole ai'na lahapa-paikefe huki afeo. Afo'amo'a mafa'ne'amofe “Mi'ko afeno ya'ni'a kamikoe.” huno kahalita hute'nea'maki aise mafa'ne mai'nea afina mi'ko mopa akaeya ya hane'nea'maki ani afeno yana o'alino afa'a ali'ya ve'kakana huno mai'ne.

2 Aise mafa'ne mai'nea yafe ani afeno ya'ae hoyale'ae vaya'moki kava yakaite'nakeno maime maime haino ala huteno afo'amo'a “Alikane.” hu'nea kana fole aisea afina afeno ya'a aliteno akai'a kava yakaike.

3 Lakaeya'ae ani kava huta aise mafa'nekana huta mai'nona afina ma mopale lakinakomoki a'ke'ainaka hu'naya au'ava yapi mai'neta ali'ya vaya'kana huta mai'none.

4 Mai'nona'maki Anumaya Koti'a le'kanapai male'nea kana'amo'a eno va'yi hikeno Anumaya Koti'a mafa'ne'a hutekeno mopale elinekeno ma mopale a'mo'a alitetekeno Mosese ke male male'nea ke a'kame maleno aiya'afi mai'ne.

5 Aiya'afi mai'niketa lakaeya Mosese ke male male'nea ke a'kame ne'maleta nofipi mai'nona vayana Anumaya Koti'a lavaleteno akai'a alopa mafa'ne'a maisuna yafe Yisasife “Mopale laveo.” hikeno elineno nofi hulate'nea nofina alino kalu helatesea miya atalesea yafe fali'ne.

6 Lapa'kaeya Anumaya Koti alopa mafa'neyaka'a mai'naya yafe mafa'ne'amo Fate Akufa Avamu'a hutekeno lakaeya laipafi eno mai'neno lahapaiketa Anumaya Kotife “Lakaeya nelahaiya afotimokae.” huta Anumayamoteka ke huta afike afike nehune.

7 A'ke'ainaka nofipi mai'nana'maki meni Anumaya Koti'a kavale'nike'ka akai'a alopa mafa'ne'a mai'nane. Anumaya Koti mafa'ne mai'nana yafe “Ani ya kamikoe.” huno lo'kiya vaimale'nea yana alikane.

Polo'a Kalesia mai'naya vaya'aife lusi akesa afi'ne.

8 Hokotetapa Anumaya Kotina aketapa alakepa ohu'netapa afi'ku yafe “Anumayatimo'ae.” hutapa apa'kisana fai'naya ya'mo'a nofi hulapate'niketapa mai'nayane.

9 Mai'naya'maki meni Anumaya Kotina aketapa alakepa nehakeno Anumaya Koti'a lapa'kaeya'ae lamake huno lapa'keno alakepa hu'ne. Vae namo'yo aiki a'ke'ainaka

lapa'kinakomoki au'ava ya'mo'a nofi hulapate'nea'maki na'ya hiketapa etetapa aitapa yahae hutapa “A'ke'ainaka lakinakomoki au'ava yapi eteta apa'ki alita asaka hisune.” hutapae nehae? Lapa'kinakomoki apa'kisana vai'naya ya'mo'a lo'kiya'a o'male'nikeno afa ya'kana ya hane'nea'maki na'ya hiketapa etetapa ani nofipi maisaya lapaipa lapa'kesa ne'afe?

10 Ani lapaipa lapa'kesa ne'afitapa inake hutapa nehae “Yuta vaya'moki mai'a falu hu afina'ae saufa i'ka'ae kafu'ae kafa'ae emu ne'kea kavana a'kame malesuna yafe Anumaya Koti'a ‘Alakepa vaya mai'nae.’ hulatekaiye.” hutapa nehae.

11 Ani kava nehaya yafe koli nakesa ne'afi'na “Apa'kaeyapi ali'ya ali'noa ya'mo'a uno afa ya'kana hisifi?” hu'nae nehoe.

12 Nepu nasa'nimokitapa amusetapi nehuki nakaeya nehoa kava heo. Mosese ke male male'nea kele name atiti nohoa ve'ka mai'ne'na lapa'kaeya'kana ve'ka mai'noe. Mai'noketapa nakaeya alitapa havi kava huo'nate'nae.

13 Lapa'kaeya afi'nae kali ali'noa yafe lapa'kaeyate u'na mai'ne'na hokote afina Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe kanale ke lahapapauketapa afi'nayane.

14 Nakaeya havi kali alukeno nakufamo'a haviya hiketapa naha'ma'naya yafe “Alaka nelahaeye.” Nehutapa “Olahaiya ve'ka mai'ne.” hutapa lapa'kame'ya o'nami'naya'maki kanale hutapa navaletapa yakainate'nae. Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo ve'kafi Yisasi Kalaisipi va'yi hisiketapa hutesaya kava hutapa nakaeyate kanale kava hunate'nae.

15 Kanale kava hunatetapa lapaipa lusi kanale yapati nakaeya nahau'nea kava'ake hutapa naya hukefena lapa'kaeya lapaulaka katitapa namikefe nehaki meni na'ya hiketapa lapaipa haviya hune'natae?

16 Meni lamake'ake ke lahapa'nepauva yafe “Kame kanoti mai'ne.” nehutapa ke ne'nama'kife?

17 Ke ne'nama'kike'a mako kasuke ke nehaya vaya'moki lahapa'o'maesea yafe inake nehae “Mosese ke male male'nea ke alitapa a'kame maleo.” hu'a nehaketapa ani ke a'kame ne'maletapa nakaeya nataletapa apa'kaeya apa'ki alitapa asaka hisaya yafe lusi ali'ya ne'ali'a lapaipafi ane'kae.

18 Kanale kava hupatesaya yafe lapa'kesa afifi hisayana kanale kava nehaya'maki lapa'kaeya'ae mai'noa afina'ke ani kava ohukaki nakaeya lapatale'na aluleka u'na maisoa afina'ae ani kava hisae.

19 Vae nakaeya aise mafa'ne'nimokitapa lapa'kaeya Yisasi Kalaisi aepa'akana hutapa maisaya yafe lusiya hu'na mako'ae ne'nahaiya yafe a'nemoki mafa'ne alitekefe nehakeno apa'kafu ne'kea akufa kava huno naipamo'a

kana'ake nehe.
20 Vae meni yu'mepa lapa'kaeya'ae maisoa nakesa ne'afukeno lapa'kaeyafe lopitapi nakesa ne'afi'na lapa'kaeya'ae makopi u'na mauninana ai'na yahae hu'na ke olapama'ki'na kanale huta kake hinine hu'nae nehoe.

Hekakani Selakani avoya ke hu'ne.

21 Lapa'kaeya mako ke nahapaiyo. “Mosese ke male male'nea ke alita a'kame malesunakeno Anumayamo'a ‘Alakepa vaya mai'nae.’ huno hulatekaiye.” hutapa nehaya vayana ani ke male male'nea ke ako ne'afife? Ani kefati mako ke lahapapaikefe nehuki afeo.
22 Ani kemo'a make hu'ne. Epalahamu'a aole mafa'nela'a alinate'neana mako mafa'ne'amona miya o'ali ali'ya ne'alea a'amo'a alitekeno hakete a'amo'a mako mafa'ne alite'ne.
23 Ani miya o'ali ali'ya a'mo aki'a Heka'ae. Heka'a mafa'ne alite'neana afa'a ve alavemoki nehaya kavateti alite'nea'maki hakete a'amo aki'a Sela'a nahamo a ako ane'kano le'nikeno Anumaya Koti'a “Kamikoe.” huno lo'kiya vaite'nea keleti lo'ka'ana mai'ne'ana mafa'ne'a alite'ne.
24 Alite'na'a kefati ke avoya ke lahapapaikefe huki afeo. Anumayamo'a aole lusi lo'kiya ke huno haya malete'nea ke ani aole atala'mokanife hu'nea avoya ke huno lahapai'ne. Heka'a miya o'ali ali'ya a mai'neno Sainae avimapati eno Mosese ke male male'nea ke laveli'ne. Mafa'ne alite'neana ali'ya ne'ali'a nofipi mai'naya vaya'kana hu'a mai'nae.
25 Sainae avima Heka'a akeho'amoki ne'maiya aupalika Alepia koteka hane'nike'a Heka mafa'neyaka nofi hupate'naya vaya'kana hu'a mai'nake'a Yuta vaya'moki ani kava hu'a Yelusalemu mai'ne'a Mosese hu'nea ke a'kame ne'malaya yafe nofi hupate'naya vaya'kana hu'a mai'nae.
26 Mai'naya'maki ko'ku'napi hane'nea no kuma'mo aki'a Yelusalemu a'va kate hane'nea kumatenake'a nofi hupate'naya vaya'kana vayana ani kumatena o'mai'naya'maki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'ke mai'nae. Ani kumana itatimo'ae.
27 Ani yafe Anumaya Koti autamafi inake huno avona kamale'neane

“Mafa'ne alio'ate'ka nahamo a'moka amuse ho. Kakafu o'ki'ka mafa'ne alio'atana yafe lusi amuse hu'ka yakame ho. Anau'kamo ako katale'nike'ka afa'a mai'nana a'moka anau'amo'ae maino mafa'ne ali ne'atesea ana akase'ka lusi mafa'neyaka alitete'ka maikane. Ani yafe kaipamo'a kanale nehisike'ka amuse ho.” huno hu'neane.

Ko'ku'napi kumafe Yisasiteka afi'a apaipafi male'naya vaya'aife nehaki mopale kumafe ke male male'nea ke a'kame ne'malaya vaya'aife mani ke hu'ne.

28 Ani yafe nepu nasa'nimokitapa afeo. Anumayamo'a huno lo'kiya vaite'nea keleti Aisa'kina alite'nea akufa kava huno lakaeya alilate'niketa akai'a mafa'ne mai'none.

29 Epalahamu ali'ya a'mo'a ma mopafi vaya'moki ali ne'apataya akufa kava huno Isimailina alitetekeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a hu'nea keleti hakete a'mo'a Aisa'kina alitetekeno nepu'amo'a Isimaili'a akana'amona Aisa'kina ano avataka hute hute huno haviya hute'ne. Meni ani akufa kava hu'a "Mosese ke male male'nea ke a'kame nehuna yafe Anumaya Koti'a 'Alakepa vaya mai'nae.' huno hulatekaiye." hu'a nofi hupate'naya vaya'kana hu'a mai'naya vaya'yaka lakaeya Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a alilate'nea vaya'mokitaena hu'a haviya hunelatae.

30 Haviya hunelataya'maki Anumaya Koti autamafi ani mafa'nena na'mone ke huno avopi ka'ne? Inake huno hu'ne "Hakete a'mo mafa'nemo afo'amo'a 'Kamikoe.' huno hu'nea yana alikea'maki miya o'ali ali'ya a'mo mafa'ne'ae lo'kano ani yana o'alike. Ani yafe ali'ya a'mo'ae mafa'ne'a'ae hunateke'ana u'na'ae." huno hu'neane.

31 Inake hu'nea'maki nepu nasa'nimokitapa mani ke afeo. Nofipi mai'nea ali'ya a'mo mafa'ne lakaeya o'mai'nona'maki hakete a'amo mafa'neyaka mai'none. Ani yafe ke male male'nea ke a'kame ohuta nofipi hupate'naya vaya'kana huta o'maisune.

5

Yisasi Kalaisi'a nofipati alino kalu helate'nea vayana mako'ae nofipi o'maisune.

1 Yisasi Kalaisi'a kanale huta maisuna yafe nofipati ako alino kalu helateketa a'va kate mai'nona yafe hetitapa lo'kiya vaitapa maiyo. Mako vaya'moki "Mosese ke male male'nea ke a'kame maleo." hu'a hisayana mako'ae nofi hulapatesaya yafe nehaki "He'e." hutapa lo'kiya vaitapa maiyo.

2 Nakaeya Polo'na mani ke nehuki afeo. Yuta vaya'moki nehaya kava hukefena "Nakoyamo ano'a laka hunateo." hisutapaena Yisasi Kalaisi'a fali'nea kava'mo'a lapaya ohuke.

3 Mako'ae lahapa'nepauve mi'ko nalakitapa "Nakoyamo ano'a laka hunateo." hisutapaena Mosese ke male male'nea ke mi'koma'a a'kame malesaya ali'yatapi hane'ne.

4 “Mosese ke male male'nea ke a'kame nehuna yafe
Anumaya Koti'a ‘Alakepa vaya mai'nae.’ huno hulatekaiye.”
hutetapa ani ke lapame atiti nehaya vaya'mokitapa Yisasi
Kalaisina lapa'kame'ya amitetapa alu kate ne'utapa Anu-
maya Koti vaya alino kayone hulapatesea ya'a ako
lapa'kame'ya ne'ameanakeno ani ya'mo'a lapaya ohuke.
5 Lakaeya ani kava nohuna'maki Yisasi'a lakaeyatefe
fali'nea yafe afita laipafi maleteta laku'a amita alakepa
hu'nonakeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a laya
hiketa mai'neta Anumaya Koti'a “Alakepa vaya mai'nae.”
huno hulatesea yafe akeva hu'neta lame'atiti nehune.
6 Yisasi Kalaisina laku'a amiteta akaeya'ae lo'kata
mai'neta Yuta vaya'moki nehaya kava huta lakoyamo ano'a
laka hisunana ani kava'mo'a afa ya'kana huke. Laka
ohisunana ani kava huno afa ya'kanake huke. Ani akufa
kava hu'nona kavafena Anumaya Koti'a alaki laya nohe.
Laya nohea'maki Yisasi'a lakaeyatefe fali'nea yafe afita
laipafi ne'maleta vayatimokife alaki lahau layamopafati
nelahainaketa apaya hisunana inani kavana lamake huno
hokote ya alaki hane'ne.

7 Hokotetapa kanale'ya hutapa Yisasi a'kame u'naya'maki
meni nalaki lapavayu haketapa Yisasi lamake ke'a ataletapa
ani vaya'moki ke afitapa a'kame nehae?
8 Anumayamo'a akai'a ke huno lapavale'nea ve'kamo'a
ani ke ohu'nea'maki fate vaya'moki lapa'kaeya ali'a haviya
hulapate'nae.
9 La'nefa falaovateti paleti maya alo nehu'a aise'a
halekisea ya ali'a akunaku hakeno henaka'a mi'ko la'nefa
haleki'ne. Ani haleki'nea akufa kava hu'a aise'a kasuke haya
yafe ani kemo'a mi'ko'amokitapa ali'a haviya hulapate yafe
maitapa halove heo.
10 Nakaeya lapa'kaeya'ae Yisasi Kalaisi'ae lo'kata
ne'mauna yafe lapa'kaeyafe inake hu'na nakesa ne'afoe
“Nakaeya ke ne'afitapa fate ke o'afikae.” hu'na nakesa afi'na
nelapamoe. Lapa'kaeya alino haviya hunelapatea ve'ka
hana akufa ve'ka mai'nifi? Anumayamo'a ake'neanakeno
ani ve'ka henaka'a kayo amisikeno akufa akafu kisea miya'a
alike.
11 Nepu nasa'nimokitapa nakaeya “Lapa'koyamo ano'a
laka hisakeno Anumaya Koti'a ‘Alakepa vaya mai'nae.’
hulapatekaiye.” hu'na huninana vaya'moki nakaeya ali'a
haviya huo'natanina'maki nakaeya ani akufa ke nohoe.
Ani ke hu'nininana Yuta vaya'moki apaipamo'a haviya
ohinina'maki “Yisasi'a yofo yosale fali'nea yafe Anumaya
Koti'a lakaeyafe ‘Alakepa vaya mai'nae.’ huno hulate'ne.”

hu'na hoa yafe afite'a Yuta vaya'moki apaipamo'a haviya nehe.
12 Lapa'kesa lapa aisaya ke lahapapai'naya vaya'aife inake hu'na hoe “Kanaleneki mi'ko apa'kayamo'ae afaya'aitaleo.” hu'nae nehoe.
13 Nepu nasa'nimokitapa Mosese ke male male'nea kemo'a nofi hulapate'neapati alino kalu helapatesiketapa a'va kate maisaya yafe Anumayamo'a lapa'kaeyafe ke hiketapa akai'aleka u'nae. Kalu helapateketapa a'va kate mai'naya yafe lapa'kaeya hao'otake lapaipa lapa'kesale lahapaisea kava hutapa o'maikaya'maki vayatapimokife lahapau la-payamopafati nelahapaisiketapa apaya hisaya kava'ake heo.
14 Mi'ko Anumaya Koti ke male male'nea kemo aepa'amo'a ina ke hu'ne. Kakai'ka kakufae ne'kahaiya avamete male'ka fate vaya'ai apa'kufaena nelahapainaketapa apaya hutapa maiyo. Ani kemo'ke ke male male'nea kemo aepa'a hane'ne.
15 Hane'nea'maki maitapa halove heo. Haviku lapa'kaeya afela afukana hutapa ke ne'vaitapa la hisayana makopi kanale hutapa o'maikayanaketapa atanetetapa mi'ko'a fanane hukae.

Fate Akufa Avamu laipafi mai'nea au'ava ya'ae hao'otake laipa lakesamo au'ava ya'aefe hu'ne.

16 Nakaeya inake hu'na lahapa'nepauve Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amofe “Kava yakainato.” hutetapa a'kame ne'malesakeno hao'otake lapaipa lapa'kesamo'a ha'ye hu yana atalesayana hao'otake kava ohukae.
17 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a “Kanale kate eo.” huno lapavaleno ne'vea'maki hao'otake lapaipa lapa'kesa ne'afitapa lahapa'ye hu ya'mo'a “Havi kapi eo.” huno lapavaleno ukefe nehe. Ani aole kava'mokani kame nefai'a yafe kanale lahapaisea kava hisaya yafe maitapa yaha nehae.
18 Yaha nehayanaki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amofe “Kava yakainato.” hutapa a'kame ne'malesayana Mosese ke male male'nea kemo aiyafi o'mai'nae.
19 Hao'otake laku lakesamo au'ava ya'mo'a ina akufa kava hiketa ne'akone. A'yafa nehava'a kumai kava nehu'a apaipamo'a honi'ya'ake kava nehu'a apa'kufamo'a hapa'ye hu kumai kava a'kame nehaya yane.
20 Ako fali'naya vaya'aife “Anumayati mai'ne.” hu'a apa'kisana nefaiya kavane. Analisa ya hu'a vaya hapa'a fali yane. Mako vaya'ka kame ate kavane. Apa'kai'api kemo'a hapai vai yane. Alu ve'kamo yate ake'a hapa'ye hu yane. Vaya'moki yate atalave atalava hu yane. Apa'kai'api

apa'kike ali'a asaka hisaya yafe apa'kesa afi yane. Vaya ali'a atane yane.

21 Alu ve'kamo hu'nea kavafe ake'a hapa'ye hu yane. Atu li ne'a anekinaki hu'a hakifali ke hatake yane. Lakaiti hao'otake laku lakesamo'a ani akufa ya'yaka'ae alino fole nehe. A'ke'ainaka ako lahapapai'noanake'na meni mako'ae lahapa'nepauve ani kava nehaya vayana Anumaya Koti'a kava yakai'nea kumatena lamake hutapa o'maikae.

22 Inaki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mako ve'kamo aipafi mai'nikeno ma akufa au'ava ya fole ne'aiye. Vaya'aife hau ayamopafati hainakeno hapa'mae yane. Amuse hu yane. Kanale hu'a apaipa falu hu yane. Lapame alaku hutapa mai yane. Vaya alitapa kayone hu yane. Vaya apaya hu yane. Ke afi'a a'kame nehu'a alakepa hu'a mai yane.

23 Lapa'kaitapi lapa'kufa alitapa ohaitapa vaya alitapa kanale hu yane. Lapaipa lapa'kesalena yakaitapa lo'kiya vai'netapa lapa'kaeya lahapaisea yana ne'ataletapa Anumaya Koti haisea kava'ake hu yane. Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a vaya'mo apaipafi mai'neanakeno ani kava hiseana ke male male'nea kemo'a "Hao'otake kava nehae." huno huo'atekaiye.

24 Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'a ne'maiya vayana Yisasi'a yofo yosale fali'nea kava hu'a hao'otake apaipa apa'kesa ne'afi'a ake'a hapa'ye hu ya'api alaki hakeno fali'ne.

25 Alaki fali'nea'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a laipafi mai'nea yafe maike maike hisuna lavamu lami'niketa haekafa huta mai'nona yafe Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo ke aliteta a'kame huta alakepa kate uteta hisune.

26 Lakaiti laki alita asaka ohisune. "Naki hane'nea yafe naki alitapa haviya oheo." ohuta lafutakanakifena laipa afita haviya huo'apatesune.

6

Nepu lasaki apaya huta kana ya'api alisune.

1 Nepu nasa'nimokitapa mako ve'kamo'a hao'otake yapi asaka hu lavisiketapaefena ani ve'ka o'ataletapa lapa'kaeya Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo ke a'kame ne'malaya vaya'mokitapa akaeya ke o'ama'kitapa vase hutapa kanale kate avaletapa atekeno maino. Lapa'kaeya'ae Sata'a lapavayu huno havi kapi lapatesea yafe maitapa halove heo.

2 Mako ve'kamo'a kana ya ne'alisiketapaena kanale ha'matapa ani kana yana aleo. Alitapa ha'maesayana Yisasi Kalaisi ke male male'nea ke a'kame malekae.

3 Afa'a haviku ne'maisea ve'kamo'a “Nakaeya ala ve'ka
mai'noe.” nehuno akai'a akufa alino haiseana akai'a aipake
ano avataka neheanakeno kasuke nehe.
4 Alu vaya ne'apa'ketapa “Apa'kaeya ako apa'kase'none.”
ohutapa lapa'kaitapi nehaya kavana aketapa alakepa
hutapa kanale yapi hao'otake yapi hutapa aketetapa kanale
ya hisiketapaena ani yafe'ke amuse hukae.
5 Amuse hukaya'maki lakaeya mi'ko'amokita laote laote
kana yati lakaiti alita uteta hisune.
6 Yisasi ke kahapaisea ve'ka kamefe male'nisana yapati
a'ka fa'ko hu'ka ameo.
7 Lapa'kaitapi lapaipa kasuke huo'atetapa Anumaya
Kotina ata avataka hisuna ve'ka o'mai'niki avina ya
ha'kalonakeno ani avinamo'a mako'ke akufa ne'ya'ke
alitekaiye. Lakaeya ani akufa kava nehuna kava'mo ne'ya'a
Anumaya Koti'a henaka'a alino fole aisiketa akekaune.
8 Hao'otake aipa akesamo'a ha'ye hu akufa kava'ake
neha'kalesea ve'kamo'a akai'a ne'ya'a fole aisea afina hani
yapi akola leke leke nehea atafi uno maike. Maikea'maki
Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo ke afino a'kame
ne'malesea ve'kamo'a ani kanale avina ha'kaleseana ne'ya'a
fole aisea afina kanale ya huno maike maike hisea avamu
aliteno maike.
9 Ani kava hisea yafe mako hao'otake kava ohuta
kanale kava'ake huta mai yafe “Alaka nelahaeye.” huteta
o'atalesune. Alaka olahaeseana Anumaya Koti'a akesa
afino nelameanakeno mako esea afina va'yi hisikeno kanale
ne'ya'a fole aisikeno kanale ya anona'a alikune.
10 Kanale ya anona'a lamisea yafe ani kanale ka-
vana nehutapa vaya'a apaya hisuna ka aketaefena kanale
kava hune'apateta Yisasina apa'ku ami'a alakepa hu'naya
vaya'aina lo'kiya vaita kanale kava'ake hupatesune.

“Yisasi Kalaisi yofo yosale fali'nea yafe Polo'na Yisasi akike ali'na asaka nehoe.” hu'ne.

11 Inaki lapa'kaeya akeo. Naulakamo'a haviya hu'nea yafe
mani hano hisea avo meni nakai'ni nayapati ala avopati
ka'na lapamoe.
12 Yisasi ke lahapa'nepaiya'maki Yuta vaya'ai ke'ae inake
hu'a nehae “Lapa'koyamo ano'a laka heo.” hu'a nehae.
“Yisasi'a yofo yosale lakaeya hao'otake ya'mo anona'a
alisea yafe fali'ne huta ani ke'ake hisunana Yuta vaya'moki
apaipa afi'a haviya hisake'a hu'a haviya hulatekae.” hu'a
ameka apa'kufae ne'afi'a apa'kai'api apa'kufa ali'a nehaiya
vaya'moki ani ke nehae.
13 “Mosese ke male male'nea ke a'kame malesune.” hu'a
nehu'a apa'koyamo ano'a laka nehaya vayana mi'ko ani ke

ali'a a'kame o'male'nae. Apa'kai'api apa'kufa ali'a asaka hisaya yafe lapa'kaeyafena “Lakaeya ke a'kame male'a apa'koyamo ano'a laka nehae.” hu'a hisaya yafe ani ke hu'nae.

14 Nakaeya mako ya'mo aki ali'na asaka ohisufa Anumayati Yisasi Kalaisi'a nakaeyatefe yofo yosale fali'nea yafe akaeya akike ali'na asaka hukoe. Yofo yosale fali'nea yafe akaeya'ae nakaeya mai'ne'na fali'naya vaya'moki haya kava hu'na ma mopafi au'ava yafena nakesa o'afi'na nakaeya mopale yafe haya ke o'afi'na apa'kaeya apa'kame no'maloe.

15 Yuta vaya'moki nehaya kava huta lakoyamo ano'a laka huke laka ohuke hisunana afa yane. Anumaya Koti'a haekafa laipa lakesa lami'nea yana lusi lo'kiya kanale ya hane'ne.

16 Inani ke afite'a a'kame ne'malaya vayana Anumaya Koti anaka'a mai'ne'a alaki Isaleli vaya mai'nayanakeno Anumaya Koti'a apaipamo'a falu hisea ya'ae hautakipatesea ya'ae apamisea yafe ne'nahaiye.

17 Yisasi ali'ya ne'aluke'a vaya'moki nakaeya naha'naya nafuku hane'nea'maki meni mako'ae nakaeya ali'a haviya huo'natesae hu'nae nehoe.

18 Nepu nasa'nimokitapa Anumayatimo'a Yisasi Kalaisi'a vaya alino kayone hulapatesea yafe Anumayamoteka ke hu'na afine'koe. Lamake.

Efesasi

Polo'a Lomu kumate nofi nopi mai'neno Efesasi kumate mai'ne'a Yisasi ke afi'a apaipafi male'naya vaya'aite mani avo kano apami'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 30'a kafu akeva mai'neno Efesasi ke kamale'ne.

1 Nakaeya Polo'na Anumaya Koti'a akai'a aipa akesafati afino nakaeya Yisasi Kalaisi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nike'na Efesasi kumate mai'naya Anumaya Koti fate akufa vaya'mokitapa Yisasi Kalaisi'a faliteno hulate'nea yafe afitapa lapaipafi male'netapa efi efi hutapa Anumayamo ali'ya alike alike nehaya vaya'mokitapaleka mani avo ka'na lapamoe.
2 Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayatimo'a Yisasi Kalaisi'ae ali'ana kayone hu ya'ae lapaipamo'a falu lahapaisea ya'ae lapamisa'ae.

Kalaisi'a ali'nea ali'yateti Anumaya Koti'a mi'ko kanale manu nelame.
3 Lakaeya Kalaisi'ae aita kama'nonakeno Anumaya Koti'a ko'ku'napakati mi'ko kanale manu'ae laya hisea ve'ka akai'a Fate Akufa Avamu'ae lamiketa lusiya huta Anumayati Yisasi Kalaisi Afo'amo'a Anumaya Koti aki alita asaka hisune.
4 Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'neno lakaeya Kalaisi'ae aita kamata akaeya aulakale hao'otake yati o'maleno fate akufa anaka'a mai'neta mi'ko vaya'ai apaulakale mako hao'otake kava ohu'nona vaya maisuna yafe lakaeyafe ha'ye hikeno hapali male'ne.
5 Lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya yafe Yisasi Kalaisi'a hao'otake yatimo anona'a alino fali'nea yafe akai'a mafa'ne alilate'ne. Anumaya Koti'a akai'a aipa akesafati lakaeya hapali maleteno ani kavana hulate'ne.
6 Hulateteno akai'a hau ayamopafati nehaiya mafa'ne'amo'ae aita kama'nona yafe Yisasi'a fali'nea yateti lusiya huno alino kanale hulate'niketa lusiya huta amuse nehuta fate akufa hale lo'kiya'a hane'nea Ve'kamo aki alita asaka hisune.
7-8 Anumaya Koti'a kanale aku akesa afiteno alino kanale hulate'nea yana lusiya huno havaite'nikeno alino helafino lamiteno hao'otake yatimo'a aino kakilate'nea yapati lakaeya lavayu hisea miya atalesea yafe hao'otake kava nehuna anona'a alisea yafe Yisasi'a faliteno akai'a kola'a atalekeno eline'ne. Eline'nikeno lakaeya hao'otake kava hu'nona yana ano kalopatale'ne.

9 Ano kalopataleteno amuse nehuno akai'a haisea kava afisuna yafe hokoteno fala'ki'nea ke laveli'ne. Ani ke inake huno hu'ne Anumaya Koti'a a'ke'ainaka inake hu'ne “Kalaisina hutesukeno lavino vaya apa'ku apame alino katike.” hu'ne.
10 Anumaya Koti aipa akesamo'a ina kava hu'ne “Nakaeya male'noa kana'nimo'a mi'ko ko'ku'napi ya'ae mopale ya'ae ali'na atalu humaletesukeno Kalaisi'a kava ve'ka'api maike.” huno hu'ne.
11 Anumaya Koti'a “Mako kava hukoe.” huno akesa afi'nea yana mi'ko fole ne'aiye. Akai'a aipa akesamo'a hea kava a'kame maleteno lakaeya Kalaisi'ae aita kamata akaeya vaya maisuna yafe lakaeya hapali male'neane.
12 Hokoteta lakaeya hae afina Kalaisi'a hulate'nea yafe afita laipafi maleta lame'atiti huta mai'nona vaya'mokita kanale huta uteta nehuna au'avateti fate akufa hale lo'kiya'a hane'nea Ve'kamo aki alita asaka hiketao. Aki alita asaka hisuna yafe lakaeya hapali male'neane.
13 Lapa'kaeya'ae lamake ke'a Yisasi'a lapa'ku lapame alino katisea ke afitapa lapaipafi maletapa lapa'ku'a amitakeno “Nakaeya vaya mai'nae.” huno hulapatesea yafe Anumaya Koti'a akai'a Fate Akufa Avamu'amona “Lapamikoe.” huno hu'nea Ve'ka lapaipafi ako lapami'ne.
14 Anumaya Koti'a “Henaka'a mako ya lapamikoe.” huno hu'nea ke “Lamike.” huta afisuna yafe avame yama'a Fate Akufa Avamu'amona lami'neanakeno lakaeya mi'ko laku lame alino katisea yafe akeva mai'none. Ani yafe lusiya huta fate akufa hale lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti aki hanale alita asaka hisune.

Polo'a Efesasi vaya hapa'maesea yafe Anumayamoteka afine'kea ke.

15-16 Ani yafe nakaeya lapa'kaeyafena afoana Anumayati Yisasi'a faliteno hulate'nea yafe afitapa lapaipafi male'netapa mi'ko Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina kanale'ya hutapa lapaipa apami'naya yafe afite'na mi'ko afina nake'kani olapate'na lapa'kaeyafe Anumayamoteka lusi amuse nehu'na lahapa'maesea yafe ke hu'na afine'koe.
17 Anumayamoteka inake hu'na afine'koe fate akufa hale lo'kiya ya'mo aepa'amoka Anumayati Yisasi Kalaisina Anumaya Koti'amoka hale apa'ku apa'kesa apamisanana kakai'ka aepa'a'ka afite'a afi'a alakepa hu'a afisae hu'nae ke hu'na kafi ne'koe.
18 Apaipa ali'ka halesanake'a kakai'kaleka visaya yafe ke hu'nana vaya'moki henaka'a va'yi hisea yana apame'atiti hu'a akeva hu'naya ya'mo aepa'a afi'a alakepa hisaya yafe

kafine'koe. Kakaeya Yisasife afi'a apaipafi male'naya vayafe
“Nakaeya vaya mai'netapa lusi amuse nehaya yana fate
akufa ya lapate'noe.” hu'ka hu'nana ke afi'a alakepa hu'a
afisae hu'na kafine'koe.
19-20 Apa'kaeya ma ya afisaya yafe kafine'koe mi'ko
afina kakaeya lo'kiya'kamo'a Yisasife afita laipafi male'nona
vaya'mokita laipafi hane'neno laya nehea yafe afisae.
Ani lo'kiya yana lusi ya'kefaketa lakaeya ohapalikune.
Ani lo'kiya'kaleti Kalaisi'a fali'nike'ka Anumaya Kotika
fali'neapati ali'ka hetitete'ka avale'ka asaka hu'ka kaya
lamaka aupalika ala vaya mai'nayateka ate'nanakeno
ko'ku'napi kakaeya'ae mai'ne. Ani lo'kiya'ka afi'a alakepa
hu'a afisae hu'nae nakaeya kafine'koe.
21 Kalaisi'a ko'ku'napi mai'neno mi'ko ala kava vayama'a
ko'ku'napi mai'naya vaya'ae mopale mai'naya vaya'ae
Anumaya Koti kayo kayo vaya'ae Sata afe'yaka'ae apa'ki
hane'nea vaya'ae meni afina mai'naya vaya'ae henaka'a fole
aisaya vaya'ae Kalaisi'a mi'ko kava vaya'aina apa'kaseno ala
kava Ve'ka mai'ne.
22 Anumaya Koti'a mi'ko yana alino Kalaisi aiyafi
maleteno akaeyafe afi'a apaipafi male'naya vaya'ae mi'ko
ya'ae “Kava ho.” huno hute'ne.
23 Kalaisi lo'kiya'amo'a mi'ko ya'afina havaitepate'nike'a
ani Yisasina apaipa ami'naya vaya'moki Kalaisi akufa
mai'nakeno Kalaisi'a ani akufa'ae lo'kano mai'nikeno
lo'kiya'amo'a havaitepate'ne.

2

Lakaeya fali vaya mai'nonakeno Anumaya Koti'a lakaeya Kalaisi'ae alino aino kamalateteno alino hetilateno saufa lavamu lami'ne.

1 A'ke'ainaka hao'otake kava hutapa mai'naya ya'mo'a
lahapaeketapa fali'naya'maki Anumaya Koti'a ako
fali'nayapati alino hetilapate'ne.
2 Ani hokote afina lapa'kaeya ma mopafi hao'otake kava
hu ya'mo au'ava yapi mai'netapa Sata a'kame maletapa
utetapa hu'nayane. Utetapa hu'nayanakeno ani Sata'a meni
mi'ko Anumaya Koti ke ali'a ataka'naya vaya'moki apaipafi
mai'neno ali'ya'a ne'ale.
3 Hokote afina lakaeya ani vaya'ae lo'kata mai'neta lakufa
laha'ye hu ya'ae hao'otake laipa lakesamo hea ya'ae a'kame
maleta mai'nona afina mi'ko vaya'moki hao'otake kava
hu'naya yafe anona'a apa'kafu kisea ya alisaya kava huta
ani anona'a alunina'maki Anumaya Koti'a ako laya hu'ne.
4-5 Lamake lakaiti hao'otake kava huna ya'mo'a la-
haeketa ako fali'none. Fali'nona vaya mai'nona'maki

Anumaya Koti'a lusiya huno kalaki aino hautakilateno hau ayamopafati nehaikeno Kalaisi fali'neapati alino hetite'nea kava huno lakaeya akaeya'ae alino hetilateteno saufa lavamu lami'ne. He Anumaya Koti'a alino kayone hulate'nea yateti laku lame ako alino kati'ne.

6 Kalaisi'ae alino hetilateteno lavaleno asaka huno ko'ku'napi Yisasi Kalaisi'ae "Faitopale maiyo." huno alino lo'kalate'ne.

7 Alino lo'kalateteno henaka'a mi'ko vaya'ai apaulakale akai'a kalaki ailateno lusiya huno alino kanale hulatetekeno Yisasi Kalaisi'a hao'otake yatimo anona'a alino fali'nea ya huno fole aino apavelisea yafe ani kava hu'ne.

8 Anumaya Koti'a alino kayone hulapate'nea yateti lapa'kaeya Yisasi'a lakaeyate fali'nea ya afitapa lapaipafi maletakeno Anumaya Koti'a lapa'ku lapame alino kati'ne. Ani kavana lapa'kaitapi kanale kava haya yateti lapa'ku lapame alino o'kati'nea'maki Anumaya Koti'a akai'a afa'a nelapame.

9 Lapa'kaeya kanale ali'ya ali'naya anona'a lapa'ku lapame alino o'kati'nea'maki haviku mako ve'kamo'a "Nakai'nike ali'noe." huno hu'yafenakeno Anumaya Koti'a akaeya lapa'ku lapame alino kati'nea yana afa'a nelapame.

10 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a akesa afino kanale kava hisuna yafe lakaeya Yisasi Kalaisi'ae aino kamalateno alo hu'ne. Kanale kava hisuna yafe Yisasi Kalaisi'ae aita kama'nonakeno saufa vaya alilate'neanaketa ani kanale au'ava kava huta maita uteta hisune.

Kalaisi'a aole nofi vaya alino makopi lateketa mako'ke nofi vaya mai'none.

11-12 Yuta nofi vaya'moki apa'kai'api apayateti apa'koya ano'a laka hu'ne'a lapa'kaeyafena inake nehae "Lapa'koya ano'a laka nohaya vaya afa vaya mai'nae." hu'a hu'nae. Lamake nehae ani afina lapa'kaeya Kalaisi hau'ale o'mai'nafa Isaleli nofi vaya o'mai'nakeno Anumaya Koti'a ani Isaleli vaya'aife "Lamake hu'na kanale ya lapamikoe." huno lo'kiya vaipate'nea'maki lapa'kaeyafe ani ke ohu'ne. Lapa'kaeya ma mopale mai'netapa Anumaya Kotifena o'afi'nae. "Henaka'a kanale ya va'yi huke." hutapa lapame atiti hisaya yana o'maletafa huno o'male'ne. A'ke'ainaka ani kava hutapa mai'naya yafe lapa'kesamo'a hao hinaketapa afeo.

13 A'ke'ainaka lapa'kaeya alu'afi mai'naya'maki meni Kalaisi'a kola'aleti hao'otake yatapi ano kalopalapateteno lapavayu hiketapa Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa mai'naya yafe Anumaya Koti hau'ale mai'nae.

14-15 Kalaisi'a laipa kanale huta maisuna ya'mo aepa'a
mai'ne. A'ke'ainaka Isaleli vaya'ae Isaleli nofi o'mai vaya'ae
kame ya hu'a mai ya'mo'a folaka'apifina mako keki'ya
lafikana ya hane'nea'maki Kalaisi'a ke male male'nea ke
akaeya akufale alino maleno faliteno ani ke alino hano
hutale'nea yafe ani folaka'apifi hane'nea keki'ya lafi ako
heno kapeleteno ani aole nofi vayatala alino makopi ap-
ate'nike'a Kalaisi'ae lo'ka'a mai'naya yafe mako'ke saufa nofi
vaya hapate'a mako'ke apaipa apa'kesale mai'nae.
16 A'ke'ainaka lakaeya Anumaya Koti'ae kame ya huta
mai'nonakeno Yisasi'a yofo yosale fali'nea yateti ani kame
ya huta mai'nona yana ako hano faliteno ani aole nofi
vayana alino "Mako'ke nofi vaya'ake maiyo." hulateteno
Anumaya Kotite lavaleno latekeno aipa yuna helate'ne.
17 Yuna helatekeno Yisasi'a eno ani yuna helate'nea ke
alino afakite mai'naya Isaleli nofi o'mai vaya'ae akaeya
haute mai'naya Yuta vaya'ae ani ke lahapai'ne.
18 Lakaeya aole nofi vaya mai'nonakeno Kalaisi'a lakaey-
ate fali'nea yateti lavaleno mako'ke vaya hapalate'nikeno
Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a laipafi mai'neno
Afotimoteka afikesuna ka ako valilate'ne.

Lakaeya Anumaya Kotina laku'a ami'nona vaya'mokita Anumaya Koti no'kana huta mai'none.

19 Ani yafe meni lapa'kaeya mako'ae mopatapi
o'maleketapa kalaka hakelitata vaya o'mai'naya'maki
lapa'kaeya Anumaya Koti mafa'neyaka'a mai'nae. Yisasina
apa'ku'a ami'naya vaya'ae lo'katapa akai'a nofi vaya'ae
mai'nae.
20-22 Lapa'kaeya Anumaya Koti ne'kea no'kana hutapa
mai'nae. Hokoteno Anumaya Koti'a Yisasi Kalaisina lo'kiya
anumaya yosa ateno anile Yisasi ke afitonakeno hulate'nea
vaya'mokita'ae akai'a apaune vaya'ae ani no'mo yosa'akana
hu'nonakeno a'ne. Ateno lapa'kaeya'ae ani no'mo
ayamufa'akana hutapa mai'nakeno amaleteno Kalaisi'ae
mi'ko'amoki ai'a kama'a lo'kiya vai'nakeno Anumaya Koti'a
ne'kikeno ani no'mo'a lusiya huno Anumaya Koti fate
akufa no'a lapa'kaeya mai'nae. Mai'nakeno Anumaya Koti'a
ne'maiya no'a lapa'kaeya mai'nakeno akaeya Fate Akufa
Avamu'amo'a lapa'kaeyapi ne'maiye.

3

Polo'a Isaleli nofi o'mai vayapi Yisasi kanale ke huno fole aino hapapai'ne.

1 Ani yafe nakaeya Polo'na Isaleli nofi o'mai
vaya'mokitapa lapaya hisoa yafe Yisasi Kalaisi ke
lahapa'nepauke'a nofi nopi hunate'naya ve'ka mai'noe.
2 Lapa'kaeya ako afi'nae hu'na nakesa afoana Anumaya
Koti'a Isaleli nofi o'mai vaya'mokitapae akaeya alino kay-
one hulapate'nea ke lapa'kaeya lahapapaisoa yafe ako
hunate'ne.
3-4 Hunateteno Anumaya Koti'a a'ke'ainaka fala'ki'nea ke
vaya'moki o'afi'naya ke huno fole aino nahapaike'na afite'na
makale aupa avo ka'na lahapapai'noanaketapa hapalitapa
afisayana Kalaisife fala'kino hane'nea ke nakaeya naveli'nea
ke afikae.
5 Afikaya'maki a'ke'ainaka mai'naya vaya'moki ani
fala'ki'nea ke alaki o'afi'naya'maki meni afina Anumaya
Koti'a akaeya Fate Akufa Avamu'amona hapaikeno lakaeya
Yisasi ke ne'afunakeno hulate'nea vaya'ae apaune vaya'a'ae
lahapai'ne.
6 Mani fala'ki'nea kemo'a inake hu'ne “Yisasi'a lakaeyatefe
fali'nea yafe kanale ke afi'a apaipafi male'naya yafe Isaleli
nofi o'mai vaya'moki meni Yuta vaya'ae mako'ke vaya
mai'ne'a Yisasi Kalaisi'ae ai'a kama'naya yafe Anumaya
Koti'a ‘Lapamikoe.’ huno lo'kiya vaimale'nea ya'yaka ako
ali'nae.”
7 Anumaya Koti'a nakaeyafe inake hu'ne “Yisasi'a
apa'kaeyate fali'nea yafe kanale ke hapapaiyo.” huno
hunateteno alino kayone hu ya'a'ae lo'kiya'a'ae ani ali'ya
alisoa yafe nami'ne.
8 Nami'nea'maki mi'ko Yisasina apa'ku ami'naya
vaya'moki nakase'a maike'na nakaeya aise ve'ka
mai'nokeno Anumaya Koti'a alino kayone hunateteno
Yisasi Kalaisi'a o'afunama'a kanale ya'a kanale laya hisea
ke Isaleli nofi o'mai vaya hapapaisoa yafe hunate'ne.
9 Hunateteno mi'ko yana Anumaya Koti'a alo humaleteno
mako ke “Ina kava hukoe.” huno akesa afiteno fala'ki'ne.
Mani fala'ki'nea ke hu'na fole aisuke'a mi'ko vaya'moki
akaeya aipa akesa afisaya yafe hunate'ne.
10 Hunate'nike'a ani Yisasina apaipa ami'naya vaya'moki
ani fala'ki'nea ke afi'naya yafe mi'ko ko'ku'napi kava
vaya'ae Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae Sata
afe'moki'ae akete'a Anumaya Koti'a lusiya huno aki'ae
aka'ae kava hisea akenopa hale'nea ve'ka mai'ne hu'a
afisaya yafe ani fala'ki'nea ke vaya apaveli'ne.
11-12 Ani kavana Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'nea
afina “Ma kava hisoane. Yisasi Kalaisina hutesukeno apa'ku
apame alino katike.” huno hu'neanakeno Anumayati
Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi male'nona yateti

Yisasi'ae aita kama'neta koli ohuta Anumaya Kotiteka ke
huta afine'kone.
13 Ani yafe amusetapi nehuki lapa'kaeya lapaya nehukeno
nakufa nakafu ne'kea ya fole ai'nea yafe lapaipamo'a kana
hinaketapa Yisasi ke o'ataleo. O'ataletapa lapaya nehoa yafe
amuse heo.

Kalaisi'a lakaeyafe hau ayamopafati lusiya huno nehaiye.

14 Anumaya Koti'a Yisasina hute'nea yafe nakaeya nale'ya
alo a'ne'na Afo'nimoteka ke hu'na afine'koe.
15 Mi'ko afamo'yaka ko'ku'napi mai'naya afamo'ae ma
mopale mai'naya afamo'ae afo'nimo'a apa'ki apami'ne.
16 Inake hu'na Anumayamoteka ke hu'na afine'koe "Fate
akufa ano hale lo'kiya'ka alama'a hane'nea yapati Fate Ak-
ufa Avamu'ka apami'nanakeno apaipafi mai'nea yafe apa'ku
apa'kesa ali'ka lo'kiya vaipatesane hu'nae kafine'koe."
17-18 Inake hu'na afine'koe "Yisasi'a lakaeyate
fali'nea yafe afitapa lapaipafi male'naya yafe Kalaisi'a
lapaipafi mai'niketapa Anumaya Koti hau ayamopafati
lapapa'kaeyafe nehaiya yapi yosa hafu'yakana hutapa
lavitapa atafa hutapa alaki nehutapa mi'ko Yisasina apaipa
ami'naya vaya'ae lo'kiya lapaipa lapa'kesa afitapa Kalaisi'a
hau ayamopafati nehaiya yana ala ya'kefa hane'neno yatala
huno hanale mako'ae haiteno eteno mako'ae meka afepi
lavi'nea ya hane'nea yafe afisae." hu'na Anumayamoteka
afine'koe.
19 He lapa'kaeya Kalaisi'a hau ayamopafati nehaiya
yafe afitapa alakepa hisae hu'na afine'koa'maki ani yana
lusi ala ya'kefa hane'nea yafe ma mopale mai'neta
mi'ko afita lama huta alakepa ohukuna'maki afisae hu'na
Anumayamoteka afine'koe. Afisayana Anumaya Kotina
aepa'amo'ae lo'kiya'amo'ae lapa'kaeya lapaipafi maleno
havaitelapatese hu'na Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.
20 Anumaya Koti'a lo'kiya'amo'a lakaeya laipafi ali'ya
ne'alea yateti lakesa afita afikesuna ya'ae ani ya akaseno
mako'ae aki'ae aka'ae kanale ya'ae lusi ala ya'kefa hu-
latekaiye. Akaeya ani kava hisea lo'kiya'a mako'ae hane'ne.
21 Lakaeya Yisasina laku ami'nona vaya'mokita Yisasi
Kalaisi'ae aita kama'neta inake huta hisune "Anumaya
Kotika kaki'ka kana'ae kana'ae haneke haneke hisiketa kaki
alita asaka hume hume haisune huta kafine'kone. Lamake."

4

Lakaeya Yisasife afita laipafi male'nona vayana mako'ke laipa kalita mai'none.

1 Nakaeya Anumayamo ali'ya ne'aloa yafe nofi hu-
nate'naya ve'kamo'na amusetapi nehuki Anumaya Koti'a
lapa'kaeyafe ke hu'niketapa akaeyate u'nayanake'na lapa'ku
lapa'kesa ali'na hetisuketapa ke hu'nea yafe lapa'kaeya
lapatea kava hutapa ke hu'nea kate uteta hutapa akaeya
ke a'kame maleo.
2 Lapa'kufa alitapa ohaiyo. Alu ve'kamo ke afitapa vase
hutapa ke o'ama'keo. Lapame alaku hutapa maiyo. Mako
ve'kamo'a havi ke hulapatesiketapaena lapaipa ne'amitapa
yuna lapame maletapa falu hutapa maiyo.
3 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mako'ke lapaipa
kalitapa yuna hetapa maisaya lo'kiya'a ako lapami'ne. Ani
au'ava kava hisuna ya'mo'a mako nofi'kana huno maleno
nofi kilate'niketa mako'ke nofi anaka mai'none. Ani yafe
lapayamufa valetapa ani akufa au'ava kavana atafa hutapa
alaki heo.
4 Lapa'kaeya lo'katapa mako'ke lapa'kufa kalitapa
mai'nae. Ani lapa'kufafina mako'ke Anumaya Koti Fate
Akufa Avamu'a mai'ne. Mako'ke yana henaka va'yi hisea
yafe lapame atiti hutapa akeva hisaya yafe Anumaya Koti'a
ke hiketapa akaeyateka e'nae.
5 Mako'ke'ake Anumayatimo'a mai'ne. Ani ve'ka lakaey-
ate fali'nea yafe afita laipafi malesuna yana mako'ke'ake
hane'ne. Mono li falepate ya mako'ke'ake hane'ne.
6 Mako'ke'ake Anumaya Kotiti mai'neno mi'ko
vaya'mokita afotimo'a mai'neno mi'ko vaya'aite kava
ne'yakaino folakatifi ali'ya'a ne'alino laipafi mai'ne.

Kalaisi'a ali'ya'a alisuna lo'kiya'a lamete lamete nelame.

7 Kalaisi'a alino kayone hulateteno akaeya haiya kava
huno lamete lamete alu ali'ya alisuna lo'kiya lami'ne.
8 Ina akufa kava hu'nea yafe Anumaya Koti autamafi
Yisasife inake huno kamale'neane
“Akaeya hanale haiya afina nesu vaya Sata'a nofi hu-
pate'nea vaya'aina apavalelino haiteno amuse ya'a
apami'ne.” huno kamale'neane.
9 “Hanale hai'ne.” huno hea kemo aepa'a hana akufa ke
hu'ne? Hokoteno fali'naya vaya u'nayateka ma mopamo
aku'ainaka lavi'ne.
10 Ani lavi'nea ve'kamo'a kava yakaisea lo'kiya'amo'a mi'ko
koteka maleno havaitesea yafe hanafaka haino mi'ko
ko'ku'nana akaseno hai'ne.
11 Hanafaka haiteno ali'ya'a alisaya lo'kiya'a apami'ne.
Mako vaya'aife “Nakaeya ke afitake'na ali'ya'nile hula-
pate'noa vaya maiyo.” huno hu'ne. Mako vaya'aife
“Anumaya Koti avayafati lahapapaisea ke hutapa fole aiyo.”
huno hupate'ne. Mako vaya'aife “Nakaeya ke alitapa

utetapa heo.” huno hupate'ne. Mako vaya'aife “Nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya vayate kava hu'netapa alitapa apaya heo.” huno hupate'ne.
12 Kalaisi'a ani ali'ya alisaya lo'kiya'a akai'a vaya apamike'a apafu'apa'kanaki apaya hisake'a mi'ko Kalaisi anaka kosi'a lo'kiya vaisaya yafe apami'ne.
13 Lamiketa kosime kosime haita lakaeya mi'ko'amokita Anumaya Koti mafa'nemo aepa'ae afiteta lakaeyate fali'nea yafe afita laipafi male'neta mako'ke laipa lakesa kalita kositeta ala huta vayatama mai'neta Kalaisi'kana huta nehea au'ava ya huta alaki ve maikune.
14 Vayatama maisunana lakaeya mako'ae aise mafa'nekana huta o'mai'nona yafe laipafi akesaya vaya e'a kasuke hu'a a'a lavataka hisaketaena o'afisune. Ani vaya'moki yasi ke ali'a aketa haviku ani yasi kemo'a lakaeyate eno yasimo'a lipi kale avaleno uteno eteno nehea kava huno lavaleno ute ete ohisifa lakaeya ani ke o'afita kosita Kalaisi'kana vaya maisune.
15-16 Ani kasuke ke o'afikuna'maki vayatimoki laipa ne'apamita lamake ke'ake nehuta kanale au'ava ya nehuta kosita Kalaisi'ae aita kamata akaeya'kana vaya maisune. Lakaeya mi'ko'amokita akaeya akufa'a mai'nonakeno akaeya lakaeya Ala Neti mai'neno lakaeyate kava hu-late'ne. Yisasi'a Ala Netimoteti lakaeya lo'kiya aliteta lakanunamo'a latafa huli'nea kava huta mi'ko laiya laya lavaleno mai'nisuna avamete ali'yama'a mako'ke mako'ke'mokitalena fa'ko huno lami'niketa aise aise ak-ufa'amokita i'aya o'aya nehuta alaki makopi maita hapaita mai'nonakeno lakufamo'a lusiya huno lo'kiya vaiketa lahau layamopafati nelahaiya yateti kosita lo'kiya vaita maikune.

Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'moki saufa au'ava kapi u'e'a hisae.
17 Maikuna'maki nakaeya Anumayatimo'ae ai'na kama'ne'na mako ke lo'kiya vai'na lahapapaikefe hoe. Lapa'kaeya mako'ae Yisasi ke o'afi'naya vaya'moki nehaya au'ava kavana oheo. Apa'kaeya afa ya'kana hu yafe apa'kesa afifi hu'a mai'nae.
18 Apa'kaeya apa'kai'api apaipa apa'kesamo'a hani'ake hu'nike'a kanale ke afisaya apaipamo'a a'kanino alaki hu'nea yafe apaipa apa'kesa o'maleke'a Anumaya Koti'ae lo'ka'a mai yapatina ma'aileka mai'ne'a maike maike apavamu apamisea yana o'ali'nae.
19 O'ali'ne'a mako yafe apavuya ohike'a apaipamo'a honi'ya'ake hu'nea ya'ae apa'kufa haka ne'a kumai kavana huke huke hu'a o'atale'nae.

20 O'atale'naya'maki Kalaisi'a ani akufa au'ava yapati alino
lapaya ohu'ne.
21 Lapa'kaeya Kalaisi ke ako afi'nake'a lamake ke Yis-
asite'ke hane'nea ke ako ali'a lapaya haketapa akaeya'ae
lo'katapa mai'netapa afi'nae hu'na nakesa afi'noane.
22-23 Afi'nokeno ani lamake kemo'a inake hu'ne
“Hokotetapa lapa'kaeya hao'otake lapa'ku lapa'kesa ne'afea
au'avapi mai'netapa uteta nehakeno ani hao'otake lapa'ku
lapa'kesamo'a kasuke'ake huno lapa'kufa ake'a hapa'ye
hulitata nehu'a haviya hulapatesaya kava hu'naya yafe
ani hao'otake lapa'ku lapa'kesa hafaitapa atalesakeno
Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a saufa lapa'ku
lapa'kesa lapamisiketapa aleo.”
24 Ani Anumaya Koti'a alo hu'nea saufa lapa'ku lapa'kesa
akai'a aipa akesamo'a hea au'ava'kana nehuno alakepa
huno hao'otake kava ohuno fate akufa lapa'ku lapa'kesa alo
huno lapami'niki kamai nofi'kana hutapa atapa alaki huleo.
25 Ani yafe kasuke ke vayatapi hapa'opaiyo. Ani akufa
yana hafai ne'ataletapa lakaeya mako'ke lakufa'ae mai'nona
yafe mi'ko vayatapimoki'ae lamake ke'ake heo.
26 Lapaipamo'a lahapai ne'vaisiketapaena lapa'kufaena
maitapa kane'netapao. Haviku hao'otake kava hisaki.
Yatalate lahapai hane'nisikeno yake lavino ofale'nisea'ae
makale'a ani lahapai ataleo.
27 Haviku yatalate lahapai hane'nisikeno Sata'a eno ano
lapavataka hu yafenaki makale'a ataleo.
28 Kumaya ve'kamo'a meni mako'ae kumaya yate
o'maiseana akai'a aya'afati ali'ya aliteno moni'a fole
hisikeno afeno ya'a o'malesea ve'ka kanale ya huno aya
hino.
29 Mako alakepa ohuno hi'mana'ake ke lapavaya kapati
ohutapa haka'ake ke'ake vaya apaya hisea ke'ake nehutapa
vaya alitapa lo'kiya vaipateo. Ani ke nehisake'a afisaya
vaya'aina hapa'maese.
30 Anumaya Koti'a “Henaka'a lapa'ku lapame ali'na
katikoe.” huno hiketapa “Ani kava huke.” hutapa afisaya
yafene nehuno akai'a Fate Akufa Avamu'a hutekeno elineno
lapaipafi mai'niketapa Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo
aipamo'a akafu kisea akufa kavana hu o'ateo.
31 Hu o'atesaya yafena lapa'kaeya lapaipa haviya hu ya'ae
ala kefati ke vai ya'ae lahapai vai ya'ae kamuke hapau ya'ae
mi'ko vaya afitapa haviya hupate ya'ae lapa'kaeyapatina
hafaitaleo.
32 Hafaitaletapa nepu lapasaki lahapau hutapa alitapa
kanale hupatetapa Yisasi'a lakaeyate fali'nea yateti Anu-
maya Koti'a hao'otake yatape lahapaove lapatove nehuno

aipa falu yapati hao'otake yatapi alino atalelapate'nea kava hutapa lapa'kaeya'ae mako vayatapimoki havi kava hulapatesaketapaena lahapaone lapatone nehutapa lapapaipa falu yapati alitapa atalepateo.

5

Lakaeya ano hale yapi uteta hisune.

1 Anumaya Koti'a aipa lapamiketapa akai'a mafa'neyaka mai'naya yafe akai'a nehea kava hutapa a'kame maleo.

2 Kalaisi'a lakaeyafe hau ayamopafati hau'nea yafe akai'a avamu'a alino mai yana ataleteno lakaeyate fali'ne. Ani kava hu'nea yana Anumaya Kotiteka kanale sala mana ha'nea kava hu'niketapa lapa'kaeya'ae ani kava hutapa vayatapimoki lahapau lapayamopafati lapaipa ne'apamea kava hutapa utetapa heo.

3 Utetapa nehutapa a'mafa'ne'ae a'ne'ae apavaletapa kumai kava hu ya'ae mi'ko ani akufa lapa'kufa honi'ya'ake kava hu ya'ae alu ve'kamo yate aketapa lahapa'ye hu ya'ae oheo. Lapa'kaeya Anumaya Koti fate akufa mafa'neyaka'a mai'nayanaki haviku mako vaya'moki “Ina akufa kava nehae.” hu'a hulapate'yafenaki ani kavana mi'ko afina oheo.

4 A'mafa'ne'ae a'ne'ae apavaletapa kumai kava hu'nisaya avake'ae havikunaku ke'ae nehutapa kiki hupatesaya ke'ae anekinaki ke'ae oheo. Ani akufa ke hisayana Anumaya Koti mafa'nemo'a alino lapamu olapatekaiki lapa'kaeya Anumaya Koti'a lapami'nea yafe amuse heo.

5 Lapa'kaeya ako afi'nae a'mafa'ne a'ne'ae kumai kava nehea ve'ka'ae aipa akesamo'a honi'ya'ake nehea ve'ka'ae alu vaya'ai yafe akeno ha'ye nehea ve'ka'ae Anumaya Koti'ae Kalaisi'ae kava yakai'na'a kumate o'ukae. Alu vaya'ai yafe ake'a hapa'ye nehaya vaya'moki ake'atike ke anumayae “Anumayati mai'ne.” hu'a akisana nefai'a apaipa amisaya kava nehu'a lamake Anumaya Kotina apaipa o'ami kava nehae.

6 Haviku mako ve'kamo'a eno lapavayu hukefena yuna yuna ke nehuno “Ani hao'otake kavana afa'a heo.” huno hisiketapaena akaeya ke o'afeo. Inani akufa kava nehu'a Anumaya Koti ke ali'a ataka'naya vaya'aifena Anumaya Koti'a hai vaipateno apa'kufa apa'kafu kisea ya apamike.

7 Ani yafe lapa'kaeya ani kava nehaya vaya'ae lo'katapa hisaya au'ava kavana oheo.

8 Hokotetapa hani yapi mai'nakeno meni Anumayamo'a lapavaleno hale yapi ako lapate'neanaki hale yate vaya'kana hutapa utetapa heo.

9 Hale yapi utetapa hisakeno kanale kanale kava hu ya'ae
fatako kava'ae lamake hu ke'ae alino fole aike.
10 Lapa'kaeya “Anumayamo'a haisea au'ava kava
afisune.” hutapaena avame hutapa kahau atapa akekeo.
11 Ani kanale yana hani yapati fole no'aiye. Lapa'kaeya
hani yapi kava'ake nehaya vaya'ae lo'katapa hisaya kava
oheo. Ohukaya'maki vaya'moki ani kava hisaketapaena
lapa'kaeya “Hao'otake kava nehae.” hutapa hapapaitetapa
mi'ko vayana apavelike'a akeo.
12 Fala'ki'a nehaya kavana lusiya huno lavuya hisuna kava
hane'neanaketa ani yafe ke hisunana lavuya huke. Ani
akufa kavafena huta fole o'aikune.
13 Fole o'aikuna'maki hale ya'mo'a mi'ko ani hao'otake
kava nehaya yana alino fole aipatekaiyanake'a aepa'a folete
akekae. Hale ya'mo'a mi'ko yana lave nele.
14 Ani yafe inake hu'a hu'nayane
“Hae havatale'ka mai'nana ve'ka makale'a fali'nana kelifati
hetikeno Kalaisi'a ano halekatese.” huno hu'ne.
15-16 Lapa'kaeya ka utetapa hisayateka lapa'kufa ali-
tapa halove hu'netapa utetapa heo. Meni mai'nona
kanafi mai'naya vaya'moki lusiya hu'a hao'otake kava
nehaya kanafi mai'nona yafe aneki o'maletapa hale lapa'ku
lapa'kesa afitetapa utetapa heo. Makale'a meni mai'nona
kana hano hukefe nehiki afa kava ohutapa kanale kava'ake
hutapa maiyo.
17 Ani havi kanafi mai'nona yafe aneki o'maletapa Anu-
maya Koti haisea kava afitapa alakepa hutapa a'kame
maleo.
18 Atu li netapa anekinaki oheo. Ani akufa kava'mo'a
lapa'kaeya alino haviya lahapaukea'maki lapa'kaeya Anu-
maya Koti Fate Akufa Avamu'a avaletapa ate'netapa
atalekeno lapaipafi havaitese.
19 Nepu lapasaki'ae Anumaya Koti ke kamale'naya ke
hutapa mai'netapa yakamefati Anumaya Kotiteka amuse
huteo. Lapaipafati Anumaya Koti ke yakame kefati hutapa
aki alitapa asaka heo.
20 Mi'ko afina lapa'kaeya Anumayati Yisasi Kalaisi'ae
lo'katapa akaeya akile atapa Anumaya Koti Afotimoteka
mi'ko yafe amuse huteo.

Ve alavemoki ke.

21 Lapa'kaeya Kalaisi aki alitapa asaka nehaya yafe lapafu-
tapakanakife “Kava hunato.” hutapa apa'kaeya apaiya'afi
maiyo.
22 A'nemokitapa Anumayamo ke a'kame ne'malaya
avamete maletapa lapa'kaeya anautapimoki ke a'kame
maletapa apaiya'afi maiyo.

23 Kalaisife afi'a apaipafi male'naya vaya'ai apa'ku
apame Kalaisi'a alino katipateke'a apa'kaeya akaeya ak-
ufa'a mai'nakeno akaeya apa'kenopa'a mai'ne. Lapa'kaeya
vemokitapa ani kava hutapa lapa'kaeya a'netapimoki
akenopa'a mai'nae.
24 Kalaisife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki akaeya ke
a'kame male'naya kava hutapa a'nemokitapa anautapimoki
apaiya'afi mai'netapa mi'ko anautapimoki ke a'kame maleo.

25 Kalaisife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina Kalaisi'a
hau ayamopafati lusiya huno hau hupateteno apaya hisea
yafe fali'ne. Ani kava hutapa vemokitapa a'netapi apaya
hisaya yafe Kalaisi'a hu'nea kava hutapa lahapau la-
payamopafati a'netapena lahapaino.
26 Kalaisife afi'a apaipafi male'naya vayana Kalaisi'a
liteti'ae akai'a keleti'ae sese hupateteno fate akufa vaya'a
maisaya yafe fali'ne.
27 Kalaisife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki Kalaisi
aulakale heti'a akai'a haisea kava hu'a apaipafi honi'ya
o'maleno lonaka ya o'apa'keno mako'ke hao'otake ya'api
o'maleno fate akufa vaya mai'ne'a akaeya aulakale hetisaya
yafe fali'ne.
28 Kalaisi'a hau ayamopafati hau hulate'nea avamete
lapa'kaeya vemokitapa lapa'kaitapi lapa'kufae lahapau ne-
haya kava hutapa a'netapena lahapau hupateo. Mako
ve'kamo'a akai'a a'amofe lusiya huno hau huteseana akai'a
akufae'ke hau huno ate'ne.
29-30 Lakaeya ako afi'none mako ve'kamo'a akai'a akufa
kame ya huno no'atea'maki kanale'ya huno ne'ya ne'amino
haesiki atesiki huno ne'yakaiye. Kalaisi'a ani kava huno
akaeyafe afi'a apaipafi male'naya vayana akai'a akufamo
aiya aya aulaka'a mai'naya yafe kanale'ya huno yakaino
ne'apate.
31 Anumaya Koti autamafi inake huno kamale'neane

"Mako vemo'a ita afo'amokani anataleteno a'amo'ae aino
lo ne'kaeye. Ai'ana lo'kaesa'ana ani aolemokani
mako'ke ana'kufa hapa'ana maika'ae." huno ka-
male'neane.
32 Ani ke makale'a afita fa'ko hisuna ke o'male'ne. Mani ke
Kalaisife afi'a apaipafi male'naya vaya'ae aino lo'ka'nea yafe
hu'noe.
33 Ani yafe hu'noa'maki ani kemo'a lapa'kaeya mako'ke
mako'ke vaya'mokitapale'aefe hu'ne. Kakai'ka kaku-
fae kahau hu'ka ne'atana avamete a'kaena kahau huto.
A'nemokitapa ani kava hutapa anautapimoki apa'ki alitapa
asaka nehutapa anautapimoki hisaya ke a'kame maleo.

6

Mafa'neyaka'ae ita afo'apimoki'aefe hu'nea ke.

1 Mafa'nemokitapa Anumaya'ae aitapa kamatapa mai'naya yafe ita afotapimoki ke afitapa a'kame maleo. Ani kava hisayana kanale huke.

2-3 Anumaya Koti autamafi ke male male'nea kemo'a inake huno kamale'ne
Anumaya Koti'a inake huno nehe "Ita afotapimoki apa'ki alitapa asaka nehutapa ke'api kanale ya hutapa afeo. Ani kava hisayana mako ya hulapatekauve." huno lo'kiya vai male'ne. Inake huno lo'kiya vai'ne "Kanale'ya hutapa yatala afina mani mopale mai'netapa kosufa ane'kano lekae." huno lo'kiya vai male'ne huno kamale'neane.
Mani kemo'a inake huno hu'ne "Ani kava hisake'naena ani kanale ya lapamikoe." huno lo'kiya vai male'nea ke hokoteno ke male male'nea kefati hu'ne.

4 Afo'apimokitapa mafa'netapimoki afi'a hapai vaisaya akufa ke hu o'apatetapa Anumayamo keke alitapa apaya heo.

Ali'ya vaya'moki ke'ae kava vaya'apimoki ke'aefe hu'ne.

5 Lapa'kaeya ali'ya vaya'mokitapa kava vayatapimokife koli'api nehutapa ke hisaya ke afitapa a'kame maleo. "Anumayatimo ali'ya ne'alune." nehutapa aole lapa'ku lapa'kesa o'afitapa kanale hutapa ani ali'yate maiyo.

6 Haviku ma ke hutapa afisaki "Kava ve'kamo'a nakaeyafe 'Kanale ve'ka mai'nane.' huno hunatese." nehutapa apaulakale kanale ali'ya ali'yafenaki aluleka u'nisea afina'ae kanale ya hutapa ali'ya aleo. Mi'ko afina kanale ya hutapa ali'ya ne'alitapa "Kalaisi ali'ya vaya mai'none." hutapa ameka lapa'kufaleti ohutapa alaki lapaipa alakepa'afati Anumaya Koti haisea kava heo.

7 Lakaeya "Ma mopale ve'ka'ale'ke mani ali'ya no'aluna'maki Anumayamote'ae mani ali'ya ne'alune." hutapa lapaipa kanale hutapa aleo.

8 Lapa'kaeya ako afi'nae mako vaya'moki apa'kai'api ali'ya ne'alea vayapi alu ve'kamo ali'ya ne'alea vayapi kanale ali'ya alisayana Anumayamo'a kanale miya apamike.

9 Lapa'kaeya ali'ya vaya'aite kava vaya'apimokitapa lapa'kaeya'ae ani kava hutapa Anumayamofe lapa'kesa afi'netapa ali'ya vayana kanale kava'ake hupateo. Mi'ko afina ke o'apama'keo. Lapa'kaeya ako afi'nae lapa'kaeya kava ve'ka'ae apa'kaeya kava ve'ka'ae mako'ke ve'kakeno ko'ku'napi mai'neno mi'ko vayana mako aiyayi huno yakai nelate.

Anumayamona apa'ku ami'naya vayana la hu haleku a fai ne'alea ati vaya'kana hu'a mai'nae.

10 Nakaeya mani ke hu'na hano hukefe hoe. Lapa'kaeya Anumayatimo'ae aitapa kamatapa lo'kiya vaitapa akai'a lo'kiya ayamufa'ale maiyo.

11 Sata'a eno ano lapavataka hukefe kesi ke huno lapatafa ohisea yafe mi'ko Anumaya Koti'a lapami'nea yana la hisaya halekuna ata afaitapa alaki hulisae.

12 Lakaeya vayatafa'ae la nohuna'maki hanale mai'naya Sata afe'yaka'ae ma mopale hani yapi kava hu'naya Sata afe'yaka'ae ma mopale'ae hiyate'ae ne'maiya lo'kiya'api hane'nea Sata afe'yaka'ae la nehune.

13 Ani yafe lapa'kaeya mi'ko Anumaya Koti lapami'nea haleku'yaka alitesakeno lusi la va'yi hisea afina lapau'vai'ninaketapa hetitapa lo'kiya vaitapa mi'ko la hu yana akasetapa maikae.

14 He lapa'kaeya ma kava hutapa heteo. Lapafafafi kamai nofi a ne'alea kava hutapa Anumaya Koti lamake ke'a atapa alaki hulitapa maiyo. Lahapaifi'yale kapa vaili'ne'a la nehaya kava hutapa kanale au'ava kavana lo'kiya vaitapa hisayana lapa'ku mafa'ne alino au'vailapatekaiye.

15 Lapa'kaeya mi'ko afina Anumaya Koti'a ma mopafi vaya'ae alino falu huno maikefe nehea kanale ke hapapaisuna yafene nehutapa lapaiya ano vailikeno atafa hu ne'alea kava hutapa ani ke hutapa fole aisaya yafe alitapa avatati hutapa maiyo.

16 Mi'ko ani yana alitetapa Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe afitapa lapaipafi male'naya yatapimo'a haleku'kana hu'ninanakeno Sata'a ata nelea keveleti lahapaesea'maki lapaipafi male'naya ya'mo'a haleku vailapatekaiyanakeno ani ata nelea keve ano asu hekaiye.

17 Anumaya Koti'a lapa'ku lapame ako alino kati'nea yana kapaleti alo humale ka'kolita'kana hutapa alitapa lapa'kenopalena vaiyo. Vai maletetapa lapayapina hakina alileo. Ani hakina Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo hakina Anumaya Koti ke hane'niki atafa huleo.

18 Alitapa lo'kiya vaitapa Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo lo'kiyaleti mi'ko afinana Anumayamoteka fate fate yatefe ke hutapa afike afike heo. Anumayamoteka afikesaya yafe yakaitapa mai'netapa afike afike nehutapa Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aife "Apaya ho." hutapa afikesaya yafe lapa'kesa afifi hutapa maiyo.

19 Ina kava nehutapa nakaeya'ae naya hisea yafe Anumayamoteka ke hutapa afikeo. Nakaeya atali hu'na koli ohu'na lo'kiya vai'na mai'ne'na Anumaya Koti'a ako

fala'kino male'nea ke Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe kanale
ke hisoa yafe lo'kiya'a namiteno ani ke navayale malesike'na
kanale'ya hu'na fole aisoa yafe ke hutapa afikeo.
20 Nakaeya Kalaisi avayafati ke hisoa yafe hunateke'na
ani ke hu'na fole ne'auke'a nofi hunate'nayanaki meni'ae
koli ohu'na lo'kiya vai'na ani ke hu'na fole aisoa yafe
Anumayamoteka afikekeno kanale'ya huno naya hino.

Atupa ke hu'ne.
21-22 Nakaeya ina kava ma kava hu'na ne'mauva au'ava
ya'ni lapa'kaeya afisae hu'nae mako Anumayamo ali'ya
ve'ka kanale'ya huno ali'ya'a ne'alea ve'kake'na nakaeya
lusiya huno nahau nayamopafati ne'nahaiya konaka'nimo
aki'a Ti'ki'kasina hutesukeno lapa'kaeyate ne'uno mi'ko
nakaeya navake lahapapaisiketapa ne'afitapa lapaipamo'a
kanale hisea yafe ani ve'ka hutesukeno uke.
23 Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae
lapa'kaeya nepu lasakita lapaipa falu lahapaisea ya'ae
Yisasife afitapa lapaipafi malesaya lo'kiya'ae lahapau la-
payamopafati nelahapaiya ya'ae lapamisa'ae hu'nae nehoe.
24 Anumayati Yisasi Kalaisite lapa'ku'a akola ami-
tapa alakepa hu'naya vaya'mokitapae Anumaya Koti'a
lapa'kaeya alino kayone hulapatese hu'na nehoe.

Filipai

Polo'a Lomu kumate nofi nopi mai'neno Filipai kumate mai'ne'a Yisasi ke afi'a apaipafi male'naya vaya'aite mani avo kano apami'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 30'a kafu akeva mai'neno Filipai ke kamale'ne.

1 Nakaeya Polo'na Timoti'ae la'akaeya Yisasi Kalaisi ali'ya ve'kala'mokita'a Filipai kumate mai'netapa Yisasi Kalaisi'a lakaeyate hulate'nea ke afitapa lapaipafi male'naya vaya'ae lapa'kaeyate kava hulapate'naya vaya'ae apa'kaeya apaya nehaya vaya'ae avo kata'a nelapamu'ae.
2 Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamisa'ae.

Polo'a Anumayamofe ke huno amuse hune'ate.

3-4 Mi'ko afina lapa'kaeyafe nakesa afifi nehu'na Anumaya Koti'nimoteka lapa'kaeyafe amuse hune'ate'na ke hu'na afine'koe.
5 Lapa'kaeya hokote afina Yisasi'a lakaeyate hulate'nea kanale ke afi'naya afina aepa hetapa nakaeya'ae lo'katapa ani ke vaya hapa'nepaitapa naha'ma'naya yafe lusiya hu'na amuse nehu'na lapa'kaeyafe Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.
6 Nakaeya ako afi'noe Anumaya Koti'a lapaipafi kanale ali'ya'a aepa heno ani ali'ya alime alime ne'visikeno Yisasi Kalaisi eteno esea afina ani ali'ya avaya akaiye.
7 He lapa'kaeya naipafi mai'nake'na lapa'kaeyafe nakesa ne'afoa nakesamo'a kanale'ya huno natea kate ne've. Lapa'kaeya nakaeya'ae Anumaya Koti vaya alino kayone hulate'nea ya ne'aluna'maki ani vaya alino kayone hulate'nea ya'mo'a nofi nopi mai'noa afina'ae Yisasi'a hulate'nea yafe ke hapa'nepauva afina'ae naya hu'ne.
8 Anumaya Koti aulakale lamake nehoe Yisasi Kalaisi'a hau ayamopafati nehaiya ya naipafi hane'nea yafe lapa'kaeya lapa'kesoa yafe lusiya huno ne'nahaiye.
9-10 Mi'ko afina Anumayamoteka ke hu'na afikekefena make hu'na afine'koe “Lapa'kaeya mi'ko ya kanale hutapa alitapa fa'ko fa'ka nehutapa lahapau lapayamopafati nelahapaiya yatapimo'a ala hise. Ala huteno kanale lapaipa lapa'kesa hane'nisiketapa mi'ko ya ne'aketapa ‘Kanale yapi hao'otake yapi.’ hutetapa ani ya afitapa fa'ko hutapa afisune hutapaena Yisasi Kalaisi eteno esea afina lapaipamo'a yave

yave'ake hu'nisiketapa mi'ko vaya'ai apaulakale hao'otake yatapi o'malesea vaya maisae." hu'nae afine'koe.

11 "Yisasi Kalaisiteka lapa'kaeya alakepa au'ava kava hu'naya ya alino fole ai'nikeno ani au'ava yatapimo'a lapaipafi havaitesike'a akete'a Anumaya Kotife hu'a amuse hute'a aki ali'a asaka hisae." hu'nae Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.

Polo'a nofi nopi mai'nea ya'mo'a mako'ae vaya'moki Yisasi ke ne'afe.

12 Nepu nasakitapa afisae hu'nae nehoe. Nakaeyate va'yi hu'nea kana ya'mo'a "Yisasi ke atale'ka ani ke mako'ae oho." huno hunate'nea'maki alu kumate kumate vaya'aife Yisasi'a lakaeyate eno fali'nea yafe kanale ke'amo'a mako'ae uneno hu'ne.

13 Uneno nehike'a Sisa'a ala kamani kava ve'kamo note ne'yakaiya ati vaya'moki'ae mi'ko vaya'moki'ae nakaeyafe inake hu'a hae "Yisasi a'kame male'nea yafe nofi nopi mai'ne." hu'a afi'nae.

14 Afi'nake'a Yisasina apaipa ami'naya nepu nasaki nofi nopi mai'noa yafe lusiya hu'a Anumayamoteka lo'kiya vai'a koli apaipa o'kali'a Anumaya Koti ke mako'ae hu'a lo'kiya vai'a hapa'nepaiye.

15 Hapa'nepaiya'maki mako'amoki inake hu'a nehae "Nakimo'a haisike'na naki hane'nea ve'ka maisoa yafene." nehu'a nakaeya Polo'na naki ali'a haviya hukefe Kalaisi ke hapa'nepaike'a mako'amoki kanale apaipa apa'kesa ne'afi'a naya hukefe Kalaisi ke hapa'nepaiye.

16-17 Ani kanale apaipa apa'kesa'ae vaya'moki nakaeya Yisasi'a lakaeyate eno fali'nea yafe kanale ke hu'na lo'kiya ke nehuke'a natafa hu'a nofi nopi nate'naya yafe afite'a apaipa namite'a Yisasi'a lakaeyate eno fali'nea ke hapa'nepaiya'maki mako vaya'moki apa'kai'api apa'ki ali'a asaka hisaya yafe'ke ameka apa'kufaleti ani kava nehu'a nakaeya nofi nopi mai'noa kana ya nakaeyafe "Mako'ae kana ya alino maise." hute'a Kalaisi'a lakaeyate eno fali'nea ke hapa'nepaiye.

18 Ina akufa kava nehaya'maki aote'ya'ae. Mi'ko hapa'nepaiya ke ameka apa'kufaleti kasuke nehaya ke'ae lamake nehaya ke'ae Kalaisi'a lakaeyate eno fali'nea ke hapa'nepaiye. Ani yafe lusiya hu'na amuse nehu'na lamake nakaeya mako'ae amuse hukoe.

Polo'a inake nehe "Nayamu hane'neanake'na mai'ne'na Kalaisi'ae lo'ka'na maikoe."

19 Ako afi'noe lapa'kaeya naya hukefe Anumayamoteka ke
hutapa afine'kakeno Yisasi Kalaisi Fate Akufa Avamu'amo'a
naya nehea yafe nakufa alino katike.
20 Ina kava hike'na lusiya hu'na name'atiti nehu'na akeva
mai'ne'na "Mi'ko Anumaya Koti'a haisea kava hisoe." hu'na
nakesa ne'afi'na mi'ko afina nehoa kava hu'na meni'ae koli
ohu'na haekafa maisufi falisufi nehu'na meni hisoa kavateti
mi'ko vaya'moki Kalaisi aki ali'a asaka hisae hu'na nakesa
ne'afoe.
21 Nakaeya ma akufa naipa nakesa ne'afoe. Navamu'ni
hane'nisike'na haekafa maisoana Kalaisi'ae lo'ka'na
mai'noanake'na falisoana lusi kanale ya alikoe.
22 Navamu'ni hane'nisike'na ma mopale haekafa
maisoana nakaeya alisoa ali'ya'nimo'a kanale'ya huno
alaka'a akaya'maki nakaeya hana kate ukoe hu'na afi'na
alakepa ohu'noe.
23-24 Lusi kasake'ke nehu'na aole nakesa ne'afoe
"Kalaisi'ae u'na maisoana kanale nahaukea'maki lapaya
hisoa yafe ma mopale maisoe." hu'nae nehoe.
25 Ani yafe mako'ke kate nakesa ne'male'na Yisasi'a
lakaeyate eno fali'nea ke afitapa lapaipafi male'naya
ya'mo'a ala hulapatesiketapa amuse hisaya yafe
lapa'kaeya'ae maikoe hu'na afi'na alakepa nehoe.
26 Mai'ne'na lapa'kaeyate ete'na visuketapa naketetapa
amuse nehutapa lusiya hutapa Yisasi Kalaisi aki alitapa
asaka hisaya yafe "Ofalikoe." hu'na nehoe.

*Polo'a inake he "Nakaeya'ae mako'ke laipa lakesale
mai'neta Yisasi ke hapapaisune." hu'ne.*

27 Hokotetapa ka maletapa utetapa hu yatapifi Kalaisi'a
lakaeyate hulate'nea yafe kanale ke lahapapai'nea kemo
lapate'nea kava hutapa utetapa nehisake'na u'na lapa'keke
alule mai'ne'na lapa'kaeya lapavake'ake afike hisoana
lapa'kaeyafe inake hu'a hisae "Mako'ke apaipale mai'ne'a
Yisasi'a lakaeyate ako fali'nea ke afi'a apaipafi male'naya
ke lo'kiya vai'a atafa hu'ne'a alu vaya hapa'nepaiye." hu'a
hisake'naena nakaeya lusi amusetapi hukoe.
28 Kame ya hunelapate'a "Yisasi ke o'afitapa ataleo." hu'a
hisaya vaya'aife koli'api oheo. Koli'api ohisayana mani aole
ya apavelikae. Apa'kaeya akola leke leke nehea atafi visaya
ya'ae Anumaya Koti'a akai'a lapa'kaeya lapa'ku lapame alino
kati'nea ya'ae apavelikae.
29 Kalaisi ali'ya alisaya yafe Kalaisi'a lakaeyate fali'nea
ke Anumaya Koti'a lapaipafi afitapa malesaya lapaipa
lapa'kesa ako lapami'nea'maki mako ya'ae ako lapami'ne.
Akaeya aki a'naya yafe lapa'kufa lapa'kafu kisea ya alisaya
ya'ae lapami'ne.

30 Lapami'nea'maki a'ke'ainaka Yisasi ke hapa'nepai'na
Sata'ae la nehuketapa nake'naya'maki "Meni mako'ae ani
kava nehe." hu'a navake nehaketapa mako'ae afi'nae.
Lapa'kaeya'ae nakaeya'ae ani ali'yateti Sata'ae makopi la
nehune.

2

Yisasi'a hu'nea kava huta lakufa alita hai kava ne'ataleta nepu lasaki alita kayone hu ya apamisune.

1 Lapa'kaeya Kalaisi anaka mai'naya yafe lapaipamo'a
lo'kiya vaisea ya ako ali'nafi? Akai'a hau ayamopafati
nehaiya ya ako alitetapa yuna he'nafi? Akai'a Fate Ak-
ufa Avamu'a lapami'niketapa akaeya'ae lo'katapa mai'nafi?
Vayatapimokife lahapau hupatetapa kalaki aine'apatafi?
2 Ina kava hisayana nakaeya amuse ya'nimo'a ala hisea
yafe mako'ke lapaipa lapa'kesale maiyo. Vayatapimokife
lahapau lapayamopafati lahapaisiketapa ani kava hu'a
lapa'kaeyafe hapaise. Mako'ke lapaipa lapa'kesale maiyo.
3 Lapa'kaitapi lapa'kufae'ke nehutapa lapa'ki alitapa
asaka ohutapa mi'ko vaya'aife "Ako nakase'a hai'nae."
hutapa nehutapa apa'kaeya apaiya'afi maiyo.
4 Lapa'kaitapi yafe'ke lapa'kesa o'afitapa alu vaya apaya
hisaya ya'ae lapa'kesa afeo.

Kalaisi'a akai'a akufa alino ohai'nea yafe Anumaya Koti'a avaleno hanale ate'ne.

5 Lapa'kaeya Yisasi Kalaisi'a ne'afea aipa akesale maiyo.
6-7 Yisasi Kalaisi'a Anumaya Koti'ae mako'ke akufa avamete
mai'na'a'maki Anumaya Koti'ae mako'ke akufa
avamete mai au'ava yana Yisasi'a atafa huno maisea
akesa o'afino ani au'ava yana ataletekeno ita'amo'a
vaya'kana huno vayatafa'kana ve'ka alitekeno afa
ali'ya ve'kakana hu'ne.
8 Ali'ya ve'kakana hu'nike'a vaya'moki ne'akakeno vayatafa
mai'neno akufa alino ohaino vase huno Anumaya Koti
ke a'kame maleno maime maime nehaino fali'ne. Afa'a
ofali'nea'maki avuya hisifi kava hu'a yofo yosale asaikeno
fali'ne.
9 Ani kava huno fali'nea yafe Anumaya Koti'a avaleno hanafi
asaka huno ateteno mako aki ate'nea akimo'a mi'ko vaya'ai
apa'ki apa'kase'ne.
10 Ani yafe ko'ku'napaka vaya'ae mopale vaya'ae fali'naya
vaya'ae Yisasi'ae hu'a akaeyate apale'ya alo a'a akaeya aki
ali'a asaka hu'a "Kava hulato." hu'a hukae.

11 Hute'a mi'ko vaya'moki inake hukae “Yisasi Kalaisi'a
Anumayati mai'ne.” hu'a hukae. Ani ke nehaya yafe
Anumaya Koti afotimo aki ali'a asaka hukae.

Mi'ko vaya'ai folakapi ano ha nelea ya'kana huta maisune.

12-13 Nakaeya ne'nahaiya vaya'nimokitapa Yisasi'a ani
kava hu'nea yafe afitetapa mi'ko afina na'kame male'naya
kava meni'ae ani kava heo. Nakaeya lapa'kaeya'ae
mai'ne'na “Heo.” hu'na hu'noa ke a'kame male'naya'maki
meni lapatale'na u'noa yafe lusiya hutapa ani kava heo.
Anumaya Koti'a lapaipafi akaeya haisea kava hisaya lapaipa
lapa'kesa lapamiteno ani ya alisaya lo'kiyatapi'ae lapami'ne.
Ani yafe lapaipa lapame alino katisea ya alitapa alakepa
hisaya yafe koli nehutapa atali atalu nehutapa ali'ya lo'kiya
vaitapa aleo.

14 Mi'ko ali'ya ne'alitapa nesu nasu ke'ae ke vai ya'ae
ne'ataletapa ali'ya'ake aleo.

15 Ani kava hutapa ali'ya alisayana mi'ko vaya'ai
apaulakale hao'otake yatapi o'malesikeno lapaipamo'a
efe'ake hisiketapa Anumaya Koti mafa'ne mai'netapa mako
hao'otake kava ohisakeno alakepa hu'a no'maiya vaya'ae
vekano'kano hu'a ne'maiya vaya'ai folakapi'ae mai'netapa
akola maike maike hisaya apavamu apamisaya ke
hapa'nepaitapa mi'ko mopale vaya'ai folakapi mai'netapa
ano ha nelea ya'kana hutapa mai'nae.

16 Ani kava nehaya yafe Kalaisi'a kake hupatesea afina
nakaeya lapa'kaeyafe amuse hulapatete'na inake hukoe
“Nayamufa ali'ya lo'kiya vai'na ali'noa ali'ya'mo'a afa
ya'kana ohu'niki ako alaka'a va'yi hu'ne.” hu'na hukoe.

17 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a amuse hisea yafene
hu'a sipi sipi he'a ami'naya'maki meni lapa'kaeyate
Yisasi'a hulapate'nea yafe afitapa lapaipafi maletapa la-
pame atiti haya yafe Anumaya Koti'a ani kava huno
amuse hu'ne. A'ke'ainaka nofi alakamo li la'ki male'ne'a
Anumaya Kotiteka amuse ya ne'amea avamete nakaeya
meni Anumayamo ali'ya ne'aloanake'a nahaesake'na falite-
sukeno kola'ni'amo'a lavitesike'na ani Anumaya Koti amuse
hu'nea ya afitapa lapaipafi male'naya yate la'ki laviseana
lapa'kaeya'ae amuse hukoe.

18 Ina kava hisike'na falisoa yafe lapa'kaeya nakaeya'ae
amuse heo.

Polo'a Timotife hu'ne.

19 Anumayati Yisasi'a haisike'naena aupa kana maite'na
Timotina hutesukeno lapa'kaeyate uke. Uteno'aefena eteno
eseana lapa'kaeyafe nahapaisike'na lapa'kaeyafe naipafi
afi'na kanale hulapatekauve.

20-21 Timoti'a akai'ake nakaeya naipa nakesa kali'nea ve'ka mai'neanakeno hau hulapateteno lapaya hukea'maki mi'ko vaya'moki apa'kai'api apa'kufale'ke yakaite'a Yisasi Kalaisi ali'yate yakai'a alakepa ohu'nae.
22 Yakai'a alakepa ohu'naya'maki Timoti ke lapa'kaeya ako afi'nae. Ani ve'ka kanale ve'ka mai'neno mafa'neyakamoki afo'apimoki ali'ya ali'a apaya nehaya kava huno Yisasi'a hulate'nea yafe kanale ke hapapauva ali'yate naya huno ali'ne.
23 Ani yafe nakaeyate mi'ko hunatesaya ya afite'na Timotina makale hutesukeno lapa'kaeyate uke.
24 Ne'visike'na nakaeya visoa ka Anumayamo'a alino hakalo hisike'na ukoe hu'na name atiti nehu'na nakaeya'ae makale lapa'kaeyate ukoe hu'nae nehoe.

Polo'a Epafalotaitasife hu'ne.

25 Nehoa'maki meni kana Epafalotaitasina hutesukeno lapa'kaeyate vise hu'nae nehoe. Ani ve'ka nakana'nimo'maki nakai'ni nafalu'nimo'aki lo'kata'a makopi mai'neta'a Sata'ae la nehuta'a Yisasi ke hapapai'no'ae. A'ke'ainaka lapa'kaitapi lapa'kile "Polona aya ho." hutapa hutakeno eno naya hu'ne.
26 Naya hu'nea'maki akaeya kali ne'alea ke lapa'kaeya ne'afea yafe aipamo'a kana nehuno lusiya huno lapa'kesea yafe avi nele.
27 Lamake lusi kali aliteno makale ako falikefe hu'nea'maki Anumaya Koti'a akaeyafe kalaki aiteteno alino kanale hute'ne. Akaeyafe'ke kalaki ai'o'ate'nea'maki nakaeyate'ae "Mako kana ya fole o'aise." nehuno kalaki aine'nateno alino kanale hute'ne.
28 Alino kanale hute'niketapa lapa'kaeya etetapa amuse hisaya yafe hutesukeno lapa'kaeyate visea yafe lusiya huno ne'nahaiyanaketapa lapa'kaeya amuse hisakeno kana ne'nahaiya ya hano huke.
29-30 Lapa'kaeyate visiketapa Anumayamo'ae lo'kakeno eteno lapami'nea yafe lusi amuse hutapa aki alitapa asaka huteo. Lapa'kaeya naya hukefe haya'maki kanale ohu'nakeno akaeya eno inake he "Navamu'ni'a atafa ohu'na Kalaisi ali'yate atale'na falisoe." huno lapa'kaeya lapa'kile naya hu'neno makale falisea kava hu'ne. Ina akufa ve'kamo aki alitapa asaka huteo

3

Kalaisi'a hulate'nea yafe afi'a apaipafi male'naya vaya Anumayamo aulakale alakepa vaya mai'nae.

1 Nepu nasakitapa ke'ni ka'na hano hukefe nehuki afeo.
Anumayamo mafa'ne mai'naya yafe lusi amuse heo. Ete'na
ani ke kaesoa yafe alaka no'nahaeki ani kemo'a kanale'ya
huno lapaya huke.
2 Lapa'kaeya mai'naya folakapi hao'otake ali'ya ne'alea
vaya'moki afela kalakana kava nehu'a inake hae "Lapa'koya
ano'a laka hisuna yafe Anumaya Koti mafa'ne maikae hu'a
lapa'kesae." nehaya vayafe maitapa halove hupateo.
3 Lakaeya Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amoteti
Anumaya Koti aki alita asaka nehuna yafe lakaeya Anu-
maya Kotina alakepa mafa'ne'a mai'neta Yisasi Kalaisi'a
hulate'nea yafe lusiya huta amuse nehuta "Lakaiti lakufaleti
kanale kava hu'nona kava'mo'a laya huke." huta lame atiti
ohu'nona vaya mai'none.
4 Nakaeya nahaisike'naena "Nakai'ni nakufaleti kanale
kava hu'noa kava'mo'a naya hu'ne." hu'na name atiti hisoa
ka hane'nea'maki ani ke ohukoe. Mako vaya'moki "Lakaeya
lakufaleti kanale kava hu'nona kava'mo'a laya hu'ne." hu'a
hukaya'maki nakaeya kanale kava hu'noa kava'mo'a ako
apa'kase'ne.
5 Ita'nimo'a alinateteno naya mako kaya hano huteno
naya mako kayati aole'ae mako'ae alea afina maitoke'a
nakoyamo ano'a laka hu'nae. Isaleli ve'ka mai'noe.
Penisameni nofipati mai'noe. Aole Hipalu ke neha'a ve
alavela'mokani alinate'na'a yafe Hipalu ke nehoa ve'ka
mai'noe. Anumaya Koti ke male male'nea ke a'kame
male'na Falasi mono ke ne'afoa ve'ka mai'noe.
6 Hokote'na "Anumaya Koti ali'ya ne'aloe." hu'na lo'kiya
vai'na Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'ai lusi kayo
ne'apamaki'na havi kava hupate'noa'maki Anumaya Koti
ke male male'nea ke kanale'ya hu'na a'kame male'noa yafe
alakepa ve'ka mai'ne'na mi'ko vaya'ai apaulakale hao'otake
ya'ni nakaeyapi o'male'ne.
7 Ani akufa kava hu'noa'maki Kalaisi mafa'ne maisoa yafe
mi'ko nakai'ni naki ali'na asaka hisoa ya'mo'a afa ya'kana
huke hu'na atale'noe.
8 Lamake Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'na maisoa ya'mo'a mi'ko
naki ali'na asaka hisoa ya akase'ne. Mi'ko naki ali'na
asaka hisoa ya'mo'a afa ya'kana hu'nike'na atale'na avay-
ate'na Yisasi Kalaisina ake'na alakepa hisoa yafe mi'ko ya
atale'noe. Ani ya'mo'a aifakana nehike'na Kalaisi'ae lo'ka'na
maisoa yafe atale'noe.
9 Atalete'na "Yisasi'ae lo'ka'na maisoe." hu'na nakai'nike
ke male male'nea ke'a ali'na o'ataka'na "Kanale'ya hu'na
a'kame male'noa yafe alakepa ve'ka mai'noe." hu'na
nohoa'maki Kalaisi'a hulate'nea yafe afi'na naipafi

male'noa yafe'ke Anumaya Koti'a nakaeyafe “Alakepa ve'ka mai'nane.” huno hunate'ne. Yisasi Kalaisi'a hulate'nea yafe afi'a aipaipafi male'naya yateti Anumaya Koti'a “Alakepa ve'ka mai'nane.” hulate ya fole ai'ne.
10 Nakaeya mako'ke yafe'ke ne'nahaiye. Ani yana Kalaisina ake'na alakepa hute'na fali'neapati heti'nea lo'kiya'aena afite'na atafa hisoa yafe ne'nahaiye. Akaeya'ae lo'ka'na mako'ke aiyayi hu'na akufa akafu ki'nea ya nakaeya'ae alite'na akaeya'ae mako'ke aiyayi hu'na mi'ko afina nakufamo nahaiya kava ohu'na falisoa yafe ne'nahaiye.
11 Ani kava hu'na mai'ne'na fali'nisoapati alino heti-natekaiye hu'nae nehoe.

Anumayamo'a “Male e'ka va'yi hu'ka atalo.” hu'nea kate ukefe Polo'a naku naku huno ne've.

12 “Nakaeya ani kanale kava ako hu'noe.” hu'na nohoe. “Ani kava ako avaya a'na lusiya hu'na kanale kava'ake nehoa ve'ka mai'noe.” hu'na nohoa'maki Yisasi Kalaisi'a akai'a “Mafa'ne'ne.” huteno navale'nea yafe “Aleo.” hisea ali'ya alikefe nayamufa ne'vale'na Anumayamo'a “Male e'ka va'yi hu'ka atalo.” hu'nea kate naku naku hu'na ne'oe.
13 Nepu nasakitapa “Ani kanale au'ava kava ako hu'noe.” hu'na nohoa'maki mako'ke naku nakesale mai'ne'na a'ke'ainaka mi'ko hu'noa yafe nakesa o'afi'na henaka va'yi hisea yafe nayamufa vale'na naku naku nehoe.
14 Anumaya Koti'a “Yisasi Kalaisi keleti hanale haikane.” huno hike'na lusiya hu'na naku naku nehukeno “Anile u'ka va'yi hu'ka atalo.” hu'nea yate va'yi hute'na amuse ya alisoe hu'nae nehoe.
15 Lakaeya vayatamamoki ne'afea akufa laku lakesa afisune hutaena mani nakaeya lahapapai'noa kava nehuta ani kava hisuna laipa lakesa ne'malesunaketapa lapa'kaeya fate lapa'ku lapa'kesa ne'afisakeno'aefena Anumaya Koti'a ani lapa'ku lapa'kesa alino kate kate huno lapavelike.
16 Lapavelikea'maki ako ali'nona ya lo'kiya vaita laku lakesafi atafa hisune.
17 Nepu nasakitapa mi'ko nakaeya nehoa au'ava kava navayo'kayo hutapa ani kava heo. Navayo'kayo hisuta-paena nakaeya nehoa au'ava ya navayo'kayo nehaya vaya apa'ketapa aeto heo.
18 Mi'ko afina ako lahapa'nepauva ke meni mako'ae nehukeno naulakafati naunu nelavike'na ani ke la-hapa'nepauve nesu vaya'moki Kalaisi'a yofo yosale fali'nea ke kame ya hune'ate'a u'e'a nehae.
19 Ani vaya'moki apa'kai'api apa'kufamo'a haka neha-paiya yafe lusi amuse nehu'a “Ani kava'mo'a Anumaya

Kotina akaseno kanale ya nehe.” nehu'a apavuya nehea
kavafe amuse'a nehu'a mopafi yafe'ke apa'kesa afifi hu'a
ne'maiye. Ani akufa kava nehisaya vaya'moki hani kumapi
ata leke leke nehea atafi ukae.
20 Ukaya'maki lakaeya ko'ku'napi anaka mai'nonanakeno
laku lame alino kati'nea ve'ka Anumayati Yisasi Kalaisi'a
ko'ku'na ataleno elinesea yafe lakesa ne'afita lame atiti huta
akeva mai'none.
21 Akeva mai'nisunakeno eteno eseana akai'a lo'kiya'aleti
mi'ko ya'mo'a Akaeya a'kame malesakeno aiyafi apatesea
lo'kiya'aleti lakaeya haviya hu'nea fulu fulu lakufa alino
ne'ataleno akaeya ano ha nelea akufakana huno alino
hapalatesiketa ani alino hapalatesea lakufa'ae maikune.

4

Mi'ko'amokitapa mako'ke lapa'ku lapa'kesale mai'netapa alakepa kava'ake heo.

1 Ne'nahaiya nepu nasakitapa naipa nelapami'na
lapa'kaeya lapa'kesoa yafe lusiya huno ne'nahaike'na
amusetapi nehu'na lapa'kaeyafe vaya hapa'nepai'na
lapa'ki ali'na asaka nehoe. Lapa'kaeya ma kava hutapa
Anumayatimo'ae lo'katapa lo'kiya vaitapa hetitapa maiyo.
2 Lana'kaeya Yuotia'ae Siti'ke'ae amusetani nehuki afi'ao.
Anumayatimo'ae lo'ka'netana mako'ke lana'ku lana'kesale
mai'ao hu'nae nehoe.
3 Kakaeya nakaeya'ae Anumaya Koti ali'ya lo'kata'a
ali'no'a nafaluka ani aole atalana anaya ho. Ani
atala'mokani kanale'ya hu'ana nakaeya'ae Kalemeni'ae
lo'kata ali'ya ne'aluna vaya'ae Yisasi'a hulate'nea ke
hapa'nepauna atalanaki anaya ho. Ani ve a'nemoki
apa'ki kamalakeno akola maike maike hisaya apavamu'ae
vaya'moki apa'ki kamale'nea avopi ako kamale'ne.
4 Mi'ko afina Anumaya'ae lo'katapa mai'naya yafe lusiya
hutapa amuse heo. Mako'ae ani ke nehuki amuse heo.
5 Mi'ko vaya'aife vase hutapa alakepa kava hupateo.
Anumayatimo'a makale'a ako ekefe nehe.
6 Ekefe nehiki mako yafe lapa'kesa afitapa lapa o'aitapa
Anumaya Kotiteka mi'ko yafe ke hutapa afine'ketapa
amuse'kase hune'atetapa afikeo.
7 Afikesayana Anumaya Koti'a nelapamea lapaipa falu
yana vaya'mokita aepa'a afita alakepa ohukuna'maki mi'ko
fate fate kanale falu ya akase'nea falu ya lapamiseana Yisasi
Kalaisi'ae lo'katapa mai'nisakeno ani lapaipa falu ya'mo'a
lapaipa lapa'kesale kava yakaike.

8 Nepu nasakitapa hano hisea ke hukefe hoe. Mani
lahapapaisoa yafe lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Lamake'ake
kava'ae alakepa aku akesafati hu'nea au'ava kava'ae
alakepa kava'ae honi'ya o'male au'ava'ae lusi amuse hisaya
kava'ae mako kava nehisake'a lapa'ki ali'a asaka hisaya
kava'ae mi'ko alakepa kava hisaketa "Amuse huta kanale
kava nehae." huta hisuna kava'ae hane'nisiketapa ani yafe
lapa'kesa afifi hutapa maiyo.
9 Nakaeya mi'ko ke ali'na lapaya huketapa ali'naya
ke'ae mi'ko lahapapauketapa afi'naya kava'ae hu'noketapa
ake'naya au'ava kava'ae mi'ko afina ani kava'ke heo. Ina
kava hisakeno Anumaya Koti'a laipa falu hu ya nelamea
Nenakeno lapa'kaeya'ae lo'kano maike.

Filipai vaya'moki amuse ya Polona ami'naya yafe amuse nehe.

10 Lapa'kaeya etetapa nakaeyafe lapaipa lapa'kesa afifi
nehutapa alitapa heti'naya yafe Anumayamoteka lusiya
hu'na amuse hune'atoe. Hokotetapa nakaeyafe lapa'kesa
afifi hu'naya'maki naha'maesaya katapi o'male'ne.
11 Nakaeya mani ke nehoana mi'ko ya'ni o'male'ne hu'nae
nohoa'maki ma akufa yafe afi'noe fate fate kava'mo'a
nakaeyate fole ai'nike'na mi'ko yafe naipa afi'na kanale
nehoe.
12 Afeno'ni hanesifi o'malesifi kanalene. Ne'ya ne'na
namu hu'nisufi naka nelesifi kanalene. Mi'ko ya'ni
hane'nisifi o'male'nisifi mi'ko afina'ae mi'ko kumate'ae
naipa afi'na kanale nehoe.
13 Kalaisi'a nakaeya naipa nakesa alino lo'kiya
vainate'neanake'na akai'a lo'kiya'aleti mi'ko kavana afa'a
hunine.
14 Mi'ko kava afa'a hunina'maki lapa'kaeya kanale kava
hutapa kana ya'ni'a fole ne'aiyana nakaeya'ae lo'katapa
mai'netapa naha'ne'mae.
15 Lapa'kaeya Filipai kumate vaya'mokitapa afi'nae hae
afina Yisasi'a hulate'nea yafe Yisasi kanale ke lahapa-
pai'noa afina Masetonia ko atale'na u'noa afina Yisasi
ke afi'a apaipafi male'naya vaya'moki naha'ma'a mako
ya namike'na o'ali'noa'maki lapa'kaeyatapike ani kava
hune'natae.
16 Tesalonai'ka kumate mai'noketapa nesu afina
naha'ma'nae.
17 Naha'maesake'na mako ya alisoa yafe ohu'noa'maki
lapa'kaeya kanale au'avatapimo'a mako'ae ala hisiketapa
nami'naya yate Anumaya Koti'a anona'a lapamise hu'nae
nehoe.

18 Nehoa'maki ho'ka nate'nea ya'ae mako ya'ae ako
nami'nake'na alukeno namu hu'ne. Lapa'kaeya amuse
ya nami'naya yana Epafalotaitasi'a alineno namike'na ako
ali'noe. Ani nami'naya amuse ya'mo'a sipi sipi he'a
Anumaya Kotina sala mana ha'a ne'amea amuse ya'kana
nehe. Nakaeya nami'naya ya Anumaya Koti'ae ami'nakeno
aketeno aipamo'a kanale nehe.
19 Aipa kanale hu'neanakeno Anumaya Koti'nimo'a
akaeya ha nelea ya'afi mi'ko kanale kanale ya'ake
male'neapati lapa'kaeya Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa
mai'nisakeno mako ya ho'ka olapateseana ho'ka lapatesea
ya lapamike.
20 Anumaya Koti Afotimo'aketa mi'ko afina lamake huta
aki alita asaka hume hume haisune. Lamake.

Atupale ke.

21 Yisasi Kalaisi ke afi'a apaipafi male'naya vaya'aife
nakaeya mi'ko'a hu'na falu fala hune'apatoe. Ani ya
hu'a nakaeya'ae mai'naya nepu lapasaki hu'a falu fala
hunelapatae.
22 Yisasi ke afi'a apaipafi male'naya vaya'moki Sisa nopi
ali'ya ne'alea vaya'ae afa'a ne'maiya vaya'ae lapa'kaeyafe
hu'a falu fala hunelapatae.
23 Anumayati Yisasi Kalaisi'a vaya alino kayone hu ya'a
lapamisikeno lapa'kaeya'ae hanese.

Kolosi

Polo'a Lomu kumate nofi nopi mai'neno Kolosi kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite mani avo kateno Ti'ki'kasi'ae Onisimasi'ae anamike'ana ali'u'ana apami'na'ae. Yisasi'a ako fali'neapati hetiteno ko'ku'napi haitekeno Polo'a 30 kafu akeva mai'neno Kolosi ke ka'ne.

1-2 Nakaeya Polo'na Yisasi Kalaisi ke ne'afukeno Anumaya Koti'a nehaikeno ali'ya'ale hunate'nike'na nakaeya'ae Timoti'a nakana'nimo'ae mani avo kata'a Kolosi kumate mai'netapa Yisasife afitapa lapaipafi male'naya nepu la'asakitapaleka avo kata'a nelapamu'ae. Anumaya Koti'a Afotimo'a vaya alino kayone hu ya'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamise.

Kolosi kumate vaya'moki lamake hu'a Yisasife afi'a apaipafi male'nae.

3 Inaki la'akaeya lapa'kaeyafe Anumayamoteka ke huta'a afikekefena mi'ko afina lapa'kaeyafe la'akesa ne'afita'a lusi amuse nehuta'a Anumaya Koti'a Anumayati Yisasi Kalaisi Afo'amoteka ke huta afine'ko'ae.

4-5 Lapa'kaeyafe inake hu'a lapavake haketa'a la'akaeya afi'no'ae. Anumaya Koti lamake ke Yisasife kanale ke lahapapai'naya ke ako fole aiketapa afi'netapa Yisasi'a hulate'nea yafe afitapa lapaipafi male'netapa Anumaya Koti'a ko'ku'napi lapamisea ya'mo ke afitetapa lapame atiti hutapa mai'nae. Lapame atiti nehaya yafe Yisasi Kalaisife afitapa lapaipafi male'netapa mi'ko Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aife lahapau lapayamopafati nelahapaiye. La'akaeya ani kava nehaya yafe Anumayamoteka amuse yapati ke huta'a afine'ko'ae.

6 Yisasi'a hulate'nea ya'mo'ke lapa'kaeyate kanale ke eno fole aiketapa Anumaya Koti vaya alino kayone nehea ya'ae afitapa alakepa hu'naya afina aepa hetapa kanale mai au'ava yatapi alitapa fole ai'nake'a meni mi'ko koteka ani ke hu'a hapa'nepaike'a lusi ve a'ne'moki ani ke afi'a apaipafi malete'a a'kame ne'male'a lapa'kaeya hu'naya kava hu'a kanale mai au'ava ya'api ali'a fole ai'nae.

7 Epafalasi'a lapa'kaeya alino lapaya hiketapa mani ke afi'nae. Ani ve'kamo'a Yisasi Kalaisi ali'ya la'akaeya la'aha'mano mi'ko afina ali'ya ne'alea ve'kaketa'a akaeyafe lusiya huno nela'ahaiye.

8 Epafalasi'a eno lapa'kaeya lapavake la'aha'nepaino inake he “Anumaya Koti Avamu'amo'a hapau

apayamopafati nehapaiya yana ako apami'nike'a vayafe hapau apayamopafati nehapaiye.” huno ako laha'apai'ne.

Anumaya Koti'a Kolosi vaya alino lo'kiya vaipatesea yafe Polo'a ke huno Anumaya Kotiteka afine'ke.

9 La'akaeya ani ke afi'no'a afina aepa heta'a lapa'kaeyafe la'ake o'kanita'a Anumaya Kotiteka ke huta afine'ko'ae. Inake huta'a Anumayamoteka afine'ko'ae “Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a kanale lapaipa lapa'kesa lapamiteno Anumaya Koti'a nehaiya au'ava yafe lahapaisiketapa afitetapa ani afisaya kemo'a lapaipafi lusiya huno havaitese.” huta'a afine'ko'ae.
10 Havaite'nisiketapa lapa'kaeya utetapa hisayateka Anumayamo alakepa vaya'a mai'nisakeno Anumayamo'a mi'ko mai au'ava yatapi aketeno “Nakaeya mafa'nemoki apatea kava nehu'a nahaiya kava nehae.” huteno lusiya huno haise. Mi'ko nehaya kava'mo'a kanale kava'ake fole aisiketapa Anumaya Koti aepa'a aketetapa akaeyafe afi'naya yatapimo'a ala hise huta'a Anumayamoteka afine'ko'ae.
11 Anumayamo'a ano hale himamu lo'kiya'afati lo'kiya'a lapamisiketapa lo'kiya vaitapa mai'nisakeno mi'ko kana ya lapa'kaeyate fole ne'aisikeno lapaipamo'a haleke aike ohisiketapa lo'kiya lapaipa lapa'kesale mai'netapa vase hutapa amuse yapi mai'netapa ani kana ya atapa akasesaya lo'kiya'a lapamise huta'a afine'ko'ae.
12 Anumayatimo'a alino kanale hulapateteno “Lapa'kaeya alikae.” huno hu'nea kanale'nale ya alisaya ya ako lapate'ne. Lapate'neanaketapa “Ano hale yapi mai'naya vaya'ae hetitapa alikae.” huno hu'nea yafe Afotimoteka lusiya hutapa amuse huteo.
13 Hokoteta lakaeya Sata'a kava yakailateketa hani yapi mai'nonakeno Anumaya Koti'a ani yapati lavaleno akai'a hau ayamopafati nehaiya mafa'ne'amo'a kava ne'yakaiya yapi lavaleno late'ne.
14 Hao'otake yatimo'a nofi hulate'nikeno Anumaya Koti mafa'ne'amo'a anifati kalu heno lavalesea miya ataleteno ani nofipati ako lavaleteno hao'otake yate lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati alino atalelate'ne.

Polo'a Kalaisi au'ava ya'ae ali'ya'a'aefe hu'ne.

15 Vaya'moki Anumaya Kotina o'akanina'maki akai'a mafa'ne Yisasi'a Afo'amo'ae mako'ke akufa avamete ve'kala mai'na'a yafe Yisasi'a eno Anumaya Kotina laveli'ne. Anumaya Koti yake mafa'ne'a Yisasi'a mai'nikeno mi'ko Anumaya Koti'a alo humale'nea yate kava hu'neno ala'api mai'ne.

16 Yisasi'a akai'a mi'ko yana alo humale'ne. Ko'ku'nate
hane'nea ya'ae mopale hane'nea ya'ae vaya'moki ne'akaya
ya'ae no'akaya ya'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae Sata
afe'yaka'ae ala kava vaya'api'ae aise kava vaya'ae akai'a
akike ali'a asaka hisaya yafe Yisasi'a alo humale'ne.
17 Mi'ko hane'nea ya alo ohu'nea afina Yisasi'a mai'neno
akai'ake mi'ko ya alino kanale huteno no'apile no'apile
apateke'a mai'ne'a lo'ka'a ali'ya'api ne'ale.
18 Yisasife afi'a apaipafi male'naya vayana Yisasi akufa'a
mai'nakeno Yisasi'a apa'kenopa'a mai'neno ani vaya'aina
kava yakai ne'apateno saufa apavamu'mo aepa'a mai'ne.
Mi'ko yate ala ve'ka'api maisea yafe Yisasi'a Anumaya Koti'a
yake mafa'ne'a mai'neno fali'naya vaya'aipati hokoteno
heti'ne.
19 Anumaya Koti'a nehaikeno mi'ko lo'kiya'a'ae kanale
au'ava ya'a'ae mafa'ne'amopi maleno havaitetekeno Anu-
maya Koti'a mi'ko'a Yisasipi mai'ne.
20 Mai'neno Anumaya Koti'a mi'ko mopale ya'ae
ko'ku'napi ya'ae Akaeya'ae mako'ke apaipa apa'kesale
maisae huno akesa afiteno Yisasina atalekeno yofo yosale
nefalikeno aino la'kilavi'nea kola'amo'a mi'ko kame hu
au'ava ya'api alino atale'neanake'a Anumaya Koti'ae
mako'ke apaipa apa'kesale mai'nae.
21 A'ke'ainaka lapa'kaeya'ae Yisasi Kalaisi'ae kame
faite'naya'maki lapaipa lapa'kesa'afi kame fai ne'atetapa
hao'otake kava maitapa hu'nae.
22 Hu'naya'maki Yisasi'a vaya lakufa'ae ve'ka yofo yosale
hakeno fali'ne. Fali'nea yateti Yisasi'a lapa'kaeya ako alino
Anumaya Koti'ae mako'ke lapaipa lapa'kesa lapamiteno
Afo'amoteka lapavalesiketapa lapa'kaeya hao'otake kava
ohutapa fate akufa vaya'a mai'netapa vaya apaulakale
hao'otake yatapi o'male vaya hetitapa maikae.
23 Hetitapa maikaya'maki lapa'kaeya Yisasife afitapa la-
paipafi male'naya ya atafa hutapa lo'kiya vaiyo. Haviku
mako ya'mo'a lapavayu hisiketapa Yisasi'a hulate'nea yafe
lapame atiti nehutapa akeva mai'naya yatapi atale'yafenaki
maitapa lo'kiya vaitapa maiyo. Ani kanale ke lahapapaike-
tapa ako afi'naya kemaki nakaeya Polo'na ani ke Yisasi'a
hulate'nea ya'mo kanale ke'amo ali'ya ve'ka'a mai'ne'na
mako vaya'moki'ae lo'kata ani ke hapa'nepaunanake'a mi'ko
mopale vaya'moki afi'nae.

Polo'a Anumayamo ali'ya ne'alino Kolosi vaya hapa'ma'ne.

24 Lapa'kaeya lahapa'maesoa yafe nakufa nakafu ne'kea
nopi mai'noa yafe lusiya hu'na amuse nehoe. Yisasife
afi'a apaipafi male'naya vaya'moki Yisasi akufa mai'nakeno

Kalaisi'a lusi akafu ki'neanake'na nakaeya'ae nakafu ne'kea
yatetina Yisasina akafu ki'nea ya ali'na avaya ne'aove.
25 Anumaya Koti'a akai'a lapa'kaeyafe akesa afiteno
“Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya hapa'maesana
ve'ka'api maiyo.” huno hunateke'na mi'ko Anumaya Koti
ke hu'na fole ai'na lahapa'nepaisuketapa afitapa alakepa
hisaya yafe hunate'ne.
26 A'ke'ainaka Anumaya Koti kemo'a fala'kino hane'nike'a
mi'ko vaya'moki afi'a ha ole'naya'maki meni ako fole
aike'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki mi'ko ako
afi'nae.
27 Anumaya Koti'a akai'a nehaiya kava huno Yisasife afita
laipafi male'nona vaya'mokita mani fala'kino hane'nea ke
lahapaiketa ne'afunakeno Yisasi Kalaisi'a laipafi mai'nea
yafe lakaeya henaka'a akai'a ano hale himamu lo'kiya'a
hane'nea kumate uta maisuna yafe akeva huta lame atiti
nehune. Ani ke lusi ano hale lo'kiya himamu ya'a
hane'nea ke'amo'a kanale'ya huno Isaleli nofi o'mai vaya'ai
folakapi'ae e'ne.
28 E'neanaketa lakaeya Kalaisife huta fole ne'aita mako'ke
mako'ke'mokitapa lahapa'nepauna yafe Anumaya Koti
aulakale lapavaleta lapatesuna afina Kalaisi'ae lo'katapa
vayatama maisae huta lakenopafi hale'nea ke huta fole
ne'aita mi'ko vaya'aife “Maitapa halove nehutapa kava
yakaiyo.” huta nehune.
29 Ani ke nehuna'maki Kalaisi'a akai'a mi'ko lo'kiya'a
nami'nea lo'kiyaleti nakaeya nayamufa vale'na mi'ko ani
ali'ya ne'aloe.

2

Lakaeya lame atiti yati alita lo'kiya vai'neta kasuke ke o'afisune.

1 Nakaeya lo'kiya vai'na lapa'kaeya'ae Leotisia mai'naya
vaya'ae mi'ko nakaeya naukosafi o'nake'naya vaya'ae la-
hapa'maesoa yafe lusi ali'ya ne'aloa ali'yafe afisae hu'nae
avo ne'kaove.
2-3 Lapaipamo'a lo'kiya vaino hane'nisiketapa vayat-
apimoki'ae mako'ke lapaipa lapa'kesale mai'netapa laha-
pau lapayamopafati nelahapaiya yafe lusi ali'ya ne'aloe.
Mako'ke lapaipa lapa'kesale mai'nisakeno Anumaya Koti'a
Kalaisife fala'kino male'nea ke'a afitapa alakepa hisayana
Anumayamofe afitapa lapaipafi male'naya yafe “Alaki
lamake ya hane'ne.” hutapa hisaya yafe lusiya huno
ne'nahaiye. Ani fala'kino male'nea kemo aepa'a Yisasi
Kalaisi'a akai'ake mai'neanakeno mi'ko akenopafi hale'nea

akesa ne'afea ya'ae Anumaya Koti akesafi hane'nea ya'ae
akai'a aipafi havaite'ne.
4 Haviku mako ve'kamo'a kasuke ke nehuno ake lapa-
vataka huke hu ke hisiketapaena o'afisaya yafe mani ke
ne'kaove.
5 Lapa'kaeya'ae lo'ka'na o'mai'noa'maki naipa
nakesa'amo'a lapa'kaeya'ae hane'nea yafe lapa'kaeya
Kalaisi'a hulate'nea yafe afitapa lapaipafi male'nakeno
lo'kiya vai'niketapa mako'ke ya hutapa hetitapa mai'naya
lapavake afite'na lusi amusetapi nehoe.

Lakaeya Kalaisi'ae lo'ka'neta maike maike hu lavamu alisune.

6 Lapa'kaeya Yisasi Kalaisife "Kava hulato." hutapa
Yisasina lapaipafi ako avale'naya yafe mi'ko ka utetapa
hisayateka akaeya'ae lo'katapa veo.
7 Alino lapaya hiketapa afi'naya kava hutapa yosa
hafu'ya'a mopafi laviteno atafa huno alaki huli'nikeno
kosino hanaleka nehaino lo'kiya ne'vaiya avamete kava heo.
Mako anumaya yosamo'a no alino lo'kiya vaikeno lo'kiya
vaino nehanea avamete lapa'kaeya Kalaisi'a hulate'nea
yafe afitapa lapaipafi male'naya ke atafa hutapa alaki
huli'netapa lapame atiti nehutapa Anumaya Kotife mi'ko
afina hutapa amuse huteo.
8 Haviku mako vaya'moki akufa'a o'male ke'ae yasi
ke'ae apa'kai'api apa'kesafati ali'a male'a lahapapaisaya
kele afitapa apa'kame malesake'a lapavayu hu'a nofi
nopi lapatale'yafenaki maitapa halove hupateo. Ani
vaya'moki lapa'kinakomoki apa'ku apa'kesafati havikopa
ke'ae ko'ku'nate'ae mopale'ae mai'naya afe'yaka'ai apaipa
apa'kesa ali'a lahapa'nepaiya'maki Yisasi Kalaisi ke la-
hapa'nopaiye.
9 Lahapa'nopaiya'maki mi'ko Anumaya Koti lo'kiya ya'a'ae
kanale au'ava ya'a'ae lusiya huno Yisasi Kalaisi aipafi
havaite'ne.
10 Havaite'niketapa lapa'kaeya akaeya'ae aita kamatapa
mai'naya yafe Anumaya Koti'a ani lo'kiya'a'ae kanale au'ava
ya'a'ae ako lapami'nikeno lapa'kaeyapi havaite'nikeno
Yisasi'a akai'a mi'ko kava vaya'ae ko'ku'napi kayo kayo
vaya'ae Sata afe'yaka'ae ala kava ve'ka'api mai'ne.
11 Mai'niketapa lapa'kaeya Kalaisi'ae aita kamatapa
mai'naya yafe Yuta vaya'moki apa'kufa laka nehaya kava
huno hao'otake kava nehaya lapaipa lapa'kesa ako laka
huno alino atale'ne. Ani kavana ameka apa'kufale
hane'nike'a vaya'moki apayateti laka nohaya'maki Kalaisi'a
hu'nea yateti ani hao'otake kava nehaya lapaipa lapa'kesa

ako laka huno alino atalekeno lahapa'ye hu ya'mo'a lo'kiya'a
o'male'nikeno meni yakai olapate'ne.
12 Yakai olapate'nea'maki li falelapataya afina Kalaisi'ae
aita kamatapa mai'nakeno vaya falike'a ki ne'apataya kelifi
Kalaisi'ae makopi ali'a kilapate'nakeno "Anumaya Koti'a
Kalaisina kelifati ako alino hetite'ne." hutapa afitapa
lapaipafi male'nake'a li falelapate'naya afina Anumaya
Koti'a lapa'kaeya Yisasi'ae makopi fali'nayapati alino heti-
lapate'ne.
13 Alino hetilapate'nea'maki hokotetapa lapa'kaeya
Mosese ke male male'nea ke o'afi'naya Isaleli nofi o'mai
vaya'mokitapa hao'otake au'ava kava hu'nakeno ani
kavamo'a ako lahapaeketapa fali'nae. Ako fali'naya'maki
Anumaya Koti'a lapa'kaeya Yisasi'ae makopi fali'nayapati
alino hetilapateteno saufa lapavamu lapamiteno Anumaya
Koti'a mi'ko hao'otake yatape ako lahapaove lapatove
nehuno aipa falu yapati alino atalelapate'ne.
14 Mi'ko ke male male'nea ke a'kame o'male'nona yafe ani
kemo'a kake hulateteno nehuna hao'otake yati alino folete
kamale'nea'maki Anumaya Koti'a ani ke ano kalopataleteno
ani kake hulateteno latafa hu'nea ke alino Yisasi'a fali'nea
yofo yosale aino asaiteno lo'kiya'a ako hano hutale'ne.
15 Hano hutaleteno Anumaya Koti'a Yisasi'a yofo yosale
fali'nea yateti mi'ko Sata afe'yaka'ae kava'api'ae mi'ko
lo'kiya'api hane'nea ya'mo lo'kiya'api apa'kaseno apa'kaeya
lo'kiya'api alino ataleno mi'ko vaya'ai apaulakale "Sata
lo'kiya'a afa ya'kana he." huno apaveli'ne. Mi'ko Sata
afe'yaka'ae kava'api'ae apa'kaseno apa'kaeya lo'kiya'api
alino ataleteno mi'ko vaya'moki apaulakale "Sata ya'yaka
alino afa yaka he." huno apaveli'ne.

*Lakaeya Kalaisi'ae ako fali'nona yafe ke male male'nea
kemo'a laha'o'ma'kaiye.*

16 Ke male male ke alino hano hutale'nea yafe haviku
mako ve'kamo'a ne'ya'ae li'ae ne'naya ya'ae hopa kana'ae
sapati kana'ae "Ina kava nehutapa ke male male'nea ke
a'kame no'malae." nehuno kake hulapate yafenaki.
17 Mani akufa ya'yaka henaka'a va'yi hisea ya'mo ame'a
lave nelea'maki Kalaisi'a akai'ake lamake'a mai'ne.
18 Mako ve'kamo'a himona ake'nea yafe huno fole aino la-
hapa'nepaino "Lapa'kaeya lapa'kaitapi lapa'kufa avaletapa
lavitetapa ko'ku'napi kayo kayo vaya'ai apa'ki alitapa asaka
heo." huno hisea kele a'kame o'maleo. A'kame malesayana
amuse yatapi hano huke. Ani akufa vaya'moki hao'otake
kava nehaya apaipa apa'kesale ne'maiya yafe lusiya hu'a
apa'kufa ali'a nehaiye.

19 Ani vaya'moki Kalaisi'ae ai'a kama'a o'mai'naya'maki
lamake lakaeya Kalaisi akufa'a mai'nonakeno Kalaisi'a
lakaeya kava yakailatesea ve'kamo'a lakenopa'a mai'neno
mi'ko akufa'a ne'ya amikeno mi'ko laiya laya'mo au'amo
lakanuna nu amikeno kanale huno hane'nikeno Anumaya
Koti'a lo'kiya'aleti akufa alino kanale hikeno ko'nese.
20 Lapa'kaeya Kalaisi'ae ako fali'nakeno mi'ko ma mopafi
hao'otake au'ava kava nehaya yatapi ako alino atale'ne.
Ina kava hu'nea'maki na'ya hiketapa Yisasi ke o'afi'naya
vaya'moki nehaya kava hutapa utetapa nehae? Na
kava hiketapa ani vaya'ai ke male male'nea kele a'kame
male'nae?
21 Inake huno nehe “Lapa'kaeya mani ya atafa oheo. Mani
ne'ya o'neo. Mani ya ame'ko o'aleo.”
22 Nehea'maki inani akufa ke male male'nea kefi hu'nea
yana lakaeya alita ne'nopi ali'ya ne'alupi makale'a fanane
hu'ne. Ani ke male male'nea ke vaya'moki apa'kai'api
apaipa apa'kesafi ali'a lo'kiya vai'ne'a ali'a laya nehu'a “Ani
kele a'kame maleo.” hu'a nehae.
23 Lamake “Ani ke male male'nea kemo'a akenopafi
hale'nea kekana nehe.” hu'nona'maki amekale yafe'ke
nehe. Inake nehae “Lakaitike Anumaya Koti aki alita asaka
hisuna ya'ae lakufa avaleta lavisuna ya'ae laha'ne'maeye.
Lakufa amakisunakeno laha'makaiye.” hu'a nehaya'maki
ani ke male male'nea ke a'kame ne'malaya kavana lakufa
aketa laha'ye nehuna ya atalesuna yafe laha'no'maeye.

3

Lakaeya Kalaisi'ae fali'nonapati ako heti'none.

1 Anumaya Koti'a lapa'kaeya'ae Kalaisi'ae makopi ako
alino hetilapateteno saufa lapavamu ako lapami'nea yafe
lapa'kaeya ko'ku'napi hane'nea yafe lapa'kesa afifi hutapa
maiyo. Ani ko'ku'na kumate Yisasi'a kava yakaisea yafe
Anumaya Koti'a aya lamaka aupalika hane'nea fai mai yate
fai mai'ne.
2 Fai mai'neanaketapa mi'ko afina lapa'kaeya ko'ku'napi
yafe'ke lapa'kesa afifi nehutapa ma mopafi yafe lapa'kesa
o'afeo.
3 Lamake lapa'kaeya hao'otake kava nehaya lapaipa
lapa'kesa ako hano fali'neanaketapa kanale hutapa
haekafa hutapa maisaya lapavamu Kalaisi'ae fala'kino
hane'niketapa Anumaya Koti'ae aitapa kamatapa mai'nae.
4 Mai'nayanakeno Kalaisi'a lavamu'mo aepa'a
mai'neanakeno eno fole aisea afina lapa'kaeya'ae Anumaya
Koti hale himamu lo'kiya'afi utapa maikae.

Lakaeya saufa ve a'ne mai'none.

5 Ma mopale mi'ko hao'otake kava nehaya yatapi hat-
apa falikeno hano hino. Ma akufa au'ava yafe nehoe
a'yafa havake. Kumai kava huke lapa'kufale honi'ya kava
huke hao'otake ya huke lapa'kufa aketapa lahapa'ye huke
makale'a lapaipa lapa'kesamo'a he'netino hao'otake kava
huke alu ve'kamo yate aketapa lahapa'ye huke nehaya kava
ataleo. Alu ve'kamo yate aketapa lahapa'ye nehaya au'ava
kava'mo'a ako fali'naya vaya'aife "Anumayati mai'ne." hu'a
apa'kisana nefaiya au'ava kava nehae.

6 Mi'ko vaya'moki ani kava nehaya yafe Anumaya Koti'a
aipamo'a haviya nehikeno hai ne'vaiyanakeno ke'a ali'a
ne'atakaya vaya apa'kufa apa'kafu kisea ya ako apamike.

7-8 Apamikea'maki hokotetapa lapa'kaeya ani vaya'ae ka
utetepa nehutapa ani au'ava kava hu'naya'maki meni mi'ko
mani kava ataleo nehoe. Lapaipamo'a haviya nehea ya'ae
lahapai ne'vaiya ya'ae vaya alitapa haviya hune'apataya
ya'ae vaya'aife hutapa haviya hune'apatetapa kamuke
ne'apamakea ya'ae a'yafa nehavaya avake'ae lapavayafati
ohutapa ataleo.

9 Lapa'kaeya atafa kena hatetapa atalaya avamete kava
hutapa lapaipa lapa'kesafati a'ke'ainaka hu'naya hao'otake
kava ako alitapa atale'naya yafe Anumayamofe afi'a
apaipafi male'naya vaya'aina lapa'ke'atike ke huo'apateo.

10 Huo'apatetapa lapa'kaeya saufa kena alitapa nehavaiya
kava hutapa saufa lapaipa lapa'kesa ako ali'nakeno Anu-
maya Koti'a ani saufa lapaipa lapa'kesa alo hulapateteno
mi'ko afina Akaeya au'ava ya lapave neliketapa afitetapa
saufa vaya Anumaya Koti'kana hutapa maikae.

11 Ani saufa vaya apaote o'mai'naya'maki Yuta vaya'ae
Yuta nofi o'mai vaya'ae apa'koya ano'a laka hu'naya vaya'ae
laka ohu'naya vaya'ae haesa vaya'ae anupa vaya'ae miya
o'ali ali'ya ne'alea vaya'ae miya ne'alea ali'ya ne'alea vaya'ae
lo'ka'a makopi mai'naya'maki mi'ko'amoki mako'ke apaipa
apa'kesale mai'ne'a mako'ke avamete mai'nakeno Kalaisi'a
akai'ake alaki ve'kati mai'neno mi'ko vaya'mokita laipafi
mai'ne.

Vayafe lahapau lapayamopafati lahapaino.

12 Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe haikeno hapali male'nea
vaya'mokitapa hao'otake kava ohutapa fate akufa vaya'a
mai'nakeno lapa'kaeyafe hau ayamopafati nehaiya nofi
vaya'a mai'naya yafe lapa'kaeya saufa kena alitapa ne-
havaiya kava hutapa ma akufa au'ava kava heo ne-
hoe. Mako vayafe lahapau hupatetapa alitapa kay-
one hu ne'apatetapa lapa'kaitapi lapa'kufa avaletapa

ohaitapa mi'ko vaya'aitena kanale kava'ake hune'apatetapa
lapa'kaeya lahapafai'a lahapaesaya vaya'aina lahapai vai
o'apateo.
13 Lapa'kaeya folakapati mako ve'kamo'a vaya'a hao'otake
kava hutesikeno'aena vase huno alaku huno mai'neno ani
hao'otake ya'a Anumayamo'a hao'otake yatape lahapaove
lapatove nehuno aipa falu yapati alino atalelapate'neanaki
lapa'kaeya ani kava hutapa ani ve'kae “Kahaove katove
nehu'na naipa falu yapati ali'na atalekate'noe.” hutapa heo.
14 Lahapau lapayamopafati nelahapaiya kava'mo'a mi'ko
kanale au'ava kavana ano akaseno hane'niketa kenati ano
atafa hise nehuta lafafafi nofi aonakeno atafa nehea kava
huta lahau layamopafati nelahaiya ya'mo'a mi'ko kanale
au'ava kava atafa huno alakepa hu'nisike'a lo'ka'a ali'ya
alisae.
15 Kalaisi'a lapaipa falu hisea ya ako lapamikeno
ani ya'mo'a lusiya huno kava hulapate'nisiketapa ke'a
afeo. Mako'ke lapaipa lapa'kesale maisaya yafe Anumaya
Koti'a lapa'kaeyafe ke hiketapa e'nayanaketapa mako'ke'ake
Kalaisi akufa'a mai'nayanaketapa mi'ko afina Anumaya
Kotiteka ke nehutapa amuse'a huteo.
16 Kalaisi'a hu'nea ke lapa'kaeya lapaipafi malesakeno
lo'kiya vaino hane'nisiketapa ani apa'kenopa hale'nea
kanale ke lapa'kaeya nepu lapasaki alitapa apaya nehutapa
kanale au'ava ya hisaya yafe hapa'nepaitapa lapa'kaeya
lapaipafati yakame nehutapa Anumaya Kotife amuse
hune'atetapa Anumaya Kotife yakame nehaya yakame'ae
Fate Akufa Avamu'amo'a lapaipafi lahapapaisea yakame'ae
nehutapa yakamefati Anumayamo aki alitapa asaka heo.
17 Yisasi Kalaisi'a hulate'nea yafe mi'ko ke nehaya yat-
apifi'ae ali'ya ne'alea yatapifi'ae mi'ko afina Anumayati
Yisasi aki alitapa asaka nehutapa Anumaya Kotife amuse
huteo.

Ve alave'ae mafa'ne'api'ae maisaya au'ava ke.

18 Lapa'kaeya a'nemokitapa anautapimoki apaiya'afi
mai'netapa apa'kaeya ke afitapa apa'kame maleo. Ani
akufa au'ava kava'mo'a Anumayamo aulakale kanale kava
hane'ne.
19 Vemokitapa a'netape lahapau lapayamopafati nelaha-
paisiketapa hapai vaisaya ke o'apama'keo.
20 Mafa'neyakamokitapa itatapi afotapimoki mi'ko hisaya
ke afitetapa apa'kame maleo. Ani kavafena Anumayamo'a
lusiya huno nehaiye.
21 Afo'api'mokitapa mafa'neyakatapimoki afi'a apavuya
hisaya ke mi'ko afina o'apama'keo. Mi'ko afina ke
apama'kisayana apaipa afi'a haviya hukae.

Ali'ya vaya'ae kava vaya'apimoki'aefe hu'ne.

22 Miya o'ali ali'ya vaya'mokitapa kava vayatapimoki hisaya ke afitetapa mi'ko ke a'kame maleo. Haviku "Nakaeyafe 'Kanale ali'ya ve'ka mai'ne.' huno hise." hutetapa kava ve'kamo aulaka'ale'ke ali'ya ne'alitapa aluleka u'nisiketapa ali'ya o'ali'yafenaki Anumayamofe koli nehutapa lapaipamo'a alakepa huno hane'nisiketapa mi'ko afina kanale ali'ya aleo.

23 Mi'ko ali'ya ne'alea ali'ya alitapa lo'kiya vaitapa aleo. "Mopale vaya'ai ali'ya no'aluna'maki Anumayamo ali'ya ne'alune." hutapa heo.

24 Lapa'kaeya ako afi'nae Anumayatapi Kalaisi'a lapa'kaeya kava ve'ka mai'neno henaka'a ani ali'yatapileti miya lapamisea yana ko'ku'napi ako lapate'ne.

25 Lapate'nea'maki mako ve'kamo'a hao'otake au'ava kava hu'niseana ani yateti havi miya'a ako amikea'maki Anumaya Koti'a mi'ko afina mako'ke avamete maleno kake hupateteno miya'api alino fa'ko huke.

4

1 Lapa'kaeya kava vaya'mokitapa ali'ya vayatapi alakepa kava'ake hune'apatetapa yakaipateo. Lapa'kaeya ako afi'nae lapa'kaeya'ae kava ve'katapi ko'ku'napi mai'ne.

Anumayamoteka afine'ketapa alakepa kava hutapa lo'kiya vaitapa utetapa heo.

2 Lapa'kaeya Anumayamoteka mi'ko afina ke hutapa afine'kaya ya atafa hutapa alaki huleo. Anumayamoteka afikekefena lapau kala'kala ohutapa lapa'kesa afitapa alakepa hunetapa Anumayamofe amuse nehutapa afikeo.

3-4 Lakaeya laha'maesea yafe lakaeya ke'a huta fole aisuna ka lavelisea yafe Anumaya Kotiteka ke hutapa afikeo. Kalaisi ke a'ke'ainaka huno fala'ki male'nea ke nakaeya hu'na fole ai'noa yafe nofi hunate'nake'na mako'ae Anumayamo'a haisea kava hu'na ani ke hu'na aepa'a hu'na hale'na fole aisoa nakesa nehiki Anumayamoteka ke hutapa afikeo.

5 Yisasi ke o'afi'naya vayafe lapa'kesa afifi nehutapa alakepa kava'ake nehutapa ka utetapa heo. Apa'kaeya'ae lo'katapa mai'netapa Yisasi ke hapapaiyo.

6 Hapapaisaya kemo'a mi'ko afina kanale haka'ake hisea ke'ake nehisake'a mi'ko vaya'moki lapafikesaketapaena kanale ke'ake ke anona'apile hapapaiyo.

Polo'a Ti'ki'kasi'ae Onisimasi'ae hunateke'ana Kolosi kumate u'na'ae.

7 Ti'ki'kasi'a nakaeya ne'mauva navake lahapapaike. Ani
ve'ka lakaiti nelahaiya lakanatimo'a Anumayamo ali'yate
mi'ko afina kanale'ya huno ne'alea ve'ka'ae lo'kata'a ali'ya
ali'no'ae.
8 Lakaeya ne'mauna kava lapa'kaeya lahapapaisea
ya'ae lapaipa alino lo'kiya vailapatesea ya'ae hutokeno
lapa'kaeyate e'ne.
9 Nakaeya Onisimasina Ti'ki'kasi'ae hunatesuke'ana
uka'ae. Onisimasi'a mi'ko afina kanale'ya huno
ne'maike'na nakaeya ne'nahaiya lakanatimo'a lapa'kaeya
kumate ve'kalanake'ana male fole ne'aiya ya'mo avake
lahapapaika'ae.

Polo'a Kolosi mai'naya vaya'aife huno falu fala hupate'ne.

10-11 Alisata'kasi'a nakaeya'ae nofi nopi mai'no'a ve'ka'ae
Ma'ki'a Panapasi nefo'amo'ae Yisasi hamo'amo'a mako
aki'a Yasatasi'ae lapa'kaeyafe hu'a falu fala hunelap-
atae. Ani vaya'amokike Yuta vayapati nakaeya'ae u'e'a
nehu'a Anumaya Koti kava yakaipatesea ke hapa'nepaiye.
Nakaeya naha'ne'makeno naipamo'a kanale nehe. Ma'ki'a
lapa'kaeyate va'yi hisiketapaena nakaeya lahapapai'noa
kava hutapa avaletapa alakepa hutapa ateo.
12 Epafalasi'a lapa'kaeya kumate ve'kakeno lapa'kaeyafe
huno falu fala hunelapate. Ani ve'ka Yisasi Kalaisi ali'ya
ve'kakeno mi'ko afina lapaya hisea yafe Anumaya Kotiteka
inake huno afine'ke "Anumaya Koti nehaiya kava'a afi'a
alakepa hute'a lo'kiya vai'a heti'a alakepa hu'a maisae."
huno Anumaya Kotiteka afine'ke.
13 Afine'keke'na akaeya Leotisia kumate vaya'ae
Hielapolisi kumate vaya'ae hapa'maesea yafe lusiya huno
ali'ya ne'alike'na ake'na alakepa hu'na akete'na hu'na fole
ai'na lahapa'nepauve.
14 Lu'ku'a lahau layamopafati nelahaiya Tota ve'ka'ae
Timasi'ae lapa'kaeyafe hu'ana falu fala hunelapata'ae.
15 Leotisia kumate mai'naya nepu nasaki'ae Nifa'ae
akaeya nopi ali'a atalu hu'ne'a Yisasife afi'a apaipafi
male'naya vaya'aina nakaeya Polo'na hu'na falu fala hupa-
toki hapapaiyo.
16 Lapa'kaeya mani avo ako hapali'nisutapaena Leotisia
kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite
atalekeno vinake'a apa'kaeya'ae hapali'a afite'a apa'kaeya
apami'noa avo ani kava hu'a lapa'kaeya lapamisaketapa
hapalitapa afeo.
17 Lapa'kaeya A'kipusina inake hutapa hapaiyo "Anu-
mayamo kami'nea ali'yana alakepa hu'ka ali'ka avayao."
hutapa hapaiyo.

18 Mani ke mako ve'ka hapaukeno ako ka'nea'maki
lapa'kaeyafe hu'na falu fala hulapatoa ke nakaeya Polo'na
nakai'ni nayapati ka'noe. Ka'noa'maki nakaeya nofipi
mai'noa yafe lapa'kaeya lapa'kesa afitapa nameo. Anumaya
Koti'a vaya alino kayone hu ya'amo'a lapa'kaeya'ae hanese.

1 Tesalonai'ka

Polo'a Kolini kumate mai'neno Tesalonai'ka kumate mai'ne'a Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aiteka mani hokote avo kano apami'ne. Yisasi'a faliteno hetino ko'ku'napi hai'nikeno Polo'a 19 kafu akeva maiteno 1 Tesalonai'ka ke kamale'ne.

1 Polo'naki Sailasi'aki Timoti'aki huta lakaeya mani avo kata Tesalonai'ka kumate mai'netapa Yisasi ke afitapa lapaipafi male'naya vaya'mokitapa Anumaya Koti Afotimo'ae Yisasi Kalaisi Anumayatimo'ae lo'katapa ne'maiya vaya'mokitapale mani avo kata nelapamune. Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ae lapaipa falu hu ya'ae lapamisa'ae.

Tesalonaika vayamoki Yisasina apaipa amia alaki hutea alakepa kava hua mainae.

2 Lakaeya mi'ko afina Anumaya Kotiteka ke huta lapa'kaeyafe afita amuse huta mi'ko'amokitapa lapa'ki ata makoteka makoteka nehuta Anumayamofe ke huta afine'kone.
3 Lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi male'naya yafe kanale au'ava ya alitapa fole ne'aitapa vayatapimokife lahapau lapayamopafati nelahapaiketapa apaya nehutapa lo'kiya ali'ya ne'alitapa lo'kiya vaitapa Anumayati Yisasi Kalaisi esea kana'ae akeva hutapa ne'maiya ya'aefe lakesa afita Anumaya Koti Afotimofe ke huta amuse nehune.
4 Anumaya Koti'a hau ayamopafati nehaiya nepu nasakitapa lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a akaeya vaya'a maisaya yafe ako le'kanapai male'ne.
5 Lakaeya Yisasi kanale ke alita “Lamake'ake ke hane'ne.” huta aliteta lahapa'nepaunana ani kemo'a lapa'kaeyate afa kekana ohu'nea'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lo'kiya'aleti hayo'ae kafefa'ae lusiya huno ani ke lapaipafi malesaya lapaipa lapa'kesa lapami'ne. Ani yafe lapa'kaeya'ae mai'neta lahapa'maesa yafe alakepa au'ava kava nehuna ya ako lake'nae.
6 Laketetapa lakaeya hu'nona au'ava kava a'kame ne'maletapa Anumayamo au'ava'ae a'kame maletetapa Anumaya Koti ke afitapa lapa'ku'afi male'nakeno ala kana ya'mo'a lapa'kaeyate va'yi hu'nea'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lapaipafi amuse ya lapami'neane.

7 Lapamiteketapa lapa'kaeya amuse nehutapa Masetonia'ae A'kaiya'ae mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya mi'ko kanale au'ava kava hisaya ya hutapa apaveli'nae.
8 Lapa'kaeya Anumayamo ke'a hutapa imafi mafi hakeno ufe ne'aya kava huno ako alu'ale u'ne. Ani kemo'a Masetonia'ae A'kaiya kotala'ale'ke o'u'nea'maki mi'ko aupalika lapa'kaeya Anumaya Kotiteka lapa'ku'a ami'naya ke vaya'moki ako afi'naya yafe lakaeya lapa'kae yafe "Ina kava hu'nae." huta hisuna ke o'male'ne.
9 O'male'neanake'a apa'kai'apike a'ke'ainaka lakaeya lapa'kaeyate u'nona avake nehu'a inake hu'a nehae "Lapa'kaeya va'yi hu'nayanake'a ako kanale lapavale'a falu fala hulapate'nae. Ani vaya'moki fali vaya'aife 'Anumayati mai'nae.' hu'a apa'kisana nefaiya kava ako ne'atale'a apaipa ai'a yahae hu'a Anumaya Kotiteka ne'u'a akola maike maike hisaya apavamu apamisea Anumaya Koti ali'ya vaya mai'nae.
10 Mai'ne'a akai'a mafa'ne ko'ku'napakati eteno esea yafe apame atiti nehu'a akeva mai'nae." hu'a nehae. Ani Yisasi'a fali'nikeno Anumaya Koti'a fali'neapati alino hetite'neanakeno henaka'a Anumaya Koti'a lakaeya hai vailatesea yapati Yisasi'a laku lame alino katike.

2

Poloa Tesalonaika vayaae maineno Yisasi ke hapapaine.

1 Nepu nasakitapa lapa'kaeya ako afi'nae lapa'kaeyate uta ali'nona ali'ya'mo'a afa kate o'u'nea'maki lahapapai'nona kemo'a lapaipafi ali'ya ali'ne.
2 Hokoteta Filipai kumate mai'nonake'a hu'a lavuya hu ke lama'kite'a lakufa ali'a haviya hulatete'a inake hae "Mako'ae ani ke alaki oheo." hu'a hulate'naya'maki Anumaya Kotitimo'a eteno lo'kiya laipa lamiketa koli ohuta lo'kiya vaita lapa'kaeyate eta Anumaya Koti kanale ke lapa'kaeyapi huta fole aita lahapapai'none.
3-4 Lahapapai'nona ke kasuke ohu'nonaki lakufa honi'ya'ake hao'otake kava'ae vaya ata lapavataka hisuna ke'ae ohu'nona'maki Anumaya Koti'a laipale aketeno akai'a ke hapapaisuna ali'ya layapi maleketa Yisasi kanale ke huta fole ne'aune. Vaya'moki amuse hisaya ke nohuna'maki Anumaya Koti'a akai'ake amuse hisea ke nehunanakeno Anumaya Koti'a akai'a laipafi afino fa'ko hunelate.
5 Lapa'kaeya ako afi'nae lakaeya hu'nona ke lapaipafi huta masave hisunakeno akesea ke ohu'nona'maki Anumaya Koti'ae afi'niketa lapa'kaeya yate aketa laha'ye nehuna yati fala'kisuna yafe ani ke lahapa'nopaune.

6 Lapa'kaeya'ae mako vaya'ae lakaeya laki ali'a asaka
hisaya yafe mani ke lahapa'nopaune.
7 Yisasi ke ne'afunakeno ali'ya'ale hulate'nea yafe lakaeya
laki ali'a asaka hu'a laha'ma'a moni lamisea lamu
hane'nea'maki ani kava hisaya yafe mani ke nohuna'maki
lakaeya lapa'kaeya'ae mai'neta vala a'nemoki mafa'ne'api
vase hu'a ali'a kayone nehaya avamete maleta alita kayone
hunelapatone.
8 Lapa'kaeyafe lusiya huno nelahaiketa Yisasi kanale ke
lahapapaisune huta nehuna'maki ani ke hisuna ya'ake
o'maleki lapa'kaeyafe lusiya huno lahau layamopafati nela-
haiya yafe lapaya hisuna yafe afa'a falikune huta nehune.
9 Nepu nasa'nimokitapa lakaeya lusiya huta layapati
ali'ya aluna ya ako ake'nae. Ne'yatapi afa'a nesuna yafe
nohuna'maki lusi ali'ya layapati alita ne'ya alita fole ai'none.
Hani'ainaka'ae feluka'ae ani ali'ya ne'alita Anumaya Koti
ke'ae lahapapai'none.
10 Lapa'kaeya'ae Anumaya Koti'ae mauna au'ava
ya lake'nae. Yisasife afitapa lapaipafi male'naya
vaya'mokitapa'ae mai'neta alakepa huta uteta nehuta fate
akufa au'ava ya nehuta mako hao'otake kava nohune.
11-12 Anumaya Koti'a akai'a kava yakai'nikeno ano
hale'nea yapi maisaya yafe lapa'kaeyafe ke neheanake-
tapa lapa'kaeya Anumaya Koti haisea au'ava kava hutapa
uteta heo huta lapauna nehone. Lapa'kaeya ako afi'nae
afo'apimoki mafa'ne'api ali'a apaya nehaya avamete maleta
lapa'kaeya mako'ke mako'ke'mokitapae ani kava hunelap-
ateta lapaipa alita lo'kiya vaitapa maisae hutae lapauna
nehone.

*Apaipa amia alakepa hunakeno kana ya vayi hikea hetia
lokiya vaia mainae.*

13 Mi'ko afina mani yafe amuse nehuta Anumayamoteka
ke nehune. Lapa'kaeya Anumaya Koti ke lakaeya
lavayafati afitetapa “Mako afa ve'kamo ke hane'ne.”
hutapa ohu'naya'maki “Anumaya Koti lamake'ake lo'kiya ke
hane'ne.” hutapa ali'nae. Ani yafe Anumayamoteka amuse
nehunaketapa ani ke ali'naya vaya'mokitapa lapaipafi ani
kemo'a lo'kiya vaino ali'ya ne'ale.
14 Ne'aleanaki nepu nasa'nimokitapa lapa'kaeya Yutia
mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'ae mako
aiyayi hutapa mai'netapa lapa'kufa lapa'kafu ki ya ali'nae.
Yuta vaya'moki Yutia mai'nea Yisasife afi'a apaipafi
male'naya vaya'ai ali'a haviya hune'apatake'a lapa'kaeya
kumate vaya'moki ani kava hu'a ali'a haviya hunelap-
ate'nae.

15 Ani Yuta vaya'moki Anumayati Yisasi'ae Anumaya
Koti apaune vaya'ae hapake'a fali'nae. Ina akufa kava
hute'a lakaeya ali'a haviya hunelate'a lahafaitale'nae. Ani
vaya'moki Anumaya Koti'a nohaiya kava hu'a mi'ko vaya
kame ya hune'apatae.
16 Hune'apatake'a Isaleli nofi o'mai vaya'aipi Anumaya
Koti'a apa'ku apame alino katisea yafe "Lakaeya Yisasi
ke uta hapapaisune." nehunake'a visuna ka male'a
a'kanile'nae. Ani hao'otake kava haya ya'api ali'a anupa
hakeno ala hikeno Anumaya Koti'a hai vaipateno kake
hupatesea kana ako eno hapaute hane'ne.

Poloa eteno makoae apaulakafi apakesea yafe lusiya huno haune.

17 Nepu nasa'nimokitapa lakaeya aupasi afina
lapa'kaeya'ae o'mai'nona yafe mekusa mafa'nemoki nehaya
kava huta mai'none. Lamake lapaulakafi nolapa'kona'maki
laipamo'a lapa'kaeyafe nelahaiketa lapa'kaeya lapaulakafi
lapa'kesuna kafe lusiya huta kahau ne'aone. Laipamo'a
lapa'kesuna yafe lusiya huno laka nele.
18 Lakaeya lapa'kaeyate ukefe nehuta mi'ko afina nakaeya
Polo'na lapa'kaeyate visuna kafe kahau ake aketoana Sata'a
"He'e." huno ka a'kanilate'ne.
19 Henaka Anumayati Yisasi'a eteno esiketa akaeya
aulakale hetita mai'neta na yafe amuse huta hapaisune?
Hana vayafe lakesa afita ne'apamita lame atiti nehune?
Lapa'kaeya akaeya ke afi'naya yafe Yisasi'a amuse ya
lamike. Amuse ya alisuna yafe mi'ko vaya lapa'kaeya
apa'kasetapa o'mai'nae.
20 He lapa'kaeya Yisasina lapaipa ami'naya yafe ala laki
alisuna vaya mai'nonaketa lapa'kaeyafe amuse nehune.

3

Poloa Timotina hutekeno uno alino lokiya vaipatesea yafe une.

1-2 Ani yafe "Lakaeya mako'ae o'maikune." nehuta
"Nakai'nike Atenisi kumate maikoe." nehu'na Timotina
lapa'kaeyate hute'noe. Ani ve'ka nelafu'a Anumaya Koti
ali'ya ve'ka mai'neno Yisasi Kalaisi kanale ke hapa'nepaiya
ve'kake'na lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi male'naya
ya atafa hutapa lo'kiya vaisaya yafe lapaya hise hu'na
hute'noe.
3 Lapa'kaeya kana nelahapauno lapa'kufa lapa'kafu
ne'kea yafe "Yisasi ke atalekaune." hutapa ohisaya yafe
lapaipa lapa'kesa alino vakali hisea yafe lapa'kaeyate
hute'noe. Lapa'kaeyatapi ako afi'nae Anumaya Koti'a "Ani
kana'ake ya alikae." huno hu'neane.

4 Lamake a'ke'ainaka lakaeya lapa'kaeya'ae mai'neta mani
ke ako lahapapai'none “Henaka'a lakufa lakafu kisea ya
alikune.” huta hu'nonakeno ani lahapapai'nona ya ako fole
aiketapa ako ake'nae.
5 Haviku Sata'a ano lapavataka hisiketapa lapaipafi
male'naya yatapimo'a afa ya'kana hu yafene nehu'na
mako'ae o'maikoe nehu'na ke afisoa yafe mako ve'ka
hute'noki lapaipafi male'naya ya atalesayana ali'ya ali'noa
ali'ya'mo'a afa ya'kana huke hu'nae nehoe.

Timotia kanale ke alino ekeno Poloa amuse hune.

6 Timotina hutokeno lapa'kaeyate uteno lapa'kaeya nela-
pataleno eteno lakaeyate eno kanale ke lapa'kaeyafe inake
huno lahapaiye “Apa'kaeya Yisasife afi'a apaipafi male'naya
ya'api lo'kiya vai'a atafa hu'ne'a mi'ko vayafe hapau
apayamopafati nehapaike'a mi'ko afina lakaeyafe apa'kesa
afifi hu'a apaipa afi'a kanale hunelatae. Lakaeya apa'kaeya
apa'kesuna yafe nelahaiya kava huno lakaeya'ae lakesaya
yafe ani kava huno nehapaiye.” huno lahapai'ne.
7 Laipamo'a kana'ake hiketa mai'nonakeno lahapaiketa
ani ke afiteta lapa'kaeya nepu nasakitapa “Yisasife afi'a
apaipafi male'nae.” huno lahapaiya kemo'a laipa alino
kanale he.
8 Lapa'kaeya Anumaya'ae aita kamata mai'nisayana
lakaeya'ae kanale'ya huta maikune.
9 Lakaeya lapa'kaeyafe lusiya huta Anumayamoteka ke
huta amuse hune'atone. Hana'ya huta Anumayamoteka
lapa'kaeyafe o'afunama'a amuse ya amisune huta nehune.
10 Hani'ainaka'ae feluka'ae lapa'kaeya lapaulakafi ake-
suna yafe Anumaya Kotiteka nesu yate ke huta afine'kone.
Lapa'keteta Yisasife afitapa lapaipafi male'naya ya'mo'a
ho'ka olapate'nisiketaena lakaeya mako'ae ho'ka lapatesea
ya lapamisune huta afine'kone.

Poloa apakaeyateka visea kafe Anumayamoteka afineke.

11 Anumaya Koti afotimo'ae Anumayati Yisasi'ae
ana'kai'ani lavalesa'aketa lapa'kaeyateka visuna yafe ke
huta afine'kone.
12 Lapa'kaeyafe lahau layamopafati nelahaiya au'ava
kava hutapa lapa'kaeya nepu lapasatimoki'ae mi'ko vaya'ae
lahapau lapayamopafati lahapaisea yatapimo'a havaitese
hutae Anumayamoteka afine'kone.
13 Ani ya havaite'nisikeno lo'kiya vaisea lapaipa la-
pamisiketapa henaka'a Anumayati Yisasi'a akai'a fate ak-
ufa vaya'amoki'ae eteno eseana lapa'kaeya hao'otake kava
ohutapa fate akufa vaya mai'netapa Anumaya Koti afotimo

aulakafi heti'nisakeno “Mako hao'otake kava hu'nae.” huno huolapatese hutae Anumayamoteka afine'kone.

4

Ma akufa auava kavafe Anumaya Kotia nehaiye.

1 Nepu nasakitapa nakaeya mani ne'kaova ke hu'na hano hukefe nehuki afeo. Amusetapi nehuki Anumayati Yisasi'ae lo'kata mai'nona yafe lo'kiya ke lapa'kaeyafe ne'kaove. Ka utetapa hu au'ava yatapifina Anumaya Koti'a haisea au'ava kava'ake heo huta lapave li'nonaketapa ako nehayanaki mako'ae ani kava heo.

2 Anumayati Yisasi'a lahapaiketa afi'nona ke akai'a akileti lahapapai'nona ke ako afi'nae.

3 Anumaya Koti'a nehaiya aipa akesamo'a ina ya hu'ne “Hao'otake yatapi o'male vaya fate akufa vaya mai'netapa kumai kava oheo.”

4-5 Kumai ve alavemoki nehaya kava ohutapa mi'ko'amokitapa ve alave hu yatapifina kanale'ya hutapa alakepa kava'ake heo. Anumaya Koti ke o'afi vaya'moki nehaya kava ohutapa lapa'kaeya alakepa au'avateti ve alave heo.

6 “A alisune.” hutapaena mako ve'ai a'ne apavayu hutapa kumai kava huo'apateo. Anumayatimo'a ani akufa kava nehaya vaya'aina henaka'a anona'a lusi kana ya apamisea ke a'ke'ainaka ako huta haleta lahapapai'none.

7 Lakaeya honi'ya kava hisuna yafe Anumaya Koti'a ke ohu'niki hao'otake kava ohuta kanale au'ava kava'ake nehuta fate akufa vaya'a maisuna yafe lakaeyafe ke hu'ne.

8 Ani yafe mako ve'kamo'a ani hu'noa ke a'kame'ya amiseana ma mopafi ve'ka a'kame'ya no'amea'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'a lapami'nea ve'kake a'kame'ya ne'ame.

9 Yisasife afi'a apaipafi male'naya nepu lapasakife lahapau lapayamopafati lahapaisea yafe Anumaya Koti'a ako alino lapaya hu'neanake'na nakaeya ani kavafe avo ka'na lahapa'opaikoe.

10 Lamake Masetonia koteka mai'naya nepu lapasakife lapa'kaeya kanale'ya hutapa lahapau lapayamopafati nelahapaiya kava nehayanaki ani kava o'ataletapa mako'ae'ke hisaya yafe nepu lasakiteka lo'kiya ke nehune.

11 Lapa'kaeya mani kavafe lo'kiya lapa'kesale mai'netapa vase hutapa mi'ko yatapile'ae lapa'kufale'ae kava hutapa ne'maiya lapamete ne'maitapafa mako vaya'moki hisaya kavateka aulu nehetapa ke failitata hisaya lapaipa lapa'kesa o'afeo. Hokoteta lahapapai'nona kava hutapa lapa'kaitapi lapayapati ali'ya alikeno ne'ya fole aino.

12 Yisasi ke no'afea vaya'ai apaulakale ani kanale kava
hisayana ka maleta uteta nehisake'a lapa'ki ali'a asaka
hisakeno mi'ko yatapi hanekaiyanakeno lapatesiketapa
mako vaya'aife "Ho'ka olateki mako lameo." hutapa ke
ohukae.

Yisasia eteno esea afina.

13 Nepu nasa'nimokitapa "Fali'naya vayana henaka'a
hana kava hukae?" hutapa anekinaki nehaya yafe
no'nahaiyanake'na ani yafe lahapapai'na halekauve. Anu-
maya Kotife afi'a apaipafi o'male'naya vaya'moki ete'a
hetisaya ke o'afi'naya yafe hapautaki'a ne'apataya kava
lapa'kaeya ohutapa vase hutapa maiyo.

14 Yisasi'a faliteno heti'nea yafe ako afita laipafi
male'none. Ani kava huta Yisasife afi'a apaipafi malete'a
fali'nisaya vayana Anumaya Koti'a apavalesike'a Yisasi'ae
lo'ka'a ekae huta afi'none.

15 Anumayamo ke huta fole aita lahapa'nepaunaki afeo.
Anumayati eteno esea afina meni lavamu hane'niketa
haekafa mai'nona vaya'mokita fali'nisaya vaya'aina
apa'kaseta makale uta hoko'otekau'na'maki fali'naya
vaya'ke hokote'a heti'a haikae.

16 Anumayatimo'a lo'kiya ke nehisikeno hokote kayo kayo
ve'ka'amo'a ka ne'aesikeno Anumaya Koti'a ufe'amo'a ake
ne'aisikeno makale Yisasi'a ko'ku'na ataleno elineno va'yi
nehisike'a Yisasife afi'a apaipafi malete'a fali'nisaya vaya'ke
hokote'a hetikae.

17 Hetitesaketa meni lavamu hane'niketa haekafa
mai'nona vaya apa'kaeya'ae lo'kata mai'nisunakeno
lavaleno asaka hisiketa hiyate haita Anumayati aketeta
Akaeya'ae akola lo'kata maike maike huta maikaune.

18 Lo'kiya vai'a maisaya yafe ani ke hapapaike'a hapau
otaki'a vase hu'a maiyo hutapa hapapaike'a afeo.

5

Anumaya esea yafe alita avatati hutapa maiyo.

1 Nepu nasakitapa afeo. Ina afina ani kava fole aike hu'na
kana'a male'na lahapa'opaikoe.

2 Lapa'kaitapi ako afi'nae Anumayamo'a esea kana mako
kumaya ve'ka kesi hanipi ne'ea kava huno ekaiye.

3 Vaya'moki "Meni afina kanalenaketa maita lahaketa
maikune." hu'a nehisaya kanafi vala a'nemoki mafa'ne
alitekefe nehakeno makale akufa akafu ne'kea akufa
avamete Yisasi'a makale va'yi hukeanake'a fala'ki'a
maisaya ka'api o'malekaiyanakeno apa'kafu ya'mo'a
apao'kasekaiyanakeno alino haviya hupatekaiye.

4 Ani kava hukea'maki lapa'kaeya nepu nasakitapa hani
yapi o'mai'naya yafe ani afina Yisasi'a kumaya ve'kamo
nehea kava huno esiketapa atali ohukae.
5 Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa yakemo aulakale halete
mai'nae. Lakaeya hani yapi vaya'ae metapufi vaya'ae
o'mai'none.
6 Ani yafe Yisasi ke no'afea vaya'moki nehaya kava huta
lakaeya lau kaleta o'maikuna'maki lakaeya mi'ko afina
laulaka aketa halai huta maisune.
7 Apau kale vaya'moki hani'ainakake apau ne'kalae. Atu
li nete'a aneki ne'malaya vaya'moki hani'ainaka aneki
ne'malae.
8 Aneki ne'malaya'maki lakaeya hale yate vaya'mokita
laku lakesale kava yakai'neta Yisasife afita laipafi male'nona
ya'ae vayatimokife lahau layamopafati nelahaiya ya'ae alita
kapa siotikana huta lakufale au'vaitesune. Anumaya Koti'a
laku lame alino katisea yafe lame atiti huta lakenopale
ka'kolitakana huta vaisune.
9 Anumaya Koti'a lakaeya Akai'a hai vailatesea ya alisuna
yafe le'kanapai olate'nea'maki Yisasi Kalaisi'a laku lame
alino katisea yafe lakaeya le'kanapailate'ne.
10 A'ke'ainaka Yisasi Kalaisi'a lakaeya laya huno
fali'neanaketa lakaeya fali'nisupi afa'a lavamu
hane'nisiketa mai'nisupi akaeya'ae akola maike maike
huta maikune.
11 Ani yafe lapa'kaeya mako'ke mako'ke'mokitapa nepu
lapasakife mi'ko afina nehaya kava hutapa apaipafi kanale
lo'kiya apamisea ke'ae kosisaya ke'ae hapapaiyo.

Mako hano hu ke.

12 Nepu nasakitapa Anumaya Koti'a lapa'kaeya yakailap-
atesea ali'ya ne'alea vaya lapa'kaeya folakapi apate'nike'a
ani vaya'moki ke hu'a alakepa lapa'ku lapa'kesa ali'a kali
nelapatayanaki apaiya'afi mai'netapa apa'ki alitapa asaka
heo.
13 Ani kava hu'naya yafe ani kava vaya'ai apaiyafi
mai'netapa ani ne'alea ali'yafe lapa'kesa ne'afitapa lahapau
lapayamopafati lahapaino. Nepu lapasaki'ae mako'ke la-
paipale mai'netapa kiki yo'kalo hutapa maiyo.
14 Nepu nasakitapa lapa'kaeyafe lo'kiya ke
lahapa'nepauve. Ali'ya o'ali'a felu ne'maiya vaya'aife “Ali'ya
aleo.” hutapa hapapaiyo. Koli nehaya vaya'aife “Koli
oheo.” nehutapa apaipa alitapa kanale heo. Lo'kiya'api
o'male vaya kanale hutapa apaya nehutapa mi'ko vaya'aina
ke o'apama'kitapa vase hutapa alitapa kayone heo.
15 Lapa'kaeyateka atalave kava hulapate'naya vaya'aiteka
anona'a etetapa atalave kava huo'apatekaya'maki lo'kiya

vaitapa nepu lapasakiteka kanale kava'ake hune'apatetapa
mi'ko vaya'aiteka'ae ani kava'ake heo.
16 Mi'ko afina amuse nehutapa kiki yo'kalo hutapa maiyo.
17 Mi'ko afina Anumayamoteka ke hutapa afike afike
hutapa maiyo.
18 Mi'ko afina mi'ko kanale kava'ae havi kava'ae
lapa'kaeyate va'yi nehiseana Anumayamoteka amuse huteo.
Lapa'kaeya Yisasi Kalaisi'ae hapaitapa mai'netapa amuse
hutesaya kavafe Anumaya Koti'a nehaiye.
19 Lapa'kaeya Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a
lapaipafi male'nea ata kani ata asu oheo.
20 Anumaya Koti avayafati hu'nea ke vaya'moki la-
hapa'nepaiya ke lapa'kame'ya o'ameo.
21-22 Lapa'kame'ya o'amikaya'maki mi'ko ya alitapa fa'ko
hutapa kanale yapi havi yapi hutapa aketapa alakepa
hutetapa kanale ya'a lapa'ko'ya amute ne'maletapa mi'ko
havi ya'a lapa'kame'ya ameo.
23 Anumaya Koti'a laipa alino yuna he ya'mo
aepa'akeno akai'a alo hulapate'neanakeno hao'otake kava
ohutapa kanale fate akufa au'ava ya hutapa maisaya
lo'kiya'a lapamise. Lapamisikeno meni'ae Anumayati
Yisasi Kalaisi'a eteno esea afina'ae hao'otake yatapi
o'male'nea vaya maisaya yafe Akai'a lapa'ku mafa'nele'ae
lapa'kesale'ae lapa'kufale'ae kanale'ya huno yakaise hu'na
Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.
24 Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe ke hiketapa akai'ale akeno
Akaeya kanale fatako Ne mai'neno “Ina kava hukoe” huno
hu'nea ke alakepa huno huke.
25 Nepu nasakitapa Anumayamoteka ke hutapa afikekeno
lakaeya'ae laya hise.
26 Mi'ko afina nepu lasaki ne'apa'ketaefena huta falu fala
hune'apateta lapaya apameo.
27 Yisasi akileti lo'kiya ke lahapa'nepauki mani avona
alitutapa mi'ko nepu lasaki hapalitapa hapapaiyo.
28 Anumayati Yisasi Kalaisi'a alino kayone hulate'nea
ya'amo'a lapa'kaeya'ae lo'kano hanese.

2 Tesalonai'ka

Polo'a Kolini kumate mai'neno Tesalonai'ka kumate mai'ne'a Yisasina apaipa ami'naya vaya'aite mako'ae mani avo kano apami'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 20 kafu akeva mai'neno henaka'a 2 Tesalonai'ka ke kamale'ne.

1 Nakaeya Polo'naki Sailasi'aki Timoti'aki lakaeya mani avo kata Tesalonai'ka kumate mai'netapa Yisasi ke afitapa lapaipafi male'naya vaya'mokitapa lapa'kaeya Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae lo'katapa ne'maiya vaya'mokitapale mani avo kata nelapamune.

2 Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ae lapaipa falu hu ya'ae lapamisa'ae huta Anumayamoteka ke huta afine'kone.

Polo'a Anumayamoteka ke huno amuse hute'ne.

3 Nepu nasakitapa mi'ko afina lapa'kaeyafe Anumayamoteka ke huta amuse hune'atone. Ani kava nehuna au'ava yana kanale kavane. Lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi male'naya ya'mo'a lo'kiya vai'nea ya'ae lapa'kaeya mi'ko'amokitapa lusiya hutapa fate fate nepu lapasakife mako'ke mako'ke'mokitapa lahapau lapayamopafati nelahapaiya ya'aefe Anumaya Kotiteka ke huta amuse hune'atone.

4 Ani kava hu'naya yafe Anumaya Koti ke ne'afea vaya ali'a atalu hu'naya folakapi mai'neta lapa'ki alita asaka nehune. Inake huta nehune “Yisasife afi'a apaipafi male'naya yafe Anumaya Koti kame vaya'amoki hanake'ke kava hune'apatake'a apa'kaeya apa'kufale kana ya fole ne'aike'a mai'a lo'kiya vai ya'apimo'a lo'kiya vai'nike'a apaipafi male'naya ke atafa hu'a alaki huli'nae.” Ani ke lakaiti hapapai'none.

Anumaya Koti'a alakepa kava'ake huno lakaeya alino fa'ko nelahaiye.

5 Ani hanake'ke kava hunelapataya kavateti Anumaya Koti'a alakepa huno fa'ko nehea kava'a lave nelino “Nakaeya ke afi'nafi o'afi'nafi?” huno fa'ko hisea yafe ani lapa'kufa lapa'kafu ki ya fole ne'aiye. Fole ne'aisiketapa maitapa lo'kiya vai yatapimo'a lo'kiya vai'nea yafe Anumaya Koti'a henaka akai'a kava yakailapatesea kumate maisaya yafe lapaipa alino alakepa nehe.

6 Nehea'maki Anumaya Koti'a ma akufa alakepa au'ava
kava huke. Lapa'kaeyate aki'ae aka'ae kana ya hulap-
ate'naya vaya'aina eteno anona'a ani ya huno hao'otake
hoya apamisike'a apa'kufa apa'kafu kisea ya alikae.
7 Alino apamikea'maki Anumaya Koti'a Yisasi'ae
lo'kiya'api hane'nea kayo kayo anaka'a hupatesike'a
ko'ku'na atale'a lusi ata kanefe'ae fole yate esakeno mani
kana ya hulapate'naya ya Anumaya Koti'a alino ataleteno
lapa'kaeya'ae lakaeya'ae maita falu hisuna ya lamike.
8 Ani ya fole aisea afinana Yisasi kanale ke'a afi'a
a'kame o'male'a Anumaya Kotiteka apa'ku'a o'ami'naya
vaya hao'otake apa'kafu kisea ya apamike.
9 Apamisike'a afaki'ale apate'nisike'a Anumayamo
aukosa'ae hale lo'kiya ya'a'ae alaki o'ake'a akola apa'kufa
apa'kafu kike kike hisea yapi'ke maikae.
10 Yisasi'a eteno esea afina ani vaya'yaka lusi havi
apa'kafu kisea yapi maikaya'maki ani afina mi'ko Anu-
mayaleka apa'ku'a ami'naya vaya'moki Yisasi'a ano hale
lo'kiya ya'a'ae esiketa aketeta kanale ya hulate'nea yafe
lusi amuse huta aki alita asaka nehuta "Amuse'kase huna
kava hane." huta hukune. Lapa'kaeya'ae hukunanaketa
lakaeya Anumaya Koti ke lapa'kaeya folakapi mai'neta
lahapapai'nonanaketapa ani ke afitapa lapaipafi male'naya
yafe ani afina amuse hukae.

*Polo'a Tesalonai'ka vaya lo'kiya apamisea yafe Anu-
mayamoteka ke huno afine'ke.*

11 Lakaeya Yisasi'a esea yafe lakesa ne'afita mi'ko
afina Anumayamoteka lapa'kaeyafe ma ke huta
afine'kone "Nakaeyateka esae hu'ka ke hu'nana vaya'moki
apa'kai'api alakepa hu'a u'e'a hisaya kava ho'kapatesea
ya apamisanakeno apatese." huta afine'kone. "Apa'kaeya
apaya nehu'ka lo'kiya'ka apamitesanake'a Yisasife afi'a
apaipafi male'naya yafe 'Kanale au'ava kava hukune.' hu'a
haya yana mako'ae hume hume visae." huta afine'kone.
12 Anumaya Kotitimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae vaya
ali'ana kayone hu ya lapamisa'aketapa ani kanale kava
hisaya yafe Anumayati Yisasi aki alitapa asaka nehisakeno
lakaeya laki'ae ani kava huno alino asaka hisea yafe
Anumayamoteka ke huta afine'kone.

2

Ke male male'nea ke alino ne'atakaeya ve'ka fole aike.

1-2 Anumayati Yisasi Kalaisi'a eteno elinesiketa akaeya'ae
makopi alita anupa huta maisuna ya'mo ke hukefe ne-
hunaki nepu lasakita amusetapi nehunaki afeo. Mako

vaya'moki “Anumayamo'a kake hupatesea kana ako va'yi hu'ne.” hu'a hisaya ke o'afeo. Mako ve'kamo'a “Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a nahapaike'na mani ke nehoe.” huno hisifi nakaeyafe “Polo'a mani ke kano lamiketae nehune.” hu'a hisaya ke kasuke ke lahapapaisaketapaena ani ke ne'afitapa makale lapa'kesa lapa o'aitapa atali atalu ohutapa maitapa kalakefatapa maiyo.

3 Mako kasuke'ake ve'kamo'a ani kasuke keleti haviku ano lapavataka ohino. Ani kana makale va'yi ohukea'maki hokote'a mi'ko vaya'moki vekano'kano hune'ate'a Anumaya Koti ke ali'a savali savala nehu'a apa'kame'ya amitesakeno ke male male'nea ke alino ne'atakano hao'otake kava hu ve'ka fole yate va'yi huke. Ani ve'ka alaki hani kumapi ata leke leke nehea atafi visea ve'kae. Ani ve'ka hokoteno etesikeno anile Anumaya Koti'a kake hupatesea kana'a va'yi huke.

4 Vaya'moki mi'ko yafe “Anumayati mai'ne.” hute'a aki ali'a asaka nehu'a apa'ku'a ne'amisaya yafe ani ve'kamo'a “Afa ya'kana ya hane'ne.” huno kame ya hupateteno akai'a akike alino asaka huke. Anumaya Koti aki ne'aya nopi ala mono nopi uno fai mai'neno inake huke “Nakai'nike Anumaya Koti'na mai'noe.”

5 Hukea'maki a'ke'ainaka lapa'kaeya'ae mai'ne'na mani ke ako lahapapai'noa kemaki ako lapa'ke'kani'nife?

6 Lapa'kaeya ani ve'ka eno fole aike hea kate maleno a'kani'nea ya ako afi'naya'maki akai'a kana va'yi hisikeno fole yate va'yi huke.

7 Lapa'kaeya ako afi'nae. Meni mi'ko ke male male'nea ke alino ne'atakano hao'otake kava hu ve'ka fala'kino ali'ya ne'aleanakeno ani ve'kamo kate maleno a'kani'nea ve'ka mai'nea yafe akeva mai'neanakeno Anumaya Koti'a avaletesikeno ani ke male male'nea ke alino atakae ve'ka eno fole aike.

8 Fole aisikeno Anumayati Yisasi avayafati fu hisea avamu'amo'a haesikeno falike. Anumayamo'a ala hale ya'a'ae eno va'yi hukeanakeno ani ano hale ya'aleti ke male male'nea ke'a alino ne'atakaeya nena alino haviya hutekaiye.

9-11 Hutekaiya'maki hokoteno ani ke male male'nea ke alino ne'atakano hao'otake kava hu ve'ka Sata lo'kiyaleti'ke alino fole ne'aino ani Sata lo'kiyaleti'ke vaya ano apavataka hisea yafe ani ve'kamo'a hai'o'ae kava huno ake'atike'ake o'ake'naya avame hu lo'kiya kava'ae mi'ko hao'otake au'ava kava'ae alo huke. Alo hukeanake'a ata kumapi ukefe nehaya vaya'yakamoki Anumaya Koti'a apa'ku apame alino katisea yafe “Anumaya Koti'a lamake'ake ke'ae lusiya huno

nelahaiye.” ohu'a apa'kame'ya ne'amea yafe henaka'a
hani'ki yapi ata leke leke nehea atafi u'a maikaya'maki meni
afinana Anumaya Koti'a mi'ko hao'otake au'ava kava'mo
ano apavataka hisea kasuke kavafe afi'a apaipafi malesaya
apa'ku apa'kesa apamike.
12 Apamike'a Anumaya Koti lamake ke'a afi'a apaipafi
o'male'a ma mopafi hao'otake yatefe'ke amuse nehaya vaya
mi'ko'a Anumaya Koti'a kake hupatesea afina havi apa'kafu
ki miya kana'a'ae alikae.

Anumaya Koti'a lapa'ku lapame alino katisea yafe ako le'kanapai male'ne.

13 Lapa'kaeya Anumayamo'a hau ayamopafati nehaiya
nepu nasakitapa mi'ko afina Anumaya Kotiteka ke huta
lapa'kaeyafe amuse hune'atone. A'ke'ainaka ma mopa alo
ohu'nea afina Anumaya Koti'a lapa'ku lapame alino katisea
yafe lapa'kaeya ako le'kanapaikeno Fate Akufa Avamu'mo'a
lapa'kaeya fate akufa au'ava kava hisaya lapaipa lapa'kesa
lapamiketapa lapa'kaeya Anumaya Koti lamake'ake ke'a
afitapa lapaipafi male'nae.
14 Male'nakeno Anumayati Yisasi Kalaisi fate akufa hale
ya'a lapamisea yafe Yisasi kanale ke lahapapai'nona yateti
lapa'kaeya akai'aleka visaya yafe lapa'kaeyafe ako ke hu'ne.
15 Ina kava hu'nea yafe nepu nasakitapa hetitapa lo'kiya
vaitapa maitetapa mi'ko Anumaya Koti ke alita lapaya ne-
huta lavayafati lahapa'nepauna ke'ae avo kata nelapamuna
ke'ae afitapa lapaipafi maletetapa a'kame maleo.
16-17 Anumaya Koti afotimo'a hau ayamopafati lakaeyafe
hau'nikeno vaya alino kayone hu yateti mi'ko afina
akola lakaeya laipamo'a falu hisiketa lo'kiya vaisuna ya'ae
akaeyafe akeva hisuna lame'atiti ya'ae ako lami'ne. Ani
ya lami'nea ve'ka'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'a akai'a'ae
lapaipamo'a falu hisea ya nelapami'ana ali'ana lo'kiya
vailapatete'ana lapaya hisa'aketapa mi'ko kanale au'ava
kava'ae kanale ke'ae hisaya yafe ke huta Anumayamoteka
afine'kone.

3

Lapa'kaeya Anumayamoteka afikekeno laya hino.

1 Nepu lasakita lakaeya mako hano hu ke'ae lahapa-
paikune. Lapa'kaeya Anumaya Kotiteka afikekefena ina
kava hutapa afikeo. Lakaeya laya hisikeno Anumayamo
kemo'a mi'ko koteka naku naku huno lapa'kaeya folakapi
hea kava huno mi'ko kote vaya'moki ani ke afite'a amuse
hu'a aki ali'a asaka hisaya yafe ke hutapa afikeo.

2 Lapa'kaeya Anumayamoteka afikekeno hao'otake kava
nehaya vaya'moki lakaeya latafa hukefe nehisakeno Anu-
maya Koti'a lakufa alino katisiketa vino. Lapa'kaeya ako
ake'nae nesu vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'a apa'ku
o'ami'nae.
3 Apa'ku o'ami'naya'maki Anumaya Koti'a lamake
kava'ake hu ve'kakeno "Ina ya hukoe." hiseana ani
kava huke. Ani kava nehea ve'ka mai'nea yafe akaeya
lapaipa lapa'kesa alino kanale lo'kiya'ake lahapauke.
Yakailapate'nisikeno Sata'a eno lapavayu hisea afina lapau
vaike.
4 Anumayamo'a huno lakesa hiketa lapa'kaeyafe make
huta lakesa ne'afune "Lakaeya lapa'kaeyafe 'Heo.' huta hu-
lapate'nona kava mi'ko nehayanaketapa henaka'ae lo'kiya
vaitapa ani akufa kava hume hume ukae." huta afi'none.
5 Anumayamo'a lapa'kaeyafe hau ayamopafati nehaiya
yafe afisaya lapaipa lapa'kesa alino kate kate hisiketapa
afitapa alakepa hutapa maiyo. Afitetapa Kalaisi'a het-
ino lo'kiya vai'neno mi'ko kana ya alino kofi'nea kavafe
lapa'kesa afifi hutapa ani Yisasi hu'nea akufa kava hisaya
vaya maisaya yafe Anumayamoteka ke huta afine'kone.

Mi'ko vaya'moki ali'ya alisae.

6 Nepu nasakitapa Anumayati Yisasi Kalaisi akileti
mani ke nehune mako ve'kamo'a lakaeya lo'kiya vaita
lahapa'nepauna ke afino a'kame o'maleno ali'ya o'alino
felu maisiketapaena lapa'kaeya ani kava hisaya vaya'ae
lo'katapa o'maiyo.
7 Lakaeya hokoteta lapa'kaeya'ae mai'netaena felu
o'mai'nonaketapa lake'nayanaki lapa'kaeya'ae ani kava
a'kame ne'maletapa meni felu o'maiyo.
8 "Lakaeya kana ya o'apamisune." huta mako ne'ya
lapayapati afa'a o'ali'nona'maki miya heta ne'neta feluka'ae
hani'ainaka'ae layapati ali'ya alunakeno ne'ya fole aiya
ne'ya ne'none.
9 Kanale afa'a ne'ya laminina'maki lapa'kaeya ani hu'nona
ya aketetapa ani akufa kava a'kame malesaya yafe ne'ya
afa'a o'ali'none.
10 Lapa'kaeya'ae mai'neta inake huta lahapapai'none
"Ali'ya o'alisea ve'kamo'a ne'ya o'nese." huta hu'none.
11 Lakaeya afunana mako lapa'kaeyapi mai'naya
vaya'moki mako ali'ya o'ali'a afa'a felu ne'maiya ke afi'none.
Ani vaya'moki mai'ne'a alu vaya'moki haya yafe'ke ke
failitata vaya mai'nae.
12 Ani kava haya yafe Anumayati Yisasi Kalaisi akileti
ani vaya'aina "Ma akufa kava hutapa maiyo." huta lo'kiya

ke inake huta hapa'nepaune “Lapa'kaeya kanale hutapa vase hutapa mai'netapa ali'ya alisaya ali'yateti ne'ya fole aisiketapa neo.” huta nehune.

13 Lapa'kaeya mi'ko nepu nasakitapa alakepa au'ava kava nehaya kavafe “Alaka lahaeye. Afa yane.” hutetapa lapa'kame'ya o'ameo.

14 Lapa'kaeya mako ve'kamo'a mani avopi ka'nona ke afino a'kame o'malesiketapaena ani ve'ka aketapa aeto nehutapa lapa'kaeya maitapa halove halove hutekeno avuya hino.

15 Ani ve'kae “Lakaeya kameti mai'nane. Hao'otake kava nehane.” huo'atetapa “Lakanatimoka mai'nane.” hutetapa aipa akesa amikeno eteno kanale kate ese.

Mako hano hu ke.

16 Anumayamo'a laipa falu ya'mo aepa'akeno mi'ko afina fate fate ya lapa'kaeyate fole aisikeno akai'a lapaipa falu hu ya lapamiteno Anumayamo'a akola lapa'kaeya'ae mi'ko'amokita'ae lo'kano maise.

17 Mani hapalime ne'vaya avona alu ve'ka hapaukeno ka'nea'maki nakaeya Polo'na mani henaka ke nakai'ni nayapati ne'ka'na hu'na falu fala hunelapatoe. Mani avopi ka'na nelapamoa avamete male'na mi'ko avo'ni ka'na ne'ataloe.

18 Anumayati Yisasi Kalaisi vaya alino kayone hu ya'a lapamisikeno lapa'kaeya'ae hanese.

1 Timoti

Polo'a Timotife “Efesasi kumate mai'ne'a Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aite kava ho.” huno hute'nea ve'kale henaka'a ani ali'yate aya hisea yafe Polo'a mani avo kano Timotina ami'ne. Yisasi'a faliteno hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 33 kafu akeva maiteno 1 Timoti ke ka'ne.

1 Nakaeya Polo'na Timoti'kaleka avo ka'na ne'kamoe. Laku lame alino kati'nea ve'ka Anumaya Koti'ae Yisasi Kalaisife lame atiti nehuna ve'ka'ae anaumomo malete'ana nahapai'ake'na Yisasi Kalaisi ke ne'afuke'ana ali'ya'anile hunate'na'a ve'ka mai'noe.
2 Ani yafe Timotika Yisasi ke kahapauke'ka afi'ka kaipafi male'nana yafe nakaeya mafa'ne'ni'kana hu'ka mai'nanake'ana Anumaya Koti Afotimo'ae Yisasi Kalaisi Anumayati'ae hanautaki ne'kate'ana vaya ali'ana kayone hu ya'ani'ae kaipa falu kahaisea ya'ani'ae kamisa'ae hu'nae nehoe.

Apa'ke'atike ke ali'a lapaya hisaya ke lapa'kaeya o'afeo.

3 Masetonia ukefe nehu'na kakaeyafe “Efesasi kumate maiyo.” hu'na hukate'noanaki ani kumate mai'ne'ka apa'ke'atike ke ali'a apaya hisaya vaya'aife inake hu'ka hapapaiyo “Ani ke haya ke ataleo.” hu'ka hisanake'a ani apa'ke'atike ke mako'ae ohu'a atalesaya yafe ani kumate kate'noe.
4 Ani vaya'moki kaitane kele'ke “Lamake nehe.” nehu'a apa'kesa afifi nehu'a apa'kinakomoki apa'ki yatalate ame ne'vaya'maki afa kekana nehae. Ani akufa ke apa'kesa ne'afi'a uno afikeke'a eno afikeke'a kava nehaki ani kava'mo'a Yisasife afitapa lapaipafi malesaya kava a'kame malesaya yafe lapaya ohukeanaki “Ataleo.” hu'ka hapapaiyo.
5 Ani kemo'a lapaya ohukeanaki nakaeya lahapapai'noa ke a'kame malesayana honi'ya ya o'male lapaipafati lamake hutapa Yisasife afitapa lapaipafi ne'maletapa ameka lapaipaleti ohutapa kanale lapaipaleti vaya'aife lahapau lapayamopafati lahapaino hu'nae nehoe.
6 Nehoa'maki mako vaya'moki ani ke ne'atale'a anekinaki nehu'a apa'ke'atike ke afi'a apaipafi malete'a Anumaya Koti ke a'kame no'malae.
7 Ani vaya'moki “Anumaya Koti ke male male'nea ke alita apaya hisuna vaya maikune.” hu'a nehaya'maki ani nehaya ke afi'a alakepa ohu'ne'a “Lamake nehune.” hu'a nehaya kemo aepa'a afi'a alakepa ohu'nae.

Ke male male'nea kemo ali'ya'ae.

8 Lakaeya ako afunana Anumaya Koti ke male male'nea ke
afita kanale huta a'kame malesunana ani kemo'a kanale'ya
huno laya huke huta afi'none.
9 Ke male male'nea kemo'a kanale'ya hu'a ne'maiya
vaya'aife ohu'nea'maki Anumaya Koti ke male male'nea
ke a'kame no'malaya vaya'ae ke o'afi'a vekano'kano ne-
haya vaya'ae Anumaya Koti aki ali'a asaka nohaya
vaya'ae hao'otake kava nehaya vaya'ae Anumaya Kotina
apa'kame'ya amite'a hu'a haviya hune'ataya vaya'ae ita
afo'apimoki apamaki'a kine'apate'a mako vaya'ae apa-
maki'a kine'apataya vaya'aife ke male male'nea kemo'a ina
kava nehaya vaya'aife hu'ne.
10 Ve a'nemoki a'yafa nehava'a kumai kava nehaya
vaya'ae vemoki ve apafaluki'ae a'yafa nehavaya vaya'ae
kumaya'ya hu'a vaya ne'apavalaya vaya'ae apa'ke'atike ke
nehaya vaya'ae apa'ke'atike ke "Lamake nehune." hu'a
nehaya vaya'ae mi'ko aki'ae aka'ae hao'otake kava nehu'a
Anumaya Koti lamake ke'a ali'a atakaya kavafe ka apave-
likefe ke male male'nea ke apa'kaeyafe hu'ne.
11 Lusi amuse hutesuna Anumaya Koti'a Yisasife kanale ke
akai'a avayafati nakaeya nahapaiteno hunateke'na nakaeya
hale'nea lo'kiya'a'ae ke alita asaka hisuna ke Yisasife kanale
ke lapa'kaeya lahapa'nepauve.

Anumayamo'a vaya alino kayone hulate'nea yafe Polo'a Anumayamoteka amuse hute'ne.

12 Anumayati Yisasi Kalaisi'a nakaeyafe "Kanale'ya hu'ka
ali'ya'ni alikane." huteno lo'kiya'a namiteno ali'ya'ale
hapalinate'nea yafe amuse hune'atoe.
13-14 Lamake a'ke'ainaka nakaeya Yisasi aki hu'na haviya
nehu'na ke'a ne'afea vaya'aina kana ya ne'apami'na
nakufa ali'na nehai'na lusi hao'otake kava hute'noa kavafe
afi'na alakepa ohu'noa ya'ae Akaeyafe nakesa afi'na
o'ami'noa ya'aefe Anumayatimo'a kalaki aino lusiya huno
alino kayone hunateteke'na Yisasi Kalaisife afi'na naipafi
malete'na akaeya'ae lo'ka'na vaya'aife nahau nayamopafati
ne'nahaiye.
15 Lusi lo'kiya'a'ae ke lahapapaikuki afeo. Ani ke
mi'ko vaya'moki afi'a apaipafi malesaya ke inake hu'ne
"Yisasi Kalaisi'a hao'otake kava nehaya vaya'ai apa'ku
apame alino katisea yafe ma mopafi eline'ne." hu'na
lahapa'nepauve. Nakaeya hao'otake kava hu'noa ya'mo'a
mi'ko vaya apa'kase'na lusi hao'otake kava hu'noa ve'ka
mai'noe.

16 Nakaeya vaya apa'kase'na lusi hao'otake kava hu'noa
yafe Yisasi Kalaisi'a lusi kalaki ainateteno makale hai
vai o'nateno nakeva mai'neno naya hu'nea yafe akaeyate
esaya vaya'moki akaeyafe afi'a apaipafi malete'a akola
maike maike hisea apavamu alisaya vaya'aina apavelisike'a
akesaya yafe nakaeya hao'otake kava hu'noa ve'kamo'naena
kalaki ainateteno naya hu'ne.
17 Anumayamo'a ofalino mi'ko afina maike maike
huno ayalakisa Ne ne'maiya kava Nenaketa vaya'mokita
no'akone. Akai'ake lamake Anumaya Koti'a mai'neanaketa
ani yafe vaya'mokita akaeya aki alita asaka huke huke
nehisunakeno mi'ko afina hale'nea lo'kiya'amo'a ayalakisa
ya'a haneke haneke hise huta hisune. Lamake.

Timoti'a lo'kiya vaino Sata'ae la hisea yafe hu'ne.

18 Timotika mafa'ne'nimoka ma avopi kaumomo
ne'male'na ka'na kami'noa ke kakesa afeo. A'ke'ainaka
mako Anumayamo avayafati ke hapapaike'a kakaeyafe
hu'a fole ai'naya ke kakesa afi'ka hao ho. Ani keleti Sata'ae
la nehu'ka kakesa ne'afi'ka kanale kame male'ka maiyo.
19 La hisana ya'kafi Anumayamofe afi'ka kaipafi
male'nana ya lo'kiya vai'ka atafa hu'nana yafe kaipa kame
malekeno he hisea kava'ake nehu'ka kakufa kava ho. Mako
vaya'moki apaipa apame malekesakeno he'e hisea ke afi'a
a'kame o'male'naya yafe kanale kava hu yana ne'atalakeno
vala lipi kale aino kapele ne'atalea kava hu'a Anumayamofe
afi'a apaipafi male'naya ya'apimo'a uno haviya nehe.
20 Ani kava hu'naya vayapati aole ve'kala'mokani ana'ki'a
Himeneasi'ae Ale'kasata'ae ana'kaeya ani kava hu'na'a yafe
nakaeya Sata ayapi hunate'noanakeno Sata'a lusi kana
ya anamisike'ana male'ana afine'ke'ana anaipa ai'ana ya-
hae hute'ana Anumaya Koti aki mako'ae hu'ana haviya
huo'atesa'ae hu'nae nehoe.

2

Anumayamoteka afike au'avane.

1 Hokote'na make hu'na kahapaikefe nehoe. Anu-
mayamoteka afike ya alaki hokote ya hane'ne. Anu-
mayamoteka ke hutapa afikesayana lapa'kaeya lapaipamo
lahapaisea ya'ae mi'ko ve a'nemoki hapaisea ya'ae amuse
nehutapa afikeo.
2 Ala kava vaya'ae mi'ko kamani kava vaya'ae apaya
hisea yafe afikesakeno apaya hisike'a kanale kava'ake
hunelapatesaketa Anumaya Koti ke a'kame maleta kanale
huta yuna he yapi maisuna yafe ke hutapa afine'ketapa
amuse huteo.

3 Ani kava hutapa afikesayana Anumaya Koti'a laku lame
alino ne'katea ve'kamo aulakale alaki kanale kavane.
4 Anumaya Koti'a mi'ko ve a'nemoki lamake kemo aepa'a
afi'a alakepa hisakeno apa'ku apame alino katisea yafe
lusiya huno nehaiye.
5 Lamake Anumaya Koti'a mako'ke'ake mai'nikeno Anu-
maya Koti'ae mopafi vaya'ae folakatifi Yisasi Kalaisi'a akai'a
mako'ke'ake folakate ve'ka mai'neno alino yuna helateteno
ani ve'kamo'ke alino makopi aino lo'kalatesea ya'mo aepa'a
mai'ne.
6 Alino makopi latesea yafe mi'ko vayana hao'otake
ya'apimo'a nofi kipate'nikeno Anumaya Koti'a hapali
male'nea afina Yisasi'a anifati apavalesea miya atalesea
yafe akai'a akufa ha'kiteno fali'nea ya'mo'a Anumaya Koti'a
mi'ko vaya'ai apa'ku apame alino katisea yafe nehaiya ya
laveli'ne.
7 Laveliteno Anumayamo'a "Isaleli nofi o'mai vaya'moki
ani ke afisae." huno ani ke'a hu'na fole aisoa yafe nakaeya
hunate'nike'na mai'noe. Yisasi ke ne'afukeno hunate'nea
ve'ka mai'ne'na ani lamake'ake ke ali'na apaya nehuke'a
afi'a apaipafi malete'a Yisasina apa'ku ami'a alakepa hisaya
yafe ke hu'na fole ne'auve. Mani yafe kasuke nohuki alaki
lamake nehoe.
8 Ani yafe mi'ko kumate vemoki Anumayamoteka ke
hu'a afikesaya yafe ne'nahaiye. Mako'ke mako'ke'moki
honi'ya ya'api o'male vaya mai'ne'a hapai vai ya'ae ke
vai ya'ae atalete'a Anumayamoteka ke hu'a afikesaya yafe
ne'nahaiye.

A'nemoki Anumayamo a'kame male'a vase hu'a maisae.

9-10 A'nemoki ma kava hu'a maiyo. Apa'kai'api
apa'kufale kanale hu'a apatesea kenake havai'a maisaya
yafe ne'nahaiye. Apa'kufale hai'o'ae konakali kena
havai male'ne'a "Vaya'moki nelakafi nolakafi?" hu'a
apamefe akeke akeke nehu'a apa'kufa avale'a ohaisae.
He'e. A'nemoki "Anumaya Koti a'mafa'ne anaka maisune."
hu'aena vaya hapa'maesea kava'ake vaya apaulakale hisae
hu'nae nehoe.
11 A'nemoki apa'kai'api apa'kufa avale'a ohai'a Anu-
mayamo ke'ake afisaya yafe vase hu'a ke ohu'a mai'ne'a
Anumayamo ke afi'a apa'ku'ale maleo hu'nae nehoe.
12 Nakaeya mako a kano atalesukeno ve'aina ke alino
apaya hu a mai'neno alino yakaipatesea a maino hu'nae
nohoe. He'e. A'nemoki ke ohu'a maisae hu'nae nehoe.
13 Anumaya Koti'a hokoteno Atamuna alo huteno
henaka'a Ivina alo hu'ne. Ani yafe a'nemoki vase hu'a
ke'ake afi yaka maisae.

14 Sata'a Ivina ano avataka hikeno a'mo'a Sata'mo ke afino
“Lamake nehe.” huteno hao'otake kava hu'nea'maki ve
kano Atamu'a ani akufa kava ohu'ne.
15 A'nemoki Anumayamofe afi'a apaipafi ne'male'a
vekano'kano ohu'a apa'ku apame honi'ya faisea kava ohu'a
mako vaya'apimokife hapau apayamopafati hapaisea kava
nehisakeno mafa'ne alitekefe hisaya afina Anumaya Koti'a
apa'kufa alino katike.

3

Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aite kava vaya'aife hu'ne.

1 Mani ke lamake. Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya'aite
hokote kava vaya maisaya apa'kesa hane'nisike'aena kanale
ali'ya alisaya yafe nehapaiye.
2 Yisasiteka apa'ku ami'naya vaya'aite hokote kava
ve'kamo'a ma akufa ve'ka maise. Hao'otake kava'a vaya
apaulakale o'malese. Mako'ke'ake a'a mai'nisikeno atu li
ne'neno anekinaki ohuno aku akesale yakaino lo'kiya vaino
kanale au'ava kava'ake huke huke nehuno nata vaya alino
kanale hune'apateno kanale'ya huno Yisasi ke alino apaya
hu ve'ka maise.
3 Akaeya atu li neteno anekinaki ohise. Vaya uno
hapamale eno hapamale ohuno vaya'ae makale ke o'vaino
aipa kanale yapi maise. Lusi moni alisea yafe akesa o'afi
ve'ka maise.
4 Ani kava nehuno mi'ko a'ne mafa'ne'ale kanale'ya huno
yakaipatesike'a akaeya ke afite'a a'kame ne'male'a akaeya
aki ali'a asaka nehisakeno kanale ve'ka maise.
5 A'ne mafa'ne'ale kanale'ya huno yakai o'apatesea
ve'kamo'a hana'ya huno Anumaya Kotina apa'ku ami'naya
vaya'aite kava hupatekaiye? He'e kanale kava huno yakai
o'apatekaiye.
6 Anumayamoteka saufa aku ami'nisea ve'ka alita het-
itesakeno akai'a akufa avaleno haisea yafe kava ve'ka
o'maino. Sata'a ani akufa kava huno akufa avaleno hai
yateti Anumayamo'a Satana kake huteteno haesikeno falike.
7 Mako ke'aefe nehoe Yisasi ke no'afea vaya'ae
mai'nisike'a nehea kavafe hu'a haviya hune'atesakeno
Sata'a hanakimale'nea kalifumo'a hesikeno atafa ohisea
yafe “Ma ve'ka kanale au'ava maleno ne'maiye.” hu'a
nehisaya ve'kake aketapa alakepa hutetapa alitapa hetipate
hetipate hisake'a kava maisae.

Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aite ali'ya ne'alea vaya'aife hu'ne.

8 Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aite kava hu'ne'a ali'ya
ne'alea vaya'moki ani kava hu'a kanale vaya maisae. Kanale

au'ava kava'ake nehisaya vaya aole apavaya hanesike'a aole
apa'ke ai vaya o'maisae. Atu li nete'a anekinaki kava ohu'a
mako vaya'moki apa'ke'atike ke hute'a moni alisaya apa'ku
apa'kesa o'afisae.
9 Apaipa apame malekeno he hisea kava'ake nehu'a Anu-
maya Koti lamake'ake kemo aepa'a Yisasife afi'a apaipafi
male'naya ya'apimo'a lo'kiya vai'nea vaya maisae.
10 Hokotetapa apa'kaeya apa'ketapa lama hutetapa
apafikeke'a vaya'moki apaulakale hao'otake ya'a
o'male'nisea ve'ka hutesakeno Yisasina apa'ku ami'naya
vaya'aite ali'ya alisea ve'ka maisae.
11 A'ne'apimoki'ae ani kava hu'a kanale au'ava kava'ake
hu'a ne'mai'a alu vaya'moki hisaya ke failitata ohu'a apa'ku
apa'kesale yakai'a lama hu'ne'a mi'ko kana'ae kana'ae
kanale kava'ake hu'a maisae.
12 Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aite ali'ya alisea
ve'kamo'a mako'ke'ake a'a mai'nisikeno mi'ko a'ne
mafa'ne'a kanale'ya huno kava yakaipatese.
13 Ani kava nehisake'a Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aite
ali'ya ne'alea vaya'moki kanale ali'ya alisayana vaya'moki
ani ali'ya alisaya apavake afite'a kanale hu'a apa'ki ali'a
asaka hisake'a lo'kiya vai'a Yisasi Kalaisife afi'a apaipafi
male'naya lamake ke koli ohu'a heti'a fole aikae.

Anumaya Koti au'ava kava'mo aepa ke.

14-15 Mani avo ne'ka'na nakaeya makale u'na kakesoa
naipa ne'kalea'maki visoa ka'ni'a o'male'neanake'na makale
o'visuke'kaena mani avopi ka'na kamoa ke hapali'ka mani
yafe afikane. Anumaya Koti ke ne'afea anaka alitapa atalu
hutapa mai'netapa hana'ya hutapa kanale hutapa maisaya
yafe ma avopi lahapa'nepauve. Anumaya Koti'a avamu'a'ae
mai'niki lakaeya akaeya anaka'mokita lo'kiya'ake anumaya
yosa mai'neta mi'ko hanae yosayaka alino manu kino atafa
hea kava huta lakaeya lamake'ake ke lo'kiya vaita alita
asaka hu'none.
16 Anumaya Koti'a Yisasi'a fali'nea yafe lakaeyafe
“Alakepa vaya mai'nae.” huno hulate'nea yana ala kekefa
hane'ne. A'ke'ainaka fala'ki'nikeno alino fole aino laveliketa
lakaeya huta fole ne'aune.

Yisasi'a ko'ku'napakati ma mopafi vaya'mokita lakufa
alino kaliteno vayatafa alino hapateno akai'a alino
laveli'ne. Fate Akufa Avamu'mo'a “Lamake huno
Anumaya mai'ne.” huno lahapai'ne. Ko'ku'napi
kayo kayo vaya'moki akaeya ake'nayane. Ake'nake'a
vaya'moki avake'a mi'ko nofi vayapi hu'a fole ne'aiye.
Fole ne'aike'a ma mopafi nesu vaya'moki afite'a

apaipafi lo'kiya vai'a male'nae. Male'nakeno Anumaya Koti'a Yisasina avalekeno eteno ko'ku'napaka hai'ne ke huta fole ne'aune.

4

Kasuke'ake ke ali'a apaya nehaya vaya'aife hu'ne.

1 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mani ke huno fole ai'ne "Henaka'a Anumaya eteno ekefe hisea kanamo'a aupasi hisea afina mako vaya'amoki kasuke ke'ake Sata afe'mo ke afite'a 'Alaki lamake nehe.' nehu'a ani Sata afe'moki kasuke hu'a a'a apavataka hisaya vaya'moki ke afite'a a'kame ne'male'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya ke ataletafa hu'a atalekae."

2 Ani kasuke ke hu vaya'moki ameka apa'kufaleti kasuke'ake ke ali'a fole ailitata nehu'a kanale apaipa apa'kesa a'kame o'male'naya yafe ani apa'ku apa'kesa a'kanile'nea yafe "Hao'otake kava nehune." hu'a apa'kesa no'afe.

3 Ani kasuke'ake vaya'moki inake hae "Vemoki a o'alisae." hu'a ka a'kani ne'apatae. Yisasife lamake'ake ke afi'a apaipafi male'naya vaya'moki nesaya ne'yana Anumaya Koti'a akai'a alo huteno "Amuse nehutapa neo." huno hu'nea ne'yafe ani vaya'moki "O'neo." hu'a ka a'kani ne'apatae.

4 Anumaya Koti'a akai'ake mi'ko alo humale'nea ya kanale ya'ake hane'nea yafe haviku "Mako ya'a o'neo." hu'a hukaya'maki Anumaya Kotiteka ke huta amuse'a hune'ateta afa'a nesune.

5 Anumaya Koti ke'ae Anumayamoteka ke huta amuse hune'ateta afine'kona ya'mo'ae ani ne'yana alino kanale hunelatea yafe afa'a nesune.

Timotife "Kalaisi kanale ali'ya ve'ka'a maiyo." huno hute'ne.

6 Timotika kaha'nepauva ke ali'ka Yisasife afi'a apaipafi male'naya nepu kasa'kamoki hapapaisanana kakaeya Yisasi Kalaisi kanale ali'ya ve'ka'a maikane. Mai'ne'ka Yisasife afi'ka kaipafi male'nana ke'ae Anumaya Koti kanale ke'ae afi'ka a'kame male'nana ya'mo'a haka'ake kahainake'ka nesanana lo'kiya ve'ka maikane.

7 Maikana'maki Anumaya Kotife apaipa apa'kesa afi'a o'ami'naya vaya'moki kaitane nehu'a anekinaki ke'api o'afi'ka Anumaya Kotife'ke afikeno kaku kame alino lo'kiya vaisea yafe kaipa amite'ka a'kame male'ka maiyo.

8 Lakufamo'a lo'kiya alisea yafe hai'o'ae yo'kalo nelona ya'mo'a laha'ne'maeya'maki meni kana ma mopale mai'nona kana'ale'ke laya hukea'maki Anumayamo nehaiya

kava huta maisunana meni'ae henaka'ae ko'ku'napi haita
maisuna yafe laya nehe.
9 Mani ke alaki lamake ke hane'nea yafe kanale huta ani
ke afita laipafi malesunana alaki kanale hulatekaiye.
10 Maike maike hu avamu'ae Anumaya Koti'a mi'ko
vaya'mokita hao'otake kava nehuna yapati kalu heno laku
lame alino katikefe nehiki akaeyafe afi'a apaipafi ne'malaya
vaya apa'ku apame ako alino kati'ne. Akai'ake henaka'a
eteno lavalesea yafe lame atiti nehuta lo'kiya vaita layamufa
valeta meni ali'ya ne'alune.
11 Meni make hu'na kaha'nepauva ke hapa'nepai'ka "Ma
akufa kava heo." hu'ka ali'ka apaya ho.
12 Inake hu'ka hapapaiyo "Nakaeyafe naketapa 'Nahaeya
kamaki'a yahauve leo'kate'naya ve'ka mai'nananaketa
kakaeya ke o'afikune.' hutapa oheo." hu'ka ha-
papaikana'maki kakaeya Yisasiteka apa'ku'a ami'naya
vaya'moki apaulakale kanale kava nehu'ka ka male
ya'kafi'maki vaya kaipa ne'apami'ka apaya nehisana
ya'kafi'maki Yisasife afi'ka kaku'a ami'nana ya'kafi'maki
honi'ya ofai kaipa kakesa kali ya'ka ne'kake'a ka'kame
male'a kakaeya hisana kava hisae.
13 Nakaeya esoa yafe nakeva maisana kanafi mi'ko vaya'ai
apaulakafi Anumaya Koti avo hapalite'ka hu'ka ha nele'ka
ali'ka apaya ho.
14 Kava vaya'moki kakaeyafe "Anumaya Koti ali'ya
alikane." hu'a le'kanapai'a kakufale apaya malekatetakeno
Anumaya Koti'a avayafati mako vaya ke hapapaike'a hu'a
fole aikeno Anumayamo ali'ya alisana yafe Anumaya Koti
lo'kiya ya'a kami'nea lo'kiya o'atale'ka lo'kiya vai'ka atafa
hu'ka alaki huleo.
15 Mi'ko afina ani kahapai'noa ali'ya yakai'ka alakepa
hu'ne'ka alike alike nehu'ka ani yafe'ke kakesa afifi nehu'ka
alisanake'a mi'ko vaya'moki kakesayana "Ali'ya'kamo'a
kanale kava nehe." hu'a hisae.
16 Kakaeya kaku kame male'ka maisana ya'kafi yakai'ka
alakepa hu'ne'ka Yisasi ke ali'ka apaya nehisana ya'ae kava
nehu'ka mi'ko afina ani ali'ya aleo. Ani kava hisanana
Anumayamo'a kakaeya kaku kame'ae ke'ka afisaya vaya'ai
apa'ku apame'ae alino katike.

5

Ve a'ne apauna heno alino hetipatesea ke.

1 Afo'kamo ali'ka kanale hune'atana avamete male'ka fate
vayatama'aina keo'apama'ki'ka apauna he'ka apavale'ka
kanale kate apato. Yahauve leo'apate'naya nahaeya've'aina

kakai'ka kakana'kamona ali'ka alakepa hune'atana avamete male'ka keo'apama'ki'ka vase hu'ka apavale'ka kanale kate apato.

2 Kakai'ka ita'kamona ali'ka kanale hune'atana avamete male'ka mako fate ane'kano'aina keo'apama'ki'ka vase kefati hu'ka apavale'ka kanale kate apato. Kakai'ka kasa'kamona ali'ka kanale hune'atana avamete male'ka mako fate a'ae a'mafane'ae hao'otake kaipa kali o'apate'ka keo'apama'ki'ka vase hu'ka apavale'ka kanale kate apato.

Koku a'ne kava hupate ke.

3 Anau'amo'a ako falitesikeno koku mai'nisea ana kanale'ya hu'a apaya hisaya vaya o'mai'nisayana ani a'ne'ai apa'ki ali'ka asaka nehu'ka kanale kava hupato.

4 Mako koku a'mo mafa'nemo akeho'amoki mai'nisayana ani anaka kanale'ya hu'a apaya hisae. Ita afo'apimoki apaya hu'naya anona'a Anumaya Koti ke ne'afea vaya'moki kanale hu'a apaya hisae. Ani akufa kava hisakeno'aena Anumayamo aipamo'a kanale huke.

5 Mako anau'apimoki ako fali'naya koku a'neyakamoki mafa'ne'api'ae vaya'api'ae o'mai a'neyakamoki apa'kai'apike mai'ne'a Anumaya Kotife lusiya hu'a apame atiti nehu'a mi'ko feluka'ae hani'ainaka'ae Anumayamoteka ke hu'a apa'kai'api apaya hisea ya'ae mi'ko vaya apaya hisea ya'ae afine'kaya yafe lapa'kaeya ani a'neyaka hapa'matapa apaya heo.

6 Apaya hukaya'maki mako koku a'neyakamoki Anumaya Kotife apa'kesa o'afi'a apa'kufamo akeno ha'ye hisea yafe'ke u'e'a nehaya a'neyaka apavamu'api hane'nike'a haekafa mai'naya'maki Anumayamo ke o'afea yafe fali'naya vaya'moki nehaya kava hu'a mai'nae.

7 Alu vaya'moki Yisasina apaipa ami'naya vaya'aife “Havi kava nehae.” hu'a ohisaya yafe ani koku a'nemoki kanale kava hu'a maisaya yafe apa'ku apa'kesa ali'ka halo'ai'ka mani ke hapapaiyo.

8 Mako vaya'moki apa'kai'api afamo'ae anaka nofipi'ae ali'a alakepa hu'a ne'ya o'apamisayana apaipafi afi'a male'naya ke a'kame'ya amite'a hao'otake kava nehake'a Yisasi ke no'afea vaya'moki ina akufa hao'otake kava nohae.

9 Ma kava hu'a mai'nisaya koku a'ne'ai apa'ki katetapa apaya heo. Sikisiti'a kafu (60 kafu'a) hane'nea a'mo'a mako'ke vele mai'nisikeno ani ve'ka fali'nisaya a'nemoki apa'ki'ake avopi kamalo.

10 Apavake'amo'a kanale hu'nisike'a mafa'ne'api akaike akai'a nata vaya kanale'ya huno apateke Anumaya Koti apaipa ami'nisaya vaya kanale kava hupateke kana ya

ali'nisaya vaya'aina kanale'ya hu'a hapa'make kanale kanale kava'ake hupate'nisaya koku a'ne'ai apa'ki'ake ka-male'netapa apaya heo.

11-12 Haviku venemo koku a'nemoki apa'ki kamale'netapa hapa'maesake'a henaka'a saufa vele maisaya apa'kesa afite'a "Kalaisi ali'ya alikoe." hute'a lo'kiya vai'naya ke ne'atale'a Kalaisina a'kame'ya ne'ami'a "Hao'otake kava hu'none." nehu'a apaipamo'a haviya huke.

13 Mako ya'aefe nehoe ali'ya o'ali'a felu mai'ne'a alu nopi nopi faleke paleke nehae. Felu mai kava'ake nohaya'maki he'e alu vaya'moki haya ke failitata nehu'a ani ke hu'a imafi mafi nehu'a lakaeya ohunina akufa ke'ae nehae.

14 Ina akufa kava ohisaya yafe venemo koku a'nemoki ete'a vele maite'a mafa'ne alitesakeno no'apile kanale'ya hu'a yakaipatesaya yafe nakaeya ne'nahaiye. Ani kava hisayana lakaeya kameti mako akufa ka kahau a'a havi ke huolatesaya yafe ani venemo koku a'ne kanale hu'a maisae hu'nae nehoe.

15 Lapakaeya ako afi'nayane mako koku a'nemoki Yisasi ke afi'naya ka ako ne'atale'a Sata'mo kele a'kame male'naya yafe nehoe.

16 Mako a'mo'a Yisasife afino aipafi male'nisea a akai'a anakapi mako koku a mai'niseana ani ana avaleno yakaite-sikeno mono nopi ne'atalaya monimo'a ho'ka o'apatesea yafe ani koku a'mo anaka'amoki kanale hu'a yakaitesae.

Yisasina apaipa ami'naya vaya'aite kava ne'yakaiya vaya'ai ke.

17 Yisasina apaipa ami'naya vaya'aite kava vaya'aife "Kanale apatea kava nehae." hutapa ani kava yakai'naya anona'a apa'ki alitapa asaka nehutapa kanale miya'ae apamikaya'maki Anumaya Koti ke hu'a fole ne'ai'a kanale ke'ake ali'a apaya nehisaya vayana kanale hutapa ala miya apameo.

18 Anumaya Koti avo'mo'a inake huno lahapai'ne.

"Puluma'kamo'a viti avina aiyaleti ano lata nepaisiketa-paena avayale nofi ki o'atetapa afa'a atalekeno ali'ya ne'alino ne'ya'a neno."

Ani ke nehuno mako ke'ae inake huno lahapai'neane

"Ali'ya vaya miya'api alisayana kanale apatekaiye." huno hu'neane.

19 Mako ve'kamo'a "Ma kava ve'kamo'a hao'otake kava nehe." huno ke faino kahapaisike'kaena ani ve'kamo ke o'afi'ka aole'ae mako'aepi aolefi ina akufa vaya'mokike ani ke hisake'kaena ani vaya'ai ke afeo.

20 Mi'ko afina hao'otake kava nehaya vaya apavaletutapa
mi'ko vaya'ai apaulakale apaumomo malesake'a apavuya
hisike'a mi'ko vaya'moki akesake'a koli hute'a ani kava
ohisae hu'nae nehoe.
21 Anumaya Koti aulakale'ae Yisasi Kalaisi aulakale'ae
mi'ko ko'ku'napi le'kanapai'nea kayo kayo vaya'amoki
apaulakale'ae alaki lamake kaha'nepauve ani kahapauva
ke a'kame maleme ne'u'ka mi'ko vaya mako'ke avamete
male'ka apaumomo ne'male'ka ali'ya'ka aleo.
22 “Anumayamo ali'ya alise.” hu'kaefena makale mako
ve'ka akufale kaya ne'male'ka avale'ka ali'yate ali'ka heti
o'ato. Haviku mako vaya'moki hao'otake kava hisaya
ya'mo'a kakaeya kakufale e'yafenaki kakaeya'ka kanale
hu'ka maisana yafe kakesa afi'ka maiyo.
23 Mi'ko afina kaipa kakafu ne'kike'ka kali ali'nana ne
mai'nana yafe litafa'ake o'ne'ka nofi alakamo li'ae aise'a
nekeno kaipamo'a kanale hino hu'nae nehoe.
24 Mako vaya'moki hao'otake kava'apimo'a makale fole
ne'aiketa ne'apa'keta ako kake hune'apatona'maki mako
vaya'moki fala'ki'a hao'otake kava nehaya'maki henaka'ake
fole aike.
25 Ani akufa kava hu'a mako kanale kava nehaya kava
fole yate ne'apa'kona'maki mako kanale kava fala'ki'a ne-
haya'maki akola fala o'kikeanakeno henaka'a fole aisiketa
akekaune.

6

Miya o'ali ali'ya vaya'ai ke.

1 Yisasi ke afi'a apaipafi male'ne'a miya o'ali ali'ya ne'alea
vaya'moki kava ne'apimo ke a'kame ne'male'a aki ali'a
asaka hisae. Ani kava hisake'a vaya'moki ne'apa'ke'a
Anumaya Koti aki'ae Anumaya Koti ke nehuna ke'ae hu'a
haviya ohukae.
2 Ali'ya vaya'aite kava ve'kamo'a Anumayamo ke afino
aipafi male'neanake'a “Afa'a konakatimo mai'niketa aki
alita asaka ohukune.” hutapa oheo. He'e ani kava
ohisaya'maki akaeya Anumayamo ke afino aipafi male'nea
yafe lapaipa ne'amitapa kanale lapa'ku lapa'kesafati aya
nehutapa ali'ya aleo.

*Moni afenofe lusiya huno lahaisea ya'mo'a mi'ko havi
kava'mo aepa'a hane'ne.*

Mani kaha'nepauva ke Timotika kanale'ya hu'ka hapa-
paike'a ani kava heo.
3-4 Anumayati Yisasi Kalaisi kemo'a kanale'ya huno Anu-
maya Koti au'avafe alino laya nehea'maki mako ve'kamo'a

mani kanale ke ne'ataleno ve a'ne'aina Yisasi kanale kekana ohu ke fate ke alino apaya hiseana ani ve'kamo'a akai'a akufa alino nehaiyanakeno anupi kanale hale aku akesa o'male'nea'maki alaki hao'otake aku akesa hane'ne. Ani ve'kamo'a kemo aepa'ae ke vaisaya yafe nehauno haka nehaiye. Ani akufa kemo'a ma akufa au'ava ya alino fole ne'aiye. Alu ve'kamo hu'nea kavafe ake'a hapa'ye hu ya'ae apa'kai'api haya keleti la'avayu hu'a ute'a ete'a nehu'a hapai ne'vai'a apa'ki hu'a haviya nehu'a mako vaya'aife hu'a yane'kale'a vaya konaka'apimokife apaipa apa'kesa afi'a haviya hune'apataya kava'mo'a hao'otake kava hu au'ava ya fole ai'ne.

5 Ani vaya'ai hapanimo'a ako haviya hu'nike'a kanale lamake'ake ke apa'kesa afi'a alakepa ohu'a ke vaike vaike nehu'a apa'kesafati inake nehae "Anumaya Koti ke a'kame malesunana lusi afeno alike alike huta maisuna ka hane'ne." hu'a ne'afea apa'kesa havi apa'kesa ne'afe.

6 Havi apa'kesa ne'afea'maki lamake lakaeya Anumaya Koti ke a'kame ne'malonakeno lami'nea yafe amuse nehuta "Alakine." huta hisunana lusi kanale no maikune.

7 Itatimoki alilate'naya afina mako ya ali'neta fole o'ai'nonanaketa henaka'a falisuna afina ani kava huta mako ya o'alita falita ukune.

8 O'alita ukunanaketa meni lakaeya kena'ae ne'ya'ae hane'nisiketaena "Alaki ani'amo'a kanale hulatekaiye." huta hisune.

9 Kanale huta maikuna'maki nesu moni afeno alisaya yafe nehapaiya vaya'aina ani kava'mo'a "Hao'otake kava heo." huno ano apavataka hisike'a hanakimale'nea kalifufi asaka hu'a ne'ai'a apa'kai'api apa'kufa ali'a haviya nehu'a anekinaki nehu'a haka nehapaiya yapi asaka hu'a ne'ai'a hao'otake kava'ake hisaya ya'apimo'a ake'apateke hisike'a apa'kufa apa'kafu kisea kumapi hani yapi ata leke leke nehea atafi asaka hulavikae.

10 Lusiya huno moni afenofe lahaisea au'ava ya'mo'a mi'ko hao'otake kava'mo aepa'a hane'ne. Ani kava'ke nehakeno haka nehapaiyanake'a mako vaya'moki ani moni afenofe lusiya huno nehapaiya ya'mo'a apavaleno yane'kaleanake'a Yisasi ke afi'a apaipafi male'naya ke ako atalakeno apaipamo'a kana hapau'ne.

Maike maike hu'ka maisana kavamu atafa hu'ka alaki huleo.

11 Kakaeya Anumaya Kotina kaipa amite'ka mai'nana ve'kamoka ani hao'otake ya'mo'a ano kavataka hune'kesike'kaena atale'ka kaune nehe'ka alakepa au'ava kava'ae Anumaya Koti haisea kava'ae kame atiti ya'ae vaya

ali'ka kayone hu ya'ae ali'ka lo'kiya vai'ne'ka mi'ko kana ya
ne'ali'ka vaya kafaluna vase hu'ka ali'ka kayone huto.
12 Yisasi Kalaisi ke afi'ka kaipafi male'nana ke ali'ka lo'kiya
vaisana yafe Sata'ae la nehu'ka Anumaya Koti a'kame
alakepa hu'ka u'ke'ka nehu'ka akola maike maike hisana
kavamu atafa hu'ka alaki ho. Mi'ko vaya'moki apaulakale
"Yisasi ke afi'na naipafi male'noe." hu'ka fole ai'nana afina
Anumaya Koti'a ani akola maike maike hu kavamu alisana
yafe kakaeya ako hapali male'ne.
13 Kakaeya ako hapali male'nea yafe Anumaya Koti'a
mi'ko ya'moki ali'a haekafa hu'a maisaya apavamu'mo
aepa'a mai'nea ve'kamo aulakale'ae Yisasi Kalaisi'a ala kava
ve'ka Potiasi Pailatite heti'neno kanale'ya huno lamake'ake
ke huno fole ai'nea ve'kamo aulakale'ae hu'na lo'kiya vai'na
kaumomo male'na kaha'nepauve.
14 Anumaya Koti'a kahapai'nea kelena aluya hu'ka
yakai'ne'ka ani ke a'kame ne'male'ka vaya apaulakale
hao'otake kava ohu'ka alakepa kava'ke hisanake'a
vaya'moki "Hao'otake kava nehe." hu'a ohukaya'maki
ani alakepa kava'ake hume ne'visanakeno Anumayati
Yisasi Kalaisi'a eteno ese hu'nae nehoe.
15 Yisasi Kalaisi'a fole aisea kana'a Anumaya Koti'a ako
hapali male'neanakeno ani afina avaleno fole aike. Lo'kiya
vaita lusi amuse hutesuna Anumaya Koti'a akai'ake mi'ko
yate kava yakaino mai'neanakeno mi'ko hokote yahauve
vaya apa'kaseno ala yahauve ve'ka'api mai'ne. Mi'ko hokote
ala ala vaya apa'kaseno ala'a'api mai'ne.
16 Anumaya Koti'a akai'a mako'ke'ake alaki ofalino akola
maike maike nehea ve'kamo'a lusiya huno ano ha ne-
lea yapi ne'maiyanaketa ma mopafi vaya'mokita akaeya
mai'neateka o'utafa huta o'unine. Mako ma mopafi
ve'kamo'a alaki akaeya o'ake'neanaketa lakaeya'ae lo'kiyati
o'male'nea yafe akaeya o'akekaune. Akaeya aki alita asaka
hisune. Akaeya ala kava ve'ka lusi lo'kiya ya'a alaki hano
ohukifa alaki mi'ko afina haneke haneke huno hanekaiye
huta aki alita asaka hisune. Lamake.

Lusi afeno male'naya vaya'aife hu'ne.

17 Ma mopafi lusi afeno ya male'naya vaya'aife apaumomo
ne'male'ka inake hu'ka hapapaiyo "Ani ako fanane hisea
afenofe lapa'kufa avaletapa ohaitapa lapame atiti ohutapa
Anumaya Kotife'ke afitapa lo'kiya vaisakeno akai'ake mi'ko
laipa amuse hisuna akufa kanale kanale ya nelameanaki
akaeyafe'ke afitapa lapame atiti heo." hu'ka apaumomo
malo.

18 Mi'ko afeno ya'api hane'nisea vaya'moki mi'ko
kanale hupatesea ali'ya'ke alisae. Vaya'apimokife hapau
hune'apate'a folakapati afeno ya'api fa'ko hu'a vaya
kai'na'kai vaya maisae.
19 Apa'kaeya ani kava hisayana kanale kava'ake ali'a
anupa nehayanake'a henaka'a apaya hisike'a ko'ku'nate
maisaya no amalaku ne'ai'a anumaya yosa ne'ai'a kanale
apavamu ali'a maike maike hukae.

Ali'ya alisanateka yakai'ne'ka aleo.

20 Timotika Anumaya Koti'a kami'nea ali'yatena ali'ka
au'ne'vai'ka yakai'ka alakepa ho. Havikunaku ke Anumaya
Koti ohaisea ke ka'kame'ya ne'ami'ka vala apa'ke'atikeke
vaya'moki “Lakenopa hale'nea vaya mai'neta Anumaya Koti
ke afita alakepa huta ne'afuna vaya mai'none.” nehu'a
kasuke mono ke nehaki o'afi'ka ka'kame'ya apameo. Ani
akufa ke Anumaya Koti kame'a hane'ne.
21 Mako vaya'moki ani ke a'kame ne'malaya yafe Anu-
maya Koti ke ako afi'a apaipafi male'naya ke ako atale'nae.
Ani kava ohisana yafe Anumaya Koti'a vaya alino kayone
hu ya'a kamiteno kanale huno kaha'maese hu'nae nehoe.

2 Timoti

Polo'a Lomu kumate nofi nopi mai'neno “Ako falisoa kate mai'noe.” huteno Timotife akesa ne'afino mani avo kamale'ne. Timoti'a ani afina Efesasi kumate mai'ne'a Yisasina apa'ku'a ami'naya vaya'aite yakai'ne. Yisasi'a faliteno hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 34 kafu maiteno 2 Timoti ke ka'ne.

1-2 Nakaeya Polo'na Timotika nakai'ni nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'ne'nileka nakaeya mani avo ka'na ne'kamoe. Yisasi Kalaisi'a “Nakaeya'ae lo'kata maisayana maike maike hu lapavamu lapamikoe.” huno lo'kiya vai male'nea ke afisaya yafe Anumaya Koti'a haiya kava huno Yisasi Kalaisi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'ne. Hunate'nike'na Anumaya Koti Afotimo'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae hanau hune'kate'ana vaya ali'ana kayone hu ya'ae kaipa falu hisea ya'ae kamisa'ae hu'nae nehoe.

Yisasi kanale ke'ae lavuya ohisune.

3 Nakaeya nakinakomoki hu'naya kava hu'na nakaeya'ae naipa name malokeno he hike'na Anumaya Koti ali'ya ne'ali'na akaeyafe amuse hune'atoe. Amuse hune'ate'na nate'ae hani'ainaka'ae lapa'kaeya lapaya hisea yafe Anumayamoteka ke hu'na afine'koe.

4 Timotika avi nelanakeno kaulakafati kaunu nelavea yafe nakesa afite'na vae ne'kake'na amuse hisoa yafe lusiya huno ne'nahaiye.

5 Alemo'kamo'a Loisi'ae a'mo'a hokoteno Yisasife afino aipafi maletekeno anile ita'kamo'a Yunisi'ae ani kava huno Yisasife afino aipafi male'ne. Male'na'a akufa kava hu'ka kakaeya'ae Yisasife afi'ka kaipafi alakepa hu'ka male'nane hu'na nakesa afi'na ne'kamoe.

6 Ani yafe hokote afina kakenopale naya male ne'katokeno Anumaya Koti'a “Ali'ya'ni alisane.” huno kami'nea lo'kiya'ae ete'ka kakesa afisana yafe ani ke hu'na kakesa nehoe. Ata fu hu'ka kanakeno kanefe ne'aiya avamete kava hu'ka mako'ae ani lo'kiya ali'ka hetite'ka mako'ae lo'kiya ali'ya aleo.

7 Ali'ya ne'alisanakeno Anumaya Koti'a lami'nea Fate Akufa Avamu'amo'a koli hisuna laipa nolamea'maki lo'kiya vaita maisuna ya'ae kanale huta vaya laipa apamisuna ya'ae laipa lakesale kava yakaisuna ya'ae ako lami'ne.

8 Anumayatimo ke hu'ka fole aisana yafe koli ohu'ka kavuya oho. Akaeya ke hu'na fole auva yafe hapai vaike'a nakaeya navale'a nofi nopi hunate'naya yafe kakaeya

kavuya ohino. Anumaya Koti'a lo'kiya'a ako kami'nea yafe
Yisasi'a laya hu'nea kanale ke hu'ka fole ne'ai'ka nakaeya'ae
lo'kiya vai'ka ani kana ya aleo.
9-10 Anumaya Koti'a hao'otake kava nehuna yapati
laku lame alino katiketa honi'ya ofai fate akufa vaya'a
maisuna yafe lakaeya ako hapali male'ne. Lakaeya mako
alakepa kava huna yateti aketeno ke hiketa akaeyateka
o'me'nona'maki akai'a akesa afino haiya kava huno vaya
alino kayone hulateteno alino laya hu'ne. A'ke'ainaka
Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'neno Yisasi Kalaisi
aku'ainaka ani vaya alino kayone hu ya'a ako lami'nea'maki
meni kana Yisasi Kalaisi'a laku lame alino katisea ve'ka
ako fole aino ani ya laveli'ne. Yisasi Kalaisi'a fali ya'mo
lo'kiya'a alino haviya hune'ataleno lamake ke'aleti hano
ohuno maike maike hu lavamu alino fole aino kanale hale
yate male'ne.

11 Yisasi ke ne'afukeno hunate'nea ne mai'ne'na mani
Yisasi kanale ke hu'na fole ne'ai'na ali'na apaya hisoa yafe
Anumaya Koti'a hunate'ne.
12 Hunate'nea yafe nakaeya ali'a haviya hunate'naya'maki
nakaeya lamake hu'na navuya ohu'na afi'na naipafi
male'noa Anumayamofe ako afi'na alakepa hu'nokeno
akaeya nami'nea ali'ya alino au'ne'vaino kanale ali'ya alisoa
yafe nakaeya naya huke huketeno ko'ku'napakati eteno
ekaiye hu'na nakesa afi'na alakepa hu'noe.
13 Yisasife afi'ka kaipafi malete'ka Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'ka
mai'ne'ka vaya'aife kahau kayamopafati ne'kahainake'na
“Ina kava ho.” hu'na lamake'ake ke kahapai'noa ke a'kame
malo.
14 Fate Akufa Avamu'amo'a laipafi mai'neanakeno
kaha'maesike'ka kakaeya Anumayamo lamake ke'ake
alakepa hu'ka hapa'nepai'ka “Haviku alu ke hisuki.” hu'ka
kava ho.

15 Esia mopale mai'naya vaya'moki nakaeya ako na-
tale'nae. Ani vayapati aole ve'kala'mokani ana'ki'a Fike-
lasi'ae Hemokenesi'ae nakaeya ako natale'na'a ke ako
afi'nane.
16-17 Onesifolasi'a nakaeya nofi nopi mai'noa yafe afino
avuya nohea'maki Lomu kumate va'yi huteno nakaeyafe ka-
hau ame ame eno nakeno fole aiteno mi'ko afina kanale'ya
huno naya hu'nea yafe Anumayamo'a akaeya'ae akai'a
afamo'ae kanale'ya huno apaya hise hu'na Anumayamoteka
afine'koe.
18 Onesifolasi'a ani kava hu'nea yafe Anumayamoteka
ke hu'na inake hu'na afine'koe “Yisasi'a eteno esea afina
akaeyafe hau huteno kalaki aitese.” hu'nae nehoe. Efe-

sasi kumate mai'nokeno kanale'ya huno naha'ma'nea ya kakaeya ako afi'nane.

2

Yisasi Kalaisi ati ve'ka'a maiyo.

1 Mafa'ne'nimoka Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'ka mai'ne'ka vaya alino kayone hu ya'a kami'nea yafe lo'kiya vai'ka maiyo.

2 Lo'kiya vai'ka mai'ne'ka kahapai'noa ke mi'ko akete'a ne'afea vaya'ai apaulakale hu'na fole ai'noa ke efi efi hu'a kanale ali'ya ne'alea vaya'ai hapapaiyo. Hapapaisanake'a ani vaya'moki alu vaya ali'u'a hapapaisae.

3 Ali'ya ne'alina ya ali'a haviya hukate'naya yafe Yisasi Kalaisi ati vaya'kana hu'ka lo'kiya vai'ka maiyo.

4 Apa'kai'api kava ve'ka'apimo'a amuse hupatesea yafe ati vaya'amoki alu ali'ya o'ali'a ati ali'ya'ake ne'ale.

5 Mako ya'ae afeo. I'akase o'akase hu'a yo'kalo nele'a mako ve'kamo'a ani yo'kalo nelaya au'ava'mo ke a'kame o'maleno apa'kaseno hokoteno visea ve'kamo'a ani kanale miya'a o'alike.

6 Ina kava hisakeno ayamufa valeno hoya ali'ya ne'alea ve'kamo'a hoyafi ne'ya'mo'a ketesea afina hokoteno kete'nisea ne'ya'a ne'alea avamete Anumayamo'a ani kava huno anona'a lamike.

7 Lamikea'maki ani ke afi'ka alakepa hu'ka afisanakeno Anumayamo'a akai'a ani mi'ko ya'mo aepa'a kahapaike.

8 Yisasife kanale ke hu'na fole ne'auva kemo'a Teviti akeho'amo'a Yisasi Kalaisi'a fali'neapati heti'niki akaeyafe kakesa afifi hu'ka maiyo.

9 Mani ke Yisasife kanale ke hu'na fole ai'noa yafe nakaeya ali'a haviya hunate'a nakaeyafe “Hao'otake kava nehea ve'kakana nehe.” hu'a nofi nopi hunate'naya'maki Anumaya Koti kemo'a nofipi ohane'nea'maki mi'ko aupalika uneno nehe.

10 Ani yafe mi'ko Anumaya Koti le'kanapai male'nea vaya Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'a mai'nisakeno Anumaya Koti'a apa'ku apame alino katisike'a akola maike maike hu'a lusi hale yapi maisaya yafe nakaeya nakufa nakafu ne'kike'na naipa afi'na lo'kiya vai'noe.

11 Lamake kemo'a inake hu'ne
“Yisasi'ae lo'kata ako fali'nonanaketa akaeya'ae lo'kata hetita maikune.”

12 Ali'a haviya hulatesaya yapi maita lo'kiya vaita maisunana henaka'a Yisasi'ae ala kava ya aliteta maikune. Yisasife “O'ake'noa ve'ka mai'ne.” huta la'kame'ya amisunana lakaeya'ae ani kava huno “Olapa'ke'noa vaya mai'nae.” huno a'kame'ya lamike.

13 Lakaeya Anumaya Koti ke afita laipafi alaki o'malesunana
akaeya hu'nea ke alaki lamake ke hane'nea yafe o'atalekaiye
huno hu'neane.

Anumaya Koti'a ma akufa ali'ya vaya'aife nehaiye.

14 Meni hu'noa ke kakaeya hu'ka apa'kesa ali'ka hao hu-
patete'ka Anumaya Koti aulakale inake hu'ka ho "Anumaya
Koti keleti ke o'vaiyo. Ke ne'vaiya ya'mo'a laya nohiki
ani ke ne'afea vaya'ai apaipa alino haviya nehe." hu'ka
apaumomo malo.

15 Kakaeya kanale ali'ya ve'ka maisana yafe lo'kiya
vaisanakeno Anumaya Koti'a amuse'ka nehuno ali'nana
ali'yafe nehaisike'ka kakaeya kavuya ohisike'ka Anu-
mayamo lamake'ake kanale kemo aepa'a afite'ka hu'ka
alakepa hu'ka hapapaiyo.

16 Hapapaikana'maki kakaeya ma mopafi havikunaku ke
alaki lamake hu'ka oho. Ina akufa havikunaku ke hisanana
ani kemo'a mi'ko vaya apavaleno yakalesike'a Anumaya
Kotiteka apa'kame'ya ami au'ava ya fole aike.

17 Apa'kame'ya amite'a ke'apimo'a mako apamu'kana
huno mai ya'apifi fole ai'neno alino ala apamu apalekaiye.
Ani ke hapa'nepaiya vaya'aipati aole ve'kala'mokani
ana'ki'a Himeneasi'ae Filetasi'ae mai'ne'ana ani ke hu'na'ae.

18 Ani akufa ke nehaya vaya'moki Anumaya Koti
lamake'ake ke ako ne'atale'a inake nehae "Vaya fali'nayapati
ako ete'a heti'nayanaketa mako'ae eteta he'otikune." Ani
akufa ke haya yafe mako vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi
male'naya vaya apa'ku apa'kesa ali'a yane'kale'a ali'a haviya
nehae.

19 Ani kava nehaya'maki Anumaya Koti lamake ke'a afi'a
apaipafi male'naya vaya'moki yafa akofetule lo'kiya no
ne'kea kava huno lusi lo'kiya vaino hanekaiye. Hane'nikeno
ani no kimale'nea yafate Anumayamo'a mako avo'mo'a
inake huno ka'neane
"Anumayamo'a akai'a anaka'a ako apa'keno alakepa hu'ne."
huno hu'neane.
Mako avo'mo'a inake huno ka'neane
"Nakaeya Anumayamo mafa'ne mai'noe." hu'a nehaya
vaya'moki hao'otake kava apa'kame'ya amisae huno
hu'neane.

20 Ala ve'kamo nopina fate fate akufa lape'yaka hane'ne.
Mako lape'a koli monileti alo nehu'a makoma'a efe koli
yafateti alo nehu'a makoma'a yosaleti'ae hapaleti'ae alo
hu'nae. Mako lape'a kanale ali'ya alisaya yafe alo hu-
male'naya'maki makoma'a lavuya hisuna ali'ya alisaya yafe
alo humale'nae.

21 Lape alo haya akufa kava huta kanale ali'ya alisuna
yafe lakaeya alo hulate'ne. Ani yafe mako ve'kamo'a
avuya hisea hao'otake au'ava ya'a ne'ataleno honi'ya ofai
aku ame maleno maiseana kanale ali'ya alisea lape'kana
ve'ka mai'neno fatako ve'ka maikeanakeno kanale'ya huno
Anumaya'a aya nehuno ali'ya alisea lo'kiya'a hane'nisikeno
mi'ko hai'o'ae kanale ali'ya alisea yafe akeva hu'neno ali'ya
alike.
22 Alikea'maki honi'ya ya'api o'male'nisea apaipa
apa'kesa'ae vaya'moki Anumayamofe "E'ka naya ho."
nehisaya vaya'moki'ae lo'ne'ka'ka kakaeya mi'ko afina
nahaeya vemoki nehaya hao'otake kava ake'ka kaha'ye hu
ya ka'kame'ya amite'ka atale'ka kaune he'ka alakepa kava
hu au'ava ya'ae Anumayamofe afi'ka kaipafi male'ne'ka
nepu kasakife kahau kayamopafati ne'kahainake'ka kaipa
falu yapi maisana yafe kayamufa valo.
23 Ina kava nehu'ka hao'otake apa'kesa ne'afi'a anekinaki
akufa ke nehatake'a ke ne'vai'a ke hu'a imafi mafi nehaya
ke o'afeo. Ani akufa kemo'a alaki la hisaya au'ava kava'ke
alino fole ne'aike'ka ako afi'nane.
24 Anumayamo ali'ya ve'kamo'a hai o'vaino makale ke
o'apama'kino vaya'aife aipa afino haviya huo'apateno ve
a'ne'aipina kanale'ya vase huno vaya alino apaya hise.
25 Ani kava nehisike'a ke'a o'afi'a ke ne'vaiya vaya'ai
apa'ku apa'kesa alino kayone nehuno kanale ka apavelino.
Ina kava hiseana Anumaya Koti'a ani vaya'ai apa'ku
apa'kesa alino yahae hisike'a apaipa ai'a yahae hute'a
"Lamake ke kanale ke hane'ne hute'a afi'a halesafi?"
26 A'ke'ainaka ani vaya'aina Sata'a akaeya ke afisaya
yafe kalifu hanakimale'nea kalifumo'a he'nike'a akai'a ke
a'kame malesaya yafe apatafa hu'nikeno Anumaya Koti'a
ani kalifufati kalu hepatesike'a lamake ke'a afi'a alakepa
hisaya apa'kesa ne'afi'a ani kalifu ai'a hatu'matale'a ekae.

3

Yisasi eteno ekefe hisea kanafina lusi kana'ake ya va'yi huke.

1 Ma yafe lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Yisasi'a eteno
ekefe hisea afina ala kana ya lakaeyapi fole aike.
2 Ani kana hapaisea kanafi vaya'moki ina kava hukae.
Apa'kai'api apa'kufae'ke nehapauno moni alisaya yafe'ke
lusiya huno nehapauno apa'kai'api apa'kufa ali'a nehai'a
"Ala ve'ka mai'noe." hu'a nehu'a Anumaya Koti'ae
vaya'api'ae hu'a haviya hune'apate'a ita afo'apimoki ke afi'a
a'kame o'male'a mi'ko kanale yafe "Amuse nehune." hu'a
ohu'a hao'otake kava'ake hukae.

3 Ani kava nehu'a apa'kai'api afamofe apa'kesa afi'a
no'apami'a vaya'apimokife kahaove katove nehu'na naipa
falu yapati ali'na atalekatoe hu'a ohisaya vaya mai'ne'a
ke failitata nehu'a apa'kaeya apa'kufa ake'a hapa'ye hu ya
makale'a a'kame ne'male'a la nehu'a vaya hupate'a alakepa
kavafe nohapaiye.
4 Ani kava hisaya vaya'moki haviku ke nehatake'a
apa'kai'api vaya'moki ke fai'a kame vaya'api hapapaikae.
Apa'kesa o'afi'a hao'otake kava'ake nehu'a apa'kufa ali'a hai
vaya mai'ne'a mi'ko apa'kufa ake'a hapa'ye hu yafe'ke afi'a
amuse hukaya'maki Anumayamofe nohapaiye.
5 Ani vaya'moki inake hae "Lakaeya mono ke ne'afune."
nehu'a ameka apa'kufaleti kasuke nehu'a Anumaya Koti
lo'kiya ya'a apa'kame'ya amite'a kanale kava hu'a u'e'a
nohae. Ani kava nehisaya vayana mai'ka halove hupato.
6 Ani kava nehaya vayapati mako vaya'amoki alu vaya'ai
nopi fale'a nehaike'a ani nopi mai'naya a'nemoki apa'kesa
o'afi'a afa'a haviku mai'nayapi kake nehake'a makale'a
apa'kaeya "Lamake nehae." hu'a ani ke'api afi'a a'kame
malake'a ani vemoki ani a'ne'ai apaipa apa'kesa ali'a
kahalae nehae. Ali'a kahalae nehake'a ani a'ne'ai hao'otake
ya'apimo'a kana'ake hapaike'a apa'kufa ake'a hapa'ye
nehu'a fate fate hao'otake yafe apa'kesa ne'afe.
7 Ani a'nemoki mi'ko ke ne'afea'maki lamake'ake kanale
ke ali'a apaipafi no'malae.
8 A'ke'ainaka Isipiti mopale mako lusa ne'ki'a
ve'kala'mokani ana'ki'a Yanesi'ae Yapalesi'ae Mosese ke
male male'nea ke ali'ana haviya hu'ana ana'kame'ya
ami'na'a akufa kava meni mai'naya vaya'moki ani
hao'otake kava nehaya vaya'moki lamake ke ali'a haviya
nehu'a a'kame'ya ne'ami'a alakepa ohu apa'kesa afi'a
Anumayamofe afi'a apaipafi o'male'nae.
9 A'ke'ainaka Isipiti aupalika lusa ne'ki'a ve'kala ana'ke'a
alakepa hu'naya akufa kava hu'a meni Anumayamofe afi'a
apaipafi o'male'naya vaya'moki anekinaki hao'otake kava
nehaya kava apa'ke'a alakepa hute'a "Hao'otake kava'ake
vayane." hu'a hupatekae.

Anumaya Koti ke atafa hu'ka lo'kiya vaiyo.

10 Nakaeya ani akufa ve'ka o'mai'noke'ka kakaeya Tim-
otika mi'ko hu'noa kava'ae hapa'nepauva ke'ae ne'mauva
au'ava ya'ni'ae ne'nahaiya ya'mo aepa'ae Anumayamofe
afi'na naipafi male'noke'ka ako nake'nane. Nakaeya kanale
hu'na mai'ne'na vaya ke o'apama'ki'na vase hu'na nahau
hupate kava'ae vaya'aife nahau nayamopafati ne'nahaiya

ya'ae kana ya fole ne'aike'na lo'kiya vai'noa kava'ae ako
ake'nane.
11 Yisasi ke nehoa yafe nakaeya ali'a haviya
hune'natakeno nakufa nakafu ne'kea ya'ae Atio'ku
kumate'ae Ai'koniamu kumate'ae Lisatala kumate'ae
nakaeya lusi kalana nate'a namaki'naya'maki nakaeya
lo'kiya vai'na mai'noa ya ako afi'nane. Kalana nate'a
namakitakeno Anumayamo'a nakaeya naya huno nakufa
alino kati'nike'na ofali'na mai'noe.
12 Ofali'na afa'a mai'noa'maki lamake Yisasi Kalaisi'ae ai'a
kama'ne'a Anumaya Koti'a nehaiya alakepa au'ava kava'a
a'kame malesaya vaya'aina kame vaya'apimoki kalana ap-
ate'a ali'a haviya hupatekae.
13 Ali'a haviya hupate'a hao'otake au'ava kava nehaya
vaya'moki'ae kasuke ke nehaya apaune vaya'moki'ae lusi
havi kava hu'a mi'ko vaya'aina kasuke ke hapapai'a a'a
apavataka hukaya'maki Sata'ae ani kava huno ani kasuke
ke nehaya vaya'aina mako'ae kasuke ke hapapaiteno ano
apavataka hisike'a alaki havi kava hukae.
14 Havi kava hukaya'maki lakaeya ako kave nelunake'ka
ako lake'ka aeto hu'nana yafe ako afi'ka kaipafi male'nana
ke atafa hu'ka alaki hu'ka maiyo.
15 Inaki kakaeya a'ke'ainaka aise mafa'ne mai'ne'ka Anu-
maya Koti avopi kamale'nea ke afi'nane. Ani avopi kemo'a
kanale kaku kakesa kami'nisike'ka Yisasi Kalaisife afi'ka
kaipafi male'nisanakeno Anumaya Koti'a kaku kame alino
katike.
16 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mi'ko Anu-
maya Koti avopi kamale'naya ke vaya hapapaike'a ka'nae.
Ka'nayanakeno ani kemo'a kanale'ya huno alino laya
nehuno hao'otake kava nehuna ya lave nelino havi ka
ne'malona yafe “Ataletapa ma kate veo.” huno kanale ka
lave nelino alakepa huta uteta hisuna yafe kanale'ya huno
laveli'ne.
17 Ani kava huno alino laya nehiketa lakaeya Anumaya
Kotife afita laipafi ne'malona vaya'aina ala lo'kiya lamiketa
lakaeya mi'ko afina kanale ali'ya alisuna yafe avatati huta
mai'nonanaketa alikune.

4

*Kakaeya Anumaya Koti lamake ke hu'ka fole ai'ka hapa-
paiyo.*

1 Anumaya Koti aulakale'ae Yisasi Kalaisi'a mi'ko fali'naya
vaya'ae haekafa mai'naya vaya'ae kake hulatesea kanomo
aulakale'ae nakaeya mani lo'kiya ke kahapaikefe hoe. Yisasi

Kalaisi'a ala kava ya alisea yafe ko'ku'napakati eteno esea
ya'ae hu'na nakaeya mani lo'kiya ke kahapaikefe hoe.
2 Kanale kana'ae havi kana'ae vaya'moki “Afikune.”
hisaya kana'ae “O'afikune.” hu'a hisaya kana'ae lo'kiya
vai'ka Anumayamo ke hu'ka fole aiyo. Hu'ka fole ne'ai'ka
hao'otake ya'ape apaipa ai'a yahae hisaya yafe apauna he'ka
apavale'ka kanale kate apato. “Hao'otake kava nehaya
yatapimo anona'a alikayanaki maitapa halove hu'netapao.”
hu'ka yuna kefati vase hu'ka hapapaiyo. Ani kava hisana
yafe kosale o'kahaesike'ka vase hu'ka kanale ke hu'ka ali'ka
apaya ho.
3-4 Inaki vaya'moki henaka'a lamake ke ohapaisike'a
o'afisaya apa'kesa afite'a apa'kame'ya ne'ami'a apa'kai'api
hapaisea keke afi'a haka'a ne'ne'a apa'kaeya hapaisea ke
hisaya vaya'ae fate fate vaya'ai ke ne'afi'a alakepa ohu ke
hisaya kemo avakeke afikae.
5 Afikaya'maki kakaeya mi'ko afina mi'ko ya fole
aisike'ka kaipa kakesale yakai'ne'ka kana ya kakaeyate fole
ne'aiseana lo'kiya vai'ka maiyo. Yisasi kanale ke hu'ka fole
ne'aina ali'ya kanale hu'ka ne'ali'ka alakepa ke'ake nehu'ka
ani ali'ya ali'ka lama hu'ka alime uvo.

Polo'a inake he “Meni ako falikefe nehukeno ali'ya'ni hano hukefe nehe.”

6 Nofi alakamo li la'kimale'ne'a Anumaya Kotiteka amuse
ya ne'amea avamete kava hu'a nakaeya Anumayamo ali'ya
ne'aloanake'a nahaesakeno kola'ni'a lavitesike'na falisoa
kana'ni ako aupasi nehe. Ma mopa atalesoa kana'ni'a ako
fole ai'neanake'na falikoe.
7 Nakaeya Sata'ae la hu'noana kanale'ya hu'na la hu'noe.
Anumaya Koti'a “Naku naku hu'ka kate u'ka va'yi ho.”
hu'nea yate ako u'na va'yi hu'noe. Anumayamo ke afi'na
naipafi male'noa ya o'atale'noe.
8 Ani kava hu'noa yafe Anumaya Koti'a anona'a kanale
miya'ni'a nate'ne. Kanale fatako huno lavaleno kake hu-
latesea ve'kakeno kake hulatesea afina nakaeyafe “Kanale
fatako ve'ka mai'nane.” hunateteno akaeya ali'ya ali'noa
yate anona'a kanale miya namike. Ani miya nakai'nike
o'alikoa'maki mi'ko nalaki Anumayamo'a eteno esea yafe
afi'a apaipafi male'ne'a amuse nehu'a akeva mai'nisaya
vaya'ae ani miya apamike.

Hano hu ke.

9 Nakaeyateka makale naku naku eno.
10 Timasi'a ma mopafi yafe haikeno nakaeya nataleno
ako Tesalonai'ka kumate utekeno Kalesenisi'ae ve'ka ako

nataleno Kalesia koteka ne'vikeno Taitasi'a ako nataleno
Talamesia kumate u'ne.
11 U'e'a hutakeno Lu'ku'a akai'ake nakaeya'ae lo'kano
mai'neanaki Ma'kina avalete'ka lo'katana e'akeno Ma'ki'a
kanale'ya huno naya huke.
12 Nakaeya Ti'ki'kasina hutokeno Efesasi kumate ako u'ne.
13 Kakaeya esanate yatala yasi kena'ni Taloasi kumate
Kapasi nopi atale'na e'noanaki kakaeya ne'ali'ka avo'ni'ae
ali'ne'ka eno. Mememo akufaleti alo humale avofe lusiya
huno ne'nahaiyanaki ali'ne'ka eno.
14 Haesa kapa alo hu ali'ya ne'alea ve'ka Ale'kasata'a
nakaeya lusiya huno alino haviya hu'ne. Haviya hune'natea
anona'a henaka'a Anumayamo'a akaeya miya'a amike.
15 Lakaeya nehuna ke ani ve'kamo'a lusi hai ne'vaikeno
alino haviya hunelateanaki kakaeya'ae ani kava
hukatekayanaki mai'ka halove huto.
16 Hokote'a natafa hute'a kake hunataya afina mako
vaya'moki e'a naya hisaya yafe kake ohu'naya'maki nata-
lake'na nakai'nike heti'na mai'noe. Anumayamo'a ani na-
tale'a u'e'a haya anona'a havi ya o'apamise hu'na Anumaya
Kotiteka ke hu'na afine'koe.
17 Vaya'moki natale'naya'maki Anumayamo'a kanale'ya
huno nakaeya'ae heti'neno naya huno lo'kiya'a namike'na
mi'ko Isaleli nofi o'mai vaya'moki Anumayamo ke alakepa
hu'a afisaya yafe ani ke hu'na fole ai'na hapapai'noe.
Ani kake hunataya vaya'moki mako laiyoni afukana hu'a
nakaeya naha'a nekefe hu'naya'maki Anumaya Koti'a
kanale'ya huno nau vaino nakufa alino kati'ne.
18 Alino katiteno Anumayamo'a mi'ko hai'o'ae havi yapati
nau vaiteno naku name alino katiteno akai'a ko'ku'napi
kava nehea kumate navaleno natekaiye. Ani yafe Anu-
mayamo aki mi'ko afina alita asaka nehuta akaeya akike
mako'ae alita asaka hume hume haisune. Lamake.
19 Palisila'ae A'kuvila'ae Onesifolasi'ae akai'a afamo'ae
nakaeya hu'na falu fala hupatoa ke hapapaiyo.
20 Elasatasi'a Kolini kumate mai'nikeno Talofimasi'a lusi
kali ali'nea yafe Mailitasi kumate atale'na okeno mai'ne.
21 Mai'niki kakaeya yasi ne'alea i'ka fole o'ai'nisike'ka
makale eno.
Mi'ko nepu lasaki Yupulusi'aki Putenisi'aki Linusi'aki
Kolotia'aki felukae hu'a fulu fala hukatae.
22 Anumayamo'a kakaeya kaku kame'ae lo'kano mai'neno
vaya alino kayone hu ya kamise hu'na ke hu'na afine'koe.

Taitasi

Polo'a Taitasife "Kaliti kumate mai'ne'a Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite u'ka kava ho." huno huteteno henaka'a ali'yate ha'maesea yafe Polo'a mani avo kano Taitasina ami'ne. Yisasi'a faliteno hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 33 kafu maiteno Taitasi ke kamale'ne.

1 Nakaeya Polo'na Anumaya Koti ali'ya ve'ka mai'ne'na Yisasi Kalaisi ke ne'afukeno hunate'nea ve'ka mai'ne'na avo ka'na Taitasika ne'kamoe. Anumaya Koti'a haikeno hapali male'nea vaya'moki akaeyafe afi'a apaipafi male'ne'a lo'kiya vai'a maisaya ya'ae Anumaya Koti ke lamake'ake ke'a afi'a alakepa hute'a Anumaya Koti aulakale alakepa au'ava kava hisaya ya'aefe ali'ya'ale hunate'ne.

2-3 Anumaya Koti'a kasuke ke nohea ve'kakeno mi'ko ya alo ohu'nea afina "Akola maike maike hisaya lapavamu la-pamikoe." huno lo'kiya vai male'neanakeno henaka'a akai'a male male'nea kana fole aike'a mako vaya'ai apavayafati ani ke hu'a fole aitakeno Anumaya Koti'a laku lame alino katisea ve'kamo'a "Ani ke ho." huno nayapi maleteke'na lapa'kaeya akola maike maike hisaya lapavamu alisaya yafe lapame atiti yatapimo'a afitapa lapaipafi maletetapa lo'kiya vaisaya yafe hunate'ne.

4 Taitasika nakai'ni mafa'ne Anumaya Koti keleti alikate'noa mafa'ne'nimoka Yisasife afita'a la'aipafi male'no'a yati'amo'a mako'ke avamete hane'nike'na mani avo ka'na ne'kamoe. Anumaya Koti afoti'amo'ae Yisasi Kalaisi laku lame alino kati'nea ve'ka'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ani'ae kaipa falu kahaisea ya'ae kamisa'ae.

Anumayamofe afi'a apaipafi male'naya vaya'aite kava vaya alino hetipatesea yafe hu'ne.

5 Taitasika kanale ohu'nisea ali'ya ya ali'ka alakepa nehu'ka mi'ko kumate kumate hokote'na kahapai'noa ya hu'ka Anumayamofe afi'a apaipafi male'naya vaya'aite yakaisaya vaya ali'ka hetipatesana yafe Kaliti koteka kate'noke'ka mai'nane.

6 Ina kava nehaya vaya ali'ka hetipato. Vaya'moki apaulakale hao'otake au'ava kava nohisea ve'ka ali'ka hetito. Ani ve'kamo'a a'a mako'ke'ake ali'neno mafa'neyaka'amoki Anumayamofe afi'a apaipafi malete'a hao'otake au'ava ya ohu'a ma mopafi hao'otake yate ake'a hapa'ye ohu'a ita afo'apimoki ke ali'a o'ataka'a kanale'ya hu'a ne'maisaya afamopati afo'apimona kava ali'ka hetito.

7 Kakaeya ako afi'nane Yisasife afi'a apaipafi male'naya
vaya'aite hokote kava ve'kamo'a Anumaya Koti ali'yate kava
yakaisea yafe ka maleno uneno hu au'ava ya'afina kanale
huno uneno nehuno mi'ko vaya'ai apaulakale hao'otake ya'a
o'malesea ve'ka maise. “Nakaeya'ke ala ve'ka mai'noe.”
nehuno ke o'afino akai'a aipa akesamo'ke “Ani kava ho.”
hisea kava ohuno vaya'moki hisaya ke'ae afisea ve'ka maise.
Makale hai o'vaino atu li neteno anekinaki ohuno vaya
apamaki ve'ka o'maise. Anumaya Koti ali'yateti lusi moni
alino nesea yafe afino ha'ye ohu ve'ka maise.
8 Nata vaya apavaleno kanale hupatesea ve'ka mai'neno
mi'ko kanale mai au'ava yafe'ke nehaisikeno alakepa aku
akesa ne'afino a'kame malese. Alaki kanale'ya huno
mai'neno Anumaya Koti mi'ko kanale fate akufa au'ava
kava'a nehuno aipa akesalena yakaino alakepa hu'neno
uneno hise.
9 Ani ve'kamo'a lamake'ake ke akai'a afi'nea ke atafa
huno lo'kiya vai'neno Anumayamoteka apa'ku'a ami'nisaya
vaya'aina lo'kiya apamisea ke alino apaya hisike'a
vaya'moki ke'a afi'a fa'ko hukaya'maki ke ama'kisaya
vaya'aife lo'kiya kefati ke nehisike'a apa'ke'ati keke hu'naya
ke'ape fate apaipa apa'kesa afikae.

Mako vaya'moki kasuke ke nehu'a Yisasife afi'a aipafi male'naya vaya'ai apame atiti ya'api ali'a haviya hune'apatae.

10 He lamake Kaliti koteka mono nopi nesu vaya'moki
ke afi'a a'kame no'malaya vaya mai'nae. Ani vaya'moki
lakaufi nafi keke nehu'a aepa'ae ke ohu'a havikunaku ke'ake
nehu'a vaya apa'ku apa'kesa hu'a savali hune'apate'a lusiya
hu'a kasuke ke nehu'a a'a apavataka nehae. Nesu yate ina
akufa kava nehaya vaya'moki Yisasi ke ne'afea'maki Yuta
vaya'moki nehaya kava'ae a'kame ne'male'a apa'koyamo
ano'a laka nehaya nofi vaya mai'nae.
11 Inani ke nehaya vaya'moki hao'otake kava nehu'a moni
alikefe lakaeya nohuna akufa ke ali'a apaya nehaya yateti
mako anaka afamopi apaipa apa'kesa ali'a yane'kalae. Ani
yafe kakaeya ani vaya'moki nehaya kavafena ke hu'ka laka
hune'apate'ka “Lapavaya atapa a'kaneo.” hu'ka lo'kiya ke
ho.
12 A'ke'ainaka ani Kaliti kumate mako aune ne'aiya
ve'ka'apimo'a inake hu'ne “Kaliti koteka vaya'moki alaki ka-
suke ke nehaya vayanake'a alaki ani au'ava ya'api o'atale'a
mai'nae. Afela afukana hu'a mai'ne'a ali'ya o'ali'a apamu
hu'nea'maki neke neke nehae.” huno hu'neane.

13 Ani hu'nea ke alaki lamake nehe. Ani yafe kakaeya lo'kiya vai'ka ke hapapaisanake'a ete'a Anumaya Koti ke afite'a apaipafi male'naya ke atafa hu'a lo'kiya vailisae.
14 Atafa hu'a lo'kiya vaili'nisake'a Yuta vaya'moki havikunaku ke nehu'a hai'o'ae yafe ke male male'ne'a Anumayamo lamake ke'a apa'kame'ya ne'amea vaya'ai kele apaipa apa'kesa atalesakeno o'vise.
15 Anumayamo aulakale apa'ku apame'mo'a honi'ya ofai'nea vaya'moki mi'ko yana ne'yapi fate fate yapi alaki honi'ya ofai'nea'maki Yisasi ke afi'a apaipafi o'male'nakeno hao'otake ya'mo'ke apaipafi havaite'nea vaya'moki Anumayamo aulakale apa'ku apame'mo'a alaki honi'ya'ake hu'nea ya'mo'a alaki mi'ko ya honi'ya'ake hu'ne.
16 Honi'ya'ake hu'nike'a ani vaya'moki afa'a ameka apavayaleti inake nehae "Anumaya Kotina ake'na alakepa hu'noa ve'ka mai'noe." hu'a nehaya'maki ka u'e'a hu ya'apileti Anumaya Kotina apa'kame'ya ami'naya yafe ani ke kasuke nehae huno lahapai'ne. Anumaya Koti ke'a ali'a ataka'nayana kanale au'ava ya ali'a fole o'ai'nakeno Anumaya Koti'a apa'kaeyafe "O'nahaiya vaya mai'nae." hu'ne.

2

Kosufa anaune'kano'aife hu'nea ke.

1 Mako vaya'moki hao'otake kava nehaki kakaeya ve a'ne'aina Anumayamo lamake ke'a ali'ka apaya ho.
2 Vayatama'aife inake hu'ka hapapaiyo "Atu li ne'netapa anekinaki ohutapa kanale au'ava kava hu yafe'ke lapa'kesa ne'afitapa lapaipa lapa'kesale lo'kiya vaitapa kava yakai'netapa Yisasife afitapa lapaipafi male'naya yafe kanale lapa'kesa ne'afitapa vaya'aife lahapau lapayamopafati lahapaino. Kana ya fole ne'aiseana lo'kiya vaitapa maiyo."
3 Ane'kano'aina ani ya hu'a Anumayamo'a nehaiya kava hu'a u'e'a nehu'a mako vaya'aife ke failitata ohisae. Atu li ne'ne'a anekinaki oheo. Ani kava ohu'a venemo a'ne'aina kanale au'ava ya apaveleo.
4 "Ma akufa kava heo." hutapa alitapa apaya hisaya yateti venemo a'nemoki anau'apimoki'ae mafa'neyaka'api'ae hapau apayamopafati hapaisea yafe hapapaisake'a afisae.
5 Afi'ne'a apaipa apa'kesale kava yakai'ne'a Anumayamo aulakale honi'ya'api o'male a'ne mai'ne'a alu vele o'u'a anau'apimoki apaiya'afi'ke maisae. Anile mai'ne'a no

kuma'api'ae mafa'neyaka'api'ae kanale'ya hu'a yakaipate-
sae. Mi'ko ani au'ava kava hisayana mako vaya'moki akete'a
“Anumaya Koti ke afa ke hane'ne.” hu'a ohisae.

Nahaeya've'ai ke.

6 Taitasika ani kava nehu'ka nahaeya've'aife lo'kiya vai'ka
inake hu'ka hapapaiyo “Lapa'kaitapi lapaipa lapa'kesale
yakaitapa lo'kiya vaitapa maiyo.” hu'ka hapapaiyo.
7 Taitasika mi'ko nehana au'ava ya'kafina kanale kava'ake
nehuke'a kakaeyate ne'kake'a mi'ko nehana kava ka'kame
male'a kanale kava'ake hisae. Mi'ko vaya ali'ka apaya
hisana afina kakesa afi'ka alakepa hu'ne'ka alakepa ke'ake
nehu'ka mako havikunaku au'ava ya'ae lo'ka'ka ali'ka apaya
oho.
8 Kakaeya kake hu'ka maisanateka alakepa ke'ake ne-
hisanake'a vaya'moki “Kasuke nehane.” hu'a ohisake'a
kame vaya'kamoki afite'a kamuke o'kama'kikaya'maki
apa'kai'api hisaya ke apavuya hukae.

Ali'ya vaya'aife hu'ne.

9 Ali'ya vaya'aife inake hu'ka hapapaiyo “Kava
vayatapimoki ke afitapa a'kame ne'maletapa apa'kaeya
amuse hisaya kanale ali'ya'ake ne'alitapa kava vayatape
ataki'netapa kamuke o'apama'keo.
10 Kava vayatapimoki ya kumaya o'alitapa mi'ko afina
kanale hutapa ali'ya alisayana kava vayatapimoki Anumaya
Koti ke laku lame alino kati'nea Ve'kamo ke ali'a asaka hu'a
afisaya apaipa apa'kesa hanekaiye.” hu'ka hapapaiyo.

Lakaeya hao'otake kava ohuta fate akufa vaya mai'neta Yisasi'a esea yafe akeva maisune.

11-12 Anumaya Koti vaya alino kayone hu ya'a mi'ko vaya
apa'ku apame alino katiseafe ako fole ai'neno alino laya
nehuno inake huno lave nele Anumaya Koti la'kame'ya
ne'amuna kava'ae lakufa aketa laha'ye nehuna ya'ae
ataleteta meni ma mopafi mai'neta laipa lakesale yakaita
lo'kiya vai'neta alakepa kava huta uteta nehuta Anumaya
Koti au'ava ya a'kame malesune.
13 A'kame ne'malonakeno ala Anumaya Kotiti laku lame
alino kati'nea ve'ka Anumayati Yisasi Kalaisi'a ano hale
lo'kiya himamu ya'a'ae fole aisea yafe amuse nehuta lame
atiti nehuta akeva mai'none.
14 Ani esea ve'ka Yisasi'a hao'otake yatimo'a nofi hu-
late'neapati kalu heno lavalesea miya atalesea yafe akai'a
akufa ha'kino lamiteno fali'nea yateti ako lavaleteno mi'ko
hao'otake yati ako ano kalo palate'nikeno laipamo'a yave

yave'ake hu'neanaketa akai'a ve a'ne mai'neta layamufa valeta kanale ali'ya alisuna yafe fali'ne.

15 Taitasika mi'ko afina mani ke vaya hapa'nepai'ka ali'ka apauna heke'a mani ke afi'a a'kame maleo. Malesake'a ani ke a'kame o'malesaya vaya'moki hao'otake kava hisake'kaena alakepa kava'ake hisaya yafe kakaeya lo'kiya kefati hapapaiyo. Haviku mako vaya'moki kakaeyafe "Afa ve'ka mai'nane." hu'a kahau'yafenaki kakaeya lo'kiya vaiyo.

3

Kanale au'ava yate hetita lo'kiya vaita maisune.

1 Kakaeya mi'ko vaya'ai apa'kesa hu'ka halesanake'a afi'a hao nehu'a mi'ko himamu'api hane'nea kamani vaya'ai apaiya'afi mai'ne'a apa'kaeya hisaya kele a'kame ne'male'a mi'ko afina kanale ali'ya alisaya yafe ali'a avatati nehu'a ali'ya aleo.

2 Mako ve'ka hutapa haviya hune'atetapa kamuke o'amakeo. Ke o'vaitapa lapaipamo'a yasi nehisiketapa maiyo. Mi'ko afina vaya'aife vase hutapa kayone hu kava'ake hupatetapa lapa'kufa alitapa ohaiyo hu'ka hapapaiyo.

3 Kakaeya ako afi'nane a'ke'ainaka lakaeya'ae kanale laku lakesa o'male'niketa Anumayamo ke alita ne'atakaonakeno Sata'a kasuke ke nehuno ano lavataka hiketa lusi aneki ne'maleta hai'o'ae hao'otake kavana lakufamo'a amuse hisea yafe aketa laha'ye nehunakeno hao'otake laipamo'a he'netino ani ya'mo'a latafa huno nofi kilateketa ani nofipi mai'neta lusiya huta hao'otake kava nehune. Mako vaya'ai afenote aketa laha'ye hu au'ava yapi uteta nehunake'a mako vaya'moki kame alataketa lakaeya'ae ani kava huta lakaiti folakapi ke vaiyu kafuyu huta mai'none.

4-5 Mai'nona'maki Anumaya Koti laku lame alino kati'nea ve'kamo'a vaya alino kayone hu ya'ae vayafe hau ayamopafati nehaiya ya'ae fole ai'nea afina laku lame alino kati'ne. Lakaeya alakepa au'ava kava hu'nona yafe akesa afino'ae laku lame alino o'kati'nea'maki lakaeyafe hautakilate'nea yafe hao'otake yati ano kalo pataleteno akai'a inamu mafa'ne alilateteno Anumayamo Fate Akufa Avamu'amo'a saufa lavamu ako lami'ne.

6 Lami'nikeno Yisasi Kalaisi'a laku lame alino kati'nea ve'ka fali'nea kavafe Anumaya Koti'a lusiya huno Fate Akufa Avamu'a mako'ae mako'ae hefino nelame.

7 Nelamea yafe Yisasi'a akai'a vaya alino kayone hu yateti lakaeyafe "Nakai'ni vaya alakepa vaya mai'nae." huno hulateteno "Akola maike maike huno hano ohisea lavamu

ako lapate'noe.” huno hu'nea yafe ako lame atiti nehuta
akeva mai'none.
8 Mani ke lamake ke hane'nea yafe kakaeya Anumaya
Kotife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina kahapai'noa ke
hu'ka fole ai'ka lo'kiya vai'ka hapapaisanake'naena lusi
amuse'ka hukoe. Hapapaisanake'a afite'a ani vaya'moki
apayamufa vale'a kanale au'ava kava'ake hisae. Ani kava
hisaya ali'ya'mo'a kanale'ya huno vaya hapa'makaiye.
9 Hapa'makaiya'maki kakaeya Taitasika vaya'moki
hai'o'ae hakifali ke nehatake'a ke hu'a afike afike ke nehu'a
apa'kinakomoki apa'ki ne'a'a ke ne'vai'a ke male male'naya
kele'ae ke ne'vai'a nehaya vaya'aina kakaeya mai'ka halove
hupato. Ina akufa kava'mo'a kanale ne'ya'a ali'a fole no'aiye
huta ako afi'none.
10 Mako ve'kamo'a mono ne'afea vaya alino fa'ko hapau
kava hisike'kaena ani ve'ka akesa aleo. Mako'ke afinano
aole afinano avale'ka u'ka akesa ne'alisanakeno ani ke
o'afisike'kaena “Kaote ya'kae.” nehu'ka ka'kame'ya ameo.
11 Ani akufa kava nehea ve'kamo'a kanale ka ako
atale'neanakeno akai'a hao'otake kava nehea ya'amo'a ako
kake hute'ne hu'nae nehoe.

Polo'a Taitasife “E'ka nako.” nehe.

12 Nakaeya henaka'a Atemasipi Ti'ki'kasipi
hutesukeno kakaeyate visike'kaena Ni'kopolisi kumate
mai'nekauvanaki kakaeya makale eno. Ko ne'aiya kanafi
Ni'kopolisi kumate maikoe hu'nae nehoe.
13 Apolosi'ae mono hapalino hapa'nepaiya ve'ka Senasi'ae
yakainate'nike'ana ka vali'ana visa'a yafe kahau o'a'ana
vi'ao.
14 Lakaeya ve a'nemoki apayamufa vale'a apamute o'male
vaya hapa'ma'a Anumaya Koti au'avapati kanale alaka'a
aesea yafe kanale ali'ya lo'kiya vai'a alisae.
15 Nakaeya'ae mai'naya vaya'moki hu'a falu fala hukatae.
Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'ne'a lakaeyafe neha-
paiya vaya'ai hu'na falu fala hupatoa ke hapapaiyo.
Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a lapa'kaeya'ae
hanese.

Filimoni

Polo'a Lomu kumate nofi nopi mai'neno Filimonife mani avo kamale'ne. Filimoni'a Kolosi kumate ne'maiya ve'ka lusi moni afeno ya'a hane'nikeno mako ali'ya ve'ka'a Onisimasi'a moni afeno ya'a kumaya'ya huteno aune heno fale'ne. Aune heno fale'nea ve'ka Polo'a Yisasi ke ha'nepaikeno aipa aino yahae huno Yisasiteka aipa amino alakepa hu'ne. Meni Onisimasi'a kava ve'ka'ale Filimonite eteno ukefe nehikeno Polo'a mani avo Onisimasina kano amikeno alinuno Filimoni ami'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Polo'a 29 kafu akeva mai'neno Filimoni ke ka'ne.

1 Nakaeya Polo'na Yisasi Kalaisi ke nehuke'a natafa hu'a
nofi hunate'naya ve'ka nakaeya'ae Timoti lakanatimo'ae
la'akaeya mani avo kata'a Filimonika la'akaeya'ae Yisasi
ali'ya lo'ka'ka ali'nana ve'kaketa'ae la'ahau la'ayamopafati
nela'ahaiketa'a mani avo kata'a ne'kamu'ae.
2 La'akaeya A'kipusika'ae Yisasi kele la'akaeya'ae ati
vaya'kana hu'ka mai'nana ve'kamoka Yisasi ke afikefe
kakaeya nopi ali'a atalu nehaya vaya'aife'ae la'asati'amoka
Apiaka'ae avo kata'a nelapamu'ae.
3 Anumaya Koti afotimo'ae Yisasi Kalaisi Anumayati'ae
vaya ali'ana kayone hu ya'ae lapaipa yuna hisea ya'ae
lapamisa'ae.

Filimoni'a Anumayamoteka aipa ami'ne.

4 Mi'ko afina nakaeya Anumayamoteka ke hu'na
afine'ke'na kakaeyafe nakesa afi'na Anumayamoteka amuse
hune'atoe.
5 Nakaeya kakaeyafe ne'afoana “Anumayati Yisasife afino
aipafi male'nea ve'ka mai'neno mi'ko Yisasife afi'a apaipafi
male'naya vaya'aina hau ayamopafati nehaiye.” hu'a
kakaeyafe nahapaike'na afoa yafe kakaeyafe Anumaya
Kotiteka ke hu'na amuse hu'na afine'koe.
6 Nakaeya Anumaya Kotiteka inake hu'na afine'koe “Fil-
imoni'a mi'ko Yisasife afino aipafi male'nea ke mi'ko vaya
hapapaisike'a ani ke afisaya vaya'ae Filimoni'ae mi'ko
Kalaisi'a kanale ya'a lami'nea yafe afi'a alakepa hu'a afisae.”
hu'nae afine'koe.
7 He nakana'nimoka kakaeya mi'ko Yisasife afi'a apaipafi
male'naya vaya kahau kayamopafati ne'kahauno yuna
hesaya apaipa apa'kesa apami'nana yafe nakaeya lusi
amuse nehukeno naipamo'a falu huno kanale nehe.

Filimoni'a Onisimasina eteno avalesikeno akana'amo'a maise.

8-9 Nakaeya ma nakesa ne'afoe lamake mako alakepa kava
hisana kava hane'niki Yisasi Kalaisi'ae lo'ka'na mai'ne'na
lo'kiya ke hu'na “Ina kava ho.” hu'na kahapaunina'maki
kakaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiya yafe yuna kefati
kafikekefe hoe. He nakaeya Polo'na kosufa mai'ne'na Yisasi
Kalaisi ke nehuke'a natafa hu'a nofi hunatake'na mai'noa
ve'kamo'na inake hu'na kafikoe.
10 Nakaeya mafa'ne Onesimasife kahau huto hu'na
kafine'koe. Nakaeya nofi nopi mai'ne'na Yisasi ke ako ali'na
aya hukeno ako afino aipafi male'nea yafe nakaeya mafa'ne
mai'ne.
11 A'ke'ainaka ali'ya'ka kanale huno o'ali'nea'maki meni
kakaeya'ae nakaeya'ae la'aha'mano kanale ali'ya alike.
12 Nakaeya meni kakaeyate ete'na hutokeno nakaeya
naku name'ae u'ne.
13 Yisasi Kalaisi kanale ke nehuke'a natafa hu'a nofi nopi
natake'na mai'noa yafe Onesimasina kakaeya anona'a atafa
hisukeno nakaeya'ae mai'neno naha'maese hu'nae nehoe.
14 Nehoa'maki kakaeya ani ke “He.” hu'ka ohu'nana yafe
nakaeya atafa ohukoe. Nakaeya “O'u'ka maiyo.” hu'na
ohukoa'maki kakaeya kakai'kake “Kakaeya'ae maisea yafe
ne'nahaiye.” hu'ka hisanana kakaeya kahaisea akufa kava
hisoa yafe ne'nahaiye.
15 Nakaeya nakesa ne'afoana eteno uno kakaeya'ae akola
maisea yafe aupa kana Onisimasi'a kataleno e'ne.
16 Meni miya o'ali ali'ya'ka alisea ve'ka o'maikea'maki
kahau kayamopafati ne'kahaiya kakana'kamo'a mai'nike'ka
“Yisasife afino aipafi male'nea nakana'nimo mai'ne.”
nehu'ka kakesa afitesanake'na nakaeya Polo'na nahau
nayamopafati ne'nahaiya nakana'nimo'a mai'nike'ka
kakaeya'ae mako'ae kaipa ami'ka alakepa hukane.
17 Kakaeya nakaeyafe “Yisasi Kalaisi ali'yate ne'alea
nakana'nimo'ae.” hu'ka kakesa ne'afi'ka nakaeya
ne'visuke'ka navalesana kava hu'ka Onesimasina avalo.
18 Mako havi kava huno kumaya ya hukateteno
eteno kamisea moni hane'nisike'kaefena akaeya aki ali'ka
ne'atale'ka Polo'na naki kamale'neke'na moni'ka ete'na
kamikoe.
19 Nakaeya Polo'na nakai'ni nayapati mani avo ka'na
ne'kamoanake'na nakai'nike ani ve'kamo ali'nea monile
ete'na kamikoe hu'na nehoa'maki lamake nakaeya Yisasi
ke kahapai'noa yateti kaku kame alino kati'nea yate ete'ka
anona'a namisana ya hane'nea yafe kaha'nepauve.
20 He nakana'nimoka Anumayamo akileti ani kava
hisanake'na amuse'ka hukoe. Kakaeya'ae nakaeya'ae
Kalaisi ve'kala mai'no'anake'ka kakaeya inani au'ava ka-
vateti nakaeya naipa ali'ka kanale hunatekane.

21 Nakaeya nakesa ne'afoana kaha'nepauva ke a'kame
male'ka mako'ae kanale kava hutekane hu'na nakesa afi'na
avo ka'na ne'kamoe.
22 Mako ke'ae hane'ne. Nakaeya havaesoa no'ni'a ali'ka
avatati hunato. Anumaya Kotiteka ke hu'ka nakaeyafe
afike'nana yafe lapa'kaeyate hunatesike'na ukoe hu'na
name'atiti hu'na mai'noe.

Huno falu hupate ke.

23 Epafalasi'a Yisasi Kalaisi ke nehike'a atafa hu'a nofi nopi
atakeno nakaeya'ae mai'nea ve'kamo'a "Mai'nape?" huno
falu fala hune'kate.
24 Ma'ki'ae Alisata'kasi'ae Timasi'ae Lu'ku'ae nakaeya'ae
lo'ka'a ali'ya ne'alea vaya'moki'ae ani kava hu'a falu fala
hune'katae.
25 Anumayati Yisasi Kalaisi vaya alino kayone hu ya'amo'a
kakaeya kaku kame'ae hanese.

Hipalu

Hipalu avo ka'nea ve'kamo aki'a lakaeya o'afi'none. Yuta nofi vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aife mani ke kamale'ne. Yisasi'a ako fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno mako ve'kamo'a 34 kafu akeva mai'neno Hipalu ke kamale'ne.

Anumaya Koti mafa'ne'amo ke lahapai'ne.

1 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a lakaeya Isaleli vaya'mokita lakinakomokife akai'a apaune laka hu vaya'ai apavayafati nesu afina mi'ko au'avateti'ae hapapai'neane.

2 Hapapai'nea'maki ani hapapai'nea kana hano hutekeno meni afina ma mopa hano hisea kanae Anumaya Koti'a alaki akai'a mafa'ne'amo avayafati huno fole aino lahapai'ne. Anumaya Koti'a mi'ko ko'ku'napi ya'ae mopale ya'ae mafa'ne'amo ayapati alo hu'neanakeno mi'ko ani yate mafa'ne'amo yakaisea yafe ayapi male'ne.

3 Anumaya Koti'a ano ha nelea ya'a mafa'ne'a mai'neanakeno laulaka alino ne'katino lakaeyateka'ae ano hale nelateno Anumaya Koti'ae alaki mako'ke aiyayi hu'ana mai'na'ae. Mafa'ne'amo'a mi'ko ko'ku'napi ya'ae mopale ya'ae akai'a lo'kiya'a hane'nea keleti "Male maiyo." huno hupate'nea yate'ke e'a mai'nae. Hao'otake kava nehuna yati alino atalesea yafe Yisasi'a faliteno hetiteno hanafi mai'nea Anumaya Koti aya lamaka aupalika ala vaya ne'maiya yate hane'nea fai mai yate fai mai'ne.

Yisasi'a ko'ku'napi kayo kayo vaya apa'kaseno ala ve'ka mai'ne.

4 Anumaya Koti aya lamaka aupalika fai mai'nea yafe ko'ku'napi kayo kayo vaya apa'kaseno ala ve'ka mai'nikeno afo'amo'a ami'nea akimo'a kanale akikeno ko'ku'napi kayo kayo vaya'ai apa'ki apa'kase'ne.

5 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a Yisasife hu'nea ke inake hu'a kamale'nayane

"Kakaeya nakaeya mafa'ne mai'nananake'na nakaeya meni afina alikate'noa afo'kamo'nae."

hike'a kamale'nayane. Eteno mako'ae inake hu'neane

"Nakaeya afo'amo'na maisukeno akaeya nakaeya mafa'ne'ni maike."

hu'nea'maki mako afina Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo ve'kae mani ke ha'opai'nifa akai'a mafa'ne'ake hapai'ne.

6 Akai'a yake mafa'ne hutekeno ma mopafi elino e'nea yafe
Anumaya Koti'a inake hu'neane

“Mi'ko nakai'ni ko'ku'napi kayo kayo vaya'mokitapa akaeya
akike ne'atapa alitapa asaka heo.” huno hike'a
Anumaya Koti avopi kamale'nayane.

7 Kamale'naya'maki Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo
anaka'ae inake hu'neane

“Ko'ku'napi kayo kayo ali'ya vaya'ni yasimo nehea kava
nehu'a ata kanefe'kana hu'na alo hupatoke'a ali'ya
ne'ale.” huno hu'neane.

8 Hu'nea'maki akai'a mafa'ne'ae inake he

“Anumaya Kotika mi'ko afina maike maike hu'ne'ka akola
alaki kava ne mai'nane. Kakai'ka kava ya ali'ne'ka
kava yakai'nana alakepa au'ava'kamo'a kanale nehe.

9 Kakaeya mafa'ne'nimoka alakepa yafe'ke ne'kahauno
hao'otake kavafe alaki no'kahaiya yafe Anumaya
Koti'a kakaeya Anumaya Koti'kamo'akeno ‘Kava ve'ka
maiyo.’ huno hukateteno amuse masave kakufale ako
la'kikate'neanake'ka kafalu'kamoki ako apa'kase'ka ala
ve'ka mai'nane.” huno hu'neane.

10 Mako'ae inake huno hapai'neane

“Anumayamoka a'ke'ainaka hae afina ma mopa alo nehu'ka
ko'ku'na'ae kakaeya kayapati alo hu'nane.

11 Ko'ku'na'ae mopa'ae ako fanane huka'a'maki kakaeya
alaki fanane ohu'ka akola maike maike hu'ka maikane.
Ko'ku'na'ae mopa'ae kenamo falupa nelea ya hu'ana falupa
leka'ae.

12 Falupa lesa'ake'ka kakaeya Anumayamoka falupa lea
kena analo ne'aya avamete male'ka ko'ku'na'ae mopa'ae
a'ka analo akane. Vaya'moki atafa kena'api hate ne'atale'a
saufa kena'api ali'a nehavaiya avamete male'ka kakaeya
ko'ku'na'ae mopa'ae ali'ka saufa yatala alo hukana'maki
kakaeya alaki ayalakisa ne mai'nananake'ka alu kak-
ufa o'kalikane. Maisana kana'kamo'ae alaki hano
ohukeanake'ka akola maike maike hu'ka maikane.” huno
Anumaya Koti avopi kamale'nayane.

13 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a mafa'ne'ae inake hu'neane

“Kakaeya naya lamaka ala vaya mai'nayate fai
mai'nisanake'na kame vaya'ka hapa'na apa'kasete'na
apavale'na kaiya'afi ali'na atalu hu'na apatesuke'ka
ala kava ne'api maikane.” huno hu'nea ke

kamale'nea'maki Anumaya Koti'a mako ko'ku'napi kayo
kayo ve'kae ani akufa ke ha'opai'nifa akai'a mafa'ne'ake ani
ke hapai'neane.

14 Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'a apayamufa
o'maleno afe'kana vayanaketa o'apa'kekauna'maki Anu-
maya Koti'a ani ko'ku'napi kayo kayo vaya'a hupateke'a u'a
apa'ku apame alino katisea vaya'ai apaya nehae.

2

Anumaya Koti'a laku lame alino kati'nea yana ala ya hane'ne.

1 Ani ke afi'nona yafe atafa huta lo'kiya vai'neta afita
laipafi maleteta a'kame malesune. Haviku ani ke sale'ko
huta atafa hu'neta atale'yafenaki atafa huta alaki hisune.
2 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo
vaya'ai apavayale hupateke'a mako ke hu'a fole ai'naya
ke lamake'ake lo'kiya vai'nea ke hane'nea yafe mi'ko lak-
inakomoki hao'otake kava nehu'a ani ke ali'a ne'ataka'a
apa'kame'ya ami'naya yafe apa'kufa apa'kafu ki'nea ya alite
alite hu'nayane.
3 Alite alite hu'naya'maki meni afina Anumayatimo'a
"Lapa'ku lapame ali'na katikoe." huno hike'a ani ke afi'naya
vaya'moki lahapaiketa afiteta lakaeya ani lusiya huno
lo'kiya'a hane'nea kava la'kame'ya amisutaena hana'ya huta
hao'otake kava hu'nona ya'mo anona'a lakafu kisea ya
alisuna yafe laune heta fala kikune? Laune heta fala
o'kikune.
4 Fala o'kikuna'maki Anumaya Koti'a mani ke "Lamake
nehe." huno hisea yafe fate fate kava nehuno lo'kiya'aleti
o'ake'naya avame ya hu lo'kiya kava nehuno akaeya haiya
vaya'aina akai'a Fate Akufa Avamu'mo lo'kiya'a apamite
apamite nehe.

Yisasi'a mi'ko yate kava yakaino mai'ne.

5 Lakaeya meni nehuna ke henaka'a saufa mopa fole
aisea kanae nehune. Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo
vaya'aife "Ani kanae kava yakaiyo." huno huo'apate'ne.
6 Huo'apate'nea'maki Anumaya Koti avopi mako
ve'kamo'a Anumaya Kotife inake huno kamale'neane
"Anumaya Kotika vaya na akufa ya mai'nonake'kae
lusi kaipa kakesa ne'afine? Mako akufa ala ya
o'mai'nona'maki afa vayatafa mai'nona'maki na'ya
hike'ka vaya'mo alilate'nea mafa'ne laha'ne'mane?"
7 Anumaya Kotika inake hu'ka hute'nane
"Aupa kana'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki ako kakase'a
mai'nisake'ka kakaeya aise ve'ka maikana'maki
ete'ka ano halesea lo'kiya'ka'ae ala kaki'ae kamite-
suke'ka ala ne maikane." hute'neane.

8 Hute'nanakeno ala ne mai'nike'ka Anumaya Kotika inake hane “Mi'ko ya kaiyafi hanekaiyanaki kava yakaiyo.” hu'ka hute'nane huno kamale'neane.
Lamake Anumaya Koti'a mi'ko yate “Yakaise.” huno hu'neane. Mako'ke yate “Kava o'yakaiyo.” huno huo'ate'nea'maki meni afina mi'ko yate kava yakai'nea'maki lakaeya no'akone.
9 No'akona'maki lakaeya Yisasina aketa alakepa hu'none. A'ke'ainaka aupa kana'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki Yisasina akase'a mai'nakeno aise ve'ka maisea yafe Anumaya Koti'a hutekeno mai'neno Anumaya Koti vaya alino kayone hu ya'a lavelisea yafe Yisasi'a mi'ko vaya'aite fali'ne. Lusiya huno akufa akafu ki'nea ya alino fali'nea yafe Anumaya Koti'a akaeya aki alino asaka huteno aote ano halesea lo'kiya ya'a ako ami'ne.

Yisasi'a mono nopi hokote kava ve'kakeno Anumaya Koti'ae mi'ko vaya'ae folakapi mai'neno laipa alino yuna helate'ne.

10 Anumaya Koti'a mi'ko ya'mo aepa'akeno mi'ko ya akaeya ya hanesea yafe alo humale'nikeno Yisasi'a laku lame alino katisea aepa'a mai'nikeno Anumaya Koti'a atea kava huno Yisasina akufa akafu ki'nea ya ami'nikeno akufa akafu ki'nea yafe “Lusi alakepa kava hu ve'ka mai'ne.” huno hute'nikeno Yisasi'a nesu mafa'neyaka'a akai'aleka apavale'neanakeno aote ano ha nelea lo'kiya'a apami'ne.
11 Apami'nike'a mi'ko ve a'ne Anumaya Koti aulakale alakepa hu'a fate akufa vaya hapa'a mai'naya vaya'ae “Alakepa hu'a fate akufa vaya mai'nae.” hupate'nea yafe mi'ko'amoki mako'ke afamo mai'nae. Mai'naya yafenakeno Yisasi'a avuya ohuno apa'kaeyafe “Nakai'ni nakana'nimokitapa mai'nae.” nehe.
12 Anumaya Koti avopi Yisasi'a inake hike'a kamale'neane
“Anumaya Kotika kaki a'na fole ai'na nakai'ni nakana'nimoki hapapaikoe. Nakaeya mi'ko vaya atalu hu'naya folakapi yakame nehu'na Anumaya Kotika kaki ali'na asaka hukoe.” Yisasi'a inake hu'neane.
13 Yisasi'a mako'ae Anumaya Koti avopi inake hu'neane
“Nakaeya Anumaya Kotife afi'na naipafi male'na name atiti hukoe.” huno hu'neane.
Mako'ae inake hu'ne
“Nakaeya Anumaya Koti'a nami'nea mafa'neyaka'ae mai'noketapa nake'nayane.” huno hu'nea ke kamale'neane.
14 Ani mafa'neyaka ma mopale vayatafa mai'nakeno Yisasi'a akai'a vayatafa'kana huno ve hamale'ne. Ina kava

hu'nea yafe Sata'a mopale vaya alino fali ne'apatea lo'kiya'a
hane'nea ve'ka Sata'ae ve'kamo lo'kiya'a hano ati katesea
yafe Yisasi'a fali'ne.
15 Faliteke'a mi'ko vaya ma mopale mai'naya afina falisaya
yafe lusi koli nehakeno ani fali yafe koli nehaya ya'apimo'a
apavaleno nofi hupateke'a mai'nakeno Yisasi'a ani nofipati
alino kalu hepatesea yafe fali'ne.
16 Lamake Yisasi'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'a apaya
ohu'nea'maki Epalahamu akeho'amoki apaya hu'ne.
17 Apaya hisea yafe mi'ko akana'amoki'ae mako aiyayi
huno fole ai'nea yafe mono nopi hokote kava ve'ka
mai'neanakeno Anumaya Koti'ae vaya'moki'ae folaka'apifi
mai'neno alino yuna hepatesea ve'ka mai'neanakeno Anu-
maya Koti ali'ya ne'ale. Ani ali'ya ne'alino vaya'aife
kalaki aine'apateno alakepa ali'ya ne'alikeno Anumaya
Koti'a lakaeya hao'otake kava nehuna yafe aipa afino
haviya hunelatea'maki Yisasi'a hao'otake yatile fali'nea yafe
Anumaya Koti'a lahapaove lapatove nehuno aipa falu yapati
alino atalelapate'ne.
18 Yisasife "Hao'otake kava ho." huno ano avataka
hu'nea ya'ae akufa akafu ki'nea ya'ae ali'nea yafe mi'ko
vaya'moki hao'otake kava hisaya yafe ano apavataka ne-
hiseana Yisasi'a apaya hinine.

3

Yisasi'a Mosesena akase'ne.

1 Hao'otake kava ohutapa fate akufa nepu lasaki-
tapa Anumaya Koti'a akai'aleka visaya yafe lapa'kaeyafe
ko'ku'napakati ako ke hu'neanaki lapa'kaeya Yisasife
lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Yisasi'a Anumaya Koti'a
hute'nea ve'kakeno mono nopi hokote kava ve'kamo'a
Anumaya Koti'ae vaya'moki'ae folaka'apifi mai'neno laipa
yuna henelatea ve'kae afita laipafi male'neta aki ata fole
aisune.
2 Anumaya Koti'a Yisasina ani ali'yate ate'nikeno
a'ke'ainaka Mosese'a Anumaya Koti afamo'moki folaka'apifi
mai'neno Anumaya Koti ke afino a'kame maleme maleme
hai'nikeno Yisasi ani kava huno Anumaya Koti ke afino
a'kame maleme maleme hai'ne.
3 Vaya'moki afamo'apimoki apa'ki ali'a asaka nehaya'maki
hokote afo'apimo aki lusiya hu'a ali'a asaka hu'a hanale
ne'atae. Ani kava haya kava hu'a Anumaya Koti afamo'moki
Mosese aki ali'a asaka nehaya'maki Yisasi'a ala afo'apimo'a
mai'nea yafe Anumaya Koti'a inake he "Kakaeya ani ya
alimo akufa ve'ka mai'nane." huno hune'ateke'a lusiya hu'a
aki ali'a asaka hu'a hanale ne'atae.

4 Mi'ko afamo'ae afamo'ae hokote afo'apimoki maite
maite hu'naya'maki Anumaya Koti'a mi'ko afamo'moki
hokote afo'apimo'a mai'ne.
5 Mosese'a ali'ya ve'ka Anumaya Koti afamo'ai folakapi
mai'neno Anumaya Koti'a hu'nea ke afino a'kame maleno
ali'ya alime alime nehaikeno Anumaya Koti'a henaka va'yi
hisea ke hapapai'ne.
6 Mosese'a afa'a ali'ya ve'ka mai'nea'maki Kalaisi'a Anu-
maya Koti'a lakufa alino katisea yafe hute'nea ve'ka Anu-
maya Koti alaki mafa'ne'a mai'neno Anumayamo ke afino
a'kame maleme maleme haino Anumaya Koti afamo'aite
kava yakaime yakaime nehaiyanaketa lakaeya mi'ko afina
koli ohuta akaeyafe afita laipafi maleta lo'kiya ne'vaita
eteno esea yafe lame atiti huta amuse hisunana lakaeya'ae
Anumaya Koti anaka alakepa'a maikune.

Anumaya Koti ke apa'kame'ya ami'naya vaya'moki mai'a falu hu ya o'alikae.

7-8 Lakaeyafe Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a
inake huno hike'a kamale'naya ke afisune.
"A'ke'ainaka Mosese a'kame e'naya vaya'moki ka'me koteka
e'a mai'ne'a Anumaya Kotina apa'kame'ya ne'ami'a
ke'a o'afi'a lame lame hu'a a'a avataka hukefe au'kaya
hute'naya kava lapa'kaeya oheo. Meni afina nakaeya
ke ne'afisaya vaya'mokitapa lapa'kame'ya o'namitapa
afitapa lapaipafi male'naya ke o'ataleo.
9 Ani ka'me koteka lapa'kinakomoki aole ve'kala'mokani
anaiya anaya (40) kafu mai'ne'a mi'ko hu'noa kava
ake'naya'maki ani yafe apa'kesa afi'a o'nami'a nakaeya ake
navataka huke hu'nae.
10 Ake navataka huke hu'naya yafe nakaeya ani vaya'aife
lusiya hu'na nahai vaipatete'na inake hu'noe 'Mi'ko
afina apa'kaeya apa'ku apa'kesamo'a apavaleno yakaleke'a
nakaeya ke ali'a ne'ataka'a nakaeya hu'noa au'ava kate
male'a na'kame o'u'nae.'
11 Na'kame male'a o'u'naya yafe nahai vaipatete'na nakaeya
lo'kiya kefati inake hu'noe 'Apa'kaeya mai'a falu hisaya
ya'ni'a lamake hu'a alaki akola o'alikae.' hu'na hu'noe."
huno hu'neane.

Isaleli vaya'moki Anumaya Koti ke ali'a ataka'naya kava huta lakaeya alita o'atakaesune.

12 Nepu nasakitapa lapa'kaeyatapilena yakaitapa alakepa
heo. Haviku lapa'kaeyatapi hao'otake lapaipa lapa'kesa
afisaya ya'mo'a alino yakalesiketapa afitapa lapaipafi
male'naya ya ne'ataletapa avamu hane'nikeno haekafa

mai'nea Anumaya Kotina lapa'kame'ya ami'yafenaki yakaitapa alakepa heo.

13 Kava ne'yakaitapa Anumaya Koti'a mani afina “Meni afinane.” huno aki male'nikeno ani kana hane'nea yate mi'ko afina nepu lapasatapimoki kanale keleti apa'ku apa'kesa alisake'a heti'a maisaya ke'ake hapapaiyo. Haviku lapa'kaeyapi ne'maiya vaya'moki mako hao'otake au'ava kava hisaya yafe “Haka'ake yane.” hu'a apa'kai'api ake apavata huke nehisake'a Anumaya Kotife apa'kame'ya amisaki kanale ke'ake hapapaiyo.

14 Lakaeya Kalaisi'ae lo'kata mai'nona'maki lakaeya a'ke'ainaka Yisasife afita laipafi male'nona yana meni ani au'ava kava atafa huta alaki hu'neta fali'nisunapati ani afina Kalaisi'ae lo'kata maikaune.

15 Lakaeya ako afi'none mani ke mako'ae hane'ne Anumaya Koti'a inake huno hu'neane

“A'ke'ainaka vaya'moki ke o'afi'a apa'kame'ya amite'a lame lame hu'a a'a navataka hukefe au'kaya hunate'naya kava oheo. Meni afina nakaeya ke afisayana lapa'kame'ya o'namitapa afitapa lapaipafi male'naya ke o'ataleo.”

16 A'ke'ainaka nalaki Anumaya Koti ke afite'a apa'kame'ya ami'nae? Mi'ko Isaleli vaya Mosese'a Isipi kumateti apavaleke'a atale'a ne'e'a ani kava hu'nae.

17 Aole ve'kala'mokani anaiya anaya (40) kafufi Anumaya Koti'a nalakife hai vaipate'ne? Mi'ko Isaleli vaya'moki ka'me koteka e'a hao'otake kava hute'a falikeno apa'kufa'a ani ka'me kote hane'ne. Anumaya Koti'a inani apa'kaeyafe'ke hai vaipate'ne.

18 Anumaya Koti'a nalakife lo'kiya'ake ke huno inake he “Nakaeya mai'a falu hisaya ya'ni'a lamake hu'a alaki akola o'alikae.” huno hu'neane? Ma vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a apa'kame'ya ami'naya vaya'aife ani ke hu'ne.

19 Hu'nea yafe lakaeya ako afi'none Anumaya Kotife afi'a apaipafi o'male'naya yafe Anumaya Koti'a “Mai'a falu hu ya'ni lamake alaki akola o'alikae.” huno hu'neane.

4

Anumaya Kotina apa'ku ami'naya vaya'moki mai'a falu hisaya ya'a lamake alaki alikae.

1 Anumaya Koti'a huno lo'kiya vai male'nea ke afa'a hane'nea kemo'a inake hu'ne “Lapa'kaeya maitapa falu hisaya ya'ni'a lamake alaki alikae.” huno hu'neanaki kava yakaiyo. Haviku Anumaya Koti'a lapa'kaeya lapa'kesiketapa

mako vaya ani ya alisaya yafe ho'ka olapatesikeno alino
atale'yafenaki maitapa halove heo.
2 A'ke'ainaka Isaleli vaya'moki hu'naya kava huta lakaeya
Anumaya Koti kanale ke ne'afuna'maki apa'kaeya Anumaya
Koti kanale ke'a afi'naya'maki afi'a apaipafi o'male'naya
yafe ani kemo'a apaya ohu'ne.
3 Apaya ohu'nea'maki lakaeya Anumaya Kotife afita
laipafi male'nona vaya'mokita Anumaya Kotitekati maita
falu hisuna ya'a lamake huta ako ne'alune. A'ke'ainaka
Anumaya Kotina apa'kame'ya ami'naya vaya'aife Anumaya
Koti'a inake hu'neane
"Nakaeya nahai vaike'na lo'kiya ke hu'na lamake nehoe.
Apa'kaeya ani mai'a falu hisaya ya'ni'a lamake hu'a
akola o'alikae." huno hu'neane.
Hu'nea'maki Anumaya Koti'a a'ke'ainaka ani mai'a falu
hisaya yana ako alino avatati humale'ne. A'ke'ainaka mopa
alo huteno ali'ya'a alino hano huteno maino falu hu'neane.
4 Ali'ya'a alino hano hu'nea yafe Anumaya Koti avopi inake
hike'a mako kaya avopaka kamale'nayane
"Anumaya Koti'a mi'ko ali'ya'a alino hano huteno naya
mako kaya hano huteno naya mako kayati aole kana
(7 kana) maino falu hu'ne." huno hu'neane.
5 Ani avo'mo'ke eteno mako'ae inake hu'neane
"Apa'kaeya mai'a falu hisaya ya'ni'a lamake hu'a akola
o'alikae hu'nae nehoe." huno hu'neane.
6 Hu'nea'maki mi'ko a'ke'ainaka vaya'moki Anumaya
Koti kanale ke'a afite'ae'maki ani kele a'kame male'a
afi'a apaipafi o'male'naya yafe mai'a falu hisaya ya'a
o'ali'naya'maki mako fate vaya'moki alikae.
7 Ani vaya'moki alisaya yafe Anumaya Koti'a mako'ae eteno
mako kana maleno ani kana "Meni afinane." huno aki'a
male'ne. Henaka nesu kafu eno uno akasetekeno Anumaya
Koti'a Teviti avayafati mako'ae ako hu'nea ke inake huno
avopi kamale'neane
"Meni kana nakaeya ke ne'afisayana lapa'kame'ya
o'namitapa afitapa lapaipafi male'naya ke o'ataleo."
hu'neane.
8 Hu'nea'maki a'ke'ainaka Mosese no Yosua'a alino
mai'neno mai'a falu hisaya ya apami'nininana Anumaya
Koti'a henaka'a Teviti avayafati "Fate kanae." ohinine.
9 Ohinina'maki lakaeya ne'afune "Fate kanae." hu'nea
yafe Anumaya Koti ke ne'afea vaya mai'a falu hisaya ya
hane'ne. Ani maita falu hisuna kavana Anumaya Koti'a
naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole kana
(7 kana) maino falu hu'nea au'ava kavafe nehe.
10 Anumaya Kotitekati mai'a falu hisaya ya ali'naya
vaya'moki apa'kai'api lo'kiya'apileti kanale ali'ya'api

atale'nae. Anumaya Koti'a a'ke'ainaka ali'ya'a alino avaya ateno maino falu hu'nea au'ava kava hu'a apa'kai'api ali'ya ne'atalae.
11 "Ani maita falu hisuna ya alisune." hutaena lau kaleta o'maisunaki layamufa valeke valeke huta mai'neta ani ya alisune. Haviku mako ve'kamo'a a'ke'ainaka vaya'moki hu'naya kava huno Anumaya Koti ke afino aipafi maleno a'kame o'maleseana ani mai'a falu hisaya ya o'alike.
12 Vaya'moki apavamu haekafa hane'nike'a mai'naya afina lo'kiya'api hane'nike'a ali'ya ali'a lo'kiya vai'a ne'alea kava huno Anumaya Koti ke ani au'ava kava'kana huno mai ya'a hane'neanakeno lusi lo'kiya'a hane'nikeno alino lo'kiya vaino ali'ya'a ne'ale. Ani kemo ave'mo'a lusiya huno nesaneanakeno hakinamo'a aluka aluka aupika ave'mo'a nesanea hakina ako akaseno silu'ake nehe. Vaya'moki Anumaya Koti ke afeana hakinakana huno heno kitakino meka apa'ku'afi haino falekeno lavino amekati mopale yafe amuse nehuna laipa lame'ae Anumaya Kotife afita a'kame ne'malona laipa'ae heno ataneno aluka alaka nehe. Au'a'ae lahainitu kapi'ae heno ataneno aluka alaka huno aole hune'male. Anumaya Koti ani ke laipa lakesa ne'afuna ya'ae laha'ye hu ya'ae kanale kava nehiki hao'otake kava nehiki huno ne'ana'keno fa'ko nehe.
13 Mi'ko Anumaya Koti alo humale'nea ya'afatina mako ya'mo'a Anumaya Koti aulakale fala o'kikea'maki mi'ko laipafi ya'mo'a lakufa alaka'ake hane'nea kava huno Anumaya Koti aulakale hale yate hane'nikeno Anumaya Koti'a akai'ake lakaeya mi'ko kava nehuna au'avati alino fa'ko hulatekaiye.

Yisasi'a Anumaya Koti'ae vaya'moki'ae folaka'apifi mai'neno alino yuna hene'apateno mono nopi hokote kava ve'ka mai'ne.
14 Ala mono nopi hokote kava ve'ka Anumaya Koti'ae vaya'moki'ae folaka'apifi mai'neno yuna hene'apatea ve'kati Yisasi'a Anumaya Koti mafa'ne'a mai'neno ko'ku'napaka hai'nea yafe akaeyafe afita laipafi male'neta huta fole ne'auna ke atafa huta lo'kiya vailisune.
15 Lakaitike hao'otake kava ohisuna lo'kiyati o'male'nea'maki mono nopi hokote kava ve'kati mai'nea yafe hau hulatesea ve'ka mai'neanakeno mi'ko lakaeyafe "Hao'otake kava heo." huno ano lavataka hisea ya'mo'a hokoteno akaeya'ke ani ya'mo'a ano avataka hu'nea'maki hao'otake kava mako'ke'a alaki ohu'ne.
16 Ani yafe lakaeya vaya alino kayone hu ya'a hane'nea Anumaya Kotiteka afikekefena koli ohuta haute uta afikesunakeno hao'otake kava nehuna yafe kalaki ainelateno

kana lahaisea ya fole aisea afina vaya alino kayone hu ya'aleti laya huke.

5

Yisasi'a mono nopi hokote kava ve'kakeno laku lame alino katisea lo'kiya'a hane'ne.

1 Mono nopi hokote kava vaya'yaka ali'a heti ne'apataya kava'mo'a ina kava hu'ne. Hokoteno ani ve'ka afa ve'ka vaya'amoki'ae mai'nikeno kava alino hetitetekeno vaya apaya hisea yafe Anumaya Koti'ae folaka'apifi mai'neno Anumaya Koti amuse ya ne'amikeno vaya'moki hao'otake kava nehaya yafe Anumaya Koti'a "Hao'otake kava hu'naya anona'a alitapa falikae." hike'a ani ya'api alino atalesea yafe afu heno Anumaya Kotina sala mana hano amuse ya ne'ame.

2 Ani ve'kamo'a mi'ko afina hao'otake kava ohisea lo'kiya'a o'male ve'ka mai'nea yafe ke o'afi'naya vaya'ae Anumaya Kotina ne'atale'a yakale'naya vaya'ae ke o'apama'kino vase huno ke hapa'nepaiye.

3 Akai'a hao'otake kava nehea ya'ae mi'ko vaya'moki hao'otake kava nehaya ya'api'ae alino atalesea yafe Anumaya Kotiteka afu heno sala mana hano amuse ya ne'ame.

4 Ani mono nopi hokote kava ve'kamo ali'ya'mo'a aki hane'nea ali'ya hane'nike'a vaya'moki apa'kai'apike "Ani ali'ya afa'a alikune." hu'a ohukaya'maki Anumaya Koti'a hokoteno a'ke'ainaka "Eloni ani mono nopi kava hu ali'ya alise." huno alino hetite'nea kava huno mani ali'ya alisaya yafe meni afina mai'naya vaya alino heti ne'apate.

5 Alino heti ne'apatekeno Kalaisi'ae ani kava hu'neana akai'a aki alino asaka nehuno "Mono nopi hokote kava ve'ka mai'ne'na Anumaya Koti'ae vaya'moki'ae folaka'apifi mai'ne'na ali'na yuna hene'apatoa ve'ka maikoe." ohu'nea'maki Anumaya Koti'a akai'a "Mono nopi kava ve'ka maiyo." huno ani ali'yate alino heti ne'ateno Anumaya Koti avopi inake huno hute'neane

"Kakaeya ako nakaeya mafa'ne mai'nanake'na meni afina alikate'noe." huno hu'neane.

6 Mako'ae mako avopaka Anumaya Koti avopi inake huno hu'neane

"Kakaeya mono nopi kava ve'ka akola ani ali'yate maike maike hukane. Meli'kisite'ki'a a'ke'ainaka mono nopi kava ve'ka mai'nea avamete kakaeya'ae ani kava hu'ka mako ke aiyayi huka'ae." huno hu'neane.

7 Yisasi'a ma mopale vayatafa mai'neno akufa alino katisea lo'kiya'a hane'nea Anumaya Kotiteka ke huno afike'ne. Ala kekefafati ke huno falisea yafe afine'kekeno aunu

nelavikeno akai'a haiya aipa akesale a'kame maleno afi o'ke'niki “Anumaya Koti haisea ke afi'na a'kame male'na aiya'afi maikoe.” huno hu'nea yafe Anumaya Koti'a akaeya afike'nea ke ako afi'ne.

8 Ne'afikeno Yisasi'a Anumaya Koti mafa'ne'a mai'nea'maki akufa akafu ne'kea yateti Anumaya Koti ke a'kame malesea yafe afino alakepa huno afili'ne.

9 Afino alakepa huno afiteno afo'amo ke a'kame male'nea yafe vayatama hapa'neno lakufa alino kati ya'mo aepa ve'kakeno mi'ko vaya'moki akaeya ke a'kame malesakeno maike maike hisaya yafe akola apa'ku apame alino kati'ne.

10 Anumaya Koti'a Yisasife inake huno hute'ne “Kakaeya Meli'kisite'ki hu'nea kava hu'ka mako'ke avamete mono nopi hokote kava ve'ka maikane.” huno hute'ne.

Nu'ake ne'naya inamu mafa'nekana hutapa o'maiyo.

11 Meli'kisite'ki avake'a lusi yate hane'nea'maki hana'ya hu'na lahapapaisoe? Lapa'kaeya meni afina lapa'ku lapa'kesamo'a ha ole'niketapa afitapa alakepa ohutapa ne'afitapa no'afitapa nehae.

12 Lapa'kaeya alitapa apaya hisaya kanatapi ako va'yi hu'nea'maki lapanu'mo'a ke'oteno lapa'ku lapa'kesamo'a afino alakepa nohea yafe mako ve'kamo'a halate eteno Anumaya Koti ke aepa heno alino lapaya hise. Lapa'kaeya lo'kiya ne'ya nemo akufa ya hutapa o'mai'nafa inamu mafa'nemoki nu'ake ne'naya avamete mai'nae.

13 Lakaeya ako afi'none mi'ko vaya'moki nu'ake ne-sayana inamu mafa'ne mai'ne'a alakepa au'ava kava'ae hao'otake au'ava kava'ae ake'a fa'ko fa'ka hisaya apa'kesa o'male'neanake'a afi'a alakepa ohu'nae.

14 Afi'a alakepa ohu'naya'maki lo'kiya ne'yana ako kosi'a vayatama hapa'naya vaya'ai ne'yane. Ani vayatamamoki apa'kai'api apa'ku apa'kesafati avame huke huke nehu'a kanale kava'ae hao'otake kava'ae ali'a atane ne'atale'a kanale kava'ake a'kame ne'malae.

6

Anumaya Kotina la'kame'ya o'amita afita laipafi male'nona ya o'atalesune.

1-2 Kalaisife hokote'a hu'naya ke huke huke huta o'maita kosisuna yafe vayatamamoki afisaya ke'ake hisune. Haviku mi'ko afina Kalaisife hokote'a hu'naya ke huke huke nehuta fiko yosa'ake faite faite hisunana makale ani no fole o'aike. Kalaisife hokote'a hu'naya ke ma yafe hu'nae lakaitike kanale ya hisuna kava'ae hao'otake kava'ae falita lavata hisuna ya hane'neanaketa ne'ataleta laku aita yahae huta

Anumaya Kotife afita laipafi malesuna ke'ae li falepate ke'ae “Yisasi mafa'ne mai'nane.” hu'a apa'kufale apaya ne'malaya ke'ae fali'naya vaya hetisakeno Anumaya Koti'a kake hupateteno nofi hupatesike'a akola apa'kufa apa'kafu kisea no maike maike hukae hu'naya kefi o'maita kosita vayatama'ake maisune.

3 Anumaya Koti'a laya hisiketa ani kava hukune. Kositeta vayatamamoki afisaya ke hisune.

4-6 Mako vaya'moki Anumaya Koti hale'nea ya'afi ako e'ne'a ko'ku'napati e'nea amuse ya ako alite'a lusi amuse hu'nakeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a apaipafi ako e'nike'a ani vaya'moki Anumaya Koti ke ne'afikeno lusiya huno haka'ake nehapaike'a henaka'a va'yi hisea kanamo lo'kiya ya'a ako akete'a ani vaya'moki Anumaya Kotina apa'kame'ya amite'a mi'ko ke'a atale'nisayana ete'a apaipa ai'a yahae hisaya ka'api o'male'nea'maki ani apa'kame'ya amite'a atale'naya kava'mo'a Anumaya Koti mafa'ne'amofe “Falise.” hu'a halate yofo yosale mako'ae asaikeno avuya hisea yafe kola kamuke ama'kisaya yafe mako'ae ne'asaiye.

7-8 Vaya'moki mopakana nehae. Mi'ko afina mopale ko aiseana ani mopa kanale falu ya ne'amikeno ani mopafi humale'nea ne'yana mi'ko hoya ali'a ne'vaiya vaya apaya hisea yafe kanale ne'ya aline'atekeno'aena Anumaya Koti'a amuse ya ne'amea'maki ani mopa aufe'nafe kahauke nelakikeno'aena aupasi kana'a maiteno “Havi mopae.” nehuno henaka'a ata kano asakalike.

9 Nahau nayamopafati ne'nahaiya vaya'nimokitapa meni mani lo'kiya ke lahapa'nepauva'maki nakaeya lapa'kaeyafe ako afi'noe Anumaya Kotina lapa'kame'ya ne'amea kava ohukaya'maki Anumaya Koti'a kanale'ya huno lapaya nehuno lapa'ku lapame alino katike.

10 Lapa'kaeya Anumaya Kotina lapa'ku amitapa alakepa hu'netapa Yisasi akileti Yisasiteka apa'ku ami'naya vayana apaya hu'nayanaketapa meni mako'ae ani kava nehayanakeno Anumaya Koti'a alakepa au'ava kava nehea ve'kakeno ani ali'yatapi aketeno ake o'kanikeanakeno miya'a lapamike.

11 Lapamikea'maki nakaeya mani yafe ne'nahaiye mi'ko afina lapa'kaeya inani kava'ke hutapa mi'ko'amokitapa lapaote lapaote layo laya ohutapa lo'kiya ne'vaitapa afitapa lapaipafi male'naya yana atafa hutapa lo'kiya vaitapa Anumaya Koti'a lapavalesea yafe lapame atiti hutapa mai'nisakeno eno lapavalese.

12 Lapa'kaeya afa'a o'maiyo. Anumaya Koti'a lapavalesea
yafe lapame atiti hutapa Yisasife afi'a apaipafi male'naya
vaya'moki nehaya kava hutapa a'kame maleo. Ani
vaya'moki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'ne'a "Ma ya
lapamikoe." huno hu'nea yafe "Lamike." hu'a vase hu'a
akeva mai'ne'a ali'nae. Ani hu'naya kava'ake lapa'kaeya'ae
heo.

Anumaya Koti'a "Ma ya kamikoe." huno ke huno lo'kiya vai male'ne.

13-14 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a Epalahamufe "Ma ya
kamikoe." huno ke huno lo'kiya vaite'nea afina mako
ve'kamo'a Anumaya Kotina akaseno ala ve'ka o'mai'nea
yafenakeno Anumaya Koti'a akai'a aki ne'ano "Nakaeya
ne'vaya'nae." huno ke huno lo'kiya vaino inake hu'ne "Alaki
lamake nehoanake'na mi'ko kanale manu kamikoanake'a
kakaeya kakeho'kamoki mi'ko koteka ka'a ataku fakae."
hu'neane.
15 Hu'nikeno Epalahamu'a manu ami'nea manue vase
huno akeva mai'nikeno Anumaya Koti'a ani "Kamikoe."
hu'nea manu ako amikeno ali'ne.
16 Vaya'moki keleti la nehisayana mako ve'kamo'a "Anu-
maya Koti aulakale alaki lamake nehoe." nehuno
apa'kaseno hai'nea ve'kamo akike ne'ano ano ati kapate-
sike'a ke hisaya ke'api o'malekaiye.
17 Anumaya Koti'a ani kava huno lakaeya'aefe "Nakai'ni
mafa'neyaka lapaya hukoe." huno hu'neanaketa
afita alakepa hisuna yafe huno lo'kiya ke huno
humale'neanakeno "Ani ke ali'na ai'na kahalae hu'na
fate ke ete'na ohukoe." huno hu'nea yafe Anumaya Koti
aulakale lamake humale'nea yafe ke huno lo'kiya vai'ne.
18 Ani ke hu'nea yafe aole ke hane'ne. Hokote ke
"Lapaya hukoe." hu'nea ke hanete "Anumaya Koti aulakafi
alaki lamake nehoe." huno lo'kiya vai'nea ke'ae hanete
hu'neanakeno ani kela alino kahalae huno fate ke ohuke.
Anumaya Koti'a ani aole kelafe kasuke ohukea'maki ani
ke hane'nea yafe koli nehuta Anumaya Koti haute laune
heta uta fala ne'kuna vaya'mokita alaku huta maisuna ya
lami'neanakeno henaka'a laku lame alino katisea yafe lame
atiti nehuna ya atafa nehuta vase huta akeva maisune.
19-20 Anumaya Koti'a "Lapamikoe." huno hu'nea ya lame
atiti nehuna yana laku lame alino katisea yana nofi'kana
huno ko'ku'napi haino aino atafaino lo'kiya vai'neno laipa-
mona alino lo'kiya vai'nikeno "Anumaya Koti'a laku lame
ako alino kati'ne." huta nehune. A'ke'ainaka ala mono nopi
mako ala lavolavo kenaleti hakaya hanalekati asaimalakeno
mako kaya aupalika Anumaya Koti fate akufa no'a hane'nea

yafe afa vaya nohaifa “Mono nopi hokote kava ve'ka'ake ani nopi uno haike.” hu'nikeno akai'ake hai'nea'maki Yisasi'a laya hukefe hokoteno ani ko'ku'napi fate akufa nopi u'neanaketa lakaeya henaka'a ukune. Yisasi'a Meli'kisite'ki hu'nea kava huno ala mono nopi hokote kava ve'ka mai'neno akola maike maike huno mai'neanakeno ani ali'ya ne'ale.

7

Meli'kisite'ki'a ala aki hane'ne.

1 Selemu kumate ala yahauve kava ve'ka Meli'kisite'ki'a mai'nikeno mi'ko ya apa'kaseno hai'nea Anumaya Koti mono note kava ve'ka mai'nikeno Epalahamu'a mi'ko ala yahauve kava vaya'ae la huteno hapano kipateteno kuma'aleka ukefe nehuno Meli'kisite'ki'ae fotu nehu'ana Meli'kisite'ki'a Epalahamuna kanale manu ami'ne.

2 Amitekeno Epalahamu'a la heapati ali'nea afeno ya alino atalu humale'neno nayatala'a (10) hemata vaiteno Meli'kisite'kina mako hemata ami'ne. Meli'kisite'ki'ae aki lakaeya kefatina alakepa kava'ake nehea ala yahauve ve'ka mai'ne huno hane'ne. Ani ve'ka Selemu kumate ala yahauve kava ve'ka mai'ne. Selemune aki lakaeya kefatina apaipa falu hapaisea ya nelamea yahauve kava ve'kae huno hane'ne.

3 Ita afo'amokani o'mai'a akinakomoki o'mai'a ita'amo'a alite'nea kana'ae akaeya fali'nea kana'ae ohane'neanakeno Anumaya Koti avopi ani yafe huno fole aino laha'opai'nea'maki Anumaya Koti mafa'ne'amo'kana huno mono nopi kava ve'ka akola maike maike huno mai'ne.

4 Lapa'kaeya lapa'kesa afeo ani Meli'kisite'ki'a ala aki hane'nea ve'ka mai'nikeno Epalahamu'a hokote laki-nakomo'a la heapati mi'ko kanale kanale ya'ake ali'nea yana nayatala'a hemata vaiteno mako hemata ami'ne.

5 Livae nofi anaka'ai mafa'nemokike “Mono nopi kava vaya maiyo.” huno alino hetipateke'a mi'ko afina Isaleli vaya'moki ke male male'nea ke a'kame male'a apa'kai'api konaka anaka nofi mai'ne'a Epalahamu mafa'ne anaka mai'naya'maki nayatala'a hemata male'naya hematafati mako'ke hemata Livae nofi anaka apamike'a ali'nayane.

6 Mai'naya'maki Meli'kisite'ki'a Livae nofi vayapati o'mai'nea'maki Epalahamu'a nayatala'a hemata male'neapati mako'ke hemata amitekeno Meli'kisite'ki'a Epalahamuna Anumaya Koti'a kanale manu ami'nea ve'ka Meli'kisite'ki'a manu ami'ne.

7 Ami'niketa lakaeya ako afi'none manu ne'apamea vaya'moki hanale hai'a mai'naya'maki ani vaya'aipati manu

ali'naya vaya apa'kaeya apaiyafaka mai'ne'a aise vaya mai'nae. Ani yafe afi'none Meli'kisite'ki'a Epalahamuna akaseno ala ve'ka mai'ne.

8 Mono nopi kava vayana falisaya vaya'ake mai'ne'a nayatala'a hematafati mako'ke hemata ali'naya'maki Meli'kisite'ki'a nayatala'a hematafati mako'ke hemata ali'nea'maki Anumaya Koti avopina inake hu'ne "Akaeya avamu'a hane'nea ve'ka haekafa mai'ne." huno hu'neane.

9-10 Meli'kisite'ki'a Epalahamu'ae kate fotu nehu'ana nayatala'a hematafati mako'ke hemata ali'nea afina Livaena ali o'ate'nea afina Epalahamu akufafi loto'amo akufafi Livae'a mai'nea yafe lamake lakaeya inake hukune "Livae'a nayatala'a hematafati mako'ke hemata ne'alea ve'ka mai'nea'maki Epalahamu'a nayatala'a hematafati mako'ke hemata Meli'kisite'kina ami'neana Livae'ae Epalahamu'ae lo'ka'ana ne'ami'e."

Saufa mono nopi kava ne'mo'a a'ke'ainaka mono nopi kava vaya'ai no ali'ne.

11 Livae nofi vaya'moki mono nopi kava vaya ne'maikeno Anumaya Koti'a ke male male'nea ke ne'apamike'a vaya'aife hapa'nepaiye. Hapa'nepaiya'maki Livae nofi vaya'moki mono nopi ali'ya ne'ali'a afu he'a kola'a nela'kea yateti Anumaya Koti'a mi'ko vaya'aife "Hao'otake yatapi o'maleketapa alaki alakepa vaya mai'nae." hu'nininana mako fate ve'ka mono nopi ali'ya ve'ka va'yi ohinina'maki Yisasi'a ako fole aino Meli'kisite'ki nofi vaya'moki hu'naya akufa kava hu'nea'maki Eloni nofi vaya'moki hu'naya akufa kava ohu'ne. Eloni'a hokoteno Livae loto'amo'a mai'ne.

12 Mono nopi ali'ya ne'alea nofi vaya'moki ani ali'ya ne'atalesake'a fate vaya'moki apa'kaeya no alisayana Anumaya Koti ke male male'nea ke'ae ani ya hu'a ne'atalakeno Anumaya Koti'a saufa ke male male'nea ke hanekaiye.

13 Ani ke Yisasife hu'ne. Ani ve'ka Yisasi'a alu anaka nofi ve'ka mai'nikeno akai'a nofi anakapati mako'ke ve'ka mono nopi kava ali'ya alino afu heno Anumaya Kotiteka amuse ya'a alaki o'ami'ne.

14 O'ami'nea'maki lakaeya ako afi'none Anumayati Yuta nofi vayapati fole ai'ne. Mosese'a ani nofi vaya'aife "Mono nopi kava vaya maiyo." huno huo'apate'ne.

Kalaisi'a Meli'kisite'kina akase'ne.

15 Yuta nofi vayapati "Mono nopi kava vaya maiyo." huno huo'apate'niketa lakaeya ako afi'none mono nopi kava ve'ka Yisasi'a fate ve'ka fole ai'neana Meli'kisite'ki'ae mako'ke aiyayi hu'na'aketa ani ke afita alu nofi ve'ka mono nopi ali'ya ne'alea kava'ae fate ke male male'nea ke'ae fole ai'nea kava'ae afi'none.

16 Ani ve'ka vaya'moki apaumomo male'naya ke a'kame
male'a Livae nofi vayapati fole aino mono nopi kava ve'ka
o'mai'nea'maki avamu'amo'a alaki hano ohisea lo'kiya'aleti
mono nopi kava ve'ka mai'ne.
17 Anumaya Koti'a akai'a avopi Yisasife inake hu'neane

"Kakaeya mono nopi kava ve'ka akola alaki ani ali'yate
maike maike hu'ka Meli'kisite'ki'a mai'nea avamete
male'ka maikane." huno hu'neane.

18-19 A'ke'ainaka hane'nea ke Mosese'a ke male male'nea
kemo'a laya hisea lo'kiya'a o'male'nea yafe Anumaya Koti'a
ako alino atale'ne. Mako vaya mi'ko ani ke a'kame
malesaya lo'kiya'api o'male'nea yafe Anumaya Koti aulakale
alakepa vaya o'mai'naya'maki Anumaya Koti'a meni mako
ka alino hakalo hikeno ani ka'mo'a kanale lame atiti hisuna
kanakeno ke male male'nea ke akase'niketa lakaeya ani
kateti ako Anumaya Koti haute ne'one.

20 Anumaya Koti'a Yisasife "Mono nopi kava ve'ka
maiyo." huno alino hetite'nea'maki afa'a alino heti
o'ate'niki "Nakaeya Nevaya'na alaki lamake kefati hu'na
lo'kiya vaite'na kavale'na heti ne'katoe." huno hu'nea'maki
a'ke'ainaka vaya'moki "Mono nopi kava vaya maiyo."
hu'a ali'a hetipate'naya kanafina "Anumaya Koti aulakale
alaki lamake huta alita heti nelapatone." hu'a ali'a heti
o'apate'nae.
21 Heti o'apate'naya'maki Anumaya Koti'a akai'a
"Nevaya'nae." huteno Yisasina mono nopi kava ve'ka
alino hetiteteno akaeyafe inake huno hapai'neane

Anumayamo'a inake he "Nevaya'na alaki lamake hu'na
kaha'nepauve kakaeya akola mono nopi kava ve'ka
maike maike hukane."

Ani hu'nea ke eteno alino yahae huno fate ke ohuke.
22 Ani ke "Nakaeya Nevaya'na alaki lamake kefati hu'na
lo'kiya vai'noe." huno hu'nea ke hu'nea yafe lakaeya afu-
nana Yisasi'a hao'otake yatile fali'nea kava'mo'a a'ke'ainaka
mono nopi ali'ya ne'alea vaya'moki kavana ako apa'kase'ne.
Yisasi faliteno heti'nea yafe Anumaya Koti'a saufa alino
lo'kiya vailate'nea ke lusi kanale ke hane'ne.

23 A'ke'ainaka mono nopi kava vaya nefalea vaya
mai'naya yafenake'a nesu vaya mai'ne'a falitake'a alu
vaya'moki ani vaya'ai apaimu'ya alite alite hu'nae.
24 Apa'kaeya fali'naya'maki Yisasi'a mi'ko afina mai ya'a
hane'nikeno avamu'ae ve'ka mai'neno ofalino mono nopi
kava ya alino akola mai'ne.
25 Akola avamu hane'nikeno mai'neno mi'ko afina Anu-
maya Kotiteka ke huno afine'kea yafe mi'ko akai'a aki ne'a'a

Anumaya Koti ame'ale ne'aya vaya'ai apa'ku apame akola alino katike.

Yisasi'a mono nopi hokote kava ve'kakeno laya nehea lo'kiya'a hane'ne.

26 Yisasi'a mono nopi hokote kava ve'ka ani akufa ve'ka mai'neno kanale'ya huno laya hinine. Ani ve'ka mako aise hao'otake ya'a o'malekeno fate akufa ve'ka mai'nikeno aipafi honi'ya ya'a alaki o'maleno hao'otake kava nehaya vaya'ae lo'kano o'maino ala aki hane'nea ve'ka ko'ku'na akaseno mai'ne.
27 A'ke'ainaka mono nopi hokote kava vaya'moki mi'ko afina hokote'a apa'kai'api hao'otake ya'api alino atalesea yafe afu he'a Anumaya Kotiteka amite'a ani'ale mi'ko vaya'ai hao'otake ya'api alino atalesea yafe afu he'a Anumaya Kotiteka amuse ya ami'naya'maki Yisasi'a akaeyapi hao'otake ya'a o'male'nea yafe afu he'naya akufa ali'ya o'ali'nea'maki amuse ya amikefena alaki mako'ke afina'ake ami'ne. Yofo yosale avale'a asai'naya afina akai'a akufa ha'kino Anumaya Kotina ami'nea ya'mo'a lakaeya hao'otake yati alino atalesea yafe fali'ne.
28 A'ke'ainaka Mosese ke male male'nea kemo'a ma mopale vaya mi'ko afina hao'otake kava ohisaya lo'kiya'api ohane'nea vaya'aife "Mono nopi hokote kava vaya maiyo." huno alino hetipate'nea'maki henaka'a Anumaya Koti'a "Nakaeya Nevaya'na alaki lamake nehoe." huno lo'kiya vaino akai'a mafa'ne "Mono nopi kava ve'ka maiyo." huno alino hetite'nikeno akola ani ve'kamo aipafi alakepa au'ava'amo'a havaite'ne.

8

Yisasi'a Anumaya Koti'ae lakaeya'ae folakatifi mai'neno laku lame alino yuna henelatea kava ve'ka mai'ne.

1 Mani nehoa kemo aepa'a ina kava huno hane'ne. Lakaeya ani akufa mono nopi hokote kava ve'ka Anumaya Koti'ae vaya'mokita'ae folakatifi mai'neno alino yuna henelatea kava ve'ka mai'ne. Yisasi'a ko'ku'napi haino Anumaya Koti aya lamaka aupalika'a fai mai'ne.
2 Ko'ku'napi Anumaya Koti fate akufa no'afi mai'neno ali'ya'a ne'ale. Ani nona Anumaya Koti akai'a lamake no'a hane'neanake'a mako vaya'moki ani nona o'ki'naya'maki Anumaya Koti'a akai'a kimale'ne.
3 Mi'ko ali'a hetipate'naya mono nopi hokote kava vaya'moki Anumaya Kotina amuse ya amikefe afu nehe'a mako fate amuse ya'ae ami'nae. Ami'naya ya huno Yisasi'ae

ani kava huno mako amuse ya amikefe yofo yosale asaite'a
ha'nayana ani amuse yana akufa'a ami'ne.
4 Mosese ke male male'nea kemo'a alino hetipate'nea
mono nopi kava vaya'moki Livae nofi vaya ma mopale
mai'ne'a Anumaya Kotina amuse ya'api ami'naya'maki
Yisasi'a Livae nofi anakapati ve'ka o'mai'nea yafenakeno ma
mopafi mai'nininana mono nopi kava ve'ka o'mai'nina'maki
ko'ku'napi mai'neno ali'ya'a ne'ale.
5 Ali'ya'a ne'alea'maki ma mopale mono nopi kava
vaya'moki ali'ya'apileti Anumaya Koti'a ko'ku'napi hane'nea
mono no'mo amema'a apaveli'nea yafe Mosese'a selileti
mono no kikefe nehikeno Anumaya Koti'a inake huno
hapai'ne
"Kakaeya avimapi amema'a kaveluke'ka ako ake'nananaki
vase hu'ka ake'ka alakepa hute'ka mi'ko'a ani akufa
ya alo hu'ka avaya ao." huno hu'neane.
6 Hu'nea'maki Kalaisi'a ali'ya'amo'a mopale mai'naya mono
nopi ali'ya vaya'ai ali'ya hapano apa'kase'ne. Yisasi Kalaisi'a
Anumaya Koti'ae mopale vaya'ae folaka'apifi mai'nikeno
Anumaya Koti alino lo'kiya vailate'nea ke hu'ne. Ani saufa
ke'amo'a a'ke'ainaka alino lo'kiya vaipate'nea ke ako hano
akase'ne. A'ke'ainaka Anumaya Koti'a inake hu'neane "Ma
kanale ya hulapatekauve." huno hu'nea'maki meni saufa
alino lo'kiya vailate'nea kemo aepa'amo'a "Lusi kanale ya
hulapatekauve." huno lo'kiya vai'ne. Anumaya Koti'a ani
ke hu'nea yafe saufa alino lo'kiya vailate'nea kemo'a alaki
kanale ke hane'ne.

Saufa alino lo'kiya vailate'nea ke.

7 Hokoteno alino lo'kiya vaipate'nea ke'a Anumaya Koti
ke a'kame ne'male'a o'atakaesaya lo'kiya'api hane'nininana
Anumaya Koti'a halate haekafa alino lo'kiya vailatesea ke
malesea yafe akesa o'afinine.
8 Akesa o'afinina'maki Anumaya Koti'a ani huno lo'kiya
vaimale'nea ke kanale'ya hu'a a'kame o'male'a ali'a
ataka'naya vaya'aina hao'otake ya'api alino fole aipateno
inake huno hu'neane
Anumayamo'a inake hu'ne "Henaka'a mako kana Nakaeya
Isaleli nofi vaya'ae Yuta nofi vaya'ae halate saufa
ali'na lo'kiya vailapatesoa ke hukoe.
9 Isaleli vaya'ai apa'kinakomoki Isipi kumateti ne'apavale'na
ali'na lo'kiya vaipate'noa ke hapapai'noa'maki nakaeya
ke a'kame o'male'naya yafe 'Lapaote yatape.' hute'na
na'kame'ya apami'noapati halate mani saufa ali'na lo'kiya
vailapatesoa ke a'ke'ainaka hu'noa kekana ohuke." huno
hu'neane.

10 Anumayamo'a mako'ae inake hu'neane
“Ani kana hano hutesike'na Isaleli nofi vaya'aipi saufa ali'na lo'kiya vaipatesoa ke malepatekauve. Ani kemo'a ma kava hu'ne. Nakaeya apaumomo malesoa ke'ni'a apa'ku apa'kesafi apatete apaipafi avo kapatete hute'na Anumaya Koti'api maisuke'a ve a'ne'ni maikae.
11 Ani kanafi aise vaya'ae ala ala kava vaya'ae mi'ko'amoki Nakaeyafe afi'a alakepa hukae. Afi'a alakepa hisaya yafe mi'ko mako'ke mako'ke'moki vaya'apimoki'ae konaka'apimoki'ae ali'a apaya hu'a ‘Anumayamofe afitapa alakepa hutapa afeo.’ hu'a ali'a apaya ohukae.
12 Apa'kaeyafe afi'na nahau'ke fo'ke hupatete'na hao'otake ya'ape lapahaove lapatove nehu'na naipa falu yapati hao'otake ya'api ali'na atalelapatete'na nake'kanitalekauve.” huno Anumayamo'a hu'neane.
13 “Saufa alino lo'kiya vailatesea ke.” hu'nea yafe hokoteno alino lo'kiya vaipate'nea ke'ae “Atafa kale'ne.” huno hu'neane. Atafa kale'neanakeno kanale ali'ya'a o'alino aise kana maiteno alaki hano huke.

9

Hokoteno alino lo'kiya vaipate'nea kemo ke male male'nea ke.

1 Ani hokoteno alino lo'kiya vaipate'nea kefati Anumaya Koti'a akaeya aki ali'a asaka hu'a aki ake ake hisaya yafe ke male male'nike'a ma mopale fate akufa no kimale'neane.
2 Ani nona selileti kimale'nake'a kumatekati mi'ko vaya hai'a nefalaya nopi ata ano halesea ya'ae Anumaya amisaya fate akufa kaihame'ya maya ne'malaya hipa'ae hane'ne. Ani nopi hakaya amale'naya nofe fate akufa none hu'a hu'nae.
3 Ani seli nopi lavolavoleti hakaya amale'ne'a mako kaya aupalika fate akufa lo'kiya no a'a analaki male'nae.
4 Ani nopi miya'amo'a hai'nea kolimoni yafateti alo humale'naya hita hane'nike'a ani hitale kimamufakana huno mana'ake yana ne'kaya hitae. Ani hita'ae Anumaya Koti'a alino lo'kiya vaipate'nea ke'a hane'nea pokisi'ae hane'ne. Ani pokisi kolimoni yafateti alo humale'naya pokise. Ani pokisimo aku'ainaka kolimoni yafateti alo humale ke'ayo hane'ne. Ani ke'ayopi ko'ku'napakati elino e'nea ne'ya'mo aki'a mana hane'ne. Ani pokisifi Eloni ayomepa akusasi ano haekafa haita male'nea ayomepa'ae Anumaya Koti'a a'ke'ainaka alino lo'kiya vaipate'nea ke kamale'nea yafatala'ae hane'ne.
5 Ani pokisimo akofetule kafu'ae kafa'ae mako'ke afina vaya'moki “Anumaya Koti'a hao'otake kavati ano kalo

patalese.” hu'a afumo kola he'a nela'ke nehae. He'a la'ki
ne'malaya akotofule aole kolimoni yafateti alo humale'naya
ko'ku'napi kayo kayo ve'kala Anumaya Koti aote ano hale
lo'kiya ya'a mai'ana au'vaite'na'ae. Au'vaite'na'anake'na
meni ani yafe aepa'a hu'na fole o'aikoe.
6 Ani ya'ko ali'a avatati humalete'a mono nopi kava
vaya'moki mi'ko afina kumatekati hai'a nefalaya nopi hai'a
ali'ya'api ne'ale.
7 Ali'ya ne'alea'maki mono nopi hokote kava ve'kamo'a
akai'ake no aku'ainaka kenaleti hakaya a'a analaki
male'naya no aku'ainaka mi'ko kafu'ae kafa'ae mako'ke
afina'ake haino fale'ne. Afa'a no'vea'maki afumo kola'ae
ali'neno u'ne. Ani kolateti akai'a hao'otake kava hu'nea
ya'ae mi'ko vaya'moki apa'kesa o'afi'a hu'naya hao'otake
ya'api'ae Anumaya Koti'a ano kalo patalesea yafe pokisile
aino la'ki'ne.
8 Mono nopi hokote kava ve'kamo'a akai'ake ani
no aku'ainaka nehaiya yafe Anumaya Koti Fate Akufa
Avamu'amo'a ani yana laveli'ne. Ani mako'ke nopi aole no
kenaleti hakaya a'a analaki male'nayanake'a afa vaya'moki
Anumaya Koti hau'ale o'vanine.
9 Ani akufa ya meni kana mai'neta afisuna ya lavelisea
ame hane'ne. Anumaya Koti seli no'afi vaya'moki hao'otake
ya'api ano kalo patalesea yafe afu he'a Anumaya Kotina
amuse ya ami'naya'maki mi'ko ani vaya'moki Anumaya
Koti ne'amea vaya'ai apaipa afumo kolateti alino alakepa
huo'apate'ne.
10 Alino alakepa huo'apate'nea'maki ani ali'ya'mo'a ne'ya
ne'ya'ae li ne'ya'ae li fale ya'aefe hu'ne. Ani ke male
male'nea ke ameka apa'kufale'ke male'nikeno Anumaya
Koti'a mi'ko ani ke male male'nea'maki kanale saufa ka
apavelisikeno ani a'ke'ainaka ke male male'nea ke hano
huke.

Yisasi'a faliteno hao'otake yati akola ano kalo patale'ne.

11 Meni Yisasi Kalaisi'a ako fole aiteno kanale ya lami'nea
yate yakaino mono nopi hokote kava ve'ka mai'neno
faliteno ko'ku'napi hane'nea nopina lusiya huno fate akufa
nopi ako haino fale'ne. Ani nona lusi kanale no a'ke'ainaka
nona akase'nea none. Ma mopale ya o'male'niki vaya'moki
ani nona o'ki'nae.
12 Yisasi Kalaisi'a fate akufa nopi haikefena
mememo kola'ae puluma'ka ana'au'amo kola'ae ali'neno
ohai'nea'maki akai'a kola aino la'ki male'nea yafe hao'otake
yatimo'a nofi hulate'neapati kalu heno akola lavaleno
maike maike hisuna miya ataleteno akai'a kola'a mako'ke
afina'ke alino hai'ne.

13 A'ke'ainaka Isaleli vaya'moki fali'naya vaya'ai
apa'kufale'ae kele apamu apale'nea vaya'ai apa'kufale'ae
apaya ali'naya yafe Anumaya Koti aulakale apa'kufamo'a
honi'ya'ake hu'nike'a mono nopi kava vaya'moki a
puluma'ka he'a atafi kate'a ho'kanufa'ae mememo kola'ae
ve puluma'kamo kola'ae ali'a ani honi'ya apa'kufale ali'a
la'kipate la'kipate hupate'naya yafe "Anumaya Koti aulakale
ameka lapa'kufa ako kanale hae." hake'a mono nopi
hai'nae.
14 Ani kava'mo'a kanale hupate'nea'maki Yisasi Kalaisi'a
hulate'nea kava'mo'a akaseno lusi ali'ya ali'ne. Yisasi
Kalaisi'a akai'a mako hao'otake kava'a ohane'nea'maki
akola maike maike nehea Fate Akufa Avamu'mo'a aya
hu'nea yafe akai'a akufa'a ha'kino Anumaya Kotina
ami'nea yafe akai'a kola'amo'a ameka lakufa'ake ano kalo
opa'nea'maki laipafi hane'nea ya lakaitike kanale kava
haviku nehuna ya'ae hao'otake kava'ae lahano falisea ya
ano kalo patale'nea yafe lakaeya meni maike maike hu
Anumaya Koti ali'ya vaya'a mai'none.

Yisasi kola'mo'a saufa alino lo'kiya vailate'nea ke alino lo'kiya vai'ne.

15 Yisasi kola'amo'a saufa alino lo'kiya vailate'nea ke alino
lo'kiya vaisea yafe Yisasi'a Anumaya Koti'ae vaya'mokita'ae
folakatile ve'ka mai'ne. Hokoteno alino lo'kiya vaipate'nea
ke a'kame male'naya vaya'moki hao'otake kava hu'naya
kava'apimo'a nofi kipate'nea yapati kalu hepatesea miya
atalesea yafe Yisasi'a ako fali'ne. Fali'nea yafe Anumaya
Koti'a ke hike'a akaeyateka e'naya vaya'aife Anumaya Koti'a
"Ma akufa lapavamu lapamikoe." huno hu'nea apavamu
apamisike'a alite'a akola kanale ya hu'a maike maike hukae.
16 Mako ve'ka fali ya nehuno'aena inake huno manu
apamike "Falisuketapaena ma ya'ni'a alikae." huno
manu ne'apamino lo'kiya ke hu'nea'maki ani ve'ka
ofali'nisike'aena ani ya'a o'alikae.
17 O'alikaya'maki ani ve'ka falitesike'aena mani huno
lo'kiya vai male'nea kemo'a ne'ya'a alitekaiya'maki ani huno
lo'kiya vai'nea ke hu'nea ve'ka ofalino afa'a maiseana ani
huno lo'kiya vai male'nea kemo'a afayapaya huke.
18 Ani ya'mo aepa'a hokoteno alino lo'kiya vaipate'nea ke
lamake huno fole aisea yafe afu he'a kola'a la'ki'nae.
19 Hokoteno Mosese'a mi'ko ve a'ne'aife mi'ko ke male
male'nea ke hapapaiteno puluma'kamo ana'au'mo kola'ae
mememo kola'ae alino litafa'ae alino akunaku huteno mako
mana'ake kahaumo aki'a hisopoe hu'a nehaya kahau aliteno
ani hisopole haesa sipi sipimo ayo'kaleti hi'ku maleno

kimale'neno ani hi'ku kolapi ateno ke male male'nea ke
kamale'nea avote'ae vaya apa'kufale'ae aino atali atali
hupate hupate hu'ne.
20 Hupate hupate nehuno inake huno hapa'nepaiye
“Mani kola'mo'a Anumaya Koti alino lo'kiya vailapate'nea
kemo'a lamake huno lo'kiya vaisea yafe la'ki nelapatoanaki
lapa'kaeya a'kame maleo.” huno hapapai'neane.
21 Vaya apa'kufale Mosese'a aino atali atali hupate'nea
kava huteno ani kolana alino seli note'ae ani mono nopi
ali'ya'a hane'nea lapete'ae aino atali atali hu'ne.
22 He ke male male'nea kemo'a inake hu'neane
“Mi'ko honi'ya fai'nea ya kolateti ano kalo paesikeno
honi'ya ofaike.” huno hu'nea yafe Yisasi'a kola'a aino
ola'ki'nininana Anumaya Koti'a hao'otake yate lahapaove
lapatove nehu'na naipa falu yapati ali'na atalelapate'noe
ohinine.

Yisasi'a mako'ke afina faliteno hao'otake yati ano kalo palate'ne.

23 Ko'ku'napi hane'nea au'ava kavana lavelisea ame'kana
hu'nea yana ano kalo patalesea yafe afu he'a kola'aleti
ano kalo patale'nea'maki ani afumo kola'mo'a ko'ku'napi
hane'nea ya ano kalopa o'atale'nea'maki Anumaya Kotife
amuse hu'a afu he'a ami'naya kava akase'nea kavana Yisasi
kolateti ko'ku'napi hane'nea ya ano kalo patale'ne.
24 Ano kalo paleteno Kalaisi'a ko'ku'napaka alaki haino
fale'ne. Kalaisi'a ma mopafi vaya'moki apayateti ki-
male'naya mono nopi ko'ku'napi lamake ya lavelisea
ame'kana huno hane'nea mono nopi haino ofale'nea'maki
alaki huno ko'ku'napaka haino fale'neno meni Anumaya
Koti aulakale lakaeya laya hisea yafe mai'ne.
25 Mi'ko kafu'ae kafa'ae mono nopi hokote kava ve'kamo'a
Anumaya Kotina amuse ya amikefe afumo kola alino
hai'neana lusi fate akufa nopi alino hai'ne. Ani kolana
akai'a kola alino ohai'nea'maki Yisasi'a fali'nea kola'a
kafu'ae kafa'ae Anumaya Kotina o'ami'nea'maki mako'ke
afina'ake faliteno kola'a ami'ne.
26 Yisasi'a mi'ko kafu'ae kafa'ae kola'a amime ne'eninana
aepa faino Anumaya Koti'a ma mopa alo hu'nea afina aepa
heno akufa akafu kino falime falime eno meni ma mai'nona
kanafi eno va'yi hinina'maki ina kava ohu'ne. He'e meni
ma mopa hano hukefe hea kana aupasi nehikeno Yisasi
Kalaisi'a mako'ke afina'ake ma mopale fole aino lakaeya
hao'otake yati alino atalesea yafe akai'a akufa ha'kino
amiteno fali'nea kola'a Anumaya Kotina ami'ne.
27 Mi'ko vayana mako'ke afina'ake falitesakeno henaka'a
Anumaya Koti'a kake hupatekaiye.

28 Mi'ko vaya mako'ke afina'ake falikayanakeno Yisasi
Kalaisi'a ani kava huno nesu vaya'ai hao'otake ya'api
ano kalo paesea yafe mako'ke afina akai'a akufa ha'kino
amiteno fali'nea kola'a Anumaya Kotina ami'neanakeno
henaka'a eteno esea afina hao'otake yati alino atalesea yafe
o'mekaiya'maki akaeyafe apame atiti hu'a akeva mai'nisaya
vaya'ake apa'kufa alino katisea yafe ekaiye.

10

A'ke'ainaka afu he'a Anumaya Kotina ami'naya ya'mo'a hao'otake yati ano kalopa o'atalekaiye.

1 Mosese ke male male'nea kemo'a henaka'a kanale
ya va'yi hisea ya'mo amema'a huno laveli'nea'maki alaki
alakepa ya o'male'ne. Mosese ke male male'nea kemo'a
inake hu'neane "Anumaya Kotife amuse hutapa kafu'ae
kafa'ae mako'ke akufa kava hutapa afu hetapa ameo." huno
hu'nea'maki ani afu he'a kola'a la'ki'naya ya'mo'a Anumaya
Kotiteka esaya vaya'aina alino alakepa huo'apate'ne.
2 Ani afu he'a kola la'ki'naya ya'mo'a vaya'aina alino
alakepa hupate'nininana ete'a mako'ae kafu'ae kafa'ae
Anumaya Kotife amuse hutesaya yafe mako'ae afu he'a
kola'a ai'a ola'kinine. Anumaya Koti aki ali'a asaka
nehaya vaya'aina mako'ke afina afu hete'a ai'a la'ki'naya
kola'mo'a hao'otake ya'api ano kalo patalenine "Vaehae
naipafi hao'otake ya'ni hane'nea ya'mo'a kana ne'nahaiye."
hu'a male'a o'a'kani'nae.
3 Apaipa male'a o'a'kani'naya'maki he'e mi'ko kafu'ae
kafa'ae afu he'a kola'a ai'a la'ki'naya afina eteno apa'kesa
hao hike'a "Mako'ae hao'otake yati hane'ne." hu'a hute hute
hu'nayane.
4 Ina kava hu'naya yafe ve puluma'ka afumo kola'ae
meme afumo kola'ae alaki lamake huno hao'otake yati alino
o'atalekaiye.
5 O'atale yafenakeno Kalaisi'a ma mopafi esea afina
Anumaya Kotife inake huno hapaike'a Anumaya Koti avopi
ka'nae
"Kakaeyafe amuse'ka nehu'a afu he'a kola'a la'ki'a ne'kamea
kavafe o'kahaike'ka nakaeya nakufa kamisoa yafe
nakufa alo hu'ka avatati hunate'nane.
6 Afuyaka he'a atafi mi'ko ne'ka'a sala mana ne'kamea
kava'ae 'Lakaeya hao'otake yati a'ka kalo pakane.' hu'a afu
he'a kola'a la'ki'a ne'kamea kava'ae kakaeya no'kahaiye."
7 Nakaeya Yisasi'na inake hu'noe "Vae Anumaya Kotika
a'ke'ainaka nakaeyafe avopi ka'naya kemo'a fole aisea yafe
e'na kakaeya kahaisea ya hukefe nakaeya fole ai'noe." huno
hu'neane.

8 Ani ke Yisasi'a hokoteno Mosese ke male male'nea
kefi hu'nea ke Anumaya Kotife amuse'a nehu'a afu haya
kola'a la'ki'a ami'naya kavafe inake hu'neane "Afuyaka
he'a atafi mi'ko ne'ka'a sala mana ne'kamea kava'ae
'Lakaeya hao'otake yati a'ka kalopao.' hu'a afu he'a
kola'a la'ki'a ne'kamea kava'ae alu kava alu kava hu'a
kakaeyafe amuse'ka hu'a ne'kamea kavafe kaipa amuse
ohu'ka 'Naipamo'a o'nahaiya kava nehae.' hu'ka hu'nane."
nehe.
9 Ani ke huteno inake hu'ne "Kakaeya kahaisea kava hisoa
yafe e'noe." Ani ke hu'nea yafe saufa va'yi hu'nea kava'mo'a
lo'kiya vaino alino hetisea yafe hokote au'ava kavana alino
atale'ne.
10 Anumaya Koti'a aipa akesafi nehaiya kava'mo'a ina kava
hu'ne. Mopale vaya'moki fate akufa vaya'a hapaesaya yafe
haikeno Yisasi Kalaisi'a akai'a mako'ke afina akufa ha'kino
amiteno fali'nea ya'mo'a hao'otake yati ano kalo palate'nea
yafe lakaeya meni akaeya fate akufa vaya'a mai'none.

Yisasi'a fali'nea ya'mo'a hao'otake yati ano kalo palate'ne.

11 Mi'ko mono nopi kava vaya'moki nesu afina heti'a
ali'ya'api ne'ali'a Anumaya Kotife amuse nehu'a afu he'a
kola la'kime la'kime nehaiya'maki ani kava'mo'a hao'otake
yati alaki lamake huno alino o'atalekaiye.
12 Alino o'atalekaiya'maki Yisasi Kalaisi'a mako'ke afina
akufa ha'kino amiteno fali'nea kola'mo'ke akola mi'ko
hao'otake yana ano kalo palatesea yafe Anumaya Kotina
amiteno Anumaya Koti aya lamaka aupalika ala vaya
mai'nayateka haino fai mai'ne.
13 Fai mai'neanake'a kame vaya'amoki "Haviya hukaton-
ake'ka lakase'nana ve'kamokae." hu'a hutesakeno Anu-
maya Koti'a apavaleno aiya'afi apatesea yafe akeva mai'ne.
14 Mako'ke afina fali'nea kola'mo'a mi'ko fate akufa kava
hisaya lo'kiya'a ne'apamea vaya akola maike maike nehu'a
alakepa kava'ake hu vaya hapa'nae.
15 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'ae ani ke
hokoteno inake huno lahapai'ne
16 Anumayamo'a inake hu'neane "Ani kana hano hute-
sike'na apa'kaeya saufa ali'na lo'kiya vailapatesoa
ke apamikoe. Ani ke inake hu'neane nakai'ni male
male'noa ke'ni'a ali'na apaipafi ne'male'na apa'kesafi
avo kamalekauve." hu'neane.
17 Ani ke huno avayu hu'neane
"Hao'otake ya'api'ae ke ali'a ataka'naya kava'api'ae
nake'kanitalekauve." huno Anumayamo'a hu'neane.
18 Anumaya Koti'a hao'otake yatilefe "Lahapaove lapatove
nehu'na naipa falu yapati ali'na atalepate'noe." huno

hu'nea yafe mako'ae hao'otake ya ano kalo patalesea yafe afu he'a kola'a la'ki'a Anumaya Kotina mako'ae o'amisae.

Yisasife afita laipafi male'neta Anumaya Koti hau'ale uta maiketao.

19-20 A'ke'ainaka vaya'moki mono nopi lavolavoleti hakaya ate'a a'a analakimale'naya aupalika "Fate akufa no hane'neanaketapa ohaikae." hu'a hu'naya'maki meni kanafi Yisasi'a ani lavolavo ako alino vala aitale'ne. Ani lavolavo ako alino vala aitale'nea avamete ani kava huno akai'a akufa ako alino vala aitale'neanaketa Anumaya Kotiteka uta afikesuna ka vali'ne. Meni ani saufa valilate'nea kana lavamu alisuna ka valilate'nea yafe Anumaya Kotiteka afikesuna yafe haita falekaune. Ani yafe nepu nasakitapa Yisasi kola'mo'a hakaya ate'a a'a analakimale'naya lavolavo ako alino vala aitale'nea yafe Anumaya Koti ne'maiya fate akufa nopi haita falesuna yafe koli ohuta afa'a haita falekaune.

21 Ala mono nopi hokote kava ve'kati Yisasi'a mai'neno Anumaya Koti anaka'aite kava yakai nelate.

22 Ani yafe Yisasi kolateti laipa lamepi aino atali atali humale'nikeno honi'ya ofai'neanaketa hau'ale uta maiketao. Laipafife "Hao'otake kava huna ya'mo'a havi lakufa lakafu ne'kea miya alikune." huta afita kana huna yana ako alino atale'neanaketa aole lakesa o'afita Anumaya Kotife'ke afita laipafi male'neta ameka lakufa au haka'ake hu'nea liteti sese humale'neta hau'ale uta maisune.

23 Anumaya Koti'a lakaeyafe "Ma kava hulapatekauve." huno lo'kiya vai male'nea ke kasuke ohu'nifa ani yana alaki lamake huke. Ani yafe lakaeya "Lamake hu'ne." huta "Lame atiti nehune." huteta huta fole ai'nona ke aole lakesa o'afita mako'ke lakesa ne'afita lo'kiya vaita atafa hulisune.

24 Mai'neta nepu lasaki hapau apayamopafati hapaisike'a kanale kava hisaya yafe apa'ku apa'kesa alita hetipatesuna yafe lakesa ne'afita alita hetipatesunake'a heti'a kanale apau'apava male'a mai'ne'a ani kava hu'a lakaeya'ae ali'a hetilatesae.

25 Nepu lasaki'ae Yisasi ke afisuna yafe alita atalu nehuna kavana alaki o'atalesune. Mako vaya'moki ani kava ako atale'naya'maki lakaeya ani kava o'atalesune. Yisasi'a eteno eno kake hulatesea kana ako eno aupa nehea yafenaketa alita atalu huta "Lapa'ku lapame alitapa lo'kiya vaitapa maiyo." huta hapapaisunake'a "Lapa'kaeya'ae ani kava heo." hu'a lahapaisae.

Anumaya Koti mafa'ne lakaeya la'kame'ya o'amisune.

26 Lakaeya Anumaya Koti lamake'ake ke'a afita hale'netae'maki la'kame'ya ne'amita "Nakai'ni nahaisea

kava hukoe.” nehuta hao'otake kava hume hume
ne'visunakeno ani hao'otake yati ano kalo patalesea kolana
mako'ae alaki ohane'ne.
27 Ohane'nea'maki Anumaya Koti'a kame vaya'a lusiya
huno ata leno apasakalisikeno leno fanane huke. Ina kava
hisaya yafe Anumaya Koti'a kake hulate yafe lusiya huta
koli hisune.
28 A'ke'ainaka mako vaya'moki Mosese ke male male'nea
ke ali'a atakake'aefena aolefi aole'ae mako'ae anaka'moki
ake'aefena hu'a fole aitake'a ani hao'otake kava hu'nea ve'ka
hapau huo'ate'a hakeno fali'ne.
29 Fali'nea'maki lapa'kaeya na yane hutapa lapa'kesa
ne'afe? Anumaya Koti mafa'ne apavaitu'na hene'ate'a
apa'kame'ya ami'naya vaya'moki lusi kana'ake miya alisaya
miya alikae. Kalaisi'a fali'nea kola'mo'a alino lo'kiya
vailate'nea kemo aepa'a hane'neanakeno mako vaya'aina
fate akufa vaya alino hapapate'nea'maki ani vaya'moki ani
Kalaisi kolafe apa'kesa afi'a “Afa yane.” hute'a alakepa kava
hu ya nelamea Fate Akufa Avamufe “O'nahaiye.” hu'a ali'a
haviya hune'ataya yafe anona'a apa'kafu kayo keve alikae.
30 Anumaya Koti'a ake'nona ve'ka inake hu'neane
“Hao'otake kava nehaya vaya'aina nakai'nike anona'a
apa'kafu kisea kayo keve apamikoa'maki nakai'ni yane.”
Mako'ae inake hu'neane “Anumaya Koti'a akai'a vaya kake
hupateteno alino fa'ko hupatekaiye.” hu'neane.
31 Avamu'a hane'nikeno haekafa mai'nea Anumaya Koti'a
kake hulateteno havi anona'a lakafu kisea kayo keve
lamisea yafe lusi lamo'yo ne'aita koli'a hisuna ya hane'ne.

Yisasife afita laipafi male'nona yana atafa huta lo'kiya vaisune.

32 Hokotetapa Yisasi kanale ke afitakeno ano hale nela-
patekeno kana ya fole aiteno lusi kana nelahapaiya'maki
maitapa lo'kiya vaitapa mai'nae. Ani kava hu'naya yafe
lapa'kesa afitapa hao nehutapa maiyo.
33 Mako afina mi'ko vaya'ai apaulakale lapa'ki a'a haviya
hunelapate'a lapa'kufa ali'a haviya hulapate'nae. Ina kava
nehaketapa mako afina lapa'kaeya havi kava hupate'naya
nepu lapasaki'ae lo'katapa mai'netapa apaya hisaya yafe
makopi mai'nae.
34 Mai'nake'a Yisasi ke ne'afea anaka nofi hupate'naya
yafe apa'kaeyafe lahapau hune'apatetapa apaya nehake'a
kame vaya'moki e'a mako afeno yatapi kumaya ne'aliketapa
inake nehae “Lakaeyapi ala ya fole aisea kanale yana
haneke haneke hisea yati hane'ne.” nehutapa amuse yapi
mai'nae.

35 Ani yafe lapa'kaeya afitapa lapaipafi male'naya yana
o'ataletapa lapaipamo'a koli ohuno lo'kiya vaino. Ani kava
nehutapa mai'naya yafe Anumaya Koti'a amuse huteno lusi
amuse hisaya ya lapamike.
36 Lapamikea'maki maitapa lo'kiya vai'netapa Anumaya
Koti'a haisea kava'ake hisayana Anumaya Koti'a "Kanale ya
lapamikoe." huno lo'kiya vaimale'nea yana maike maike
hisaya ya alikae.
37 Ani yafe Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane
"Esea ve'ka akeva o'maino aupasi kanafi ako ekaiye."
38 Anumaya Koti'a inake hu'neane "Alakepa ve'ka mai'nane
hu'na hute'noa vaya'nimo'a nakaeyafe afino aipafi
male'nisea ve'kamo'a kanale huno maikea'maki koli
huteno nakaeya ke eteno ataleseana akaeyafe amuse'a
huo'atekauve." huno avopi kamale'neane.
39 Lakaeya koli nehuta akaeya ke ataleta akola lakufa
lakafu kisea ata leke leke nehea kumate uta maisuna vaya
o'mai'nona'maki Yisasife afita laipafi ne'malonanakeno laku
lame alino katikeanaketa maike maike lavamu alikune.

11

Afita laipafi ne'malona ya'mo aepa'ae.

1 Afita laipafi ne'malona ya'mo aepa'amo'a ina kava
hu'neane "Lakaiti lame atiti nehuna yana alikune." nehe.
Lakaeya no'akona ya hane'neanaketa "Lamake akekaune."
nehuta ani yafe afita laipafi male'none.
2 A'ke'ainaka vaya'moki Anumaya Kotife afi'a apaipafi
male'naya ya'api Anumaya Koti'a apa'keteno "Kanale kava
nehae." huno hupate'ne.
3 Anumaya Kotife afita laipafi male'nona yafe Anumaya
Koti'a ke nehikeno mopa'ae ko'ku'na'ae fole ai'nea kavafe
afi'none. "O'akemo yateti meni ne'akona yana alo hu-
male'ne." nehuta afita laipafi male'none.

Epolokani Kenikani anavake.

4 Epolo'a Anumaya Kotife afino aipafi male'nea yafe
kanale'ya huno sipi sipi heno Anumaya Kotina sala
mana kano ami'nikeno Anumaya Koti'a "Kanale kava ne-
hana'maki nepu'kamo'a Keni'a nami'nea yana o'nahaiye.
Kakaeya Nakaeyafe afi'ka kaipafi male'nana yafe 'Alakepa
ve'ka mai'nane.' hu'na hukatoe." hute'neane. Epolo'a
a'ke'ainaka ako fali'nea'maki Anumaya Kotife afino aipafi
male'nea yafe meni ke'a laha'nepaiye.

Ino'ku avake.

5 Mako ve'kamo aki'a Ino'ku'ae. Ino'ku'a Anumaya Kotife
afino aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a akaeyafe "Ofa-
likane." huteno ako ko'ku'napi avaleno hai'ne. Haiteke'a
mi'ko vaya'moki Ino'kufe kahau a'naya'maki Anumaya
Koti'a ako avaleno asaka hu'nike'a akufa'a o'ake'nae.
Ino'kuna o'avale'nikeno afa'a mai'nea afina vaya'moki
akaeyafe inake hu'nae "Ani ve'ka Anumaya Koti'a haiya
kava nehe." hu'a hu'nayane.
6 Anumaya Kotife afi'a apaipafi o'male'nisaya vaya'moki
Anumaya Koti'a haisea kava ohukaya'maki Anumaya Koti
amete visea ve'kamo'a hokoteno "Lamake Anumaya Koti'a
mai'neanakeno afikesuna ya lamike." huno afino aipafi
maleteno Anumaya Koti amete uke.

Noa avake.

7 Anumaya Koti'a henaka'a fole aisea yafe Noana ha-
paikeno "Lamake nehane." nehuno afino aipafi maleteno
amo'yo aino akai'a anaka'ai apa'kufa alino katisea yafe
Anumaya Koti ke a'kame maleno lipi kale alo hu'ne. Ani
kava nehuno Anumaya Kotife afino aipafi male'nea ya
Anumaya Koti'a aketeno "Alakepa ve'ka mai'nane." huno
hute'ne. Noa'a Anumaya Kotife afino aipafi male'nea'maki
mi'ko mopale mai'naya vaya'moki ani ke afi'a apaipafi
o'male'naya yafe "Ani vaya'moki hao'otake kava hu'nae."
huno Noa'a aku akesa afino kake hupate'ne.

Epalahamu avake.

8 Anumaya Koti'a Epalahamufe ke huno inake huno
hapai'neane "Kuma'ka'a ne'atale'ka meni kamisoa mopale
uvo." nehikeno Epalahamu'a ani mopale visea ka
o'ake'nea'maki Anumaya Koti'a hea ke afino aipafi maleteno
hetino u'ne.
9 Anumaya Koti'a "Kamikoe." huno hu'nea mopale u'neno
kalaka ne'kana huno "Fate vaya'ai mopale u'na mai'noe."
huteno kanale no'a o'kino seli no'ke kiteno mai'ne. Anu-
maya Koti ke afino aipafi male'nea yafe Anumaya Koti'a
"Ma mopa lapamikoe." huno lo'kiya vai'nea mopale
Epalahamu'ae mafa'ne'a Aisa'ki'ae akeho'amo'a Ye'kopu'ae
"Lapamikoe." huno hu'nea mopale seli no ki'a mai'nae.
10 Epalahamu'a mai'neno Anumaya Koti'a katimale'nea
kumafe lusiya huno akesa afi'ne. "Anumaya Koti'a akesa
afiteno lo'kiya no'yaka ko'ku'napi hane'nea no'yaka haneke
haneke hisea posileti kimale'nea no'yakafi hai'na maikoe."
huno akesa afi'nea yafe "Meni kanafi afa'a seli nopi
maikoe." huno hu'ne.
11 Ina akufa kava huno mai'nikeno a'amo'a Sela'a
ane'kano mai'nea'maki Anumaya Koti'a Selafe "Kaipa'ae

maite'ka mafa'ne alitekane." hikeno Sela'a ani ke "Lamake hane Anumayamo'a 'Kamikoe.' hea yana namike." huteno afino aipafi male'nea yafe ane'kano le'neapati mafa'ne alite'ne.

12 Anau'amo'a Epalahamu'a nahamo kosufa mai'nea'maki Sela'a mafa'ne alite'neanakeno Epalahamu akeho'amoki lusi vaya ka'a atakufa'nae. Ani ka'a atakufa'naya vaya'moki ko'ku'nate hane'nea sanafi'ae li kahaepa'mo'ae hea kava hu'a o'afunama'a vaya ka'a atakufa'nae.

13 Ani apavake nehoa vaya'moki Anumaya Koti'a huno lo'kiya vaino "Lapamikoe." huno hu'nea yana o'ali'naya'maki afa'a afi'a apaipafi male'ne'a fali'nae. O'ali'naya'maki afaki'ale mai'ne'a ne'ake'a apa'kesa ne'afi'a amuse hu'nae. Amuse nehu'a "Nata vaya'kana huta afa'a yo'ka ma mopale mai'none." hu'a hute'a amuse hu'a mai'nae.

14 Ani ke nehaya vaya'moki inake hu'a nehae "Henaka'a saufa kumatile haita maisuna yafe akeva huta mai'none." hu'a nehae.

15 Epalahamu'a ataleno e'nea mopae "Ko aepati hane'ne." hininana ete'a ai'a yahae hu'a ani mopale vanine.

16 Mopa aepa'apile vanina'maki ani kava ohu'a lusi kanale kuma ko'ku'napi hane'nea kumate visaya yafe lusiya huno hapau'ne. Nehapaike'a "Anumaya Koti'a Anumayati mai'ne." hu'a hu'nakeno Anumaya Koti'a ani ke haya ke aipamo'a kanale nehikeno kuma'api alo hupate'ne.

17-18 Epalahamu'a mako'ke mafa'ne'a Aisa'kina alitetekeno Anumaya Koti'a huno lo'kiya vaino inake hu'neane "Aisa'kipati kakaeya nofi vaya ka'a atakufakae." huno hu'neane. Inake hu'nea mafa'nemaki Anumaya Koti'a Epalahamufe "Hisoa ke afisifi o'afisifi." huno ano avataka hukefe inake he "Kakai'ka mafa'ne'ka he'ka sala mana nameo." huno hapaikeno Epalahamu'a Anumaya Koti'a "Ma ya kamikoe." huno lo'kiya vaino hu'nea ke afino aipafi male'nea yafe Aisa'kina aiya mako'ke mafa'ne'amaki heno sala mana amisea kava hukefe nehe.

19 Epalahamu'a inake huno akesa afi'ne "Anumaya Koti'a lusi lo'kiya'ae ve'ka mai'neanakeno fali'neapati alino hetisea lo'kiya'a hane'ne." nehuno mafa'ne'a hakefe nehikeno Anumaya Koti'a "Atalo." huno ke hikeno atale'nea kava'mo'a Aisa'kina fali'neapati alino hetiteno avale'nea kava'kana hu'ne.

Aisa'ki'ae Ye'kopu'ae Yosefe'ae apa'kaeya apavake.

20 Aisa'ki'a Anumaya Kotife afino aipafi male'nea yafe Ye'kopu'ae Iso'aefe inake he "Henaka'a kanale ya lana'kaeyate va'yi huke." huno manu anami'ne.

21 Ye'kopu'a Anumaya Kotife afino aipafi male'nea yafe
kosufa leteno falimo aunale mai'neno akeho'amokani
Yosefe mafa'nelana manu anamiteno ayomepale hetino ape
hu'neno Anumaya Kotife huno amuse hune'ate.
22 Yosefe'a Anumaya Kotife afino aipafi male'nea yafe
falisea kana'a aupasi hikeno vaya'aife inake huno hapa-
pai'ne "Anumaya Koti'a Isipi kotekati vaya'ni apavaleno
visike'aena nayamufa kelifati kasake'a ali'ne'a u'a Anumaya
Koti'a lamisea mopafi kinatekae." huno hapapai'ne.

Mosese avake.

23 Mosese ita afo'amokani kanale mafa'ne alitete'ana
amuse neha'a kanafi kava ve'kamo'a "Ve mafa'neyaka apa-
makitapa kipateo." huno hu'nea ke koli ohu'ana Anumaya
Kotife afi'ana anaipafi male'na'a yafe aole'ae mako'ae i'ka
ani mafa'ne avale'ana fala'kite'na'ae.
24 Mosesefe inake hae "Isipi kava ve'kamo a'mafa'ne'amo
mafa'ne'a mai'ne. Felona akeho'amo'ae." hu'a hakeno
Mosese'a kositeno Anumaya Kotife afino aipafi male'nea
yafe inake hu'neane "Akaeya mafa'ne o'mai'noe." huno
hu'neane.
25 Ani ke huteno "Isipi vaya'ae lo'ka'na mai'ne'na
ameka lakufale amuse hisuna kava ohisoa nakesa
ne'afoe. Ani yana makale fanane hukea'maki nakaeya
vaya'ni'ae Anumaya Koti anaka'ae u'na maisoana Isipi
vaya'moki apa'kaeya ali'a haviya hupatesaya kava hisayana
nakaeya'ae ali'a haviya hunatesayana kanalene hu'na
hukoe" hu'neane.
26 Isipi vaya'moki mi'ko kanale nale moni afeno'yaka'api
hane'nea'maki Mosese'a ani ya alisea yafe akesa o'afino
ani yafe afeana "Afa ya'kana nehe." nehuno ne'ataleno
"Anumaya Koti'a henaka'a kanale ya namike." huno akesa
afi'nea yafe "Anumaya Koti anaka'ae mai'ne'na Kalaisina
ali'a haviya hutesaya kava hu'a nakaeya'ae ani kava hu'a
ali'a haviya hunatesayana kanalene hu'na hukoe." nehuno
mai'ne.
27 Yahauve kava ve'kamo'a Felo'a hai vaite'nea yafe
Mosese'a koli ohuno Anumaya Kotife afino aipafi male'nea
yafe Isipi koteka ataleno u'nea'maki lakaeya vaya'mokita
laulakaleti alaki o'akesuna Anumaya Kotina ake'neke'kana
huno akeme akeme hai'nea'maki aipamo'a koli ohikeno
lo'kiya vaino mai'ne.
28 Anumaya Koti'a Isaleli vaya'aife inake huno hapa-
pai'ne "Ko'ku'napi kayo kayo ve'ka'ni Isipi vaya'aite hute-
sukeno yake ne'mafa'ne'api hapano atale atale hukea'maki
lapa'kaeya mafa'ne ohapaesea yafe sipi sipi afu hetapa ko-
lama'a kipa yosatapile fale male'nisakeno lapa'kaeya yake

ne'mafa'netapi ohapano apa'kasekaiye.” hikeno Mosese'a ani ke “Lamake nehe.” huno afino aipafi male'nea yafe a'kame maleno Isaleli vaya'aife hapapaike'a ani kava hu'nae.

29 Isaleli vaya'moki Isipi mopaleti atale'a Haesa line hu'a aki ne'aya lite ne'akeno Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya yafe Anumaya Koti'a ani lina alino fa'ko huno imaleka maleka hikeno ani li'mo'a aluka aluka hetikeno mopamo'a hauveve hu'nike'a hau hu'nea mopale ne'vaya kava hu'a afa'a la'ka'naya'maki Isipi vaya'moki hapafai'a ne'e'a ani li la'kakefe e'naya'maki ani li aluka aluka heti'nea li'mo'a eteno eno ano apati'kaeke'a li ne'a apamupate apamupate hute'a fali'a hano hu'nae.

Lehapu avake.

30 Isaleli vaya'moki Yeli'ko kumate u'a va'yi nehu'a Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya yafe naya mako kaya'a hano huteno naya mako kayati mako'ke alea afina ai'a veko hute'a naya mako kaya'a hano huno naya mako kayati aole alea afina ai'a veko nehakeno yafateti alo humale lafi aino kape kapu lelavi'ne.

31 Ani Yeli'ko kumate vaya'moki Anumaya Koti ke apa'kame'ya ami'naya yafe Isaleli vaya'moki hapake'a fali'a hano hu'naya'maki mako ani kumate ana Lehapu'a kumai a mai'nea'maki ani afina ofali'ne. Ani a'mo'a Anumaya Koti avake'a afino aipafi male'nea yafe Isaleli vaya saufa kateka ne'e'a aole kava'kava ve'kala hunatake'ana ani kuma akekefe e'na'a afina ani a'mo'a anaya hu'nea yafe Anumaya Koti'a hao'ke haleteno ohakeno ofali'ne.

Isaleli vayana nesu vaya'moki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya apavake.

32 Mako vaya'aife hu'na kahalitu'na yatala ke ohukoe. Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya kava vaya'ai apa'ki'a Kitioni'ae Pala'ki'ae Samusoni'ae Yepeta'ae Teviti'ae Samiyueli'ae Anumaya Koti apaune vaya'ai apavake hu'nininana makale'a hu'na avaya o'aenine.

33 Ani vaya'moki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'ne'a mi'ko koteka kame vaya'api hapa'a hano hu'nae. Kanale kava hu'a vaya'aite ne'yakai'a alakepa kava hupatakeno Anumaya Koti'a “Lapamikoe.” huno lo'kiya vai male'nea yana apami'ne. Inaki mako afumo aki'a Laiyoni nehaya afumo'a vaya hapano neo'ke afu mai'nea'maki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya vaya'aina hapano nekefe hu'nea'maki avaya alino lu'kikeno hapano o'ne'ne.

34 No'neke'a mako'amoki ala atafi apasaka hu'a la'ki'naya'maki Anumaya Koti'a ani ata lusiya huno alino

asu heke'a kanale'ya hu'a mai'nae. Kame vaya'apimoki
painati hakinaleti hapakefe hu'naya'maki Anumaya
Koti'a hapa'maeke'a afa'a mai'nae. Apa'kaeya la hisaya
apayamufa o'male'nea'maki Anumaya Koti'a lo'kiya
apamike'a la hu yate lo'kiya vaya'ake mai'ne'a mako ati
vaya'ai vayana hapafai'a hapa'nayane.
35 Mako a'nemoki Anumaya Kotife afi'a apaipafi
male'naya yafe vaya'api fali'nayapati Anumaya Koti'a
alino hetipateke'a ete'a apavale'nae. Kame vaya'apimoki
mako'a nehapa'a inake hu'a hapapai'nae "Anumaya
Kotina lapa'kame'ya amisayana olahapata afa'a
lapatalesunaketapa notapileka ukae." hu'a hake'a ani
vaya'moki inake hae "Lapaote'yatapiki lahaesaketaena
faliteta hetita kanale huta maike maike hukune." hu'a
hake'a kayo apamakime nehaike'a fali'nae.
36 Mako'amoki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya
yafe kame vaya'apimoki lusiya hu'a ke hu'a savali savala
hune'apate'a hu'a apavuya nehu'a sefu ne'apamaki'a seni
nofiteti apaiya apayate nofi kipatete'a nofi nopi nofi hu-
pate'nae.
37 Mako vayama'a yafa kayoteti apamakike'a fali'nae.
Mako vayama'a soteti apa'kufa he'a atane'a aole hake'a
fali'nayane. Makoma'a painati hakinaleti hapake'a fali'nae.
Makoma'a kanale kena'api ohane'nike'a mememo'ae
sipi sipimo'ae ana'kufa haleti'ya'aleti kena'api laka hu'a
havai'nayane. Ne'ya'api'ae havaesaya no'api'ae afeno
ya'api'ae ohane'nike'a kame vaya'apimoki ali'a haviya
hupate'nae.
38 Ali'a haviya hupatake'a mako vayama'a koli hute'a
apaune he'a vaya o'mai ka'me kopaka ne'vake'a makoma'a
avimapaka haike'a makoma'a yafa'kapaka fala ne'kike'a
makoma'a hamai'kapi fala ne'kike'a hu'nae. Ma mopale
alakepa vaya o'mai'naya folakapi ani Anumayamo ke
afi'a apaipafi male'a kanale vaya'ae lo'ka'a maisaya akufa
avamete o'mai'nae.

39 O'mai'naya'maki ani vaya'moki kanale hu'a
Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya kavafe
hu'naketa afi'nona'maki Anumaya Koti'a "Kanale kava
hulapatekauve." huno lo'kiya vaipate'nea yana makale
o'apami'nike'a fali'nae.
40 Anumaya Koti'a akai'a kanale ya hulatesea ya alino
avatati hulate'nea'maki a'ke'ainaka Anumaya Kotife afi'a
apaipafi male'naya vaya'moki ani kanale ya ali'a lakas-
esaya yafe Anumaya Koti'a ohaikeno o'apami'nea'maki
lakaeya'ae Anumaya Kotife afita laipafi malesuna yafe

lakeva huno mai'neanaketa makopi maita lo'kaesunakeno
“Alakepa kava hu'naya alopa vaya mai'nae.” hulatekaiye.

12

Yisasiteka aulu ha'neta akaeyafe afita laipafi malesune.

1 Ani mi'ko vaya'moki Anumayamofe afi'a apaipafi
male'naya kavana lakaeya lavelite'a fali'naya'maki hiya'mo
hea kava hu'a mai'a veko hu'ne'a lakaeya nelakae.
Nelakakeno Anumaya Koti'a naku naku huta visuna ka
lami'neanaketa ma mopale yafe lakesa afifi nehuna ya'mo'a
yatala kenakana nehea yafe ani ya laka huta ne'ataleta
naku naku huta ukune. Mako hao'otake ya'mo'a mi'ko afina
ano lavataka huno nofi kilate'neanaketa ani hao'otake ya
ataleteta Anumaya Koti'a lave nelea kate maita lo'kiya vaita
mai'neta alaka olahaesea kate visune.
2 Ani kate naku naku nehuta mi'ko yate o'aketa Yis-
asitekake akeme visune. Anumaya Kotife afita laipafi
ne'malona ya'mo aepa'a Yisasi'a mai'neno alino fole aiteno
alakepa hu'ne. Yisasi'a inake hu'ne “Henaka'a naipa falu
hisea amuse ya alisoa yafe meni navuya hisea ya'mo'a
afa ya'kana nehiki yofo yosale nasaisake'na lo'kiya vai'na
falisoe.” huteno akufa akafu ne'kikeno yofo yosale faliteno
hetino haino Anumaya Koti aya lamaka aupalika ala
kava vaya fai ne'maiya yate haino kava ya alino fai
mai'neanaketa ani Yisasite'ke akeme akeme visune.

Anumaya Koti'a lakaeya alakepa huta maisuna laku lakesa lamisea yafe kana ya nelame.

3 Lapa'kaeya “Alaka nelahaeye.” hutapa ohisaya yafe
Yisasife lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Hao'otake kava
nehaya vaya'moki lusiya hu'a Yisasina kame ate'naya'maki
akaeya lo'kiya vaino mai'ne. Ani kava hu'nea yafe lapa'kesa
ne'afitapa alaka olahapaeno. Lapaipamo'a hakomekana
huno falu falu ohino.
4 Vaya'moki “Hao'otake kava heo.” hu'a a'a lapavataka
haketapa “Hao'otake kava ohukune.” hutapa haya la-
paipamo'a kana'ake lahapau'nea'maki he'e hu'naya yafe
lahapakeno kolatapi hakeketapa ofali'nae.
5 Anumaya Koti'a lapavaleno heti'neno
mafa'ne'amokitapae hu'nea ke lapa'ke kani'nifi lapa'ke
o'kani'ne? Anumayamo avopi inake huno hu'neane
“Mafa'ne'nimoka Anumayamo'a kakaeya mai au'ava'ka
alino alakepa hukatekefe nehisikeno'aena mako ak-
ufa kana ya fole aikeanaki. Fole aisike'kaena
ne'afi'ka ani yafe ‘Afa ya'kana ya hane'ne.’ hu'ka

kakesa o'afeo. Kene'kama'kino kayo kamisike'kaena kaipamo'a haviya ohino.
6 Anumaya Koti'a hau ayamopafati nehaiya vaya'aife aipa ne'apamino mai au'ava'api alino alakepa nehe. ‘Nakaeya mafa'ne maikane.’ huteno avale'nea ve'ka kayo ne'ame.” huno kamale'nea ke o'afi'nafe?
7 Anumaya Koti'a Akai'a mafa'neyaka mai'naya yafe kana'ake ya lapamikeno fole aiseana lapa'kaeya mai au'avatapi alino alakepa hulapatekefe fole aikeanaki lo'kiya vaitapa maiyo. Mi'ko afo'apimoki mi'ko mafa'ne'api apa'ku apa'kesa ne'ali'a apaumomo ne'male'a ali'a apaya nehae.
8 Anumaya Koti'a mi'ko mafa'ne'a apaumomo ne'maleno alino apaya nehuno apa'kaeya kayo ne'apamakea'maki lapa'kaeya ani kava ohuno lapataleseana akai'a alilapate'nea mafa'ne o'mai'naki kateti mafa'ne mai'nae.
9 Mani ke mako'ae lahapa'nepauki afeo. Mopale afotimoki laumomo ne'male'a kayo lamiketa apa'ki alita asaka nehuta apa'kaeya ke'ake afita a'kame maleta ne'mauna'maki Anumaya Koti'a laku mafa'nemo afo'amo mai'nea yafe akaeya ke layamufa valeta ke'a afita a'kame malesunana kanale huta maikune.
10 Ma mopafi afotimoki aupa kana'ale'ke apa'kai'api hapaiya ya hu'a kayo nelamea'maki Anumaya Koti'a kanale kava huno akai'a fate akufa au'ava'a alisuna yafe kayo nelamino alino kanale kate nelate.
11 Alino alakepa hulatesea yafe kayo nelameana “Lusi kana'ake ya nelame.” nehuta laukosamo'a amuse nohe. Ani kanafi amuse nohuna'maki henaka'a akufa'ae ya fole aiteno falu lahaisea ya fole aikeanaketa ke'a afita a'kame male'nona'mokita falu yapi mai'neta alakepa huta maikune.

Layamufa alita lo'kiya vaita maisune.

12 Kana lahapaisea ya fole aisea afina lapaya'mo'a lo'kiya'a o'malesiketapaena alitapa hapu hu'netapa ali'ya aleo. Lapale'ya ya lahapainaketapaena atapi ai'netapa lo'kiya vaitapa hetitapa utetapa heo.
13 Lapaiyamo'a kanale ka'ale'ke api aino uneno hinaketapa utetapa heo. Aole lapa'kesa o'afitapa mako'ke lapa'kesa afi'netapa kanale ka'ale'ke utetapa heo. Ani kava nehisakeno mako ve'kamo ale'ya haviya nehuno aole akesa ne'afisea ve'kamo ale'ya alo o'akaya'maki alino kanale hutekaiye.
14 Mi'ko vaya'ae lapaipa falu hutapa maisaya yafe lapayamufa valetapa Anumaya Koti fate akufa vaya'a maiyo. Fate akufa vaya'a maikaya'maki mako ve'kamo'a mai

ya'afi hao'otake honi'ya ya'a hane'niseana Anumaya Kotina o'akekaiye.

15 Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a ako lami'neanaki haviku lapa'kaeyapati mako vaya'moki apa'kame'ya ne'ami'a atalesaya yafe maitapa halove heo. Folakatapifati haviku mako'amoki hao'otake kava hisaya ya'mo'a apaipa alino haviya nehisikeno hafu'yafati ne'ya'amo'a atu nehea ne'ya alitesakeno mi'ko vayapi kana lahapaisea ya fole aiteno lapaipa alino honi'ya'ake huno alino haviya huke. Ani ya lahapaisea yafe maitapa halove heo.

16 Haviku mako vaya'moki ve a'ne kumai he kava hu yafenaki maitapa halove heo. Iso'a a'ke'ainaka hu'nea kava oheo. Iso'a mako'ke afina'ake ne'ya nesea ne'yate akeno ha'ye huteno mi'ko afina kanale huno maisea ya'a yake mafa'ne'a afo'amo amisea yafe "Aote ya'ae." huno hute'nea kava oheo. Haviku mako vaya'moki Anumaya Kotife "Kaote ya'kae." hu yafenaki maitapa halove heo.

17 Lapa'kaeya Iso avake ako afi'nae. Iso'a ani kava huteno mai'neno henaka'a afo'amotekati ani manu alisea yafe lusiya huno kase kase nehuno avi nelea'maki afo'amo'a akana'amona ani manu ako ami'nea yafe Isona manu amisea ka'a o'malekeno manu o'ami'niki lapa'kaeya'ae mopale yafe ne'afitapae'maki Anumaya Koti'a akufa'ae ya lamisea ya atale'yafenaki maitapa halove heo.

Lakaeya ko'ku'napi hane'nea Yelusalemu kumate ako e'none.

18 Anumaya Kotiteka ako etapa mai'naya'maki a'ke'ainaka Isaleli vaya'ai hupate'nea kava huno huolapate'ne. A'ke'ainaka Isaleli vaya'moki "Mono ke alisune." hu'aena Sainae avima'mo haute e'a mai'ne'a apaya atafa hisaya avimate e'a mai'ne'a ne'akakeno lusi ata kulavi ne'aino lusi metapu hani ne'kino lusi yasi ne'alike'a ake'naya avima'kana yate lapa'kaeya o'mai'naya'maki Anumaya Koti haute etapa mai'nae.

19 Etapa mai'naya'maki a'ke'ainaka mai'naya vaya'moki ne'akake'a afi'nakeno kepati ufe ake ne'aino mako ve'kamo'a ka ne'aeke'a afite'a lusi apamo'yo aike'a Mosesefe "Mako'ae alu ke laha'opaiyo." hu'a hu'nae.

20 Ani apamo'yo ai'nea kemo'a inake hu'neane

"Ka a'kanimale'noa aupalika Anumaya Koti'na mai'noa aupalika vaya'mokitapafi afumokifi lapaiya'ka ake ame'ko alike hisayana yafa kayo hatitapa apamakike'a faleo." huno hapapai'neane.

21 Mosese'a ani apamo'yo ai'nea ya ake'nea yafe inake
he “Ani ya ne'akokeno atete ne'nahauno namo'yo aiya ya
ake'noe.” hu'ne.
22 Hu'nea'maki lapa'kaeya koli hisaya yate o'me'naya'maki
avamu hane'nikeno mai'nea Anumaya Koti kumate e'nae.
Saiyonine hu'a nehaya avimana ko'ku'napi hane'nea ku-
mate Yelusalemu e'nae. Ani kumate mai'naya vayama'a
hapalita o'akemo akufa ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki e'a
amuse nehu'a Anumayamo aki ali'a asaka nehu'a ali'a atalu
nehayate e'nae.
23 E'nayana Anumaya Koti yake mafa'neyaka'amoki e'a
apaipa ai'a yahae hu'nakeno Anumaya Koti'a ko'ku'napi
hane'nea avopi apa'ki ako kamale'nea anaka'aite e'nae.
Anumaya Koti'a mi'ko vaya'aina kake hune'apateno alino
fa'ko hisea Nena mai'neate e'nae. Anumaya Kotife afi'a
apaipafi maletakeno “Alakepa vaya mai'nae.” huno hu-
pate'nea vaya'moki alopa vaya hapate'a nefalikeno apa'ku
mafa'ne'a ko'ku'napi hai'a mai'nayate e'nae.
24 Yisasi'a Anumaya Koti'ae lakaeya'ae folakate mai'neno
saufa alino lo'kiya vailate'nea ke fole aisea yafe nefa-
likeno kola'amo'a hao'otake yati ano kalo patale'nea ve'ka
mai'neate e'nae. A'ke'ainaka Keni'a akana'amona Epolona
haekeno fali'nea kola'mo'a Kenife “Hao'otake kava hu'nea
anona'a alike.” huno hu'nea'maki Yisasi kola'mo'a Epolo
kola akaseno ina kava hu'neane “Hao'otake yatapi alino
kalo patalekaiye.” hu'neane.

Anumaya Kotife lamo'yo ne'aisikeno aipamo'a afino amuse hisea kava'ake hisune.

25 Haviku meni ke nehea ve'kamo ke Yisasi ke alitapa
ne'atakatapa a'kame o'malesutapaena maitapa halove heo.
A'ke'ainaka Anumaya Koti ke ma mopale ve'kamo avayafati
ke nehike'a afite'a a'kame o'male'naya vayana haita'ae
kayo apamaki'nea'maki apaune he'a fala'kisaya ka'api alaki
o'male'ne. O'male'nea'maki meni ko'ku'napakati ke nehea
ve'kamo ke afita a'kame o'maleta la'kame'ya amisunana
laune heta fala'kisuna kati alaki o'malekaiyanakeno lusi
haita'ae kayo lamike.
26 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a Sainae avimapati ke ne-
hikeno lusi imima ali'nea'maki meni inake huno lo'kiya ke
hu'ne
“Mako'ae ete'na ali'na kanake hisoana mopa'ake ali'na
kanake ohukoa'maki mopa'ae ko'ku'na'ae ali'na
kanake hukoe.” hu'ne.
27 “Nakaeya mako'ae ete'na ali'na kanake hukoe.” huno
hea kemo aepa'amo'a ma kava huno hane'ne. Akai'a alo
humale'nea yana alino kanake nehisikeno alaki fanane

hukea'maki kanake ohuno hanesea ya'a hano ohuno alaki haneke haneke huno lo'kiya vaino akola hanekaiye huno'ae nehe.

28-29 “Hanekaiye.” hu'nea yafe Anumaya Koti'a lakaeyafe “Kava hulapate'noe.” huno hu'nea ke afita laipafi male'nona ke alino kanake kanake huno fanane ohisea yafe lusi amuse hisune. Anumaya Koti'a hao'otake yafe aipafati ata neleanakeno ani atamo'a mi'ko ya leno asakalisikeno fanane hisea ve'ka mai'nea yafenaketa lamo'yo ne'aita Anumaya Koti haisea kate maleta aki alita asaka hiketao.

13

Lakaeya nepu lasakife lahau layamopafati lahaise.

1 Anumaya Koti anaka'mokitapa lapa'kaeya nepu lapasakife lahapau lapayamopafati lapauke lapauke huno lahapaino.

2 Nata vaya kumatapile esaketapaena kanale'ya hutapa apavaletapa notapifi utapa kava hupateo. Mako'amoki ani kava hu'a yakaipate'nayana o'ake'naya'maki ko'ku'napi kayo kayo vaya'ke yakaipate'nae.

3 Yisasi kele a'kame male'naya yafe nofi nopi mai'naya vaya'aife lapa'kesa afifi nehutapa lapa'kaeya'ae ani vaya'ae nofi hulapataketapa mai'neke'kana kava hutapa lahapau hupateo. Mako vaya'moki hu'a haviya hupate'naya vaya'aife kalaki aipateo. Lapa'kaeya lapavamu hane'niketapa mai'naya'maki lapa'kaeya'ae hu'a haviya hunelapate'a ke lapama'kisaketapaena ani vaya'aife kalaki aipateo.

4 Ve alave hu yana kanale yanaki vemokitapa a'ne'ae a'mafa'ne'ae apavayu ohike'a a'ne'ae a'mafa'nemoki'ae ve'aina apavayu oheo. Ve alave hu ya alitapa honi'ya faisakeno Anumaya Koti'a “Kumai kava hu'nae.” huteno kake hulapateteno lapa'kafu ya lapamike.

5 Moni alisaya yafe lapa'kesa afifi oheo. Ako male'naya yafe lapaipamo'a kanale hinaketapa “Hai ani yati ako ali'nonana alaki hai ali'none.” hutapa heo. Anumaya Koti'a inake hu'neane

“Na'kame'ya olapamikoanake'na alaki kanale'ya hu'na lapaya hukoe.” huno hu'neane.

6 “Lapaya hukoe.” hu'nea yafe aole lakesa o'afita lo'kiya vaita mai'neta make huta hukune

“Nakaeya koli ohukoe Anumayamo'a kanale'ya huno naya nehea yafe vaya'moki na kava hunatekae?”

Yisasi ke a'kame malesuna yafe lavuya ohise.

7 Anumaya Koti ke a'ke'ainaka lahapa'nepai'a kava
yakailapate'naya vaya'aife lapa'kesa afipateo. Anumaya
Kotife afi'a apaipafi malete'a kanale ka male'a u'e'a
nehu'a fali'naya kavafe mi'ko afina lapa'kesa afifi nehutapa
lapa'kaeya'ae ani hu'naya kava'ake nehutapa Anumaya
Kotife afitapa lapaipafi ne'maletapa maiyo.
8 Yisasi Kalaisi'a nehea kava'amo'a mi'ko afina mako'ke
avamete'ke a'ke'ainaka'ae meni'ae hane'neanakeno akola
ani kava'ke huno haneke haneke huno mako'ke avamete'ke
akola hanekaiye.
9 Ani kava nehea yafe haviku aki'ae aka'ae mono ke
lahapapaisakeno lapaipa lapa'kesa alino yakale yafenaki
“Ma ne'ya neo. Ina ne'ya o'neo.” hu'a hu'naya ke
a'kame male'naya vaya'ai apaya ohu'ne. Ne'ya nesuna
yafe apaumomo male'nea kemo'a laku lame alino kanale
huolatekaiya'maki Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu
ya'amo'a kava hulateketa lo'kiya vaita mai'none.
10 Yisasi'a yofo yosale fali'nea yafe afita laipafi male'nona
ya'mo'a ne'ya neta lamu nehuna kava hu'nea'maki mono
nopi kava vaya'moki meme afu he'a sala mana ha'naya'maki
Yisasi kola'amo'a hapa'o'ma'nea yafe ne'ya ne'a apamu
ohu'nae.
11 Mono nopi hokote kava ve'kamo'a meme afu heteno
kola'aleti hao'otake ya'api ano kalo patalesea yafe lusiya
huno fate akufa nopi kola alino haino aino la'kiteno ani
afumo akufa'a alino elineno ma'aileka atafi katale'ne.
12 Ani kava hu'naya kava hu'a kuma keki'ya vekomo
ma'aileka Yisasina avale'a hati lavite'a avuya hisifi kava
hutakeno akufa akafu kikeno fali'ne. Yisasi'a fali'nea
kola'aleti hao'otake ya'api ano kalo patalesike'a fate akufa
vaya hapaesaya yafe keki'ya vekomo ma'aileka avale'a yofo
yosale asaite'ne'a hakeno fali'ne.
13 Yisasi'a ani kava hu'nea yafe lakaeya ma'aileka Yisasite
ne'uta Yuta vaya'moki a'ke'ainaka ne'maiya au'ava ya
ne'ataleta Yisasi a'kame ne'visunake'a vaya'moki Yisasina
ali'a haviya hute'naya kava hu'a lakaeya'ae ali'a haviya
hunelate'a lavuya hisea kava hulatesae.
14 Mani ke ma akufa yafe nehoe lakaeya akola
maike maike hisuna kumati ma mopafi o'male'nea'maki
ko'ku'napi'ke maike maike hisuna kumati hane'neanaketa
haita maisuna yafe nelahaiye.
15 Nelahaikeno Yisasi'a lakaeyatefe fali'nea yafe mi'ko
afina Anumaya Kotina amuse ya amikefena afu heta
o'amikuna'maki lavayafati'ke aki alita asaka nehuta
“Akaeyafe afi'na naipafi male'noe.” nehuta huta fole
aiteta Anumaya Koti aki alita asaka huke huke nehuta

amuse ya amisune.
16 Ani kava nehutapa vayatapi alitapa kayone
hune'apatetapa apaya nehaya kavafe lapa'ke o'kanitapa
afeno ya male'naya yapati'ae fa'ko hutapa apamisayana
Anumaya Koti'ae amuse ya amikayanakeno aipamo'a
kanale huke.

Anumaya Koti'a alino kanale hulatesiketa maikune.

17 Lapa'kaeyate kava yakaisaya vayana Anumayamo'a
alino hetipate'nea vaya'ai ke afitapa apa'kame ne'maletapa
apaiya'afi maiyo. Ani kava hisayana ali'ya'ape amuse
nehisakeno apaipamo'a kana ohuke. Apaipamo'a
kana nehisike'a yakai lapatesayana inani kava'mo'a
lahapa'omakaiye. Anumaya Koti'a lapa'ku lapamete yakai
lapatesaya ali'ya apami'neanakeno henaka'a Anumaya
Koti'a ali'ya'ape apafikesea yafe apa'kaeya ke afitapa a'kame
maleo.
18 Laipa maleta akonana hao'otake yati lakaeyapi
o'male'niketa kanale kava'ake nehunanaketa Anumaya Koti
aki alita asaka hisuna kava'ake mi'ko afina hisune nehuta
ani yafe Anumayamo'a mi'ko afina laya hisea yafe Anu-
mayamoteka ke hutapa afikeo.
19 Anumayamo'a naya hisike'na lapa'kaeya'ae u'na maisoa
yafe Anumayamoteka ke hutapa afikeo hu'nae lapafine'koe.
20-21 Anumaya Koti'a alino lo'kiya vailate'nea kemo'a
lo'kiya vaino haneke haneke hisea yafe Yisasi'a fali'nea
kola'mo'a aino la'ki'nikeno Anumaya Koti'a Yisasi Kalaisina
fali'neapati ako alino hetite'nea yafe sipi sipile kava
ne'yakaiya ala kava ve'kati mai'ne. Mai'nikeno Anumaya
Koti'a laipa falu ya'mo aepa'a mai'neanake'na Akaeyafe
inake hu'na ke hu'na afine'koe "Yisasi Kalaisi lo'kiya'aleti
Anumaya Koti'a haisea kava hisaya lo'kiya'a lapamiteno
lapaipafi ali'ya ne'aliketapa Akaeya haisea kava hisae."
hu'nae ke hu'na afine'koe. Yisasi Kalaisi akimo'a mi'ko afina
ala huno haneke haneke huno ala aki hanese hu'nae nehoe.
Lamake.

Hano hu ke.

22 Mi'ko nepu nasa'nimokitapa amusetapi nehuki
lapa'kaeya lo'kiya vaitapa maisaya yafe yatala ke
no'kaova'maki afa'a aupasi ke kamale'noanaki ani ke
hapalitapa afitetapa a'kame maleo.
23 Lakanatimo'a Timotina nofi nopati kalu hete'nake'nae
lahapa'nepauki afeo. Makale'a nakaeyateka esike'naena
nakaeya'ae lo'kata'a lapa'kekefe uku'ae.
24 Kava vayatapi'ae Anumaya Koti anaka'ae hu'na falu
fala hunelapatoanaki hapapaiyo. Itali kotekati e'a mai'naya

vaya'moki'ae ani kava hu'a lapa'kaeyafe hu'a falu fala
hunelapatae.
25 Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'amo'a
lapa'kaeya'ae lo'kano hanese. Lamake.

Yemisi

Yisasi akana'amo'a Yemisi'a mani avona kamale'ne. Yemisi'a Yelusalemu mai'ne'a Yisasiteka apa'ku'a ami'naya vaya'aite kava ve'ka mai'ne. Yemisi nepu'amo'a Yisasi'a ako fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Yemisi'a 17'a kafu akeva mai'neno mani ke kamale'ne.

1 Nakaeya Yemisi'na Anumaya Koti'ae Anumayati Yisasi Kalaisi'ae ali'ya ve'ka'animo'na mani avo ka'na lapamoe. Yisasiteka lapaipa ami'naya Isaleli vaya lapa'kaeya Yisasi ke ne'afitapa kuma aepatapi ataletapa fate fate mopale u'naya vaya'mokitapae mani ke ka'na nelapamoe. “Kanale ya hutapa mai'nafe?” hu'na falu fala hunelapatoe.

Kana ya'mo'a lo'kiya lapamike.

2 Nepu nasa'nimokitapa aki'ae aka'ae kana ya lapa'kaeyate fole aiseana ma lapa'kesa afeo “Inanimona amuse'kase hisuna yane.” hutapa heo.

3 Kana ya fole aiseana Anumaya Koti'a “Lapaipa akola nami'nafi o'nami'nafi?” huno ano lapavataka huno lapa'ke ne'keanaketapa ani kana ya fole aiseana ani kana yapati hetitapa lo'kiya vaisaya ya alikae.

4 Mi'ko afina hetitapa lo'kiya vai yatapimo'a lo'kiya vaiseana Anumaya Koti aulakalena “Lapa'kaeya ho'kalapate'ne.” huno hisiketapa kositapa ala vaya'ake maikae.

Mako ve'kamo'a akai'a akenopa ha ole'nisikeno'aena Anumayamoteka ke huno afikesikeno akenopa halesea ya amise.

5 Lapa'kaeya folakapati mako ve'kamo'a akai'a akenopa ha ole'nisikeno'aena “Ani ya alisoe.” huno'aena Anumaya Kotiteka ke huno afikesikeno amike. Anumaya Koti'a ala aya'ae ve'ka mai'neanakeno mi'ko afike'naya vaya ke o'apama'kikeanakeno afa'a lusi ya apamike. Ani apa'kenopa halesea yana apamike.

6 Apamikea'maki Anumaya Kotife “Lamake namike.” huno afino aipafi ne'maleno ke huno afikese. “Ke hisoa yana namisifi o'namisifi?” huno aole akesa o'afise. Aole akesa afisea ve'kamo'a hake li'mo'a hea kava huno yasimo'a ani lina avaleno uteno eteno nehea kava nehe.

7-8 Ani kava nehea ve'kamo'a aole akesa hane'nikeno ani havi aku akesamo'a avaleno yakalekeno mako'ke kate no'vea yafe ani akufa vaya'moki ina akufa apa'kesa afisae “Anumaya Koti'a mako'ke ya o'namike.” hu'a apa'kesa afisae.

Afeno'api o'male vaya'ae afeno'api hane'nea vaya'aefe hu'ne.

9 Moni afeno'api o'male vaya'moki Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya yafe inake hu'a hisae "Anumaya Koti'a nakaeya mafa'neyaka mai'nae huno lavaleno asaka hu'ne." nehu'a ani yafe lusi amuse hisae.

10 Amuse hukaya'maki moni afeno'api hane'nea vayana Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki yosa ausemo'a fali hulavea kava hu'a falisaya yafe apa'kesa afi'a lusi moni afeno'api hane'nea vaya miya'apimo'a lavino aise hisea yafe amuse hisae.

11 Yakemo'a haino ne'eno lo'kiya'ake yake neleno ani kahaufaka yana leno mi'ko'a fayo'makimaki hikeno ause'amo'a fali hulavino haviya nehea akufa avamete mi'ko moni afeno'api ne'malesaya vaya'moki ani akufa kava hu'a ani afeno'api alisaya ali'ya'api folakapi ne'atale'a falikae.

Kana ya'ae "Hao'otake kava ho." hu'a a'a apavataka hisaya ya'aefe hu'ne.

12 Mako vaya'moki kana ya apa'kaeyate fole aiseana heti'a lo'kiya vai'a maisayana Anumaya Koti'a amuse ya akola maike maike hu'a hano ohu apavamu apamike. Ani amuse yana "Anumaya Kotife nahau nayamopafati ne'nahaiye." hu'a hisaya vaya'aina Anumaya Koti'a "Apamikoe." huno lo'kiya vai male'ne. Mani yafe amuse hisae.

13 Mako ve'kamo'a akai'a ha'ye hu ya'mo'a "Hao'otake kava ho." huno ano avataka hisikeno ani ve'kamo'a ma akufa ke ohino "Anumaya Koti'a ano navataka hike'na mani hao'otake kava hoe." huno ohino. Hao'otake kava hu ya'mo'a Anumaya Kotina avayu ohukiki Anumaya Koti'a mako ve'ka avayu huno "Hao'otake kava ho." huno ohuke.

14 Ohukea'maki lakaiti mako'ke mako'ke'mokita laipafati laha'ye hu yana va'yi huteno ano lavataka huno lavayu nehe.

15 Laha'ye hu yana a'mo'a hea kava huno aipa'ae maiteno hao'otake kava fole aiteno ala hikeno hao'otake ya huke huke nehea ve'ka hakeno nefale.

16 Nahau nayamopafati ne'nahaiya nepu nasa'nimokitapa haviku "Anumaya Koti'a ano navataka hike'na hao'otake kava nehoe." hutapa hisae.

17 Mi'ko lami'nea kanale yana ko'ku'napakati ne'e. Mi'ko hale yana yake'ae i'ka'ae afo'animo'a ani ya nelame. Yakemo ame'mo'a yatala huteno eno aupasi huteno nehea kava ohu ve'ka mai'neno alu kava alu kava nohea'maki Afotimo'a mako'ke akufa kava'ake nehea ve'ka mai'ne.

18 Anumaya Koti'a akai'a haiya kava huno akai'a lamake'ake keleti lakaeya mafa'ne'a ako alilate'niketa

lakaeya mi'ko ve a'ne alo hu'nea vayapi hokote vaya'a maisuna yafe ako alilate'ne.

Lakaeya Anumayamo ke ne'afita a'kame malesune.

19 Nahau nayamopafati ne'nahaiya nepu nasa'nimokitapa afitapa alakepa hutapa afeo. Makale'a ke afisaya lapaipa lapa'kesa afeo. Makale'a ke alitapa oheo. Makale'a lahapai o'vaiyo.

20 Vaya'mokita ke vai yatetina Anumaya Koti haisea alakepa au'ava yana fole o'aike.

21 Ani yafe mi'ko hao'otake kavana lapa'kame'ya amitetapa lapa'kufa alitapa hai kava ohutapa Anumaya Koti'a akai'a ke lapaipafi ha'kale male'nea ke lapa'ku lapame alino katisea ke afitapa alakepa hutapa afeo.

22 Lapa'kaeya inake nehae "Kanale ke afi'ne'na kanale kava nehoe." nehutapaki ani ke a'kame o'malesayana lapa'kaitapi lapa'ku mafa'ne kasuke hune'ataki mani ke a'kame maleo.

23-24 Mako ve'kamo'a Anumaya Koti ke afiteno "Afa ke hane'ne." nehuno a'kame o'male'nea ve'kamo'a ma kava nehe. Mako ve'kamo'a kapo'kapopati aukosa aketeno'ae'maki makalema'a ataleteno "Hana akufa naukosa hane'ne?" huno ake'ne'kanea akufa kava nehe.

25 Nehea'maki mako ve'kamo'a Anumaya Koti kanale kemo aepa'a akeno alakepa huno ne'maisea ve'kamo'a afiteno o'ataleno a'kame ne'malea yafe Anumaya Koti'a amuse hisea aipa akesa amike. Ani kemo'a kanale'ya huno hao'otake kava'mo'a nofi hute'neateti ani nofi heno a'kano hutesea ke hane'ne.

26 Mako vaya'moki "Lakaeya kanale'ya huta Anumayamofe lame atiti nehune." hu'a nehu'ae'maki apavenafu'nale yakai'a alakepa ohisayana apa'kai'api apaipake kasuke hune'ate'a a'a avataka nehae. "Lame atiti nehune." nehaya'maki Anumaya Kotina apa'ku'a ami'naya ya'apimo'a afa ya'kana nehe.

27 Nehea'maki Anumaya Koti Afotimo aulakale mako honi'ya ohu kanale lame atiti yana make huta hisune mekusa anakana havi no mai'naya yafe apaya nehuta lakaeya ka uteta hisuna yatifina kava yakaisune. Haviku ma mopafi hao'otake kava hisunakeno laipamo'a eteno honi'ya'ake huke.

2

Mi'ko vaya'aina mako'ke aiyayi huta apaya hisune.

1 Nepu nasa'nimokitapa fate akufa ano hale lo'kiya'ae ve'kamo'a Anumayati Yisasi Kalaisife afitapa lapaipafi maletapa alaki hu'naya'maki ala aki hane'nea ve'ka alitapa

kanale hune'atetapa afa ve'ka alitapa haviya hune'ataya
kavana hao'otake kava nehae.
2-3 Lapa'kaeya Yisasi ke afikefena alitapa atalu nehisakeno
mako moni afeno alama'a male'nea ve'kamo'a kanale
ku'kena havaiteno ayapi falota huno vai male'nea ve'ka
mono notapifi haino nefalesikeno ani kava huno mako
afeno'a o'male ve'kamo'a kena'a atalaka atalako kena
havai'nea ve'kamo'a ani kava huno haisiketapa lapa'kaeya
moni afeno alama'a male'nea ve'kaena inake nehae "Vae
kanale'ya huta amuse'ka hunaki kakaeya e'ka ma kanale
yosa kefale faitopale maiyo." hutapa nehaya'maki afeno'a
o'male ve'kaena inake nehae "Mukaleka heti'ka maiyo."
huke "Mopale naiyafi e'ka maiyo." huke nehae.
4 Mani nehaya kavana lapa'kaitapi nepu lapasaki alitapa
fa'ko fa'ka nehayana hao'otake lapaipa lapa'kesafati vaya
alitapa fa'ko fa'ka nehae.
5 Nahau nayamopafati ne'nahaiya nepu nasa'nimokitapa
afeo mopale vaya'moki mako vaya'aife inake hu'a nehae
"Afeno'api o'male vaya mai'nae." hu'a hune'apatae. Ani
ke hune'apataya vaya'aipatina Anumaya Koti'a ako ha-
paliteno akai'aleka apavaleno apate'neno akaeya ke afi'a
apaipafi malesaya yana alama'a ne'apamino inake hu'ne
"Nakaeyafe hapau apayamopafati nelahapaiya vayana ani
kava yakaisoa kumate maikae." huno lo'kiya kefati hu-
male'ne.
6 Humale'nea'maki lapa'kaeya afeno'api o'male vayana
apavuya hisea akufa kava hupate'naya'maki lapa'kaeya ako
afi'nae lusi afeno'api hane'nea vaya'moki lapa'kaeya ali'a
afepi nelapate'a "Afa'a ina akufa ya mai'nae." hute'a
ala kana ya nelapami'a kake hulapatesea yate lapavale'a
nelapatae.
7 Yisasi'a lapa'kaeyafe "Nakai'nileka lapavale'na lap-
ate'noa vaya mai'nae." huteno aki'a lapami'nea'maki ani
moni afeno male'naya vaya'moki ani ve'kamo aki'a Yisasi'ae
hu'a hu'naya kanale aki'a hu'a haviya nehu'a hu'a ya
ne'kalae.
8 Anumaya Koti autamafi inake huno kamale'neane
"Kakai'ka kakufae ne'kahaiya avamete male'ka vaya'kamo
akufaena lusiya huno kahaino." huno hu'neane.
Lapa'kaeya ani Anumaya Koti ke a'kame maletapa
ne'maisayana kanale kava nehae.
9 Kanale kava nehaya'maki lapa'kaeya mako ve'ka avale-
tapa kanale kava hune'atetapa mako ve'ka lapa'kame'ya
amisayana hao'otake kava nehaki mani Anumaya Koti ke
male male'nea kemo'a "Ina kava oheo." huno hu'nea ke
alitapa ataka'naya yafe lapaipafi ane'keketapa "Hao'otake
kava nehune." hutapa afi'nae.

10 Mako ve'kamo'a mi'ko ke male male'nea ke a'kame
ne'maleno mako'ke ke'ake alino atakaeseana mi'ko ke male
male'nea ke alino ataka'neanakeno ke alike.
11 Anumaya Koti'a inake hu'ne

"A'ne apavayu hutapa kumai oheo." nehuno Anumaya Koti'a mako'ae inake hu'ne "Mako ve'ka amakitapa kio'ateo." hu'ne.

A'ne apavayu hutapa kumai ohe'nisaya'maki mako ve'ka
ako amakitapa kitesayana Anumaya Koti ke male male'nea
ke ako alitapa ataka'nae.
12 Yisasi kanale kemo'a hao'otake ya'mo'a nofi kilate'nea
yana ako alino kalu helate'ne. Ani alino kalu helate'nea
keleti Anumaya Koti'a kake hulapateno afino fa'ko fa'ka
huke. Ani yafe lapa'kesa ne'afitapa mi'ko afina ke nehaya
ya'ae alo nehaya au'ava ya'ae ani kemo aku'ainaka maiyo.
13 Mako ve'kamo'a vaya'amofe afino hau huo'ateseana
Anumaya Koti'a ani ve'ka kake hutesea afina ani ya
huno hau huo'atekaiya'maki vaya'aife hau huno atesea
ve'kamo'a kake hutesea yafe koli ohuno afa'a kake hutesea
ke akasekaiye.

Lapaipafi afitapa male'naya ya'mo'a kanale au'ava fole o'aiseana afa ya'kana hu'ne.

14 Nepu nasa'nimokitapa mako ve'kamo'a "Nakaeya Yisas-
ife afi'na naipafi male'noe." huteno mako kanale au'ava
yana ohu'niseana Anumayamo ke afino aipafi male'nea
ya'mo'a aku amena alino katisifi? Ani kemo'a afa ya'kana
huke.
15-16 Yisasina apaipa ami'naya nepu lapasaki kena'api
hoya'api o'malesike'a esayana lapa'kaeya folakapati mako
ve'kamo'a make huno hapapai'ne "Lapaipamo'a falu nehi-
naketapa afa'a veo. Kenatapi lapa'kaitapi alitapa havaiyo.
Ne'yana nekeno lapamu hino." huno nehuno ne'ya'ae
ku'kena'ae o'apamiseana hana'ya huno hapa'makaiye? Ani
yafe ke'ake ohutapa kanale'ya hutapa hapa'maeyo.
17 Ina kava hu'a "Yisasi ke afi'na naipafi male'noe."
nehaya'maki afa'a mai'netapa kanale kava ohisayana
lapa'kaeya Anumayamo ke afitapa lapaipafi male'naya
yatapimo'a afa ya'kana hu'ne.

18 Mako ve'kamo'a inake huke "Kakaeya Yisasife afi'ka
kaipafi male'nanaki nakaeya kanale ali'ya'ni ne'aloe." huno
hisike'na inake hu'na hukoe "Kanale au'ava ya o'alisanana
hana'ya hu'ka 'Yisasife afi'na naipafi male'noe.' hu'ka
nehane. Nakaeya kanale au'ava ya nehoa yateti Yisasife
afi'na naipafi male'noa yana kavelikoe."

19 Kakaeya Anumaya Kotife “Mako'ke'ake Anumaya Kotiti
mai'ne.” hu'ka kame atiti nehane. Kanale kava ne-
hana'maki Sata afe'moki ani kava hu'a “Anumaya Koti
mai'ne.” hu'a afi'a apaipafi male'ne'a koli nehu'a atali
nehae.
20 Kakaeya kakesa o'male ve'ka meni kavelikoanaki ako.
Mako ve'kamo'a “Yisasife afi'na naipafi male'noe.” huno
hisikeno kanale au'ava ya va'yi ohiseana ani aipafi male'nea
ya'mo'a afa ya'kana hu'ne hu'na mako ya'ae kavelikoe.
21 A'ke'ainaka lakinakomo'a Epalahamu'a Anumaya Koti
ke a'kame maleno amuse ya amikefena mafa'ne'a Aisa'kina
avaleno yafa hipale ate'neno hakefe nehikeno Anumaya
Koti'a ani kava hu'nea ya aketeno “Alakepa ve'ka mai'nane.”
huno hute'ne.
22 Ani yafe ako afi'nae Anumaya Koti ke afino aipafi
male'nea ya'amo'ae kanale ali'ya ne'alea ya'amo'ae lo'ka'ana
ali'yana ne'ali'ae. Ani kanale ali'ya'amo'a Anumayamofe
afino aipafi male'nea ya'a havaitete'ne.
23 Anumaya Koti autamafi inake hu'a kamale'nayane
“Epalahamu'a Anumaya Koti'a hu'nea ke ‘Lamake ne-
hane.’ huno afiteno aipafi male'nea yafe Anumaya
Koti'a akaeyafe inake huno hute'ne ‘Alakepa ve'ka
mai'nane.’ huno hute'ne.” huno kamale'neane.
Epalahamu'a ani ali'ya ali'nea afina mani kamale'nea ke fole
aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe. Anumaya Koti'a Epala-
hamufe “Kakaeya kanale vaya'nimoka mai'nane.” hu'ne.
24 Ani yafe lapa'kaeya ako afi'nae Anumaya Koti'a mako
ve'ka akeseana kanale ali'ya'ae akaeya ke'ae afino aipafi
male'nea ya'ae aketeno “Alakepa ve'ka mai'ne.” huno
hutekaiya'maki mako ve'kamo'a Anumaya Kotife afino
aipafi ne'maleno kanale ali'ya o'aliseana Anumaya Koti'a
“Alakepa ve'ka mai'nane.” huno huo'atekaiye.
25 Lehapu'a kumai a'mo'a ani kava huno nata vaya
nehavaya nopi kava nehikeno Yosua'a ko akekefe Yuta
vaya hupateke'a e'naya vaya alino falu fala hupateteno
havaesaya no'api apamiteno alu kate hupateke'a u'nae. Ani
kava hu'nea yafe Anumaya Koti'a Lehapufe “Alakepa a
mai'ne.” huno hute'ne.
26 Mako ve'kamo'a aku mafa'ne'a atalekeno “Ako fali'ne.”
huta nehuna'maki ani kava hu'a mako vaya'moki “Yisasife
afita laipafi male'none.” hu'a nehaya'maki kanale ali'ya'api
va'yi ohiseana Anumayamofe afi'a apaipafi male'naya
ya'mo'a ako faliteno afa ya'kana nehe huta hukune.

3

Kake hu yatilena kava yakaisune.

1 Nepu nasa'nimokitapa lapa'kaeya folakapati haviku
nesu vaya'moki “Alita apaya hu vaya maisune.” hu'a
hu'yafenaki lapa'kaeya ako afi'nae lakaeya alita apaya ne-
huna vaya'mokita ani mono ke alita atakaesunana henaka'a
Anumaya Koti'a hayo'kafefa'ae eno'a kake hulateno afino
fa'ko hulatekaiya'maki afa'a mai'naya vaya vase huno kake
hupateteno afino fa'ko hupatekaiye.
2 Lakaeya mi'ko'amokita mako afina kanale kava akaseta
hao'otake kava nehune. Mako ve'kamo'a ke'ale hao'otake
ke ohiseana ani ve'kamo'a alopa heno kanale vayatama
mai'neno kanale huno mi'ko akai'a akufale yakaike.
3 Inaki hosi afumo avayafi aise aeni maleteta nofi ateta
ani malona aenileti “Hosimo'a lakaeya laku lakesale a'kame
maleno uneno hise.” huta maleteta mi'ko hosimo akufa
alita kalave kalava hunakeno aukosa huno ukune huna kate
ne've.
4 Ne'viki lapa'kaeya lipi kale lapa'kesa afeo. Lipi kale lusi
ya'kefa hane'nikeno lo'kiya yasimo'a ano atufano ne'vikeno
alino kate kate huno ne'vea kayona aise ya'ato hane'nikeno
lipi kale ne'alea ve'kamo'a ani kayote alino kate kate hikeno
ani ala lipi kalemo'a ani ve'kamo haisea kate ne've.
5 Ina kava hu'nea kava huno lavenafu'na aise
ya'atomo'maki ala kekefa nehuno alu kava alu kavana
alino fole ne'aiye. Akekeo aise ata lesea atamo'a lusi kahau
ya'ae leno mi'ko yosa'ko'ae leno asakekaiye.
6 Lavenafu'namo'a atakana hu'ne. Laiya laya'ae mi'ko
lakufa'ae hane'nea'maki lavenafu'namo'a apa'kaseno lusi
haviya hane'neanakeno mi'ko lakufa alino havi kapi nelate.
Sata'a akai'a mani ata kamale'niketa mafa'ne mai'nona
kanaleti aepa heta maime eta vayatama maisunana ka uteta
hisunana ani lavenafu'namo'a ata nelea ya'kana nehe.

7 Mako vaya'moki yaka kafama namama vayupa'ma mi'ko
lipi mai'naya kafa yaka vaya'moki atafa hu'a apate'nake'a
yuna nehae.
8 Yuna hepate'naya'maki mako ve'kamo'a lo'kiya'a
o'male'neanakeno akai'a avenafu'nalena yakai
o'atekaiyanakeno yuna ohekaiya'maki mi'ko afina
lavenafu'namo'a alakepa ohu ke neheanakeno
lavenafu'nafina nesu yate analisakana ya hane'ne.
9 Lavenafu'naleti'ke Anumayati Afotimo aki'a alita
asaka nehutae'maki Anumaya Koti akai'akana vaya alo
hupate'nea vaya'ae ani lavenafu'naleti'ke huta haviya
hune'apatone.

10 Mako'ke lavayafati Anumaya Koti aki alita asaka nehuta
mako vayatimokife huta haviya hune'apateta nehune. Nepu

nasa'nimokitapa haviku ani kava hisunaki ina akufa kava ohisune.
11 Kapai hakea li mopafati va'yi heana haka'ake li'ae atu'ake li'ae makopati va'yi noha'ae. Ani kava hutapa mako'ke lapavayafati hao'otake ke'ae kanale ke'ae va'yi ohise.
12 Nepu nasa'nimokitapa haka'ake yosa alaka ne'aeya yosamo'a yu'yu alaka o'akaiye. Puluti nofipati kai o'akaiye. Ani kava huno hake lipati kanale haka'ake lina va'yi nohe. Ani akufa kava huno lavayamo'a kanale ke'ae havi ke'ae ohise.

Akenopa hale'nea yana Anumaya Kotitekati ne'e.

13 Lapa'kaeya folakapi mai'nea ve'kamo'a “Nakenopa hale'nea ve'ka maisoe.” huno'aena akufa alino ohaino kanale au'ava kava nehuno kanale huno uneno hisea yafe akenopa hale'nea ya lapavelise.
14 Lapavelikea'maki vayatape lapaipa afitapa haviya nehutapa lapa'kaitapi lapa'kufae'ke lapa'kesa afi vaya maisayana “Nakenopa hale'nea ve'ka mai'noe.” hutapa nehaya'maki kanale ke alitapa ne'atakatapa kasuke ke'ake nehae.
15 Ani akufa lapa'kenopa hale'nea ya ko'ku'napakati elino no'meanaki ani akufa yana ma mopafati'ke va'yi nehe. Yisasi ke o'afi'naya afina ani hao'otake lapa'ku lapa'kesa afi'naya kavane. Ani kava'mo afo'amo'a Sata'a mai'ne.
16 Vayatape lapaipa afitapa haviya nehutapa lapa'kaitapi lapa'kufae'ke lapa'kesa ne'afea kavana haneseana ke vaike vaike nehutapa kanale'ya hutapa o'maikaya'maki hao'otake kava'ake hutapa maikae.
17 Maikaya'maki mako vaya'moki Anumaya Kotitekati apa'keno hale'nea ya alite'a ma kava hu'a maikae. Hokote kavana apaipafina honi'ya o'male apaipa apa'kesa afi'a maikae. Anile kavana vaya'apimoki'ae mako'ke apaipa apa'kesale maikae. Ke o'apama'ki'a vase hu'a apatekae. Mako'mo hea ke afite'a mako'mo hea ke afite'a hu'a maikae. Kalaki ai'a kanale kava hune'apate'a mi'ko vaya'aifena mako'ke aiyayi hu'nisike'a mako'ke kava'ake hupatesayana amekati ohu'a kasuke a'a apavataka ohu vaya maikae.
18 Lakaeya mako'ke laipa lakesale maisuna ya'mo'a mako avina ya'kana huta laipafi nefaunakeno Anumaya Koti amuse nehea au'ava yana ne'ya'kana huno alino fole aike huta vaya apaipafi fai ne'malone.

4

Mopafi yafe nehapaiya vaya'moki Anumaya Kotina kame ya hune'atae.

1 Lapa'kaeya folakapatina la hu ya'ae ke vai ya'ae hanateti
fole ne'aiye? Havi yafe aketapa lahapa'ye hu ya'mo'a
lapaiya lapaya lapa'kesa mi'ko lapa'kufa'ae la nehaya yafe
lapa'kaeya folakapatina la hu yana havi yafe lapaha'ye hu
yatapifati va'yi nehe.
2 Lapa'kaeya mako yafena lusiya hutapa lapaha'ye ne-
haya'maki ani yana no'alea yafe ani ya'mo afo'amona hat-
apa kitesaya lapa'kesa ne'afe. Mako vaya'ai yafe lapaha'ye
hutetapa o'alea yafe ke vaitapa la hu yana lapa'kaeyapi
fole ne'aiye. Anumaya Kotiteka ani akufa yafe ke hutapa
afio'ke'naya yafe ani yana no'ale.
3 Lapa'kaeya alisaya yafe Anumaya Kotiteka ke hutapa
afike'naya'maki havi lapaipa lapa'kesa afitetapa lapa'kaitapi
havi yafe lapaha'ye hisaya ya'ake alisaya yafe afike'naya
yafe ani yana o'ali'nae.
4 Lapa'kaeya ve alavefati a'a fa'ko hu akufa kava nehutapa
Anumaya Koti ataletapa mopale yafe lapaha'ye nehae.
Mako ve'kamo'a ma mopafi yafe ha'ye hiseana Anumaya
Kotina kame ya hune'ate. Ani ke o'afi'nafe? Mako ve'kamo'a
ma mopafi yafe ha'ye nehiseana Anumaya Kotina kame ya
hune'ate.
5 Anumaya Koti autamafi inake huno kamale'neane “Anu-
maya Koti'a Fate Akufa Avamu'a laipafi ate'nikeno ani Fate
Akufa Avamu'amo'a ‘Hao'otake kava ohise.’ huno lo'kiya
vaino kava ne'yakaiye.” huno kamale'neane. Lapa'kaeya
ani yafe lapa'kesa afeana “Afa ke nehe.” hutapa nehafe?
6 Ina kava hu'naki Anumaya Koti'a vaya alino kayone
hulatesea ya'a lakaeya alama'a nelamea yafe Anumaya Koti
autamafi inake huno kamale'neane
“Anumaya Koti'a apa'kufa ali'a nehaiya vaya'aina kame ya
hune'apatea'maki apa'kai'api apa'kufa ali'a nohaiya
vaya'aina vaya alino kayone hu ya'a ne'apame.” huno
kamale'neane.
7 Ani yafe lapa'kaeya lapa'kufa alitapa ohaitapa Anumaya
Koti aiyafi mai'netapa Satafena inake hutapa heo “Kakaeya
ke o'afikunaki latale'ka kaune ho.” hutapa hikeno lapatal-
eno vino.
8 Anumaya Koti haute maime ne'visakeno lapa'kaeyate
maime eno lo'kano maike. Hao'otake kava nehaya
vaya'mokitapa hao'otake yatapi ataletapa lapayana sese
hutaleo. Lapa'ke'atike vaya'mokitapa aole lapa'kesa
ne'afitapa hao'otake lapaipa lapa'kesa afea yana ataletapa
mako'ke kanale lapaipa lapa'kesale maiyo.
9 Hao'otake yatape lahapau halesiketapaena avi leo. Kiki
nehaya kavana ataletapa hao'otake yatapena ape hu'netapa

hao'otake ya alike fatakauke heo. Amuse ya ne'atalesakeno lapaipamo'a haviya hino.
10 Anumaya Koti aulakale lapa'kufa alitapa ohaitapa "Hao'otake ve'ka mai'noe." hutapa hisayana Anumayamo'a lapavaleno asaka huno "Ala vaya maiyo." huno hulapatekaiye.

Nepu lapasakife "Ina akufa ve'ka mai'nane." huo'apateo.

11 Nepu nasa'nimokitapa vayatapimokifena hutapa haviya huo'apateo. Mako ve'kamo'a vaya'aena "Kakaeya ina akufa kava nehane." huno fa'ko fa'ka huteseana Anumaya Koti ke'ae huno haviya nehuno fa'ko fa'ka nehe. Anumaya Koti kemo'a "Vaya'kamona hu'ka fa'ko fa'ka huo'ato." huno hu'nea yafe ani kava hisana ve'kamoka Anumaya Koti ke a'kame no'malana'maki Anumaya Koti ke male male'nea ke ali'ka fa'ko fa'ka hu'nane.
12 Mako'ke ve'kamo'ke Anumaya Koti'a ke male male'nea ke alino fole aiteno akai'ake kake hupate ve'ka mai'ne. Ani ve'ka akai'ake vaya'ai apa'ku apame alino ne'katino mako vaya'a alino haviya hupatekaiya'maki kakaeya hana akufa ve'ka mai'ne'kae kahaute maiya ve'kamona "Ina kava ma kava nehane." hu'ka hune'atane.

Lapa'kaeya vekano'kano oheo.

13 Mako vaya'mokitapaena mako ke lahapapaikoanaki afeo. Inake hutapa nehae "Menifi ekafi mako ala kumate uta moni alisuna ali'ya alita mako'ke kafufi ali'ya aliteta ala moni alikune." hutapa nehae.
14 Nehaya'maki lapa'kaeya eka'a va'yi hisea yana o'afi'nae. Lapavamu hane'niketapa mai'naya ya'mo'a hana akufa kava nehe? Ma akufa kava nehe. Halinamo'a aise kanato'a haiteno makale'a laka ne'ne. Lapa'kaeya'ae ani akufa kava hutapa makale'a falikae.
15 Ina yafe make hutapa heo "Anumayamo'a hau'ninakeno'aefena lakaeya lavamu hane'nisiketa mai'neta mani ali'ya'ae mako fate ali'ya'ae alikune." hutapa heo.
16 Meni "Ina kava hukune ma kava hukune." hutapa haya ke lapa'kaitapi lapa'kufa alitapa haisaya ke lusi hao'otake kava hane'ne.
17 Ani yafe kanale kava hu au'ava ya ake'nisea ve'kamo'a ani kanale kava ohiseana hao'otake kava nehe.

5

Lusi moni afeno male'naya vaya'aife hu'ne.

1 Lusi moni afeno yatapi ne'malaya vaya'mokitapa afeo.
Mi'ko kana ya'mo'a lapa'kaeyate va'yi hukefe hisea yafe
lapa'kaeya lapamo'yo ainaketapa kalaki aitapa avi leo.
2 Mi'ko moni afenotapimo'a ako kasali'nikeno mi'ko ke-
natapi havikafamoki ako ne'a haviya hu'nae.
3 Lapa'kaeya maleme nehaiya moni ako kala'ko'kisa
hakeno falupa le'ne. Ani kala'ko'kisa hakeno falupa lesea
ya'mo'a hao'otake kava nehaya yana alino fole ailapateteno
ata nelea avamete kava huno lapa'kufa leno lapasakekaiye.
Anumaya Koti'a kake hupatesea kana aupa kanafi va'yi
nehea'maki lapa'kaeya mi'ko moni maleme nehaiye.
4 Afeo hoyatapifi ali'ya vayatapimoki moni'apena kasuke
hupatetapa no'apamea moni'apimo'a huno fole ailapateno
ke nehe. Ani ali'ya vayatapimoki ke hu'naya kemo'a
Anumaya Koti'a mi'ko yate kava ve'kamo akesafi hai'ne.
5 Lapa'kaeya mopafi mai'netapa lahapau'yate mi'ko
kanale kanale ya'ake alitetapa amuse hutapa mai'naya'maki
Anumaya Koti'a mi'ko vaya kake hupatesea afina lapa'kaeya
lapa'ku lapame lahapano falisea yafe ne'ya netapa lusinasi
vaya'kefakefa kosi'nae.
6 Alakepa vaya kakaeya'ae kame ohu'naya vaya
lapa'kaeya ako kake hupatetapa hapake'a fali'nae.

*Lakaeyate kana ya fole aisiketaena maita lo'kiya vai'neta
Anumayatimofe akeva maisune.*

7 Ani yafe nepu nasa'nimokitapa Anumayatimo'a esea
yafe alaku lapamete akeva maiyo. Akekeo hoyamo
afo'amo'a kanale ne'ya ne kana va'yi hisea yafe ame
alaku huno mai'nikeno hokote ko'ae henaka ko'aefe akeva
mai'nikeno kanale ne'ya ne kana fole aikeno ali'ne.
8 Lapa'kaeya'ae ani kava hutapa alaku lapamete maiyo.
Anumayati esea kanamo'a ako aupasi neheanaki Yisasife
afitapa lapaipafi male'naya yana atafa hutapa alaki huleo.
9 Nepu nasa'nimokitapa mako vayatapimokife kanaku
kanaku ke hutapa apa'kamelaka ke huo'apateo. Ani kava
hisayana Anumaya Koti'a kake hulapateteno lapa'kaeya
alino haviya lahapau yafenaki ani kava oheo. Akekeo ani
kake hulapatesea ve'ka ako kipate eno heti'ne.
10 Nepu nasa'nimokitapa a'ke'ainaka Anumaya Koti
apaune vaya'moki Anumayamo akile ke hapapai'naya'maki
ani ke afi'naya vaya'moki apa'kaeya ali'a haviya hu-
pate'naya'maki afa'a alaku hu'a mai'ne'a ani kana yana
ali'nae. Lapa'kaeya'ae ani akufa vaya maiyo.
11 Afeo kana ya mako vayate va'yi hike'a alaku apame
male'a mai'ne'a lo'kiya vai'naya vaya'aife lakaeya inake
huta nehune “Kanale kava nehae. Amuse yatapi hane'ne.”

huta nehune. Lapa'kaeya Yopu avake'a ako afi'nae. Kana ya akaeyate va'yi hikeno alaku ame maleno lo'kiya vaino mai'nikeno henaka'a Anumayamo'a akaeya alino kanale kava hute'ne. Lamake Anumayatimo'a mi'ko afina hau hulateno kalaki ainelate.

Lapa'kaeya "Anumayamo aulakale lamake nehune." hutapa oheo.

12 Nepu nasa'nimokitapa hokote yana ina ke oheo. "Anumaya Koti aulakale i'ka'ae mopa'ae aki ne'a'na nako'yale male'na lamake nehoe." hutapa oheo. "He hu'na nehoe." nehutapaena ani he ke'ake heo. "He'e." nehutapaena ani he'e ke'ake heo. Haviku Anumaya Koti aulakale kasuke ke "Lamake nehune." hisakeno Anumaya Koti'a kake hulapateno havi miya lapamike.

Alakepa huno ne'maisea ve'kamo'a Anumayamoteka ke huno afikeseana ani ya alike.

13 Lapa'kaeya folakapi mako ve'kamo'a kana yapi mai'neno'aena ani yafe Anumaya Kotiteka ke huno afikese. Mako ve'kamo'a aku'amo'a amuse hiseana ani yafe Anumaya Koti aki'a yakame kefati alino asaka hise.

14 Lapa'kaeya folakapi mako ve'ka kali alino maiseana Yisasina apa'ku ami'naya vaya'aite kava vaya'aife ke hisike'a ani kali ve'kale e'a Anumayamo aki ne'a'a masave akufalena falete'a Anumaya Koti'a ha'maesea yafe ke hu'a afikesae.

15 Afikekefena aole apa'kesa o'afi'a "Anumaya Kotife afikesuna ya ako lamike." hu'a apaipafi male'a afikesayana ani kali ve'kamo kali'a alino kanale hune'ateno Anumayamo'a alino hetiteno hao'otake kava hu'nea yana hane'niseana Anumaya Koti'a haove atove nehuno aipa yuna yapati alino ataletekaiye.

16 Ani yafe lapa'kaeya mako'ke mako'ke'mokitapa hao'otake ya hu'naya kavana vayatapimoki apaulakale hutapa fole aisake'a lapa'kaeyafe Anumaya Kotiteka ke hu'a afikesakeno falu lahapaisea ya lapamike. Alakepa huno ne'maisea ve'kamo'a Anumaya Kotiteka ke huno afikeseana lo'kiya'a hane'neanakeno mi'ko vayana kanale ya huno apaya huke.

17 Ilaiya'a a'ke'ainaka Anumaya Koti aune ve'ka lakaeya'kana akufa'ae ve'ka mai'neno Anumayamoteka lusiya huno inake huno afike'ne "Kona ko'ku'napakati o'aise." huno afikekeno aole'ae mako'ae kafu'ae sikisi i'ka'ae (6 i'ka'ae) ani kanamo aku'ainaka lamake huno kona o'ai'neane.

18 O'ai'nikeno ani kana'a maikeno eteno mako afina Anu-
mayamoteka afikekeno ko atalekeno elinekeno mopafati
ne'yana fole aike'a ali'a ne'nae.

Mako ve'kamo'a Anumayamo ka atale'nisiketaena lakaeya uta halate avaleta kate eteta eta atesune.

19-20 Nepu nasa'nimokitapa afeo mako ve'ka lapa'kaeyapi
mai'nisea ve'kamo'a lamake ke ne'ataleno hao'otake yapi
u'nisiketapaena vaya'amoka halate ani ve'ka avale'ka e'ka
kanale kate atesanana ani avale'ka e'ka atesana ve'kamoka
inake hu'ka afikane mako ve'ka hao'otake yapi mai'niseana
vaya'amo'a avaleno Anumaya Koti kate ateseana falikefe
nehea aku amena ako alino kati'neanakeno ofalike hu'ka
afikane. Ani akufa kava hiseana mi'ko hao'otake ya'a
Anumaya Koti'a alino atalekaiye hu'na nehoe.

1 Pita

Pita'a Yisasi'ae lo'kano uneno hu'nea kana'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea (12) anaka Yisasi ke ne'afea anakapi mai'nea ve'kakeno henaka'a kosufa le'neno mani avo kamale'ne. Yisasi'a faliteno hetino ko'ku'napi haitekeno Pita'a 31 kafu akeva maiteno 1 Pita ke kamale'ne. Mako vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki lusi havi kana ya fole aike'a anifi mai'naya yafe mani avo kano apami'ne.

1 Nakaeya Pita'na Yisasi Kalaisi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nea ve'kamo'na Anumaya Koti'a haikeno hapali male'nea vaya'mokitapale avo ka'na nelapamoe. Lapa'kaeya Yisasi ke hapa'nepaiya yafe mako kalaka vaya'kana hutapa kuma aepatapileti hulapataketapa ataletapa alu kumate kumate Potasi kotekaki Kalesia kotekaki Kapatosia kotekaki Esia kotekaki Pitinia kotekaki utapa mai'naya yafe avo ka'na nelapamoe.
2 A'ke'ainaka Anumaya Koti'a Afotimo'a ako lapa'keteno akai'a haiya kava huno “Nakaeya vaya maikae.” huteno hapali male'neanaketapa Yisasi Kalaisina a'kame malesaya yafe Fate Akufa Avamu'amo'a honi'ya yatapi o'male fate akufa vaya'a maisaya lapaipa lapa'kesa lapamikeno Yisasi Kalaisi'a fali'nea kolateti hao'otake yatapi ako ano kalo patale'neanaketapa Anumayamo aulakale honi'ya yatapi o'male vaya maikae. Inake hu'na hoe Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae ala'a lapamise hu'nae nehoe.

Kanale huta maisuna lavamuna ko'ku'napi hane'ne.

3 Lakaeya Anumaya Koti Anumayatimo Yisasi Kalaisi afo'amo aki lusiya huta alita asaka hisune. Anumaya Koti'a lusiya huno hautakilateteno Yisasi Kalaisina hutekeno eno falitekeno kelifati alino hetite'nea yafe Anumaya Koti'a lakaeya akai'a saufa mafa'ne'a alilateketa akola maike maike hisuna lavamu ako aliteta lame atiti huta mai'none.
4 Lame atiti huta mai'nonakeno Anumaya Koti'a “Ako lapamikoe.” huno hulate'nea yana lavamu alisuna yanakeno ko'ku'napi late'nikeno hane'ne. Ani yana o'kasalino honi'ya ofaino afuleteno alete olavisea ya lakaeyafe “Alikae.” huno latekeno hane'nea yate kava yakaino mai'ne.
5 Yakai'neanaketapa akaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yafe Anumaya Koti'a akai'a lo'kiya'aleti lapa'kaeyate kava yakai lapate'neanakeno ma mopa hano hisea afina lapa'ku

lapame alino katiteno lapavaleno ko'ku'napi lapatesea yafe
ako alino avatati hu'neanakeno fole aikeanaketapa akekae.
6 Lapa'kaeya inake nehae “Anumaya Koti'a ani ya ako
alo huke.” nehutapa lapa'kesa afifi nehutapa amuse ne-
haya'maki meni aupasi kanafi aki'ae aka'ae kana lahapaisea
ya ako va'yi hu'neanaketapa kana'ake yapi mai'nae.
7 Kolimoni hu'a nehaya yafa alakepa'afi haviya'afi hu'a
akesaya yafe atafi kate'a ali'a ne'akaya'maki Anumaya Koti'a
ani kava huno “Nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya yana
male'a alakepa hu'nafi alakepa ohu'nafi?” huno akesea
yafe kana lahapau yapi lapate'ne. Ani kolimoni yafa ako
haviya hisikeno hano hukea'maki Yisasife afitapa lapaipafi
male'naya ya'mo'a kolimoni yafana ako akaseno alakepa
ya hane'neno kanale hu'nisakeno'aena Yisasi Kalaisi'a mi'ko
vaya'ai apaulakale eno fole aisea afina Anumaya Koti'a lusi
amuse nehuno lapa'ki alino asaka nehuno hale himamu
lo'kiya'a lapamike.
8 Lapa'kaeya Yisasina o'ake'naya'maki akaeyafe lahapau
lapayamopafati nelahapaiye. Meni Yisasina no'akaya'maki
akaeyafe afitapa lapaipafi male'netapa amuse nehaya yat-
apimo'a ala hu'niketapa inake nehae “Amuse nehuna ka-
vana alumokita laipafi hane'niki hana kava huta lahapa-
paisune.” hutapa nehae.
9 Inake nehayanaketapa lapa'ku lapame alino katisea yafe
Kalaisife afitapa lapaipafi male'nayanakeno Anumaya Koti'a
lapa'ku lapame ako alino ne'kate.

10 A'ke'ainaka Anumaya Koti apaune vaya'moki lusiya
hu'a ani lapa'ku lapame alino katisea yafe kahau ate'a
Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'a lapamisea yafe
apaune laka nehu'a hapapai'nayane.
11 Hapa'nepaikeno Kalaisi Avamu'amo'a apaipafi
mai'neno inake huno aune laka huno hapapai'ne “Anumaya
Koti'a apa'kufa alino katikefe hutesea ve'ka ina akufa kava
huno akufa akafu kitesikeno faliteno ano hale himamu
lo'kiya ya'a alitesike'a aki ali'a asaka hukae.” huno
hapapaike'a ke hu'a imafi mafi nehu'a “Hana afina ani
ve'ka fole aike.” hu'a nehae.
12 Nehaya'maki Anumaya Koti'a huno fole aino inake
huno hapapai'neane “Lapa'kaeyafe mani ke ohu'naya'maki
henaka fole aisaya vaya'aife hu'ne.” hu'neane. Ani hu'nea
ke lapa'kaeyafe nehiki meni Anumaya Koti'a ko'ku'napakati
Fate Akufa Avamu'a hutekeno eno mako vaya hapa'maeke'a
Anumaya Koti kanale ke ako lahapapai'naketapa ako
afi'naya'maki ani ke ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki lusiya
hu'a afisaya apaipa apa'kesa ne'afea'maki o'afikae.

Honi'ya yati o'malesiketa fate akufa vaya'a maisuna yafe Anumaya Koti'a lakaeyafe ke hu'ne.

13 Lapa'kaeya lapa'kesa afitapa alakepa hu'netapa alitapa avatati nehutapa lapaipa lapa'kesale kava yakaitapa lo'kiya vaitapa mai'netapa Yisasi Kalaisi'a eno vaya apaulakale fole aisea afina vaya alino kayone hu ya'a lapamisea yafe lusiya hutapa lapame atiti hutapa maiyo.

14 Mai'netapa lapa'kaeya mako mafa'nemo'a afo'amo ke afino a'kame ne'malea kava hutapa maiyo. A'ke'ainaka Yisasi ke o'afi'naya kanafi lapa'kufa aketapa lahapa'ye hu kava hu'naya'maki meni mako'ae ani au'ava kava oheo.

15 Ohukaya'maki akaeyate visaya yafe ke hulapate'nea ve'ka Anumaya Koti'a hao'otake kava nohea ve'ka fate akufa ve'ka mai'nea yafe lapa'kaeya ani kava hutapa hao'otake kava ohu fate akufa vaya'a maiyo.

16 Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane

"Hao'otake kava nohoa ve'ka fate akufa ve'ka mai'noa yafe lapa'kaeya'ae ani kava hutapa hao'otake kava ohu fate akufa anaka'ni maiyo." huno hu'nea ke kamale'nayane.

Lusiya huno hai'nea miyateti Anumaya Koti'a miya failate'ne.

17 Anumaya Koti'a kake hulatesea afina "Lapa'ki hane'nea vaya mai'nae." huteno kake huolatekaiya'maki lakaiti hu'nona au'ava yateti mi'ko vaya'aina mako'ke avamete maleno kake hulatekaiye. Ani ve'kae lapa'kaeya "Afotimokae." hutapa ke hutapa afikesayana meni mai'naya mopa akola maisaya mopa o'male'nea'maki afa'a yo'ka mopale mai'naya yafe koli nehutapa alakepa kava'ake nehutapa utetapa heo.

18-19 Lapa'kaeya ako afi'nae lapa'kinakomokipati havikopa au'ava yana alitetapa ani hao'otake au'ava yapi mai'nakeno Anumaya Koti'a anifati lapavalesea miya ako atale'ne. Kasalino hano hisea monileti miya fai olapate'nea'maki Kalaisi'a lapa'kaeya hao'otake yatapilefe fali'nea kolateti miya failapate'ne. Kalaisi'a mako'ke hao'otake ya'a aipafi o'maleno mako havi ya'a o'maleno amu o'ale'nea Sipi Sipi Ana'au'akana hu'nike'a hakeno kola'amo'a lusi kanale ya lahau layamopafi nelahaiya yana ani fali'nea kola'mo'a miya failapate'ne.

20 Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'neno Kalaisife "Mopale vayatefe falikane." huno hapali male'nea yafe meni ma mopa hano hukefe hea kanafi lapa'kaeya lahapa'maesea yafe Kalaisi fole ai'ne.

21 Fole aiteno falike'a kite'naya kelifati Anumaya Koti'a
alino hetiteteno ano hale lo'kiya himamu ya'a ako
ami'neanaketapa Yisasi'a fali'nea yateti lapa'kaeya Anu-
maya Koti ke afitapa lapaipafi male'netapa Anumaya Koti'a
“Lapamikoe.” huno hu'nea yafe lapame atiti nehutapa
akeva mai'nae.

Nepu lapasakife lahapau lapayamopafati lahapaino.

22 Lapa'kaeya lamake ke a'kame ne'malaya yafe la-
paipamo'a honi'ya ofai'neanaketapa nepu lapasakife la-
paipa ne'apamitapa ameka lahapau lapayamopafati ola-
hapaukea'maki he'e lahapau lapayamopa alakepa'afati'ke
lahapaino.

23 Anumaya Koti'a akai'a mafa'neyaka'a ako alilapateke-
tapa haekafa hutapa mai'nae. Vaya'moki mafa'ne ali'a
avina nehaya ya'kana nohea'maki vaya'moki ali'a avina
nehaya yapati alipate'nisaya vaya falikaya'maki lapa'kaeya
Anumaya Koti maike maike avamu hane'nea keleti alilap-
ate'neanakeno ani alilapate'nea avina ya'mo'a akola maike
maike hukeanakeno hano ohisea lapavamu ako lapami'ne.

24-25 Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane

“Mi'ko vayana mopale yatala kana o'maikaya'maki ka-
haumo'a afuleteno lete nelavea ya'kana hu'a mai'ne'a
kahaumo ausekana hu'a mai'nae. Kahau leno
ma'kikeno ause'amo'a fali hu nelavea'maki Anu-
mayamo kemo'a ina kava ohukeanakeno alaki
huno haneke haneke huno hanekaiye.” huno ka-
male'neane.

Mani haneke haneke hisea ke hu'a fole ai'a Yisasi kanale ke
lahapapai'nae.

2

Yisasi'a avamu hane'nea yafa'kana huno mai'ne.

1 Lapa'kaeya haekafa vaya mai'naya yafe mi'ko vaya
hutapa haviya hune'apataya ya'ae lapa'ke'atike ke hu ya'ae
ameka lapaipaleti lapa'ke'atike hutapa atapa apavataka hu
ya'ae alu ve'kamo alo nehea yafe aketapa lahapa'ye hu ya'ae
vaya apa'ki alitapa haviya hupate ya'ae mi'ko ani nehaya
kava ataleo.

2 Ne'ataletapa inamu mafa'nemo'a nu nesea yafe lusiya
huno nehaiya kava hutapa Anumaya Koti'a kanale ke'a ne-
saya yafe lusiya huno lahapaisiketapa nesayana Anumaya
Koti'a kanale ya huno lapa'ku lapame alino katikeanaketapa
kosikae.

3 Lapa'kaeya ako avame hutapa ake'nae Anumayamo'a
lusi kanale ya hulate'ne hutapa ake'nae.

4 Kanale kava hulate'nea yafe akaeyateka eo. Yisasi
Kalaisi'a avamu hane'nea yafa'kana ve'ka mai'nike'a
mi'ko vaya'moki apa'kame'ya ami'naya'maki Anumaya
Koti'a Yisasife ako hapali maleteno “Nahau nayamopafati
ne'nahaiya mafa'ne'ni mai'nane.” huno hute'ne.
5 Lapa'kaeya'ae avamu hane'nea yafa'kana vaya
mai'nisakeno Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a maisea
no'a lapa'kaeya alino kikefe nehe. Ne'kiketapa ani nopi
mai'netapa hao'otake au'ava kava ohutapa fate akufa mono
nopi kava vaya mai'netapa Yisasi Kalaisi'a hao'otake yatile
fali'nea yafe mi'ko lapa'kufamo'a Anumaya Koti haisea
kava hisea yafe alaki amisakeno Anumaya Koti'a lusi
amuse huke.
6 Anumayamo avopi Anumaya Koti'a Yisasife inake hike'a
kamale'nayane

“Afeo mako lo'kiya'a hane'nea nahau nayamopafati
ne'nahaiya yafana ako hapali malete'na ani yafa'mo'a
anumaya yosakana huno nona alino lo'kiya
vaike. Lo'kiya no kisaya yafe Saiyoni malokeno
hane'neanake'a Akaeyafe afi'a apaipafi malesaya
vaya'moki apavuya ohukae.” hu'a kamale'nayane.

7 Lapa'kaeya Akaeyafe afitapa lapaipafi male'naya
vaya'mokitapa Yisasife “Kanale ve'ka lahau layamopafati
nelahaiya ve'ka mai'ne.” hutapa nehaya'maki Yisasife afi'a
apaipafi o'male'naya vaya'aife Anumaya Koti avopi inake
hu'a kamale'nayane

“Mako vaya'moki yafateti no ne'ki'a ani yafafe ‘Haviya
hu'ne.’ nehu'a ali'a ne'atalaya'maki henaka'a ani
yafa'mo'a lusi kanale yafa hane'neanakeno no'mo
anumaya yosakana huno alino lo'kiya vaike.” hu'a
kamale'nayane.

8 Mako ke Yisasife inake hu'a kamale'nayane

“Akaeya kapi asakake yafa'kana hu'nike'a mi'ko vaya'moki
ani ala asakake yafate apaiya a'a yahae hulavi'a asaka
hu'a aikae.” hu'a kamale'nayane.

Anumaya Koti ke ali'a ataka'naya yafe asaka hu'a
ai'naya'maki Anumaya Koti'a a'ke'ainaka “Ani kava hukae.”
huno hu'nea yafe ani kava hu'neane.

9 Ina kava nehaya'maki Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe
“Nakai'ni nofi vaya mai'nae.” huno hapali male'niketapa
lapa'kaeya mako ala yahauve ve'kamo mono nopi kava
vaya'ake mai'netapa Yisasi aki alitapa asaka nehutapa
amuse hune'ataya vaya'mokitapa hao'otake kava ohutapa
fate akufa nofi vaya'a mai'netapa Anumaya Koti anaka hani
yapi mai'nakeno ako lapavaleno lusiya huno kanale ha

nelea ya'ale lapate'ne. Anile lapavaleno lapate'nea ve'ka
Anumaya Koti'a lusiya huno kanale au'ava ya'amo'a mi'ko
vaya hapapaisaya yafe Anumaya Koti alaki anaka'a hapali
male'niketapa mai'nae.
10 A'ke'ainaka lapa'kaeya i'kayu yapi mai'naya'maki meni
lapa'kaeya Anumaya Koti anaka mai'nae. A'ke'ainaka
mai'nayana Anumayamo'a lapa'kaeyafe kalaki ai olap-
ate'nea'maki meni lusiya huno lapa'kaeyafe kalaki ainela-
pate.

Anumaya Koti ali'ya vaya'a maisune.

11 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa meni lapa'kaeya la-
hapa'nepauve aupasi kana ma mopale kalaka vaya'kana
hutapa mai'naya yafe aketapa lahapa'ye nehaya yana
ataleo. Ani lahapa'ye hu ya'mo'a lapaipa lapa'kesa'ae ke
ne'vai'ana la neha'ae.
12 Yisasi ke o'afi'nisaya vaya'ai folakapi lapa'kaeya
kanale hutapa utetapa heo. Hukaya'maki Yisasi ke
o'afi'naya vaya'moki apa'ke'atike ke nehu'a kamuke la-
hapau'naya'maki kanale au'ava yatapi lapa'ke'nayanakeno
Anumaya Koti'a mi'ko vaya kake hupatesea afina kanale
au'ava yatapi ake'naya yafe Anumaya Koti aki ali'a asaka
hukae.
13 “Anumayatimo'a haisea kava'ake huta maisune.” huta-
paena mi'ko ma mopale kamani vaya'ai ke apa'kame
ne'maletapa yahauve ve'ka hokote kava ve'ka mai'nea yafe
akaeya ke'ae afeo.
14 Ani ve'kamo hupate'nea kamani vaya'moki hao'otake
au'ava kava hu'naya vaya apavale'a apa'kafu ki ya
ne'apami'a kanale kava nehaya vayana apa'ki ali'a asaka
hisaya yafe hupateke'a e'naya vaya'ai ke afitapa a'kame
maleo.
15 A'kame ne'maletapa lapa'kaeya kanale kava'ake hisaya
yateti ke afi ya'api o'male vaya'moki havikopa ke hu'a
haviya hulapate yafe apavaya aisake'a ke ohu'a afa'a
maisaya yafe Anumaya Koti'a nehaiye.
16 Lapa'kaeya a'ke'ainaka hao'otake ya hu'naya yafe nofipi
mai'naya'maki meni ako kalu helapate'ne. Ani yafe nofipi
mai'naya vaya'kana hutapa ka utetapa ohukaya'maki nofi-
pati ako kalu helate'neanaketa “Lakaeya lahaisea hao'otake
kava hukune.” ohutapa “Anumaya Koti ali'ya vaya'a
mai'none.” hutapa maiyo.
17 Mai'netapa mi'ko vaya'ai apa'ki alitapa asaka nehutapa
nepu lapasakife lahapau lapayamopafi lahapaino. Anu-
maya Kotife koli nehutapa aiya'afi mai'netapa ala kava
ve'kamo aki alitapa asaka heo.

Lakaeya Kalaisi au'ava kava a'kame ne'maleta akafu ki'nea ya'ae alisune.

18 Lapa'kaeya miya o'ali ali'ya ne'alea vaya'mokitapa
lusiya hutapa kava vayatape koli'api nehutapa apaiya'afi
mai'netapa kanale'ya hutapa ke'api afeo. Kanale kava
hunelapatesaya kava vaya'moki ke'ae ha'kalu ha'kala ke
nehaya kava vaya'moki ke'ae a'kame maleo.
19 Lapa'kaeya kanale ali'ya ne'alisakeno mako ve'kamo'a
ake'atike nehuno kava ve'katapi ke hapaisikeno lapa'kufa
lapa'kafu kisea ya lapamisiketapaena Anumaya Kotife
lapa'kesa afifi nehaya yafe ha'kalu ke ohautapa maisayana
Anumaya Koti'a ani kava hu'naya yafe lapa'ki alino asaka
huke.
20 Hao'otake kava nehisake'a lahapaesakeno lapa'kafu
kiseana lapame'mo'a yuna heno maiseana afa ya'kana
hukea'maki lapa'kaeya kanale kava nehisake'a lahapae-
sakeno lapa'kafu kiseana lapame'mo'a yuna heno hane-
seana Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe lusi amuse hulap-
atekaiye.
21 Ani kava hisaya yafe Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe
ako ke hu'ne. Kalaisi'ae ani kava huno akafu ki ya
aliteno laku lame alino kati'neanaketapa lapa'kaeya Kalaisi
a'kame malesaya yafe Kalaisi'a ani au'ava kava'a ako
lapaveli'neanaketapa a'kame malekae.
22 Anumaya Koti avopi Kalaisife inake huno kamale'neane
“Mako hao'otake kava ohuno kasuke ke avayafati hati
olavi'nike'a o'afi'nae.” hu'a kamale'neane.
23 Vaya'moki kamuke hau'naya'maki Yisasi'a ke'apile eteno
kamuke ohapau'ne. Akafu ki ya ali'nea'maki ani akafu ki
ya ami'naya yate anona'a “Lapa'kafu kisea ya lapamikoe.”
ohu'nea'maki Yisasi'a akai'a akufa avaleno Anumaya Koti
ayapi male'neno inake he “Mani Ve'ka Anumaya Koti'a
mi'ko yana kanale'ya huno alino fa'ko huno anona'a
apamike.” hu'ne.
24 Mi'ko ve a'nemokita hao'otake yati Kalaisi'a akai'a akufale
alino kofiteno ani hao'otake kava hu'nona miyati alikefe
yofo yosale haino mai'ne. Ina kava hu'neanaketa lakaeya
fali'naya vaya'kana huta hao'otake au'ava kavati akola
ataleteta lakaeya haekafa lavamu hane'neanaketa alakepa
kava'ake a'kame malesune. Lusiya hu'a nofi kayoteti akufa
ai'a atalaka hu'naya ya'mo'a lapa'kaeya ako alino kanale
hulapate'ne.
25 Alino kanale hulapate'nea'maki a'ke'ainaka lapa'kaeya
sipi sipi afuyakamoki kanale ka ne'atale'a atakufa'a u'e'a ne-
haya kava hutapa mai'naya'maki meni lapa'kaeya hao'otake

yatapi ako ataletetapa kava ne'yakaiya Ve'kale e'naya yafe kanale'ya huno lapa'ku mafa'ne'ale kava yakailapatekaiye.

3

Ve alavefi mai au'ava ya'mo ke.

1 Lapa'kaeya vele mai'nisaya a'nemokitapa kanale hutapa anautapimoki apaiya'afi maiyo. Anau'kamo'a Yisasife afino aipafi o'male'nisike'kaena lapa'kaeya anautapimokife Anumayamo ke ha'opaikaya'maki kanale au'ava ya'kalena aketeno Yisasife afino aipafi malekaiye.

2 He lapa'kaeya a'nemokitapa Anumaya Kotife koli nehutapa anautapimoki apaiya'afi mai'netapa kanale kava'ake nehisake'a lapa'kaeya lapa'kete'a apaipa ai'a yahae hute'a kanale hu'a maikae.

3 Lapa'kaeya ameka lapa'kufale lapayo'kale konakali'ae sesu konakali'ae aki'ae aka'ae konakali'ae kena havai'nana yafe ke'aiyo ka'aiyo nehu'ka "Na a'mo'na kanale ku'kena ali male'noanake'a amuse hunatekae." hu'ka oho.

4 Ani yafe amuse ohukaya'maki laku'ainaka hane'nea konakali ya hane'nea ya hano ohisea yafe lapa'kesa afeo. Ani au'ava yana lapaipafi alitapa malesaya au'ava ya'mo'a kanale hutapa mai au'ava ya'ae vase hutapa mai au'ava ya'ae Anumaya koti aulakale lusi kanale ya hane'ne.

5-6 A'ke'ainaka Anumaya Kotife apame atiti hu'naya a'nemoki hao'otake kava ohu'a fate akufa a'neyaka mai'ne'a kanale kava hu'naya yana apaipafi hane'nike'a anau'apimoki apaiya'afi mai'nayane. Sela'a ani kava huno Epalahamu'a hea ke afino a'kame male'neno Epalahamufe "Ala'nimokae." hu'neanaketapa lapa'kaeya'ae ani kava hutapa kanale au'ava kava nehutapa mako yafe koli ohisayana lapa'kaeya Sela mafa'neyaka maikae.

7 A'ae vemokitapa ani kava hutapa Yisasi ke ne'afea yafe lapa'kesa afitapa alakepa hutetapa a'netapimoki apa'ki alitapa asaka nehutapa a'netapi'ae vase hutapa kanale'ya hutapa lo'katapa maiyo. A'nemoki lo'kiya'api o'male'nea yafe lapa'kaeya "Ina kava heo huta huolapatekaune." nehutapa kanale kava'ake hupateo. Ina kava hisayana Anumayamoteka ke hutana afikesa'ana lamake mako ya'mo'a nunamu hisa'a katani maleno o'a'kanike. Ako afi'nae lo'katana mai'na'akeno Anumaya Koti'a alino kayone hulanateteno maike maike hisa'a lanavamu ako lanami'ne.

Lakaeya nepu lasakina kanale kava'ake hupatesune.

8 Nakaeya ke'ni'a hai hano hukefe hike'nae inake nehoe lapa'kaeya mi'ko'amokitapa mako'ke lapaipa lapa'kesale

mai'netapa nepu lapasakife kalaki aine'apatetapa laha-
pau lapayamopafati nelahapaisiketapa vaya alitapa kayone
hune'apatetapa lapa'kufa alitapa ohaiyo.
9 Mako vaya'moki hao'otake kava hulapatesaketapaena
apa'kaeyateka anona'a hao'otake kava huo'apateo. Hu'a
haviya hunelapatesaketapaena anona'a apa'kaeyafe hutapa
haviya huo'apatetapa kanale ya apa'kaeya apamisea yafe
Anumayamoteka ke hutapa afikekeno apamino. Alu yafeno-
maki kanale amuse yatapi lapamisea yafe Anumaya Koti'a
lapa'kaeyafe ke hiketapa akaeyateka e'nae.
10-12 Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane

"Anumaya Koti'a alakepa kava nehaya ve a'ne'aite'ke aulu
heno apa'ke'neno mi'ko afina ke hu'a afine'kaya
ke'api ne'afea'maki hao'otake au'ava kava nehaya
vaya havi miya apamisea yafe apa'keteno a'kame'ya
apami'ne. Ani kava nehea yafe mako ve'kamo'a
'Navamu hane'nisea'ae kanale amuse yapi'ae kanale
kana'ae maisoe.' huno'aena avayafati vaya huno
haviya hune'apateno kasuke ke nehuno kamuke
ohise. Hao'otake au'ava kavana a'kame'ya amiteno
kanale au'ava kava nehuno afu'akanaki'ae mako'ke
apaipa apa'kesale mai'ne'a apaipamo'a falu hapaisea
ali'ya alino lo'kiya vaise." hu'a kamale'nayane.

Lakaeya kanale au'ava kava nehisunakeno lakufa lakafu kisea ya fole aiseana kanalene.

13 Lapa'kaeya lo'kiya vaitapa kanale au'ava kava hisayana
nala'a lapa'kaeya alino haviya hulapatekaiye?
14 Ina kava ohukaya'maki lapa'kaeya kanale au'ava
kava'ake nehaya yateti lapa'kafu ki ya alisayana ani yatena
Anumaya Koti'a amuse ya lapamikea'maki koli hisaya ya
lapamisaketapaena lapaipamo'a fa'ko fa'ko nehuno koli
hisaya lapa'kesa ohino.
15 Ina kava ohukaya'maki lapa'kaeya "Kalaisi'a Anumay-
ati mai'ne." hutapa afitapa lapaipafi male'netapa ani
kanale yafe lapame atiti nehutapa akeva nehaya ya'mo
aepa'ae mako vaya'moki lapafikesaketapaena hapapaisune
hutapaena mi'ko afina alitapa avatati hutapa mai'netapa
hapapaiyo.
16 Hapapaikefena ani ve'kamo aki alitapa asaka nehutapa
yuna kefati kanale ke hapapaiyo. Mi'ko afina Anumaya Koti
aulakale alakepa kava'ake nehutapa Kalaisi'ae lo'katapa
mai'netapa kanale kava'ake hu'naya yafe mako vaya'moki
hu'a haviya hulapatesayana ani vaya'moki apa'kai'api
hu'naya ke apavuya hukae.

17 Kanale kava nehisunakeno Anumaya Koti'a nehaisikeno lakafu kisea ya lamiseana kanale'maki lakaeya hao'otake kava hisunakeno lakafu kisea ya lamiseana hao'otakekaiye hu'nae nehoe.
18 Kalaisi'a alakepa ve'kamaki lakaeya hao'otake kava hu'nona vaya'mokita no aliteno hao'otake yatilefe miya alino fali'niketa lakaeya Anumaya Koti hau'ale uta maisuna yafe mako'ke afina fali'neanakeno mako'ae ofalike. Yisasi'a lakaeya lakufa'ae ve'ka mai'nike'a hakeno fali'nea'maki Fate Akufa Avamu'amo'a alino hetitekeno avamu'a hane'nikeno mai'ne.
19 Ako fali'nea'maki aku mafa'ne'ake mai'neanakeno fali'naya vaya'ai apa'ku mafa'ne nofi nopi mai'nakeno uno kanale ke hapapai'ne.
20 Noa'a lipi kale alo hea kanafi vaya mai'naya'maki ani mai'naya vaya'moki Anumaya Koti ke afi'a apaipafi o'male'nakeno Anumaya Koti'a ani hao'otake au'ava kava hu'naya anona'a makale apa'kafu kisea ya apamisea akesa o'afino aipa falu yapati apa'keva mai'nea'maki mi'ko vaya ani lipi kalefi ohai'naki naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole'ae mako'ae anaka (8 anaka'moki) ke'a afite'a lipi kalefi hai'a mai'nakeno Anumaya Koti'a lipati apavaleno apa'kufa alino kati'ne.
21 Ani lipati apa'kufa alino kati'nea yana mono li fale ne'apataya yafe avoya ke huno laveli'neane. Anumaya Koti'a Yisasi Kalaisina fali'neapati ako alino hetite'nea ya'mo'a laku lame alino kati'neanakeno mono li fale nelataya ya'mo'a ameka lapa'kufale honi'yatapi ofaikea'maki lapa'kaeya Anumaya Koti aulakale "Kanale kava'ake hukune." hutapa hu'naya yafe li falelapate'nae.
22 Kalaisina fali'neapati ako alino hetite'nikeno ko'ku'napi haino Anumaya Koti aya lamaka'a mai'nike'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae mi'ko lo'kiya'api hane'nea ya'ae Sata afe'yaka'ae akaeya aiya'afi mai'nakeno kava yakai'ne.

4

A'ke'ainaka hao'otake au'ava kava nehuna laipa lakesa atalesune.

1 Kalaisi'a akai'a akufale akafu ki'nea ya ali'nea yafe lapa'kaeya "Ani kava hisune." hutapaena lapaipa lapa'kesale atafa hutapa lo'kiya vaiyo. Lapa'kaeya lapa'kufa lapa'kafu ki'nea ya ali'naya yafe hao'otake au'ava yana ako atale'nae.
2 Atale'naya yafe mopale ve a'ne mai'nayanaki meni lapavamu hane'nisea'ae aepa hetapa lapa'kaitapi lapa'kufa

aketapa lahapa'ye hu kava “Ohukune.” hutapa lapa'kesa
ne'afitapa Anumaya Koti'a haisea au'ava kava'ake hukae.
3 A'ke'ainaka Yisasi ke o'afi'naya vaya'moki nehapaiya
au'ava yapi lapa'kaeya utetapa nehaya'maki meni mako'ae
mani au'ava kava oheo. Apa'kufa ake'a hapa'ye nehu'a
kumai helitata nehaya kava'ae atu li ne'ne'a anekinaki
nehaya ya'ae ne'ya ka'a lusi ne'ya ne'naya ya'ae atu li
ne'ne'a hao'otake au'ava kava nehaya ya'ae Anumaya Koti
ke ali'a ne'atakaya ya'ae ako fali'naya vaya'aife “Anumayati
mai'ne.” hu'a apa'kisana nefaiya ya'ae lamake hutapa
nohae.
4 Nohaya'maki meni Yisasi ke'a no'afea vaya'ae lo'katapa
mako'ae ani hao'otake kava nohaya yafe ani vaya'moki
haleke'a ne'mai'a kola kamuke nelapama'ke.
5 Ina kava nehaya'maki apavamu haekafa hane'nike'a
mai'naya vaya'ae fali'naya vaya'ae Anumaya Koti'a
alino fa'ko hapaisea ve'ka ako alino avatati hutekeno
mai'neanake'a Anumaya Koti kake hupatesea afina mi'ko
apaote apaote aulakale heti'ne'a apa'kai'api hao'otake
kava'apimo aepa'api hapaikae.
6 Henaka'a aepa'api hapaisaya yafe Anumaya Koti
kanale ke ako hapapaike'a afite'a fali'nae. Apa'kufa'ae
vaya mai'nakeno Anumaya Koti'a kake hune'apateke'a
vaya'moki nehaya kava hu'a ako fali'naya'maki Anumaya
Koti avamu'amo'a mai'nea ya hu'a apa'ku mafa'ne ofalino
afa'a mai'ne.

*Anumaya Koti'a kanale amuse ya lami'nea yate yakai'neta
ali'ya alisune.*

7 Mi'ko ma mopale ya ako makale hano hukefe nehea yafe
Anumayamoteka ke hutapa afikesaya yafe lapa'kesa afitapa
alakepa hu'netapa lapaipa lapa'kesale lo'kiya vaitapa kava
yakaiyo.
8 Nepu lapasakife lapaipa apami au'ava kava'mo'a mi'ko
au'ava kavana apa'kaseno hanafi hai'nea yafe vayatapimoki
havi au'ava kava hunelapatesayana ani hulapatesaya ka-
vana ano ati ne'kaesiketapa lahapaone lapatone nehisakeno
lapaipamo'a falu lahapaiseana alitapa atalepatekae. Ani
yafe nepu lapasakife mako'ae lahapau lapayamopafati nela-
hapaiya yana atafa hutapa alaki huleo.
9 Nata vaya ne'esayana kiki yo'kalo yapati ne'ya'ae havae-
saya ya'ae apameo.
10 Anumaya Koti'a vaya alino kayone hu ya'aleti akai'a
ali'ya'a alisaya yafe lapa'kaeya mako'ke mako'ke'mokitapa
fate fate lo'kiya ya'a ako lapami'nea yateti nepu lapasaki
alitapa kanale hupateo.

11 Mako ve'kamo'a Anumaya Koti ke hukefena Anumaya
Koti ke'ake hise. Mako ve'kamo'a vaya hapa'makefena Anu-
maya Koti'a ami'nea lo'kiya'aleti ani ali'yana alise. Yisasi
Kalaisi'a hu'nea yateti Anumaya Koti aki ali'a asaka hisaya
yafe ani mi'ko ali'ya alisae. Anumaya Koti aki alita asaka
nehuta ano hale himamu ya'ae kava yakaisea lo'kiya'a'ae
mi'ko afina akai'afi'ke haneke haneke hise. Lamake.

Kalaisi akufa akafu ki'nea akufa ya alisuna yafe amuse hisune.

12 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa Anumaya Koti'a "Lapaipa
namitapa alakepa hu'nafi ohu'nafi?" huno lapaipafi ano
lapa'kekesea kana ya'mo'a lapa'kufale ata leno asakalisea
akufa kava huno fole ai'nea yafe "No'akona akufa ya fole
ai'ne." hutapa oheo. Ani kana yana lapa'kaeyate fole ai'nea
yafe lapa'kesa lapa ne'aitapa kalaki o'aiyo.

13 Kalaki o'aikaya'maki ani kana ya ali'nayana Kalaisi'a
akufa akafu ki'nea akufa ya akaeya'ae lo'katapa ali'naya
yafe amuse nehutapa akaeya aki alitapa asaka nehisakeno
ano hale himamu lo'kiya ya'a lavelisea afina va'yi nehi-
naketapa amuse yatapimo'a mako'ae hanafi nehaisikeno
lapaipamo'a kanale huke.

14 Lapa'kaeya "Kalaisi mafa'ne mai'none." hutapa ne-
haya yafe kola kamuke nelapama'ki'a hu'a haviya hu-
lapatesayana hale himamu ya'a hane'nea Fate Akufa
Avamu'amo'a lapa'kaeya'ae mai'nea yafe Anumaya Koti'a
amuse ya'a ako lapami'ne.

15 Amuse hukaya'maki haviku lapa'kaeyapati mako
ve'kamo'a vaya hano kiteke kumaya ya huke mako
hao'otake au'ava kava huke mako vaya'ai ali'ya alino haviya
hupateke hu'niseana miya'a akafu kisea ya amikaya'maki
lapa'kaeya ani kava hisaya ya'mo'a Yisasi aki alitapa haviya
hukayanaki ani kava oheo.

16 Ohukaya'maki "Yisasi mafa'ne mai'noe." nehisanake'a
kakufa kakafu kisea ya kamisaya yafe kavuya ohino.
Kavuya ohu'ka "Yisasi mafa'ne mai'noanake'na aki'a ali'na
fala o'kikoe." nehu'ka Anumaya Koti aki ali'ka asaka ho.

17 Anumaya Koti'a kake hulateseana hokoteno akai'a
vaya'ke kake hulatekaiye. Ani kake hulatesea kana'a ako
va'yi hu'ne. Aepa heno lakaeya kake hulateteno akaeya
kanale ke a'kame no'malaya vaya'aina hana avamete
maleno kake hupatekaiye?

18 Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane
"Alakepa kava nehaya vayana kana'ake ya ne'ali'a kasake'ke
nehayanakeno Anumaya Koti'a apa'ku apame alino
katikea'maki akaeya ke apa'kame'ya ami'naya vaya'ae

hao'otake kava nehaya vaya'ae hana'ya hukae?” hu'a kamale'nayane.

19 Ani yafe Anumaya Koti'a nehaiya yafe mako vayana apa'kafu kisea ya alisayana ani vaya'moki alakepa kava nehu'a u'e'a nehu'a apa'ku apame Anumaya Koti ayapi kava yakaisea yafe malesae. Anumayamo'a lakaeya alo hulateteno mi'ko afina kanale'ya huno kava yakai nelate.

5

Lapa'kaeya mono note kava vaya'mokitapa Anumaya Koti anaka'aite kanale hutapa kava yakaiyo.

1 Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite kava ne'yakaiya vayana meni nakaeya ke lahapapaikoe. Nakaeya lapa'kaeya'ae ani kava hu'na kava ne'yakauva ve'ka mai'noe. Nakai'ni naulakafati Kalaisi'a akafu ki'nea ya ake'noanake'na henaka'a ano hale himamu ya'a'ae esike'na nakaeya akaeya'ae ano hale himamu ya'afi maisoa yafe lapauna nehe'na ke lahapa'nepauve.

2 Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya vayana sipi sipi afukana hu'nakeno Anumaya Koti'a lapa'kaeya lapayapi alino apate'nea yafe amuse nehutapa kava yakaipateo. Mako vaya'moki “Ina ali'ya aleo.” hu'a hulapatesaya ali'ya o'alitapa “Lahaiya ali'ya alikune.” nehutapa aleo. “Moni alisuna ali'yane.” hutapa lapaipa lapa'kesa o'afitapa lapa'kaitapi lahapau yapati ani ali'ya aleo.

3 Ani ve a'ne'aite lapa'kaeya mako ala kava ve'kakana hutapa mai'nake'a lapa'kaeya lapayapi mai'naya vaya'aife apaumomo o'maletapa apataleke'a aiya'ka ali'a visaya yafe lapa'kaeya kanale au'ava kava'ake nehisake'a nelapa'ke'a ani au'ava kavate a'kame hisae.

4 Ina kava nehisakeno sipi sipi afule hokote ala kava ve'ka Yisasi'a eno fole aiseana ano hale himamu hane'nea amuse ya hano ohuno mi'ko afina haneke haneke hisea amuse yana lapamisiketapa alikae.

Lakaiti lakufa alita nehauna kava ataleteta Anumaya Koti ayapi lakufa malesunakeno kava hulatese.

5 Nahaeya vemokitapa ala vaya'ai apaiya'afi maiyo. Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa lapa'kaitapi lapa'kufa avale-tapa nelavitapa Anumaya Kotife afi'a apaipafi male'naya vaya'ai apaiya'afi maiyo. Anumaya Koti avopi inake hu'a kamale'nayane

“Apa'kai'api apa'kufa ali'a nehaiya vayana Anumaya Koti'a alino haviya hune'apateno apa'kai'api apa'kufa avale'a nohaiya vayana vaya alino kayone hu ya'a ne'apame.” hu'a kamale'nayane.

6 Ani yafe lapa'kufa avaletapa nelavitapa Anumaya Koti
mako'ae lo'kiya'a hane'nea ayapi vase hutapa mai'nisakeno
akai'a kana male'nea afina fole aisikeno lapavaleno asaka
huteno ala lapa'ki lapamike.
7 Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe hau ayamopafati nehaikeno
yakai nelapatea yafe lapa'kaeya mi'ko kana yatapi akaeya
ayapi'ke maleo.
8 Kame ve'katapi Sata'a mako afela kalakana nehuno
lo'kiya'ake hau hau nehuno mi'ko afina vaya kahau
ano hapano nekefe uneno nehea yafe lapa'kaeya lapaipa
lapa'kesalena lo'kiya vaitapa yakai'netapa maitapa halove
hutapa maiyo.
9 Uneno nehiketapa lapa'kaeya Yisasife afitapa lapaipafi
male'naya ke alitapa lo'kiya vai'netapa "Sataka kakaeya ke
o'afikunaki alu'ale uvo." hutapa hapaiyo. Lapa'kaeya ako
afi'nae mi'ko koteka Yisasi ke ne'afea nepu lapasaki kana
ya ne'alea akufa kana ya lapa'kaeya'ae ne'alikeno lapa'kafu
ne'ke.
10 Anumaya Koti'a mi'ko kayone hu ya'mo aepa'a
mai'niketapa lapa'kaeya Kalaisi'ae lo'katapa mai'naya
yafe ano hale himamu ya'afi akola maisaya yafe ke
hu'neanaketapa lapa'kaeya aupasi afina lapa'kufa lapa'kafu
kisea ya alitesakeno Anumaya Koti'a eteno lapa'kaeya
alino kanale hulapateteno alino hetilapatesiketapa akaeyafe
afitapa lapaipafi male'naya yatapimo'a alino lo'kiya vailap-
atekaiye.
11 Anumaya Koti kava yakaisea lo'kiya'a mako'ae
akai'afi'ke mi'ko afina haneke haneke huno hanese.
Lamake.

Hano hu ke.

12 Nakaeya Sailasina hapaukeno mani aise ke kateke'na
nelapamoe. Nakaeya Sailasina ne'akoana akaeya Yisasife
afino aipafi male'nea lakanatimo'a mai'neno ali'ya alike
alike nehea ve'kae. Mani avo ka'na nelapamoa avopi Anu-
maya Koti'a vaya alino kayone nehea ya'ae lamake hu'na
lahapa'nepauvanaketapa afitesakeno lapa'kaeya alino la-
pauna hesiketapa lapa'kaeya vaya alino kayone hu ya'afi
lo'kiya vaitapa hetitapa maisae hu'nae nehoe.
13 Lapa'kaeya'ae Papiloni mai'naya vaya'ae Anumaya
Koti'a ako hapali male'ne. Papiloni mai'ne'a Yisasife afi'a
apaipafi male'naya vaya'moki lapa'kaeyafe hu'a falu fala
hunelapatae. Nakaeya mafa'ne Ma'ki'ae huno falu fala
hunelapate.
14 Mi'ko'amokitapa nepu lapasaki'ae mako'ke lapaipa
lapa'kesale mai'naya yafe lapaya i'ami o'ami hutapa maiyo.

Kalaisi'ae lo'katapa mai'naya yafe lapaipamo'a falu nehisiketapa maiyo.

2 Pita

Pita'a Yisasi'ae lo'kano uneno hu'nea ve'ka Yisasi ke ne'afea anaka'aipati ve'kamo'a henaka'a kosufa leteno mai'neno mani 2 Pita avo kamale'ne.

1 Nakaeya Saimoni Pita'na Yisasi Kalaisi ke ne'afukeno ali'ya'ale hunate'nike'na akaeya ali'ya ve'ka mai'ne'na mani avo ka'na lahapa'nepauve. Anumaya Koti'ae laku lame alino kati'nea ve'ka Yisasi Kalaisi'ae alakepa hu'ana mai'na'a yateti ana'kaeyafe afita laipafi male'nona yana lami'aketa lapa'kaeya'ae lakaeya'ae mako'ke akufa kava huta lame atiti nehunanake'nae avo ka'na nelapamoe.

2 Meni lapa'kaeya Anumaya Koti'ae Anumayati Yisasi'aefe kanale'ya hutapa lapa'kesa afi'naya'maki mako'ae ne'afisakeno Anumayamo'a lapaipa falu lahapaisea ya'ae Anumayamo vaya alino kayone hu ya'a'ae nesu yate lapamise.

Anumaya Koti'a lakaeya Akaeya vaya'a maisuna yafe hapali male'ne.

3 Anumaya Koti'a ano hale lo'kiya ya'a'ae kanale ya huno alakepa au'ava lo'kiya'aleti akaeyateka visuna yafe ke hu'niketa akaeyafe afi'nona yafe lo'kiya'aleti akola maike maike hisuna lavamu'ae akai'a haisea au'ava kava hisuna lo'kiya'ae mi'ko ako lami'ne.

4 Lami'nea lo'kiyaleti a'ke'ainaka huno lo'kiya vai male'nea ke “Lusi kanale'nale ya lapamikoe.” huno lo'kiya vaiteno ani ya ako lami'niketa ani huno lo'kiya vai male'nea keleti lapa'kaeya ma mopale vaya'moki ake'a hapa'ye hu'naya ya'mo'a kasalino haviya hu'nea yana ako ataletapa lapaune hakeno Anumaya Koti'a akola maike maike hisaya lapavamu'ae akai'a au'ava ya'ae ako lapami'ne.

5 Lapami'nea yafe Yisasife afitapa lapaipafi male'naya ya hane'niseana lapayamufa valetapa kanale au'ava kava'ake heo. Kanale au'ava ya hane'niseana Anumaya Kotife afitapa alakepa hutapa afeo.

6 Afi'nisayana lapaipa lapa'kesale yakaitapa lo'kiya vaiyo. Lapaipa lapa'kesale yakaitapa lo'kiya vai'nisayana kana ya va'yi hiseana lo'kiya vaitapa maiyo. Lo'kiya vaitapa mai'nisayana Anumaya Koti'a haisea au'ava kava heo.

7 Anumaya Koti'a haisea au'ava kava'ake nehisayana nepu lapasaki lapaipa apameo. Lapaipa apamisayana lahapau lapayamopafati lahapaino.

8 Ani lahapapai'noa au'ava kava nehisakeno ala hiseana
lapa'kaeya Yisasi Kalaisife afi'naya yatapimo'a afa ya'kana
ohukea'maki alaka ano helafike.
9 Alaka ano helafikea'maki mako vaya'moki ani
akufa kava'api o'male'niseana afaki'ale hane'nea ya
no'ake'a apaulaka apo ka'nea vaya'kana nehu'a Anumaya
Koti'a hao'otake ya'api ano kalo patale'nea yafe ako
apake'kani'nae.
10 Ani yafe nepu nasakitapa Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe
ako ke hu'ne "Nakai'ni anaka maikae." huno hapali
male'nea yafe lapa'kaeya lapayamufa valetapa lahapa-
pai'noa au'ava kava atafa hulisayana lapa'kaeya ani akufa
kava hisayana akai'a anaka alakepa'a mai'netapa la'ka'ka
o'atikae.
11 La'ka'ka o'atikaya'maki ani au'ava kava hisayana
lakaeya laku lame alino kati'nea ve'ka Anumayati Yisasi
Kalaisi'a akola kava yakaisea kumate haitapa falesaya
kipana ya'ki'nisiketapa haitapa falekae.
12 Mi'ko afina lapaipa lapa'kesa ali'na ha'kalo hisoa nakesa
ne'afoe. Lamake ani lamake'ake ke lahapapai'naketapa
lapa'kaeya ako afitetapa kanale'ya hutapa a'kame male'nae.
13 A'kame male'naya'maki nakaeya nakesa afoana
lapaipa lapa'kesa ali'na ha'kalo hisoa kavana kanale
ya hane'neanake'na mi'ko afina ofali'na navamu
hane'nisike'na mai'nisoa'ae mako'ae lapa'kesa ali'na hao
hisoa yafe lahapapaikoe.
14 Lahapapaikoa'maki nakaeya aise kana maite'na ako
falisoa yafe ako afi'noe. Anumayati Yisasi Kalaisi'a ani ke
ako nahapai'ne.
15 Nahapai'neanake'na fali'nisuketapa "Ina kava huno
lahapai'ne." hutapa ani ke henaka'a lapa'kesa afisaya yafe
nayamufa vale'na lahapa'nepauve.

Kalaisina ano hale himamu lo'kiya ya'a lakaeya ake'none.

16 Lakaeya Yisasi Kalaisi'a himamu lo'kiya ya'ae esea
avake'a lahapapaunaketapa ako afi'nae. Lahapapai'nona ke
haviku ke lakesafati fole ai'nea ke lahapa'opai'nona'maki
ano hale himamu ya'a laulakafati ake'nona yafe lahapa-
pai'none.
17 He Afo'amo'a Anumaya Koti'a ano hale lo'kiya ya'a'ae
mai'neno Yisasi aki alino asaka nehuno ano hale lo'kiya
ya'a ami'nea afina Yisasife inake huno hapai'ne "Mani ve'ka
nakaeya nahau nayamopafati ne'nahaiya mafa'neke'na
akaeyafe lusiya hu'na amuse'a nehoe." hu'neane.
18 Lakaeya Yisasi'ae Anumaya Koti avimate mai'neta
ko'ku'napakati ake ai'niketa afi'none.

19 Afi'nonanaketa lakaeya Anumaya Koti aune vaya'ai
ke afiteta laipafi male'nona avamete lapa'kaeya'ae atafa
heo. Ani apaune vaya'ai kemo'a hani ki'nea yapi
kani'kana huno ano hale'ne. Ani yafe ani ke afitapa
alakepa hutapa lapa'kesa afifi hutapa mai'nisakeno ko alino
halekeno natepi ko'ku'nate nehanea sanafi'ae huno mako
aki'a Yisasi'a hane'neanakeno lapa'kaeya lapaipafi va'yi
hukeanaki lapa'kaeya ani yafe afitapa alakepa hutapa afeo.
20-21 Hokotetapa ma yafe afeo. A'ke'ainaka mako
ve'kamo'a akai'a aipa akesafati aune laka nehuno Anu-
maya Koti avopi o'ka'nea'maki Anumaya Koti Fate Akufa
Avamu'amo'a akae aipafi eno mai'nikeno Anumaya Koti'a
hapaiya ke hapapai'nea yafe ani Anumaya Koti avopi
hane'nea apaune laka hu'naya ke vaya'moki apa'kai'api
apaipa apa'kesafati hu'a fole o'ai'nae.

2

Apa'ke'atike apaune vaya'moki havi kava nehae.

1 Anumaya Koti aune vaya mai'naya'maki apa'ke'atike
apaune vaya'moki vaya'ai folakapi va'yi hu'naya kava hu'a
meni lapa'kaeya folakapi apa'ke'atike vaya heti'a maikae.
Heti'a mai'ne'a vaya ali'a apaya nehu'a fala'ki'a vaya ali'a
haviya hisaya apa'ke'atike ke hukae. Nehu'a apa'ku apame
alino katikefe miya faipate'nea Anumaya'api apa'kame'ya
amite'a apa'kai'api apa'ku apame ali'a haviya hukae.
2 Apa'kaeya apa'kufa apa'ke'a hapa'ye nehu'a kumai
helitata kava nehayanake'a mi'ko vaya'moki ani kava
akete'a a'kame ne'malaya yafe vaya'moki lamake'ake ke
hu'a haviya hukae.
3 Ani apa'ke'atike ke ali'a apaya nehaya vaya'moki
mone'ke nehapaisike'a apa'ke'atike hu'naya keleti moni-
tapi lahapafalekaya'maki Anumaya Koti'a kake hupateteno
apa'kafu kisea ya apamisea ya a'ke'ainaka ako alino avatati
humale'neno au o'kaleno akeno mai'ne.
4 Ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki a'ke'ainaka hao'otake
kava hakeno Anumaya Koti'a apa'kekeno o'apatale'nea'maki
hani yapi hupateke'a meni lusi hani ki'nea kelifi mai'ne'a
kake hupatesea yafe akeva mai'nae.
5 A'ke'ainaka mai'naya vaya'moki Anumaya Kotina
apa'kame'ya amitakeno Anumaya Koti'a apa'kaina
apa'kekeno o'apatale'nea'maki lusi li he ya apamike'a
ani vaya'moki mi'ko ya'api'ae ano apati ka'nea'maki
Noa'a “Alakepa au'ava kava'ake heo.” huno fole ai'nea
ve'ka mai'nikeno Anumaya Koti'a ani ve'ka'ae naya mako

kaya hano huteno naya mako kayati aole alea anaka'ae (7anaka'ae) apa'kufa alino kati'ne.

6 Anumaya Koti'a Sotomu'ae Komola'ae kake hupateteno ani aole ala kumatala ata kano asakalitekeno la'nefa'ake hane'ne. Ani ala kumatalate mai'naya vaya'moki hao'otake kava hu'naya yafe miya'api ako ali'naya'maki henaka'a mi'ko Anumaya Kotina apa'kame'ya ami'nisaya vaya'aina a'ke'ainaka Anumaya Koti'a kake hupate'nea yafe afite'a henaka apa'kaeya kake hupatesea yafe apa'kesa afisae.

7 Ani kumate mi'ko vaya'moki apa'kufa ake'a hapa'ye nehu'a kumai helitata nehakeno Loti'a alakepa kava huno ne'maiya ve'kamo'a nehaya kava'api ne'akekeno aipamo'a kana'ake nehikeno Anumaya Koti'a Loti akufa alino kati'ne.

8 Ani alakepa kava nehea ve'kamo'a ani vaya'ai folakapi mai'neno apa'kaeya hao'otake kava nehaya kava ne'akeno ke haya ke ne'afino Anumaya Koti ke ali'a atakaya ya ne'akeno alakepa aipa'ae ve'ka mai'nea yafe mi'ko afina aipamo'a lusi akafu ne'kikeno Anumaya Koti'a Loti akufa alino kati'ne.

9 A'ke'ainaka Loti akufa alino kati'nea ke lakaeya ako afi'nona'maki meni kana Anumaya Koti ke a'kame ne'malaya vaya'aite kana hapaisea ya va'yi nehiseana Anumayamo'a ani kana yapati apa'kufa alino katikea'maki hao'otake kava nehaya vaya ako apa'keteno apa'kufa apa'kafu ne'kea ya ne'apameanakeno ala kake hupatesea yafe Anumaya Koti'a apa'keva mai'ne.

10 Apa'keva mai'nike'a ani vaya'moki apa'kufa ake'a hapa'ye nehu'a kumai nehaya ya'apimo'a honi'ya'ake ha-pau'nike'a Anumayae “Afa ve'ka mai'ne.” nehu'a lusi vekano'kano nehayanake'a lusi apa'kufa apa'kafu kisea ya alikae.

Ani apa'ke'atike ke ali'a apaya nehaya vaya'moki apa'kai'api apa'kufa ali'a haite'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'aife koli ohu'a hu'a haviya hune'apate'a kamuke ha-pau'nae.

11 Kamuke hapau'naya'maki ani ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki ani apa'ke'atike ke nehaya vaya'ai lo'kiya ako apa'kase'a lo'kiya'api'ae mai'naya'maki Anumayamo aulakale apa'ke'atike ke nehaya vaya kake hune'apate'a kamuke ohapaukae.

12 Kamuke ohapaukaya'maki ani apa'ke'atike ke ali'a apaya nehaya vaya'moki yaka kafamoki nehaya kava hu'a apaipa apa'kesa o'male vaya apa'kufa ake'a hapa'ye hu kava'ake nehaya vaya'moki hapaesake'a falisaya yafe ma mopale mai'ne'a ake'a alakepa ohu'naya yafe hu'a

haviya nehu'a kamuke hapau'naya'maki apa'kai'api hu'naya kava'mo'a hapaesike'a falikae.

13 Hao'otake kava nehayanake'a anona'a mako vaya'moki apa'kaeya ali'a haviya hupatekae. Yake feluka ali'a atalu hu'ne'a apa'kufa ake'a hapa'ye hu kava nehu'a atu li ne'ne'a hakifali ke nehatake'a "Kanale kava nehune." hu'a amuse nehu'a lapa'kaeya folakapi e'a ne'ya ne'naya vaya'moki apa'kufamo'a kanomana ne'aiya vaya'kana vaya mai'ne'a lapavuya hisea kava nehae.

14 Mi'ko afina a'nele'ke apaulakamo'a vike'a kumai hesaya apa'kesa afite'a hao'otake kava nehaya kava'api o'atalesaya ya nehae. Yisasife afi'a apaipafi male'naya'maki lo'kiya o'vai'naya vaya'aife inake hae "Hao'otake kava heo." hu'a apavayu nehae. Alu ve'kamo yate ake'a hapa'ye nehu'a alisaya yafe apa'kesa afifi nehae. Ani kava nehaya vayana Anumaya Koti'a alino haviya hupatekaiye.

15 Ani kava nehaya vaya'moki alakepa ka apa'kame'ya amite'a anekinaki hu'a mai'nae. Peo mafa'ne Pelamu ka aiya'ka ne'vaiye. Pelamu'a "Hao'otake kava nehoa yafe miya alisoe." huno lusiya huno nehaiya ve'kae.

16 Pelamu'a hao'otake kava hu'nea yafe mako hosi afukana afu to'kimo'a ake no'aiya afukeno vaya'kana huno ani aune ve'ka Pelamuna ke ne'ama'kino anekinaki kava nehea ka maleno a'kanite'ne.

17 Ani apa'ke'atike'ake ke ali'a apaya nehaya vaya'moki li lane'nea kelimo hea kava hu'a mai'nae. Ala yasimo'a hiya alino ne'atalea hiya'kana hu'nae. Ina kava nehaya'maki Anumaya Koti'a hani ki'nea kumapi hupatesea yafe ako alino avatati humale'ne.

18 Ani vaya'moki apa'kufa ali'a haisaya ke'ae apa'ke'atike'ake ke'ae nehu'a Yisasife afi'a apaipafi malete'a menito hao'otake kava'api atale'naya vaya apavayu nehu'a hapaisifi ke nehu'a inake nehae "Lapa'kufa aketapa lahapa'ye nehutapa kumai helitata heo." nehu'a apavayu hu'a havi kapi ne'apatae.

19 Ani apa'ke'atike'ake ke ali'a apaya nehaya vaya'moki inake nehae "Mi'ko lahapapaisaya kavana afa'a heo." hu'a nehaya'maki apa'kaeya hao'otake kava ako hu'naya kava'api atalesaya apa'kesa ne'afea'maki apa'kufamo'a haka hapaiya yafe o'atale'nakeno ani ya'mo'a nofi kipate'nea yafe ete'a ani hao'otake kava nehae.

20 Nehaya'maki mako vaya'moki Yisasi Kalaisife laku lame ako alino kati'nea ve'kae hu'a apa'kesa afi'a alakepa hu'naya yafe ma mopale kasalino haviya hisea hao'otake ya ako atale'nayanake'a ete'a mako'ae ani hao'otake kava hisayana ani ya'mo'a nofi hupatesike'a ani hao'otake

kava'ake hukae. Hokote'a ani hao'otake kava nehu'a haviya
hu'a mai'nayanake'a henaka'a ani hao'otake kava hisayana
mako'ae lusi haviya hukae.
21 Haviya hukaya'maki Anumaya Koti'a alakepa kava
hu'nea yana o'afi'nininana afa'a kanale hinina'maki Anu-
maya Koti ke'a afite'a ete'a ani ke apa'kame'ya amisayana
lusi hao'otake kava hukae.
22 Apa'kaeyate ani ya va'yi hisea yafe Anumaya Koti avopi
inake hu'a lamake kamale'nayane
"Kalamo'a muvaliteno eteno ne'ne. Afumo'a li fale'nea'maki
eteno hapafi kasepu ne'aiye." hu'a ka'nayane.

3

Lamake Yisasi'a eteno ekaiye.

1 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa anile mako avo'ni meni
ka'na nelapamoe. A'ke'ainaka kamale'noa avo'ae meni
nelapamoa avo'mo'ae lapaipa alino auna nehesiketapa
alakepa lapa'kesa afisaya yafe lapa'kesa alino hao hisea yafe
avo ka'na nelapamoe.
2 Anumaya Koti apaune vaya'moki henaka va'yi hisea
yafe apaune laka hu'naya ke'ae laku lame alino kati'nea
Anumayatimo avayafati laumomo male'nea ke fole ai'nea
ke akaeya ke ne'afikeno ali'ya'ale hupate'nea vaya'moki
lahapapaiketapa afi'naya ke'ae lapa'kesa afitapa hao hisaya
yafe avo ka'na nelapamoe.
3-4 Hokote yana lapa'kaeya mani ke afitapa haleo.
Mi'ko mopale ya hano hisea kana aupasi nehisike'a
mako vaya'moki Yisasi'a esea yafe hu'a haviya hune'ate'a
apa'kai'api apa'kufa ake'a hapa'ye hu yatekake a'kame
ne'male'a inake hu'a hukae "Yisasi'a ete'na ekauve huno
hu'nife? Eteno no'meana hanate mai'ne? Anumaya
Koti'a aepa heno mopa alo hu'nea afina lototimoki maime
ne'e'a fali'naya akufa avamete meni ani akufa avamete
mai'nona'maki mi'ko yana ani avamete'ke mai'none." hu'a
hukae.
5-6 Hukaya'maki hae afina Anumaya Koti'a hu'nea
keleti ko'ku'na fole ai'nikeno li'mo folakapati mopa va'yi
hu'nikeno li'mo'a ani mopale lusi li heteno mopa ano
ati'kaekeno mi'ko ya fanane hu'nea yafe apa'kesa afi'a
alakepa hisaya apa'kesa no'afe.
7 No'afea'maki ani Anumaya Koti ke'amo'ke meni
hane'nea ko'ku'na'ae mopa'ae "Afa'a mai'ao." hike'ana
mai'na'anakeno atamo leno anasakalisea yafe akeva
mai'na'ae. Anumaya Koti'a ala kake hupatesea kanae akeva
mai'na'anakeno ani afina Anumaya Koti'a hao'otake kava

nehaya vaya kake hupatesike'a akola hani kumapi ata leke
leke nehea atafi ukae.
8 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa mani ke lapa'ke o'kanino.
Anumayatimo'a ina kava huno akesa ne'afe "Mako'ke
afina'mo'a vani tauseni (1000) kafu'kana nehe huno akesa
ne'afe. Ani vani tauseni kafumo'a (1000 kafu) mako'ke
afina'kana hu'ne." huno akesa ne'afe.
9 Ani akufa akesa ne'afiketa lakaeya inake huta nehune
"Anumayatimo'a vaya'moki nehaya kava huno vase huno
lo'kiya vai male'nea ke akesa ne'afino ali'ya no'ale." huta
nehuna'maki akaeya lakaeyafe akesa ne'afino "Mako ve'ka
hani yapi ata leke leke nehea atafi o'vise. Mi'ko'amokitapa
lapaipa aitapa yahae hisae." nehuno lapa'keva mai'ne.

Mopa'ae ko'ku'na'ae leno hano huke.

10 Lapa'keva mai'nea'maki Anumayatimo'a ekefena ku-
maya ve'ka ne'ea kava huno ekaiye. Ani esea afina
ko'ku'na'mo'a ala ake aiteno hano hinakeno atamo'a yake'ae
mi'ko sanafi'yaka'ae leno hano huteno mi'ko mopale alo
humalakeno hane'nea ya'ae mopa'ae atamo'a leno hano
huke.
11 Mi'ko yana hano huke hutapa afi'naya yafe lapa'kaeya
meni hana au'ava kava hutapa maikae? Ka utetapa hisay-
ateka hao'otake kava ohutapa fate akufa vaya mai'netapa
Anumaya Koti au'ava kava'ake a'kame maleo.
12 Anumaya Koti'a kake hulapatesea kanae akeva
mai'netapa makale va'yi hisea yafe vayatapimoki apa'kesa
alisake'a Anumayamofe afisae. Ani ya va'yi hisea afina
ko'ku'na ata leno hano hisikeno yake'ae mi'ko sanafi'yaka'ae
leno vali vali hinakeno li'kana huke.
13 Ina kava hukea'maki Anumaya Koti'a ako huno lo'kiya
vai male'nea kemo'a inake huno hu'neane "Ko'ku'na'ae
mopa'ae leno hano hutesike'na saufa ko'ku'na'ae mopa'ae
alo hisuke'a alakepa apaipa apa'kesa'ae vaya'ake ani kumate
maikae." hu'neanaketa ani yafe akeva maisune.

Lakufale yakai'neta Yisasife akeva maisune.

14 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa lapa'kaeya "Ani yafe
akeva mai'none." hisutapaena lapayamufa ne'valetapa
hao'otake kava ohutapa lapaipamo'a falu lahapaisea ya
hutapa mai'nisakeno henaka'a Anumayamo'a eno lapa'kese.
15 Anumayatimo'a laku lame alino katisea yafe vase huno
lakeva mai'nea yafe lapa'kesa afifi hutapa maiyo. Anumaya
Koti'a nelahaiya lakanatimo Polona akenopafi hale'nea ya
ami'nikeno nakaeya avo ka'noa kava huno ani yafe avo
kamale'ne.
16 Ani ke Yisasi'a eteno esea yafe Polo'a mi'ko avopi
kamale'nea ke ako kano lahapa'nepaiye. Mako avo'afi

afita alakepa huta o'afi'nona ke hane'nike'a ke afi'a alakepa
ohu'naya vaya'moki'ae kasuke'ake ke ne'afi'a layo laya
nehaya vaya'ae ani kamale'nea ke ohu'a ne'atale'a fate ke
nehu'a mi'ko Anumaya Koti avopi kamale'naya ke haviya
hu'a ai'a yahae nehae. Ani kava nehaya yafe akola hani
yapi ata leke leke nehea atafi u'a maikae.
17 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa henaka va'yi hisea yafe
ako afi'naya yafe maitapa halove heo. Haviku kasuke'ake
ke nehu'a ke male male'nea ke ali'a ne'atakaya vaya'moki
lapa'kaeya ali'a haviya hulapatesaketapa hetitapa lo'kiya
o'vai yafenaki maitapa halove hupateo.
18 Maitapa halove hu'netapa laku lame alino kati'nea
ve'ka Yisasi Kalaisife afi'netapa Akaeya vaya alino kay-
one nehea ya'afi mai'netapa mako'ae ali'netapa Kalaisife
lapa'kesa afifi nehutapa afitapa alakepa hutetapa koseo.
Anumaya Koti aki alita asaka hisunana ano hale himamu
lo'kiya ya'a meni'ae henaka'ae akola akai'afi'ke mi'ko afina
haneke haneke huno hanese. Lamake.

1 Yoni

Yoni'a Yisasi'ae lo'kano uneno hu'nea afina ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka Yisasi ke ne'afea anaka'ae makopi ne'maiya ve'kakeno Yisasife ala Yoni avo kamaleteno henaka'a kosufa leteno mai'neno mani aole'ae mako'ae aise avo kamale'ne. Yisasi'a fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Yoni'a 60 kafu akeva maiteno 1 Yoni ke kamale'ne.

Maike maike hu lavamu nelamea ke nehe.

1 Yisasi mako aki'a lavamu lami Kemo'ae. Ani Kemofe afi'na avo ka'na lahapa'nepauve. Ani Kemo'a a'ke'ainaka ma mopa alo ohu'nea afina aepa heno mai'nike'na akaeya naulakafati ake'na alakepa hu'na akete'na nayateti atafa hu'noa ve'kae lahapa'nepauve.

2 Ani hano ohu lavamu'mo aepa ve'ka ako eno fole aike'na akete'na lamake hu'na lahapa'nepauve ani maike maike hu lavamu'mo aepa ve'kae. A'ke'ainaka Afo'amo'ae ne'maiyateti eno va'yi hike'na ake'noe.

3 Lakaeya'ae lapa'kaeya'ae afiteta mako'ke laipa lakesale mai'neta kiki yo'kalo hisuna yafe ako akete'na afi'noa ve'kae lahapa'nepauvanaketa lakaeya Afotimo'ae mafa'ne'a Yisasi Kalaisi'ae mako'ke laipa lakesale maleta mai'neta kiki yo'kalo huta ne'maune.

4 Lakaiti amuse yatimo'a laipafi havaiteteno ala hisea yafe mani ke avopi ne'kaove.

Lakaeya hale yapi uteta hisune.

5 Yisasi'a mani ke lahapaiketa afi'nona ke lapa'kaeya lahapa'nepauva kemo'a ma kava hu'ne. Anumaya Koti'a hale ya mai'nea yafe akaeyapina hani yana aiseto'a alaki ohane'ne.

6 Ohane'niketa lakaeya “Akaeya'ae mako'ke laipa maleta mai'none.” huta nehutae'maki hani yapi uteta hisunana lakaeya kasuke nehuta ke lamake kele uteta nohune.

7 Uteta nohuna'maki akaeya hale yapi mai'nea kava huta hale yapi uteta hisunana mi'ko vayatimoki'ae mako'ke laipale maisunakeno Anumaya Koti mafa'ne Yisasi kola'mo'a mi'ko hai'o'ae hao'otake yati sese huno ano kalo pateketa honi'yati o'male ve a'ne ne'maune.

8 Lakaeya “Hao'otake yati o'male'ne.” huta nehisunana lakaiti laipake'ke kasuke ke hune'atona yafe lamake kemo'a laipafina nohane.

9 Lakaeya hao'otake kava nehuna yati huta fole aisunana
Anumaya Koti'a afa'a lake o'atalekaiyanakeno kanale'ya
huno lahaove latove nehuno aipa yuna yapati atalelateteno
ani hao'otake yati alino ne'ataleno mi'ko hai'o'ae hao'otake
yati ano kalo patesiketa honi'yati o'male vaya maikune.
10 Lakaeya "Nakaeya hao'otake kava ohu'noe." huta
hisunana Anumaya Kotife "Kasuke ke'ake ve'ka mai'ne."
huta nehunakeno Anumaya Koti ke'amo'a laipafi o'male'ne.

2

Kalaisi'a laya hu ve'ka mai'ne.

1 Nakaeya mafa'ne anaka'nimokitapa hao'otake
kava ohisaya yafe ma avona lapa'kaeyateka ne'kaove.
Ne'kaova'maki mako ve'kamo'a hao'otake kava hiseana laya
hisea ve'kati mai'ne. Ani ve'ka hao'otake ya'a o'male ve'ka
Yisasi Kalaisi'a lakaeyafe Afo'amoteka ke huno afine'ke.
2 Anumaya Koti'a lakaeya hao'otake kava huna yafena
aipa afino haviya hulate'nikeno Yisasi'a ani hao'otake
yatilefe falikeno Anumaya Koti aipamo'a falu hikeno
hao'otake yati alino atale'ne. Lakaeya hao'otake ya'alefe'ke
Yisasi'a ofali'niki mi'ko ma mopale vaya'ai hao'otake yate'ae
fali'ne.
3 Hana ya huta Yisasina laipa ami'nona yafe afisune?
Anumaya Koti ke male male'nea ke a'kame malesunana
"Lamake Yisasina laipa amiteta akaeyafe ako afi'none."
huta hukune.
4 Mako ve'kamo'a "Nakaeya Anumaya Kotina ako ake'na
alakepa hu'noe." nehuno'ae'maki ke male male'nea ke
a'kame o'maleseana ani ve'ka kasuke ke'ake ve'kakeno
lamake kemo'a aipafi o'male'ne.
5-6 Mako ve'kamo'a Anumaya Koti ke a'kame
ne'maleseana Anumaya Kotife lusiya huno hau ayamopafati
nehaiye. Mako ve'kamo'a "Nakaeya Anumaya Koti'ae
lo'ka'na ne'mauve." hiseana akaeya Yisasi'a hu'nea kava
huno uneno hise. Ani kava nehuta ne'aketa "Lakaeya
Anumaya Koti'ae lo'kata ne'maune." huta hukune.

Afu'akanana aipa ne'amea ve'kamo'a hale yapi ne'maiye.

7 Vae nahau nayamopafati ne'nahaiya vaya'nimokitapa
saufa ke male male'noa ke o'kaoki a'ke'ainaka ako afi'naya
ke ne'kaove.
8 Ani ke a'ke'ainaka kemaki meni ka'na lapaumomo
ne'maloa kemo'a saufa kekana nehikeno hani yana hano
nehikeno alakepa hale yana va'yi huteno ano ha nelea
yafe Yisasi'a hu'nea kava'ae lapa'kaeya nehaya kava'ae ani

lamake'ake ke lapavelikeno ani saufa laumomo male'nea
kemo'a lamake nehe huta afi'none.
9 Mako ve'kamo'a "Hale yapi mai'noe." nehuno'ae'maki
nepu asa'amokife aipa afino haviya hune'apateseana ani
ve'ka hale yapi o'mai'niki hani yapi'ke mai'ne.
10 Nepu asa'amoki kanale'ya huno aipa ne'apamea
ve'kamo'a hale yapi ne'maiyanakeno aulakamo'a kanale
huno ne'akeanakeno mako hao'otake yapi ano kasalu-
palavino asaka huolavike.
11 Asaka huolavikea'maki nepu asa'amokife aipa kafa
nehapaeya ve'kamo'a lusi hani ya'kefafi ne'maiyanakeno
aulakafina lusi hani nehikeno ka uneno hisea kafe lusiya
huno anekinaki huteno akeno alakepa huno no'ake.
12 Mafa'ne anaka'nimokitapa Kalaisi akileti Anumaya
Koti'a hao'otake yatapi ako lapahaove lapatove nehuno aipa
yuna yapati alino atalelapate'nea yafe nakaeya mani ke
ne'kaove.
13 Lapa'kaeya afotimokitapa a'ke'ainaka ma mopa alo
ohu'nea afina mai'nea ve'kamo aepa'a ake'naya vaya
mai'naya yafe nakaeya mani avo ne'kaove. Inaki lapa'kaeya
nahaeya'vemokitapa Satana ako atapa akase'naya yafe
nakaeya mani avo ne'kaove.
14 Lapa'kaeya mi'ko mafa'ne anakana Afotimofe ako
afi'naya yafe nakaeya mani ke ne'kaove. Lapa'kaeya afo-
timokitapa a'ke'ainaka ma mopa alo ohu'nea afina mai'nea
ve'kamo aepa'a afi'naya yafe nakaeya mani ke ne'kaove.
Lapa'kaeya nahaeya'vemokitapa lo'kiyatapi hane'nikeno
Anumaya Koti kemo'a lapa'kaeya lapa'ku'afi hane'niketapa
Satana ako hatapa akase'naya yafe nakaeya mani avo
ne'kaove.

Lakaeya ma mopale yafena olahaise.

15 Lapa'kaeya ma mopale ya'ae mi'ko au'ava kava'aefena
olahapaino. Mako ve'kamo'a ma mopale yafe haiseana alaki
lamake huno Afotimona aipa no'ame.
16 No'amea'maki mi'ko mopale vaya'moki nehaya ka-
vana afa'a ameka apa'kufale haka ne'ya'ae apaulaka ake'a
hapa'ye hu ya'ae apa'kufa ali'a hai ya'ae mi'ko inani akufa
kavana Afotimotekati o'me'nea'maki afa'a ma mopaleti va'yi
nehe.
17 Ma mopa'ae haka ne'ya'ae mi'ko vaya'ae apaulaka ake'a
hapa'ye hu ya'aena akola hano hukea'maki Anumaya Koti'a
nehaiya kava nehisaya vaya'moki kanale'ya hu'a hano ohu
apavamu ali'a akola maike maike hu'a maikae.

Kalaisi kame vaya'a ako va'yi hu'nae.

18 Lapa'kaeya mafa'ne anaka'nimokitapa afeo. Ma mopa
hano hisea kana'a ako fole ne'aikeno a'ke'ainaka "Kalaisi
kame vaya'a va'yi hukefe nehae." haya ke ako afi'naya'maki
meni nesu yate Kalaisi kame vaya'a ako va'yi hu'a mai'nae.
Mai'naya yafe "Ma mopa hano hisea kanamo'a ako va'yi
hu'ne." huta ako afi'none.
19 Ani Kalaisi kame vaya'a lakaeya'ae maike'a ako latale'a
u'naya'maki ani vaya'moki lakaeya afuna laipa lakesa
o'afi'a alaki lakaeya vaya o'mai'naya yafenake'a latale'nae.
Inaki lakaeya vaya mai'nininana lakaeya'ae kanale'ya hu'a
mako'ae mainina'maki meni ako latale'naya yafe ako
afi'none ani ako latale'naya vayana mi'ko lakaeya vaya
o'mai'nae.
20 O'mai'naya'maki lapa'kaeya Fate Akufa Avamuna ako
avale'netapa mi'ko'amokitapa lamake'ake ke afi'nae.
21 Lapa'kaeya Yisasife lamake ke lahapapai'naya ke
o'afi'naya yafe mani ke no'kaova'maki lapa'kaeya ako
afi'nakeno ani lamake kemo'a kasuke ohuke hutapa ako
afi'naya yafe mani ke ne'kaove.
22 Nala'a kasuke'ake ve'ka mai'ne? "Yisasi'a Anumaya
Koti'a lakufa alino katisea yafe hute'nea ve'ka Kalaisi'a
o'mai'ne." huno nehea ve'ka kasuke'ake ve'ka mai'ne. Ani
ve'kamo'a Afotimo'ae Mafa'ne'amo'aefe "O'nahaiye." huno
a'kame'ya ne'anamea yafenakeno Kalaisina kame ve'ka'a
mai'ne.
23 Mako ve'kamo'a Yisasina a'kame'ya amiseana Anumaya
Koti Afo'amo'ae a'kame'ya ami'nea'maki mako ve'kamo'a
Yisasife afino aipafi maleseana Anumaya Koti'ae afino aipafi
ako male'ne.

Fate Akufa Avamu'amo'a lamake'ake ke laha'nepaiye.

24 Lapa'kaeya a'ke'ainaka afi'naya ke alitapa lapaipafi
maletapa alaki huli'netapa atafa hisayana Mafa'ne'a'ae
Afo'amo'ae mi'ko afina lapa'kaeya'ae lo'ka'ana maika'ae.
25 Maika'a'maki Anumaya Koti'a lakaeyafe huno lo'kiya
vailateno inake hu'ne "Alaki maike maike lapavamu la-
pamikoe." huno lo'kiya vai male'ne.
26 Kasuke'ake ke nehu'a "Havi kapi visae." hu'a a'a
lapavataka hisaya vaya'aife afisaya yafe mani avona ako
ka'noe.
27 Ka'noa'maki Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamuna
ako lapami'niketapa lapa'kaeya ako avalakeno lapaipafi
mai'nea'maki alu ve'kamo'a ke alino lapaya hisea ali'ya
o'maleki Fate Akufa Avamu'mo'a mi'ko yafe alino lapaya
nehe. Ani nehea ke kasuke ke nohiki alaki lamake ke'ake
nehe. Alino lapaya nehea kava hutapa Yisasi'ae maitapa
kamatapa maiyo.

Lakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'none.

28 Inaki aise mafa'ne'nimokitapa Yisasi'ae maita ka-
matapa maiyo. Maita kamaesunakeno'aena Yisasi'a
ko'ku'napakati elinesea afina koli ohuta akaeya aulakale
hetisuna yafe lavuya ohisune.

29 Lapa'kaeya "Yisasi'a alakepa aipa akesa'ae ve'ka
hao'otake ya'a o'male ve'ka mai'ne." hutapa afitapa alakepa
hu'naya yafe mako vaya'moki hao'otake ya'api o'male vaya
alakepa kava huke huke nehaya vaya'moki "Anumaya Koti
mafa'ne'a mai'nae." hutapa afi'nae.

3

Meni lakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'none.

1 Vaehae Afotimo'a lakaeyafe lusiya huno hau
ayamopafati nehaiya yafe akai'a lakaeyafe "Nakai'ni
mafa'ne anaka'ni mai'nae." huno nehe. Ani ke nehea yafe
lusi lakesa afita lamo'yo aisune. Ani ke nehea'maki lamake
lakaeya Anumaya Koti mafa'ne anaka alaki mai'none. Ma
mopale yafe amuse nehaya vaya'moki Anumaya Koti aepa'a
afi'a alakepa ohu'naya yafe lakaeya'ae ani ya hu'a o'afi'nae.

2 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa meni lakaeya Anumaya
Koti mafa'ne anaka'a mai'nonanaketa henaka'a hana kava
huta maisupi? Inani yafe lakaeya afita ha ole'none. Ha
ole'nona'maki lakaeya henaka'a Kalaisi'a eno fole aisiketa
laulakafati aketa alakepa huta ne'aketa aita yahae huta
akai'akana huta hapakaune huta afi'none.

3 Ani yafe mi'ko vaya'moki Kalaisife apame'atiti hu'a
akeva ne'maiya vaya'moki Yisasi'a hao'otake kava ohuno
aipamo'a honi'ya ofai'nea kava hu'a alakepa kanale kava
nehu'a akeva mai'nae.

4 Mi'ko hao'otake kava huke huke huno ne'maiya
ve'kamo'a Anumaya Koti ke male male'nea ke alino
ne'atakaeye. Hao'otake kava hu ya'mo aepa'amo'a Anu-
maya Koti ke male male'nea ke ali'a atakae ya hane'ne.

5 Lapa'kaeya ako afi'nae Kalaisi'a hao'otake yati alino
atalesea yafe ko'ku'napakati e'nea'maki akaeyapina
hao'otake yana lamake huno o'male'ne.

6 Kalaisi'ae lo'ka'a ne'maiya vaya'moki mi'ko afina
hao'otake kava nohaya'maki mako ve'kamo'a hao'otake
kava hu au'ava yateka a'kame ne'malea ve'kamo'a Kalaisina
o'ake'neanakeno aepa'a alaki o'afi'ne.

7 Vae aise mafa'neyaka'nimokitapa haviku mako
ve'kamo'a havi kapi visaya yafe ano lapavataka hu yafenaki
lapa'kaeya maitapa halove nehutapa maiyo. Kalaisi'a
hao'otake kava nohea alakepa ve'ka mai'nea ya huno mako

ve'kamo'a hao'otake kava huke huke ohisea ve'kamo'a
alakepa ve'ka mai'ne.
8 Mai'nea'maki mako vaya'moki hao'otake kava huke huke
nehaya vayana Sata mafa'neyaka mai'nakeno a'ke'ainakati
Sata'a hao'otake kava hume ne'ea'maki Sata ali'ya alino
haviya huteno alino yaka hutalesea yafe Anumaya Koti
mafa'ne eno fole ai'neane.
9 Mako ve'kamo'a Anumaya Koti alite'nea mafa'ne
mai'nininana hao'otake au'ava kava huke huke ohinine.
Anumaya Koti Avamu'amo'a ani alite'nea ve'kamo aipafi
mai'neanakeno Anumaya Koti'a ani ve'ka akai'a mafa'ne
alitekeno mai'nea yafe hao'otake kava hu au'ava ya'mo
a'kame a'kame huno o'maike.
10 Alakepa au'ava kava nohaya vaya'ae Yisasi ke
ne'afea nepu asa'amoki'aefe nohaiya vaya'ae Anumaya Koti
mafa'ne o'mai'nae. Ani au'ava ya'api ne'aketa "Ma ve'ka
Anumaya Koti mafa'ne mai'ne." nehuta "Ma ve'ka Sata
mafa'ne mai'ne." huta akekaune.

Nepu lasatimokifena laipa alakepa'afati nelahaiya yana lo'kiya yane.

11 A'ke'ainaka afi'naya kemo'a make hu'ne "Nepu
lasatimokifena lapaipa alakepa'afati lahapaino." huno
hu'nea ke afi'nae.
12 Lakaeya Keni'a hu'nea akufa kava ohisune. Keni'a Sata
mafa'ne mai'nea yafe akana'amona haekeno fali'ne. Na'ya
hikeno Keni'a akana'amona amakino kite'ne? Akana'amo
au'ava'mo'a alakepa hikeno akaeya au'ava'mo'a hao'otake
kava hea yafe aipa afino haviya huteno haekeno fali'ne.
13 Lapa'kaeya Yisasiteka lapa'ku'a ami'naya nepu
nasa'nimokitapa ma mopale yafe amuse nehisaya
vaya'moki kame alapatesaya yafena lapamo'yo o'aiyo.
14 Lakaeya Yisasina apa'ku'a ami'naya nepu lasatimoki
laipa ne'apamuna yafe lakaeya afi'nonana lakaeya
hao'otake kava nehuta fali'nona yapati ako hetita maike
maike lavamu alita mai'none huta afi'none. Inaki mako
ve'kamo'a vaya'a aipa no'amea ve'kamo'a alaki fali au'ava
yapi'ke mai'ne.
15 Mako ve'kamo'a nepu asa'amofe aipa kafa ne-
haeyana alaki mako ve'ka amakino kine'atea ve'ka mai'ne.
Mai'niketapa lapa'kaeya ako afi'nae mako ve'kamo'a mako
ve'ka amakino kine'ateanakeno ani ve'kamo aipafina maike
maike hu avamuna ohane'ne.
16 Yisasi'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaikeno lakaeya
laya hisea yafe avamu'a ataleteno fali'nea yafe vayatimokife
lahau layamopafati nelahaisiketa hutesuna au'ava yana
afi'nonanaketa lakaeya'ae ani kava huta lakaiti lavamufe

“Afa yane.” huta ataleteta mako vayati aya hisuna yafe
falisune.
17 Mako ve'kamo'a ma mopafi afeno'ya male'neno ake-
seana mako nepu asa'amoki kafu hute'a nesaya ya'api
o'male'nisikeno'aena hautakiteno aya ohiseana ani ve'kamo
aipafina Anumaya Koti hau ayamopafati nehaiya yana alaki
o'male'ne.
18 Lapa'kaeya aise mafa'ne'nimokitapa afeo lakaeya vay-
atimokife “Lahau layamopafati nelahaiye.” huta lakeleti'ae
lavayaleti'ae ke ohisunaki nelafuki laipa apamisune.
Lakaeya meka lahau layamopafati lahau hune'apateta
apa'kaeya kanale kava huta hapa'mata ali'ya alipatesune.
19-20 Ani kava hisunana “Anumaya Koti lamake'ake ke
afiteta mai'nona vaya mai'none.” huta afiteta akaeyateka
visunakeno laipamo'a kanale huno yuna hesea kava huke.
Laipamo'a lakaiti hao'otake kava nehuna yafe “Anumaya
Koti'a kake hulatekaiye.” hu'a hisakeno Anumaya Koti'a
laipa akaseno ala ve'ka mai'neno mi'ko yafe afi'nea ve'ka
mai'nea yafenakeno laha'makaiye hutae nehune.

Anumayaleka aipa ami'nisea ve'kamo'a Anumaya Koti aulakalena koli ohuke.

21-22 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa afeo lakaeya laipamo'a
“Hao'otake kava nehana ve'ka mai'nane.” huno huolate-
seana lakaeya Anumaya Koti aulakale lo'kiya vaita hetita
ne'maunanakeno lakaeya mako yafe lahaisiketa akaeyateka
ke huta afine'konakeno ani yana nelame. Lakaeya akaeya
ke male male'nea ke'ale a'kame ne'maleta akai'a nehaiya
au'ava kava nehuna yafe afine'kona yana nelame.
23 Ani ke male male'nea kemo'a make hu'ne akai'a
Mafa'ne Yisasi Kalaisi'a laha'maesea ali'ya ali'nea ya'ae
aki'ale'ae afita laipafi ne'maleta laku'a amita alakepa huteta
nepu lasatimokifena laipa alakepa'afati lahaise huno hu'ne.
24 Mako ve'kamo'a Anumaya Koti ke male male'nea
kele a'kame ne'maleseana ani ve'kamo'a Anumaya Koti'ae
lo'kano maikeno ani kava huno Anumaya Koti'a akaeya'ae
lo'kano ne'maiye. Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a
lami'nikeno ani Avamu'mo'a laipafi mai'neno “Anumaya
Koti'ae lo'katapa mai'nae.” huno lave nele.

4

Anumaya Koti lamake apaune vaya'ae kasuke'ake apaune vaya'aefe hu'ne.

1 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa afeo. Ma mopafina
apa'ke'atikeke apaune vaya'moki “Anumaya Koti ke alita
ne'one.” hu'a e'naya'maki mi'ko apaune laka hisaya ke

afitapa lapaipafi o'maleo. Hokotetapa “Anumaya Koti'a hupateke'a e'nafi?” hutapa afitapa alakepa hutetapa apa'kaeya ke afeo.

2 Ma kava hutapa aketapa aeto hukae. “A'ke'ainaka Yisasi Kalaisi'a ma mopafi elineno vayatafa mai'ne.” hu'a hisaya vaya'aife “Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a apa'kaeya apaipafi mai'ne.” nehutapa aketapa aeto hukae.

3 “Yisasife afi'na naipafi male'noe.” hu'a fole no'aiya vaya'moki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a apaipafi o'mai'nea'maki fate ve'kamo aune amena Kalaisi kame'a apaipafi mai'neanaketapa lapa'kaeya ani akufa aune amena esea ke ako afi'naya'maki ma mopale ako eno mai'ne.

4 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa lapa'kaeya Anumaya Koti mafa'neyaka mai'nakeno mopale mai'nea Sata'a aise ve'ka mai'nea'maki lapaipafi mai'nea Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a ala ve'ka mai'nea yafe apa'ke'atike ke laka'ake apaune vayana ako hapata apa'kase'nae.

5 Ani kasuke'ake apaune vaya'moki ma mopafati va'yi hute'a mopale yafe ke nehake'a mopale yafe amuse nehaya vaya'moki apa'kaeya ke ne'afe.

6 Ne'afea'maki lakaeya Anumaya Koti mafa'neyaka'a mai'nonake'a Anumaya Kotina ake'a alakepa nehaya vaya'moki lakaeya huna ke ne'afea'maki Anumaya Koti'a mafa'ne'a ali o'apate'nea vaya'moki lakaeya huna ke no'afe. Ani kava nehaya yafe lamake ke'ake nehea Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'ae kasuke'ake ke nehea aune ame'ae aketa alakepa hu'none.

Anumaya Koti'a lahau layamopafati nelahaiya ya'mo aepa'a mai'ne.

7 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa lahau layamopafati nelahaiya yana Anumaya Kotitekati e'nea yafe Yisasina apa'ku'a ami'naya nepu lasaki lusiya huta lahau layamopafati nelahaisiketa maisune. Mi'ko vaya'aife hau ayamopafati nehaisea ve'ka Anumaya Koti'a alite'nea ve'ka mai'neanakeno Anumaya Kotina akeno alakepa hu'ne.

8 Anumaya Koti'a lahau layamopafati nelahaiya ya'mo aepa'a mai'nea yafe mako ve'kamo'a vaya'aife hau ayamopafati nohaiyana ani ve'kamo'a Anumaya Kotina akeno alakepa ohu'ne.

9 Anumaya Koti'a ma kava huno lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya ya laveli'ne. Akai'a alaki mako'ke mafa'ne'ake mai'nea'maki ani mafa'ne'a hutekeno ma mopafi elineno fali'nea yateti lakaeya maike maike hisuna lavamu alita maisuna yafe hutekeno eline'ne.

10 Hau ayamopafati nehaiya yana lakaeya Anumaya
Kotina lahau layamopafati lahaisea yafe nohea'maki Anu-
maya Koti'ke hokoteno lakaeyafe hau ayamopafati ne-
haikeno akai'a mako'ke mafa'ne'a hutekeno ma mopafi e'ne.
Lakaeya hao'otake kava huna yafe Anumaya Koti'a afino
aipa haviya hulate'nea'maki Yisasi'a lakaeyatefe faliteno
hao'otake kava nehuna yati alino atale'nea au'ava ya'amo'ke
lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya ya laveli'ne.
11 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa afeo. Anumaya Koti'a
ani kava huno lakaeyafena hau ayamopafati lusiya huno
nehaiyanaketa lakaeya'ae ani kava huta vayatimokife lahau
layamopafati lahaise.
12 Lamake mako'ke ve'kamo'a Anumaya Kotina ake'nea
ve'ka ma mopafi alaki o'mai'neanaketa lakaeya vaya-
timokife lahau layamopafati lahaiseana Anumaya Koti'a
lakaeya'ae mai'neno Anumaya Koti'a lahau layamopafati
lahaisea yana laipafi lami'nikeno kanale huno ala hu'ne.

13 Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a lami'nea yafe
lakaeya Anumaya Koti'ae lo'kata mai'nonakeno akaeya
laipafi mai'ne huta lakesa ne'afune.
14 Ne'afunakeno Afotimo'a Mafa'ne'a mi'ko ma mopafi
vaya apa'ku apame alino katisea yafe hutekeno e'niketa
akaeya ako aketa alakepa hu'nona yafe mani ke huta fole
aita lahapa'nepaune.
15 Lahapa'nepauna'maki mako ve'kamo'a Yisasifena
“Akaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'ne.” huno hiseana
Anumaya Koti'a ani ve'kamo aipafi mai'nikeno akaeya'ae
Anumaya Koti aipafi mai'ne.

16 Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya
yana ako afita laku'afi ne'malone. Anumaya Koti'a la-
hau layamopafati nelahaiya ya'mo aepa'a mai'niketa lahau
layamopafati nehapauna vaya'mokita Anumaya Koti aipafi
mai'nonakeno Anumaya Koti'a lakaeya lapaipafi ne'maiye.
17 Ani yafe lakaeya nepu lasatimokife lahau layamopafati
lusiya huno lahau'nisiketa lakaeya ma mopafi ne'mauna
au'avatimo'a Yisasi'a hu'nea kava huta mai'nona yafe Anu-
maya Koti'a kake hupatesea afina kake hulatesea yafe koli
huta lavuya ohukune.
18 Anumaya Koti'a hau ayamopafati lusiya huno mako
ve'kae hau'neanakeno ani ve'kamo'a koli hu ya'a ako alino
ne'atale. Mako koli nehea ve'kamo'a Anumaya Koti'a
akaeyafe lusiya huno hau ayamopafati nehaiya ya saufa
afino alakepa ohu'nea yafe “Hao'otake kava hu'noa havi
anona'a alikoe.” huno nehikeno koli hu ya fole ai'ne.

19 Anumaya Koti'a hokoteno lakaeyafe hau ayamopafati
hau'nea yafe lakaeya'ae ani kava huta nepu lasakifena
lusiya huno nelahaiye.
20 Mako ve'kamo'a "Anumaya Kotife nahau nayamopafati
ne'nahaiye." huteno Yisasina aku'a ami'nea nepu asa'amofe
aipa kafa heteseana ani ve'ka kasuke'ake ve'ka mai'ne.
Amete mai'nea nepu asa'amona hau ayamopafati ohaiseana
ani kava huno o'ake'nea Anumaya Kotina hau ayamopafati
ohauke.
21 Anumaya Koti'a ke male male'nea kemo'a inake hu'ne
"Anumaya Kotife hau ayamopafati nehaiya ve'kamo'a ani
kava huno amete ne'maiya ve'ka Yisasina aku'a ami'nea
nepu asa'amona lusiya huno hau ayamopafati haise."
hu'ne.

5

Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'moki ma mopafi hao'otake kavana akase'nae.

1 "Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katisea yafe
hute'nea ve'ka Kalaisi'a mai'ne." hu'a afi'a apaipafi male-
saya vayana mi'koma'a Anumaya Koti mafa'neyaka maike'a
Afo'apimofe Anumaya Kotife nehapaike'a ani Anumaya
Koti'a mafa'neyu'aena hapau apayamopafati nehapaiye.
2 Ani ke afi'nona yafe lakaeya Anumaya Kotife lahau
layamopafati nelahaiseana akaeya ke a'kame malesunana
akaeya mafa'neyaka'aena lahau layamopafati nelahaise.
3 Lakaeya Anumaya Kotife lamake huno lahaiseana
akaeya ke a'kame malekaune. Akaeya kemo'a kana nola-
haiye.
4 Kana nolahaikeno Anumaya Koti'a akai'a mafa'neyaka
alilate'nea vaya'mokita ma mopale hao'otake kavana
ne'ataleta ako ane'kasone. Akaeyafe afita laipafi maleta
laku'a amuna yafe ma mopale hao'otake kavana ne'ataleta
ako ane'kasone.
5 Nala'a ma mopafi hao'otake au'ava yana ako ataleno
ane'kase? Yisasife "Anumaya Koti mafa'ne mai'ne." huno
afino aipafi male'nea ve'kamo'a ma mopafi hao'otake ka-
vana ataleno ako ane'kase.

Anumaya Koti'a mafa'ne'amofe huno kafino hapapai'ne.

6 Ani ve'kamo'a Yisasi Kalaisi'a ko'ku'napakati elinekeno
akaeya liteti faletetekeno falikeno kola'amo'a lapetape huno
lavea yateti "Anumaya Koti'a laku lame alino katikefe
hute'nea ve'ka mai'ne." huta afi'none. Ani ve'ka liteti'ke eno
lave oli'niki akaeya kola'aleti'ae eno laveli'nikeno Anumaya
Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lamake'ake kemo aepa'a
mai'nea yafe Yisasi Kalaisife huno fole ne'aiye.

7-8 Yisasi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea
ve'ka mai'nea yafe aole'ae mako'ae ya'moki hu'a fole ai'a
laha'nepaiye. Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'ae
li'mo'ae kola'amo'ae laha'nepai'a mako'ke akufa ke'ake
laha'nepaiye.
9 Laha'nepaiketa lakaeya vaya'moki haya ke
ne'afuna'maki Anumaya Koti'a hu'nea kemo'a vaya'moki
nehaya ke apa'kaseno ala hu'nea yafe afisune. Anumaya
Koti'a inake hu'ne "Yisasi'a nakai'ni mafa'ne mai'ne." huno
fole ai'nea ke afisune.
10 Anumaya Koti mafa'ne'amofe afino aipafi maleteno
aku'a ami'nea ve'kamo'a Yisasife aipafi ako afi'nea'maki
Anumaya Kotife afi'a apaipafi o'male'a apa'ku'a no'amea
vayana Anumaya Koti'a "Yisasi'a nakai'ni mafa'ne." huno
hu'nea ke o'afi'naya yafe Anumaya Kotife "Kasuke ke'ake
ve'ka mai'ne." hu'a nehae.
11 Ani Anumaya Koti'a lamake huno hu'nea ke'amo'a ma
kava hu'ne "Anumaya Koti'a akola maike maike hisaya
lapavamu ako lapami'ne." huno hu'ne. Ani akola maike
maike hisuna lavamu'mo aepa'a akai'a mafa'ne mai'ne.
12 Mai'nea yafe Anumaya Koti Mafa'ne'amofe Yisasife
"E'ka naipafi maiyo." huno hikeno Yisasi'a e'neanakeno
aipafi mai'nea ve'kamo'a ani akola maike maike hisea
avamu ako ali'nea'maki Anumaya Koti Mafa'ne "E'ka
naipafi maiyo." huno ohu'nea ve'kamo'a Yisasi'a akae aipafi
o'mai'nea yafe akola maike maike hisea avamu o'ali'ne.

Lakaeya maike maike hu lavamu ako ali'nona yafe ako afi'none.

13 Lapa'kaeya Anumaya Koti Mafa'ne'amo aki Yisasi ak-
ilefe afitapa lapaipafi male'naya vaya'aife "Akola maike
maike hisuna lavamu ako ali'none." hutapa afitapa alakepa
hisaya yafe mani avo ka'na lahapa'nepauve.
14 Lakaeya Anumaya Koti'a nehaisea yafe akaeyate afike-
sunakeno afike. "Afike." huta afi'nona yafe akaeyafe koli
ohuta akaeyateka eta afine'kone.
15 "Anumaya Koti'a mi'ko lakaeya ke huta afine'kona
ke ne'afe." huta afi'nona yafena mako ya'aena afi'none
"Anumaya Kotife afine'kona yana lakaeya ako alikaune."
huta nehune.
16 Mako'ke ala hao'otake kava nehisayana akola fali'a ata
kapi u'a maisaya akufa kava hane'ne. Ani ala hao'otake
kava nehea ve'kamofe Anumaya Kotiteka ke hu'ka afiko
hu'nae nohoe. Nohoa'maki nepu kasa'kamoki hano ofalisea
hao'otake kava hu'nisike'ka ake'kaefena Anumayamoteka

akaeyafe afikesanakeno akola maike maike hisea avamu amike.
17 Mi'ko hao'otake au'ava kava nehuna kavana alaki hao'otake kava nehuna'maki ani hao'otake kavafe laipa aita yahae hisunana akola ofalikune.
18 Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti alite'nea mafa'ne'amo'a hao'otake kava hu au'ava kavana huke huke huno ohininina'maki Anumaya Koti'a alite'nea mafa'ne Yisasi'a au'ne'vaiya yafe Sata'a alino haviya hupatekefe eno apatafa ohuke.
19 Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a lakaeya lavamu'mo aepa'a mai'niketa akai'a mafa'neyaka mai'nona'maki mi'ko mopale vaya'moki Sata ayapi ne'maikeno ala kava ve'ka'api mai'neno “Nakaeya ke afeo.” hu'ne.
20 Hu'nea'maki lakaeya ako afi'none Anumaya Koti Mafa'ne'amo'a eno alaki lamake nehea Anumaya Koti aepa'a aketa alakepa hisuna laipa lakesa ako lami'niketa afiteta Yisasi Kalaisi Anumaya Koti Mafa'ne'amo aipafi mai'nona yafe ani kava huta alaki lamake nehea ve'kamo aipafi mai'none. Ani ve'ka alaki lamake Anumaya Koti mai'neno akola maike maike hisuna lavamu'mo aepa'a mai'ne.
21 Mai'neanaki aise mafa'ne'nimokitapa kava yakai'netapa apa'ke'atikeke anumayamofe afitapa lapaipa o'apameo.

2 Yoni

Yoni'a Yisasi'ae lo'kano uneno hu'nea afina ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka Yisasi ke ne'afea anaka'ae makopi ne'maiya ve'kakeno Yisasife ala Yoni avo kamaleteno henaka'a kosufa leteno mai'neno mani aole'ae mako'ae aise avo kamale'ne. Yisasi'a fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Yoni'a 60 kafu akeva maiteno 2 Yoni ke kamale'ne.

1 Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite kava ne'api Yoni'na mai'ne'na mani avo ne'kaoki afeo. Anumaya Koti'a ako hapali male'nea a'moka'ae mafa'ne'kamoki'ae mani avo ka'na nelapamoe. Nakaeya lapa'kaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiye. Nakai'nike no'nahaiki mi'ko Anumaya Koti lamake'ake ke'a afi'naya vaya'moki'ae ani kava hu'a hapau apayamopafati lapa'kaeyafe nelahapaiye.
2 Anumaya Koti lamake'ake ke'amo'a laipafi akola haneke haneke hisea yafe lapa'kaeyafe lahau layamopafati nehaiye.
3 Anumaya Koti Afotimo'ae mafa'ne'a Yisasi Kalaisi'ae vaya ali'ana kayone hu ya'ani'ae kalaki ai ya'ani'ae laipa falu hu ya'ani'ae ako lamisa'aketa lamake'ake vaya mai'neta vayatimokife lahau layamopafati lahaise hu'na Anumaya Kotiteka afine'koe.

Lakaeya lahau layamopafati nelahaiya kava a'kame malesune.
4 Afotimo'a lakaeyafe “Lamake'ake ke a'kame maleo.” huno hu'nea ke mako mafa'ne'kamoki Anumaya Koti'a lamake'ake ke'a afite'a a'kame ne'malaya ke nakaeya afite'na lusi amuse nehoe.
5 Ne'nahaiya a'moka meni amuse'ka nehuki mi'ko Yisasi ke ne'afea vaya'aife lahapau lapayamopafati lahapaise. Nakaeya o'afi'nana ke kaha'nopauva'maki a'ke'ainaka ako afi'nana ke kaha'nepauve.
6 Anumaya Kotife “Nahau nayamopafati ne'nahaiye.” huta hisunana akaeya ke a'kame malekaune. A'ke'ainaka ako afi'naya kemo'a inake hu'ne “Vayatapimokife lahapau lapayamopafati lahapaisea kava hupateo.” hu'neane.

Kalaisi ke atafa huta lo'kiya vaisune.
7 Nesu vaya'moki a'a lavataka hukefe apa'ke'atike ke nehu'a ma mopale u'e'a nehae. Inake hu'a nehae “Yisasi Kalaisi'a eno ma mopafi lakufa'ae ve'ka ohapa'ne.” hu'a nehae. Ani ke nehaya vaya'moki apa'ke'atike ke a'a lavataka nehaya vayanake'a Yisasi kame vaya'a mai'nae.

8 Lapa'kaeya “Henaka'a ko'ku'napati mako ya alikune.” hutapa ali'ya ali'naya ya haviku atale'yafenaki maitapa halove hu'netapao. Maitapa halove hisayana mi'ko'amokitapa kanale miyatapi mi'ko alikae.
9 Mako vaya'moki Yisasi ke ali'a lo'kiya o'vai'a a'a hale'a fate kefi visayana Anumaya Koti mafa'neyaka o'mai'naya'maki Yisasi ke afite'a atafa hu'a lo'kiya vai'nisaya vayana Anumaya Koti mafa'neyaka mai'nayanake'a Yisasi'ae Afo'amo'ae ani vaya'ae lo'ka'ana ne'mai'ae.
10 Mako ve'kamo'a lapa'kaeyate eno lahapa'nepauna Yisasi ke alino o'meno fate ke alino ne'eseana lapa'kaeya hutapa falu fala huo'atetapa notapifaka avaletapa o'veo.
11 Huno falu fala hune'ateno avaleno visea ve'kamo'a ani ve'kamo havi ali'ya'a ha'ne'maeye.

Hano hu ke.
12 Nakaeya mako'ae yatala ke kakefe nehoa'maki ani ke avopi o'kakauvanake'na lapa'kaeya'ae u'na nelapa'ke'na lusi amuse hisuna yafe mako'ae kake hukune.
13 Anumaya Koti'a hapaliteno akai'aleka avaleno ate'nea anu'kana'kamo mafa'neyakamoki kakaeyafe hu'a falu fala hukatae.

3 Yoni

Yoni'a Yisasi'ae lo'kano uneno hu'nea afina ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka Yisasi ke ne'afea anaka'ae makopi ne'maiya ve'kakeno Yisasife ala Yoni avo kamaleteno henaka'a kosufa leteno mai'neno mani aole'ae mako'ae aise avo kamale'ne. Yisasi'a fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Yoni'a 60 kafu akeva maiteno 3 Yoni ke kamale'ne.

1 Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya'aite kava ne'api Yoni'na mai'ne'na mani avo Kaiyasika kakaeyafe lamake nahau nayamopafati ne'nahaiye hu'na avo ne'kaoki afeo.
2 Ne'nahaiya vaya'nimoka kakaeyafe Anumayamoteka ke hu'na afine'koe kaku mafa'nemo'a kanale huno ne'maiya ya hu'ka mi'ko kakufa'ae ali'ya alisana ya'ae kanale hise hu'nae afine'koe.
3 Mako vayatimoki e'a kakaeya Anumaya Koti lamake'ake ke'a a'kame male'ne'ka u'ke'ka nehana kavafe "Alakepa kava huno uneno nehe." hu'a nahapaike'na afite'na lusiya hu'na amuse'ka nehoe.
4 Amuse'ka nehu'na "Lamake mafa'ne'kamoki alakepa hu'a u'e'a nehae." hu'a nahapaiya ke ne'afi'na lusi amuse nehu'na ani amuse ya'mo'a mako'ae fate amuse yana apa'kase'ne.

Kaiyasife "Kanale ali'ya ali'nane." hute'ne.

5 Ne'nahaiya vaya'nimoka kanale kava nehu'ka no'apa'kana nepu kasa'kamoki Yisasife afi'a apaipafi male'naya vaya kate ne'ake'ka ne'apake'ka hapa'ne'manana kanale kava hu'nane.
6 Mako hapa'ma'nana vaya'moki e'a mono nopi heti'ne'a kakaeya ali'ka kanale hupate'nana kavafe lahapai'nake'na amuse'ka nehuki meni mako'ae Anumaya Koti nehaiya kava nehu'ka ka vali'a visaya ya apameo.
7-8 Yisasi ke hapapaikefe u'naya'maki "Yisasi ke o'afi'naya vayapati moni o'alikune." hu'a hu'naya yafe lakaeya ani ke hu'naya vaya hapa'maesune hutaena apa'kaeya'ae lo'kata Anumaya Koti lamake'ake ke'a hapa'nepaune.

Tiotalefisi'a hao'otake kava hu'ne.

9 Nakaeya mako ke ka'na atalokeno mono nopi vaya'aite ako u'nea'maki mako ve'ka Tiotalefisi'a inake hu'ne "Yoni kano lami'nea ke o'afikoanake'na nakaeya ala ve'ka maikoe." hu'ne.
10 Hu'neanake'na lapa'kaeyate esoa afina ani kava hu'nea kavafe mono vaya'ai apaulakale inake hu'na fole aitekauve.

Nakaeyafe “Hao'otake kava nehe.” huno ake'atike ke hunate'nea ke'ake o'male'niki Yisasife afi'a apaipafi male'naya nepu lasatimoki nata vaya ne'akeno huno falu fala hune'apateno no'afi apavaleno o'apate'nea'maki mako vaya'moki hu'a falu fala hune'apate'a no'apifi apavale'a ne'vaya'maki “He'e o'apavaleo.” nehuno ani kava nehaya vaya'aina mono nopati ako hapafaitale'ne.

Temitiliasi'a kanale ali'ya ali'ne.

11 Ne'nahaiya vaya'nimoka Kaiyasika hao'otake kava a'kame o'male'ka kanale kava'ake a'kame malo. Kanale kava huke huke nehea ve'ka Anumaya Koti mafa'ne'a mai'nea'maki hao'otake kava huke huke nehea ve'kamo'a Anumaya Kotina o'ake'ne.

12 Temitiliasife mi'ko vaya'moki “Kanale ve'ka mai'ne.” nehakeno akaeya Anumaya Koti lamake'ake ke'a a'kame ne'malekeno ani lamake'ake kemo'a “Kanale kava nehe.” hike'na nakaeya'ae “Kanale ve'ka mai'ne.” hu'noe. Kaiyasika nakaeyafe lamake'ake ke nehoa ve'ka mai'noa yafe ako afi'nane.

Hano hu ke.

13-14 Nakaeya mako'ae yatala ke kakefe nehoa'maki ani ke avopi o'kakauvanake'na makale u'na ne'kake'na mako'ae kake huku'ae.

15 Kaipa kakesamo'a yuna heno maise. Male mai'naya vaya'kamoki kakaeyafe hu'a falu fala hune'katake'na nakaeya'ae anileka mai'naya vaya'nimokife ani kava hu'na falu fala hune'apatoki apaote apaote apa'ki ne'a'ka hapa-paiyo.

Yuti

Yuti'a Yisasi akana'amo'a mani avo kamale'ne. Nepu'amo'a Yisasi'a fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Yuti'a 47 kafu akeva maiteno Yuti ke kamale'ne.

1 Nakaeya Yuti'na Yisasi Kalaisi ali'ya ve'kamo'na Yemisi akana'amo'na mani avo ka'na nelapamoe.

Anumaya Koti'a lapa'kaeyafe ke hiketapa akaeyateka e'naya vaya'mokitapa Anumaya Koti Afotimo'a lapa'kaeyafe hau ayamopafati nehaikeno Yisasi Kalaisi'a kava yakai nelapatea vaya'mokitapale avo ka'na nelapamoe.

2 Anumayamo'a kalaki ai ya'ae lapaipa yuna hetapa maisaya ya'ae hau ayamopafati nehaiya ya'ae lusiya huno lapamisea yafe lusiya huno ne'nahaiye.

Yisasi kame vaya'aife hu'ne.

3-4 Ne'nahaiya vaya'nimokitapa Anumaya Koti'a lapa'kaeya'ae lakaeya'ae laku lame alino ne'katea yafe avo ka'na lapamisoe nehoa'maki mako ya fole ai'nikeno Anumaya Koti'a fate nakesa namike'nae nehoe. Mako Yisasi ke o'afi'naya vaya'moki lapa'kaeya mono nopi kesi e'a mai'ne'a inake hu'a nehae “Anumaya Koti'a vaya alino kayone hulateteno hao'otake yati ako ano kalo palate'niketapa afa'a lapa'kufa aketapa lahapa'ye nehutapa kumai helitata heo.” nehae. Nehaya'maki Anumayati akai'ake kava Neti mai'nea'maki apa'kaeya Yisasi Kalaisina apa'kame'ya ami'nayanakeno Anumaya Koti'a kake hupateteno havi miya'api apamisea yafe a'ke'ainaka Akai'a avopi kamale'niketa afi'nona'maki Yisasife afita laipafi male'nona vaya'mokita Yisasi'a mopale mai'neno hulate'nea yafe Anumaya Koti'a mi'ko ke ako alaki lahapaiketa afiteta mai'nona'maki mani vaya'moki “Anumayamo kanale ke o'afeo.” hu'a nehaya'maki ani vaya'ae ke vaiyu kafuyu ohisaya yafe lahapa'nepauve.

5 A'ke'ainaka ako lahapapaiketapa ako afi'naya ke meni lapa'kesa alisuketapa afitapa hao hisae hu'nae nehoe. Anumaya Koti'a mi'ko Isaleli vaya hapa'mano Isipi kotekati apavaleno apa'kufa alino kati'nea'maki Anumaya Koti'a apa'kufa alino kati'nea yafe afi'a apaipafi o'male'naya vayana henaka'a Anumaya Koti'a hapaeke'a fali'nae.

6 Fali'nake'a Anumaya Koti'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'ae “Kava yakaiyo.” huno ali'ya apami'nea'maki ani kayo kayo vaya'aipati mako'amoki ali'ya no'api atale'a ne'vakeno Anumayamo'a akola ai'a kalu ohemo akufa nofiteti nofi

kipateteno apavaleno afete hani yapi apate'nike'a mai'ne'a
Anumaya Koti'a kake hupatesea yafe akeva mai'nae.
7 Mai'nake'a Sotomu kuma'ae Komola kumatala'mokani
hanau'ale kumate mai'naya vaya'ai apavake lapa'kesa afi-
tapa hao hutapa afeo. Ani kumate vaya'moki ina kava
nehu'a apa'kufa ake'a hapa'ye nehu'a ve apafaluki'ae lo'ka'a
ve alavemoki nehaya kava huke huke hu'a mai'nakeno
Anumaya Koti'a ani kava'apimo miya'a ata apamikeno
ani atamo'a leno apasakalike'a fali'a hano hu'nayanaketa
“Lakaeya'ae hao'otake kava hisunana akola ata leke leke
nehea atafi ukune.” huta afisuna yafe Anumaya Koti'a ani
atafi apate'nea yafe lahapai'ne.
8 Lahapai'nea'maki ani apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki
lapa'kaeya'ae mai'ne'a “Himona ne'akonakeno ‘Inani kava
heo.’ hiketa nehune.” nehu'a kumai nehe'a kava vaya'ai
ke o'afi'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'aife hu'a haviya
hune'apatae.
9 Hu'a haviya hune'apataya'maki Mosese'a fali'nike'ana
Sata'ae ko'ku'napi hokote kayo kayo ve'ka Mai'kolo'ae
Mosese akufae “Nala'a alise?” hu'ana ke vaite'ana
Mai'kolo'a Satana huno haviya hutesea ke ohu'nea'maki
“Anumayamo'a akai'ake ke kama'kise.” hu'ne.
10 Ani kava hu'nea'maki apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki
lapa'kaeya'ae mai'ne'a apa'kesa afi'a alakepa ohu'naya yafe
hu'a haviya hupate'nae. Afu kalamoki apaipa apa'kesa
o'male'nike'a nehaya kava nehu'a apa'kufa ake'a hapa'ye
nehea kava nehu'a ani kava nehaya ya'mo'a apa'kufa alino
haviya hupatekaiye.
11 Avo'neo apa'kufa alino haviya hisea yafe mai'a
halove hisae. Keni'a havi kate ne'uno akana'amona
Epolona amakino kite'nea kava hu'a lapa'kaeya'ae mai'naya
vaya'moki ani kava hu'a alakepa ohu'nea kate ne'vae.
Mako ve'kamo aki'a Pelamu'a moni alisea yafe ake'atike
ke huke huke nehike'a ani vaya'moki ani kava hu'a moni
alisaya yafe apa'ke'atike ke nehakeno mako ve'kamo aki'a
Kola'a Anumayamo ke a'kame'ya ami'nikeno Anumayamo'a
amakino kite'nike'a mani vaya'moki ani kava hu'a Anumaya
Koti ke apa'kame'ya ami'naya yafe Anumayamo'a “Falikae.”
hisike'a fali'a hano hukae.
12 Lapa'kaeya Yisasina lapaipa ami'naya vaya'mokitapa
Akaeyafe ne'afitapa ne'ya nekefe alitapa atalu nehake'a ani
apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki e'a mai'ne'a apa'kai'ape
apa'kesa ne'afi'a ne'ya ne'ne'a lapavuya hisea hao'otake
kava nehu'a ani ne'ya ali'a haviya nehae. Hiya'mo'a
hani'ake huteno ko aikefe nehikeno ko no'aiya'maki
yasimo'a alino uneno nehikeno afa yapaya nehea kava

nehu'a ani vaya afa yapaya vaya mai'nae. Alaka ne'aeya yosamo'a alaka'a aesea kana va'yi nehikeno alaka'a no'aeya yosamo nehea kava hu'a apa'kaeyapati mako kanale ya va'yi ohu'ne. Avina'a o'maleke'a hafu'ya'ae ali'a va'kaitalakeno ne'vaiya yosakana hu'a mai'ne'a aole afina ako fali'naya vaya mai'nae.

13 Hao'otake kava nehaya kava'apimo'a lusiya huno li nehekeno li avai'namo'a li aki'naleka alino ne'atalea kava huno hao'otake kava'apimo'a ani akufa kava hu'niketa ne'apa'kone. Sanafi'mo'a ko'ku'napi uneno nehea kava hu'a apa'ke'atike ke'ake nehu'a kanale ka lave nolea yafe Anumaya Koti'a afepi hane'neno metapu hani ki'nea kumate maisaya yafe kuma'api alino avatati hupate'neanake'a akola anifi maikae.

14 Maikaya'maki Atamupati naya mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke alea (6) anaka fole aitakeno apa'kaeyapati Ino'ku'a ve'ka fole ai'nea ve'kamo'a ani hao'otake kava nehaya vaya'aina aune ame laka nehuno ke hapa'nepaino inake hu'ne "Anumayatimo'a ko'ku'napi kayo kayo vaya'a'ae o'afunama'a vaya'ae eli'ekae.

15 Eli'esayana mi'ko vaya kake hupateno Anumayamo ke ali'a ne'ataka'a hao'otake kava mai'a nehaya vaya'ae Anumaya Kotina kamuke nehau'a hu'a haviya hute'naya vaya'ae Anumaya Koti'a kake hupateteno lusi apa'kafu kisea miya'api apamike." huno hapapai'ne.

16 Hapapai'neanake'a apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki "Mi'ko yafe olahaiye." nehu'a kalu kalu ke nehatake'a apaipa afi'a haviya nehu'a apa'kai'api apa'kufa ake'a hapa'ye nehaya kava'ke huke huke nehu'a ala apa'ke ne'ai'a apa'kai'api apa'ki ali'a asaka nehu'a mako ya alisaya yafe "Lapa'kaeya lahaiya vaya mai'nae." hu'a lapaipafi ane'kae.

Lapa'kaeya afitapa lapaipafi male'naya yatapimo'a alino lo'kiya vailapatese.

17 Lapa'kaeya nahau nayamopafati ne'nahaiya vaya'nimokitapa Yisasi Kalaisi ke ne'afikeno ali'ya'ale hupate'nea vaya'moki henaka'a fole aisea yafe hu'a fole ai'a lahapapai'naya ke lapa'kesa afitapa hao nehutapa afeo.

18 Inake hu'a lahapapai'nae "Anumayati ne'esikeno mi'ko mopale ya hano hisea kana aupasi nehisike'a mako vaya'moki Yisasi'a hulate'nea yafe afi'a kiki hune'ate'a apa'kai'api apa'kufa ake'a hapa'ye hisaya kava'ake hu'a maikae."

19 Hu'a lahapapai'naya'maki apa'ke'atike ke nehaya vaya'moki Yisasina apaipa ami'naya vaya ali'a atane

ne'apate'a mopale yafe'ke apa'kesa ne'afeanakeno Anumaya
Koti Fate Akufa Avamu'amo'a apa'kaeya'ae o'mai'ne.
20 O'mai'nea'maki lapa'kaeya nahau nayamopafati
ne'nahaiya vaya'nimokitapa ani kava ohutapa Yisasi'a
hulate'nea ya'mo'a fate akufa ke hane'nea yafe
afitapa lapaipafi male'naya ke atafa hutapa lo'kiya
vaili'netapa ko'nesisakeno Fate Akufa Avamu'mo'a lo'kiya'a
lapamikeanaki Anumayamoteka ke hutapa afikeo.
21 Anumaya Koti'a lakaeyafe hau ayamopafati nehaiya
yafe lapa'kesa afifi nehutapa amete mai'netapa nelaha-
paisiketapa Anumayati Yisasi Kalaisi'a lakaeyafe kalaki
ailate'nea yafe kanale akola maike maike hisaya lapavamu
lapamisea yafe lapame atiti hutapa akeva maiyo.
22 Akeva mai'netapa Yisasife aole apa'kesa ne'afea
vaya'aina kalaki ai ne'apatetapa alitapa kanale hupateo.
23 Mako vaya'moki ata nelea yapi mai'naya vaya'kana hu'a
ata leke leke nehea atafi ako u'yafenaki ani vaya apavayu
nehutapa apa'kufa alitapa kateo. Mako vaya'moki hao'otake
kava nehaya yafe “Olahaiye.” nehutapa maitapa halove
nehutapa koli'api nehutapa kalaki aipateo.

Lakaeya Anumaya Koti aki alita asaka hisune.

24 Anumaya Koti'a lo'kiya'a hane'neanakeno akai'a lapau
vaikeanaketapa hao'otake yapi asaka huolavikayanaketapa
hao'otake yatapi o'malesea vaya mai'nisakeno lapavaleno
asaka huno akai'a ano hale'nea lo'kiya himamu ya'afi
Anumaya Koti mai'neate lapatesiketapa lusi amuse hutapa
maikae.
25 Anumaya Koti'a akai'ake lusi lo'kiya'ae Anumayati
mai'nikeno Anumayati Yisasi Kalaisi'a hao'otake yatimo
miya'a aliteno fali'nea yateti Anumaya Koti'a laku lame ako
alino kati'ne. Ani kava hulate'nea yafe lusiya huno ano
hale'nea lo'kiya himamu hane'nea aki alita asaka hisune.
Akaeya ala hokote kava ve'ka mai'nea yafe mi'ko yate kava
yakaisea lo'kiya'a hane'nikeno yakaino mai'ne. Akaeya hae
ma mopa alo ohu'nea afina aepa heno ani kava hume hume
e'nea kava huno meni'ae neheanakeno henaka'a ani kava
o'ataleno ani kava'ke hukeanake'a mi'ko vaya'moki afi'a
alakepa hute'a aki ali'a asaka hisae. Lamake.

Leveleseni

Mani ke I'kalisi kefati inake huno nehe “Fala ki'nea ya alino fole ai'ne.” hu'ne. Mani avona Yisasi Kalaisi'a himonakana yapi henaka fole aisea ya Yonina aveli'ne. Aveli'nikeno Yoni'a kano lahapai'neanaketa afikune. Yoni'a ani afina kosufa leteno nofi nopi mako li folakapi a'kavo kumate mai'neno mani ya'ko himonafi aketeno ka'ne. Yisasi'a fali'neapati hetino ko'ku'napi haitekeno Yoni'a 65 kafu akeva maiteno Leveleseni ke kamale'ne.

Mani kemo aepa'a ina kava hu'ne.

1 Nakaeya Yoni'na Yisasi Kalaisi'a naveli'nea yafe ke ka'na lahapapaikefe hoe. A'ke'ainaka mani ke'a fala'kino hane'nea'maki Yisasi Kalaisi'a ali'ya vaya'a apavelisea yafe Anumaya Koti'a makale va'yi hisea ya Yisasina aveli'nikeno Yisasi'a ko'ku'napi kayo kayo ve'ka'a hutekeno nakaeya akaeya ali'ya ne'aloa ve'ka nakaeya Yoni'nale e'neno ani ya'yaka naveli'ne.

2 Naveli'nike'na ake'noa ya'ae Anumaya Koti ke'ae Yisasi Kalaisi hu'nea ke'ae lahapa'nepauve.

3 Ma avopi kamale'noana henaka'a va'yi hisea yafe auneme laka hu'nea ke ako makale'a fole aisea yafe mani ke hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae afite'a a'kame male'naya vaya'ae lusi amuse hukae.

Naya mako kayati aole alea (7) kumate Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aite Yoni'a avo ka'ne.

4 Nakaeya Yoni'na mani avona ka'na Esia koteka naya mako kayati aole alea (7) kumate Yisasi ke afikefe alitapa atalu nehaya vaya'mokitapale ka'na nelapamoe.

Anumaya Koti'a a'ke'ainaka'ae meni'ae mai'neno henaka'a maisea ve'kamo'a vaya alino kayone hu ya'a'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamisikeno Anumaya Koti'a fai ne'maiya yate aulakaleka mai'nea ve'ka naya mako kayati aole alea (7) lo'kiya hane'nea Anumayamo Fate Akufa Avamu'mo'a vaya alino kayone hu ya'a'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamise.

5 Lapamikeno Yisasi Kalaisi'a kanale'ya huno Anumaya Kotife hapapai'nea ve'kamo'a vaya alino kayone hu ya'a'ae lapaipa falu lahapaisea ya'ae lapamise. Ani ve'ka fali'naya vayapati ako hokoteno heti'neno mi'ko vaya fali'nisayapati ete'a hetisaya ka valiteno mi'ko mopale mai'naya yahauve vaya'ai yahauve'api mai'neno lakaeyafe hau ayamopafati nehaikeno hao'otake yatimo'a ako aino kalakilate'nikeno

akai'a kola'mo'a aino la'kitale'nea yateti hao'otake yati ako heno kalu hetale'neanaketa aki alita asaka hisune.
6 Yisasi'a ani kava huteno Anumaya Koti kava yakailate-sea yapi lateketa mai'neta akaeya'ae lo'kata mi'ko vaya'aina kava yakaipateta Afo'amo Anumaya Koti aki alita asaka nehuta amuse hutesuna yafe hulate'ne. Ani ali'ya vaya'a hu-late'nea yafe mi'ko afina akaeya aki alita asaka hisunakeno akaeya fate akufa ano hale'nea lo'kiya'a akola haneke haneke hise. Lamake.
7 Afeo. Akaeya hiya'mo folakapi esike'a mi'ko vaya'moki akekae. Mi'ko apa'kame'ya amite'a akufafi keve ha'naya vaya'ae akete'a apa'kesa afifi hu'a Yisasi'a hupatesea yafe mi'ko mopale mai'naya nofi vaya'yakamoki apa'kai'api hapaifi'yale ne'amaki'a lusiya hu'a hapau nehu'a avi lekae. He ani yana ina kava huno fole aike. Lamake.
8 Ala Anumaya Koti'a inake huno hu'ne "Nakaeya nakai'ni'a mi'ko lo'kiyamo aepa'a mai'ne'na kava ne'yakai'na mi'ko yana ali'na avaya aesoa ve'ka mai'noe. A'ke'ainaka'ae meni'ae mai'noanake'na henaka'a maikoe. Lusi lo'kiya'ni hane'nea kava ve'ka mai'noe." hu'ne.

Yoni'a Kalaisina ake'ne.

9 Nakaeya Yoni'na neputapimo'na lapa'kaeya'ae Yisasi'ae lo'kata mai'nona yafe lusi kana ya lakufa lakafu ne'kea ya fole aikeno Anumaya Koti'a yakailateketa laipamo'a fa'ko fa'ko ohiketa lo'kiya vaita ani kana yana ali'none. Ali'neta nakaeya Anumaya Koti ke'ae Yisasi'a lakaeyate fali'nea ke'ae hu'na fole ai'noa yafe nofi hunatete'a navale'a li fo-lakapi hane'nea kumana Patamosi kumate nofi hunate'nae.
10 Nofi hunate'nake'na ani kumate mako Sota afina mai'nokeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lusiya huno natafa hikeno na'kamelakati mako ve'kamo'a ake ne'aike'na afi'nokeno ala kefati ufe ne'aya akufa ke ne-hike'na afi'noe.
11 Ani avayamo'a inake hu'ne "Mi'ko akesana yana avopi kate'ka naya mako kayati aole alea (7) kumate Yisasina apa'ku'a amite'a akaeya ke afikefe ali'a atalu nehaya vayateka atalesanakeno vise. Mani kuma'yakamo aki'a Efesasi'ae Semena'ae Pekamamu'ae Taiyataila'ae Satisi'ae Filatelafia'ae Leotisia'ae atalekeno vise." hu'ne.
12 Hu'nike'na ke nahapaiya ve'ka akesoa yafene hu'na ai'na yahae hu'na ake'noana naya mako kayati aole alea (7) kanina male'naya hipa kolimonileti alo humale hipa ake'noe.
13 Ne'ake'na akoana ani kani male'naya hipamo folakapi mako ve'ka hetino mai'ne. Ani ve'ka ko'ku'napakati e'nea ve'ka vaya'mo alite'nea mafa'ne'kana huno yatala kena'a

havaitalekeno aiyaleka'ae aino susule'nikeno kolimonileti
alo humale kamai haifi'yale amaleno mai'ne.
14 Ayo'kamo'a efe'ake nehuno efe'ake sipi sipimo
ayo'kakana nehuno efe'ake hiya'kana nehikeno aulakamo'a
ata kanefe'mo nehea ya hu'ne.
15 Hikeno aiyamo'a ani kava huno mako yafa atafi
ne'kakeno leno kufi'ake nehea yafa'kana nehe. Nehike'na
nakaeya afoana ake ala li a'yamo ake ne'aiya avamete ake
aike'na afi'noe.
16 Lamaka ayapina naya mako kaya hano huteno
naya mako kayati aole alea sanafi atafa huli'neno aluka
aluka ave'ne'nea sasu'me avayafi hanili'nikeno aukosamo'a
yakekana nehuno ano kahai hu'ne.
17 Ano kahai hu'nike'na ne'ake'na fali'nea ve'kakana
nehu'na aiyafi nako'ya fai'noa'maki lamaka ayana naku-
fale maleteno inake nehe "Koli oho nakaeya hokote
ve'ka mai'ne'na mi'ko lo'kiyamo aepa'a mai'ne'na kava
ne'yakai'na mi'ko yana ali'na avaya aesoa ve'ka mai'noe.
18 Nakaeya navamu'ae ve'ka mai'noe. A'ke'ainaka
fali'noa'maki ako fali'noapati heti'na akola mi'ko afina
maike maike hu'na mai'noe. Nakaeya vaya nefalea
ya'ae fali'naya vaya mai'naya kumate'ae kava yakai ve'ka
mai'noe.
19 Ani ve'ka mai'noa yafe kakaeya ne'akana yana autamafi
kao. Meni nehea ya'ae henaka va'yi hisea ya'ae autamafi
kao.
20 Kakaeya naya mako kayati aole alea (7) sanafi lamaka
nayapi hane'nike'ka akana ya'ae naya mako kayati aole
alea (7) kani male'naya hipa kolimonileti alo humale'naya
ya'ae fala'ki'nea aepa'a meni kahapaikoe. Naya mako
kayati aole alea (7) sanafi'yaka naya mako kayati aole alea
(7) kumateti Yisasina apa'ku'a amite'a akaeya ke afikefe
ali'a atalu hu'naya vaya'aite kava hisaya Anumaya Koti
ko'ku'napi kayo kayo vaya'aife hu'ne. Naya mako kayati
aole alea kani male'naya hipa ani naya mako kayati aole
alea kumate mai'naya vaya'moki Yisasi ke afikefe ali'a atalu
hu'naya vaya'aife hu'ne."

2

Efesasi kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife hu'ne.

1 Efesasi kumate mai'ne'a Yisasina apa'ku'a amite'a
akaeya ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aite kava ve'kae
inake hu'ka kao nakaeya naya mako kayati aole alea (7)
sanafi lamaka nayapi atafa nehu'na naya mako kayati
aole alea (7) kolimonileti alo humale'naya kani male'naya

hipamo folakapi u'ne'na nehoa ve'kamo'na inake hu'na ke lahapa'nepauve.

2 Nakaeya lapa'kaeya au'ava yatapi ako afi'noe. Lusi kasake'ke hutapa ali'ya ali'naya ya'ae lapaipamo'a fa'ko fa'ko olahapaiketapa lo'kiya vaitapa mai'naya ke afi'noe. Hao'otake kava haya vaya'aife "Olahaiya kasuke vaya hao'otake vaya mai'naketa lapa'kaeya ke o'afikune." nehake'a ani vaya'moki kasuke nehu'a inake nehae "Lakaeya Yisasi ke ne'afunakeno ali'ya'ale hulate'nea vaya mai'none." hu'a haketapa ke'api afitapa ako fa'ko hutapa afeana "Alaki kasuke vaya mai'nae." hutapa nehae.

3 Nakaeya naki ali'naya yafe ali'a haviya hulapate'naya'maki ako hetitapa lo'kiya vaitapa mai'netapa ani kana yafe alaka olahapaeke'na lapa'ke'noe.

4 Ani kanale kava hake'na lapa'ke'noa'maki mako kavana hao'otake kava nehae. Nakaeyafe hokotetapa afitapa lapaipafi male'naya afina lapa'ku'a kanale hutapa nami'naya'maki meni ako ne'nataletapa nakaeyafe lahapau lapayamopafati nelahapaiya yana atalakeno aise nehe.

5 A'ke'ainaka lahapau lapayamopafati lahapau'nea kavana ne'atalakeno asakaulavi'nea kavafe lapa'kesa afifi nehutapa meni nehaya hao'otake kavafe lapaipa aitapa yahae nehutapa "Mako'ae ohisune." hutapa lapa'kesa ne'afitapa hae hu'naya kava etetapa heo. Lapaipa aitapa yahae ohisayana lapa'kaeyate e'na hipale male'noa kanina ali'na atalekauve.

6 Ali'na atalekauva'maki lapa'kaeya mako kanale kava hake'na ake'noe. Ni'kolasi mono ke ne'afi'a apa'kufamo'a hapa'ye hea kava nehaya kavafe lapa'kaeya lusiya hutapa lapaipa kafa hepate'nae. Nakaeya'ae ani kava hu'na ani kavafe naipa kafa hepate'noe.

7 Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife nehea ke lapa'kesa hane'nisea'mokitapa afeo. Mako vaya'moki Sata'ae la hu'a ha'a akasesayana Anumayamo ko'ku'na kumate hoyafi hane'nea yosa akola maike maike hisaya apavamu apamisea yosamo alaka'a apamisuke'a nekae hu'na nehoe.

Semena kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife hu'ne.

8 Semena kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aite kava ve'kae inake hu'ka kao nakaeyafe inake hu'ka hapapaiyo make hu'na nehoe nakaeya mi'ko lo'kiyamo aepa'a mai'ne'na lamake kava ne'yakai'na mi'ko yana ali'na avaya aesoa ve'ka mai'noe. A'ke'ainaka

fali'noapati heti'na navamu'ae ve'ka mai'ne'na inake hu'na lahapa'nepauve.

9 Nakaeya ako afi'noa kana ya hane'niketapa lapamute o'male vaya mai'naya'maki Anumaya Koti'a kanale yana ako lapami'ne. Lapami'nike'a Yuta vaya'moki hu'a haviya hulapate'naya kavana ake'noe. Ani vaya'moki inake nehae "Lakaeya Yuta nofi vaya mai'none." hu'a nehaya'maki Anumaya Koti vaya o'mai'nafa Sata anaka mai'nae.

10 Henaka'a aise kanafi lapa'kafu kisea ya alisaya yafe koli oheo. Sata'a ano lapavataka hukefe mako vaya alino nofi hupatesiketapa naya aole kanafi kana ya'ae lapa'kafu kisea ya'ae alikaya'maki lapaipafi male'naya yana atafa huli'netapa ani yapi mai'netapa falisayana anona'atapi kanale maike maike hutapa maisaya lapavamu lapamikoe.

11 Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife nehea ke lapa'kesa hane'nisea'mokitapa afeo. Sata'ae la hutapa hatapa akase'naya vaya'mokitapa hani yapi leke leke nehea atafi o'visakeno alino haviya huolapatekaiye hu'na nehuki ani ke kao.

Pekamamu kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife hu'ne.

12 Pekamamu kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aite kava ve'kae inake hu'ka kao. Aole aupalika ave'ne'nea sasu'me ali'noa ve'kamo'na inake hu'na nehoe.

13 Lapa'kaeya ne'maiya kumatena Sata'a kava yakai'niketapa mai'nake'na ako lapa'ke'noe. Ani kumate mai'naya'maki nakaeya naki atafa hutapa lo'kiya vai'nakeno Sata'a kava ne'yakaiya kumate mako ve'ka Atipasi'a lapa'kaeya'ae mai'neno koli ohuno efi efi huno Yisasife huno fole ne'aiya yafe lahapaute atafa hu'a hakeno fali'nea'maki ani kanafi lapa'kaeya naki atafa hu'netapa nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya yana o'atale'nae.

14 O'atale'naya'maki mako hao'otake kava nehakeno naipamo'a haviya nehe. Lapa'kaeya folakapati mako vaya'moki Pelamu'a hu'nea ke atafa hu'a a'kame ne'malae. A'ke'ainaka Pelamu'a inake huno Pele'kina hapai'ne "Isaleli vaya hao'otake yapi asakau'aisaya yafe 'Apayateti alo hu-male anumayaleka ne'amea ne'yana ne'netapa kumai kava heo.' hu'ka hapapaiyo." huno hapai'ne.

15 Hapai'nea'maki lapa'kaeyapi mako'amoki ani akufa ke Ni'kolasi monopi hane'nea ke "Lapa'kufamo'a ha'ye hu kava heo." hu'a nehaya ke a'kame ne'malae.

16 Ani a'kame ne'malaya hao'otake yafe lapaipa aitapa yahae ohisake'na nakaeya aise kana maike'na lapa'kaeyate e'ne'na navayafi nesana sasu'meteti apa'kaeya'ae la hukoe.

17 Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu
nehaya vaya'aife nehea ke lapa'kesa hane'nisea'mokitapa
afeo. Sata'ae la hute'a ha'a akase'naya vaya'moki fala'kino
hane'nea ne'yana ko'ku'napi hane'nea ne'yana mana hu'a
aki ne'aya ne'yana nakai'ni ne'apami'na mako efe'ake
yafa'ae apamikoe. Ani yafatena saufa apa'ki kamale kamale
hu'noanake'a mako vaya'moki ani apa'ki o'afi'naya'maki ani
yafa alisea ve'kamo'a akai'ake ani aki'a afi'nisike'na ani yafa
amikoe.

Taiyataila kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife hu'ne.

18 Taiyataila kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu
hu'naya vaya'aite kava ve'kae inake hu'ka kao. Nakaeya
Anumaya Koti mafa'nemo'na naulakamo'a atakana huno
kanefe ne'aikeno naiyamo'a mako yafa atafi ne'kakeno leno
kufi'ake nehea yafa'kana naiya'ae ve'kamo'na inake hu'na
lahapa'nepauve.
19 Nakaeya lapa'kaeya hu'naya au'ava yatapi ako ake'noe.
Lahapau lapayamopafati nelahapaiketapa nakaeyafe afi-
tapa lapaipafi male'netapa nakaeya ali'ya alitapa hetitapa
lo'kiya vai'nake'na lapa'ke'noe. Meni nehaya kavatapimo'a
hokotetapa hu'naya kava ako akasetapa lusi kanale kava
nehae.
20 Kanale kava nehaya'maki mako hao'otake kava ne-
hakeno naipamo'a haviya nehe. Mako a'mo'a Yesepeli'a
inake huno nehe “Nakaeya naune a mai'ne'na Anumayamo
ke ne'afi'na lahapa'nepauve.” huno kasuke huteno nakaeya
ali'ya vaya'aina ano apavataka huno inake huno alino apaya
nehe “Kumai kava nehutapa apayateti alo humale'naya
anumayaleka ne'amea ne'yana neo.” huno nehiketapa
lapa'kaeya “Ani ke oho.” hutetapa “He'e.” huo'atetapa ka
a'kani o'ate'naya yafe hao'otake kava nehae.
21 Nakaeya ani afena “Hao'otake ya'kaena kaipa ai'ka
yahae hu'ka mako'ae ohisana kakesa afeo.” hu'na akeva
mai'noa'maki ani kumai kava'ae aipa aino yahae ohu'ne.
22 Aipa aino yahae ohu'nea yafe afeo nakaeya lusi akafu
kisea kali ne'ami'na ani a'ae kumai kava nehaya vaya'ae ani
a'mo'a nehea hao'otake kavafe apavuya nehu'a apaipa ai'a
yahae ohisake'na lusi kana hapaisea yapi apavale'na yaka
hupatalekauve.
23 Yaka hupatalete'na ani a'mo ke a'kame ne'malaya
mafa'neyaka'a hapaesuke'a falisake'a mi'ko Anumaya Koti
anaka'moki akete'a afikae. Nakaeya vaya'ai apaipa apa'kesa
apa'ke'na kanale hu'na ali'na fa'ko hu ve'ka mai'noa yafe
afikayanake'na mi'ko vaya'moki nehaya kava akete'na ako

hu'naya au'avatapile akete'na anona'a lapaote lapaote lapamikoe.

24 Lapamikoa'maki mako Taiyataila kumate mai'naya vaya'mokitapa ani a'mo ke a'kame o'maletapa Sata'mo aku'ainaka fala'kino hane'nea kavafe afitapa alakepa nohaya vaya'mokitapa mako'ae mako kana'ake yana ali'na olapamikoe.

25 Olapamikoa'maki mi'ko ya lapa'kaeya ali'naya yana atafa hutapa lo'kiya vaili'nike'na nakaeya ete'na eno.

26 Mako vaya'moki Sata'ae la hute'a ha'a akase'a nakaeya ke a'kame maleme maleme nehai'a falisayana nakaeya lo'kiya'ni'a apamisuke'a Yuta nofi o'mai vaya'aite kava ya ali'a maikae.

27 Afo'nimo'a lo'kiya'a namike'na kava ne'yakauva lo'kiya'ni lapamisuketapa lo'kiya vaitapa kava yakaipatekae. Anumaya Koti ke inake hu'a kamale'nayane

"Aeni kayoteti kava ne'yakaino mopa samo amakikeno aino pisi pose nehea avamete maleno lo'kiya vaino kava yakaike." huno kamale'neane.

28 Kava yakaisake'na lusiya huno natepi ano ha nelea sanafi lapamikoe.

29 Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife nehea ke lapa'kesa hane'nisea'mokitapa afeo.

3

Satisi kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife hu'ne.

1 Satisi kumate mai'ne'a Yisasiteka apa'ku'a amite'a akaeya ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aite kava ve'kae inake hu'ka kao. Nakaeya naya mako kayati aole alea (7) lo'kiya hane'nea Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'ae naya mako kayati aole alea (7) sanafi'yaka'ae nayapi ali'noa ve'kamo'na inake hu'na lahapa'nepauve nakaeya lapa'kaeya au'ava yatapi ako ake'noanake'a vaya'moki lapa'kaeyafe "Akola maike maike hisaya apavamu hane'ne." hu'a nehaya'maki lapa'kaeya ako fali'naya vaya'kana nehae.

2 Lapau havatapa mai'naya kava ataletapa heteo. Mako yana ako falikefe nehiki ani yana alitapa lo'kiya vaitapa maiyo. Nakaeya akoana Anumaya Koti'nimo aulakale mai au'ava yatapimo'a alakepa ohu'ne.

3 Alakepa ohu'neanaki afi'naya ke lapa'kesa afifi nehutapa a'kame maletapa havi yatape lapaipa aitapa yahae heo. Lapau havatapa mai'naya ya hetitapa o'atalesayana nakaeya kumaya ve'ka "O'mekaiye." hu'a haya afina ne'ea avamete

nakaeya anona'a havi ya lapamisoa yafe lapa'kaeyate va'yi
hukoa'maki va'yi hisoa kana'a o'afikae.
4 O'afikaya'maki mako Satisi kumate ne'maiya vayapati
aise vaya'moki kanale'ya hu'a apaipa honi'ya ofai'nea vaya
mai'nayanake'a henaka'a efe'ake kena'api havaili'ne'a ap-
atesea kava hu'a nakaeya'ae lo'ka'a u'e'a hukae.
5 Sata'ae la hu'a ha'a akase'nisaya vaya'moki ani kava
hu'a efe'ake kena'api havaili'nisake'na mako maike maike
apavamu hane'nea vaya'moki apa'ki kamale'noa avopi
hane'neanake'na ani vaya'ai apa'ki a'na kalo opakauva'maki
apa'kaeya apa'ki hu'na kahalitu'na afo'nimo aulakale'ae
ko'ku'napi kayo kayo vaya'ai apaulakale'ae "Nakaeya
vaya'ni mai'nae." hu'na apa'ki a'na fole aikoe.
6 Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu
nehaya vaya'aife nehea ke lapa'kesa hane'nisea'mokitapa
afeo.

Filatelafia kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife hu'ne.

7 Filatelafia kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a
atalu nehaya vaya'aite kava ve'kae inake hu'ka kao.
Nakaeya Anumaya Koti lamake hu aepa'amo'na fate akufa
ve'kamo'na Teviti'a kava ya alino mai'nea kava hu'na ki
alite'na nakaeya kita ya'ki ne'ataloanakeno mako ve'kamo'a
eteno kita o'kikea'maki ete'na kita kimale'nisoana mako
ve'kamo'a alino o'ya'kike. Nakaeya inani kava nehoa
ve'kamo'na inake hu'na lahapa'nepauve.
8 Nakaeya lapa'kaeya mai au'ava yatapi ako ake'noe.
Afeo. Lapa'kaeya lapaulakale nakaeya ke hapapaisaya
yafe kita ako ya'kimalokeno visaya ka ako hakalo hu'ne.
Ya'kimale'noa kita mako ve'kamo'a alino o'kike. Lapa'kaeya
lo'kiyatapi aise'a hane'nike'na ako afi'noa'maki lapa'kaeya
ke'ni'a a'kame ne'maletapa nakaeya naki alitapa fala
o'ki'nae.
9 Afeo. Mako vaya'moki inake nehae "Yuta nofi vaya
mai'none." hu'a nehaya'maki kasuke nehu'a Sata nofi
vaya mai'nake'na nakaeya apa'kaeya apavale'na lapaiyafi
apatesuke'a lapa'kaeyafe "Ako lakase'nae." hu'a ape
hu'a nakaeya lapa'kaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiya
kavafe afikae.
10 Henaka'a aise kanafi ala kana yana mi'ko ma mopale
vaya'aite va'yi huno mi'ko vaya alino fa'ko fa'ka hukea'maki
lapa'kaeya lahapapai'noa ke a'kame male'naya yafe ani
kana ya va'yi hisea afina lapau vai'na lapa'kufa ali'na
katikoe.
11 Nakaeya makale'a naku naku hu'na ekauva'maki
hatapa akase'naya yate anona'a lapamisoa kanale yatapi

haviku mako vaya'moki lahapafale'yafenaki afi'naya ke
atafa hutapa lo'kiya vaiyo.
12 Sata'ae la hu'a ha'a akase'naya vayana no'mo fiko
yosakana hu'a maisake'na Anumaya Koti'nimo mono
nopi ali'na hetipatesuke'a ete'a o'u'a akola maikae.
Mai'nisake'na apa'kufale Anumaya Koti'nimo aki'a kate'na
Anumaya Koti'nimo kuma'mo aki'a ko'ku'napakati Anu-
maya Koti'nimotekati esea kuma'mo aki'a saufa Yelusale-
mune hu'na aki'a kate'na e'na nakaeya saufa naki'ni'ae
apa'kufale kakauve.
13 Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu
nehaya vaya'aife nehea ke lapa'kesa hane'nisea'mokitapa
afeo.

Leotisia kumate mai'ne'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife hu'ne.

14 Leotisia kumate mai'ne'a Yisasina apa'ku'a amite'a
akaeya ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aite kava ve'kae in-
ake hu'ka kao. Nakaeya lamake'ake kemo aepa'a mai'ne'na
ke hu'na fole ne'ai'na efi efi hu'na alakepa ke'ake hu'na fole
ne'ai'na nakaeya mi'ko ya Anumaya Koti'a alo hu'nea ya'mo
aepa'a mai'ne'na mani ke lahapa'nepauve.
15-16 Nakaeya lapa'kaeya mai au'ava yatapi ako ake'noana
nakaeya ke lapa'kame'ya o'ami'naya'maki afitapa lapaipafi
maletetapa atafa hutapa alakepa nohae. Nakaeyateka
lapa'kame'ya nami'nininana “Lapa'kaeyatapi yane.” hu'na
hunine. Nakaeya ke lapaipafi atafa haninana “Kana-
lene.” hu'na hunina'maki aise'a lapaipa nami'naya yafe
mu naipa kalea vaya mai'nayanake'na lapavale'na yaka
hulapatalekauve.
17 Lapa'kaeya inake hutapa nehae “Nesu afeno'yati hai
male'none. Mi'ko ya'afe ho'ka late'ne.” hutapa nehaya'maki
lapa'kaeya o'afi'nae. Haviya hutapa mai'nake'a vaya'moki
nelapa'ke'a kalaki ainelapataketapa lapa'kaeya kafu hu
vaya mai'netapa lapaulakamo'a apo ka'niketapa lapa'kufa
alaka'ake mai'naya yafe o'afi'nae.
18 Ani yafe lahapa'nepauve nakaeyateti etapa ma ya'yaka
miya heo. Moni afeno vaya maisaya yafe lusi kanale yana
atafi kamale'naya kolimoni miya heo. Lapa'kufa alaka'ake
mai'nisake'a vaya'moki lapa'kesaketapa lapavuya ohisaya
yafe efe'ake kena miya hetapa havaiyo. Lapaulakafi fale-
saya masave'ae miya faisake'na lapamisuketapa kanale'ya
hutapa akekae.
19 Nakaeya mako vaya'aife nahau nayamopafati
nahaisike'naena nakaeya ke a'kame malesaya yafe
kene'apama'ki'na kayo keve ne'apamoe. Ani yafe lusiya

hutapa lapa'kesa afifi nehutapa hao'otake yatapena lapaipa aitapa yahae nehutapa “Mako'ae ani hao'otake kava ohukune.” hutapa lapa'kesa afeo.

20 Afeo. Nakaeya kipate heti'ne'na lapa'kaeyafe ke nehuki mako'ke mako'ke'mokitapa ke'ni afitetapa kita ya'kinatesake'na hai'na lapa'kaeya'ae mai'ne'na ne'ya lo'kata nekaune.

21 Sata'ae la hute'a ha'a akasesaya vaya'aife inake hu'na hupatekauve “Nakaeya Sata'ae la hu'na akasete'na afo'nimo'a kava ya alino ne'maiya yate akaeya'ae lo'ka'na faitopale mai'noa kava hutapa nakaeya'ae lo'katapa faitopale mai'netapa kava ya alitapa maikae.” hu'na hupatekauve.

22 Fate Akufa Avamu'mo'a Yisasi ke afikefe ali'a atalu nehaya vaya'aife nehea ke lapa'kesa hane'nisea'mokitapa afeo hu'ne.

4

Ko'ku'napaka mai'ne'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae.

1 Yoni'a inake nehe ma ke hano nehike'na akoana ko'ku'napi mako kita ya'ki'nike'na ne'akokeno hokoteno ufe ake aike'na afi'noa akufa ke mako'ae afoana inake nehe “Male hai'keno. Nakaeya mi'ko ya henaka'a va'yi hisea yana kavelikoe.” nehe.

2 Nehike'na makale'a Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo'a lusiya huno lo'kiya vaino nakaeyapi eke'na akoana mako ala kava ne ne'maiya yana ko'ku'napi ake'noana ani yate mako ve'ka faitopale mai'ne.

3 Ani yate faitopale mai'nike'na ake'noa ve'kamo aku-famo'a kola'ake nehuno alave alave huno kopasi'na alino haleke'na ake'noe. Ake'nokeno mako yosa haitakana fukak-ina ala kava Ne ne'maiya yatena aino veko hu'neno alave alave nehuno ano hale'ne.

4 Ano ha neleke'na akoana ani hokote'na ake'noa ala kava Ne ne'maiya yate mako tueti fo'a (24'a) kava ne ne'maiya ya'yaka haneno veko hu'nike'a tueti fo'a (24'a) ala ala vaya'moki ani yate faimai'nae. Faimai'ne'a efe'ake kena'api havaili'ne'a apa'kenopale ala kava Ne'mo vai ne'alea ka'kolita kolimonileti alo humale ka'kolita vaili'nae.

5 Ala kava Ne ne'maiya yateti kopasi'na alino alave nehuno ha'kali ha'kalu nehuno fate fate ake ne'aiya ya anifati va'yi hu'ne. Ani ala kava Ne ne'maiya ya'mo aulakaleka mako nayatekati aole alea (7) kani'mo'a ano hale'ne. Ani kanina Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo nayatekati aole alea (7) lo'kiya'a hane'ne.

6 Ani ala kava Ne ne'maiya yatena aulakaleka'ae
a'kameleka'ae mako li kotu'kana yana lelelaleyama'a
lamake huno o'maleno kapo'kapo'kana huno alave alave
nehea kava hu'ne. Aole'ae aole'ae apavamu'ae anaka'moki
ani kava Ne mai'nea ya mai'a veko hu'a ali'a folakapi
ate'nae. Folakapi ate'naya anaka'moki apaukosaleka'ae
apa'kameleka'ae nesu yate apaulaka haneno veko hu'ne.
7 Hokote apavamu'ae anaka kave'ake afu laiyoni afukana
nehe. Ani'ale apavamu'ae anaka puluma'kakana nehe.
Ani'ale apavamu'ae anaka vaya aukosa kali'ne. Ani'ale
apavamu'ae anaka hanale haleno ne'vea ha'ki'ki namakana
nehe.
8 Ani aole'ae aole'ae anaka apavamu hane'nike'a mai'naya
anaka'moki mako kaya naya hano huteno mako nay-
atekati mako'ke alea (6) hapa'kuyaka hanete hanete hu'ne.
Apaulaka ameka apa'kufale'ae hapa'ku kapaka'ae nesu yate
haneno veko hu'ne. Veko hu'nike'a feluka'ae hani'ainaka'ae
yakame huke huke nehu'a inake nehae.

"Anumaya Koti'a mi'ko lo'kiyamo aepa'a mai'neno hao'otake
kava ohuno fate akufa ve'ka mai'ne. A'ke'ainaka'ae
meni'ae mai'neanakeno henaka'ae akola maike." hu'a
yakame nehae.

9-10 Apavamu hane'nike'a mai'naya anaka'moki ala kava Ne
ne'maiya yate fai mai'nea ve'ka akola maike maike nehea
ve'kae make hu'nae "Kakaeya kaki alita asaka nehuta lusi
amuse'ka nehune." hu'a nehaya kanafi ani tueti fo'a (24'a)
ala ala vaya'moki ala kava Ne ne'maiya yate fai mai'nea
ve'kamo aulakale apale'ya alo ne'a'a akola maike maike
nehea ve'kae "Kakaeya kaki alita asaka nehuta lusi amuse
nehune." nehu'a kava ya alikeno apami'nea kolimonileti
alo humale ka'kolita asakimale'a ani kava Ne'mo aiyafi
male'nae.
11 Ka'kolita'api ne'male'a yakame kefati inake hu'a nehae.

"Vaehae Anumaya Kotitimoka kakaeya mi'ko yana alo
humale'nane. 'Ina ya hu'na alo hukoe.' hu'nana
yafe mi'ko ya'ko hane'ne. Kakaeya mi'ko yana alo
hu'nana yafe katea kava huta ano hale'nea lo'kiya
hane'nea kaki'ka alita asaka nehuta lusi kayamufa
ve'ka mai'nane huta kaki alita asaka nehune." hu'a
yakame nehae.

Nehake'na nakaeya Yoni'na himonafi ake'noe.

5

Yoni'a mako a'a kafake kimale avo ano a'kama male'nea avo ake'ne.

1 Nakaeya Yoni'na akoana ani ala kava Ne fai ne'maiya
yate faimai'nea ve'kamo lamaka ayapi mako a'a kafake
kimale avo hane'ne. Ani avo'mo aoleka'a aupalika avo
kamaleteno vaya'moki o'akesaya yafe naya mako kayati
aole alea (7) a'kamekana yateti ano a'kama male'ne.
2 Ano a'kama male'nike'na ne'akokeno mako lo'kiya'a
hane'nea ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ala keke-
fafati ka ne'ano inake nehe "Hana ve'kamo'a lo'kiya'a
hane'neanakeno mani a'a kafake kite'a a'kameleti a'a
a'kama male'naya yana atekaiyanakeno alino a'kao pateno
alino va'kalekaiye?" hu'ne.
3 Hu'nike'na akoana kahau a'a lo'kiya'a
hane'nisikeno'aena mani avo alino va'kalesikeno atesea
ve'ka ko'ku'napaka'ae ma mopale'ae mopamo aku'ainaka'ae
o'mai'ne.
4 O'mai'nike'na ake'noanakeno mako ve'kamo'a alino
va'kalesea lo'kiya'a o'male'neanakeno ani avo alino
va'kalesikeno atesea ve'ka o'mai'nea yafe lusiya hu'na
avi le'noe.
5 Avi nelokeno mako ala ala ve'kamo'a nakaeyafe inake
nehe "Avi ole'ka mani yafe afeo mako ve'kamo'a Teviti
akeho'amo'a Yuta nofi ve'kamo'a ako ala huno akase'nea
ve'ka kave'ake laiyoni afukana huno Sata'ae hao'otake
kava'ae fali ya'ae la huno ako hano akase'ne. Satana hano
akase'nea yafe ani avote naya mako kayati aole alea (7)
a'kameleti ano a'kama male'nea ya alino ha'kao huno alino
va'kalekaiye." hu'ne.

Yoni'a Sipi Sipi Ana'au'akana ve'ka ake'ne.

6 Akoana ani ala kava Ne ne'maiya yate mako Sipi Sipi
Ana'au'a hakeno fali'nea afukana nehuno heti'nike'a aole'ae
aole'ae apavamu hane'nike'a mai'naya anaka'ae tueti fo'a
(24'a) ala ala vaya'ae akaeya mai'a veko hute'nake'na
ake'noe. Ake'noana ani Sipi Sipi Ana'au'a naya mako
kayati aole alea (7) ave'ae naya mako kayati aole alea (7)
aulaka'ae hane'ne. Ani aulakamo aepa'amo'a inake nehe.
Mako nayatekati aole alea (7) lo'kiya'a hane'nea Anumaya
Koti Fate Akufa Avamu'a mai'nikeno Anumaya Koti'a ani
avamu'a hutekeno mi'ko mopale uneno nehe.
7 Ani Sipi Sipi Ana'au'amo'a uno ani avo ala kava Ne
ne'maiya yate mai'nea ve'kamo lamaka ayapati ali'ne.
8 Alike'a apavamu hane'nike'a mai'naya anaka'ae tueti
fo'a (24'a) ala ala vaya'yaka'ae ani Sipi Sipi Ana'au'amo
aiyafi u'a ape hu'ne'a mi'ko'amoki vaya'moki ne'amakikeno
ake ne'aiya kitakana ya'ae kolimonileti alo humale'nea
lape'ae atafa nehae. Ani lapepi mana'ake halina ne'aiya
la'nefa havaite'ne. Ani mana'ake halinamo aepa'amo'a ina

ya huno hane'ne Anumayamo vaya'moki Anumayamoteka
ke hu'a aki ali'a asaka nehu'a afine'kakeno Anumayamo'a
afino aipa kanale hikeno haka'ake mana ne'afea kava hu'ne.
9 Ani lape atafa nehu'a inake hu'a ani Sipi Sipi Ana'au'ae
saufa yakame nehakae.
"Kakaeya kahake'ka fali'nana kola'kaleti mi'ko alu nofi
nofi vaya'ae fate fate apa'ke ne'aiya vaya'ae alu
apa'kufa'ae apa'kufa'ae vaya'ae alu kote kote
ne'maiya vaya'ae mi'ko kakaeya fali'nana kola'kaleti
ako miya faipate'nane. Ani vayana hao'otake
ya'apimo'a alino nofi kipate'nike'ka anifati kalu
hete'ka apavayu hu'ka Anumaya Koti vaya maisaya
yafe miya faipate'nane. Ani kava hu'nana yafe
kakaeya kanale kate'nea ve'kake'ka ani ano kafake
kimale avo a'kameleti ano a'kama male'nea avo ali'ka
ha'kao hisana lo'kiya'ka hane'ne.
10 Kakaeya Anumaya Koti vaya maisaya yafe hupatete'ka
Anumaya Koti kava yakaipatesea yapi apatanake'a Anu-
maya Koti aki ali'a asaka nehu'a akaeya ali'ya ne'ali'a
mopale vaya'aite kava hukae." hu'a yakame kefati
hakake'na afi'noe.

Sipi Sipi Ana'au'amo aki ali'a asaka nehae.

11 Afite'na akoana nesu yate ko'ku'napi kayo kayo
vaya'moki lakesa afime uketa atalonama'a vaya'moki mi'ko
tauseni milioni vaya'ae mi'ko tauseni tauseni vaya'ae
heti'a Anumaya Koti'a fai ne'maiya yate'ae aole'ae aole'ae
apavamu hane'nea anaka'ae tueti fo'a (24'a) ala ala
vaya'yaka'ae mai'a veko hu'a mai'ne'a yakame nehakake'na
afi'noe.
12 Ala kekefafati yakame nehake'a inake hu'a yakamefati
nehae
"Ani Sipi Sipi Ana'au'akana ve'ka ako hakeno fali'nea yafe
lusi kanale ve'ka mai'nea yafe atea ya huno lusi
lo'kiya'a hane'nikeno mi'ko kanale ya aliteno kanale
akenopa hale'nea ve'ka mai'neanakeno mi'ko kava
hisea lo'kiya'a hanete ano halesea lo'kiya'ae hanete
hu'nea ve'kamo aki hane'niki hanale alita asaka
hisunakeno akaeya mi'ko amuse hisea ya alise." hu'a
nehae.
13 Nehakake'na afoana mi'ko Anumaya Koti'a ko'ku'napi alo
humaleke'a mai'naya ya'ae mopale mai'naya ya'ae mopa
aku'ainaka mai'naya ya'ae lipi mai'naya ya'ae mi'ko'amoki
inake hu'a nehae
"Ala kava Ne ne'maiya yate fai ne'maiya Anumaya
Kotitimoka'ae Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamoka'ae
akola mi'ko kanale amuse hisa'a ya hanese. Ano ha

nelea lo'kiya hane'nea lana'ki hane'neanaketa hanale alita asaka nehisunakeno kava hisa'a lo'kiyatani haneke haneke hise." hu'a nehae.
14 Nehake'a aole'ae aole'ae apavamu'a hane'nea anaka'moki "Lamake hae." hu'a hake'a tueti fo'a (24'a) ala ala vaya'yaka'ae ape hu'a Anumaya Koti aki'ae Yisasi aki'ae ali'a asaka nehae.

6

Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a a'kameleti ano a'kama male'nea ya alino ha'kao nehe.

1 Nakaeya Yoni'na ake'noana Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a eno mako'ke a'kameleti ano a'kama male'nea yana ako alino a'kao paeke'na ake'noana aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anakapati mako ve'kamo'a ke hike'na afi'noana ko'ku'napati ha'kali ha'kalu nehuno ake ne'aiya akekana huno nakaeyafe "Eno." hu'ne.
2 Nehike'na ake'noana mako efe hosi afumo akofetule mako ve'ka faitopale mai'neno ati keve'a ali'nike'a ka'kolita kame vaya kame hu'a hapa'a apane'kasaya vaya'moki ne'vaiya ka'kolita ami'nakeno la huno mako'ae kame vaya'a hapano apa'kasesea yafe u'ne.
3 U'nikeno Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a eno anile a'kameleti ano a'kama male'nea yana ako alino a'kao nepaeke'na ake'noana aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anakapati anile napa tu ve'kamo'a nakaeyafe "Eno." hike'na afi'noe.
4 Ke hike'na ake'noana mako haesa hosi afumo akofetule mako ve'ka faimai'nike'na ne'akokeno Anumaya Koti'a atalekeno yuna he'a maisaya kavana mi'ko mopaleka hano hisea lo'kiya'a ani ve'ka amiteno mi'ko mopale vaya la nehu'a hapaesake'a falisaya kava hukae. Ani ve'ka lusi ave ne'nea sasu'me amikeno ne'ale.
5 Alikeno Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a eno aole'ae mako'ae alea a'kameleti ano a'kama male'nea yana ako alino a'kao paeke'na nakaeya ake'noana aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anakapati anile napa tali ve'kamo'a nakaeyafe "Eno." hike'na ake'noana anupa hosi afumo akofetule mako ve'ka faimai'neno sikeli nehaya ya ayapi ali'ne.
6 Ali'nike'na ne'ake'na afi'noana aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anakapati mako ake aike'na afi'noana inake nehe "Mako'ke ve'kamo'a mako'ke afina ali'ya aliteno hano huno une ne'alea miyateti aole aise samolapi laisi alaka'a fa'ko hu'ka ameo. Ani miya kamitesike'ka naya mako kayati mako'ke (6) maya ani kava hu'ka ameo. Ani kava hu'ka apamikana'maki olivi yosamo alakafati masave ne'alea

yosayaka'ae nofi alakamo li'a ali'a lapai'a ne'naya nofi alaka'ae ali'ka haviya oho." huno anupa hosi afumo akofetule faimai'nea ve'kae ha'nepaike'na afi'noe.

7 Afi'nokeno Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a aole'ae aole'ae a'kameleti ano a'kama male'nea yana ako alino a'kao paeke'na nakaeya ake'noana aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anakapati napa fo ve'kamo'a nakaeyafe "Eno." hu'ne.
8 Ani ke hike'na ne'akokeno mako ku'kupa hosi afumo akofetule mako ve'ka faimai'ne. Ani faimai'nea ve'kamo aki'a vaya hapano falisea ve'kae huno aki'a hane'ne. Huno hane'nikeno ani ve'kamo a'kameleka mako ve'ka fali'naya vaya ne'vaya kumane hu'a aki ne'aya ve'ka e'ne. Ekeno Anumaya Koti'a mi'ko mopale mai'naya vaya'aina aole'ae aole'ae ano fa'ko humale'nea vayapati aole'ae mako'ae anaka ne'apataleno mako anaka'a hapa'ana falisa'a lo'kiya'ani anami'ne. Ani aole ve'kalana lusi lo'kiya anamike'ana mako vaya ala kamefati hapa'a falike'a mako'amoki kafu hute'a falike'a mako'amoki fate fate kali ali'a falike'a mako vaya'a afela kalayakamoki hapake'a fali'nae. Ani ve'kala'mokani hapaesake'a falisaya lo'kiya'ani anami'ne.

9 Ani Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a naya mako kaya (5) a'kameleti ano a'kama male'nea yana ako alino a'kao paeke'na ake'noana Anumayamofe apa'kesa afi'a sipi sipi afu he'a ne'kaya atalu'ya'kana ya ko'ku'napi hane'nike'na ake'noana ani atalu'ya'mo aepafi fali'naya vaya'ai apame apa'ke'noe. Ani vaya'moki Anumaya Koti ke afite'a atafa hu'ne'a hu'a fole ai'naya yafe hapake'a fali'naya vaya'ai apame ani ko'ku'napi hane'nea atalu'ya'mo aepafi hane'ne.
10 Ani apame'yaka mai'ne'a ala kekefafati make hu'a nehae "Mi'ko lo'kiya'ka hane'nea Anumayatimoka fate akufa ve'kamoka lamake ke'ake nehane. Mopale vaya'moki lahaketa faliteta manile mai'none. Na kanale kakaeya ani kava hulate'nea yafe kake hupatete'ka havi kava hulate'naya anona'a apamikane?" hu'a nehae.
11 Nehakeno efe'ake yatala kena'api apamiteno inake huno hapapai'ne "Maitapa falu hutesake'a nepu lapasaki lapa'kaeya hu'naya kava hu'a Yisasi ali'ya ne'ali'a akaeya ke hu'a fole ne'aiya yafe lapa'kaeya hulapate'naya kava hu'a hapaesake'a falite'a esake'na kame vayatapi kake hupatekauve." hu'ne.

12 Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a naya mako kayati mako'ke'a alea (6) a'kameleti ano a'kama male'nea yana ako alino a'kao paeke'na nakaeya ake'noana ala

imima ne'alikeno yakemo'a asu hekeno hani'ake nehuno
hani'kikeno i'ka'mo'a haesa nehuno alino kola'ake hu'ne.
13 Ko ne'aino yasi alikeno yosamo'a kosali kosali nehikeno
alaka'a alaki nelavea avamete maleno ko'ku'napakati
sanafi'yaka atafailavi atafailavi hu'a lavi'nae.
14 Yuku alitapa kafake'kitapa haya ne'vaiya avamete
ko'ku'na'mo'a fanane hike'a mi'ko avima'yaka'ae li folakapi
hane'nea mopayaka'ae no'api atale'a alule u'e'a hu'nae.
15 Ani kava nehike'a mi'ko mopale mai'naya ala yahauve
vaya'ae ala kava vaya'ae ati vaya'aite kava vaya'ae ala afeno
male'naya vaya'ae lo'kiya'api hane'nea vaya'ae alu ve'kamo
ali'ya ne'ali'a miya no'alea vaya'ae apa'kai'api ali'ya
ne'alea vaya'ae lusi apamo'yo ne'ai'a "Hanate fala'kisune?"
hute'a apaune he'a u'a yafa'kapi fale'a ne'mai'a avimateka
hane'nea ala ala yafapi fala'ki'a mai'nae.
16 Fala'ki'a mai'ne'a ka ka nehu'a mi'ko avima'ae yafa'aefe
inake hu'a nehae "Lakaeya ala kava Ne ne'maiya yate
fai'mai'nea ve'kamo aulakale Anumaya Koti aulakale
lusi koli nehuta o'maisuna lakesa ne'afune. Sipi Sipi
Ana'au'akana ve'kamo'a lusi hai vai nelateketa koli ne-
hunaki avima'mokitapa a'kalafalavitapa lakaeya aita ati
kalateo." hu'nae.
17 Ani ve'kala'mokani hanai vailate'na'anake'ana kake hu-
latesa'a kana ako va'yi hu'neanakeno hana akufa ve'kamo'a
anaulakale heti'neno ani kake huno ana'kasekaiye hake'na
henaka'a va'yi hisea yana himonafi ake'noe.

7

Anumayamo'a Isaleli vaya'ai hapanile apate'nea aki'a ano a'kamapate'ne.

1 Ani ke afite'na ake'noana aole'ae aole'ae ko'ku'napi
kayo kayo vaya'moki aole'ae aole'ae mopa atupaleka heti'a
mai'ne'a mopale hane'nea aole'ae aole'ae yasi atafa hu'a
alaki huli'nakeno ani yasimo'a laka ne'nikeno mopale
hane'nea ya'ae hake li'ae yosayaka'ae ali'a kosali kosali
nohae.
2 Kosali kosali nohike'na ake'noana mako ko'ku'napi
kayo kayo ve'ka yake haineno va'yi neheatekati haino
ne'eno avamu'a hane'nea Anumaya Koti'a akai'a aki vaya'a
apate'nea aki'a ano a'kamapatesea yana ayapi ali'neno ani
aole'ae aole'ae ko'ku'napi kayo kayo vaya mopa'ae hake li'ae
ali'a haviya hisaya lo'kiya'api apami'nea ko'ku'napi kayo
kayo vaya'aife ala kekefafati inake huno hapapai'ne.
3 "Lapa'kaeya mopa'ae hake li'ae yosa'ae alitapa haviya
hukefe haya vayana ataletapa lakeva mai'niketa lakaeya
hokoteta Anumaya Kotitimo ali'ya vaya'ai hapanile

Anumayamo apate'nea aki'a ata a'kamapatetesunaketapa henaka'a ani ya'yaka alitapa haviya hukae.” hu'ne.
4 Hu'nike'na afi'noana kahalituno hapanile avo kamale'nea vayana vani hataleti foti fo tauseni (144,000) Isaleli vaya alu nofipati alu nofipati apavaleno aki'a ano a'kamapate'ne.
5 Yuta nofipati naiyalekati aole alea tauseni (12,000) vaya huno kahalitu'ne. Lupeni nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Kati nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne.
6 Asa nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Napatalai nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Manasa nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne.
7 Simioni nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Livae nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Isa'ka nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne.
8 Sepiulani nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Yosefe nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Penisameni nofipati 12,000 vaya huno kahalitu'ne. Kahalituteno aki'a hapanile kamale kamale hu'ne.

Alama'a ve a'nemoki Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae.

9 Anumayamo'a huno kahalitu'nea vaya ake'noana lakesa afiketa atalona ve a'neyaka mi'ko nofipati vaya'ae mi'ko fate fate apa'ke ne'aiya vaya'ae mi'ko alu apa'kufa'ae vaya'ae mi'ko kotekati e'naya vaya'ae mi'ko Anumaya Koti fai ne'maiya ya'mo aulakale'ae Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo aulakale'ae heti'a mai'ne'a efe'ake yatala kena'api havaili'ne'a masu haita'a alite alite hu'a mai'nae.
10 Mai'ne'a ala kekefafati inake hu'a nehae
“Kava Ne fai ne'maiya yate mai'nea Anumaya Kotitimo'ae Sipi Sipi Ana'au'akana ve'ka'ae laku lame ako ali'ana katilate'na'a ya'mo aepa'a mai'na'ae.” hu'a nehae.
11 Nehake'a mi'ko ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki heti'a Anumaya Koti fai ne'maiya yate tueti fo'a (24'a) ala ala vaya'yaka'ae aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anaka'ae mai'a veko hupate'ne'a mi'ko'amoki ani ala kava Ne ne'maiya yate apale'ya faite'a apa'ko'ya nefai'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae.
12 Inake hu'a nehae
“Lamake nehae. Anumaya Koti'a mi'ko amuse hutesuna ya alise. Ano hale'nea lo'kiya'a hane'nea ve'kamo aki'a hane'nikeno akenopa ha nelea ve'ka mai'nea yafe aki'a alita asaka nehuta lusi amuse hutesune. Akai'a kava yakaisea lo'kiya'a akola haneke haneke huno hanese. Lamake.”

Apa'kafu ne'kea yana meni hano he.

13 Ani ke hutakeno mako ala ala ve'kamo'a nakaeyafe
inake huno nafine'ke "Ani efe'ake yatala kena havaili'naya
vayana nalakae? Hanatekati e'nae?" huno nafine'ke.
14 Nafikeke'na nakaeya Yoni'na akaeyafe inake hu'na ne-
hoe "Amuse'ka nehuki kakaeya afi'nane." hu'na nehukeno
nakaeyafe inake nehe "Ani vayana lusi kana hapau'nea
kanafi mai'ne'a lo'kiya ne'vai'a hao'otake ya'ape apa'kesa
afite'a fali'nea Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo kola'aleti ako
kena'api sese hu'a efe'ake hu'naya vaya e'a mai'nae.
15 Ani yafe apa'kaeya Anumaya Koti'a fai ne'maiya ya'mo
aulakale heti'a mai'ne'a feluka'ae hani'ainaka'ae
no'afi mai'ne'a akaeya aki ali'a asaka nehu'a ali'ya'a
ne'alikeno Anumaya Koti'a hapau ne'vaino kava
ne'yakaiye.
16 Kava yakai'neanakeno mako'ae apa'ka olekaiye. Mako'ae
life ohapauke. Yakemo'a amu'ko huno leno o'apasakekaiye.
17 O'apasakekaiya'maki Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a
Anumaya Koti fai ne'maiya ya'mo folakapi mai'neno sipi
sipile kava ve'kakana huno li nehakea liteka apavaleno uno
apatesike'a maike maike hu lina nesakeno Anumaya Koti'a
apaunu alino kalo patesike'a mako'ae avi olekae." huno
hike'na nakaeya Yoni'na ani ya himonafi ake'noe.

8

Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a seveni'a a'kameleti ano a'kama male'nea yana alino a'kao pa'ne.

1 Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a alakana a'kame ano
a'kama male'nea yana ako alino a'kao nepaeke'a ko'ku'napi
hane'nea ya'moki kanake kanake ohu'a mi'ko'amoki ke
ohu'a aise'a aupa kana hap aova ani kava hu'ne.
2 Ke ohu'a maitake'na ake'noana naya mako kayati aole
alea (7) ko'ku'napi kayo kayo vaya Anumaya Koti aulakale
heti'nakeno naya mako kayati aole alea (7) ufe apamike'a
ali'nae.
3 Ali'nakeno ko'ku'napi mako kayo kayo ve'ka eke'na
ake'noana mako kolimonileti alo humale lape ayapi ali'neno
afu he'a ne'kaya atalu'ya hane'neate heti mai'nikeno lusi
mana'ake nehea la'nefa halina ani lapepi alino amikeno ala
Ne faine'maiya ya'mo aulakale hane'nea yana kolimonileti
alo humale atalu'yate uno male'neno Yisasina apa'ku'a
ami'naya vaya'moki Anumayamoteka ke hu'a afine'kaya
ya'ae mana'ake halina'ae lo'kano Anumayaleka haisikeno
kanale mana'a afise huno lo'kano male'ne.
4 Male'nikeno Anumayamoteka apa'ku'a ami'naya
vaya'moki afine'kaya ya'ae ani mana'ake halina'ae ani

kayo kayo ve'kamo ayapati Anumayamo aulakale lo'ka'ana
nehai'ae.
5 Nehaikeno ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a
kolimonileti alo humale lape alino ani atalu'yate ata
nelea atafati ata nelea ho'kanufa alino ani lapepi maleno
havaiteteno ani ata lapena ko'ku'napakati mopafaka yaka
hutalekeno ha'kali ha'kalu nehikeno kopasi'na alino alave
nehikeno mako ake ne'aino imima ne'ale.

Aole'ae aole'ae ko'ku'napi kayo kayo anaka'moki ufe a'nae.

6 Naya mako kayati aole alea (7) ufe ali'naya ko'ku'napi
kayo kayo vaya'moki ani ufe'api aesaya yafe ali'a avatati
nehae.
7 Avatati nehakeno hokote kayo kayo ve'kamo'a akai'a ufe
ne'aekeno ko'mopa ko'ae ata'ae kola'ae fole aitekeno mopale
atalekeno lavi'ne. Lavi'nikeno mi'ko ma mopa aole'ae
mako'ae ano fa'ko humale'neapati mako kaya'a aupalika'ae
mi'ko ani mopale hane'nea ya'ae mi'ko yosayaka'ae mi'ko
mopale hane'nea hafepa'ae atamo'a leno asake'ne.

8 Leno asaketekeno napa tu kayo kayo ve'kamo'a akai'a
ufe ne'aekeno ala avima'kana yana ata nelekeno hake lipi
asakaulavi'ne. Nelavikeno ani hake lina aole'ae mako'ae
ano fa'ko humale'neapati mako kaya'a alino kola'ake hu'ne.
9 Kola'ake hu'nea yafe ani aupalika ne'maiya fayayaka'ae
mako lipi mai'naya ya'ae fali'nake'a ani aupalika hane'nea
lipi kaleyaka'ae alaki alino haviya hutale'ne.

10-11 Haviya hutekeno napa tali kayo kayo ve'kamo'a
akai'a ufe ne'aekeno ala sanafi'mo aki'a nami hu'a ne-
haya sanafina ata kani'kana huno nelea kava nehuno
ko'ku'napakati elinekeno mi'ko mopa alino aole'ae mako'ae
ano fa'ko humale'neapati mako kaya aupalika hane'nea
li'yaka'ae li nehakea kelifi'ae nelavikeno aole'ae mako'ae
ano fa'ko humale'neapati mako aupalika'a hane'nea lipi
nami hane'nike'a ne'naya vaya nesu ya fali'nae.

12 Fali'nakeno napa fo kayo kayo ve'kamo'a akai'a
ufe ne'aekeno yake'ae i'ka'ae aole'ae mako'ae ano
fa'ko humale'neapati mako kaya aupalika'a asu he'ne.
Sanafi'yaka'ae ani ya huno aole'ae mako'ae ano fa'ko
humale'neapati mi'ko sanafi'afati mako kaya aupalika'a'api
ani kava hu'a asu he'nae. Asu he'naya yafe yakemo'a ano
ha nelea ya'a aole'ae mako'ae ano fa'ko humale'neapati
mako kaya aupalika'a yake olekeno lusi hani'kiteno lusi
metapu a'ne. Metapu a'nikeno i'ka'ae sanafi'ae ani kava
hu'a aole'ae mako'ae ano fa'ko humale'neapati mako kaya
aupalika'a ha olekeno lusi hani'kiteno lusi metapu a'ne.

13 Nakaeya Yoni'na mako ala ha'ki'kikefa ko'ku'na'mo
folakapi haleno vike'na ne'akokeno ala kekefafati in-
ake nehe “Nahau'neo nahau'neo ma mopafi mai'naya
vaya'mokitapaena lusi nahau hulapatoe. Aole'ae mako'ae
ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki ufe ne'aesayana lusi kana
ya mopafi mai'naya vaya'mokitapale va'yi hukike'nae lusi
nahau hunelapatoe.” huno hike'na afi'noe.

9

Napa faefu ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a akai'a ufe ne'aeye.

1 Napa faefu ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a akai'a ufe
ne'aekeno mako sanafi ko'ku'napakati atafailavino mopale
lavi'nikeno mako afepi lavi'nea keli ayoma'a o'male kelimo
kita ya'kisea ki ani sanafi amikeno ali'ne.
2 Aliteno ani kelimo kita ya'kikeno ani kelifatina lusi
halinamo'a muti muti huno hai'nea ya'mo'a mako ala
ata kakeno ne'aiya halinakana huno hai'neno yakemo
aulakale'ae ko'ku'nate'ae aino ati'kaekeno alino hani'ake
hu'ne.
3 Hani'ake hike'a ani halinafati lusi kenu'yaka mopale fole
aitakeno vaya a'kafu hanisaya lo'kiya'api apamike'a a'kafu
hanikeno heki'yavemo hapaekeno lusi apa'kafu ne'kea ak-
ufa kava hu'ne.
4 Ani kenu'yakaena inake huno nehe “Hafepa'ae kahau'ae
yosayaka'ae o'nekaya'maki Anumaya Koti aki'a hapanile
ka o'apate'nisea vaya'ai apa'kufa'ake a'kafu hanisake'a
apa'kafu ya alisae.” hu'ne.
5 Naya mako kaya i'ka'ake apa'kafu kisea ya apamite
apamite hukaya'maki alaki hapaesake'a falisaya lo'kiya'api
o'apami'neanake'a a'kafu hanike'a apa'kafu ne'kea yana
heki'yavemo'a hapaeke'a apa'kafu ne'kea akufa kavana
akaseno lusi apa'kafu ki'ne.
6 Ani apa'kafu kisea afina vaya'moki falisaya apa'kesa
afikaya'maki ofalikae. Apa'kafu ki'nea yafe lusiya hu'a
falisaya kafena kahau akaya'maki ofalikae.
7 Ofali'nake'a ani kenu'yakamoki hosi afukana nehu'a la
hukefe nehaya hosikana nehu'a apa'kenopale kolimonileti
alo humale ka'kolita vaili'nakeno apaukosamo'a vaya
apaukosa kali'ne.
8 Ani kenu'yakamoki apayo'kamo'a mako oyafa a'nemoki
yatala apayo'kakana hu'nike'a apave'mo'a kave'ake afu
laiyoni afumoki apave'kana huno hane'ne.
9 Hane'nike'a ani kenu'yakamoki hapaifi'yalena kapaleti
alo humale haleku'kana ya vaili'nakeno hapa'kumo'a lusi

ake ne'aike'a vaya'moki ala kame hukefe nehatakaya akufa
ke nehae.
10 Ani kenu'yakamoki apaiko'yafi mako ne'kayakana yana
heki'yavemo ano halake aine'apatea ya'kana hu'neanake'a
ani apaiko'yafi hane'nea ne'kayaleti naya mako kaya hano
hea i'ka'mo aku'ainaka vaya a'a halake aine'apate'a ali'a
haviya hupate'nae.
11 Haviya hupatakeno ala kava ve'ka'api Sata kayo kayo
ve'ka'a ayoma'a o'male kelile kava ve'kamo aki'a Yuta
vaya'ai ke Hipalu kefati Apatoni hu'a aki ne'ae. Kali'ki
kefati Apolioni hu'a aki ne'aketa lakaeya kefati inake huta
aki ne'aone "Mi'ko vaya alino haviya hupatesike'a falisaya
ve'kae." huta nehune.
12 Kenu'yakamoki ali'a haviya hupate'naya kava
hano hu'nea'maki nahau'neo aole lusi kana yatalana
hane'neanakeno lapa'kaeyate ekaiye.

Napa sikisi kayo kayo ve'kamo'a ufe ne'aeye.

13 Napa sikisi kayo kayo ve'kamo'a akai'a ufe aeke'na
afi'noana Anumaya Koti aulakale hane'nea kolimonileti
alo humale atalu'ya'mo aole'ae aole'ae atupaleti mako ake
aike'na afi'noe.
14 Afi'nokeno napa sikisi kayo kayo ve'ka ufe ali'nea
ve'kaena inake hu'ne "Aole'ae aole'ae ko'ku'napi kayo kayo
vaya Yufaletisi lite nofi hupate'naya kayo kayo vaya'aina
kalu he'ka apataleke'a veo." hu'ne.
15 Ani ko'ku'napi kayo kayo vaya'aina mani kafufi'ae
mani i'kate'ae mani afina'ae mani yakemo aku'ainaka'ae
fole aisea yafe nofipi apatafa hu'nikeno ani kana'a va'yi
hikeno nofipati kalu hepate'ne. Anumaya Koti'a mi'ko
mopale vaya'aina aole'ae mako'ae ano fa'ko humale'neapati
inake he "Fa'ko humale'nea vayapati mako kaya'a hapaeke'a
faleo." huno hike'a ani aole'ae aole'ae kayo kayo vaya'aina
apataleke'a ani kava nehae.
16 Ani kava nehake'a apaya hu'a hapaesaya ati vaya
o'afunama'a vaya tu hataleti milioni (200,000,000) hosimo
akofetule faimai'naya ati vaya mai'nake'a ani napa naha-
paike'na nakaeya Yoni'na afi'noe.
17-18 Afite'na himonafi apa'ke'noana ani hosimo akofetule
faimai'naya vaya'moki hapaifi'yalena haesa haleku'ae
o'ko haleku'ae ku'kupa haleku'ae a'a afaili'nake'a
hosiyakamoki apa'kenopamo'a kave'ake afu laiyoni
afumoki apa'kenopakana nehike'a atamo'ae halinamo'ae
hi'mana'ake ata nelea yafa'yaka'ae apavayafati hatilavikeno
mi'ko mopale vaya'aina aole'ae mako'ae ano fa'ko
humale'neapati mako kaya aupalika vaya'aina ani hosimoki

apavayafati hati lavea aole'ae mako'ae ya'mo'a ata'ae halina'ae hi'mana'ake ata nelea yafa'yakaleti'ae vaya hapake'a fali'nae.

19 Ani hosimoki hapaesaya lo'kiya'api apavayafi'ae apaiko'yafi'ae hane'nike'a apaiko'yamo'a kuyuma'kana hu'neanake'a ani apaiko'yaleti a'kafu hanisaya apa'kenopa hane'nike'a vaya a'kafu hanike'a nefalike'na himonafi apa'ke'noe.

20 Fali'naya'maki ani aole'ae mako'ae ali'a haviya hu'naya ya'mo'a hapaeke'a ofali'naya vaya hao'otake kava hu'naya yafe apaipa ai'a yahae nohae. Apayateti alo humale anumaya'api kolimonileti'ae efe yafateti'ae haesa yafateti'ae afa yafateti'ae yosaleti'ae alo humale ya'aefe “Anumayati mai'nae.” hu'a nehaya'maki ani ya'yaka apaulaka o'ake'a ke o'afi'a ka u'e'a nohaya yate apa'ki ali'a asaka nehu'a Sata afe'yakamoki apa'ki'ae ali'a asaka nehu'a “Anumayati mai'nae.” hu'a nehaya'maki ne'apatale'a Anumayamo aki ali'a asaka nohae.

21 Ali'a asaka ohu'a vaya hapa'a fali kava'ae analisa kava'ae kumai kava'ae kumaya'ya hulitata nehaya kava'aefe apa'kesa ne'afi'a apaipa ai'a yahae nohae.

10

Ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Yonina avo kamale pepa amikeno ne'ne.

1 Nakaeya Yoni'na mako lo'kiya'ake kayo kayo ve'ka ko'ku'napakati elino ne'eke'na ake'noana hiya'mo'a aku-falena aino au'vaitekeno akenopale fukakina'mo'a maleno fakaki'nikeno aukosamo'a yakemo nehea kava nehikeno aole aiyala'mokani ata nelea fiko yosamo'a kaluvi ne'aiya kava huno kaluvi ne'aikeno eline'ne.

2 Elino ne'eke'na ake'noana akaeya mako aise ano kafake kimaleteno alino va'kale male'nea avona ayapi hane'nikeno lamaka aiya'a hake li'mo akotofule ateno haoka aiya'a mopale ano atalatale huno mai'ne.

3 Mai'neno laiyoni afumo ake ne'aiya kava huno ake ne'aino ka ne'aekeno naya mako kayati aole alea (7) afina ha'kali ha'kalu nehikeno lusiya huno ala ake ne'aiye.

4 Mako nayatekati aole alea (7) afina ha'kali ha'kalu hea ke afite'na avopi ani ke kakefe nehukeno ko'ku'napati mako ake aiya kemo'a inake huno hike'na afi'noe “Ani ke mako nayatekati aole alea (7) afina ha'kali ha'kalu hu'nea ke avopi kakefe hana ke o'ka'ka kakesafi afi'ka fala'kileo.” huno hike'na afi'noe.

5 Ani ko'ku'napi kayo kayo ve'ka li avoyale'ae mopale'ae
ano atalatale hu'nike'na ake'noa ve'kamo'a lamaka aya'a
hanaleka alino asaka hu'ne.
6 Asaka huli'neno inake nehe "Anumaya Koti'a maike
maike huno mi'ko afina avamu'ae ve'kamo'a akai'ake
ko'ku'na'ae ko'ku'napi hane'nea ya'ae mopa'ae mopafi
hane'nea ya'ae hake li'ae hake lipi hane'nea ya'yaka'ae
alo hu'nea Anumayamo aulakale mani nehoa ke lamake
nehoe. Anumaya Koti'a mako'ae lakeva o'maikea'maki
makale mi'ko ya fole aisea yana fole aike.
7 Fole aikea'maki napa seveni ko'ku'napi kayo kayo
ve'kamo'a akai'a ufe akefe hea afina Anumaya Koti'a
a'ke'ainaka akai'a ali'ya ali'naya apaune vaya hapapai'nea
ke fala'kino hane'nea ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake
huke." hu'ne.
8 Hu'nike'na nakaeya Yoni'na hokote'na ko'ku'napati
afi'noa kemo'a eteno inake huno nahapai'ne "Kakaeya hake
li'mo avoyale'ae mopale'ae aiya ano atalatale huno heti'nea
ko'ku'napi kayo kayo ve'kale ute'ka ayapi hane'nea avona
u'ka aleo." nehe.
9 Nehike'na nakaeya ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kale u'na
inake hu'na hoe "Kakaeya ani aise avona nameo." hukeno
nakaeyafe inake he "Kakaeya ali'ka no. Nesanana kavaya-
fina lumemo li'mo nehea kava huno haka'ake hinake'ka
nekana'maki kaipafi laviseana atu'ake huke." nehe.
10 Nehike'na nakaeya ani aise avona kayo kayo ve'kamo
ayapati ali'na nokeno navayafi lumemo li'mo nehea ya huno
haka nahaiyanaki ne'na na'kaitalokeno naipafaka laveateka
atu'ake he.
11 Atu'ake nehikeno nakaeya Yoni'nae inake huno naha-
pai'ne "Kakaeya mako'ae fate fate apa'kufa kali'nea vaya'ae
alu kote kote mai'naya vaya'ae alu apa'ke alu apa'ke ne'aiya
vaya'ae ala kava vaya'ae Anumaya Koti ke hu'ka fole ai'ka
hapapaikane." hu'a nehae.

11

Aole ve'kala'mokani Anumayamo ke hu'ana fole ne'ai'ae.

1 Ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki male'na akeke akeke
hu'na hapalisoa ya kayo namite'a inake hae "Kakaeya
heti'ka Anumaya Koti mono no'ae sala mana haise hu'a
ne'kaya atalu'ya'ae male'ka akeke akeke hu'ka hapali'ka
akete'ka ani nopi mai'ne'a Anumayamo aki ali'a asaka
nehaya vayana hapali'ka ako.
2 Hapalite'ka ma'aileka hane'nea mopa male'ka akeke
akeke hu'ka ohapaleo. Ani aupalika Anumaya Koti ke
no'afisaya vaya'aina Anumaya Koti apami'nike'a foti tu'a

(42) i'ka (1,260 afina) ani vaya'moki Anumaya Koti fate akufa kumana apaiyaleti apaiya alitata hu'a a'a haviya hukae.
3 A'a haviya nehisake'na aole ve'kala nakaeya ke hu'ana fole ne'ai'a ve'kala lo'kiya'ni'a anamite'na hunatesuke'ana kayavo kena havaili'ne'ana nakaeya ke hu'ana fole ne'ai'ana ani foti tu'a (42) i'ka (1,260 afina) nakaeya ke hu'ana fole aika'ae.” huno hike'na nakaeya Yoni'na afi'noe.
4 Ani aole ve'kalana aole olivi yosakana nehu'ana aole ata kani'kana hu'na'a ve'kala mai'na'anake'ana mi'ko mopale kava yakai'nea Anumaya Koti aulakale heti'na'ae.
5 Mako vaya'moki ani ve'kalana ali'a haviya hunatekefe nehisakeno'aena ani ve'kala'mokani anavayafati ata ha'kalu nehuno kame vaya'ani leno apasakalisike'a falikae. He lamake ali'a haviya hunatesaya vaya ako falikae.
6 Ani aole Anumayamo ve'kalana lusi lo'kiya'ani hane'neanake'ana Anumaya Koti ke hapapailitata hisa'a kanafina “Ko o'aiyo.” hu'ana hisa'ana ani lo'kiya'anileti ko o'aike. Ma mopafi hane'nea life “Kola'ake ho.” hu'ana hisa'ana kola'ake huke. Mi'ko vaya'aite “Lusi kana ya va'yi ho. Kali va'yi ho.” hisa'ana ani kava huke. Mi'ko afina “Ani kava hise.” hu'ana ana'kesa ne'afisa'akeno ani yana afa'a fole aike.
7 Fole aikea'maki ani aole ve'kalana Anumaya Koti anami'nea ke hu'ana hano hutesa'akeno afepi lavi'neno ayoma'a o'male kelifati havi afela afumo'a haineno hanae-sike'ana falika'ae.
8 Hanaesike'ana falisa'ake'a ana'kufa'a Yelusalemu ku-mate Anumaya'animo Yisasi'a yofo yosale ha'a asai'naya kuma'mo yekekate malekae. Ani kumafe ke avoya kefati Sotomu'ae Isipi'aene hu'a nehae.
9 Falita'akeno ana'kufa'a yakekate male'nake'a aole'ae mako'ae afinanaki yakemo'a folakate eno vea kanaki hane'nike'a fate fate apa'kufa kali'nea vaya'ae fate fate nofipati vaya'ae fate fate apa'ke ne'aiya vaya'ae fate fate kotekati vaya'ae ani ve'kala'mokani ana'kufa'a akete akete hukaya'maki mako vaya'moki ali'u'a kelifi ali'a ki o'anate'nae.
10 Ki o'anate'naya'maki mi'ko koteka vaya'moki ani ve'kala'mokani mopale vayana lusiya hu'ana ali'ana haviya hune'apata'a ve'kala fali'na'a yafe lusiya hu'a amuse nehu'a kiki hune'anate'a yakame kefati vaya ne'ya u'a apamike'a e'a apamike'a hu'a nakeno apaipamo'a kanale hu'ne.
11 Apaipamo'a kanale hu'nea'maki ani aole'ae mako'ae afi-nanaki yakemo'a folakate vea kanaki hano hutekeno Anu-maya Koti'a ani ve'kala'ani anaipafi anavamu anamisea yasi

anamike'ana ani ve'kalana ete'ana fali'na'apati heti'ake'a mi'ko vaya'moki ani ya akete'a lusiya hu'a apamo'yo ne'ai'a koli hu'nae.
12 Koli nehakeno ko'ku'napakati ala ake aiya akemo'a ani aole ve'kala'anife inake he "Lana'kaeya male haite'ao." hike'ana hiyapi ko'ku'napaka hai'ake'a kame vaya'animoki ana'ke'nae.
13 Ani ve'kala hai'ana fala'a anayufi lusi imima aliteno ani ala kuma naya aole (10) ano fa'ko humale'neapati mako kaya'a alino haviya hikeno ani imima'mo'a o'afunama'a vaya naya mako kayati aole alea tauseni vaya (7,000 vaya) fali'a hano hu'nae. Inani kava hea yafe ofali'a afa'a mai'naya vaya'moki lusi koli hute'a ko'ku'napi kava ya alino mai'nea Anumaya Koti aki ali'a asaka hu'nae.
14 Ani aole kana yana ako hano hu'nea'maki afeo. Avo'neo mako kana yana aupa kanafi va'yi hukike'nae nahau hunelapatoe.

Napa seveni ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ufe ne'aeye.

15 Napa seveni ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ufe aeke'na afi'noana ko'ku'napakati mako vaya'moki ala keke-fafati inake hu'a hu'nae
"Anumaya Koti'ae lakufa alino katisea yafe hute'nea Ve'ka'ae mopale kava ya ali'a mai'naya vaya'aina ako apa'kase'ana hanafi mai'na'ae. Hanafi mai'na'anake'ana meni kana'ae akola ani ve'kala'mokani ala kava ya ali'ana mai'ne'ana maike maike hu'ana akola kava maika'ae." hu'a hu'nae.
16 Anile Anumaya Koti aulakale mai'naya tueti fo'a (24) ala ala vaya'moki kava Ne fai ne'maiya yate faimai'ne'a apale'ya alo ne'a'a apa'ko'ya nefai'a Anumaya Koti aki ali'a asaka nehae.
17 Ani ala ala vaya'moki inake hu'a nehae
"Vae Anumaya Kotika lusi lo'kiya'ka hane'nike'ka a'ke'ainaka'ae meni'ae ani kava hu'ka mai'nane. Meni lusi lo'kiya'kaleti aepa he'ka mi'ko yate kava ya ali'nana yafe lakaeya kakaeyafe lusi amuse'ka nehune.
18 Kakaeya ke o'afi vaya'moki kakaeyafe apaipa kafa kaha'naya yafe kakaeya kaipa kafa nehapa'ka anona'a havi ya apamisana kana ako va'yi hu'ne. Mi'ko fali'naya vaya kake hupatesana kana ako va'yi hu'ne. Kakaeya apaune laka nehaya vaya'ae mi'ko kakaeya ke ne'afi'a fate akufa vaya'ae kaki ali'a asaka nehu'a kaiyafi ne'maiya vaya'ae ala apa'ki hane'nea vaya'ae aise apa'ki hane'nea vaya'ae kanale amuse ya apamikane. Apamikana'maki mako vaya'moki mopale vaya'aina ali'a haviya hupate'naya

vaya'aina anona'a kakaeya ali'ka haviya hupatekane.” hu'a hu'nae.

19 Inake hu'a hano hutakeno Anumaya Koti mono no ko'ku'napaka hane'nea no ya'kitalekeno Anumaya Koti'a alino lo'kiya vaiteno haya male'nea ke hane'nea pokisi ani mono nopi alino hale yate maleke'a mi'ko vaya ne'akakeno ala ake ne'aino kopasi'na alino alave nehikeno ha'kali ha'kalu nehuno imima ne'alikeno ko'mopa ko ai'ne.

12

Mako a'ae ala felosu nakala'aefe hu'ne.

1 Mako ala o'ake'naya avame hu lo'kiya yana ko'ku'nate va'yi hu'ne. Ani ya'mo'a ina kava hu'ne. Mako a'mo'a ko'ku'napi mai'nikeno yakemo'a ani a'mo kenakana hikeno i'ka'mo'a aiyafaka hane'nikeno hanile naiyalekati aole alea (12) sanafi ka'kolita'kana huno vaili'ne.

2 Ani ana aipa'ae mai'neanakeno mafa'ne alitekefe hikeno akafu ne'kikeno avo avo hu'ne.

3 Nehikeno mako o'ake'naya avame hu lo'kiya yana ko'ku'nate va'yi hu'ne. Mako ala haesa felosu nakala mai'neno naya mako kayati aole alea (7) akenopa'a hane'nikeno ani mi'ko akenopayakalena yahauve vaya'ai ka'kolitayaka naya mako kayati aole alea (7) akenopale vaili vaili hu'nakeno naya aole'a hano hea (10) komu'yaka'a ani akenopafi hane'ne.

4 Ani felosu nakalamo aiko'yaleti mi'ko sanafi'yaka aole'ae mako'ae ano fa'ko humale'neapati mako kaya au-palika sanafi'yaka aino atafaitalekeno ko'ku'napati mopafi eline'ne. Ina kava huteno ani felosu nakalamo'a ani mafa'ne alitesea a'mo aukosaleka mafa'ne'a aline'ateseana hano nesea yafe hetino akeva mai'ne.

5 Akeva mai'nikeno ani a'mo'a ve mafa'ne alite'ne. Ani mafa'nemo'a henaka'a ala ve'ka mai'neno mi'ko mopale vaya'aite lo'kiya vaino kava ya alino maisea ve mafa'ne aline'ateke'a makale'a hafale'a hanafaka avale'a asaka hu'a Anumaya Kotite'ae fai ne'maiya ya'ale'ae avale'nae.

6 Avaletakeno ani a aune heno uno maisea ya Anumaya Koti'a alino avatati hute'nea ka'me koteka u'nikeno foti tu'a (42) i'ka (1,260 afina) Anumaya Koti'a kava yakaiteno ne'ya amikeno mai'ne.

Ko'ku'nate lusi kame hu ya fole ai'ne.

7 Ko'ku'nate lusi kame hu ya fole ai'ne. Mai'kolo'a ko'ku'napi kayo kayo anaka'a'ae ala nakala'ae aki'a Sata'ae akaeya afe'yaka'a'ae lusi kame hu'nae. Ko'ku'nate kayo kayo vaya'ai kava ve'ka'apimo aki'a Mai'kolo'ae.

8 Ani kame hayana ko'ku'napi kayo kayo anaka'moki ani
nakala'ae Sata afe'yaka'ae ako hapa'a apa'kase'naya yafe
mako'ae ko'ku'nate maisaya no kuma'api o'male'ne.
9 Mai kuma'api o'male'nike'a ani a'ke'ainaka ne'maiya
kasuke'ake felosu nakalamo aki'a Sata'ae nehaya ve'kamo'a
ma mopale vaya'aife kasuke huno ano apavataka hukeno
o'mai ve'ka'ae akai'a afe'yaka'ae ko'ku'napakati ali'apa
mopale yaka hupatalake'a mopale eli'e'nae.

Anumaya Koti'a Satana hano akaseno ala kava ve'ka mai'ne.

10 Ali'a yaka hupataletake'na nakaeya Yoni'na
ko'ku'napakati ala kekefa ne'afukeno ani kemo'a inake he
"Ani avale'a yaka hutalaya ve'kamo'a mi'ko nepu lasatimoki
efi efi huno kake hune'apateno 'Hao'otake kava
nehae.' huno Anumaya Koti aulakale huno fole
ne'aiya ve'ka ko'ku'napakati ali'a yaka hutale'naya
yafe Anumaya Kotitimo'a laku lame alino kati'nea
ya'a ako va'yi hu'ne. Anumaya Koti'a akai'a lo'kiya'a
mi'ko vaya ako apaveliteno akaeya ala kava ya ali'nea
ve'ka mai'neno akai'a lakufa alino katikefe hute'nea
ve'kamo kava hu lo'kiya'a'ae apavelike'a afi'nae.
11 Afi'naya'maki Sata'a nepu lasatimokife 'Ina kava hu'a
hao'otake kava nehae.' huno fole ai'nea'maki Yisasi'a Anu-
maya Koti Sipi Sipi Ana'au'akana ve'ka lakaeya hao'otake
kava'mo no anona'a alisea yafe ha'naya kola lavi'nea
ya'mo'ae Anumaya Koti ke hu'a fole ai'naya ya'mo'ae Satana
ha'a akase'nae. Akase'ne'a apa'kai'api apa'kufaena apa'kesa
o'afi'a falisaya yafe koli nohaya yafe Satana ha'a akase'nae.
12 Satana ha'a akase'naya yafe ko'ku'nate'ae ko'ku'napaka
mai'naya vaya'mokitapa'ae amuse heo. Amuse hukaya'maki
Sata'a 'Aupa kana maikoe.' huno akesa afi'nea yafe
aipamo'a ata neleke'a ko'ku'napati ali'a yaka hutalakeno
mopale lavi'nea yafe avo'neo mopafi'ae hake li'mo
aki'naleka'ae mai'naya vayana nahau haki maitapa halove
heo." hu'ne.

Felosu nakalamo'a a kanoe aipa kafa ha'ne.

13 Ala nakala ali'a yaka hutalekeno mopafi elino e'nea yafe
aketeno ani ve mafa'ne alite'nea ana alino haviya hutesea
yafe hafai'ne.
14 Hafai'nea'maki ani felosu nakalamo'a alino haviya
hutekefe hea kumateti haleno visea yafe Anumaya Koti'a
ani ana ala ha'ki'kimo ha'kula amikeno alino aluka aluka
ayo'nale maleteno ani a'mo'a haleno vaya o'mai ka'me
koteka ne'vikeno Anumaya Koti'a aole'ae mako'ae alea

kafu'ae naya mako kayati mako'ke alea i'ka'ae kava yakaiteno ne'ya amisea yafe alino avatati humale'nea kumate ne've.
15 Ne'vikeno ani felosu nakalamo avayafati lina muvalikeno ani li'mo'a lusi li neheno ayamufa valeno visea ya'mo'a ani ana asaka hisikeno li neno amupateno falise huno aku akesa afiteno ani kava hu'ne.
16 Ani kava nehea'maki mopamo'a ani a aya hisea yafe mopa e'ko aekeno ani nakalamo avayafati muvalikeno nelavea li'mo'a ani e'ko kapi lavino faleno avaya'ne.
17 Avaya akeno ani felosu nakalamo'a ani afena lusi aipa kafa hateno ani a'mo mafa'neyaka'ae kame hukefe u'ne. Ani mafa'neyaka'a Anumaya Koti'a ke male male'nea ke afi'a a'kame ne'male'a Yisasi'a hu'nea ke'ae hu'a fole ne'ai'a a'kame ne'malaya vaya'ae kame hukefe u'ne.
18 Ani nakala hake li'mo aki'naleka hetino mai'ne.

13

Aole havi afela afula va'yi hu'na'ae.

1 Nakaeya Yoni'na ake'noana mako havi afela afu hake lipati va'yi hike'na ake'noe. Ani havi afela afumo akenopafi mako nayatekati aole alea (7) akenopa hane'nikeno naya aole hano hea (10) komu akenopafati va'yi hu'nikeno ani komu'yakale naya aole hano hea (10) ka'kolita yahauve vaya'ai ka'kolita vaili'nae. Ani havi afela afumo akenopayakale ani afumo aki hane'ne. Ani aki kamale'naya avo'mo'a Anumaya Kotife kamuke hau'a haviya hute'naya aki kamale'nae.
2 Ani havi afela afumo akufamo'a mako afela pusimo aki'a lepati nehaya afukana huteno aiya'a ala afela kalamo aiyakana hu'ne. Ani afela kalamo aki'a pea. Avayamo'a laiyoni afumo avayakana hu'nike'na ake'noe. Ake'nokeno nakalamo'a akai'a lo'kiya'ae ala kava ya alino ne'maiya lo'kiya'ae ani havi afela afu ami'ne.
3 Ami'nikeno ani havi afela afumo mako akenopafi falisea akufa amu ale'nea'maki eteno ani amuna ako hatekeno heti'ne. Ani akenopamo'a kanale hike'a mi'ko mopale vaya'yakamoki ani ya akete'a apamo'yo ne'ai'a ani havi afela afumo a'kame u'nae.
4 U'nakeno ani nakalamo'a akai'a lo'kiya'a havi afela afu ami'nea yafe mi'ko vaya'moki ani havi nakalae “Ala Neti mai'ne.” hu'a aki ali'a asaka hu'nae. Havi afela afu'ae ani kava hu'a aki ali'a asaka nehu'a inake hu'a hu'nae “Hana ve'kamoka ani havi afela afumo'a kanale kava nehea kavana huke? Nala'a akaeya'ae kame hisea lo'kiya'a hane'ne?” hu'a nehae.

5 Inake nehakeno Anumaya Koti'a inake nehe “Kanale-
naki foti tu (42) i'ka kava ya ali'ka maikane.” huno
hikeno ani havi afela afumo'a akai'a aki alino asaka nehuno
Anumaya Kotifena lusiya huno kamuke nehaiye.
6 Ani havi afela afumo'a avaya a'ka huno Anumaya
Kotina kamuke nehauno aki huno haviya hune'ateno
Anumaya Koti ne'maiya kuma'a'ae ko'ku'napaka ne'maiya
vaya'yaka'ae huno haviya hupate'ne.
7 Huno haviya hune'apateno ani havi afela afumo'a Yisa-
siteka apa'ku'a ami'naya vaya'ae kame huno apane'kaseno
mi'ko nofipati vaya'ae mi'ko fate fate apa'kufa'ae vaya'ae
alu apa'ke alu apa'ke ne'aiya vaya'ae alu kote kote ne'maiya
vaya'ae kava hupatesea lo'kiya amikeno kava ya alino
mai'ne.
8 Kava ya alino mai'nike'a mi'ko ma mopafi vaya'moki
ani afela afumo aki ali'a asaka hukaya'maki ma mopa
alo ohu'nea afina Anumaya Koti'a inake hu'ne “Nakaeya
Sipi Sipi Ana'au'a Yisasi'a falitesike'a akaeyafe afi'a apaipafi
malesaya vaya'moki apa'ki ani Sipi Sipi Ana'au'amo maike
maike apavamu hane'nea vaya'ai apa'ki hane'nea avopi
apa'ki ako kamale'noe.” huno hu'neanake'a ani apa'ki ma
mopa alo ohu'nea afina kamale'nea vaya'moki havi afela
afumo aki ali'a asaka ohukae.
9 Inaki mani ke lapa'kesa hane'nisea'mokitapa afeo.
10 Inake hu'nae nehoe “Yisasi ke hutapa fole ne'aiya
yafe ‘Mako vaya'moki nofi nopi ukae.’ nehisayana
Anumaya Koti'a ‘He.’ hisiketapa ani nopi ukae.
‘Mako vaya'moki sasu'meteti lahapakaune.’ hisayana
Anumaya Koti'a ‘He.’ hisike'a ani kava hu'a apa'kaeya
hapa'a kipatekae.
Ani akufa kava fole ne'aiseana Anumaya Koti ke a'kame
ne'malesaya vaya'mokitapa lo'kiya vaitapa afitapa lapaipafi
male'naya ke lo'kiya vaitapa atafa huleo.” hu'ne.

Mako fate afela afu ma mopafati va'yi hu'ne.

11 Nakaeya Yoni'na ake'nokeno mako fate afela afu ma
mopafati va'yi hu'ne. Ani afela afumo akenopafi aole komu
hane'ne. Ani komu'mo'a Sipi Sipi Ana'au'amo komu'kana
komu hane'ne. Ake ne'aiyana felosu nakalamo ake ne'aiya
avamete ake ai'ne.
12 Hokote havi afela afumo'a lo'kiya'a ani henaka
afela afu amikeno lo'kiya aliteno kava ya alino mai'nea
lo'kiyaleti mi'ko mopale vaya'aife inake he “Hokoteno va'yi
hu'nea havi afela afumo akenopafina falisea akufa amu
ale'nea'maki eteno ani amuna ako hate'nea afumo aki
alitapa asaka heo.” hu'ne.

13 Nehuno ani henaka afela afumo'a mi'ko lusiya huno o'ake'naya avame ya hu lo'kiya ya alo hu'ne. Mako o'ake'naya avame hu lo'kiya ya nehuno mi'ko vaya'ai apaulakale “Ata eli'keno.” huno nehikeno ata ko'ku'napakati mopafi eline'ne.

14 Eline'ekeno Anumaya Koti'a lo'kiya amikeno hokote havi afela afumo'a “Ina kava ho.” hikeno henaka afela afumo'a o'ake'naya avame ya nehuno vaya ano apavataka nehuno ani vaya'aife inake hu'ne “Lapa'kaeya hokote havi afela afu a'ke'ainaka sasu'meteti hayo akeno falike'kana huteno heti'nea afumo aki alitapa asaka hisaya yafe yosaleti ne'aketapa amena alo heo.” hu'ne.

15 Huno hike'a ani hokote havi afela afumo amena apayateti alo hakeno Anumaya Koti'a henaka afela afu lo'kiya amitekeno yosaleti alo haya havi afela afumo ame aipafi avamu amikeno kake nehuno “Mako vaya'moki nakaeya naki ali'a asaka nohaya vaya hapaesake'a falisae.” hu'ne.

16 Ani henaka afela afumo'a inake nehe “Mi'ko vaya'ai lamaka apayate'ae hapanile'ae afela afumo aki'a ai'a a'kamapateo. Apa'ki o'male vaya'ae apa'ki hane'nea vaya'ae miya'api hane'nea vaya'ae miya'api o'male'nea vaya'ae miya o'ali ali'ya ne'alea vaya'ae apa'kai'api miya alisaya yafe ali'ya ne'alea vaya'ae mi'ko vaya'aina ani aki'a aitapa kamapateo.” hu'ne.

17 Hike'a ani kava hutake'a mako vaya'moki havi afela afumo aki'afi ani akimo napa'afi apa'kufale avo o'ka'nisaya vaya'moki mako vaya'aitekati mako yana miya ofaisake'a apa'kaeyatekati vaya'moki mako ya miya ofaikae.

18 Lakaeya lakesa afita alakepa hisune. Mako ve'kamo'a akenopa ha nelea ve'ka mai'nenofena ani havi afela afumo napa'a hapalino akese. Ani hane'nea napa mako ve'kamo aki hane'ne. Ani napamo aki'a sikisi hataleti sikisiti sikisi (666) hane'ne.

14

Lusi vaya'yakamoki saufa yakame nehakae.

1 Afeo. Nakaeya Yoni'na ne'akokeno Anumaya Koti Sipi Sipi Ana'au'amo'a Saiyoni avimapi heti'nike'a lusi yate nakaeya o'afoama'a vayana vani hataleti foti fo tauseni (144,000) vaya'moki akaeya'ae ani avimapi heti'nae. Ani vaya'moki Sipi Sipi Ana'au'amo aki'ae akai'a Afo'amo aki'ae ani vaya'moki hapanile ana'ki'a avo kamale'nae.

2 Nakaeya ko'ku'napakati mako ake li a'ya asaka hunelavikeno ake ne'aiya kava huno ha'kali ha'kalu nehea akekana huno ake aike'na afi'noe. Afi'nokeno aiya akefati

lusi vaya'moki kita ne'amakikeno ake ne'aiya ke kana ke
nehike'na afi'noe.
3 Ani vaya'moki Anumaya Koti'a fai ne'maiya ya'mo
aulakale'ae aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anaka'ai
apaulakale'ae ala ala vaya'ai apaulakale'ae heti'ne'a
vaya'moki o'afi'naya yakame saufa yakame hake'nae. Ani
yakame nehakaya vaya ma mopale mai'nakeno Anumaya
Koti'a apa'ku apame alino kati'nea vani hataleti foti fo
tauseni (144,000) vaya'ake ani saufa yakame apa'kai'apike
hakekaya'maki mako vaya'moki ani yakame afite'a
ohakekae.
4 Ani vaya'moki a'ne apavayu nohu'a apaipamo'a
honi'ya'ake hisea kavana ohu'nae. Ohu'naya yafe
apaipamo'a efe'ake hu'nikeno mi'ko afina Sipi Sipi
Ana'au'amo'a uneno heateka ani vaya'moki a'kame
ne'vakeno a'ke'ainaka hao'otake ya'apimo'a nofi
hupate'nikeno Anumaya Koti Sipi Sipi fali'nea yateti kalu
hepate'nea yafe Anumaya Koti'a hokoteno apa'ku apame
alino kati'nea vaya mai'nake'ana Anumaya Koti'ae akai'a
Sipi Sipi Ana'au'amo'ae hokote'ana apavale'na'ae.
5 Apavale'na'a vaya kasuke ke'api o'male vaya maike'a
mako'amoki hao'otake au'ava ya'api o'male vaya mai'nae.

*Aole'ae mako'ae ko'ku'napi kayo kayo anaka'moki ke
hu'nae.*
6 Nakaeya mako ko'ku'napi kayo kayo ve'ka ko'ku'na'mo
folakate haleno ne'vike'na ake'noana akola maike maike
hu kanale ke alino mi'ko ma mopale mai'naya vaya'yaka
alu nofi vaya'ae fate fate apa'ke ne'aiya vaya'ae fate fate
apa'kufa'ae vaya'ae alu kote kote vaya'aipi'ae hapapaisea
kanale ke alino ne've.
7 Alino ne'vikeno ala kekefafati inake nehe "Anumaya
Koti'a vaya ala kake hupateno alino fa'ko hisea kana ako
va'yi hu'ne. Ani yafe lapa'kaeya koli nehutapa Anumaya
Koti ano hale lo'kiya'a hane'nea aki alitapa asaka heo.
Anumaya Koti'a i'ka'ae mopa'ae hake li'ae mopafati kapai
nehakea li'ae akai'a alo humale'nea ve'kaki lapa'kaeya ani
ve'kamo aki alitapa asaka heo." huno hulitata nehe.
8 Hulitata nehikeno ani ve'kamo a'kameleka mako
ko'ku'napi kayo kayo ve'ka ne'eno inake hu'ne "Ala Papiloni
kumana lusiya hu'a mi'ko ako ali'a haviya hutale'nae. Ani
Papiloni vaya'moki mi'ko koteka vaya'aife inake hu'nae
'Lakaeya nehuna kava hutapa kumai kava hisayana ani
kumai yana haka'ake atu li'kana nehiki neo.' hu'a hake'a
ani kumai kava nehae."
9-10 Ani aole ko'ku'napi kayo kayo ve'kala'mokani va'a
ana'kamelaka mako kayo kayo ve'ka ne'uno ala kekefafati

inake nehe “Mako vaya'moki havi afela afumo aki'ae apayateti alo humale ame'mo aki'ae ali'a asaka nehu'a ‘Ani ve'kamo aki'a nayatepi nahanilepi aki'a kanato.’ hu'a hisayana Anumaya Koti'a hai ne'vaiya ya alikae. Anumaya Koti aipafina ata'ae hai ne'vaino atu li'kana nehuno ani li'mo'a namikana ohisea yafe litafamo ke'ayopi la'kino alino haviku ohukiki hao'otake kava hu'naya anona'a nami li'kana nehikeno la'kino apamisike'a ani vaya'moki ani atu li nekae. Ani atu li ne'nesakeno Anumaya Koti fate akufa ko'ku'napi kayo kayo vaya'ai apaulakale'ae Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo aulakale'ae atafi mai'nisakeno hi'mana'ake ata nelesea yafa'yakamo'a apamakisike'a lusi apa'kafu kike.

11 Mi'ko afina ani apa'kafu kike kike hisea atamo halinamo'a aino laka ohuno akola haike haike huke. Nehainake'a ani vaya'yakamoki havi afela afumo aki'ae apayateti alo humale ame'mo aki'ae ali'a asaka nehu'a ani ve'kamo aki apa'kufale a'a a'kama male'naya vaya'moki mi'ko hani'ainaka'ae feluka'ae akola apa'kufa apa'kafu kike kike hinakeno hano ohuke.” hu'ne.

12 Hano ohisea yafe lapa'kaeya Yisasiteka lapa'ku'a ami'naya vaya'mokitapa Yisasife afitapa lapaipafi male'naya ke'ae Anumaya Koti ke male male'nea ke'ae atafa hutapa lo'kiya ne'vaiya vayana maitapa lo'kiya vaitapa maiyo hu'nae nehoe.

13 Nakaeya Yoni'na ko'ku'napakati mako ke afi'noa kemo'a inake he “Kakaeya mani hisoa ke kao. Mi'ko Anumayamo'ae lo'ka'a ne'maiya vaya'moki meni kanafi aepa he'a falisayana lusi amuse hisae.” hu'ne. Nehikeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a inake nehe “Lamake hane lusi amuse nehu'a ma mopale kana'ake ali'ya ne'alea vayana kana'ake ali'ya ne'alea yana atale'a u'a mai'a falu hu'a kanale kava hu'naya anona'a alite'a u'a mai'a falu hukae.” hu'ne.

Anumaya Koti'a anona'a havi ya apamisea yosa alaka'a afule'nea ne'ya hataka hu'ne.

14 Nakaeya mako efe'ake hiya ake'noana ani hiyapi mako ve'ka ko'ku'napakati vaya'mo alite'nea ve'kakana ve'ka faimai'neno akenopale kolimonileti alo humale ka'kolita yahauve vaya'moki ne'vaiya ka'kolita vaiteno ayapina aino fakaki'nea ave ne'nea sasu'me aliteno mai'nike'na ake'noe.

15 Ne'akokeno mako ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Anumaya Koti mai'neatekati hatilavino ne'eno hiyapi faimai'nea ve'kae ala kekefafati inake he “Mi'ko ma mopafi ne'ya ako afule'nikeno meni ani ne'ya alisea kana hane'nea yafe kakaeya fakaki'neno ave ne'nea sasu'meteti ako le'nisea ne'ya'a hataka ho.” nehe.

16 Nehikeno hiyapi faimai'nea ve'kamo'a ani fakaki'neno
ave ne'nea sasu'meteti mopafati hataka nehuno mi'ko ma
mopafi afule'nea ne'yana laka hu'ne.
17 Laka nehikeno mako kayo kayo ve'kamo'a ko'ku'napaka
hane'nea mono nopati elinea ve'kamo'a ani kava huno
fakaki'neno lusiya huno ave ne'nea sasu'me'a ali'neno
eline'ne.
18 Elinekeno mako kayo kayo ve'kamo'a ko'ku'napi
hane'nea atalu'yate mai'neateti ataleno e'ne. Ani kayo kayo
ve'ka atale kava huno ne'maiya ve'kakeno eno fakaki'neno
ave ne'nea sasu'me ali'nea ve'kae ala kekefafati inake nehe
“Mi'ko mopale nofi alakayaka afule'neanaki kakaeya ani
fakaki'nea sasu'me ali'ka ani nofi alakayaka laka hu'ka itu
vaiyo.” hu'ne.
19 Nehikeno ani kayo kayo ve'kamo'a fakaki'nea sasu'me
alino mopafati aino hataka nehuno mi'ko mopafi nofi
alakayaka laka huno itu vaino alino vaya'moki apaiyaleti
a'a latapaikeno lima'amo'a nelavea yafa lapepi male'ne.
Mani ala yafa lapepi Anumaya Koti'a hao'otake kavafe
lusiya huno aipa kafa heteno hao'otake kava nehaya vaya'ai
anona'a apamisea yafe alo hu'ne.
20 Ala kuma'mo ma'aileka alo humaleteno ani nofi alaka
a'a latapaikeno latapaiya li'mo'a kola heno lavea li'mo'a
li'kotu maleno vaya'moki apa'ki'nale haineno ne'atalea
avamete nehuno yatala koteka hakakino lavi'ne. (Kolo'kati
aepa heno Lae uno va'yi hea kava huno ani kola'mo'a heno
lavi'ne.) Tali hataleti tueti kilomita (320 kilomita) heno
lavike'na nakaeya Yoni'na ake'noe.

15

Seveni (7) ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki seveni (7) ya mi'ko vaya ali'a haviya hupatesaya ya ali'nae.

1 Nakaeya Yoni'na mako alama'a o'ake'naya avame ya hu
lo'kiya yana ko'ku'nate va'yi hike'na ake'noana naya mako
kayati aole alea (7) ko'ku'napi kayo kayo vaya anile mai'ne'a
naya mako kayati aole alea (7) ya mi'ko vaya ali'a haviya
hupatesaya ya ali'nae. Ani ali'a haviya hupatesaya yana
alakana ya hane'neanakeno eteno mako'ae ani akufa ya
va'yi ohukea'maki ani ali'a haviya hupatesaya kava fole
ai'nikeno Anumaya Koti hai ne'vaikeno aipamo'a ata nelea
yana ani afina ako hano huke.
2 Nakaeya ake'noana mako li kotu'kana ya'mo'a
kapo'kapo'mo alave alave nehea kava nehikeno folaka'afi
ata neleke'na ake'noe. Ani li kotute mi'ko vaya'moki havi
afela afu'ae apayateti alo humale'naya ame'ae “Aki alita
asaka ohukune.” hute'a “Aki'a'ae napa'a'ae lakufale ata

o'kamakaune." hute'a ani afela afu a'a akase'naya vaya ani lite heti'ne'a Anumaya Koti'a apami'nea kita ali'ne'a yakame nehakae.

3 Ani vaya'moki Mosese'a Anumaya Koti ali'ya ve'ka'ae Sipi Sipi Ana'au'amo'aefe yakame nehake'a inake hu'nae

"Vae ala Anumaya Kotika lusi lo'kiya'ka hane'nike'ka mi'ko humale'nana kavana lusiya huno ala ya'kefa hane'niketa lakaeya aketeta lusiya huta lamo'yo ne'aune. Vae mi'ko ma mopafi vaya'aipi Ala Kava Ne'api mai'ne'ka kava ya ali'ka mai'ne'ka kakaeya hu'nana au'ava ya'kamo'a lamake'ake nehuno alakepa hu'ne.

4 Ala ve'ka kakai'ka mako'ke'ake hao'otake kava ohu fate akufa ve'ka mai'nana yafe hana ve'kamo'a kakaeyafena koli'ka ohuke? Hana ve'kamo'a kakaeya kaki alino asaka ohuke? He'e mi'ko mopale vaya'moki kakaeya alakepa kava hu au'ava ya'ka ako ake'nayanake'a kakaeya kaki'ke ali'a asaka hukefe kakaeyateka ekae." hu'a yakamefati nehakae.

5 Yakame hakeke'na nakaeya ete'na ake'noana ko'ku'napi hane'nea mono no ya'ki'nike'na mako fate akufa seli nona Anumaya Koti'a akai'a lamake'ake ke fole ai'nea nona ake'noe.

6 Ne'akoke'a mako nayatekati aole alea (7) ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki mako nayatekati aole alea (7) yana vaya ali'a haviya hupatesaya ya ali'ne'a mono nopati hatilavi'a kumateka e'nae. Ani vaya'moki kanale alave alave nehuno efe'ake hu'nea kena havaili'ne'a kolimonileti alo humale kamaikana nofina hapaifi'yale ali'nae.

7 Ali'ne'a ne'akeno aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anaka'moki folakapati mako ve'kamo'a eno mako nayatekati aole alea (7) lape kolimonileti alo humale lape'yaka alino apami'ne. Ani lape'yakafi Anumaya Koti'a maike maike hu'nea ve'kamo'a akai'a hai ne'vaino aipa ata nelea ya'a ani lape'yakafina havaite'nikeno alino mako nayatekati aole alea (7) ko'ku'napi kayo kayo vayana ani lape'yaka apamite apamite hu'ne.

8 Apamike'a Anumaya Koti ano hale ya'ae lo'kiya'a'ae halinakana huno ani mono nopi havaite'nea yafenake'a mako vaya'moki ani nopi u'a ohaikae. Ohaikaya'maki mako nayatekati aole alea (7) ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki mako nayatekati aole alea (7) yateti vaya ali'a haviya hupatesaya ali'ya'api avaya atesake'a ete'a ani nopi haikae.

16

Anumaya Koti'a hai ne'vaiya yana mako nayatekati aole alea (7) lapepi hane'ne.

1 Ko'ku'napi hane'nea mono nopati mako ala ake aike'na
afi'noa kemo'a mako nayatekati aole alea (7) ko'ku'napi kayo
kayo vaya'aife inake nehe "Lapa'kaeya Anumaya Koti'a
hai ne'vaikeno aipamo'a ata nelea yana mako nayatekati
aole alea lapepi (7 lapepi) hane'nea yana alitapa mopafi
la'kitalekeno lavino." nehe.
2 Nehikeno hokote ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a uno
ani lape'afi hane'nea yana mopale la'kitalekeno lusiya
huno kele apamuna havi afela afumo napa'a apa'kufale
a'a a'kamale'ne'a ani afela afumo amefe "Anumayati
mai'nane." hu'a aki'a ali asaka nehaya vaya'ai apa'kufale
ani lusi kele apamu apale'ne.
3 Apamu ne'apalekeno anile napa tu kayo kayo ve'kamo'a
lape'afi hane'nea yana alino hake lipi la'kitalekeno ani hake
li'mo'a fali'naya vaya'ai kola'mo nehea kava hikeno mi'ko
ani lipi mai'naya kafayaka fali'a falu ati'nae.
4 Fali'a falu ne'atikeno anile napa tali kayo kayo ve'kamo'a
lape'afi hane'nea yana ala lipi'ae kapai nehakea lipi'ae
la'kitalekeno ani li'mo'a kola'ake hu'ne.
5 Kola'ake hu'nikeno lite kava ne'yakaiya kayo kayo
ve'kamo'a aketeno inake nehe
"Anumaya Koti'nimoka a'ke'ainaka mai'ne'ka meni'ae
mai'nana ve'kamoka hao'otake kava ohu'ka fate ak-
ufa ve'kake'ka kake hupatete'ka anona'a havi ya
ne'apaminana alaki alakepa kava nehane.
6 Ani vaya'moki kakaeya fate akufa vaya'ka'ae apaune
vaya'ka'ae apamakike'a fali'naya vaya'ai kola la'kilavi'nea
yafe kakaeya ani anona'a apamisanake'a kola nekae." huno
hu'ne.
7 Nehikeno ko'ku'napi hane'nea atalu'yatekati ea kemo'a
inake he
"He lamake lusi lo'kiya'ka hane'nea Anumaya Kotika
hao'otake vaya'aina kake hupate'nana yana alakepa
kava hu'ka kake hupate'nane." hu'ne.
8 Hikeno anile napa fo kayo kayo ve'kamo'a ani
lape'afi hane'nea yana alino yakefi la'kitalekeno Anumaya
Koti'a atalekeno yakemo'a lusi amu'ko'ake nehuno mi'ko
vaya'yaka leno apasakali'ne.
9 Ani yakemo ata'amo'a lusi amu'ko'ake huteno ani
vaya'yaka leno apasakalike'a Anumaya Koti aki hu'a haviya
hune'ate'a kamuke hau'nae. Vaya alino haviya hupatesea
ya apamisea lo'kiya'a hane'nea Anumaya Kotife kamuke
hau'naya'maki ani vaya'moki apaipa ai'a yahae hu'a Anu-
mayamo aki ali'a asaka nohae.
10 Ali'a asaka nohakeno napa faefu kayo kayo ve'kamo'a
lape'afi hane'nea yana alino havi afela afumo kava ya

alino fai ne'maiya yate la'kitalekeno kuma'a lusi hani'ki'ne. Mi'ko afela afumo'a kava yakai'nea aupalika lusi hani'kike'a akaeya vaya apa'kufa apa'kafu kea yafe apa'kai'api apavenafu'na a'kafu hani'nae.

11 Apavenafu'na a'kafu nehani'a apa'kufale apamu apaleno apa'kafu ki'nea yafe ko'ku'napi mai'nea Anumaya Kotina kamuke hau'naya'maki hao'otake kava hu'naya yafe apaipa ai'a yahae nohae.

12 Apaipa ai'a yahae nohakeno napa sikisi ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a lape'afi hane'nea yana Yufaletisi li nelavea lipi la'kitalekeno ani Yufaletisi li lanesikeno yake haineno va'yi neheatekati ala yahauve vaya'yaka esaya ka fole ai'ne.

13 Nakaeya Yoni'na ne'akokeno aole'ae mako'ae Sata afe'yakamoki hoka ali'a hapa'nae. Mako hokana nakala avayafati va'yi hikeno mako hokana havi afela afumo avayafati va'yi hikeno mako hokana kasuke'ake aune ve'kamo avayafati va'yi hu'ne.

14 Ani Sata afe'yakamoki o'ake'naya avame ya hu lo'kiya yana nehu'a mi'ko mopale yahauve vaya'aite u'a ani vaya apavale'a ali'a atalu hisaya yafe u'nae. Lusi lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti'ae ala kame hisaya kanafi la hisaya vaya ali'a atalu hupate'nae.

15 Yisasi'a inake hu'ne “Lapa'kaeya afeo. Nakaeya ekefe hisoana kumaya ve'ka ‘O'mekaiye.’ hutapa nehakeno ne'ea kava hu'na ekauve. Ekauva'maki vaya'moki nakaeyafe apa'kesa afite'a apau ohava'a kena'api hate'a malete'a yakai'a mai'nisayapi esuke'a kena'api ali'a havaikayanake'a vaya'moki apa'kufa alaka'ake mai'nisaya ya o'akesake'a apavuya ohukae. Ani kava nehaya vaya'mokitapa amuse heo hu'na nehoe.” huno hu'ne.

16 Sata afe'yakamoki mi'ko aupalika vaya'aite yahauve vaya ali'a atalu hupate'nae. Ali'a atalu hupate'naya kuma'mo aki'a Yuta vaya'ai kefati Amaketoni kumane hu'a hu'nae.

17 Anile napa seveni ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ani lape'afi hane'nea yana alino yasifi la'ki ne'atalekeno Anumaya Koti'a ko'ku'napi mono nopi fai ne'maiya yateti ala kekefamo'a inake he “Mi'ko yana meni hai hano he.” hu'ne.

18 Ani ke nehikeno kopasi'namo'a alino alave hikeno ano latalate nehikeno ko'ku'na'mo'a ha'kali ha'kalu nehuno lusi imima ali'ne. Vaya ma mopale mai'naya kanafi ani akufa imima alike'a o'ake'naya'maki ani alea imima'mo'a mi'ko imimana akaseno lusi ala imima'kefa ali'ne.

19 Imima alikeno ala kumana alino haviya huno aole'ae mako'ae ano fa'ko hikeno mi'ko mopale ala kuma'yakafi

mai'naya vaya'ae alino haviya hupate'ne. Anumaya Koti'a Papiloni kumapi mai'ne'a hao'otake kava nehaya vaya'aife ake'o'kanino akesa afino hai ne'vaino aipafi ata nelekeno hao'otake ya anona'a apami'ne.

20 Apami'nea kanafi mi'ko hake li'mo folakapi hane'nea a'kavo mopayaka'ae mi'ko avima'yaka'ae alino fanane hutale'ne.

21 Fanane nehikeno lusi ko'mopa ko ai'ne. Ani mako'ke mako'ke ko'mopa kona laisi ku'kana ya'kefakefa yafa'kana huno ko'ku'napakati asaka hulavi hulavi hu'nea ya'mo'a vaya apamakino alino haviya hupate'ne. Lusiya huno alino haviya hupate'nea yafe Anumaya Kotife "Olahaiya ve'ka mai'nane." nehu'a kamuke hau'nae.

17

Ala kumai a'mo'a anona'a havi ya alisea yafe hu'ne.

1 Anile seveni'a lape ali'naya kayo kayo vaya'aipati mako kayo kayo ve'kamo'a nakaeyafe inake he "Kakaeya eke'na kavelino. Ala kumai a li avoyale hane'nea kumate mai'nea a'mo'a anona'a havi ya alisea yafe nakaeya kavelikoe.

2 Ma mopafi yahauve vaya'moki ani kumate mai'nea a'ae kumai kava nehu'a mai'nake'a ma mopafi vaya'moki'ae ani kumai a'ae kumai kava nehu'a atu li nete'a anekinaki nehaya kava'kana hu'nae." huno hike'na afi'noe.

3 Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'mo'a nakaeya Yoni'na lo'kiya namikeno ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a navaleno vaya o'mai ka'me koteka uno nate'nike'na ani ka'me aupalika nakaeya mako a ake'noana haesa afela afumo akofetule faimai'nike'na ake'noe. Ani afela afumo akufalena Anumaya Kotife kamuke hau'a kamale'naya avo'ko hane'nike'na ake'noe. Ani afela afumo'a naya mako kayati aole alea (7) akenopa hane'nike'a ani akenopafi nayatala'a (10) komu hane'ne.

4 Nakaeya ake'noana ani a'mo'a o'ko'ae hute haesa'ae hute hu'nea kena akufale huli'ne. Ani havaili'nea kena ala miya'a hane'nea kini'ae kolimonileti alo humale ya'ae havaili'nea kenamo'a alave alave nehikeno mai'nike'na akokeno ani a'mo'a ayapi kolimonileti alo humale ke'ayo alili'nea ke'ayopi kumai kava'afati va'yi hu'nea havikunaku hi'mana'ake hao'otake ya'yaka ani ke'ayopi havaite'nikeno ani a'mo ayapi alili'ne.

5 Ani a'mo hanile akai'a aki ke avoya kefati ka'ne. Ani akimo'a inake huno hane'ne.

"Ala Papiloni kumane. Mi'ko kumai ya'ae ma mopafi hao'otake kava hu ya'ae ita'amoka mai'nane." huno kamale'ne.

6 Kamale'nike'na ake'noana ani a'mo'a mi'ko Anumaya
Koti fate akufa vaya'yaka'ae Yisasi'a lakaeyate fali'nea yafe
ke hapapaike hapapaike nehaya vaya hapake'a fali'naya
vaya'ai kola ani a'mo'a vali huno neteno anekinaki hike'na
ake'noe.
Nakaeya ani a'mo hea kava akete'na atali hute'na lusi
namo'yo ai'noe.
7 Namo'yo ne'aukeno ani kayo kayo ve'kamo'a inake
nehe "Na ya hike'ka kamo'yo ne'aine? Nakaeya ani a'ae
faimai'nea afela afu'ae fala'kino hane'nea ke'ani hu'na fole
ai'na kahapaikoe. Ani afumo'a naya mako kayati aole alea
(7) akenopa hane'neno nayatala'a (10) komu hane'nea afue
kahapaikoe.
8 Ake'nana afela afumo'a a'ke'ainaka mai'neno meni
kanafi ako fali'nea'maki henaka'a ayoma'a o'male kelifati
ataleno haineno hani yapi leke leke nehea atafi uno akola
maike. Maikea'maki Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'nea
kanafi ma mopafi vaya'ai apa'ki'a maike maike hu apavamu
hane'nea vaya'moki apa'ki kamale'naya avopi apa'ki'a
o'ka'nisea vaya'moki ani afela afu akete'aena a'ke'ainaka
mai'neno meni ako fali'nea'maki henaka'a eteno va'yi hisea
yafe lusi apamo'yo aikae.
9 Mako apa'kenopa hale'nea vaya'moki mani yafe
kanale'ya hu'a afisae. Mani afela afumo mako nayatekati
aole alea (7) akenopa'a mako nayatekati aole alea avima
hane'nikeno ani kumai a'mo'a mani avima'yakale faimai'ne.
10 Mako ya'ae ani akenopayaka naya mako kayati aole
alea (7) ala yahauve vaya mai'ne'a ani ala yahauve vayapati
naya mako kaya'a (5) ako falikeno mako yahauve ve'ka meni
mai'nikeno mako yahauve ve'ka saufa va'yi ohu'nea'maki
henaka'a va'yi hiseana aise kana'a maikeno hano huke.
11 Hano hukea'maki ani afela afumo'a a'ke'ainaka
mai'neno meni ako fali'nea afumo'a akai'a napa eit (8) Ala
Yahauve Ne mai'neno ani mako kaya nayatekati aole alea
(7) kava vaya'ae mako'ke nofi vaya'kana huno mai'niseateti
hani yapi uno leke leke nehea atafi uno akola maike.
12 Nayatala'a (10) komu ne'akana komu'mo'a nayatala'a
(10) ala yahauve vaya mai'ne'a meni saufa kava ya'api
o'ali'naya'maki afela afu'ae lo'kiya'api alite'a aise kana'a
kava ali'a maike'a atalekae.
13 Ani nayatala'a (10) kava vaya'moki mako'ke apaipa
apa'kesa afite'a lo'kiya'api apa'kaeyapi hane'nike'a afela afu
ani lo'kiya'api amikae.
14 Lo'kiya amite'a ani kava vaya'ae havi afela afu'ae Sipi
Sipi Ana'au'a'ae kame hisayana Sipi Sipi Ana'au'amo'a ala
kava vaya'aite kava'api mai'neno ala yahauve vaya'aina

ala Yahauve Ne'api mai'nea yafe apa'kaeya hapano apa'kasekaiye. ‘Nakaeyateka eno.’ huno hapali male'nea vaya'yaka efi efi hu'a akaeya ke a'kame male'naya vaya'ae Sipi Sipi Ana'au'amo'ae ani kame hu'a apa'kaeya hapa'a apa'kase'a lo'ka'a maikae.” hike'na afi'noe.

15 Afi'nokeno inake huno nahapai'ne “Li avoyale ake'nana kumai a faimai'nea lina vaya'aife hu'ne. Alama'a vaya'yaka fate fate apa'kufa'ae vaya'ae alu apa'ke alu apa'ke ne'aiya vaya'ae alu kote kote vaya'ae ali'a atalu hu'nae.

16 Mani nayatala'a (10) ake'nana komuyaka nayatala'a (10) Ala Kava Vaya mai'nayanake'a ani vaya'ae afela afu'ae ani kumai a apaipa kafa hate'a ali'a haviya hutekae. Lusiya hu'a kame ane'ate'a kena'a akufaleti ali'a vala aitalesakeno akufa alaka'ake mai'nisike'a akufa hatakau'a ne'ne'a atafi katalekae.

17 He Anumaya Koti'a akai'a haisea kava hisea yafe nayatala'a (10) Ala Kava vaya'aina ani apaipa apa'kesa apamisike'a mako'ke apa'kesa'ake afite'a ani afela afue ‘Ala kava ve'ka maise.’ hu'a lo'kiya'api amikae. Amitesakeno ani kava ya alino mai ya'a hane'nisikeno Anumaya Koti'a hapapai'nea ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea afina ani afela afumo lo'kiya'a hano huke.

18 Mani ake'nana ana ala kuma'mo'a mi'ko mopale kava ya ali'naya vaya'aina apa'kaseno kava yakaipate'nea kumafe humaleno ani a mai'ne.” huno hike'na afi'noe.

18

Papiloni kumana alino haviya hu'ne.

1 Nakaeya Yoni'na ake'noana ko'ku'napakati mako kayo kayo ve'ka elineke'na ake'noe. Ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a lusi lo'kiya'ae elino ne'ekeno yakemo'a ano hale'nea kava huno mi'ko koteka ano hale'nikeno eline'ne.

2 Elino ne'eno ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a ala kekefafati inake huno nehe “Papiloni ala kuma'kefa lusiya huno ako alino haviya hu'nike'a meni Sata afe'yaka'ae mako honi'ya'ake namayakamoki fali'nea afu a'a atalaka hu'a ne'naya namayaka'ae ani kumapi mai'nae.

3 Ani Papiloni vaya'moki mi'ko koteka vaya'aife ‘Lakaeya nehuna kava hutapa kumai au'ava ya'mo'a haka'ake li'kana nehiki neo.’ hu'a hake'a ani kava hu'naya yafe ani kumana ako alino haviya hu'ne. Mi'ko mopale ala yahauve vaya'ae ani kava hu'a apa'kaeya'ae kumai kava hu'nae. Ani kumate vaya'moki lusiya hu'a kumai kava nehaya yateti mi'ko mopale vaya'moki lusi miya alisaya ali'ya ne'ali'a vaya'moki hai'a ala miya alisaya ali'ya ali'a mai'naya yafe ani kumana ako alino haviya hu'ne.” huno hu'ne.

4 Hike'na nakaeya Yoni'na afi'nokeno mako
kemo'a ko'ku'napakati inake hu'ne "Mi'ko nakaeya
vaya'nimokitapa ani kumapati ataletapa hatilavitapa
ma'aileka laveo. Haviku lapa'kaeya ani vaya'ae lo'katapa
mai'netapa hao'otake kava hisayana. Haviku ani vaya'ae
lo'katapa ani vaya'ai hao'otake kava'apimo anona'a havi ya
ali'yafenaki hatilavitapa eliteo.
5 Ani vaya'moki hu'naya havi ya'apimo'a ala amokekemo
hea kava nehuno ko'ku'napi hai'nikeno Anumaya Koti'a
mi'ko ani kumate nehaya hao'otake kavafe akesa afifi huno
mai'ne.
6 Anumaya Kotika ake'nanakeno hu'nea kava hu'ka
anona'a havi ya ameo. Hu'nea kava'aleti ali'ka mako mako
hu'ka anona'a havi ya ameo. Akaeya 'Atu'ake li neo.' huno
hu'nea kava hu'ka anona'a ali'ka mako'ae mako'ae hu'ka
amikeno neno.
7 Ani kumai a'mo'a akai'a akufae alino nehaino akeno
ha'ye nehea kava hu'nea yafe Kakaeya ani kava hu'ka akufa
akafu kisea ya'ae lusi avi leno akufae kalaki aisea ya ameo.
Ani a'mo'a aipa akesa inake huno ne'afe 'Nakaeya kaite
a o'mai'nofa ala kava a mai'noanakeno nakaeyatena kana
yana va'yi ohukeanake'na nakaeya avi olekauve.' huno
hu'neane.
8 Hu'nea'maki ani hao'otake kava hu'nea anona'a
makale'a mako'ke afina'ake akafu kisea ya va'yi huke. Ani
kumate mai'naya vayana lusi kali ali'a falisake'a mi'ko
vaya'moki hapau hu'a avi nele'a lusi apa'katekaiye. Apa'ka
nelesikeno atamo'a Papiloni kumana leno asakalino hano
huke. He lusi lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti'a afiteno
kake hupateno ani apa'kufa apa'kafu kike kike hisea ya lusi
yate ne'apame." hu'ne.

Vaya'moki Papiloni kumafe hapau hu'nae.

9 Nakaeya Yoni'na ake'noana mi'ko yahauve vaya'yaka
ani kumai a'ae kumai kava hu'a mi'ko hao'otake kava'ae
hu'naya vaya'moki akayana ani kumapati ata halina aino
haiya yana akete'a lusiya hu'a yulakefa ne'ai'a avi lekae.
10 Ani vaya'moki apa'kufa apa'kafu ne'kea yafe lusi koli
hu'a afakite heti'ne'a inake hukae "Vae Papilonika lahau
hane. Ala lo'kiya kuma'mokaki mako'ke yakefi anona'a ako
alino haviya hukate'nea ya ako ali'nane." hu'a hutekae.
11 Mi'ko mopale afeno nopi ali'ya ne'alea vaya'moki
ani kumafe apa'kesa afi'a vaya mako'ae o'mai'nayanake'a
afeno'yati miya ofaikae hute'a avi nele'a apaipamo'a kana
hike'a mai'nae.
12-13 Ani afeno'ya miya faisae hute'a ali'a ute ute nehaya
afeno'yana kolimonileti alo humale ya'ae efe kinileti alo

humale ya'ae miya'amo'a hai'nea kalavena'ae sesu'ae haesa ohesa kena'ae o'ko kena'ae mi'ko kanale mana'ake yosa'ae afumo aveteti alo humale ya'ae ala miya'a hane'nea yosaleti alo humale ya'ae ala miya hane'nea ya haesa yafateti alo humale ya'ae kapaleti alo humale ya'ae lupaitapai yafa'ae mana'ake kife ne'yapi malakeno haka'ake hike'a ne'naya ya'ae mana'ake halina'ae mana'ake masave'ae apa'kufale falakeno kanale mana ne'aiya masave'ae nofi alakamo li'ae ne'naya masave'ae kanale la'nefa falaova'ae kile alaka'ae puluma'kayaka'ae sipi sipi afuyaka'ae hosi afuyaka'ae hosimoki avayulitata nehaya kale'ae miya o'ali ali'ya ne'alea vaya'ae vaya'moki mi'ko vaya apa'kufa apame'ae miya faisaya vaya apavale'a u'naya'maki miya faisaya vaya o'mai'naya yafe ani mi'ko ya'api mako'ae miya ofai'nae.

14 Ani ala miya alisaya ya'ko'api hane'nea vaya'moki ani ala kumafe inake hu'a hukae "Mi'ko lahapa'ye hike-tapa ne'alea afeno'yana ako alaki lahapafale'a hano hu'nae. Kanale ne'yatapimaki konakali yatapimaki ako hano heanaketapa mako'ae o'alikae." hu'a nehae.

15 Hute'a ani vaya'moki ani ala kumateti afeno'ya'apileti miya faite'a male'a akase'a ne'alea vaya'moki ani ala kumate mai'naya vaya apa'kafu kea anona'a apa'kaeya'ae alisaya yafe lusi koli nehu'a afaki'ale heti'ne'a avi nele'a kalaki ne'aikeno apaipamo'a kana'ake nehe.

16 Kalaki ne'ai'a ani kumafe inake hu'a hukae "Vae lusi lahau hane. A'ke'ainaka kanale ku'kena'ka haesa ohesa kena'ae o'ko kena'ae havaili'ne'ka konakali ne'ali'ka kolimonileti alo humale ya'ae kanale miya'amo'a hai'nea kalavena'ae kakufale ne'vai'ka konakali alimale'ka mai'nanane.

17 Ali male'nana'maki mako'ke yakefi mi'ko ani ala miya'ae konakali ya'ae mi'ko alino haviya hu'ne." hu'a hukae.

Hukaya'maki mi'ko lipi kalefi kava vaya'ae lipi kale alitata nehaya vaya'ae mi'ko lipi kalefi ali'ya vaya'ae mi'ko miya alikefe fate fate kumate u'e'a nehaya vaya'ae afaki'ale heti'a mai'ne'a Papiloni kuma ne'akae.

18 Ne'ake'a ani vaya'moki Papiloni kuma atamo'a leno asakalikeno halinamo'a muti muti hea ya ne'ake'a inake hu'a hukae "Ani kuma'mo'a mi'ko kumana akase'nea kuma leno haviya nehe." hu'a hukae.

19 Ani vaya'moki la'nefa kate'a apa'kenopafi ne'ai'a avi nelakeno apaipamo'a kana'ake nehapaike'a inake hu'a hukae "Lusi lahau he. Ani ala kumate lipi kaleyakamoki afo'apimoki ani kumate u'a miya'api ani kumateti alama'a moni ne'alea kumanaki mako'ke yakefi mi'ko ya alino

haviya hutale'nea yafe lahau hane." hu'a hukae.
20 Nehakeno inake he
"Lapa'kaeya ko'ku'napi mai'naya vaya'mokitapa'ae Anumaya Koti ve a'nemokitapa'ae Yisasi ke ne'afikeno ali'ya'ale hulapate'nea vaya'mokitapa'ae Anumaya Koti apaune vaya'mokitapa'ae lapa'kaeya ani kumana alino haviya hutale'nea yafe amuse heo. Ani ala kuma'mo'a lapa'kaeya alino haviya hulapate'nea yafe Anumaya Koti'a meni kake huteteno anona'a havi ya ami'ne." hu'a hu'nae.
21 Ani ke hano neheana mako ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a lo'kiya ve'ka mako lusi yafa'kefa alino helave helave huno alino asaka huno hake lipi yaka hune'ataleno inake hu'ne "Ani yafa yaka hune'ataloa avamete maleno Anumaya Koti'a ani Papiloni ala kuma ayamufa valeno alino yaka hutalekeno fanane hu'neanake'a vaya'moki mako'ae o'akekae.
22 Inani kava hu'nikeno kitakana ake ne'aiya ya'ae hai'o'ae ake aino yakame nehea ya'ae kepati kapufa nehaya ya'ae ufe ne'aya ya'ae mani kumapati mako'ae ake o'aisike'a mako'ae o'afikae. Mako vaya fate fate ali'ya ake'ne'a ne'alisaya vaya'moki lapa'kaeya kumate mako'ae ali'ya o'alikae. Nesaya ne'ya'api mako'ae o'kakayanake'a ne'ya naya afina ke hu'a savali nehisaya ke mako'ae ohukae.
23 Anumaya Koti'a lapa'kaeya kumana alino haviya hutale'nea yafe lapa'kaeya kumatena kani'mo'a mako'ae ano ha olekaiye. A'mo'a ve alikeno vemo'a a alikeno hutapa nehaya amuse kavana lapa'kaeyapi meni mako'ae ohanekaiye. A'ke'ainaka kakaeya vaya'moki lusi afeno'ya male'ne'a moni ali'ya ne'alea yafe ma mopalena ala vaya mai'naketapa lapa'kaeya lusiya hutapa analisa hapa'naya yafe mi'ko vayana a'a apavataka hu'nae.
24 A'a apavataka hu'nakeno Anumaya Koti'a ake'neana ani kumate mai'naya vaya'moki Anumaya Kotina apa'ku'a ami'naya vaya'ae Anumaya Koti apaune vaya'ae hapake'a fali'nae. Mi'ko ma mopale hapake'a fali'naya vaya'ai kolana ani kumapi hane'nea yafe Anumaya Koti'a alino haviya hutale'ne."

19

Ko'ku'napi vaya'moki amuse nehu'a yakame nehae.

1-2 Anileti nakaeya afi'noana alama'a vaya ko'ku'napaka mai'naya vaya'moki ala kekefafati inake hu'a hae
"Lakaeya Anumaya Kotitimo aki alita asaka hisune. Anumaya Koti'a kake hupateno alino fa'ko hukefena kanale lamake'ake ke nehuno fatako huno kake

hune'apateno ani lo'kiya hane'nea kumai a'mo'a mi'ko mopale vaya'aife 'Ani hao'otake kava heo.' huno alino haviya hupate'nea yafe Anumaya Koti'a ani a'mo hao'otake kava hu'nea anona'a akafu ya ami'ne. Ani yafe Anumaya Kotitimo aki alita asaka hisune. Ani kumai a'mo'a Anumaya Koti ali'ya vayana hapaeke'a fali'naya yafe Anumaya Koti'a hao'otake kava hu'nea anona'a akafu ya ako ami'ne. Ami'nea yafe Anumaya Kotitimo'a akai'ake ano kahai hu lo'kiya'ae ve'ka mai'neno laku lame ako alino kati'nea yafe aki alita asaka nehune."

3 Ete'a mako'ae inake hu'a hae

"Lakaeya Anumaya Koti aki alita asaka hisune. Ani kuma leno asakalea halinamo'a akola haike haike huno haiya yafe Anumaya Koti aki alita asaka hisune." hu'a nehae.

4 Nehake'a tueti fo (24) ala ala vaya'ae aole'ae aole'ae apavamu hane'nea anaka'ae Ala Kava Ne ne'maiya yate faimai'nea Anumaya Kotite apale'ya nefai'a aki ali'a asaka nehu'a inake hae

"Lamake hu'nayanaketa Anumaya Koti aki alita asaka hisune."

5 Nehakeno Ala Kava Ne fai ne'maiya yatekati mako ake aiya akemo'a inake he

"Lapa'kaeya Anumaya Koti ali'ya vaya'mokitapa Anumaya Koti aiyafi mai'netapa akaeyafe koli nehutapa afa vaya'ae lapa'ki hane'nea vaya'ae Anumaya Koti aki alitapa asaka heo." hu'ne.

Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a a alike'a ne'ya ne'nae.

6 Anile mako ke afi'noana nesu vaya ali'a atalu hu'ne'a mako'ke apavaya hu'a haya kemo'a li a'ya asaka hunelavino ake ne'aiya kava nehu'a ha'kali ha'kalu nehea kava hu'a ala kekefati inake hu'a hae

"Anumaya Koti aki alita asaka hisune. Anumaya Kotitimo'a mi'ko lo'kiya'a hane'nikeno nesu kava vaya apa'kaseno akai'ake kava mai'nea yafenaketa aki alita asaka hisune.

7 Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a a alisea kana'a aupasi hikeno a'amo'a ako alino avatati hu'nea yafe lakaeya lusi amuse nehuta laipa kanale yapati yakame nehuta Anumaya Koti ano hale lo'kiya'a hane'nea aki alita asaka hisune.

8 Anumaya Koti'a honi'ya'a o'male kena efe'ake kena amikeno havai'ne." hu'a hu'nae. Anumaya Kotiteka apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya fate akufa vaya mai'ne'a alakepa kava hu'naya yafenakeno ani akufa kena havaipate'ne.

9 Ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a Yisasina apa'ku'a
ami'naya vaya'aife inake huno nahapai'ne "Kakaeya mani
ke ali'ka avopi kao. Sipi Sipi Ana'au'akana ve'kamo'a a
alikefe nehike'a emu ka'a kikefe nehayanake'a ani emule ke
hisike'a esaya vaya'moki lusi amuse hisae." huteno mako'ae
nakaeya nahapai'ne "Mani ke Anumaya Koti lamake'ake
ke'a huke'ka afine." hu'ne.
10 Hike'na nakaeya kayo kayo ve'kamo aiyafi nale'ya
nefai'na ape hu'na ani ve'kamo aki ali'na asaka hisoe
hu'na hu'noa'maki "Ina kava oho. Nakaeya'ae kakaeya'ae
Anumaya Koti ali'ya ve'kala mai'no'ae. Kakaeya'ae
nepu kasa'kamoki'ae Yisasi'a hu'nea ke afitapa lapaipafi
male'netapa hutapa fole ne'aiya vayana lapa'kaeya'ae ali'ya
vaya'a mai'nonaki nakaeya naki ali'ka asaka ohu'ka Anu-
maya Koti aki'ake ali'ka asaka ho. Lakaeya ako afi'none
Yisasi'a lamake'ake ke Anumaya Koti apaune vaya'moki
kekana nehike'a apa'kaeya Yisasife hu'nae." huno naha-
pai'ne.

Mako ve'ka efe hosi afumo akofetule faimai'ne.

11 Ko'ku'na'mo'a hakalo hu'nike'na nakaeya ake'noana
mako efe hosi afu mai'nike'na ake'noe. Ani efe hosimo
akofetule mako'ke ve'ka faimai'ne. Anile faimai'nea
ve'kamo aki'a efi efi huno "Kanale ali'ya ne'alea ve'kae.
Lamake kemo aepa'ae." hu'a aki'a ne'ae. Ani ve'kamo'a
alakepa huno kake hunelapateno mako vaya'ae alakepa
kava huno kame nehe.
12 Ani ve'kamo aulakamo'a ata kani'kana nehuno ano
kahai nehikeno akenopale ala kava vaya'ai ka'kolitayaka
nesu yate akenopale vaino a'kalo a'kalo huli'nikeno akufale
mako avo'mo'a akai'a aki kamale avo hane'ne. Ani aki
akai'ake afi'nea aki hane'neanake'a mako'ke ve'kamo'a ani
aki o'afi'nae.
13 Akaeya havaili'nea yatala kena'alena kola'mo'a lusiya
huno hane'ne. Mopale mai'neno Anumaya Koti aepa'a huno
kafino hapa'nepaino apave nelea yafe inake hu'a aki a'nae
"Anumaya Koti Ke." hu'a a'nae.
14 Ko'ku'napaka ati vaya'moki efe'ake hosiyaka'ai
apa'kofetule faimai'ne'a a'kame ne'u'a apa'kufale kanale'ya
huno efe'ake huteno honi'ya ya o'male'nea kena havaili
havaili hu'ne'a a'kame u'nae.
15 A'kame ne'vakeno mako yatala ave'ne'nea sasu'mena
mi'ko mopale mai'naya anaka nofi vaya hapaesea
sasu'mena avayafi hanili'neno hokote kava ve'kakeno
lo'kiya vaino mi'ko vaya'aite kava ya alino mai'ne. Lusi
lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti'a hai vai ne'apatea
kame vaya'aina vaya'moki nofi alakayaka apaiyaleti a'a

latapaikeno li'a nelavea kava huno ani ve'kamo'a anona'a
havi ya apamike.
16 Kena'ale'ae aiyale'ae kamale'nea akimo'a inaya huno
hane'ne. “Yahauve Vaya'moki Ala Kava Ne'api mai'neno
Ala kava vaya'aite Kava'api mai'nea ve'kae.” huno aki'a
kamale'ne.

Namayakamoki fali'naya vaya'ai apa'kufa ne'nae.

17 Mako ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a yakemo aulakale
heti'nike'na ake'nokeno mi'ko ko'ku'nate hale'a u'e'a nehaya
namayakae inake he “Lapa'kaeya Anumaya Koti'a ala ne'ya
alo hea ne'yate etapa alitapa atalu heo.
18 Alitapa atalu hu'netapa fali'naya Yahauve Kava vaya'ai
apa'kufa apame'ae ati vaya'aite kava vaya'moki apame'ae
mai'a lo'kiya vai'a ne'maiya vaya'ai apame'ae hosi afumoki
apame'ae hosi afumoki apa'kofetule faimai'naya vaya'ai
apame'ae miya o'ali ali'ya ne'alea vaya'ai apame'ae a'va
kate mai'naya vaya'ai apame'ae ala apa'ki hane'nea vaya'ae
aise apa'ki hane'nea vaya'ae mi'ko falisaketapa apa'kaeya
apa'kufa apame atapa lakauta nekae.” hu'ne.
19 Nehike'na nakaeya ake'noana ani havi afela afu'ae ma
mopafi yahauve vaya'ae apa'kai'api ati vaya'ae efe hosi
afumo akofetule faimai'nea ve'ka'ae ati vaya'a'ae kame
hukefena e'a ali'a atalu hu'nae.
20 Ani efe hosimo akofetule faimai'nea ve'kamo'a afela
afu'ae kasuke'ake aune ve'ka'ae anatafa huno nofi ki-
nate'ne. Afela afumo'a ha'nepaikeno ani kasuke'ake aune
ve'kamo'a no'akaya avame hu lo'kiya yana hu'ne. Ani
avame'name ya nehea kavateti apa'kufale afela afumo
aki a'a a'kamapate'naya vaya afela afumo ame'amo aki
ali'a asaka nehaya vaya'aina ake'atike huno ano apavataka
hu'ne. Ani ano apavataka hu'nea afela afu'ae kasuke'ake
aune ve'ka'ae anatafa hu'naya'maki ofali'ana anavamu afa'a
hane'nike'ana mai'na'akeno anavaleno ala ata nelekeno
hi'mana'ake ata nelea yafa'yaka'ae hane'nea kotupi anasaka
huno vai'ne.
21 Vaiteno efe hosimo akofetule faimai'nea ve'kamo'a
ave'ne'nea sasu'me avayafi hanili'nea sasu'meteti mi'ko
ali'a atalu hu'naya vaya'aina hapaeke'a falitake'a mi'ko
namayakamoki ani vaya'ai apa'kufa apame'a a'a atalaka
hu'a nakeno lusiya huno apamu hu'ne.

20

Sata'a vani tauseni kafu nofi hu'ne.

1 Nakaeya Yoni'na ko'ku'napakati mako kayo kayo ve'ka
elino eke'na ake'noe. Ani ve'kamo ayapina ayoma'a o'male
kelimo ki'ae yatala seni nofi'ae aliteno elino e'ne.

2-3 Elino ne'eno ani nakala atafa hu'ne. Ani nakala a'ke'ainaka mai'nea nakala kame ve'kati aki'a kasuke'ake Sata'ae. Ani Satana lo'kiya seni nofiteti nofi kiteteno ani ayoma'a o'male kelifi asaka huno vaiteno kita aino a'kanino alaki hutalekeno Sata'a vani tauseni kafu (1,000 kafu) ani kelifi nofipi mai'neno ani kanafina mako'ae vaya'yaka kasuke ke ano apavataka ohukea'maki vani tauseni kafu (1,000 kafu) hano hutesikeno henaka'a eteno ani kelifati atalesikeno aupasi afina uneno huke.

4 Anile nakaeya mako vayana apa'ke'noana Ala Kava Vaya ne'maiya yate faimai'nakeno Anumaya Koti'a kake hupate'a ali'a fa'ko hisaya lo'kiya'api ako apami'nike'na nakaeya fali'naya vaya'ai apame'yaka ake'noana Yisasiteka apa'ku'a amite'a akaeya ke nehu'a Anumaya Koti ke hapapai'naya yafe apa'ke'ya hataka hake'a fali'nae. Ani apame'a ake'noa vaya'moki havi afela afu'ae alo humale'naya afela afumo ame'ae aki ali'a asaka ohu'a afela afumo aki'a hapanile'ae apayate'ae a'a kama o'apate'nae. Ani kava ohu'naya vaya'moki falite'a apavamu'a ete'a alite'a ala kava vaya mai'ne'a vani tauseni kafu (1,000 kafu) Kalaisi'ae kava ya ali'a maikae.

5 Maikaya'maki mako fali'naya vaya ani afina he'otikaya'maki vani tauseni kafu (1,000 kafu) hano hutesike'a hetikae. Ani apa'ke'ya hataka hake'a fali'naya vaya hetisaya kana hokote'a fali'naya vaya hetisaya kana hane'nike'a heti'nayanake'a henaka'a mako vaya hetikae.

6 Ani hokote'a hetisaya vayana Anumaya Koti fate akufa vaya'a mai'ne'a lusi amuse hisae. Anumaya Koti'a leke leke nehea atafi o'apatesea yafe amuse nehu'a ani yafe koli ohukaki Anumaya Koti'ae Kalaisi'ae ana'ki ali'a asaka nehu'a ali'ya vaya'ani mai'ne'a vani tauseni'a kafu (1,000 kafu) Kalaisi'ae kava ya ali'a maikae.

Satana ako alino haviya hute'ne.

7 Henaka'a vani tauseni kafu (1,000 kafu) maino hano hiseana nofi nopi hute'nea Satana ya'kitesikeno nofi nopati ataleno hainekaiye.

8 Hatilavino haiteno mi'ko ma mopale mai'naya vayana kasuke huno ano apavataka huke. Koki nofi vaya'ae Makoki nofi vaya'ae Sata'a ano apavataka huno kame hisaya yafe alino atalu hupatesike'a ani vaya'moki li kahaepa'kana hukayanake'a le'kana opaikae.

9 Ani vaya'moki mi'ko aupalika u'e'a nehu'a Anumaya Kotina apa'ku'a ami'naya vaya'ai no kumana Anumaya Koti amuse nehea ala kuma ali'a apavayaki'nae. Ali'a veko

hu'a ne'apavayakikeno ko'ku'napakati ata elineno ani ati
vaya'yaka leno apasakalino hano hu'ne.
10 Leno apasakalitekeno Anumaya Koti'a Sata'a kasuke
huno ano apavataka hu'nea ve'ka ata leke leke nehea kotupi
hi'mana'ake ata nelea yafa'yaka'ae hane'nea kotupi asaka
huno vai'ne. Ani kotupi havi afela afu'ae ake'atike ke
aune ve'ka'ae mai'na'a kotupi ani Sata ve'ka'ae ani aole'ae
mako'ae anakana hani'ainaka'ae feluka'ae akola apa'kafu
kike kike hisea ya'mo'a hano ohuno haneke haneke huno
hanekaiye.

Anumaya Koti'a lusi kake hupatekaiye.

11 Anile nakaeya Yoni'na himonafi efe'ake Ala Kava Ne
fai ne'maiya ya'ae ani yate faimai'nea ve'ka'ae ake'noe.
Mopa'ae ko'ku'na'ae ani ve'kamo aulakalena ako fanane
hu'ne. Fanane hu'nike'a vaya'moki mako'ae o'ake'nae.
12 Nakaeya ake'noana fali'naya vaya'moki apa'ki hane'nea
vaya'ae apa'ki o'male'nea vaya'ae Ala Kava Ne'mo aulakale
heti'nake'na ake'noe. Ake'nokeno Anumaya Koti'a avo
kamale'naya avo'yaka alino va'kaleno ake'ne. Mako avo
kamale'nea avona maike maike hu apavamu hane'nea
vaya'moki apa'ki hane'nea avo'ae va'kale'ne. Va'kaleno
akea avopi hapaliteno fali'naya vaya kake hupate'ne. Ani
avopi hu'naya kavana kamale'nakeno ne'akeno ani hu'naya
kava'ape kake hupate'ne.
13 Hake lipi fali'naya vaya lipati va'yi hu'a he'netike'a ma
mopale fali'naya vaya ne'vaya koteka mai'naya vaya ete'a
heti'nae. Heti'nakeno Anumaya Koti'a hu'naya au'ava ya'api
aketeno kake hupate'ne.
14-15 Kake hupateteno mako vaya'a apa'ki maike maike
hu apavamu hane'nea avopi apa'ki o'male'nisea vaya'a
Anumaya Koti'a ata leke leke nehea kelifi alino yaka
hupatale'ne. Vaya fali ya'ae fali'naya vaya u'naya ko'ae ata
leke leke nehea kelifi anasaka huno vaitaleke'ana alaki hano
hu'na'ae. Fali'nisaya vaya'moki ani ata nelea kelifi visayana
aole afina falikae.

21

Saufa ko'ku'na'ae mopa'ae fole ai'ne.

1 Nakaeya Yoni'na himona ake'noana hokoteno hane'nea
ko'ku'na'ae mopa'ae hake li'ae fanane hutekeno saufa
ko'ku'na'ae saufa mopa'ae ake'noe.
2 Nakaeya fate akufa kumana saufa Yelusalemu
ne'akokeno Anumaya Koti'a mai'neatekati ko'kuna ataleno
eline'ne. A'mo'a ve alikefe kanale ku'kena'ae kokanali'ae

alimaleteno vele ne'vea akufa kava huno elino ne'eke'na ake'noe.
3 Nakaeya afi'nokeno Ala Kava Ne fai ne'maiya yatekati mako ake ne'aino ala kekefafati inake nehe “Afeo meni Anumaya Koti'a mi'ko vaya'ae lo'kano mai'neno ani vaya'ai folakapi mai'nisike'a mi'ko vaya akai'a vaya'ake mai'nisakeno Anumaya Koti'a apa'kaeya'ae mai'neno Anumaya Koti'api maike.
4 Mai'neno apaunu lavisea apaunu ano hamitalesike'a mako'ae avi olekae. Vayana ofalikae. Apaipamo'a kana ohinake'a avi ole'a apa'kufa apa'kafu kisea ya o'malekaiye. A'ke'ainaka ne'maiya au'ava kavana ani afina mi'ko hano huke.” hu'ne.
5 Nehikeno Ala Kava Ne fai ne'maiya yate faimai'nea ve'kamo'a inake he “Afeo nakaeya mi'ko yana ali'na saufa kava'ake hisukeno saufa ya'ake va'yi huke.” huteno mako'ae inake he “Mani ke lamake nehoe. Mi'ko afi'nana ke lusi lo'kiya ke mi'ko vaya'moki afi'a apaipafi malesaya ke hane'niki kakaeya mani nehoa ke kao.”
6 Eteno mako'ae inake huno nahapai'ne “Mi'ko ali'ya'ni'a ako avaya a'noe. Nakaeya mi'ko lo'kiyamo aepa'a mai'ne'na kava ne'yakai'na mi'ko yana ali'na avaya aesoa ve'ka mai'noe. Nakaeya mi'ko ya'mo aepa'a mai'ne'na mi'ko ali'yana ali'na avaya a'noe. Vaya'moki life hapaiseana nesaya lina afa'a apamikoe. Kapai nehakea li apavamu alisaya li miya ofaikayanake'na afa'a apamisuke'a nekae.
7 Vaya'moki Sata'ae la hu'a ha'a akase'nayanake'na nakaeya mani kanale ya apamikoe. Anumaya Koti'api maisuke'a apa'kaeya nakaeya mafa'ne maikae.
8 Maikaya'maki vaya'moki koli hisaya vaya'ae nakaeyafe afi'a apaipafi no'malaya vaya'ae apaipamo'a honi'ya'ake vaya'ae vaya hapa'a kipate'naya vaya'ae kumai kava hulitata nehaya vaya'ae analisa nehaya vaya'ae ako fali'naya vaya'aife ‘Anumayati mai'ne.’ hu'a apa'kisana nefaiya vaya'ae kasuke'ake ke nehaya vaya'ae ala kotupi hi'mana'ake yafa'yaka hane'neno ata leke leke nehea kotupi lavi'a maikae. Ani vaya hokote'a falite'a ani ata nelea kotupi e'a visayana aole afina falikae.”

Yoni'a saufa Yelusalemu ake'ne.

9 Anile naya mako kayati aole alea (7) ko'ku'napi kayo kayo vaya'moki alakana alino haviya hupatesea ya hane'nea lape'yaka ali'naya anaka'aipati mako ve'kamo'a nakaeyafe inake nehe “Kakaeya eke'na Sipi Sipi Ana'au'amo'a meni ali'nea a kavelino.” hu'ne.
10 Inake nehikeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a lusiya huno natafa nehuno navaleno mako'ae hanakayapi

hai'nea avimapi nate'ne. Nate'neno mako ala fate akufa kumana Yelusalemu Anumaya Kotitekati ataleno elino e'nea kumana naveli'ne.

11 Navelike'na ake'noana Anumaya Koti hale ya'amo'a ani kumate ano hale'ne. Ano hale ya'amo'a lusiya huno fate akufa kava nehuno miya'amo'a hai'nea yafa'mo'a ano ha nelea kava hu'ne. He ani yafa'mo aki'a yasipae. Laukosa ne'akona kapo kapo'mo nehea kava huno alave alave nehuno ano haleke'na ake'noe.

12 Ne'akokeno ani ala kumate humale'naya keki'yamo'a hanakayapi hai'ne. Ani keki'yafina naiyalekati aole alea (12) kipa hane'ne. Ani kipa'mo amete amete ko'ku'napi kayo kayo vayana heti'a maite maite hu'nae. Ani kipate naiyalekati aole alea (12) Isaleli nofi vaya'ai apa'ki kamale'ne.

13 Ani keki'ya vekofi hane'nea kipana aole'ae mako'ae kipa yake haino ne'ea kateka hane'ne. Yake lavino nefalea aupalika ani ya huno aole'ae mako'ae kipa hane'ne. Aluka aluka haopaleka mako'ke kava'ke huno aole'ae mako'ae kipa hanete hanete hu'nike'na ake'noe.

14 Ani ala kumana malaku aiteno keki'ya huno veko humale'nea malaku ai'nea yate naiyalekati aole alea (12) yafana malete'a keki'ya humale'ne. Ani yafatena Anumaya Koti Sipi Sipi Ana'au'amo naiyalekati aole alea (12) anaka akaeya ke ne'afikeno ali'ya'ale hupate'nea anaka'ai apa'ki kamale'ne.

15 Apa'ki'a kamale'nikeno nakaeya'ae kake nehea kayo kayo ve'kamo'a ani kuma'ae keki'ya'ae kipa'ae maleno akeke akeke huno hapalisea yafe kolimonileti alo humale'nea kayo maleno akesea kayo ali'ne.

16 Ali'neno maleno akeana ani ala kuma'mo yatala'amo'ae aupa'amo'ae mako aiyayi hu'na'akeno hanaleka hai'na'amo'ae makotalakame huno tu tauseni tu hataleti kilomita (2,200 kilomita) hane'ne.

17 Hane'nikeno akaeya maleno akea kayoteti keki'yale maleno akeana sikisiti fo mita (64 mita) hanakayapi hai'nikeno maleno ake'ne. Ani maleno ake'nea kava huno vaya'moki male'a ne'akaya akufa kava huno ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a maleno ake'ne.

18 Ani no kumate keki'ya Anumaya Koti'a miya'amo hai'nea yafateti yasipa yafateti alo humale'neno ala kuma'mo no'ae ka'ae kolimonileti kimale'nikeno hale'nea ya'amo'a alave alave nehea kapo kapo'mo nehea kava hu'ne.

19 Ani ala kumate humale keki'ya malaku aimale yate hokoteno male'nea yafana ala miya'a hane'nea yafateti malete malete huno alo humale'ne. Hokoteno ani keki'yamo

aepafi maleno veko huno male'nea kanale yafa'mo aki'a
yasipa. Anile napa tu o'ko yafa'mo aki'a sapaiya male'ne.
Anile napa tali efe yafa'mo aki'a aketi male'ne. Anile napa
fo haekafatalili yafa'mo aki'a emelali male'ne.
20 Anile napa faefu efe'ae haesa'ae lupaitapai huno
hane'nea yafa'mo aki'a satonikisi male'ne. Anile napa sikisi
haesa yafa'mo aki'a koniliani male'ne. Anile napa seveni
ku'kupa yafa'mo aki'a kalisolaiti male'ne. Anile napa eiti
haekafatalili yafa'mo aki'a peli male'ne. Anile napa naini
ku'kupa yafa'kana yafa'mo aki'a topasi male'ne. Anile napa
teni haekafatalili nehuno ku'kupa yafa'mo aki'a kalisopalesi
male'ne. Anile napa ileveni o'ko yafa'mo aki'a haiyasini
male'ne. Anile napa tuelufu haesa yafa'mo aki'a ametisi
male'ne.
21 Ani ke'ki'yafi asakemale'nea kipana laiyalekati aole
alea (12) kiniyaka miya'amo'a hai'nea kiniyakaleti kita alo
humale'ne. Ani kumapi u'e'a hisaya katena kolimonileti
alo humale'nikeno alave alave nehuno kapo kapo'mo nehea
kava nehike'a ake'a ha'kalo hu'a ake'nae.
22 Lusi lo'kiya'a hane'nea Anumaya Koti'ae Sipi Sipi
Ana'au'a'ae ani kumate mai'na'ake'a vaya'moki ana'ki ali'a
asaka haya yafe mono no'kana hu'na'akeno ani kumatena
mako mono nona o'male'nike'na o'ake'noe.
23 Ani ala kumate ano ha nelea yana yake'ae i'ka'ae a'ana
ha nola'a'maki Anumaya Koti'a ano kahai nehikeno Sipi Sipi
Ana'au'amo'a ano ha nelea kani'api mai'ne.
24 Mai'ne'ana ani kumate a'ana kahai hu'nisa'ake'a mi'ko
nofi vaya ani kanite u'e'a hukae. U'e'a nehisake'a mi'ko Ala
Kava vaya'moki Anumaya Koti aki ali'a asaka hisaya yafe
kanale amuse ya'api ali'a ani kumate u'a amikae.
25 U'a amisakeno ani kumate hani ne'kea yana mako'ae
hani o'kisikeno alaki ano hale'nisike'a mako'ae kita o'kikae.
26 Mi'ko nofi vaya'moki ala apa'ki'api'ae kanale konakali
afeno'ya'api'ae ali'a ani kumate haikae.
27 Haikaya'maki hao'otake kava nehaya vaya'ae
apaipamo'a honi'ya'ake hu'nea vaya'ae kasuke ke
nehatakaya vaya'ae ani kumatena alaki ohaitafa hu'a
ohaikaya'maki Sipi Sipi Ana'au'amo maike maike hu
apavamu hane'nea vaya'ai apa'ki kamale'nea avopi apa'ki'a
kamale'nisea anaka'ake ani kumate haikae.

22

Apavamu apamisea li'ae yosa'aefe hu'ne.

1 Anile ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a mako ala
li'kefa apavamu ne'apamea lina naveli'ne. Ani lina lelelala

ya'a o'maleno kapo kapopati alave alave nehea kava nehuno Anumaya Koti'ae Sipi Sipi Ana'au'amo'ae fai mai'na'a yateti nelave.

2 Ani li'mo'a naku naku huno ala kuma'mo ala ka'mo folakapi nelavikeno ani li'mo aluka aluka aki'nale hane'nea yosayaka vaya apavamu apami yosayaka hane'ne. Ani yosayakamoki mako'ke kafumo aku'ainaka mi'ko i'ka'ae i'ka'ae fate fate akufa alaka'a ne'ae. Ani yosamo haita'amo'a mi'ko nofi vaya alino kanale hupatesea haita hane'ne.

3 Hane'neanakeno Anumaya Koti'a mi'ko alaki ohaikeno alino atalekefe nehea yana ani kumate alaki mako'ae o'malekaiye. Anumaya Koti'ae Sipi Sipi Ana'au'a'ae fai ne'mai'a ya'ani ani ala kumate hane'nisike'a Anumaya Koti ali'ya vaya'amoki aki ali'a asaka hu'a maikae.

4 Mai'ne'a Anumaya Koti aulakafi ne'akesakeno akai'a aki hapanile kapatekaiye.

5 Ani kumatena mako'ae alaki hani o'kike. Anumaya Koti'a ano halepatesike'a mako'ae kanina o'akae. Yakemo'a ani ya huno yake olekaiye. Apa'kaeya Anumaya Koti'ae akola kava ya ali'a maikae.

Yisasi'a "Makale ekauve." hu'ne.

6 Ani ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo'a inake huno nahapai'ne "Mani afi'nana ke lamake keke'ka afi'ka kaipafi malesana ke hane'ne. Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a apaune vaya'mokite hutekeno ina kava hutapa hapapaiyo huno apaipa apa'kesa apamike'a hapapaikeno Anumaya Koti'a ani kava huno ko'ku'napi kayo kayo ve'ka'amona apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya vaya'aite hutekeno mi'ko makale va'yi hisea yana apavelisea yafe hute'ne."

7 Yisasi'a inake huno hu'niki afeo "Nakaeya aupasi kanafi ekauvanake'na mako vaya'moki Anumaya Koti ke mani avopi auneme laka hu'nea ke a'kame ne'malesaya vaya'moki lusi amuse hukae."

8 Nakaeya Yoni'na mani ya'yaka ake'ne'na mani ke ako afi'noe. Mi'ko ani yana ako afi'ne'na ake'nokeno naveli'nea ko'ku'napi kayo kayo ve'kamo aiyafi nako'ya nefai'na nale'ya alo a'na akaeya aki ali'na asaka hukefe hu'noe.

9 Ape hu'noa'maki ani kayo kayo ve'kamo'a inake huno nahapai'ne "Kakaeya ina kava oho. Nakaeya'ae kakaeya'ae apaune ne'aiya nepu kasa'kamoki'ae mi'ko mani Anumaya Koti avopi hane'nea ke a'kame ne'malaya vaya'ae Anumaya Koti ali'ya vaya'ake mai'nona yafe kakaeya nakaeya naki ali'ka asaka ohu'ka Anumaya Koti'ke mako'ke mai'neanake'ka akaeya aki'ake ali'ka asaka ho." huno nahapai'ne.

10 Nahapaiteno inake huno nahapaiye “Mani Anumaya
Koti avopi hane'nea kavana makale'a va'yi hisea yafe
kakaeya ani ke hu'ka fala o'keo.
11 Ani kana makale va'yi hisea yafe vaya'moki hao'otake
kava nehisaya vaya'moki mako'ae ani hao'otake kava hisae.
Kumai kava nehisaya vaya'moki ani kava mako'ae hisae.
Alakepa kava'ake nehisaya vaya'moki ani kava mako'ae
hisae. Fate akufa kanale au'ava yapi ne'maisaya vaya'moki
mako'ae ani kava hu'a maisae.” hu'ne.

Yisasi'a akai'a ke hu'ne.

12 Yisasi'a inake he “Afeo nakaeya makale ekauve. Esoana
mi'ko vaya'moki hu'naya au'ava'apile apamete apamete
apamisoa miya'api ali'na ekauve.
13 Nakaeya mi'ko lo'kiyamo aepa'a mai'ne'na kava
yakai'noanake'na mi'ko yana ali'na avaya aesoa ve'ka
mai'noe. Nakaeya mi'ko ya'mo aepa'a mai'noanake'na mi'ko
ali'yana ali'na avaya akauve.
14 Mi'ko vaya'moki hao'otake ya'ape afite'a apa'ku'a sese
hutale'nisaya vaya'moki amuse hukae. Apa'ku'a sese
hutale'naya yafe vaya apavamu apamisea yosamo alaka'a
ne'ne'a ala kuma'mo kipateti hai'a falekae.
15 Hai'a falekaya'maki hao'otake kava'ake vaya'ae analisa
nehaya vaya'ae kumai kava hu'a u'e'a nehaya vaya'ae
vaya hapa'a kine'apataya vaya'ae ako fali'naya vaya'aife
‘Anumayati mai'nae.’ hu'a apa'kisana ne'vaiya vaya'ae
kasuke'ake kele amuse hu'a a'kame ne'malaya vaya'ae
mi'ko ani vaya'yaka ani kuma'mo ma'ailaka maikaya'maki
Anumaya Koti kumatena hai'a o'maikae.
16 Nakaeya Yisasi'na kayo kayo ve'ka'ni hutokeno
lapa'kaeyate eno nakaeyafe afitapa lapaipafi male'naya
vaya'mokitapaena mani ke huno fole aino lahapapaisea
yafe hute'noe. Nakai'nike Teviti nofi ve'ka mai'ne'na
akeho'amo'na mai'noe. Nakaeya lusiya huno natepi ano ha
nelea sanafi mai'noe.” huno hu'ne.

Mi'ko vaya'aife “Nakaeyateka eo.” hu'ne.

17 Fate Akufa Avamu'amo'ae Yisasiteka apa'ku'a
ami'a alakepa hute'a mai'naya vaya'moki'ae inake hae
“Lapa'kaeya eo.” hu'a hake'a mani ke afea vaya'moki'ae
inake hu'a hisae “Lapa'kaeya eo.” hu'a hisake'a life
nehapaisea vaya'moki esae. Etesake'a nalaki hapaisea
vaya'moki Anumaya Koti'a afa'a lamisea lina maike maike
hisuna lavamu'a lamisea lina e'a neo.
18 Nakaeya mani Anumaya Koti auneme laka hea ke
mani avopi hane'nea ke afisaya vaya'mokitapaena lo'kiya ke
lahapa'nepauki afeo. Mani ke'ae lapa'kesafati ke'ae alitapa

lo'katapa yatala ke oheo. Ani kava hisayana Anumaya Koti'a mani avopi lahapapai'nea hao'otake ya'amo'a apa'kafu kisea yana lapa'kaeya lapamike.

19 Lapamikea'maki mako vaya'moki Anumaya Koti avopi hane'nea aune laka hu'nea ke alitapa atalesayana Anumaya Koti'a mani avo'mo lahapa'nepaiya kanale yana o'apamikea'maki ani vaya'moki maike maike hu apavamu apamisea yosa alaka hapafalesike'a o'ne'a Anumaya Koti fate akufa kumatena o'ukae.

20 Yisasi'a mani ke laha'nepaiya ve'kamo'a meni inake he "Lamake nakaeya makale ekauve." hu'ne. Huno nehike'na nakaeya Yoni'na inake hu'na hoe "Lamake hane. He kanalenaki Anumayatimoka Yisasika eno." hu'nae nehoe.

21 Anumayatimo'a Yisasi'a alino kayone hulapatesea ya'amo'a mi'ko lapa'ku'a amitapa alakepa hu'naya vaya'mokitapale hanese. Lamake.